

ספר הזהר

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי

רבי שמעון בן יוחאי

עם הפירוש

דרך אמת

ועם הביאורים הנפלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם. אחת בלי פירוש. ומחוץ לאותם המקומות החל מהענינים הפשוטים עד המקומות שבספר הזהר, העוסקים בחכמת הקבלה, הסתומים ביותר, ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שזה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:

אותם המקומות, שצדיכים לאריכות יתרה, הוקבע מקומם במראות הסולם.

חלופי גרסאות

מביא כל השינויים שישנם בדפוסים הקודמים משנת שנ"א עד הנה.

מסורת הזהר

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בג' חלקי הזהר, תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים.

לוח השואת הדפים

משהו הדפים בתקוני זהר ; זהר חדש ותק"ח של דפוסים שונים, להדפיס שב"מסורת הזהר" (נמצא בחלק א')

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו בחלק א' הספר

פתיחה לחכמת הקבלה

חלק ב

פרשת בראשית א'

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ד : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : בי פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : בי שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרינא (גירסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה (צורפי האותיות למספרן). ג"ט קד"פ פ"ח : (ז' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבנולחא, קרומא דאוריא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקוחו דעינין, חיטמא, ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' דאשונות. ג"ש : גזרה שוה. ג"ת : ג' תחתוניות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבירה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : התכונן היטב ; דייק. ד"ז : דפוס זולצבך. דחז"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפי"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגיף, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחך. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב. דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. דפו"י : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עליו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הדא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסדים. ה"י : היה. ה"י"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). הל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא נמי. ה"נ' : הנזכר. ה"נ"ל : הנזכר לעיל ; הנזכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי פירוש. ה"ק' : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקס"ה"ז : הקדמת ספר הזהר. ה"ד : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תתונות. התפ"א : התפשטות א'. התפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אחר באחר. אב"ג : אנא בכח גדולת. אב"י"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות העליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר ולא גרסינן. א"ה, או"ה, אוה"ע : אמות העולם. אה"ל : אור הלבנה. או"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. או"ח : אור חזר. או"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. או"מ : אור מקיף. או"נ : אריך ונוקבא. או"פ : אור פנימי. אחב"פ : אחר בפנים. אח"ו : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוון חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקימו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ד : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, גוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצרופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באב"י"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באדרא רבא. באדר"ז : באדרא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בגי"ד : בגין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : כמה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ביהמ"ק : בית המקדש. בולצ"ד"ק : בוצינא דקרדנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' ג' ד'. ב"י"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"נ : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דצניעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתיב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

מאזנים, עקרב, קשת, גדי, דלי, דגים, ט"ת : ט'
תחתונות

9

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב' אותיות הראשונות משם הויה). יה"א : ג' מלואים של שם הויה יודין ההין אלפין. יה"כ, יוהכ"פ : יום הכפורים. יה"ר : יהי רצון. יו"כ : יום כפור. יו"ש : ימין ושמאל. יחנר"ן : היחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמז על יתוד הויה ואדני. יי"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק : יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סבורים. יס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישס"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כ"א"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כדי דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה דאת אמר ; כ"ה : כ"ה ; כ"ה"א : כ"ה ; כ"ה"א : כ"ה"א ; כ"ה"א"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כ"ה"מ"ג : כל המוסיף גורע. כ"ה"נ : כן היא נוסחת. כ"ה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה (לאמור) על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהובא רק חלק ממנו. כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל ופרט. כו"פ"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר חכמה. כח"ב : כתר, חכמה, בינה. כחב"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירכו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כל"ז : כלי זיין. כל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : בל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כמ"ד"א : כמה דאת אמרת. כמו"ש : כמו שכתוב. כמש"א : כמו שאתה אומר. כמש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ : כן נאמר ; כן גראה. כנ"ה"ג : כנסת הגדולה. כנ"ז : כנזכר. כנ"י : כנסת ישראל. כנ"ל : כנזכר לעיל ; כן גראה לי. כנלע"ד : כן גראה לפי עניות דעתה. כסה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי טימאי ; כל טימאי ; כך פרשה. כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כש"ד : כללו של דבר. כש"כ : כל שכן. כש"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כש"ט :

זאכ"מ : ואין כאן מקומו. זאכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. זאל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. זבעוה"ר : ובעונותינו הרבים. ובש"ע : ובשעה. וגו' : וגומר (ראה וכו'). ודו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). וד"ל : ודי למבין. ול"ב : ודי לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין. וזה"ד : וזה הדין. וז"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן הוא אומר. וכו' : וכולה ; וכולה (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין סופו נזכר בכתב). ול"ג : ולי גראה. ונלע"ד : ונראה לפי עניות דעתה. ועל דא. ועד"ז : ועל דרך זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצוות. וש"ב : ושם נסמן. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"י : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זה"ז : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרונו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן גק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חרש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה, דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלוסי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר זאו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול המועד ססח. חר"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חג"ה : חנוכת הבית. חנב"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה שתימאה. ח"ע : חיי עולם. חצ"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולמ, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ : טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טגת"א : טעמים, נקודות תנין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד : ג"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר
תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון
חכמינו וזכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב :
מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא
גרסין. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א :
לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה :
לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל :
לפני ולפנים. ל"ז : לשון זכר. לזע"צ : לזכר עולם
יהי צדיק. ל"ח : לא כתוב ; לא כן. לכא"א : לכל
אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא.
לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד :
למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל :
לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב,
ס"ג, מ"ה, ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט
גדול. לפמ"ש"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי
ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן.
לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ;
לא שנה ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון
הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים
א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור
הגדול ; מאור הגולה. מארז"ל : מאמר רבותינו וזכרם
לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן
כסתה. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו :
מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן
יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מין
דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה
דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי
אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"ג : מדרש הנעלם.
מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מסני דרכי שלום.
מ"ה : מספור היה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך
העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מה"ל : מה
הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ;
מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי
השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי.
מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס :
מותא סתימאה. מוצי"ט : מוציא יום טוב. מוצש"ק :
מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ז : משנה
ז'. מחז"ל : מאמר חכמינו וזכרם לברכה. מ"ט. מקח
טעות. מטטרון : שם מלאך. מ"י : בי אותיות משם
אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד :
משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת :
מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ;
מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה
מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. מ"מ"ה : מלך מלכי
המלכים. מ"מ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מין נוקבין.
מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מר
סבר ; מותא סתימאה. מסה"ז : מסורת הוהר. מ"ע :

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוב. מע"ה : מעלה
עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת
לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם
היה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו
השלום. מ"ש : מה שכתוב ; מאי שנא. משא"כ :
מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה
תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרינא ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר
כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים,
עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח הוד, יסוד. נהי"מ :
נצח, הוד, יסוד, מלכות. נ"ו : נע ונד ; נעשה ונשמע.
נוק' : נוקבא. נח"ש : נדוי, חרב, שמתא. נ"ל :
נראה לי. נ"מ : נסקא מינה. נ"נ : נח נמש. נ"ע :
נוקבי עינים ; נשמתו עזן ; נוחו עזן. נ"צ : נחת.
ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ;
נביאים ראשונים. נר"ן : נפש, רוח, נשמה. נרנח"י :
נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : נ' שערי בינה.
נת"א : נקודות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות.
ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הו"ה) במילוי יודין ואלף
בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא
דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. ס"ה : סוד
הכתוב. ס"ס : סוף סוף. ס"ו : סימן. ס"י : ספרים
ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל :
סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ :
סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק.
ספ"י : סדר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר
תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין
אחר. עאכו"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב :
(הו"ה) במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבג"מ : עור, בשר,
גידין, עצמות, מותא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ;
על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. ער"ה :
על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמור. ער"ז : על
דרך זה. ער"מ : על דרך משל. ער"ר : על דרך רמז.
ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ;
עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הבא. עה"ז : עולם
הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש :
עליו השלום. עו"א : עובדי אלילים. עה"ב : עולם
הבא. עה"ז : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים.
עו"ג : עתיק ונוקבא. ע"ז : עבודה זרה ; על זה ; עם
זה ; עבד זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ;
עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י :
על ידי ; על יד. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר
הקודש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום
כסור. עיו"ז : על ידי זה. עי"מ : עבוד, יניקה, מוחין.
עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכוננו. ע"כ : על כן ;
עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

עכאו"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
עכ"ד : עד כאן דבריו. **עכ"ז** : עד כל זה. **עכו"ם** :
 עבודת כוכבים. **עכ"ל** : עד כאן לשונו. **עכ"פ** : על
 כל פנים. **ע"ל** : עין לעיל. **ע"מ** : על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכות. **עמוד"א** : עמודא דאמצעיחא. **עמ"ש** : עין מה
 שכתבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. **ענ"ב** :
 עקודים, נקודים, ברודים. **ע"ס** : עשר ספירות ; על
 סמך. **עמס"ב** : ע"ב ס"ג מ"ה בין. **עע"ז** : עובדי
 עבודה זרה. **עעכו"ם** : עובדי עבודת כוכבים ומולות.
ע"פ : על פי. **עצה"ד** : עץ הדעת. **עצה"ט** : על
 צד היותר טוב. **ע"ק** : עתיקא קדישא. **ע"ר** : ערב רב.
ערה"ה : ערב ראש השנה. **ער"ח** : ערב ראש חודש.
ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. **עש"א** : עד
 שיבוא אליהו. **עש"ה** : עין שם היטב. **עש"מ** : על
 שום מה. **ע"ת** : ערוב תחומים ; על תנאי.

פ

פ"א : פרק א' ; פעם אחת ; פירוש אחר. **פא"פ** :
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. **פ"ב** :
 פרק ב'. **פב"א** : פנים באחור. **פב"פ** : פנים בפנים.
פ"ג : פרק ג'. **פ"ד** : פסק דין ; פרק ד'. **פד"ה** :
פדה"ב : פדיון הבן. **פז"א** : פנים ואחור. **פז"ח** :
 פנימיות וחיצוניות. **פז"כ** : פרט וכלל. **פז"ר** : פריה
 ורביה. **פי'** : פירוש. **פי"י** : פישעי ישראל ; פועל
 יוצא. **פל'ו** : פלוני. **פלח"ק** : פתיחה לחכמת הקבלה.
פלפה"ס : פתיחה לפירוש הסלם. **פמ"א** : פנים
 מאירות. **פמ"ס** : פנים מסבירות. **פ"נ** : פקוח נפש.
פדיון נפש. **פס"ד** : פסק דין. **פ"פ** : פתחון פה.
פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. **פז"א** :
 פרקי רבי אליעזר. **פרד"ס** : פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. **צ"ג** : ציון ג' ; צום גדליה.
צ"ד : ציון ד' וכדומה. **צח"מ** : צומת, חי, מדבר.
צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. **צ"ע** : צריך עיון.
צעב"ח : צער בעלי חיים. **צע"ג** : צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. **ק"א** : קונטרס
 אחרון. **קב"ה** : קודשא בריך הוא. **קבו"ש** : קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. **קה"מ** : קריאת המגילה. **קה"ק** :
 קדש הקדשים. **קה"ת** : קריאת התורה. **ק"ו** : קל
 וחומר. **קז"ח** : קל וחומר. **קוש"י** : קוצו של יוד.
קכ"ד : קדם כל דבר. **קלי'** : קליפות. **קמ"ל** : קא
 משמע לן. **ק"פ** : קרבן פסח. **ק"ק** : קדש קדשים ;
 קדשים קלים. **קק"ק** : קדוש, קדוש, קדוש. **ק"ש** :
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ר

ר"א : רבי אבא ; רבי אלעזר. **ראב"ד** : ראש בית

דין. **ר"ג** : ריש גלותא. **רדל"א** : רישא דלא אחידע.
ר"ה : ראש השנה. **רה"י** : רשות היחיד. **רה"ק** :
 רוח הקדש. **רה"ר** : רשות הרבים. **ר"ח** : ראש חודש.
רצ"ו : ר' חיים וויטאל. **ר"י** : רבי יהודה ; רבי יצחק ;
 רבי יוסי. **ר"יו** : מספר. **ר"ל** : רחמנא לשויב ;
 רחמנא ליצלן ; ראה לדבר ; רצוני לומר. **ר"מ** : ראש
 מתיבתא ; רעיא מהימנא ; ריש מתיבתא. **רמ"ח** :
 מספר. **רמ"ק** : ר' משה קורדובירו. **רע"מ** : רעיא
 מהימנא. **רפ"ח** : מספר. **רשב"י** : ר' שמעון בר
 יוחאי. **רשר"ד** : ראה, שמיעה, ריח, דבור. **ר"ת** :
 ראשי תיבות. **רת"ס** : ראש, תוך, סוף.

ש

ש' : שורה, שעה. **ש"א** : שמואל א' ; שלישי אמצעי ;
 שלישי א'. **ש"ב** : שמואל ב' ; שער ב'. **שבי"ב** :
 שביבת כלים. **ש"ג** : שער ג' ; שיעור ג'. **שג"ע** : של
 גן עדן. **שה"ש** : שיר השירים. **שו"ש** : ששון
 ושמחה. **שו"ת** : שאלות ותשובות. **ש"ח** : שנאת
 חנם ; שבת חנכה. **שי"ל** : שיש לאמר ; שיש לברך.
ש"כ : מספר. **שכ"א** : שכל אחד. **שכאו"א** : שכל
 אחד ואחד. **שמרשב"י** : שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. **ש"נ** : שם נסמן. **שנגל"ה** : שורש, נשמה,
 גוף, לבוש, היכל. **שנא"ן** : (ד' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. **שס"ה** : מספר. **ש"ע** : שלישי
 עליון ; שמנה עשרה ; שמיני עצרת. **ש"צ** : שליח
 צבור. **שצ"ם חנכ"ל** : (ז' כוכבי לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. **ש"ר** : שלוש רגלים ;
 שם רע. **ש"ש** : שם שמים. **ש"ת** : שמחת תורה ;
 שלישי תחתון.

ת

ת"א : תרגום אוינקלוס ; תרוץ אחד. **תא"מ** : תהלים,
 איוב, משלי. **ת"ד** : תיקונא דיקנא. **תה"ד** : תפלת
 הדרך. **תה"ר** : תהומא רבא. **תה"ש** : תפלת השחר.
ת"ו : תם ונשלם. **תובב"א** : תבנה ותכונן במהרה
 בימינו אמן. **תובי"ל** : תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
תוה"ק : תורחגו הקדושה. **תו"מ** : תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. **ת"ו**, **שלב"ע** : תם
 ונשלם שבח לאל בורא עולם. **תושב"כ** : תורה שבכתב.
תשבע"פ : תורה שבעל פה. **ת"ז** : תקוני זהר.
ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
תזה"מ : תחית המתים. **תכ"ב** : תלת כלילן בתלת.
תכ"ד : תוך כדי דבור. **תכ"ה** : תורת הכהנים. **ת"ל** :
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי נוסחאות) ; תהלה לאל.
ת"מ : תפלת מנחה. **תע"ס** : תלמוד עשר ספירות.
ת"ע : תפלת ערבית. **תרי"ג** : (מספר) תרי"ג מצות.
תק"ח : תקונים חדשים. **ת"ש** : תפילין של יד.
תש"ר : תפילין של ראש. **ת"ת** : תפארת.

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים הסליחות מודים
אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחיה
שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק
בסודות תורהך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה, על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו
מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך
ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות
תורתך ויהיה למדינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח
נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו
ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית
דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם
ותמימותם יקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו
ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים
זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.“ כי ה'
יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי הגיון
לבי לפניך ה' צורי וגואלי.“

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

שמות המאמרים שעל פירוש „חסולטי“ בכל דף ודף כדוגמת: „מאמר השושנה“ — „הניצנים“ וכר מחלקים את ספר הזוהר בצורת פרקים ומשפטים ללמוד ולמעיון כעין מפתח לתוכן הענינים שבכל פרשה ופרשה וכתוצאה מרב ערכם והשיבותם ערכנו כאן לוח „מפתח לשמות המאמרים“

כרך א'

הקדמת ספר הזוהר

השושנה	א
הניצנים	ח
מי ברא אלה	יג
מי ברא אלה דאליהו	יט
אמא אויפת לברתא מנאהא	כד
אותיות דרב המנונא סבא	לכ
חכמה דעלמא קיימא עליה	נד
מנעולא ומפתחא	נה
כהבראם באברהם	ס
חזווא דרבי חייא	סד
עמי אתה כשותפא	עג
דטעין חמרי	פג
ב' נקודין	קכא
כלילא דכלה	קכה
שמייא וארקא	קמט
כי בכל חכמי הגויים —	
מאין כמוך	קסא
מי זאת עולה מן המדבר (שיר) קסו	
מאן דחדי כמועדי ולא	
יהיב למסכני	קעא
אורייתא וצלותא	קעז
יציאת רשב"י מהמעה	קפב
פקודי אורייתא:	
פקודא קדמאה	קפד
פקודא תנינא	קפח
פקודא תליתאה	קצג
פקודא רביעאה	קצח
פקודא חמישאה	רב
פקודא שתיחאה	רו
פקודא שביעאה	רט
פקודא תמינאה	ריג
פקודא תשיעאה	ריו
פקודא עשריאה	רכא
פקודא חדרס	רכט
פקודא תריסר	רל
פקודא תליסר	רל
פקודא ארכיסר	רלא
ביאור כללי לכל י"ד	
פקודין	רמב
פרשת בראשית	
גליף גליפי בטהירו עלאה	א
זהר הרקיע	ז
טעמי נקודי ואתחן	כא
והארץ היתה תהו	כח
יהי אור	מ
יהי רקיע	נו

כרך ג'

פרשת בראשית

ז' היכלות דגן עדן	א
היכלות דג"ע הכלא קדמאה, יסוד	ד
" היכלא תנינא, הוד	ז
" תליתאה, נצח	ט
" רביעאה תפארת	ט
" חמישאה, גבורה	יא
" שתיתאה, חסד	יג
" שביעאה, בינה	יד
" בראשית	טו
בראשית: ברא שית	טז
ז' מדורין דארץ העליונה והתחתונה	יט
ז' מדורין דארעא תתאה	כ
ז' מדורין דארעא עלאה	כא
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא קדמאה, יסוד	כב
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא תנינא, הוד	כד
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא תליתאה, נצח	כו
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא רביעאה תפארת	כז
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא חמישאה גבורה	כח
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא שתיחאה, חסד	ל
ז' מדורי ארעא עלאה:	
מדורא שביעאה בינה	לא
מראות הסולם	
פתיחה לז' היכלות	לב
ז' היכלות דארעא עלאה	
ז' היכלות דארעא עלאה	
היכלא קדמאה, יסוד	לג
ז' היכלות דארעא עלאה	
היכלא תנינא, הוד	לג
ז' היכלות דארעא עלאה	
היכלא תליתאה, נצח	לד
ז' היכלות דארעא עלאה	
היכלא רביעאה, תפארת	לו
ז' היכלות דארעא עלאה	
היכלא חמישאה, גבורה	לו
ז' היכלות דארעא עלאה	
היכלא שתיחאה, חסד	לו
(ועל היכלא שביעאה עיין	
בסולם שם לו)	לו
ז' היכלות דאריא דבריאה	לו

עא	יקו המים
עט	תושא הארץ ושא
צה	יהי מארת
קד	ב' המאורות
קיס	מאורי אור ומאורי אש
קכז	ג' נהורין
קלו	משה ועקב
קמא	יעקב ומשה
קמז	נעשה אדם
קנ	אני אני הוא
קנח	נעשה אדם
קסד	תפלה לעני
קפ	הקירטא
קצב	ברא עלמין ומחריבין
קצח	ה' מינים דערב רב
רא	משה ובי משיחין
רטו	אבני שיש סהור
ריח	ונהר יוצא מעדן
רכא	ויניחהו בגן עדן
רכה	ע"ז ש"ד ג"ע
רל	ויצר וגו' כל חית השדה
רלב	ויבן וגו' את הצלע
רלו	הבל — משה
רלט	ערבובין בישין
רמא	תקונא דעלמא תתאה מעלאה
רס	והארץ היתה תהו
רטו	ג' אתחן ט"ב
רסח	תקון ט"ב דז"ן
רעא	קול ה' על המים
רעב	לעומת המסגרת
ערה	ב' ראשים
רעט	אור הגנוז
רפד	אם לא בריתי יומם ולילה
רסט	רקיע המבדיל והמחבר
רצג	מים אעדו ואולידו חשוכא
רש	אם לא בריתי יומם ולילה
שה	יהי מארת
שיג	ישרצו המים
שיד	ויברא אלוקים את התנינים
שטז	נעשה אדם
שכ	כי לא המטיד
שכז	ויצו — על האדם
שכט	והנחש היה ערום
שלח	וישם ה' לקין אות
שלט	לפתח חטאת רובץ
שמא	עזא ועזאל
שמד	זה ספר תולדות אדם
שמח	לא ידון רוחי באדם

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

ד היכלות דא"א דבריאה
היכל א' יסוד
ז היכלות דא"א דבריאה
היכל ב' הוד
ז היכלות דא"א דבריאה
היכל ג' נצח
ז היכלות דא"א דבריאה
היכל ד' גבורה
ז היכלות דא"א דבריאה
היכל ה' חסד
ז היכלות דא"א דבריאה
היכל ו' תמורת
ז היכלות דא"א דבריאה
היכל ז' קדש הקדשים
(גשלים ביאור ההיכלות)
יהי אור
ויהי ערב ויהי בקר
יהי אור
יהי רקיע
תדשא הארץ
מארת חסר
ישרצו המים
נעשה אדם
וירא — כל אשר עשה
ויכלו השמים
וירא אלקים ביום השביעי
אשר ברא אלקים לעשות
סוכת שלום
ויבן ה' אלקים את הצלע
ויצור ה' אלקים את האדם
בעל ואשרה
פיוסא ונטילת רשות
מאן דנפיק לארחא
פיוסא ונטילת רשות
קול ודבור
נאם ה' לאדוני
שלהובא דסלקא
כמה גחני זיני נהורין
(אתסליג עלמא)
וישמעו (קול ה') —
מתהלך בגן
ויתנצלו — עדים מהר חורב
ויתפרו עלי תאנה
ייגרש את האדם
והאדם ידע
דקטול קין להבל
זה ספר תולדות אדם
זכר ונקבה בראם
ויתהלך חנוך את האלקים
וירא — כי רבה רעת האדם
ויתעצב אל לבו
לא ידון רוחי
הנפילים היו בארץ

מא לכו — אשר שם שמות בארץ
מט פרשת נח
נה נח ותיבה
לכו חזו מפעלות
סג טוב איש חונן ומלוה
שה מים מבורך
עד ותשחת הארץ
אלמלא חטא לא הוליד תולדות
פא וירא אלקים את הארץ
עשה ה' אשר זמם
סס כי לימים עוד שבעה
ויולד שלשה בנים
צד דינא דגיהנם
צו קץ כל בשר
צז צהלי קולך — ענינה ענתות
ק ההוא יודאי
קג רזין דקרבנא
קו ארימת ידאי בצלותין
קי ואני — מביא מבול
קיא אמרתי לא אראה יה
קיג ואני מבול מבול
קטו והקמותי את בריתי
קיט וידעם את מזבח ה' ההרוס
קכג בא אתה וכל ביתך
קכח לה' הארץ ומלואה
קלא דאתאבידו חייבין מעלמא
קלב מה בין משה לשאר בני
קלד עלמא
קמ ויבא נח — אל התיבה
קמד וישאו את התיבה
קמו וימח את כל היקום
קמח ויזכור אלקים את נח
קנ ויבן נח מזבחה
קנא וירא ה' את ריח הנוחח
קנח ויברך אלקים את נח
ומוראכם וחתכם
קעא את קשתי נתתי בענן
קעד והאבן הזאת אשר שמת
מצבה
קפג ויהיו בני נח היוצאים מן
התיבה
קפח שלשה אלה בני נח
קצה ויחל — ויטע כרם
רא בת שבע ואוריה
רז הוא היה גבור ציד
רזא הובית בהבנותו
רזב עיר ומגדל
רזד שער החצר הפנימית
רזט הן עם אחד
רכא

רכב אמה את האדם
רכג לכו — אשר שם שמות בארץ
א פרשת נח
ו נח ותיבה
ז לכו חזו מפעלות
ז טוב איש חונן ומלוה
ט שה מים מבורך
יא ותשחת הארץ
יג אלמלא חטא לא הוליד תולדות
יד וירא אלקים את הארץ
יז עשה ה' אשר זמם
יט כי לימים עוד שבעה
כב ויולד שלשה בנים
כו דינא דגיהנם
כח קץ כל בשר
לא צהלי קולך — ענינה ענתות
לד ההוא יודאי
לב רזין דקרבנא
לג ארימת ידאי בצלותין
לז ואני — מביא מבול
נא אמרתי לא אראה יה
נד ואני מבול מבול
נו והקמותי את בריתי
נז וידעם את מזבח ה' ההרוס
ס בא אתה וכל ביתך
סא לה' הארץ ומלואה
סג דאתאבידו חייבין מעלמא
מה בין משה לשאר בני עלמא
סה ויבא נח — אל התיבה
סט וישאו את התיבה
עג וימח את כל היקום
עה ויזכור אלקים את נח
עז ויבן נח מזבחה
עט וירא ה' את ריח הנוחח
פא ויברך אלקים את נח
פז ומוראכם וחתכם
פט את קשתי נתתי בענן
צב והאבן הזאת אשר שמת
מצבה
צז ויהיו בני נח היוצאים מן
התיבה
קג שלשה אלה בני נח
קד ויחל — ויטע כרם
קז בת שבע ואוריה
קזא הוא היה גבור ציד
קזב הובית בהבנותו
קזג עיר ומגדל
קח שער החצר הפנימית
קכה הן עם אחד
קכח

כרך ד
פרשת לך לך
א מאמר שמעו אלי אבירי לב
ב על מה קאים עלמא
ז ויאמר ה' אל אברם
יא ויצא אתם מאור כשדים
יב לך לך לאתקנא גרמך
יח ואעשך לגוי גדול
יט וימנע מרשעים אורם
כ ואעשך לגוי גדול
וילך אברם כאשר דבר אליו ה'
כב ויקח אברם את שרי
כד ויעבור אברם בארץ
כה תלת דרגין גר"ג
לח וירד אברם מצרימה
מד ויהי כבא אברם מצרימה
מו הקב"ה משתעשע —
בנשמתהון דצדיקיא
נג וינגע ה' את פרעה
נה נפשי אויתך בלילה
נז נפש רוח נשמה
נט וילך למסעיו
סכ ויהי ריב בין רועי מקנה
אברם
סה זה' אמר — אחרי הפרד לוט
סז כתפוח בעצי היער
עא ויהי בימי אמרפל
עו אלקים אל דמי לך
סא ומלכי צדק
סב אחר הדברים האלה
סא היה — אל אברם במחזה
צד ר"ח אויל למחמי לר"א
ק ברכו ה' מלאכיו
קח ויאמר — מה תתן לי
קט כי מי אל — ומי צור —
מבלעדי אלקינו
קיא מי אל — ומי צור זולתי
אלקיננו
קיג מחזה שדי — מחזה סתם
קטו הקב"ה מוזג זוגים
קיו ליליא ופלגות ליליא
קכ ה' זעירה וה' רברבא
קכח מאמרים לברית מילה
קכט
פרשת וירא
א וירא אליו ה'
נשמתא — דסלקא מארעא
ז — לרקיעא
יא הנשמה — בשעת הפטירה
יב כשחלה רבי אליעזר
יג והגה שלשה אנשים

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

כט

סו וירא ד' כי שנואה לאה
 סז השבטים
 עג — הפעם אודה — ותקרא
 עו את שמו יהודה
 סא הרהורא ד' ליה ברחל הות
 וימצא דודאים בשדה
 ויהי כאשר ילדה רחל את
 יוסף
 עז עלמות שיר
 קב כל סדרא לאו איהו אלא
 בתלת
 קד זכירה ופקודה
 קי מות וצלמות
 קסז ויזכור אלקים את רחל
 קיז נקבה שכרך
 קיח המקלות
 קכא ברכות לראש צדיק
 קכט ולא ראיתי צדיק נעזב
 קלא תרין רקיעין — שירותא
 וסיומא
 קלב ישבעו עצי ה'
 קלד המקלות ב'
 קלו ה' וברוך צורי
 קמא לא יגרע מצדיק עיניו
 קמב את קרבני לחמי
 התרמים
 קמח ויפגעו בו מלאכי אלקים

כרך ו

וישלח

א וישלח יעקב מלאכים
 ו עם לבן גרתי
 יג צלותהון דצדיקיא
 כב ויותר יעקב לבדו
 כה ויאבק איש עמו
 כו שלחני כי עלה השחר
 כט גיד הנשה
 לה וישתחו ארצה
 לו ויחבקוהו ויפול על צואריו
 לח יעבר גא אדוני לבדו
 לט ויבן לו בית
 מו לא תחרוש בשור ובחמור
 מח הסירו את אלהי הנכר
 נ ויבן שם מזבח
 נא ויעל מעליו אלקים
 נא יעקב — וישראל
 נג כל שירותא תקיף
 נה התרפית כיום צרה
 נט והי בצאת נפשה
 ס ויצב יעקב מצבה
 ס וילך ראיבן — והיו בני
 ס יעקב שנים עשר

לח כמה אתרון — לצדיקים
 מב עדן מנטף על הגן
 מה עניני תחית המתים
 סו לא תקח אשה — מבנות
 הכנעני
 סז באורייתא כל חיין
 סט והנה רבקה יוצאת
 ע תפלה שועה דמעיה
 ע ויביאה יצחק האהלה
 סא ויוסף אברהם ויקח אשה
 סג ולבני הפלגשים — מתנות
 פד מי נתן למשיסה יעקב

תולדות

א ואלה תולדות יצחק
 ח והי יצחק בן ארבעים שנה
 יא ויעתר יצחק
 יג ויתרוצצו הכנים
 יז סעודת הצדיקים לעתיד לבא
 כא שתוף מדת הרחמים כדן
 כז ויתרוצצו הכנים ב'
 כט קבוץ גלויות ותחית המתים
 לב ויגדלו הנערים — כי ציד בסיו
 לד ויזו יעקב נזיד
 לו והי רעב בארץ
 מא אחותי היא
 מב ויצו אבימלך
 מד ויקרא שמה רחובות
 נא ותכהין עיניו מראות
 נג ויקרא — לא ידעתי יום מותי
 נו בגדי עשו החמודות
 נט בצרתה לי קראתי ויענני
 ס הברכות

ויצא

א ויצא יעקב מבאר שבע
 ו ד' הבלים
 ט זהר אספקלריא דנהרא
 יג ס"מ ואשת זנונים
 יח ויצא יעקב מבאר שבע ב'
 כא קומה ד'
 כד ויצא יעקב ג'
 כו נבואה מראה וחלום
 לב והנה ד' נצב עליו
 לג ויקץ — מה נורא המקום הזה
 לה והנה סולם מוצב ארצה
 לח ויחד יעקב נדר
 מב ריח חמא ליה לאלהיו
 מד וירא והנה באר כשדה
 נב ויצא יעקב ד'
 נז אעבך שבע שנים
 נט צדיק עליון צדיק תחתון
 סג ארבע קשרין

כז מי יעלה בהר ה'
 לב והנה שלשה אנשים — ויאכלו
 מד ויאמר שוב אשוב
 מה והנה בן לשרה
 מח נודע בשערים בעלה
 נ ויאמר שוב אשוב
 נב ויקומו משם האנשים
 נה המכסה אני מאברהם
 ס ארדה נא ואראה
 סא ואברהם היה היה
 סב הכצעקתה עשו
 סה האף תספה צדיק עם רשע
 סז ויבואו שני המלאכים סדומה
 ע גן עדן וגיהנם
 עב חדי המסיר על סדום
 פד ארץ אשר לא במסכנות
 פו ויעל לוט מצוער
 פז עמון ומואב
 קא ויאמר — אחותי היא
 קו עומד על ימינו לשטנו
 קי ועדשו — העגלה בנחל
 קיב ראש השנה ויום הכפורים
 קטו וה' ספק את שרה
 קכה ויעש ה' לשרה
 קכז אשתך כגסן סוריה
 קל חושבן קץ משיחא
 קלז בן הגר המצרית
 קמא אותות המשיח
 קמה והאלקים נסה את אברהם
 קמט וירא את המקום מרחוק
 קנב אברהם אברהם
 קנג בכל צרחם לא צר

כרך ח

חיי שרה

א וישאו — ויטילוהו אל הים
 ג דומה קאים ונטיל בחושבנא
 ו מלך לשדה נעבד
 ח מאן דאיהו זעיר איהו רב
 ט והיו חיי שרה
 י וישרנה הפרות
 יב ואיבה אשית בינך ובין האשה
 יג גלמי ראו עיניך
 יז לספור לשרה ולבכותה
 יט דומה נטלם בחשבון ומוציאם
 בחשבון
 כ ותמת שרה בקרית ארבע
 כג חויה דרקועא
 כה זיני חרשין — בנשיא
 כז מערת המכפלה
 כח ארבע מאות שקל
 כט מערת המכפלה ב'
 לב יאברהם זקן בא כימים

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

עט	ויקרא לבנו ליוסף	נג	בית יוסף	טו	מי זאת עולה מן המדבר
פה	ותרב חכמת שלמה	נו	וירא את בנימין	טז	ואלה תולדות עשו
צג	ושכבתי עם אבותי	סא	הבקר אור	ע	ואלה המלכים
	וישתחו ישראל על ראש		וליוסף יולד — בטרם	עד	יעקב ישראל וישורון
קד	המטה	סד	תבא שנת הרעב	עו	אל תיראי תולעת יעקב
קי	בר סרקים — העולם נדון	א	ויגש אליו יהודה	עח	חצות לילה ותמלת השחר
קיב	ויהי השמש לבא	ד	נפש רוח נשמה	פא	מצא את הימים במדבר
קיד	וירא ישראל את בני יוסף	ז	כי הגה המלכים נעזרו	פב	אודה ה' בכל לבב
קסז	ויברך את יוסף	י	יפה גוף	פה	אתה סתר לי
קכ	ויסב חזקיהו פניו אל הקיר	י	שתין נשמי		וישב
קכו	המלאך הגואל	יז	ואבלת ושבעת וברכת	א	וישב יעקב
קכו	אל תזכר לנו עונות ראשונים	יח	ולא יכול יוסף להתאסק	ו	אלה תולדות יעקב
קכט	עבדו את ה' ביראה	כ	למה הרעות	ח	כי פעל אדם ישלם לו
קל	תכון תפלותי קטורת	כד	ויפול על צוארי בנימין	יב	אך אל הפרכת לא יבא
קלב	טורא דחילא	כח	אחיו ויבך	יג	הנה ישכיל עברי
קלד	ג' משמורות	ל	והקל נשמע בית סרעה	טו	וישראל אהב את יוסף
קלז	המלאך הגואל	ל	קחו לכם — עצלות לספכם	כד	ויחלום יוסף חלום
קמו	תלת גזנין	לג	ויאסור יוסף מרכבתו	כז	וילכו אחיו לרעות
קמז	ועז מלך משפט אהב	מ		ל	ירושלים הבנויה
קמט	הללו עבדי ה'			לא	וימצאהו איש
קנ	ויברכם ביום ההוא			לב	את אחי אנכי מבקש
קנג	גלמי ראו עיניך			לג	אית דוגוא ואית דוגוא
קנו	ומדת ימי מה היא			לד	והבור רק אין כו מים
קנו	כל ברכאן — להאי דרבא	א		לה	ציון וירושלים
קבח	קל גלגלא מתגלגלא	ט	ויקרבו — ויקרא לבנו ליוסף	מד	ויקרא את שמו עד
קכט	האספו ואגידה לכם	ט	הנה אביך חולה	מו	בא אל אשת אחיך ויבט
קסא	ראובן בבורי אתה	יב	והיה לעת ערב יהיה אור		אותה
קסו	מאשר שמנה לחמו	יג	ויגד ליעקב	מז	וירע בעיני ה'
קע	סחו כמים אל תוחר	יז	וישב על המטה	נו	ותסד בגדי אלמנותה
קעב	שמעון ולוי אחים	יח	שמהן דאתקריאו יד	נז	ויוסף הורד מצרימה
קעד	האומות — לשמשא	כ	נראה אלי בלזו	נט	ויהי ה' את יוסף
קעט	וישראל לסיהרא	כג	הגני מסרך והרביתיך	סא	ותשא אשת אדוניו את עיניה
קפ	יהודה אתה יודוך אחיך	כד	ועתה שני בניך הגולדים	סב	ויהי כדברה אל יוסף יום יום
קפה	אסדי לגסן עירה	כה	מתה עלי רחל	סד	חסאו משקה מלך מצרים
קפג	אל תתחד במרעים	כז	וירא ישראל את בני יוסף	ע	והאסה
קפז	א' זעירא	ל	אשר נתן לי אלקים בזה	עד	ויהי גא סי שנים ברוחך אלי
קצח	אסדי לגסן עירה ב'	לא	ועיני ישראל כבדו מוקן	ס	לב טהור ברא לי אלקים
קצח	מהאוכל יצא מאכל	לה	ויחי יעקב ב'		מקץ
קצב	תדין תקונין דנוקבא	לו	תרי גמלי	א	קץ שם לחשך
קצד	מתקנא בריב בתדין עלמין	מ	לי הכסף ולי הזהב	ד	ויהי מקץ
קצד	זבולון לחוף ימים ישכון	מה	ויקרבו ימי ישראל למות	ח	ותפעם רוחו
קצז	השבועתי אתכם בגות ירושלים	מו	ר' יצחק — יתיב ועציב	ט	וידיצהו מן הבור
קצז	יששכר חמור גרם	מט	כד מטי זמניה לאסתלקא		אחרי הודיע אלקים אותך
קצכ	דן ידין עמו		מעלמא	יח	את כל זאת
קצכ	גד גדוד יגודנו	נג	אם הבנים שמחה		וירא יעקב כי יש שבר
קצכ	שימני כחותם על לבך	נח	בני אמי נחרו בי	כד	במצרים
קצכ	תלת נשמתין	נט	וכסר בריתכם את מות	לב	ויוסף הוא השליט
קצכ	מאשר שמנה לחמו ב'	סא	אוי לרשע רע	לז	ויכר יוסף את אחיו
קצכ	גפתלי אילה שלוחה	סא	הצלם	לו	ויזכור יוסף את החלומות
קצכ	מחשבה קול דבור	סג	ד' מינים	לז	ויאסוף אותם אל משמר
קצכ	בן פורת יוסף	סז	חבצלת ושושנה	מה	ויקה מאתם את שמעון
קצכ	בנימין זאב יסדף	עג	ויקרבו ימי ישראל למות ג'	מו	ויראו האנשים כי הובאו
קצכ	וזאת אשר דבר להם אביהם	עז			

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לא

ג	השטן בתוכם	צב	תחת עבד כי ימלוך	רנז	ויכל יעקב לצחח את בניו
א	התנאים	צג	עד שיפוח היום	רנח	ויגוע ויאסף אל עמיו
	ועבר — על מהשקוף	צד	ויאמר אל עמו	רס	אבל מצרים
כג	ועל שתי המנוזות	צה	הן אראלים צעקו חוצה	רסג	צהלי קולך בת גלים
כח	ויהי בחצי הלילה	צט	ב' דמעין לשקיעו דימא רבא	רסו	אין כסף נחשב בימי שלמה
לט	את הכל ראיתי בימי הבלי	ק	הכה נתחכמה	רסט	כסא דברכתא
מג	וירח את ריח בגדיו	קא	בכל אלהי מצרים אעשה	רעא	גרן האטד
מו	שה לבית אבות	קב	שפטים	רעא	חניטא דיעקב
מז	שאור ומחמצת	קג	שיר השירים אשר לשלמה	רעב	ויישם בארן במצרים
מח	מצת דינא	קז	וילך איש		
מא	לסטר בשבחה דציאת מצרים	קז	וימת מלך מצרים		
נג	קרבן ססח	קה	שתי דמעות לים הגדול		
נו	קדש לי כל בכור	קי	וכי חרב אית לה'		
נז	כי מלאכיו יצוה לך	קיא	ויאנחו בני ישראל		
נז	כי לא ראיתם כל תמונה	קיב	אאחה שועה צעקה		
ס	התפילין	קיג	דדי לי ואני לו הרועה		
סד		קיד	בשושנים		
	פרשת בשלח	קיו	ומשה היה רועה		
א	ויעבור אליעז אל שונם	קכ	בלבת אש מתוך הסנה		
ח	תלת מותני הור		פרשת וארא		
ח	ויסב את העם		וארא — באל שדי ושמי		
יא	וה' הולך לפנים יומם	א	הויה לא נודעתי להם		
טז	ויקח שש מאות רכב כחור	א	גועין דמתחזיין ודלא מתחזיין		
יז	ופרעה הקריב	ו	ד' יטודין ארמ'ע		
יח	ה' ילחם לכם ואתם תחרישון	י	והוצאתי והצלתי וגאלתי		
כב	מה תצעק אלי	יט	ולקחתי		
כג	הרם את מטך	כ	כלל ופרט		
כה	ויסד את אופן מרכבותיו	כ	ולא שמעו אל משה מקצד		
לו	ויסע מלאך האלקים	כג	רוח		
מו	ויסע ויבא ויט	כג	קול ודבור		
נה	וירא ישראל את היד הגדולה	כו	גורו לכם מפני חרב		
ס	אז ישיר משה	כח	אלה ואשי אבותם		
סז	עזי וזמרת יה	כח	וידעת היום והשבות אל		
עב	ה' איש מלחמה	כט	לבבך		
עד	מרכבות פרעה וחילו	לב	קח את מטך — יהי לתנין		
עט	ימינך ה' נאדרי בכח	לג	חצות לילה ויממא		
פה	כשעתא דעאל משה בנו ענגא	לג	תנין רביץ בין יאורין		
סט	וברוב גאונך תהרום קמיך	לז	להט החרב המתהפכת		
צ	מי כמוכה באלים	מ	קח את מטך		
צג	נסית ימינך תבלעמו ארץ	מג	ויהיו דם		
צה	למבני מקדשא לתתא	מח	ושרץ היאור צפרדעים		
צח	ולא מצאו מים	נו	ויבנהו שבע שנים		
	ויאמר אם שמוע תשמע	נו	דרכים — נתיבות — נעם		
צט	לקול ה'	ס	— ושלום		
קג	המן	ס	הנה יד ה' הויה		
קז	קב"ה תכע עלבונא דצדיקיא	סא	ואעשך לגוי גדול		
קיח	צור וסלע	סב	ותהי שרה עקרה		
קכ	היש ה' בקרבנו		פרשת בא		
קכא	ויבא עמלק	א	אם יש עליו מלאך מליץ		
קל	ויראו את אלקי ישראל		ויהי היום — ויבא גם		
קלג	ויבן משה מזבח				
				א	ויכל יעקב לצחח את בניו
				ב	ויגוע ויאסף אל עמיו
				ג	אבל מצרים
				ד	צהלי קולך בת גלים
				ה	אין כסף נחשב בימי שלמה
				ו	כסא דברכתא
				ז	גרן האטד
				ח	חניטא דיעקב
				ט	ויישם בארן במצרים
				י	
				יא	כרך ח
				יב	פרשת שמות
				יג	ואלה שמות
				יד	היה היה דבר ה'
				טו	אתי מלבנון כלה
				טז	אל תלחם לחם רע עין
				טז	ג' אינן דרחיין שכינתא
				יז	איש וביתו באו
				יח	גלגלי רתיכתא קדישא נטלין
				יט	את יעקב איש וביתו באו
				כ	היה היה דבר ד' ב'
				כא	אתי מלבנון כלה ב'
				כב	שבעים נפש
				כג	משלחי רגל השור
				כד	ויקם מלך חדש
				כה	משא מצרים
				כו	ביאת המשיח
				כז	ויקם מלך חדש ב'
				כח	אילת השחר
				כט	צדיקים שמגיע אליהם
				ל	כמעשה הרשעים
				לא	וילך איש מבית לוי
				לב	ותצפנהו שלשה ירחים
				לג	ותתצב אחותו מרחוק
				לד	ותרד בת פרעה
				לה	ויסן כה וכה
				לו	וישב על הכאר
				לז	מארבע רוחות בואי הרוח
				לח	באר דמשה ויעקב
				לט	ברח דודי
				מ	גלותא למה ולמצרים למה
				מא	לחם לא אכל ומים לא שתה
				מב	י"ב טורי אפרסמונא
				מג	י"ח טורי פרסמונא
				מד	אל גנת אגון ירדתי
				מה	גם את זה לעומת זה
				מו	בני ישראל בני יעקב
				מז	איש וביתו באו
				מס	המתים ידעון צערא דחיי
				מט	עד שהמלך במסכו
				נ	ישראל לקביל שאר אומין
				נא	דעלמא

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

כרך ט

פרשת יתרו

וישמע יתרו
ואת שני בנות
וירא יתרו חתן משה
זה ספר
ואתה תחזה ברוא דשערא
" " " "
" " " "
" " " "
" " " "
" " " "
" " " "
" " " "
בחדש השלישי
ומשה עלה אל האלקים
כה תאמר לכית יעקב
על כנפי נשרים
ויהי ביום השלישי
ויהי קולות וברקים
וכל העם רואים את הקולות
וידבר אלקים
והלוחות מעשה אלקים המה
אנכי ה' אלקיך
לא יהיה לך
לא תעשה לך
לא תשתחוו להם
לא תשא
זכור את יום השבת לקדשו
כבר את אביך
לא תעשון אתי
אנכי ה' אלקיך ב'
לא תשא את שם ה' לשוא
זכור את יום השבת לקדשו
ב' מרגלן
כבד את אביך ואת אמך
לא תרצח לא תנאף וכו'
פרשת ואלה המשפטים
ואלה המשפטים
כי תקנה עבד עברי
הסבא
כי ינצו אנשים
להשיב אבידה
להפריש ערי מקלט
מ"ט ומוט
לפדות עבד עברי
חרב פיפיות
גדר ושבועה
גזן ויקב
משיגח מן החלונות
לא תהיה אחרי רבים לרעות
מדבר שקר תרחק

א יד טו טז יח יב כב כד כו לא לב לג מו סא טז טז עב עג עה עו טה צד צח קג קט קיא קיב קיג קכג קכו קכט קלב קלד קלו קמב קמה א ב ה קיז קיח קיט קכא קכג קכה קכז קלא קלב קלו קלח

סדר דינין בהלכות נזיקין רשימין בסימנין דקב"ה ושכינתיה

רוחא — וסליק ונחית
בכל לילא
ב' משיחין
על המעשר
ואנשי קדש תהיון לי
דינו לבקר משפט
אירא דמשכנא
ובכל אשר אמרתי אליכם
תשמרו
כל בר ישראל דאתגור
בעי לאתחזאה
הקב"ה נקרא אנני
נשיקין
הנה אנכי שולח
לא תבשל גדי בחלב אמו
ואל משה אמר עלה אל ה'
ואל אצילי בני ישראל

כרך י

פרשת תרומה

מי זאת הנשקפה כמו שחר
כד ברא קב"ה עלמא
מה רב טובך אשר צפנת
אפרסמון ואפריון
מעצי הלבנון אלין שית
יומין דבראשית
ויקחו לי תרומה
תלת גזנין — גו שלהובא
זהב וכסף ונחשת
ערב ובקר וצהרים
אמר שומר אתא בקר
מטה שלחן כסא ומנורה
שמע ישראל ובשכמליו
ויקחו לי תרומה ב'
כגזנא
ברכו את ה' המבורך
השמים מספרים כבוד אל
רננו צדיקים
שירו לה' שיר חדש
מומור שיר ליום השבת
נשמת כל חי
ואתה ה' אל תרחק
זהב וכסף ונחשת וכו' ב'
מי העיר ממזרח
אלקים אלי אתה אשחרך
ויקחו לי תרומה ג'
פתיחו וחיפאה קלישא
דעל ארעא קוישא
נפש רוח ונשמה

קמ קמד קמו קנ קנו קנט קסה קסו קעח קעט קסא קסב קסד קסה קסח קצ א ג ו ז י יג טו טז כג כג כח מב מד נב נו נה טג עא עב עג עד עה עב טג טז טח טצ

שיר המעלות הבוסתים בה'
שיר השירים אשר לשלמה
מאת כל איש אשר ידבנו
לבו
הנשיקין
וזאת התרומה
משה אהרן ושמואל
זהב וכסף ונחשת ג'
יהי אור
וה' נתן חכמה לשלמה
התכלת
והנה טוב מאד
דינא דגיהנם
אתר אית בישובא — דלא
מתין תמן
בצלאל ידע לצרמא אתחון
תכלת ב'
ועשית שלחן
ואכלת ושבעת וברכת
ועשית שלחן ב'
עת לעשות לה'
עת רצון
החכמה תעזו לחכם
מזון הנשמות
אמצעיתא דעלמא
כוס של ברכה
מנורה שקלים החדש
ועשו ארון
ראה ועשה בתכניתם
ג' שמהן כלולים כחזא
האותיות
שמע ישראל
אתה הראית לדעת
ואהיה אצלו אמן
אתה הראית לדעת
התפילין
ואהבת את ה' אלקיך
ואת המשכן תעשה יריעות
בכל לבבך ובכל נפשך
ובכל מאדך
צדיקיא אנסי שכינתא אינון
שלחני כי עלה השחר
אם ה' לא יבנה בית
ברב עם הדרת מלך
בכל אתר דאתחן אתוספן
איהו לגיריעותא
שבועה רקיעים
סלו לרוכב בערבות
כי נר מצוה ותורה אור
ר"ז בימינא ק"ג בשמאלא
אור זרוע תדיר
אור מים רקיע
קין הבל שת אנוש ומהללאל

ק קא קיח קכ קכה קלב קלג קלה קלו קלח קמא קמה קנא קנו קנו קנח קסב קסד קעד קעו קעט קס קסב קסח קטו קצד קצה קצו קצט קו רט רי ריב ריד רטו רח רש רכג רכז רסה רטו רכט רל רלב רלז רמא רמב רמה רת

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לג

קמ	רזא דשמע	נ	ד' מינים	רנג	רזין דברכת המזון
קמב	לאדכרא יציאת מצרים	נב	בסוכות תשבו	רנט	שבע ברכות דכלה
קמד	אז נדכרו יראי ה'	נה	יהי שם ה' מבורך	רכב	וכל בניך למודי ה'
קמו	וממעל לרקיע	נו	ידע מה בחשוכא	רסג	ועשית את הקרשים
קמח	ויעש את ציץ		פרשת כי תשא	רסד	ה' רועי לא אחסר
קמט	עיניך בשדה אשר יקצרון		וגתנו איש כסר נפשו	רסה	קשין מזונותיו של אדם
קנא	ווייטב לבו	א	מחצית השקל		כקריעת ים סוף
קנד	הקסרת	ב	טולחנא דשמשא		קשין זוגין קמי קביה
קנה	ויעש מזבחה מקטר קסרת	ג	שפת אמת תכון לעד	רסז	כקריעת ים סוף
קנה	בעצב תלדי בנים	ד	הן יבשו ויכלמו כל הנחזרים כך	רע	הככבים
קנט	תחית המתים	ו	גלותא אתמשך	רעב	ג' משמרות הלילה
קסב		ח	והיה באחרית הימים	רעט	אודה ה' בכל לבב
		יב	מה לך סה אליהו	רצ	כל הנשמה תהלל יה
		טו	משה אהרן ומרים	רצא	משה לא מת
		טז	ועתה הניחה לי העגל	רצה	מילה ופדיון ולהשיאו אשה
		יז	עדים מהר חורב	רצג	עד יעקב אדם מת בלא מרעין
		לו	פרשת ויקהל	רצד	עד חזקיה לא היה חולה
			ויקהל משה		שנתרסא
			שלוש משמרות		אשרין ארץ שמלכך בן
			מלאך המות אשתכח בניי נשי	רצו	חודים
			מי עלה שמים וירד	רצח	בטש חכמה בשבילי
			כל נדיב לב יביאה בעובדא דבראשית בכלא	רצט	מי מדו מים בשעלו
			אתני עמיה	שא	וירכב על כרוב ויעף
			יונה דנחית לססינה	שב	ווי העמודים
			ספר לעילא ספר לתתא		
			תרי ממאה		כרך יא
			כונת התפלה		ספרא דצניעותא
			עליית התפלה		המשך פרשת תרומה
			מדורא דאשא שבקרב שבת	א	סרקא קדמאה
			מהו שבת	יב	" תגיינא
			נשמה יתירה	כא	" תליתאה
			השמירה שבשבת	כו	" דביעאה
			צלותא דשבתא	ל	" חמישאה
			רזא דספר תורה		
			רזין דשבת	א	פרשת תצוה
			מאורי האש	ג	ואתה תצוה
			הצפרנים	טו	רזא דאתון דשמא קוישא
			להרית בהרסים	יז	ואתה הקרב אליך
			רוחא עלאה	יח	ויהי מקץ ימים
			רקיעין דעשיה		למיהב חילקא לסטרא אחרא
			הרקיעין שעל גן עדן	כ	חדלו לכם מן האדם אשר
			רקיע שעל המלכות	כג	נשמה באמו
			ויעש בצלאל את הארון	כו	מצות וסטירת העומר
			דלא אצטריך למזעל כארונא	כז	גם צסור מצאה בית
			וארח צדיקים כאור נגה	לא	לחם הבכורים
			אך בעשר לחדש השביעי	לג	ובמדבר אשר ראית
			מאן דאכיל בלא צליהא		תקעו כחדש שופר
			ד' תיקונין דצלותא	לו	בתרין נקודין אתפרשת
			ויראת מאלקך	לח	מלכו שמיא
				מג	ב' השעירים
					ובעשור לחדש השביעי

כרך יב

פרשת פקודי

א	כל הנחלים הולכים אל הים
ב	מה רב טובך אשר צמנת ליראיך
ד	והוכן בחסד כסא
ה	אלה פקודי המשכן
יג	יפה נוף משוש כל הארץ
יז	אלה פקודי המשכן ב'
יח	והיה אמונת עתך
יט	בצלאל שמא גרים
כב	כפרוח רשעים כמו עשב
כג	מ"ב קרבנין ובלק
כד	כל הוהב העשוי למלאכה
כה	ויסן אחריו ויראם
	זהב ממטה למעלה וכסף
כו	ממעלה למטה
כט	חשבון ומספר
לד	אם ה' לא יבנה בית
	ואת האלף ושבע המאות
לו	וחמשה ושבעים
מו	כל סדרא בתלת
נא	מיה זיני גזני נהורין
נה	הרי נחשת
נו	לבושי וקדשא
נט	חשן ואסור
ע	שאו מרום עיניכם
עב	הללו את ה' מן השמים
	נכון יהיה הר בית ה'
עג	בראש ההרים
	זמנין משבח גרמיה וזמנין
עה	מאיך
עז	קו המדה וקנה המדה
סו	שם מ"ב וע"ב
צ	תיים שאל ממך
צב	ויביא את המשכן אל משה
צג	בסקודי קמיטין שכחיין
צה	אתון דהייה כאתון דאדני
צו	ויקם משה את המשכן
צח	רזא דגמל

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

קמח	לבי לחוקקי צדק פרשת צו	לר	איש כי יקח את אחותו	ק	סוספיתא ודהבא
א	זאת תורת העולה	לו	ויבא אלקים אל אבימלך	קב	העגל
ג	תורים ובני יונה אתרבקותא דרעותא — צד	לט	עבדו את ה' בשמחה	קד	פרה אדומה
ד	היכן סלקא	מא	ואני ברב חסדך אבא ביתך	קו	שערא שבתסלין
ו	זאת תורת העולה	מא	אב עילה קרבנו	קט	ויביאו את המשכן אל משה
ט	עולה חטא ואשם	מו	ברוך ה' מציון	קיג	תורת העולה
יח	אש תמיד תוקר על המזבח	מו	ז' רקיעים וז' ארצות	קיט	ויקם משה את המשכן
יט	עשן המערכה	נ	רמזי ד' אותיות הוי"ה	קכט	כי נפלת קמתי
כ	השבתת מלאכה	נג	עשרה שמות שלמים	קל	בלכתם ילכו
כב	גר"ג דח"ל גר"ג ז'שבת	סד	הנה ברכו — כל עבדי ה'	קלד	משכן ובית המקדש
כז	אשו דיצחק	סו	שאו היכם קדש	קלו	שש מדרגות דס"א
ל	תרין מדבחין	סז	נפש כי חטא ולא שקדנו בבריתך	קנ	היכלות דקדושה
לג	השם אל	סח	מי נח	קנג	היכל לבנת הספור יסוד
לה	זה זאת	ע	קב"ה גזיר וצדיק מבטל	קסב	עצם השמים הוד
לו	ציון וירושלים	עה	מסטרא דאמא נפקין גרדינין	קעא	נוגה נצח
לז	בעובדא דלתתא אתער	עח	נימוסין	קפו	הזכות גבורה
לח	עובדא דלעלא	טא	ד' תקופין דשתא	קצו	אהבה חסד
לח	ד' מינים והושענא דבה	טב	ערות אמך לא תגלה	קצו	רצון תפארת
מר	ג' דרגין דעל קרבנא	טג	צדיק כתמר ישרח	רל	קדש קדשים
מה	המקרה במים עליותו	פז	והשיב את הגולה	רנו	ז' היכלות דסטרא אחרא
מו	אשא דמדבחה רבוך כאריה	פו	וגרין מסריד אלוף	רנח	היכל א' דסט"א בור דיק —
מח	שריפת קדשים	פח	דוכתין אית בגיהנם	רנח	שטן דיצה"ר
נז	שמן קסרת	צ	נהר דינור	רסב	שחת —
נח	תרין אשין	צ	שית צירוסוי יה"ו	רסה	טמא דיצה"ר
ס	זאת משחת אהרן	צב	הגידה לי שאהבה נפשי	רע	דומה —
סא	כי עמך מקוד חיים	צג	אם הכהן המשיח יחטא	רעד	שונא דיצה"ר
סג	הכל היה מן העפר	צה	תקיעת שופר	רעז	חובה
סה	ואגדתו על ארץ יסדה	צח	לילית אשתכח בקדמיתא	רעח	שאול
סו	ואשים דברי בסוף	קה	לגבי אדם	רעח	רע
סז	מה בין תורה לנביאים	קי	מאן דינקא לרביא	רפז	דע
סח	הריח	קי	נשין שלטין בעלמא	רפז	דע
ע	אמונה בלילה	קיא	סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה	רפז	שמרי חמרא
א	פרשת שמיני	קיב	חטאתי אודיעך	רפז	עפר מן האדמה
א	באורייתא אתברי ברנש	קיג	רחל מבכה על כניה	רפט	קץ כל בשר
ד	ציון וירושלים	קיד	הנני מושיעך מקרוב		רוא דקרבנא
ה	וכמה שליחין אית ליה לקוב"ה	קטז	אודך לצולם כי עשית	א	ויקרא אל משה
ט	ויהי ביום השמיני	קיו	אלקים אלי אתה אשחרך	יא	באת לגני
יט	ויקח אהרן את אלישבע	קכא	אילת השחר	יג	אכלו רעים שתו ושכרו דודים
כ	יין ושכר אל תשת	קכד	שומר מה מלילה	סז	הנננים נראו בארץ
כד	ויברא אלקים את התנינים	קכה	ברן יחד ככבי בקר	יז	מרוע באתי ואין איש
כז	אשישות ותפוחים	קכו	הבקר אור	יז	קרבן לה'
כז	יין דמנטרא	קכז	כל זמנא דמשה קיים	כ	גדול ה'
כט	ואיש תרומות	קכח	אשר נשיא יחטא	כב	מאן דלא אתנסיב איהו פגים
ל	שמן ויין	קכח	שלהבא רתחות גדפוי	כד	אם עולה קרבנו
לא	תורה שכתבת תורה שבעל פה	קל	דתרנגולא	כה	נפלה לא תוסיף קום
לב	ויכון בחדס כסאו	קלא	או הידע אליו חטאתו	ל	קול השופר תולך וחוק
לב	זאת החיה	קלב	נשבע ה' בימינו	לא	קולו של משה
לז	ונטמתם במ	קלז	ד' מינים	לא	ובת כהן כי תהיה לאיש זר
לז	דגים ותגבים אין צריכים	קמ	נפש כי תמעול מעל	לג	ישראל מפרנסים לאביהם
לט	שחיטה	קמב	נפש רוח נשמה	לג	שבשמים
		קמו	שחקים יולו צדק	לד	הנה כד טוב ומה נעים

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לה

טח	נפש רוח נשמה	יז	תרין רוחין משתכחין	א	פרשת תזריע
צ	ודורש אל המתים ב'	יט	ויפגעו בו מלאכי אלקים	ב	על משככי בלילות
צד	תמר	כ	ויצא הראשון אדמוני	ג	אשת חיל מי ימצא
ק	עובדא דמצרים	כא	תרי עוולין דאילתא	ד	אשה מנרעת תחילה יולדת
קא	ותבאו ותטמאו את ארצי		ברך יד	ה	זכר
קב	קב"ה ואורייתא וישראל		פרשת אחרי	ו	מלאה הארץ קנייניך
קד	אסור ללמוד תורה לשאינו	א	אחרי מות שני בני אהרן	ז	אך בצלם יתהלך איש
קד	נמול	ד	יעקב אשר פדה את אברהם	ח	וילדה זכר
קז	ארבע מפתחן	ז	נדב ואביהוא	ט	ל"ג יום תשב בדמי טהרה
קיב	תפוח ושושנה	י	כל הנחלים הולכים אל הים	יא	מילה וערלה
קיג	אשר יסרתו אמו	יב	ואל יבא בכל עת אל הקודש	יג	ואין צור כאלקיניו
קטו	שאג ישאג על גודו	יב	עליכן עלמות אהבוך	יד	היכל כוכבא דבטש ג' זמנא
קיח	ערות אמך לא תגלה	יח	ופניהם איש אל אחיו	טז	בכוכבא
קיט	ולא יראה בך ערות דבר	יח	כי בעגן אראה על הכפורת	יז	ויקח אחת מצלעותיו
קכ	ברנש דרשימא חד באנפויה	יט	הנה מה טוב ומה נעים	יח	גזול אביו ואמו
קכד	בת שבע	כא	אחרי מות שני בני אהרן ב'	כא	שלחני כי עלה השחר
קכה	תרין רוחין נוקבין	כב	ששים גבורים	כב	אל תראוני שאני שחדחרת
קכו	לילית ונעמנה	כט	לשון למודים	כג	לה' הארץ ומלואה
קכח	שת	ל	סיהרא באשלמותא	כד	יסורין דאהבה
קכט	אתיא חסד — וסריש לון	לא	נשמתינ עד לא יחתון לעלמא	כה	יש צדיק אויב בצדקו
קל	ה' אחד ושמו אחד	לד	עד שהמלך במטבו	כו	ויפתח באמיו נשמת חיים
	אמא עלאה רעיא אמא	לד	והנה באר בשדה	כט	נגע צרעת
קלא	תתאה כלה	לו	שנים עשר וואת	ל	אכלה ומתחה את פיה
קלב	ישראל אחים לקב"ה	לז	תערוך לפני שלחן	לג	שיש יתרון לחכמה על הסכלות
	אתגליף שמא קדישא בסטריין	לז	ונתן אהרן על שני	לח	אדם איש
קלג	ידיען	לז	השעירים גורלות	מג	קדוש טהור
קלו	ערות אשה ובתה	מג	איש עתי	מח	נגע לבן אדמדם
קלח	ואל אשה בנדת טומאתה	מד	תרי שעירים	מט	והובא אל הכהן
קלט	ביעא קושטא	מו	שעיר לעזאזל	ג	והייתם קדושים
קמא	זיני מסאבותא	מז	מים קדים על נפש עיפה	ג	נגע בתיים
קמ	ואל אשה בנדת טומאתה	מט	מארי שירתא הימן ידותן	נג	בזנה ביתו בלא צדק
קמב	זוהמא דספרין		ואסף	נד	ונתן את הבית
קמג	הביאו עלי כספה	ג	הוי"ה בניקוד אלקים	נה	נגע ורוח הטומאה ההפכים
קמד	והיה מדי חדש בחדשו	גד	אהיה אשר אהיה	נח	ול"ז
קמה	השלך על ה' יהבך	גז	סדר כתיבת שם הוי"ה	ס	גזנא חוורא וגזנא סומקא
	פרשת קדושים	נט	כמה דאתעבד לתתא אתעביד	ס	דרשה צמר ופשתים
א	קדושים תהיו	סא	לעילא	ס	בזנה ביתו בלא צדק ב'
ג	הוי ארץ צלצל כנפים	סג	ונכרתי את בריתי יעקב	סד	אמרי נא אחותי את
ג	קדושים תהיו	סה	ואו' סתים בגויה		פרשת מצורע
ס	איש אמו יזביו תיראו	סו	יי"ד בגליפוי	א	למען תדעון שדון
סז	בן יכבד אב	סז	לפני ד' תטהרו	ב	בשעתא דרמש ליליא
יו	בן בכור	עא	נפשי אויתיך בלילה	ג	דינין דנפש וגוף
יט	שום תשים עליך מלך	עב	כאל תערוג	ה	מאן דנפשי לישנא בישא
	אדם הראשון לא הוה	עג	קול ד' יחולל אילות	ו	שתי צפרים חיות
כ	ליה מצוה"ז כלים	עג	נפשא ירוחא	ז	ותומכיה מאושר
כב	האשה אשר נתת עמדי	עה	עיר קטנה	ח	שושבינא דמלכא שושבינא
	אסיר לאסתכלא בשפירו	עח	צדיק ונישע	ט	דמסרוניתא
כג	דאתתא	פ	תענו את נפשיתכם	ס	ואשה כי יזוב זוב דמה
כד	הוכח תוכח את עמיתך	פב	ממעמקים קראתיך ה'	יא	ביום טובה היה בטוב
כז	הסבי עיניך מנגודי	פד	עשרה זיני חבמות	יב	שימיני כחותם על לבך
	אסיר לאסתכלא באתר	פו	ודורש אל המתים	יד	לא יוכלו לכבית את דאהבה
כו	דקב"ה מאיס	פז		יז	שמעה ה' צדק

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

ח	לכלותם	נט	ליל שבועות	כו	אנכי ה' אלקיך מארץ יצרים
ט	בן יכבד אב	סא	ספירת העומר וחג השבועות	כח	לא תלין סעילת שכיר
	כרך טו	סד	חג השביעות	ל	לפני עור לא תתן מכשיל
	פרשת במדבר	סז	תקיעת שופר	לב	בצדק תשפוט עמיתך
א	המנין והחשבון	עו	ראש השנה	לד	הוכח תוכיח את עמיתך
ז	שמחו את ירושלים	סא	יום הכפורים	לה	כלאים ושעטנו
ח	הדגלים	צד	חמשה עשר יום	לה	אני הוא
יד	ד' אורי וישעי	צה	מן באר ענני כבוד	לו	כלאים ושעטנו
טו	בידך אפקיד רוחי	צח	חג הסוכות	מב	כל פריו קדש הלולים לה'
	מסתו שלשלמה בין צפון	קג	צלם ודמית	מה	מפני שיבה הקום
יט	לדרום	קד	שמיני עצרת	מו	כי יודע ה' דרך צדיקים
כא	סימנא דיחודא	קו	דבור בשבת		כרשת אמור
כג	כונת התסלה	קז	המתענה בשבת	א	בני אהרן
	פרשת נשא	קט	ויצא בן אשה הישראלית	א	בשעתא דב"נ קאים למיהך
א	בסלגות ליליא	קיג	כי יקלל אלקיו	ב	לההוא עלמא
ג	ובלילה שירה עמי	קסז	חבצלת ושושנה	ד	יורד על הראש יורד על הזקן
ה	למעול מעל בה'	קיא	חסא עץ הדעת	ה	רוא דמנורה
ו	התשובה		פרשת בהר	ו	ולאחיתו הבתולה
יז	הסוטה	א	מוקדה על המזבח כל הלילה	ז	לא יקרחה קרחה
כז	עץ החיים ועץ הדעת	ב	ושבתה הארץ שבת לה'	ח	שבעת ימים ימלא
כט	ערב רב	ג	עול מלכות שמים	ט	לך ה' הצדקה
לא	מדוע באתי ואין איש	ד	ורצע אדוניו את אונו	י	והוא אשה בבתוליה יקח
לו	הנזיר	ה	שמיטה ויובל	י	טרף נתן ליראיו
לב	מיתה וחבוט הקבר	ח	לתקיע שופר ביובל	יא	לא יחלל זרעו בעמיו
לח	גדל פרע — והעבירו תער	ט	יחוד קיב"ה ושכינתיה	יג	בתולה מעמיו יקח
לט	קדוש — טהור		וכי תאמרו מה נאכל בשנה	יד	אישאשר יהיה בו מום
	האדרא רבא קדישא	יז	השביעית	יח	אדם ובהמה תושע ה'
מ	הקדמת האדרא רבא	יח	צדקה תציל ממות		אסור ליליף אורייתא למאן
מג	ואלה המלכים	כ	לעולם בהם תעבודו	יט	דלא אתגוד
מז	עתיקא דעתיקין	כ	הגלגול	כ	ההיה שבעת ימים תחת אמו
מח	גלגלחא	כב	שינוי השם שינוי מקום	כא	כל אות דשמא שלימא
נא	קרומא דאירא ומוחא סתימאה	כה	שנוי מעשה	כב	דכל שמא
נג	עמר נקי	כו	כי לי בני ישראל עבדים	כד	אותו ואת בנו
נז	רעוא דמצחא		רוא דעבר רוא דבן	כו	יש שבר במצרים
נט	פקיחו דעינין		פרשת בחוקותי	כו	דבעי לזקמא ימינא על
סו	חוסמא	א	זכר נא מה יעץ בלק		שמאלא
סט	י"ג תיקוני דיקנא	ד	ויבא אלקים אל בלעם	כז	ונקדשתי עילא והתא בג'
עב	תקונא קדמאה דיגת"ד	ה	כי טוב בעיני ה' לברך	כח	דרגין
עב	" תניינא דיגת"ד	ו	את ישראל	לב	מועדי ה'
פא	" תליתאה דיגת"ד	ז	אם בחוקותי תלכו	לג	מקראי קדש
סט	" רביעאה דיגת"ד	ז	ונתתי גשמכם בעתם	לד	קדש וזמינין מקדש
צ	" חמישאה דיגת"ד	ח	צדקה לנטכנא	מ	סעודה ג' דשבת בעי"ט
צב	" שתיתאה דיגת"ד	ט	ונתתי שלום בארץ	מג	תרי דמי חד דפסחא והד
צד	" שביעאה דיגת"ד	י	ונתתי משכני בתוכם	מז	דאתגודו
צו	" תמינאה דיגת"ד	יא	ומשה יקח את האוהל	מו	זוג דליל פסח
צח	" תשיעאה דיגת"ד	יב	דומה דודי לצבי	מז	ארבע כוסות
צט	" עשיראה וי"א דיגת"ד	יד	צדק בדינוי	מח	הלל בימי פסח
ק	" תריסר דיגת"ד	טו	שבע על חסאתיכם	כט	למה אין ז' ימים בשבועות
קב	" תליסר דיגת"ד	יז	ובפשעכם שולחא אמכם	ג	ספירת העומר וחג השבועות
קד	כד אתפריס פריסא	יח	אלה דברי הברית	נג	חג השבועות
קו	תקון ז"א		לא מאסתים ולא געלהים	נו	קרבת העומר
				נז	ספירת העומר

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לז

פד	לבושין דההוא עלמא	יו	מזבח הפנימי והמנורה	קט	גלגלתא דז"א
פג	ויסוף ישית ידו על עיניך	יח	מאן דאתי מסטרא דדינא	קיז	ג' מוחין דז"א
פה	בניינא דגושא דברנש	יז	לא ירבי שערי	קכ	מצחא דז"א
פט	נשין דעתייהו קלה	כ	ססח במועדו וססח שני	קטז	שערות רישא דז"א
צ	עמודין וגלגלין	כו	אשר יבוא באש תעבירו באש	קכד	עיינין דז"א
צז	חצים אל הים הקדמוני וגו'	כז	וימתקו המים	קלג	חוטמא דז"א
צח	רוחין דכורין ונוקבין סלקון לעילא	כט	העורב והיונה	קלט	אודנין דז"א
קא	קריאת הגבר	לג	וביום הקים את המשכן	קמו	ט' ת"ד דז"א
קב	ב' דמעין חד לסגדון	לד	הדגלים	קנ	תקון א' מט' ת"ד דז"א
קה	וחד לגילבא	מ	דגלא תנינא	קנט	ב' וג' מט' ת"ד דז"א
קו	מזיקא קדמאה	מג	תליתאה	קסב	ד' מט' ת"ד דז"א
	חובק את ידיו ואוכל	מו	רביעאה	קסד	ה' " " " "
קח	את בשרו	מז	הנוגין	קסה	ו' " " " "
קט	דמעין רתיחון	נ	והמן כורע גז	קסה	ז' " " " "
קי	האלטא ביתות והשמות	נא	הרגני נא הרוג	קסז	ח' " " " "
קיא	נשמתין נחתין וסלקין	נב	ולא ישליטנו אלקים לאכול ממנו	קסז	ט' " " " "
	הנה שכרו אתו וזפעולתו לסניו	נז	אספה לי שבעים איש	קסט	דיוקנא דאדם
קיד	ראשית עריסותיכם חלה לידת משה			קעב	סדר אצילות הנוקבא
קיח	הציצית			קעט	ז' מלכין שמתו דנוקבא
קש				קעו	כסותא דכיא
קכב				קפא	הרועין דכורא
				קסד	הנסירה
				קפח	קין והבל
					עליונים למטה ותחתונים למעלה
א	פרשת קרח	א	שלח לך אנשים	קצא	כלל ופרט פרט וכלל
ב	ויקה קרח	א	שמא דשלטא מסלגו ליליא	קצא	כללא דאדם
ג	קרואי מועד	ד	לא נהיר סיהרא אלא באתכנש	קצב	הסתלקות ג' החברים אלי ה'
ד	קדוש וטהור	ה	שמשא	קצח	המשך נשא
ה	אל אלקי הרוחות	ה	צלטחד מקושש היה	ד	יראה ענוה וחסידות
ז	קח את המחתה	ח	מקרה בני האדם ומקרה הבהמה	רג	כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה
ח	אל תכריתו שבט משפחות הקהתי	יב	יהושע וכלב	רה	כה תברכו
ט	כל אשר תמצא ירך בכחך לעשות	טו	עד דלא אברי עלמא — איך כתיב וימת	רו	אמזר להם
יב	ועבד הלוי	יז	תלת עלמין להקב"ה	ריב	בשעתא דכהנא פריס ידוי
טו	ערכי בית	כ	עלו זה בנגב	רטו	ברכת כהנים
טז	מחרים נכסיו לכהן	כא	המרגלים	ריז	ישמו את שמי
יז	תרי ממאה	בח	ברנש בעלמא כנזנא עלאה	רכ	ויחשבה לו לצדקה
יח	להפריש מעשר	ל	רב מתיבתא	רכ	כך את אברהם בכל
כ	להפריש תודה	לט	מה בין תם לתמים	רכא	נחית משה
כ	על פי ה' יחגו	מו	מערת המכפלה	רכב	נשיא אחד ליום
	פרשת חקת	מח	קריאת התורה		
א	זאת חקת התורה	נב	העטרה של משיח		
ב	שלף איש נעלו	נו	אותיות סוררות		
ה	זאת חקת התורה	נז	מעיינא דמיא		
ו	טרה אדומה	סג	יראה כל זכורך	א	והוא כחתן יוצא מחופתו
י	המשלח מעינים בנחלים וגו'	סה	מעיינא דמיא	ג	אשרי העם יודעי תרועה
יג	משה אהרן ומרים	סו	עמודים ונשרים	ה	ותנח התיבה בחדש השביעי
יז	סובב סובב הולך הרוח	סט	אילת אהבים	ח	בהעלותך את הנרות
יח	טובה חכמה עם נחלה	ע	מאן דלא זכי באתרא דא	ט	יששכר וזבולן
יט	אטף אהרן אל עמיו	עא	דינא דחד ברנש — בגן עדן	י	באר חפרוה שרים
כד	וידבר העם באלקים ובמשה	עב	היכלין הנשמתין נוקבין	יא	שם ע"ב אתחון
כה	הבאר	עג	מאן דזעיר איהו רב	טו	" " שמות
		עח	מתי מדבר	יט	זאת אשר ללוים
		עט	ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין		

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

קעו	הרצועות וקשר של תפלין	נה	תחית המתים	כח	אל תירא אותו
קעז	יד	נו	בידך אפקיד רוחי		פרשת בלק
קעט	וירא פנחס — ויקח דומח	נט	ב' מראות	א	הצפור
קפ	בידו	סב	אני וה'י	ה	סיחון ועוג
קפד	מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות	סג	ג' זמני אתעביד דוד עבד	ט	ויראני את יהושע הכהן הגדול
קפו	קחו מאתכם תרומה ולא	סד	דוד אתעביד עני חסיד ועבד	י	אתכנשו בני מתיבתא
קפז	מערב רב	סה	רמזי אלעזר יוסי יהודה יודאי	יב	לעיינא בדיניה
קפח	מ' מן מות טאס באוירא	סו	אבא ור"ש וחביריו	יג	יגער בכ השטן
קפט	י' דוכה פנחס — י' דשד	סז	למנצח הודו רננו צדיקים וכו'	יד	הינוקא
קצב	ישראל אברין דשכינתא	סט	מרכבת מטטרון	יז	וישלח מלאכים אל בלעם
קצד	נעשה אדם בצלמנו כדמותנו	עא	עשן וריח וקטרת	יח	וזרח משעיר למו
קצו	מאן יש חכמה	עד	תלת צלותין	יט	ארץ יראה ושקטה
קצח	כל יעשה האלקים הוא יהיה	עז	הקרבנות		כרך יז
קצט	על פי הגורל	פג	והתענג על ה'		פרשת פנחס
רא	הקרבנות	פד	ויפגע במקום מלין פיוסא	א	שמע בני מוסר אביך
רב	נפש יתירה רוח יתירה	פה	איהו	א	חברים מקשיבים לקולך
רכב	צלותא דערבית	פז	פגיעה איהו פיוסא	ג	צדיק גמוד וצדיק שאינו גמור
רש	נשמה יתירה	פח	את הכבש האחד תעשה בבקר	ד	שמרה נפשי כי חסיד אני
רז	משה וב' משיחין והקשת	פט	מרכבת יחוקאל	ה	ה' דאתוסף ביה סף וי' בפנחס
רח	ומלכות	צד	ד' ק' פין דסחרין לדי חיון	ו	נסיר ברית
רחב	אריתי מורי — שתו ושכרו	צו	מרכבת יחוקאל	ז	לבושין דההוא עלמא
רחג	דודים	צז	קול ודבור	ח	מרה"ש עד יומא בתראה דחג
רחד	מאן דמזלול בפרורי דנהמא	קא	קריאת שמע וציצית ותפילין	ט	הקשת
רחז	כוית וכביצה	קב	ורצועות	יא	היבום והגלגול
רזו	י"ב חלות	קג	הכריעות והוקיפות	יב	מקידום דאתיהיב תורה הח
רזא	עשרה דברים לאנהבא	קד	עתים חשות ועתים ממללות	יג	תליין במזלא
רזב	בפתורא דשבת	קז	ורגליהם רגל ישרה	כב	ויין ישמח לבב אנוש —
רזג	ג' איגון דגרמין ביש	קח	ראה שמיעה ריח ודבור	כד	ברושים ביתה
רזד	לגרמיהו	קכ	קשת תפלין ציצית תכלת	כז	בי רוח עבויה בו ואינו
רזו	ג' יודין שבהויה דמילוי ס"ג	קכב	לבן וק"ש	כט	למה נחמס צדיק בעתן הדור
רזא	כשלהבת קשורה בגחלת	קכז	מעשה מרכבה ותפלה	לב	דפיקו דההוא חולה בגלותא
רזב	סלת למנחה	קכז	דאומר תפלה לדוד בכל יום	לו	דארום
רזג	בלולה בשמן כחית	קכט	אכלתי יערי דבש עם דבשי	לט	כל העמים לא עבדי נענעא
רזד	זרקא מקף שופר הולך	קל	שתיתי ייני וגו'	מא	רק ישראל
רזז	סגולתא	קלב	צדיק ורע לו רשע וטוב לו	מב	ישמח ישראל בעושי
רזח	הביאו עלי כפרה	קלד	ראש השנה	מג	ג' אומנין שמים וארץ ומים
רזט	סיהרא אועירת גרמה	קלז	יותרת הכבד מרה קנה	מד	ג' שותפין הקב"ה ואביו ואמו
רזז	הויות באמצע	קלח	ושט ושופר	מו	הגני גותן לו את בריתי שלום
רזא	שעיר לעזאזל	קלט	כבר ולב	מז	כל אשר תמצא ירך לעשות
רזב	ובראשי חדשיכם	קמ	טחול ומרה	מז	בכוחך עשה
רזג	אילת השחר	קמב	השעיר לעזאזל וכבד ולב	מח	ענין ברכות בחשבון
רזד	חג הפסח	קמג	השושנה	מט	בערב היא באה ובבקר
רזו	גער חית הנה	קמז	הנשר	מח	היא שבה
רזא	ארבע גאולות	קמז	השושנה	מט	בית שלשי לא כתיב באורייתא
רזב	קן הצפור	קמז	נשרא רברבא ושלמה מלכא	מט	כמה ישראל הצערא יתיר
רזג	ד' פרשיות דתפילין	קמז	השושנה ב'	מט	משאר עמים
רזד	וקריאת שמע	קמז	אברים הפנימים	מט	ישראל ולא אכלו נבלות
רזז	לחם הפנים דאיגון י"ב פנים	קמז	שבע רקיעין	מט	וטרפות למה הן נחלשים
רזח	את קרבני לחמי לאשי	קמז	נצח והוד	נד	י"ב איש ישראל המוכה
רזט	סולת קמה בינוני ופסולת	קמז	אמרת שבת — ולי לא נתת	נד	בית דהשפא קדמאה להוי
רזז	חג השבועות	קמז	בן זוג	נד	בתהי"מ בתראה
רזא	שלח תשלח את האם	קמז	ע' דשמע ד' דאחד שם ע'	נד	

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לט

מב	אין מתחילים בניד	נג	כי הוא חייך ואורך ימך	שב	ישראל ידעי למימד צידא
מה	ושפחה כי תירש גבירתה	נה	כבוד חכמים ינחלו	שכב	טבא
מח	אליהו לא תתעכב מלנתתא	נו	פנים אל פנים	שה	קן הצפור
מא	פסה חמץ ומצה	נח	ושגנתם לבניך	שו	כלת משה
מב	תפלין של ראש ושל יד	נט	ארבע בתי התפלין	שט	והקרבתם אשה עולה
מד	ר"ה פסה שבועות סוכות	סא	אורו מרוז	שיא	וביום הבכורים
מז	עשרה שופרות	סב	הן עוד היום גדול	שיג	יום הכפורים
	פרשת וילך	סו	מראש האצילות עד תהי"ם	שטו	חג הסוכות
	משה אהרן ומרים		פרשת עקב	שכא	שמיני העצרת
א	משה שולטנותא דשמשא	א	מוציא שם רע	שכב	ביאורי המלכות
ב	יהושע — דסיהרא	א	כונת הברכה	שכט	ביאורי השמות הקדושים
ה	מכנף הארץ זמירות שמענו	יד	בעל הבית בוצע ואורח מבורך	שלג	והכנויים
ז	ג' אינון בטהודתא	סז	הינוקא	שלד	ק"ש ותפלין
ח	שיר שירה	יח	עשרה דברים למעבד בסעודתא	שלו	ב' סדרים של ד' פרשיות
י	כי שם ה' אקרא הכו גדול	כט	שבע זיינין	שלוז	התפלין
יא	עניית אמן	ל	ודמות סניהם פני אדם	שלט	חג השבועות
יג	פתחין דג"ע ופתחין דגיתגם		פרשת שופטים	שמא	ראש השנה
סו	שירת הבאר		זה ישפיל וזה ירים		חג הסוכות
	פרשת האזינו		ד' מתות לסמאל		ניסוך המים
א	האזינו השמים	א	ע"פ שנים עדים יקום דבר		פרשת מטות
ב	האזינו השמים — שמעו שמים	ז	ועשיתם לו כאשר זמם	א	אין העולם מתנהג אלא
ג	תסוח ושושנה	יא	סנהדרי גדולה סנהדרי קטנה		בתרין גזינין
ד	ד' דקיעין וז' ככבי לכת	יב	פרשת תצא		כרך יח
ו	משה גלי ביומא דסליק מעלמא		כי ימצא איש נערה בתולה		פרשת ואתחנן
	אדרא זוטא	ט	ולו תהיה לאשה	א	והגית בו יומם ולילת
	יומא דר"ש בעא לאסתלקא	י	עשר ולא תשע	ב	חצות לילה
מ	מעלמא	יב	ואת רוח הטומאה אעביר		בעי למכסיה עיניו ולא
ס	ט' נהורין דלהטין מתיקוניה	יד	מן הארץ	ג	יסתכל בשכינתא
י	דעתיקא	סו	ושמח את אשתו	ד	אתה החלות להראות
יב	גלגלתא דעתיקא	סז	ביומו תתן שכרו	ו	קול דברים
יג	ג' רישין דעתיקא	סט	ידאת חטא קודמת לחכמתו	ט	ואתה פה עמוד עמדי
יד	אורתא דמלגותא דשערי	כ	לית סקידה ולא אתכלילן	יא	כתנות עור
טו	עתיקא אשתכח בג' —	כ	בה ע"ס	יב	ד' פרשיות שבתפלין
טז	בב' והוא חד	כא	דגים וחגבים אין טוענים	יט	יחוד עליון ויחוד תחתון
יז	תלת סעודתי דשבתא	כב	שחיטה	כד	היראה
יח	חכמה סתימאה דא"א	כג	ושים בסלע קנך	כה	האהבה
יט	וחכמה שנגלתה	כד	בר נפלי	כו	המווה
כ	רדל"א פשיט טודגא	כז	הלויתן	ל	שמע ובשכמל"ו
כא	דאתכליל במצחא		צעקה הנערה — ואין	לב	ד' פרשין דתפלין דרישא
כב	סקיחו דעיינין	כה	מושיע לה	לז	ודרועא
כג	חוטמא דא"א	כו	עטרה על ראשו ואילן	מ	אלקינא אלקיך
כד	ב' חכמות, הסתומה והגלויה	כז	נאה לפניו	מב	היושבי בשמים וגר'
כז	שערות דיקנא דא"א	כז	ודברתם אל הסלע	מד	אותי עזבו
כז	איך נאצלה החכמה דל"ב	כט	רעיא מהימנא ברא דמלכא וכו'	מו	האזיבוים מארץ אשור
כז	שבילים	לב	מראה במראה דמיון וחלמא	מז	ה' ישמור צאתך ובואך
כז	התפשטות החכמה דל"ב	לה	ארבעים חסר חד	מא	ואהבת את ה' אלקיך
כט	שבילים לתחתונים	לו	היבום והחליצה	מב	כל עצמותי תאמרנה
ל	עדן עליון עדן תחתון	לי	לקיים כל דבר ושלף איש נעלו	מג	בתחלה היצה"ר הוא כארח
לא	למה נקראה חכמה דל"ב	מא	המתחסד עם קונו	נג	פרשתא דק"ש רמיזא ביה י'
לא	שבילים	מב	להכרית זרעו של עמלק		אמירן
לא	אבא ואמא שהם חו"ב				

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

זכאה דבעי לאסתלקא —	סז	אודנין דז"א	לז	שהדעת הוא ז"א המיוחד
זב בעי לגלאה חכמתא	נט	עיינין דז"א	לו	חוי"ב שהם או"א
זג כי שם ה' אקרא וגו'	סה	חוטמא דז"א	לח	אחסנתא ובי עטרין שבחב"ד דז"א
זד חייבין כביכול עבדי פנימותא לעילא	עג	אור הפנים דז"א	לט	דעת הנעלם, דעת המאיר בראש, דעת המתפשט
זה ואף גם זאת לחייבין תגמלו זאת	עד	ס' תיקוני דיקנא דז"א	מא	זחג זז"ן הנקראים צדק ומשפט
זו ה' דהבראם	עט	פומא דז"א	מב	זעיר אנפין
זט התשכח אשה עולה	פא	אחה"ע גיכ"ק	מד	איך נאצל ז"א מאו"א
ק זכור ימות עולם	פד	בנין האחוריים של הנוקבא דז"א	מז	גלגלתא דז"א
קב כנשר יעיר קנו	פה	בנין פב"ם בנוקבא דז"א ג"ר דאורות ונה"י דכלים	מח	חב"ד דז"א
קג לו חכמו ישיכילו	פז	דחיה דז"א	נא	שערות נימין קוצין דראש ז"א
קד מ"ט אוכה להו משה	פז	זחג זז"ן סנים בסנים	נב	אורחא דפלגותא דשערי דז"א
קד מספרא דקרטנא אסיא	פז	הסתלקות ר' שמעון בן יוחאי	נד	מצתא דז"א
	צ	קדוש, קדוש, קדש הקדשים	נז	

זהר חדש

פרשת נח	קג	חצבה עמודיה שבעה יעמדו יחזיו	כרך יט	פרשת בראשית
א הוא ישופך ראש	קד	ג"ע ועץ החיים ועצה"ד	א	יהי אור
ג תיבה הוא גופא	קה	בחב"ד נברא העולם	ה	יהי רקיע
ו בארצות החיים	קו	למה נבראו השמים כתבונה והארץ בחכמה	ו	ה' דהוי"ה
ז תרין עולין דאילתא על חומותיך וגו' הפקדתי שומרים	קי	בחכמה יבנה בית ה' קנני ראשית דרכו התורה שנברא במ' יום שלש משמרות הוה הלילה נפש השכלית ונפש המדברת עולת תמיד העשויה בהר סיני	יג	ה' דהוי"ה
ח אלה תולדות נח דור המבול	קטו	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	יח	ה' אחרונה דהוי"ה
יא דור המבול	קצו	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	כא	אות ו' דהוי"ה
יד כרם היה לשלמה	קצח	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	כב	קו ימין של הו' דהוי"ה
טז אם אחפוץ במות המת איש ואדומה	קצט	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	כג	קו שמאל של הו' דהוי"ה
יז יין ושכר אל תשת וירח ה' את ריח הניחוח	קצכ	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	לג	קו האמצעי של הו' דהוי"ה
יח נח לא בקש רחמים על העולם וישלח את העורב גלות האחרון אין לו קץ וזמן	קצק	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	לז	נצח הוד שבו'
כ פרשת לך לך	קצט	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	מא	ספירת היסוד שבו'
א לך לך מארצך וישמע אברם כי נשבה אחיו סתחי לי פתח של תשובה וישמע אברם כי נשבה אחיו ב'	קצפ	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	מב	צורת אות ה' שבשם הוי"ה
ח ששים גבורים סביב לה שכר הרבה מאד השבטים מה אינון לעוה"ב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו גלגלות	קצק	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	מז	צורת אות ו' שבשם הוי"ה
כ פרשת וירא ואברהם היה יהיה פרשת תולדות מן האדום הזה	קצכ	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	מט	יקח המים מתחת השמים אל מקום אחד תדשא הארץ דשא יהי מאורות ברקיע השמים עשר ספירות בלימה רקיע השמים תמצית מהמתבאר ע"כ, ביה"ה
	קצט	יהיה אור ב' יהי רקיע ב' תוצא הארץ נפש חיה ב' יקח המים תדשא הארץ דשא ב' יהי מאורות ב' צאינה וראינה בנות ציון נעשה אדם ויצר ה' אלקים גן בעדן עץ הדעת שלש משמדות וישמעו את קול ה' כשחלה ר' שמעון הכרובים ואת להט החרב המתהפכת הוא ישופך ראש קניתי איש את ה' קין והבל ושת חנוך בן ירד ויראו בני האלקים	נא	אומללה יולדת השבעה ממלכה ומלוכה רוא דאחד כל המאריך באחד השם אהו"ה ויקרא אלקים לאור יום אמהה את האדם עצה"ד ושת אדם וקין ושבע ארצות בריאת העולם התהוום

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מא

<p>יב כי יקרא קן צטור טו חצות לילה טז למה מתים לפני זמנם שמית מ"ב וע"ב ונש"ב יז שבק"ש ורמ"ח תיבין יח ג' סעודות שבשבת פנים כלפי מטה ואחורים כא כלפי מעלה כד ג' סעודות שבשבת ב' לז אשרי משכיל אל דל לח בזכות בנו ניצל מדין גיהנם מא י"ב אלף עולמות</p> <p style="text-align: center;">פרשת בהר</p> <p>א להנחיל איהכי יש ב עושה צדקות בכל עת ג למה לא מתערי מזונות לת"ח עשרה הראשונים שבבית ד הכנסת</p> <p style="text-align: center;">פרשת נשא</p> <p>א ברכת כהנים</p> <p style="text-align: center;">פרשת חקת</p> <p>א ויסעו מהר ההר ב וישלח — הנחשים והשרפים ד שירת הבאר ח והורידו איש מנחה בחבלי אדם אמשכם טו בעבותות אהבה טז למנצח על שושנים</p> <p style="text-align: center;">פרשת בלק</p> <p>ששועי הקב"ה עם א הצדיקים בג"ע ד א"צ הנשמות ז הנה עם יצא ממצרים ח הנה כסה את עין הארץ ט ואתן אדם תחתך יז רפאני וארפא הושיעני ואושעה יי טו אל הירא עבדי יעקב כא תהו ובהו חשך ורוח אראנו ולא עתה אשורנו כב ולא קרוב כו דרך כוכב מיעקב</p> <p style="text-align: center;">פרשת מטות</p> <p>אין העולם מתנהג אלא בחרון גחנין חסד ודין</p> <p style="text-align: center;">פרשת ואתחנן</p> <p>א קו המדה</p>	<p>צג על נהר כבר צד רוח סערה קד ורגליהם רגל ישרה צז ארבע החיות שבתוך החשמל צה רזא דחשמל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו ודמות החיות מראהם וגו' ונוגה לאש והחיות רצוא ושוב מטטרון על ארבעת רבעיהן בלכתן וגו' וגביהם וגובה להם וגבותם מלאות עינים ובלכת החיות ילכו האוסנים בלכתם ילכו ודמות על ראשי החיות רקיע הכנסים קול ודבור הויה אלקים אלקיך אלקינו</p> <p style="text-align: center;">פרשת תרומה</p> <p>א סדר תפלת שחרית ד נפילת אפים ו ארבעים יום וארבעים לילה ז ב' ספי מרגליות על הזקן הולך אל דרום וסובב אל צפון זהב ירקרק זהב סגור זהב תחתון הכפרת ובי הכרובים</p> <p style="text-align: center;">פרשת כי תצא</p> <p>א מחצית השקל ה ויניקהו דבש מסלע בכור שורו ודוד לו ז עשרת הדברות כנגד ע"ס טז שלש רגלים וראש השנה יז ביאור המזמור השמים מספרים</p> <p style="text-align: center;">פרשת צו</p> <p>א קרבן עולה</p> <p style="text-align: center;">פרשת אחרי</p> <p>א ג"ע וגיהנם וכחנת ק"ש שבועת הנשמה מטרם שבאה לעולם אלימלך וגעמי מחלון וכליוז רות יערסה יעקב אשר סדה את אברהם חגניה מישאל ועזריה שלש משמרות הני הלילה</p>	<p>א שבעה יומין עלאין פרשת ויצא מי יגור וגו' כנגד עשרת הדברות ויסגע במקום וגו' ה מקל לבנה לח לזו וערמון ז אבן שתייה י והנה סולם מוצב ארצה טו הארץ אשר אתה שוכב עליה</p> <p style="text-align: center;">פרשת וישב</p> <p>א מכירת יוסף</p> <p style="text-align: center;">פרשת בשלח</p> <p>א מלחמת עמלק ד נחש עלי צור</p> <p style="text-align: center;">כרך ב</p> <p style="text-align: center;">פרשת יתרו</p> <p>א למה נזכר ג' פעמים ב יציאת מצרים ואתה תחזה ט די גווגי עינא יג עיינין חזרין טו עיינין סומקין כ עיינין ירוקין כא אריה שור נשר אדם כב ז' ימי בראשית כה אריה ושור נשר אדם ל גחנין דעיינין לג גלגול אדה"ר באברהם יצחק ויעקב לו עיינין אוכמין לח יראי אלקים בשמיעה דא:דין מ נימין דשערא מג ג' עלמין מחשבה דבור ומעשה נ שרטוטין דמצחא נב ולא יכלה עוד הצפינו גה רזין דעיינין סכ שרטוטין דמצחא אלף דמתכנשין מעלמא ס: מרה"ש עד רה"ש עף ענף דשבתאי ובי רוחות עח ונשמות ערטילאות עב דיוקנין דחוטמא פד אשר עושתו בסתר וגו' פו אדה"ר נתן ע' שנה לדוד פז שופריה דיעקב מעין שופרי פח דאדה"ר פו מרכבת יחזקאל פז ואראה מראות אלקים</p>
--	---	---

פרשת כי תצא

כי תצא למלחמה על אויבך
מת בלא בניים בא פעם ב'
לעולם

היבוים
החליצה

פרשת כי תבא

הבטחות ונחמות שבקללות
דמשנה תורה

כי ינצו אנשים
יוסף משלו נתנו לו
שבת ש' בת
מ"ב מסעות
ומטרי העץ

כרך כא

שיר השירים

ד' רוחות שבנשיקות
ד' אתון רברבין בריש ספרין
אל תתן את פיך לחטיא
את בשרך

עשית הארץ היא כעין יצירת
האדם

מזוכה החיצון תיאובתיה
תדיר למזוכה תפימי

עד אשר לא יבואו ימי
הרעה וגו'

אדני צבאות הויה אהיה
ראיתי והנה מגורת זהב —

ז' וז' מוצקות
שיר תתרו סימן

והבית — אבן שלמה מסע
בבנה

הלוך ילך ובבה

יפתח ה' לך את אוצרו הטוב
שיר דבורא, שירה נוקבא

שלמא דביתא, ושלמא דב'
סטרין

וארא החיות והנה אומן
אחד בארץ

קין הבל ושת

ח' ט' אתהדרו ט"ח

ישקני — כי טובים דודיך מין
קישוטי כלה

הנשיקות
ד' רוחין מתהברן כחורא

בנשיקין

מאן דחמי עובין בחלמא
אהבת דודים

הריח

תסלין דקב"ה מנח לון,

ו"ט וחזוה"מ
אסור להניח תסלין בחוה"מ

ג' ריחות
הביאני המלך חדריו

ד' חדרים שהג"ע גיוון מהם
חרא קדמאה

אהיה אשר אהיה
טעמים נקודות אותיות

חדר הב' שהג"ע גיוון ממנו
ל"ב נתיבות החכמה,

מ' מאמדות וכ"ב אותיות
חדר הג' שהג"ע גיוון ממנו

ג' שמות אלקים
חדר הד' שהג"ע גיוון ממנו

כ"ב אותיות ומנצט"ך
ביאור הכתובים לפי א"ב

דאית ב"ש
למה בחר ה' בדרך

הקטורת
משכני באתון דשמא קדישא

הכסא עומד על ד' עמודים
ע' ממנו דסחרין כורסיא

התחלקות הא"ב ליו"ד וי"ב
שם מ"ב ושם ע"ב

ב' נהורין אוכמא וחיוורא
מתחברין נחדא

האדם הראשון בג"ע
אדם ותנוך

שחירה אני וגאווה
נפילה וקימה של המלכות

שחירה אני לאינון ולבר
ולפנימאי ישקני

שחורה אני מתתאי וגאווה
מצד המלאכים

ו' ז' דלית בהו חיוורא
עיר קסנה — ובא אליה

מלך גדול
שמוני נזטרה את הכרמים

הגידה לי שאהבה נפשי
מיעוט הירח

מאמר אליהו הגידה לי
שאהבה נפשי

אות ה'
לטוסתי ברכבי פרעה

ד"ס נפתחות לה' ה'
הויה אלקים בשמאי וארעא

טעמים ונקודות ואותיות ב'
מדרש רות

נר"ג ונשמה לנשמה ונ"ר
הבהמית

אשרי משכיל אל דל

אין דנין את האדם לפי צערו ו
ויען ה' את איוב מן הסערה

ברן יחד כוכבי בקר
המרגיזו ארץ ממקומה

לשלב יאמר הויה ארץ
צדור שחתום בו ע"ב שמות

ז' עמודים ז' רקיעים ז'
בוכבים ז' ארצות וכו'

כצאת השמש בגבורתו
יעקב אשר פדה את אברהם

חנניה מישראל ועזריה
קל בכיא דחד אוזילא דאילתא

וילך איש מבית לוי
שאר הנביאים מרחוק

ומשה מקרוב
קן צמור

ויהי בימי שפט השופטים
בק"ש יש רמ"ח תיבות

אשר בשערה ישופני
מתלון וכליון ערפה ורות

ויקחו להם נשים מ' אביות
רוח ונשמה, ונשמה לנשמה,

ורוח הטומאה,
כמו שיש שם בקדושה כך

יש שם בטומאה
רות וערסה

אור לו בציון ותגור לו
בירושלים

ז' מדורי גיהנם
כשגירש הקב"ה אזה"ר

מג"ע
תפלה שועה דמעה

חזווא דרבי כרוספדאי
כי שמעה וגו'

עיר קסנה — מלך גדול
ויהי רעב בימי דוד שלש

שנים
עוזא ועוזאל ונעמה

חרשין אינון יתיר בנשיא
וישבו בנוב, שבא על

מעשה נוב
הנה שבה — אל עמה

ואל אלהיה
נכרי עוסק בתורה הריהו

ככ"ג ע"ה
כהנים לויים ישראלים על

הקרבן
ותשם כסא לאם המלך

בודקין לגר
ואשה אחת מנשי הנביאים

נרנח"י ונ"ר דשמאל
חזווא דבן באים

בשעה שנפטר אדם מן

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מג

קמט	לית קברא למגנא	קיו	שם טוב ושם רע	פא	העולם
קג	עשרה הרוגי מלכות	קיח	ויאמר לה בועז לעת האוכל	פג	זוהמא דתחיא לא אתססך
קנב	ותקראנה לו השכנות שם	קיט	גדול כוח ברכת המזון	פו	עד שלמה
	כל זמן שהגוף לא נקבר,		עשרה דברים לפני ברכת	פז	ותלכנה שתיהן
קנד	הנפש אינה נחה	קכא	המזון	פח	והלוחות — והמכתב
	ד' חלוני משקופין וחד		כוס של ברכה וברכת	פצא	ותלכנה שתיהן אינון נפש
קנו	באמצעיאה	קל	הזימון	פצב	וגוף
	מדרש הנעלם על איכה	קלד	חצות לילה	פצג	כמו שיש הוי"ה בז"א כן
א	איכה ישבה בדד	קלה	ג' משמרות הוי הלילה	פצו	יש באדם
ג	כי יום מהומה ומבוסה	קלו	חצות לילה ב'	פצט	המת בלי בנים
ד	ואיכה אישית	קלט	גואל קרוב, וגואל רחוק	פא	מי הוא אליהו
ה	ויגרש את האדם	קמא	האותיות שבאו לברוא		כצות מזווה
ו	ויניחהו בגן עדן	קמב	בהן את העולם	קג	ולנעמי מודע מכאן היה
ז	ותרא האשה	קמד	וואת התעודה	קד	צריך להתחיל
ח	קול ברמה נשמע	קמו	מצות יבום	קו	רות ונעמי ובועז בדרגין
יג	שאג ישאג על נוהו	קמז	שבע ברכות	קט	עלאין קיימי
	וזכור את בוראך בימי		נשמתו של אדם סקדון	קיא	חנוך נער מטטרון
יח	בחרותיך	קמז	בידו	קיב	אלכה נא השדה, הוא
כג	עשרה הרוגי מלכות ב'		סעמים של עם גבר	קיז	חקל תסוחין קדישין
			מצות פריה ורביה		החרדים אל דברו

א) א"ה בריש בני הורמנותא דמלכא, ב' גליף ג' גלופי ג' בטהירו עלאה

דרך אמת

א) עיין תקונים ט"ו א' ל"ו ב. ב) אותיות רשכ"י.
ג) רשות ורעון המלך יתעלה היה קודם לכל מתהווה
להחלל אצילות ממנו בדרך חקיקה ועיין בתקונים תקון
ה'. ד) חקק חקיקות האצילות מהעלם אל הגלוי כדבר
הנחקק מבלי להעבירו. ה) כוהניות נלוץ אור עליון,
מלשון רז"ל שרגא כטיהרא וכו' וכן תרגום של להרים
הוא טיהרא, ורמז אל חוקק ההארה כאור המזהיר בלהרים.

מסורת הוזהר

א) בריש הורמנותא, ת"ו (תקוני זהר לפי דפוס
זיטומיר) תקי ה' דף יט. תקיח (תקונים חדשים לפי
דפוס וורשא) קכב. (הורמנו דמלכא). ח"א (חלק א'
מזהר, לפי דפוס ווילנא) דף קסא: ב) גליף ג' גלופי,
ח"א לה. תקיח קכב. ג) בטוהירו, ח"א לה. קיני
תקיח קכב.

חלופי גרסאות: * ג"א בראשית בחמתא דמלכא גליף גלופי וכו' * ג"א גליפו.

מאשר גליף גלופי

א) בריש הורמנותא דמלכא: בתחילת גילוי
רעונו של המלך. כלומר. כשעלה ברצונו
של המלך להאציל ולברוא העולמות. הורמנותא
פירושו רשות ורצון.

גליף גלופי בטהירו עלאה בוצינא
דקרדינותא: ניצוץ הקשת חקק חקיקה באור
העליון. גליף גלופי, פירושו חקק חקיקה, וענינו
הסתלקות וצמצום האור, המשאיר המקום פנוי
ודיקן מאור, ונבחן כמו חקיקה. טהירו עלאה,
פירושו אור העליון, כי צהרים מתרגמינן טהירא
(ירמיה ז). כי מטרים הבריאה היה אור העליון
פמלא את כל המציאות, וכשעלה ברצונו לברוא
העולמות, עשה חקיקה באור העליון, דהיינו
שצמצם וסילק האור מסביב המלכות, כמ"ש
לפנינו, ובחקיקה זו נעשה מקום לכל העולמות.
בוצינא, ענינו ניצוץ אש. קרדינותא, פירושו
קושיות, מלשון חיטי קרדינתא. (פסחים ז.) וענינו
הוא כח דין קשה שבכלי המלכות, שמסיבתו
נצטמצם ונסתלק האור מסביב להמלכות.

ופירושו המלא של בוצינא דקרדינותא
מובא בזהר חדש (פרשת ואתחנן דף נז ע"א). וזה
לשונו. כד בעאן לנפקא, כשהאורות רוצים
לצאת ולהתגלות, האי נציצו דביה גוונין
בטש בההוא אתפשטותא ואתדחיק,
ניצוץ הזה, שבו כח הדינים המכונים גוונים.

הסולם

בטהירו עלאה

הכה בהתפשטות ההוא דאור העליון. ונלחץ
ההתפשטות לאחוריו. ומגו דחיקו, נפקין
אינון נהורין דקיקין, ואשתמעו כחדא,
ומתוך הלחץ וההכאה, יוצאים אורות האלו
הדקים, ונשמעים כאחד, עם התפשטות אור
העליון. ואורות הדקים הללו מכונים בשם אור
חוזר, וההתפשטות אור העליון מכונה בשם אור
ישר. כדין האי נציצו אחזי בהו גוונין,
ואצטבע כלהו כחדא: חוזר וסומק
וירוק ואוכם וכו', או ניצוץ הזה גילה בהם
צבעים, דהיינו שינוי מדרגות, ונצטבעו כולם יחד,
הן אור החוזר והן אור הישר, בד' גוונים, שהם:
לבן אדום ירוק ושחור. והם ד' המדרגות חכמה
בינה תפארת ומלכות. והאי נציצו סלקא
ונחתא, וניצוץ הזה עולה ויורד. עולה פירושו
עלית ההארה מלמטה למעלה, המכונה ראש.
יורד פירושו, התהפכות ההארה להאיר ממעלה
למטה, המכונה גוף, והאי איקרי בוצינא
דקרדינותא, וניצוץ הזה נקרא בוצינא
דקרדינותא. האי אתקין ובטש בכל נטיען
נהורין, ואומר לו גדל, ניצוץ הזה תיקן
והכה בכל נטיעות המאורות, ואומר לכל אחד,
גדל. כלומר מתוך ההכאה שלו בהתפשטות אור
העליון כנוכר. יוצאים כל שעורי קומה של כל
המדרגות כולן שבהעולמות, והוא מורד מדת
גדלה

א' בוצינא * דקרדינותא, * ונפיק גו סתים דסתימו * מרזא דאיין סוף, ב' א' קוטרא

דרך אמת

ו) ניזון חזק ורמו אל אפיסת ההשגה שא"ל לעין השכלי לראות ולהשיג בדברים הנעלמים העליונים, כמו שא"ל לעין הראות לראות כניזון מראה הלטוטה שמוהיר בחזק הזכירות וזכירות, והוא מלאון רז"ל כספחים חיוי דקרדינותא ופירש"י חסיד הגדלים כהרים קשים וחזקים. וייג כזינא דקרדינותא והוא מלאון קדרות ושחרות לרמו אל רוב העלמותיו כי כן יתיחס כל דבר נעלם אל חשך, כמ"ש ישת חשך סתרו. ויש גורסים כזינא דקרדינותא, ומשערים כדי שיעלה הכנין ישר, ופי' מלת דקרדינותא הוא מלאון משנה מקדדין כהרים כלומר אומדין השישוע הגבוה וכלאון ערכי תקדי"ר. ולפי אלותו ניזון המוכר אשר הוא ראשית גלוי רוממותו ית' הוא כמשקל אל הכנין שולח ויורד לכן קראו כזינא דקרדינותא, והכורר יכרר. ו) קשור ניזון המוכר כגולם שהוא אוח יו"ד לורת ניזון וגם הוא לורת גולם שתוכל לזייר ממנו כל אוח שתרכה כגולם הזה בלא לורה ומוכן לכל לורה שתרכה לזייר בו.

חלופי גרסאות: * נ"א דקרדינותא (פתרמ"ק), ונ"א דקרדינותא, ונ"א קרדינותא. * נ"א נפיק. * נ"א מרישא.

סמכר גליף גלוסי

הסולם

בשחירו עלאה

סוף (ע"י להלן דף ר' בהסולם ר"ה בגו בוצינא) קוטרא פירושו צורה, מלשון הריני צר אותו בכל קטורין של אביי, וכן וצר כל קטורין של הולד, (וישיא רבה כ"ג) בגולמא פירושו גולם, מלשון גלמי ראז עיניך. (תהלים קל"ט) עזקא פירושו עגול כטבעת. ביאור הדברים: כי מטרים שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור העליון הפשוט ממלא כל המציאות, ולא היה שום מקום פנוי בשביל מציאות נאצלים ונבראים. ולא היה שם בחינת ראש וסוף, אלא הכל היה אור פשוט בהשוואה אחת, והוא נקרא אור אין סוף, וכשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים, יצא חכוינא דקרדינותא, דהיינו כח הדין שנתגלה בתוך המלכות שיצא מרזא דאין סוף, וחשק חקיקה באור העליון, ונצטמצם האור ונסתלק מתוך כלי המלכות ומסביב לה, שהסתלקות האור הזה מכונה בשם חקיקה באור העליון, כי נעשה שם חלל ריקן מאור, ובחלל ריקן הזה יצאו אח"כ כל העולמות ואשר בהם.

ומתוך שהבוצינא דקרדינותא, שה"ס כח הדין, יצא ונתהווה זה עתה מסוד בחינה אחרונה דא"ס, לכן עוד לא היה יכול להתגלות בו שום דין ח"ו, אלא רק שורש, שממנו נתפשטו ונתהוו אח"כ כל הדינין בהעולמות, והוא עצמו היה בבחינת צורה גלמית וכח היולי בלבד, שעוד לא היה ניכר בו שום צורה של דין, וכן מקום המצומצם, דהיינו חלל הפנוי שהאור נסתלק משם

גדלה של כל מדרגה ומדרגה. והביאור של זוג דהכאה הנזכר נתבאר בספרי (שחיחה להכמת הקבלה, אות ט"ו). וענין מידת גדלם של המדרגות נתבאר שם (באות י"ו).

והנך מוצא כאן בזה, אשר בוצינא דקרדינותא, הוא בחינת ניצוץ, הבוטש על התפשטות אור העליון ומעלה אור חוזר ומלבישו, שמבטישא זו נולדות ויוצאות כל המדרגות כולן. וענינו הוא כח הצמצום שבכלי המלכות שלא לקבל אור העליון, שנתקן אחר כך גם במסך קשה, שהזהר שלפנינו מכנהו בשם נביעו (להלן דף ר' ובהסולם ר"ה בגו בוצינא) אמנם כאן חמדובר הוא בתחילת יציאת הבוצינא דקרדינותא מרזא דאין סוף, שעוד לא נתקן במסך, אלא שהוא כח הדין שגרם לצמצום האור מכלי המלכות. (כמו שנתבאר בהסולם שם ד"ה בגו בוצינא ע"ש).

ונפיק גו סתים דסתימו מרזא דאין סוף קוטרא בגולמא:

הבוצינא דקרדינותא יצא ונתהווה, תוך הסתום מכל סתום מסוד אין סוף, צורה בבחינת גולם, כלומר, שצורת הדין היתה עוד בבחינת היולי בלתי נכרת כלל. נעיץ בעזקא, לא חוזר ולא אוכם, ולא סומק ודא ירוק, ודא גוון כלל, הבוצינא דקרדינותא היה נצב ותחוב בתוך עגול, כלומר במרכז העגול, לא היה לבן ולא שחור, לא אדום ולא ירוק. סתים דסתימו מרזא דאין סוף, פירושו בחינה אחרונה דאין סוף, שהיא בדוגמא כמו מלכות דאין

(דפו"י דף ט"ו ע"א)

בגולמא נעיק בעזקא לא יחורר ולא אוכם • ולא סומק ולא ירוק, • ולא גוון כללי. • כד מדיד ס' משיחא, עביד גוונין לאנהרא לגו.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) קומרא בגולמא נעיק, ת"ז תקי' ה' דף י"ט.

(ח) מדה

(ב) נעיק, לעיל דף מ"ה ושם נסקן. ח"א מב. ח"ב רכב. רלה: ז"ח נו: ג) לא חוור—ולא סומק, ת"ז תקי' ה' דף י"ט. (ד) חוור אוכם סומק ירוק, ח"א ית: לט. מד. ח"ב פד. קלט. רט: רמא. רמג. ח"ג י. רעה. ת"ז בתקופת דף יב: ה) משיחא, ת"ז תקי' ה' דף י"ט. ז"ח נו: גת. תק"ח קד: קה. קה.

חלופי גרסאות: • ג"א לא. • ג"א ולא. • ג"א כד הדר משיחא. • ג"א כד הדר משיחא.

בפתורו עלאה

המילם

סאמר גליף גלוסי

גוונין שהם: חכמה בינת ת"ת ומלכות, והס המאירים בתיך מקום המצומצם. וז"ש כד מדיד משיחא עביד גוונין לאנהרא לגו, שבעת החפשות קו האור, או נעשו הגוונין להאיר להמקום, אבל מטרים זה לא היה במקום המצומצם שום גוונין.

משם, היה ג"כ בכחינת השואה אחת, שלא היה ניכר שם צורת דין כלל, שזה מכונה צורה עולה, דהיינו נעיק בעזקא, שכח הדין היה נעוץ במרכזו של העגול, בסוד נקודה האמצעית. שהוא שם כמו בחינת ציר, שכל העולמות סיבבים עליה כדי להמתיקה ולתקן אותה. ויתכן שמתעם זה כינו את הניצוץ בשם בוצינא דקרדינותא, כי בוצינא פירושו ג"כ ציד מלשון בוצינא דריחא (פסחים זד:) שהוא צירי, שהשוכב של הריחים סובב עליו.

ודע ששתי פעולות יש בבוצינא דקרדינותא. (א) הווג דהכאה שממנו נמשכות כל המדרגות (כג"ל כוהר חרש המובא בדיח גליף), ופעולה זו היא בהמלכות של ראש, המעלה אור חוור ממטה למעלה ומוציא ע"ס של ראש, וכן מתהפך להאיר ממנו ולמטה ומוציא ע"ס של הגוף. (ב) היא פעולת הסיום של כל מדרגה, כי בעת שמתפשטות הע"ס דגוף של המדרגה ממעלה למטה, דהיינו מכתר עד המלכות, הנה לא יוכל האור להתקבל בהמלכות דגוף, מחמת הבוצינא דקרדינותא אשר שם, המעכב על האור ואינו מניחו להתפשט שם, וע"כ ההארה מסתיימת. וזה מבואר בתקונים יחדשים (דף ק"ד טור ג' שורה י"ז). וזה לשונו, מאין סוף נפקא בוצינא דקרדינותא, מאיס ב"ה יוצא הבוצינא דקרדינותא, לאעטרא לכלא, להמשיך עטרות ופוחין לכל המדרגות. כלומר, שכל המוחין נמשכים ע"י זיוג דהכאה של הבוצינא דקרדינותא כג"ל. לאנהגא לימא רבא דלא יפוק משעורא לבר, הדא הוא דכתיב עד פה תבא ולא תוסיף ופה ישית בגאון גליך. ופעולה זו של הבוצינא הוא, להנהיג את המלכות הנקראת ימא רבא. שלא תצא משעורה לחוץ, כלומר שלא תקבל לתוכה אח אור העליון ממקום המסך ולמטה, שעליו אימרו הכתוב, עד פה תבא ולא תוסיף, כלומר עד הגבול של המסך יבא האור ולא יוסיף להתפשט עוד. ופה ישית בגאון גליך, דהיינו בדומה לחול, המגביל ומסיים מימי הים, ודוחה

וכן לא היה שם בהחלל שום גוונין. כי הגוונים הם בחינת דינים העושים שינוים בהמדרגות, ושם עוד לא ניכר שום דין כנוצר. ואומר לא לבן, כי לבן יורה על אור החכמה שאין בו שום גוון ודין. וכיון שהאור נסתלק ונצטמצם משם. הרי אין שם בחינת לבן. ואם חאמר כיון שנסתלק האור הרי יש שם גוון שחור, המורה על חסרון אור, ואומר שגם שחור אין שם. ולא אודס. שהוא גוון הבינה, ולא ירוק שהוא גוון הת"ת. (וחסן הדברים תאלו נחבאר באורך בספרי הלמוד עשר סטירות שיעור א' בתחילתו. וכן בפתיחה לחכמת הקבלה אות י"ד עד אות כ"ו).

כד מדיד משיחא עביד גוונין לאנהרא

לגו: כאשר מרד שער קומה, עשה גוונין להאיר לתוך החלל והחיקה הנ"ל. פירוש. כי אחר הצמצום והחיקה הנ"ל, המשיך התפשטות קו אור, מאור איס לתוך מקום החלל הפנוי, אשר ראש העליון של ההתפשטות נמשך מאיס עצמו ונוגע בו, וסיומו של ההתפשטות היה במקום הבוצינא דקרדינותא העומד בנקודה האמצעית, במרכזו של העגול כג"ל. כי משום שהבוצינא דקרדינותא מעכב את אור העליון מלעבור דרך בו, לכן נסתיים האור שם. והתפשטות קו אור הזה כולל בתוכו ד'

(דמו"י דף ט"ו ע"א)

בגו בוצינא * נפיק חד * נביעו, דמניה אצטבעו גוונין לתתא.
(ב) סתים גו * סתימין * טרזא דאיין סוף, ב^ט בקע ולא בקע.

דרך אמת

(ט) כלאשת י"ו ע"ב.

מסורת הזהר

(א) נביעו, ח"א קנג. רלה. ח"ב רמר. ח"ג קסה ת"ו
חקי ס"א דף צר. (ב) בקע, ח"א סו.

חלוסי גרסאות : * נ"א ונמיק. * נ"א סחימא. * נ"א דרזא.

סאמר גליף גלוסי

הסולם

בשהירו עלאה

ט"ס עליונות, מתפעלת כלום מחסרונות של המסובב שלה, שהיא המלכות. אבל הגוף, שהוא מסובב מזווג דהכאה של הבוצינא דקרדינותא, ונמצא הבוצינא דקרדינותא סבה אליו, לכן מתגלים בו הדינים של הבוצינא דקרדינותא, כי כל כח הדינים אשר בהסבה מתגלים בהמסובב ממנה. ומכאן תדע, אשר כל בחינת עוביות וחסרון לא יוכל לפעול רק ממקום מציאותו ולמטה, ולא כלום ממקום מציאותו ולמעלה.

(ב) סתים גו סתימין מרזא דאיין סוף

בקע ולא בקע: הסחום מכל סחום מסוד אין סוף, האציל ב' פרצופין, האחד בכחינת בקע, והב בכחינת לא בקע. סתים גו סתימין, פירושו מלכות אדם קדמון. בקע פירושו יציאת חצי מדרגה, דהיינו ו"ק בחסרון ג"ר. לא בקע, פירושו יציאת מדרגה שלמה. אירא, פירושו קומת רוח שהיא ו"ק בחסרון ג"ר. אתיידע, פירושו זוג להמשכת הג"ר. לא אתיידע פירושו שאין שם זוג להמשכת ג"ר.

וביאור הדברים. כי אחר שהודיע לנו הזהר, סוד הצמצום והבוצינא דקרדינותא, והנביע דנתתקן תוך הבוצינא, והתפשטות טו מא"ס שה"ס פרצוף אדם קדמון, מתחיל לכאר איך יצאו ה' פרצופי אצילות מהמלכות דא"ק. ומבאר איך המלכות דא"ק האצילה את פרצוף הכתר דאצילות. הנקרא פרצוף עתיק, ונוקביה דעתיק, אשר הנוקבא דעתיק יצאה ממנה בכחינת בקע, והדכר דעתיק יצא ממנה בכחינת לא בקע. וענין בקיעה זו ה"ס שתוף מדת הדין במדת הרחמים, המכונה צמצום ב' דא"ק. וה"ס מה שאמרו חז"ל, בתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין, שהכוונה הוא על המלכות דא"ס שמזווגה יצאו פרצופי א"ק, שהיא בחינת מדת הדין. ראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין (ביר סטי"ב).

ראה

גלי הים לאחוריהם בגאון רב. ומטעם זה מכונה המלכות של ראש, מלכות המזדיוגת, והמלכות של הגוף, מלכות המסיימת.

גם תדע, שהתפשטות קו אור האמור כאן, ה"ס פרצוף אדם קדמון, שהוא בחינת כתר לר' העולמות: אצילות בריאה יצירה עשיה. וכיון שבהכרח יש בכל התפשטות, ה' קומות זה למטה מזה, הנקראות: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, כמ"ש באורך (בספרי פתיחה לחכמת הבלה מאות לי עד אות מ"ו). לכן כולל ג"כ הקו הזה ה' פרצופין, שהם ה' פרציפי אדם קדמון.

בגו בוצינא נפיק חד נביעו דמניה
אצטבעו גוונין לתתא:

דקרדינותא הנ"ל, יצא מעיין אחד, שממנו נצטבעו הגוונים למטה. נביעו פירושו מסך, שנתקן בתוך המלכות להעלות אור"ח (כנ"ל בזהר חדש המובא בדף א' ד"ה גליף), כי הביטוש, שה"ס זווג דהכאה עם אור העליון, הוא בחינת זוג דלא פסיק, ונעשה המסך כמו מעיין נובע אור חוזר בלי הפסק. גוונין פירושו דינים אצטבעו פירושו התגלות דינים. לתתא פירושו בספירות של הגוף. כי אומר בזהר חדש (המובא לעיל בר"ה גליף גלוסי), והאי נציצו סלקא ונחתא שהארת אור חוזר מאיר ממטה למעלה, וממעלה למטה. והנה הארתו ממטה למעלה מכונה ראש, ובהארת הראש עוד לא נגלו גוונים, אלא רק בהארתו ממעלה למטה המכונה גוף, שם ניכרו ד' הגוונים, וזה שאומר כאן אצטבעו גוונין לתתא, דהיינו בהארה מלמעלה למטה נגלו הגוונים ולא בהארה שממטה למעלה.

והטעם שלא יכלו הדינים להתגלות ממטה למעלה הוא, כי עליון ותחתון הם תמיד סבה ומסובב, שהתחתון מסובב מהעליון. לכן כיון שהבוצינא דקרדינותא נמצא למטה בהמלכות של ראש, ומאיר ממטה למעלה, אין הסבה, דהיינו

(רפרי דף ט"ו ע"א)

אורא דיליה י"א לא אתיידע כלל. עד דמגו דחיקו * דבקיעותיה * * נהיר

דרך אמת

(י) אינו מוכן, (ז) לעיל ב' ע"א.

חלופי גרסאות: * ג"א ולא. * ג"א דבקיעותא. * ג"א נהיר נהורא;

מסורת הוהר

(א) לא אתיידע, ח"ג רפת.

מאטר גליף גלוסי

הסולם

כסחירו עלאה

ראה שאין קיום להעולמות, העלה מדת הדין שהיא מלכות דא"ק, לבינה דא"ק שהיא מדת הרחמים, דהיינו מלכות המזדווגת שעמדה בסוף ספירות של ראש, עלתה במקום בינה של ראש, ושם עשתה זווג דהכאה עם אור העליון. ונמצא האור חוזר שלה העולה ממטה למעלה לא הלביש אלא שתי הספירות כתר וחכמה בלבד, וג' הספירות בינה וזו"ן של ראש ירדו מבחינת ראש ונפלו לבחינת גוף. וכן מלכות המסיימת שעמדה למטה מכל ספירות הגוף, עלתה ועמדה במקום בינה דגופא, שהוא בחצי ספירת הת"ת, בנקודת החזה, כי ת"ת נבחן לבינה דגופא, וסיימה את הפרצוף במקום נקודת החזה, והבינה וזו"ן דגופא, לא יכלו לקבל שום אור, להיותם נמצאים למטה ממלכות המסיימת, ויצאו לגמרי מבחינת אצילות.

והנך מוצא שמסכת עלית המלכות במקום בינה נבקעה כל מדרגה לשתיים, אשר חציה נשארה בהמדרגה, וחציה התחתונה יצאה וירדה להמדרגה שמתחתיה, וחצי מדרגת הראש ירדה לבחינת גוף, וחצי מדרגת הגוף ירדה למתחת האצילות. לפיכך נבחן, שכל פרצוף היוצא על ידי שתוף מדת הרחמים בדין, הוא יוצא בבחינת בקיעת מדרגה לב' חצאים.

וכשהאצילה מלכות דאדם קדשון את עתיק דאצילות, האצילה את הדכר דעתיק בבחינת לא בקע, דהיינו בלי שתוף דמדת הרחמים, ויצא עתיק במדרגה שלמה, שלא נבקע לב' חצאים. ואת הנוקבא דעתיק האצילה בבחינת שתוף מדת הדין ברחמים, ויצאה בבקיעת המדרגה, דהיינו רק בכתר והכמה בראש, ובכתר וחכמה בגוף, ובינה ת"ת ומלכות דראש נפלו לבחינת גוף, ובינה תפארת ומלכות דגוף נפלו, למטה מסיום כל המדרגה דאצילות, כי נעשה סיום חדש על אור העליון, דהיינו במקום החזה דגוף, ששם בחינת חצי בינה דגוף כנ"ל. ודע שסיום חדש הוה נקרא פראסא. והטעם שפרצוף עתיק ונוקביה כולל ב' הבחינות

(דפו"י דף ט"ו ע"א)

ביחד, הוא בכדי שיהיה אמצעי בין פרצופי א"ק שהם יצאו בבחינת לא בקע, לבין פרצופי ד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשה, שיצאו בבחינת בקע. באופן שהדכר דעתיק שיש לו השתוות עם אדם קדמון, נוטל מא"ק ומשפיע אל הנוקבא שלו, והנוקבא דעתיק שיש לה השתוות עם פרצופי אבי"ע משפעת אל אבי"ע.

וזה אמרו סתים גו סתימין מרזא דאין סוף דהיינו המלכות דאדם קדמון, האצילה פרצוף אחד שהיא עתיק דאצילות, בבחינת בקע ולא בקע, הדכר דעתיק בבחינת לא בקע, והנוקבא דעתיק בבחינת בקע כמבואר, ומה שהקדים בחינת בקע שהיא הנוקבא דעתיק אל בחינת לא בקע שהיא הדכר דעתיק, הוא משום שהנוקבא דעתיק קדומה אל הדכר דעתיק, כי הנוקבא נאצלה ויצאה בגיד דנקודים, והדכר יצא בעולם האצילות, שלאחר עולם הנקודים.

אורא דיליה לא אתיידע כלל: האויר שלו לא נתודע כלל. ה' קומות הן, נפש רוח נשמה חיה יחידה. וקומת הרוח נקראת אור, ובחינת בקע, שאין שם אלא ב' הספירות כתר וחכמה בהמדרגה, לא הוכל לקבל אלא ב' אורות נפש רוח, וחסרה מג' אורות, נשמה חיה יחידה, מפני החסרון של ג' הכלים בינה ת"ת ומלכות, כנודע בערך ההפכי בין אורות לכלים, שבכלים, העליונים נגדלים תחילה, ובאורות, התחתונים נכנסים תחילה (כמ"ש בסתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד).

ואומר, שקומת אויר של עתיק שהיא בחינת בקע דעתיק, שהיא הנוקבא שלו, לא נתודע כלל, אין לו זווג שימשיך הג' אורות נשמה חיה יחידה. כי הזווג מכונה בשם דעת, כמו וידע אדם את חוה אשתו. וטעם הדבר, נתבאר (לעיל בהקדמת ספר הוהר דף מ"ד אות מ"א. ד"ה וטעם הדבר ע"ש).

עד דמגו דחיקו דבקיעותיה, נהיר נקודה חדא סתימא עלאה: עד שמתוך

• נקודה חדא סתימא עלאה, י • בתר • ההיא נקודה לא אתיידע כלל, • ובגין
כך • אקרי י ראשית, מאמר קדמאה דכלא. ••

מסורת הזהר

(א) נקודה, לעיל בהקדמת ספר הזהר, דף ע"ב ושם נסמן, ח"א טו. יט: כו. מה ח"ב קסב. ר"ג, ת"ז תקי' ה' דף יט. ז"ח
בראשית דף ז. שח"ש דף סח: ב) בתר ההיא נקודה לא אתיידע, ח"א סו: ג) ראשית מאמר, ח"א סו: ל.

חלופי גרסאות: * ג"א בתר ההוא נחורא. * ג"א החורא. * ג"א בגיד. * ג"א אקרי ראשית, ראשית מאמר קדמאה
דכלא. •• (עיין בסוף ח"א דפו"י דף רנא. מה שחסר כאן).

מאמר גלויף גלוסי

הס'לם

בשהירו עלאה

אחר כל הקדמות הנ"ל, בא לבאר המלה
הראשונה שבתורה, שהיא המלה בראשית,
ואומר שהמלה בראשית קאי על פרצוף א"א
דאצילות, שהוא הנקרא בשם ראשית. והוא
מטעם שהוא פרצוף הראשון שממנו מושפעים
כל המוחין שבהעולמות, אבל מן הפרצופין
שלמעלה ממנו, דהיינו מפרצופי אדם קדמון,
ודכר ונוקבא דעתיק, אין מגיע מהם שום מוחין
להעולמות, כי הם לא אתיידע כלל, שאין בהם
זווג להשפיע מוחין (כמ"ש לעיל). כי פרצופי
א"ק ועתיק, דכורא, נתקנו בהמלכות דמדת
הדין הבלתי ממותקת, שעליה אמרו חז"ל ראה
שאר העולם מתקיים, ואפילו פרצוף נוקבא
דעתיק, ג"כ אינה משפעת מוחין, להיותה נכללת
מב' הנקודות יחד, (כג"ל בדיבור הסמוך), ולכן היא
ג"כ לא אתיידע. ונמצא שהפרצוף הראשון
דאתיידע הוא פרצוף א"א, להיותו מתוקן
בנקודה עלאה הממותקת בלבדה, שהי"ס
המפתחא, וע"כ נקרא א"א בשם ראשית,
ולפיכך האריך הזהר לבאר עד כאן מראשית
הצמצום עד דכר ונוקבא דעתיק דאצילות, כדי
להורות לנו, שפרצוף א"א הוא הנושא לנקודה
עלאה, והוא הנקרא ראשית, והוא הנרמו
בהמלה בראשית שבתורה, משא"כ כל אלו
הפרצופין והעולמות שקדמו לו, כי הם לא
אתיידעו ואינם משפיעים להתחוננים, וע"כ לא
נמצא עליהם שום מלה בהתורה, כי מה שלא
נשיג לא נדעוהו בשם ומלה, ותחילת השורש
להשגה מתחיל רק בא"א, שהוא אתיידע,
אמנם רק בבחינת שורש להשגה, ולכן מכונה
בשם בראשית, ולכן הוא בהכרח מלה
ראשונה שבהתורה, כי תורה היא בחינת השגה.
והמשכילים

שמחך הכאה דבחינת בקיעה שבעתיק, האירה נקודה אחת
סתימא עליונה, דחיקו פירושו לחץ והכאה, (כג"ל
בוהר חדש המובא בדרך א' בד"ה גלויף). דהיינו זווג
דהכאה שממנו נאצלות ויוצאות כל המדרגות
כולן כמ"ש שם. דבקיעותיה, פירושו בחינת
הבקיעה שלו, שהיא נוקבא דעתיק, נקודה
חדא סתימא עלאה, פירושו פרצוף א"א
דאצילות. והנה באמת נקודה היא שם המלכות
תמיד, ומה שא"א מכונה בשם נקודה עלאה,
הוא להורות על ההפרש והחדוש שבו כלפי
הנוקבא דעתיק, שהוא בעיקר על שיש לו מלכות
הממותקת במדת הרחמים, העומדת להתודע,
דהיינו להודווג להמשכת הג"ר, ומלכות זו
הממותקת מכונה בשם נקודה עלאה. כי ע"כ
הנוקבא דעתיק לא אתיידע, משום שהיא
מתוקנת גם בנקודה תתאה הנקראת מנעולא,
כי הגם שהיא בבחינת בקע, דהיינו במלכות
הממותקת במדת הרחמים, הנקראת מפתחא,
מ"מ יש לה ב' הנקודות, דהיינו גם המלכות
הבלתי ממותקת, ולכן לא אתיידע. הרי שכל
החדוש בא"א כלפי הנוקבא דעתיק, הוא
בנקודה עלאה שבו, לכן מכנהו הזהר בשם
נקודה עלאה בהרבה מקומות. ומה שנקרא
נקודה סתימא, הוא לאפופי ממלכות דא"ק
הנ"ראת סתים דכל סתימין או סתים
דסתימו, אבל המלכות שבא"א נקראת בשם
סתימא בלבד.

בתר ההיא נקודה לא אתיידע כלל,
ובגין כך אקרי ראשית מאמר
קדמאה דכלא: למעלה מנקודה זו לא נתודע כלל
ומשום זה נקראת הנקודה בשם ראשית, שפירושו, מאמר
דאשון לכל המאמרות.

ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם

מסורת הזהר

(א) והמשכילים יזהירו, (דניאל י"ב) ח"א טו: ק. קיג, קסז. קל. ח"ב ב. כג. ח"ג ככד, קנב, קנז. רלה. ת"ז בהקדמה דף א. ד. י. יב, יג. יד. טו. יז. ז"ח בראשית דף ה. ואתחנן דף נה. תק"ח דף צג, צד. צט. קג. קד. קט. קו. קז. קח. קיג. קיז.

פאטר

הסולם

זהר הרקיע

ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו': והמשכילים, פירושו

זו"ן דאצילות או נשמות הצדיקים. זהר הרקיע, פירושו הארת ג"ר, המתגלה ע"י שתוף דמדת הרחמים. ויש להבין למה מביא כאן הכתוב הזה ולכנות יציאת כל פרצופי אצילות בשם זהר שבכתוב הזה. והענין הוא, כי הכתוב מדבר כאן ביחוד מאותה המלכות הממותקת במדת הרחמים, דהיינו המלכות שבקעה כל המדרגה עם עליתה לבניה, ועשתה סיום חדש באמצע הספירות של המדרגה, דהיינו במקום בינה שבגוף שהוא החוזה (כנ"ל דף ד"ה סתים גו סתימין ע"ש). ונתבאר שם שסיום חדש הזה נקרא בשם פרסא היא העומדת במקום החוזה ומסיימת שם את הפרצוף. וה"ס הפרסא שבגוי מעוהי דבר נש שבמקום החוזה שלו, המבדלת בין אברי החיות, שהם הריאה והלב. לבין אברי המזונות. ותדע, שסיום החדש הזה מכונה גם כן בשם הרקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים. כי חמש ספירות יש בגוף הנקראות חסד גבורה תפארת נצח הוד, שהן כנגד חמש ספירות הנקראות כתר חכמה ובינה תפארת ומלכות, וחג"ת דגוף הם בחינת כח"ב, דהיינו ג"ר של הגוף, והן מסתיימות במקום החוזה. ששם הפרסא המכונה רקיע, ולכן מכונים חג"ת הללו בשם מים עליונים. ומחנה ולמטה הם בחינת ת"ת ומלכות דגופא, והם מכונים מים תחתונים. הרי שהרקיע עומד באמצע כל מדרגה, ומבדיל בין מים עליונים למים תחתונים. וז"ס הכתוב יהי דקיע בתוך המים ויהי מבריל בין מים למים.

לכני אדם שבעולם הזה, וכל שאינו מקובל לזו"ן אינו מקובל לכני אדם שבעולם הנה, כי מלמעלה מזו"ן אין אנו מקבלים כלום כמ"ש במקומו. ולפיכך, אם הנוקבא דז"א, שהיא מלכות, לא היתה ממותקת בבניה, לא היתה ראויה לקבל שום אור ישר, דהיינו אור העליון, אלא רק אור חוזר לבר, שהוא אורות דיקים, (כנ"ל בזהר חדש המוכא כדף א'). שפירושו אורות דין. ואז נמצא שבני אדם שבעולם הזה, לא היה ראויים לקבל שום מוחין, שהם אור ישר. מאין סוף ב"ה. וזה שאמרו, ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים, דהיינו שהעלה אותה למקום בינה כנ"ל, ונבקעו כל המדרגות. ונעשה סיום חדש בחצי כל מדרגה הנקרא רקיע. ונמצא המלכות שעלתה במקום בינה, שהיא הרויחה ב' ספירות הראויות לקבל אור העליון. שהן ספירת בינה וספירת הת"ת. כי בהיות המלכות במקום בינה, נמצאים בינה ות"ת מתחתיה והם כלולים בה. ולכן אחר שבני אדם מעלים מ"ן ע"י מצות ומע"ט, ממשיכים הארה חדשה מלמעלה, המורידה את המלכות ומקום הזווג בחזרה למקומה, דהיינו למטה מת"ת, ויוצאת מדרגה שלמה נפש רוח נשמה חיה יחידה. שהם מקובלים בהספירות בינה ות"ת שנכללו מקודם לכן בהמלכות. הראויות לקבל אור העליון כנ"ל. ואז גם נשמות הצדיקים מקבלות מוחין עליונים מזו"ן דאצילות, להיותן נכללות במלכות העליונה. (וענין זה נתבאר בתוספת לעיל בהקדמת ספר הזוהר דף ס"ז ד"ה צייר. ואין להאריך כאן).

הרי שכל המוחין הם רק מכח המלכות שעלתה לבניה. ונעשה שם סיום חדש הנקרא רקיע, ולולי הרקיע לא היו יכולים הזו"ן לקבל כלום מאור העליון. ולכן מכנה הכתוב את המוחין הללו בשם זהר הרקיע, כלומר, האור המתגלה בסוד הסיום דשתוף הרחמים בדין. וז"ס הכתוב, והמשכילים. שהם זו"ן וכן נשמות הצדיקים, יזהירו כזהר הרקיע, יקבלו מוחין המאירים

ועד. זהר * סתימא דסתימין * לבטש אוירא דיליה * ואנהיר בהאי * נקודה.
וכדין * אתפשט האי ראשית, * ועביד ליה היכלא ליקריה, ולתושבחתיה.

מסורת הנהר

(א) אתפשטהאי ראשית, (פשיטו דהריא נקודה) ח"א כ.
(ב) ועביד ליה היכלא, ח"א כ. ת"ז תקי י"ח דף לו:

דרך אמת

(ג) לשון הכאה וכו' רמו אל תוקף זריחת האור שמכה
כלטישת אורו למטה.

חלופי גרסאות : * נ"א סתימאה. * נ"א בטש אוירא דיליה רמטי ולא מטי בהאי נקודה וכו'. * נ"א ואנהיר ל"ג.
* נ"א נהרא. * נ"א ועביד ליה יקרא להיכליה (נ"א להיכלא) לתושבחתא (נ"א לתושבחתיה ונ"א
ולתושבחתיה) חמן זרע וכו'. ונ"א ועביד ליה היכלא ליקריה ולתושבחתיה דיליה חמן זרע וכו'. ונ"א ועביד ליה היכליה
ליקריה לתושבחתיה וליקריה ולהיכליה ולתושבחתיה חמן זרע וכו'. ונ"א ועביד ליה היכלא ליקריה ולתושבחתיה יקרא
להיכלא ולתושבחתא חמן זרע וכו'. ונ"א ועביד ליה היכלא ליקריה ולתושבחתא דיליה חמן זרע ורעא דקדושא לאולרא
לתועלתא דעלמין כצ"ל (אה"ל).

זהר הרקיע

הסולם

מאמר

שלו כבר נתקנה עם מלכות הממותקת במדת
הרחמים, בסוד הרקיע כנזכר לעיל. מכל מקום,
כיון שהיא לא אתיידע כנ"ל, לכן נכללת
בדבר דעתיק ונקראת סתימא דסתימין
כמוהו. אלא שהיא מכונה בשם אוירא דיליה,
להיותה רק חצי מדרגה, דהיינו ב' כלים כתר
וחכמה, שבהם ב' אורות נפש ורוח. וז"ש
בטש אוירא דיליה ואנהיר בהאי נקודה,
שאוירא דעתיק, שהיא הנוקבא שלו, המשיכה
הארה לא"א, המכונה נקודה עלאה, ויצאו
בו המוחין דגיד הנקראות זהר הרקיע.
וכדין אתפשט האי ראשית ועביד ליה
היכלא ליקריה ולתושבחתיה:

המאירים כמו זהר הרקיע, כי כל המוחין שלהם
מזהר הרקיע באים.

ולפיכך מביא הזוהר את הכתוב הזה, על
כל המוחין שנאצלו מא"א ולמטה, כי כולם יצאו
מאלו האורות דזהר הרקיע, ולכן יש בהם
השגה לתחתונים. והולך ומבאר ג' בחינות
בזהר הרקיע. א) הוא זהר סתימא דסתימין
ואוירא דיליה שהוא דכורא דעתיק ונוקבא
דעתיק כי הדכר דעתיק נקרא סתימא דסתימין,
ואוירא דיליה, הוא הנוקבא דעתיק, שהאצילה
לא"א בסוד זהר הרקיע. ב) הוא זהר בראשית
שהוא א"א, שממנו נאצל ישסו"ת. ג) הוא זהר
סתי"ם, שהוא ישסו"ת, שממנו נאצלו כל עשרה
מאמרות שבמעשה בראשית שהם המוחין דזו"ן.
אבל או"א עלאין אינם מבחינת זהר הרקיע, להיותם
בחינת לא אתיידע והי' לא נפיק מאויר שלהם
כמ"ש להלן. והנה זהר הרקיע הא' ה"ס שורש
כדי להאציל לא"א, כי הוא עצמו לא אתיידע
כנ"ל. וזהר הרקיע הב', הוא הנושא לנקודה
עלאה, שה"ס מפתחא, ולכן נחשב לראשית לכל
המוחין וזהר הרקיע, וע"כ נקרא בראשית.
ועכ"ז אין אלו המוחין מתגלים בו עצמו, אלא
הוא משפיע אותם לישסו"ת, שהוא זהר
הרקיע הג', ובישסו"ת מתגלים כל המוחין האלו
בפועל ממש, שמהם מקבלים הזו"ן.

זהר סתימא דסתימין בטש אוירא דיליה
ואנהיר בהאי נקודה: זוהר הסתום מכל

תתום, האויר שלו הודווג והאיר בנקודה הו"ו. סתימא
דסתימין הוא עתיק ונוקבא שלו, והגם שהנוקבא
(דפ"י דף ט"ו ע"א)

ואו"א שקבל א"א הארת הנוקבא דעתיק, התפשט ראשית הזה,
שהוא א"א, כראש וגוף, ועשה לעצמו היכל, לכבוד ולתהילה.
כלומר, שהאציל לפרצוף או"א עלאין, שהם
הלבישו אותו והקיפוהו מסביב בבחינת היכל.
וצריך שתדע, שששה פרציפין הם בעולם
אצילות, שזה יצא מזה, ובכל פרצוף יש דכר
ונוקבא. ונקראים: עתיק ונוקביה, אריך אנפין
ונוקביה. אבא ואמא עלאין. ישראל סבא ותבונה,
זעיר אנפין ונוקביה הגדולים, ועיר אנפין
ונוקביה הקטנים. והולך הזהר ומבארם כאן על
סדר מדרגתם, כי אוירא דעתיק, האצילה
לא"א ונוקביה, וא"א ונוקביה האצילו לאו"א
עלאין וישסו"ת, וישסו"ת האצילו לזו"ן הגדולים
ולזו"ן הקטנים. ומבאר, איך כל אלו מרומזים
בהכתוב בראשית ברא אלהים את השמים
ואת הארץ. כמו שתראה לפנינו.
תמן

* תמן, זרע ב זרעא * דקודשא לאולדא, לתועלתא * דעלמא, ורזא דא ב זרע קדש מצבתה.

(ד) * זהר, דזרע זרעא ליקריה, * כהאי י זרעא דמשי דארגוון טב, מדאתחפי לגו, ועביד ליה היכלא דאיהו תושבתתא דיליה ותועלתא דכלא.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) תמן זרע, ת"ז תקי ה' דף יט. (ב) זרעא

(מ) שמתכסה וזחמטלס לפניס.

דקודשא לאולדא, ח"ב קסו, קסו. (ג) יסעיה ו' (ד) זרעא דמשי, ח"א קעח.

חלופי גרסאות: * נ"א דקודשא. * נ"א דעלמין. * זר הרע זרע דקודשא ליקריה כחאי זרעא כנ"ל (אה"ל) * נ"א בהאי.

זהר הרקיע

הסולם

מאמר

תמן זרע זרעא דקודשא לאולדא, לתועלתא דעלמא. ורזא דא וכו': שם בהיכל שעשה, שהוא פרצוף א"א עלאין, זרע א"א זרע קודש, להולדת נשמות, ולתועלת העולם. זה סוד, זרע קדש מצבתה. פירוש ב' מיני מוחין מאיר א"א באו"א עלאין, (א) הם מוחין דחסדים, שהם להחיות העולמות. (ב) מוחין דגדלות שהם להולדת נשמות. **זהר דזרע זרעא ליקריה כהאי זרעא דמשי דארגוון טב, דאתחפי לגו:** וזה שזרע זרע לכבודו, בדומה לזרע של משי וארגמן הטוב שהתולעת הזרעת את המשי מתכסה בפנימיות המשי כי כן טבע התולעת הזו, שמוציאה מתוכה חוטי המשי והיא מעטפת את עצמה עמהם מסביב לה עד שמתכסית כולה בחוטי המשי ואינה נראית לעין. ועל דרך זה גם א"א, כשהוא זרע האורות בהיכל הזה השני, הנקרא ישו"ת, הוא מעלים ומכסה את אורותיו עצמו, ונמצא מתעלם על ידי המוחין הללו דישו"ת שמאציל, כמו התולעת המתעלמת על ידי חוטי המשי שהיא פועלת. (ובאור הרברים הוא להלן בריבוי הסמוך).

איהו אור מעוטף ולא אתפשט, ואיהו סתים אתקרי אויר, וסוד הדבר, עוטה אור כשלמה, כשהוא אור מעוטף בלי התפשטות. והוא סיוסם. נקרא אז אויר, שענינו הוא אור סתים באת י', נקודה בהיכליה, האור נעשה סתום על ידי אות י', כי י' נכנסה בהמלה אור, ונעשה הצירוף אויר, שה"ס נקודה בהיכליה פירוש, המלכות נקראת נקודה, וישו"ת שהם בינה, נקראים היכל (כנ"ל בזהר). ובסוד המיתוק דמדת הרחמים עלתה הנקודה בהיכליה דא"א, שהמלכות עלתה לבינה, ונמצא אשר אור ההיכל נסחם ונעשה לאויר, שפירושו קומת ריח. כיכשיש שם כל ה' אורות נרנחיי. נקרא בשם אור, אבל ע"י עלית הנקודה להיכל, נעשה הסיוס והזווג מתחת החכמה, ובינה ת"ת ומלכות ירדו מחוץ ההיכל למטה. וכיון שלא נשאר בהיכל אלא ב' כלים כתר וחכמה לכן לא נשאר שם אלא ב' אורות נפש רוח. ואור רוח מכונה בשם אויר, הרי שמסבת עלית הנקודה לאור ההיכל נסתלק האיר משם, שה"ס הג"ר: נשמה חיה יחידה, ולא נשאר שם אלא קומת הרוח נפש שה"ס אויר. ודא איהו, ויאמר אלהים יהי אור וכו', וזה הוא ויאמר אלהים יהי אור. כלומר, אח"כ כשהאירו המיחין דגדלות דישו"ת, חזר והוריד את ה' מאויר, וחזר צידוף אור למקומו כבתחילה. כי אחר שהחזיר המלכות למקומה, חזרו ג' הכלים בינה ותו"ם ונתחברו למדרגתם, וכיון שכבר יש ה' כלים, חזרו ה' אורות נרנחיי ונתלבשו בהם.

ועביד ליה היכלא, דאיהו תושבתתא דיליה ותועלתא דכלא: ועשה לעצמו כמותו הזרע. היכל שהוא לתהילה לעצמו ולתועלת הכל. הנה היכל השני הזה הוא סוד פרצוף ישו"ת שהאצילו א"א, ואומר הוזהר, שאצילותו היה כעין זרעא דמשי, שפירושו, שא"א היה, מוכרח להתעלם בעת אצילותו את פרצוף הזה (כנ"ל בדיבור הסמוך). וענין זה מבואר היטב בתקיני זהר, (תקון תמסאה דף י"ט ע"א) וזה לשינוי בההוא היכל, זרע זרעין לתקונא דיליה וכו', בהיכל ההוא זרע זרע אורית לתקון שלו וכו', ורזא דמלה עוטה אור כשלמה, כד (דפ"י דף ט"ז ע"א)

וענין ביאת ה' באור האמור, ה"ס אצילת א"א לישו"ת, כי בעת שהאציל לישו"ת, העלה המלכות לבינה שלו, שה"ס נקודה בהיכליה, ונשאר א"א

בהאי ראשית, * ברא הוא סתימא דלא אתיידע להיכלא דא. היכלא דא אקרי אלהים.

(ה) ורוא דא בראשית ברא אלהים. * זהר, דמניה כלהו * מאמרות * אתבריאו ברוא דאתפשטותא דנקודה דזהר סתים דא. אי בהאי כתיב * ברא לית * תוואה דכתיב, ² ויברא אלהים את האדם בצלמו.

דרך אמת

(ג) אין תמים.

מסורת הזהר

(א) ברא, לעיל הקדמת הזהר דף מ"ח ח"ב קעח

(ב) ויברא וכי בצלמו, (בראשית א'). ח"א יג: יד: כב: סז.

פ. רנב. רסד. ח"ב עה: קעו: ח"ג מה: קד: קיו: קכב: קנט. קפט. רכנב. רלחו: שז: שט. ז"ח בראשית דף ה. כ. שח"ש

דף טו: עגו: רות דף סד. תק"ח דף צו: ק: קה: קטו. קיו: קיתו

חלופי גרסאות: * ג"א זהר דמניה כלהו מאורות אתבריאו ברוא דאתפשטותא בנקודה דזהר סתים דא. * ג"א מאורות * ג"א איתבריאו. * ג"א ברוא. * ג"א תוואה.

מסוד

הסולם

זהר חרקייע

כמ"ש בדברי הזהר לעיל (בהקדמת ספר חזקוני דף מ"ח אות מ"ד). דבכל אתר, ברא מלה סתימא איהו ע"ש.

(ה) זהר דמניה כלהו מאמרות אתבריאו ברוא דאתפשטותא דנקודה דזהר

סתים דא: היכל זה הוא זהר, שממנו נבראו כל עשרה מאמרות, בסוד התפשטות הנקודה מזהר סתום הזה. פירוש, המוחין דגדלות דזוין מכינים מאמרות, כמ"ש לפנינו. ואומר, שמהר סתים דישו"ת יצאו כל בחינת המוחין דזוין. דהיינו בסוד התפשטות ויצאת הנקודה מאויר הסתום, שאז נשאריו אותיות אור. (כנ"ל בסמוך בדי"ה ועי"ה).

אי בהאי כתיב ברא לית תוואה דכתיב

ויברא וגו': אם בישו"ת כתיב ברא, אין תמיח עור במה שכחוב ויברא אלקים את האדם בצלמו. פירוש, האדם דאצילות הוא ז"א, שיצא עם המלכות בסוד דו פרצופין. ונודע שהמלכות נצטמצמה מלקבל לתוכה שים אור ישר רק אור חוזר לבד, ואיכ תיטה איך יכולים זוין לקבל מוחין מישו"ת שהם אור ישר. וקושיא זו הקשה ר"ש (לעיל בהקדמת ספר הזהר דף יט אות ט"ז) דהא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני (ע"ש בהסולם). וזהו שמתרץ כאן, ואומר אי בהאי כתיב ברא אם בישו"ת כתיב ברא, שפירוש, שהמלכות עלתה במקום בינה, ובינה תפארת ומלכות דישו"ת ירדו לזוין, כבר אין תימה בהכתוב, ויברא אלהים, שהוא בינה, את האדם שהוא זוין. בצלמו, במוחין דאמא. אע"פ שאינם ראויים ממקורם לקבל

א"א בב' כלים כתר וחכמה, שבהם ב' אורות נפש רוח, ואז האציל גם לישו"ת בחצי מדרגה כמותו, דהיינו בב' כלים כתר חכמה ובב' אורות נפש רוח. ונמצא שגם א"א היה צריך להתעלם ולהתמעט מאור שלו. לבחינת אויר, בעת אצילותו לישו"ת, בדומה לזרעא דמשי.

בהאי ראשית ברא הוא סתימא דלא

אתיידע להיכלא דא וכו': בזה הראשית ברא

סתום ההוא, שלא נחודע להיכל הזה. סובב על הכתיב בראשית ברא אלקים, ואומר, בזה הראשית, שהוא א"א. ברא סתום הזה, שהוא עלית ה' לאור ההיכל ונעשה לאויר סתום בסוד נקודה בהיכליה, (כנ"ל בדבור הסמוך). שלא נחודע להיכל הזה, שהוא ישו"ת, בעת הקטנות. ולפי שנמשך מא"א. לכן הוא אתיידע בעת גדלות, שאז חונת ויוצאת ה' מאויר ונעשה אור (כנ"ל בדבור הסמוך). אבל אם היה נמשך מעתיק, היה נשאר תמיד לא אתיידע והי', לא היתה יוצאת מאויר לעולם, כנוהג באו"א עלאין, שיצאו מביהינת עתיק. היכלא דא איקרי אלהים, היכל זה השני נקרא בשם אלהים, לאסוקי ההיכל הראשון דא"א שהוא או"א עלאין, אינו בחינת אלהים, אלא בחינת השם אהי"ה. ורוא דא בראשית ברא אלהים, וזה סוד בראשית וגו', אשר א"א הנקרא ראשית, ברא, האציל בחינת הקטנות והסתומה, הנקרא זהר סתום, שבגדלות הוא השם אלהים.

(דפו"י דף ט"ו ע"א)

ו) זֹהַר, רוֹא דַא בְּרַאשִׁית, קְדַמָּא דְכֻלָּא • שְׁמִיָּה, * אֵהִיָּה, * שְׁמַא

מסורת זוהר

א) אֵהִיָּה, חֵיָא קַ: חֵיָב מַטוּ קַעַח. חֵיָג יֵא. סַה, קַח: תִּינִי בַהקְדַמָּה דִף הַ: חֵקִי יִיחַ חֵף לִר: זִיחִי אַחֲרֵי דִף מַח. שְׁתִּישׁ דִף פִּז. תְּקִיחַ קַבַּ: קַג.

חלוסי גרסאות: • נ"ב זֹהַר דְבְרַאשִׁית קְדַמָּא וְכוּי (אֵהִיָּה). • נ"א דַא לִיג. • נ"א שְׁמִיָּה לִיג. • נ"א אֵהִיָּה לִיג. • נ"א שְׁמַא קְדִישָׁא נַחֲרִי. — וְנ"א שְׁמַא קְדִישָׁא בְּגֻלְתָּא נַחֲרִי.

מאמר

הסולם

זחר חרקייע

זֹהַר הַרְקִיעַ. שְׁהוּא יִשְׁרוּת כְּנִיל. וְהִיס אֲשֶׁר הֵיכְלָא טְמִיר וְגַנְיָו, שְׁרִיאוּתָא דְרוּא דְרַאשִׁית, אֲשֶׁר הוּא הֵיכְל נְסַתְר וְגַנְיָו, וְהוּא הַתְּחַלַּת גִּילוּי שֶׁל סוּד בְּרַאשִׁית. פִּירוּשׁ כִּי הַשֵּׁם אֱלֹהִים, הִיס אֲשֶׁר, שְׁבֵאֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה, בְּאוּפִן שְׂאֵהִיָּה הַרְאָשׁוֹן הִיס אוּיָא עֲלֵאִין, וְאֲשֶׁר, הִיס יִשְׁרוּת הַנְּקֵרָא אֱלֹהִים. שְׁהוּא הֵיכְל נְסַתְר וְגַנְיָו, דֵּהִינְיָו בַּעַת קְסֻנוּת, וְהוּא הַתְּחַלַּת גִּילוּי שֶׁל סוּד בְּרַאשִׁית, שְׁבִישְׁרוּת הַתְּחַלַּת הַגִּילוּי דְמוּחִין דְזוּהַר הַרְקִיעַ מֵאִיָּא שְׁהִיס רַאשִׁית. אֲשֶׁר רַאשׁ דְנַפִּיק מְרַאשִׁית, הַמְלָה אֲשֶׁר, הִיא אוּתִיּוֹת רַאשׁ אֵלָא בְּסוּד הַפּוּךְ. שְׁהַר' שְׁהִיא לְרַאשׁוֹנָה בְּרַאשׁ, הִיא לְאַחֲרוֹנָה בְּהַמְלָה אֲשֶׁר. שְׁזֵה יוֹרָה שְׁהוּא רַאשׁ שִׁצַּא מְרַאשִׁית שְׁהוּא אִיָּא, וְעִיכ יִצַּא מְבַחֲנִית רַאשׁ, וְנַעֲשֵׂה לְבַחֲנִית גּוֹף בְּלִי רַאשׁ.

בְּאוּר הַדְּבָרִים, כִּי נַתְבָּאֵר, שְׁבַכְדִּי לְהַאֲצִיל לִישְׁרוּת, נַתְכַסֵּה וְנַתְעַלֵּם אִיָּא בְּדוּמָה לְזַרְעָא דְמַשִׁי, שַׁעֲשֵׂה מְקוּדֵם אוּתוֹ הַתְּקוּן, דְעֵלִית הַמְלָכוֹת לְמְקוּם בִּינָה, בְּפִרְצוּפוֹ עֲצוּמוֹ, בְּכַדִּי לְהַאֲצִיל בְּמַדָּה זוֹ אֵת יִשְׁרוּת. וְלִפְיֶכְךָ, נַתְקַן אִיָּא רַק בְּב' סְפִירוֹת כְּתַר חֲכָמָה בְּרַאשׁוֹ, וְהַבִּינָה שְׁלוֹ יִצַּאָה לְחוּץ מְרַאשׁ, וְיִצַּאָה לְמַדְרַגַּת גּוֹף. וְסְפִירַת בִּינָה הִזוּ נַתְסַנְּה מִמִּנְה ב' הַפִּרְצוּפִין אוּיָא וְיִשְׁרוּת, מֵהַגִּיר שְׁלֵה נַתְקִנוֹ אוּיָא עֲלֵאִין וְמֵהוּיָק שְׁלֵה נַתְקִנוֹ יִשְׁרוּת. וְלִפְיֶכְךָ נִשְׁאָרוֹ אוּיָא בְּבַחֲנִית רַאשׁ תְּמִיד, אַעִיפִי שְׁהֵם דַּק בַּחֲנִית חֲסִדִים בְּלַבּוֹ, כִּי הַגִּיר דְבִינָה אֵינְן מְקַבְּלוֹת חֲכָמָה אֲפִילוֹ כְּשֶׁהֵן בְּרַאשׁ, וְלִפְיֶכְךָ אֵינְן מְרַגִּישִׁים שׁוּם שִׁנּוּי בְּהִיּוֹתָם מַחוּץ לְהַרְאֵשׁ. מִשְׂאִיכ יִשְׁרוּת שְׁהֵם בַּחֲנִית זִיחִי דְבִינָה דְאִיָּא, שׁוֹרְכֵן לְקַבֵּל חֲכָמָה, הַרִי נַתְמַעֲטוּ מְקַבְּלוֹת חֲכָמָה, מְסַבֵּת יִצִּיאַת בִּינָה דְאִיָּא לְגוֹף, וְנִבְחַנְיָם מִשׁוּם זֵה לְבַחֲנִית גּוֹף בַּחוּסֵר רַאשׁ. (וְעִי לְעִיל בַּהקְדַמָּה הַזֹּהַר. דִּף לִיג אֵת כִּיחַ בְּרִיָּה דְאִיָּה, וְנִבְרָאוֹת הַסּוּלָם דִּף לִיג דִּיָּה וְנִדְעַ, שְׁנַתְבָּאֵר זֵה בְּאוּרְךָ).

זֹהַר

לְקַבֵּל אוּר יִשְׂרָאֵל. כִּי אוּתָם בִּינָה וְתוּרִם דִּישְׁרוּת שִׁירְדוּ לְזוּרִין בַּעַת קְסֻנוּת, נַעֲשׂוּ עִם הַזּוּרִין לְאַחַד, וְהֵם מְקַבְּלִים בָּהֶם אֵת הַמוּחִין דְאִמָּא שְׁהֵם אוּר יִשְׂרָאֵל, וְאוּתוֹ הַתִּירוּץ מִתְרַץ גִּיכ רִישׁ לְעִיל (בַּהקְדַמָּה סְפֵר הַזֹּהַר דִּף כִּי אוּת יִיז). דְאִמָּא אוּזִיפַת לְבִרְתָּא מֵאַנְהָא (עֵיין בְּהַסּוּלָם שֵׁם).

ו) זֹהַר רוֹא דַא בְּרַאשִׁית, קְדַמָּא דְכֻלָּא שְׁמִיָּה: זֹהַר, שְׁהוּא אִיָּא, הִיס

בְּרַאשִׁית, כִּי רַאשׁוֹן אֵל הַכֵּל שְׁפִירִישׁ הַכְּתוּב בְּרַאשִׁית בְּרַא אֱלֹהִים בְּדִרְךָ כֵּל עַל אִיָּא שְׁהַאֲצִיל לִישְׁרוּת הַנְּקֵרָא אֱלֹהִים, חוּזַר לְבֹאֵר הַדְּבָרִים בְּדִרְךָ פִּרְטֵי-וְאוּמֵר שְׁהַמְלָה בְּרַאשִׁית הִיא שֵׁם קְדוּשָׁה, וְהוּא הַשֵּׁם שֶׁל אִיָּא, שְׁשֵׁמוֹ רַאשׁוֹן אֵל הַכֵּל כְּנִיל, שְׁבַסוּד הַמוּחִין דְזוּהַר הַרְקִיעַ, נִבְחַן אִיָּא שְׁהוּא רַאשִׁית הַכֵּל. מִטַּעַם, שְׁהוּא הַפִּרְצוּף הַרְאָשׁוֹן הַמְתִּיקֵן בְּסוּד נְקוּדָה קְדַמָּא, שְׁהִיס הַמְפַתְחָא (כְּנִיל בְּדִף ו' דִּיָּה בְּתַר הֵיָּא נְקוּדָה, עִישׁ) אֵהִיָּה שְׁמַא קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּסִטְרוּי הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ אֵהִיָּה, חֲקוּק בְּצַדְדֵי, שֶׁל אִיָּא, וְהִיס אוּיָא עֲלֵאִין הַמְלִבְשִׁים בִּימִין וְשְׁמַאל שֶׁל אִיָּא עַד הַחֲזוּה, שְׁהֵם סוּד הַשֵּׁם אֵהִיָּה. וְהֵם תְּמִיד בְּבַחֲנִית אוּיָא דְכִיָּא, כִּי הִי' לֹא נַפִּיק מְאוּרִי שְׁלֵהם לְעוֹלָם, וְאוּלֹ הַמוּחִין דְזוּהַר הַרְקִיעַ אֵינְן נִמְצָא בָּהֶם. אֱלֹהִים גְּלִיפָא בְּעִיטְרָא הַשֵּׁם אֱלֹהִים חֲקוּק בְּעִטְרָה. עִטְרָה פִּירוּשׁוֹ מוּחִין דְגִיר, בְּסוּפָה צֵאִינָה וְרֵאִינָה וְגו' בְּעִטְרָה שְׁעִטְרָה לֹא אִמּוֹ וְגו' (שְׁהִישׁ ג'). וְאוּמֵר שְׁהֵם אֱלֹהִים דֵּהִינְיָו יִשְׁרוּת הַנְּקֵרָא אֱלֹהִים כְּנִיל, הוּא חֲקוּק בְּאִיָּא בְּבַחֲנִית עִטְרָה, דֵּהִינְיָו בְּמוּחִין דְגִיר.

וְסוּבָב עַל בִּיאוּר הַשְּׁמוֹת אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה, וְאוּמֵר שְׂאֵהִיָּה רַאשׁוֹן הִיס אוּיָא עֲלֵאִין שְׁהֵם חֲקוּקִים וְרְשׁוּמִים בְּצַדְדֵי דְאִיָּא, שְׁהֵם סוּד אוּיָא דְכִיָּא, וְלֹא אֲתִידַע כְּנִיל. וְהַשֵּׁם אֱלֹהִים הוּא חֲקוּק בְּאִיָּא בְּבַחֲנִית גִּיר בְּסוּד (רְסוּיִי דִף טִיִּו עִיָּא)

קדישא גליפא בסטריוי, * אלהים גליפא בעיטרא. ב * אשר, היכלא טמיר וגניזו, * שריאותא * דרזא * דראשית, אשר, ראש * דנפיק מראשית. ז (וכד *) אתתקן לבתר * נקודה והיכלא כחדא, כדון, בראשית כליל

דרך אמר

מסורת הזהר

ס) התחלה. ט) תקונים תקון י"ח וזהר אהרי מות ט"ה. א) אלקים, ח"א סר. קא. קעד. ח"ב צו. קנט. קעת. רכו. רנו. ח"ג י. יא. סה. קיג. רנת. ת"ז בהקדמה דף ה' ז"ח שה"ש דף סח. ב) אשר, ח"ב מט. ת"ז תקי לי דף עד. תקי ל"ט דף עט. ג) נקודה והיכלא כחדא, (נקודה בהיכליה) ת"ז בהקדמה דף י"ב תקי ה' דף י"ט. תקי כ"ח דף ע"ב. תקי כ"ט ע"ב.

הלופי גרסאות: * נ"א אלקים גלופא בעטרא. — ונ"א אלקים בגלופא דעיטרא. — ונ"א אלקים בגלופא דעטורא. — ונ"א אלקים בגלופא בעטרוי. — ונ"א אלקים גליפנא בעיטרא * נ"א כגוונא דא אשר. — ונ"א רזא אשר היכלא טמיר וגניזו שירותיה בדוא דראשית אשר וכו' (אה"ל). * נ"א שריאותיה. — ונ"א שכינתא. * נ"א דבראשית. * נ"א דנפק. * נקודה והיכלא בסדרא כדון וכו'. ונ"א נקודה והיכלא כסדרא (נ"א בסדרא) כדון בראשית וכו'.

סאמר

הסולם

זהר חרקייע

זוה אמרו אשר, ראש דנפיק מראשית, המלה אשר שסדר אותיותיה מהופך מהצירוף ראש, יורה שהיתה בראש דא"א, אלא שיצאה ממנו והיינו ישסו"ת שה"ס בינה דא"א שיצאה מראש לגוף. וע"כ אותיות אשר כמו ראש, ומה שנתהפך הסדר, הוא מחמת יציאתו מראש דבראשית, שהוא ראש דא"א.

ז) וכד אתתקן לבתר נקודה והיכלא כחדא כדון בראשית כליל

ראשיתא עלאה בחכמתא: אהר שנתתקן

הנקודה והיכלא כאחד, או בראשית, שהוא א"א, כולל התחלה עליונה לאור החכמה. עתה מרחיב לבאר למה מכונה היסוסו"ת בשם אשר, שיודה, ראש דנפיק מראשית. ואומר, אחד שנתקן ישסו"ת בסוד נקודה והיכלא כאחד, דהיינו בעלית הנקודה, שהיא מלכות, להבינה, שנקראת היכל, דהיינו בעת שנשאר בא"א רק כתר חכמה, והבינה ת"ת ומלכות דראש דא"א יצאו ממדרגת ראש למתחת הראש, וכן נשאר בישסו"ת דק כתר וחכמה, ובינה ותו"מ שלו ירדו להמדרגה שמתחתיהם, דהיינו לזו"ן. הנה בעת שנעשה המיעוט הזה נכלל בא"א התחלה עליונה לגילוי החכמה אל התחתונים. כלומר, שלולא נעשה המיעוט הזה לא היו המוחין רחכמה מגיעים אל הזו"ן ולינשמות הצדיקים. (כנ"ל דף ה' ר"ה והמשכילים) לבתר אתתלף גוון ההוא היכלא, ואקרי בית,

אחר כך, נתחלף המראה של אותו ההיכל ונקרא בשם בית.

פירוש, כי בעת המיעוט, שנתקן נקודה והיכל כאחד, היה ההיכל דק בכחינת אור החסדים בלי חכמה, דהיינו גוף בלי ראש כנ"ל, שה"ס שהנקודה נכנסה באור ההיכל, ונעשה האור לאויר, שהוא אור חסדים, ולעת גדלות ע"י העלאת מ"ן ממע"ט של הצדיקים, יוצאת ה"ל מאויר וחזור ההיכל להיות אור כנ"ל. ואז נבחן שנתחלף גוון החסדים של ההיכל, וחזר וסבל גוון החכמה. ואז מתחלף ג"כ שמו של ההיכל להשם בית. כי בעת שיש אור החכמה בהיכל, הוא נקרא בית.

ובתקוני הזהר (תקון י"ח דף ל"ז ע"ב) מובאים דברים הללו ביתר הרחבה. וזה לשונו. וכד איהי באוירא, איהי סתימא ולא אתחזיא כלל, בעת שהנקודה היא באוירא, האור סתום ואינו נראה כלל. וכד אתפשטת לאתגליא נפיק מהאי אוירא נקודא חדא, ומה דאשתאר איהו אור וכו', ובשעה שההארה מתפשטת להתגלות, יוצאת מאויר הזה נקודה אחת, ומה שנשאר אחד יציאת הנקודה, הוא אור, והאי נקודה בתר דאתפשט מהאי אור, אתלבשא בגוונין ארבע בהיכלא עלאה, ומאי איהי, בית. ועדה אתמר בחכמה יבנה בית, ונקודה זו אחר שיצאה מאור זה, נתלבש האור בהיכל העליון בארבע גוונים, שהם חכמה בינה תפארת ומלכות, ומה הוא אז, הוא

* ראשיתא עלאה בחכמתא. * לבתר אתחלף גוון ההוא היכלא ואקרי * בית
* נקודה עלאה אקרי ראש. כליל דא בדא ברזא * בראשית, כד איהו כלא
כחדא בכללא חדא, עד לא הוי ישובא בביתא, * כיון דאזדרע לתקונא דישובא,
* כדון אקרי אלהים טמירא סתימא.

דרך אמת

(ס) כיון שזרע לתקון היסוד.

מסורת הזהר

(א) בית ח"א ל: נ: ח"ג עת. ת"ז בהקדמה דף יב: חק'
י"ה דף לא: לו: חק' כ"ח דף עב: חק' כ"ט דף עב,

חלופי גרסאות: * נ"א ראשית ראשיהא עלאה בחכמתא לבתר אתחלף גוון ההוא היכלא ומיניה אתחדש היכלא ואקרי
בית ונקודה עלאה וכו' — ונ"א ראשיתא עלאה בחכמתא ומיניה אתחדש היכלא דאקרי בית לבתר
אתחלף וכו'. * נ"א לבתר אתחלף גוון ההוא היכלא ליג. * ונקודה. * נ"א דבראשית. * נ"א וכוון. * נ"א כדון אקרי אלקים
טמירין סתימין זחר סתים וגניו עד דבנין בגויה וכו' (אה"ל).

סאמר

הסולם

זהר הרקיע

כלומר שאע"פ שנתחלף הגוון חסדים לאור
החכמה, מ"מ אין הבית יכול לעמוד בפני עצמו
לבחינת ישובא דביתא כנ"ל, משום חוסר
התלבשות באור חסדים. ולפיכך נבחן שהבית
עוד כליל בא"א שנקרא ראש, ונעשה על כך
הצירוף בית ראש ביחד, שהוא אותיו בראשית,
שזה יורה שהבית אינו מאיד בפני עצמו, אלא
עוד כליל בהארות א"א.

ותדע, שהארה זו מכונה בשם מוחין
דו"ק. כי בעת שה"י היתה באור ההיכל, היה
ההיכל כבחינת אור, שענינו הוא חסדים בלי
חכמה, המכונה ו"ק בלי ראש. ועתה כשה"י
יצאה מאור ההיכל וחזר ההיכל להיות אור
החכמה, שהוא בחינת ג"ר, הרי זה נחשב רק
למוחין לבחינת ו"ק, כלומר, אע"פ שיש מוחין
מ"מ עוד הוא כמו ו"ק בלי ג"ר. שהוא מטעם
חסרון חסדים, שאין אור היכמה יכול להאיר בלי
התלבשות באור החסדים. (ועי' לעיל בהקדמת הזהר
דף י"ז ד"ה אתלבש).

וזה אמרו כד איהו כלא כחדא
בכללא חדא עד לא הוי ישובא בביתא.
שבית ראש כלולים זה בזה ברזא בראשית, כל
עוד שהם כאחד, כל עוד שאין בחינת ישונ
בהבית, דהיינו שאין עוד התלבשות חכמה
בחסדים, המגלה ארבעה גוונים בהבית, שהם
חויב תו"מ, שהם מוחין דג"ר. אבל מטרים זה
נבחן רק למוחין דו"ק בלבד. כמביאר, כ
החכמה אינה מאירה בלי התלבשות בהסדים.
כיון דאזדרע לתקונא דישובא, כדון
אקרי אלהים טמירא סתימא:
כיון

בית. ועליה נאמר, בחכמה יבנה בית. הרי
מבואר בהתקנים, שבעת שה"י יוצאת מאור
וחוזרת להיות אור, נשתנה שם ההיכל להקרא
בשם בית.

אמנם התקונים מדבר, אחר התלבשות
החכמה בחסדים, שעם התלבשות הזה מתפשטים
הארבעה גוונים חויב תו"מ, וזה מכונה להלן
בשם פשיטו דישובא בהבית. אמנם כאן
בהזהר שלפנינו, עוד לא היה התלבשות
החכמה בחסדים, אלא רק אור חכמה בלי
חסדים, ונמצא רק שנתחלף גוון החסדים לגוון
החכמה, ואין כאן רק גוון אחד לבד, גוון
החכמה. ונבחן משום זה, שהאור הוא סתום
עוד, ואינו מאיר, כי אין אור החכמה יכול
להאיר בלי לבוש של אור החסדים.

ומטעם זה, נקרא ענין יציאת ה"י מאור
התגלות אור החכמה, רק בשם פשיטו
דתקונא דביתא. התפשטות של תקון הבית,
לאפוקי שעוד אין כאן פשיטו דישובא
דביתא התפשטות לישוב הבית. כי כל עוד
שהאור סתום, אין בהבית בחינת ישוב לדור
בו, אלא שהיא תקון הראשון בלבד שאי אפשר
להשיג הג"ר זולת תיקון זה. ולכן מכונה רק
תקונא דביתא, ולא ישובא דביתא.

וזה אמרו אתחלף גוון ההוא היכלא
ואקרי בית, שנתחלף גוון החסדים שבהיכל
לגוון החכמה ונקרא בשם בית, כמ"ש לעיל,
ונקודה עלאה אקרי ראש, ונקודה עליונה,
שהיא פרצוף א"א נקרא ראש. כליל דא בדא
ברזא בראשית, וכללים זה בזה בסוד בראשית.
(רמ"י דף ט"ז ע"ב)

ח) זהר סתים וגניז * עד דבנין * בגויה לאולדא, וביתא קיימא בפשיטו תקונא דאינון זרע קדש. ועד לא אתעדיאת, ולא אתפשט * פשיטו דישובא,

חלופי גרסאות : * ג'א כד בנין. * ג'א כגוויה. * ג'א בפשיטו דתיקונא דישובא.

מאמר

הסולם

זהר הרקיע

ולא אתפשט פשיטו דישובא וכל עוד שלא נתעברה, ולא נחפסט התפשטות של ישוב בהבית, לא אקרי אלהים, אלא כלא בכללא בראשית, אינו נקרא עוד בשם אלהים. אלא הכל הוא עוד בכלל בראשית, כלומר, מטרם שנתפשטו ד' תקונים הללו האמורים, אינו נקרא עוד בשם אלהים, כי אינו מאיר עוד בשלמות. ונבחן שהכל כלול עוד בכלל א"א, הנקרא ראשית, ויש כאן ד' תקונים, המכונים בספרים, עיבור א', מוחין דו"ק, עיבור ב', ומוחין דג"ר. וזה סדרם א) עד דבנין בגויה לאולדא, פירושו עיבור א', והיינו כניסת ה' באור שנעשה לאויר. שאו יוצאים הוי"ק של המדרגה. ב) וביתא קיימא בפשיטו דתקונא דאינון זרע קדש, פירושו. התקון דיציאת ה' מאויר, שזה מכונה מוחין דו"ק ג) ועד לא אתעדיאת פידושו, עיבור ב' דו"ק, כי להיותם דבוקים באתון אליה מעת הקטנות, לפיכך כשיצאה ה' מאויר ועלו אתון אליה מן הו"ן, עולים עמהן גם הו"ן ליססו"ת, ונבחן לעיבור ב'. ד) ולא אתפשט פשיטו דישובא פירושו, התפשטות המוחין דג"ר, שאו נעשה בחינת ישוב בהבית כנ"ל. וזה אמרו זהר סתים וגניז, א) עד דבנין בגויה לאולדא, ב) דביתא קיימא באינון פשיטו דתקונא דאינון זרע קדש, ג) ועד לא אתעדיאת, ד) ולא אתפשט פשיטו דישובא, הנה מטרם שעברו על יססו"ת אלו ארבע התקונים בזה אחר זה, לא אקרי אלקים אלא כלא בכללא בראשית, אין היססו"ת נקרא עוד בשם אלהים, אלא הכל הוא עוד בכלל בראשית שהוא א"א. ומה שאומר בתקון הב' שנקרא בשם אלקים. הרי אומר שם שהוא בחינת טמירא סתימא, ואינו מאיר כלל, אבל בגמר אלו ד' התקונים נקרא בשם אלהים המאיר כל המוחין אל הו"ן. (כמ"ש לפנינו).

לבתר

גיון שנורע לחקן הישוב, נקרא או, בשם אלהים נסתר וסתום. פירוש, כי בעת שהי' נכנסה לאור ונעשה לאויר, נבקעה המדרגה לשני חצאים, אשר כתר וחכמה לבדם נשארו בהמדרגה, ובינה ותו"מ נפלו למדרגה שמתחתיה, כנ"ל. והנה יססו"ת נקרא בשם אלהים, (כנ"ל באות ד') ונמצא אחר שנשאר כחצי מדרגה, נבחן אשר ב' אותיות מ"י דאלהים נשארו בהמדרגה דיססו"ת, וג' האיתיות אל"ה, נפלו ממדרגת יססו"ת להמדרגה שמתחתיה, והשם אלהים נעלם מהם לגמרי. אבל אח"כ, שיצאה הנקודה מאויר ההיכל, וחזר ההיכל להיות אור החכמה, כי ע"י מ"ן של הצדיקים נמשכה הארה עליונה מע"ב ס"ג דא"ק, המוציא את המלכות ממקום בינה ומחזירה למקומה ככתחילה, שאז חוזרים ג' הכלים בינה וזו"ן, המכונים כאן לבחינת ג' אותיות אל"ה, ומתחברים שוב עם ב' האותיות מ"י שנשארו ביססו"ת, הרי אז חוזר ומתגלה ביססו"ת השם אלהים ככתחילה. אלא שנבחן שהשם אלהים הוא נסתר וסתום כיססו"ת. משום חיסור התלבשות החסדים כנ"ל. וז"ש כיון דאזרע דתקונא דישובא, כדין אקרי אלהים טמירא סתימא, כלומר, אע"פ שעוד אין שם בחינת פשיטו דישובא, שהוא מוחין דג"ר המאירים, מ"מ ניון שעכ"פ נעשה תיקון המכסיר את התפשטות הישוב, והיינו יציאת ה' מאויר, שהעלה את ג' אותיות אל"ה כחזרה אל יססו"ת, הרי נשלם בהם השם אלהים, אלא שהוא בחינת אלהים טמירא סתימא. כל עוד שאין שם התפשטות לישוב הבית. וע"י לעיל (בהקדמת ספר הזהר דף י"ז בהסולם ד"ה קיימא) שמכנהו שם בשם, אלהים עמ"ק וסתום בשמא. עיין שם היטב. ח) זהר סתים וגניז, עד דבנין בגויה לאולדא, וביתא קיימא בפשיטו דתקונא דאינון זרע קודש: הוזהר הוא סתום ובג"ו מטרם שהכנים באו בתוכו להוליד, והבית עומד בהתפשטות התיקון דזרע קודש ועד לא אתעדיאת (דמו"י דף ט"ו ע"ב)

לא אקרי אלהים, אלא * כלא בכללא בראשית, * לכתר דאתתקן בשמא * דאלהים, אפיק אינון תולדין * מההוא זרעא דאזרע ביה. מאן ההוא זרעא, אינון אתוון גליפן, * רזא דאורייתא, דנפקו מההיא נקודה. * (ט) * ההיא נקודה זרע בגו ההוא היכלא * * רזא * דתלת נקודין:

מסורת הזר

דרך אמת

(*) רזא דתלת נקודין, ח"א י.

(ג) מנחת יחודה דף קל"ז.

חלופי גרסאות: * ג"א כלא בכללא וכו'. * לכתר דאתתקן בשמא דאלקים (וג"א אלקים) אתשטס זרעא דאזרע ביה וכו'. * ג"א אלקים. * ג"א מן ההוא. * ג"א (מהרמ"ק) רזא דאורייתא דנפקו מההוא נקודה ההיא נקודה זרע זרעא דאזרע ביה והיא זרעא דתלת נקודין הלי"ם שריק חיריק ואשתכלל ביה זרעא דשמייה קול ונפיק בבת זונה בשעתא חזא דכליל כל אתון דכתיב את השמים דבת זוגא דחאי קול אתייה בתראה וכו'. — וג"א רזא דאורייתא דנפקו מההיא נקודה זרעא דאזרע ביה והיא זרעא דתלת נקודין חלם שורק חירק ואשתכלל בהויה זרעא דשמייה קול בשעתא חזא ונפיק בבת זוגיה דכליל כל אתון דכתיב את השמים דבת זוגא דחאי קול אקרי שמים ואיתו אהייה בתראה וכו' (אה"ל) * ג"א זרעא * ג"א בתלת.

זהר הרקיע

הסולם

סאמר

ומאירים שניהם בכל שלמותם. ביאור הדברים כי תמצא כאן ג' זריעות, כי כל בחינת סתימא הנעשה בהאור נבחנת לזריעה. א) בעת יציאת ישוס"ת מהדאש דא"א, בסוד אשר ראש דנפיק מראשית כנ"ל, ונתקנו בסוד נקודה והיכלא כחדא, שנעלמו מהם הגיר דאורות ונשארו בוי"ס חסר ראש. ובעת ההיא נפלו ג' אתון אל"ה שלהם למדרגת הזו"ן והישוס"ת נשארת דק בב' כלים גוי"ע, שהם ב' אותיות מ"י. (כנ"ל דף י"ד ד"ה פירוש).

לכתר דאתתקן בשמא דאלהים, אפיק אינון תולדין מההוא זרעא

דאזרע ביה: אחר שנתקן בהשם אלהים, דהיינו אחר שנגמרו ד' התקונים, (תנ"ל בדיבור הסמוך), הוציא חלרות האלו מאותו הזרע שנזרע בו, כלומר אחר שיעברו על הישוס"ת ד' התקונים הנ"ל, שהם, עיבור לויק ומוחין דויק, ועיבור ב' לויק דגדלות, ומוחין דגיר דגדלות, (כנ"ל בדיבור הסמוך) אז מאיר השם אלהים בשלימות בישוס"ת, ומאציל המוחין אל הבנים, שהם זו"ן שעלו אליו בב' עיבורים הנ"ל. שהמיתין דזו"ן הם הזרע שנזרעו בישוס"ת, ויש מאן ההוא זרעא, אינון אתוון גליפן רזא דאורייתא דנפקו מההיא נקודה, שואל, מי הוא אותו הזרע שבישוס"ת, וואומר שהוא אותיות חקוקות האלו, שהם התורה דהיינו ז"א הנקרא תורה, שהוא יוצא מאותו הנקודה, שהיא א"א. כלומר, שבהיותו בעיבורים הנ"ל בישוס"ת, הוא מקבל מוחין דחכמה מא"א. * (ט) ההיא נקודה זרע בגו ההוא היכלא רזא דתלת נקודין חולם שורק חירק: ההיא נקודה עלאה שהיא א"א זרע בתוך היכל זה, שהוא ישוס"ת סוד ג' נקודות: חולם, שורק, חירק. חולם פירושו גוון חסדים. בסוד נקודה והיכלא כחדא. שורק פירושו גוון חכמה בבחינת אור סתום. חירק פירושו לבוש יקר דחסדים היוצא על מסך דזו"ן, שהוא מליבש גוון החכמה בגוון החסדים זה בתוך זה (דפו"י דף ט"ו ע"ב)

ב) בעת דאתחלף גוון ההוא היכלא מגוון חסדים לגוון חכמה, כי הנקודה שהיתה במקום בינה חזרה למקום הפה, וג' כלים בינה ותו"מ, הנקראים אל"ה, עלו ונתחברו לישוס"ת, ויכלו לעלות לראש א"א ולקבל גוון החכמה. אמנם נעשו לזהר סתים, מטעם חוסר חסדים כנ"ל. וזה זריעה שניה.

ג) אחר שהעלו הישוס"ת ג' הכלים אל"ה שלהם כנ"ל, הנה גם הזו"ן עלו עמהם, כי העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו ממש, וכיון שהכלים אל"ה של ישוס"ת נפלו למקום הזו"ן נעשו רבוקים בזו"ן כמו מדרגה אחת, ולכן עתה, שישוס"ת העלו בחזרה אתוון אל"ה למדרגתם הנה גם הזו"ן נמשכו עמהן למדרגת ישוס"ת ונבחנו זה שהישוס"ת, כלומר התבונה, נתעברת עם הזו"ן, כי באו בקרבה כדוגמת ולד המונח במעי אמו, ואוכל מה שאמו אוכלת, כלומר

א חלים קשוריקי, חיריקי, ואתכלילו דא בדא, *ואתעבידו רזא חדא קול

דרך אמת

(ק) חלים הסד המהלים גופו של אלס, חיריקי הוא הפחד המהריק שיניהם של רשעים שורק הוא התית מקום המדות, חייט קליו אל.

מסורת הזהר

(א) חולם שורק חירק, ת"ז בהקדמה דף ו. חק' ס"ט דף קד. ז"ח שהיש דף עג. (ב) קול, ח"א יג. נ. רי. ח"ב סא. רלא. רב. ח"ג לת. קלו. רכזו. רנה. רנה. ת"ז חק' נ"א דף טו.

הלוסי גרסאות: * נ"א ואתעבידו רזא חרא קול קול דנפיק וכו'.

מאמר

הכולם

זחר חרקי

וע"כ נקראת זריעה זו בשם חירק (ועי' היסג ב"ח שח"ש דף עג.).

וזה אמרו ההיא נקודה זרע בגו ההוא היכלא, רזא דתלת נקודין: חולם, שורק, חירק, ואתכלילו דא בדא, ואתעבידו רזא חדא, קול דנפיק בחבורא חדא ההיא נקודה עלאה שהיא א"א, זרעה בתוך אותו היכל, שהוא בינה, סוד ג' נקודות: חולם, שורק, חירק, ונכללו זו בזו 'נעשו סוד אחד, קול היוצא מחבורן של ג' נקודות יחד, פירוש, כי אחר שהנקודה שהיא א"א זרע בישסו"ת הנקרא היכלא, ג' זריעות הנ"ל המכוונות חולם שורק חירק, היו ישסו"ת בבחינת אלהים טמירא וסתימא, עד שיצאה קומת חסדים על בחינת המסך דחירק, שהיא מסך דבחי"א שבזו"ן, המזדווג עם אור העליון ויוצאת עליו קומת נפש רוח, שהיא קומת חסדים, ואז נתלבש אור החכמה בלבוש יקר דנהיר, וברא אל"ה, ואשתלים שמא דאלהים, כי קומת חסדים הנ"ל נעשה לבוש יקר לאור החכמה, ואז המ"י שה"ס החולם, נתחבדה עם אתוון אל"ה שעלו ונתחברו בה בסוד נקודת השורק, 'נתגלה השם אלהים ע"י הלבוש יקר דחסדים שיצא על ידי המסך שבבחינת החירק, והנה ג' בחן עתה שכל ג' הזריעות נשלמו יחד על ידי המסך של החירק דהיינו ע"י קומת חסדים שיצאה על ידו, וז"ש ואתכלילו דא בדא, כי קומת החסדים השלימה כולן, וכולן נקשרו עי"ז, ונכללו זו בזו כמו בחינה אחת, שהרי בחוסר בחי' אחת מהן היתה נמנעת שלימות הזו, ועתה יש להן כל ארבע גוונין המובאים בת"ז (שנחבאר לעיל את ז' דההההה) שהן חו"ב חו"ג, כי חכמה ובינה יצאו ע"י מ"י אל"ה שהן חולם שורק

כלומר, שדמה מקבלים שם מכל האורות שבחבונה, כמו שהיו באמת מעצמות התבונה, וכלפי ישסו"ת נחשב ביאת זו"ן אליהם לבחינת זריעה, להיותם בחינה שפלה מהם, והם נעכרים באיזה שעור בסבת התכללותם בהם, וזהו זריעה שלישית.

ותדע שג' זריעות אלו, נקראות חולם שורק חירק, שזריעה (א) בסוד אש"ר, ראש דנפיק מראשית, נקראת חולם, זריעה (ב) דאתחקף גוון דההוא היכלא, מגוון אור חסדים לגוון אור החכמה, ונעשה לזהר סתים, נקראת שורק, וזריעה (ג) שעלו לתיכס הזו"ן עם אתוון אל"ה שלהם, ונתמעטה החיינה מתוך שנתעברה עם הזו"ן, נקראת חירק, וטעם הדברים, כי האותיות הי"ס כלים ונקודת חולם עומדת ממעל לאותיות שהן הכלים, וכן בעת יציאת הבינה מראש דא"א לבחינת ו"ק נמצא אור ג"ר דישסו"ת נשאר תוך הראש דא"א, ואינו מתלבש תוך הכלים דישסו"ת, בדומה לנקודת החולם שאינו בתוך האותיות אלא למעלה מהן, ולפיכך מכונה זריעה זו בשם חולם, ונקודת שורק היא מה שאנו קוראים מלאפוס, דהיינו ו' ונקודה בתוכה, כזה ו', שהנקודה מלוכשת תוך האותיות, שהן הכלים כן בעת שיססו"ת החזירו אליהם, אתוון אליה ועלו לראש דא"א, הנה שוב בא אור הג"ר דא"א תוך הכלים שלהם, שהוא כדמיון נקודת השורק המלוכשת תוך האותיות, וע"כ מכונה זריעה זו בשם שורק, ונקודת החירק עומדת מתחת האותיות שהן הכלים, וכן המיעוט הזה שיססו"ת משיגים מכה הזו"ן שנתחברו בהם, אינו ממדרגת הכלים שלהם עצמם אלא ממדרגה שמתחת הכלים שלהם, שהם הזו"ן שמתחתיהם, דהיינו בדומה לנקודת חירק העומדת מתחת האותיות, (דע"י דף ט"ז ע"ב)

דנפיק בחבורא חדא. בשעתא דנפק, נפקת בת זוגיה בהדיה, דכליל כל אתוון דכתיב * את השמיים, קול ובת זוגו. האי קול * דאיהו * שמים: איהו אהיה בתראה. * זהר דכליל * כל אתוון וגוונין * כגוונא דא.

מסורת הוהר

(א) את, ח"א ל. נ. ח"ב סא; סג. רעא. רעה. ת"ז תקי נ"א רף פה ז"ח שה"ש סו:

חלוסי גרסאות * נ"א דאקרי. * נ"א שמיא. * נ"א זוהר דכליל כל גוונין כגוונא חד ער הכא וכו'. * נ"א כל גוונין כגוונא וכו'. * נ"א זרעא.

זהר הרקיע

הסולם

סאסר

ספירת הרעת היא בחינת ז'ין שבמוחין דבינה כי כיון שכל עיקרם של המוחין דיסודית לאשלמא שמא קדישא אלהים, הוא ע"י בחינת החירק שכז'ין, שעלו עם אתוון דאל"ה כנ"ל, דהיינו ע"י קומת החסדים וגבורות שיצאו שם על מסך שלו, כנ"ל, לפיכך משאיר שם הווי'ן את בחינתו בהכרח גם אחר יציאתו ולידתו למקומו כי זולת לבוש יקר דחסדים שלו, לא אשתליב שם שמא דאלקים כנ"ל. ובחינת הווי'ן שהשאיר בהיסודית להיות שם לקימת חוי'ג להלביש חמיד אור החכמה בלוש שלו דנהיר, הוא הנק' ספירת הדעת. הרי שספירת הדעת הוא הז'א עצמו שנשאר להאיר בהיסודית. אלא כיון שהנוקבא כלולה בגופו של הז'א חמיד, לכן יש בדעת ב' בחינות: ימין, ושמאל. שהימין נקרא חסדים, והוא בחינת הזכר שבדעת. והשמאל נקרא גבורות והיא בחינת הנוקבא שלו. אמנם שניהם הם בחינת הז'א עצמו. וז"ש האי קול דאיהו שמים איהו אהיה בתראה, דהיינו הדעת שבבינה. אבל אין לפרשו על בחינת הווי'ן ממש, כי השם אהיה אינו אלא כבינה לכדה ולא בוי"א, אלא קני' על הדעת. זהר דכליל כל אתוון וגוונין כגוונא דא:

זהר. הכולל כל האותיות והגוונים באופן הזה. גוונים

הם: הוי"ב חו"מ כנ"ל. ואותיות הן הכלים פירוש, האי אהיה בתראה שהוא בחינת הז'א הנקרא שמים, שה"ס אור החסדים, היוצא ומלביש על החכמה ומ"י אל"ה מתחכרים בשמא אלהים, הנה הזהר שלו כולל כל אתוון שהן הכלים וכל גוונין שהם האורות, כי לא יצאו אלא בכח מסך דחירק שבה (כנ"ל בדבור הספיר) שכל הזריעות דחולם שורק חוי'ק נכללות בהז'א. ע"ש. וע"כ האי קול כולל כלם, באופן הזה שהולך ומבאר לפנינו.

עד

(זהר בראשית ב 2)

שורק, וחוי'ג ע"י המסך שבחירק, והן משלימות זו על זו כמבואר. וזה אמרו ואתעבידו רזא חדא קולי, הוא נקרא קול, שה"ס החירק, שעליו יצאה קומת חסדים, שחיברה מ"י אל"ה בשמא קדישא אלהים, והתחחון המשלים לעליון זוכה באותו שיעור המיחין שהשלים לעליון. ונמצא שכל אלו הארבע גוונין חוי"ב חוי'ג שיצאו ע"י השלמה ג' הזריעות חולם שורק וחירק, זכה בהן הז'א כי לא יצאו שם אלא על ידי וז"ש ואתעביד, רזא חדא קו"ד דנפיק בחבורא חדא, כו החולם שורק חירק נתחברו כולם ברזאי דמוחין של הז'א, ונולד ויצא מיסודית ולחוץ, ובא למקומו באותם המיחין חוי"ב חוי'ג שנתחברו בו בחבורא חדא.

בשעתא דנפק, נפקת בת זוגיה בהדיה דכליל כל אתוון, דכתיב את

השמים קול ובת זוגו: בעת שהקול יצא, יצאה בת זוגו עמו, שהיא כוללת כל האותיות, שנאמר את השמים שהן קול ובת זוגו. פירוש, כי ענין זכר ונקבה הוא שבחינת האור מיוחסת לזכר. ובחינות הכלים שהן אותיות הן להנקבה. וע"כ נקראת הנוקבא בשם א"ת, להורות שבה נכללות כל האותיות מא' עד ת'. וז"ש בעת שיצא הז'א ונולד מהבינה ובא למקומו יצאה גם הנוקבא עמו, שהיא כוללת כל הכלים הנקראים אותיות, דכתיב את השמים, אשר השמים הוא ז'א הנקרא קול. א"ת היא שם הנוקבא הרי שיצאו קול ובת זוגו, שהם ווי'ן.

האי קול דאיהו שמים איהו אהיה בתראה: קול זה שמים שמים. הוא שם אהיה

האתוון. פירוש, כי אהיה אשר אהיה, הן חכמה בינה דעת, שאהיה קדמאה היא חכמה: אשר היא בינה. ואהיה בתראה היא דעת. וסוד

(דא"י דף ט"ו ע"ב)

(י) ר"ע הכא * ידוד אלדינו ידוד, אלין * תלתא דרגין, לקבל רזא דא עלאה, בראשית ברא אלהים. בראשית, רזא קדמאה. בריא, רזא סתימא * לאתפשטא מתמן כלא. אלהים, רזא לקיימא כלא לתתא. את השמים, דלא לאפרשא לון, דכר ונוקבא * כחדא.

(יא) ב"אית, כד נטיל אתוון כלהון, כללא דכלהו אתוון אינון רישא * וסיפא.

דרך אמת

מסורת הזהר

(ר) תרומה קסא ע"כ ומנחת יהודא ר"ז ע"כ וע"כ וע"כ. (א) ה' אלקינו ה', דברים ו' ח"א ית: קא. ח"ב מג: קלג קנט: קס, רטז: ח"ג קסב. רסה: רג. ת"ז בהקדמה
 דף ה' ז"ח בראשית ר' א' סור ג' שורה לד יתרו לד ט"ג שא. תרומה מג טא שת. בלק נו סד שכב שמג. ואתחנן נו טא שת. נח טא שטו. רוח דף עו טג של. עו סד שמת. תק"ח צח טג שכה. צט טד שלג. שגא. קב טג שז. קג טד שכא קה טב שכא. קיא. טב שמהו קיג טב שלג. קיט טג שכה. (ב) את כללא דכלהו אתוון, ח"א ל. רמז.
 חלופי גרסאות: * ב"א תד. * ב"א חלת. * ב"א דאחפשט. * ב"א כחדא ל"ג. * ב"א וסופא.

מאמר

הסולם

זהר הרקיע

וזה אמרו בראשית רזא קדמאה המלה בראשית היא סוד הקדמון. דהיינו חכמה הנקראת ראשית. ברא רזא סתימא לאתפשטא מתמן כלא, המלה ברא, יורה על סוד סתום, כדי שיחפשט הכל משם. פירוש כי מלת ברא יורה סתימא ומיעוט, וה"ס הזריעה, דחולם שורק חירק. שהכל מתפשט ומתקיים ע"י הזריעה הזאת (כמ"ש לעיל). אלהים רזא לקיימא כלא לתתא, השם אלקים, סודו הוא. לקיים הכל למטה. פירוש, כי ע"י חיבור מ"י אל"ה לאשלמא שמא דאלהים, שהוא ע"י לבוש דחסדים דנהיר בסוד הדעת, ממנו מתקיימים כלא, הן החוי"ב והן חו"ן שלמטה, כניל. את השמים, דלא לאפרשא לון דכר ונוקבא כחדא, המלות את השמים יורה על דכר ונוקבא כאחד. שאסור להפריש אותם. פירוש, הו"א נקרא שמים כניל. והנוקבא שלו נקראת א"ת, ונמצא כי את השמים יורה על ז"א ונוקבא ביהד. וע"כ נרמזת גם הנוקבא בהז"א, להורות שאסור להפריש ביניהם אלא ליחד אותם כחדא, שהם סוד קול ודיבור, הו"י"ה אדנ"י, והקול ודיבור מיוחדים כאחד. (יא) א"ת, כד נטיל אתוון כלהון, כללא דכלהו אתוון אינון רישא וסיפא:

(י) עד הכא ה' אלהינו ה', אלין תלתא דרגין לקבל רזא דא עלאה בראשית ברא אלהים: עד כאן ה"ס ה' אלקינו ה', וגי' מדרגות ה"לו הן כנגד סוד העליון תות, שכתוב בראשית ברא אלקים. פירוש כי ה' אלהינו ה', הם חכמה בינה דעת, ה' הוא חכמה, אלהינו הוא בינה, ה' הוא דעת. וכן בראשית ברא אלהים נתבאר לעיל בסוד השמות אהיה אשר אהיה, שהם ג"כ חכמה בינה דעת. וז"ש עד הכא כל המתבאר עד כאן ה"ס ה' אלהינו ה', אלין תלתא דרגין אלו שלש המדרגות שבג' שמות הללו, שהם חב"ד, הם לקבל רזא דא עלאה בראשית ברא אלהים, הם כנגד סוד עליון הוה המרימו בהכתוב בראשית ברא אלהים, כי בראשית שמה אהיה כניל, והיינו אהיה קדמאה, חכמה. וברא ה"ס אשר רנפק מראש, וכן חזרתו לראש בסוד זהר סתים, שהוא בינה. והוא בחינת אלהים טמירא סתימא, כי עמיק וסתים בשמא ואינו יכול להתגלות בלי חסדים. ואלהים הנגלה ה"ס אהיה בתראה דהיינו דעת, כי אחר שיצאה קומת הו"ג על מסך דו"ן ונתלבשה החכמה בהחסדים, אז נתחברו מ"י אל"ה ואשתלים שמא דאלהים, כי הגילוי של שם אלהים בא רק בסוד אהיה בתראה שהוא הדעת, ובחינת הזו"ן. הרי שבראשית ברא אלהים הם ג"כ חב"ד כמו אהיה אשר אהיה וכמו ה' אלהינו ה'.

לבתר אתוסף היא, לאתחברא כלהו אתוון בהיא, * ואחקרי * אתיה. ועל דא
י ואתיה מחיה את כלם. אית, רזא ג' אדני, והכי אקרי. השמים דא ידויה, רזא עלאה,
(יב) י ואית תקונא דכר ונוקבא. ואית, רזא ה' והוייה, וכלא חד. * הארץ, דא אלהים

מסורת הזהר

(א) אתה, ח"ב קד. (ב) נחמיה ט'. (ג) אדני, ח"א קו. ח"ב קא. קיה. קעה. רל: רלה: רט. ח"ג יא: טז: לג. טה. סא
קלה. רכו, רכה. רכט. רל: רמדו. רנכו: רנו, רסט. רפא. ת"ז תקי ס"ט דף קא. ז"ח ואחחנן דף נז. (ד) ואת חכונא
דכר ונוקבא, ת"ז תקי גיא דף פז, ז"ח שה"ש טו. (ה) והוייה, (הוא ובית דינו) ח"א סד, ח"ב לז: לח. רכו
ח"ג קסט. ת"ז תקי י"ח דף לג: לה. תקי כ"א דף מה.

חלוסי גרסאות: * גיא ואקרי. * גיא (מהרמ"ק) ואת הארץ דא אליקים כגוונא עילאה למעבד פירין ואת שמא ראש
ותכלית בתלת דוכתי ומתמן וכו'. ונ"א זכנ את הארץ דא אלירי"ם כגוונא עלאה למעבד פירין, ואת
שמא דאשתכללה בתלת דוכתי ומתמן וכו'.

מאמר המלים וחר הרקיע

הזיא הכלול בהנוקבא כאן בה' שבוא"ת,
הוא כלול בבית דינו שהוא הנוקבא.
והביאור הוא, כי הזוין נחלקים לב'
פרצופים, בסוד ואנכי איש חלק, שמחזה ולמעלה
נקראים ישראל ולא. ומחזה ולמטה נקראים
יעקב ורחל. וע"כ את השמים הם דכר
ונוקבא העליונים, הנקראים ישראל ולא שהם
בחינת מחזה ולמעלה דוויין. ואת הארץ הם
דכר ונוקבא התחתונים הנקראים יעקב ורחל
שמחזה ולמטה דו"א.

ואל יקשה לך, כי לפי זה למה קורא
הנוקבא ראת השמים בשם אדני, שהוא
השם של הנוקבא הקטנה רחל הענין הוא, כי
המדובר הוא במוחין הגדלות דוויין, כי רק בעת
הגדלות נקראים הזוין קול ודיבור, שאז הזוין
פב"פ בקומת שוה, שפירושו, שהנוקבא הקטנה
רחל עולה למעלה במקום נוקבא הגדולה לאה
ומלבשת אותה, וע"כ נקראת הנוקבא אז על
שם נוקבא הקטנה אדני, כי אז נגדלה נוקבא
הקטנה בקומת נוקבא הגדולה ובעת ההיא
שמה אדני, בסוד היחוד יאהדונה, קול
ודיבור כחדא כנודע.

הארץ דא אלהים כגוונא עלאה למעבד
פירין ואיביין: המלה הארץ, היא השם
אליקים כעין העליון, הראויה להוציא פירות ואבים.

כלומר, אימתי נקראת הנוקבא בשם ארץ,
היינו רק בעת דאמא אוזיפת לברתא
מאנהא, ונתקנת כגוונא עלאה, דהיינו עם
מוזין של אלהים שהוא בינה. דהיינו בסוד
יתודא תתאה המכואר לעיל (בחקרמת ספר הזויר

הנוקבא נקראת א"ת. לבתר אתוסף ה'
לאתחברא כלהו אתוון בה', אח"כ נתוסף
על א"ת אות ה', כדי לחבר כל הכ"ב אותיות
עם ה'. פירושו, כי אחר שכבר נכללו מכלתו
אתוון דז"ס תחתונות. נתוסף עליה ה' ראשונה
מבחינת אמא, ואז היא ראויה לווג עם הזיא
ואתקרי אתה, ועל דא ואתה מחיה את
כלם ואז היא נקראת אתה, וזה שאומר הכתוב
ואתה מחיה את כלם. כי ע"י זווג עם הזיא
יכולה להחיות כל צבאיה שבג' העולמות ב"ע
ולהשפיע להם בכל צרכם. א"ת רזא אדני
והכי אקרי, השמים דא הוייה רזא
עלאה א"ת ה"ס אדני, וכן היא נקראת,
השמיים הוא הוייה, שה"ס העליון להשם אדני,
כי הזיא הנקרא השמים ונקרא קול, ה"ס שם
הוייה. והנוקבא שלו, הנקראת את ונקראת
דיבור, ה"ס שם אדני.

(יב) ואת תקונא דכר ונוקבא, ואת רזא
והוייה וכלא חד: ואית יורה על

התיקון דכר ונוקבא. בסוד והוייה, והכל אחד, פירוש, כי
כמו שהשמים כולל דכר ונוקבא, בסוד את
השמים, כן הנוקבא שהיא ארץ כוללת ג"כ
דכר ונוקבא, וזה נרמז במלת וא"ת. כי
א"ת היא הנוקבא, וה' דוא"ת ה"פ הרכר
שבנוקבא ואם תאמר, מה ההפרש בין השמים
שהוא זיא העליון, הנקרא קול, ובין הזיא
התחתון הכלול בה' שבוא"ת, ע"ז מביא
רזא והוייה, שה' היא לרבות בית דינו שהוא
הנוקבא הכלולה עמו יחד, כי בכל מקום
שנאמר והוייה פירושו הוא ובית דינו. כן

* כגוונא עלאה למעבד פירין ואיבין. * שמא דא כלילא בתלת דוכתי ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטריין. עד הכא רזא דסתרא דסטרין, * דגליף * ובני וקיים בארע סתים * בסתרא דחד קרא. (ג) * מכאן ולהלאה בראשית ב' ברא שיית, מקצה השמים ועד קצה

דרך אמת

מסורת הזהר

(ט) פירות חרטים רמו על הכמות הנאללות מתחת כפא הכבוד כמ"ס ממני פריך נמלא. (א) שמא דא כלילא בתלת דוכתי, (בני דרגין) ח"ג סה. (ב) ברא שיית, ח"א כד. לט. נו. טט. תק"ח צג. קטו.

חילופי גרסאות : * נ"א כגוונא ונ"א כגוונין. * נ"א דגליד. ונ"א שמא דגליף. ונ"א שמה דגליף. * נ"א ובנא * נ"א בסתרא דקרא וכו'. * נ"א (מהרמיק) כאן ולהלאה בראשית ברא אלקים בראשית כו'.

מאמר

הסולם

זהר הרקיע

ונחשב שנעשה בה חקיקה וחסרון, כי נאבדו לה אתוון אל"ה. ובני, היס החזרתה את אתוון אל"ה אליה, וחזרתו לראש א"א למקום חכמה, שזה נחשב לבנין שלם של ע"ס שלה מבחינת הכלים, כי עתה השיגה אתוון אל"ה ונשלמו ע"ס שלה, וכן עלתה למקום החכמה. אמנם עוד אין לה בחינת עיון שם לקבל החכמה מא"א מחמת חוסר חסדים, וע"כ לקיום היא צריכה וזהו וקיים, כי בהווג על מסך דחירק, שהשיגה לבוש דחסדים, או נתלבש אור החכמה תוך החסדים, ונתקיימו המוחין שלה בסיד ארבע גוונין חב"ד כנ"ל. וכל זה הוא באורח סתים בסתרא דחד קרא, היינו באורח סתים בסוד ג' זריעות דחולם שורק חירק, (כמ"ס לעיל). וכל זה כרומז בסתרא דחד קרא, שה"ס הכתוב והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע.

דף ק"ס בפקודא תליתאה (רביעאה) דמה דהות יכשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין. ע"ש. שמא דא כלילא בתלת דוכתי, ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטריין: השם הזה כלול בשלשה מקומות, ומשם מתבאר שם הזה לכמה בחינות. כלומר השלימות של שם אלהים בא ע"י חיבור תלת דוכתי, שהם: (א) מ"י בסוד אשר דנפיק מראשית, כי מקומה היתה בראש א"א ויצאה למקום גוף שלו. כנ"ל. (ב) הם אתוון אליה, שהן אח"פ שלה שנפלו למקום זו"ן, ושוב קנו מקום חדש, ואח"כ בעת הגלוח חזרו למקומם. (ג) הוא אחר החזרה אתוון אל"ה עם הזו"ן למדרגתה, והיא מקבלת קימת חויג היוצאת על המסך דזו"ן הדבוקים באתוון אל"ה שלה. שאז מתלבש אור החכמה בקימת החסדים והמ"י מתחברת באתוון אל"ה ואשתלים שמא ואלהים. הרי דשמא דא כלילא בתלת דוכתי, שאין השם אלהים מתגלה רק בקיבוץ של ג' מקומות הנ"ל. ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטריין, כי משם יש להשם הזה אלהים צדופים דבים, כי יש ק"כ צדופי אלהים, שהוא לפי תמורת השליטה של אותם הג' מקומות הנ"ל.

(ג) בראשית, ברא שיית, מקצה השמים ועד קצה השמים שית סטריין דמתפשטן מרזא עלאה: בראשית נוסקין ברא שיית, מקצה השמים ועד קצה השמים, יש שש קצוות המחששים מסוד העליין. פירוש, כי בראשית הי"ס א"א, והוא נוסקין ברא שיית, להורות שא"א הוא שירש השית סטריין דו"א, שהו"א נקרא שמים, מקצה השמים ועד קצה השמים, הוא כילל כל הספירות שבז"א דהיינו כל הו' קצוות שלו, אשר כולל לקח משיית סטריין עלאין הנמשכים מא"א דמתפשטן מרזא עלאה באתפשטותא דבר"א, המהפשיית מסוד העליין, בהתפשטות של ברא. פירוש, כי ע"י אשר דנפיק מראש דבראשית

עד הכא רזא דסתרא דסטרין דגליף ובני וקיים באורח סתים בסתרא דחד קרא: עד כאן הוא סוד סתר שבסתרים, שתק ובנה וקיים בדרך סתים, בסוד פסוק אחר. פירוש, כי גליף ובני וקיים, הי"ס תלת דוכתי (הנ"ל בדיבור הסמוך). כי גליף הי"ס נקודת ההולם, שהוציאה הבינה מראש לבחינת ו"ק כנ"ל, שע"ז נמלו אתוון אל"ה שלה למקום זו"ן,

השמים שית סטרין דמתפשטן מרזא עלאה * באתפשטותא דברא, מגו נקודה קדמאה ברא אתפשטותא * דחד נקודה דלעילא והכא אגליף רזא * שמא * דארבעין ותרין אתוון.

(יד) * והמשכילים יזהירו, * כגוונא * דטעמי דמנגני, * ובנגונא דילהון

מסורת הזהר

(א) דארבעין ותרין אתוון, ח"ב קה, ח"ג לה, רסג, לעיל בהקדמת הזהר דף ג' ציון ד' ושם נסמן. (ב) והמשכילים, לעיל דף ז' ציון א' ושם נסמן.

חלופי גרסאות: * נ"א דאזפשטות דברא משלש נקודות נהורא קדמאה וכו'. ונ"א באתפשטותא דברא מגו נקודות נקודה קדמאה וכו'. * נ"א מגו. * נ"א דשמא. * נ"א והמשכילים יזהירו כוזה כגוונא דתנועי דמנגני וכו'. * נ"א כגוונא דתנועה דטעמי דמנגני וכו'. ונ"א כגוונא ניגוני דטערא דמנגני. * נ"א דתנועי.

זהר הרקיע

הסולם

סאמר

אלו היא מעלה את הזוין אליה כנ"ל, מתוך שבעת יציאתה מראש נסלו אליה שלה לזוין, ע"כ בעת שמעלה בחזרה את אתוון אל"ה נמשכים עמהן גם הזוין להראש, והן כדוגמת ידים המעלות את הזוין, ממקיסם התחתון למקימה עצמה. וג"פ י"ד הם בגימטריא מ"ב. וז"ס שהשם מ"ב נקרא שם המעלה. אמנם בחינת שם מ"ב עצמו ז"ס מחזה ולמעלה. דא"א, ששם ג' פרצופין: עתיק א"א ואו"א, שה"ס הו"ו"ה פשוטה שהיא ד' אותיות, והו"ו"ה במילוי שהן עשר אותיות, והו"ו"ה במילוי המילוי, שהן כ"ח אותיות. אשר הויה פשוטה ז"ס פרצוף הכתר, שהוא עתיק, כתר דמ"ה, והו"ו"ה במילוי, ז"ס פרצוף החכמה, שהוא א"א ע"ב דמ"ה. והו"ו"ה במילוי המילוי, ז"ס פרצוף הכינה שהוא או"א בקימת ס"ג דמ"ה. שהן ביחד מ"ב אותיות. ד' י' וכו'. וכיון שהז"א עולה אל הכינה משיג שם כחינת ג' ד שמחזה ולמעלה דא"א שהם ג' פרצופין כח"ב. שהם מ"ב אתוון.

מאמר טעמי נקודי ואתוון

(יד) והמשכילים כגוונא דטעמי דמנגני ובנגונא דלהון אזלין

אבתרייהו אתוון ונקודי: והמשכילים יזהירו כמו הטעמים המנגנות, ועל פי הנגינה שלהן הולכות אחריהן האומיות והנקודות. בכדי להמשיך הביאור של דברי הזהר, מוכרחים אנו להעמיק יותר בדברי הזהר מתחילת המאמר עד הנה. ונחזור על התמצית מכל המתבאר בזהר בטאמר הזה. ויש לדעת שהעשר ספירות נחלקות לג' עיקרים, הנקראים טעמים, נקודות, אותיות. הטעמים הם סוד

כתר

שה"ס אתפשטותא דבר"א, שה"ס זהר סתים הנ"ל הכולל חולם שורק חירק, כנ"ל באות י' ובהסולם (ס). עי"ן השיג הו"א שית סטרין עלאין מא"א. דהיינו ו"ק דחכמה נסוד קול ודיבור, (כמ"ש לעיל) מגו נקודה קדמאה ברא אתפשטותא דחד נקודה דלעילא, מתוך נקודה הראשונה שהיא א"א ברא התפשטות נקודה אחת שלמעלה. פירוש, מתוך שא"א הוציא הבינה לחוץ ברא אתפשטותא דחד נקודה שבהוציאה לחוץ נכנסה נקודה באור הכינה ונעשה אור, שה"ס ברא, והנה עי"ז נברא גם התפשטות דנקודה מתוך האור והחזרתה לאור, שמכאן כל המוחין דזוין כנ"ל. הדי שמגו נקודה קדמאה, שהיא א"א ברא התפשטות הנקודה מאור, שמכאן השית סטרין דו"א המרומים בבראשית, בר"א שית כנ"ל. ומ"ש דחד נקודה דלעילא, הוא דומז על ב' נקודין שיש בהמסך דאורא עלאין, הנקראות מנעולא ומפתחא, והתפשטות ה' מאור הוא רק על נקודה אחת מהן. שה"ס המפתחא, אבל נקודה דמנעולא נשארת באורא עלאין. ואינה יוצאת מאור דאורא עלאין. כמו שהארץ לבאר זה לעיל (בהקדמת ספר הזהר דף מ"ז אות מ"ד ועי' בהסולם (ס)).

והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותרין אתוון: וכאן נחקק סוד השם של ארבעים

ושתיים אותיות. פירוש, סוד הגליפו דשם מ"ב, הוא ג' ידן דאמא שנחדשו מכח שהוציא א"א את הכינה לחוץ. שהן אתוון אל"ה דאמא. הנכחנות לחג"ת דאמא הנקראות ידיט, כי בידיים

(דפ"י דף ט"ו ע"ב)

אזלין אבתרייהו אתוון ונקודי, ומתענען אבתרייהו כחיילין בתר

חלופי גרסאות: * נ"א ואתענען.

מאמר

הסולם

טעמי נקודי וחתוון

ותחילה מביא ג' בחינות הטעמים, שהן ג' מיני הזהר: א) זהר סתים דסתימין, שהוא זהר עתיק, כי עתיק הוא כתר דאצילות, וע"כ הוא בחינות טעמים דטעמים. ב) זהר ראשית שהוא א"א, שהוא טעמים אמצעים נקודות דטעמים. זהר סתים שהוא ישו"ת, טעמים תחתונים, ובחינת אותיות דטעמים. וכאן הוא מתחיל מעתיק שהוא כתר בהיותו מדבר מבחינת פרצופין וכלים שהם נמשכים מפרצוף כתר דא"ק כנ"ל. ואח"כ מביא שוב ג' מיני זהר, שהוא מפרש אותם על השמות אהיה אשר אהיה, שהם המוחין חב"ד בסוד בראשית ברא אלהים, ושם משנה הסדר, כי זהר א' חושב את זהר בראשית שהוא א"א, ואינו חושב את עתיק, כי המוחין נמשכין מע"ב דא"ק, שבו אור חכמה בכלי דכתר, ונמצא הטעמים הם חכמה שהיא א"א וא"א עלאין, שהם טעמים דטעמים וסוד אהיה קדמאה. וזהר ב' חושב את הזהר סתים, שהוא ישו"ת ובינה, שהוא כאן נקודות דטעמים, וטעמים אמצעים. וזהר ג' חושב זהר דכליל כל אתוון וגוונין שהוא ז"ן בסוד הדעת והוא אהיה בתראה, דהיינו אותיות דטעמים.

והנה הנקודות ה"ס ישו"ת, שהם אשר דנפק מראשית. והן עצמן נחלקות לעליונות אמצעות, תחתונות, ראש תוך סוף, דהיינו טעמים נקודות אותיות דנקודות. כי החולם שה"ס מ"י היא נקודות עליונות, טעמים נקודות. והשורק שה"ס אל"ה היא נקודות אמצעית, נקודות דנקודות. והחירק היא מכחינת ז"ן הדבוקים באל"ה, היא נקודות תחתונות, אוליות דנקודות. וכל אלו נכללות במלת ברא כנ"ל.

והאותיות ה"ס ז"ן, הנחלקות לב' בחינות ז"ן, בסוד את השמים, ואת הארץ, יגם האותיות נחלקות לג' בחינות ראש תוך סוף, שהן טעמים נקודות אותיות שבאותיות, כי ז"ן הגדולים הנכללים באת השמים הם בחינת טעמים דאותיות, וה"ס אתוון רברבן, ויק גדולים. וז"א הקטן, הנקרא יעסב, ה"ס אותיות אמצעות, נקודות דאותיות, ונוקבא הקטנה

שה"ס

כתר, הנקודות הן חכמה, והאותיות הן ישו"ת וז"ן. וזהו רק מבחינת הכלים. אמנם מבחינת המוחין, נבחנו הטעמים לחכמה, הנקודות לבינה, והאותיות לז"ן, וענין הפרש הזה מבין המוחין אל הכלים הוא נמשך מב' הפרצופין דא"ק, כי הכלים נמשכים מפרצוף הכתר של א"ק, ששם האורות מלובשים בהכלים שלהם כהלכתן. אמנם המוחין נמשכים רק מפרצוף ע"ב דא"ק, ששם נתחלפו האורות בסדר התלבשותם בהכלים, שהוא מסעם שהוא חסר ממלכות דכלים ומכתר דאורות, וע"כ נתלבש שם אור חכמה בכלי דכתר שלו, ואור בינה בכלי דחכמה. ואור ז"א בכלי דבינה, (כמ"ש כל זה באורך בתלמוד ע"ס שיעור ה' ואין כאן המקום להאריך). וע"כ מבחינת הפרצופין וכלים הנמשכים מפרצוף כתר דא"ק, נבחנו הטעמים בכתר, והנקודות בחכמה, והאותיות בבינה. אמנם מבחינת המוחין הנמשכים רק מע"ב דא"ק לבד, שאור חכמה מלובש בכתר שלו, ואור בינה בחכמה שלו, ואור ז"א בבינה שלו. הרי ה"ס הם מאור החכמה, והנקודות הם מאור הבינה, והאותיות הן בז"ן.

והנה הטעמים הם סוד זהר הרקיע שמביא הזהר בתחילת המאמר, והנקודות הם ג' הנקודות: חולם שורק חירק שמביא בהבינה, והאותיות הן בבי' פרצופי הז"ן שמביא בסוד את השמים ואת הארץ. גם תדע שכל אחד מהטעמים הנקודות והאותיות, מתחלק בעצמו לג' בחינות טעמים נקודות ואותיות. כי יש טעמים נקודות אותיות בטעמים לבד. וכן בנקודות לבד, וכן באותיות לבד. והם ג' בחינות ראש תוך סוף, בכל אחת מהטעמים ומהנקודות ואותיות. וראש תוך סוף. דטעמים, הם סעמים עליונים, טעמים אמצעים, וטעמים תחתונים. דהיינו טעמים ממעל לאותיות כמו פשטא רביעי, ושבתוך האותיות הם פסיק ומקף, ושלמטה מאותיות שהם כמו מרכא טפחא. ועד"ז בנקודות יש נקודות שלמעלה מאותיות כמו חולם, ושבתוך האותיות כמו שורק דהיינו מלאפוס, שהנקודה תוך אות ה"ו כזה ה', ושלמטה מאותיות כמו החירק. ועד"ז באותיות שהן ז"ן. כמו שיחבאר.

(דע"ז דף ס"ו ע"ב)

מלכיהון. * גופא אתוון ורוחא נקודי, * כלהו נטלו * במטלניהון בתר * טעמי * וקיימי בקיומיהו. כד נגונא דטעמי נטיל, נטלי אתוון ונקודי אבתרייהו כד איהו פסיק, * אינון לא נטלין * וקיימי בקיומיהו.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) גופא אתוון ורוחא נקודי, ת"ז בהקדמה דף ה. תקי י"ח דף לג.

(ת) כל האותיות עם הנקודות אשר להם הם מהנענעים כהיותן מענעע אותם ע"י נגון הטעמים שיש לאותיות, וכבר זה מפורר בפרדס כשער הטעמים.

חלוסי גרסאות: * ג"א גופא דאתוון ורוחא דנקודי כלהו וכו'. * ג"א כלהון. * ג"א בטלנון בתר תנועי * ג"א תנועי. * ג"א קיימי. * ג"א ואינון. * ג"א וקיימין.

טעמי נקודי ואתוון

הסולם

מאמר

אבתרייהו כחיילין בתר מלכיהון, פידוש המשכילים הם האותיות, יזהירו עם נקודותיהם, כמו הטעמים המנגנים, ועל פי הנגינה של הטעמים נמשכות והולכות אחריהם האותיות ונקודותיהן, כמו חיילות אחר מלכיהם. וכבר ידעת פרושם, שהטעמים הם או"א עלאין. ונקודות הן ישו"ת. ואותיות הן וו"ן. ואומר שו"ן הנקראים משכילים, מזהירים עם המוחין שמקבלים מישו"ת הנקראים נקודות, כפי אור הטעמים, שהם או"א עלאין, אשר ישו"ת וו"ן נמשכים והולכים אחר או"א כמו חיילות אחר מלכם, וזהו בדרך כלל. ואח"כ מפרש בפרטות כדלהלן. גופא אתוון ורוחא נקודי וכו' וקיימי בקיומיהו: האותיות הן גוף, ונקודות הן בחינת רוח אליתן וכולן נוסעים במסעיהם אחרי הטעמים, ומקבלים הקיום שלהן. פירוש, כי מפרש שענין נקודין ואתוון, דומה לגוף עם רוח החיים שבו, כלומר, שאותיות בלי נקודות הן כגוף בלא רוח, וכן הו"ן שהם אותיות, הנה כל רוח החיים שבהם נמשך מישו"ת, שזולת הישו"ת המאיד בהם לא היה בהם רוח חיים כלל. אמנם גם הישו"ת שהם רוח החיים של הו"ן מקבלים את קיומם וחיותם מן או"א עלאין שהם הטעמים. וז"ש כלהו נטלו במטלניהון בתר טעמי, וקיימי בקיומיהו, שכלהו הן האותיות והן הנקודות, נוסעות במסעיהם אחר הנגינה של הטעמים, ומקבלות מהם את כל חיותן ושעור קימתן.

שה"ס רחל, ה"ס אותיות זעירין, אותיות דאותיות.

ונמצא כי מלת בראשית ה"ס טעמים שהם: א"א ואו"א עלאין, ויש בהם ג' בחינות זהר, בסוד טעמים נקודות אותיות דטעמים, שהם: בחינתם עצמם הוא טעמים דטעמים, ומה שמאירים אל ישו"ת בסוד זהר סת"ם, הם נקודות דטעמים, ומה שמאירים לו"ן בסוד זהר דכליל כל אתוון וגוונין, הם אותיות דטעמים.

ומלת ברא ה"ס נקודות, שהן ישו"ת, הנחלקות לפי עצמן לג' בחינות, טעמים נקודות אותיות שבנקודות: כי מה שמקבלות מאו"א, נבחן לנקודות עליונות, סוד חולם, וטעמים דנקודות. ובחינתן עצמן ה"ס נקודות אמצעות, סוד שורק, ונקודות דנקודות. ומה שמאירות אל הו"ן ה"ס אותיות דנקודות, סוד חירק. והמלות את השמים ואת הארץ, הן כולן בחינות אותיות, וגם הן נחלקות לטעמים נקודות אותיות דאותיות, דהיינו ראש תוך סוף דאותיות: כי וו"ן הגדולים. שהם את השמים, ה"ס טעמים דאותיות אשר מקבלים מאו"א. וז"א הקטן יעקב, הוא נקודות דאותיות אשר מקבלים מישו"ת, והוא ה' אשר בואת הארץ ונוקבא הקטנה רחל, ה"ס אותיות דאותיות, דהיינו בחינת עצמן של האותיות. וזכור ההבחנות הנ"ל, כי הם מפתח גדול להבין בו כל דרכי המוחין. ועתה נבאר המשך דברי הזהר.

כד נגוני דטעמי נטיל נטלי אתוון ונקודי אבתרייהו, כד איהו פסיק אינון לא נטלין: כשהנגינה דטעמי נוסעת, נוסעות האותיות והנקודות אחריה. כשהנגינה דטעמי נוסעת, הן אינן נוסעות

וזה אמרו והמשכילים יזהירו כגוונא דטעמי דמנגני ובנגונא דלהון אזלין אבתרייהו אתוון ונקודי ומתנענען

טו) " והמשכילים יזהירו, אתוון ונקודי. כזהר, י נגונא דטעמי. הרקיע אתפשטותא דנגונא, כגון אינון דמתפשטי בפשיטו, ואזלו בנגונא. י ומצדיקי הרבים, אינון פסוקי דטעמי, דפסקי במטלניהון, י דבגיכ אשתמע מלה.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) והמשכילים, (רא אהוון) ת"ז בהקדמה ד. יב
 ב) יזהירו, (נקודין) ת"ז בהקדמה ד. ג) ננוני דטעמי'
 (תנועי דטעמי) ז"ח שה"ש ענ. עה. ה) ומצדיקי הרבים, ח"ג רלה: תקי"ח קד.

סאמר

הסולם

טעמי נקודי ואתוון

ער הנה מבואר הכתוב הזה על תכינתו. ואימר והמשכילים יזהירו, הם אתוון ונקודי כי והמשכילים הם אתוון דהיינו ז'ו', שכל זהרם וחיותם הם מהנקודות. שהן ישסו"ת, כנ"ל. ואומר כזהר נגונא דטעמי שזהרן של הנקודות שהן ישסו"ת, הוא ע"פ הזהר שמקבלים מהטעמים שהם או"א. והנה בניגון של הטעמים יש שני עיקרים כוללים. כי יש טעמים המורים קיום ונתינה או שמורים על שלילה והפסק נתינה. והנה הרקיע, אתפשטותא דנגונא, כגון אינון דמתפשטי בפשיטו ואזלו בנגונא, השם רקיע יורה על אותם הטעמים המורים התפשטות ונתינה. דהיינו שאומר המשפט בניגון של נישוחא, (כנ"ל בדבור הסמוך). דהיינו דאזלי בנגונא של התפשטות להמקבל, ומצדיקי הרבים אינון פסוקי דטעמי דפסקי במטלניהון והשם מצדיקי הרבים יורה על אותן נגינות של טעמים המורות שלילה והפסק השפע, שמפסק התפשטות השפע אל המקבלים. דהיינו כהאומר בניגון של תמיהא, (כנ"ל בדבור הסמוך) ינמצא שאלו הטעמים פסקי למסעיהן של הנקודות ואותיות, כי מפסיקין להן שפען וחיותן, וע"כ יש בדרך כלל ב' בחינות של טעמים: הא' נקראת אתפשטותא דנגונא, שהוראתה נתינה והתפשטות השפע, ונקראת בשם זהר הרקיע. והב' נקראת פסוקי דטעמי, שהוראתן הפסק השפע ושלילה, ונק' בשם מצדיקי הרבים (הטעם מובא בתק"ח דף קה. וז"ל, מצדיקי הרבים ולא לכלא ע"ש). ואומר. שגם אלו הפסוקי דטעמי מוכרחים כמו האתפשטותא דנגונא, כי ע"י הפסוקי דטעמי נשמעות המלות, כרמיון הפסיק והמקף שבטעמים, שנ תנים אותם בין מלה למלה, שזולתם היו המלות מעורבות ולא היו מובנות. כמו שפרש והולך, יזהירו

נוסעות. פירוש, כי ה"ס על פי ה' יחנו על פי ה' יסעו. אם יסעו הטעמים. דהיינו שישפיעו אורותיהם אל הנקודות ואותיות, הן נוסעות ואם יחנו הטעמים, דהיינו שמפסיקים מן הנקודות ואותיות את השפעתן. או יחנו הנקודות והאותיות.

ופנימית הרברים, כי כמו שאנו מוצאים בניגון הטעמים שמהפך המלות, שהן אותיות המנוקדות, מהקצה אל הקצה, כן השפעת או"א שהם טעמים, שולטים על המוחין רישסו"ת וזו"ן להפכם מקצה אל הקצה. כי למשל, כאדם האומר לחברו, ספר חשוב כזה אתן לך. הנה יכול להיות בזה מובן של נתינה והתפשטות ממנו לחברו. דהיינו אם הם בניגון של נישוחא. ויכול להיות בהם מובן הפכי, דהיינו של שלילה והפסק נתינה, דהיינו אם יאמר בניגון של תמיהא, הרי שהמלות אין להן שום עמידה והוראה לפי עצמן רק לפי הניגון והטעמים שלהם, כן ערך השפעת מוחין דאו"א על ישסו"ת וזו"ן, שאין בהמוחין שום משמעות לא של קיום ולא של שלילה. אלא רק לפי הארת או"א אליהם.

טו) והמשכילים יזהירו אתוון ונקודי וכו', הרקיע אתפשטותא דנגונא וכו' ומצדיקי הרבים אינון פסוקי דטעמי וכו' אשתמע מלה: הכתוב והמשכילים יזהירו פירוש. אותיות ונקודות, המאירות. כזהר פירוש. ניגון הטעמים. הרקיע פירוש. התפשטות בקול הניגון. דהיינו כל אלו הטעמים שמתפשטים והולכים בהתפשטותו של הניגון. ומצדיקי הרבים הם טעמים מפסיקים. הפוסקים את מסעיהם של ניגוני הטעמים. שמשום זה נשמע היטב מובן המלה. פירוש, כי עכשיו מפרש הכתוב הזה אשר התחיל בו לעיל (באות ג') בתחילת המאמר. אשר לפי כל הענינים שנחבארו (דפו"י דף ט"ו ע"ב)

• יזהירו אתוון ונקודי ונהרין כחדא • במטלגין ברזא דסתימו • במטלנוחא

חלוסי גרסאות: * ג'א כככבים לעולם ועד. יזהירו וכו'. * ג'א כככבים אחוון לעולם ועד ונקודי ונהרין כחדא וכו'. * ג'א במטלנון. * ג'א דמטלנוחא.

סאמר

הסולם

טעמי נקודי ואתוון

יזהירו אתוון ונקודי ונהרין כחדא במטלגין ברזא דסתימו, במטלנוחא באינון שבילין סתימין: "יזהירו" היינו תאומיות ותנקודות המאירות כאחת בהמסעות בסוד הסתימה. בהמסע באותם שבילים הסתומים. אותיות הן ז'וין, נקודות, הן ישסוית. מסעות, פירושו דרכי החפשות השפע. בסוד הסתימה, היינו ישסוית המכונה זהר סתום. שבילין סתימין, פירושו ג' הוריעות. חולם שורק חירק. ולהבין זה צריכים לזכור כל המחבאר עד הנה בהמאמר שלפנינו. כי נתבאר ג' בחינות של זהר: א) זהר רזא דבראשית שה'ס א"א ואו"א עלאין, שעליהן רומזת מלת בראשית, ונקראים טעמים. ב) זהר סתים וגניז, וה'ס אשר דנפק מבראשית, הנכחן לסוד ג' נקודות, שהן חולם שורק חירק, שפירושו ג' וריעות וסתומות. כי חולם ה'ס הבינה שיצאה מהראש דבינה דא"א לבחי' ו"ק בלי ראש, שה'ס אשר דנפק מבראשית, שלא נשאר בה רק מ"י, וג' אתוון אל"ה ירדו לוין ושורק ה'ס החזרחה את אותיות אל"ה למדרגתה עם הוין הדבוקים בהן, ושיבתה לחכמה, להראש דא"א. שמשנת שם סתימא מחוסר אור חסדים, מפאת היות א"א כולו חכמה. ואפילו החכמה לא תוכל לקבל ממנו, מטעם חוסר לבוש חסדים, וע"כ נבחנת הבינה שם בסוד אלהים טמירא וסתימא. וחירק הוא המיעוט של הבינה מכה הוין הדבוקים על אתוון אל"ה שלה, להיותם פחותי ערך כלפי הבינה וממעטים אותה. ומחמת ג' הוריעות הללו, נבחנת הבינה הזו, דהיינו היססוית, בשם זהר סתים. וכן נקראים משום זה נקודות. ג) הוא זהר דכליל כל אתוון וגוונין, שהוא קומת הוון הנמשך מאו"א עלאין אל הבינה על המסך דנקודת החירק שלה, אשר או נפק קו"ל שה'ס הדעת, ונשלמים עמו ג' הנקודות בתכלית השלימות, כי עיי קומת החסדים שיצאה על המסך דחירק נתלבש אור החכמה בהאי לבוש דנהיר, ויכולים עתה ישסוית לקבל האור מא"א, ואשתלים שמא דאלהים. ונבחן הדעת בשם

(דמורי דף ט"ז ע"ב)

קו"ל, כי מטרים שנעשה הוונג על נקודת החירק של הו"א, לא נשמעו המוחין. כלומר שלא היו נודעים לתחתונים, והיו גניזין בחולם שורק חירק של בינה בכחינת זהר סתים, בסוד דעמיק וסתים בשמא, אמנם אחר שנעשה הוונג על הסתימא דחירק שה'ס מסך דו"ן, ונגלה קומת חסדים, הנה או נתלבשה החכמה בחסדים, ונגלו המוחין דג' הנקודות בשלימות, וזה נכחן דאשתמע הקול. וע"כ נק' הוון בשם קו"ל, כי וולת המסך שלהם שנרבק באתוון אליה דבינה, היו נשארים כל המוחין דבינה בלחישו. שפירושו בלתי נודעים להעולמות. וע"כ נקרא זהר זה של הדעת בשם זהר דכליל כל אתוון וגוונין, כי אחר שהחכמה מתלבשת בקומת החסדים של הדעת, או נעשה בה ד' גוונין, שהם חכמה בינה חסדים וגבורות, הת"ת מכונה חסדים להיותו בחינת האור דחסדים, והמלכות נקראת גבורות להיותה בחי' המסך. הרי שהקול שה'ס ז'וין ודעת, כליל כל גוונין, כי זולתו לא היו אלו ד' גוונין. וכן כליל כל אתוון, כי בחינת ז'וין עצמו נקראת אותיות, ומתוך שהוא השלים ד' גוונין להבינה, הוא ניטל לתוך האותיות שלו כל אלו הד' גוונין חוי"ב חו"ג, נמצא הוון כליל כל אתוון וגוונין. והנה אחר כך הוון יוצאים מהיכל הבינה ובאים למקומם עצמם. והנה נתבאר ג' בחינות וזהר, אשר זהר בראשית, ה'ס טעמים. וזהר סתים ה'ס נקודות. וזהר דכליל כל אתוון ה'ס אותיות. וג' בחינות זהר הללו, ה'ס אהיה אשר אהיה, וה'ס חכמה בינה דעת, וה'ס ה' אדהינו ה', וה'ס בראשית ברא אלהים. כי א"א ואו"א עלאין הם זהר בראשית, והם הטעמים. שכל המוחין הן דחכמה והן דחסדים נמשכים מהם וה'ס: אהיה קדמאה חכמה, הו"ה קדמאה. והבינה, שה'ס ישסוית, ה'ס זהר סתים, וה'ס ברא, אשר, אלהינו, וג' הנקודות חולם שורק חירק והוון, שהוא זהר הג' דכליל כל אתוון וגוונין. ה'ס אהיה

* באינן שבילין סתימין: מהאי אתפשט כלא. * והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע.

תלופי גרסאות: * ג"א כאינן. * ג"א חנינן, כל שלמה האמור בשיר השירים במלכא דשלמא דיליה, במלך סתם בנוקבא. מלכא (ג"א מלך ג"א מלה) תתאה בעלאה. ורזא דמלה (ג"א דמלה ליג) דירתא תתאה לעלאה חרזייהל

כאמר

הסולם

טעמי נקודי ואתוון

אהיה בתראה דעת, הוי"ה, בתראה, אלהים דבראשית ברא אלהים, כי על ידי זהר הג' אשתלים בהבינה השם אלהים. וכשהוון יוצאים מהבינה ובאים למקומם עצמם אז הם נקראים את השמים ואת הארץ, שה"ס אותיות.

ותדע שכל המיחין הנ"ל נכללים בהטעמים שהם זהר א' דבראשית, שהם א"א וא"א עלאין. כי הם המוציאים את הבינה לחוץ בסוד זהר סתים בג' הנקודות חולם שורק חירק, וכן הזווג הנעשה על נקודת חירק שהוא מסך דוון, נמשך גם הוא מקומת הסדים דאו"א עלאין שהם טעמים.

ולפיכך נכללים הטעמים, מג' בחינות, הנקראים עליונים אמצעים ותחתונים, טעמים עליונים, כמו פשטא רביעי שעל האותיות, הם בחינת או"א עצמם. וטעמים אמצעים, שהם פסיק ומקף, הבאים תוך האותיות הם מבחינת התכללות היסודות באו"א, דהיינו הוצאת הבינה בסוד ג' הזרועות. הפסיק, הי"ס התכללות מנקודת החולם, שה"ס הוצאת הבינה לחוץ. שנשארת במ"י ואתוון אל"ה יורדות לוון. וע"כ נקרא פסיק. כי פוסק מדרגת הבינה לב' הצאים מ"י אל"ה. והמקף, הי"ס התכללות מנקודת השורק, דהיינו אח"כ כשמאירים הטעמים ומחזירים אתוון אל"ה אל הבינה שעיו נעשה נקודת השורק בהבינה. והטעמים התחתונים שמתחת האותיות כמו תביר ואתנחתא, הי"ס התכללות דנקודת החירק, מכה הזוון שנמשכו עם אל"ה בעת חזרתם להבינה. וגם הזווג הנעשה על המסך דוון נמשך ג"כ מטעמים התחתונים.

וזה אמרו והמשכילים יזהירו אתוון ונקודי, והמשכילים שאומר הכתוב, הם אותיות ונקודות, דהיינו זוין וישו"ת. והם מאירים מג' בחינת הטעמים: עליונים, אמצעים, תחתונים. (א) כזוהר נגונא דטעמי, כזוהר נגונים של

(דפו"י דף ט"ו ע"ב)

הטעמים, שהם טעמים עליונים שעל האותיות כנ"ל. (ב) הרקיע, אתפשטותא דנגונא, הרקיע, פירושו טעמים המתפשטים בניגונים, כגון אינן דמתפשטי בפשיטו, ואזלו בנגונא, דהיינו הטעמים האלו המתפשטים והולכים בהתפשטות הנגינה. והם טעמים תחתונים שמתחת לאותיות, דהיינו קומת החסדים להתלבשות החכמה כנ"ל. שאז המיחין מתפשטים לתחתונים בכל שלמותם. (ג) ומצדיקי הרבים אינן פסוקי דטעמי דפסקי במטלניהון דבג"כ אשתמע מלה, ומצדיקי הרבים, פירושו, אותם פסוקי הטעמים הנק' פסיק ומקף, המפסיקים הנגון עם נסיעתם, שה"ס טעמים אמצעים שבתוך האותיות, כי הפסיק ומקף בתוך השורה נמצאים שה"ס התכללות ג' הזרועות בהם כנ"ל. שמשום כך נשמעת המלה. כלומר, שהמוחין נשמעים ומושפעים לתחתונים.

ואחר שביאר ג' מיני הטעמים שבהכחוב: כזוהר הרקיע, ומצדיקי הרבים, שהם משפיעים המיחין דישו"ת וזוין לכל בחינותיהם. חוזר הכתוב לבאר את עצם המוחין דישו"ת וזוין. ואומר יזהירו, אתוון ונקודי ונהרין כחדא במטלנין ברזא דסתימי שהאותיות והנקודות, שהן זוין וישו"ת, מאירים כאחת, במסעיהם בסוד הסתימה. כי מתוך פעולת הסתימה דטעמים האמצעים, פסיק ומקף קונים הזוין כח להאיר עם הישו"ת כאחד, כי ע"י הפסיק, יורדות אתוון אל"ה דישו"ת להזוין ומתדבקות עמהם במקומם למדרגה אחת, לפיכך בעת שהמקף, מחזיר אתוון אליה למדרגת ישו"ת, עולים עמהם גם הזוין למקום ישו"ת, ומאירים עמהם כאחד. וזה שאומר במטלנותא באינן שבילין סתימין בהמסע בתוך השבילים הסתימים, כלומר שכל אלוה מוחין הגדולים יוצאים בסוד ג' הזרועות דחולם שורק, חירק, שהם שבילים סתומים. שלולא ג' זרועות הללו לא יצוייר כלל שזוין והתחתונים ישגו מוחין. מהאי אתפשט כלא הכל נתפשט מזה, כלומר

אינון קיימין וסמכין * דההוא * דאפריון. המשכילים, אינון קיימין וסמכין
עלאין, דאינון מסתכלי בסכלתנו, בכל מה דאצטריך ההוא אפריון וסמכין
* דיליה. * סתרא דא, כד"א * אשרי משכיל אל דל. יזהירו, דאי לא יזהירו ולא
נהרין, לא יכלין לעיינא ולאסתכלא בההוא אפריון בכל מה דאצטריך.

דרך אמת

מסורת הוהר

(ג) עמודים ואלגים. (ד) פירוש אפריון דל היכלא (א) אפריון, ח"א כט. ח"ב קכז קכה. ז"ח חוקת נא
ללתתא. וע"י תרומה קכ"ו א'.
מ"א ח"א ירו. טו. ח"ב סא. רלג. רנ. ח"ג רצט. שו. ת"ז בהשמות תק' ה' קמב. ז"ח אחרי מ"ו ט"ב שליה. מט ט"א שיב
שכו. רות עה ט"ג שמ"א.

חלוסי גרסאות: כהר. והיינו ב', וכתוב בהכמה יבנה בית. כתיב (נ"א וכתוב) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון,
אפריון דא חקונא דעלמא תחא מעלמא עלאה, דעד לא ברא קב"ה עלמא, הוה הוא רשמי (נ"א הוה שמייה)
סתוס בגויה חר, ולא (נ"א שמייה ביה) קיימא מלה, והוא הוה בלחורוי (נ"א והוא הוה בלחורוי ל"ג) עד דסליק ברעותא
דמחשבה (נ"א דמחשבה ל"ג) לקיימא כלא במסון דמטיירא (נ"א דמטיירא) (נ"א דמחשבה לקיימא כלא במסון דמטיירא
ל"ג) ולמבני (נ"א למברי) עלמא והוה רשים ובני ולא קאים (נ"א קיימא). עד דאתעטף בעטירו (נ"א בעטופא) דחר ויהרא
(נ"א ווהר) ימינא עלאה דמחשבה (נ"א דמחשבה ל"ג) לברא (נ"א וברא) שמים. ובהאי דאיהו ווהר קרמא לשאר נהורין
(נ"א לשאר נהורין ל"ג) ברא שמים. ודא רוא דהאי קרא (נ"א ורוא דא האי קרא) דכתיב בראשית ברא אלקים את השמים
ואת הארץ. והנשכילים יזהירו וכו'. (כל זה הוא חסר, כאן ותמצאו להלן ברף כ"ט ברפוי בשינוי לשון במעט.) (אחיל).
* נ"א רבים דההוא. * נ"א רביה. * נ"א וסמנך רבים סיתרא דא. ונ"א וסתרא.

טאמר

הסולם

שעמי נקודי ואתוון

כלומר שבדרך זה, דג' שבילים סתומים, יוצאים
כל המוחין שבזוין ושבעולמות.

דע שאלו ג' חלקי הוהר שאמרנו
בשעמים, שהם או"א, בסוד: זוהר, רקיע ומצדיקי
הרבים. הנה הם באו"א רק בבחינת העברה
והשפעה לישפוט' וזוין, ולא כלום לצורך עצמם,
כי או"א הם תמיד בבחינת אוירא דכ"א הנקרא
אור או אויר ולא זוהר. (ע"י בוהר שמות כג. התפרש
מאור המאיר אל אור דוהרא).

קיימין וסמכין דההוא אפריון המשכילים
אינון קיימין וסמכין

עלאין וכו': המשכילים יזהירו לעטודים וארנים שלאותו
אפריון. המשכילים עצמם הם עמודים וארנים העליונים,
שהם מסתכלים בתבונה להשפיע כל מה שצריך אפריון
ההוא והארנים שלו. קיימין, פירושו חג"ת, וסמכין,
פירושו נה"י. (כמ"ש בתק"ו בהקדמה דף יב.) פירושו,
כי ידעת שזוהר ה"ס אור הארת חכמה, ואומר,
אשר זוהר זה מקובל רס לקיימין וסמכין של
הנוקבא דז"א, הנקראת אפריון, ולא כ' ל אל
המדרגות שלמעלה הימנה. והמשכילים עצמם
הם קיימין וסמכין העליונים, דהיינו הספירות
שמחזה ולמשה דז"א, שהם עצמם אינם מקבלים

כלום מהוהר הזה שה"ס חכמה, כי הם מקבלים
רק אור חסדים בלבד, אלא בכרי להשפיע כל
הצורך אל הנוקבא, הנקראת אפריון, שהיא
צריכה להארת החכמה, הם מקבלים הוהר הזה
לצרכה, אע"פ שהם עצמם אינם צריכים לו.
וויש דאינון מסתכלי בסכלתנו בכל
מה דאצטריך ההוא אפריון, שאע"פ
שהם עצמם אינם צריכים לוהר הזה, מ"מ הם
מקבלים אותו לצורך האפריון, כי אין האפריון
נשלם רק באור חכמה הוה. סתרא דא כד"א
אשרי משכיל אל דל, סוד הזה מרומז
בהכתוב אשרי משכיל אל דל. משכיל הוא הז"א
ודל הוא הנוקבא שלו, שהוא מקבל הוהר, בשביל
הדל הצריך לו. יזהירו, דאי לא יזהירו
ודא נהרין, לא יכלין לעיינא ודאסתכלא
בההוא אפריון בכל מה דאצטריך,
יזהירו, ה"ק העליונים דז"א, כי אם לא יזהירו
ולא יאירו, הרי לא היו יכולים לעיין ולהסתכל
באותו האפריון לתקן אותו בכל מה שצריך.
דהיינו כנ"ל, כי לולא היו להם הצורך לתקון
האפריון, לא היו מקבלים כלום אור הוהר הזה,
משום שאינם מקבלים לעצמם רק אור חסדים
לבד, כמו הג"ר דבינה.

טז) כוזהר הרקיע, ההוא דקיימא * על גבי אינון משכילים, דכתיב ביה * ודמות על ראשי החיה רקיע כעין * הקרח הנורא. זהר * דההוא * נהיר לאורייתא. זהר, * דנהיר לאינון ראשי דההיא חיה, ואינון ראשי אינון משכילים * דנהרין תדיר, * ומסתכלן לההוא רקיע לההוא נהירו דנפיק מתמן. ודא איהו * נהירו דאורייתא דנהיר חדיר ולא פסיק *.

יז) * והארץ היתה תהו ובהו וגו' היתה * דייקא. מקדמת דנא יי * תלגא גו מייא.

דרך אמת

(ה) שלג כחוך המים.

מסירת הוזהר

(א) ודמות על ראשי החיה, (יחזקאל א) ח"א כא.

ריא. ח"ב נג, קעו, ריא. ת"ז סוף תקי הי כ: תקי מ/ פ.

תקי עי קכו. ז"ח בראשית ט טור די שלג. יוד ט"א שלה. יוד ט"ב ש"ד. יתרו מ, ט"ג שכיה. איכה צא סיד ש"ח תק"ח

קא ט"א ש"ו ב) הקרח הנורא, (דמחקרשא) ח"א לב. (קסאון) ח"ב ל. ת"ז תקי לי ער. ז"ח בראשית יוד ט"א ש"מ.

ג) והארץ היתה תהו ובהו, ח"א יא: כה: ל. לט: מ. רנב: רסב, רסג. ח"ב לה: קעו, ח"ג קסה. רלג, רעט. שה:

ת"ז בהקדמה ה. יא. יב. תקי ו. כג. ריש תקי כ"ו עא. תקי לי עג: ריש תקי לו עז, תקי ליז עח. תקי נ"ד פז. תקי טו

צג. תקי עי קלו. ז"ח בראשית ו ט"ג שיג. יג ט"ד שכיג. בלק נ"ה ט"א שמיא. ט"ב ש א ש"ט ש"ו. תק"ח ק"ז ס"ד

ש"ג שלו. קי. ט"א שכיה ט"ב של"ז ש"ד, ט"ד ש"ד. קיט ט"א ש"ב. ד) תלנא נו מ"א, ז"ח שה"ש סא. רוח ע"י

חלוסי גרסאות: * ג"א הווא. * ג"א זהיר. * ג"א דוהיר. * ג"א דוהרין ונהרין. * ג"א ומסתכלין * ג"א

נהורא. * חסר הרבה ותמצאהו להלן ברף כ"ט מד"ה משון דמייסרא עד המלות ואינון הוו שלמא

דעלמא בכוף דף לי ע"א ברפוי (אה"ל). * ג"א ריקא. * ג"א פלגא. * ג"א הוה פלגא. * ג"א הוה תלגא.

סאמר

הסלם

פעמי נקודי ואחור

ש'ע"פ שהמשכילים מקבלים הארת חכמה מן הרקיע להשפיע להאפריון, והיה צריך להיות זוגייהו פסיק שלא יאירו תמיד, אמנם אינו כן, אלא מאירים תמיד בזווג דלא פסיק, ואומד הטעם, שהוא משום שהם מקבלים את האור דאורא דכ"א הנ"ל שזווגו לא פסיק לעלמין, ומבחינת אור הזה הם מאירים תמיד. וז"ש לההוא נהירו דנפיק מתמן, ואינו אומר לההוא וזהר דנפיס מתמן, דהיינו להורות על אור הב' הכלול ברקיע הנק' נהירו, ולא וזהר. ודא איהו נהירו דאורייתא דנהיר תדיר ולא פסיק, וזהו ג"כ אור של הז"א בכללו הנק' תורה, שהוא מאיר תמיד בלי הפסק. כלומר, שהז"א בכללו אינו מקבל לעצמו בחינת הזוהר אלא אור הזה דלא פסיק בלבד כנ"ל.

סאמר והארץ היתה תהו

יז) היתה דייקא מקדמת דנא תלגא גו

מייא נפקא מנה וכו': המלה היתה

שבהמקרא, הוא בריוק, שיורה על מקורם לכן, בעת שהיתה

שלג חוך מים ויצא ממנה הזוהמא וכו'. הוקשה לו כי

הפסוק בראשית כבר מדבר בהתיקון דשמים

וארץ. כמ"ש לעיל בסוד המשכילים יזהירו וכו'

ולפי"ן

טז) כוזהר הרקיע, ההוא דקיימא על גבי אינון משכילים וכו':

והם מאירים כוזהר אותו הרקיע העומד על המשכילים האלו.

שכתוב בו ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא.

והוא רקיע דישטו"ת, זהר דההוא נהיר

לאורייתא זהר דנהיר לאינון ראשי

דההוא חיה, שוזהר הרקיע זה הוא המאיר לז"א בכללו

הנק' אורייתא, וכן מאיר להראשים של אותו החיה, הנקרא

אפריון. דהיינו שמאיר לקיימין וסמכין שמחזה

ולמעלה דז"א. שהם הראשים, כלומר המשפיעים

את הארת החכמה הנק' זוהר, אל האפריון.

ואינון ראשי אינון משכילים דנהרין

תדיר: ואלו הראשים, שהם קיימין וסמכין

עלאין דז"א, שהם נקראים משכילים. מאירים תמיד בלי

הפסק. ומסתכלן לההוא רקיע לההוא

נהירו דנפיק מתמן, שמסתכלים לרקיע ההוא,

לקבל האור היוצא משם. סירוש ב' מיני אורות

נבחנים באותו הרקיע, הא' הוא הארת החכמה

הנק' זוהר, והב' אור דחסדים מבחינת

אורא דכ"א דאז"א עלאין, שהזווג שלהם לא

פסיק לעלמין, אבל אור הא' הנק' זוהר

הוא זווג דפסיק ואינו מאיר תמיד, ואומר

(רפויי דף ט"ו ע"ב) * דף ט"ז ע"א

נפקא מנה זוהמא בההוא חילא דתלגא במיאי, ואקיש בה אשא תקיפא, והוה בה * פסולת, * ואתעדיאת ואתעבידת תהו. * ומאתר דוזהמא קינא דפסולת.

דרך אמת

(ו) מדור הוהמא סהס הקליפות.

מסירת הוהר

(א) בפסולת, ח"ב קטו.

חלוסי גרסאות: * נ"א ואקיש. * נ"א והות. * נ"א ל"ג ואתעדיאת רק ואתעבידת. * נ"א ל"ג ואתעבידת רק ואתעדיאת. * נ"א מדורא.

סאמר

הסולם

והארץ היחה תהו

ולפיז קשה למה חוזר כאן לדרבך מתוהו ובוהו בהפסוק והארץ היתה תוהו וכו' שבחינות אלו היו בארץ רק מלפני התיקון. ולתרץ זה אומר היתה דייקא מקדמת דנא שהכתוב באמת רוצה להשמיענו מה שהיה מקודם התיקונים המבוארים בהכתוב דבראשית ברא. ואומר שהיתה מקדמת דנא תלגא גו מייא שהיתה מקודם לכן שלג בתוך מים פירוש, כי נתבאר (לעיל באות א'). שבתחילה כשעלה ברצונו לברוא העולמות, יצא בחינת צמצום אור העליון המכונה חקיקה. ואח"כ נתקן בחינת מסך לזווג רהכאה להעלות אר"ח. הנקרא בשם נביע. וב' בחינות הללו היו במדת הדין לבר. ואח"כ שיתף עמו מדת הרחמים, שהעלה המלכות עד הבינה. ונעשה צמצום ב' במקום בינה שהיא רחמים. ואח"כ נתקן שם בחינת המסך לזווג. והאציל א"א ראצילות. וכן כל העולמות. במדת הרחמים (כמ"ש לעיל אות ב' ד"ה סתימ) ונמצא שיצאו ב' בחינות. שהם צמצום ומסך. במדת הדין. וכן ב' בחינות. צמצום ומסך במדת הרחמים. והנה כן הסדר ממש בכל הבידורים שנעשו בעולם התיקון אחר שבירת הכלים. אשר כל ספירה וספירה שנבררה מהז' מלכין דמיתו. עובר עליה מתחילה ענין צמצום א' שה"ס החקיקה. ותיקון המסך שה"ס הנביע. אח"כ נעשה בו צמצום ב' בסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין. וכן נתקן שם מסך בסוד נביע. והם ד' בחינות: צמצום א' ומסך. וצמצום ב' ומסך. והנה כאן הכתוב מדבר מבידוד ספירת המלכות ראצילות הנקראת ארץ. ואומר בה ד' בחינות הללו שעברו עליה עד תיקונה השלם. אשר אצלה הן נקראות: תהו, בהו, חושך, רוח אלהים. שצמצום א' הי"ס תהו והמסך שבו הי"ס בהו. וצמצום ב' הי"ס חושך, והמסך שבו הי"ס ורוח אלהים מרחפת על פני המים. כמ"ש לפנינו.

(דפ"י דף ט"ז ע"א)

והנה שורש המלכות הוא בסוד מים תחתונים. וכאשר עבר עליה הצמצום א' נעשו המים לשלג בסויה ולשלג יאמר הוי ארץ וז"ש היתה מקדמת דנא תלגא גו מייא, כי צורת חיקון הא' שעבר עליה. היה התהוותה לבחינת שלג, שהוא כח הצמצום א'. נפקא מנה זוהמא בההוא חילא דתלגא במיאי יצאת ממנה זוהמא בכח ההוא, דהתהוות השלג במים. כלומר שמתוך שנקפאו המים ונעשו לשלג. יצא בה זוהמא. כי כל חסרון נבחן לזוהמא ולפסולת ולקליפות. אלא בתחילת התהוות החסרון מטרם שניכר עוד לחסרון של משהו. נבחן בשב זוהמא, שהוא נוטריקון זו מה היא. כי יש איזה השתנות ועוד לא נודעת לחסרון. וכשנתגלה לחסרון נקראת פסולת וקלי'. וזה שאומר. שבתהוותה לשלג עוד לא ניכר זה לחסרון בהמים אלא רק לזוהמא לבר. ואחר זה ואקיש בה אשא תקיפא והוה בה פסולת ואתעדיאת ואתעבידת תהו. הכה בה אש חזקה. ונתהווה בה פסולת ונתעברת ונעשית תהו. ואתעדיאת פירושו ונתעברת. ואומר. שאחר זה. הכה בה כח דין חזק הנקרא אש תקיף. ועשה את הזוהמא לפסולת. ונתעברת הזוהמא עם פסולת היא ונעשה לתהו. ואומרו ונתעברת. הוא. כי המלה עיבור יורה. שאין הצורה ניכרת אלא ע"י שהיות זמן וחזרת הפעולה הרבה פעמים עד שנגמרת. כן כאן לא נעשה הזוהמה לפסולת תיכף בהכאה הראשונה של האש החזקה. אלא הכאות ההם חזרו עליה הרבה פעמים עד שנפעלה ונעשה לבחינת תהו. וז"ש ואתעדיאת ואתעבידת תהו ונתעברת ונעשית לתהו. כי ע"י העיבור היא נעשה לתהו. ומאתר דזוהמא קינא דפסולת וממקום שהיתה מתחילה רק זוהמא בלבד. נעשתה עתה לקן של פסולת הנקרא תהו. והרי עברו ד' פעולות עד שנעשית לתהו

לתהו

ובהיו ברירו * דאתבריר מגו פסולת, ואתיישב בה. חשך, רזא דאשא תקיפא. וההוא חשך * חפי ע'ג * ההוא תהיו על * גבי * ההוא פסולת, * ואתתקנת מיניה. (ח) * ורוח אלהים, * רוח * קודשא דנפיק מאלהים * חיים, ודא מרחפת

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) דאתבריר מגו פסולת, ח'ב קסח. רנה: ז'ח שח'ש ט'א. (ב) ורוח אלקים מרחפת, ח'א קצב: ר'מ. ח'ב כד. לה, ח'ג שה: ת'ז חק' כ'א סג. חק' כ'יה ע: חק' כ'ז ע'א, חק' ל' ע'ג. חק' ס'ט קד: ז'ח בראשית ב' סד שכית תק"ח צו ט'א ש"ד. קיט ט"ב שמי' ק"י ט"ד שט. קיב ט"ג שכ"ב.

(ז) מכסה על התהו, וכתב הריקאנטי שמתל תהום נגור ממלת תהו, והס' נוספת כס' של נוסס, ריקס. והוא רמו לשכינה. ושס היו הקליפות מקיפות עד שנתכרר המוח מהקליפות. עיין ויקהל רס, ופקודי רלג ע"ב, ותיוקניס סוף תקון ית. והכל היה נגנו בארץ עד שנתכרר כל אחד להיתנו. ע"י פתחם רכ"ז ע"א. (ח) נכנס אחוה פסולת שהיא הקליפה

חלופי גרסאות: * ג'א דחפ'י. * ג'א ההוא ל'ג. * ג'א גבי ל'ג. * ג'א ואחחק בה. ונ'א ואחחקן. * ג'א ורוחא. * ג'א דקודשא * ג'א חיים ל'ג.

סאמר

הסולם

והארץ חייתה תהו

פירושו העדרו של האור בלבד, דהיינו ריקנות אלא הוא בחינה הפועלת ריקנית, כמו אש חזקה השורפת ומכלה כל ישות שנוגעת בו ומניחה מקומו ריקן. וז"ש חשך רזא דאשא תקיפא חשך ח'ס אש חזקה ששורפת ומכלה כל, כן הוא מכלה ומשבית את האור שבמקומו וההוא חשך חפי עג גבי ההוא תהו ואתו החשך חופה על תהו ההוא. ומה שנקרא בשם חשך ואינו נקרא בשם אש, הענין הוא, כי כח השריפה שבו אינו מעצמו אלא מתוך שהוא שורה על ההוא פסולת הנקראת תהו ומקבל ממנה. כי ז"ס שיתוף מדת הרין במדת הרחמים שהמלכות עלתה למקום בינה להתתקן שם עם בחינת המסך שבה, וכיון שאין שם בבינה שום דין ואש שתוכל המלכות להתתקן במסך כמו שנתקן הבהו כנ"ל, לפיכך שורה החשך הנה על התהו ששם אש החזקה שהיפך את הוזהמא לפסולת ותהו כנ"ל, ומשם מקבל ההוא חשך כח של אש שורפת כמו האשא תקיפא שבתהו. וז"ש וההוא חשך חפי על ההוא תהו וכו' ואתתקנת מיניה כי מקבל מהתהו אותו כח של אש חזקה ושורפת. וע"כ הוא מכונה צמצום ב', כי הוא אינו כח חדש אלא שמקבל כח מצמצום א', ואין כאן חידוש אלא במה שעלתה למקום הרחמים, ונעשה אותה הצמצום שבמלכות, במקום הרחמים שהיא בינה. וע"כ נק' צמצום ב'.

לתהו: (א) האור נעשה למים. (ב) המים לשלג. (ג) ע"י הכאת אש נעשה השלג לפסולת. (ד) שהיית זמן עד שהפסולת ניכרת לקרא אותה תהו.

ובהו ברירו דאתבריר מגו פסולת ואתיישב בה:

ובהו, פירושו ברירו שיצא ונברר מתוך הפסולת ונתתקן בה. ובריר זה הזוה"ס מסך, כי אחר זה נתקן הפסולת ההיא לבחינת מסך בהמלכות, לעכב על אור העליון שלא יתפשט דרך בו ולמטה, ומחזיר את אור העליון לאחוריו, כעין אור השמש המכה בעששית שחוזר לאחוריו מחמת עוביות העששית. ואור החוזר חזה נעשה ללבוש על אור העליון. (כנ"ל באות א') שהוא הנקרא בשם נביע, וז"ש ובהו ברירו דאתבריר מגו פסולת, כי מתוך הפסולת חזה נעשה מסך הרוחה ומחזיר אור עליון לאחוריו שלא יעבור ממנו ולמטה, ואותו חלק האור החוזר ממנו ולמעלה, נעשה ללבוש על האור העליון, באופן שנעשה כלי ובית קבול על אור העליון כמ"ש שם, ונקרא ברירו משום שעל ידו נתברר הפסולת לבחינת סוב ומעלה חשובה, שולאל הפסולת לא היה נעשה המסך, ולא היה כלי לבית קבול על אור העליון, ואתיישב בה שנתישב ונתקן בה לקביעות שתשמש בה בבחי' נביע ובית קבול על האור.

חשך, רזא דאשא תקיפא וההוא חשך חפי על גבי ההוא תהו על גבי ההוא פסולת ואתתקנת מיניה: השך ח'ס אש חזקה, וחשך חזה חופה על התהו, על גבי אותו פסולת, ותוא נתתקן ממנה כלומר, שחשך אין (דפ"י דף ט"ז ע"א)

(ח) ורוח אלהים, רוח קודשא דנפיק מאלהים חיים: רוח אלקים פירושו, רוח הקודש שהוא יוצא מאלקים חיים כי

על פני המים. בתר דהאי רוח נשיב, * אבריר ידקיקו חד מגו ההוא פכולת,
 * כטיסא דוהמא. כד אבריר * ואצניף * ואצריף זמנא ותרין, * עד דאשתאר
 ההוא זוהמא, דלית ביה זוהמא כלל.
 (ט) * כד האי תהו אבריר ואצריף, * נפק מיניה * רוח * גדולה * וחזק מפרק

מסורת הזהר

(א) רוח גדולה וחזק, מלכים א' יט ח"ב רג. ח"ג ל.
 רכו. ת"ז חק' ט"ט קת. נ"ח יתרו ליח ט"א שליו תק"ח
 צ"ח ט"ד ש"י קא ט"ג שיט. קז ט"ב שניא

דרך אמת

(ט) לשון ברר חסדים מן הדינים, (י) דקות אחד.
 (כ) כעפיסת הזוהמא שהוא שט ומעופף ולף על פני
 הקדרה, שמכשלים בו אנל האש, ואתו זוהמא מסלקים
 מהקדרה מעט מעט עד שלא נשאר בו זוהמא כלל. אף כן
 הענין בקליפות החינוניות.

חלופי גרסאות: * נ"א ואצניף ליג רק ואצריף. * נ"א ואצריף ל"ג רק ואצניף. * נ"א עד דלא אשתאר מהתוא וזמנא
 כלל. * נ"א כך. * נ"א ונפק, ונ"א ונפקא. * נ"א נפק ל"ג רק ואצריף מניה. * נ"א גדולה ליג רק
 חזק. * נ"א וחזק ל"ג רק גדולה.

וחאריץ חיחה תוהו

הסולם

סאמר

כי אחר שנתקן המסך שבמלכות מבחינת
 החשך, שהי'ס הצמצום ב' שבמקום בינה, כנ"ל.
 יצא על המסך הזה וזוג דהכאה והמשיך קומה
 חדשה דבחינת ו"ק, הנקראת קומת רוח, וקומת
 רוח זו נמשך מאלהים חיים, שהיא הבינה
 הנקראת אלהים חיים, כי עתה המלכות היא
 במקום בינה, וז"ש רוחא קודשא דנפיק
 מאלהים חיים.

בתר דהאי רוח נשיב, אבריר דקיקו
 חד מגו ההוא פכולת כטיסא

דזוהמא: מרחמת ע"ם המים, פירושו, אחר שנשב הרוח

תוה, נברר דקות אחת מתוך אותו הפסולת כמו התעופפות

זוהמא, דקיקו פירושו, דקה מן הדקה, טיסא

פירושו התעופפות, ואומר אחר שרוח זה נשיב,

שהוא קומת רוח שהלביש ע"י האוי"ח של המסך

הנק' חשך, שהוא רוח אלהים חיים כנ"ל, נברר

בנה כח התהו שבהמסך לבחינת פסולת דק מן

הדק, כמו התעופפות של זוהמא, דהיינו רק

בשיעור מספיק לעכב על אור העליון כדי

להעלות אור חוזר, משא"כ כשהיה המסך במקום

המלכות, היה ניכר שם התהו לבחי' פסולת

עבה באופן שאח"כ כד אבריר ואצניף

ואצריף זמנא ותרין עד דאשתאר

ההוא זוהמא דלית ביה זוהמא

כלל ברר ועטף וזיקק פעם ופעמים עד

שנמצא אותה הזוהמא שאין בה שום זוהמא,

כי בהיות המסך הזה דחשך בתחלה רק פסולת

דקיק, ע"כ אחר שיצא עליו קומת אור הראשון

הנקרא קומת נפש, ואח"כ קומה השניה הנקרא

(דס"ז דף ט"ז ע"א)

והנה נתבארו ד' הבחינות שעברו על

המלכות הנק' ארץ עד שנתקנה לקבל הגדלות

והמאמר דיהי אור, (א) הוא השלג, שנעשה

לפסולת ותהו, (ב) המסך שנתקן, וקומת אור

שנמשך על המסך, הנקרא בהו, (ג) צמצום ב'

במקום הרחמים שהיא בינה, הנק' חשך, (ד) הוא

קומת נפש רוח שיצא על המסך הזה דחושך,

הנק' רוח, שהי'ס ורוח אלהים וכו', ואח"ז

נאמר, ויאמר אלהים יהי אור וכו', שהי'ס

קומת הגדלות.

(ט) כד האי תהו אבריר ואצריף נפק

מיניה רוח גדולה וחזק: כשהתהו הזה

נברר ונצריך, יצא ממנו רוח גדולה וחזק, עתה מבאר

אותם ד' בחינות הנ"ל באלו ה' מראות שראה

אליהו, ואומר, שבעת שהתהו נברר ונצריך,

דהיינו ענין העיבור שאומר לעיל בזוהמא

דתלגא, דאתעדיאת ואתעבדת תהו, הנה בעת

ההוא, יצא ממנו אותו הרוח גדולה וחזק

מפרק

הרים ומשבר סלעים, ההוא דחמא אליהו. אנריר בהו, ואצריה, ונפק מיניה רעש, דכתיב * ואחר הרוח רעש. *ואנריר חשה, *ואכליל ברזא דיליה אש, דכתיב * ואחר הרעש אש. אנריר רוח, ואתכליל ברזא דיליה : קול דממה דקה. (כ) ל' יתהו אתר דלית ביה גוון ולא דיוקנא, ולא אתכליל ברזא דדיוקנא, השתא איהו בדיוקנא, כד מסתכלן ביה לית

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) ואחר הרוח רעש, ת"ז תקי י"ח לה, ב) ואחר הרעש אש, ח"א רט. ח"ג ל. רכז: ת"ז בהקדמה ג. (ג) קול דממה דקה, ח"א רט. ח"ג ל. רכז: רכז: ת"ז ג. ז"ח יתרו ל"ח ס"ג שיב. (ד) תרו, ח"א יא. לה. מ. רנב, רסב, רסג. ח"ב לד. ח"ג רכז. רעט. שה, ת"ז כז: חקי לי עג חקי ל"ו עת. חקי נ"ד פז. ז"ח בראשית ה, יתרו לב, בלק נה. תק"ח קט. קז. חלופי גרסאות: * ג"א ואצניף. * ג"א אנריר. * ג"א ואתכליל.

פאמר

הסולם

והארץ היתה תהו

סוד ד' הבחינות תהו ובהו וחשך ורוח בדרך כלל הולך ומבאר אותן בדרך פרט. ואומר שבחינת תהו אין לתפוס בו לא גוון ולא צורה. כי תהו הי"ס צמצום א' ובהו הוא המסך שנחתקן לסוד הזווג, כנ"ל. גם נחבאר לעיל באות א' שבעת שיצא צמצום א' היה בסוד קוטרא בגולמא דהיינו בחינה גלמית, שלא היה עוד נכרת בה שום צורה. ולא היה בה שום גוון, לא חיור ולא אוכס וכו' ע"ש בהסולם. ולפיכך כאן בתהו שנמשך מכח הצמצום הא' הזה, כנ"ל, הנה גם בו לית גוון ולא דיוקנא, כי גם הוא בחינת קוטרא בגולמא וכו'. גוון הי"ס השינוי שבין המדרגות היוצאות על ד' בחי' העוביות שבמסך, הנק' חריב תרי"מ. ודיוקנא הוא צורת הדין עצמו, שגם הוא היה עוד בצורה גלמית ולא אתכליל ברזא דדיוקנא כלומר, כי אפילו צורת הדין שיצא ממנה אחר שנחתקן המסך בסוד נביע, הנקרא בהו, הנה אפילו צורה זו לא היתה נכללה בהגולם דתהו. השתא איהו בדיוקנא כד מסתכלין ביה לית ליה דיוקנא כלל: עתה הוא עם צורה, וכשמעיינים בו אין לו צורה כלל. כלומר שאי אפשר לומר שצורת הדין לא נראה כלל בתהו, שהרי כבר אמר לעיל שהיא בחינת זוהמא שנעשה לפסולת מכח הכאה ראשא תקיפא, אלא הפירוש הוא שלא ניתנה להסתכלות ולהכרה, כי כרגע נראה צורת פסולת הנ"ל, וכשפונה שוב לראות הצורה, כבר אינו רואה אותה

מפרק הרים ומשבר סלעים שראה אליהו. אנריר בהו ואצריף ונפק מיניה רעש: נברר הבהו ונצרף, ויצא ממנו רעש. כי בעת שנברר הבהו לבחינת מסך כנ"ל. כבר נתמעט כח הדין שבו, שאינו עוד מפרק הרים ומשבר סלעים, אלא הוא נבחן בו לבחינת רעש לבר. ואנריר חשך ואכליל ברזא דיליה אש: וכשנברר החשך, נכלל בסוד שלו אש. כי בעת שהמסך עלה ונחתקן במקום הבינה, נכלל החשך בסוד האש דתהו כנ"ל. ואז נתמעט כח הדין דבחינת רעש ונשאר בבחינת אש לבר. דכתיב ואחר הרעש אש. אנריר רוח ואתכליל ברזא דיליה קול דממה דקה: נברר הרוח, ונכלל בסוד שלו, קול דממה דקה. כי בעת שהמסך דחשך קבל קומת הרוח, כבר נתמעט כח הדין שבו לבחינה קול דממה דקה כנ"ל, דאנריר דקיסו חד מגו ההוא פסולת. והי"ס הקול דממה דקה הכתוב באליהו. והנה נתבאר ד' המראות דאליהו, שהם בחינת תהו ובהו וחשך ורוח הנאמר כאן בהכתוב והארץ היתה תהו. כי תהו הי"ס רוח גדולה וחוס מפרק הרים ומשבר סלעים. ובהו הי"ס רעש. חושד הי"ס אש. רוח הי"ס קול דממה דקה. (כ) תהו, אתר דלית ביה גוון ולא דיוקנא ולא אתכליל ברזא דדיוקנא: תהו, הוא מקום שאין בו שום צבע ושום צורה, ולא נכלל כלל בסוד הצורה. אחר שביאר לנו (דפריי דף ט"ו ע"א)

* ליה דיוקנא כלל. לכלא אית לבושא לאתלבשא בר האי.
 (כא) * בהי, להאי אית ליה ציורא ודיוקנא: אבנין * משקעין גו * גליפא
 דתהו, נפקי גו * גליפא * דמשקען תנן. ומתמן משכי תועלתא * לעלמא, בציורא
 דלבושא, משכי תועלתא מעילא לתתא וסלקא מתתא לעילא.

מסורת זוהר

(א) כחו, היא יא: ל. לט: מ. רנב: רסב: רסג. ח"ב לד: ח"ג רכו. רעט. שה: תק"ז תק' לי. עג: תק' לזי עיה.
 ז"ח בראשית ו: יתרו לב: בלק נה. תק"ח קז: קיט.

זלונג גרסאות: * ניא ביה. ניא דאתחוי ביה, וליתיה כלל, ולא חיי. * ניא דמשקעין. * ניא קליפה. * ניא קליפה.
 * ניא דמשקען. * ניא בעלמא.

והארץ היתה תהו

הסולם

מאמר

דתהו, שה"ס צמצום האור כנ"ל, הנה נסתלק
 האור מכל העשר ספירות, ולא היה ניכר כח
 הדין במלכות יותר מבשאר הספירות, שהרי האור
 נסתלק מכולן בשוה. אלא אח"כ בתיקון הבהו
 שה"ס המסך שנתקן בהמלכות, שעשה זוג
 דהכאה עם אור העליון, שלא הניחו לבא לתוך
 המלכות והמשיך האור רק בט' ספירות עליונות
 בלבד, הרי נגלה כח הדין בהמלכות, כי נשארה
 בלי אור ישר, ונמצא שנשארה המלכות שקועה
 עוד בגליפא דתהו, שה"ס הצמצום. הרי שבתהו
 עוד לא היה שום דיוקנא של דין, אלא רק
 אחר תיקון הבהו נגלה הדיוקנא של דין,
 דהיינו צורת אבנין שקועות תוך גליפא דתהו,
 שהוא חלל ריקן בלי אור.

**נפקי גו גליפא דמשקען תמן, ומתמן
 משכי תועלתא לעלמא בציורא**

רלבושא: האבנים יוצאות תוך החקיקא
 שמשוקעות שם, ומשם מושכות תועלת לעולם.
 בציור של לבוש. אחר שביאר הדיוקנא שיצאה
 בתיקון בהו מבאר עתה הציור שנעשה. ואומר
 שאלו האבנים שה"ס כח הדין שבמסך, שיצאו
 ונתקנו תוך החקיקא שבהמלכות, מושכות אורות
 לתועלת העולם בציור של לבוש, כלומר
 שמושכות אור ישר, וע"י הכאה הם מעלים אור
 חוזר המלביש לאור ישר בציור של לבוש. וז"ש
משכי תועלתא מעילא לתתא וסלקא
מתתא לעילא, שמושכים אור ישר לתועלת
 העולם ממעלה למטה, ומעלים אור"ח ממטה
 למעלה ומלבישים האור ישר. והוא המכונה
 בשם ציור.

ועל

אווה ואינו מוצאה, והביט על מקומה ואיננה,
 וז"ש השוא איהו בדיוקנא כד מסתכלין ביה
 לית ליה דיוקנא כלל.

לכלא אית לבושא לאתלבשא בר האי:

לכל יש לבוש להתלבש, מלבד לתהו.
 כי מטבע דברים הרוחניים הוא, שכל
 סבה מתלבשת בהדבר המסובב ממנו, דהיינו
 שמקיים אותו. ואם המסובב הוה נעשה סבה
 למסובב שני, כן גם הוא מתלבש בו, ונותן לו כח
 הקיום. וכן הלאה, באופן שאין שום סבה
 מהבטלת. ואם היתה מתבטלת איזה סבה, היו
 נאבדות תיכף עמה כל המסובבות שנשתלשלו
 ממנה. וענין זה נבחן להתלבשות, שכל סבה
 מתלבשת בהמסובב ממנו כדי לקיימו. וזה אמרו
 ,לכלא אית לבושא" דהיינו שמתלבשים זה
 בזה עליון בתחתון, דהיינו כל סבה במסובב, בר
 האי" חוץ מתהו הוה שאין לו שום לבוש, כי
 אינו מתלבש בהתחתון שלו המסובב ממנו.
 אלא הוא כמו עומד בפני עצמו, בלי שום קשר
 עם האחרים המסובבים ממנו.

**(כא) בהו להאי אית ליה ציורא ודיוקנא:
 אבנין משקעין גו גליפא דתהו:**

לבהו כבר יש לו ציור וצורה, שהוא האבנים
 המשוקעות תוך החקיקא דתהו. פירוש, כי בוהו
 ה"ס המסך שנתקן בהמלכות לזווג דהכאה
 כנ"ל. וכח הדין שנתגלה בהמלכות עם תיקון
 המסך, מכונה בשם אבנים. להיותו קשה כאבן
 כלפי אור העליון ולא יניחהו לעבור לכלי
 המלכות. וצורה זו עוד לא נתגלה בתהו אלא
 רק בבהו. והוא מטעם שבתחילה בהגליפא
 (דפריי דף ט"ז ע"א)

כב) ועל דא א"ח • נקיבן יומפולמין, הני תליין באוירא. לזמנין • תליין • באוירא
דסלקי מתמן לעילא, לזמנין • מטמריין ביומא נ דעיבא, • ומפיקי מיין מגו תהומא
לאתזנא תהיו מתמן, דהא כדין חדות • ושטותא • דקא אתפשט תהו בעלמא.

דרך אמת

מסורת הזוהר

א) נקיבן ומפולמין, ח"ב קה. ח"ג רכה. רעש. רמו. וע"י חמדת הליכות המים דרך סס. נעשים האבנים ההם בריאים וחזקים. ב) ביום המעונן. וזמן ליום שהדין טולפ בו.

חלופי גרסאות • נ"א נקיבין. • נ"א הני תליין. • נ"א באוירא דסלקי מתמן לעילא ליג רק לזמנין תליין ולזמני אסמרון. • נ"א אסמרון נ"א אסמרון נ"א מטמריין. • נ"א ומפיקא. • נ"א ושטותא. • נ"א דלא.

מאמר

הסולם

והארץ היתה תהו

כב) ועל דא נקיבן ומפולמין: ועל כן האבנים נקוברות ומפולמות. אבנים שנמצאים במצרות, שמים נובעים מהן תמיד, כמו שמעין הנובע, נקראות אבנים מפולמות. שהוא מטעם, שהמה שוכבות על מעין וסותמות אותן, וע"כ בוקעים המים דרך הנקבים הנמצאים באבנים האלו. ומטפטים ויוצאים על פניהן תמיד. ואומר אלו האבנים הנקראות בהן הן ג"כ נקציה ומפולמות, להיותן מתוקנות בסוד הכושר אמעלה או"ח תמיד, כמו אבנים שג"כ הן המוציאות מעצמן מים תמיד. וכן אומר בהר כי תצא (דף דע"ט ע"א), בהן אבנין מפולמין, דאינון סלעים תקיפין וכו', וכגין דין אתקריאו אבנים מפולמות, דמנייהו מיין נפקין. בהן פירושו אבנים מפולמות, שהן סלעים חזקים וכו', ועל כן נקראות אבנים מפולמות, בשום שמים יוצאים מהן. וע"כ מכנה הזוהר לעיל את המסך בשם נביע, (באות א' ועיין בהסולם שם).

דעיבא וכו' לאתזנא תהו: לפעמים הן תלויות באויר, כי עלות משם, מגליפא דתהו, למעלה ולפעמים, ביום המעונן הן מסתרות ומעלות מים מתהום לחזין מהם את התהו. פירושו, כי בעת שהתחתונים זכאים ועוסקים בתורה ומעיט להעלות מין, הם מתקנים את המלכות בסוד המסך וזווג דהכאה, שהיא ממשכת או"י ממעלה למטה ומלבשת האו"י עם האו"ח שלה מתתא לעילא. ואז נבחן שהבהו, שה"ס אבנים המפולמות, תליין באוירא דסלקא מתמן לעילא כי האו"ח. שהאבנים מפולמות מעלות, מעלה אותן מגליפא דתהו, ומרומם אותן לבחינת אוירא. שהוא אור דחסדים, כנ"ל בדיבור הסמוך. אמנם בעת שהתחתונים מקלקלים מעשיהם, מתקלקל או תיקון המסך שנעשה בהמלכות, ואינה ראויה לזווג דהכאה עם אור העליון

הני תליין באוירא: אבנים אלו תלויות באויר. פירושו, כי בעת שאין הבהו מתוקן בסוד מסך לזווג דהכאה, נבחנות האבנים, שיורדות ונשקעות תוך התהו, דהיינו תוך הגליפא דתהו, שהיא הצמצום וכח הדין, כמיש להלן. אמנם האי בהו שבכאן הוא, כשהוא מתוקן בסוד זווג דהכאה, ומחמת זה נבחן שהוא מרומם מהגליפא דתהו, ונמצא באוירא, שפירושו אור חסדים הנקי אויר. כי אע"פ שאין המלכות יכולה לקבל האו"י, אמנם בחינת או"ח היא יכולה לקבל. ואו"ח הזה מעלה אותה לבחי (דפו"י דף ט"ז ע"א)

כג) *חשך, הוא ^באשא ^גאוכמא תקיף בגוון, ^דאשא סומקא תקיף בחיון, ^האשא ירוקא תקיף בציור, ^ואשא חיוורא * דכליל כלא. חשך תקיף * בכל

מסורת הזהר

א) חשך. ח"א יא: לט: מ. רנב: רסב: רסג. ח"ב לד: ח"ג רעט. שה: תק"ז תקי' לי עג: תקי' לו עח. תקי' סי צג. תקי' סיג צה. ז"ח בראשית ו: יתרו לב: ז"ח בלקנה. תק"ח קז: קיט. ב) אשא אוכמא. ח"ב קמ. רמא. ח"ג לג. קנד: תק"ז תקי' כ"א נב: ז"ח בראשית ג. יתרו לט. ג) אוכמא. ח"א רמד. ח"ב ק"מ. קמח. ח"ג קנד: תק"ז תקי' נ"ב פו. תקי' נ"ז צ: תקי' ע' קלד. ז"ח יתרו לא: לב. לג: ז"ח שה"ש סח: סט: ד) אשא סומקא. ח"ב רמד. ח"ג רסב. (לעיל ציון ב. ושם נסמן). ה) אשא ירוקא (ע"י לעיל ציון ב.) ו) אשא חיוורא. ח"ג קנד. רסב. לב. (לעיל ציון ב.)

חלופי גרסאות: * נ"א גוון דכליל. * נ"א בגוון דכל אשין.

והארץ היתה תהו

הסולם

סאמר

אש לבנה, שחוא צבע שרשי לכל הצבעים. פירוש, כי אחר שביאר ב' הבחינות תהו ובהו, בא לבאר עתה את בחינת החשך מה הוא. וצריך שתדע שיש כמה כינוים להעשר ספירות שהם חו"ב תו"מ. כי שמותיהן משתנות לפי ענינן ולפי פעולתן. ומבחינת יסודות הספירות מכונים החו"ב תו"מ: מים, אש, רוח, עפר. ומבחינת המסך והמלכיות שבהספירות מכונים החו"ב תו"מ ד' גוונים: לבן, אדום, ירוק שחור. ומבחינת יחס שאר הספירות אל הגוונים הבאים ממלכיות, מכונים החו"ב תו"מ: כולל, חיון, ציור, גוון.

גם תדע, שבדרך כלל, מיוחס הצמצום א' לספירת החכמה, והצמצום ב' לספירת הבינה. והוא מטעם, כי הצמצום ב' לא עלה אלא עד מקום בינה, ולא כלום לחכמה שלמעלה הימנה. וע"כ נשארה החכמה בבחינת צמצום הא'. ומבחינה הזו נבחן יסוד ספירת החכמה למים, שרומז שאין שם שום כח צמצום ודין. ויסוד ספירת הבינה נבחן לאש, שכל הדינים מתעוררים הימנה. ולפיכך מבאר הזהר את בחינת התהו שהוא מים ושלג, מטעם היותה בחינת צמצום א' המיוחס לתהו, שה"ס מים. ואת החשך שהוא צמצום ב', מבארו הזהר שהוא אש, להיותו מיוחס לבינה שה"ס אש. והנה נתבאר למה נבחן החשך בשם אש.

ועתה נבאר החו"ב תו"מ המכונים ד' גוונים, וחוי"ב תו"מ המכונים כולל וחיון וציור וגוון. וכבר ידעת שהגוונים באים מהמסך שבמלכות, מסוד זווג דהכאה שבה, המעלה ע"ס

חו"ב

העליון, ואז נבחן שנסתלק האור, ונעשה כיום המעונן שהשמש אינו מאיר, והאבנים המפולמות חוזרות ומתעלמות תוך הגליפא דתהו. וז"ש מטמרין ביומא דעיבא ומפיקי מיא מגלו תהומא לאתזנא תהו מתמן שהמלכות יורדת לבחינת גליפא דתהו, והיא מסתתרת ביום המעונן ההוא ומוציאה מים מתוך התהום, שהם דינים, ומפרנסת עם המים הללו את התהו, כלומר שהיא מחזקת את התהו שיתראה גבורותיו, שע"ז חוזרים התחתונים בתשובה ומטיבים מעשיהם, שה"ס והאלהים עשה שיראו מלפניו. וז"ש דהא כדין חדוה ושטותא, דקא אתפשט תהו בעלמא והרי אז יש שמחה, ויש שטות, שהרי החתהו נתפשט בעולם. כלומר, שמצד אחד יש חדוה, שהרי ע"י כן התחתונים חוזרים בתשובה, ונמשכים המוחין, ויש שמחה בהעלמות. אמנם מצד הב' יש שטותא, כי התהו נתפשט בעולם, ומתרבה רוח שטות, שהוא רוח הקליפות והדינים, ע"י התפשטות התהו שנעשה.

כג) חשך הוא אשא אוכמא תקיף בגוון, אשא סומקא תקיף בחיון, אשא ירוקא תקיף בציור, אשא

חורא וכו': חושך. הוא אש שחורה החזקה בצבע. כי שום צבע לא ישלוט לשנות את צבע השחור. והוא אש אדומה החזקה במראה. כי צבע האדום בולט למראה העין יותר מכל הצבעים. והוא אש ירוקה החזקה בציור. ששלימות כל ציור הוא ע"י צבע הירוק. והוא

אשין, ודא *אתקיף לתהיו. חשך הוא אשא, ולאן איהו *אשא ב'חשוכא, בר כד אתקיף לתהו, ורזא דא ותכהנה עיניו מראות ויקרא את עשו וגו'.

מסורת הזהר

א) אשא חשוכא. ח"א לא. ח"ב רמג. ד"ח בראשית ג. ב) חשוכא, ח"א כו: ל: לב. קמב. רנב: רסג. ח"ב קכו: קמט: רכב: ח"ג קכג: קלב: קנד: רמח: רמח: שה: תק"ז תקי סט קסו: תקי ע' קלד. ד"ח יתרו לב. לג: לו: תקיח קז: ג) ותכהנה עיניו מראות, בראשית כו: ח"א קמא: רנב: רסג. ח"ב מו: ח"ג עש: קצו. ד"ח יתרו לה. תק"ח קסו. ד) ויקרא את עשו, ח"א קמב. ח"ב קפח: ח"ג קצו. חלוסי גרסאות • נ"א תחלף לתהו.

והארץ הייתה חשו

חסולם

פאטר

מקבל שליטה מבחינתו בחויב תויס דראש, והוא נעשה גיכ בגוף לבחינת שורש לכל הצבעים.

חשך תקיף בכל אשין ודא אתקיף לתהו:

חשך הוא חזק בכל מיני האש. והוא מתקיף את החחו. כלומר, שהוא הכולל של כל הדין של כל ד' אשין שבבינה, וע"כ החשך מתקיף ומתגבר על המלכות דתהו, פי מעביר כח הדין דתהו מהמלכות, וממתיקה בסדת הרחמים שבה. כי מתחילה הבינה קולטת בתוכה את המלכות דתהו, ואח"כ היא מהפכת המלכות הזו למדת הרחמים שבה. אתקיף, פירושו שלוחם עטו כדי להכריעו. והוא מלה"כ ואם יתקפו האוד (קהלת ד' י"ב) וכן מתקיף לה הנמצא בגמרא. וז"ש ודא אתקיף לתהו כלומר שמתגברת על התהו ומעבירה כח הדין מסו.

חשך הוא אשא, ולאן איהו אשא חשוכא

בר כד אתקיף לתהו וכו'. חשך הוא

אש, הנרשא ד' גותין הנ"ל, ואינה אש חשכה רק בעה החספתה את החחו. כלומר כי חשך בעצם הוא הבינה הנקראת אש, והחויב תויס שבה, הם מלובשין בדי' גוונין הנ"ל: לבן אדום ירוק ושחור, שהם אינם אשא חשוכא, ומה שנק' חשך, שהמשמעות הוא אשא חשוכא, ואומר שהיא נקראת בשם זה, רק בעת פעולתה להתקיף את התהו ולהמתיקו במדת הרחמים שבה. וז"ש ולאן איהו אשא חשוכא בר כד אתקיף לתהו. שאינה אש חשיכה, רק כשמחפפת את החתה. והיינו רק בעת שמעבירה מדת הדין של התהו. וז"ש ורזא דא ותכהנה עיניו מראות ויקרא את עשו וכו' כי יצחק היס תבינה, כי האבות הם חבידי, ובעת שרצה להכניע

חויב תויס ממסה למעלה הנקרא ראש, וע"ס חויב תויס ממעלה למטה הנקרא גוף. וכמו שביאר הזהר (לעיל דף ד' אות א) דאצטבעו גוונין לתתא שרק בהע"ס שממעלה למטה הנק' גוף, יצאו ד' גוונים חויב תויס, ולא בע"ס דראש, מטעם שהגוונים ממלכות באים, ולהיותה הסבה לחויב תויס דגוף, לכן נצטבעו בגוונים, משא"כ בהראש, שהיא למטה ממנו, אין הדין שבה יכול להתעלות למעלה ממקום מציאותו ע"ש.

ולפיכך החויב תויס דע"ס דראש מכונים

בשם: כולל, חיזו, ציור, גוון. החכמה היא בחי' כולל ושורש לבד, ואין בה אפילו חיזו מהגוונים, ובבינה יש עכ"ס בחינת חיזו, ובתית יש בחינת ציור הקרוב יותר לבחינת גוון, וגוון ממשי הוא רק בהמלכות של ראש, כי בחינת הגוון להיותו דין אינו יכול לעלות למעלה ממקומו. והנה ד' הבחינות האלו שבחויב תויס דראש, מראות כחן ושליטתן גם בדי' גוונים לבן אדום ירוק ושחור, שבחויב תויס דגוף. ח"ש אשא אוכמא תקיף בגוון כי המלכות דגוף נבחנת לגוון שחור, ונמשך לה כח מיוחד מבחינת גוון שלה, בבחינתה בחויב תויס דראש, ע"כ שליטתה גדולה בבחינת הצבע, שאינה מקבלת שינוי ע"י שאר הצבעים. אשא סומקא תקיף בחיזו הבינה דגוף שהיא בגוון אדום, שליטתה גדולה בבחינת החיזו שמקבלת מבחינתה בחויב תויס דראש. אשא ירוקא תקיף בצ"ור התית דגוף, שהוא בגוון ירוק, שליטתו גדולה בבחינת הציור שמקבל מבחינתו בחויב תויס דראש. אשא חורא דכליל כלא החכמה דגוף שהיא בצבע לבן, כליל כלא, כי

(דפרי ט"ז ע"א)

חשך פני רע * דאסבר אנפין לרע, וכדין אקרי חשך, דשרי עליה לאתקפא ליה, ורוא דא בחשך על פני תהום.

כד ר' ריח הוא קול דשארי על בהו ואתקיף ליה ואנהיג ליה בכל מה דאצטריך. ורוא דא קול יי על המים. וכן ורוח אלהים מרחפת על פני

ספודת חהר

א) דאסבר אנפין לרע, (רוחם להיבא) ח"ב מו: ג) ודחשך על פני תהום, בראשית א. ח"א רג: ח"ב קמט: קט. ז"ח בראשית ו' טד שיג. יג טד שכב. תק"ח קז טד שלג. קי שא מז. טב כח. טד. קיט. טא שיז ג) תהום: ח"א רסג ח"ב לה. ח"ג רכו: רעט, תק"ז חק' כז שא: חק' לז עג: חק' סז צ"ג. חק' ס"ג צה. ז"ח יתרו לב: ז"ח רח עו. תק"ח טז: קיט: ד) רוח, ח"א יא: לט: מ. ח"ג שה: תק"ז חק' כ"א פג. חק' כ"ה ע: ה) קול ה' על המים, תהלים כט. ח"א לא. קיח. ח"ב קט. רע: ח"ג לא: קעב. רכו. ז"ח בראשית ג. לעיל ל' את ב'.

אלופי גרסאות: * נ"א ונד אסבר פנים לרע אקרי חשך. נ"א וכד אסבר פנים לרע וכדין. נ"א וכד אסבר אנפין לרע וכדין. * נ"א פני המים, אבנין משקען וכו'.

והארץ היתה תוהו והסולם וואמר

הוא קול השורה על בחי' ומסויב אחרו בכל מה שצריך. פירוש, כי תיקון המסך בסוד צמצום ב' הניל. נק' בשם רוח. (כניל באות י"ז ע"ש בהסולם). כי המסך הזה מעלה ארץ וממשיך קומת ע"ס באור של קומת רוח, וכיון שבא מן הבינה הנקראת בשם אלהים, ע"כ נק' קומה זו שיצאה על המסך הזה בשם רוח אלהים. כי הוא רוח קודשא דנפיק מאלהים חיים שהוא הבינה, ע"ש. וקומה זו של רוח נבחן לאור הז"א, כי רוח הוא בחינת ז"א, והוא נק' קול, כניל.

להכניע את עשו, וזכרה להשתתף או עם בחינת אמלכות, שע"ז ותכהנה עיניו מראות, דהיינו שהבינה עצמה נתמעטה מכח השתתפותה עם אמלכות, בסוד אשא חשוכא, ואו קרא את עשו שהוא כח הדין שבתהו כדי להכניעו חחת הקדושה. הרי שבעת פעולת הבינה להכניע את התהו, היא נבחנת לאשא חשוכא.

חשך פני רע, דאסבר אנפין לרע, וכדין אקרי חשך, דשרי עליה לאתקפא

ליה: הפנים של רע הוא חשך, ויצחק שהסביר פנים לרע, לעשו, נקרא או חשך, ששורה עליו בכדי להתקיף אותו. פירוש, הוא מבאר הכתוב ותכהנה עיניו מראות, מפני שיצחק הסביר פנים לעשו שהוא רע, ע"כ קפץ עליו פני רע, שהוא חשך. ולמה הסביר פנים לעשו, הוא משום דשרי עליה לאתקפא ליה, ששרה עליו כדי להתקיפו. כי בהשראתו עליו נמצא מתקיף אותו ומכניעו. וכיון שהוא שורה על הרע כדין אקרי חשך, ומכאן ראיה שאין הבינה נק' בשם חשך, אלא בעת שפועלת להמתיק כח הדין דתהו מהמלכות, כי או בהכרח היא נמצאת שורה על התהו כדי להכניעו, שמשום זה היא נחשכת ונעשית לאשא חשוכא.

כד ר' ריח, הוא קול דשארי על בהו, ואתקיף ליה ואנהיג ליה בכל

מה דאצטריך: רוח, שבהכתוב ורוח אלהים.

וזה אמרו ר"ח, הוא קול דשארי על בהו כי יש כאן ענין צמצום לחוד, שהוא הנק' חשך. ויש כאן ענין מסך לחוד הנק' רוח. וכן לעיל אומד ענין צמצום א' לחוד הנק' תהו, וענין מסך לחוד הנק' בהו. ולפיכך בחינת צמצום ב' הנק' חשך, שורה על התהו ואתקיף ליה ומכניעו, כנ"ל בסמוך. והמסך דצמצום ב' הנק' רוח, שורה על המסך דצמצום א' הנק' בהו ואתקיף ליה, לכלול אותו בתוכו, בכדי שיוכל להמשיך רוח אלהים חיים מן הבינה. ויש ר"ח, הוא קול דהיינו קומת ז"א הנמשך מאלהים חיים הנקרא קול, דשארי על בהו שהוא רוכב על המסך דצמצום א' הנק' בהו, ואתקיף ליה ואנהיג ליה בכל מה דאצטריך והוא מתקיף אותו זשולט

המים. אבנין משקען גו תהומי, דנפקי מייא מנהון, ועל דא אקרין פני המים. רוח אנהיג • ואתקיף לאינון פנים פני תהום, • דא כמה דאצטריך ליה • ודא כמה דאצטריך ליה.

חלופי גרסאות: • ניא פני המים ליג. • ניא פנים. • ניא ואתקיף. • ניא דא כמה דאצטריך ודא תהו. ניא דא ודא כמה דאצטריך ליה. • ניא דא ודא כמה דאצטריך ליה ליג.

מאמר

הסולם

וחארץ תיחת החו

דרוח אומר "אבנין משקען גו תהומי דנפקא מייא מנהון" ויש להבין ההפך בין גליפא דתהו ובין גו תהומי. והענין הוא הצמצום א' נק' תהו ולא תהום, אלא הצמצום ב' נק' תהום, כמיש וחשך על פני תהום, שפירושו מוצא המים בלבד, כי בחינת התהו שבו, כבר נמתק עם עליתו להבינה, ולא נשאר ממנו אלא בחינת מוצא מים בלבד.

וזה אמרו רוח הוא קול דשארי על בהו וכו' ורזא דא קול ה' על המים, וכן ורוח אלהים מרחפת על פני המים ומשמיענו שמסך הזה דצמצום ב' הנק' רוח אלהים, אין בו מבחינת גליפא דתהו כמו בהמסך דבוהי, משום דשארי על בהו ואתקיף ליה ואנהיג ליה וכו', ועיכ אין בו אלא מבחי' צמצום ב' הנק' תהום, שהוא מוצא מים לבד, דהיינו מוצא למוחין, כי כח הדין דתהו חלף ועבר משם. ולפיכך מכנהו הכתוב בשם מים, כמיש ורוח אלהים מרחפת על פני המים, כי אבנין משקעין גו תהומי דנפקא מייא מנהון כי המלכות לא נתאבנה שלא לקבל האור מטעם תוקף הדין של גליפא דתהו, אלא היא נתאבנה שלא לקבל האור ולדחותו בזווג דהכאה, רק מטעם כדי לאפקא מייא, דהיינו כדי להמשיך קומת אור ממעלה למטה ולהלבישו עם האויח שלה ממטה למעלה. ולפיכך אקרין פני המים כי בחינת הצמצום נק' פני תהום, בסודיכ וחשך על פני תהום, ובחינת המסך נק' פני המים, כי הן הצמצום והן המסך לא באו כאן משום דין, אלא להוציא מים בלבד. כי רוח אנהיג ואתקיף לאינון פנים פני תהום תרוח הכהיג והתקיף להפנים האלו והקראות פני תהום.

פירוש

ושולט עליו כדי להנהיג אותו בכל מה שצריך. כלומר שיוכל להמשיך עליו כל המוחין שצריך. שמתחילה ממשיך עליו קומת רוח חיים מהבינה ואח"כ גם בחינת גיר מהבינה, כמיש להלן בהמקרא דיהי אור. וכל כמה שכח המסך דבהו שולט, לא יוכל להמשיך מבחינת בינה כלום, כי כל בחינה מקבלת רק מבחינה שכנגדה ולא כלום מלמעלה מבחינתה, ועיכ כל עוד שכח המסך דבהו שולט על המלכות, שהיא בחינתה עצמה, לא תוכל המלכות לקבל מהבינה כלום. אלא אחר שהשיגה כח המסך דצמצום ב' הנק' רוח, שהוא בא מן המלכות שנכללה בבינה עצמה, ונעשתה מחמת זה כמו עצם הבינה, ע"כ יכולה לקבל מהבינה, כי נעשתה בזה כמו בחי' שכנגדה ממש. ולפיכך אומר, שהמסך דרוח שורה על המסך דבהו, ואתקיף ליה כדי לבטלו, ויוכל להמשיך כל מה דאצטריך אל המלכות, שהם רק ומוחין מהבינה, כי אין תיקון להמלכות זולת ע"י המוחין מן הבינה כנודע.

אבנין משקען גו תהומי דנפקא מייא מנהון, ועל דא אקרין פני המים:

האבנים משוקעות תוך התהומות שמים יוצאים מהם. ועל כן נקראות פני המים. פירוש. כבר נתבאר לעיל, שתיקון המסך בהמלכות נק' בשם אבנין, משום שעל ידו מתאבנת המלכות שלא לקבל לתוכה את אור העליון. שע"ז נעשה עליה הזווג דהכאה. ואומר שמשום שהמסך משוקע ומתוקן תוך התהומות, דהיינו בהמלכות. שע"י זווג דהכאה יוצא מים משם, לכן אומר הכתוב ורוח אלקים מרחפת על פני המים. כי האבנין שהם המסך נקראות פני המים כי מזווגם יוצא המים שהם המוחין. והנה לעיל אצל המסך דצמצום א' הנק' בשם בהו, אומר אבנין משקעין גו גליפא דתהו נפקי גו גליפא דמשקען תמן (אות כ"א ע"ש) וכאן בהמסך

(רפ"י טז ע"א)

כה) תהו, עליה שריא שם *שדי. בהו, עליה שריא שם *צבאות. חשך, עליה שריא שם אלהים. רוח עליה שריא שם ידלד.

כו) רוח חזק מפרק הרים לא ברוח ה' וגו', *שמא דא לא *הוי ביה, דהא שדי שלטא *עליה ברזא *דתהו. ואחר הרוח רעש לא ברעש ה', דהא

מסורת הזהר
 א) שדי, ח"ב רנז. ח"ג יא: קיט: רלא. ז"ח בראשית
 ב) צבאות, ח"א רסב. ח"ב רנח: רסא: רלב
 ח"ג יא: ז"ח בראשית ט.

דרך אמת

ב) ולאו הסמות שולטות על הקליפות. וענן הסמות. ויקרא יא:

חלופי גרסאות: *ניא שמה. *ניא שרי. *ניא עליה ליג. *ניא דפתרא דתהו.

והארץ חיתה תחו

הסולם

מאמר

נולדים ויוצאים כל צבאות ה'. וכיון שבהו היס תיקון המסך בסוד הזווג, כנ"ל, נמצא שקנתה המלכות בחינת יסוד הנק' צבאות. חשך עליה שריא שם אלהים: על חושך שורה השם אלהים. כי חשך, היס צמצום ב', דהיינו עלית המלכות למקום בינה, כנ"ל, והבינה נק' אלהים, נמצא שהארץ, שהיא המלכות שנכללה בחושך הזה, הרויחה בזה שם אלהים מהבינה.

רוח, עליה שריא שם הוי"ה: על הרוח שורה השם הוי"ה. כי רוח היס תיקון המסך דצמצום ב' בהפליכות, שהמשיכה קומת ז"א הנק' קול, מהבינה, בסוד, קול דרכיב על בהו ואנהיג ליה בכל מה דאצטריך, כי מבחי המסך דבהו לא היה ראויה המלכות למוחין דג"ר, הנקראים בשם הוי"ה, משום שכת הדין דגליפא דתחו שורה עליה, כנ"ל, אבל אחר שהשיגה מסך מבחינת בינה, בסוד אבנין משקען גו תהושי דנפקי מניה מייא, שפירושו, שאין בהמסך שום דין, אלא שהמסך נתאבן לעכב על אור העליון בכדי לעשות זווג דהכאה להמשיך קומת החסדים מהבינה, הרי יכולה המלכות לקבל עתה גם מוחין דג"ר הנקראים הוי"ה, בסוד יהי אור, שהיס שם הוי"ה, וז"ש, רוח, עליה שריא שם הוי"ה.

כו) רוח חזק מפרק הרים לא ברוח

הוי"ה וכו': ברוח אינו שורה השם הוי"ה וכו'. כי רוח חזק זה הוא יוצא מבחינת תהו (כנ"ל באות י"ט) ועל כן אומר הכתוב לא ברוח ה', כי בתהו רק שם שדי שורה עליה, וכן ברעש, שמבואר שם, שהוא יוצא מבהו

פירוש כי קומת הרוח שיצא על המסך, הנהיג וקיים את הפנים של פני תהום, וכן אתקיף את הפני תהום. כלומר, כי תחילה אנהיג וקיים את פני תהום כדי להוציא מיים בזווג דהכאה. ואח"כ גם אתקיף ליה לבטלו לגמרי, כנ"ל (באות י"ח) דישתאר ההוא וזהמא דלית ביה זהמא כלל. עשיה, והיינו בעת שרוצה להמשיך מוחין דג"ר בסויה יהי אור, כמ"ש להלן. וז"ש דא כמה דאצטריך ליה ודא כמה דאצטריך ליה זה כפי מה שצריך לו, וזה כפי מה שצריך לו. כי בעת שצריך לקומת חסדים מהבינה הנק' מים הוא מנהיג ומקיים את הפני תהום ובעת שצריך להמשיך מוחין דג"ר, הוא מבטל אותו לשעתו, כדי שיוכל להמשיך מוחין דג"ר מהבינה.

כה) תהו, עליה שריא שם שדי וכו'. על תהו שורה השם שדי, סוד שם שדי, היס הגבול והסיום של התפשטות האור. בסוד שאמר לעולמו די ולא יתפשט יותר. ובהיות הארץ, שהיא המלכות בבחינת תהו שריא עליה השם שדי, דהיינו לבחינת גבול וסיום האור בלבד. כי האור לא היה יכול להתפשט לתוכה מכח הצמצום הרוכב עליה כנ"ל, ונמצא, שנסתיים האור ממעל לה, והיא עשתה סיום עליו, שהוא סוד שם שדי.

בהו, עליה שריא שם צבאות: על בהו שורה השם צבאות. סיום כל פרצוף מבחינת המסך דיסוד, נק' צבאות, בסוד אות הוא בצבאות שלו, כי הוא רומז על בחינת הזווג שאינו נעשה רק על המסך הזה, ומשם

בראשית

שם צבאות שלטא ביה, ברזא דבהו. ועל דא אקרי בהו. רעש, דלאו איהו בלא רעש.
 (כז) ואחר הרעש אש לא באש ה', דהא שמא * דאלהים שלטא ביה מסטרא
 דחשך. ואחר האש קול דממה דקה, הכא אשתכח שם ידויד. ארבע פרקי
 הכא, דאינון ב' פרקי גופא ואברין ידיען, דאינון ארבעה, ואינון תריסר. והכא
 שמא גליפא דתריסר אתוון. דאתמסר לאלהיה במערה. *
 (כח) * ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. מהכא איהו שירותא ללאשכחא

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) אברי הגוף. (ב) שם זה שולט באויר, וכו' היה אליא
 זל טס. עיין ויקל ר"א ע"א. ושם זה הזכיר משה
 רבינו ע"ה. במוך הענן להכריח את קמואל. כמכר פי
 בשלח נה. א. ושלח לך קמ"ב ע"ב. (ג) למנוח אלוהות
 וסודות עליונים.
 על שם י"ב) בזמרה יוד. ז"ח רות פנ. (ד) ויאמר אלהים יהי אור, בראשית א. ח"א יא. כב. ל. לא.
 מה: ז. קמה. קטג. רנב: רסג. רסד. ח"ב לד: ק. קכז: קמח: קמט: סס. קסא. קסו. קסז: קעו: ח"ג יא: כח:
 קסו. ריש: רמה: ת"ז תקי' ה' יט. סוף תקי' יח לו: ריש תקי' כ"ז עא. תסי ליג עז. תקי' ל"ז עז: תקי' ל"ז עח:
 תקי' ל"ט עט: תקי' מ"ב פא: תקי' ס"ט קח: ז"ח בראשית א. טא שא. ז טד שיא. ח טא שכא. ח טד שב. שם. יתרו
 לב טג שכמ. לד טב שמו. לו טד שו. שהי"ט עג טג שלה שמג. תק"ח קט טג שגד. קיב טג שיב שכב. קסו טב שכא.
 קסו טג שד. קסו טב שכ.

חלופי גרסאות: * נ"א דהא הכא. * חסר כאן ותמצאהו בדרך ל' ע"א (בדומי) בדיה והארץ חיתה תמו ובגו
 סוספיתא עד הגלות פתימין דלא אתגליין. (אה"ל)

מאמר

חסולם

והארץ חיתה תמו

מבהו. אומר הכתוב לא ברעש ה' רק השם
 צבאות שורה עליו. וכן באש היוצא מהחשך.
 אומר הכתוב לא באש ה', כי רק שם אלהים
 שורה עליו. אבל בקול דממה דקה, שהוא בא
 מבחינת רות אלהים שעליו שורה השם הויה,
 אומר הכתוב, ויהי כשמע אליהו וכו' והנה אליו
 קול ויאמר מה לך פה אליהו. והנך מוצא, שבג'
 בחינות הראשונות, לא יצא מהמערה, רק בעת
 ששמע קול דממה דקה, יצא תיכף מהמערה
 וקבל פני ה', שהוא מטעם כי הכא אשתכח
 שם הויה, וידע שהויה מדבר אליו.
 (כז) ארבע פרקי הכא דאינון פרקי
 גופא ואברין ידיען, דאינון
 ארבעה ואינון תריסר: בחסם הויה יש
 ארבע פרקי, דהיינו ד' אותיות, הרומזים לפרקי
 גופא דארם ואברים ידועים, שחס ארבע והם
 שנים כשר. והכא שמא גליפא דתריסר
 אתוון דאתמסר לאלהיה במערה. וכאן
 ה"ס שם בן י"ב אותיות, שנמסר לאלהיה במערה.
 דהיינו ג' היות שבכל אחת ד' אותיות שהם

מאמר יהי אור

(כח) מהכא איהו שירותא ללאשכחא גניזין,
 היך אתברי עלמא בפרט:

מכאן מהמאמר יהי אור, היא התחלה למצוא
 חסודות, איך נברא העולם. בדרך פרט. דעד

גניזין, היך אתברי עלמא בפרט. דעד הכא הוה בכלל, ובתר, אתהדר כלל למהוי א כלל ופרט וכלל.

כט) עד הכא הוה כלא תלייא באוירא מרזא דאין סוף, כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה רזא דאלהים, כתיב ביה אמירה, * ויאמר אלהים. דהא לעילא לא כתיב ביה ^ב אמירה בפרט, * ואעיג ^ג דבראשית מאמר הוא, אבל לא כתיב ביה ויאמר.

דרך אמת (ה) סקוים ס'ק מל. ונמנחם יחודה כב. וכו' סוף ע"ל. זוכר ולתחקי כסד.
מסורת הזהר

א) כלל ופרט וכלל, ח"א רמז: ח-ב ג. ח"ג רמז. ת"ז תקי מ"ז פד. ז"ח בראשית ו ט"ב ש"ט. ב) אמירה:
ח-ב ע"ט: ח"ג פ"ח: קלב: ג) בראשית מאמר הוא ח"א ל. ח"ב קפח:

אלוהי גרסאות: * נ"א דכתיב ויאמר. * נ"א אעיג.

ויחי אוו

הסולם

מאמר

כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה, רזא דאלהים כתיב ביה אמירה:

כיון שנתפשט הכח בהיכל העליון, שהי' אלהים, כתוב בו אמירה. היכל העליון הוא פרצוף ישויות שהוא היכל הב' דא"א הנזכר לעיל בדף ט' אות ד'. ואומר שם שתחילה יצא ההיכל מראש דא"א בסוד אשר ראש דנפיק מראשית. ונתבאר שם בהסולם שישויות הי' השם אלהים, שה' אותיות הם כח"ב תו"מ, וכשיצא מראש דא"א, לא נשאר בו אלא ב' אותיות מ"י דאלהים, שהי' קומת אויר, בכלים דכתר חכמה שהם מ"י, ואז לא האיר בהיכל השם אלהים, שהיו חסרים לו האותיות א"ה דאלהים, ואח"כ על ידי הארה עליונה הוחזרו ג' אותיות א"ה אל הישויות, וחזר ונשלם השם אלהים והאיר בהיכל, ויצאה בו קומת ג"ר. עשה. וי"ש כאן כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה, דהיינו שחזרו ג' אותיות א"ה אל ההיכל, רזא דאלהים, שהי' השלמת ה' אותיות דאלהים כנ"ל, כתיב ביה אמירה, אז כתוב בו המלה ויאמר, שמשמעותו, זוג להשפעת ג"ר, כמ"ש להלן. והוא פרט הראשון דבריאת העולם. דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה בפרט, שהרי מקודם לכן לא כתוב המלה ויאמר, שהוא פרט, ואעיג דבראשית מאמר הוא אבל לא כתיב ביה ויאמר, ואעיפ שהכתוב בראשית הוא ג"כ מאמר, המשלים לעשרה מאמרות שבמעשה בראשית, אב"ג לא כתוב בו

הכא הוה בכלל, שעד כאן מוכר בריאת העולם בדרך כלל, דהיינו בהכתוב בראשית ברא אלהים וכו', ובתר, אתהדר כלל למהוי כלל ופרט וכלל. ואח"כ חזר הכלל לחיות כלל ופרט וכלל. פירושי, כי תחילה נזכר בריאת העולם בדרך כלל, בהכתוב הא' בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. ולא נזכרו שום פרטים איך נבראו שמים וארץ. אמנם אח"כ נזכרו כל פרטי מעשה הבריאה, ממאמר הא' יהי אור עד הכתוב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וכו' ויכולו וכו'. הרי עתה נעשה הכלל דהיינו הכתוב הא', לכלל ופרט וכלל, כי הכתוב בראשית הוא כלל הא'. ומהמאמר יהי אור והלאה הם הפרט והכתוב וירא וכו' הוא כלל האחרון.

כט) עד הכא הוה כלא תלייא באוירא מרזא דאין סוף: עד כאן, הי' תלוי

הכל באויר המושפע מסוד אין סוף. נשמד בזה שלא יוקשה, הלא כבר כתוב והארץ היתה תהו ובהו וכו', שהיא פרטיות הבריאה ולא כלל. וע"כ אומר, שעד כאן הי' תלוי הכל באויר, כלומר שלא היה בעולם, שהוא ז"א, רק קומת אויר, שהוא אור דנפש רוח בכלים דכתר חכמה. דהיינו כמ"ש לעיל בהכתוב ורוח אלהים מרחפת על פני המים. כנ"ל בדף ל ד"ה ורוח. ולפיכך עוד אין זה נחשב לבחינת בריאת עולם בפרט, כי חסרה ג"ד, אלא נבחן שעוד הבריאה כלולה בסוד א"ס, שלא יצאה עוד לגילוי.

ל) • דא ויאמר, איהו קיימא נלמשאל ולמנדע. ויאמר, חילא נ דאתרם.
 * • וארמותא ב' נ בחשאי מרזא דאין סוף • ברישא דמחשבה. ויאמר • אלהים,
 השתא ה' אוליד ההוא היכלא, ממה • דאתעדיאת • מורעא דקדש, ואוליד

דרך אמר

מסורת הזהר

א) ויאמר — בחשאי ח'ג קלב: ב) בחשאי ח'א
 כד: ג: רש. רי. רלד: ח'ב קל: קלב: קלד. רב. ח'ג
 לט. פח. קנה. קנו. קעז: רל: ת'ז חק' יוד כה. חק'
 ליה עח: ז'ח בראשית ד ט'ג שכב. ה' טב ששו. יתרו
 לח טג שיא, שטז. סד שכב. מא טב שיב. מה טא שלג.
 שהיש טג טא שיה. מה טד שלו שמב. תק'ח קא טא
 שכא קד טג שמש. תק'ח קד טג שמו קי ט'ג שיב.

א) אוחיות מ'י אורי. ב) ליטא ולימן ולחקור בו מן
 הננין ולמסה. אכל משס ולמעלה אין דורשין. דכתיב
 הנכסרות לה' אלהינו. וזה כבוד אלהים הסתר דבר.
 ג) שמסס מחלילות הכרומות והמעשרות השפט והכרכה
 מלעילא. ד) כל אמירה בחשאי. כד'א ולמרת בלבנדך.
 ה) ס'י לעיל דף ס'ו ע"ב.

חלופי ברסאות: יניא דא ליג וגריס דויאמר. וניא דא ויאמר ליג. • ניא ארמותא. • ניא ברזא. • ניא ליג אלהים.
 • ניא דאעזי וניא דעאדי, • ניא דורעא וניא בורעא.

מאמר

הסולם

יהי אור

ל'חוך ממנו. אלא האור טתום במקומו. והוא מטעם
 חוסר אור החסדים. שאין החכמה מאירה בלי
 לבוש מאור החסדים כנ"ל בדט"ז ד"ה וזה אמרו.
מרזא דא"ס ברישא דמחשבה, ואור נמשך
מסוד א"ס ברישא דמחשבה, דהיינו בעצם
 הבינה בהג"ר שלה הנקי רישא דמחשבה, ולא לז"ס
 תחתונות דמחשבה. והוא מטעם, כי הגיד יכולות
 לקבל אור החכמה בלי לבוש דחסדים, ולכן
 מתפשט בהם האור אע"פ שאין שם חסדים.
 משא"כ ז"ס תחתונות אינן יכולות לקבל אור
 חכמה בלי התלבשות באור חסדים, וע"כ כיון
 שחסר שם אור החסדים, אין אור החכמה יכול
 להתפשט בהם.

ויאמר, להיותו בבחינת כלל. ויאמר הוא פרט.
 הרי שהכתוב ויאמר אלהים יהי אור, הוא
 התחלת הפרטים שבבריאת העולם.

ל) דא ויאמר איהו קיימא למשאל
 ולמנדע: ויאמר זה, הוא עומד לשאלה
 ולדעת. כי ויאמר, הוא אותיות מי אור שזה
 יורה בחינת שאלה. והיינו פרצוף ישו"ת שאומר
 עליו לעיל (בהקדמת הנוהר דף ח' אות ט')
 שה"ס מ"י דקיימא לשאלה (ועש"ה פירוש
 הרברים). והוא לאפוקי את אורא עלאין שמהם אינם
 נמשכים מוחין אלו, כי הם אינם עומדים לשאלה,
 כי הם אוריא דלא אתיידע. כמ"ש שם.

ויאמר חילא דאתרם וארמותא בחשאי:
 ויאמר. יורה כח שהונף, והתנופה היא
 בלחש. פירוש, ויאמר ה"ס אבא. אלהים ה"ס אמא.
 והיינו אויא תתאין הנקי ישו"ת. וזכור זאת לכל
 ההמשך. וכבר ידעת שענין יציאת המוחין דגדלות.
 הוא ע"י החזרת האותיות אל"ה דבינה ממקום
 זו"ן למקום בינה, להשלמת השם אלהים. וז"ש
ויאמר, חילא דאתרם, ויאמר, יורה על הכח
שהונף, דהיינו שהניף האותיות אל"ה ממקום
זו"ן למקום בינה, כי תנופה זו נעשה על ידי
הארת אבא המרומז בויאמר. וארמותא
בחשאי, והתנופה, שהארת אבא עושה, הוא
עושח בלחש. כלומר שהארת התבטת אינו נודעת

ויאמר אלהים, השתא אוליד ההוא
היכלא ממה דאתעדיאת מורעא
דקדש: ויאמר אלהים, משמעותו, כי כחה
 הוליד היכל החוא את הזרע קדש שהיתה
 מעוברת מהם. היכל הוא בינה הנקי ישו"ת.
 זרע קודש הם זו"ן. ואומר שעתה. אחר שאבא,
 שה"ס ויאמר, הניף האותיות אליה והחזירם
 לאמא שה"ס מ"י, ונשלם בה אותיות אלהים,
 (כנ"ל בדיבור הסמוך) הוליד ההיכל, שה"ס אמא,
 את הזו"ן הדבוקים באותיות אל"ה, שהיתה
 פעוברת מהם.

פירוש כי מתוך שהאותיות אל"ה היו

בכשאי. והוא דאתילד * אשתמע לבר, מאן דאוליז ליה אוליז בכשאי דלא אשתמע כלל, כיון דנספ מניה מאן דנספ אתעביד קול דאשתמע לבר. לא) יהי אור. כל מה דנספ י ברזא דא נפק. יהי. על רזא דאו"א, דאיהו י"ה, ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה, למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא.

מסורת הזהר

א) אשתמע לבר: ח"א נ: רי. ח"ג לט: ב) יהי אור, ח"א רלכ: ח"ב קסו. קסו: תק"ז חק' לי ע"ד: חק' לי ע"ז: ז"ה ד' עד שכב. לד טב שמג. ג) ברזא דא נפקי. (אתמשט כל הוות) ת"ז חק' לי ע"ד. ד) יהי ח"א רלכ: ח"ב קע"ז:

הוי אור

הסולם

מאמר

התפשטות. ויש מאן דאוליז ליה אוליז בכשאי דלא אשתמע כלל: מי שהוליד לזו"ן, הוליד אותו בלחש שלא היה נשמע כלל. וזה קאי על לידת המוחין לזו"ן בעודם תוך הבינה, שאז הם בכשאי כנ"ל. כיון דנספ מניה מאן דנסיק אתעביד קול דאשתמע לבר, כיון שיצא ממנו, מן הבינה, מי שיצא, דהיינו זו"ן, נעשה קול, שנשמע לחוץ. וזה קאי על יציאת זו"ן מהבינה אל מקומם עצמם, שזה נעשה אחר יציאת קומת חסדים על המסך דזו"ן, שאז מתלבשת החכמה בחסדים, ויש לה התפשטות לחוץ להאיר להתחתונים.

נפילים בתוך מדרגת הזו"ן, במשך זמן יציאת הבינה מראש. נעשו למדרגה אחת עם הזו"ן. כי זה הכלל, העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, וכן התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ולפיכך בעת שהארת אבא הניף אתון אליה למקום הבינה. הרי עלו עמהם הזו"ן הרבוקים בהם. כמדרגה אחת, וגם הזו"ן נתחברו להבינה. וזה נבחן שהבינה נתעברה עם הזו"ן. כי הזו"ן נתרבקו בה, ונעשו אליה סוד ורע קודש. כי בהיותם דבוקים בה, הם מקבלים מוחין דקודש מאבא כמו הבינה עצמה. שז"ס העובר, האוכל ממה שאמו אוכלת.

ויש לרעת, שכל הגורם ללידת הז"א ויציאתו מהבינה, הוא הזווג הנ"ל על מסך דז"א להמשיך קומת החסדים. באופן, שהתלבשות חכמה בחסדים ולידת הז"א באים כאחד. כי ע"י זווג הזה, ניכר מדרגת הז"א, שאינו שייך להבינה, והשינוי צורה נבחן ללידה, ואכמ"ל.

דאיתילד אשתמע לבר: הבינה הולידה את הזו"ן בלחש והוא שנוכח, נשמע לחוץ. ולכאורה תמוה, הרי ואוליז הוא ענין אחד עם דאיתילד, ואם הולידה בלחש הרי הולד לא נשמע לחוץ. אמנם יש כאן בי לידות, א) לידת המוחין להזו"ן, בעודם תוך הבינה. ב) לידת הזו"ן, להוציאם ממקום בינה למדרגתם עצמם. והנה לידת המוחין, הנעשים ע"י תנופת אתון אליה למקום בינה, שאז חוזרת בינה, להראש דא"א, הם נבחנו להארה בכשאי. בלי התפשטות לחוץ. משום חוסר חסדים כנ"ל. ויש ואוליז בכשאי, דקאי על לידת המוחין. אבל לידת זו"ן עצמם ויציאתם ממקום בינה למקומם עצמם, זה נעשה ע"י זווג הבינה על המסך דזו"ן. שמוציאה קומת חסדים להלביש אור החכמה בחסדים. ואז הוא מולידה הזו"ן, ומורידה אותם למקומם עצמם. ועתה אחר שנתלבשה החכמה בחסדים הרי המוחין גשמיים לחוץ. שיש להם

לא) יהי אור, כל מה דנספ, ברזא דא נפק: כל היוצא ונאצל בהעולמות. יוצא בסוד הכתוב הזה דיהי אור. כלומר שדרכי פעולת הזווג המבוארים לפנינו בביאור הכתוב יהי אור הם נוהגים כן באצילת המוחין של כל המדרגות כולן.

יהי על רזא דאו"א דאיהו י"ה: המכ"ה דהי רומזת על סוד או"א, שהם י"ה, דיהי. הי רומזת על אבא והה על אמא. והיינו או"א תתאין הנקראים ישו"ת. ולבתר, אחר אותיות י"ה שבי"ה, אתהדר לנקודה קדמאה, הוחזר לנקודה תראשונה. כלומר שחזר וכתב

(לב) אור ויהי אור, * אור דכבר הוה. אור דא רזא סתימא, אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא ² דסתרא דאור עלאה סתימא. ¹ בקע בקדמיתא, ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה, דהא אין סוף בקע * מאורא דיליה, וגלי האי

מסורת הוהר

(א) אור דכבר הוה, ח"א ל: מה: ח"ג רפה: ז"ח בראשית א. יתרו לוי ט"ד ש"ז. (ב) דסתרא דאור, (ימי אור יהי אור) ח"ג רפה: ת"ז סוף תקי י"ח לו: תקי ט"ז קח: ג) בקע, ח"א טו.

תלוסי גרסאות: * נ"א מאיר.

יהי אור

חסולם

מאמר

השלמות שהיה מקודם שנתבקע, כמו שמבאר והולך, ופירושו של בקיעה, תמצא לעיל בדף ד' ד"ה סתים.

בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה. דהא א"ס בקע מאורא דיליה וגלי האי נקודה

" : בקע מתחילה, העיס דא"א והוציא מסודר עצמו נקודה אחת סתומה, שהרי א"ס בקע, לעיס דא"א, מאור של עצמו, ונילח נקודה חזו ". דהיינו ה' שנחכה באור א"א, ונעשו גם הם לאור, פירוש, כי כבר ידעת שאור זה אינו אור חכמה דא"א, אלא אור הבינת דא"א, שבעת היותה בראש א"א היתה גם היא בחינת חכמה, ואחר שהחכמה דא"א הוציאה מראש לגוף שלו, נעשתה לבחינת וק, בחוסר גיר, שה"ס חכמה, ונבחנת או הבינה, שהע"ס שלה נתבקעו: כי הגיר דאורות שלה נסתלק מנרנח"י שלה, וכן הכלים התחתונים בינה ותית ומלכות נתבקעו ממדרגתה וירדו לבחי' זוין, ולא נשאר בה אלא כלים דכתר חכמה עם אורות דנפש רוח, וזה נבחן לבקיעה בבחינת הכלים, ולאור בבחי' האור שהיה בה, ובינה זו דא"א מלובשת תוך א"א, המרומזים ב"ה דיה"י, באופן, שכל מה שא"א רוצה להשפיע לא"א, הוא עושה זאת תחילה בבניה שלו, והמושפע בבניה שלו, מושפע לא"א.

וזה אמרו בקע בקדמיתא שבקע העיס דכלים שהיו להבינה בעת היותה בראש א"א, דהיינו שהעלה המסך לבחי' הכלי דחכמה ונודווג שם, שעייזו נתבקעו וירדו מהבינה ג' הכלים בינה ותית ומלכות, אל מקום הזוין ואפיק חד נקודה

וכתב נקודה דהיינו י' כמו ה' הראשונה, שכתוב יה"י, למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא, להיות התחלה להתפשט לרבר אחר, פירוש, כי י' הניתנה בסוף המלה יהי, אחר א"א שהם י"ה, רומזת ש"י זו נכנסה באור א"א, ונעשו לקומת אור, כי אותיות א"א דאלהים, נפלו מהם וירדו למקום זוין, ונשאר בהם רק מ"י דאלהים, שה"ס רוח, ואמר שע"כ נתמעטו א"א וקבלו י' בהאור שלהם, למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא, שנעשה עייזו התחלה, להתפשטורז המוחין לפרצוף אחר, שהוא זוין, כי בסבת התמעטות שלהם, ירדו אותיות א"א לזוין, ואח"כ בעת שמחזירים אליהם אותיות א"א, עולה עמהם גם הזוין, ומקבלים מהם מוחין (כנ"ל בדף מ"ב ד"ה ויאמר אלהים) וזו שבסבת כניסת ה' לאור י"ה שנעשה לאור, נעשה התחלה להתפשטות המוחין בשביל זוין, שעליו אומר הכתוב יהי אור.

(לב) אור ויהי אור אור דכבר הוה:

חמלות אור, ויהי אור אינו התחדשות אור, אלא שחזר האור שכבר היה להם לא"א, פירוש, כי ה' שמיעטה את האור דא"א לאורך כנ"ל, חזרה ויצאה משם, וחזר האור לא"א כמו שהיה בהם מטרם שנתמעטו.

אור דא, רזא סתימא, אתפשטותא.

דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא

דאור עלאה סתימא: התפשטות אור זה,

דיחי אור, הוא סוד כמוס, כי הוא, התפשטות, שנתפשט ונתבקע בסוד ההסתר דאור העליון הסתום, שהוא א"א, באופן שאין כאן באמת שום חידוש הויה, אלא שחזר ונתגלה אותה

נקודה י, כיון • דהאי י אתפשט, מה דאשתאר אשתכח אור, מההוא רזא דההוא אויר • סתימאה.

לג) כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י, אתגלי לבתר עליה ל מטי ולא מטי, כיון דאתפשט נפק, ואיהו הוא ב אור דאשתאר מאויר, והיינו אור דכבר

דרך אמת

מסורת הזהר

(ב) פירוט נקודה החולס שנמלח אור הכסארת מאויר, וסייט מטי ולא מטי דקא שריא על האור, נוגעט ולא נוגעט.

(א) דאשתאר אשתכח אור, (אתגליא אור) תקי ה' יש. ב) אור דאשתאר מאויר, ת"ז תקי יח לו :

חלוסי גרסאות : • ניא דהא. • ניא סתימא. • ניא י, ליג לבתר. • ניא ואיהו סתימ ויהו אור.

מאמר

הסולם

יהו אור

נקודה סתימא ועי"ז הוצי' בבינה נקודה סתימא שהי"ס י שנכנסה באור שהיה לה, ונהפך אור שלה להיות אויר. כי הג"ר שהם נשמה חיה יחידה נסתלקו ממנה ונשארה רק בקומת נפש רוח הנקרא אויר. מרזא דיליה מבחינת הוי"ק שלו, כי דזא הוא בחי אחורים של אור חכמה, שהוא ו"ק בחסרון ג"ר, וזה שאומר ומפרש דבריו דהא א"ס בקע מאוירא דיליה כי א"א נדווג תחילה על המסך מתחת החכמה של עצמו, שע"ז הוציא הבינה לבר מראש לבחינת ו"ק, ונבקעו ממנה ג' הכלים בינה ות"ת ומלכות. שה"ס אל"ה דאלהים, ולא נשאר בה רק הכלים דכתר חכמה לכו, שהי"ס מ"י דאלהים, וגלי האי נקודה י וגילה נקודת ה"ל באור שהיה לה, ונהפך אור לאויר, כנ"ל, ופעולה זו דא"א מכונה לעיל (דף ט אות ד) בשם זרעא רמשי עשה, ולא יקשה לך מה שמכנה לא"א בשם א"ס, כי כל מאציל נבחן בשם א"ס, כי אינו מאציל רק באור א"ס שבו.

מאויר סתימאה חזר האויר להיות אור, שפירושו אור שלם בנרנח"י, שהוא אור חכמה. באופן שבעת שרוצה א"א להשפיע הקטנות לא"א מכניס ה"ר באור שלו ונעשה לאויר, ובעת שרוצה להשפיע להם מוחין דגדלות חזר ומוריד ה"ר מאויר ונעשה לאור.

לג) כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י אתגלי לבתר עליה מטי ולא

מטי, כיון דאתפשט נפק וכו': בעה שנמצא מא"א נקודה הראשונה שהיא י נגלח אורו עליה בבחינת מניע ואינו מגיע, כיון שנתפשט הנקודה, נגלח האור, והי"ס אור שנשאב מאויר, פירוש, כי אחר שביאר דרכי יציאת המוחין דקטנות וגדלות בבינה דא"א עצמו, חזר לבאר כאן סדר השפעות המוחין לא"א, ומחלק אותם על ג' בחינות, שהם ג' נקודות חולס שורק חירק. בחינה א) ה"ס נקודת חולס, ואומר כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י מטרם שיצאה ה"י מאויר אתגלי לבתר עליה מטי ולא מטי היה א"א מאיר אל הבינה בסוד נקודת החולס שממעל לאותיות, שהם הכלים דבינה, וע"כ הגיע האור לבינה בבחי' מטי ולא מטי, שפירושו, מטי בחסדים ולא מטי בחכמה, כי אור החכמה נשאר בראש א"א, ולא מטי להבינה שיצאה לבחינת גוף א"א, שהוא רק ו"ק. בחינה ב) היא נקודת השורק, וזה אמרו כיון דאתפשט נפק אחר כך שהי' נתפשטה ויצאה מאויר יצא אור החכמה, ואיהו הוא אור דאשתאר

כיון דהאי י אתפשט, מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דההוא אויר סתימאה: כיון ש"ל זו נתפשטה מאויר, מה שנשאר ממלת אויר הוא מלת אור, כי אחר זה חזר א"א והוריד המסך שמתחת החכמה, למקום המלכות, והוחזרו עי"ז ג' הכלים דבינה ות"ת ומלכות למדרגת הבינה, וכן אור שלם של נרנחי דאורות, ואז האי י אתפשט ויצא מאויר שלה מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דאויר סתימאה כי אחר שיצא האי י (דע"ז דף ע"ז ע"ב)

הוה *והא *קיימא. נפק ואסתלק *ואתגניז *ואשתאר *חד נקודח *מניה
 למהוי מטי תדיר באורח גניזו * בההיא נקודה. מטי ולא מטי נהיר * ביה באורח
 נקודה קדמאה דנפק מניה. ובגין כך. כלא אחיד דא בדא. נהיר בהאי ובהאי.
 (לד) *כד סליק כלא סלקין *ואתאחדן ביה. ואיהו מטי ואגניז באתר דאיין

דרך אמת (6) עיי' לקמן דף ס"ב ע"א.

חלופי גרסאות : * ביא והאי. * ביא קדמאה. * ביא ואתגניז, ביא ואגניז, ביא אחגניז. * ביא מניה
 * ביא בההוא וביא בהאי. * ביא תדיר ביה. * ביא ליג כד, ביא ליג כד סליק, ביא ליג כד סליק כלא סלקין.
 וביא סליק כלא, כלא סלקין. * ביא ואחירין.

יחי אור

הסולם

מאמר

שנעשה על נקודת החירק מהוין הדבוקים באתון
 אליה כנ"ל באות ל' דיה ויאמר ע"ש. אשר נקודת
 החירק זו מאירת באורח נקודה קדמאה
 דנפק מניה שממשכת קומת ו"ק בהבינה,
 כדרך שהאיר בה א"א בעת שהיתה נקודת י'
 באויר שלה, דהיינו אור חסדים, ואז, אחיד דא
 בדא אור חכמה מנקו' השורק מתלבש באור
 חסדים מנקודת החירק, ומאירים יחד, נהיר
 בהאי ובהאי ונמצא שישסוית מאיר בבי'
 האורות יחד, הן באור חכמה והן באור חסדים,
 ונשלמו היסוסוית במוחין שלימים בדי גוונין
 חו"ב חויג, כי מראש א"א קבלו חו"ב ועיי'
 הווג על נקודת החירק קבלו חויג.

(לד) כד סליק כלא סלקין ואתאחדן

ביה: בעת שפרצות אויא עולדי
 לראש א"א, ומקבל שם המוחין דגי הנקודות
 כנ"ל, כולם עולים וצתיחורים עמו, כלומר, שבא
 לרבות, שגם הוויין הדבוקים באותיות אל"ה
 דאויא, עולים עם אויא ומקבלים מהם המוחין
 הללו כנ"ל (דף מ"ב ד"ה ויאמר אלקים עשיה).
 והנה הזוהר בא לבאר כאן סוד תיקון קוין
 בהכלים של ווין. כי אחר שביאר סדר התפשטות
 המוחין ביחס האורות בג' התיקונים המכונים
 חולם שורק חירק (כנ"ל באות ל'ג) בא לבאר
 עתה סדר התפשטות המוחין ביחס הכלים המכונים
 ג' קוין, ימין ושמאל, ואמצעי המכריע ביניהם.
 והנה יש הרבה כינוים להעשר ספירות
 דהיינו על פי היחסים שלהם, כנודע, ומבחינת
 התלבשות האורות בכלים, הן נקראות כח"ב,
 מ"מ

דאשתאר מאויר והוא מלת אור הנשאר אחר
 יציאת ל' ממלת אויר. והיינו אור דכבר הוה,
 והא קיימא והוא האור שהיה מתחילה בהבינה
 בעת היותה בראש א"א, ונעלמה עם יציאתה
 מהראש, ועתה חזר אליה, וקיימא בה. שע"ז
 רומז הכתוב, ויהי אור, להורות שאין כאן חידוש
 במציאות, אלא הוא האור שכבר היה בהבינה
 כנ"ל. נפקואסתלקואתגניז האור יצא ונסתלק
 ונגנז, כי בעת שהאור יצא, דהיינו עם חזרת
 הבינה לראש א"א, אחר שירד הווג על המסך
 שבמקום מלכות, והעלתה ג' אתון אליה עם
 הוויין הדבוקים בהם אל מדרגתה (כנ"ל באות ל'
 ד"ה ויאמר אלקים) הנה נסתלק אור החכמה ולא
 נתלבש באתון אל"ה, ולא בזוין הדבוקים בהם
 בסוד העיבור, מחמת חוסר לבוש החסדים,
 ואתגניז בסוד נקודת השורק, כלומר, שלא
 נסתלק ממשאור החכמה מהם. אלא שלא יכלו לקבלו
 אצ"פ שהיה מלוכש תוך הכלים שלהם מפאת שהיו
 חסרים האי לבוש יקר דנהיר, וע"כ נבחן שהאור
 מאיר בבחי' גניזו ואשתאר חד נקודה
 מניא למהוי מטי תדיר באורח גניזו
 בההיא נקודה ועי'נשאר בהבינה חד נקודה
 ששם מטי החכמה תדיר בהכלים שלהם, והיינו
 נקודת השורק שהחכמה מטי בו תדיר באורח גניזו.
 בחינה ג) היא נקודת החירק, וזה אמרו מטי
 ולא מטי נהיר ביה באורח נקודה קדמא,
 דנפק מניה, אח"כ, המטי ולא מטי, שהוא מטי
 בחסדים ולא מטי בחכמה מאיר בו כדרך הארת
 נקודה הראשונה שיצא ממנו. והיינו עיי' הווג
 (עיוני דף ט"ו ע"ב)

סוף. וכלא חד אתעביד. ההוא נקודה דאור, אור איהו. ואתפשט ונהירו ביה שבע אתוון דאלפא ביתא. ולא אקרישו ולחים הוו. נפק חשך לבתר ונפקו ביה ^ב שבע אתוון אחרן דאלפא ביתא. ולא אקרישו וקיימו לחים. נפק ברקיע

דרך אמת

מסורת הוזהר

(א) סגנון ייחודי דף פ"ב, והריקלטי ביאלו בענין לחי. (א) אקרישו, ח"א כט: נב. קסא: ז"ח תשא מה ט"א ש"ה. (אנגליד). (ב) רקיע דאפריש מחלוקת. ת"ז תקי ה' יט: תקי מ' פ. תקי מ"א פא: .

חלוסי גרמנוא: * ניא איקרישו. * ניא לחין.

מאמר

הסולם

חזי אור

כנ"ל (רף) מו ד"ה כד) נעשו עתה לבחינת ג"ר. מסבת התיחדותן לאחד עם נקודת השורק כנ"ל.

לפיכך, ההוא נקודה דאור, אור איהו

נקודה החייה שהיתה באור, ועשתה אותו לאויר דהיינו נקודת החולם, הוא עתה אור גמור. כלומר, שנעשה לג"ר מטעם התאחדותה עם השורק, כנ"ל. ואתפשט, ונהירו ביה, שבע אתוון דאלפא ביתא, ונתפשט אור ז"ס תחתונות חג"ת נהי"מ דא"א מסוד נקודת החולם, ומאירים בהתפשטות זו שבע אותיות דאלף בית. פירוש, כי האותיות הם הכלים, ומתפשטות ז"ס חג"ת נהי"מ דא"א מצד נקודת החולם, ונתקנו ז' כלים בקו ימין דזו"ן המכונים ז' אותיות ונבחנו ל"מין, מטעם שנקודת החולם הוא תמיד בבחינת אור, להיותה בחינת חסדים מעיקרה, וכל אור ה"ס ימין, ולא אקרישו ולחים הוו. הכלים לא נקשרו והיו עור לחים, פירוש, כי חומר לח יורה שאין בו גבול חזק. כי דברים לחים שנפגשים, נכנס ומתערב כל אחד בגבול של חברו, אבל כשהלח נקשר ונעשה למוצק, נעשה גבולו חזק ומיגן, שאם יפגוש בדבר מוצק שני, הוא לא יכנס בגבולו אף משהו, וכן חבירו בו. וז"ש שהכלים לא נקשרו עוד אלא שהיו לחים, שפירושו, שלא היו נשמרים בגבולם שהוא גבול הימין, אלא שהיו עוד מתערבים בקוין האחרים כמיש להלן.

נפק חשך לבתר ונפקו ביה שבע אתוון אחרן דאלפא ביתא: אחיכ יצא

חושך ויצאו בו שבע אותיות אחרות של הא"ב. פרוש, כי התפשטות הארת ז"ס תחתונות דא"א מנקודת

ת"מ. אי חג"ת נהי"מ, ובעת שהמדובר הוא מבחינת הכלים בדיוק הן נקראות כ"ב אותיות. ואין לטאול, שלפ"ז היה צריך להיות ה' אותיות כמו כח"ב תוי"מ או ז' אותיות כמו חג"ת נהי"מ ולמה הן כ"ב אותיות. והענין הוא כי האותיות נמשכות מו"ס חג"ת נהי"מ דא"א, ולפי שיש ג' בחינות בהמוחין שלהם שהן חולם שורק חירק, לכן נמשך מהם ג' מיני התפשטות של ז' כלים, שנמשכים ז' כלים מנקודת החולם, שנבחנו לקו ימין, ונמשכים ז' כלים מנקודת השורק שנבחנו לקו שמאל, ונמשכים ז' כלים מנקודת החירק, שנבחנו לקו האמצעי, והם ביחד כ"א כלים. אמנם בנקודת החירק יש בחינה נוספת על ז' הספירות חג"ת נהי"מ דא"א, והוא בחינת המסך של הזו"ן, ולכן נבחנת בחינה נוספת זו ג"כ לבחינת כלי, ולפיכך הם כ"ב כלים, והם המכונים כ"ב אותיות. הרי שכ"ב אותיות הן ענין אחד עם ז"ס תחתונות, אלא ביחס הכלים לפי עצמם נקראות הספירות בשם אותיות, והם במספר כ"ב, מכח תיקון ג' הקוין שבהם, וכדברים הללו יובן כל ההמשך שלפנינו, וזכור אותם.

ואיהו מטי ואגניז גאתר דא ס וכלא

חד אתעביד: ואז הוא בבחינת מטי

שהוא ג"ר, והוא נכנס במקום א"ס, שהוא א"א, והכל נעשה אחד. פירוש, כיון שעלה פרצוף א"א לא"א, נעשה מטי באור החכמה כמו א"א, אמנם האור אינו מתפשט למטה אלא שנגנו במקום א"א, שהוא מטעם חוסר לבוש החסדים, וז"ס נקודת השורק כנ"ל. וכלא חד אתעביד ונעשו כל ג' הנקודות לאחד, וגם ב' הנקודות חולם חירק שהיו מתחילה במטי ולא מטי שפירושו ו"ק

דאפריש * מחלוקת דתרין סטרין. ונפקו ביה תמניא אתוון אחרנין. כדין כ"ב. דלגו שבע * אתוון דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא * ואתגליפו כלהו בההוא * רקיע.

דרך אמת

מסודת הוהר

(א) מחלוקת דתרין סטרין. ח"א ית: ת"ז תקי ה' (ב) אתגליפו בההוא רקיע. (רקיע דאיהו גליטא דגליטו) ח"ב קסו: .

חלופי גרסאות: * נ"א הגלוי ונ"א ליג דלגו. * נ"א אתוון ליג. * נ"א רקיעו.

סאמר

הסולם

יהו אור

דאפריש מחלוקת דתרין סטרין. סקופת הרקיע הכריע בין ב' הקוין ימין ושמאל. כי תחילה התחבר ונתוסף על אור החסדים שבקו ימין והכריע את השמאל ואח"כ המשיך ג"כ את הארת קו השמאל והלבישו תוך קו ימין ונתקיימו הארת שניהם ובטלה מחלוקת. ולפיכך נבחנת התפשטות זאת בבחינת קו אמצעי. להיותו המכריע בין ב' הקוין ימין ושמאל.

מנקודת השורק נבחן ליציאת החושך להיות החכמה שבו בלי הסדים ואינה מאירה כנ"ל. וז"ש שלכתך לאחר התפשטות ז"ס, שהם ז' איתיות מהארת נקודת החולם לקו ימין דז"א. נפק חושך שהוא התפשטות ז"ס מנקודתה שורק, ונפקי ביה שבע אתוון אחרן ויצאו בהתפשטות החושך זו, שבע איתיות אחרות, שהם ז' כלים כנ"ל, ונעשו לקו שמאל דז"א.

נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתרין סטרין: יצא הרקיע שהפריש המחלוקת

כ"ב: ויצא בו שמונה אותיות אחרות ואז נעשו כולן במספר כ"ב. דהיינו י"ד אותיות דב' הקוין ימין ושמאל, ושמונה דקו אמצעי המכונה רקיע. הדי כ"ב. פירוש, כי התפשטות זו המכונה רקיע, נמשכה ג"כ מז"ס שבמוחין דאוי"א מבחינת נקודת החירק שבהם כנ"ל, וע"כ יש כאן ז' אותיות מחג"ת נהי"מ שלהם. ויש כאן עוד בחינה נוספת על חג"ת נהי"מ דאוי"א, והיינו מבחינת עוביות של הז"א, כי נקודת חירק ה"ס מסך דז"א, כנ"ל (דף מ"ה ר"ה כד) ועוביות זאת ה"ס אות השמינית. וע"כ יש כאן בהרקיע, שמונה אותיות: ז' דאוי"א, ואחת מזו"ן.

שכ"ש הצדדים. פי' לאחד שיצאו ונמשכו ב' הקוין ימין ושמאל דז"א, כל אחד בשבע אותיות כנ"ל, נעשה מחלוקת ביניהם, שכל אחד מהם רצה לקיים שליטתו בז"א, ולבטל שליטת חבירו. והוא מפני שיש לכל אחד מהם מעלה מיוחדת שאינה בחבירו, כי לקו הימין יש מעלה להיותו כולו אור, כלומר שמאיר מזווג דלא פסיק שבאוי"א עלאין, ורצה לבטל קו השמאל שהוא חשך, ולקו השמאל יש מעלה להיותו אור חכמה הגבוה הדבה מאור החסדים שבימין, ורצה לבטל הארת הימין. והיו האותיות מטולטלות מרחמים לדין ומדין לרחמים, כי פעם נצח השמאל ונעשו האותיות כולן בבחינת דין שהוא חושך, ופעם נצח הימין ונעשו כולן בבחינת רחמים שהוא אור. וז"ש לעיל לחים הוו ולא אקרישו. דהיינו, שכל אחד נכנס בגבולו של חבירו כנ"ל, וחיו תמיד במחלוקת.

דלגו שבע אתוון דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא ואתגליפו כלהו

בההוא רקיע: קפצו על הרקיע, שבע אותיות וצד הימין ושבע אותיות וצד השמאל, וכולן נזקקו בהרקיע ההוא. פירוש, מתוך שמטרם יציאתם של ח' האותיות דקו האמצעי הנקרא רקיע, לא יכלו י"ד אותיות שבב' הקוין ימין ושמאל להתקיים, כי מפני המחלוקת היו מטולטלים מדין לרחמים ומרחמים לדין כנ"ל, לפיכך ביציאת הרקיע שהוא קו האמצעי, שביכלתו לקיים הארות שניהם בכל השלמות כנ"ל, דלגו י"ד האותיות שבב'

ונמשכה המחלוקת. עד שנתפשטה הארת נקודת החירק מז"ס תחתונות דאוי"א שהתפשטות זו נקדאת רקיע, שה"ס קומת אור החסדים שיצא בזווג על ידי מסך הזו"ן הדבוקים באתוון אל"ה כנ"ל, (דף מ"ג ר"ה וז"ש) וז"ש

בראשית

והו קיימי * לחים. * אקריש ההוא רקיע * ואקרישו אתוון ואגלימו ואתציררו
 בצירוייהו * ואגליה תמן אורייתא לאנהרא לבר.
 (לה) יהי אור. * דהוא ג * אל גדול, רזא * דנפיק מאויר קדמאה. ויהי, רזא
 דחשך, דאקרי אלהים. אור * דאתכליל שמאלא בימינא. וכדין, מרזא דאל הוי
 אלהים, * אתכליל בימינא בשמאלא ושמאלא בימינא.

מסורת הזהר

(א) אקריש-רקיע, ח"א ל"ב: ח"ב קסו: ב) ואקרישו
 אתוון, ז"ח שה"ש ע"ר טג שכה. ג) אך נרול, ח"א יז: ז"ח בראשית ב טג טמג. כשלח ל' טג שכ. שה"ש כח טב שכג.
 חלופי גרסאות: * ג"א לחיק. * ג"א אקרישו. * ג"א דאיהו. * ג"א ל"ג אל. * ג"א דנפק. * ג"א דלא כליל.

דרך אמת

(ה) ע"י לקמן דף ל"ה ע"ה. (כדפו"י)

* ג"א אחכלל.

יהי אור

הסולם

סאמר

פירוש, אחר שכבר ביאר כל שינוי הבחינות
 שעברו על המוחין מעת הקטנות עד גמר הגדלות
 בזה אחר זה. בסוד ג' נקודות וג' קיין, ואיך הם
 מרומזים בהכתוב יהי אור וכו', בא עתה לבאר
 איך כל שינוי בחינות הללו נשארות בצורתן
 גם אחר גמר הגדלות, ואיך הן מרומזות בה'
 פעמים אור שבהכתובים.

וזה אמרו יהי אור דהוא אל גדול,

הכתוב יהי אור, קאי על ספירת חסד דז"א, שה"ס קו ימין
 הנמשך מנקודת החולם דאז"א, שהוא נקרא אל גדול.
 פירוש, חסד דז"ק נק' אל, וחסד דג"ר נק' אל
 גדול, וע"כ נקרא אל, משום שהוא, רזא
 דנפיק מאויר קדמאה, שה"ס חסד שיצא
 מאויר הקודם דאז"א, דהיינו מעת הקטנות עוד
 מטרם שיצאה ה"ל מאויר דאז"א. ונקרא גדול,
 שהרי עתה כבר יצאה ה"ל מאויר דאז"א וחזרו
 לאור דגדלות, והזוין כבר קבלו מהם מוחין
 דגדלות.

ויהי, רזא דחושך דאקרי אלקים:

הכתוב ויהי ה"ס חושך הנקרא אלקים, פירוש,

הכתוב ויהי קאי על ספירת גבורה דז"א, בעת
 שנמשכת מקו שמאל לבד שה"ס נקודת השורק.
 ואז ה"ס חשך, להיותה חכמה בלי חסדים (כניל
 דף מ"ז ד"ה ונפק) ונקרא אלקים סתימא בשמא,
 (כניל דף י"ד ד"ה אבל אח"כ) אור, דאתכליל
 שמאלא בימינא, ונקרא אור אחר שנכלל השמאל
 בהימין. פירוש עתה שעל ידי קומת החירק
 נכללו ימין ושמאל זביז, נמשך אור חסד שבימין
 לספירת הגבורה שבשמאל וגם ספירת הגבירה
 נקראת עתה אור, כי וכדין מרזא דאל
 הוי אלקים, כי אז מסוד השם אל שהוא
 חסד נמשך השם אלקים, ונעשה גם השם
 אלקים

שכב' הקוין ימין ושמאל, וקסצו על קו האמצעי
 כדי שיתקיימו על ידו. ונמצא שקו האמצעי
 נכלל בעצמו מג' קיין, ומכל הכ"ב אותיות. וז"ש
 ואתגליפו כולהו בההוא רקיע, שכל הכ"ב
 אותיות נתקנו ברקיע ההוא. ח' אותיות מעצמו,
 וי"ד אותיות מב' הקוין ימין ושמאל.

והו קיימי לחים, אקריש ההוא רקיע
 ואקרישו אתוון, ואגלימו ואתציררו

בצירוייהו: היו האותיות לחות, נקרא הרקיע,
 ונקראו עמו האותיות, ונחקקו ונצטוירו בצירוייהן, כפי שצריכים
 להיות. פירוש, כי באמת כח הקרישה מקו שמאל
 בא, מנקודת השורק, כמ"ש במקומו, וא"כ הוא
 נגלה לפני יציאת הרקיע, אלא שעוד היו
 האותיות לחות, כלומר שלא נקראו כל צרכן
 להיות מוצק בגבול חזק, עד שיצא הרקיע
 ונקרא, ואז נקראו האותיות בקרישה גמורה.

והטעם הוא, כי קרישה גמורה תליא רק

בכח המסך שבנוקבא דז"א שהוא בחינת דין,

וה"ס אות השמינית דרקיע, כניל (אות ל"ד ד"ה

ונפקו ע"ש) ולפיכך כל עוד שלא נגלו שמונת

האותיות של הרקיע לא יכלו האותיות לקבל

קרישה גמורה ומוצקה בגבול חזק ואז ואגליף

תמן אורייתא לאנהרא לבר, ונחקקה שם

חמורה, דהיינו הז"א שנקרא תורה, להאיר ממנו ולחוק.

כלומר שאחר שנקראו גבולן של האותיות, שהם

הכלים בכל ג' הקוין שלו, וכל קו קבל את

צדופי אותיות שלו כראוי, אז נתתקן פרצוף

ז"א המכונה תורה, להאיר אל התחתונים.

(לה) יהי אור, דהוא אל גדול, רזא דנפיק

מאויר קדמאה: הכתוב יהי אור, רומז

על השם אל גדול, בסוד שיצוא מאויר הראשון. דהיינו מעת

שהיו עוד אז"א בבחי' ז"ק מטרם שיצאה ה"ל מאויר.

(דפו"י דף ט"ז ע"ב)

לו) * וירא אלהים את האור כי טוב. דא עמודא דאמצעיחא. כי טוב
 אנהיר עילא ותתא * ולכל שאר סטרין, ברזא ידויה שמא דאחיד לכך סטרין
 * ויבדל אלהים וגו' אפריש מחלוקת למהוי * כלא שלים.
 לו) * ויקרא אלהים וגו' מהו ויקרא, קרא וזמין, לאפקא מהאי אור שלים
 דקיימא באמצעיחא, חד נהירו, דאיהו יסודא * דעלמא, דעליה * קיימין עלמין.
 * ומההוא * אור שלים עמודא דאמצעיחא, אתפשט * יסודא חי עלמין, דאיהו

כסירת הוהר

א) וירא אלהים את האור, ח"א ל: מת. מו. קלא. ריד. רנא. רנד. ח"ב יא: קנב. קסו. רכ: רכד: רל. ח"ג כב:
 לו. טג. פת. קיא. קסה. קפו. ת"ז חקי כ"ו עא. חקי ל: עד. ז"ח בראשית א' טא שח שלג. ר' טב שכא. ר' טד שטו.
 ח' טא שיג טב שו. יב טד שכט. יג טא שי. יג טד שגא. יתרו לה טא שפט. חוקת גא טג שמג. שה"ש סז טב שטו.
 טד שמא. עג טד שו. רוז פה טא שכא. תק"ח קיב טג שגב קכב טא שכט. ב) ויבדל אלקים בין דאור. ח"א
 לא. לב. מת: מו. ח"ב לה. קסו. ח"ג קי. ת"ז חקי ל: עד. שה חקי מ: פ. חקי ס"ו צות חקי ס"ט קיו. ז"ח בראשית
 ר' טב שכב ו' טד שכז. ח' טד שו. שה"ש עג טג שמג טד שח. תק"ח קו טד שט קיב טג שכו. ג) ויקרא ארכים
 לאורי' ח"א לא. קמא: קמב. רנא: רנב. ח"ב כא: ח"ג צג. ת"ז חקי ל: עה. ז"ח בראשית ו' טב עלא. ח' טב שו שלא
 טד שט. שה"ש עג טד שי. תק"ח קיב טג שכה. קכב טא שכה. טב שי. ד) יסודא חי עלמין, לעיל בהקד"ו דף עט ציון ב.
 חלופי גרסאות: * ג"א וכל. * כאן חסר לפי נוסחת הרמ"ק ז"ל והמצאהו דף ל' ע"ב בדיה וירא אלקים. (אה"ל).
 * ג"א דעלמא ליג. * ג"א קיימי. * ג"א מההוא. * ג"א גרים אשלים ו"ג אור שלים.

כאמר

דכולם

יהי אור

אלקים בכחית אור החדר. אחכליל ימינא
 בשמאלא ושמאלא בימינא ונכללו ימין
 בשמאל והשמאל בימין. כלומר שקו הימין נכלל
 מנחית החכמה שבקו שמאל וע"כ נק' הימין
 אל גדול כנ"ל. וכן השמאל שהיה בחושך
 מטעם חסרון חסדים נכלל עתה באור חסד
 הימין. ונעשה גם ספירת הגבורה לאור. שה"ש
 יהי אור, הנאמר בגבורה דז"א.

לו) וירא אלקים את האור כי טוב דא
 עמודא דאמצעיחא: הכתוב וירא
 וכו' קאי על עמוד האמצעי שבז"א, שהוא ספירת חפירת שבני

כי הת' הוא קו אמצעי המכריע על ב' הקוין
 דז"א שהם דסר וגבורה. וע"כ נק' עמודא
 דאמצעיחא. כי טוב, אנהיר עילא ותתא
 ולכל שאר סטרין, הכתוב כי טוב, הנאמר על ח"ה,
 יורה שהאיר למעלה ולמטה ולכל שאר הצדדים. אנהיר
 עילא היינו שדכריע בהמוחין דז"א בכח קופת
 החירק. אנהיר לתתא היינו שכריע בימין
 ושמאל בספירותיו של ז"א עצמו כנ"ל. ולכל
 שאר סטרין, היינו אל הספירות נהי"ם
 שמחזה ולמטה שלו כמ"ש לפנינו. ברזא הויה
 שמא דאחיד לכל סטרין הת' דז"א, הי"ס שס
 הויה, הכולל לכל הצדדים דהיינו ימין ושמאל. פנים
 ואחור, מעלה ומטה כנ"ל. ונחבאר טוה"כ וירא
 (דפ"י דף ט"ו ע"ב)

כחית אור החדר. אחכליל ימינא
 בשמאלא ושמאלא בימינא ונכללו ימין
 בשמאל והשמאל בימין. כלומר שקו הימין נכלל
 מנחית החכמה שבקו שמאל וע"כ נק' הימין
 אל גדול כנ"ל. וכן השמאל שהיה בחושך
 מטעם חסרון חסדים נכלל עתה באור חסד
 הימין. ונעשה גם ספירת הגבורה לאור. שה"ש
 יהי אור, הנאמר בגבורה דז"א.

לו) וירא אלקים את האור כי טוב דא
 עמודא דאמצעיחא: הכתוב וירא
 וכו' קאי על עמוד האמצעי שבז"א, שהוא ספירת חפירת שבני

כי הת' הוא קו אמצעי המכריע על ב' הקוין
 דז"א שהם דסר וגבורה. וע"כ נק' עמודא
 דאמצעיחא. כי טוב, אנהיר עילא ותתא
 ולכל שאר סטרין, הכתוב כי טוב, הנאמר על ח"ה,
 יורה שהאיר למעלה ולמטה ולכל שאר הצדדים. אנהיר
 עילא היינו שדכריע בהמוחין דז"א בכח קופת
 החירק. אנהיר לתתא היינו שכריע בימין
 ושמאל בספירותיו של ז"א עצמו כנ"ל. ולכל
 שאר סטרין, היינו אל הספירות נהי"ם
 שמחזה ולמטה שלו כמ"ש לפנינו. ברזא הויה
 שמא דאחיד לכל סטרין הת' דז"א, הי"ס שס
 הויה, הכולל לכל הצדדים דהיינו ימין ושמאל. פנים
 ואחור, מעלה ומטה כנ"ל. ונחבאר טוה"כ וירא
 (דפ"י דף ט"ו ע"ב)

יום * מסטרא דימינא. ולחשך קרא לילה, קרא זומין, ואפיק מסטרא * דחשךן
חד נוקבא * סיהרא דשלטא * בליליא, ואקרי לילה. * רזא * דאדניי * אדון
כל הארץ.

לח) * עאל ימינא בההוא עמודא שלים * באמצעיתא, כליל ברזא דשמאלא.

מכורת הזהר

(א) דחשך חד נוקבא, ח"א כג. (ב) סיהרא דשלטא בליליא, ח"א כו. (ג) דאדניי, לעיל דף יט ציון ג'
ושם נסמן. (ד) אדון כל הארץ, ח"א ב. כו, לג. לד. ג. קנב. רכת. רנא. ה"ב יג. דלה. רנט. ח"ג רמב.
חלופי גרסאות: * נ"א מסטרא. * נ"א בלילה. * נ"א רזא ליג. * נ"א אדניי. * נ"א עאל ימינא ליג.
* נ"א רא דבאמצעיתא.

יהי אור

הכולם

כאכר

ואז וסליק לעילא עד נקודה קדמאה,
והיא עולה למעלה עד נקודה הראשונה, שהוא אריך אנפין.
פירוש, כמו שחחילת אצילות בז"א נעשה ע"י
עליה לראש א"א עם אתון אליה דאמא שהוא
דבוק בהן, ואמא משפעת לו שם המוחין בסוד
שלוש נקודות חלם שורק חדק כניל דף ס"ו ד"ה ההיא
כן הוא צריך לעלות לא"א לכל בחינה
חדשה היוצאת בו או שרוצה להאציל לנוקבא,
שמקבל שם מוחין כחדש לאותה הבחינה שרוצה
להאציל. ולפיכך, כשרוצה להאציל את היסוד
דגדלות של עצמו, או את הנוקבא שלו, עולה
מחדש עם או"א אל ראש א"א, לקבל המוחין
בשבילם, וז"ש וסליק לעילא עד נקודה
קדמאה, ועולה למעלה עד א"א.

הת"ת. שיחאצל ממנו ספירת יסוד. הנק' יום,
להיותו מבחינת אור החסדים שבצד ימין.

ולחושך קרא לילה, קרא זומין ואפיק
מסטרא דחשך חד נוקבא:

הכתוב ולחשך וכו' יורה שקרא הזומין והוציא מצד השמאל
שח"ס חושך, נוקבא אחת, סיהרא דשלטא בליליא,
ואקרי לילה, הנוקבא היא בסוד הלבנה השולטת
בלילה, וע"כ נקראת בשם לילה. דהיינו על מדת
שליטתה. רזא דאדני אדון כל הארץ.
והיא סוד השם אדניי והשם אדון כל הארץ
כלומר, שבכל אלו השמות נקראת הנוקבא.
ויהיה שיעור הכתוב ולחושך קרא שחומין להוציא
מהחשך, שה"ס קו השמאל, את מרת לילה, דהיינו
להנוקבא, שה"ס ספירת המלכות הנק' אדניי.
והנה נתבאר איך ז' הספירות חג"ת נהי"מ
מרומזים בהכתובים דיום א' דמעשה בראשית.
ולהלן מבאר סדר אצילות של יסוד ומלכות.

והפרש בין סדר עליה לא"א לצורך
אצילות היסוד, לסדר עליה לא"א לצורך אצילות
הנוקבא, הוא, כי לצורך היסוד שולט הימין
דז"א בעיקר, שהוא חסד וכולו אור, ושאר ב'
הקוין כלולים בו וטפלים אליו. והפוכו דעליה
לצורך הנוקבא, שהעליה הוא בשליטת השמאל
וב' הקוין ימין ואמצע טפלים לשמאל. כמו
שהזכר כבר והולך.

ותדע שסוד ז' ימי בראשית הי"ס ז"א
ונוקביה, אשר ששת הימים הם ששת הספירות
חג"ת נהי"מ דז"א, יום א' הוא חסד, יום ב' גבורה,
וכו' ער"ו. ויום השבת הוא המלכות. אלא לפי
שהספירות כלולות זמ"ן, נמצאים כל הז"ס חג"ת
נהי"מ כלולים בחסד, וכן בכל ספירה. וזה
שביאר לנו הזכר ז"ס חג"ת נהי"מ הכלולים ביום
א' דמעשה בראשית, שה"ס חג"ת נהי"מ שבחסד.

וז"ש בסדר העליה לצורך אצילת היסוד
עאל ימינא בההוא עמודא שלים
באמצעיתא, כליל ברזא דשמאלא, וסליק
לעילא עד נקודה קדמאה, שימין הכלול
משמאל נכנס בעמוד האמצעי, ועולה עם השמאל והאמצעי
אל א"א הנקרא נקודה קדמאה. הדי שיהימין הוא השולט
ושאר הקוין טפלים אליו, והוא העולה לא"א
לקבל המוחין שם מהבחינה שכנגדו באוהם
המוחין. משום שהיסוד נאצל בעיקר מן הימין.
ונט"ל

לח) עאל ימינא בההוא עמודא שלים
באמצעיתא כליל ברזא דשמאלא:

נכנס הימין בעמיד ההוא השלם שבאמצע כשהוא כלול מסוד
השמאל. כלומר החסד דז"א שבו כלול גם הגבורה
שלו נכנס לקו האמצעי שלו שהוא הת"ת שלו,
(דפו"י דף ס"ו ע"ב)

וסליק לעילא עד * נקודה קדמאה, ונטיל * ואחיד תמן * מלה דתלת נקודין,
 ב חלים שוריק חיריק, זרע קדש. דהא לית זרעא דאזרע בר ברזא דא,
 ואתחבר כלא * בעמודא דאמצעיחא, * ואפיק יסודא * דעלמא ובגין כך אקרי
 ג כל, דאחיד לכלא בנהירו * דתיאובתא.

(לט) שמאלא להיט בתוקפא וארת, בכולהו דרגין ארח י * ריחא. ומהווא

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) נקודה, עי' לעיל בהקדמה חזר דף ע"ב ציון ו' ושם
 נסמן. (ב) חלם שורק חירק, ח"א כד: ת"ו בהקדמה
 ז. חק' יטס ל"ט. חק' ס"ט קד: קה חק' ע' קנה קסט.
 (ד) ריחא, ח"ב רת: ח"ג כו' להו עד. רכב. רכט: רלגו רלד.
 כעמודא. * נ"א ואפיק. * נ"א בעלגא. * נ"א חיאובתא,
 * נ"א בתיאובתא. * נ"א רוחא.

הסולם

מאמר

יחי אור

זה נקרא היסוד בשם **כל**, להיותו קונה הכל, דהיינו
 להארת כל ג' הקוין, באור החשוקה. כלומר מכח תשוקת
 השמאל אל אור הימין נמצא היסוד מכריע
 ומשלים השמאל בימין וכוללם יחד, דהיינו
 השמאל שהוא חכמה בלי חסדים מקבל חסדים
 ונשלם. והימין שהוא חסדים מקבל חכמה משמאל
 ונשלם. וכיון שכל זה נעשה ע"י קו אמצעי,
 הרי קו אמצעי קונה משום זה את שניהם,
 ומשפיע אותם להיסוד, וע"כ נבחן היסוד שהוא
 קונה הכל בין אור החסדים ובין אור החכמה.
 והנה נתבאר סדר העליה וקבלת המוחין לצורך
 אצילות היסוד דו"א.

(לט) שמאלא להיט בתוקפא וארת, בכלהו
 דרגין ארח ריחא: השמאל לוהט

בתוקף הגבורה ומריה, ככל המדרגות הוא מריח את הריח,
 ומהווא להיטו דאשא אפיק היאור
 נוקבא סיהרא, ומהתלהטות האש הזאת תאציל
 הנוקבא המכונה לבנה פירוש, כי כאן מבאר
 הזהר סדר קבלת המוחין לצורך אצילות הנוקבא
 ואומר שהוא בשליטת השמאל, דהיינו שקו
 השמאל דו"א עלה וב' הקוין כלולים בו וטפלים
 אליו, והוא קבל שם מהבחינה שכנגדו בהמוחין
 דאו"א דהיינו מנקודת השורק, שב' הנקודות
 חולם וחירק טפלים אליה. ונדע שאין השמאל
 מאיר בהמוחין זולת בממטה למעלה, כי ע"כ
 יכול להכלל עם הימין שהוא חסדים. אשר
 מאיר ממעלה למטה. והארה זו שממטה
 למעלה מכונה בשם ריח, שכן דרך הריח, שמקובל
 להמריח ממטה למעלה. ומתחילה כשהשמאל
 שהיט נקודת השורק, האיר לבו בלי התלבשות

ונטיל ואחיד תמן, מלה דתלת נקודין
 חולם שורק חירק זרע קודש:

ולוקח וקונה שם, בא"א, המוחין, שהם דבר בסוד שלוש
 נקודות, חולם שורק חירק, הנקראות זרע קודש. כלומר
 שעל ידי ג' מיני הזריעות המכונים חולם חירק
 שורק מחגלים המוחין דחכמה הנקראים קדש,
 וע"כ נק' ג' הזריעות זרע קדש.

דהא לית זרעא דאזרע בר ברזא דא:

שהרי אין לך זרע שיורע, לצורך מוחין, זולת בסוד
 הזה, דהיינו בסוד ג' הזריעות חולם שורק חירק.
 כלומר שכל המוחין היוצאים בהעולמות אינם
 יוצאים זולת בסדר ג' נקודות הנ"ל שמהן נמשכים
 סוד ג' הקוין. ולפיכך אע"פ שהעליה היא בשליטת
 הימין הנמשך רק מנקודת החולם, מ"מ צריך
 לקבל מכל ג' הנקודות, כי אי אפשר בדרך אחר.
 ואתחבר כלא בעמודא דאמצעיחא
 ואפיק יסודא דעלמא: ונתחבר

הכל, דהיינו הארת כל ג' הנקודות, בעמוד האמצעי, שהוא
 הת"ת, והאציל את יסוד העולם, שהוא ספירת יסוד
 דגדלות הראוי להולדת נשמות, וע"כ הוא יסוד
 כל העולם. ואע"פ שהימין דו"א הוא עיקר
 המאציל את היסוד שהוא ספירת החסד, מ"מ אין
 שום התהוות ותולדה יוכל להמשך מן הקצוות
 אלא רק מהאמצעי המכריע בין הקצוות, שהוא
 הת"ת המכריע על חסד וגבורה, אלא שהת"ת
 מאציל היסוד מהמוחין דימין שקכל החסד
 מהבחינה שכנגדו מהמוחין דאו"א. ולפיכך נבחן
 היסוד שנאצל בשליטת הימין, אמנם הוא
 כולל כל ג' הקוין. וז"ש ובגין כך אקרי כל
 דאחיד לכלא בנהירו דתיאובתא: ומשום

(הפירו' דף ס"ז ע"ב *) דף י"ז ע"א

להיטו דאשא, אפיק * ההיא נוקבא סיהרא וההוא * להיטו הוה * חשך, בגין דהוה מחשך. ותרין סטרין אלין, אפיטו חרין דרגין אלין, חד דכר וחד נוקבא: (מ) יסודא אחיד בעמודא דאמצעיתא, מההוא תוספת נהורא דהוה ביה, דכיון דההוא עמודא דאמצעיתא אשתלים, ועביד שלם לכל סטרין, כדין אתוסף

מסורת הוהר

(א) להיטו הוה חשך, ח"א טו. לא.

חלופי גרסאות: * נ"א ההוא * נ"א חשך.

יחי אור

הסולם

סאמר

ומשליטת השמאל דז"א נאצל הנוקבא (ט) יסודא אחיד בעמודא דאמצעיתא מההוא תוספת נהורא דהוה

ביה דכיון וכו': היסוד נאחו בעמוד האמצעי ומקבל מתוספות אור שהיה בו וכו' עתה מנאר ההפרש שבין הדכר לבין הנוקבא. כי עמודא דאמצעיתא שעלה לישסות וא"א. ונכלל שם בהם, הנה קבל מהם חסדים וחכמה, ונודע שהז"א דרכו לקבל רק חסדים מכוסים בלבד. שאין מטבעו לקבל חכמה כמו ג"ד רבינה. ונמצא שבחינת החכמה שקבל מא"א הוא בעדכו רק לתוספת נהורא, כלומר שהיא יתרה ממדת קבלתו. ולפיכך נתן תוספת נהורא ההוא אל היסוד שבו, שהוא הדאוי לקבל אותה, להיותו בחינת מחוזה ולמטה שלו. כנ"ל. וז"ש יסודא אחיד בעמודא מההוא תוספת נהורא דהוה ביה היסוד נאחו בעמודא. שהוא הז"א. בתוספת אור שהיה בו. דהיינו באור החכמה שהוא בו לבחי' תוספת. דכיון דההוא עמודא דאמצעיתא אשתלים ועביד שלם לכל סטרין, דכיון שהז"א נשלם לגמרי בין בחכמה ובין בחסדים, מטעם שעשה שלום לכל סטרין, בישסות וא"א. כי ע"י הזווג שעשו על מסך דחירק שבו, נשתתף מ"י באלה ואשלים שמא דאלהים כנ"ל (דף ס"ז ד"ה וזה ע"ש) וכל המוחין שהתחתון גורם בהעליון, מושפעים בכמותם ואיכותם גם לתחתון שגרם אתם. וע"כ כדין אתוסף, ביה נהירו מעיקרא ומכל סטרין, הנהאו השיגהמוחין מעילא, דהיינו מא"א שהיא חכמה. ומכל סטרין, דהיינו מקו ימין ושמאל מישסות. ובקו אמצעי שלו עצמו השיג חסדים וגבורות, בחדוה דכלא ביה וחדות כל העולמות נמצאת בו. שה"ס הארת החכמה המשבייתה לכל הקליפות. ומההוא תוספת דתדוה נפיק יסודא דעלמא, ומתוספת ההוא דתדוה יצא יסוד

בימין, היה מאיר גם ממעלה למטה, אבל אז היה האור סתום בו, והיה בחוקף הגבורה והתלהטות, מטעם שהחכמה לא יכלה להתפשט בו מפאת חסרון חסדים, ולפיכך ביטל הארת ממעלה למטה שלו וקבל רק הארת הריח לבד, שהחכמה תאיר בו רק ממטה למעלה.

וזה אמרו שמאלא להיט בתוקפא

ואר"ח שהשמאל היא שעלה לקבל המוחין קבל שם

מבחינה שכנגדו, שהיא השמאל דמוחין, המכונה שם שורק'

ואז להט בחוקף הגבורות, כי נחצורר בו התלהטות

בעת שרצה להתפשט ממעלה למטה, וע"כ

ואר"ח, קבל האור רק בבחינת ריח. כלומר רק

בבחינת מניטה למעלה המכונה ריח. בכלהו

דרגין אר"ח ריחא. בכל המדרגות הריח את הריח.

כלומר, שלא התלבש בהחסדים להאיר גם

ממעלה למטה. אלא שקבל בחינת החכמה שבכל

המדרגות, והאיר בכח התלהטות אש הגבורות

רק בבחינת ריח בלבד. ומההוא להיטו

דאשא אפיק ההיא נוקבא סיהרא,

ומבחינת אותה התלהטות של האש האציל

נוקבא ההיא הנקראת לבנה. דהיינו מבחינת

שליטת השמאל ושאר ב' הקוין ספלים אליו.

להיטו הוה חשך בגין דהוה מחשך,

ההתלהטות נבחנת לחשך משום שנמשכת מחשך.

כלומר אע"פ שהתלהטות האמורה אינו חשך,

משום שמקבל האור ממטה למעלה בלבד, והוא

אור ולא חשך, כי רק המקובל ממעלה למטה

הוא חשך ממש, מ"מ כיון שאינו יכול להמשיך

האור ממעלה למטה מסחד החשך. נבחנת גם הוא

לחושך, ותרין סטרין אלין אפיקו תרין

דרגין אדין חד דכר וחד נוקבא, וב'

הצדדים הללו, ימין ושמאל, הוציאו ב' מדרגות

האלו, שהא' זכר והב' נקבה. דהיינו כמבואר.

שמשליטת הימין דז"א נאצל היסוד, שהוא זכר.

(דפו"י דף י"ז ע"א)

גיה נהירו מעילא, ומכל סטרין, בחדוה דכלא ביה: ומהווא תוספת דחדוה, נפיק יסודא דעלמין ואקרי * מוסף: מהכא נפקין כל * חיילין לתתא ורוחין ונשמתיין * קדישין, * ברזא ידו'ד צבאות * אל אלהי הרוחות.
 (מא) * לילה אדון כל הארץ, מסטרא דשמאלא, * מההוא חשך, ובגין דההוא חשך תיאובתיה לאתכללא בימינא, וחלש תוקפיה, אתפשט מניה * האי * לילה, כד שארי לאתפשטא האי לילה, עד לא * אסתיים, ההוא חשך עאל ואתכליל בימינא וימינא אחיד ליה, ואשתאר בגריעו * האי לילה.

מסורת הזהר

(א) מוסף, ח"ג ימב: רמב.

חלופי גרסאות: * נ"א חיילא. * נ"א ל"ג קדישין ברזא. * נ"א אל אלקי הרוחות לכל בשר. * נ"א ל"ג לילה. * נ"א ומהווא. * נ"א ל"ג האי לילה. * נ"א ליליא. * נ"א אתכסיים. ונ"א אסתיים אתרשם, ההוא חושך. * נ"א והאי.

סאמר

הסולם

יהי אור

עד לא אסתיים, ההוא חשך עאל ואתכליל בימינא, וימינא אחיד ליה, ואשתאר בגריעו האי לילה, כשהלילה התחילה להתפשט, מהשמאל, מטרם שנגמר בנינה. נכנס החשך ההוא, דהיינו השמאל, ונכלל בקו ימין, והימין קנה אותו, ונשארה הלילה בחסרון בסיומה. כי שורשה שהוא קו שמאל נעלם בימין בינתיים, ולא השלימה. ונמצא שמלבד החסרון אור של הנוקבא הנמשך מחמת בנינה מקו שמאל, כנ"ל, הנה נוסף לה חסרון ב' הנמשך משלילת בנינה, מה שהקי שמאל לא הספיק להשלים בנינה. והנה נתבאר ב' חסרונות שבהנוקבא (א) מה שהיא לילה דהיינו חשך ולא אור, (ב) מה שהיא בגריעו שהשמאל לא השלים בנינה.

ו"ש, וכמה דחושך תיאובתיה לאתכללא באור, הכי לילה תיאובתיה לאתכללא ביום, כמו שתאות השמאל שהוא החשך, הוא להכלל באור, של קו הימין, כן הנוקבא שהיא לילה תאותה להכלל ביום כלומר, מבחינת מה שהנוקבא נכנית מקו שמאל התואב לאור של קו ימין, נמצאת הנוקבא גם כן בבחינת לילה החושקת לאור היסוד הנק' יום, דהיינו חסרון א' הנ"ל. חשך גרע נהוריה, הקו שמאל שהוא חשך החסיר אורו, שלא הספיק להשלים בנין הנוקבא מחמת שנכלל בקו ימין בינתיים כנ"ל, שזה חסרון נוסף על חסרון א', ובגין כך אפיק דרגא בגריעו, ולא בנהירו, ומשום זה הוציא דרגת הנוקבא בחסרון בנין, ובלי אור. כלומר כב' חסרונות, כמבאר, ולפיכך

יסוד העולם, כי אור החכמה הוא תוספת חדוה, שהוא אינו משמש בהם כנ"ל, ועיכ האציל ואפיק מההוא תוספת דחרוה, את היסוד, שהוא הראוי לשמש באלו המוחין כנ"ל. ואקרי מוסף שבשביל שהוא תוספת בהז"א, נק' היסוד, שהוא חמקבל של התוספות הזה בשם מוסף, ולהלן מפרש טעם ב' ע"ז. מהכא נפקין כל חיילין לתתא ורוחין ונשמתיין קדישין ברזא הוי"ה צבאות, אל אלהי הרוחות מהיסוד הזה נאצלים כל המוחין לתתא בג' עלמין כ"ע, ורוחין ונשמתיין דצדיקים, בסוד השמות הקדושים הוי"ה צבאות. שפירושו שהוא אות בכל צבאות שלו. ונק' אל אלהי הרוחות, שממנו נאצלים כל הרוחין ונשמתיין דצדיקים.

(מא) לילה אדון כל הארץ מסטרא דשמאלא מההוא חשך: לילה אדון כל הארץ, שהיא הנוקבא (כנ"ל דף נ"א אות ל"ז) היא נאצלת מצד שמאל מהחושך ההוא. ובגין דההוא חשך, תיאובתיה לאתכללא בימינא וחלש תוקפיה, אתפשט מניה האי לילה, ומשום שחשך ההוא כל חשקו הוא להכלל בקו ימין לקבל אור, ונחלש גבורתו, פירוש שאינו יכול לקבל חכמה מא"א משום חוסר החסדים ועיכ נחלש גבורתו ונעשה חשך, לכן אתפשט מניה האי לילה נתפשט מהקו שמאל ונאצל הנוקבא הנקראת לילה. שמשמעות לילה הוא חשך בלי אור, דהיינו בדומה לשורשה שהיא קו שמאל דו"א. ונתבאר בזה הטעם, מה שהנוקבא היא מדת לילה, דהיינו חשך. כד שארי לאתפשטא האי לילה (דפו"י דף י"ז ע"א)

(מב) * וכמה דחשך תיאובתיה לאתכללא באור. הכי * לילה תיאובתין לאתכללא ביום, חשך גרע נהוריה, ובגין כך אפיק דרגא בגריעו. * ולא בנהירו חשך לא נהיר אלא כד אתכליל באור, לילה דנפק מניה, לא נהיר, אלא כד אתכליל ביום. גריעו דלילה לא אשתלים אלא במוסף, * מה דאתוסף הכא גרע הכא.

מג) במוסף הוה ביה רזא דנקודה עלאה, ורזא דעמודא דאמצעיתא בכל סטרין ובגין כך, אתוסף ביה * תרין אתוון. בליליא גריעו ביה אלין * תרין, * כדין * קרא, כתיב * ויקרא, וגרע מניה * ו' * ו' וכתוב קרא לילה. הכא רזא * דשמא * דשבעין ותרין אתוון * גליפא דכתרא עלאה. *

מסורת הוהר

דרך אמת

(א) לילה — לאתכללא ביום, ח"א לא. (ב) דשמא דשבעין ותרין, ע"י בהקדו דף צ"ד ציון ד' ושי"ב. לחוון דקא מתטער באכנה. חלופי גרסאות: * נ"א כמה * נ"א לא * נ"א מהאי. * נ"א תרין אתוון ויקרא. * נ"א תרין אתוון. * נ"א כדין ליג. * נ"א קרא כתיב איהו תפלת יוצר וגרע מניה וכו'. * נ"א ויקרא * גל. * נ"א גריס וי"ו ול"ג ו' ו"י.

יחי אור

הסולם

מאסר

בסוד תוספת נהורא, והיסוד גומר ומשלים חסרון הזה, עם אור התוספת שלו. (מב) במוסף הוה ביה רזא דנקודה עלאה ורזא דעמודא דאמצעיתא בכל סטרין: במוסף, שהוא יסוד דו"א. יש בו סוד נקודה עליונה שהוא א"א וסוד עמוד האמצעי המכריע בכל הצדדים. שהוא ת"ת דו"א. פירוש, שיש בו הארת חכמה מא"א שקבל בסוד תוספת נהורא כנ"ל. ויש בו אור חדשים שקבל מת"ת דו"א. ובגין כך אתוסף ביה תרין אתוון, ומשום זה נמוסף בהיסוד ב' אותיות, שהם ו' ו' של הכתוב ויקרא אלקים לאור יום, הרומז על אצילת ספירת היסוד כנ"ל. אשר ה' רומזת על אור החדשים שקבל מקו אמצעי, וה' רומזת על הארת החכמה שקבל מא"א. בלילה גריעו ביה אלין תרין, כדין קרא, באצילת הנוקבא שהיא לילה. חסר בה ב' אותיות אלי, וכתוב בק קרא וחסר בה אותיות ו' ו'. כתיב ויקרא אצל היסוד שהוא יום כתוב ויקרא, וגרע מניה ו' ו' וכתוב קרא לילה, והחסיר מהמלה ויקרא ו' ו' אצל הנוקבא וכתוב בה רק קרא לילה. פירוש, כי יש ב חסרונות בהנוקבא (א) חסרון אור חסדים (וב) חסרון בנין, כנ"ל, ועליהם רומז תוספת של ב' האותיות ו' ו' בהמלה קרא לילה אשר חסרון ו' רומז על חסרון אור חסדים, וחסרון ו' רומז על

ולפיכך הנוקבא צריכה לב' תקונים, א' להאירה מהחשך שלה. ב' להשלים בנינה. וז"ש, חשך לא נהיר אלא כד אתכליל באור, לילה דנפיק מניה לא נהיר אלא כד אתכליל ביום. החשך, קו שכלא, אינו מאיר אלא כשנכלל באור הימין, כן לילה שנבנה ויצאה מפנו, אינה מאירה רק כשנכללת ביום, שהוא היסוד. כלומר, שתיקון א' של הנוקבא שוה לשורשה, שהוא קו השמאל דו"א, וכמו שתיקונו של קו שמאל הוא להכלל בקו ימין שהוא אור החדשים, כן תיקונה של הנוקבא להכלל באור החדשים של היסוד דו"א הנק' יום גריעו דלילה לא אשתלים אלא במוסף החסרון בנין של הלילה אינו נשלם אלא במוסף, שהוא התוספת נהורא שקבל היס דמעמודא דאמצעיתא. והיינו הארת החכמה המיותרת להז"א הנק' עמודא דאמצעיתא וע"כ נתנה להיסוד שלו (כנ"ל דף נ"ג ד"ה יסודא) ואור הזה דתוספת שבהיסוד משלים את בנין הנוקבא דהיינו תיקון הב' הנ"ל. מה דאתוסף הכא גרע הכא מה שנוסף כאן גרע מכאן כלומר, מה שנחוסף בספירת יסוד דו"א. על ידי עמודא דאמצעיתא, גרע קו השמאל דו"א מהנוקבא, כי השמאל דו"א לא השלים בנינה, שעל ידי זה נתמעטה ואינה ראויה לקבל החכמה שבקו שמאל אפילו אחר שיהיה לה לבוש החדשים כנ"ל, והנה שיעור זה תוסף קו אמצעי דו"א אל היסוד שלו

מד) ויאמר אלהים * יהי רקיע בתוך המים וגו' הכא בפרט רזא לאפרשא * בין ב מיין עילאין * לחתאי, ברזא דשמאלא * הכא מחלוקת ברזא דשמאלא דעד הכא רזא דימינא הוא * והכא * הוא רזא דשמאלא. ובגין כך אסגיא מחלוקת * בין דא לימינא, ימינא איהו שלימא דכלא. ובגין כך בימינא * כתיב * כלא, * דהא ביה תלייא כל שלימו. כד אתער שמאלא אתער מחלוקת, ובההוא

מסורת הזהר

א) יהי רקיע ח"א לבו מו, רנו. ח"ב ב. לה. קס. קסו קצח: רעא. ח"ג ט. יוד. יב. כהו לב: קסה. ריש רכב. ת"ז תקי ה' יט: תקי ל' עה. תקי מ' פ. תקי מ"א פא: תקי מ"ו פג. תקי ס"ז צה. תקי ע' קכא. ז"ח בראשית א' טא שלו. טי טא שי. סז סג שמח. יחרו לב סד שלא. שהיש עג טד שכא שלה, תק"ח קיב טג שיג שכה. קסו טב שלא: ב) מיין עלאין להחאי, ח"א כט: לב: לב. מו. ח"ב לה. קצח. ח"ג יוד. לב: ריש: ת"ז תקי ה' יט: תקי ל' ע"ב. תקי מ' פ. ז"ח בראשית טי טא שכ, טד שכו. תק"ח קא טא שנג. ק"ז שיב שכט.

חלופי גרסאות: * ב"א ל"ג בין. * ב"א לחתאין. * ב"א וחתברי הכא. ונ"א ורזא הכא. * ב"א ל"ג והכא הוא רזא. דשמאלא. * ב"א איהו. * ב"א בגין. * ב"א כתיב כי טוב. * ב"א כלא ל"ג.

יהי רקיע

דסולם

מאמר

כל שלימו: הימין, שה"ס החסד ויומ הא', הוא שלימות הכל ומשוב זה כתוב הכל בימין, ביום א'. כלומר שכל ד' הימים חג"ת נהי"מ יצאו בו, ונרמזים בו, (כנ"ל דף נ"א ד"ה ולחשך) והוא משום שבימין תלוי כל השלמות. כלומר שכל הספירות מקבלות שלימותן מספירה הדאשונה שה"ס החסד וה"ס יום א' דמעשה בראשית, ולפיכך כל הספירות יצאו ביום הא', ונרמזות בהכתובים שבו.

כד אתער שמאלא אתער מחלוקת ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא ונפק מניה מההוא מחלוקת גיהנם: כשנתעוררה שליטת השמאל נתעוררה המחלוקת, זינו לימין, ונתגבר בה במחלוקת ההיא אש הכעס, ויצא ונברא הגיהנם מאותה המחלוקת. וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק, והגיהנם נתעורר ונברא מהשמאל, ונתדבק בשמאל. פירוש, כינתבאר לעיל ביום א' דמעשה בראשית, בסדר אצילות החסד, שהוא קו ימין דז"א, שמתחילה נאצל בבחינת הקטנות, שעל זה רומז המלה יהי שייה הי"ס או"א, זי' האחרונה רומז לכניסת הי' לאור או"א, שנתמעטו להיות או"ר, שאז נאצל הז"א בבחי' ויק' דהיינו בקומת רוח, ואח"כ בהמלה ויהי אור יצאה הגדלות דקו ימין ע"ש. ועד"ז כאן באצילות יום ב' שהוא גבורה וקו שמאל דז"א, נאצלה תחלה הקטנות בסוד יהי, שאוי"א נתמעטו בעצמם כדי להאציל לז"א בבחינת קומת רוח, דהיינו שהכניסו י' לאור שלהם, שז"ה יהי רקיע, ואח"כ יצאה הגדלות דקו שמאל, דהיינו

הג"ר

על חסרון בנין שלה. שה"ס מה דאתוסף הכא גרע הכא, כי ב' אותיות הללו נחוספו בהיסוד, דהיינו הרמו של ו' / של ויקרא אלקים לאר יום, והוא משלים ב' חסרונות הנוקבא. הכא רזא דשמא דשבעין ותריין אתוון גליפא דכתרא עלאה כאן הוא סוד השם של ע"ב אותיות החקוקות בכתר עליון. דהיינו בהרמו של ב' האותיות ו' / ואכמ"ל.

מאמר יהי רקיע

מד) ויאמר אלקים יהי רקיע וגו' הכא בפרט רזא לאפרשא בין מיין עלאין לתתאי ברזא דשמאלא: האמירה שבכאן, הוא סוד חיקון בפרט להבדיל בין מים עליונים להתחתונים, בסוד השמאל. והוא פרט הב' דבריאת עולם, ופירושו, עי' לעיל (דף מ"א ר"ה כיון ובהסולם). הכא מחלוקת ברזא דשמאלא כאן נעשה מחלוקת בסוד השמאל. דעד הכא רזא דימינא הוא והכא הוא רזא דשמאלא ובגין כך אסגיא מחלוקת בין דא לימינא, כי עד כאן, דהיינו ביום דאשון, הוא סוד הימין, וכאן, ביום שני, הוא סוד שליטת השמאל, ומשום זה פרצה מחלוקת גדולה, כאן ביום ב' / בין צד הזה לצד הימין. דהיינו שהשמאל רצה לבטל את שליטת הימין כולה, והימין רצה לבטל את שליטת השמאל כולה.

ימינא איהו שלימא דכלא ובגין כך בימינא כתיב כלא, דהא ביה תלייא

(רמ"י דף י"ז ע"א)

* מחלוקת אתתקף אשא * דרוגזא, ונפיק מניה * מההיא מחלוקת גיהנם/וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק.

(מה) חכמתא דמשה * בהא אסתכל. ובעובדא דבראשית אשגח. בעובדא

מסורת הנהר

(א) מחלוקת, ח"א לג. מו. רגו. ח"ב כד. קמט: ז"ח בראשית א' ט"א שמה. טד שא. ו' טב שט. תק"ח קו טב שיו. חלוסי גרסאות: * נ"א ורוגזא. * נ"א מההוא מחלוקת דאתער שמאלא גיהנם. * נ"א בדא.

כאטר	הסולם	יהו רקייע
הגר, בסו"ה ויעש אלקים את הרקיע כמו שהזוהר מבאר להלו.	והר"מ נפלו אז לכחות הדין משום שעלית המלכות היתה מחמת פגם ונברא הגיהנם מנצוצותיהם. והגיהנם הזה נתדבק בהשמאל, כלומר כל מי שירצה להגביר כח השמאל נופל לדינה של גיהנם הדבוק בשמאל.	והר"מ נפלו אז לכחות הדין משום שעלית המלכות היתה מחמת פגם ונברא הגיהנם מנצוצותיהם. והגיהנם הזה נתדבק בהשמאל, כלומר כל מי שירצה להגביר כח השמאל נופל לדינה של גיהנם הדבוק בשמאל.
והנה כאן ביציאת הקטנות בסוד המיעוט ד"הי רקייע, שפירושו שאר"א העלו את המלכות למקום הזווג מתחת החכמה שלהם למקום בינה, והורידו הבינה ות"ת ומלכות שלהם מחוץ למדרגתם, למקום דו"ן, ונשאר בו"ק בלי ג"ר, דהיינו בקומת רוח לבד, הנה נמשכה בריאת הגיהנם מפאת מיעוט הזה. שפירושו שנבראו כחות הדין לענוש הרשעים. והענין הוא, כי יש ב' בחינות עלית המלכות למקום בינה, בחינה א' שהעליה היא בלי שום פגם אלא כדי להוציא מוחין בשביל התחתון, ואז ג' הספירות בינה ות"ת ומלכות יורדות להמדרגה דקדושה שמתחתיהם, ואור הג"ר מסתלק להעליון שלהן בסוד נקודת החולם. (כג"ל דף ד"ה ט"ו והיא ע"ס) בחינה ב' שהעליה היא מסבת פגם, דהיינו ע"י חסאים של התחתונים, שאז עולה המלכות למקום בינה כדי להעלים אור הג"ר מן התחתונים, שאינם ראויים להשתמש בו, ואז נמצאים ג' הכלים בינה ות"ת ומלכות אינם יורדים להמדרגה שמתחתיהם שבקדושה, אלא שיורדים לכחות הדין, שעושים הכלים ההם לבנין פרצופיהם, וכונים על ידיהם כח לחבל ולהעניש את החוטאים.	וזה אמרו ימינא איהו שלימא דכלא, ובגין כך בימינא כתיב כלא, דהא ביה תלייא כל שלימו, הימין הוא שלימות הכל כלומר שכל הספירות מקבלות ממנו את קיומן, ובשביל זה הימין שהוא יום א' כתוב כל התקונים דקטנות וגדלות, בסוד יהי אור ויהי אור וכו' כנ"ל, כי בו תלוי השלימות של כל הספירות, וע"כ כיון שנשלם הקו ימין נשלמו כולן, וגם קו השמאל קבל שלמותו ממנו, ונתעורר בשליטתו, כד אתער שמאלא אתער מחלוקת, וכשנתעורר השמאל בשליטתו והרגיש שלימותו, עורר תכף מחלוקת עם קו הימין שרצה לבטל את אור הימין ולהשליט רק את אור שלו, כנ"ל, ובהאי מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא ומהמחלוקת הזו, נמשך התגברות אש הכעס, דהיינו החשך של השורק הגורם לעלית המלכות בחזרה אל מקום בינה, ואז ונפקמניה מההוא מחלוקת גיהנם דהיינו שעלתה למעלה והפילה הכלים דבינה ותו"מ לכחות הדין הנקרא גיהנם כנ"ל. וגייהנם בשמאלא אתער ואתדבק, והגיהנם נתעורר ונברא מהשמאל כנ"ל ונתדבק בהשמאל, כלומר שכל שרוצה להגביר השמאל נופל לגיהנם הדבוק בשמאל.	וזה אמרו ימינא איהו שלימא דכלא, ובגין כך בימינא כתיב כלא, דהא ביה תלייא כל שלימו, הימין הוא שלימות הכל כלומר שכל הספירות מקבלות ממנו את קיומן, ובשביל זה הימין שהוא יום א' כתוב כל התקונים דקטנות וגדלות, בסוד יהי אור ויהי אור וכו' כנ"ל, כי בו תלוי השלימות של כל הספירות, וע"כ כיון שנשלם הקו ימין נשלמו כולן, וגם קו השמאל קבל שלמותו ממנו, ונתעורר בשליטתו, כד אתער שמאלא אתער מחלוקת, וכשנתעורר השמאל בשליטתו והרגיש שלימותו, עורר תכף מחלוקת עם קו הימין שרצה לבטל את אור הימין ולהשליט רק את אור שלו, כנ"ל, ובהאי מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא ומהמחלוקת הזו, נמשך התגברות אש הכעס, דהיינו החשך של השורק הגורם לעלית המלכות בחזרה אל מקום בינה, ואז ונפקמניה מההוא מחלוקת גיהנם דהיינו שעלתה למעלה והפילה הכלים דבינה ותו"מ לכחות הדין הנקרא גיהנם כנ"ל. וגייהנם בשמאלא אתער ואתדבק, והגיהנם נתעורר ונברא מהשמאל כנ"ל ונתדבק בהשמאל, כלומר שכל שרוצה להגביר השמאל נופל לגיהנם הדבוק בשמאל.
והנה אחר יציאת הגדלות דיום א' שהוא קו ימין, הרי בהכרח נשלם עמו תכף גם קו השמאל בכל גדלותו, ונודע שכו השמאל נמשך מנקודת השורק שה"ס חכמה, לכן רצה השמאל לשלוט באור החכמה שלו, ולבטל את אור החסדים שבו הימין, ונעשה המחלוקת ביניהם, ומפאת המחלוקת הזו, יצאה אש הכעס, שפירושו שהחושך דשליטת השורק נתפשט מכח חסרון חסדים, (כג"ל דף מ"ז ד"ה נפק) שלבסוף חזרה המלכות לעלות למקום בינה כבעת הקטנות, שנסתלק אור הג"ר לגמרי, וג' הכלים בינה (דט"ו דף י"ז ע"א)	(מה) חכמתא דמשה בהא אסתכל ובעובדא דבראשית אשגח: משה בחכמתו נסתכל בזה, ובמעשה בראשית הסתכל. בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא, במעשה בראשית היתה מחלוקת בין שמאל לימין, ובההיא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה ובמחלוקת ההיא שעורר אותה השמאל נברא בו	(מה) חכמתא דמשה בהא אסתכל ובעובדא דבראשית אשגח: משה בחכמתו נסתכל בזה, ובמעשה בראשית הסתכל. בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא, במעשה בראשית היתה מחלוקת בין שמאל לימין, ובההיא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה ובמחלוקת ההיא שעורר אותה השמאל נברא בו

דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא, ובהווא מחלוקת דאתער ביה שמאלא.
 * נפק ביה גיהנם, ואתדבק ביה. עמודא דאמצעייתא דאיהו יום תליתאי עאל
 בינייהו, * ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין, * יוגיהנם נחית לתתא, ושמאלא
 אתכליל בימינא * והוה * שלמא בכלא.

מו) כגוונא דא * מחלוקת קרח באהרן, שמאלא בימינא. אסתכל משה
 בעובדא דבראשית, אמר: * לי * אתחזי לאפרשא מחלוקת בין ימינא * לשמאלא
 אשתדל * לאסכמא בינייהו, ולא בעי שמאלא. * ואתקף קרח בתוקפיה.

מסורת הזהר

(א) נפה ביה גיהנם, ח"א לג. מו. רננ. ח"ב קמרו ב) ואפריש מחלוקת, ח"א לג. מו. רננ. ח"ב
 כד. קמט: קסו. ת"ז תקי' עי' קכו, ז"ח בראשית א' טו שא. ג) נידנבם, ח"א יו: יו: מו. סב, טו. סת. טח
 צב. צד. ק. קו. קי. קכד. קלו. קעד. קעט. קעה. דיו. רית: רכו. רלו. רלת. ח"ב פו. קיו. קמט. קנ. קנא. קיא.
 קיב. קסג. ח"ג טו: מו. גג. טו. ע. קכד. קכו. קנד. קעה. קפו. קיד. רכ. רעו. רפא. רפו. ת"ז תקי' ט"ו דף צו:
 ז"ח בראשית ג' טב שיב. טי טב שמב, טו שלא. טו טא שכו. יח טב שמ. לך כה טב שכד. יתרו לב טב שטב. אחרי מו
 טו שכו שמז. מה טו שגא. טו שגא. טו שג. שה"ש טא טא שינו. רות עט טב שיג שכד, טג שמו. טב טו שט.
 טו טב שלת. ו) מחלוקת קרח באהרן, ח"ב קצח. ח"ג מט. קעו. ת"ז תקי' הי יט. תקי' לי עה. ה) לי אהחזי
 לאפרשא מחלוקת ת"ז תקי' לי עה.

חלוסי גרסאות: * נ"א והוא שמאל. * נ"א שלים. * נ"א דאתחזי. * נ"א ושמאלא. * נ"א לאשלמא. * נ"א ואתקף.

יהו רקייע	הס'ים	פאסר
שניהם, אלא שהבדיל את הארתם, שהימן יאיר מלמעלה למטה, והשמאל יאיר ממטה למעלה, כמ"ש להלו, שבזה נעשה השלום. מו) כגוונא דא מחלוקת קרח באהרן שמאלא בימינא: * כעין זה הייתה המחלוקת של קרח על אהרן, השמאל חלק על הימין. פירוש כי מבחינת אילן הנשמות, נבחו אהרן לכו ימין ולבחינת חסדים, להיותו כהן. וקרח נבחן לבחינת שמאל ולבחינת גבורה, להיותו לוי, וכיון שקרח חלק על הכהונה, הרי זה דומה, כמחלוקת קו שמאל על הימין, שהיתה בתחילת מעשה בראשית של יום הב'. אסתכל משה בעובדא דבראשית, אמר לי אתחזי לאפרשא מחלוקת בין ימינא לשמאלא: * נסתכל משה במעשה בראשית, אמר, לי ראוי להסיר המחלוקת בין ימין לשמאל פירוש, כי כמו שאהרן וקרח הי"ס חסד וגבורה, ימין ושמאל דנשמות, כנ"ל, כן משה הי"ס תפארת דנשמות, ובחינת קו האמצעי. ולפיכך כשנסתכל במעשה בראשית, וראה שם איך עמודא דאמצעותא הסיר המחלוקת של שמאל בימין, אמר, שגם לו ראוי להסיר המחלוקת בין ימין לשמאל מאילן הנשמות, להיותו בחי' ת"ת דנשמות. אשתדל לאסכמא	<p>בו הגיהנם, והוא נתדבק בהשמאל כמ"ש לעיל. עמודא דאמצעייתא דאיהו יום תליתאי, עאל בינייהו ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין, עמוד האמצעי שהוא ת"ת, נכנס ביניהם והסיר את המחלוקת והסכים לב' הצדדים. וג'יהנם נחית לתתא ושמאלא אתכליל בימינא והוה שלמא בכלא והגיהנם נפרש מהשמאל וירד למטה, והשמאל נכלל בהימין והיה הכל שלום. פירוש כי קומת החסדים שיצאה על קו האמצעי שהוא ת"ת, נכנסה בין הימין לשמאל והכריעה בהחסדים שלה את קו השמאל שיתלבש בהימין, והסירה את המחלוקת. ואז ירד הגיהנם ונפרש מהשמאל, כלומר, שהכלים רבינה וזו"ן נסתלקו משם וחזרו למדרגתם, שזה נבחן שהגיהנם ירד ונפרש מהכלים ההם. והשמאל חזר והשיג הג"ר שלו, כלומר שאור החכמה שבנסודת השורק שה"ס קו שמאל, אחר שנתלבש בחסדים ונכלל בקו ימין, (כנ"ל דף ט"ו ר"ה וזח) נמצא נשלם בהארותו בבחינת ג"ר. ונמצא בזה שקו האמצעי הסכים לקיים הארתם של ב' הקוין. דהיינו אחר שהלבישם זה בזה. וז"ש ואסכים לתרין סטרין. דהיינו שתיים הארת (דפו"י דף י"ז ע"א)</p>	

מז) אמר: ודאי גיהנם, בחוקפא דמחלוקת *שמאלא, אצטריך *לאחדנבא, הוא לא בעי לאתדבבא לעילא ולא תכללא בימינא, ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דיליה.

מח) ועל דא לא בעי קרח לאסכמא האי מחלוקת *בידא דמשה, בגין דלא הוה * לשם שמים, ולא חייש * ליקרא דלעילא, ואכחיש עובדא דבראשית, כיון דחמא משה דהוה מכחיש עובדא דבראשית ואתדחא איהו לבר, כדון *ויחר למשה מאד.

מט) ויחר למשה, על דאכחישו ליה, דלא אסכים ההוא מחלוקת. מאד, *על דאכחישו עובדא דבראשית, ובכלא אכחיש * קרח, בעילא ובחתא. *דכתיב בהצותם על ה', הא תתא, ועילא. ועיד אתדבק * במה דאתחזי ליה:

מסורת הוהר

א) לשם שמים, ח"א לג. ת"ז תקי ה' יט: תקי מ' ס. תק"ח קז טב שיו ב) ואכחיש עובדא דבראשית. ת"ז תקי ע' קתו

חלופי גרסאות: * נ"א רשמאלא. * נ"א ליג לאתדבבא הוא לא בעי. * נ"א ורא וליג ועל ונ"א וראי. * נ"א עיי. * נ"א לשום. * נ"א ליקריה. * נ"א מיר ויחר. * נ"א עד * נ"א דכתיב אשר הצו וגו'. * נ"א כמה.

יחי רביע

הסולם

כאסר

לאסכמא בינייהו ולא בעי שמאלא, ואתקף קרח בתוקפיה: השתדל משה להסכים ביניהם והשמאל לא רצה וקרח נתחזק על אהרן בגבורתו.

מז) אמר ודאי גיהנם בתוקפיה דמחלוקת שמאלא אצטריך לאתדבבא, אמר משה, זה ודאי, שבגבורת המחלוקת של השמאל, צריך הגיהנם להתדבק. דהיינו כמו שהיה במעשה בראשית, הוא לא בעי לאתדבבא לעילא ולא תכללא בימינא, ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דיליה, הוא, קרח, לא רצה להתדבק למעלה, דהיינו בתיקון הקדושה, ולהיות נכלל בכו ימין. כמו השמאל של מעלה, ודאי הוא שירד לכטה, לגיהנם, בחוקף הכעס שלו. דהיינו כמו שהיה בתחילת מעשה בראשית, בעת המחלוקת של קו שמאל שיצא הגיהנם ונתדבק בהשמאל כן ידע משה שעם חוקף המחלוקת של קרח ירד קרח לגיהנם ויהדבק בו.

מט) ויחר למשה על דאכחישו ליה דלא אסכים ההיא מחלוקת, ויחר

למשה, משום שקרח וערתו הכחישו אותו, שלא נתנוהו להכריע אותה המחלוקת, מאד, על דאכחישו עובדא דבראשית, ונאמר מאד, דהיינו ויחר למשה מאד, על שהכחישו את מעשה בראשית, דהיינו שפגם בהכרעה עליונה דקו האמצעי על ימין ושמאל דז"א, שנחטן במעשה בראשית. ועל זה נאמר, מאד, ובכלא אכחיש קרח בעילא ובחתא דכתיב, בהצותם על ה', הא תתא ועילא, וקרח הכחיש הכל, הן למעלה בנ"א והן למטה בנשמות, דכתיב בהצותם על ה' שה"ס ז"א, הרי שהפגם שלו הגיע גם למעלה לז"א, וכן למטה למשה רבינו. ועל דא אתדבק במה דאתחזי ליה, ועל כן נתדבק קרח כמו שראוי לו דהיינו בגיהנם כמ"ש וירד וכו' שאולת מחלוקת

מח) ועל דא לא בעי קרח לאסכמא האי מחלוקת בידא דמשה בגין דלא

הוה לשם שמים, ועיכ לא רצה קרח שהמחלוקת תחפטר ביר משה, משום שהמחלוקת לא היחה לשם שמים. פירושו, ה"א ככונה שמים, והנוקבא שלו מכונה שם שמים. ואומר שע"כ לא ככל הדכרעה של משה רבינו, משום שלא היתה המחלוקת שלו מכוונת ליחודו של ה"א בנוקבא. ולא חייש (רמ"י דף י"ז ע"א * דף י"ז ע"ב)

בראשית

ג) מחלוקת דאתתקן כגוונא * דלעילא, * וסליק ולא נחית, ואתקיים
 ב בארע מישר, * דא ג מחלוקת דשמאי והלל. דוקביה אפריש בינייהו,
 ואסכים לון. ודא הוה "מחלוקת ח" * לשם שמים, ושמים אפריש מחלוקת, * ועיד
 אתקיים ודא * הוה כגוונא דעובדא דבראשית. * וקרת, בעובדא דבראשית
 אכחיש בכלא ופלוגתא דשמים הוה, ובעא לאכחשא מלי דאורייתא, ודאי
 באתדבוקתא דגיהנם הוה, ועיד אתדבק בהדיה.

גא) ורזא דא בספרא דאדם. חשך כד אתער, אתער בתוקפיה * וברא ביה
 דרך אמת

ה) רמו לת"ס. א) וסליק ולא נחית, ח"א לג' ב) בארע מישר
 ח"א ית. ח"ב קמא. ג) מחלוקת שמאי והלל, תק"ח קו טב של. ד) וקביה אפריש בינייהו, ח"א רנב:
 ת"ז תקי' ה' יטו תקי' מ' פ. ה) מחלוקת לשם שמים, ח"א לג' רנב. ת"ז תקי' ח' יטו תקי' מ' פ. תק"ח קו
 טב שי' ו) וקרת בעובדא דבראשית, ת"ז תקי' ה' יטו
 הלופי גרסאות: * נ"א דלעיל. * נ"א ליג דא. * נ"א לשום. * נ"א ועל מחלוקת דא אתקיים עלמא. * נ"א הוא.
 * נ"א קרתי. * נ"א ואחברי.

מאמר

הסולם

יהו אור

ג) מחלוקת דאתתקן כגוונא דלעילא, וסליק ולא נחית, ואתקיים
 בארע מישר, דא מחלוקת דשמאי והלל
 מחלוקת שנתחנה כעין של מעלה, שעולה ואינו יורד,
 ומתקיים בארע ישראל, וזו המחלוקת של שמאי והלל. פירוש
 כי קו האמצעי המכריע המחלוקת של מעלה
 ומקיים את שניהם ומלבישם זה בזה, נמצא
 מבדיל בהארתם, שהשמאל תאיר ממטה למעלה,
 והימין יאיר ממעלה למטה אשר דק בדרך זה
 מסוימים שניהם ולא זולת כנ"ל. ווי"ש מחלוקת
 דאתתקן כגוונא דלעילא, הוא וסליק
 ולא נחית, שהארע השמאל תאיר ממטה
 למעלה ולא למעלה למטה, ואז ואתקיים
 בארע מישר, והארע השמאל מתקיימת
 באורח הישר, כלומר, בדרך שלא יבטל
 הארע הימין ושניהם יאירו. דא מחלוקת
 דשמאי והלל, ששמאי היה בחינת השמאל
 של מעלה, ווי"ס שכל ימיו היה אוכל לכבוד
 שבת, שהיה אוכל בחול ומאיר מחול לשבת,
 דהיינו ממטה לנעלה. אבל הלל היה אומר ברוך
 ה' יום יום וכו' (ביצה ט"ז). שהיה ממשיך
 ממעלה למטה כדרך קו ימיו של מעלה, לאותו
 יום שהיה עומד בו. וקב"ה אפריש בינייהו
 ואסכים לון והקב"ה הבדיל ביניהם והסכים
 להם, כלומר שהמחלוקת וההבדל שבין שמאי
 והלל נמשך להם מקו האמצעי של מעלה, שה"ס
 קב"ה, אשר על ידי הבדל הזה שהשמאל יאיר
 ממטה למעלה והימין ממעלה למטה כנ"ל, נמצא
 מקיים הארע שניהם ומלבישם זב"ז, ואז הקב"ה
 (דפו"י דף י"ז ע"ב)

נותן הארע שניהם בסוד הזווג להנוקבא.
 ודא הוה מחלוקת לשם שמים, וזהו
 מחלוקת לשם שמים, כלומר שההבדל הזה מימין
 לשמאל בדרך הארתם, הוא מזווג את שם, שהוא
 הנוקבא, עם שמים שהוא ז"א, כנ"ל. ושמים
 אפריש מחלוקת, והשמים, שהוא ז"א, מפריש
 ומבדיל מחלוקת הזו. כדי לקיים את שניהם,
 ועל דא אתקיים, ומשום זה הארתם נתקיימת,
 ודא הוה כגוונא דעובדא דבראשית
 ומחלוקת הזו שבדרך הארתם, הוא כעין מעשה
 בראשית. כלומר כדרך שעשה קו האמצעי לצורך
 התיקון דמעשה בראשית.
 וקרת בעובדא דבראשית אכחיש בכלא,
 ופלוגתא דשמים הוה וקרת הכחיש כל
 התיקון דמעשה בראשית, והמחלוקת היתה על הז"א, שנקרא
 שמים. כלומר על קו המכריע. ובעא לאכחשא
 מילי דאורייתא, ורצה להכחיש התקונים
 שבהתורה, שהיא ז"א, ודאי באתדבוקתא
 דגיהנם הוה, ועל דא אתדבק בהדיה,
 ודאי הוא שהמחלוקת היתה מפני שכח הדין של
 גיהנם נתדבק בקרת, וע"כ נתדבק בו קרת,
 כלומר שנפל לגירנם.
 גא) ורזא דא בספרא דאדם, חשך כד
 אתער. אתער בתוקפיה וברא
 ביה גיהנם, ואתדבק בהדיה בהווא
 מחלוקת: וסוד הזה הוא בספרו של אדו"ר, החשך
 כשנתעורר לשליטתו נתעורר ברוב גבורה, וברא בו הגיהנם
 ונתדבק הגיהנם עמו באותה המחלוקת. דהיינו כנ"ל
 דף נ"ו ד"ה כד ע"ש. כיון דלעכ"פ רוגזא
 ותוקפא

גיהנם, * ואתדבק * בהדיה בהוא מחלוקת: כיון דשכיך רוגזא ותוקפא אתער מחלוקת * כגוונא אתרא מחלוקת דרחימו.

נב) ותרין מחלוקת הוו. חד שירותא ותד סיומא ודא איהו ארחהון דצדיקיא שירותא * דלהון. בקשיו * וסופא דלהון בנייחא. קרח הוה שירותא דמחלוקת כפום רוגזא ותוקפא, * ואתדבק בגיהנם. * שמאי, סופא דמחלוקת. כד רוגזא בנייחא * אצטריך לאתערא מחלוקת דרחימו, * ולאסכמא על ידא דשמים. נג) ורזא דא, יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, דא מחלוקת קדמאה.

חלופי גרסאות: * נ"א ואתדבקן. * נ"א ביה. * נ"א בגוונא. * נ"א דילהון. * נ"א וסיטא. * נ"א ואצטריך לאתדבקא. * נ"א שמאי והלל. * נ"א ואצטריך. * נ"א ולאסכמא.

פאטר	הסולם	יהו רקיע
<p>ותוקפא, אתער מחלוקת כגוונא אתרא, מחלוקת דרחימו, אתר ששקט הרוגז וכה הגבורות, נתעוררה המחלוקת באופן אתר, והוא מחלוקת דאהבה. דהיינו מחלוקת בדרך הארתם, שהשמאל יאיר ממטה למעלה, והימין ממעלה למטה, ששניהם הסכימו לזה מתוקף אהבתם זה לזה, כי השמאל חשק בהחסדים דימין, והימין בהארת החכמה שבשמאל שמתוך שנתחלקו בדרך הארתם נתלבשו זב"ז. והימין נשלם מהשמאל, והשמאל מהימין.</p>	<p>דרוגזא ותוקפא זה סוד יהי רקיע וכו' והו מחלוקת הא' שהוא התעוררות הכעס והתקפות, דהיינו שכל אחד מתגבר לבטל הארת חברו. בעא לאפרשא ואתער גיהנם עד דרוגזא ותוקפא אצטנן, רצה הקב"ה להסיר המחלוקת ונתעורר הגיהנם עד שהכעס והתוקף נצטנן. כלומר שמתוך הפגם של המחלוקת, שסתם האורות, עלתה שוב המלכות למעלה למקום בינה, והעלימה הג"ר. והבינה ות"מ, נפלו למדת הדין שנקראת גיהנם, ובוה שקטה המחלוקת, כי עם עליית המלכות נתבטלה שליטת הקו שמאל, שהרי חזר לקטנות. וכדין ויעש אלקים את הרקיע וגו', אתער מחלוקת דרחימו ותביבו וקיומא דעלמא. ואז נאמר ויעש אלקים את הרקיע, ויבדל בין וגו' שהבדלה זו היא מחלוקת של אהבה וחביבות וקיום העולם. דהיינו הבדלה בדרך ההארה כנ"ל בסמוך. וברזא דא מחלוקת שמאי והלל, ובסוד הוה דהיינו במחלוקת דאהבה הוא המחלוקת של שמאי והלל. דהיינו ההבדלה של ויעש אלקים את הרקיע, שהיא סופא דמחלוקת, אבל קרח הוא היה במחלוקת דכעס, שהיא ההבדלה של יהי רקיע בחוך המים, שהוא שירותא דמחלוקת. כנ"ל. אבל מחלוקת דשמאי והלל שהיא סוסא דמחלוקת, היא של אהבה, ולשם שמים דתורה שבעל פה עאלת ברחימו גבי תורה שבכתב. שהתורה שבע"פ, שה"ס הנוקבא הנק' שם, נכנסה באהבה אל התורה שבכתב שהוא הו"א הנק' שמים. והו"ו בקיומא שלים, והיו בזוג שלם, כי קבלה מהז"א מוחין שלמים.</p>	
<p>נב) ותרין מחלוקת הוו, חד שירותא וחד סיומא ושני מיני מחלוקת היו אחד בתחלה, ואחד בהסוף. ודא איהו ארחהון דצדיקיא, שירותא דלהון בקשיו, וסופא דלהון בנייחא וזוהו ארחות צדיקים, שתחילתם קשה ביסורין, וסופן שלווה. קרח הוה שירותא דמחלוקת כפום רוגזא ותוקפא ואתדבק בגיהנם, קרח היה בחינת שמאל שבהתחלת המחלוקת, דימין ושמאל, שהיא ברוגז ותוקף הגבורות, דהיינו שכל אחד רצה לבטל הארת חברו, שמתוך כך יצא הגיהנם ונתדבק בגיהנם כנ"ל. שמאי סופא דמחלוקת, כד רוגזא בנייחא, אצטריך לאתערא מחלוקת דרחימו ולאסכמא על ידא דשמים, שמאי היה בחינת שמאל, שבסוף המחלוקת. דימין ושמאל, כשכבר שכך הרוגז והכעס, שצריכים לעורר או מחלוקת של אהבה, דהיינו מחלוקת שבודך הארתם כנ"ל, שיטבלו הסכמה וקיום על ידי השמים, שהוא קו המכריע, דהיינו שילביש אותם זב"ז כנ"ל בסמוך.</p>	<p>נג) ורזא דא, יהי רקיע וכו' ויהי מבדיל, דא מחלוקת קדמאה, אתערו</p>	

אתערו דרוגזא ותוקפא בעא לאפרשא, ואתער גיהנם, עד דרוגזא ותוקפא
 אצטנן. וכדין ויעש אלקים את הרקיע וגו', אתער מחלוקת דרחימו וחכיבו וקיומא
 דעלמא. וברזא דא מחלוקת שמאי והלל * דתורה שבעיפ עאלת * ברחימו גבי
 תורה שבכתב, * והווי בקיומא שלים.

נד) הבדלה * איהו ודאי * בשמאלא. כתיב הכא הבדלה. * ויהי מבדיל, וכתיב
 ויבדל וכתיב התם * המעט מכם כי הבדיל וגו' וכתיב * בעת ההיא הבדיל ה'
 את שבט הלוי. דהא ודאי לית הבדלה אלא בשני באתר * שמאלא.

נה) ואי תימא הבדלה בשני איהו ודאי, אמאי הבדלה בלוי דאיהו תליתאה,
 הבדלה בשמעון אצטריך דאיהו שני. * אלא * אעיג דלוי איהו תליתאה. לדעתא
 דיעקב שני הוה, ולעולם * בשני * הוה, וכלא בארע מישר, בארע שלים
 כדקא יאות.

נו) ה' הבדלה במוצאי שבת. ביו אינון * דשליטין ביומי חול לשבת. וכד

מסורת הזהר

א) תושביי ותושבייפ. ח"א עא. עב. ח"ב קלא. קסא. ר. רגז. רגז. ח"ג כג. פו. צג. קיג. קצו. רסו. שב.
 ת"ז תקי. כא. נ. תקי. מיד. סב. ז"ח תולדות כוטר שיב. ב) במדבר ט"ו (ד' דברים וי. ד) דלוי איהו תליתאה, ח"א קנה. ח"ג סנ.
 ה) הבדלה במישי, ח"א יר"ב ר:ו (ד' דשליטין ביומי חול לשבת, ח"א יד:כ. סת. קצנ. ח"ג קל. קלה. רעב:
 חלופי גרסאות: * ג"א תורה. * בבסימו ונ"א ברחמי. * ג"א דהיה. * ג"א איהי. * ג"א בשלמא. * ג"א דכתיב ויהי
 מבדיל. * ג"א דאיהי שמאלא ונ"א דאיהו שמאלא. * ג"א אמאי לוי אלא וכי. * ג"א ודאי אעיג.
 * ג"א הבדלה בשני. * ג"א הות.

יהי רפיץ

הכולם

מספר

וכלא בארע מישר בארע שלים
 כדקא יאות שאז אחר שנעשתה הבדלה בשני,
 הכל הוא בדרך הישר בדרך השלם כראוי. כי עיי
 ההבדלה, חאורות מתלבשים זב"ז ומשתלמים
 זמ"ז כנ"ל.

נו) הבדלה במוצאי שבת, בין אינון
 דשליטין ביומי חול לשבת:

ההבדלה שאנו עושים במוצאי שבת הוא להבדיל בין אלו
 הכחות השולטים בימות החול ובין הקדושה השולטת בשבת.

וכד נפיק שבת סלקא מגיהנם חז
 סטרא מעינא כישא דבעא לשלטאה
 בשעתא דאמרינן ישראל ומעשה ידינו
 כוננה עלינו. ועם יציאת השבת עולה צד
 אחד מגיהנם מבחינת עין הרעה. הרוצה לשלוט
 בעולם בעת שישראל אומרים הכתוב ומעשה
 ידינו כוננהו.

ביאור הדברים. כי בעינא בישא שהוא
 מקור כל הס"א יש ב' צדדים ימין ושמאל,
 בסו"ה יפול מצדך אלף ורבעה מימיןך אלף
 לא יגש. הימין דעינא בישא הוא במספר
 אלף, והשמאל במספר רבעה. וכשפוגשים בהאדם

נמצא

נד) הבדלה איהו ודאי בשמאלא, כתיב
 הכא הבדלה ויהי מבדיל, וכי' דהא
 ודאי לית הבדלה אלא בשני באתר
 שמאלא, הבדלה נוהגת ודאי רק בבחינת השמאל, כי
 כאן, ביום ב' שהוא שמאל, כתוב ויהי מבדיל
 ושם אצל קרח כתיב המעט מכם כי הבדיל,
 וכן בלויים כתיב בעת ההוא הבדיל ה' את שבט
 הלוי. הרי ודאי שאין הבדלה נוהגת אלא בשני
 במקום השמאל.

נה) ואי תימא הבדלה בשני איהו ודאי
 אמאי הבדלה בלוי דאיהו
 תליתאה, הבדלה בשמעון איצטריך
 דאיהו שני; ואם תאמר, אם הבדלה היא ודאי בשני,
 למה נאמר הבדלה בלוי שהוא בן שלישי ליעקב, הלא
 בשמעון היתה צריכה להיות הבדלה, שהוא בן שני ליעקב.
 אלא אעיג דלוי הוא תליתאה, לדעתא
 דיעקב שני הוה, אלא התשובה היא, אעיג
 שלוי הוא שלישי. מימ לדעתו של יעקב הוא
 שני. כי ראובן לא נחשב לראשון מבני לאה
 כי אז היה דעתו של יעקב שהיא רחל ולעולם
 בשני הוה, ולעולם אין הבדלה אלא בשני.
 (דטו"י דף י"ז ע"ב)

נפיק שבת, סללא מגיהנמ חד * סטרא * מעינא בישא דבעא לשלטאה בשעתא * דאמרין ישראל, * ומעשה ידינו כוננה עלינו * ונפיק מההוא דרגא דאקרי * שמאלא, ובעי לאתערבא בזרעא דישראל ולשלטאה עלייהו * דישראל:
 (נו) וישראל עבדי עובדא * בהדס * וביין, ואמרי יהבדלה, * ואתפרש מנייהו, * ומאיך ההוא * סטרא ועאל לדוכתיה בשאול, אתר דקרח וסיעתיה תמן * דכתיב * וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה, ואינון לא * נחתו תמן עד דעבדי ישראל הבדלה מנהון דכתיב יהבדלו מתוך העדה וגו':

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) ומעשה ידינו, החלים צי. ח"א ה. ח"ג צג. ב) דרם, (ב) רמז להסד.
 ח"ב כ. רת: ח"ג לה: ז"ח שה"ש טר טר שי. ג) יין, ח"ג צה. ד) דבדלה, ח"א יד: ז"ח אחרי כוח מב סב של
 (ח) וירדו הם, וכו' במדרש ס"ז ח"ג נה: ו) הבדלו, וכו' שם. ת"ז חקי ל: עד. חקי סא פא,
 חלופי גרסאות: * גיא סטירא. * גיא ממנא. * גיא דאמרי. * גיא ונפיק איהו. * גיא שאולה ונ"א שאול. * גיא * ליג דישראל. * גיא ביין. * גיא ומתפרש. * גיא וכיון. דמבדלי (דמבדלי) על הכוס מאין וכו' (מג"ל ר"ז ר"ק). * גיא סטירא. * גיא נחתו.

יהו רקיע

הסולם

מאמר

מצוה מחעוררח כיונת הלב. להכיר בכל המיאוס וההזק הנמשך מהעבירות וכל החיים והטוב הנמשך לעושי רצונו ית', שז"ס ההבדלה, כי אז פורשים בהכרח מהס"א ומתדבקים בהקדושה. וז"ש ואתפרש מנייהו שהס"א מתפרשת מישראל, כי לפי שיעור הכרת ההזק בדרך הרע כן שיעור החרקות הרע מהגדום. וז"ש ומאיך ההוא כטרא ועאל לדוכתיה, בשאול, אתר דקרח וסיעתיה תמן, דכתיב, וכו', ונשפל אותו הצד. ובא למקומו בשאול, במקום שקרח וסיעתו שמה. כלומר שמשקע במקורו ואינו מהפשט בעולם. אבל להיותו צד שמאל אי אפשר להעבירו לגמרי מקודם גמר התיקון. וע"כ על צד הימין אומר הכתוב יפול מצדך אלף אבל על השמאל אינו אומר יפול, אלא ורבבה מימיןך אליך לא יגש, כי רק לא יוכלו ליגש אבל לא יתבטלו לגמרי מקודם גמר התיקון, וכן כאן יורד הס"א למקומה שאולה ואינה מתבטלת לגמרי, בדומה למ"ש וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה. ואינון לא נחתו תמן עד דעבדי ישראל הבדלה מנהון דכתיב הבדלו מתוך העדה הרעה וגו' וקרח וסיעתו לא ירדו לגיהנם מטרם שעשו ישראל הבדלה מהם, כמ"ש להם משה הבדלו מתוך העדה. אף כאן אין הס"א יורדת לגיהנם במו"ש. מטרם שישראל עושים הבדלה ביין ובהרס ונבדלים מהס"א. והנה נתבאר שגם הבדלה רמוצא

נמצא השמאל שלהם נגד ימין האדם וימינם נגד שמאל האדם. וז"ש הכתוב רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה. דהיינו כשתביט בעיניך הטובים ותבדיל בין טוב לרע, אז ושלמת רשעים תראה.
 וזה אמרו וכד נפיק שבת, וכחות הדין מתחילים לשלוט בעולם חד סטרא מעינא בישא, שהוא סטרא דשמאל שלה, מבחינת רבבה, בעא לשלטאה בשעתא דאמרין ישראל ומעשה ידינו כוננהו. כי מעשה ידינו ה"ס ברית קדש (כמ"ש בהקדמת הזהר דף ק"א אות ק"ח שאומר שם וחבל את מעשה יריך דא ברית קדש דפגים עש"ה). ולפיכך בשעה שישראל אומרים ומעשה ידינו כוננה עלינו, דהיינו שהברית קודש הוא בשלמות, נתעורר השמאל דעינא בישא להחאחו בברית קדש לקלקלו ח"ו. וז"ש ונפק מההוא דרגא דאקרי שמאלא, שיוצא מאותה דרגא דס"א הנקראת שמאל, דהיינו מבחינת מספר רבבה, כנ"ל, ובעי לאתערבא בזרעא דישראל, ורוצה להתערב בזרע ישראל. היינו על ידי אחיזתם בברית קדש, ולשלטאה עלייהו דישראל ולשלוט על ישראל, להענישם.
 (נו) וישראל עבדי עובדא בהדס וביין, ואמרי הבדלה ואתפרש מנייהו:
 וישראל עושים מעשה של מצוה בהרס וביין. ואמריים הבדלה ואתפרש מנייהו, כי על ידי מעשה וריבורים של (דמו"י דף י"ז ע"ב)

נח) ולעולם הבדלה בשני דאיהו שמאלא. בשירותא ותוקפא ורוגזא. דאתער שמאלא * במחלוקת, עד לא שכיך בנייחא, * ואחברי ביה גיהנם, כדין * אתבריאו כל אינון מלאכים * דקטרגי * למריהון לעילא * ואכיל לון נורא ואחוקדו. וכן כל שאר אינון דמתבטלי, ולית לון * קיומא * ואתאכלו בנורא, כגוונא דא קרח לתתא, וכלא כגוונא * דא.

נט) יהי רקיע, * אתפשט פשיטו דא מן דא: א' איל, * קטפא ימינא, ר' * איל גדול אתפשט פשיטו מן גו מייא לאשתלמא שמא דא איל, * ולאתכללא בהווא

דרך אמת

מסורת הזהר

6) אשכול הימין מהאלימות והוא רמו אל הקסד, א) ואחברי ביה, (בשני) נידנם, לעיל דף ג'ה ציין חיי שרה ק"ב ט"ז. א' ושם נטמן. ב) אחבריאו כלאכים דכטרני, ח"ב קסד: ג) ואכיל לון נורא, ח"א ית: יט. ס. ס. ס. מג: ד) אל גדול, ז"ח בראשית ב' סג שמג. בשלה ל' סג שב. שה"ש סח טב שב.

חלוטי גרסאות: * נ"א במחלוקת דא. * נ"א דקטרגו ונ"א דקטרא. * נ"א למאריהון. * נ"א קיימא. * נ"א ואחלוטי * נ"א חר. * נ"א אחפשט. ונ"א אל אלקים אתפשט פשיטו מן גו וכז'. * נ"א קימסא ונ"א קטפא ונ"א ורע. * נ"א אל אלקים. * נ"א לאתכללא.

פאטר

הסולם

יהי רקיע

באופן הזה, כלומר, שנמשכים מהחלח המחלוקת שהיחה באש הכעס. נט) יהי רקיע אתפשט פשיטו דא מן דא: יהי רקיע פירושו, שנחשט התמשכות זו מזו.

כלומר שמים תחתונים יחפשטו ויתחלקו ממים עליונים ומים עליונים יחפשטו ויתחלקו ממים תחתונים על ידי הרקיע. פירוש הבינה נקראת מים, וכח"ב תו"מ שבכללות מימי הבינה, הם ה' אותיות אלקים, והכתוב יהי רקיע. פירושו שהרקיע יבא באמצע המים דהיינו באמצע ה' אותיות אלקים, מתחת ב' אותיות איל, וב' אותיות איל דאלקים שהם כתר וחכמה יחפשטו מהרקיע ולמעלה בסוד מים עליונים וחסדים, ונ' אותיות הים דאלקים, שהם בינה תו"מ יחפשטו למטה מהרקיע בסוד מים תחתונים. אל קטפא ימינא, ב' אותיות איל דאלקים שמרקיע ולמעלה הם חלק הימין. כלומר שא"ל יורה חמיד על שם החסד שהוא בימין. קטפא פירושו חתיכה או חלק. מלשון וקטפת מלילות בידך אל גדול אתפשט פשיטו מן גו מייא, השם אל גדול נתפשט ונחלק מן מימי הבינה. כלומר שמסבת הרקיע נתפשט השם אל גדול מהרקיע ולמעלה, ונחלק לעצמו משאר המים דהיינו מן' אותיות הים. לאשתלמא שמא דא איל, ולאתכללא בהווא פשיטו דא בדא. כדי להשלים השם אל הזה וכדי שיכללו המים

דמוצאי שבת דומה להבדלה דקרח. נח) ולעולם הבדלה בשני דאיהו שמאלא: ולעולם הבדלה נוהגת רק בשני שהוא קי שמאל, דהיינו כמו שנחבאר, שאפילו הבדלה דמוצאי שבת הוא גיכ להפריש הס'א הנמשכת מקו השמאל. בשירותא, ותוקפא ורוגזא דאתער שמאלא במחלוקת עד לא שכיך בנייחא ואתברי ביה גיהנם: בהתחלה של המחלוקת, שהגבורה והכעס שהשמאל עורר בהמחלוקת, טרם נשקט בשוכה ונחת, תברא בו הגיהנם, כדין אתבריאו כל אינון מלאכים דקטרגי למריהון לעילא, ואכיל לון נורא ואתוקדו, אז נבראו כל אלו המלאכים המקטרגים לרבונם למעלה, דהיינו להקב"ה, שה"ס קו אמצעי, והם מקטרגים על הכרעה שלו, ונוטים לשליטת השמאל, וע"כ האש שורף אותם ונשרפים, וענינם יתבאר להלן אות ע"ד בהכתוב מצמיח חציר לבהמה. וכן כל שאר אינון דמתבטלי ולית לון קיומא ואתאכלו בנורא. וכן שאר המלאכים כל אלו שמתבטלים ואין להם קיום ונשרפים באש, כל אלו יצאו מכה אש המחלוקת שבהתחלה שהיה ביום ב', כגוונא דא קרח לתתא, וכלא כגוונא דא. וכעין זה גם קרח למטה נפל ונשרף בגיהנם. כמו אלו המלאכים שנשרפים באש הנהר דינור, והכל (דפו"י דף י"ז ע"ב)

פשיטו דא בדא * ואחפשט * מאל אלקים * היים אלן אתפשטו * ואתהפכו
 למהוי במיין תתאין * ימיה ההוא פשיטו דאחפשט בשני מיין עלאין ג היים
 י זה היים גדול * היים * מיין עלאין הפוכא דאלן אתוון * ימיה מיין תתאין
 כיון דאתתקנו אתעבידו כלא כללא חדא * ואתפשט שמא דא בכמה דוכתי.
 (ס) מיין עלאין דכורין ומיין תתאין נוקבין * בקדמיתא הו מים במים

מסורת הזהר

(א) ואחפשט מאל—היים, ח"ב קנט: ת"ז תקי מ"ה פב: ג) מיין תתאין—עראין, לעיל דף נ"ו ציון ב' ושי"ב.
 (ג) היים זה היים, ת"ז תקי מ"ה פב: ד) זה היב נר ור, תהלים ק"ד. ח"א פו. רלו. ח"ב מת מט. נו. ח"ג יור. ס.
 (ה) כקדמיתא הו מים במים, ח"א נו. ז"ח בראשית ט' טא שיט.

חלופי גרסאות: * נ"א אל אלקים אתפשט פשיטו, (מהרי"ק) * נ"א אל מאלהים כצ"ל. ונ"א מול אלקים. * נ"א
 א"ל היים אלן אתפשטא. * נ"א ואחכנו. * נ"א ימ"א. * נ"א היי ונ"א יחיי ונ"א מ"י ונ"א הם.
 * נ"א דא אלקים ואתפשט וכר.

יהו רקיע

הסולם

מאמר

הי"ם גדול, תרי שהי"ם הוא מים עליונים. כי גדול
 יורה על בינה שהיא תמיד ג"ר. הפוכא דאלין
 אתוון ימ"ה, מיין תתאין. אם אלו האותיות
 הי"ם הם בסדר הפוך, דהיינו ימ"ה, יורה שהם
 מים תחתונים. כיון דאתתקנו אתעבידו
 כלא כללא חדא ואתפשט שמא דא
 בכמה דוכתי, כיון שאותיות ימ"ה נחקנו, דהיינו
 שתורו ועלו למעלה מרקיע ונתחברו עם השם אל גדול.
 ותורו להצירוף הי"ם גדול, אז נעשה הכל, דהיינו א"ל
 והי"ם, לכלל אחד, כלומר לשם אחד אלקים,
 ונתפשט השם זה אלקים בכמה מקומות, דהיינו בג'
 מקומות בסוד ג' נקודות חלם הירק שורק (כ"ל
 דף כ' דיה שמא עש"ה).

המים עליונים ותחתונים זה בזה על ידי
 התפשטות ההוא. כלומר שע"כ נחלקו אותיות
 א"ל, לעצמו מרקיע ולמעלה, ואותיות הי"ם
 לעצמן מרקיע ולמטה, כדי ששם אל שהוא חסד,
 יקבל שלמות יתירה, ואז תחזרנה ותתחברנה אלו
 באלו, אותיות א"ל עם אותיות הי"ם, ויכללו בשם
 אחד, אלקים. כמו שמבאר והולך. ומה שקורא
 ב' אותיות א"ל דאלקים בשם אל גדול, הוא
 להיותן טהבינה. שהיא תמיד בחינת ג"ר
 המרמוזות בשם גדול. וכן ג' אותיות הי"ם
 דאלקים קוראן אותן הזהר להלן הי"ם גדול,
 מטעם האמור.

ואתפשט אל מאלקים, הי"ם אלין
 אתפשטו ואתהפכו למהוי
 מיין תתאין ימ"ה. ונתפשט השם אל מאלקים,
 ונשארו ג' אותיות הי"ם, הי"ם אלו נתפשטו למטה מרקיע
 ונתהפכו להיות מים תחתונים ימ"ה. כלומר, שאותיות
 הי"ם דאלקים, שהיו מקודם לכן מחוברות באל
 גדול בהבינה, והיו מים עליונים, הנה עתה, על ידי
 הרקיע שנתמצע באמצע המים נדחסו הי"ם
 הללו ונתפשטו להמדרגה שלמטה מהן, שהיא
 זו"ן, ונעשו שמה בחינת מים תחתונים כמו
 מדרגת הזו"ן, ואז אכדו הצירוף של הי"ם
 ונתהפכו ונעשו לצירוף ימ"ה, ההוא פשיטו
 דאתפשט בשני, זהו ההתפשטות שנתפשט בשני.
 דהיינו שנתפשטו מצירוף הי"ם לצירוף ימ"ה.
 מיין עלאין הי"ם, זה הי"ם גדול, הי"ם,
 מיין עלאין, המים עליונים הם הי"ם דכתיב זה
 (ש"י דף י"ז ע"ב)

(ס) מיין עלאין דכורין, מיין תתאין נוקבין,
 בקדמיתא הוי מים במים עד
 דאתפרשו לאשתמודעא מיין עלאין
 ותתאין דא אלקים ודא אדני מים עליונים
 הם זכרים ומים תחתונים הם נקבות, ומתחלה. מטרם שנתתקנו,
 היו מעורבים מים עליונים ותחתונים יחד, עד שנתקנו ונפרשו
 אלו מאלו, בכדי להכיר בהם שאלו הם מים עליונים ואלו
 הם מים תחתונים, ולהכיר שזה הוא השם אלקים, דהיינו
 בינה, וזה הוא השם אדני, דהיינו מלכות. ודא ה'עלאה ודא
 ה' תתאה, וזו היא ה' ראשונה של השם הויה, שהיא
 בינה, וזו היא ה' אחרונה של השם הויה, שהיא מלכות.
 פירוש, מים, הם הע"ס דבינה, כי ע"ס דאכמה
 נקראות אורות וע"ס דבינה נקראות מים. והנה
 בעת המאמר יהי רקיע בתוך המים, בא הרקיע
 ונתמצע באמצע המים, מתחת האותיות א"ל
 דאלקית

עד דאתפרשו לאשתמודעא מיין עלאין * ותתאין * דא אלקים ודא אדנאי ודא ה' עלאה וה' תתאה. מה כתיב ויעש אלקים את הרקיע. אתפשטותא דא נטל שמא דא אלקים מיין עלאין * ומיין * תתאין אדנאי. ועם כל דא כיון * דאשתלימו מיין * דכורין במיין * נוקבין, שמא דאלקים אתפשט בכלא.
 סא) ואע"ג דאפריש בין מיין עלאין לתתאין * מחלוקת לא אתבטל עד

מסורת הוהר

א) ויעש אלקים את הרקיע, בראשית א' ח"א מו. ח"ב קכו. ת"ז תקי ל' עה: תקי מ' פ. ז"ח בראשית א' סא שפ. ט' טר שלב תק"ח קיב טג. שכת.

חלופי גרסאות : * נ"א ומיין תתאין. * נ"א דא אלקים מיין עלאין, דא אדני מיין תתאין ונ"א ה' עלאה וה' תתאה, דא אלקים, מיין תתאין אדנאי, ועם כל דא. (נ"א וער דדא בלא דא) כיון דאשתלימו מיין דכורין במיין נוקבין וכו' (ר"מ) ונ"א ה' עלאה דא אלקים וה' תתאה דא אדנאי מה כתיב ויעש אלקים את הרקיע ויבדל וכו' (אה"ל). ונ"א דא אלקים ודא אדנאי, ה' עלאה וה' תתאה, דא אלקים מיין עלאין מה כתיב ויעש אלקים את הרקיע, אתפשטותא דא נטיל שמא דא. ומיין תתאין אדנאי, ועכ"ר כיון דאשתלימו מיין עלאין במיין תתאין שמא דאלקים וכו' (ר"ז דר"ק). * נ"א מיין. * נ"א דאשלימו. * נ"א עלאין. * נ"א תתאין. * נ"א מחלוקת דא.

מאמר

הסולם

יהו רקיט

מ"א דיה וירא) שהכתוב יהי רקיט וכו' יורה על התחלת המחלוקת, שאז נפלו אותיות ה"ם דבינה להוון, ונעשו מים תחתונים ימ"ה, והכתוב ויעש אלקים את הרקיע מדבר בסוף המחלוקת דהיינו בעת התיקון, שאותיות ה"ם חזרו למדרגתם ונתחברו באל גדול שבבינה ונעשו לשם אלקים, והוכרו אותיות ה"ם שהם מים עליונים, והשם אדנאי שהוא הנוקבא, היא בלבדה נשארה למים התחתונים. ועם כל דא כיון דאשתלימו מיין דכורין במיין נוקבין שמא דאלקים אתפשט בכלא, ועם כל זה כיון שהמים זכרים שהם ה"ם לא נשלמו אלא ע"י מים נקבות שהם הנוקבא דו"א, ע"כ השם אלקים דבינה נתשטט גם אל המים נקבות, ופבלו גם הוון אותם המוחין של אלקים.

סא) ואע"ג דאפריש בין מיין עלאין לתתאין, מחלוקת לא אתבטל

עד יום תליתאי: ואע"פ שהפריש ביום ב' בין שני עליונים לתחתונים, כמו שנכתב בסמוך בהכתוב ויעש אלקים את הרקיע, מ"מ המחלוקת דימין ושמאל, שהם א"ל ה"ם, לא נתבטל עד יום הג', שהוא ת"ת, ואסכים מחלוקת ואתיישב כלא בדוכתיה כדקא יאות, ויום הג' הכריע המחלוקת דימין ושמאל על ידי קומת חסדים שיצא על המסך דתו"מ, שהם יום ג', שאז נתלבשו שני הקוין, א"ל ה"ם, זה בזה, ונתקיימו שניהם כראוי להיות, כמ"ש (לעיל דף מ"ח ד"ה ונמשכה עש"ה) הרי' שמים

דאלקים, שהם כו"ח, שמחמת זה נפלו ג' האותיות ה"ם דאלקים שהם בינה תו"מ, להמדרגה שמתחת הבינה, דהיינו לזו"ן, ונתערבו ה"ם דבינה עם הנוקבא דו"א, ונעשו מים תחתונים ימ"ה, כמו הנוקבא דו"א הנקראת ימ"ה, וז"ש, בקדמיתא הוו מים במים, שמטרם התיקון היו ה"ם דאלקים, שהם מים עליונים זכרים, מעורבים עם הנוקבא דו"א המכונה ימ"ה, שהיא מים תחתונים נקבות, ואח"כ חזרו ונתקנו, דהיינו שאותיות ה"ם חזרו ונפרשו מהז"א, ועלו למעלה מרקיע, ונתחברו עם אותיות א"ל דאלקים, ונתכללו בשם אחר אלקים, (כנ"ל כריבור הסמוך), ואז נבחן שנפרשו מים עליונים ה"ם, ממים תחתונים ימ"ה, והוכר שה"ם הם מבחי' השם אלקים, והנוקבא דו"א היא שם אדנאי, וכן ניכר שאותיות ה"ם הם מה' ראשונה בינה, ונוקבא דו"א היא ה' תתאה מלכות, מה כתיב ויעש אלקים את הרקיע, אתפשטותא דא נטיל שמא דא, אלקים מיין עלאין ומיין תתאין אדנאי או כתוב בהם, ויעש אלקים את הרקיע, שהתפשטות זו לקחה את שם הזה אלקים, כלומר כי הכתוב ויעש אלקים, יורה, שהתפשטות הזו דה"ם חזרה לא"ל, ונעשה יחד לשם אלקים ולמים עליונים, כי השם אלקים הוא מים עליונים, והשם אדנאי שהוא הנוקבא דו"א הוא מים התחתונים. פירוש, כי ויעש הוא לשון תיקון, וגמר מלאכה, כי עתה חזר ונתקן המיעוט שנתהווה בהמאמר יהי רקיט, וכן אומר לעיל (דף ר"ו) (רס"ו דף י"ז ע"ב *) דף י"ח ע"א)

• יום הליחתי • ואסכים מחלוקת ואתישב כלא בדוכתיה כדקא יאות. ובגין
 • מחלוקת • דא • אע"פ דאיהו • קיומא דעלמא • לא כתיב כי טוב בשני, דלא
 * אשתלים עובדא, מיין עלאין ומיין תתאין הוו כחדא, ולא הוו תולדין בעלמא.
 עד דאתפרשו ואשתמודעו. • ובגין כך עבדו תולדין.

סב) ועם כל דא, אע"ג דהבדלה • הוי בשני, ומחלוקת ביה הוה. • יום
 תלייתי אסכים בכלא, • דהוא שמא • דאגליף • בגליפוי, • הוה, לאסתכמא מיין
 עלאין ומיין תתאין: • ה' עלאה ה' תתאה, ו' בינייהו לאשלמא בתרין סטרין.
 וסימנא דא מי הירדן, מיין עלאין קמו נד אחד, מיין תתאין נחתו לימא, וישראל
 אזלי באמצעיתא.

מסורת הזוהר

א) לא כתיב כי טוב בשני, ח"א לב. מן ח"ג דנט. ת"ן תפי עי קכא. ז"ח בראשית ט טא של שמד.
 ב) ה' עלאה ה' תתאה ו' בינייהו, ח"א כו.
 חלופי גרסאות: • נ"א דאתא יום. • נ"א ואסתכם. • נ"א מחלוקתא. • נ"א דאיהו קיומא לא כתיב כי טוב. ול"ג דא
 אע"פ דאיהו קיומא דעלמא ונ"א דאיהו קיומא כי טוב. • נ"א אע"ג. • נ"א קיומא. • נ"א אשתלים
 ואסתיים • נ"א בגין. • נ"א הוה. • נ"א ל"ג יום תלייתי אסכים וכ"ו עד ה' עלאה, אלא ה"ב ומחלוקת ביה הוה ה'
 עלאה וה' תתאה וכ"ו (ד"מ). • נ"א דאיהו. • נ"א דאתגליף. • נ"א בגליפי. • נ"א הויה.

<p>מאמר</p> <p>עליונים שה"ס הי"ם דאלקים, אע"פ שחזרו לבחי' מים עליונים עוד ביום ב', מ"מ אין המחלוקת שבין הי"ם לא"ל מתתקן אלא רק ע"י יום ג', שה"ס ת"ת ומלכות, שהם מים תחתונים, ורק ע"י קומת חסדים שלהם מתיחדים אל והים לשם אחד אלקים, וע"כ השם אלקים מתפשט גם למים תחתונים תו"מ, ומקבלים גם הם המוחין האלו דאלקים, כי כל תחתון המתקן לעליון זוכה גם הוא בכל אותו שיעור המוחין שתיקן להעליון. ובגין מחלוקת דא אע"פ דאיהו קיומא דעלמא לא כתיב כי טוב בשני דלא אשתלים עובדא: ומשום מחלוקת הזו, אע"פ שהוא קיום העולם, מ"מ לא כתיב ביום שני כי טוב, משום שעוד לא נשלמה בו המלאכה. פירוש משום המחלוקת הזו שנתבאר בסו"ה יהי רקיע בתוד המים וכ"ו, שהי"ם דאלקים נפלו למקום זו"ן ונעשו מים תחתונים ימ"ה כנ"ל. ואע"פ שנעשה לקיום העולם, שאם לא היו נופלים למקום זו"ן לא היה מצויר כלל שיהיה מוחין לזו"ן ולנשמות הצדיקים (כנ"ל דף ד' ר"ה וכ"ו) מ"מ כיון שלא נשלם התישון שלהם רק ביום ג', כנ"ל בדיבור הסמוך, ע"כ לא נאמר כי טוב ביום ב', כי לא יתכן לומר כי טוב על תיקון בלתי נגמר. מיין עלאין ומיין תתאין הוו כחדא, ולא הוו תולדין בעלמא, עד דאתפרשו</p>	<p>יהו רקיע</p> <p>ואשתמודעו, ובגין כך עבדו תולדין, מים עליונים ומים תחתונים היו מעורבים יחד, ולא היו תולדות בעולם, עד שנפרשו זה מזה והוכרו מים עליונים לתוד ומים תחתונים לתוד, אז עשו תולדות.</p> <p>סב) ועם כל דא, אע"ג דהבדלה הוי בשני, ומחלוקת ביה הוה. יום תלייתי אסכים בכלא, ועם כל זה, אע"פ שהבדלה בין מים עליונים לתחתונים, כבר היה ביום שני, היה בו עוד מחלוקת בין א"ל שהוא ימין ובין הי"ם שהוא שמאל, ורק יום ג' הכריע השווה הכל, וחיברם בשם אחד אלקים. דהוא שמא דאגליף בגליפוי הוה, לאסתכמא מיין עלאין ומיין תתאין, ה' עלאה ה' תתאה ו' בינייהו, לאשלמא בתרין סטרין, יום ג' שהוא ז"א, הוא שם הנחקק בחקיקתו הו"ה להשוות מים עליונים בינה, מים תחתונים מלכות, כי הו"ה הי"ם ב' ההין, ו' באמצען, שה' ראשונה היא בינה, ה"ת היא מלכות, וה' שבאמצע הוא ז"א, הבא להשלים ולהאיר ב' הצדדים: למעלה בבינה, וכן למטה במלכות. פירוש, מתוך שה' הכריע עם קומת חסדים שלו ב' הצדדים שבבינה, שהם א"ל הי"ם, כנ"ל, לכן זוכה גם הו' עצמו באותם המוחין ומשפיע אותם להנוקבא, שהוא הת"ת, והיא נשתוית לה' ראשונה. וסימנא דא, מי הירדן: מיין עלאין קמו נד אחד, מיין תתאין נחתו לימא, וישראל</p>
--	---

סג) *חמש רקיעין כתיבי הכא, ווחי העולמים אזיל בהו ואנהיג בהו, וכלהו כלילן דא בדא, ואלמלא האי מחלוקת דאסתכם עיי דאמצעיתא, לא *אתכלילו ולא *אתיישרו דא בדא. *ג *חמש מאה שנין אינון, דאילנא דחיי דביק

דרך אמת

ה) תקוניס ריש תיקון כ"ד דף ס"ח ע"ה.

מסורת הזהר

א) חמש רקיעין, (וי רקיעין) ח"א לבו מא. קפת: ח"ב יורה נוו רט. דמה. ח"ג ט: רסו. ב) חי עולמים. ח"א כ. ז"ח רוח עז טא שיג. ג) חמש מאה שנין דאיכנא דחיי, ח"א לה. עת: ת"ז תקי י"ט לה. חלופי גרסאות: * ג"א אתכללן (אה"ל). * ג"א אשתיררו. ונ"א אחיישב. * ג"א חמש (אה"ל).

מאמר

הסוכם

יהו רקיע

הספירות חג"ת נ"ה שבו, שהרי כל ספירה כוללת ע"ס, וא"כ יש ביניהם רקיע המבדיל בין כוח לבין בינה ותו"מ שלהם, כנ"ל בכללות הז"א וע"כ הם חמש רקיעין. וכבר ידעת שיעקר ע"ס אינן אלא חמש, שהם כח"ב תו מ, אשר בו"ן נקראות חג"ת נ"ה.

וכלהו כלילין דא בדא, ואלמלא האי מחלוקת דאסתכם על ידא דאמצעיתא, לא אתכלילו ולא אתיישרו דא בדא:

וכולם כלולים זה בזה, ואלמלא נתפסרה מחלוקת זו על ידי קו האמצעי, לא נתכללו ולא נתקנו זה בזה. פירוש, אע"פ שבכל ספירה דז"א יש רקיע מיוחד, כנ"ל מי"מ כל ה' הרקיעים כלולים זה בזה, והוא מטעם, שאין שלימות המוחין אלא עיי קו האמצעי כי בקו ימין חסר חכמה, ובקו שמאל שיש חכמה, חסר בו חסדים, וע"כ הוא חשך, כי גם החכמה אינה יכולה להאיר, שאין החכמה מאירה בלי חסדים, אלא רק עיי קו אמצעי נכללו הקוין זה בזה וגשלמים בהארתם זה מזה, כנ"ל (דף מ"ח"ה הנמשכה) ומכאן זה נמצאות נכללות כל ה' ספירות דז"א וה' רקיעין שבהן לאחד. כי הת"ת שהוא קו אמצעי מיוחד החויג עמו לאחד. ובשיעור הזה משפיע להיסוד והוא מיוחד ב' הקוין נו"ה לאחד, באופן שכולן מאירות דק מכה התיחדותן בקו אמצעי.

חמש מאה שנין אינון דאילנא דחיי דביק בהו למעבד אבין ותורדין לעלמא:

חמש מאות שנים הם, החמש רקיעין, שעז החיים, שהוא חז"א, רבוק בתם לעשות פירות וחלוצה לעולם.

פירוש, עץ החיים, הוא חז"א, מהלך חמש מאות שנים, הוא סוד ה' רקיעים הנ"ל, שהוא יורש אותם מבינה, כנ"ל בסמוך, וספירות של הבינה הם בסוד מאות, וע"כ נחשבים ה' הרקיעים

וישראל אזלי באמצעיתא, וטימן זה הוא, בקיעת מי הירדן, שמים העליונים של הירדן קמו נר אחר ולא ירדו למסה לים המלח, והם סוד ה' ראשונה דהויה, בינה, והמים תחתונים של הירדן, דהיינו שמישראל ולמטה, ירדו לים המלח, והיס' החאה מלכות, וישראל שה"ס ו' דהויה, הלכו באמצע, בין מים עליונים של הירדן ובין מים תחתונים של הירדן. ונמצא שישראל שה"ס ו' דהויה, מקבל מה"ר ומשפיע לה"ת.

סג) חמש רקיעין כתיבי הכא, ווחי העולמים אזיל בהו ואנהיג

בהו חמש פעם רקיע כחוב כאן ביום ב', וחי העולמים, שהוא יסוד דז"א, הולך בהם ונוהג בהם את העולמות פירוש, כי סוד הדקיע נחבאר לעיל (דף ס"ד אות נ"ט) שהוא הסיום שנעשה באמצע כל מדרגה מכה הצמצום ב', שבעת כטנות מסיים המדרגה מחמת החכמה ומוציא בינה ות"ת ומלכות מחוץ למדרגה, ולעת גדלות מוריד את הסיום שמתחת החכמה בחזרה למקום המלכות, ומחזיר את בינה ת"ת ומלכות להמדרגה. וז"ש וחי העולמים, הוא היסוד דז"א, שבו כח הסיום שלו, דהיינו המסך, אזיל בהו הולך עם המסך הזה שביסוד שלו, ועולה למעלה תחת החכמה, ומסיים שם המדרגה בסוד רקיע המבדיל בין מים שהם כוח שלה, למים שהם בינה ותו"מ שלה, ואנהיג בהו, היינו לעת גדלות, שחוזר ומוריד את המסך המסיים שה"ס היסוד שלו הנק' רקיע אל מקום המלכות, ומחזיר את הבינה ותו"מ להמדרגה, ואז מנהיג העולמות, ונותן להם מוחין.

ואמרו חמש רקיעין, הוא מטעם שכל הנוהג בכלל כולו נוהג גם בפרטים שבו. ולפיכך כיון שיש רקיע המבדיל באמצע מדרגת הז"א כנ"ל. כן יש רקיע בכל ספירה וספירה מה' (דפו"י דף י"ח ע"א)

בהו למיעבד איבין וחולדין לעלמא, וכל נ מימוי דבראשית, דנגדין, אמתשכן מבראשית, * אתפלגו * החותוי על ידיה. ודוד מלכא נקיט כלא, ואיהו נ פליג לבתר. דכתיב ויחלק לכל העם לכל המון וגו'. וכתוב תתן להם ילקוטון. וכתוב י ותקם בעוד לילה ותתן טרף וגו'.

סד) בשעתא דאתער מחלוקת בתוקפא דשמאלא, * אסגי * ואתקף * י הורפילא ה דטיפסא, ונפקו מתמן * טסירין, * י * ואקרישו מיד בלא לחותא כלל, והוו דכר

מסורת הזהר

דרך אמת

א) מימיו דבראשית - אתפלגו תחותיה, ח"א לה. עו ב) פליג לבחר, ח"א קו. רכט. רג. ח"ב קמב. רה. רטב. ח"ג ס. קי. רמט. רנב. ת"ז חקי. כא. נה. חקי י"א בהשמטת קמוז ג) והרכב בעוד לילה, משלי ל"א ח"א כ: קו. קפט. רג. ח"ב יח. ס: סז: קמב. רה. ח"ג נה: ס. סו: ז. קי. רמט. רנב: ת"ז חקי. ל"א נה. חקי י"א בהשמטת קמו: ד) הורפילא, (עורפילא) ח"ב רמז: ה) מ'פכא, ח"א לג: ריה. רמב. ח"ב פו. קעז. (טופסא) ח"א ק: ז"ח שה"ש סה טא שמב ז"ח רות עז טכ שמב (טופסין)

ב) מנחת יהודה דף ק"כ ע"א ולקמן ל"ה ע"א. ג) טופסין והוא מלשון נהר פלגיו וגו'. ד) הוא תוקף הדין הנשפט מהגבורה הממונה במקום המלך לדון ולייסר בני העולם והוא מענין מלכ"א ורופיל"א כנזכר כריש מסכת שבוטות וטיפסא פ"י שלהבת הרומז על הדין ורמו ככלן שפ"י המחלוקת והגבורה הדין מלד הגבורה ה"י מתחוק שליה הדין שהוא ע"ר הגיהנס וילאו משס שני רווחות וחס שתי קליכות אשר עליהם רמו שלמה כאלמדו לעלוקה שתי כנות וגו'.

ח"ב קעזו (טופסין) ח"א רלז. טופסין טופסי טיפסי ח"ב סט: ו) ואקרישו, ח"ב ל. לעיל דף מ"ט ציון א' ושם נטמן. חלופי גרסאות: * ג"א אתפלגן. * ג"א החותוי וליג על ידיה. * ג"א ואחתקף אסגי. ו"א אחתקף ואסגי (אה"ל) * ג"א ואתקף. * ג"א תרין טסירין (ד"ק). ו"א ססירין (אה"ל). * ג"א דאקרישו מינה ולא נגידו לחתא כלל.

יחי רקיע

הכולם

טאמר

בחינת מים עליונים והן בחינת מים תחתונים אלא שבחינת מים עליונים לוכחת לעצמה. ומים תחתונים היא מחלקת לתחתונים שבבי"ע, שעליהם רומזים הכתובים ויחלק וגו' תתן להם וגו' ותקם וגו'.

הרקיעים לחמש מאות שנה. ואומר, שע"י המש רקיעין אלו שז"א מקבל אותם מכה הכרעתו בבינה, הוא משפיע אבין ותולדין. דהיינו מוחין ונשמות, להעולמות, וכל מימיו דבראשית דנגדין ואתמשכן מבראשית, אתפלגו תחותוי על ידיה וכל מימי בראשית, דהיינו כל מיני מוחין, הנוזלים ונמשכים מבראשית, שהוא א"א, מתחלקים מתחתיו על ידו. פירוש, כמו שז"א עצמו אינו מקבל המוחין מבינה זולת בסוד המש רקיעים הנ"ל, המבדילים ומחלקים בו כל מדרגה לשנים, בסוד מים עליונים ומים תחתונים, כנ"ל. כן כשהז"א משפיע מוחין ונשמות להעולמות מחלקים ומתקנים גם הם, בסוד רקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים כמו הז"א, וז"ש אתפלגו תחותוי על ידיה. כלומר, שמתחלקים, גם הם למים עליונים ומים תחתונים כמוהו.

סד) בשעתא דאתער מחלוקת בתוקפא דשמאלא, אסגי ואתקף

הורפילא דטיפסא: בשעה שנתעוררה המחלוקת בתוקפו של השמאל, נתרבה ונתגבר ערפל של אש. הורפילא הוא כמו עורפילא, שפירושו ערפל. טיפסא פירושו שלהבת אש. וענין החושך והאש, שיצא ונתרבה בסוד המחלוקת דב' הקוין ימין ושמאל, כבר נתכאר לעיל (דף נ"ז ד"ה והנה) ונפקו מתמן טסירין ואקרישו מיד בלא לחותא. ונולדו משם, מהערפל, רווחות, והם נקראו מיד, ונשארו בלי לחלוחית. פירוש, החסדים נקראים מים. ולהיותם נולדים מהערפל, הבא בכח המחלוקת של השמאל על הימין שהוא חסדים, כמילא נולדו הרוחות ביבשות גמור בלי שום לחלוחית של חסדים.

והוו דכר ונוקבא ומנהון אתפרשו זייגין בישין לזנייהו: ואלו הרוחות היו זכר ונקבה

ודוד מלכא נקיט כלא, ואיהו פליג לבתר דכתיב ויחלק וכו': וידד המלך שחיס הנוקבא מקבל הכל, מהז"א, והוא מחלק אחריכ לעולמות התחתונים ביי"ע, בסוד הכתוב, ויחלק וכו'. פירוש שהנוקבא דז"א מקבלת הכל מהז"א, דהיינו הן, (דסר"י דף י"ה ע"א)

ונוקבא, ומנהון * אתפרשו זיינין בישין לזנייהו. והכא תקיפו דרוח מסאבא בכל אנון תוקפין * טסירין, ואינון רזא דערלה. אילין אתקפו בזיינין * תקיפין, חד * אפעה וחד * נחש, * ותרוייהו חד. אפעה אוליד * לשבעין שנין, בחבורא חדא אתהדר כלא * לשבע שנין דנחש.

כה) הכא איהו רזא דגיהנם, דאקרי בשבע שמהן. היצה"ר בשבע שמהן אקרי, ובכמה דרגין אתפשט מסאבו מהכא לעלמא, וכלא מרזא דשמאלא * טב

מסורת הזהר

(א) אפעה, ח"ג קו. ב) נחש, ח"א קסט: ח"ב לה: סח: דכ: קסה. ח"ג קו. קיט: ג) שבע שנין דנחש, ח"ב רכ. ד) נדינם בו' שמהן, ח"ב רטג. ה) יצה"ר בו' שמהן, ח"ב רטב: רטג.

חלופי גרסאות: * ג"א אתפרש. ונ"א אתפרשן (אה"ל). * ג"א סטרין (אה"ל). * ג"א בישין תקיפין (אה"ל). * ג"א ואתהדרו לחד. ונ"א ואתחברו לחד, ונ"א ואתהדרו כחדא. * ג"א לשבע. * ג"א אתפריש טב וביש.

מסר

הסולם

יהי רקיע

המלכות, שז' ספירותיה הן בבחינת יחידות, וע"כ מוליד לז' שנים, כנגד ז' הספירות הכלולות בהמלכות (וע"י לעיל שספירות דנוקבא הם יחידות ורז"א עשירות ודבינה מאוח) ולבסוף ירד אפעה למדרגת הנחש, כי בקליפות, נמצאח הנוקבא מחגברת על הזכר, וחזר האפעה לבספר ז' שנים כנגד ז"ס המלכות.

סה) הכא הוא רזא דגיהנם דאקרי בשבע שמהן, יצר הרע בשבע שמהן

אקרי: מכאן הוא סוד שהגיהנם נק' בשבע שמות וכן היצה"ר נק' בשבע שמות. פי' כי מספר שבע יורה על המלכות (כנ"ל בדבור הסמוך) ומחוץ שהמלכות דקלי. נחגברה וחזר הכל לשבע שנים דנחש כנ"ל, לכן חזר גם הגיהנם לבחינת ז' שמות וכן היצה"ר דהיינו כנגד ז"ס המלכות. כי היא נחגברה על כולם.

ובכמה דרגין אתפשט מסאבו מהכא לעלמא, וכלא מרזא דשמאלא

טב וביש, ואיהו ישובא דעלמא, ובהרבה מדרגות נתפשטה הסומאה מכאן לעולם, והכל הוא מסוד השמאל שהוא טוב ורע, וזהו ישוב העולם. פירוש כי מחוץ שהאפעה ירד למדרגת הנחש, נחברו מדרגות הסומאה בעולם. כי באמת לא תוכל להיות קליפה אלא כנגד המלכות בלבדה, שעליה היה הצמצום ולא על יסוד דז"א שהוא מט"ס הראשונות, וקליפה שכנגד המלכות נקראח נחש כנ"ל. אלא מכאן צמצום ב' שעלחה המלכות למקום בינה, נעשה אחיזה לקליפות גם כנגד היסוד הז"א, ומכאן זה נחברו האפעה והנחש יחדיו

ונקבא, ומהם נולדו ונסדרו מוזיקים רעים למיניהם. והכא תקיפו דרוח מכאבא בכל אינון תוקפין טסירין, ואינון רזא דערלה, וכאן התגברות רוח הסומאה בכל אלו רוחות העוים, והם סוד הקלי דערלה פירוש, כי הזכר ונקבה הראשונים, שיצאו ונולדו מערפל, לא היו רעים כל כך, והסומאה עוד לא היחה ניכרח בהם. מטעם שהם קרובים לקדושה, אלא באלו הרוחות והמוזיקים שנולדו מזכר ונקבה האלו, כבר נתגבר בהם רוח הסומאה. אלין אתקפו בזיינין תקיפין, חד אפעה וחד נחש רוחות אלו נחברו בסומאה במוזיקים העוים, שהאחר. נקרא אפעה, ואחר נק' נחש. ותרוייהו חד, אפעה אוליד לשבעין שנין, בהבורא חדא אתהדר כלא לשבע שנין דנחש ושני מינים הללו נעשו אחד, אפעה מוליד לשבעים שנה והנחש רק לשבע שנים, (בכורות ח' ע"א) אמנם בהחזרים יחד, חזר הכל לשבע שנים דנחש. כלומר, שאז גם האפעה מוליד לז' שנים כמו הנחש, ונעשו כמין אחד. ומשמיענו בזה, שלא בבת אחת יצאה הסומאה מהקדושה, אלא בדרך השתלשלות על סדר המדרגה. והם כנגד ג' המדרגות ז"א ויסוד ומלכות דקדושה כי זכר ונקבה הראשונים שיצאו מהערפל דקדושה. עוד לא היה ניכר בהם שום טומאה כנ"ל, והם לעומת זז"א דקדושה. ותולדותיהם של זכר ונקבה הללו, שהם אפעה ונחש כבר הם מוזיקים גמורים. ואפעה הוא כנגד היסוד דז"א שהיא זכר וז' ספירות שלו הן בסוד עשירות, וע"כ מוליד לשבעים שנה, כנגד ז"ס רכלולות ביסוד. ונחש הוא כנגד (רס"י דף י"ח ע"א)

וביש, ואיהו ישובא דעלמא. הכא שמא גליפא דתמני סרי אתוון, ממנא על גשמי רצון נדבה * וברכה ישובא דעלמא. *
 (סו) ויאמר אלקים * יקוו המים וגו', בארץ * קו למהוי בארץ מישר, דהא מרזא

מסורת הזהר

(א) יקוו המים, בראשית א' ח"א כה. לג. רנו. ח"ב כח קטו רעה ח"ג יב. כח: ת"ז תקי כ"א נח. תקי מ"ב סא: תקי מ"ז פ: תקי ס"א צד. תקי ע' קלו.

חלופי גרסאות: * נ"א נדבה וברכה, וברכה ישובא דעלמא. וניא ל"ג וברכה ישובא דעלמא. * מהרמ"ק כאן חסר ושיין כאן מ"ש ברף ל"ג. ד"ה בקטפירא עד ארץ דאינון מקורות. * נ"א יקוו בארץ קו האמצעי.

יקוו חסוים

מאמר יקוו חסוים

(סו) ויאמר אלקים יקוו וגו' בארץ קו למהוי בארץ מישר: יקוו פירושו, שהמוחין

הנקי טיפ, יחפשונו בדרך קו מדויק באופן שיהיו במישר. ולא ינסו לא לצד ימין ולא לצד שמאל. כמו שמבאר והולך דהא מרזא דההיא נקודה קדמאה נפיק כלא בסתימו, שהרי מסוד נקודה הראשונה, שהיא א"א, יוצא הכל בעולם, כלומר, שהכתוב מדבר על סדר יציאת המוחין, שמחילה נעלם האור בא"א, כי מעלה המלכות שלו תחת החכמה שלו ומוציא הבינה לחוץ ממדרגת הראש, (כנ"ל דף ס"ו ד"ה ההוא, וכנ"ל דף נ"א ד"ה עאל) שה"ס נקודת החולם. עד דמטי ואתכניש להיכלא עלאה. עד שהאור מגיע ונאסף להיכל העליון. דמטי, פירושו בחכמה, מכח נקודת השורק. (כנ"ל דף ס"ה ד"ה כד) ואתכניש, פירושו שהחכמה נאספת ומתלבשת תוך אור חסדוים. בכח נקודת החירק (כנ"ל ע"ס) להיכלא עלאה פירושו לפרצוף ישו"ת, שהוא היכל הב' המסבב לא"א (כנ"ל דף ס' ד"ה ועבד) ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין עד דמטי לההוא אתר חד דכניש כלא בכלל דכר ונוקבא, ומאן איהו חי עלמין ומשם, מישו"ת. יוצא השפע בקו מישור (דהיינו שכלול מימין ושמאל ואינו נוטה ביותר לא לימין ולא לשמאל) לשאר המדרגות, דהיינו למדרגת ז"א, עד שמגיע למקום אחד ההוא המאסף הכל בסוד זכר ונקבה, ושואל, ומי הוא. ואומר שהוא ח"י העולמית, דהיינו יסוד דז"א, שהוא זכר, המתיחד עם המלכות שהיא בחי' נקבה, ונמצא כלול מזכר ונקבה.

וביאור הדברים, כי ז' ימי בראשית ה"ס חג"ת נהיים וכל אחד מהם כלול מכל ז' הימים, באופן שיש בכל יום ז' הספירות חג"ת

הכולם

מאמר

יחדיו וחזר האפעה לשבע שנין דנחש. כלומר שהטומאה של הנחש שרתה גם על האפעה, שהוא משורשו כנגד היסוד דז"א (כנ"ל בדבור הסמך), שאין שום אחיזה כנגדו בקליפות, ועתה שרתה הטומאה גם על האפעה. אמנם, וכלא מרזא דשמאלא טב וביש, אמנם הכל הוא מסוד השמאל טוב ורע. דהיינו המלכות שה"ס שמאל סו"ר. כלומר שאותה הטומאה שנתרבתה גם נגד היסוד דז"א, אינה מבחינת יסוד, אלא רק מבחינת המלכות, שנתערבה בו מכח עליות המלכות למקום בינה, ונתפשטו הדינין שבמלכות גם על חצי בינה וז"א שמחתיה, כנ"ל בכ"מ. ואיהי ישובא דעלמא, והוא ישוב העולם. כלומר, התפשטות דינין דמלכות אל הז"א, שנעשתה מכח עלית המלכות למקום בינה, היתה זאת לתיקון ישוב העולם כי לולא עליות המלכות הזוי לא היו שום מוחין מתקבלים אל הזוין, ולא היה העולם ראוי לישוב בני אדם כנ"ל (בהסולם דף ד' ד"ה וכבר).

הכא שמא גליפא דתמני סרי אתוון ממנא על גשמי רצון נדבה וברכה

ישובא דעלמא: כאן סוד שם הקדוש החקוק בשמונה עשר אותיות, הממונה על גשמי רצון, נדבה, ברכה, וישוב העולם. פירושו, כי י"ו דשם הויה בחוסר ה"ת, יש בו ששה צירופים כזה יהו יהיו וי"ה וה"י הו"י יו"ה. שאותיותיהם הן שמונה עשר. ושם הזה יורה על עלית המלכות שהיא ה"ת אל ה"ר, שהיא בינה, ונעלמה שם, ונשאר השם הו"ה רק בג' אותיות יה"ו, בחוסר ה"ת. ובסוד הצירוף הוא נק' שם בן שמונה עשר אותיות כנ"ל. וכבר נתבאר בדבור הסמוך, שלולא עלית המלכות לבינה לא היה שום מציאות לישוב בני אדם בעולם, וז"ש אשר השם הזה בן י"ח אותיות, ממונה על גשמי רצון נדבה ברכה וישוב העולם.

(דפו"י דף י"ח ע"א)

• דההיא נקודה קדמאה נפק כלא בסתימו, עד דמטי ואתכניש להיכלא עלאה, ו'ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין עד דמטי לההוא אתר חד * דכניש כלא בכלל דכר ונוקבא, ומאן איהו יחי עלמין:
 (סז) המים, * דנפקי מלעיל מאת ה' עלאה. מתחת השמים, * ו' זעירא וע"ד

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) ומתמן נפיק בקו מישר כו' מכלאן ראהי לדכרי האומר
 טכך הוא סדר האלילות שהכמה האלילה הסד ונלח ובינה
 האלילה גבורה והוד וכתר האלילה ת"ת יסוד והמלכות ג"כ ועיין תרומה קע"ה כ' הסד עלאה מהכמה (נו מחשבה).
 חלופי גרסאות: * גיא דההוא, * גיא דנפקו, * גיא דא ו' ועירא.

סאמר

הסולם

יקוו הסיים

חג"ת נהי"מ, ועכ"ז יש הפרש גדול מיום ליום
 כי ביום א' שהוא חסד ובחינת קו ימין, אע"פ
 שכלול מכל ז"ס וכל הפרטים שבהו, מ"מ הן
 כולן בו בחי' אור החסד, כמ"ש לעיל בסוד ה"פ
 אור (ברך ג"א ר"ה והחסד) ומבחינה זו הם כל
 ביאורי הזהר שביום א'. וכן יום הב' שהוא
 גבורה ובחינת קו שמאל, אע"פ שכלול מכל ז"ס
 חג"ת נהי"מ, וכל הפרטים שבהן, אמנם הן כולן
 בו בחי' גבורה ובחי' מחלוקת השמאל על הימין
 כמ"ש לעיל בסוד ה"פ רקיע (רף ס"ה ד"ה חמש)
 ומבחינה זו הם כל ביאורי הזהר שביום ב'. וכן
 כאן ביום הג', שהוא תפארת וקו האמצעי
 המכריע ומייחד ב' הקוין ימין ושמאל זב"ז,
 אע"פ שנמצאים בו כל ז"ס חג"ת נהי"מ וכל
 הפרטים שבהם, אבל הן בו רק בסוד היחוד דימין
 ושמאל, ולפיכך כל ביאורי הזהר שבכאן הם רק
 בסוד היחוד בלבד.

וזה אמרו יקוו המים וגו', בארח קו
 למהוי בארח מישר, שפירושו כנ"ל שייחד
 ב' הקוין ולא יטה לא לימין ולא לשמאל. וכן
 ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין,
 עד דמטי לההוא אתר חד דכניש כלא
 בכלל דכר ונוקבא, ומשם מישסו"ת יוצא
 ביחודו אל שאר המדרגות, דהיינו ליחד בין
 ימין ושמאל דרת"ס דז"א, עד שמגיע למקום
 שהוא שאוסף הכל בכלל זכר ונקבה. פירוש כי
 שלימות היחוד דימין ושמאל אינו נשלם זולת
 אחר שנתפרדו בב' פרצופין, שהאחד כולו ימין
 והב' כולו שמאלי, שהם זכר ונקבה כמ"ש לעיל
 (ברך ג"א ד"ה ויש) שהזכר שהוא היסוד נבנה
 כולו מסוד קו הימין, והנקבה שהוא המלכות
 נבנית כולה מסוד קו שמאל, ובזוגם נשלם
 (דפ"י רף י"ח ע"א)

היחוד דימין ושמאל בשלמות הנרצה. אלא
 שמקודם לכו צריך להיות היחוד דימין ושמאל
 ע"י קו האמצעי בפרצוף אחד, וז"ש עד דמטי
 ואתכניש להיכלא עלאה דהיינו בישסו"ת
 וכן ברת"ס דז"א עצמו וז"ש ומתמן נפיק
 בקו מישר, דהיינו בז"א, ואח"כ יכול להיות
 הזוג דימין ושמאל שבב' פרצופין נפרדים
 וז"ש עד דמטי לההוא אתר חד דכניש כלא
 בכלל דכר ונוקבא. דהיינו ליסוד המתייחד
 עם מלכות, שה"ס היחוד שבב' פרצופין. כמבואר
 (סז) המים דנפקי מלעיל מאת ה' עלאה,
 המים שאומר הכתוב, פירושו שיוצאים מלמעלה
 מה' עליונה שבשם הוי"ה, שהוא ישסו"ת, מתחת
 השמים ו' זעירא, הכי מתחת השמים, פירושו ו' קטנה,
 שהוא יסוד דז"א. כי הז"א נקי ו' גדולה והיסוד
 שלו נקי קטנה, ועל דא ו'
 מתחת השמים, וע"כ בביטוי ו' נשמעות ב' ויין,
 שהראשונה היא שמים, דהיינו ז"א, והשניה היא מתחת
 השמים, דהיינו יסוד דז"א. כד"ן, ותראה היבשה
 דא ה' תתאה, דא אתגלי וכל שאר
 אתכסי, ואז אחרי שהמוחין נמשכים מה' עלאה
 שהיא בינה אל תחת השמים, שהיא יסוד דז"א,
 נאמר ותראה היבשה שהיא ה' תתאה,
 דהיינו המלכות שהיא נוקבא דז"א, כי רק זו
 היא שנתגלתה כאן בסוד יבשה, אבל כל שאר
 המדרגות זולתה נתכסו ונעלמו. גילוי, פירושו
 הארת חכמה. כיסוי, פירושו העלמת הארת החכמה,
 וז"ש שרק המלכות נתגלתה בהארת החכמה אבל
 שאר המדרגות שלמעלה ממנה נתכסו, ואין בהם
 הארת חכמה. ומגו האי בתראה אשתמע
 בסוכלתנו, ההוא דאתכסי, ומחוך מדרגה זו
 האחרונה, דהיינו ה"ת, מלכות, נשמע ונתגלה אור ההוא
 שנתכסה

ו'זו חד שמים וחד מתחת השמים. כדן, ותראה היבשה, דא ה' תתאה. * דא אתגלי וכל שאר אתכסי, * ומגוי האי * בתראה, אשתמע בסוכלתנו ההוא דאתכסי.

סח) אל * מקום אחר, בגין דהכא * הוא קשורא: דיהודא דעלמא * עלאה

מסורת הזר

(א) ו'זו חד שמים וכו', (משה ויוסף) ח"ב סח. ב) מקום אחר, ח"א כה. ת"ז תקי מ"ב פב. ג) יהודא דעלמא עלאה, ח"א קמה. ח"ב קלד: קסא: רטו:

חלופי גרסאות: * נ"א דאתגלי, ונ"א בה אתגלי. * נ"א מוסיפין ועל דא רזא דברכאן באתגליא ובאתכסיא (נ"א ובאתכסי ונ"א ואתכסיא) ולית דאתגליא בר דא תתאה וכל שאר אתכסי (אה"ל). * נ"א ל"ב בתראה רק ותראה ונ"א בתראה והראה אשתמע. * נ"א איהו. * נ"א תתאה (ד"מ).

מסר	הסולם	יקוו הסים
<p>שנחכה. סירוש, אע"פ שאומר בהפירוש של ותראה היבשה, דא אתגלי וכל שאר אתכסי, חוזר ומפרש, שאין הפירוש שכל המדרגות שקדמה ליבשה נשארו מכוסים ונעלמים, אלא שחוזרים אח"כ להתגלות על ידי היבשה, שהיא המלכית, כמו שמבאר להלן. סח) אל מקום אחר, בגין דהכא הוא קשורא דיהודא דעלמא עלאה,</p>	<p>הכתוב אל מקום אחר, שהוא יסוד, נקרא כן, משום שאין ביסוד, הוא הקשר של היחוד דעולם העליון, כי בהכתוב ה' אחד, ושמו אחד תרין יחודין, חד דעלמא עלאה לאתיחדא בדרגוי, וחד דעלמא תתאה לאתיחדא בדרגוי, כי בהכתוב ה' אחד ושמו אחד מרומזים כי יחודים, א' הוא עולם העליון המתיחד במדרגותיו שז"ס ה' אחד, ובי' עולם התחתון המתיחד במדרגותיו שז"ס ושמו אחד, קשורא דיהודא דעלמא עלאה עד הכא איהו, וקשר היחוד דעולם העליון, בסוד ה' אחד, עד היסוד הוא חי עלמין תמן אתבסים ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה ובגין כך אקרי אל מקום אחד, חי העולמים שהוא היסוד, נתמתק שם בהבינה, (כנ"ל בביאור יקוו המים אשר מתחת השמים, ע"ש) ונקשר עולם העליון ביחוד שלו, וע"כ נקרא מקום אחד, משום כל דרגין וכל שייפין מתכנשין תמן והוו כלהו ביה חד בלא פרודא כלל, משום שכל המדרגות וכל האברים, של הפרצוף ז"א, מתקבצים שמה, וכולם נעשו בו אחד בלי פירוד כלל.</p> <p>והביאור הוא, כי ב' מעלות נמצאות בהיחוד דו"א בעלמא עלאה שהיא לאה העומדת למעלה מחזה שלו, על היחוד שלו בעלמא תתאה, שהיא רחל העומדת מחזה שלו ולמטה. (א) כי</p>	<p>למעלה מחזה היא בחינת ג'ר דו"א, והג'ר, בכל מקום שהן, יכולות לקבל חכמה בלי לבוש של אור דחסדים, ולפיכך, היחוד דנקודת שורק, שפירושו, שהחכמה אינה יכולה להתלבש שם מחמת חוסר לבוש חסדים (כנ"ל דף ט"ו ד"ה התיא) אין זה פוגם כלל בהווג דו"א עם עלמא עלאה, כי להיותם ג'ר אינם צריכים כלל ללבוש חסדים, והחכמה מתלבשת בהם בלי חסדים. (ב) כילמעלה מחזה דו"א אין החכמה מקובלת שם לצורך עצמו, להיותו שם מתוקן באוירא דכ"א דאו"א עלאין, (כנ"ל ד' ע"ב אות ט"ב) רהינו בחסדים מכוסים מחכמה, ומה שהוא מקבל שם חכמה אינו אלא לצורך עלמא תתאה, שהיא רחל העומדת מחזה שלו ולמטה. ומטעם זה, לא נפסק אור החסדים בעלמא עלאה, אפילו בעת היחוד דנקודת שורק, כי אינה צריכה להארתו. הרי שיש בעלמא עלאה ב' מעלות, כי יכולים לקבל חכמה אפילו בלי חסדים. גם לא יארע בהם שיחסרו מחסדים. משא"כ עלמא תתאה, שהיא רחל העומדת מחזה שלו ולמטה, ששם בחינת ז"ס תחתונות דו"א, וחסרה מב' הללו (א) שאינה יכולה לקבל חכמה בלי לבוש חסדים. (ב) גם בעת היחוד דנקודת השורק נשארת ריקנית מחסדים. כי היא צריכה להארתו, כי אין שלימות כלל במחזה ולמטה דו"א רק בהארת חכמה. וזה אמרו ובגין כך אקרי מקום אחד, כל דרגין וכל שייפין מתכנשין תמן, והוו כלהו ביה חד בלא פרודא כלל. וע"כ נק' הווג דו"א עם עלמא עלאה מקום אחד, משום שכל המדרגות וכל האברים מתאספים שם. כל המדרגות, היינו הן מדרגות החכמה והן מדרגות החסדים, כמ"ש לעיל, כי הם אינם מתמעטים מחסדים מחמת הארת השורק, וגם יכולים לקבל חכמה</p>

(דפו"י דף י"ח ע"א)

א ידוד אחד ושמו ב אחד, בתרין יחודין: חד י דעלמא עלאה לאתיחדא בדרגוי, וחד דעלמא תתאה לאתיחדא בדרגוי. קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו חי עלמיו תמו * אתכסיים, ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה, ובגין כך אקרי מסום אחד. כל דרגין וכל שייפין מתכנשין תמן, והוו כלהו ביה חד * בלא פרודא כלל. ולית דרגא דאתיחדן * תמן ביחודא חד * אלא האי, וביה אתכסיין כלהו בארע סתים בתיאובתא חד. * עד הכא בדרגא * דא * אתיחד * עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא.

סט) עלמא דאתגלייא * אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא איהו

מסורת הזהר

א) ידוד אחד ושמו אחד, (וכרייה יד) ח"א כו כו כט. לד. עו קטו קכז קלט קמג: קסב. רסו, רפז, רנו. ח"ב יוד. סז לב. מ: קלד. קלה. קסא: רסז: רלד. ח"ג ז, סז. נב. גו. עז: צא. צג: קטו. קעו. ריב: רס, רסד. רעו. רמו. ת"ז בהקדמה סז, תקי כיו עא. תקי ליד עו: תקי ל"ז עה. ב) אחד, ח"א לב. ח"ב קטו. קסא. ח"ג ז, סז. צג: קטו. קסב. רד. רכב. רלג: רמט: רנו. רנת. רסג. רעג: רפ, שו. ת"ז תקי יוד כה. תקי ל"א מב. מד. נח: נו: נה. תקי כ"ה עא. תקי כיו עא. תקי ל"ד עו: תקי מ"ב סב. ג) תרין יחודין, ח"א יב. יח. ח"ב קלד: קלט: קט: קמז. ח"ג רסג. רסד. ד) דעלמא עלאה—תתאה, ח"א לט. צ. קנטו. קסג. רמו. רמח. ח"ב קכו. קכו. קלכ. קלד: קלה. קלט. קמו. קסא: קסא. רסז. רלא: ה) עלמא דאתגלייא—דאתכסייא, ח"א קנב. קנו.

חלוסי גרסאות: * נ"א אסתיים, ונ"א אתסיים. * נ"א בלי. * נ"א כלן, ונ"א ל"ג תמן. * אלא בת"י עלמין (אה"ל) * נ"א ועד * נ"א ל"ג דא. ונ"א גרים חד. ונ"א חדא * נ"א אתאחיד. * נ"א אתאחיד, ונ"א ל"ג אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא (ד"ס).

יקוו חסוים

בהמלות ותראה היבשה, נתיחד עולם הנגלה, שהוא רחל, בשלם המכוסה שהוא לאה. פירוש, כי גם עלמא תתאה שהיא רחל נכללת בזווג העליון שהוא ז"א ולאה שמחזה ולמעלה, ועל רחל הנכללת בהם, אומר הכתוב ותראה היבשה, כי סמוך שרחל היא בחינת ז"ת, שאינה ראויה לקבל חכמה בלי לבוש החסדים, לכן היא נעשית שם בחינת יבשה, דהיינו חרבה וריקנית הן מחסדים והן מחכמה, כנ"ל בדיבור הסמוך. ולהלן מפרש, למה נקראת רחל עלמא דאתגלייא.

סט) עלמא דאתגלייא אתיחד אוף הכי לתתא: עולם הנגלה, שהוא רחל נוקי.

ד"א שמחזה ולמטה שלו, מתייחד ב"כ למטה. פירוש, כי מלבד שעלמא דאתגלייא רחל נכללת בזווג עלמא עלאה, בלאה שהיא מחזה ולמעלה דז"א, כנ"ל בדיבור הסמוך, הרי יש לה ג"כ זווג כזה בפני עצמה בבחינת מחזה ולמטה דז"א.

ועלמא דאתגלייא איהו עלמא תתאה, ואראה את ה', ויראו את אלקי

וגו', וכבוד ה' וגו', ועולם הנגלה הוא עולם החתומין. דהיינו רחל שהיא נוקבא חתאה דז"א העומדת

הסולם

חכמה בלי חסוים. וכל שייפין פירושו כל האברים שהם הספירות. כי ע"י הארת השורק מוגבהים ג' הספירות בינה ותוים מנפילתם וחוזרים למדרגתם (כנ"ל דף ס"ו ד"ה ההוא) והוו כלהו ביה חד בלא פרודא כלל וכל האורות חבלים נעשו בו אחד בלי שום פירוד כלל. ולית דרגא דאתיחדן תמן ביחודא חד אלא האי, ואין מדרגה שתתיחד שם בהארת השורק, שהיא הארת חכמה. ביחוד שלם, אלא רק מדרגה זו. דהיינו ביחוד דז"א עם מדרגה דעלמא עלאה, כי עלמא עלאה יכולה לקבל חכמה בלי לבוש החסדים כנ"ל. וביה אתכסיין כלהו בארע סתים, בתיאובתא

חד, ובו מחכמים כל האורות בדרך סתום, בהשתוקקות אחת. דהיינו השתוקקות אחר אור דחסדים בלבד. כמו שנתבאר לעיל, שמחזה ולמעלה ה"ס אורא דכ"א, ושם האורות מכוסים וסתומים מחכמה, וז"ש בארע סתים, להיותם סתומים מלקבל חכמה, ואינם מקבלים חכמה רק בשביל עלמא תתאה. ומטעם זה היחוד שלם מכל הצדדים כנ"ל. עד הכא בדרגא דא אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עד כאן, דהיינו

(רס"י דף י"ח ע"א)

עלמא * דחתאיה, יואראה את ה', יוראו את אלקי ישראל, וכבוד ה' נראה, וירא כבוד ה', כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה', ודא איהו רזא ותראה היבשה.

(ע) * כמראה הקשת זה חי עלמין, וזהו יאת קשתי נתתי בענן * דא מלכות.

מסורת הזוהר

(א) ואראה את ה' יעשה וי' ח"א נח. ס. רלו. רמו. ח"ב פא. סב. קמו: ו"ח קיב. ב) ויראו את אלכי ישראל, שמוח כ"ר ח"א מה. ח"ב סה. קכו. רמה. ח"ג ש"א. ג) כמראה הקשת, יחזקאל א' ח"א עא. קע: רלב. ח"ב רמו. ח"ג רלא. ת"ז בחקרמה. ח' חק' י"ח לבול. חק' ע' קיש: ד) אה כשחי נחתי בענן, בראשית ט' ח"א עא: גז. קינ. ח"ב צט. ח"ג טו. ת"ז חק' טט צט.

חלופי גרסאות: * צ"ל תחאה. ג"א בתראה. * ג"א ליג כמראה הקשת זה חי עלמין חוהו. * ג"א ליג דא מלכות.

כאמר	הכולם	יקו חסידים
<p>העומדת מחזה ולמטה שלו. ומביא ראיה מהכתובים שנאמר עליה בחינת ראייה, כמ"ש ואראה את וגו' ויראו את וגו' וכבוד ה' נראה ומביא ב' כתובים עם השם א"ת, וג' כתובים עם השם כבוד ה'. ונודע שהנוקבא תתאה רחל, מכונה בשם א"ת או כבוד ה', הרי מכאן שעלמא תתאה בלבדו הוא עולם הנגלה. שבו ענין ראייה. משאיכ עלמא עלאה שהוא לאה, נוקבא עלאה דז"א, נק' עלמא דאתכסאי, כי היא נעלמת ואינה מתראה. ודא איהו רזא ותראה היבשה וזה הוא סוד הכי ותראה היבשה. כלומר מכאן מוכרח שפירושו היא. על רחל שהיא עלמא דאתגליא הנכללת בזווג העליון שמחזה ולמעלה, בעלמא עלאה, כנ"ל, כי ע"כ כתוב בה לשון דאיה, דהיינו ותראה היבשה, ואם היה הכתוב מדבר רק בזווג ז"א ולאה שלמעלה מחזה הנק' יתודא עלאה, לא היה אומר ותראה כי בעלמא עלאה אין ראייה נהגת בו.</p>	<p>הטעם, אתער שמאלא לאתתקפא בהתעורר השמאל להתגבר דהיינו בעת שז"א ורחל נכללים בישסות, בסוד נקודת השורק, שהיא בחינת שמאל, להיותו חכמה בחוסר חסדים כנ"ל, ורחל נשארת ריסנית אפילו מחכמה כנ"ל, ואינה יכולה לסבול הריקנית, הנה אזי. נפקת רחל יוצאת רחל לחוץ מישסות לבחינתה עצמה. להמשיך קומת חסדים על מסד של עצמה בכרי להלביש החכמה כנ"ל, שה"ס היחוד של נקודת החירק ותקש בלדתה ומתקשת בלידתה, כי נבחן שרחל מתקשית בעת לידת המוחין, כי יציאתה מהיכל העליון דישסות לבחינתה עצמה, הוא מיעוט וקישוי בשבילה, וז"ש ותקש בלדתה, כי אין המוחין נשלמים ונולדים רק ביציאתה בסוד החירק, כמבואר, ונתבאר הטעם למה אין הקשת נראה אלא רק בזמא דעיבא, כי אין שלימות המוחין בבחינת נקודת הולם לבד שה"ס קוי ימין, אלא היא צריכה להיחודיכ של נקודת שורק ונקודת חירק שהן בחי' דיגים, והם מכוונים יומא דעיבא כנ"ל.</p>	

(ע) כמראה הקשת זה חי עלמין, וזהו את קשתי: הכתוב כמראה הקשת

הנאמר במרכבת יחזקאל, פירושו חי העולמים דהיינו יסוד דז"א, וז"ש במרשת נח את קשתי וגו', שגם שם פירושו יסוד דז"א הנק' חי העולמים. נתתי בענן דא מלכות הכתוב בענן, פירושו במלכות, דהיינו נוקבא תתאה דז"א, שהיא עלמא דאתגליא רחל כנ"ל, ואומרו נתתי, מן יומא דאתברי עלמא ומ"ש נחתי בענן, פירושו שכבר מיום שנברא העולם נתן הקשת בענן, ביומא דעיבא, דאתחזי קשת מראה דמות כבוד ה'. ביום המעונן שאומר שם הכתוב, דהיינו והיה בענני ענן, להורות שרק אז נראה הקשת בסוד מראה דמות כבוד ה', ולא בזמן אחר, ומפרש (רמ"י דף י"ח ע"א)

הנמשך מחולם, הוא מראה לבן שבקשת, והשמאל הנמשך

נחתי. מן יומא דאתברי עלמא ביומא * דעיבא, דאתחזי * קשת, * מראה דמות כבוד ה'. אתער שמאלא לאתתקפא, נפקת רחל * ב * ותקש בלדתה, נמיכאל בסטרא דא * רפאל בסטרא דא גבריאל בסטרא דא. ואינון גוונין * דאתחזיין בההוא דמות יחזיר וסומק וירוק.

עא) כן מראה הנגה סביב, נהירו דאתכסייא * בגלגולא * דחזו דעינא. הוא * מראה דמות כבוד ה'. גוונין דאתיחדא יחודא תתאה לפום יחודא * דאתיחד יחודא דלעילא.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) השת, ח"א ית. עא: עב: קיו. קע. רכה. רלב. רמו. ח"ב רמו. ח"ג טו. לו. פד. ריד. רטו. רטו. רל. רלא. א) (ותקש כהפוך ע' (ותקש כהפוך א) (ותקש כהפוך ע' קיט; ב) ותקש בלדתה, ת"ז חקי ס"ט צט. ג) מיכאל רפאל, א) (ותקש כהפוך ע' קיט; ב) ותקש בלדתה, ת"ז חקי ס"ט צט. ג) מיכאל רפאל, חקי ס"ט קע. קו. חקי ע' קכו. קכו. קלב. חקי ו' בהשמשות קמו: ז"ח יתרו לא טג שכא לג טא שו. ד) חזיר סומק וירוק, ח"א ית. לט: מד. רלג: ח"ב פד. קלט. קמ. קמת: קמט: רט: רמא. רגב: ח"ג יוד. כט: לג. קנד. רטו. רעה. ת"ז בהקדמה יב. חקי יח. לן. חקי כא. מט. ג. גב. חקי כ"ב טו: חקי ליב ע"ו. חקי נ"ו צו. חקי ב' בהשמשות קלט. חקי ו' קמה: ז"ח יתרו לא. לבו. לג. לר. לה. ה) בגלגולא דחזו דעינא, ח"א מבי. מג. צו. בס"ת (גוונין דעינא) ח"א רכו. ח"ב כג. ת"ז חקי ו' ככו. חקי ל"ו עה. חקי נ"ו צו: חקי נ"ח צב. חקי ע' קכו. קכו. (סתומא דעינא) ת"ז בהקדמה ו. חקי י"ח לא.

חלופי גרסאות: * ג"א מוסיף דאתער שמאלא לאתתקפא מראה וכו'. * ג"א מוסיף היא קשת * ג"א גבריאל בסטרא דא רפאל וכו' (אה"ל). * ג"א דאתחזי * ג"א בחזו דעינא (אה"ל) וג"א כחזו בעינא. וג"א דחזו דעיבא * ג"א ומראה. * ג"א דאתיחד יחודא ליג (אה"ל).

כאמר

הסלים

יקו חטים

הנמשך משורט הוא מראה אדום שבקשת והאמצעי הנמשך מחירק הוא מראה ירוק שבקשת. כי אלו ג' גווני ה"ס עלמא דאתגליא, רחל, שבהם סוד הראיה כנ"ל, וע"כ אומר עליה הכתוב כמראה הקשת וגו', דהיינו ראייה עא) כן מראה הנגה סביב, נהירו דאתכסייא בגלגולא דחזו דעינא:

הכחוב כן מראה הנגה סביב, פירושו ההארה שנתכסה ונעלמה בהבת עין שבראית העין. גלגולא, פירושו בת עין. כי תרגום בבת עינו הוא גלגל עינוהי (זכריה ב' י"ב). פירוש כי ד' גוונים הם בעין הרואה, כי עקרו גוון לבן, ובתוכו שורייקי סומקי דהיינו גוון אדום, ובאמצעו גוון ירוק שבתוכו בת העין שהיא גוון שחור. אמנם מבחינת ראיית העין אין שליטה רק לבת עין בלבדה, שהיא השחור שבעין, ובבחינת שג' הגוונין לבן אדום ירוק שבעין, מחכמים ונעלמים בעת ראיית העין מכח שליטת השחור שהבת העין, כי כח הראיה אינו אלא מהשחור בלבדו. וזה הוסיף על יחודא עלאה

הוא מראה דמות כבוד ה', גוונין דאתיחדא יחודא תתאה לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא: הכי הוא מראה דמות כבוד ה', סובב על הגוונין שבמראה הקשה, ולא על מראה הנגה, כי נתייחד יחוד החחתון דג' גווני הקשת, כפי היחוד שנתיחד ביחוד העליון, וע"כ ה"ס מראה דמות כבוד ה'. ואין לפרש הכי' הוא מראה וגו' על מראה הנגה, שהרי הוא נהירו דאתכסייא, והגוונין סחומין שם ואינם נראים בגלגולא דחזו דעינא, כנ"ל בדיבור הסמוך. ולפי"ז נמצא ביאור הכתוב, כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם, יורה על יחודא תתאה, רחל, וה"ס ג' גוונין דאתחזיין

דחזו דעינא, כנ"ל בדיבור הסמוך. ולפי"ז נמצא ביאור הכתוב, כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם, יורה על יחודא תתאה, רחל, וה"ס ג' גוונין דאתחזיין

(רפאל דא יומא ביומא * דעיבא וכו')

עב) * ה' אלקינו ה' גוונין סתימין דלא * אתחזיין ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא * בעלאה. ב גוונין * בקשת לתתא לאתיחדא בהו חוור סומק וירוק, * כגוונין סתימין, ואנון יחודא אחרא רזא ושמו אחד, בשכמל'ו יחודא דלחתא. יחודא עלאה ישמע ישראל ידו'ד אלקנו ידו'ד אחד. דא * לקבל דא * הכא שית תיבין * והכא שית תיבין.

עג) * יקוו ה' מדידו דקו * ומשחתא, משחתא, ו * בוצינא דקרדינותא, דכתיב

מסורת הזר

א) ה' אלקינו ה', ח"א יכ. קא. קמח. רלד: רנו: רסג. ח"ב מג: קיס: קלג: קלד. קלטו קס: קסא: קפח. רג: רסו. ח"ג ו: לג: נו. קסב. רכחו רלג: רלז: רמא: רמז: רמו. רנב: רנח. רסב: רסג. רסד: רסט. רעב. רפג. שג: ת"ז בהקדמה ד. ו: טו. יב. חקי יוד כה: חקי י"ג כט. חקי י"ט לט. מא: חקי כ"א נו. נז. סב. סח. חקי כ"ה עא. חקי כ"ו עא: חקי מ"ב פא: חקי נ"ה פט. חקי ס"ו צב: חקי ע"י קל. קלת: ז"ח ואחחנן נו. טג שכא נו טא שד נח טא שיו תק"ח צט טג שלד. כ) גוונין בכשת, ת"ז חקי ו' כב. ג) בשכמל'ו יחודא דלחתא, ח"א רלד: ח"ב קלד. קלט: קסא, ח"ב לג. קעט. רסד. רסו. ת"ז בהקדמה ו: יא. יד. חקי י"ג כט. חקי י"ט לט. מא: חקי כ"א מו. נו. חקי מ"ז פג. דו) שמע ישראל, (ק"ט) ח"א יג: ח"ב קיו. קלג: קלט. קסב. ח"ג לג. קנג. קעט. קפח. קצח: רלז: רמא: רמג. רנה. רנו: רנז. רנה. רסד. רעב. שג: ת"ז בהקדמה נו. ג. ח. ט. יא. חקי ו' כא: חקי יוד כה: כו. חקי יג כח. חקי יט לד. חקי כ"א טב מו. מה. נו. טא, חקי כ"ב סב. סח. סח: חקי כ"ה עא. חקי כ"ו עא: חקי מ"ב פא: חקי מ"ז פג: חקי מ"ט פה: חקי נ"ה פט. חקי ס"ט צט. ה) מדידו דכווכשהא, ח"ב רלג: ו) בוצינא דקרדינותא, ח"ב רלג. רס. ח"ג מה: קלט. ז"ח ואחחנן נו. שה"ש מה עג טב שיה. ער טב שלה. תק"ח קה: לעיל דף ב' ציון א' וש"נ.

חלופי גרסאות: * נ"א אחחון * נ"א עלאה (אה"ל). * נ"א דקשת, ונ"א לקשת. * נ"א כגוונא דגוונין סתימין (אה"ל). * נ"א לקביל. * נ"א יקוו מדידו דקו ומשחתא הכא שיה חבין וכו' והוא ט"ס. * נ"א ל"ג והכא

שית תיבין, ונ"א והיא שית חבין. * נ"א ומשירותא, ונ"א ומשודחא, ומשירותא, ונ"א ומשיחחא. * נ"א דבוצינא, ונ"א דבוצינא'

יקוו חסיס

הכולם

סאמר

לתתא לאתיחדא בהו, חוור סומק וירוק, כגוונין סתימין, ויש מראות בקשת ביחוד שלמטה, להתיחד בהם, שהם לבן אדום וירוק, כנגד ג' גוונים הסתימין שהם ביחוד העליון, ה' אלקינו ה' כנ"ל. ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד, בשכמל'ו, יחודא דלתתא, ואלו גווני הקשת, הם יחוד אחר שה'ם ושמו אחד, שה'ס יחודא תחתא, (כנ"ל כאות ל"א) וה'ס ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שאנו אוכרים אחר שמע ישראל, שהוא יחוד התחתון. יחודא עלאה, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, דא לקבל דא, הכא שית תיבין והכא שית תיבין, יחוד העליון הוא שמע ישראל וגו' זה כנגד זה. כלומר יחוד העליון שמע ישראל וגו' הוא כנגד יחוד התחתון בשכמל'ו, כאן בשמע ישראל וגו' יש שש חיבות, וכאן בשכמל'ו יש שש חיבות, ואלו שש חיבות שבב' יחודים הללו יורים על יחוד שש קצוות גדלות כמבואר לעיל בהקדמת הזר דף קנ"ט ד"ה אצטרין עשיה. עג) יקוו. מדידו דקו ומשחתא, משחתא בוצינא דקרדינותא, דכתיב מי

דאתחזיין חוור סומק ירוק. כן מראה הנגה סביב, יורה על יחודא עלאה, כי מראה הנגה פירושו נהירו דאתכסיא וכו' והגוונין סחומין בלתי גראים. ומסוה הכתוב אח יחודא תתאה דמראה הקשת אל יחודא עלאה דמראה הנגה, להורות שכל האורות שנמשכו ביחודא עלאה באתכסיא, נמשכים אל יחודא תתאה באחגלייא, ואותם ג' הגוונים הנעלמים בגלגולא דחיוזו דעינא הן עצמן המתגלים במראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם. ולפיכך מסיים הכתוב ופדגיש על "מדאה הקשת" ואומר, הוא מראה דמות כבוד ה' להיתם נמשכים מיחוד הגדול והשלם העליון.

ה' אלקינו ה', גוונין סתימין דלא אתחזון ואתקשרן אל מקום אחד, יחודא

חדא בעלאה: ג' השמות ה' אלקינו ה', שבהכתוב שמע ישראל, מורים על ג' הגוונים חוור סומק וירוק, בעת שהם סתימין ואינם גראים, ובחקשרים אל מקום אחד, שה'ס יחוד האי בעלמא עלאה, הנקרא מקום אחד. שעל יחוד הזה רומז הכתוב במרכבת יחוקאל כן מראה הנגה סביב, כנ"ל בדיבור הסמוך. גוונין בקשת (דפו"י דף י"ח ע"ב)

* מי ^אמדד בשעלו מים, ודא איהו יקוו המים, הכא שעורא דיוצר עלמין ט יוד
היא * ואי היא.

עד) * יקדוש קדוש קדוש, דא איהו יקוו המים. ה' צבאות, דא איהו אל
מקום אחד ברזא דשמא דא. ג' מלא כל הארץ כבודו, דא ותראה היבשה, רזא
גליפא * שמא דיתודא י כוזו במוכס'ז כוזו. *

דרך אמת

מסורת הזהר

6) ויחי רפי' פ"ב וריש תיקון כ"ד ע"ב. (א) מימדד בשעלו מים, ישעיה מ"ח א"ל רס"ח פ"ב קעה:
ת"ז חק' ה' יט. ב) כדוש כדוש כדוש, ח"א ע"א
קיה רס"ח ח"ב נב. קכא: קכא. ח"ג צג. קלד. קמג. קנז. רנב. ת"ז בהקדמה יוד. חק' יב כו. חק' ית. לז: חק' כ"א גכ:
חק' מ"ז פג. חק' ו' בהשטות קמה. ז"ח יתרו לט. ג) מלא כל הארץ כבודו, ח"א קנט. ח"ב סב. ג' קעה
ח"ג רמה. רב. רע"א ת"ז בהקדמה יא. ד) כוזו במוכס'ז כוזו, ח"א כג. ח"ב רס"א: ת"ז בהקדמה ה' טו. חק'
ט"ז מ. חק' כ"ב ת. חק' כ"ו ע"א: חק' ג"ה פט. חק' ע' קל. תק"ח קיב טא שלג קיט טב שיב.
חלופי גרסאות: * נ"א ויח. * נ"א קדוש קדוש קדוש ה' צבאות. * נ"א דשמא. * נ"א מוסיף קדישא.

סאמר

המולם

יקוו המים

מדד בשעלו מים. הכתוב, יקוו, פירושו מירוד של
קו ומרה, מדה, היא מכת ניצוץ הקשה שבבינה, שכתוב, מ"י
סוד בשעלו מים, ומ"י הוא בינה. פירוש, כי בעת
שהבינה העלתה המלכות אליה, בסוד השיתוף
דמידת הרחמים בדין, אז אין הבינה נקראת בשם
אלקים, אלא במ"י בלבד, כי ג' אותיות אליה
דאלקים, נוטלים אז אל הזו"ן. (כג"ל דף י"ג ד"היהיעל)
ונמצא בעת הזאת, שקומת בינה עצמה נחמטט
לכחינת ר"ק בלי ראש, היא מודדת במדה זו
גם את המוחין דז"א ונוקבא, וזהו פירוש הכתוב
מ"י שהיא בינה בעת שמעלית אליה המלכות,
מדד בשעלו, מודדת בהעלאה זאת, מים, שהם
המוחין דז"א ונוקבא. ודא איהו יקוו המים,
וה"ש הכתוב יקוו המים וגו' כי ע"ז שהבינה
מודדת את מוחין דקטנות דזו"ן, יש לה היכולת
להשפיע לאח"ז גם את המוחין דגדלות (כג"ל דף
מ"ב ד"ה פירוש) הכא שיעורא דיוצר עלמין
יוד הא ואו הא, כאן בהכ"י יקוו המים, שיעור כל
המוחין של יוצר העולמות, שהוא ז"א, המרומזים בשם הוי"ה
במילוי אלפין, כזה, יוד הא ואו הא. פירוש כל גדלותם
של המוחין דז"א מרומזים בהוי"ה במילוא דאלפין,
ושיעורם תלוי בהכתוב יקוו המים, שפירושו
מידוד קו המדה, של הבינה בסוד שנקדאת מ"י
כג"ל, ולולא מידוד הזה לא היה אפשר שיקבל
הז"א מוחין דגדלות, (כג"ל בהקדמת הזהר דף מ"ט
ד"ה הא"י) שמחוץ שקבלו הקטנות מבינה ראויים
לקבל גם המוחין דגדלות דבינה, ע"ש. וזהו
(דפ"י דף י"ח ע"ב)

יקוו המים אל מקום אחד, דהיינו מידוד שיעור
הקטנות והגדלות מהבינה אל הזו"ן.
עד) קדוש קדוש קדוש, דא איהו יקוו
המים ג"ט קדוש שבהכתוב, ה"ס ג'
המוחין שבבינה שהסריה יקוו המים. דהיינו (כג"ל דף
ע"ג אות ס"ז) שאומר שם, המים דנפקי
מדעיל מאת ה'עלאה. והביאור ע"ש בהסולם.
ה' צבאות דא איהו אל מקום אחד
ברזא דשמא דא, הכתוב ה' צבאות, הסריה אל מקום
אחד. שה"ס היסוד דז"א הנקרא חי עלמין, שאליו
נמשכים המוחין מן הבינה בסוד אל מקום אחד,
(כג"ל דף ע"ג אות ס"ח) מלא כל הארץ כבודו
דא ותראה היבשה, הכתוב מלא כל הארץ כבודו
הסריה ותראה היבשה. דהיינו (כמ"ש לעיל אות ס"ז)
שה"ס ה"ת הנקראת עלמא דאתגליא בעת
שנכללת ביחודא דעלמא עלאה, (ע"ש ה"ו בהסולם שם)
רזא גליפא שמא דיתודא כוזו במוכס'ז
כוז"ן. הכתוב ותראה היבשה, ה"ס שם החקוק דיתוד
כוז"ו במוכס'ז כוזו. בי היבשה שמיא העלמא
דאתגליא נכללת ביחודא דעלמא עלאה, שהוא סוד
ה' אלקינו ה', (כג"ל באות ס"ח) ונחקק השם
של עלמא דאתגליא בכחינות אותיות שניות
לשם הזה ה' אלקינו ה', שהן האותיות כוז"ו
במוכס'ז כוז"ו, ששניות להוי"ה הן כוז"ו,
ושניות אל אלהינו הן במוכס'ז. פירוש, הנוקבא
דז"א הנקראת עלמא דאתגליא המרומזת בהכתוב
מלא כל הארץ כבודו, היינו רק בעת שהיא
נקראת

עה) * * תדשא הארץ דשא עשב וגוי השחא אפיקת * חילא באנון מיין דאחכנשו לאתר * חד, ונגדן בגוויה * גו טמירן * סתימאה, ונפקין * בגויה טמירין עלאין וחיילין קדישין, * די כל אנון בני מהימנותא מתקנן לון בתקונא דמהימנותא, * בההוא פולחנא דמאריהון.

עו) ורזא דא * מצמיח חציר לבהמה וגוי, דא * בהמה * דרביעאה על אלף טורין, * ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר, וחציר דא אנון * מלאכין שליטין לפום שעתא, דאתבריאו בשני, וקיימין למיכלא דהאי בהמה, בגין דאית * אשא אכלא אשא.

דרך אמת

מסורת הזהר

6) כהם ריו ע"א ותקונים תקון ע"א ודף ס' ע"ב
כהגהיה בתקונים
א) חדשא דארע דשא, ח"א יב. לג. מורנו ח"ב לת. קעא. קעז. ח"ג יב. ריס. רמה. ח"ו תקף מ"ז סב. תקי מ"ז סג. ב) מצמיח חציר לבהמה, ח"ג ריו. ג) ברמה דרביעאה על אלף טורין, ח"ג ריו. רמ. ד) כלאכין שליטין לפום שעתא, ח"א יט. מ. סב. מג. ח"ב קמה. ח"ג כה. פה. ריו. ה) אשא אכלא אשא, ח"א לג. ב. נא. סט. ח"ב רכה. ח"ג כח. לד. קד. דמ. חלופי גרסאות: * ג"א ליג חדשא הארץ דשא עשב וגוי רק. הארץ השחא (ד"מ). * ג"א ארעא חילא. * ג"א דא חר. * ג"א גו טמירן. * ג"א סתימא, ונ"א אמשר רל"ג גו טמירא סתימאה (אה"ל). * ג"א בגוי ונ"א בגוה. * ג"א דכל. * ג"א בההיא. * ג"א דרביעא. * ג"א ומגדלין.

מאמר

הסולם

סי כרא אלה

העולם משא"כ בסוד יחודא תהאה, נעשחה ארץ המוציאה פירות ואבים כראוי לישוב העולם, שז"ס חדשא הארץ דשא עשב מוריע וגוי, ונגדין בגויה גו טמירן סתימאה. והמחין נמשכים בחוכה בדרך כמוס וסחום, ונפקין בגויה טמירין עלאין וחיילין קדישין, די כל אינון בני מהימנותא מתקנן לון בתקונא דמהימנותא, בההיא פולחנא דמאריהון,

נקראת בשם כוז"ר במוכס"ז כוז"ר, דהיינו רק בו בעת, שהיא נכללת ביחוד עולם העליון, ה' אלקינו ה'. ולאסוקי בעת שהנוק' יורדת משם למקובה עצמה, בסוד יחודא תתאה, שאז אינה בסויה מלא כל הארץ כבודו, כי אז אינה מאירה רק מסוד ביע שבה, שמחזה שלה ולמטה. כמ"ש להלן בסמוך.

מאמר חדשא הארץ דשא

עה) תדשא הארץ דשא עשב וגוי השחא אפיקת חילא באינון מיא

דאתכנשו לאתר חד: הכתוב חדשא הארץ וגוי ה"ס יחודא תתאה, כי עתה מגליח כחה שבאלו המים שנקוו למקוב אחר. פירוש כל הכת, שהוא המוחין, שהנוקבא דז"א קבלה ביחודא עלאה, בעת שהיתה נכללת שם, בסויה וחראה היבשה כנ"ל, היא מוציאה אותם עתה, כשירדה משם למקומה עצמה, שמחזה ולמטה דז"א, בסוד יחודא תתאה, (כמ"ש לעיל בהודמח הוזר דף ק"ס אות ר"ו) כדין כה דהוית יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואבין, אז כלפי מה שהיתה יבשה, נעשחה עתה ארץ מוציאה פירות ואבים, ע"ש. כי כשהיחה נכללת ביחודא עלאה בסוד ותראה היבשה, היתה חרבה ויבשה, ולא היתה ראויה להאיר לישוב (דפו"י דף י"ח ע"ב)

יציאות ונולדות בחוכה נשמות נעלמות עלינות ואבאות קדושים, אשר כל אלו הצדיקים בני אמונה מתקנים וסמשיכים אותם בתקוני האמונה, דהיינו במיין נוקבין, בעבודה הש"ית. פירוש ב' מיני מוחין נמשכים ביחודא תתאה בהנוקבא, מכה התכללותה ביחודא עלאה. א) בדרך כמוס וסחום, דהיינו שאינם נגלים כלל לחחוונים, וז"ש ונגדין בגויה גו טמירן סתימאה. ב) הם מוחין מגולים, שיוציאים ונולדים מכנה נשמות ומלאכים להעולמות, וז"ש ונפקין בגויה וכו', וביאור ב' מיני מוחין הללו מביאר לפנינו להלן.

עו) ורזא דא מצמיח חציר לבהמה וגוי, דא בהמה דרביעאה על אלף טורין ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר: וזה סוד הכתוב מצמיח חציר לבהמה וגוי, זו היא בהמה הרובנת

עז) *ועשב לעבודת האדם. עשב, דא אלין * אופנין וחיות וכרובים, דכלהו * מתקנן גו תקונייהו, וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא * דמאריהון בקרבניהון ובצלותא, דדא איהו עבודת האדם, ועשב דא * אודמן ואתעתד לעבודת האדם, לאתתקנא בתקוניה כדקא יאות:

עח) * וכד אינון * מתתקנן בהיא עבודת האדם לבתר, ומנייהו נפקי מזוני

מסורת הזהר

(א) עשב לעבודת האדם, ח"ג רי"ג ת"ז חק' נ"א פ"ו.

חלופי גרסאות: * ג"א אופנים. * ג"א מתתקנן. * ג"א דמריהון. * ג"א אקטור יאודמן. ג"א אודמן ואתעטר. * ג"א מתקנן בחווא.

חדשא הארץ רשא

הכולם

מאמר

ומסכה זו נמצאים החגית דכל פרצוף בכחינת חסדים מכוסים, שפירושו שאין בהם אור החכמה, כי ג' ספירות חגית עד החזה הן גיר דגופא, וספירות תנהי"מ שמחזה ולמטה הן בחינת ו"ק דגופא. ומכיון שמוחין דגיר דע"ב מסתלקים מכל פרצוף ואינם מאירים, ע"כ נמצאים גיר דגופא, שהן חגית, חסרות מחכמה אלא שהן בחסדים מכוסים. ומכיון שמוחין דו"ק דע"ב מתלבשים ומאירים בהפרצוף, לכן בחינת ו"ק דכלים דגופא, שהם תנהי"מ שמחזה ולמטה, מאירים בהארת חכמה, דהיינו בחסדים מגולים ועל מוחין הללו דע"ב, נאמר, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. כי הרים פירושים חגית כנ"ל, שעליהם מדלגים המוחין דע"ב כלומר שפוסחים עליהם ואינם מתלבשים בהם, כי הם צריכים לגיר דע"ב, והם נעלמים מכל הפרצוף כנ"ל. אלא שהמוחין דע"ב קופצים ובאים על הגבעות, שהם תנהי"מ שמחזה ולמטה המכונים גבעות כנ"ל. כי להיותם כלים דו"ק יש להם מוחין הללו, כי ו"ק דע"ב נשארים ומאירים כנ"ל. הרי שמדלג ופוסח על חהרים, וקופץ על הגבעות דוקא, שהם תנהי"מ.

אמנם אין הכוונה, שכן יצאו המוחין מתחילת הזווג, ו"ק בלי גיר, כי במוחין דע"ב, שאפילו הו"ק שלו הוא בחינת גיר לא יצוייר כלל בהם שיוכל לצית ו"ק בלי גיר. אלא שמתחילת הזווג נמשך לכל פרצוף קימה שלמה דע"ב, דהיינו גיר וו"ק, אלא המוחין דגיר דע"ב חוזרים ויוצאים לחוץ מהפרצוף, ונשאר מלוכש בהפרצוף רק המוחין דו"ק דע"ב. גם נודע שמכל זווג יוצאים תולדות, ואפילו מאותם המוחין דגיר דע"ב הנמשכים

על אלף הריט, ובכל יום מגדלים לה אוחו התציר. בהמה היא כינוי אל המלכות בעת שמחוסרת מוחין רגיר. רובצת, יורה שהיא מחוסרת ג' כלים נה"י המכונים רגלים, בדומה לעוף הרובץ ורגלים שלו אינון נראות, רק הגוף לבד. כן המלכות, בעת שאין לה רק ששה כלים חב"ד חגית בחסרון ג' תחונות נה"י, מכונה שהיא בסיד רובצת, כי נה"י שלה נעלמים. מסער אלה, יורה על מוחין דחכמה שספירותיה הן במספר אלף, בסו"ה ואאלפך חכמה. טוריין, הם כינוי לג' ספירות חגית, כמ"ש חו"ל אין הרים אלא אבות, דהיינו חגית, כנידע. כי החגית נק' אבות ונק' הרים, ונה"י נקראים בנים. ונקראים גבעות חציר, היא כינוי אל המלאכים הנולדים ממוחין דגיר שלה, אשר הצדיקים ממשיכים לה בכל יום על ידי המיין נוקבין שמעלים אליה במע"ט שלהם.

ביאור הדברים. כי אחד מראשי התיקונים בעולם התיקון אחר שבירת הכלים היה, גניות או"א הפנימיים אשר שמשו בעולם הנקודים, מפאת שבסבת הארתם הגדולה נחבטלה הפרסה שמחת אצילות וירדו הכלים לבי"ע. ונשברו ומתו. וענין זה נתבאר בספרי תלמוד עשר ספירות שיעור י"ג דף אלף מ"ג ד"ה בינה) ומכח גניו זן דווג או"א הפנימיים, אין עוד הארת גיר דע"ב במוחין דאבי"ע. זלא רק מוחין דו"ק דע"ב, הנמשכים מאויא חחיצונים דע"ב. כלומר, המוחין דע"ב הם מוחין דחכמה, שהגיר דמוחין הללו מכויט או"א הפנימיים או גיר דע"ב, והו"ק דמוחין הללו מכונים או"א החיצוניים או ו"ק דע"ב. וזכור זה.

(דסו"ה דף י"ח ע"ב)

וטרפין לעלמא, דכתיב * להוציא לחם מן הארץ. ודא איהו ^ב עשב מזריע זרע, דהא חציר * לא מזריע * זרע איהו, ^ה אלא אזדמן למיכלא דאשא * קדישא, ועשב לתקונא דעלמא.

מסורת הוהר

דרך אמת

(א) מוכנים לאכול כאלו אוכלת. (ב) מוכנים לחם מן הארץ, תהלים ק"ד, ת"ז תקו.
 נ"א מו. ח"ג ריו. ב) עשב מזריע זרע, בראשית א' ח"ב לה.

חלופי גרסאות: * נ"א לאו. * נ"א ראשא תקיטא קדישא.

חרשא הארץ דשא

המולם

מאמר

והנוקבא בהארע השמאל שלה, מכונית ג"כ אש, ובעת שמבטלת המלאכים הנ"ל, נבחת לאש (שייך לר"פ ט). איכלה אש.
 (עז) ועשב לעבודת האדם, דא ארין אופנים וחיות וכרובים הכתיב
 ועשב, יורה על אופנים וחיות וכרובים: אופנים הם מלאכים שבעשיה חיות הם המלאכים שביצירה. כרובים הם המלאכים שבבריאה. אשר אלו המלאכים כולם נמשכים מבחינת ו"ק של המוחין דע"ב הנ"ל, וע"כ הם בני קיימא, ולא כאותם המכוונים חציר. הנמשכים מבחי' ג"ר דע"ב, שהם שולטים רק לשעתם ותיכף נשרפים כנ"ל בדיבור הסמוך. עשיה. דכלהו מתתקנו גו תיקונייהו וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמאריהון בקרבניהון ובצלוחתא אשר כולם, דהיינו האופנים וחיות וכרובים, מתקנים ומלוכשים חוץ התקנים שלהם, שהם מצד המאציל עצמו, והם עומדים עור להתחנן יותר, בשעה שבני אדם באים לעבודת רבונם ברכבותיהם ובתפלה, דדא איהו עבודת האדם, כי זה הוא עבודת האדם ועשב דא אזדמן ואתעתד לעבודת האדם לאתתקנא בתיקוניה כדקא יאות, ועשב זה נועד והוכן מלכתחילה לעבודת האדם, להתחנן בתקונא דאדם כראוי.
 (עח) וכד אינון מתתקנן בההיא עבודת האדם, לבתר מנייהו נפקי, מזוני וטרפין לעלמא, דכתיב להוציא לחם מן הארץ, וכשהם מתקנים באותה עבודת האדם הנ"ל, יוצאים מהם אחר כך, מזונות וטרף להעולם, כמ"ש להוציא לחם מן הארץ. ודא איהו עשב מזריע זרע, דהא חציר לא מזריע זרע איהו, אלא אזדמן למיכלא דאשא קדישא, ועשב לתקונא דעלמא, יוהו שכתוב כאן, עשב מזריע זרע, שה"ס המוחין

הנמשכים רק בתחילת הזווג ותיכף נעלמים כנ"ל, גם הם מוציאים תולדות לשעתם. ולפי"ז נמצאים ב' מיני תולדות מהזווג זו"ן למוחין דע"ב, א) היוצאים בתחילת הזווג מהג"ר דע"ב, ורם הנקראים חציר, שהם, מלאכים שליטין לפום שעתא, כי מוכרחים להתבטל תיכף עם העלמת הכוחין דג"ר דע"ב שמשם נולדו. ב) הן המוחין דו"ק דע"ב הנשארים בכל מרצוף, והם הנק' עשב מזריע זרע, כמ"ש להלן וזה אמרו דא בהמה דרביעאה על ארץ טורין, זו היא בהמה הרובצת על ארץ הרים, בהמה היינו הנוק' דו"א, שמבחי' ארץ, שפירושה מוחין רחמה, היא רובצת על ההרים שהם חג"ת, דהיינו שמחוסרת ג"ר, כנ"ל בסוד מדלג על ההרים. ועם כל זה ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר, וחציר דא אינון מלאכין שליטין לפום שעתא, כי הצדיקים מעלים א"ן בכל יום לזווג זו"ן למוחין דע"ב, שזה נבחן שהם מגדלין לה בכל יומא ההוא חציר, כי בתחילת הזווג יוצאים בהכרח גם הג"ר דע"ב, כנ"ל, שתולדותיהן נקראים חציר, שפירושה, מלאכים השולטים לפי שעה, אבל מוכרחין להעלם תיכף, משום שהג"ר דע"ב יוצאות לחוץ מפרצוף כנ"ל. דאתבריאו בשני, ששליטתם נמשכת מקו שמאל שנברא ביום שני, כלומר, שבשליטתם רוצים לבטל את הקו ימין, כמו הקו שמאל שנברא ביום שני (כנ"ל דף נ"ו ד"ה ויאמר) וקיימא למיכלא דהאי בהמה, והם עומדים למאכל בשביל בהמה הזו, כלומר שמהארע אינו נמשך כלום לתחתונים, אלא הנוקבא בעצמה נהנית מהם בעת שליטתם, ואח"כ שורפת אותם ומבטלתם, בגין דאית אשא אוכלא אשא, שליטת השמאל מכונה אש. שהם המלאכים הנ"ל, (דפריי דף י"ח ע"ב)

עט) וכל דא, להוציא לחם מן הארץ. כל תקונין דבני נשא, *דקא מתקנא *להאי עשב *ארץ. דפולחנא דלהון *למאריהון, *לספקא *על ידיהון מההיא ארץ, *טרפא ומזוני להאי עלמא, *ולאתברכן בני נשא *מברכן *דלעיל.
 פ) * עץ פרי * עושה פרי, דרגא על דרגא, *דכר ונוקבא. כמה דעץ פרי אפיק *חילא דעץ עושה פרי, אוף *הכא *אפיק *איהו. ומאן *איהו, אלין אנון כרובים *ותמרות. מאי *תמרות, אלין אנון *דסלקי *בתנא דקרנא *ומתתקני בהדיה *ואקרון *תמרות עשן. וכלהו קיימין *בתקונייהו לעבודת האדם, מה דלא קיימא *כן חציר, דהא אתעתד למיכל, *דכתיב *הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל.

מסורת הזוהר

א) עץ פרי, בראשית א' ח"א א. לב. רומ. ת"ז תקי ס"ז צו. ב) תננא דקרנא, ח"א לה. ע. קעה ח"ב רעט ח"ג לב. לה. ז"ח מג. ג) תמרות עשן, שה"ש ג' ח"א קעה ח"ב לו. פד. ח"ג רלה. שו. ז"ח מא. ד) איוב סי. חלופי גרסאות: * נ"א מתקני. * נ"א להוי עשב להתוא ארץ דפולחנא וכו', ונ"א להוי לההיא ארץ דפולחנא וכו' * נ"א בההיא ארץ. ונ"א בההוא. * נ"א למריהון כלא. * נ"א לאספא. * נ"א על ידיהו מחתיא. * נ"א טרפי. * נ"א ולאחברכא. * נ"א מברכא. * נ"א דלעילא. * נ"א עשה (אה"ל). * נ"א בגונג דכר ונוקבא. * נ"א חיל. * נ"א הכי. * נ"א אפיקת, ובההוא אפיקת. * נ"א איהו. * נ"א ומאן נ"א אינון, ונ"א אינון. * נ"א ותמרות. * נ"א תמרות. * נ"א דסלקין. * נ"א ומתתקנין. ונ"א ומתתקן בדידיה (אה"ל). ונ"א ומתתקני בהדיה ל"ג. * נ"א ואקמן. * נ"א תמרות. * נ"א ומתתקנין בתקונייהו, ונ"א ומתתקן בתקונייהו (אה"ל). * נ"א הכי (אה"ל). * נ"א דכתיב והא בהמות וגו'.

תרגום חרץ דשא

הסולם

מאמר

הנוקבא, (כנ"ל בסו"ה אש אוכלה אש). וכל המושפע להעילמות אינו אלא ממוחין, דעשב, באופן שכל עבודת האדם להעלות מ"ן ולהמשיך שפע מלמעלה אינה אלא להמשכת מוחין דעשב שהם ויק דע"ב, ולא מוחין דחציר שהם ג"ד דע"ב. ח"ש הכתוב מצמיח חציר לבהמה, שבחינת חציר הוא להנוקבא עצמה, המכניית בהמה (בסוד הויה במילוי ההין שבגימטריא בהמה דהיינו ב"ן). ועשב לעבודת האדם ורק בחי' עשב, ניתן לעבודת האדם, בכדי להוציא לחם מן הארץ, כמבואר.

המוחין דויק דע"ב כנ"ל, שהוא לאפיקי בחינת חציר שהוא ג"ד דע"ב, שהרי חציר אינו מזריע ורע. אלא נועד לאכילת אש הקדושה של הנוקבא, כנ"ל בדיב' הסמוך עש"ה. אבל עשב הוא לתיקון העולם, כי הוא מזריע ורע.

עט) וכל דא להוציא לחם מן הארץ, כל תקונין דבני נשא דקא מתקני

להאי עשב ארץ. וכל זה הוא להוציא לחם מן הארץ, כי כל התיקונים שניהנו לבני אדם, הוא רק לתקן עשב זה היוצא מהארץ, שהיא הנוקבא דפולחנא דלהון למאריהון, לספקא על ידיהון, מההוא ארץ, טרפי ומזוני להאי עלמא ולאתברכא בני נשא מברכן דלעיל. שעבודתם של בני אדם לרבונם, הוא, לכלכל על ידיהם, מארץ הונו טרף ומזונות לעולם הזה, ושיתברכו בני אדם מהברכות של מעלה.

פירושו, אע"פ שהמוחין דחציר הם בחי' ג"ד דע"ב, ומוחין דעשב הם בחינת ויק דע"ב מכל מקום עבודת האדם בקרבנות וחפלה להמשיך מוחין ושפע, הוא רק על מוחין דעשב ולא כלל על מוחין דחציר, כי המוחין דחציר, אינם מושפעים כלום להעילמות, אלא הם למזונות (דשריי דף י"ח ע"ב)

פ) עץ פרי עושה פרי, דרגא על דרגא דכר ונוקבא: הכתוב עץ וכו' הוא ב'

פירגות שהם זכר ונקבה. כלומר, עץ פרי, הוא הנוקבא דו"א, עושה פרי, הוא היסוד דו"א שהוא זכר. ונק' עושה פרי, כי כל אלו הפירות שמולידה הנוקבא באים אליה מהזכר, ונמצא הזכר הוא עושה המירות בהנוקבא, וע"כ נק' עושה פרי. כמא דעץ פרי אפיה חילא דעץ עושה פרי אוף הכי אפיקת איהי: כמו שעץ

פרי, שהוא הנוקבא, מוציאה הכח שקבלה מעץ עושה פרי, שהוא הדכר, מן מוציאה גם כחה עצמה. פירושו, כי תוקשה

פא) * עץ פרי עושה פרי. דיוקנא * דכר ונוקבא * ודמות * פניהם פני אדם. * אלין לאו אנון כאנון * כרובים. * אלין * אפי * רברבן * בדיקנא

דרך אמת

6) כחתימת זקן.

מסורת הזהר

א) ודמות פניהם פני אדם. יהוקאל א. ח"א יט. עא: ח"ב עג פ. קית. קיט: קכ. ריא. ה"ג מת. טו. קית:

רלה. רמ. רמא. רמד. רנו. רעד. ת"ז באקדמה יור. יג. תקי א' ית. תקי יוד כה: תקי יג כה. תקי י"ח לא. תקי כ"א נא. סב. סג. תקי כ"ב טר: תקי ס"ח צה: תקי ע' קכב. קכו. תקי ג' בהשמות קלט: תקי ר קמה. ז"ח יתרו לג. לה: לט תקי"ח צד: צו ג) אלין לאו אינון כאינון כרובים. כל המאמר הזה עד ואינון ורעין ורעין על עלמא מובא כולו בח"ג רעד. ג) אפי רברבן-אפי זוטרי. ח"ב רעה. ח"ג פ: ריו: רעד. ז"ח תרומה מג טב שיד. אחרי מז טר שיב רות פו טא שב. תקי"ח קיא טר שמד

חלוסי גרסאות: * ג"א ל"ג עץ וכו' עד ודמות. * ג"א דכר. * ג"א ל"ג פניהם. * ג"א ל"ג אלין. * ג"א מוסף כרובים כנוונא חתימא. * ג"א אינון. * ג"א אנפי. * ג"א רברבן ונ"א רברבי. * ג"א חתימא. בדיקנא. ונ"א בדיקנא. ונ"א כנוונא חתימא. ונ"א ל"ג בדיקנא חתימא.

מאמר

הסולם

תרגום הארץ דשא

ולא מכה הדכר. שה"ס יה"ו. שה"ס פני אריה וכו'. וכלהו קיימין בתיקונייהו לעבודת האדם מה דלא קיימא כן חציר, דהא אתעתד למיכל דכתיב וכו', וכולם היינו הכרובים ותמרות, עומדים בתיקונייהם לעבודת האדם. מה שאינו עומד כן חציר, שהרי הוא נוער לאכילה. פירוש, כי יש הפרש בין בחי' ריח, לאכילה. כי הריח עולה ממטה למעלה, ואינו מתפשט למטה. והאכילה מתפשטת ממעלה למטה. וז"ש, אע"פ שתמרות עשן הם מוחין הנמשכים מגיד דע"ב כמו החציר, מכל מקום נשארים עומדים וקיימים בכח תיקונם לעבודת האדם, ואינם מתבטלים, כלומר, שהם מתוקנים ע"י עבודת הקרבנות, ששורף הקרבן באש, ומעלה העשן לריח ניחות ממטה למעלה, שאין מגיע מהם לתחתונים. ועי"ז מתקיימים ואינם מתבטלים. משא"כ מוחין דחציר, שנועדים לאכילה, כלומר, להתפשט ממעלה למטה, כדוגמת האכילה, ולפיכך מתבטלים ואינם קיימים. כי המוחין הללו אינם ראויים להתפשט למטה לתחתונים, כמ"ש לעיל דף פ'. ד"ה ביאור.

פא) עץ פרי עושה פרי, דיוקנא דכר ונוקבא. ודמות פניהם פני אדם:

הכתוב עץ פרי עושה פרי, יורה על צורתו זכר ונקבה, אשר דמות פניהם הוא פני אדם. עץ פרי, הוא הנוקבא דז"א, עושה פרי. הוא היסוד דז"א שהיא דכר, העושה בה פירות.

אלין לאו אינון כאינון כרובין, אלין אפי

הרזשה לו לשון השמול, עץ פרי, עושה פרי ואינו אימר עץ עושה פרי בלבד, כמו להלן בהכתוב ותוצא. ועי"ז אומר שהכתוב מלמדנו בזה, שיש תולדות ועי"ז אומר שיהיא הנוקבא. שאינם בעושה פרי, שהוא הדכר. ושואל, ומאן איהו, מהו הכא מכחה של הנוקבא עצמה, ואומר אלין אינון כרובים ותמרות. אלו הם כרובים ותמרות שהם באים מבחינתה עצמה ושואל. מאי תמרות, ואומר. אלין אינון דסקי בתנא דקרנא ומתתקני בהדיה ואקרונ תמרות עשן, אלו הם העולים בעשן הקרבן ומתתקנים עם הקרבן, ונקראים תמרות עשן. וחסויה מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן וכו'. והכרובים הם כנגד בחינת עשב שקבלה מהדכר, והתמרות עשן הן כנגד בחינת חציר שקבלה מהדכר.

ופירושם של הרברים. חבין מהוהר חדש, (תרומה דף מ"ג ע"א) וז"ל, בכל זמנא דישאל הוה זכאין, כרובין הוה דבוקין בדביטו אפין באפין, וכו', תנא דקרנא, כד הוה ישראל זכאין. תנא הוה סליק לעילא בארע מישר וכו' בכל זמן שישראל היו צדיקים, היו הכרובים דבוקים וכו' בדביקות דפנים בפנים וכו' ועשן הקרבן, בעת שישראל היו צדיקים, היה העשן עולה בארע ישר, שלא היה נוטה לא לימין ולא לשמאל עכ"ל.

וז"ש כאן שבחינת כרובים פנים בפנים, שה"ס אנפי רברבי, וכן בחינת עשן הקרבן העולה בארע מישור בעת ההוא, הם נמשכים מכחה עצמה שלהנוק, הית דהויה שה"ס פני אדם, כמ"ש לפנינו, (דש"ו דף י"ח ע"ב)

חתימא, כרובים * אפי זוטרי * כרביין. * פני אדם, כל * דיוקנין כלילן בהו, בגין דאינוו * אפין * רברבין, * ומצטיירין בהו ציורין גליפין * כגלופי שמא * מפרש, בארבע * סטרי * דעלמא * מזרח מערב צפון * ודרום. (פב) * מיכאל רשים * רשימו * לצד דרום, וכל אנפין מסתכלין * לגבי

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) הנערים תרגום של כרוכים. כרביא ריל פני תינוק והכ"ף הוא כיף הדמיון. ועיין לקמן י"ט ע"ב וכו' ע"ב ועקב רע"ד ע"א
 (ב) פני אדם כל דיוקנין כריל, ח"ג מה ד"ח לה: לש. (ג) מורח מערב וכו' ח"א עא. ח"ג קיה: קנה. רעה. ג) מיכאל רשים רשימו, ח"ג קנה. רעה. * נ"א אנפי. * נ"א כרביא. * נ"א דיוקנא. * נ"א דין דיוקנן. * נ"א אנפי. * נ"א אנפין. * נ"א רברבן. * נ"א ומצטייר. * נ"א בגלוסי. * נ"א דמפרש. * נ"א סטרין. * נ"א ליג דעלמא. * נ"א דרום * נ"א ברשימו. * נ"א לסטר. * נ"א לגביה.

סאמר

הסולם

חדשא הארץ דשא

אפי רברבן בדיקנא חתימי, כרובים אפי זוטרי כרביין, אלו הדכר והנוקבא אינם הם כמו הכרובים המרומים בעשב מוריע זרע. כי אלו הם פנים גדולות התומות בזקן, וכרובים הם פנים קטנות כמו פני תנוקות. פנים, פירוש, ג"ד ומוחין. ופנים גדולות היינו מוחין דגדלות המקובלות מייג מדות הרחמים שכאריך אנפין, הנק' דיקנא דא"א. ויש בדיקנא חתימי, ונק' ג"כ מזל. ופנים קטנות הם מוחין דקטנות. פני אדם, כל דיוקנין כלילן בהו, בגין דאינון אפין רברבן, בפני אדם כלולים כל הצורות, שהם אריה שור נשר. משום שהם פנים גדולות. פירוש, כי אפי רברבן שהם מוחין דגדלות וג"ר, אינם מקובלים להנוקבא, בעת שאין לה רק ששה ספירות חביד חג"ת, וחסרה ד' ספירות נהי"מ, אלא אחר שמעלית את נהי"מ שלה מבי"ע, ונשלמת בע"ס דכלים, אז מזדווגת עם הז"א, ומקבלת ממנו מוחין דגדלות. ויש ב' העלאות, מתחילה מעלית נהי"מ בחסר מלכות, ואז יש לה רק ג"ר דו"ק, שהם מוחין דקטנות. ואח"כ כשמעלית גם המלכות, הנק' פני אדם, אז משגת מוחין דגדלות, ואילו נהי"מ שמעלית מבי"ע מכונים ד' חיות הנושאות את הכסא אל הז"א לזווג, כי זולתם נמצא הכסא, שהוא הנוק' דז"א. חסרה מהע"ס דכלים, ואינה ראויה לזווג. וספירת הנצח היא פני אריה, והוד הוא פני שור ויסוד הוא פני נשר, ומלכות הוא פני אדם. וזהו אמרו, פני אדם, כל דיוקנין כלילן בהו, פני אדם, כל הצירות כלולים כהפנים האלו. והוא מטעם בגין דאינון אפין (דפרי דף י"ח ע"ב)

רברבין ומצטיירין בהו ציורין גלופין כגלופי שמא מפרש בארבע סטרי דעלמא מזרח וכו': משום שפני אדם הוא פנים גדולות, ומצטייר בהן צורות הקיקות כחקיקות שם המפורש, בארבע רוחות העולם כלומר, שע"י פני אדם קונים גם ג' החיות פנים הגדולות, שהם חו"ב תו"מ שבמוחין דגדלות המרומים בשם הויה בד' אותיותיו, אשר ה"י הוא חכמה ודרום, וה' היא בינה וצפון, ו' הוא ז"א ומזרח, וה' אחרונה היא מלכות ומערב. וע"כ נבחן שכל הצורות דהיינו, אריה נשר שור, שהם נהי"מ, כלולות בפני אדם, שהן מלכות, שולת פני אדם, דהיינו בהעלאת נהי"מ בלי מלכות, הם נמצאים עוד בסנים דקטנות במוחין דו"ק, כנ"ל.
 (פב) מיכאל רשים רשימו לצד דרום וכל אנפין מסתכלן לגבי פני אדם, פני אריה וכו': מיכאל רשם רשימה לצד דרום וכל ג' הפנים, שהם פני אריה פני שור פני נשר, מסתכלות אל פני אדם. רשים רשימו, פירוש, שמקצה מקום הזווג. צד דרום, הוא ימין, להמשכת אור חסדים מכוסים. מסתכלן, פירוש מקבלות בכח הסתכלותן. פירוש, לעת גדלות, כשהנוקבא דז"א מעלה אליה את המלכות מבי"ע, הנקרא פני אדם, (כנ"ל בדיבור הסמוך) אז נעשה זווג זו"ן על מלכות הזו מבחי' הימין, המכונה דרום, ונמשך עליה קימת מוחין דגדלות, ואז כל אנפין, שהם אריה שור נשר, מקבלות המוחין דגדלות ממלכות הזו המכונה פני אדם, ונמצא שכל אנפין מסתכלן לגבי פני אדם, כלומר שמקבלות מפנים האלו. ומיכאל הוא אחד מד' המלאכים המשמשים

“ פני אדם: * פני אריה, * פני שור, * פני נשר. * אדם איהו דכר ונוקבא, ולא * אקרי אדם בר * הנגי * ומניה * אצטיירין ציורין, * דרכב אלקים רבותים, * דכתיב * רכב אלקים רבותים אלפי שנאן.

מסורת הוהר

(א) פני אדם פני אריה פני שור פני נשר, ח"א יט. עא, ח"ב עג; פ, קית. קיט; ריא, ח"ג מח. קית, רלד. רמ, רמא. רמד. רנו, רעד. ת"ז בהקדמה. יג. חקי אי ית. חקי יוד כה. חקי ייג כ"ח. חקי י"ח לא. חקי כ"א גא. סב: סג. חקי כ"ב טד. חקי ס"ה צח. חקי ע"י קכב. קכו. חקי ג' בהשטטות קלט: חקי ו' קמה. ז"ח יתרו לא. לב. (תיוון) ח"א טו. כא. מא. מכ. מג. מד. ריא. רסו: ח"ב מה. נו. קית. ריא. רלה. רמא. רמו: רס. ח"ג ל. ס. קנד. קפא. רסו. ריו. רכב. רכז. רכט: רלב. רלה. רלט: שו. ת"ז בהקדמה ד. יוד. יז. טו. חקי אי ית. חקי ה' כו. חקי ו' כה. חקי י"ג ב. חקי כ"א מח. גא. סו. חקי ל' עה. חקי ל"א עו. חקי מ"ז פג. חקי ס"ט קג. חקי ע"י קכז. ז"ח יתרו לת. לט. מ. תק"ה צט. קס (ב) אדם דכר ונוקבא, ח"ב עה: קמה. רעד. ג) רכב אלקים—אלפי שנאן, חללים ס"ח ח"א כד. קמט. ח"ב קית ח"ג רכד. רכו: ת"ז בהקדמה ד. יז. ז"ח יתרו לת, תק"ח קתו קיז: חלופי גרסאות: * ג"א מוסיף פני אדם פני אדם. * ג"א פני נשר פני שור. * ג"א אחקרי. * ג"א הכי. * ג"א ומנייהו. * ג"א אחצירין. * ג"א רכב. * ג"א ל"ג דכתיב רכב אלקים רבותים.

חדשא חארץ דשא

הכולם

מאמר

שהנוקבא רוכבת על ד' החיות הללו, והן נעשו למרכבה אליה, כי נושאות אותה אל הווג אמנם יש ב' מרכבות, דהיינו לב' וווגים המכונות, מרכבה עלאה ומרכבה תתאה. ויש הפרש גדול ביניהן, כי במרכבה עלאה יש ד חיות, אדם אריה שור נשר, ובמרכבה תתאו יש רק ג' חיות, שור נשר אריה, ואדם אין בהן בפרטיות רק בדרך התכללות, כמו שיתבאר. ויש להבין, למה נתחלקו החיות להעשות ב' מרכבות לב' וווגים, ולמה אינו מספיק וווג אחד, וכן למה חסר פני אדם פרטי במרכבה תתאה. והענין הוא. כי נודע שאין באריך אנפין דאצילות רק תשע ספירות, וכן לאחריו בכל פרצופי אבי"ע. כי המלכות חסרה, מטעם שנגנזה בהראש רפרצוף עתיק ולא נמשכה לא"א. שזה אחד מראשי התיקונים שנעשו בעולם התיקון. אמנם אין הפירוש שכל העשר ספירות שבמלכות חסרות, שהרי אין וווג רק בהמסך שבמלכות בלברה, אלא רק המלכות דמלכות בלברה חסרה. וט"ס ראשונות שלמלכות נשארו בהפרצופין.

(ועי' לעיל בהקדמת חוהר דף מ"ד דיה בגין).

ולפיכך כשנכררה ועלתה אל הנוקבא המלכות שלה מבי"ע, שהוא פני אדם, לא עלו אליה רק ט"ס ראשונות של המלכות בלבדן, כי המלכות דמלכות חסרה, כנ"ל. והנה הט"ד שבכל פרצוף, נמצאות למעלה מחוה שלו, ומחוה ולמטה נכחן למלכות של הפרצוף, כנודע. ולפי"ז נמצא שאין פני אדם, שהיא המלכות העולה

המשמשים את הנוקבא דו"א, ולפיכך הוא רושם ומכין מקום הווג, והוא מלאך החסד, וע"כ רושם לצד דרום שהוא ימין חסד.

אדם איהו דכר ונוקבא ולא אקרי אדם בר הנגי אדם הוא זכר ונקבה, ולא נקרא בשם אדם וזלחם. כלומר, שהמלכות למי עצמה לבדה, כשאיננה כווג עם ז"א, אינה נקראת בשם אדם, להיותה בלי דכר, אלא רק בעת שמזדווגת עם הו"א כנ"ל, אז נקראים שניהם בשם אדם. וזה טוד הכתוב (כראשית ה') זכר ונקבה בראם וגו' ויקרא את שמם אדם וגו', הרי ששניהם ביחד נקראו אדם. אמנם כל אחד לעצמו הוא כמו פלג גופא, ואינו נקרא אדם.

ומניה, אצטיירו ציורין דרכב אלקים רבותים דכתיב וגו': ומנה: היינו

מפני אדם שבזווג לצד דרום, נצטיירו הציורים שבטויה רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, שה"ס מרכבה תתאה, המכונה רכב אלקים. ציורין, פירושו שיעורי קומה הנולדים מהזווג. כי כל קומה יש לה ציור מיוחד לפי תכונת הזווג דהכאה, (כמיש בסחיחה להכמת הקבלה מאוח י"ח עד אות כ"ג).

ביאור הדברים. כי אלו ד' החיות, אדם אריה שור נשר, מכונות בשם מרכבה, להיותן ד' ספירות נהי"מ העולים מבי"ע, ומתחברות אל הנוקבא דו"א להשלים הע"ס שלה, שתהיה ראויה לווג. (כמיש לעיל דף מ"ד ר"ה פני אדם ע"ש). מתוך שזולתן לא היתה ראויה לווג, ע"כ נכחן

פג) * שנאן, * כללא דכלהו * ציוריו: שור, נשר, אריה. * ו', דא איהו אדם * פשיטו דאתכליל כחדא ברזא * דכר ונוקבא וכולהו אלפין ורנבן. כלהו * נפקי מהני, רזא שנאן. * ומהני דיוקנין מתפרשין כל חד וחד בסטרייהו כמה דאתחזי לון.

מסורת הזהר

א) ון—ברזא דכר ונוקבא, ח"א קמט, ח"ג סו קנו, רעז. ז"ח יחרו לח טג של. שה"ש ע' טא שכו. ב) ומדגני דיוקנן מתפרשין וכו', ח"ב מב. חלוסי גרסאות: * ג"א אלטי שנאן. ונ"א ל"ג שנאן * ג"א כללה. * ג"א ציורין. * ג"א דכר. * ג"א נפקין. * ג"א ומחכא, ונ"א ומחם.

חדשא תארין רשא

המולם

סאמ

ומקבלות השפע מפני אדם, אשר שם, ויורדות ומשפיעות לבני ג' העולמות בי"ע, וג' החיות האלו מכונות מרכבה תתאה. בהיותן מבחינת מחזה ולמטה בלבד, כנ"ל. וזה אמרו ומניה אצטיירו ציורין דרכב אלקים וגו' שמוזג העליון שבצר דרום, נצטיירו ויצאו החיות של מרכבה תתאה, שהסו"ה רכב אלקים רבותים אלפי שנאן. כי החיות שבמרכבה תתאה, מכונות שנאן, כמו שמבאר והולך.

העולה מבי"ע, רק בבחינת מהחזה ולמעלה, רק ט"ס ראשונות דמלכות, המסתיימות במקום החזה, אבל מחזה ולמטה, ששם המלכות דמלכות, אין שם פני אדם, כי המלכות דמלכות נגנזה בראש פרצוף עתיק, ואינה מתגלית בהעולמות כנ"ל.

פג) שנאן כללא דכלהו ציורין שור נשר אריה, ו' דא איהו

ונודע שכל בחינה עולה לחבחינה שכנגדה בהעליון, ולפיכך עלתה המחזה ולמעלה של פני אדם לבחי' מחזה ולמעלה של זו"ן, ונעשה הזווג השלם של פני אדם רק במחזה ולמעלה שלהם.

אדם: השם שנאן שבהכתוב, כולל כל הציורים, דהיינו כל החיות, שהן שור נשר אריה כי וזו הראשי תבות של שנאן דשנאן, והן של שנאן רומז על פני אדם הנכללות בהן, פשיטו דאתכלל כו. דא ברזא דכר ונוקבא, הן' הוא סוד התפשטות של זכר ונקבה הנכללים כאחד. פירושו, כי פני אדם חסרות בהן עצמם, להיותן מבחי' מחזה ולמטה, שהמלכות משם חסרה, כנ"ל בדיבור הסמוך עש"ה, אלא מתוך שהן עולות ונכללות בזווג העליון שמחזה ולמעלה, הן מקבלות משם פני אדם, כנ"ל בסמוך, ולפיכך הוא מרומז בן', ולא בראשי תיבות כמו שאר ג' החיות. כי אין להן פני אדם פרטי, אלא התפשטות והתכללות מפני אדם שלמעלה מחיה.

וזה אמרו מיכאל רשים רשימא לצד דרום וכל אנפין מסתכלן לגבי פני אדם, כי הזווג שמחזה ולמעלה, נק' צד דרום דהיינו צד ימין, שפירושו אור חסדים מכוסים, והטעם שמיכאל רושם מקום הזווג רק מחזה ולמעלה, הוא מטעם, שלא עלה יותר מבחינת פני אדם, שהן המלכות, רק ט"ס שלהן, המיוחסים רק למחזה ולמעלה, בלבד, ולא למחזה ולמטה כנ"ל. וכאן בבחינת מחזה ולמעלה, הזווג שלם בכל ד' החיות נהי"מ, המכונים: פני אדם, פני אריה, פני שור, פני נשר. והם הנקראים מרכבה עלאה, להיותם נושאים את הנוקבא להזווג העליון שמחזה ולמעלה. ולהיותם כולם מבחינת מחזה ולמעלה של כל אחד מר' החיות.

כולהו נפקי מהני, רזא שנאן, ומהני דיוקנין מתפרשין כל חד וחד בסטרייהו כמה דאתחזי לון: כולם, היינו כל מה שבבי"ע, יוצאים מאלו החיות שהי"ס שנאן, ומם נולדים ומתפרדים הצורות שבבי"ע, כל אחד ואחד בבחינתו כראוי לו, והוא כמו שנתבאר לעיל בסמוך, שג' העולמות בי"ע וכל אשר בהם, מיוחסים לבחינת מחזה ולמטה דזו"ן. וע"כ אינם יכולים לקבל ממרכבה עלאה שהיא בחינת מחזה ולמעלה דזו"ן. אלא

אמנם ג' העולמות בי"ע וכן נר"ג של בני אדם, אינם יכולים לקבל שפעם מהזווג שמחזה ולמעלה, כי הם מיוחסים להספירות שמחזה ולמטה דזו"ן, כנודע. ולפיכך אחר שנעשה זווג השלם דזו"ן בבחינת מחזה ולמעלה בסוד מרכבה עלאה, עולה אח"כ גם בחינת מהזה ולמטה של ג' החיות אריה שור נשר, הן נכללות בזווג העליון שמחזה ולמעלה דזו"ן.

(דטויי דף י"ח ע"ב * דף י"ט ע"א)

פד) • ואלין • אינוז • דקא משלבן • חד בחד, וכליל • חד בחד • למהוי כל
 חד וחד כלילן בחבריה ^ב שור נשר אריה אדם. אתנהגן ברזא • דארבע שמהן
 • גליפאן, • סלקין לאתנהגא ולאסתכלא.
 פה) ^ג • סליק לאתנהגא ^י ולאסתכלא שור אנפי אדם. סליק שמא • חד
 מתעטרא • מחקא ברזא • דחרין גוונין, ואיהו א"ל: כדן אתהדר

מסורת הזהר

א) משלבן חד בחד, ח"ב קעא. ב) שור נשר אריה אדם, ח"ב קיח. ג) סריק—שור לאנפי אדם,
 ח"ג רעז. ד) ולאסתכלא, ז"ח יתרו לס.

חלופי גרסאות: • נ"א אלין. • נ"א ל"ג אינון. • נ"א דא ברזא. • נ"א ל"ג חד. • נ"א ל"ג למהוי עד אתנהגן. ונ"א
 למהוי כל חד כליל בחבריה. • נ"א ל"ג דארבע עד שור. • נ"א גליפן. • נ"א ל"ג סלקין לאתנהגא
 ולאסתכלא. • נ"א ל"ג סליק לאתנהגא ולאסתכלא. • נ"א אחרא. • נ"א מחקא. • נ"א בהדין.

חדשא הארץ רשא

הסולם

סאסר

שהם מיכרחים לקבל מהחיות שבמרכבה
 תתאה שה"ס שנאין, המיוחסים לבחינתם,
 להיותם בבחינת מחזה ולמטה דוין.
 פד) ואלין אינון דקא משלבין חד בחד
 וכדיק חד בחד למהוי כל
 חד וחד כליל בחבריה שור וכו'. ואלו החיות
 הן משולבות זה בזה, וכלולות זה בזה, בכרי שחיה כל אחת
 ואחת כלולה בחברתה. פירוש, שד' החיות שנאין
 משולבות זו בזו, באופן שפני שור כלולות מד'
 החיות, ופני נשר כלולות מד' החיות, ופני אריה
 כלולות מד' החיות. דהיינו שיש לכל אחת
 ארבע פנים, שור נשר אריה אדם, והם י"ב.
 אבל אינן ששה עשר, כי פני אדם בפרטות
 אין להן, אלא שהיא בהם מבחינת התכללות
 בלבד, דהיינו בשיעור שהוא כולל ומשולב בג'
 החיות, וע"כ הן י"ב.
 שור נשר אריה אדם אתנהגן ברזא
 דארבע שמהן גליפאן סלקין
 לאתנהגא ולאסתכלא: החיות שור נשר אריה
 אדם, מתנהגות בסוד ארבעה שמות חקוקים, שהם: אל
 הגדול הגבור והנורא שעולים אליהם להתנהג ולהסתכל.
 להתנהג, פירושו למוחין דו"ק, להסתכל פירושו
 למוחין דג"ר. פירוש, אלו ד' השמות חקוקים
 בד' החיות שבמרכבה עלאה שלמעלה מחזה
 דוין. והחיות שבמרכבה תתאה, שלמטה
 מחזה, שאין להם זווה במקומם, משום שחסר
 להם פני אדם, כנ"ל, צריכים לעלות לד' השמות
 שלמעלה, ומקבלים מוחין דו"ק וג"ר מזווה
 העליון אשר שם. כמו שמבאר והולך לסנינו באורך.
 (רמ"ז דף י"ט ע"א)

פה) סליק לאתנהגא ולאסתכלא שור
 לאנפי אדם, סליק שמא חד
 מתעטרא מחקא ברזא דחרין גוונין,
 ואיהו א"ל. עלה להתנהג ולהסתכל השור אל פני אדם
 עולה שם אחר מחסר ונחקק בסוד שני צבעים, והוא השם אל.
 פירוש, כי כבר נתבאר, שאין לאלו החיות
 תחאין זווה במקומן, מפני שחסר בהן פני אדם
 (כנ"ל דף פ"ה ד"ה ומניה). אלא שנצרכות לעלות
 למעלה למרכבה עלאה, לקבל מהזווה דפני
 אדם אשר שם, את המוחין דג"ר ודו"ק. והזהר
 מכאן, כאן, עלית כל חיה וחיה לפני אדם
 שבמרכבה עלאה, ויחודה עם השמות אשר שם.
 ואומר, כשעולה השור, שהוא בחינת השמאל של
 החיות, אל זווה העליון שבמרכבה עלאה לקבל
 ויק וג"ר מפני אדם אשר שם. אינו עולה להשם גבור
 אשר שם, דהיינו לקו שמאל. אלא שעולה להשם א"ל
 אשר שם, שהוא בקו ימין. כי אין תיקון להשמאל אלא
 בחסדים שבימין. ונמצא השם א"ל מתעטר
 ונחקק בב' צבעים, שהם צבע לבן מבחינת עצמו,
 וצבע אדום מבחינת השור שנכלל בו. כדן
 אתהדר לאחורא. וכורסיא חקיק וגליף
 ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא
 דא, או, אחר שנכלל השור בהשם א"ל, הוא תור
 לאחור, דהיינו שנשאר רק במוחין דו"ק, המכונים
 מוחין דאחור, והכסא, שהיא הנוקבא דז"א, חקק
 ומסתח אותה, ונרשם על ידו להתנהג בסוד שם הזה א"ל
 דהיינו אע"פ שהשור הוא שמאל, ודרכו בדינין
 וגבירות, מ"מ נרשם להתנהג בבחינת חסדים
 שבהשם א"ל, כי כבר נמתק כל מדת הדין שבו.
 סליק

* לאחורא * וכרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.
 פו) * סליק לאתנהגא ולאסתכלא נשר לאנפי אדם. סליק שמא * אחרא
 מתעטרא * מחקא ברזא דתרין אנפין * גוונין, * לאתנהרא * ולאסתכלא, בסליקו
 * בעטורא * דלעיל, ואיהו גדול. כדין אתהדר * לאחורא * וכרסייא חקיק וגליף
 ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

מסורת הזהר

(א) סליק-נשר לאנפי אדם, ח'ג רעד.

חלופי גרסאות: * ג'א * לאחרא. * ג'א כרסייא, ונ'א וכורסיה. * ג'א וסליק. * ג'א חרא. * ג'א מתנהגא. * ג'א
 בגוונין. ונ'א בארבע גוונין. * ג'א לאתנהגא. * ג'א ולאסתלקא. ונ'א לאסתלקא. * ג'א לעטורא. ונ'א
 דעטורא. * ג'א ליג דלעיל. ונ'א לעילא. ונ'א לעיל. * ג'א לאחרא. * ג'א וכורסיה. ונ'א וכרסייא.

מאמר

הסולם

חדשא חארץ דשא

בשמאל, מ"מ הגדלות נמשכת רק מקו ימין
 להיותו מאיד ממעלה למטה, ומגיע אל התחתונים.
 ולא משמאל כי הוא מאיד ממטה למעלה ואין
 הארתו נמשך לתחתונים.

ולפיכך השורר לא נכלל אלא רק בהשם
 א"ל בלבד, ולא נכלל בהשם גדול, להיותו בעצמו
 קו שמאל, שאין המוחין שלו נמשכים רק ממטה
 למעלה כנ"ל. אלא הנשר, שהוא בחי' קו
 אמצעי, שיכול להאיד ממעלה למטה, הוא, שעלה
 ונכלל בימין, וקבל את הגדלות אשר בחשם
 גדול, כי יכול להאיד לתחתונים.

וזהו אמרו לאתנהגא ולאסתכלא
 בסדיקו בעטרא דלעיל ואיהו גדול,
 דהיינו שמפרש איך הנשר מקבל הגדלות מקו
 שמאל, דרך קו הימין, ואוכר שעולה להתנהג
 ולהסתכל בדרך עליה בעטרה של מעלה, כי
 החכמה הנמשכת ע"י קו שמאל הי"ט העטרה של
 מעלה, כי עטרה פירושו מוחין רגיר, בסו"ה צאינה
 וראנה וכו' בעטרה שעטרה לו אמו, והיא מאידה בקו
 שמאל רק בדרך עליה, דהיינו ממטה למעלה כנ"ל,
 וכשמתנהג ומסתכל בעטרה המאידה בדרך עליה
 בהשמאל, אז נכלל הימין בהשמאל ומקבל הארת
 העטרה אשר שם, וקונה או השם גדול. כדין
 אתהדר לאחורא, וכרסייא חקיק וגליף
 ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא
 דא: או, אחר ההתכללות האמורה, חווד הנשר
 למוחין דרוק, הנק' מוחין דאחור, וכרסייא,
 שהיא הנוקבא עצמה, חוקק ומפתח אותו, והנשר
 נרשם להתנהג בסוד השם הזה, דהיינו שתהינה
 מדותיו של הנשר כמדותיו של השם גדול.
 שהוא ימין וחסדים.

סליק לאתנהגא ולאסתכלא נשר לאנפי
 אדם, סליק שמא אחרא, מתעטרא
 מחקא ברזא דתרין אנפין גוונין,
 לאתנהגא ולאסתכלא בסליקו בעטורא
 דלעיל, ואיהו גדול. עלה להתנהג ולהסתכל הנשר
 לפני אדם, עולה שם אחרי, מתעטר ונחקק מסוד שני פנים
 וב' צנעיה, שהם פני אדם ופני נשר, וצבע הימין
 שהוא לבן, וצבע הנשר, שהוא ירוק, להתנהג ולהסתכל
 בדרך עליה, בעטרה של מעלה, והוא גדול. מתעטרא,
 פירושו מוחין דגיר. מחקא, פירושו מוחין דרוק.
 וכן לאתנהגא ולאסתכלא, פירושו מוחין דגיר
 ומוחין דרוק כנ"ל. פירושו, כשעלה הנשר, שהוא
 בחינת קו אמצעי של החיות שלמטה, אל זוג
 העליון שבמרכבה עלאה, לקבל משם מוחין דרוק
 ומוחין דגיר, המכניסים התנהגות והסתכלות, עולה
 כנגדו השם גדול אשר שם, והנשר נכלל בו
 ומקבל ממנו מוחין דרוק וגיר. והנה השם
 גדול הוא קופת הגדלות שבמרכבה עלאה,
 והוא עומד שם בסוד הימין, (כנ"ל דף ס"ד ד"ה יהי,
 שאל גדול הוא לימין ע"ש), ואע"פ שהחכמה שהוא
 גיר נמשכת ועומדת בקו שמאל בסוד נקודת
 השורק (כנ"ל דף ס"ו ד"ה החיא) אמנם ב' הקוין
 ימין ושמאל נכללים זה בזה בסוד הזווג על ידי
 קו האמצעי המכריע ומקיים הארת שניהם,
 באופן, שהחסדים שבימין יאירו ממעלה למטה,
 והארת החכמה שבשמאל תאיר ממטה למעלה,
 (כנ"ל דף ס' ד"ה ורא) ואז נכללים ב' הקוין זה
 בזה, כי הימין נכלל בהארת חכמה שבשמאל
 וקונה השם גדול, וכן השמאל נכלל בהארת
 החסדים שבימין ומתלבשת החכמה בחסדים,
 עש"ה. ולפיכך, אע"פ שיעקר הגדלות הוא
 (דס"י דף י"ט ע"א)

פז) * סליק * לאתנהגא ולאסתכלא אריה לאנפי אדם: סליק שמא * אחרא מתעטרא * מתחקקא ברזא דתרין אנפין גווניו, לאתתקפא * ולאתקשרא * בתוקפא ואיהו גבויר. כדין אתהדר * לאחורא * וכרסייא חסיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא * דשמא דא.

פח) * אדם * אסתכל בכלהו, וכלהו סלקין ומסתכלין ביה, כדין, כלהו * אצטיירו בגלופייהו בציורא דא ברזא דשמא חד, דאקרי נור"א. וכדין כתיב עלייהו, * ודמות פניהם פני אדם, כלהו כלילן בהאי * דיוקנא * והאי דיוקנא כליל לון.

מסורת הזהר

א) סליק-אריה לאנפי אדם, ח"ג יעו. ב) אדם אסתכל בכלהו, ח"ג יעו. ג) והאי דיוקנא כליל לון, ח"א עא: ח"ב פ. ז"ח יתרו לת:

חלופי גרסאות: * נ"א לאתנהראי * נ"א חרא. * נ"א מחקקא. * נ"א ולאטישרא, ונ"א לאהישבא. * נ"א בחוקפוי. * נ"א בתוקפיה. * נ"א לאחרא. * נ"א כרסייה. * נ"א ל"ג דשמא. * נ"א אצטיירו. ונ"א אצטיירן * נ"א ופני אריה אל הימין וגו' ורזא דא שנאיין שור נשר אריה אדם. * נ"א ימינא.

חדשא תארין דשא

הסולם

מאמר

עליו, אלא רק האריה שכולו מקו הימין, יכול לעלות לקו שמאל של מעלה. ששם הארת חכמה כניל, ומקבל מרוחיו ומחזירם לימין של עצמו. פח) אדם אסתכל בכלהו, וכלהו סלקין ומסתכלין ביה: פני אדם מסתכלות בכל החיות וכולן עלות ומסתכלות בו, כי, כולן עלו לפני אדם של מעלה במרכבה עלאה. משום שלמטה לא נמצא בהן פני אדם, (כניל דף ס"ה ר"ה ומניה) כדין כלהו אצטיירו בגלופייהו בציורא דא, ברזא דשמא חד דאקרי נור"א, או נצטיירו כולן בחקיקותיהן בציור זה בסוד שם אחד תנקרא נור"א. ציור, פירושו שיעור קומה. חקיקות, פירושו כלים. נצטייר, פירושו יציאת השיעור קומה ע"י זווה והכאה המיוחס לה. ואומר, שבעת עליות החיות לפני אדם, שהיא המלכות, שבמרכבה עלאה, וקבלו משם קימת הגדלות על ידי הסתכלותם זה בזה, הנה אז קבלו משם את השם נור"א, כי המלכות נקראת יראה, והדבר שלה נק' נור"א, שזסו"ה והאלקים עשה שיראו מלפניו. כדין כתיב עלייהו, ודמות פניהם פני אדם, כלהו כלילן בהאי דיוקנא, והאי דיוקנא כליל לון, או כתיב על החיות, שור נשר אריה, ודמות פניהם פני אדם, כי כולם כלולים בדמות הנה דאדם, ודמות הנה כולל אותם. גם ז"ס שארבע פנים להנה וגו' כי ג' החיות נכללו זה מזה וגם נכללו מפני אדם של מעלה, הרי יש לכל

סז) סליק לאתנהגא ולאסתכלא אריה לאנפי אדם, סליק שמא אחרא מתעטרא מתחקקא ברזא דתרין אנפין גוונין: עלה להתנהג ולהסתכל האריה לפני אדם של מעלה, עלה כנגדו שם אחרי, המתעטר ונחקק בסוד בי פנים ובי גינתין, לאתתקפא ולאתקשרא בתוקפא ואיהו גבויר, להחזיק ולהתקשר בגבורה, והוא השם גבויר. כדין אתהדר לאחורא וכרסייא חסיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא, או, אחר ההתכללות, חזר לאחוריו, דהיינו למוחין רוק, והכסא, שה"ס הנוק' דז"א, חוקק ומפחה אותו והוא נרשם להתנהג בסוד שם הזה, גבור, דהיינו שתהינה מדותיו של האריה, שהוא ימין, כמדותיו של השם גבויר, ויתנהג במדת הגבורה.

פירושו, כשעלה האריה שהוא בחינת קו ימין וחסדים, מהמערכה תתאה, אל זווה העליון שבמרכבה עלאה. שמחזה ולמעלה דוין. לקבל משם מוחין דוקיג'ר. המכנינים התנהגות והסתכלות. עלה כנגדו השם גבויר, שהוא קו שמאל אשר שם, והאריה נכלל בו ומקבל על ידו מוחין רוקיג'ר. אמנם השור והנשר לא יכלו להכלל בקו שמאל מטעם היותם בעצמם ג"כ ממדת השמאל, כמ"ש לפני שור אל השמאל וגו' וכן הנשר שהוא קו אמצעי, הרי יש בו ימין ושמאל, ואם היה נכלל בשמאל של מעלה, היתה מדת השמאל מתגברת (דפו"י דף י"ט ע"א)

פס) ועל רזא דא * אקרי קב"ה האל * הגדול הגבור והנורא. דהא שמהן אלין גליפין אינון * לעיל, ברזא ב * דרתיכט עלאה, כלילא בארבע אתוון ידו'ד, דאיהו שמא דכליל * כלא. דיוקנין אלין מחקקן גליפן בכורסייא, וכורסייא גליפא מרקמא בהו, חד לימינא וחד לשמאלא, וחד לקמא וחד לאחורא, רשימא בארבע סטרין דעלמא.

צ) כרסייא כד י' סלקא, רשימא בארבע דיוקנין אלין, * אלין ארבע שמהן

מסורת הוהר

א) הגדול הגבור והנורא, ז"ח יהרום טר שכו. ב) רתיכא עלאה, ח"ב קצו. ח"ג רסב. ד"ח א. ח: תק"ח פ קא. (חרץ וכורסיון) ח"א רמב. ח"ב צא. ג) כורסייא—בארבע דיוקנין, ח"א עא ח"ב קיה: ד) סלקא, (לבעלת) ח"ב עא

חלופי גרסאות: * ג"א אחקרי. * ג"א לעילא. * ג"א דכתיבא ונ"א דכתיבה. * ג"א כל. * ג"א ל"ג אלין.

הרשא הארץ דשא

הסורים

סאמר

השיני, הוא מפני שחיות דלתחא אין לחן חזג במקומם, אלא שמקבלות מזווג דלעילא, וע"כ מסרם שנתמתק השור בעליהו לימין, לא תוכל שום חיה לעלות שם, כי רוב הדינין שבשור מעככים עליהן. ולפיכך עולה תחילה השור, ואח"כ הנשר שהוא קו אמצעי שגם בו יש בחינת שמאל וצריכים להמתיקו תחילה, ולבסוף עולה האריה לשמאל של מעלה, ואז נכללים כולם בפני אדם של מעלה כנ"ל. ולפיכך נשתנה הסדר לשנאין.

דיוקנין אלין מחקקן גליפן בכורסייא וכורסייא גליפא מרקמא בהו: צורות האלו שנאין, חקוקות ומפותחות בהכסא, שהיא נוקבא דז"א, והכסא נחקק ונרקם בחן, פירושו, כי צירופי שמות ושיעורי קימה זה בזה, מכונה בשם ריקמה. בדומה לרוקם ב' צורות משונות זמ"ג, מעל ב' צדי היריעה מצד אחד אריה ומצד הב' שור, וכדומה, וכן מכיון שאלו השמות והחיות יצאו בהכסא בבחינת חרין אנפין וגווינן ביחד, ע"כ מכונה זה בשם ריקמה, שהכסא נרקם מהם, חד לימינא וחד לשמאלא וחד לקמא וחד לאחורא, רשימא בארבע סטרין דעלמא, ונרקמו, אחד לימין ואחד לשמאל ואחד לפנים ואחד לאחור, ורשומים לארבע רוחות העולם. כי פני אריה נרשם לימין, דהיינו רוח דרום, ופני שור משמאל, דהיינו רוח צפון, ופני נשר מפנים, דהיינו רוח מזרח, ופני אדם מאחור, רוח מערב. וה"ס ד' אותיות הויה, כי י"ה דרום וצפון, וכן ימין ושמאל, וי"ה מזרח מערב, וכן פנים ואחור. צ) כורסיא כד סלקא, רשימא בארבע דיוקנין אלין, אלין ארבע

לכל חיה ד' פנים: שור נשר אריה אדם. שהן י"ב פנים כנ"ל.

פס) ועל רזא דא אקרי קב"ה האל הגדול הגבור והנורא דהא שמהן אלין גליפין אינון לעיל ברזא דרתיכא עלאה:

ועל סוד הוה נקרא הקב"ה האל הגדול הגבור והנורא, כי שמות האלו הם חקוקות למעלה בסוד המרכבה העליונה. (כנ"ל דף ס"ז ד"ה שור) כלילא בארבע אתוון הוי"ה דאיהו שמא דכליל כולא כלול בדי' אותיות של השם הוי"ה, שהוא שם הכולל כל השמות, כי התכללות שור דלתחא באריה דלעילא הוא י' דהויה, וה"ס השם א"ל. והתכללות אריה דלתחא בשור דלעילא הוא ה' דהויה וה"ס השם גבור. והתכללות נשר דלתחא באריה דלעילא הוא ו' דהויה וה"ס השם גדול. ופני אדם דלעילא הנכלל בכל החיות דלתחא שעלו אליו, הוא ה' תתאה דהויה, וה"ס השם נורא.

ומה שסדר החיות דמרכבה תתאה הוא משונה מסדר החיות שבמרכבה עלאה, כי במרכבה עלאה הסדר הוא: אדם אריה שור נשר, (כנ"ל דף ס"ד אות פ"ב) ובמרכבה תתאה הסדר הוא: שור נשר אריה אדם, כמו הר"ת שנאין כנ"ל. הנה זה מובא בזהר משפטים דף ק"ח, ונ"ל דהא מסטרא דימינא, דתמן י"ה וי"ה, ד' חיון הכי איהו סדורא דלהון: אדם, אריה, נשר, שור, וכו', וחיון דסטרא אחרא, דאינון נזיקין דשמאלא, הכי סידרייהו שנאין וכו', וכן מבאר שם את הכתוב, רכב אלקים וכו' שנאין, דאינון שור נשר אריה אדם, ע"ש ונודע, שמרכבה עלאה ה"ס ימין, ומרכבה תתאה ה"ס שמאל, וטעם (דפריי דף י"ט ע"א)

עלאין *נטלין להאי כורסייא וכורסייא אתכליל בהו, עד דנקטא * ולקטא * נפשין וענוגין דכסופין. כיון דנקטא ולקטא אנון ענוגין וכסופין, נחתא מלייא * כאילנא * דמלייא ענפין לכל סטר ^א * ומלי איבין.
 (צא) כיון * דנחתא, נפקי אלין ארבע דיוקנין * מצטיירין בצירייהו, גליפן * מנהרין * נצצין * מלהטיין, ואנון * זרעין זרעא על עלמא, כדין * אתקרי * עשב מזריע זרע: עשב, דאנון זרעין זרעא על עלמא.
 (צב) * נפקא דיוקנא דאדם דכליל כל דיוקנין, כדין כתיב ^ב עץ פרי עושה

דרך אמר

(ב) ומלא פירות שהם הנשמות.

מסורת הזהר

(א) עשב מזריע זרע, לעיל דף ע"ט ציון א' וש"נ.

(ב) עץ פרי, לעיל דף פ"ב ציון א' וש"נ.

חלומי גרסאות: * נ"א ליג נטלין. * נ"א ולהטא. * נ"א ליג נפשין וכו' עד ענוגין. * נ"א כאילנא. * נ"א דמלא. * נ"א ומליא. ונ"א דמלא. * נ"א ומלייא. * נ"א דנחתא. * נ"א מצטיירין, ונ"א מציריין. * נ"א מנהרין. * נ"א בוצינין, ונ"א נצצין. * נ"א מלהטין. * נ"א דזרעין. * נ"א אקרין. * נ"א כיון דנקטא. ונ"א כד נפקא.

מאמר

הסולם

תרשא הארץ דשא

שמהן עלאין נטלין להאי כורסייא: בעת שחכסא, שהוא הנוק' דז"א, עולה לזווג עם ז"א, הוא גרשם בארבע צורות הללו, שנא'ן, אלו ארבע שמות העליונים נושאים את הכסא הזה, לזווג עם תז"א. וכבר נתבאר זה, שאלו ד' החיות המתיחדים עם ארבע השמות האל הגדול הגבור והנורא, הם בחינת נהי"מ של הנוקבא שנתכרדו ועלו מבי"ע ונתחברו והשלימו לה הע"ס, כדי שתהיה הנוקבא ראויה לזווג עם ז"א, כי בהיותה חסרה את הספירות נהי"מ אינה ראויה לזווג, וע"כ נבחנום החיות האלו, דהיינו ד' הספירות נהי"מ, שהם נושאים את הכסא לזווג (כנ"ל דף פ"ד ד"ה פני אדם) וכן מכינים בשם מרכבה אל הנוקבא ע"ש. וז"ש אלו ארבעה שמהן עלאין נטלין להאי כרסיא, כי זולתן, הנוקבא הנטראת כסא, חסרה מספירות נהי"מ שלה. וכשהן עולות אליה ומתחברות בה, הן נושאות אותה לזווג כנ"ל. וכרסיא אתכליל בהו, והכסא, שהיא הנוקבא, נכלל בהם, בעת הזווג, כלומר, שנשלמת מהשמות הללו, שהרי הם נהי"מ המשלימים ע"ס שלה. עד דנקטא ולקטא נפשין וענוגין דכסופין עד שהכסא מקבל ולוקט בזווג הז"א, נפשות ותענוגים הנחמדים כיון דנקטא ולקטא אינון ענוגין וכסופין, נחתא מלייא, כאילנא דמלייא ענפין לכל סטר ומלי איבין אחר שקבלה

הזורעים זרע בהעולם כנ"ל.
 (צב) נפקא דיוקנא דאדם דכליל כל דיוקנין כדין כתיב עץ פרי עושה פרי למינו: כשיצא צורת האדם חבול לכל הצורות, או בחוב עליה, עץ פרי וגו' כי אדם הוא זכר ונקבה

פרי למינו. אשר זרעו בו על הארץ, לא אפיק זרעא אלא לתועלתא על הארץ.
 * אשר זרעו בו, דייקא, מכאן דלית רשו לבר נש לאפקא זרעא מניה לבטלא
 צג) * דשא דהכא, לאו איהו מזריע זרע, ובגין כך אתבטל, ולא קיימא
 בקיומא כהני אחרנין, דלית ליה דיוסנא * לאצטיירא ולא תגלפא בדיוקנא וצירא
 כלל, אלא אתחזון ולא אתחזון. כל אנון דלא * אצטיירו בצירא * ודיוקנא, לית
 לון קיומא, * קיימי לפום שעתא, ואתאכילו באשא דאכלא אשא, ומהדרין
 * כמדלקדמין, וכן בכל יומא.

צד) * בר נש לתתא אית ליה דיוסנא וצירא, * ולא איהו בקיומא
 * כגוונא * דהני דלעילא : צירא ודיוקנא * דלעיל. * מצטיירין * בציריהון

מסורת הזהר

(א) דשא, ח"ב קצא. ב) קיימי לפום שעתא, לעיל דף ע"ט ציון ד' וש"ג. ג) בר נש לתתא אית ליה דיוקנא,
 (דיוקנא דהאי עלמא) ח"א ז. לת. טו. מא. זא. קטו. רכו. ח"ב יא. צו; קמא קמב. קנ. רי. רכט. ח"ג קסח. קסטו
 חלופי גרסאות : * נ"א על ארעא בו דייקא. * ה"ג ברפוסים הראשונים, וה"ג אה"ל. ונ"א חציר רוא דהכא, ונ"א רוא
 דהכא. * נ"א לאצטיירא. * נ"א אתצטיירו. * נ"א דדיוקנא. * נ"א כמלקדמין. * נ"א ת"ח בר נש
 לתתא (אה"ל). * נ"א ולא. * נ"א בקיומא חכי. * נ"א ליג דחני. * נ"א דלעילא. * נ"א מצטיירין. * נ"א בציריהון.

חרשא הארץ רשא

הסולם

פאמר

האורות הנקראים חציר או דשא, ה"ס ג"ר דע"ב
 שאין להם כלים בעולמית אביע, כי הכלי
 שלהם לא נגלה אלא באורא הפנימיים דעולם
 הנקידים. ונודע, שאורא אלו נגנוו ואינם מתגלים
 יותר בהעולמות אביע, וע"כ אין לגיר דע"ב
 בחינת כלי במשהו. וע"כ אתחזון ולא
 אתחזון, כי אתחזון בהכרח כדי לגלות
 המוחין דויק דע"ב, שהם המוחין דחיה, כי אי
 אפשר שיתגלו ויק בלי גיר (כניל דף ס' ר"ה
 אמנ) ואחר שנגלו המוחין, הם מסתלקים תיכף
 ומיד ולא אתחזון, כי אין להם כלים להתלבש
 שם. וזה הכלל כל אינון דלא אצטיירו
 בצירא ודיוקנא, לית לון קיומא. קיימי
 לפום שעתא ואתאכילו באשא דאכלא
 אשא ומהדרין כמדקדמין, וכן בכל
 יומא, כל אלו שלא נצטיירו בצורה ודמות,
 דהיינו בכלים כניל, אין להם קיום, אלא
 נבראים ועומדים לפי שעה, ונאכלים תיכף ומיד
 באש אוכלא אש, ושוב חוזרים ונבראים ותיכף
 נאכלים באש אוכלא אש כמקודם לכן, וכן חוזר
 חלילה, וכן בכל יום.

צד) בר נש לתתא אית ליה דיוקנא
 וצירא ולא איהו בקיומא כגוונא

דהני דלעילא: בן אדם למטה. בעוה"ז יש לו
 דמות וציור, ומכל מקום אינו מתקיים לנצח כמו המלאכים

ונקבה, (כניל דף ס"ה אות ס"ב) ועין פרי הוא נקבה,
 ועושה פרי הוא זכר. כנ"ל ע"ש.

אשר זרעו בו על הארץ לא אפיק
 זרעא אלא לתועלתא על הארץ.

הכתוב אשר זרעו וגו' משמיענו שלא הוציא זרעו
 אלא לתועלת הארץ. אשר זרעו בו דייקא,
 מכאן דלית רשו לבר נש לאפקא זרעא
 מניה לבטלא: הכתוב אשר זרעו בו הוא
 בדיוק, להשמיענו שאסור לאדם להוציא ממנו
 זרע לבטלה.

צג) דשא דהכא לאו איהו מזריע זרע
 ובגין כך אתבטל ולא קיימא

בקיומא כהני אחרנין: דשא שבכאן, שבהכתוב

דדשא וגו', אינו מזריע זרע, וע"כ מתבטל ואינו

מתקיים כאלו האחרים. כי הם אלו מלאכין

שליטין לפום שעתא דאתבריאן בשני

וקיימא למיכלא דהאי בהמה (כניל באות

ד"ח כי דשא וחציר היינו הך. דלית ליה

דיוקנא לאצטיירא ולא תגלפא בדיוקנא

וצירא כלל אלא. אתחזון ולא אתחזון

שאין לו להדשא דמות, להצטייר ולהחקק בדמות

וציור במשהו, אלא נראים ואינם נראים פירוש,

כי דמות וציור באים מהכלים, כי האורות אין

להם שום שינוי מראש הקו עד סוף עשייה, וכל

חשינוים והצורות רק מהכלים באים. ואלו

(דפרי דף י"ט ע"א)

כמה דהוויין, בלא מלבושא * אחרא * לאצטיירא, ובגין כך אנון * בקיומא תדיר.
 ציורא דאדם לתתא, * מצטיירין בציוריהו * במלבושא * ולא * כגוונא אחרא,
 ובגין כך קיימין בקיומא זמן ועדן.
 (זה) ובכל ליליא וליליא מתפשט * רוחא מהאי מלבושא, * וסלקא, והוא

מסורת הזוהר

(א) מצטיירין בציוריהו במלבושא, ח"ב יא. יג: עת: עת: קנ. ז"ח יתרו לח טב שמה. ב) במלבושא, ח"א
 יג: כו: כבו רכו: ח"ב עו. צו. צח: עט. קמבו קנ. ריג: רכט: רמו: רמו. ח"ג קא. קסה. קסטו: קע.
 חלופי גרסאות: * נ"א ולא בגוונא אחרא. * נ"א לאחציירא. * נ"א בציורא. * נ"א מחציירין. * נ"א ולא.
 * נ"א מהאי רוחא. * נ"א וסלקא לעילא.

חרש הארץ רשא

הכולם

סאמר

(זה) ובכל ליליא ויליא מתפשט רוחא
 מהאי מלבושא וסלקא:

ובכל לילה ולילה בעת שהארץ ישן, מתפשט הרוח
 של האדם ממלבוש חוה, ועולה למעלה למן לזוין.
 והיא אשא דאכלא אכיל ליה,
 ובתר אתהדר כמקדמין ומצטיירין
 בלבושיהו, ואש הזה שאוכל אש, דהיינו
 הנוטבא דז"א, אוכל ושורף את הרוח, ואח"כ
 חוזרים הרוחות לתחתם כמתחילה, ומצטיירים
 בהלבושים שלהם. ובגין כך לית לון קיומא
 כאינון דיוקנין דלעיל, ומשום זה אין להם
 להרוחות פיוס, כמו אלו הצורות של מעלה.
 היינו המלאכים דעשב, אלא שנשרפים וחוזרים
 ומתחדשים, ועל דא כתיב חדשים לבקרים,
 בני נשא דאינון חדשים בכל יומא,
 ועל זה אומר הכתוב, חדשים לבקרים וגו'.
 דהיינו על רוחות בני אדם שהם חדשים בכל
 יום, כי בעת שינה עולים הרוחות למעלה
 ונשרפים וחוזרים ומתחדשים כנ"ל. מאי
 טעמא, רבה אמונתך, רבה איהי ולא
 זעירא, מהו הטעם, על זה מסיים הכתוב רבה
 אמונתך, היא רבה וגדולה, ולא סתנה.

פירוש, כי נתבאר לעיל שב מיני מלאכים
 יוצאים מזווג זוין, א) מלאכים המכונים דשא
 הנמשכים מג"ר דע"ב, שיוצאים לשעתם ותיכף
 נשרפים בהנוטבא. ב) מלאכים המכונים עשב,
 הנמשכים מו"ס דע"ב, שהם בני קיום. ונודע
 שאין זווג בוין אלא ע"י מין שמעלים בני אדם.
 והנה בעת שינה נמצאים הצדיקים מעלים את
 הרוחות שלהם בסוד מ"נ לזווג זוין, בסו"ה בידך
 אפקיד רוחי וגו'. ולפי הנ"ל היו צריכים לצאת
 ע"י אלו המין, ב מיני רוחות, א) שאינם בני
 קיום

של מעלה. כלומר, שהוקשה לו כי משמע לכאורה,
 שאין הקיום תלוי כלל בדיוקנא וציורא. כמו
 שכייל לעיל בדבור הסמוך. ומיישב. ציורא
 ודיוקנא דלעיל, מצטיירין בציוריהו
 כמא דהויין, בקא מלבושא אחרא
 לאצטיירא, ובגין כך אנון בקיומא
 תדיר, הציור והדמות של המלאכים של מעלה.
 הם מצטיירים בציוריהם כמו שהם, מבלי להצטייר
 באמצעות מלבוש אחר, ומשום כך המה חיים
 וקיימים תמיד, ציורא דאדם לתתא
 מצטיירין בציוריהו במלבושא, ולא
 כגוונא אחרא, ובגין כך קיימין בקיומא
 זמן ועדן, הציור של אדם למטה בעוה"ז,
 דהיינו הנפש רוח נשמה שלו מצטיירים
 בציוריהם באמצעות מלבוש, ולא באופן אחר,
 ומשום כך, הם מתקיימים רק למועד ועת קצוב.
 פירוש, כי המלאכים באים מזווג אר"א,
 וכמו שאר"א מקבלים אורותיהם בכלים שלהם
 עצמם בלי מלבוש אחר, כן גם המלאכים
 הנמשכים מהם, יכולים לקבל אורותיהם בכלים
 שלהם ואינם צריכים לסיוע ממלבוש אחר. אמנם
 נשמות בני אדם באים מזווג זוין דאצילות.
 ונודע שזוין אינם יכולים לקבל אורותיהם, זולת
 באמצעות מלבוש שמקבלים מנה"י דאר"א, כי
 הכלים שלהם, אינם ראויים לאור ישר, אלא
 לאור חוזר בלבד (כנ"ל דף ז' ד"ה וכבר) ומכ"ש
 בני אדם הנולדים מהם, אינם ראויים לקבל
 האורות בהכלים שלהם עצמם, זולת באמצעות
 מלבוש מזוין, ולפיכך אינם מתקיימים לנצח. כי
 אין צדיק בארץ אשר לא יחטא, ובעת שיסגמו
 המלבוש העליון עד שאינו ראוי עוד לתפקידו,
 תיכף מסתלקים הנרין שלהם ומתים.

(דס"ו דף י"ט ע"א)

אשא *דאכלא אכיל ליה, ובתר *אתהדר *כמלקדמין, *ומצטיירין בלבושיהו, ובגין כך לית לון קיומא, כאנון *דיוקנין *דלעיל: ועיד כתיב * חדשים לבקרים, בני נשא, דאנון חדשים בכל יומא ויומא (* מ"ט, רבה אמונתך, רבה איהו *ולא זעירא.

צו) רבה אמונתך ודאי, *רבה, דיכלא *לנטלא כל בני עלמא, *ולאכללא לון בגוה, *עלאה ותתאה, אתר רב וסגי * איהו, דכליל כלא ולא אתמליא יתיר. ורזא דא, * כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו', *אזלי לגבי ימא, יומא נטיל לון, *ואכיל לון בגויה, * ולא *אתמלייא, *ובתר י אפיק לון *כמלקדמין, *ואזלי, ובגין דא רבה אמונתך.

מסורת הזהר

(א) חדשים לבקרים וגו', (איכה ג') ח"א יט. ח"ב רי"ג ח"ג לא. ז"ח י"ט טב שמה. (ב) כל הנחלים הולכים וכו', (קהלת א') ח"א כט. ל. לג. קנב. ריד. רלה. אלה: רנא: רנא: רסו. רסו ח"ב ל. מג. נ: רכ. רלה ח"ג ה. מג. נ: צו קנ רסו רצה. ת"ז חקי מט פה חקי י"א בהשמות קמה. ז"ח בראשית ח"ט טב לר. רות ט' טא ית. תק"ח קנב טב שיג. ג) ולא אתמליא, ח"א רלה. ח"ב ל: ד) אפיק לון, ח"ג מג. חלופי גרסאות: * נ"א דאכלה. * נ"א אהורין. * נ"א כמלקדמין. * נ"א ומצטיירין. * נ"א ציורין ודיוקנין. * נ"א דלעילא. * נ"א ולא. * נ"א ולא. * נ"א רבה רכלא דעתיך לנטלא, ונ"א רבא דכלא לנטלא. * נ"א לבטלא. * נ"א ולאכללא. * נ"א עלאי ותתאי. ונ"א עילא ותתא. * נ"א איהי. * נ"א אול. * נ"א ואכליל. * נ"א אתמליא יתיר. * נ"א ולבתר. * נ"א כמלקדמין. * נ"א מוסיף ואולי לון כגוונא דא רבה אמונתך רבה וסגיאה איהו אמונתך כליל לכולא אכיל לון אתמליא יתיר ומהררע לון כמלקדמין ואינון חדשים בעלמא בכל יומא ויומא (אח"ל). ונ"א ואזלי לון לגוונא [נ"א בגוונא] דא רבה וסגיאה [וסגי] איהי אמונתך כליל כלא ואכיל לון דלא [נ"א ולא] אתמלייא יתיר ומהוד לון כמלקדמין ואינון חדשים בעלמא בכל יומא ויומא.

חרשא הארץ רשא

הסולם

סאכר

קיום, אלא נשרפים תיכף, כמו מלאכים דדשא. (ב) שהם בני קיום, כמו מלאכים דעשב, אמנם אינו כן, כי לא נמשך להם אלא רוח אחד, שמתחילה נשרף, ואח"כ מתחדש ומתקיים, כנ"ל. וטעם הדבר כי אלו ב' מיני מוחין: ג"ר דע"ב וו"ק דע"ב, הם כמו ב' הפכים, שאי אפשר שיבואו בנושא אחד בוזו אחד, וע"כ במלאכים שהם למעלה מזמן, שאי אפשר שיבואו בהם בב' זמנים, לכן הם באים בהם בב' נושאים, דהיינו בב' מיני מלאכים. אבל בני אדם, שהם בעלי זמן, יכולים לבא בהם בנושא אחד, אלא בב' זמנים, שמתחילה כשמקבלים מבחינת ג"ר דע"ב הם נשרפים כמו המלאכים דדשא וחציר, ואח"כ כשמקבלים מבחינת ו"ק דע"ב הם חוזרים לקדמותם ומתקיימים. שז"ס חדשים לבקרים, כי מתוך שנשרפים, מקודם, הרי הם נבחנים כמתחדשים בכל בוקר. וז"ש מאי טעמא, רבה אמונתך, ולא זעירא. הנוקבא דו"א נקראת בשם אמונה, ומתוך שהנוקבא צדיכה מתחילה להיות רבה, דהיינו לפבל את הג"ר דע"ב ולא זעירא, כלומר, שלא תוכל לקבל (דמ"י רף י"ט ע"א *) דף י"ט ע"כ)

הו"ק מטרם שמקבלת הג"ר, כנ"ל. ומטעם זה מחויבים הנשמות להשרף מקודם בעת שמאירים בה המוחין דג"ר דע"ב. ובהארת הו"ק דע"ב חוזרים ומתחדשים, וז"ש חדשים לבקרים, מטעם רבה אמונתך, שהנוק' צריכה להיות רבה ולא זעירא צו) רבה אמונתך, ודאי רבה דיכלא לנטלא כל בני עלמא, ולאכללא לון בגוה עלאי ותתאי: ודאי הוא, שהאמונה, שהיא הנוק', היא רבה, כי יכלה לקבל כל נשמות העולם ולכללן בתוכה, נשמות העליונים ונשמות התחתונים. כלומר הן הג"ר של הנשמות, הנשרפות בתוכה, כנ"ל, והן הו"ק של הנשמות שיוצאות ממנה להעולם, אתר רב וסגי איהו דכליל כלא ולא אתמליא יתיר, ורזא דא כל הנחלים וגו', הנוקבא, היא מקום רב וגדול שכולל הכל ואינו מחמלא. וזה סו"ה, כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא. הנוקבא נקראת ים, והנחלים פירושו הנשמות, ואומר הכתוב שכל הנשמות הולכות אל הנוקבא והיא אינה מתמלאת. והטעם שאינו מתמלא, היא, כי אזלי לגבי ימא וימא נטיל

צו) כיומא דא, כתיב כי טוב, כי טוב, תרי זמני, בגין דיומא דא אחיד לתרין סטרין, * ואפריש מחלוקת, אמר להאי סטרא כי טוב, * ולהאי * סטרא כי טוב, ואסכים בניניהו. ובג"כ אית ביה תרין זמנין, ויאמר, * ויאמר. * הכא רזא * דשמא דארבע אתוון, * גליפא מחקקא, סליק לתריסר אתוון, בארבע דיוקנין, בארבע סטרין, רשים על * כורסייא קדישא.

צח) ויאמר א. קים * יהי * מארת וגו', * מארת חסר, דאתברי * אסכרה

מסורת הזהר

א) ואפריש מחלוקת. לעיל דף ג' ציון ב' וס"ג. ב) דשמא—לתריסר אתוון, לעיל דף מ' ציון ג' וס"ד. ג) יהי מארת, בראשית א, ח"א א. יב. כא, לג לו. מה קטן, רנא רנא. ח"ב לה. קכו: קעו רה. רעו: ח"ג יב כהו ריטו, רלבו ח"ד תקי מיר פבו חקי ס"ט קת. תקי עי קכו. ז"ח בראשית יד טא שא טג שלב. טד שכו. טו טב שז, טג שה. טד שיב, שלה. טז טב שד, טז טב שד, טז טב שד, מה טב שמא. סט טב שמו. טג שינו. ער טא שה. חק"ח קיב שטו. של קטי טב שלא. ו) מארת חסר, ח"א א. יב. לג מה קטן, קסט: דג"ו. ח"ב רה. ח"ג כה: רלבו רלה. רפא ז"ח שה"ש סט טד שינו ער טא שינו. ה) אסכרא, ח"א לג: ח"ב רמת: רסד: רסו: ח"ז תקי ג' בהשמות קמ.

חלופי גרסאות: * ג"א ל"ג ולהאי סטרא כי טוב. * ג"א ל"ג סטרא. * ג"א ל"ג ויאמר שני. * ג"א ל"ג הכא * ג"א גליפאן מחקקאן. * ג"א כורסא.

חדשא חרץ דשא

לייב אותיות, בדי צורות בדי צודים, רשים על כורסיא קדישא, נרשם על כסא הקדוש. שהוא הנוקבא דז"א.

פירוש, כי הכתוב עשב מזריע זרע שבכאן, פירושו על יציאת המלאכים שבסויה רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, (כנ"ל דף צ"א אות צ"א) שבהם עצמם רק ג' פנים: שור נשר אריה, וחסר להם פני אדם, וע"כ אין להם עצמם זווני, אלא שצריכים לעלות לזווג שמבחינת מחזה ולמעלה, שיש שם פני אדם, דהיינו כל הד' פנים, (כנ"ל באות פ"ב) שאומר מיכאל דשים רשימא וכי, וכלהו אנפין מסתכלין לגבי פני אדם. ונבחן שכל חיה וחיה מרכב אלקים וגו' שעלו לזווג העליון, קבל שם כל הד' פנים פני אריה פני שור פני נשר פני אדם, שה"ס שם בן ד' י"ה ו"ה, ונכלל השיר מד' פנים, וכן הנשר מד' פנים, וכן האריה מד' פנים, ונחקק בזה השם בן ייב אותיות, בג' החיות שור נשר אריה בארבע דיוקנין, שקבלה כל אחת ד' צורות: אריה שור נשר אדם בעלותם לזווג העליון, בד' סטרין, בד' צודים אשר שם, פני אריה בימין בדרום, פני שור בשמאל בצפון, פני נשר באמצע במזרח, פני אדם במערב. והם נרשמו על כסא הקדוש.

מסמר יהי מארת

צח) ויאמר וכי מארת חסר דאתברי אסכרא לרביי: מארת חסר ו' כתוב

כאן, ויורה בזה שנברא מחלת אסכרה לתנוקות. כי מארת

הכולם

מסמר

נטיל לון ואכיל לון בגויה ולא אתמליא, הנשמית הולכות אל הים והים מקבל אוהן ושורף אוהן בתיכו, וע"כ אינו מתמלא מיהן שהרי נשרפים ואינם ובתר אפיק לון כמלקדמין ואולי, ובגין דא רבה אמונתך, ואח"כ מוציא הים את הנשמות ככתחילה והולכית ובאות להעולם, כמו שנחבאר לעיל, ומשום זה אימר הכתוב, רבה אמונתך.

צו) כיומא דא כתיב כי טוב כי טוב תרי זמני ביום הזה, ביום ג'

כתיב בו ב' פעמים כי טוב, בגין דיומא דא אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת, אמר להאי סטרא כי טוב וכו' ואסכים בניניהו, ובג"כ אית ביה תרין זמני ויאמר. משום שיום הזה נבחן בבי הצודים בקו ימין ובקו שמאל (כנ"ל דף ג"ח ד"ה עמורא ואמר לצד הזה כי טוב ולצד הזה כי טוב והכריע ביניהם, ומשום זה יש בו ב' פעמים ויאמר. פירוש, כי יום הגי דמעשה בראשית, הוא ת"ת דכריע על בי הקיין המכחישים זה את זה, שרם חסד וגבורה שהיו במחלוקת (כנ"ל דף ג"ח ד"ה עמורא) ולפיכך כתוב כאן ב"פ ויאמר וב"ס כי טוב, כי הת"ת אמר לקו ימין שהוא חסד כי טוב, וכן אמר לקו שמאל שהוא גבורה כי טוב, וקיים הארת שניהם.

הכא רזא דשמא דארבע אתוון גליפא מחקקא סליק לתריסר אתוון

בארבע דיוקנין בד' סטרין: כאן סוד חשם בן

ד' אותיות, שהוא י"ה ו"ה, מפותח ונחקק, העלה (דסו"י דף י"ט ע"ב)

• לרביי. • דבתר * דאתגניז נהירו אור קדמאה, אתברי * קליפה למוחא. • וההיא קליפה, • אתפשט ואפיק קליפה אחרא. כיון דנפקת, סלקא ונחתא, מטת לגבי * אנפי זוטרי, • בעאת לאתדבא בהו, • ולאצטיירא • בגווייהו, ולא • בעאת • לאפרשא מנייהו. • אפרש לה קביה מתמן, ונחית לה לתתא, כד ברא אדם, בגין • לאתקנא • האי, בהאי עלמא.

דרך אמת

(ה) כנחית האור יתחזקו הקליפות.

מסירת הזוהר

(א) כליפא למוחא, ח"א יבו, ח"ב קת: (ב) אנפי זוטרי, לעיל דף ס"ג ציון ג' וש"נ.

חלופי גרסאות: • נ"א לרביין (אה"ל) ונ"א לרבייה. • נ"א לבחר. • נ"א דא גניז. • נ"א וההוא. • נ"א אחפשיטי נ"א בעת. • נ"א ולא ציירא, ונ"א ולא תחברא, • נ"א ולא תחברא בהו, • נ"א בעת. • נ"א לאתפרשא. • נ"א אכריש. • נ"א לאתקנא. • נ"א ל"ג האי.

מאמר

רסו"ם

יהי סארת

מהמיעוט. קליפה, וע"כ כתיב מארת דסר. שהיא לשון קללה, כי מהמיעוט הזה נבראה הקליפה הנק' אסכרה, שהורגת הילדים שלא טעמו טעם חטא, מחמת דטא"ם של המולידים, כמ"ש והולך. ועתה מכאן סדר השתלשלות הקליפית שיצאו מהמיעוטים שבנוקבא, דבתר דאתגניז נהירו אור קדמאה, אתברי קליפה למוחא, דאחר שנגנו האור הראשון שהיה אדם רואה בו מסיף העולם עד סופו, ונתמעט המלכות מחמת זה, נבראה קליפה להמות שיצאה קליפה כנגד המלכות, שה"ס קליפה קודמת למוחא, כלומר שהקליפה היא הכנה ליציאת המוחין, כמו קליפת הפרי שהיא הכנה ליציאת הסרי. וקליפה זו נקראת לילית קדמאה, שהיא שורש הקליפית. ואין לה אחיזה רק לעימת המלכות בלבד, ולא כלום בט"ס הראשונות.

וההיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה

אחרא: וקליפה היא נתפשטה והוציאה קליפה

אחיה. היינו בעת שנאמר יהי מאורות, כי המלה יהי יורה החזרת הבינה לוק בסוד מי (כנ"ל) דף מ"ג ד"ה יהי על). כי המסך עם המלכות עלו תחת ב' האותיות א"ל דאלקים וג' אותיות ה"מ נפלו למטה ונעשו מים תחתונים הנקראים ימה. (כנ"ל בוף ס"ד ד"ה יהי) אשר אז נתרבה ועלה כח הצמצים שבהמלכות גם על מים עליונים הי"ם, שהם בינה ות"ת ומלכות. שהרי נעשו למים תחתונים כמו המלכות. וז"ש וההיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה אחרא, כי נתפשטה ונאחזה גם במים עליונים הי"ם בעת

מארת חסר ו' הוא לשון קללה. מלשון מארת ה' ככית רשע דבתר דאתגניז נהירו אור קדמאה אתברי קליפה למוחא, כי אחר שנגנו הארת אור קדמין. נברא קליפה למוח.

ביאר הדברים כי עד כאן נתבארו ג' ימים הראשונים שהם ג' הספירות חג"ת דו"א, ועתה מכאן יום הד' שהוא נצח דו"א, שעמו נחקנה גם הנוקבא דו"א. וכבר ידענו בג' ימים הראשונים שבכל מקום שנאמר יהי הוא לשון מיעוט: יהי אור, יורה, שנכנס י' באור ונעשה אור, והנ"ר נסתלקו (כנ"ל באות ל"א) יהי רקיע, יורה שנעשה רקיע תחת ב' אותיות א"ל דאלקים, ואותיות ה"מ דאלקים ירדו למטה למדרגת זון, ונעשו י"מ"ה (כנ"ל באות ג"ט). והנה מכל אלו המיעוטים לא יצאו קליפות. אלא שג' הספירות בינה ות"ת ומלכות נפלו למדרגה שמתחתיהם. אמנם כאן כשהמדובר היא בהנוקבא דו"א, שהיא ספירת המלכות, שהיא בסיום עולם אצילות, שאין עוד תחתיה שום ספירה דקדושה, הנה הספירות שנפלו ממנה, נעשו מהם קליפות, כי יצאו ממדרגת אצילות דקדושה ובאו לבי"ע, ששם מקום הקליפות, כי כל אור הנופל מאצילות לבי"ע, נחשב לו למיתה ולנסילה לקליפות. ולפיכך כל מיעוט ומיעוט שנעשה ביום הרביעי דמעשה בראשית בהנוקבא דו"א, נבראו ממנו קליפה

וזהו אמרו יהי מארות, מארת חסר, דאתברי אסכרא לרביי, כי יהי יורה ענין מיעוט והמתלקית כנ"ל אבל כאן בהנוק, נברא (רס"ו דף י"ט ע"ב)

צט) כיון * דחמת לחוה דקא מתדבקא בסטרוי דאדב, דשפירו * דלעילא, וחמאת דיוקנא * שלים, * פרחא מתמו, ובעאת * כמלקדמין לאתדנקא * באנפוי זוטרי, אנון נטרי תרעין * דלעיל, לא שבקו לה, * גוף קביה בה, ואטיל לה בשפולי ימא.

ק) ויתבת תמן, עד דחטא אדם ואנתתיה, * כדין אפיק לה קביה משפולי

מסורת הזהר
 א) אנפוי זוטרי, לעיל דף פ"ג ציון ג' וש"נ.
 ב) גער כה הקביה כנויסות והשליכה מנכול הקדושה עד התהום שהוא שפולי דימא.
 חלופי גרסאות: * ג"א דחמאת, * ג"א דלעיל, * ג"א עלאה וליג שלים, * ג"א פרחא * ג"א כמלקדמין, * ג"א באנפוי, * ג"א דלעילא, * ג"א גוף בה קביה, * ג"א מוסיף, כיון דחטא אדם כדין (אהיל).

<p>יהו מארת</p> <p>רצתה עתה להתדבק במוחין דקטנות של אדם וחוה. נטרי תרעין דלעיל לא שבקו לה, שומדי השערים של מעלה לא הניחו להקליפה להתדבק בהם, גוף קביה בה ואטיל לה בשיפולי ימא, גער בההסב"ה והשליכה למצולות ים. פידוש, שהסב"ה השפיע לאדה"ר המוחין דגדלות, שהמוחין הללו נזופים בהקליפה ומגרשים אותה למצולות ים, ששם מקום לילית קדמאה, ינמצא בזה, שנחבטל כל כחה של אותה הקליפה שנאחזה במים עליונים, ולא נשארה דק הקליפה הראשונה בלבדה.</p> <p>ק) ויתבת תמן עד דחטא אדם ואנתתיה כדין אפיק לה קביה משפולי ימא, ושלטא עד כל אינון רביי אפי זוטרי דבני נשא: וישבה הקליפה שם, במצולות ים, עד שחטאו אדם ואשתו, ואז הוציאה הקביה ממצולות ים, והיא שולטת על כל אלו התנוקות, שהם פנים קטנות של בני אדם, דאתחזון לאתענשא בחובי דאבוהון, חראוים להענש מחמת החטאים של אביהם. פירוש, כי אחר חטאו של אדה"ר, שהנחש הטיל זוהמא בחוה, והמוחין דחוה היו בחינת מים עליונים, הרי אז נפגמו שוב המים עליונים, דהיינו הספירות שהם למעלה מהמלכות, ונמצא שהקליפה הנ"ל, חזרה ועלתה משפולי ימא, דהיינו ממים תחתונים, ונאחזה במים עליונים, כמו שהיתה מסרם שהשיגו אדם וחוה המוחין דגדלות, שנאחזו אז במוחין דקטנות שלהם (כנ"ל בדיבור הסמוך) ולפיכך שולטת שוב על אינון רביי אפי זוטרי דבני נשא, כמו ששלטה מקודם על אנפי זוטרי דאדם וחוה.</p> <p>והטעם שנענשים על חטאים של אביהם, הוא</p>	<p>מאמר</p> <p>בעת שנתערבו במים תחתונים ונעשו ימ"ה, כנ"ל. וז"ש כיון דנפקת סלקא ונחמאת כיון שיצאה הקליפה עלתה וירדה. כלומר, בעת שיצאה סלקא ונאחזה במים עליונים, ואח"כ כשירד המסך מתחת אותיות א"ל למקומו והחזיר אותיות הי"מ למדרגתו (כנ"ל אות ס"ח) אז ונחמאת, ירדה הקליפה מהם, מטת לגבי אנפי זוטרי בעאת לאתדבקא בהו ולאצטיירא בגווייהו ולא בעאת לאפרשא מנייהו, והגיעה לפנים דקטנות, היינו לזו"ן בעת שיש להם מוחין דקטנות, ורצתה להתדבק בהם ולהצטייר בתוכם, ולא רצתה בשום אופן להסדר מהם. כי בעת שיש לזו"ן רק מוחין דקטנות יכולה הקליפה להאחו בהם. אכרש לה קביה מתמן ונחית לה לתתא כד ברא אדם, בעת שברא לאדם הראשון הפריד אותה הקביה משם, וירדה לה למטה דהיינו שירדה להיות רק כנגד המלכות כמו הקליפה ראשונה לילית קדמאה. וז"ש בגין לאתקנא האי בהאי עלמא, בכרי לחקן אותה בעולם הזה, דהיינו רק כנגד המלכות לבדה, ולא כלום למעלה ממנה.</p> <p>צט) כיון דחמת לחוה דקא מתדבקא בסטרוי דאדם דשפירו דלעילא, וחמאת דיוקנא שלים כיון שראתה הקליפה את חוה שהיא מתדבקת בצדו של אדם, שהוא היופי של מעלה, וראתה בהם צורה השלמה, דהיינו השלמות דמוחין דקטנות, פרחא מתמן ובעאת כמלקדמין לאתדבקא באנפוי זוטרי, פרחא ממקומה, שכבר ירדה למטה כנגד המלכות, ורצתה להתדבק כבתחילה במוחין דקטנות, של אדם וחוה, כלומר, כמו שרצתה מתחילה להתדבק במוחין דקטנות דזו"ג, כן (דמו"י דף י"ט ע"ב)</p>
--	--

ימא. *ושלטא על כל אינון רביי * אפי זוטרא, דבני נשא, דאתחזון * לאתענשא * בחובי דאכוהון. ואיהי אזלא * משטטא בעלמא, * קריבת לתרעי ג'ע דארעא, וחמת כרובים נטרי * תרעי דג'ע, * ויתבא תמן לגבי ההוא * ב להט החרב, בגין דהיא נפקת מטטרא דההוא להט.

קא בשעתא דההוא להט אתהפך, ערקת ומשטטת בעלמא, ואשתכחת רביי דאתחזו לאתענשא. * וחייכת בהו, וקטילת לון, ודא איהו בגריעו דסיהרא, דאזעירת * נהורא, ודא * מארת, כד אתיליד יקין לא יכלא

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) עיין ויקרא י"ט ע"כ ענין להט המרכ המתהפכת, (א) בחיבי דאכיהון, ח"ב רמחו רמס. ח"ג רג.

(ב) להט החרב, ח"א מו. נב: סא: רכא: רלב. רלו.

רמג: רנה. רסג. ח"ב כז: בא. קסו. רנג. רעא. ח"ג יבו יט: קז: ת"ז תקי טי צג תקי ט"ח צח: תק"ח קי טו שכד.

(ג) וחייכת בהו וקטילת לון, ח"ב רסו: ת"ז תקי גי בהשטות קט. ד) קין, ח"א טו לו. לו. נה קעה: ריב:

ח"ב לו. כסו, קסת, קפא, רלא: ז"ח בראשית ט טב שית. רוח טג טא שכד.

חלופי גרסאות: * נ"א ושלטה. * נ"א אנפי. * נ"א לאענשא. * נ"א ומשטטא. * נ"א קריבת לגבי ג'ע. * נ"א

תרעא. * נ"א ויתבת. * נ"א נהורה. * נ"א מארת חסר.

סאמר

הסילים

יהו מארת

וואיהי אזלא משטטא בעלמא, והיא הולכת ומשוטטת בעולם. קריבת לתרעי ג'ע דארעא, וחמת כרובים נטרי תרעי דג'ע, ויתבא תמן לגבי ההוא להט החרב, קרבת לשערי גן עדן חארץ, וראתה הכרובים שופרי שערי גן עדן, וישבה שם אצל להט החרב. בגין דהיא נפקת מטטרא דההוא להט, משום שהיא יוצאת מצד אותו הלהט. כלומר לפיכך הלכה הקליפה לשערי ג'ע ונתישבה אצל להט החרב המתהפכת, משום שכחה נמשכת מאותו הלהט החרב, וע"כ ישבה שם לכבל כחו.

קא בשעתא דההוא להט אתהפך ערקת ומשטטת בעלמא ואשתכחת

רביי דאתחזון לאתענשא: בשעה שאיתו להט החרב מתהפך לדין, בורחת הקליפה ומשוטטת בעולם ומוצאת תנוקות הראויים להענש. ונקרא להט החרב המתהפכת משום שמתהפכת מרחמים לדין ומדין לרחמים. וחייכת בהו וקטילת לון, וצוחקת בהם והורגת אותם. ודא איהו בגריעו דסיהרא דאזעירת נהורא, ודא מארת וזה היא עושה בשעת מיעוט הלבנה. שממעתת אורה, וזהו שכתוב מארת חסר ו' שהוא לשון כלה. כד אתיליד קין לא יכלא לאתדבקא ביה לבתר אתקריבת בהדיה ואולידת רוחין וטיסין בעת שנולד קין לא יכלה הקליפה להתדבק בו אלא אחיב נתקרבה אליו ונתחברה עמו, והולידה

הוא, כי אבות ובנים דנשמות בני אדם הם דוגמא לאורא וזוין דאצילות, וכמו שהקטנות וגדלות דזוין באים מאורא. שבעת שאמא מתמעטת למ"י ומורידה אתוון אל"ה לזוין, הריאז הזוין בקטנות וכל המוחין שלהם, הם דק אתוון אל"ה דאמא המלוכשים בהם, ואין להם מוחין מעצמם, ולעת גדלות, אמא מחזרת אתוון אל"ה שלה אצלה, ומשפעת להם מוחין דגדלות, ואז יש להם לזוין מוחין משל עצמם. כן הוא באבות ובנים דנשמות, שעד י"ג שנה אין להם לבנים שום רשות בפני עצמם, ונכחנים שעוד לא טעמו טעם חטא, כי כל הפגמים שלהם מוטלים על האבות, בדומה לזוין דקטנות. שאם הקליפות נאחזות בהם אז, הרי הן נאחזות דק באתוון אל"ה המלוכשים בהם, שהן אז כל המוחין שבהם, ואלו אוחיות אל"ה הן באמת של אורא, הרי שאורא סובלים מאחיות הקליפות ולא הזוין, וע"כ גם בבנים דנשמות, אם הקליפות נאחזות במוחין שלהם וממיתים אותם, הרי זה סגם האבות ולא של הבנים, כי אין עוד להבנים שום רשות בפני עצמם. אלא בעת שבאים המוחין דגדלות להבנים, דהיינו ב"ג שנה, אז נפטר אורא מהם, כי אז משיגים הבנים מוחין משל עצמם, בדומה לזוין, שהמוחין דגדלות נחשבים בהם כמוחין משל עצמם כנ"ל, שאז אם הקליפות נאחזות בהם, אין אורא סובלים עוד.

(וסויי דף י"ט ע"ב)

לאתדבקא ביה לבתר • אתקריבת בהדיה • ואולידת • רוחין • וטיסין
 (כ) * אדם, מאה ותלתין שנין, שמש ברוחין * נוקביה, עד דאתת • נעמה,
 ומגו שפירו דילה, טעו בני האלהים • בתרה. עזא ועזאל. ואולידת. מנייהו
 • ומנה אתפשטו • רוחין • בישין, ושדין בעלמא, • דאינון • אזלין • ומשוטטין
 • בליליא, • ואזלין בעלמא, • וחייכן בבני נשא, • ועבדי לון • דאושדון קרי
 ובכל אתר • דאשכתן בני נשא ניימין • יחדאין בביתא, • שרן עליהו, • ואחידן

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) רוחות וזדים המעופפים. (ב) מחשקת עם בני אדם
 כעם שימתם עד שהם כזים לירי קרי עי וילא כסת
 קמ"ח ע"ה

(א) אדם היל שנה-ברוחין נוכבית, ח"א נה נה
 קסט: ח"ב רלא: ח"ג מה: עה (ב) נעמה, ח"א טו נה:
 ח"ג טו ז"ח רות פא טב שכא. (ג) רוחין בישין
 ושדין, ח"א מו: נב. נדג. נה. צה. קסט: ח"ב יז: סה:
 קל. קנה, ח"ג מנ. מה: נא, עז, קי. קטנ. קעז, רמת. רנג. רטג, רסד. רסו. רעג. רעז. ת"ז חקי כ"א נה. חקי ס"ו צו.
 (ד) דאושדון קרי, ח"א נדו. נה. נו. סב. סט. קב. ריש: ח"ב קל. קנ. רטג ח"ג ז. ה) יחדאין, ח"א קסטו
 חלופי גרסאות: • נ"א קריבר, ונ"א אקריבת, ונ"א אתקריאת (אה"ל). • נ"א רוחין בישין. • נ"א מוטיף,
 אינון נוקבין. • נ"א אבתרה. • נ"א מוטיף, ומנייהו ומינה. • נ"א ל"ג בישין. • נ"א ואיחי, ונ"א
 ואיחי. • נ"א אזלי ונ"א אזלת, ונ"א אזלא. • נ"א וכשטא ונ"א ומשוטטת ונ"א משוטטין. • נ"א בלילית. • נ"א האלת,
 ונ"א האזלי ונ"א ואזלא. * נ"א וחייבת, ונ"א וחייכין, ונ"א וחייכי, • נ"א ועבדת. • נ"א דאשכתת. • נ"א שראת. • נ"א
 ואחידת, ונ"א ואחידת.

פאטר

הכולם

יחי כארת

פמנו רוחות, ורוחות מעופפות. פירוש בעת שנולד כין
 לא היה הרע ניכר בו כלל כמו שאמרה עליו חוה,
 פניתי איש את ה'. וע"כ לא יכלה שום פליפה
 להדבק בו. אלא מתוך שכבר היה הוהמא
 דחויא בחוה. מחמת החטא דעצה"ד, ע"כ נתערב
 גם בקין זוהמא דחויא הוה, עד שקם על הכל
 אחיו והרגו, ומאז נגדש מעל פני הארץ לארסא,
 כנ"ל בהקדמת הזהר דף ס"ב אות פנ"ג ואו
 נחדבקה בו הכליפה.

והולכות בעולם ומצחקות בבני אדם וגורמות
 להם שיוציאו קדי. ובכל אתר דאשכתן בני
 נשא ניימין יחדאין בביתא, שרן עלייהו
 ואחידן לון, ומתדבקן בהו ונטלי
 מנייהו תיאובתא ואולידן מנייהו, ובכל
 מקום שמוצאות אנשים ישנים ביחידות בבית,
 שורות עליהם ונאחזות בהם, ומתדבקות בהם,
 ומקבלים מהם חמדה, ומולידות מהם.

(כ) אדם, מאה ותלתין שנין שמש
 ברוחין נוקבין: אדם הראשון מאה

וביאור הדברים, כי טרם שבאה נעמה לא
 היו אלא אלו ב' קליפות הנ"ל, שהם, (א) לילית
 קדמאה, שנבראה מכה גניזת אור הראשון, שהיא
 רק בחינת מים תחתונים בלבד וכנגד המלכות
 בלבדה, ונבחנת שהיא מבחינת עולם הזה,
 כי עוה"ז הוא בחי' מלכות. (ב) היא הקליפה
 שיצאה ונבראה בעת שג' אותיות הי"ם נפלו
 למים תחתונים ונעשו ימ"ה, כנ"ל באות צ"ת,
 ונאחזה במים עליונים הללו ימ"ה, ואחר שיצאו
 מוחין דגדלות בזו"ן נפרדה ממים עליונים וירדה
 לעוה"ז למים תחתונים כמו לילית קדמאה, ובחטאו
 של אדה"ר חזרה ונאחזה במים עליונים, (כנ"ל
 דף צ"ז ד"ה ויחבת) ונכצא קליפה זו השניה, שיש
 לה אחיזה הן במים תחתונים מעת שנפלה
 לעוה"ז

ושלשים שנה שימש ברוחות נקבות הנ"ל. עד דאתת
 נעמה, ומגו שפירו דילה טעו בני
 האלהים בתרה, עזא ועזאל, ואולידת
 מנייהו, עד שכאה נעמה, שמחמת ימיה זנו בני האלהים
 אחריה, שהם עזא ועזאל, והעלידה מהם, מיני קליפות
 חדשות נוספות על קליפות הנ"ל, ווי"ש ומנה
 אתפשטו רוחין בישין ושין בעלמא
 דאינון אזלין ומשוטטין בליליא ואזלין
 בעלמא וחייכן בבני נשא ועבדי לון
 דאושדון קרי, וממנה נתפשטו רוחות רעות
 ושדים בעולם, שהן הולכות ומשוטטות בלילה,

לוו, ומתדבקן בהו, ונטלי מנייהו • תאובתא, • ואולידן מנייהו, ותו • פגעין ביה • במרעין, • ולא ידע, וכל דא בגריעו • דסהרא.
 (קג) • מארת, כד • אתתקנת • סהרא, • אתהפכן אתוון • אמרת ה' צרופה, מגן הוא לכל החוסים בו, מגן הוא, על כל אנון רוחין בישין, • וקסטירין, • דמשוטטי בעלמא, בגריעו דילה, לכל אינון דאחידן ביה בהימנותיה • דקב"ה.

דרך אמת

(6) רוחות ומוזיקים סופה וסערה המשוקטים בעולם.

חלופי גרסאות: • נ"א תיאובתא. • נ"א ואולידו, ונ"א ואוליד. • נ"א נבעיו. • נ"א מטיף במרעין בישין. • נ"א ולית ידיע, ונ"א ולא ידע • נ"א דסיתרא. • נ"א מטיף כתיב מארת, • נ"א אתקנת ונ"א אתתקנת. • נ"א סיהרא. • נ"א אתהמכת. ונ"א אתהפכו ונ"א מתהפך, • נ"א וסטירין. • נ"א דמשטטי. • נ"א ליג דקב"ה.

<p>מכיון שנכללת גם מארץ, יכולה להמיתם, אמנם קליפה הג' שכולה מאויר, דהיינו ממים עליונים, איז לה ענין להדרג ולהמית בני אדם אלא רק לסמאותם בטמאת קרי בלבד. אמנם מתוך שנעמה היא מבנות הארץ, וגם חלקה מעורב באלו הרוחות ושדין, ע"כ יש להם כח להביא מחלות רעות על האדם, אבל לא להמיתם. ונתבאר, שקליפה א' אין ענינה אלא להמית בני אדם. וקליפה ב' המעורבת גם מעליונים יש לה כח לסמאות בקרי וכו' להמית התנוקות. וקליפה הג' יש לה כח רק לסמאות בקרי, ולא להמית. אלא שיכולה גם להביא מחלות על בני אדם. אמנם מדרך הקליפות להתחבר זו עם זו, כמ"ש במקום אחר.</p> <p>קג) מארת כד אתתקנת טהרא אתהפכן אתוון, אמרת ה' צרופה מגן הוא לכל החוסים בו: הכתוב מארת, שהוא קללה, הנה כשנתקנת הלבנה, נתפכו אותיות מארת, לאותיות אמרת בסו"ה אמרת ה' צרופה וגו'. מגן הוא על כל אינון רוחין בישין וקסטירין דמשוטטי בעלמא בגריעו דיקה לכל אינון דאחידן ביה בהימנותיה דקב"ה. מגן הוא על כל אלו הרוחות רעות ובעלי הדין המעופפים בעולם בעת מיעוט הלבנה. לכל אלו המחזיקים בו באמונתו של הקב"ה. קסטירין פירושו בעלי הדין המענישים, מלשון ראהו קסדר אחד (שבת מ"ט) והיינו כמו שאומר לעיל באות ס"ט אתברי קליפה למוחא שפירושו שהקליפה קודמת להמוח שהיא סיבה לגילוי המוחין, כנ"ל. כי הקליפה הנקרא מארת מטרים תיקון</p>	<p>מאמר</p> <p>לעוה"ז, והן במים עליונים מחמת חטאו של אדם הראשון.</p> <p>ווי"ש אדם מאה ותלתין שנין שמש ברוחין נוקבין, והיינו בב' קליפות הנ"ל (ולחלן ברסויי דף ג"ד ע"ב, וכן בס' אחיי מות ע"ו ע"א) אומר להדיא ששימש בב' דוחין נוקבין, כי לא היה עוד בעולם יותר מב' קליפות אלו. עד דאתת נעמה וכו', ומנה אתפשטו רוחין בישין ושדין בעלמא וכו', שממנה נולדה מין קליפה חדשה, מכח הפגם שבעזא ועזאל, והיא נאחזת במים עליונים בלבד, כי עזא ועזאל בחינת מים עליונים הם שנפלו לעוה"ז. ווי"ש שם בזהר אחרי מות ע"ו ע"ב וז"ל ואתקרי נעמה, מינה נפקו רוחין ושדין אחרנין ואינון תליין באוירא וכו' שאלו הרוחין ושדין שנולדו מנעמה תלויים באויר, שהוא בחי' מים עליונים ואין להם מהארץ כלום. ונמצא עתה ג' מיני קליפות (א) שכולה מארץ, (ב) שיש בה מארץ ויש בה מאויר, (ג) שכולה מאויר, וע"י הלן כדיבור הסמוך.</p> <p>ותו פגעין ביה במרעין ולא ידע, וכל דא בגריעו דסיהרא: יעוד שאותם הקליפות מוזיקים אתו במחלות והאדם אינו יודע, מאין באה לו המחלה, וכל זה בעת מיעוט הירח. פירוש, כי נתבאר לעיל כדיבור הסמוך שג' מיני קליפות יצאו כאן, (א) כולה מהארץ (ב) חציה מארץ וחציה מן האויר (ג) כולה מאויר, עש"ה. ותדע שהמיתה נמשכה מקליפה קדמאה, שכולה מארץ, בסו"ה מעפר אתה ואל עפר תשוב. ובחינת מיתה לתנוקות שלא טעמו טעם חטא באה מהקליפה השניה, שחציה מעליונים וחציה מתחתונים, כי (רס"י דף י"ט ע"ב)</p>
--	---

קד) שלמה מלכא, כד נחית * לעמקא דאגוזא דכתיב * אל גנת אגוז ירדתי, נטל * קליפה דאגוזא, ואסתכל בכל אנון * קליפין, * וידע דכל אנון * ענוגין, דהנהו רוחין * קליפין דאגוזא, לאו איהו, אלא לאתדבקא בבני נשא, * ולאסתאב לוי, דכתיב יותענוגות בני אדם שדה ושדות.

קה) תו תענוגי בני אדם, דמתענגי בשינתא דליליא, נפקא מנייהו שדה ושדות, וכלא אצטריך קביה למברי בעלמא, * ולאחקנא עלמא בהו, וכלא מוחא * לגו, * וכמה * קליפין * חפיא למוחא * וכל עלמא כהאי גוונא, עילא ותחא. * (קו) מריש רזא דנקודה עלאה, עד סופא דכל דרגין, * כלהו * איהו * דא לגו מן דא, ודא לגו מן דא, עד דאשתכח דהאי * קליפה להאי, והאי להאי.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) תרומה קימ ע"כ ותקונים תקון כ"ד וריש תקון כ"ו. * לעמקא דאגוזא, ז"ח בראשית א טב שיא. ב) אל גנת אגוז, (שה"ש ו') ח"א מה ח"ב טו רלג: רנה ת"ז (ב) מנחת יצורה דף קלה ע"ג.

חקי כ"ר סט: חקי כ"ה עא. חקי כ"ו עא, ז"ח בראשית ט טר שמה. יח טא שלג. רוח טג טא שכא. טב עטו. ג) כליפה דאגוזא, ח"א רטבו ח"ב קמו רלג: ת"ז חק יח לו. חקי כ"ה ע: עא חקי נ"ח צב, חקי ס"ט ק"ו. חקי עז קכג, (יתודא דאגוזא) ח"א מה ח"ב טו רנד, רנט, ז"ח בראשית טו. יח. שה"ש עז ד) ותענוגות בני אדם, (קהלת ב') ח"ב קעט. ה) כליפין דפיא רכוחא, לעיל דף צ"ו ציון א. ו) מוחא וקליפה, ח"ב סט: קה. ריג. רלג ת"ז חקי ס"ט קה: קט.

חלופי גרסאות: * נ"א לעומקא. * נ"א קלטה. * נ"א קלפין. * נ"א מוסיף, ואסתכל דכל אינון לא נבראו וידע. ונ"א וידע ואסתכל דכל אינון לא נבראו אלא מעיני גא. * נ"א מוסיף ענוגין וחפניקין, ונ"א ותענוגין. * נ"א קלפין. * נ"א ולאסתא, ונ"א מוסיף ולאסתאבא ולאסתאה. * נ"א ולאחחכנא. * נ"א מוסיף, לגו וקליפה לבר. * נ"א קלפין. * נ"א חפיין ונ"א חפייה. * נ"א מוסיף עילאה. * נ"א כלא. * נ"א מוסיף, דא לבושא לרא ודא לרא, דא מוחא לגו מוחא וקליפת, רוחא דא לגו וכו', ונ"א כלא איהו דא לגו מן דא, ודא לרא, דא מוחא לגו וכו'.

יהי סאתר

הסולם

סאתר

קה) תו תענוגי בני אדם דמתענגי בשינתא דלילה נפקא מנייהו שדה ושדות, עוד יש לפרש הכתוב, שמתענוגי בני אדם המתענגים בשינת הלילה יוצאים ונולדים מהם שדה ושדות.

וכלא אצטריך קביה למברי בעלמא ולאחקנא עלמא בהו: והכל היה צריך החקיה לברוא בעולם, דהיינו כל אלו הסליפות הנ"ל, ולתקן העולם בהו, וכלא, מוחא לגו וכמה קליפין חפיא למוחא, והכל הוא כמו האגוז, מוח בפנימיות והרבה קליפות מסכבות את המוח. וכל עלמא כהאי גוונא, עילא ותחא. וכל העולמות הם בזה האופן, דהיינו כמו האגוז, מוח בפנימיות והרבה קליפות מסכבות אותו, למעלה ולמטה, כלומר הן בעולמות עליונים והן בעולם הזה, כמ"ש לפנינו.

קו) מריש רזא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין, כלהו איהו דא לגו

מן דא ודא לגו מן דא: מראשית סוד בקודה העליונה

חיקון הנוקבא דז"א הנקי לבנה, * הוא עצמה נהפכת להיות כגן על בני אדם אחר תיקון הנוקבא, ואותיות מאר"ת נהפכו לאותיות אמר"ת, ונעשתה למגן וכו'.

קד) שלמה מלכא כד נחית לעומקא דאגוזא, דכתיב אל גנת וגו':

שלמה חמלך, כשירד לעומק סוד האגוז, בסויה אל גנת אנון ירדה וגו', נטל קליפה דאגוזא ואסתכל בכל אנון קליפין וידע, דכל אנון ענוגין דהנהו רוחין קליפין דאגוזא, לאו איהו אלא לאתדבקא בבני נשא ולאסתאב לון, לקח קליפת אגוז והסתכל בכל אלו הכליפות שבו, וידע שכל עיקר התענוגים של אלו הרוחות שבסליפות האגוז, אינו יותר אלא להתדבק בבני אדם, ולטבא אותם. דכתיב ותענוגות בני אדם שדה ושדות, שמשמעות הכתוב שתענוגות השדים הוא רק לבני אדם לבד, דהיינו שמסרם המקרא, ודורשו כמו שהיה כתוב, ותענוגות שדה ושדות הוא בני אדם.

(רמ"י דף י"ט ע"ב * דף כ"י ע"א)

קז) * נקודה קדמאה * הוא נהירו פנימאה, דלית * ליה שיעורא, למנדע זכיכו ודקיכו ונקיו דיליה, עד דאתפשט פשיטו, * וההוא פשיטו דההיא נקודה, אתעביד חד ב היכלא לאתלבשא ההיא נקודה, נהירו דלא ידיע * לסגיאז * זכוכא דליה.

קח) * היכלא דאיהו לבושא לההוא נקודה סתימא, * איהו נהירו דלית ליה שיעורא, ועם כל דא, לאו דקיק וזכיך איהו, כההיא נקודה קדמאה טמיר וגניז, ההוא היכלא * אתפשט פשיטו * אור קדמאה, וההוא פשיטו * איהו לבושא לההוא היכלא * דקיק וזכיך פנימאה יתיר.

מסורת הזהר

(א) נקודה קדמאה, לעיל דף חציון אישי"ג ב) היכלא, לאתלבשא—נקודה, ח"א טו.

חלוסי גרסאות: * נ"א הוה, * נ"א לת, * נ"א מוסיף, מניה, נ"א מוסיף, וההוא פשיטו מניה, * נ"א זכיכו דיליה, * נ"א מוסיף, היכלא דא, * נ"א איהו, * נ"א מוסיף, כר אתפשט, * נ"א מוסיף, דההוא אור, * נ"א מוסיף, פשיטו דאיהו אור קדמאה, * נ"א מוסיף, דאיהו נהירו דקיק

דרך אמת

(ב) לרוב זכות.

יחי מארח

הסולם

מאמר

זכיכו ודקיכו ונקיו דיליה: נקודה ראשונה, שהוא א"א, הוא אור הפנימי, שאין לו שיעור להבין ולדעת את הזכות, והזכות, והטהרה שלו, כי ע"כ נקרא א"א חכמה סתימאה, משום שנסתם ונעלם ככל המדרגות שמתחתיו, ואפילו מפרצופי אצילות, עד דאתפשט פשיטו, וההוא פשיטו דההיא נקודה אתעביד חד היכלא, עי שנמשט התפשטות, מא"א שה"ס נקודה, והתפשטות הזו של אותה הנקודה, נעשית היכל אחד, הנקרא פרצוף אור"א עלאין, המלביש לא"א מפה עד החוזה שלו, כנ"ל דף ח' ד"ה וכד"ן, שמקיף אותו כמו היכל ע"ש, לאתלבשא ההיא נקודה נהירו דלא ידיע לסגיאז זכוכא דיליה, שנעשה היכל, להתלבשות אותה הנקודה שהיא אור בלתי מושג לרוב חוכמת שבת, כי ההיכל שהוא פרצוף אור"א עלאין, מסיפין ומלבושים לא"א מפה עד החוזה, ששם בחינת בינה ותו"מ דא"א, שיצאו מראש א"א אל הנוף שלו, ונמצאים מתלבשים בפרצוף אור"א, הרי שא"א מתלבש בהתחתון שלו שהוא אור"א, ואור"א נעשו לחיצוניות אליו.

קח) היכלא דאיהו לבושא לההוא נקודה סתימא איהו נהירו דלית

ליה שיעורא: ההיכל, אור"א, שהוא לבוש לאותה נקודה הסתומה, שהוא א"א, הוא אור שאין לו שיעור, כלומר שגם אור ההיכל שהוא אור"א, הוא בלתי נודע ובלתי מושג, ועם כל דא לאו דקיק וזכיך

העליונה, שהוא אריך אנפין, ער סוף כל המדרגות, כולם הם, זה בחיך זה, וזה בחיך זה, עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי, ער שנמצא שזה קליפה לזה וזה לזה, קליפה, פירושו חיצוניות ולבוש, כמו הקליפה המלבשת את הפרי.

פירוש, כי ידעת שמכח עלית המלכות והמתקתה במקום בינה, נתבקעו כל המדרגות לשתיים, שכו"ח נשארו בהמדרגה, ובינה ותו"מ נפלו להמדרגה שמתחתיה ונתלבשו שם, (כנ"ל דף ח' ד"ה ויה והנך סיבא ע"ש), והלבשה זו נשארה גם בעת גדלות, שע"כ עולה התחתון למקום העליון, משום שמלביש לבינה ותו"מ דעליון, (כנ"ל דף ט"ו ד"ה ההוא ע"ש), הרי שבינה ותו"מ דכל מדרגה מתלבשים במדרגה שמתחתיה, ונעשה כל תחתון לבחינת קליפה, כלומר לבחינת חיצוניות, על בינה ותו"מ דעליון, ונ"ש, כלהו איהו דא קגו מן דא ודא קגו מן דא עד דאשתכח האי קליפה להאי והאי להאי, ועליה זו של המלכות, הבוקעת את המדרגות, מתחלת מאריך אנפין הנקרא נקודה עלאה, (כנ"ל דף ו' ד"ה אחר ע"ש), וע"כ אומר מריש רזא דנקודא עלאה וכו', ולא למעלה מנקודה עלאה, כי עתיק הוא גם בבחינת לא בקע, כנ"ל, ומכ"ש בה"פ א"ס שאין שם בחינת בקע כלל.

קז) נקודה קדמאה, הוא נהירו פנימאה דלית ליה שיעורא למנדע

(דסו"י דף ג ע"א)

(ט) מכאן ולהלאה אתפשט דא בדא, ואתלבש דא בדא, עד דאשתכח דא לבושא * לדא, ודא לדא, דא מוחא ודא קליפה, ואעיג דדא לבושא, אתעביד איהו מוחא, לדרגא אחרא, וכלא כגוונא דא, אתעביד הכי לתתא, עד * כי * בצלם דא, איהו בר נש בהאי עלמא, מוחא * וקליפה, רותא וגופא, וכלא איהו תקונא דעלמא. *

(קי) כד הות סיהרא בשמשא * בדבקותא חדא, * הות סיהרא * בנהירו. כיון * דאתפרשא מן שמשא, ואתפקדת על * חילהא. * אזעירת * גרמה אזעירת

מסורת הזהר

(א) בצלם, ח"א יגו יד, טו, כב, כד, ס: רנב, רסו, ח"ב עה: ח"ג מת, קדו, קיו, קכב, קנט, רכבי, שז, שת, ת"ז תקי מ"ז פג: תקי נ"ז צ: תקי ס"ב צה, תקי ס"ז צח, תקי ס"ט צט, קי"א, קטו.

חלופי גרסאות: * נ"א ליג לדא ודא לדא, * נ"א די, * נ"א וקלפת, * נ"א מוסיף ועלמא הכי הוא, * נ"א באחריותא, * נ"א ליג תות, * נ"א מוסיף, בנהירו רב, ונ"א בנהירו רבכאן רב, * נ"א דאתפרשת, * נ"א מוסיף, על כל, * נ"א אזעיר, * נ"א גרמא, ונ"א גרמא.

יהי סאר

הכולם

סאמר

אליו. ואעיג דדא לבושא, אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא, ואעיג שזו לבוש להעליון שלו, מ"מ נעשה למוח למדרגה האחרת, דהיינו להתחתון ממנו, כי אר"א הנחשבים ללבוש לא"א, נעשו למוח ופנימית לישסות, וכן ישסות שהוא לבוש לאר"א, נעשה מוח לז"א, וכן ז"א שהוא לבוש לישסות, נעשה מוח אל הנוקבא שלו.

וכלא כגוונא דא, אתעביד הכי לתתא, וכעין זה לגמרי, נעשה ג"כ למטה, דהיינו

בעולמות התחתונים בי"ע, כי הנוקבא דאצילות נתלכשה בבריאה, ובריאה ביצירה ויצירה בעשיה, וכן נשמתו של אדם מתלבשת בהרות, והרוח בנפש וגוף, עד כי בצלם דא איהו בר נש בהאי עלמא מוחא וקליפה, רוחא וגופא, וכלא איהו תקונא דעלמא, עד שבצלם הזה נמצא גם בן אדם בעולם הזה, פוח וקליסה, שהיא הרוח והגוף, וכל זה הוא לתיקו העולם, פירוש, שענין התלבשות המדרגות זו בתוך זו שחיצוניות דעליון נעשה פנימית לתחתון כל זה הוא לתיקון העולם, כי זולת זה לא היה אפשר כלל שזו"י, ומכ"ש בני האדם, יוכלו להשיג מוחין עליונים (כניל דף ז' ד"ה וכבר).

(קי) כד הות סיהרא בשמשא בדבקותא חדא, * הות סיהרא בנהירו:

כשהיחא הלבנה עם השמש בדביקות ביהו, היחא הלבנה באור שלה, פירוש מתחלה היו ז"א ונוקביה המכונים

וזכין איהו כההיא נקודה קדמאה טמיר וגניז, ועם כל זה, אינו רק חן כהאור של נקודה ראשונה, שהוא א"א, שהוא צפון וטמון, ההוא היכלא אתפשט פשיטו אור קדמאה, היכל הזה נהפשת התפשטות אור הראשון, פירוש, שהיכל הזה, שהוא אר"א, נתפשט ונאצל ממנו פרצוף ישסות, שבו נגלה אור הראשון, המבואר בהכתוב ויאמר אלכיס יהי א ר ויהי אור, כי יצא ה' מאויר דיליה ואשתאר אור (כניל דף מ"ה ד"ה כ"י), וההוא פשיטו איהו לבושא לההוא היכלא דקיך וזכין פנימאה יתיר, והתפשטות ההיא, שהוא פרצוף ישסות, הוא לבוש לאותו ההיכל הדק והזך, שהוא אר"א עלאז, שהוא יותר פנימי מישסות, דהיינו כניל, שבינה ותו"מ דאר"א ידרו ונתלבשו תוך ישסות, הרי שגם אר"א מתלבשים בתוך התחתון שלו, והתחתון נעשה לחיצוניות אליו.

(קט) מכאן ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא:

מכאן, מישסות ואילך, נתפשט זה בזה ונתלבש זה בזה, הכונה הוא על ז"א ונוקביה, שבינה ותו"מ דישסות ידרו ונתלבשו בזו"י, ונעשו זו"י חיצוניות לישסות, עד דאשתכח דא לבושא לדא ודא לדא דא מוחא ודא קליפה, עד שנמצא שכל המדרגות זה לבוש לזה זה לזה, זה מוח וזה קליפה, כלומר, זה פנימי המכונה מוח, וזה חיצון המכונה קליפה (דפו"י דף כ"י ע"א)

• נהורא, ואתכרון • קליפין על קליפין. לגניזו דמוחא, וכלא תקונא דמוחא, עי' יהי * מארת • חסר. וכל דא לתקונא • דעלמא, ודא הוא דכתיב • להאיר על הארץ. *

קיא) גיעש אלקים את שני המאורות הגדולים, ויעש רבויא ותקונא דכלא כדקא יאות. את שני המאורות הגדולים. בקדמיתא בחבורא חדא, רזא מסורת הזהר

(א) מארת חסר, לעיל דף צ"ה ציון די ושי' ב) להאיר על הארץ, ח"א לו. קסכ, ז"ח בראשית סו טג שסב. פ"ז טג שנא ג) ויעש אלקים ונו, (בראשית א') ח"ב קמו' רלת. ת"ז תקי ח' כ, ז"ח בראשית סו טד שא יתרו לו טב שסב. שה"ש ע' טד שמה תק"ח קיב טג של.

חלוסי גרסאות: * ג"א נחורה, וביא נחורתא. * ג"א ואתכסמן. * ג"א קלפין על קלפין. * ג"א מוסיף, חסר כתיב. * ג"א מוסיף, דעלמא וראי. * ג"א (כאן חסר).

פאזר

הסולם

יהי מארת

אלו הקליפות יצאו בסוד קליפה קדמה לפירי.

פאזר ב' המאורות הגדולים

קיא) ויעש אלקים וגו', ויעש, ריבויא ותקונא דכלא כדקא יאות:

ויעש פירושו. גדלות ותקון הכל כראוי. והיינו ע"ד שביאר לעיל (דף ס"ה ד"ה מ"יו) אשר יה"י, יורה על כטנות, כי לשון עתיר, יורה על הכנה והכשר, והכטנות הוא הכנה על הגדלות. אבל ויה"י, או ויעש, יורה על גמר הדבר, וגדלות, עש"ה. כן מבאר כאן, אשר יהי מארת, יורה על המיעוט ויציאת הקליפות. והכתוב ויעש, יורה על השלמה ותיקון, דהיינו הגדלות.

את שני המאורות הגדולים, בקדמיתא בחבורא חדא: הכתוב שני המאורות

יורה שמתחילה היו ב' המאורות שהם ז"א ונוקביה, בחיבור אחד, כלומר בקומה שוה, כנ"ל בסמוך. ולא היו צריכים זה לזה. רזא דא שמא שלים כחדא, הו"ה אלקים אע"ג דלא איהו באתגליא אלא בארח סתים. זה סוד שם חסלם. הו"ה אלקים, באחר, ואע"פ שהוא אינו בהתגלות אלא בדרך סתום.

פירושו. כי השמות הו"ה אלקים, יורו על ז"א ונוקביה, שהם בקומה שוה מנים בפנים, במוחין דגדלות. אמנם כאן הכתוב מדבר בעת שהז"א ונוקבא בקומה שוה, במצב אחוריים, שפירושן שיש להם מוחין דחכמה, אבל אינם מאירים בהנוקבא משום חוסר לביש יקר דחסדים, וע"כ מצד אחד, נכחנים שה"ס הו"ה אלקים שפירושו שם שלם, להיותם במוחין דחכמה, כי כל השלמות הוא מאור החכמה. ומצד אחר נכחנים שהם בהעלם המוחין, כי החכמה אינה יכולה להאיר

הכוכבים שמש ולבנה, בקומה שוה ודבוקים זבי, בסו"ה את שני המאורות הגדולים כמי' לפנינו, וז"ש כד הות סיהרא בשמשא בדבקותא חדא הות סיהרא בנהירו. כי או היה להנוקבא, המכונה לבנה, כל האור שלה, ולא היתה צריכה לקבל כלום מז"א. המכונה שמש. אמנם לא יכלה הנוקבא להשאר במצב הזה, ונתמעטה מאורה וירדה לעולם הבריאה, ונעשתה שם ראש לשועלים, שהן ספירות דבריאה, כמי' לפנינו, וז"ש כאן. כיון דאתפרשא מן שמשא, ואתפקדת על חילהא, אחר שנחפרקה הלבנה מהשמש, דהיינו שירדה לעולם הבריאה ונסקדה לראש על צבאות דבריאה. אזעירת גרמה, אזעירת נהורא, ואתכרי קליפין על קליפין לגניזו דמוחא, מיעטה את עצמה ומיעטה האור שבה, ונבראו קליפות על קליפות, דהיינו קליפות רבות, אלו למעלה מאלו, כדי לגנוז את המוח. דהיינו כמו שנתבאר (לעיל דף ע"א ד"א וההוא) שמכל מיעוט ומיעוט שנעשה באורות הנוקבא, נברא קליפה, ע"ש אלו הקליפות הן בסוד קליפה הקודמת למוחא, כנ"ל, וז"ש, לגניזו דמוחא. שאלו הקליפות מעלימים אור המוחין. וכלא תקונא דמוחא, וע"ד יהי מארת חסר, והכל נעשה לזיסון אור המוחין, שזולת הקליפה לא היה מתגלה הפירי כנ"ל. ועל כן כתיב יהי מארת חסר, שהוא לשון הקללה, משום אלו קליפות שיצאו בסיבת מיעוט הלבנה שהיא הנוקבא, וכל דא לתקונא דעלמא, ודא הוא דכתיב להאיר על הארץ. וכל זה נעשה לתיסון העולם, וע"כ כתיב להאיר על הארץ. כי

דא * שמא * שלים כחדא * ידויד אלקים, אעיג * דלא איהו באתגליא אלא בארח סתים.

קיב) הגדולים * דאתבריאו * בשמא, דא * כדא, לאתקרי בהו * שמא דכלא, נ * מצפץ מצפץ, אלין שמהן עלאין, י דתליסר מכילן דרחמי. הגדולים אלין

מסורת הזהר

דרך אמת

א) שמא שלים-הוייה אלקים, ח"א מהו ח"ב קסא: ריד. רנה רנה: ח"ג עש. קלה: רסר. רסט: ו"ח סה טב שיט תק"ח קה טב שכא. ב) מצפץ מצפץ, ח"ב צב קלבו רסב. ח"ג רשא. ת"ז בהקדמה טו. תקי כ"א סא. תקי ס"ט קא. תקי ע' קלא
ג) על י"ג מדות רחמים ור"ל סאלו ב' שמות, הם ב' מדות מ"ג מדת'ר כוודע, [והרש"ב כתב כי פ"י הרב האר"י ז"ל אל תקון א' רחום ב' ומנון ג' ופשיט].
חלופי גרסאות: * נ"א רוא דשמא וליג רא. * נ"א שמא קדישא. * ג"א מוסיף, ידוידויר אלקים ודא אקרי אהייה. * נ"א דלאו. * נ"א דאתרביאו * נ"א בדא. * נ"א רוא דכלא.

א) מנחת יהודה ק"ב ופרדס כשער מיעוט הירח וזהר תרומה קט"א ע"א ב) סס ידויד' בל"ת כ"ג הוא מלפץ, לפי דרכנו אל תב רחום נספי וחנון פספטס ארץ תגל אסיס תימי ורכ פגש חסד סחק ולמת סתיא נלר טהג חסד סחק לאלסיס כחכומי נס"א סבת עון זפט ופסע פ"כו והפאה ססנתץ ונקה פטרץ. ג) על י"ג מדות רחמים ור"ל סאלו ב' שמות, הם ב' מדות מ"ג מדת'ר כוודע, [והרש"ב כתב כי פ"י הרב האר"י ז"ל אל תקון א' רחום ב' ומנון ג' ופשיט].
חלופי גרסאות: * נ"א רוא דשמא וליג רא. * נ"א שמא קדישא. * ג"א מוסיף, ידוידויר אלקים ודא אקרי אהייה. * נ"א דלאו. * נ"א דאתרביאו * נ"א בדא. * נ"א רוא דכלא.

מראות דסילים

מאטר האולם ב' הסאורות

ביאור השמות מצפ"ץ מצפ"ץ

ותחילה צריכים לדעת ענין פרצוף השערות דאריך אנפין מה הוא. וכבר נתבאר ענינו בהרחבה בתלמוד ע"ס שיעור י"ג. והענין הוא, כי כבר מובא לעיל, שאע"פ שג"ר דע"ב אינם יכולים להשאר בא"א ובכל פרצופי אצילות, מ"מ המה מחויבים לצאת בו' בתחילת הזווג, ואי אפשר שיתגלו הוי"ק דע"ב מבלי שירגלו תחלה הג"ר דע"ב, (כנ"ל דף ס' ד"ה אמנם עש"ה) אלא שהן מסתלקות תכף מהפרצוף. והוא מטעם, שאין להן כלים בפרצופי אצילות שיוכלו להתלבש בהם, כי הג"ר האלו נמשכים רק על המלכות דצמצום א', ומלכות זו אינה מגולה כלל למטה מעתים דכורא ואין אור בלי כלי, וע"כ מוכרחות תכף להסתלק מהפרצוף.
ונידע, שאין ענין הסתלקות נוהג רק בהאור ישר של הקומה, אבל האור חוזר שבה המלביש לע"ס דאור ישר, אינו יכול להסתלק למעלה

להאיר בלי לבוש יקר דחסדים (דהיינו כנ"ל בהקדמה הזהר דף טז אות י"ד ובהסולם) ויש שמא שרים כחדא הויה אלקים, אעיג דלא איהו באתגליא אלא בארח סתים, כי ב' המאורות, זו"ן, הם בשם שלם הויה אלקים, אלא השם אלקים אינו מאיר בהתגלות רק בדרך סתים, כי החכמה אינה מאירה בשם אלקים, שהיא הנוקבא, מטעם חסרון לבוש החסדים דהיינו כמ"ש שם, (שאז נבחן שהשם אלקים עמוק וסתים בשמא. עש"ה).

קיב) הגדולים, דאתרביאו בשמא דא כדא לאתקרי בהו שמא

דכרא, מצפ"ץ מצפ"ץ. הכתוב הגדולים, יודה כי הו"ן נהגלו בשם, זה כוונתו, דהיינו בכומה שוה. שיקרא בהם השם המיוחד הכל, שהוא מצפ"ץ מצפ"ץ כלומר שיכילו מאלו השמות מצפ"ץ, שהו"א יסבל ממצפ"ץ, היכני, והנוקבא ממצפ"ץ השמאלי, ואז הם נפראים ב' המאורות הגדולים. פירושו, השם הויה בתמורה דא"ב של א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"צ ר"פ ז"ע ח"ס ט"נ י"מ כ"ל, הוא מצפ"ץ, כי יוד, תמורתה מ', ה' תמורתה צ', ו' תמורתה פ', וכן ה' אחרונה תמורתה צ', הרי מצפ"ץ. והם נבחנים בב' פאות ימין ושמאל דראש א"א. כי י"ג מדות הרחמים שבתורה שהם אל רחום וחנון וכו' נבחנים ב"ג תקונים של שערות דיקנא דא"א. וקודם י"ג מדות הרחמים כתוב בתורה ב' שמות הוי"ה הוי"ה, אשר חלופיהם בא"ת ב"ש הוא מצפ"ץ מצפ"ץ כנ"ל, ואומר ארין שמהן עלאין דתליסר מכילן דרחמי, שהם שמות עליונים וקודמים ל"ג מדות הרחמים. דהיינו ברומה אל השערות דפאות הראש, שהן עליונים לשערות י"ג תיקוני דיקנא. וביאור הדברים עיין במראות הסולם כאן.

הגדולים, אלין אתרביאו וסלקין לעילא, בגין דאינון עלאין מרזא עלאה, השמות

אתרביאו, וסלקין לעילא בגין, דאינון עלאין מרזא עלאה, וסלקין לתועלתא

מראית הכולם

למעלה, מחמת עוביות ודיז שיש בהאריה, ולפיכך גם כאן, לא נסתלק אלא האור ישר דכומת ג"ר דע"ב, אבל האריח שבונשאר בהראש דא"א גם אחר הסתלקותן דג דע"ב. אמנם מאחר שהאריח הזה הוא לגמרי חושך בלי אור, כי האור ישר שלו נסתלק, לכן הוא נבחן שם בהכלים דראש דא"א לפסולת וע"כ דוחה אותו תכף לחוץ מהראש, ונשאר בו אחיזה מועטת בהעור דראש בכחינת שערוח דאש והנה נתכאר לך היטב חומר השערות דא"א ממקורו. ועי' היטב בענין זה בתע"ס שיעור י"ג דף אלף ס' באור פנימי ד"ה קוצין ונימין. כי אין כאן המכוס להאריך.

והנה אחר שהשערות נאחזו בהעור של הראש דא"א, קבלו תכף גם התיון של בקיעת המדרגה שבו, אשר המלכות דפרצוף השערות עלתה למקום בינה שבו, והבינה ותו"מ שבו יצאו מבחינת הראש דא"א לגמרי ובאו לבחינת גוף. כי נתפשטו עד החזה שבגוף, והן הנסראות שערות דיקנא דא"א. באופן שב' הספירות כתר וחכמה דפרצוף השערות נשארן הראש דא"א, והן הנסראות שערות רישא דא"א, וג' הספירות בינה ותו"מ שיצאו מהראש דא"א נעשו לייג תקוני דיקנא דא"א שה"ס י"ג מדות הרחמים, שביאורם מבואר בארוכה בתע"ס שיעור י"ג מרף אלף ס"ז אות קס"ח ואילך עד ס"פ.

ותדע שכל המוחין דהארת חכמה דפרצופי

טאמר המורם ב' הסאורות מצפ"ץ נקראים גדולים, כי נתגדלו ועלו למעלה, משום שהם עליונים הבאים מסוד העלין. פירוש, כי הכתוב הגדולים משמע שעתה עשה אוהם גדולים ומקודם לכן היו קטנים. ואומר ששורש גדלות זו הוא מב' השמות מצפ"ץ. שהם סוד שערות דיקנא שנכדלו ויצאו משערות רישא מסבת המלכות דע"ס דשערות. שעלחה במקום בינה דע"ס דשערות, וע"כ יצאו ונכדלו בינה וחור"מ דשערות לבחינת גוף דא"א, שזה נבחן לקטנות של ע"ס דשערות, ואח"כ לעה גדלות, שא"א הוריד המלכות ממקום בינה דשערות בחזרה למקימה בסיום, או חזרו השערות דיקנא ועלו לראש, ונתקנו בסוד מצפ"ץ מצפ"ץ. ונבחן בזה, שעתה נתגדלו על ידי חזרתם לראש א"א, וע"כ נקראים אלו השמות בשם, הגדולים, כי עתה נתגדלו ומקיד"כ לכן היו קטנים.

ווי"ש אל"ן אתרביאו וסדקין לעידא,

דהיינו כנ"ל, שמקידם לכן, כששערות דיקנא היו בגוף, הרי היו קטנים, כי אפילו שערות שנשארן בראש א"א, לא היה בהם אלא ב' אורות רוח ונפש כב' כלים כו"ח. משא"כ עתה כשעלו שערות דיקנא ונתחברו לשערות רישא, הרי קנו מדרגה שלמה דע"ס כה"ב זו"מ, ונעשו שניהם גדולים. הרי ששמות מצפ"ץ יורו על קטנים

אצילות תלויים בשערות דיקנא, הנ"ל, שבהיותם נפולים בגוף דא"א כנ"ל, אז אין בכל הפרצופין דאצילות רק ו"ק בחסרון ראש, (חוץ מא"א עלאין המתוקנים בג"ר דבינה כנ"ל בדף י"א ד"ה ביאור) ולעת גדלות, אז מוריד א"א את המלכות משערות רישא שלו בחזרה למקומה, דהיינו בסיום השערות דיקנא, ואז חוזרים השערות דיקנא לבחינת ראש דא"א, במדרגה אחת עם שערות רישא, ונתקנו שם בימיו ושמאל, שסיום שערות רישא נבחן בפאה הימנית דא"א וה"ס מצפ"ץ ימני. וסיום דשערות דיקנא נבחן בפאה השמאלית דא"א, וה"ס מצפ"ץ השמאלי. ועי' עליה זו דשערות הדיקנא מחגלים מוחין דו"ק שפירושם הארת חכמה בלי חסדים, בכל פרצופי אצילות, שאינם עיד מוחין דמדת הרחמים, כי אין החכמה מאירה בלי לבוש החסדים, וע"כ הם מכונים מצפ"ץ מצפ"ץ שהם תמורת השם הויה בצירוף א"ת ב"ש כנ"ל, שזה יורה שהמוחין הולכים ומתקטנים, כמו המספר דתשר"ק, אבל המספר דא"ב ביושר, הולך ועולה, (כמ"ס בוהר (רומה דף קל"ב ע"ב, ע"ש) ואח"כ על ידי מ"ן חדשים נמשכים אורות החסדים, ואז נעשים ב' שמות מצפ"ץ לב' שמות הויה שהם רחמים, שהם ב' השמות הויה הקודמים לייג מדה"ר שבתורה, ואז מושפעים משערות דיקנא דא"א המוחין דגדלות לכל פרצופי אצילות, בסוד י"ג מדות הרחמים, הכוללים לכל המוחין דגדלות הנוהגים בשתא אלפי שני עד גמר התיקון.

דעלמא • דאתקיימא בהון עלמין, כגוונא דא, שני • המאורות תרווייהו כחדא סליקו ^ה • ברבותא חדא.

קיג) • לא אתיישב סיהרא • לגבי • שמשא • דא אכסיף מקמי דא, סיהרא אמרה • איכה תרעה, שמשא אמרה איכה תרביץ בצהרים, שרגא זעירא אכדין

דרך אמת
 חמטלה ורוממות. ^ה
 (א) איכה תרעה, (שיר השירים א') ח"ג יו: קצוו.
 ז"ח נב טג שב, שה"ש ע"י טג שב שח שיו שלה, טד שה, עא טא שו שמח.
 חלופי גרסאות • נ"א לאתקיימא. * נ"א מוסיף, המאורות חסרי. * נ"א ברבויא. * נ"א ולא אתיישבת. * נ"א
 נ"וסיף סיהרא דא. * נ"א מוסיף שמשא דא, אכסיף מקמי ה' סיהרא אמרה וכי' ול"ג דא אכסיף
 מקמי דא (ר"ז). ונ"א דאכסיף מקמה סיהרא אמרה איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים שרגא זעירא אכדין ינהיר בצהרים
 שלמה אהיה כעוטיה אכדין אהוי בכסופא וגוי' (אה"ל).

מסורת הזהר
 ב המאורות
 האולם
 מאמר

ממצפ"ץ הימני, להייתי ככחינת שערות רישא, והנוקבא מקבלת ממצפ"ץ השמאל, להייתה ככחינת שערות דיקנא. ואו נעשו הז"א ונוקבא למדרגה אחת זה ימין וזה שמאל, כעין שנחבאר לעיל בב' השמות מצפ"ץ. ולכן אימר הכתוב ויעש וכי' הגדולים, שעשה אותם לגד. לים בקומה שוה. וכבר נחבאר לעיל במראות הסולם שגדלות זו נבחנת רק למיחין דו"ק, להיות החככה בלי לבוש החסדים, שמשום זה הם נקראים מצפ"ץ. שהוא תמורת הויה ההולך ומתמעט. וכן כל י"ג מדה"ר כגון אל, ת"ך, רחים, נכס"י. כמ"ש בתק"ח צ"ח אלא שאח"ז ע"י עליה מין מחדש נמשך לבוש החסדים, ואו חוזרים שמות מצפ"ץ לשמות הויה, וכן כולם, ונעשו רחים. ואו מקבלים רוז"ן מהם המוחין דג"ר פב"ס אמנם כבר אינם בקומה שוה, כי עתה הנוקבא צריכה לקבל מהז"א. אבל עתה מכונים הזו"ן הויה אלקים שמא שלים. קיג) לא אתיישב סיהרא לגבי שמשא, דאכסיף מקמה, לא שקטה הלבנה אצל

קטנים שנחגדלו ועלו למעלה דהיינו לראש דא א. וז"ש בגין דאינון עלאין מרוא עלאה, כלומר, מש"ם זה יכלו שערות דיקנא לעלות ולהתחבר בשערות רישא, משום שהם בימת מסוד העליון, דהיינו מהראש דא"א, אלא שנתמעטו מקדם מחמת עלית המלכות למקום בינה, וע"כ יצאו מהראש כנ"ל, ולפיכך יתכן שעתה אחר חזרת המלכות למקומה, הם יכולים לחזור ולעלות למדרגתם הקודמת שכבר היו בה. וע"י היטב במראות הסולם כאן. וז"ש וסלקין לתועלתא דעלמא, דאתקיימא בהון עלמין, והם לתועלת העולם, כי העולמות מתקיימים בהם פירוש, כי העליה של שערות דיקנא להראש דא"א, הוא לתועלת הזו"ן המכונים עולם כי על ידי עליהם דשערות דיקנא מתקיימים העולמות, שהם זו"ן. כלומר, כי לולא תיקון זה דירידה ועליה שנעשה ע"י עלית המלכות למקום בינה, לא היו הזו"ן ראויים לקבלת המוחין, שהוא כל קיומם. כמ"ש לעיל דף ד' ר"ה וכבר ע"ה.

השמש, שהיתה בושה מפניה, סיהרא אמרה, איכה תרעה ואיכה תרביץ בצהרים, שרגא זעירא אכדין ינהיר בצהרים. הלבנה אמרה להשמש, איכה תרעה וגוי', דהיינו נר קטן איך יאיר בצהרים שלמה אהיה כעוטיה אכדין אהוי בכסופא (ה"ג באה"ל והגרסא שבדוסוסים מוטיעה) שלמה אהיה וגו' איך אהיה בחרפה כדין אזעירת גרמה למהוי רישא לתתאי, דכתיב צאי קך בעקבי הצאן, אמר לה הקב"ה: זילי ואזעירי גרמך או מיעטה את עצמה להיות ראש לתחתונים, שכתוב צאי לך וגוי', אמר לה הקב"ה: לכי ומעטי את עצמך

כגוונא דא שני המאורות תרווייהו כחדא סליקו ברבותא חדא, כעין זה. שבב' השמות מצפ"ץ, היו גם כן שני המאורות שבהכתוב, שהם זו"ן, ששניהם כאחד עלו בגדלות אחת. פירוש שהכתוב מדבר, בעת שהז"א מחזיר בינה ותו"מ שלו, הנפולים במקום הנוקבא, ומעלה אותם בחזרה למדרגתו, ונעשה גדול בע"ס שלמות, הנה אז גם הנוקבא, שהיתה מלבישה לכינה ותו"מ דז"א הנפולים עולה עמהם למדרגת הז"א, ואז הם מקבלים ממצפ"ץ מצפ"ץ, הז"א מקבל (וטו"י דף כ' ע"א)

* צהיר בצהרים, שלמה אהיה כעיטיה, * אכדין * אהוי בכסופא, כדין אזעירת גרמה למהוי רישא לתתאי, דכתיב * צאי לך בעקבי הצאן, אל הקביה בזילי ואזעירי גרמך.

קיד) ומתמן גלית לה נהורא, בר משמשא, * דבקדמיתא הוו יתבי כחדא בשקולא, לבתר, אזעירת גרמה, * בכל אנון דרגין דילה, אע"ג דאיהי רישא

מסורת זוהר

(א) צאי לך בעקבי הצאן, ח"ג ינו קצו קצת, ז"ח רות נב טד שב, שהיש עי טג שמא, טד שלה, עא סא שנא טב שטו. (ב) זירי ואזעירי גרמך, ח"א לר. ז"ח בראשית יד טא שכו, שה"ש ע"א טא שי שכר. (ג) לית ליה נהורא, ח"א לא. קפא. רלג. רלו. רמט: רנאו: ח"ג קיג: ת"ז חק' מ"ד טב:

חלוסי גרסאות: * ג"א ינהיר. * ג"א אכדין אחא, * ג"א ליג אהוי. * ג"א דהא בקדמיתא כחדא יתבי בשקולא (אה"ל). ונ"א דהא דבקדמיתא כחדא הוו יתבי בשקולא (ד"ז). ונ"א דבקדמיתא יתבי בשקלא (ד"מ). * ג"א דבכל.

מאמר

הסדר

בי חסאורות

חדש. שתהיה ראויה לקבל המיחין דגדלות מן ז"א בעלה, ואז נגמר מביקשה מצד אחד, שהשיגה חכמה וחסדים יחדיו כמו שרצתה. אמנם מצד הב', הרי הוא נתמעטה בהרבה, כי מכח כנין חדש הזה, לית לה מגרמה ולא מידי אין לה עוד שום אורות מעצמה, אלא שצריכה לקבל הכל מ"א בעלה. וטעם הדברים תמצא בתע"ס שיעור ט"ו, כי הוא ענין ארוך מאד.

וע"ש כדף אלף ש' צ"א חשובה ז'.

קיד) ומתמן לית לה נהורא בר משמשא

ומשם ואילך, אין לה אור מעצמה חוץ

ממה שמקבלת מהשמש. דהיינו כמ"ש למעלה בדיבור הסמיך, ע"ש. דבדקמיתא הוו יתבי כחדא בשקולא, לבתר אזעירת גרמה בכל אנון דרגין דילה, שמתחלה היו רביקים כאחד בקומה שוה, ואח"כ מיצטה את עצמה מכל המדרגות שלה. כלומר שאבדה כל מדרגותיה, ויצאה לחוץ מעולם האצילות, כנ"ל בסמיך. אע"ג דאיהי רישא עלייהו. דהא לית אתתא בריבויא בר בבעדה כחדא, אע"פ שהיא ראש על עולמות התחתונים בי"ע, מ"מ נכחנת שאברה כל מדרגותיה. כי אין חשיבות לאשה וולת להמצא ביהו עם בעלה. כלומר. כיון שנפרשה הנוקבא מ"א בעלה ויצאה מאצילות לבריאה, הרי זה אבדן כל מדרגותיה, כי מה שנעשית לראש בעולם הבריאה. אין זה שום חשיבות אצלה, להיותה שם בפ"דא מ"א בעלה שבעולם האצילות.

רעיה או מרעה, פירושו אור החסדים, המקובל מפה ולמטה, וחסר מאור הראש. רביצה, פירושו ו"ק דכלים החסר נה"י (כנ"ל דף ע"ט ד"ה רוא) צהרים, היא כינוי אל אור החכמה. דהיינו בדומה לאור השמש בצהרים, העומד כראש כל אדם, ואינו עושה צל כל שהוא, כן אור החכמה מאיר לכל הרוחות, ומסיר כל הצללים. וכבר נתבאר בדיבור: וסמוך, שבסיד הכתוב ב' מאורות הגדולים. דהיינו בעת שהנוקבא היתה עם הוא בקומה שוה, היתה או בבהינת אחורים, כי אע"פ שהיתה גדולה כמו הז"א, דהיינו שהיה לה אור החכמה, מ"מ לא היתה החכמה מאיר בה. מפני חסרון אור החסדים, ולפיכך לא אתיישבא סיהרא לגבי שמשא, כי לא יכלה הנוקבא לסבול המצב הזה, וטענה, שהז"א ימשיך לה את אור החסדים, וי"ש איכה תרעה ואיכה תרביץ בצהרים, שפירושו איכה תמשיך אור החסדים המכונה רעיה ורביצה בעת הצהרים, בעת שמאיר אור החכמה כי היתה רוצה בחכמה וחסדים ביחד, וי"ש שלמה אהיה כעוטיה, אכדין אהוי בכסופא, כי היתה בושית לעמוד במצב הזה. כדין אזעירת גרמה למהוי רישא לתתאי. או אמר לה הקביה לך ומעטי את עצמך, והיא מיצטה את עצמה, ויצאה מחוץ לעולם אצילות, ונעשית בכחינת ראש לעולמות התחתונים. הנקראים בי"ע. ופנימיותה עלתה למין ולעיבור מחדש אל אר"א, ונבנתה בבניי (דטו"י דף כ"א)

עלייהו • דהא לית אתתא בריבויא • בר • בבעלה כחדא • את המאור, הגדול יוד, ואת המאור הקטן, א קים, סוף כל דרגין, סופא, דמחשבה. בקדמיתא אתרשים • איהו לעילא, באתוון דשמא קדישא, את רביעאה דיליה, ולבתר אזעירת גרמה, לאתקרי בשמא • דאלקים.

קטו) ועם כל דא, סלקא • לכל סטרין • לעיל באת ה' בחבורא דאתוון דשמא קדישא, לבתר אתפשטו דרגין, מסטרא דא, ומסטרא דא דרגין דאתפשטו מסטרא • דלעיל, אקרין ממשלת היום. דרגין • דאתפשטון מסטרא • דתתא, אקרין ממשלת הלילה.

קטז) ואת הככבים, שאר חילין ומשריין, דלית לון חושכנא, * דכלהו • תליין בההוא רקיע השמים. ג • חי העולמים, דכהיב ויתן אותם אלקים

מסורת הזהר

א) את המאור הגדול-הקטן, ח"ב כללו קטו: ראו. ח"ג קטו: רעה: ת"ז חקי ס"ט קח. ב) הליין-רכיע השמים, ח"א לד. ג) חי העולמים, ח"א דו. ו. כח: קסד. רזו: ריאו: רנב: ח"ב רעו. ח"ג יו. רכה. רל. רמג: רמדי רמה. רמו. רנ. רנו. רסה. רעב. רעיו: רעה. רטבו: שו: ת"ז בהקדמה א. ב. גו. ה. יג. סו. סז. חקי י"א כה חקי י"ג כס ת"ז י"ח לא. לב. לו. חקי י"א מהו. מהו. מהו. גו. גז. נהו: נו: גט: חקי כ"ב סד: סה: סח. חקי מ"ז סז: חקי ס"ט קי. ז"ח שה"ש סד טא שלט תק"ח קא טג שכנ. קו סד שלב קטו טא שכא קיו סד שלד. ד) ויתן-ברקיע השמים, ח"א לד. קסב. קסה. קצו: רלה. רנב.

חלוסי גרסאות: • נ"א לינ דהא עד את המאור. • נ"א בר כד בעלה בהדה. • נ"א בעלה. • נ"א איהו. • נ"א אלקים. • נ"א ככל. • נ"א לעילא. • נ"א דלעילא • נ"א דאחטטו. • נ"א דלתחא. • נ"א וכלהו: • נ"א לינ טכאן עד מלכווא דדוד.

ב' הסאורית

הסלם

מאמר

להקרא בהשם אלקים. כנ"ל בריבוי הסמך. ע"ש קטו) ועם כל דא סלקא לכל סטרין, לעיל באת ה' בחבורא דאתוון דשמא קדישא, לבתר, אתפשטו דרגין מסטרא א ומסטרא דא, ועם כל זה, הנוקבא מאירה מכל הצדדים, מאירה מלמעלה, דהיינו מטרים המיעוט, בעוד שהיתה אות ה"ת שבחיבור אותיות השם הקדוש, הו"ה, ולאחר כך, שנתמעטה, נתפשטו המדרגות מצד זה ומצד זה. כלומר, שמאירה מצד היותה מלפנים הית, דהו"ה, ומאירה מצד היותה עתה שם אלקים דרגין דאתפשטו מסטרא דלעיל אקרין ממשלת היום, דרגין דאתפשטון מסטרא דתתא אקרין ממשלת הלילה, המדרגות שנתאששו מצד שהיתה למעלה, דהיינו ה"ת דהו"ה, נקראת ממשלת היום. והמדרגות שנתפשטו מצד היותה עתה למטה, דהיינו השם אלקים, נקראת ממשלת הלילה, וביאורו אלו המדרגות המחפשטות בממשלת היום וממשלת הלילה יתכאר להלן באות קליד בד"ה וכאור גדול. קטו) ואת הככבים, שאר חילין ומשריין דלית לון תושבנא, דכלהו תליין

את המאור הגדול הו"ה, ואת המאור הקטן אלקים, סוף כל דרגין, סופא דמחשבה: את המאור הגדול שבהכתוב, הוא ו"א הנק בשם הו"ה, ואת המאור הקטן שבהכתוב, הוא הנוקבא הנקראת עתה בשם אלקים, כי נעשתה לסיום כל המדרגות לסוף המחשבה. דהיינו לסוף של עולם האצילות הנק, מחשבה. כלומר, מה שהיו הו"א וניקביה בתחילה בקומה שוה, בסו"ה ב' המאורות הגדולים, הנה עתה אחר המיעוט, נעשה הו"א בשם הו"ה, והנוקבא נתמעטה ונעשתה לסיום האצילות, דהיינו המכונה לנקודה תחת היסוד דו"א. הנמצאת בסיום האצילות, והיא נקראת עתה בהשם אלקים, הרומז לדין.

בקדמיתא אתרשים איהו לעילא באתוון דשמא קדישא, את רביעאה

דיליה: בתחלה גרסמה הנוקבא למעלה כו"א, באותיות השם הקדוש הו"ה, באות הרביעי של השם, שהנוקבא היתה ה' תתאה של השם הו"ה. דהיינו בעת שהיתה עם הו"א במדרגה אחת, היתה ה"ת של השם הו"ה ולבתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלקים ולאחר כך מועטה את עצמה (רמזי דף כ"י ע"א)

ברקיע השמים * להאיר על הארץ, * דא ארץ עלאה, לתחא כדוגמא דא חי העולמים, ודא להאיר על הארץ, דא ארץ תתאה, כדוגמא דלעיל, קיז) מלכותא * דרוד, אתתקן ביומא דא, * רגלא וסמכא רביעאה

דרך האמת

(ח) עמוד ורגל הרכישי לכסא העליון נתקן על תקוט.

מסורת הזהר

(א) דוד, ח"א ה. גה. עג. עט. סבו. מט. צא. צט. קלב. קנא. קסת. קעג. קצות. ר. רז. רלג. רמת. ח"ב כו. לא. ענ. צח.

קוו. קח. קמ. קמד. רכז. רלבו. רלת. ח"ג כגו. כז. לה. נו. עת. קצות. רז. רכב. רכג. רמו. רטבו. רפר. רצב. ת"ו תקי. י"א כה. כז. תקי. כ"א. נג. סב. ז"ח לך. כה. טג. שמת. יתרו. לו. טב. שמה. טג. שג. רות. פ. טד. שיג. פא. טא. שכח. טד. שח. (ב) רגלא וסמכא רביעאה דכרסייא, ח"א ה. סט. צט. רנט. ח"ג קסב. ז"ח יתרו. לו. טג. שג.

חלופי גרסאות: * נ"א ליג מכאן עד מלכותא דרוד. * נ"א ליג מכאן עד הלכותא דרוד. * ג"א מוסיף, ודא הוא רגלא

סאמר

הסילם

ב' הסאורות הגדולים

אין שם שני ארס (ע"י לעיל רף פ"ה ד"ה ולפיכך) בי אין להכפיל דברים.

בהוא רקיע השמים, חי העולמים, דכתיב ויתן אותן אלקים וכו': (ה"ג ברפוסים הראשונים. וליג דא ארץ עלאה וכו' עד כדונמא דלעיל, כגירסת הרפוסים שלפנינו. ונראה שגליון היה והמדפוסים הכניסוהו בפנים. כי הוא ענין מיוחד המתבאר באורך להלן בזהר ויצא, בדפו"י דף קס"ב ע"ב ע"ש) הכתוב ואח הככבים, יורה על שאר צבאות ומחנות המלאכים, שאין להן מספר, וכולם, הן שיש להם מספר והן שאין להם מספר, תלוים באותו רקיע השמים, שהוא יסוד דו"א, הנק' חי העולמים, שנאמר ויתן אותם וגו'. ביאור ענין מספר, ובלי כספר, ע"י לעיל בהקדמת הזוהר, דף כ"ב ד"ה בכספר.

קיז) מלכותא דרוד, אתתקן ביומא דא, רגלא וסמכא רביעאה

דכורסייא: מלכות בית דוד נתקנה ביום הזה, ביום רביעי, שהוא רגל רביעי ואזן רביעי של הכסא אתתקנו אתוון ואתיישבו על דוכתייהו, שאז נזקנו האוחיות, ונתיישבו על מקומם כראוי. פירוש, כי נתבאר (לעיל דף פ"ד ד"ה פני אדם) אשר אלו ד"ס נה"מ המתבררים ועולים להשלים ע"ס של המ"כית בעת גדלותה, הם סוד ד' החיות הנושאות את הכסא, כי הם משלימים הע"ס של הכסא, שהוא המלכות, ונושאות אותה לזווג עם ז"א. ומטעם זה מכונים ג"כ ד' רגלי הכסא. וספירת הנצח הי"ס פני אריה, וספירת הוד הי"ס פני שור, וספירת היסוד הי"ס פני נשר, וספירת המלכות הי"ס פני אדם. עש"ה עוד נתבאר שם שפני אדם הוא שלם בהמלכות, רק בבחינת מחזה ולמעלה שלמלכות, אבל מבחינת מחזה ולמטה שלמלכות

ואלו ב' הבחינות שבמלכות הי"ס מלכות בית דוד שה"ס יום רביעי. ומלכות בית יוסף שה"ס יום השביעי. ואלו הן ב' הבחינות שבמלכות שהוא רביעאה לאבות. לחגית, והיא שביעאה לבנין, לתנהיגי שמחזה ולמטה, שהיא בסוף כל הספירות. כמ"ש בזהר חדש תולדות בס"ת וז"ל, ובית דוד וכו' רביעאה איהי ביומין, ויוסף איהו שביעאה, עש"ה. כי בחינת מחזה ולמעלה שבה, שזני ארס נמצא שם בשלמות נכחן למלכות בית דוד ויום ד'. ובחינת מחזה ולמטה שבה, החסר מפני אדם. הוא נכחן למלכות בית יוסף ויום ז' וז"ש שמלכותא דרוד אתתקן ביומא דא. שביום ד' דמעשה בראשית נתתקן רק מלכות בית ד"ה, שהיא בחינת מחזה ולמעלה של המלכות, שפני אדם נמצא שם בכל השלמות, אבל מלכותא דיוסף עוד לא נתקנה וע"כ נבחת מלכותא דרוד, שהוא רגלא וסמכא רביעאה דכורסייא. בי פני ארס הוא רגל רביעי של הכסא, שהיא הכולל של כולם. וזולתו אין זיווג דגדלות בזו"ן. (כג"ל דף פ"ד ד"ה פני עש"ה) ולפיכך אתתקנו אתוון, היינו התיקון הא' של המלכות בסוד ב' המאורות הגדולים, שאז נאמר לה לכי ומיעטי את עצמך. ואחר המיעוט קבלה מה"א המיחין דגדלות ואז ואתיישבו על דוכתייהו, וחזרו אותיותיה לבחינת א"ב ביושר, דהיינו שקבלה המוחין מבחינת הוי"ה ביושר, כנ"ל. וכ"ז נתתקן רק למלכותא דרוד בלבדה.

• זכורסייא, אתתקנו אתוון, • ואתיישבו על דוכתייהו. • ועם כל דא עד יום שתיתאה, דאתתקן דיוקנא דאדם, תקונא כדקא יאות, • לא אתיישב בדוכתיה, וכדין אתתקן • כורסייא עלאה, וכורסייא תתאה, ועלמין כלהו אתיישבו • בדוכתייהו, ואתוון כלהו • אתתקנו • על גלגלוי, בִּפְשִׁיטו • דטופסירא דקוטרא:

דרך אמת

(ה) כהתפשטות ליוך קשר עליון מסוד האלילות נתייחד הכל על יסודו כלאוי.

מסורת הזהר

(א) כורסיא עלאה—תהאד, ח"א רמב, רמב, ח"ג רמב, רמב, (כ' כורסון) ח"א רמב: ח"ב צא. (רתיכאעלאה וחחאה) ח"א קצה, ח"ג רמב, תק"ח קד טד שכד קא. טב

שלו, שמא. (ב) פשיטו—דקוטרא, ח"ג רמב: (קוטרא) ח"א קסא, ז"ח רוח עז טב שכא.

חלופי גרסאות: • ג"א דכרסיא, • ג"א ואתיישרו. • ג"א ל"ג מבאן עד תקונא, ונ"א ויא הוא. • ג"א לאתיישוב. • ג"א גורס כאן בדוכתייהו וחנינן מן יומא שתיתאה אתוון כלהו. • ג"א בטופסירא. • ג"א דקוטרא, ונ"א דדיוקנא.

בי המאורות

המלם

פאטר

עלמין ב"ע, והתחוננים מושרשים במחזה ולמטה שלה, וע"כ אינם יכולים לקבל מבחינת מחזה ולמעלה של המלכות, שאין להם שורש שמה, אלא רק מבחינת מחזה ולמטה של המלכות, ששורשם שם. ולפיכך מטרים שהמלכות בית דוד, שה"ס מחזה ולמעלה, נכללת בכית יוסף, שמחזה ולמטה, אינה יכולה להשלים את התחוננים. והזכילות זה נעשה ביום הששי, ואז נשלמה מלכות בית דוד בכל צרכה.

חה אמרו כאן. ועם כל דא עד יום שתיתאה, דאתתקן דיוקנא דאדם, תקונא כדקא יאות, כי אז ביום הששי, נכללה מלכותא דדוד שמחזה ולמעלה עם בחינת מלכותא דיוסף שמחזה ולמטה, ואז יצאו מהמלכות צורת האדם התחתון דהיינו הנר"ג דאצילות שלו כראוי, וכדין אתתקן כורסייא עלאה וכורסייא תתאה, ואז נתקנו ב' הכסאות של המלכות, דהיינו כורסיא עלאה, שהוא מחזה ולמעלה שלה, וכורסיא תתאה שהיא מחזה ולמטה שלה, (כ"ל דף ס"ז ד"ה אמנס). כי נכללו זה בזה, ועלמין כלהו אתיישבו בדוכתייהו וכל העולמות נתיישובו במקומם, דהיינו ג' העולמות ב"ע התחוננים עלו והלכישו לג' סרצופי אצלות, ששם מקומם האמיתי. ואתוון כלהו אתתקנו על גלגלוי בפשיטו דטופסירא דקוטרא, וכל האותיות נתקנו על גלגלוי וצירופיהן. בפשיטו ציור הסבך של הקשר שהיה בתאותיות. פירוש, שכל עוד שהדינין

ועם כל דא, עד יום שתיתאה, דאתתקן דיוקנא דאדם, תקונא כדקא יאות, לא אתיישב בדוכתיה: ועם כל זה, מטרים יום הששי, שאז נתתקן צורת פני אדם תיקן שלם כראוי, לא נחישבה עוד המלכות במקומה. וכדין אתתקן כורסייא עלאה וכורסייא תתאה, ועלמין כלהו אתיישבו בדוכתייהו, ואז ביום ו', נתקן כסא העליון וכסא התחתון, והעולמות כולם נתיישובו במקומם. ואתוון כלהו אתתקנו על גלגלוי, בפשיטו דטופסירא דקוטרא, וכל האותיות נתקנו על גלגלוי, בפשיטו ציור הקשר המטבכי, שהיה בהאותיות.

פירוש. אע"פ שעיקר השלימות היא במלכותא דדוד, להיותו שלם, בפני אדם, שהוא רגל רביעי שה"ס התיקין שביום ד', כנ"ל בסמוך, מ"מ אינו נשלם כל צרכו מטרים שנכלל במלכות בית יוסף, שהוא יום השביעי. כמיש בזהר הרש תולדות הנ"ל. ובית דוד וכו'. רב עאה הוא ביומין, ויוסף איהו שביעאה, אבל כד אתכליל ביה ביוסף, ויהיב ליה תוספות תפנוקא מבי מלכא אקרי אוף איהו שביעאה: מלכות בית דוד נבחן לרביעי דמעשה בראשית, ויוסף הוא יום השביעי, אבל כשמלכות בית דוד נכלל ביוסף, ויוסף נותן לו תוספות עונג מבית המלך, נקרא גם מלכות בית דוד יום השביעי. עשית. והטעם הוא, כי עיקר תקונא ושלימותה של המלכות הוא בשלימות התחונין שבג' (דמ"י דף כ' ע"א) דף כ' ע"א.)

סיח) *ויומא רביעאה, איהו יומא מאיס *מבונים, כד"א *אבן מאסו
 הבונים, *הה"ד בני אמי נחרו בי. *דהא נהורא דא אזעירת *גרמה, ונהירו
 *דילה, וקליפין *אתקנו על דוכתייהו, *כל אינון נהורין דנהרין. כלהו תליין
 בהאי רקיע השמים, לאתקנא בהו כורסייא דדוד.
 (קיט) אלין נהורין *מציירן ציורא דלתתא, *לאתקנא ציורא דכלהו דאנון

מסורת הזהר

(א) אבו מאסי ח"א כד. עב. פט. קצו. רלא. רמו. רמה. רנט. רסר. ח"ב קנה. רלכ. ח"ג קמב. קנבו קסב. רמנו
 רמת. רעט: ת"ו תקי הי כ. תקי י"ח לבו תקי כ"א סא. תקי ס"ג צה. תקי ס"ט קיב תקי ע' קבט: תקי וי בהשמטות קמח
 (ב) בני אמי נחרו, (שה"ש א.) ח"א פט: ריט. ח"ג מהו גטו

חלופי גרסאות: * ג א וביומא. * נ"א מבנים. * ג"א וכחיב. * ג"א דא נהורא דאזעירת גרמה. * ג"א גרמא. * נ"א
 דילה. * ג"א אחתקנו * נ"א וכל. * נ"א ל"ג מציירן. * ג"א לאתחקנא.

כ"י המאורות

הסולם

מאמר

מלכות דדוד. פירוש כי סוד רקיע השמים, הי"ס
 הסיום החדש מצמצום ב', (כנ"ל דף ס"ח ד"ה חמש)
 שמכת זה נמשכים כל המוחין דגדלות שיצאו
 בשתא אלפי שני, כי מכח סיום הזה נפלו
 אתון דאל"ה מ"שורת לזו"ן, שלעת גדלות
 נמשכו עמהן הזו"ן למקום בינה, וקבלו המוחין
 שלהם ממקום בינה. ולולא זה לא היה שום
 מציאות שיהיו מוחין דגדלות אל הזו"ן (כנ"ל דף
 ז' ד"ה וכבר) הרי שכל המיחין שיצאו על המסך
 דצמצום ב', הנקרא רקיע השמים, לא היו אלא
 בכדי לתקן המלכות בלבדה, כי הספרות
 שלמעלה מהמלכות יכלו לקבל כל האורות גם
 מצמצום א', ואינם צריכים לרקיע השמים.
 עש"ה. וי"ש כל אינון נהורין וכו', לאתקנא
 בהו כורסייא דדוד. כי הספרות שלמעלה
 ממנה אינם צריכין לרקיע השמים כלל.

(קיט) אלין נהורין מציירן ציורא דלתתא:

אורות אלה דמלכותא דדוד. מציירים הציור
 שלמטה, כלומר להמדרגות שהם מכחינת מחזה
 ולמטה של המלכות, שאין שם פני אדם (כנ"ל דף
 ס"ו ד"ה שנאן) דהיינו שהמדרגות שמחזה ולמטה,
 עולים ונכללים במלכותא דדוד שהוא פני אדם
 שמחזה ולמעלה, (כנ"ל דף ס"ו ד"ה אמנם). ציור,
 פרו וו שיעור קימה של איזה מדרגה. מציירים
 פירושו כמו מזדווגים, כי בסוד הזווג יוצאות
 המדרגות בציור הראוי, על פי חכונת אותו הזווג,
 לאתקנא ציורא דכדהו דאנון בכללא
 דאדם, ציורא פנימאה, לתקן ציור של כל
 אלו שהם נכללים בפני אדם, בציור פנימי.

דכל

שהדיגין היו מקושרים וכסובכים בהאותיות, היו
 האיתיות בלי סדרים והיו בהפוכא, והשם הויה
 האיר רק בבחינת מצפ"ן, ואחר שהוסרו הדינים
 מהם, או אתתקנן על גלגלוי, שהאירו
 האותיות של שם הויה כסדרם ביושר כראוי,
 וכן כל האותיות שבה. וזה נכחן שהוסר הסבך
 מעליהן.

קיח) ויומא רביעאה איהו יומא מאיס
 מבונים כד"א אבן מאסו וגו':

יום הרביעי, שהוא מלכות דדוד, הוא יום שנמאס אל
 הבונים, כמו שכתוב אבן מאסו הבונים וגו', וכן כתיב
 בני אמי נחרו בני פירוש, אבן היא שם המלכות
 בקטנותה, הבונים הם הצדיקים המתקנים את
 המלכות, ובונים פרצופה שתהיה ראויה לזווג
 עם ז"א. ואומר הכתיב שמתחילה היתה מלכות
 דדוד נמאס אל הבונים, והוא מטעם דהא
 נהורא דא אזעירת גרמה ונהירו דילה,
 וקליפין אתתקנו על דוכתייהו, שהרי
 מאור הזה, דהיינו המלכות, מיעטה את עצמה
 והאור שלה, והקליפות נתקנו במקומן. ומחין
 זה שנחנה מקים ליציאת הקליפות ושליטתן,
 היתה נמאסת מתחילה בעיני הצדיקים הבונים
 איתה. אלא אח"כ אחר שנתקנה בבנין פכ"ס
 עם הז"א נאמר עליה, היתה לראש פינה.
 כל אינון נהורין דנהרין, כלהו תליין
 בהאי רקיע השמים, לאתקנא בהו
 כורסייא דדוד, כל אלו המאורות המאירים,
 בשתא אלפי שני, כולם תלויים ברקיע השמים
 הזה, בכדי לתקן עמהם כסא דדוד, דהיינו
 (דפו"י דף כ"י ע"ב)

בכללא דאדם, ציורא פנימאה. * דכל ציורא פנימאה אקרי הכי. ומהכא כל ציורא דאתכליל * באתפשטותא דא, אקרי אדם, * הה"ד * אדם אתם, אתם קרוין אדם, * ולא שאר * עמין עכו"ם.

קכ) * וכל ב רוחא אקרי ב אדם, רוחא דסטר קדישא, גופא דיליה * לבושא איהו, וע"ד כתיב י עור ובשר תלבישני וגו', * בשרא דאדם * לבושא איהו. ובכל אתר כתיב בשר אדם, אדם לגו, בשר, לבושא * דאדם * גופא דיליה. קכא) * סטרין דלתתא, דאתהתך בהתוכא דרוחא * דא, * אצטיירו מניה

מסירת הזהר

דרך אמת

א) רוחות שלמטה שיש בשניהם הם מלטייריס בלזיר א) (א) אדם אתם, יחזקאל ליה, ח"ב כה: סו. קכ. רעה: ח"ג צח. והיינו בנזוף הנהמות כמבואר. קכה. קמו. ריט. רכז: רלח ב) רוחא אקרי אדם, ח"ב עו. ג) אדם רוחא—גופא לבושא, ח"א כב. ח"ב עו. קינ. ה) עור ובשר תלבישני, איוב י, ח"א כב. ח"ב עז: עה: קינ: ח"ג רכב. רמו. ת"ז תקי טי צג:

חלופי גרסאות: * נ"א הכלהו ציורא אתקרי אדם וכל ציורא דאתכליל באתפשטותא דא אתקרי אדם הה"ד וכו' (אה"ל). * נ"א באתפשטו. * נ"א ליג מכאן עד רוחא דסטר קדישא. * נ"א ושאר עמין לאו אינון אדם. * נ"א אומין. * נ"א כל. * נ"א מוסף, לבושא דאדם איהו. * נ"א בשרא לבושא דאדם. * נ"א לבושייהו ול"ג איהו. * נ"א ל"ג דאדם גופא דיליה. * נ"א גופיה. * נ"א סטריין. ונ"א סטריין ונ"א מסטריין. ונ"א מסיטרא. * נ"א דלתתא. * נ"א אצטיירו.

בי המאורות

הכולם

מאמר

שמחזה ולמטה עולות ונכללות בפני אדם שכחזה ולמעלה. בסוד ו' פשיטה, נקראות גם הנשמות בשם אדם כמו הדרש של הכתוב, אתם קרוין אדם. אבל הוא רק מכח התכללות בלבד כמביאר. אדם, וכל רוח אקרי אדם. וכל רוח נקרא בשם קכ) וכל רוחא אקרי אדם. אדם כלומר רק בחינת אור הרוח המליבש בהגוף נקרא בשם זה. אדם. רוחא דסטר קדישא, גופא דיליה לבושא איהו וע"ד כתיב וגו', והיינו הרוח שבצר הקדושה. הגוף שלו הוא רק לבוש. כלומר שדרוח הוא עצם האדם, והגוף ספל אליו והוא רק לבוש שלו. אבל בסטרא אתרא הוא להיפך כמ"ש להלן. וע"כ בקדושה כתיב עור ושר תבישני וגו', שמכאן משמע, בשרא דאדם לבושא איהו, שבשר האדם הוא רק לבוש לעצם האדם שהוא הרוח, ובכל אתר כתיב בשר אדם, ובכל המקומות כתוב בשר אדם. שיורה, אדם לגו שיש עצם אדם בפנימיותו. אבל בשר לבושא דאדם, גופא דיליה, אבל הבשר הוא רק לבוש לעצם האדם. והוא גוף אל עצם האדם, ועצם האדם הוא בחינת הרוח שבו קכא) סטרין דלתתא דאתהתך בהתוכא דרוחא דא: הבחינות שלמטה, דהיינו מחזה ולמטה של המלכות, שהוחכו בהתכה מרוח

דכל ציורא פנימאה אקרי הכי כי כל ציור פנימי נקרא כך, דהיינו פני אדם. פנימי, פירושו היוצא מזויג שמחזה ולמעלה, ששם מלכותא דדוד, דהיינו פני אדם. אמנם ע"י עליות המדרגות שמחזה ולמטה, אל מלכותא דדוד, נמצאים ג' הפנים דשור נשר ואריה. נכללים בציורא פנימאה, דהיינו בפני אדם שבזויג העליון שמחזה ולמעלה, אשר התכללות זו בפני אדם. מרומות באות ו' פשיטה של שנאין, (כנ"ל דף פ"ז ד"ה שנאין) ע"ש. וז"ש לאתקנא ציורא דכלהו דאנון בכללא דאדם, דהיינו אות ו' פשוטה, שה"ס התכללות של ג' הפנים בפני אדם. ויא שני אדם ממש. שתיקין זה נעשה ע"י התכללותם בציורא פנימאה דהיינו בפני אדם שבזויג הפנימי עם מלכותא דדוד. ומהכא, כל ציורא דאתכליל באתפשטותא דא אקרי אדם, ומכאן תדע, שכל ציור הנכלל בהפשטות זו, דהיינו של ו' פשוטה הנ"ל, נקרא בשם אדם. אע"פ שאין בהם פני אדם ממש. הה"ד אדם אתם, אתם קרוין אדם ולא שאר עמין עכו"ם, וזה שכתוב אדם אתם וכו', אע"פ שנשמות בני אדם, נמשכות מבחינת מחזה ולמטה של המלכות, שאין שם פני אדם. מ"מ כיון שהבחינות (דמו"י דף כ"ב)

צוירין, דאתלבשן בלבושא אחרא, כגון צוירא דבעירי דכין, שור שה כשבים, ושה עזים, איל וצבי ויחמור וגו', אנון דבעיין לאתכללא בלבושא

מסורת הזהר

(א) שור שה כשבים, דברים יד.

חלופי גרסאות: • ג'א כג צוירי בעירי דכין • ג'א בעירי.

מאמר

רסולם

ב' הסאורות

היוצא ברוחניות אינו אלא הוספה על הראשון. לכן אחר שיצאה נשמת אדם, מכללות כל הפרטים שבג' פנים שנ"א, שכבר נכללו כל הצורות בפני אדם, הנה אח"כ חזר כח השמאל והאיר והפריט שוב כל פרטי בעלי החי, כמו שיצאו כל אחד למינו מג' הפנים שנ"א מקודם הזויג, ונתפסטו כל אחד למקומו. באופן שאחר עלית ג' הפנים שנ"א לזויג שלמעלה מחזה, נולד מהם: כלל אחד, שהוא נשמת האדם, ואח"כ חזרו ונולדו כל הפרטים כמו שהיו מטרם הזויג, שהם כל מין בעל החי. אמנם כיון שהיו פעם נכללים בנשמה הקדושה של האדם, נחשבים למינים טהורים אע"פ שיזרו ונפרטי.

וזה אמרו סטריין דלתתא, הבחינות שמחזה ולמטה, דהיינו כל פרטי בעלי חיים, שיצאו מג' פנים שנ"א שמחזה ולמטה. מטרם עליתם לזויג, דאתהתך בהתוכא דרוחא דא, שאתר שעלו ג' הפנים שנ"א לזויג העליון ונכללו בפני אדם, והולידו ככללם את רוח האדם, חזר כח השמאל המכונה אש, והתיך את רוח האדם, וחזר והפריט ממנו כל פרטי בעלי חיים למיניהם, כמו שיצאו מג' הפנים שור נשר אריה מקודם שנכללו בזויג העליון. וזה נבחן, כמו מתחת, המירכתב מכמה יסודות, וכח מקשר עושה כולם לכלל אחד דהיינו לצורת מחכת, ואח"כ כשנותנים את המחכת על גבי האש, הרי היא אוברת כח המקשר שבה ומתהתכת לזוזלים, שכל יסוד ויסוד שבה נפרד לעצמו, ואינו מתקשר עוד עם חברו. כן פועל כח השמאל על רוח האדם, הכילל לכל בעלי החיים, שמהתך איתו, עד שכל פרט ופרט הנכלל בו הולך ונפרד לעצמו כמו שהיה מטרם התכללותו ברוח האדם. כי אבדו כח המקשר אותם, שהוא התכללות מפני אדם אשר שם. שקשר כולם לכלל אחד, וז'ש דאתהתך בהתוכא דרוחא דא, שעיי כח השמאל נתהתך רוח האדם ונפרט לכל פרטי שנ"א, שהיו כלולים בו. אמנם שניהם נשארו

מרח הזה. דפני אדם. אצטיירו מניה צוירין דאתלבשן בלבושא אחרא כגון צוירא דבעירי דכין, נצטיירו ממנו ציורים, דהיינו שיצאו ונולדו שיעורי קימות של רוחות, שנחלכשו בלבוש אחר, ולא בלבוש אדם, דהיינו הצוירים של בהמית טהירות: שור שה כשבים ושה עזים, איל וצבי ויחמור וגו', אינון דבעיין לאתכללא בלבושא דאדם, שכחינות אלו, שהם שור שה וכו' היו צריכות להכלל בלבוש דפני אדם, ולא נכללו בו, אלא שנעשו לבישים אחרים. דהיינו שנעשו לבושים לפני שור ולפני נשר ולפני אריה.

ביאור הדברים, כי נודע שהאדם נקרא עולם קטן, מפני שכל פ"טי העולם נכללים בו. ונמצא שיחס כל פרטי מין הבעל חי כלפי נשמת האדם, הוא כיחס של פרטים להכלל שלהם. ויש להבין זה והענין הוא, כי נתבאר בסמוך (כד"ה אליון נהורין מצוירין) שנשמות בני אדם נמשכות מהג' פנים שלמטה מחזה, אלא שהשיגו התכללות מפני אדם בסודן פשוטה, אחר שעלו ג' הפנים שור נשר אריה, למחזה ולמעלה של הנוקבא. ונכללו בפני אדם אשר שם, עשה. אמנם גם מטרם שעלו ג' הפנים שנ"א, להכלל בפני אדם שמתזה ולמעלה, הוציאו גם כן תולדות לבי"ע, באופן, אשר מההארות שנמשכו מפני שור יצאו כל הבהמות, ומפני נשר כל העופות, ומפני אריה כל החיות. אלא שבעת עליות ג' דפנים שנ"א לזויג העליון לפני אדם, עלו ונכללו בזויג העליון, גם כל הבהמית ועופות וחיות שכבר יצאו מהם, וכולם נכללו בפני אדם שלמעלה מחזה, ימכללם נז"דה נשמת אדם הראשון. הרי שנשמת האדם כוללת כל פרטי בעלי חיים, שנפרטו מג' הפנים שור נשר אריה, כי אינה אלא בחינת כלל שלהם. וז'ס שאומר לעיל (כהקדמת הזהר דף קס"ט באות רכ"ב) אשר פני אדם כליל כל דיוקנין, ע"ש בהסולם. ומתוך שאין העדר ברוחני, וכל שינוי (דסויי דף כ"י ע"ב)

•דאדם. ההוא רוחא פנימאה דאינון •סטריין, סליק בההוא שמא דאתקרי •בה גופא דיליה, לבושא דההוא שמא. •בשר שור, •שור איהו פנימאה •דההוא גופא, בשר דיליה לבושא, וכן כלהו.

קכב) כגוונא דא, •בסטרא אחרא •דלא קדישא, רוחא דאתפשט •בשאר

תלומי גרסאות: • נ"א מוטיף, בבשרא דארם. * נ"א ציריין. • נ"א ביה. • נ"א ליג בשר. • נ"א ליג שור. • נ"א ההוא. • נ"א מסטרא. • נ"א דמטאבו, ונ"א מסאבא. * נ"א לשאר.

מאמר

הסולם

בני המאורות

נשאר: הכלל נשאר, שהטויה רוח האדם העולה למעלה, וכן הפרטים, בסוד רוח הבהמה היורד למטה, והוא מטעם, כי אין העדר ברוחני כנ"ל. וז"ש אצטיירו וכו' דבעיין לאתתכללא בלבושא דאדם. כי היו צריכים להכלל בלבוש רוח האדם. ואז היו בבחינתו, אבל עיי כח השמאל אבדו התכללות הוה דארם. שהיא כח המקשר שבהם. וע"כ נתכו ממני ונחפרטו לפרטיהם שהם שור שה כשכ"ם וכו' כמו שהיו מטרם העליה לזווג העליין ללידת נשמת האדם. כנ"ל.

ההוא רוחא פנימאה דאנון סטריין, סליק בההוא שמא דאתקרי בה

גופא דיליה: הרוח הפנימי של אלו הבחינות, שיר שה כשבים וכו' הנ"ל, נקרא באותו השם, שנקרא בו הגוף של אותו הרוח. לבושא דההוא שמא, כי הגוף הוא לבוש אל אותו השם, ואינו בעל השם בעצם. בשר שור, שור איהו פנימאה דההוא גופא, בשר דיליה לבושא, וכן כלהו, הגוף הוא בשר של השור, ושור הוא רוח הפנימי של אותו הגוף, הבשר שלו, הוא לבוש אליו. וכן כל בעלי החיים, נקראים גופם על שם הרוח הפנימי המלוכש בכל אחד מרם. קכב) כגוונא דא בסטרא אחרא דלא קדישא: כאוסן הוה, שנתכאר

ברוח האדם דקדושה ובעלי חיים טהורים כן הוא גם בצד האחר שאינו קדוש. רוחא דאתפשט בשאר עמין עכו"ם, נפקא מסטרא דלא קדישא, לאו איהו אדם, הרוח המתפשט בשאר עמים עובדי עבודה כוכבים ומזלות, יוצא מהצר שאינו קדוש, הוא אינו בחינת אדם. ובגין כך לא סליק בשמא דא, וע"כ אינו נקרא בשם הוה דהיינו כנ"ל אתם קרוין אדם וכו'. פירוש, כי נתבאר שפני אדם אינו נמצא מחוה ולמטה של המלכות, שממש נולדים רוחות בני אדם,

(דטו"י דף כ"ז ע"ב)

אלא שללידת נשמה קדושה, עולים הג' פנים שנ"א שמחזה ולמטה, ונכללים בזווג העליין שמחזה ולמעלה, בפני אדם אשר שם. כנ"ל בסמוך עשיה. אמנם אחר חטאו של אדה"ר בעצה"ד, נמשכה הזוה"א דחויא בעולם, שמשם נמשכה מערכת הסימאה הנקראת אדם בליעל, שפירושו שאינו רוצה לעלות לפני אדם שלמעלה מחוה של המלכות, כי בליעל הוא נוטריקון בל י'על, אלא שרוצה להמשיך הזווג בהמקום שמחזה ולמטה דמלכות, שזהו זוהמא דחויא. כנ"ל (בהסדמת הזוה"ר דף קס"ב אות ר"י) שאמר, ודא חובא דההוא נחש קדמאה, חבר לתתא ואתפרש לעילא, וזהו חטאו של נחש הקדמוני, שחיבר למטה מחוה דמלכות, והפריד את הפני אדם שלמעלה מחוה, עשיה. ומבחינת אדם בליעל הוה, נמשכות ריחות עובדי עבודה זרה. שהם ריחות טמאות של בני אדם, הנמשכות מזוהמא דחויא.

וז"ש שמא דההוא רוחא, טמא. לא סליק בשמא דאדם ולית ביה חולקא, השם של הרוח הוה הוא טמא, ואינו נקרא בשם אדם, ואין לו בו חלק. כי הוא נמשך מאדם בליעל, שאינו רוצה לעלות לפני אדם שלמעלה, ואין לו משום זה שום חלק בו, כנ"ל. גופא דיליה לבושא דההוא טמא, בשר טמא, הגוף שלו, הוא לבוש של רוח הטמא הוה, והיא בשר טמא, וטמא לגו, בשר לבושא דיליה וטמא, שהוא הרוח, הוא בפנימיות, והבשר הוא הוא לבוש שלו. בגין כך, בעוד דשרי ההוא רוחא בההוא גופא, אתקרי טמא, נפק רוח מההוא לבושא לאו אקרי טמא, ומשום זה, כל עוד ששורה רוח ההוא בגוף ההוא, הוא נקרא טמא. יצא הרוח מלבוש ההוא, דהיינו מהגוף, אין הגוף נקרא עוד טמא, ולא סליק ההוא לבושא בשמא

עמין עכורים נפסא מסטרא * דלא קדישא * לאו איהו אדם, רובגין כך לא * סליק בשמא * דא, שמא דההוא רוחא טמא, לא סליק בשמא * דאדם, ולית ביה * חולקא, גופא דיליה לבושא דההוא טמא, בשר טמא. * וטמא לגו, בשר לבושא דיליה, בגיכ בעוד * דשרי ההוא רוחא בההוא גופא, * אחקרי טמא * נפק * רוח מההוא לבושא, לאו אקרי טמא, ולא סליק ההוא * לבושא בשמא. * (כג) * סטרין * לתתא, דאתהתך בהתוכא דרוחא דא, * אצטיירן מניה ציורין, דאתלבשן בלבושא אחרא. כגון * ציורי בעירי מסאבי, ואורייתא פתח בהו ² וזה לכם הטמא, כגון חזיר, ועופי ובעירי דההוא סטרא, רוחא סליק בההוא * שמא, גופא לבושא דיליה, וגופא בשר חזיר אקרי, חזיר לגו, בשרא לבושא דיליה: ובגיכ אלין תרין סטרין. מתפרשו, אלין אתכלילו ברזא דאדם, ואלין אתכלילו ברזא דטמא ² כל זינא אזיל * לזיניה, ואתהדר * לזיניה.

דרך אמת

מסורת הזהר

(6) מאחר שהוא מלד הטומאה לכן אינו נקרא כלל * (א) נפסא רוח-ראו אקרי טמא. ח"א קלא. רב (ב) וזה לכם הטמא, וי"א יא. ג) כל זינא אול כסס אדם.

לזיניה, ח"א קלוז קסו:

חלופי גרסאות: * נ"א דמסאב, ונ"א מסאבא. * נ"א דלאו. * נ"א מוסיף, סליק לבושא. * נ"א דאי. * נ"א אדם. * נ"א ל"ג חולקא. * נ"א ל"ג וטמא. ונ"א יטמא לגו. ונ"א טמא לגו. * נ"א דשאר, ונ"א שרי. * נ"א אקרי. * נ"א רוחא. ונ"א מוסיף, החוא רוחא. * נ"א ל"ג לבושא. * נ"א סטיירין. ונ"א סטיירין. * נ"א דלתתא. * נ"א אצטיירין. ונ"א אצטיירין * נ"א ציורין עופי ובעירי מסאבו. * נ"א מוסיף, בהתוא טמא, ונ"א טמא וליג שמא. * נ"א לזיניה. * נ"א לזנה.

מאמר

המולם

ב' המאורות

ואין הלבוש נקרא באותו השם, דהיינו טמא, שהרי הטמא, שהוא הרוח, כבר נסתלק ויצא ממנו.

(כג) סטרין לתתא, דאתהתך בהתוכא דרוחא דא, אצטיירן מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא: הבחינות שלמטה, דהיינו בהמות חיות ועיפות, שהוחכו בהתכה מרוח הטמא הזה, אצטיירן מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא כגון ציורי בעירי מסאבי, נצטיירו מהם ציורים, דהיינו רוחות פרטיות, שנתלבשו בלבוש אחרא, דהיינו הציורים של בהמות הטמאות. ואורייתא פתח בהו, וזה לכם הטמא, כגון חזיר ועופי ובעירי דההוא סטרא, והתורה פתח בהם בלשון, וזה לכם הטמא, שהם חזיר, ועיפית ובהמות של הסטרא אחרא. רוחא סליק בההוא שמא, גופא לבושא דיליה. הרוח נקרא בשם ההוא, דהיינו טמא. והגיף הוא לביש שלו. וגופא בשר חזיר אקרי, חזיר לגו, בשרא לבושא דיליה, והגוף נקרא בשר חזיר, כי חזיר היא בפנימיותו, שהוא הרוח.

(דטו"י דף כ' ע"ב)

הבשר, הוא לבוש של הרוח הזה הנקי חזיר. פירוש, כמו שנכתבאר ברוח האדם דקדושה, אשר הפרטים דשור נשר אריה הם קודמים להכלל שהוא רוח האדם, ואחר שיצא רוח האדם, נכללו כל בעלי חיים בו, ואח"כ חזרו ונפרטו לפרטיהם ככתחילה, ומתוך שנכללו בפני אדם שבהזווג הקדוש, השיגו מזה בחינת טהרה גם אחר שנפרטו, והם בעלי חיים טהורים. כנ"ל ע"ה. ממש עדין, אחר שרוח האדם נטמא בזוהמא דחויא, עי"ז שמשך הזווג שלמעלה, להמקום שמחזה ולמטה, כנ"ל בדבור הסמיך. הנה אח"כ כשעבר כח השמאל על רוח אדם הטמא הזה, והפריד כל הפרטים שבו בצורתם שיצאו מקידם שנכללו בזווג. הרי נעשו כולם רוחות בגלי חיים הטמאים. והוא מכה שהם פרטים שנהתכו מרוח הטמא.

ויש רובגין כך אלין תרין סטרין מתפרשן, אלין אתכלילו ברזא דאדם, ואלין אתכלילו ברזא דטמא, ומשום זה ב' הצדדים הללו נפרדים זה מזה. והם זה לעומת זה, אלו נכללו בסוד פני אדם, ואלו נכללו

כבד) • נהורין עלאין דקא מנהרין • נהרין בהווא רקיע השמים • וכו' • לאצטיירא • לתתא ציורין כדקא חזי, דכתיב * ויתן אותם אלקים ברקיע השמים וגו', ולמשול ביום ובלילה, שלטנו דתרין נהורין, • דא איהו שלטנו כדקא חזי.

קכה) מאור גדול • שלטנו ביממא, מאור קטן • שלטנו בליליא, ורזא דא מהכא שלטנותא דדכורא ביממא, • למלאה ביתיה, • בכל מה דאצטרין, ולאעלא ביה טרפא ומזונא, כיון דעאל ליליא, ונוקבא נקיט כלא, לית שולטנו • דביתא בר • דנוקבא, דהא כדין שלטנו • דילה, • דכתיב • ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה, היא, ולא הוא. • ממשלת היום • דדכורא, ממשלת הלילה • דנוקבא. קכו) מאור • גדול, דא הוא שמשא, ואית ביה תרין עשר פתחין, אית ביה

מסורת הזהר

(א) ויתן—ברקיע השמים, ח"ב עקב. ח"ג יב, רלו. ת"ז בהקדמה א. דו חקי י"ה לג חקי ע' קכא. לעיל דף ק"ט ציון ר' ושיג. (ב) שרטנו ביכמא—שלטנו בלירא, (מרח יום ומרח לילה). ח"ג קעו. רכד. ת"ז חקי ע' קכו. (ג) ותקם בעוד לילה, משלי ל"א. לעיל דף ס"ט ציון ג' ושיג.

חלופי גרסאות: • נ"א נהורין עלאה דקא מנהרין נהרין בהווא רקיע לאצטיירא ציורא לחתא וכו', • נ"א נהרין, • נ"א ל"ב וכו', • נ"א לאתצירא, • נ"א להכא, • נ"א דאיהו, • נ"א שלטנו, • נ"א שלטנו, • נ"א למנאה, • נ"א ל"ג בכל מה, • נ"א בביתא, • נ"א בנוקבא, • נ"א דיליה, • נ"א מוסף ולא דכורא ונ"א ולאו ברכורא • נ"א ל"ג מכאן עד ואת הכוכבים, • נ"א לרכורא, • נ"א לנוקבא, • נ"א לנוקבית, • נ"א הגדול.

ב' המאורות

הכולם

סאמר

והיינו ציורין כדקא חזי, כי ממשלה של ב' המאורות, זהו ממשלה כראוי להיות. כמו שהולך ומבאר לפנינו.

קכה) מאור גדול שלטנו ביממא מאור קטן שלטנו בליליא: מאור הגדול

דהיינו ז"א, הוא ממשלה היום, ומאור הקטן, שהוא נוקבית, הוא ממשלת הלילה. ורזא דא מהכא, שלטנותא דדכורא ביממא למלאה ביתיה בכל מה דאצטרין, ולאעלא ביה טרפא ומזונא, יסוד הזה נלמד מכאן, ששליטת הזכר הוא ביום, למלאות הבית בכל מה שצריך, ולרכניס בו טרף ומזון. כיון דעאל ליליא ונוקבא נקיט כלא, לית שולטנו דביתא בר דנוקבא, דהא כדין שולטנו דילה, דכתיב וכו', כיון שבא הלילה, והנוקבא חופשת הכל, אין שליטה בבית זולת להנוקבא, שהרי אז הממשלה שלה היא. דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה, היא, ולא הוא. הנוקבא ניתנת או, ולא ז"א. כי ממשלת היום היא דדכורא של הוא, וממשלת הלילה היא דנוקבא ולא של הוא. קכו) מאור גדול דא הוא שמשא, ואית ביה תרין עשר פתחין, אית

בסוד הטמא. כלומר שמצד הקדושה, עומד רוח האדם בבחינת הכללות, ורוחות בהמות חיות ועופות טהורות, שהם פרטים הנפרטים ממנו. וכן מצד אדם בליעל, עומד רוח אדם בליעל הטמא, שהיא בבחינת כללות, ורוחות בהמות וחיות ועופות הטמאים, שהם פרטים הנפרטים ממנו. והם ב' סדרים זה לעומת זה. כל זינא אזיל לזיניה, ואתהדר לזיניה, כל מין מבעלי החיים חולק למינה ואינו מתערב בהצר שכנגדו, ואפילו אם מתערב פעם, סופו הוא שיתוור למינו. שכן הוא. הן בצד הקדושה והן בצד הטומאה.

קכד) נהורין עלאין דקא מנהרין, נהרין בהווא רקיע השמים וכו' לאצטיירא לתתא ציורין כדקא חזי: כל האורות העליונים המאירים, מאירים ברקיע השמים (כנ"ל דף ק"ט אות קט"ז) בכדי שיצטייר למטה ציורים כראוי, ציורים, פירושו שיצורי קומות לספירת בי"ע, ולנרין דכני ארס וכן למלאכים כנ"ל. דכתיב ויתן וגו' ולמשול ביום ובלילה שלטנו דתרין נהורין, דא איהו שלטנו כדקא חזי. שכתוב ויתן אותם אלקים ברקיע השמים וגו', ולמשול ביום ובלילה, (רס"ו דף כ' ע"ב)

תרי עשר • שעתי, ושמשא שליט על יומא, מאור • קטן, אית • ביה תרי עשר פתחין, ודא סיהרא, ושלטא על ליליא, • וליליא אית ביה תריסר • שעתי, ועל דא • ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, שמעא ותריסר • פתחין • אתעבידן

ספורת הזהר

(א) תרי עשר שעתי, ח"א רלאו ח"ב קצה: ת"ז תקי י"ח לו. (ב) ביום ההוא—אחד ושמו אחד, לעיל דף ע"ד ציון א' וש"ג

חלושי גרסאות: • ג"א שעתא. • ג"א הקטן. • ג"א ל"ב ביה. • ונ"א ל"ג מכאן עד ביה תריסר שעתי. • ג"א מוסיף ואיהו שלטא על לילא. • ג"א ליליא. • ג"א שעתא. • ג"א סחחיה. • ג"א אתעבידו.

סמך

הסולם

ב' הסמורות

ביה תרי עשר שעתי, ושמשא שליט על יומא: מאור הגדול הוא השמש, ויש בו שנים עשרה פתחים, ושתי עשר שעות, והשמש שולט על היום מאור קטן, אית ביה תרי עשר פתחין, ודא סיהרא, ושלטא על ליליא, וליליא אית ביה תריסר שעתי, מאור הקטן יש בו שנים עשרה פתחים והיא הלבנה. דהיינו הנוקבא דז"א, והיא שולטת על הלילה, ויש בהלילה שתי עשר שעות.

לנו סו"ה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, שהמשמעות הוא שגם הערב חוזר להיות יום וכן ההפרש מהיחוד שבהכתוב ויהי ערב שבכאן אל הכתוב ביום ההוא יהיה הו"ה אחד ושמו אחד, שכתוב בו ב"פ אחד, וצריכימ לדעת, שסוד אחד, ה"ס המוחין הגדולים דהאר"ה החכמה, שבהיותם מאירים בהזולמות מתגלה יחודו ית' כהעולם. וע"כ אמרו (בזהר חדש יתרו ל"ד ס"ד ש"י) אשר אחד הוא בני' י"ג, בסיד י"ג מדה"ר. כי מספר י"ג הנעשה בעשר הספירות, יורה שהם ממשיכים הארת החכמה. מסוד י"ג מדות הרחמים שבא"א, (כנ"ל בהקדמת הזהר דף י"ג במראות הסולם ד"ה והנה) וז"ש שממשלת היום נמשך מ"ב פתחין שבשמש ל"ב שעות היום, אשר עם עצם השמש המאיר מ"ב פתחים הרי הם י"ג שה"ס הו"ה אחד. כי השמש, הוא ז"א ממשיך מ"ג מדות הרחמים המוחין הגדולים דהאר"ה החכמה, ואז נק' הויה אחד. ועד"ז נתקנו י"ב פתחין בהלבנה, שה"ס הנוקבא, אשר עם עצם הלבנה שבת הפתחים פתוחים לקבל מהשמש. הוא במספר אחד, דהיינו י"ג, וז"ס ושלמו אחד. אמנם זה יהיה בגמר התיקון, כשיהיה אור הלבנה כאור החמה, ואז נאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. אבל בשחא אלפי שני, אחר שנחמעה הלבנה, הדי עצם הלבנה אינה מגילית כלל שחשלים מספר אחד כנ"ל, שהרי אינה מאירה מעצם שבה, אלא ממה שמקבלת מהשמש, ולפיכך לא כתיב כאן ויהי ערב אחד ובוקר אחד, אלא שניהם נכללים ביום אחד. כי בחינת אחד, אינה מתגלה זולת בממשלת שניהם כאחד, אשר אז הלילה נכללת ובאה בממשלת היום, וע"כ כתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד.

ועל דא, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, וע"כ נאמר ביום ההוא וגו', שנאמר ב' פעמים אחד, כי נאמר אחד אצל שם הו"ה שהוא ז"א, מאור הגדול, ונאמר אחד אצל שמ"ן, שהוא הנוקבא, מאיר הקטן. שמשא ותריסר פתחין אתעבידו י"ג מכילין דרחמי. ליל, סיהרא, ותריסר פתחין ואתעבידו י"ג, השמש ושנים עשר פתחים שבו, נעשו י"ג מדות הרחמים. הלילה, שהיא הלבנה, ושתיים עשר פתחים שבה, נעשו גם כן י"ג ונעשו השמש אחד, והלבנה אחד. ואז נאמר ביום וגו' הו"ה אחד ושמו אחד, כי אחד בני' י"ג וכיון שיש בהויה שה"ס שמשא, י"ג, ע"כ נאמר הו"ה אחד. וכן על י"ג של הנוקבא, שה"ס הלבנה הנק' שמו, נאמר עליה ושמו אחד, ואתעבידו שמשא, וסיהרא חד, ויום ולילה אחד, הה"ד ויהי וגו'. ונעשו השמש והלבנה אחד, וכן יום ולילה נעשו אחד, וזה שכתוב עליהם, ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. ורזא דא לעילא, וסוד יחוד הזה נעשה רק למעלה. כלומר, למעלה מחזה של הנוקבא, ששם יש יחוד השלם הזה, ולא מחזה ולמטה כנ"ל דף פ"ו ד"ה וזה ע"ש.

וביאור הדברים. כי הזהר רוצה לבאר

(דמו"י דף כ"י ע"ב)

י"ג • מכילן דרחמי, ליל סיהרא ותריטר פתחין • ואתעבידו י"ג, • ואתעבידו שמשא • וסיהרא חד ויום ולילה אחד, ההי' • ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ורזא דא לעלא.

כזו) ואת הככבים, • כיון דנוקבא פקידת ביתא, • ואתכניסת לבעלה, לית שולטנו • לביתא, אלא לעולמתן דאשתארן בניחא, לאתקנא כל תקוני ביתא, ובתר אתהדר ביתא, לשלטנו דדכורא, ביממא, • כלא כדקא חזי.

קכח) • ויעש אלקים את שני המאורות, דא מאור, ודא מאור, בגין כך

מסורת הזהר

(א) ייג מכילן דרחמי, לעיל בהקדוה ב' ציון א' ושי"ג. ח"ב צא קט: רב: ח"ג טו: קלא: קלכ: קלה. קמו: קעה. רכח. רלב. רלג. רמו: רעה. ז"ח בראשית ב' טב של תק"ח קא טא שלג. קיג טב שיג. ב) ויהי ערב—יום אחד, ח"א לב, טו: רנא: ח"ג צג: שו: ת"ז תקי ל"ז עה, ז"ח בראשית ו' טב שלו. תק"ח קכ טב שלא. ג) ויעש—שני המאורות, ז"ח יתרו לר. לעיל דף ק"ד ציון ג' ושי"ג.

חלופי גרסאות: • נ"א מכילני. • נ"א אתעבידו. • נ"א ואתעבידו ונ"א אתעבידו. * נ"א וסיהרא. • נ"א מוסיף אינון נערוהי וסיהרא. ונ"א אינון נערוהי דסהרא. * נ"א ואתכנסת בבעלה. ונ"א ואתכנישת. * נ"א דביתא. • נ"א ל"ג כלא.

מאורי אור וסאורי אש

הכורים

סאמר

הרי שזה מאור וזה מאור, שהשמש הוא מאור והלבנה היא ג"כ מאור בסני עצמה, משום זה אלו האורות העולים למעלה נק' סאורי אור, ואינון נהורין דנחתו לתתא אקרונ מאורי אש, ואלו האורות היורדים למטה נק' מאורי אש, דאינון דרגין לתתא ושטטי כל יומי דחוק, כי אלו מאורי אש, הם מדרגות שלמטה, ושולטות בכל ימות החול.

פירוש, כי אחר שביאר ענין הקטנות והגדלות המבוארים בהכתוב הזה, וביאר שלא יכלה הלבנה לעמוד במצב הזה של ב' מאורות הגדולים בקומה שוה, בסוד מצפ"ן מצפ"ן וע"כ מיעטה את עצמה, וחזרה לעיבור, והשיגה המחין דסב"פ, כנ"ל. ולפי"ז היה אפשר לחשוב שהמצב של שני המאורות הגדולים נתבטל לגמרי, אחר מיעוט הלכנה. וזה שמשמיענו בהמאמר שלפנינו, כי גם המצב דב' מאורות הגדולים עוד מאירים בהעלמות, אלא בסוד מאורי אש, כמ"ש לפנינו. והוא מטעם, כי שינוי הרוחני אין פירושו, שנעדר מצב הא' ומצב הב' לקח מקימו, אלא כל שינוי האמור ברוחנים, פירושו רק תוספות על מצב הקודם לכן, אבל גם מצב הקודם אינו נעדר. ולפיכך גם אחר שנתמעטה הלבנה לא נאכד מצבה הקודם, שהיתה עם הז"א בקימה שוה בס"ד מצפ"ן. כנ"ל.

וזה אמרו שני המאורות, דא מאור ודא מאור. הכי שני מאורות הגדולים

פירוש

כזו) ואת הככבים, כיון דנוקבא פקידת ביתא, ואתכניסת לבעלה, לית שולטנו לביתא אלא לעולמתן דאשתארן בביתא: הכי ואת הככבים יורה כיון שהנוקבא צוה להביט ונכנסה לבעלה. אין ממשלה בהביט אלא לעלמות שנשארו בהביט. כלומר שהעלמות המשמשות להנוקבא מכינים ככבים. והסו"ה ואת הככבים, שהנוקבא מוסרת להם השליטה על ביתה. בעת שנכנסת לזיווג עם הז"א וה"ס קדרותא דצפרא, סמוך לאור הבקר, כי אז ממשלת העלמות שהם הככבים, שהיא שליטה פחותה, וע"כ נכמל אז החושך בהעולם. שזו"ה וחיך לנערוהי אמנם היא הכנה אל הזיווג וז"ש ל תקנא כל תקונא ביתא, בכדי לתקן כל תקוני הבית. כלומר להכינה אל הזיווג עם השמש, לייקון שפע היום. ובתר, אתהדר ביתא לשלטנו דדכורא ביממא, ואח"כ דהיינו אחר הזיווג שבקדרותא דצפרא. חוזר הבית לממשלת הזכר ביום. כלא כדקא חזי ונעשה הכל כמו שצריך להיות. כלומר שהנוקבא נכללת תחת שליטת הזכר בסוד הזיווג, ואז משמעת אור הבוקר להעולם, כמו שצריך להיות.

[מאמר מאורי אור ומאורי אש

קכח) ויעש אלקים את שני המאורות דא מאור ודא מאור בגין כך אינון נהורין דסדקי לעילא אקרונ מאורי אור: הכי ויעש וכו' שני המאורות,

(דמ"י דף כ' ע"ב)

אנון נהורין דסלקי לעילא, אקרון * מאורי אור, ואנון נהורין * דנחתו לחתא * אקרון * מאורי אש, דאנון דרגיו * לתתא, ושלטי * כל * יומי דחול, וע"ד כד נפיק שבתא * מברכין על שרגא, * דהא אתיהיב לון רשו לשלטאה.

קכט) * אצבען דבר נש, אנון * סתרא * דדרגין, ורזין דלעילא, ואית * בהו

מסורת הזהר

(א) מאורי אור, ח"ב רת. (ב) מאורי אש, ח"א יה. ח"ב רת. (ג) מברכין על שרגא, ח"ב רת. רת. (ד) אצבעו דבר נש, ח"ב ענ.

חלופי גרסאות: * נ"א דנחתין, * נ"א אקרון מאורי אש, * נ"א דלתתא, * נ"א על, * נ"א ימי, * נ"א יומי, * נ"א דאתיהב, * נ"א אתיהב, * נ"א דאתיהיב, * נ"א סתרא, * נ"א דורגא דלתתא, * נ"א ביה דלתתא.

מאמר

הסולם

מאורי אור ומאורי אש

שיררו למטה, דהיינו בינה ותו"מ שלו שירדו לבחינת הנוקבא, ועתה העלה הז"א אותם בחזרה אליה, ביחד עם הנוקבא, הם נקראים מאורי אש. להיותם בו בבחינת שמאל, ששם כח האש. דאינון דרגין לתתא ושלטי כל יומי דחול, שהם המדרגות שלמטה מחזה הנכחנות לבחינת כלים דאחוריים, ושולטות בימית החול, כמו שמבאר והולך. וצריך שתבין שאין הפירוש שהז"א נשאר רק בב' ספירות כתר וחכמה, והנוקבא רק בבינה ותו"מ שלו, אלא שנכללים זה מזה, ויש כח"ב תו"מ אל הז"א, וכח"ב תו"מ אל הנוקבא, אלא כל ה' הספירות של ז"א נחשבים ב' קר לכתר וחכמה שלו, והם השולטים בו, וכל ה' הספירות של הנוקבא נחשבים בעיקר לבינה ותו"מ דז"א, כי הם השילטים בה, וזכיר זה.

וע"ד כד נפיק שבתא מברכין על שרגא דהא אתיהיב לון רשו לשלטאה:

משום זה, כשיצא יום השבת מברכים על הני, כי אז ניתן להם, למאורי אש, רשות לשלוט. פירוש כי ביום השבת נמצא הזו"ן כוונג דגדלות פנים בפנים, וכבר נתבאר שאז הנוקבא טפלה אל הז"א, ואין לה מגרמה ולא מיד, אלא רק מה שנותן לה ז"א בעלה, ונמצא שאין רשות להנוקבא שתגלה אז עצם המאור שבה מבחינת מאורי אש הנ"ל, שהרי צריכה אז להמצא בבחינת המיעוט, כדי לגלות אורות דגדלות דפנים בפנים, (כנ"ל דף ק"ח ד"ה וכנ"ר) שאינם יכולים להאיר בה רק במיעוטה, אלא במוצ"ש, אחר שכבר נפסק הוונג הגדול דז"א ונוקביה פכ"פ, אז יש לה להנוקבא רש"ח לגלות מאורי אש שלה.

קכט) אצבען דבר נש, אינון סתרא דדרגין ורזין דלעילא

ואית

פירושו שהשמש היה מאור והלבנה היחה מאור. כלומר, לא כמו אחר המיעוט. שהלבנה בעצ"ה איננה כלל מאור, רק שמקבלת אור מהשמש אלא אז היחה גם עצם הלכנה עצם מאיר מעצמה ככו השמש, ובגין כך, אינון נהורין דסלקי לעילא וכו'. ומשים זה, כיון שהלבנה היחה פעם בבחינת עצם מאיר, לא נעדר ממנה מצב הזה גם לאחר המיעוט, כנ"ל. אלא מ"מ גם מבחינה זו, נמצא הפרש עוד רב כיניהם כי אור השמש הוא מאורי אור, ואור הלבנה מאורי אש.

וטעם הדברים, כי נתבאר לעיל (בדף ק"ז ד"ה כנוונא), כי כל כח עלית הנוקבא אל הז"א לקומה שוה, הוא מטעם, שבעת קטנות היו ג' הספירות בינה ותו"מ שלו נפולים במדרגת הנוקבא, ונעשו עמה למדרגה אחת לכן בעת שהז"א חזר והעלה את בינה ותו"מ הנפילים שלו ממקום הנוקבא, והחזירם למדרגתו, הנה גם הנוקבא עלתה עמהם, להיותה נחשבה עמהם כמדרגה אחת, וע"כ נעשתה הנוקבא כעצם מדרגת הז"א, דהיינו לבחינת בינה ותו"מ שלו, אלא שנבחנו אז כימין ושמאל של מדרגה אחת, עש"ה. באופן, שהכלים כתר וחכמה דז"א, שלא נפלו ממנו לעולם, נשארו עתה לבחינת ימין וה"ס מאורי אור, ובינה ותו"מ שנפלו לנוקבא ועתה חזרו אליה, נעשו לבחינת שמאל, וה"ס מאורי אש. וזה אמרו, נהורין דסלקי לעילא אקרון מאורי אור, שהאורות המאירים למעלה, דהיינו בכתר וחכמה עד רחזה, שלא היה בהם שום נפילה ממדרגת הז"א הם נעשו לסיד הימין וה"ס אור השמש ונקראים מאורי אור, ואינון נהורין דנחתו לתתא אקרון מאורי אש, ואלו האורות (דפ"י דף כ" ע"ב)

פנימאין, ואחוריים, * אחוריים אנון לבר, ואנון רמז לטופרין * דאצבען, ובגין כך אית * רשו לאסתכלא בטופרין במ"ש, דהא נהרין מההוא שרגא, ונהרין מההוא אש, * לשלטאה.

מסורת הוהר

(א) אחוריים—טופרין, ח"ב עו. רהו.

חלופי גרסאות * נ"א פנים. * נ"א דאצבעאן. * נ"א ליג לשלטאה רק אלין אחחויין ואצבען לגו וכו'.

סאורי אור וסאורי אש

הכולם

סאמר

מדרגה יש ע"ס כח"ב תו"מ, וכי"ח שבה נחשבים לכלים דפנים, ובינה ותו"מ שבה נחשבים לכלים דאחוריים עש"ה. ונמצא, שבמדרגת האצבעות שהן חכמה, הרי ב' הספירות כו"ח שבה, כלים דפנים של האצבעות, וג' הספירות בינה ותו"מ. הם הכלים דאחוריים של האצבעות.

אחוריים אינון לבר, ואינון רמז לטופרין דאצבען: האחוריים של האצבעות הם

בחיצינות שלהן, והם רמז לצפרנים של האצבעות. פירוש, כי נתבאר שם (בפחלחה"ק אות ס"ז) שכן הכלים דפנים לבין הכלים דאחוריים יש פרסא, שה"ס רקיץ המבדיל בין מים עליונים, שהם כו"ח, לבין מים תחתונים שהם בינה ותו"מ. וזה נוהג הן בכללות, שהוא הפרסא בין אצילות לבי"ע כמ"ש שם, וכן בכל מדרגה פרטיות, שאין לך מדרגה שלא יהיו בה ע"ס כח"ב תו"מ. ויש פרסא בין כו"ח, לבינה ותו"מ שבה, ותדע, שהצפרנים ה"ס פרסא פרטית למדרגת החכמה שנאצבעות, המבדלת לבין הכלים דפנים כו"ח שבו לבין כלים דאחוריים, בינה ותו"מ שבו. כאופן שפנימיות האצבעות ה"ס כו"ח דחכמה, וצפרי האצבעות ה"ס הפרסא שמתחתיהם, ובינה ותו"מ דחכמה, כלולים בהצפרנים, כי הפרסא כוללת כל מה שלמטה הימנית.

ובגין כך אית רשו לאסתכלא בטופרין במוצאי שבת, דהא נהרין מההוא שרגא ונהרין מההוא אש לשלטאה:

ומשום זה, יש רשות לאדם, להסיר הכל הצפרנים במוצ"ש, שהרי מאירים אז מאת הנהר, ומאירים מאותה האש, לשלוש בימות החול. פירוש, כי נתבאר לעיל, שהמצב של הנוק' ונדלוחה שמלפני מעיטה, אינו בטל אפילו לאחר שנחמעה להשגת המוחין דפכ"ס. אלא שאין לה רשות להשתמש עמהם, כי צריכה להתבטל אל ז"א, כי אינם מאירים לה רק בהיותה טפלה אליו. אמנם לאחר שנסתלקו מהנוקבא המוחין דפנים בפנים, דהיינו לאחר צאת השבת, אז יש רשות להנוקבא להאיר את המאורי אש

שלה

ואית בהו פנימאין ואחוריים: האצבעות של אדם, הם הנסחרות שבהמדרגות וסודות העליונים, ויש בהן פנים ואחוריים. פירוש, הידים ה"ס חסד וגבורה דז"א. שלעת גדלות הן נעשות חכמה ובינה. כי בעת גדלות, כשמעלה נהי"מ ומשלים ע"ס שלו עולים חג"ת לבחינת חב"ד ונהי"י לבחינת חג"ת. כ"ל בהקדמת הוהר דף ר"ח ד"ה וענין ע"ש. ואז נבחנו ג' פרקי יד ימין לחב"ד של החכמה, וג' פרקי יד שמאל לחב"ד של הבינה. ובסוד שאו יריכם קרשו, כשמגביה הידים אל הראש, דהיינו כשהחג"ת נעשו לחב"ד, נחשב פרק היד עם האצבעות לפרק הא', דהיינו לחכמה. כי כשמגביהם הידים למעלה, נמצאות האצבעות בחלק העליון ושאר פרקי היד למטה מהן ופרק הב' הוא הזרוע שנחשב לבינה. ופרק הג' הוא הקבורת המחובר אל הכתף, שנחשב לדעת' הרי שהאצבעות הן נח נת חכמה, דחכמה ובינה דז"א. כי אצבעות הימין הן חכמה דחכמה, ואצבעות השמאל הן חכמה דבינה. ובוה תבין דברי חז"ל שאמרו (תענית ל"א.) עתיד הסב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בג"ע וכל אחד ואחד מראה בא"ב לעו וכו'. הנה אלקינו זה וגוי, כי האצבעות ה"ס מוחין דחכמה כנ"ל. ימוחין דחכמה ה"ס ראה ואור עינים כנודע וע"כ אמרו מראה באצבעו.

וזה אמרו אצבען דבר נש אינון סתרא דדרגין ורזין דלעילא, שואדם צריך להיות מרככה לז"א. כמ"ש חז"ל, האבות הן הן המרככה (בראשית רבה פ"ב ו') וכן חייבו את האדם לומר מתי יגיע מעשי למעשי אבותי (תנכאירפכ"ה) ואז נמצאת האצבעות של אדם, שהם בחינת חכמה דחכמה בימין, וחכמה דבינה בשמאל, כנ"ל, שהם המיחין הנסחרים ביותר מכל המדרגות והסודות העליונים.

ואומר, ואית בהו פנימאין ואחוריים.

פירוש, שאין לך מדרגה שאין בה פנים ואחוריים, (כנ"ל בפ"ח) לחכמת הקבלה דף י"ט אות ע"ו) כי ככל (דמו"י דף כ"י ע"ב) דף כ"א ע"א)

קל) אליו אתחזיין * אצבען לגו, לא אית רשו * לאתחזייא בההוא שרגא, דהא מלעילא נהרין, ואקרין פנים, פנימאין, * ורזא דא * וראית את אחורי, * ופני לא יראו, דלא יסתכל בר נש כמיש באצבען לגו, בשעתא דאמר * בורא מאורי האש, * וראית את אחורי, אליו פנים דלבר, דאתרמיזו בטופרי, * ופני לא יראו, אליו אצבען לגו, אליו שלטי בשבתא, ואליו שלטי בחול.
קלא) וביומא דשבתא, קביה שליט בלחודוי, באנון פנים פנימאין, על

מסורת הזהר

(*) וראית את אחורי, שמות ליג, ח"א קמח, ח"ב מג, קיז, רתו ריא, רל, ב) ופני לא יראו, ח"ב קיז, רת: רל, תקי עי קלב קלו, ז"ח יתרו לג טב שמב, ג) בורא מאורי האש, ח"ב רת, ד) ופני—אצבען לנו, ח"ב רת. חלופי גרסאות: * נ"א ואצבען, * נ"א לאתחזאה, * נ"א ועיד אמר, * נ"א ליג מכאן עד וראית הב, * נ"א מוסיף, ורזא דא.

מאמר

הכולם

מאורי אור ומאורי אש

פנים הפנימים כניל להיתס כלים דפנים, שהם כו"ח. ורזא דא וראית את אחורי ופני לא יראו, דלא יסתכל בר נש כמוצ"ש באצבען לגו בשעתא דאמר בורא מאורי האש, וזסויה, וראית וכו' ופני לא יראו, דהיינו, שלא יסתכל האדם בפנימיות האצבעות בשעה שמכרך במוצ"ש בורא מאורי האש. להיתס נבחנים לבחינת פנים פנימים שעליהם נאמר ופני לא יראו, וראית את אחורי אליו פנים דלבר דאתרמיזו בטופרי, ופני לא יראו אליו אצבען לגו, הכתוב וראית את אחורי, הם הפנים החיצונים של האצבעות דהיינו הצפרנים, שהם מאירים במוצ"ש, ופני לא יראו הם הפנים הפנימים של האצבעות, שאינם יכולים לקבל ממאורי האש כניל. אליו שלטי בשבתא, ואליו שלטי בחול. פנימיות האצבעות שולטות בשבת, כי אז הן מקבלות מהבחינה שכנגדן שבויא, וחיצוניות האצבעות שולטות בחול, שהן מקבלות או מהבחינה שכנגדן בהנוקבא, בעוד שהוא בבחינת מאורי האש כניל. קלא) וביומא דשבתא, קביה שליט בלחודוי, באנון פנים פנימאין, על כורסי יקריה, וכלהו אתכלידן ביה ושלטנותא דיליה איהו: * ביום השבת, הקביה שליט בלבוה, בפנים פנימים האלו, על כסא כבודו, וכולם נכללים בו, והממשלה שלו הוא, פירוש שביום השבת, הנוקבא טפלה אל הזא בסוד מאור הקטן, כי ע"כ מיעטה את עצמה, כדי שתוכל לקבל המוחין דפנים בפנים דמאירים בשבת

שלה בחזרה, כמו שהיתה בעת שני מאורות הגדולים. (כניל דף ק"ט ד"ה ויעש) וכבר ידעת, שבמצב שני המאורות הגדולים נבחת הנוקבא לכינה ותו"מ דז"א, דהיינו לכלים דאחורים שלו, (כניל דף ק"כ ד"ה וטעם ע"ש) ונמצא שבמוצ"ש מתחילים להאיר הכלים דאחורים ראצבעות, שהם הצפרנים, כי הם מקבלים ממאורי אש של הנוקבא שה"ס אזורים דז"א, המתחילים לשלוט בעת ההוא. וז"ש דהא נהרין מההוא שרגא, וכו', שהצפרנים מאירים ממה שמקבלים מן הנוק' מהמצב שגלפני מיעוטה, שאז היא מכונה מאורי אש דהיינו שרגא.

קל) אליו אתחזיין, אצבען לגו, לא אית רשו לאתחזייא בההוא שרגא:

אלו נראים, דהיינו הצפרנים, אבל פנימיות האצבעות אל רשות לראות לאור הבר ההוא. פירוש, כי הצד הפנימי של האצבעות הם הכלים דפנים כו"ח. כניל, והם אינם יכולים לקבל מהנוק' דז"א, שאין לה כלל הכלים דפנים, שהם כתר וחכמה, (כניל בדף ק"כ ד"ה וטעם) וזה הכלל שכל בחינה מחויבת לקבל מהבחינה שכנגדה בהעליון. וע"כ מחויבים לקבל רק מהז"א שיש לו הכלים ההם, כו"ח. וע"כ אין צד הפנימי של אצבעות מאירים כלום על ידי מאורי האש, ואינם יכולים להאיר אלא מבחינת מאורי אור בלבד, שהיא הז"א שיש בו הכלים דכו"ח. וז"ש דהא מדעילא נהרין, שהרי הם מאירים רק מלמעלה, דהיינו רק מהכלים דפנים, שנבחנים לבחינת מחזה ולמעלה שהם נמצאים רק בז"א כניל. ואקרין פנים פנימאין, ופנימיות האצבעות נקראים (רפרי דף כ"א ע"א)

• כורסי יקריה, וכלהו • אתכלילן ביה, ושלטנותא דיליה איהו, ובגין כך אחסין נייחא לכל • עלמין, וירתין ירותא דיומא דא עמא קדישא, דאקרון עמא חד • בארעא. • מאורי אור מסטרא דימינא, דאיהו אור קדמאה, דהוה ביומא קדמאה, • דביומא דשבתא, נהרין אנון מאורי אור • בלחודייהו, ושלטין ומנייהו נהרין כלהו לתחא.

קלב) • וכד נפיק שבתא, גניזין • מאורי אור, דלא אתגליין, ומאורי האש שלטין, כל חד וחד על דוכתייהו. אימתי שלטין, • במיש עד מעלי • יומא דשבתא, וע"ד אצטריכו לאתנהרא מההוא שרגא • במיש.

מסירת הזהר

(א) כורסי, לעיל דף ג' ציין ג' ושי"ג ב) כד נפיק שבתא. ח"ב לא. רג. רז. רח. חלומי גרסאות : • ג"א כורסית. ונ"א כרסי. • נ"א אכלילת. • נ"א אכלילת. ונ"א אכלכלין. • נ"א עמין. • נ"א ליג בארעא. • נ"א מוסיק, כאנן מאורי. • נ"א ביומא. ונ"א ביומא חד דשבתא. • נ"א בלחודייהו. ונ"א בלחודיתין. • נ"א מוסיק, אנון מאורי. • נ"א ממש. ונ"א ממיש. • נ"א ליג יומא. • נ"א למיש.

מאורי אור ומאורי אש

הסולם

מאמר

מכח ממשלה העליונה בלבדה. וע"כ נבחנת השפעה של שבת, בשם ירושה, שובן נוחל אוצרות אביו שבשמים, וזוכה בהם בלי שום יגיעה ואתערותא מצדו עצמו. אמנם האמת הוא מי שלא טרח בעיש מה יאכל בשבת. כי גם אורות השבת צריכים יגיעה מעיש. אמנם הכונה הוא על בחינת אתדלית המחויבת בשעת קבלת השפע. דהיינו ביום השבת גופיה, בעת שמקבלים אורות ההם הגדולים, שאז אין אתערותא דלתתא נהוג בהם כלל ועיקר, אלא כדרך הירושה כנ"ל. מאורי אור מסטרא דימינא, דאיהו אור קדמאה דהוה ביומא קדמאה:

מאורי אור באים מצד הימין, שהוא אור הראשון שהיה ביום הראשון. דו' ימי בראשית, דהיינו האיר שעליו נאמר ביום א' יהי אור וכו'. דביומא דשבתא נהרין אינן מאורי אור בלחודייהו ושלטין, ומנייהו נהרין כלהו לתתא. שביום השבת מאירים אלו מאורי אור בלבדם ושולטים, ומהם סקבלים ומאירים כל העולמות שלמטה מאצילת.

קלב) וכד נפיק שבתא גניזין מאורי אור דלא אתגליין, ומאורי האש

שלטין, וכשיוצא השבת, מוצנעים מאורי אור שלא יתגלו, ומאורי האש שולטין בהעולמות, כל חד וחד על דוכתייהו, כל אחד ואחד על מקומו. כלומר, שביום השבת, הוא מקום שליטת מאורי אור, ובימות החול, מקום שליטת מאורי אש. ושואל אימתי שלטין, אימתי זמן שליטתם

בשבת (כנ"ל דף ק"ב ד"ה ועל דא) ונמצא שד"א שולט בלבדו, ואז מאירים הכלים דפנים שלו, שהם כחר ודכמה כנ"ל, ודש קב"ה שליט בלחודי וכו' על כורסי יקריה, כי הנוק, הוא בבחינת כסא לכלים דפנים האלו, וטפלה אליהם, וכלהו אתכלילן ביה, וכל הבחינות שלמטה מהו"א נכללת בו בהו"א, והממשלה שלו היא.

ובגין כך אחסין נייחא לכל עלמין, וירתין ירותא דיומא דא, עמא קדישא דאקרון עמא חד בארעא:

ומשום זה, הקב"ה מנחיל מנוחה לכל העולמות, והעם הקדוש, שהם עם אחד בארץ, יורשים את ירושת יום הזה, סידוש משים שביום השבת אין שליטה רק להקב"ה בלבדו, ע"כ אין שום אחיזה לדינין ולקטדוגים ביום הזה, והוא מנחיל מנוחה לכל העולמות, ובני ישראל, שהם עם אחד בארץ, יכולים לירש המוחין הנשאים של יום השבת, מהו"א, כי אין פחד מאחיזת הקליפות, ומה שהמוחין הגדולים דשבת מכונים בשם ירושה, הוא, שכל המוחין שבני ישראל מקבלים מאביהם שבשמים, הוא על ידי אתערותא דלתתא, ע"ד שאמרנו, יגעתי ומצאתי תאמין, והוא על דרך שבני אדם רוכשים קניני עולם הזה, שכל קנין הגדול ביותר, הרי היגיעה שנותנים תמורתו צריכה להיות גדולה ביותר. אמנם האורות דשבת, אינם מחייבים שום יגיעה אחריהם, ואין שום אתערותא דלתתא מועיל בהם, אלא השפע מגיע לישראל (ומ"י דף כ"א ע"א)

קלג) * והחיות רצוא ושוב, דלא יכיל עינא למשלט בהו, בגיז דאינון רצוא ושוב, חיות דאתגליין אנון, דההוא אופן קאים * בגווייהו, ומאן איהו דא ^ב מטטרון, דאיהו רב ויקיר משאר * אלין, * ועלאה חמש מאה פרסי. קלד) ^ה חיות ^ז דמטמרן, אנון * תחות תרין אתוון עלאין דאתכסיין, ייה, אתוון

דרך אמת

ה) עיין בסוף משפטים שיש היות למעלה מחיות.
 ז) מטטרון נאלל וליט.

מסורת הזהר

א) ורהחיות רציא ושוב, (יחזקאל אז) ח"ב קעו: קעו: קעו: ח"ג רכט: רנה, רפח: רצג, ת"ז חקי י"ח לה: לה: חקי כ"א פ, חקי לי עה, חקי מי פ, חקי מ"ה סב, חקי ע' קיסו ז"ח יתרפ ל"ט טג שמה, ב) מטטרוין, (נער) ח"א כז צה, קדו קכו, קכח, קמט, קפא, קיד, רנב, רסג ח"ב צד: קסו, קלא: קמג, קנט, קסד, קסט, רעד, רעז, ח"ג כט: סב, קצו, רטו, רכו: רכו: רכז, רכח, רכט, רל: רלא, רמג, רנה, רעו, רעה, רפא, רשב, רפג, שו: ח"ז בהקדמה ב: ד, נ, יד, טו, חקי ו' כא, כג, חקי י"ח לא: לד, חקי כ"א מד, מה: נח: סא, חקי כ"ב סד: חקי לי עה, חקי ליח עט, חקי מי פ, חקי מ"ה סב, חקי מ"ו סג, חקי נ"ב פו, חקי נ"ה סח, חקי ס' צג, חקי ס"ז צח, חקי ע' קיס, קכו: קכח, קלא, קלו, קלז ח"ח בראשית יוד טב שיח לך כד טא שכד כה טד שמט, כו טא שט, יתרו לו טג שיג, לט טד שיג, חרומה מב טד שיג, שה'שסט טב שכב, מהטב שכד, תק"ח צד טד שב, קא טב שלב, קב טא שלר, קו טג שמר, קי טד שכר, קיא טד שו, קיב טא שכד קטו טג שד, קכ טד שטו, לו פי גרסאות: * נ א עלייהו ובגווייהו, ונ"א וההוא מאריה דאנפין אופן קאים עלייהו, ומאן וכר, * נ"א חילין, ונ"א חילין, * נ"א עלאה, * נ"א מוסיף, רביעין, ונ"א רכיבין.

מאמר

הסילם

מאורי אור ומאורי אש

שליטהם, ומשיב ממ"ש עד מעלי יומא דשבתא, ממוצאי שבת עד ליל שבת, וע"ד אצטריכו לאתנהרא מההוא שרגא במו"ש, וע"כ הם צדיכים לקבל הארתם מאותו הגר במוצאי שבת כמבואר לעיל. קלג) והחיות רצוא ושוב, דלא יכיל עינא למשלט בהו בגין דאינון רצוא ושוב, חיות דאתגליין אינון: הכי והחיות וכי פירושו, שאין העין שולט בהם משום שהן ברצוא ושוב, והן החיות המתגלות, דהיינו חיות תתאין, הנ"ל, שעליהן נאמר וראית את אחוריה, ומשמיענו בזה, שאצ"פ שהן חיות דאתגליין מ"מ הן ברצוא ושוב.

ד"ה שנאן): וז"ס שאמרו בזהר פנחס רכ"ג ע"ב שמתטרוין הי"ס אדם הקטן, כי פני אדם אינו אלא מחזה ולמעלה, ולחיות תתאין אינו מגיע ממנו, אלא רק התכללות משל מעלה, וע"כ מכונה אדם קטן, ולפי שפני אדם כליל כל דיוקנין, (כנ"ל דף פ"ט את פ"ח) ע"כ כולל מטטרוין לכל החיות דמרכבה תתאה, להיותו פני אדם שלהן, ולפי שהוא נמשך מהתכללות בפני אדם שלמעלה מחזה, ע"כ נבחן שהוא גבוה מהחיות חמש מאה פרסי, כי מחזה ולמעלה, מאירים שמה המוחין דבינה, שספירותיה הן בסוד מאות, וה' הספירות כח"ב תו"מ שבה, הי"ס חמש מאות, ומתוך שמתטרוין מקבל איתן רק מסוד הפרכא העומדת במקום החזה, ולא למעלה מהפרסא הו, כי שם מקים הזיוג וההתכללות, לפיכך מכונים המוחין בשם פרסאית כלומר המקובלים מהפרסא, וז"ש ועלאה חמש מאה פרסי שפירושו שמקבל המוחין כח"ב זו"ן מסוד הפרסא שבחזה, אשר שאר החיות אין להן חלק שם, כי הם רק בחי' אריה שור ונשר שלכטה מחזה.

דההוא אופן קאים בגווייהו, ומאן איהו דא מטטרון, כי אופן ההוא עומד בתוכם, ומי הוא, זהו מטטרון, שהוא כולל אלו החיות תתאין, וכשהוא רצוא נקרא גוויאל, וכשהוא שוב נקרא מטטרון, דאיהו רב ויקיר משאר אלין, ועלאה חמש מאות פרסי שהוא גדול וחשוב יותר משאר אלו החיות, וגבוה מהם חמש מאות פרסאית. פירוש כי מטטרוין הי"ס פני אדם הנמשך לחיות תתאין מתוך התכללות בזיוג העליון שלמעלה מחזה, שה"ס נ' דשנאן, (כנ"ל דף פ"ו דסריי דף כ"א ע"א)

קלד) חיות דמטמרן, אנון תחות תרין אתוון עלאין דאתכסיין, ייה, אתוון שליטין על ו"ה: חיות הנסחרות הן תחת אותיות עלינות הנסחרות, שהן ייה דשם והיה השולטות על

שליטין על ויה, אליו רתיכא לאליו, וההוא *טמירא לכל *טמירין דלא
 אתיידע כלל, שליט על כלא, ורכיב על כלא, חיות דאתגליין אנון לתתא,
 תחת אליו עלאין דמטמרן, ואתנהרן מנייהו, ונטלין בגינייהו.
 קלה) חיות עלאין, כלהו * כלילן ברקיע השמים, ועלייהו כתיב

מסורת הזהר

(א) כלילן ברקיע השמים, ח"א לג

חלופי גרסאות: * ג"א דהוא, * ג"א מוסיק, דמטמרא, * ג"א טמירן, * ג"א ליג ועלייהו עד רקיע שעל גבי החיות.

מאורי אור ומאורי אש

הכוכב

כאמר

החיה רקיע כעין הקרח, דא ההוא
 קדמון, והוא הרקיע שעל החיות, שעליו כחוב
 דמות על ראשי החיה, רקיע כעין הקרח הנורא,
 שזה הוא אותו רקיע הראשון.

פירוש כי בכללות נמצאים ב' רקיעים,
 בסו"ה מקצה השמים עד קצה השמים. רקיע.
 ה"ס הסיוס דצמצים ב', שהוציא בינה ותו"מ
 דכל מדרגה להמדרגה שמתחתיה, שה"ס הפרסא
 העומדת במקום החזה דכל פרצוף. כנודע. וחחילת
 גילוי שלו הוא באמצע פרצוף הבינה דאצילות
 הנק' ישו"ת. דהיינו בין הג' דישו"ת העומדות
 מחזה ולכעלה דא"א, ובין הו"ת שלהם שה"ס
 בינה ותו"מ שלהם העומדות מחזה ולמטה דא"א.
 וע"כ נק' רקיע הזה שבתוך הבינה, בשם רקיע
 הקדמון. וכן נק' קצה השמים לעילא, כי רקיע
 הזה מוריד את הקצה דפרצוף הבינה. דהיינו
 בינה ותו"מ שלה לתוך השמים, שהוא הו"א.
 ויש רקיע ב', והוא עומד במקום החזה דו"א.
 והוא המוריד את הקצה דפרצוף ז"א, דהיינו
 בינה ותו"מ שלו לתוך הנוקבא המסיימת את
 האצילות, וע"כ נק' רקיע הזה. כשם קצה
 השמים לתתא. ויש חיות עלאין כלהו
 כלילן ברקיע השמים וכו' דא ההוא
 קדמון. שחיות עלאין שמחזה ולמעלה דו"ן.
 כלולות כולן ברקיע השמים הקדמון, העומד
 במקום החזה דפרצוף הבינה, לאפוקי חיות
 תתאין שמחזה ולמטה דו"ן, שאינן כלולות באותו
 רקיע הקדמון. וטעם הדברים הוא (כמ"ש בפתיחה
 לחכמת הקבלה אות ע"ז) שכל אחורים דעליון,
 דהיינו המחזה ולמטה שלו, מלובשים בכלים
 דסנים דתחתון, דהיינו בתוך הכלים כתר וחכמה
 שלו שלמעלה מחזה. אמנם אחרים דעליון אינם
 מלובשים לעולם, תוך הכלים דאחורים של
 התחתון, דהיינו במחזה ולמטה שלו, שהרי סבת
 ההלבשה

על ויה דשם הייה. פירוש, חיות הנסתרות הן בחי'
 מחזה ולמעלה דו"ן, ששם בחינת ג"ה. המרומות
 בב' אותיות י"ה שעליהם נאמר הנסתרות לה'
 אלקיננו וגו', שאין שום השגה בהן. וע"כ גם
 החיות העומדות שם, הן ג"כ נסתרות ונעלמות
 ואין השגה בהן. וחיות שלמטה מחזה, ה"ס ו"ה
 דשם הויה שה"ס הנגלות לנו ולבנינו, כי שם
 מקום חסדים המתגלים, ושם נוהג ראייה והשגה
 כנ"ל. בסו"ה וראית את אחורי. אליו רתיכא
 לאליו, אלו הן מרכבה לאלו, כלומר איתיות
 ו"ה. הן מרכבה לאיתיות י"ה, דהיינו שמגלים
 הארתם בדוגמא להרוכב הנגלה במרכבתו. וכן
 חיות תתאין הן מרכבה לחיות עלאין. שמגלים
 הארתן, כמ"ש להלן, וההוא טמירא לכל
 טמירין דלא אתיידע ככל שליט על
 כלא ורכיב על כלא, והנסתר מכל נסתר
 שלא נודע כלל, שה"ס א"ס ב"ה המרימו בקיצו
 של יוד דשם הו"י"ה, הוא שולט על כולם ורוכב
 על כולם. כלומר שכל המדרגות מגלות שליטתו
 בהעלמות. חיות דאתגליין אינן לתתא
 תחת אליו עלאין דמטמרן, ואתנהרן
 מנייהו, ונטלין בגינייהו, חיות תתאין
 המתגלות, הן לתתא מתחת אלו חיות הנסתרות,
 ומקבלות מהן הארתן, ונוסעות מכיחן. כלומר,
 שהחיות תתאין אין להן מעצמן שום כח ופעולה,
 אלא מה שמקבלות מחיות העליונות.

קלה) חיות עלאין כלהו כלילן ברקיע
 השמים, ועדייהו כתיב יהי
 מארת וגו' כולהו תליין בההוא רקיע
 השמים חיות עליונות, דהיינו הנסתרות, כולן כלולות
 ברקיע השמים, ועליהן כתוב, יהי מארת וגו' והיו למאורות
 ברקיע השמים, שהכתוב מלמרנו שכל המאורות תלויים
 ברקיע השמים ההוא. רקיע שעל גבי החיות,
 דא ההוא דכתיב, ודמות על ראשי
 (דמו"י דף כ"א ע"א)

* יהי מארת ברקיע * השמים, והיו למאורות ברקיע השמים, כלהו תליין בהוא
 רקיע השמים, רקיע * שעל גבי החיות, * דא ההוא דכתיב * ודמות על ראשי
 החיה רקיע כעין הקרח, דא * ההוא קדמון.
 (קלו) דהא מתמן ולהלאה, לית מאן דיכיל לאסתכלא ולמנדע. מ"ס,
 * משום דאיהו סתים במחשבה, ומחשבה דקביה, * טמירא סתימא עלאה,
 מחשבה דבר נש, * בכל עלמא, * לא יכיל * לאתדבקא * ולמנדע * לה, מלין
 דתליין במחשבה עלאה, לית מאן דיכיל * לאתדבקא לון, מחשבה * ממש עאכיו
 * לגו מן מחשבה מאן איהו * דעביד * רעיוני, * דהא לית סוכלתנו למשאל,
 כ"ש למנדע.

מסירת הזהר

(א) יהי מארת, לעיל דף צ"ה ציון ג' ושי"ג. (ב) ודמות על ראשי החיה, יחזקאל א' לעיל דף כ"ח ציון א' ושי"ג.
 חלופי גרסאות: * ג"א מאורות והיו למאורות. * ג"א ל"ג השמים. * ג"א רעל. * ג"א ל"ג דא. * ג"א ה' קדמאה.
 * ג"א הוא קדמאה. * ג"א קדמאה. * ג"א בנין. * ג"א מוסיף, דקביה אל"ף הוא. * ג"א רכל.
 * ג"א ל"ג לא יכיל. * ג"א לאתדבקא לון. * ג"א ולמנדע. * ג"א ליה. * ג"א לאדבקא. * ג"א מוסיף, מחשבה עלאה.
 * ג"א גו. * ג"א דאביה. * ג"א רעיונא.

מאמר

הכולם

מאורי אור ומאורי אש

ההלבשה הי"ס עלית המלכות למקים בינה, הנעשה בעת קטנות של הפרציפין, והנה אז, מכח עליה הו' נמצא שכל פרציפין מחוסר לגמרי מהכלים שמחזה ולמטה שלו, ואיך יוכלו האחורים דעליין להתלכש באחורים דתחתון, בעת שמחוסרים ממנו. ע"ה. הרי שחיוון תתאין דזו"ן, שהם בחינת מחזה ולמטה, אין להן שום חיבור והתכללות עם הרקיע הקדמון, שה"ס האחורים דבינה, כי לא נתלכשו בהם מעולם. (עיי' לעיל דף כ"ח ר"ה כוהר) כביאור הכתוב ודמות על ראשי החיה רקיע וכו'. וענין הפרש הגדול בין חיות עלאין לחיות תתאין האמורס הולך ומכאן לפנינו הזהר בארוכה.
 (קלו) דהא מתמן ולהלאה לית מאן דיכיל לאסתכלא ולמנדע:
 שהרי משם ולמעלה דהיינו למעלה מרקיע הקדמון, אין מי שיכול להשכיל ולדעת. מאי טעמא, משום דאיהו סתים במחשבה, ושואל מהו הטעם, ואומר, משום שהיא סתים בסיד המחשבה. כלומר, כי למעלה מרקיע הקדמון, דהיינו למעלה מחזה דפרציפין הבינה דאצילות, הרי שם הג"ר של הפרציפין הכינה הנבחן לבחינת מחשבה, שאין שום תפיסא כג"ר, כנודע. מחשבה דבר נש, בכל עלמא לאיכיל לאתדבקא ולמנדע

(דפו"י דף כ"א ע"א)

קלו) אין סוף לית ביה רשומא כלל, ולא תליא *שאלתא ביה, ולא רעיונא *לאסתכלותא *דמחשבה כלל. מגו סתימא דסתימא, מריש * נחיתו דאין סוף, נהיר נהירו דקיק, *ולא ידיע, סתים * ברשימו * כחדודא דמחטא, רזא * סתימא דמחשבה. *ולא ידיע, עד דאתפשט נהירו מניה, באתר דאית ביה *רשימין, דאתוון * כלהו מתמן * נפקין.

קלח) בריש כלא * א * רישא וסופא דכל דרגין, רשימו דאתרשים * ביה

מסורת הזהר

דרך האמת

(א) א' וכו', לעיל בהקדמת הזהר דף מ"א ציון א' ושי"ב.
 חלופי גרסאות: * נ"א ביה שאלתא. * נ"א דאסתכלותא, ונ"א דסכלתנותא. * נ"א מחשבה. * נ"א דסתימו. ונ"א דסתימא. * נ"א דלא. * נ"א בסתימו. * נ"א מוסיף, סמירין דכל סמירין כחורא. * נ"א סתימו. * ה"ג בדפוסים הראשונים נ"א דלא, ונ"א לא. * נ"א רשימו. * נ"א נפקין, ונ"א נפקא. * נ"א ליג ביה. * נ"א ליג א. * נ"א דאתרשים בדרגין וליג ביה

ג' נחורין

הכורם

סאמר

* צאים משם, מז"ת דפרצוף דבינה, הנקרא ישסו"ת.

קלח) בריש כלא א' רישא וסופא דכל דרגין, רשימו דאתרשים

ביה דרגין כלהו: בתחילת הכל נרשם אות א' שהוא ראש וסוף של כל המדרגות, והיא רשימו, שכל המדרגות נרשמו עמה. ולא אקרי אלא אחד, לאחזאה דאע"ג דאית ביה דיוקנין סגיאין לאו איהו אלא אחד ואינו נקרא אלא אחד. כלומר שהא' הוא אחר במספר, להורות, שאע"פ שיש בו הרבה צורות. כי הוא כולל לכל המדרגות כנ"ל, מ"מ אינו אלא אחד. כלומר, שכל המדרגות נעשו בו אחד. ודאי איהו את דעלאין ותתאין תליין ביה, ודאי הוא שהא' הוא את שהעליונים ותחתונים תלוים בו.

פירוש, כי צורת א' יורה על צמצום ב', דהיינו על עלית המלכות למקום בינה. והסיום החדש הזה ה"ס קו אמצעי דא' וי' עליונה ה"ס כתר וחכמה שנשארו בהמדרגה. וי' התחתונה ה"ס בינה ותו"מ, שיצאו מהמדרגה ונסלו למדרגה א' שמתחתיה. וכן יורה על הגדלות, שעלו בחזרה נתחברו למדרגה אחת עם ה' עליונה. ע"י הקו אמצעי שבא'. ואז נתגלו ממנה כל המוחין דפרצופי אבי"ע כנ"ל במקומות רבים. וכבר נתבאר לעיל (כדף ז' ד"ה וכבר). שמצמצום א', אין שום פציאות מוחין דאויי אפילו לזינ עליונים ומכ"ש לנרין דצדיקים עשה. וע"כ מננה דוהר כאו את דצ-צים א' בשם, סתים ברשימו כחדודא דמחטא, שהרושם הוא סתום כפתח הנעשה

קלו) אין סוף לית ביה רשומא כלל ולא תליא שאלתא ביה, ולא רעיונא לאסתכלותא דמחשבה כלל: אין

סוף, אין בו כלל איזה רושם לאחזיה, ולא שיין בו שום שאלה או רעיון להשכלת המחשבה, מגו סתימא דסתימא, מהסחום מכל סתים. מריש נחיתו דא"ס. נהיר נהירו דקיק וקא ידיע, סתים ברשימו כחדודא דמחטא: מתחילת ירידת א"ס להתגלות, האיר אור דק ובלתי מושג, וסחום ברושם דק כפתחו של פתח. כלומר שנפתח פתח צר מאד בלתי מספיק לאחזיה. רזא סתימא דמחשבה, והוא סוד מחשבה סתומה. דהיינו ג"ר דפרצוף הבינה המכונה לעיל מחשבה ממש. פירוש, כי בא"ס ביה שהוא א"א, אין בו שום רושם לאחזיה, ומתחילת ירידת א"ס לבא לכלל גילוי. שהוא בג"ר דפרצוף הבינה, הנקרא א"א דאצילות, נתרשם שם ברישם דק, ועדיין היה בלתי מספיק לאחזיה. ולא ידיע, עד דאתפשט נהירו מניה באתר דאית ביה רשימין דאתוון.

ולא היה מושג, עד שנתססטה הארה ממנו להמקום שיש בו רשימות של אותיות. דהיינו פרצוף ז"ת דבינה הנקרא ישסו"ת דאצילות. כ הזוין דאצילות הם סוד אותיות. והו"ת דבינה אינן עצם הבינה אלא בחינת התכללות מוזין. כנ"ל, וע"כ הן נבחנו כרשימות של אותיות שהן הו"ן, וכיון שהם קרובים לבחינת זו"ן. ע"כ מתחיל מהם סוד השגה וההתגלות. כלהו מתמן נפקין כל המוחין דגדלות דזו"ן ובי"ע (דפ"י דף כ"א ע"א)

דרגין כלהו, ולא אקרי אלא * אחד, לאחזאה דאעיג דאית ביה * דיוקנין
סגיאיני, לאו איהו אלא חד. ודאי * איהו את דעלאין ותתאין תליין ביה.
קלט) ראשיתא דאלת, טמירו * דרזא דמחשבה עלאה, * והוא * אתפשטו

מסורת הזהר

(א) אחד, לעיל דף ע"ד ציין ב' ושיב.

חלוסי גרסאות: * ג"א מוסיף, רשימין דאתון דיוקנין וכו'. * ג"א איהי, א"י * את וכו'. * ג"א מוסיף, טמירו, חד,
* ונ"א חד רזא. * ג"א והוא טמירו פשיטי דההוא וכו'. * ג"א פשיטו.

מספר

הסולם

ג' נהורין

שבאלכסיונא שה"ס רקיע המבדיל, דהיינו סיומא
דצמצום ב' בעצמו, שהוא ישוס"ת, שברשימתו
זאת דרקיע ומבדיל, נרשמו כל המדרגות כולן דוויין
ובייע. ולא אקרי אלא אהד, כי דרקיע הזה,
שה"ס ישוס"ת, עושה כל פרצופי אצילות לאחד,
כי בגדלות הוא מחפשט עד סיום האצילות
ועיניו הוא עולה עם הזוין לראש דא"א, ונעשו
שם כל הפרציפין אחד. (ועי' לעיל דף ט"ו ד"ה ההוא.)
ועם דברים הללו חבין כל ההמשך שלפנינו.

קלט) ראשיתא דא' טמירו דרזא
דמחשבה עלאה, הראש של

הא, דהיינו י' עליונה שבה, ה"ס ההסתר של מחשבה
עליונה. כלומר, שרומז על עלית המלכות למקום
בינה, דא"א, המכונים מחשבה עליונה, שהוריד
בינה ות"מ דא"א למטה לישוס"ת, ולא נשאר
בא"א, אלא ב' הכלים כו"ח בלבד. באופן שהיוד
עלאה דא' יורה על א"א, בעת שאין בהם אלא
כו"ח בלבד. דהיינו בעת ההסתר של המחשבה
העליונה וההוא אתפשטו דההוא רקיע
עלאה, כלא סתים בההוא רישא, ואיתה
ההתפשטות של רקיע העליון, דהיינו ההתפשטות של
עת הגדלות, שרקיע העליון מתפשט למקום
המלכות, ומעלה בחזרה את הבינה ות"מ, עדיין
הוא כולו סתום בראש ההוא דא', דהיינו ב'
עליונה שלה. בגין דכד נפק א' מהאי רקיע
בדיוקנא דרזא דרישא דמחשבה נפקא
בכדי, בעת שתצא צורת א' מאותו הרקיע, דהיינו
מוחין גדלות, תצא בצורת ראש המחשבה.

פירוש כי י' עלאה דא' רומזת על א"א
ואי"א כנ"ל, ואומר שסיד ה"ל הו"ו רימזת על
הקטנות שנעשה בא"א ואי"א, מסכת עלית
המלכות, שלא נשאר להם במדרגתם אלא כו"ח
בלבד, ובינה ות"מ דא"א ירדו לא"א, וכן בינה
ות"מ דא"א ירדו לישוס"ת. ואומר הסעם, שא"א
ואי"א

הנעשה מחידו של מחט, שאין צורת רפתח ניכרת.
כלומר, שאין הפתח ראוי לגילוי המוחין. ורשימו
זו דצמצום א', ה"ס המלכות דא"א עלאין שהם
ג"ד דבינה. כנ"ל. ורשימו דצורת א', שהוא
צמצום ב', מתחיל להתגלות רק בפרצוף ז"ת
דבינה, המכונה בשם ישוס"ת. (ועי' לעיל בהקדמת
הזהר דף ט"ו ד"ה ה"ס) ונמצא, שצורת א' כוללת
לכל המדרגות דאצילות: כי צורת ה"ל העליונה
הקודמת להקו שבאלכסון, יורה על א"א עלאין
דאצילות וקיצו של יוד עלאה, ה"ס א"א דאצילות,
שבהם עוד מאיר הצמצום א' והם נבחנים למים
עליונים, מטרים שנגלה הקו האלכסוני דא' שהוא
הרקיע דהיינו הסיום החדש דצמצום ב', וכן
האלכסוני עצמו שה"ס הרקיע המסיים לא"א
וא"א, הוא פרציף ז"ת דבינה הנק' ישוס"ת,
ויוד תחתונה, ה"ס זוין, הדבוקים בבינה ות"מ
שנפלו מישוס"ת, הן קצאנות והן בגדלות. כנ"ל.
וזה אמרו, מריש נחיתו דא"ס וכנ',

סתים ברשימו כחודא דמחטא שכחחילת
גילוי הארת א"ס, היה מאיר בדקות כפתחו של
מחט, שה"ס צמצום א', שזוין ובייע לא יכלו
לקבל דרך פתח זה כלום, כנ"ל והוא נמשך עד
המלכות דא"א עלאין שכחזה דא"א עד
דאתפשט נהירו מניה באתר דאית ביה
רשימין דאתון, היינו עד הז"ת דבינה הנק'
ישוס"ת, העומדים למטה מחזה דא"א שבהם
רשימא דאתון, שהם זוין כנ"ל. בריש כלא
א צורת רשימו דאתון שיצאה תחלת הכל,
היתה צורת א' דהיינו צמצום ב' כנ"ל, וכו'
רישא וסופא דכל דרגין, רישא, היא י'
עלאה דא', הרומזת על א"א ואי"א עלאין. שהם ראש
כל המדרגות. וסיפא, היא י' תהא דא', הרימזת
על זוין, שהם סוף כל המדרגות. רשימו
דאתרשים ביה דרגין כלהו, היינו הקו
(דפריי דף כ"א ע"א)

דהוא רקיע עלאה • כלא סתים בההוא • רישא • בגין דכד נפיק • א' מהאי
רקיע, בדיוקנא דרזא דרישא דמחשבה נפקא. בההוא אמצעיתא דאלת, שית
דרגין כלילן ביה, רזא דכלהו חיות טמירין • עלאין, דתליין • מגו מחשבה.
קמ) חד נהירו דנהיר • ואתגניז, • דא • נהירו דאת • ב' דבראשית. • חום

מסורת הזהר

(א) חום היום, בראשית י"ח. ח"א צח. ח"ב לו. ח"ג יד.
חלופי גרסאות: • ג"א כל • ג"א מוסיף, רישא • ה"י. • ג"א ל"ג בגין, • ג"א מוסיף, • הא"י א', • ג"א מוסיף.
עלאין, רטליקין. • ג"א גו • ג"א ואגניו • ג"א דהא • ג"א נהיר. • ג"א טו.

ג' נחורין

הסולם

מאמר

תוך המחשבה דהיינו בהכו שהוא ו"ס דמחשבה,
שהן בחינת חגית שמחזה ולמעלה דזו"ן, ולאפוקי
חיות תחתונות הנגלות, שהן בחינת נה"מ
שמחזה ולמטה דזו"ן, הן אינן תלויות במחשבה,
שהיא הרקיע שבתוך הא'. והטעם כבר נתבאר
(לעיל דף קכ"ה ד"ה חיות עלאין) שהאחרים דעלין
מלובשים רק בהכלים דפנים של התחתון, עד
החזה, ולא כלל בכלים דאחירים של התחתון, שהם
מחזה ולמטה, עש"ה. ולפיכך חיות עליונות שהם
כלים דפנים דזו"ן דבוקות ותלויות בבנינה ותו"מ,
דרקיע, שהוא ו"ס דמחשבה, אבל חיות הנגלות
שמחזה ולמטה, מעולם לא נתחדרו עמהם. והנה
נתבאר, איך צורת הא' כוללת כל המדרגות
כולם: שי' עליונה היא או"א וא"א, הרקיע
שבאמצעה הוא ישסו"ת, שבו דבוקה ותלויה י'
התחתונה שהיא זו"ן.

קמ) חד נהירו, דנהיר ואתגניז, דא נהירו
דאת ב' דבראשית, אור אחר, שהאיר

ונגז, זה הוא האור של אות הב' דבראשית, פידוש אחר
שביאר ראש ואמצע וסיף דצורת הא', וביאר
סיוף הא' דהיינו הי' התחתונה התלויה בה, ה"ס
חיות טמירין עלאין, שהם ג' ספירות חגית שמחזה
ולמעלה דזו"ן. חזור עתה לכאר בסדרות ענין ג'
חיות טמירין הללו ומכנה אותן ג' נחורין, אשר
נהירו חד הוא חסד, וקו ימין ומדת אברהם,
ונהירו תנינא הוא גבורה וקו שמאל ומדת יצחק,
ונהירו תליתאה הוא תפארת וקו אמצעי, ומדת יעקב.
וכבר ידעת שאלו ג' הסיון דז"א, נמשכים
לו מג' הנקודות חולם שורק חירק שבסדר יציאת
המוחין ביססו"ת, כי אין מוחין יוצאים בהבינה,
זולת בסדר ג' נקודות הללו, כנ"ל (דף נ"ב אות
ל"ח) שאמר דהא לית זרעא דאזרע בר
ברזא דתלת נקודין, (ע"ס בחסולם ב"ה דהא.
וביאורם

ואי"א קבלו לתוכם את הצמצים ב' והקטנות
הנמשך ממנו, שהוא בכדי שתהיה אחר כך
התפשטות הרקיע בעת גדלות בסוד צורת א'
והאירות יצאו אז בדיוקנא דרזא דרישא
דמחשבה, כלומר, שיתגלו האורות דא"א, הנק'
ראש של או"א, שהם מחשבה כנ"ל כי אלו
בינה ותו"מ דא"א שנמלו מסבת הצמצום ב'
ונתרבו באו"א, גורם לגילוי המוחין שלו, כי
בעת גדלות כשמתפשט הרקיע לסטה והוא
מעלה הכינה ותו"מ שלו בחזרה לראשו, עולה
עמהם גם או"א הדבוקים בהם אל ראש א"א,
וכן בינה ותו"מ של או"א, מעלים עמהם היסו"ת
לראש א"א, ובינה ותו"מ דיסו"ת מעלים עמהם
את הזו"ן לראש דא"א, ונמצאים כולם שיוצאים
בדיוקנא דרישא דמחשבה, שהוא א"א,
וכולם מאירים בהארת חכמה על ידו. אבל אם
לא היו א"א ואו"א מקבלים לתוכם את המיעוט
דצמצום ב', ולא היו מורידים הבינה ותו"מ
שלהם ליסו"ת, אז לא היו שום מציאות שיתגלו
מוחין דא"א אל העולמות, כנ"ל דף ז' ד"ה וכבר,
בההוא אמצעיתא דא' שית דרגין
כלילן ביה: בקו האמצעי תבוא שבהא' /

כללים בו ששה מדרגות, דהיינו חגית נה"י, כי הם
ו"ס דפרציף הבינה המכונים ישסו"ת כנ"ל. רזא
דכלהו חיות טמירין עלאין דתליין מגו
מחשבה רקיע הזה שבתוך הא' הוא סוד כל החיות
הנסתרות העליונות התלויות תוך המחשבה, שהוא בינה,
פידוש. אחר שביאר י' עלאה דא' שהיא או"א
עלאין, והטו שבאמצעו, שהוא ישסו"ת, מבאר
עתה את י' התחתונה של הא'. ואומר, שה"ס
החיות, דהיינו זו"ן, התלוים בהרקיע, כמו י'
תחתונה התלויה ב"ו האלכסוני של הא'. אלא
שאמר, שרק החיות הנסתרות העליונות, תלויות
(דפו"י דף כ"א ע"א)

היום, ידהוה אברהם יתיב * פתח האהל, ידאיהי * פתחא מתתא לעילא, וחום
היום נהיר על ההוא פתחא, ונהרא מתמן.
קמא) תנינא, נהירו ידאזיל לאתחשכא לעת פנות י ערב, רזא דצלותא

מסורת הזהר

א) פתח האהל, בראשית ית, ח"ב לו. ח"ג יד. עא: ב) פתחא מתתא, ח"ב לו.ג) ערב-דיצחק, ח"ג רמב.
חלופי גרסאות: * נ"א מוסיף, "רזא" ונ"א, "יהוה" רהוה וכו'. * נ"א מוסיף, מכחוש היום דאיהי * נ"א דאחיל
לאתחשכא לפנות ערב. ונ"א דאזיל לאתחשכא לפנות ערב. ונ"א דאזיל לאתחשכא לערב פנות ערב.
נ"א דאזיל לאתחשכא לפנות ערב, פנות ערב. ונ"א דאחיל לאתחשכא לערב, פנות ערב וכו'.

מאמר

הסולם

ג' נחורין

בינה, היא פתח ממטה למעלה, שעל ידה עולים
התחתונים, שהם זרין שלמטה. להבינה שלמעלה,
דהיינו בעת שהנקודה חוזרת למקומה, ובינה
ותו"מ שנפלו למקום זרין, חוזרים לבינה, הנה אז
גם הזרין הרבוקים בהם, עולים עמהם לבינה.
הרי שנקודה זו הוא פתח ממטה למעלה,
שאלו שלמטה עולים דרך בה למעלה. וחום
היום נהיר על ההוא פתחא, ונהרא מתמן,
וחום היום שהי"ס הדינין וסוד הכסף שנתקן
בהנקודה לדחות אור העליון ממנה, מאירה באותו
הסחף, שהוא הנקודה, ממטה למעלה, ומשם מאירה ג"כ
למטה, דהיינו בסוד זווג הדכאה עם אור העליון,
(כג"ל בפתלחה"ק באות כ"א ע"ש) שמעלה אר"ח וממשיכה
אוי"י. והי"ס נקודת החולם (כמ"ש לעיל דף ט"ו
עש"ה). ונבחנת לאור החסד, ולקו ימין ולמדת
אברהם, ומכאן פני אריה שבחיוון סמירין עלאין
שמחזה ולמעלה. כמ"ש ופני אריה אל הימין.

קמא) תנינא, נהירו דאזיל לאתחשכא
לעת פנות ערב, רזא

דצלותא דיצחק: אור השני היא, אור ההולך ונחשך
לפנות ערב, והוא סוד תפלת יצחק. לאתקנא האי
דרגא, דכתיב ויצא יצחק לשוח בשדה
לפנות ערב: כדי לתקן מדרגה הזו, כמ"ש
ויצא יצחק לשוח וכו'. אסתכלותא דערב
וחשוכן כלהו לגביה: הסתכלות דערב וכל
מיני חשכות היו אצלו, בסוד תפלת המנחה.
בהאי פנות ערב אסתכל יעקב
בההוא ממנא דעשו בפנות ערב הזה,
הסתכל יעקב בהממונה דעשו, שעליו נאמר,
ויאבק איש עמו. כמו שמבאר לפנינו להלן.

פירוש, אור השני הזה הי"ס קו שמאל
דז"א שלמעלה מחזה שלו, שהוא נמשך מנקודת
השורק

וביאורם, הספא לעיל דף ט"ו ד"ה החוה נקודה) שמתחילה,
בעת יציאת הבינה שהי"ס ישו"ת, מהראש דא"א,
מכח עלית המלכות למקומה, נתקנה הבינה בסוד,
נקודה בהיכליה, שפירשו, מוחין דחסרים בחוסר
ג"ר, מטעם שהנקודה היא המלכות ע"תה
להיכל דא"א שהיא בינה, וירדו מסכתה בינה
ותו"מ היכל, להזין שמתחתיו, ולא נשאר
בהיכל זולת האורות דנפש רוח, בהכלים דכתר
חכמה. וע"כ מכונה אור הזה נקודה בהיכליה
והי"ס הנקודה שבתוך ב' דבראשית, אשר הבי'
ה"ס הבינה הנקודת היכל. והנקודה שבתוכה,
הי"ס המלכות שעלתה אליה. (כמ"ש בתקוני זוהר
תק' ה' דף י"ט ע"א עש"ה). ונקודה זו הי"ס נקודת
החולם שממעל לאותיות, (כמ"ש לעיל דף ט"ו ד"ה
החיה נקודה).

וזהו אמרו כאן חד נהירו דנהיר
ואתגניז, דא נהירו דאת ב' דבראשית,
אור הראשון, הוא האור שהאיר ואח"כ נגנו,
דהיינו הבינה דא"א, שמתחילה היתה בג"ד דראש
א"א, ואח"כ עלתה אליה הנקודה, שהיא המלכות,
ומכח זה יצאה הבינה מג"ד דראש א"א, ונגנו
האור דג"ר מהבינה, ונשארה בו"ט חסר ג"ר.
הרי שמתחילה האיר אור הבינה בשלמות ואח"כ
נגנו, והוא האור המרומן באות ב' דבראשית,
דהיינו נקודה בהיכליה, כנ"ל. ונקודה זו שעלתה
להיכל שההיכל נתמעט על ידה לבחינת ויק',
נבחנת לבחינת חמימות ודינים, ועליה רומז
הכתוב, כחום היום. וי"ש, חום היום,
דהוה אברהם יתיב פתח האהל, שנקודה
הנ"ל מכונה חום היום, וכן היא מכונה פתח
האהל, ואומר עליה הכתוב שאברהם היה יושב
פתח האהל כחום היום. דאיהי פתחא מתתא
לעילא, כי הנקודה שהיא המלכות שעלתה להיכל
(דמ"י דף כ"א ע"א)

דיצחק. לאתקנא האי דרגא, דכתיב * ויצא יצחק לשוח ב בשדה לפנות ערב, * אסתכלותא דערב, * וחשוכן כלהו לגביה: בהאי פנות ערב, * אסתכל יעקב בההוא ממנא דעשו.

קמב) תליתאה, נהירו דכליל * תרין * אלין, נהירו דנהיר ב באסוותא, רזא דכתיב * ביעקב ב ויזרח לו * השמש וגו', ודאי כד אתכליל בההוא פנות

מסורת הוהר

(א) ויצא יצחק לשוח בשדה, בראשית כז, ח"א קכח: ח"ב לטז ט, ח"ג רכז, רמב. ת"ז תקי ח' כ. תקי ג"א מז, תקי ס"ט קא. (ב) בשדה, ח"ב ס. ג) באסוותא, ח"א כז רג: ת"ז תקי כ"ה עא. (ד) ויזרח לו השמש, בראשית ל"ב ח"א קע: רג ריב.

חלופי גרסאות: * ג"א מוסיף, * לההוא פנות ערב * אסתכלותא וכו', * ג"א וחשכן, * ונ"א וחשכין, * ג"א ואסתכל, * ונ"א אסתכן, * ונ"א אסתחן, * ג"א חמן, * ונ"א מוסיף תרין, * דרגין, * ונ"א תרי, * ג"א ל"ג ביעקב, * ג"א מוסיף השמש כאשר עבר פנואל וגו' * ג"א קאי.

ג"י נהורין

הסילם

כאכר

ולאור הגבירה דז"א, ומכאן פני שור שבחיון טמירין עלאין. שז"ס (יחזקאל א') ופני שור מהשמאל.

קמב) תליתאה, נהירו דכליל תרין אלין נהירו, דנהיר באסוותא:

אור הגי הוא, אור הכולל לבי אורות הללו הנ"ל, שהם קו ימין וקו שמאל, אור המאיר לרפואה. פירוש, אור הזה הוא קו אמצעי הנמשך מנקודת החירק שבגינה, שפירושו קומת החסדים החדשה שקבלה הגינה על ידי התלבשותה בהמסך דוויז ש'עלו אליה, שאור הזה מוסיף על החסדים שבכו ימין, ו הוא נעשה לבוש יקר דחסדים אל אור החכמה, אז נכללו ב' הקוין זה בזה, שכו ימין נכלל מאור החכמה ויש לו חכמה וחסדים, וקו שמאל נכלל מחסדים ויש לו חכמה וחסדים, וע"כ אומר עליו נהירו דכליל תרין אלין, שאור הזה כולל ב' הקוין, כי הוא משלים שניהם, ומשום זה הוא זוכה בעצמו לקבל גם הוא הארת שניהם. כי במדה שהתחתון משלים לעליון זוכה בהו גם התחתון, להיותו הגורם. והוא נהירו דנהיר באסוותא, כי על ידי קומת חסדים שלו נרפא הקו שמאל, שמקבל בכחה הארת החסדים שבכו ימין: רזא דכתיב ביעקב, ויזרח לו השמש וגו', ועל אור זה הגי, אומר הכתוב ויזרח לו השמש וגו', ודאי כד אתכליל בההוא פנות ערב, הכתוב מדבר, אחר שנכלל יעקב בפנות ערב ההוא, דהיינו בחושך דכו שמאל, והיה צריך לרפואה, וע"כ נאמר ויזרח לו השמש, דהיינו לרפואתו מחושך דשמאל. ואור הגי הזה נבחן לכו אמצעי המכריע על ב' הקוין ימין

השורק שבגינה, שתכנה נתבאר לעיל ברף ט"ו, כי בעת שהנקודה ירדה מההיכל, שהוא מקום בינה, וחזרה למקומה, למקום מלכות, וג' הכלים בינה ותו"מ, שנפלו מההיכל שהיא הבינה, לזו"ן, חזרו אליה, ונשלמה הבינה בע"ס, וחזרה למקומה לראש דא"א, ושוב הגיע אור החכמה דא"א אל הבינה כמקודם שנתמעטה. הנה אז, נבחנות הו"ת דבינה שהן נחשכו מכח עליה הו"ו לראש דא"א, מטעם שאין הו"ת יכולים לקבל אור החכמה בלי לבוש מאור החסדים, ומתוך שהראש דא"א הוא כולו אור החכמה בלבדו, לכן דק הגי"ר דבינה יכלו לקבל אור הזה, אבל הו"ת דבינה נשארו בחושך, בלי אור דחסדים ובלי אור החכמה. וה"ס נקודת השורק (כמ"ש שם דף ט"ז ד"ה ותדע).

וזה אמרו, תנינא, אור השני, שהוא קו שמאל, הוא נהירו דאזיל לאתחשכא דעת פנות ערב, כי ע"י חזרת הבינה להראש דא"א הולכות ונחשכות הו"ת דבינה, כנ"ל, שה"ס הכתוב לפנות ערב, וה"ס צלותא דיצחק לאתקנא האי דרגא, כי בסוד התפלה שלו המרומזת בהכתוב ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, תיקן והמשיך מדרגה זו דנקודת השורק הנ"ל, וקבל משם סוד הקו שמאל של הו"א, המשלים רק לבחינת הגי, והו"ת משאיר בחושך, מטעם הנ"ל. וז"ש אסתכלותא דערב וחשוכן כלהו לגביה, שעי תפלת המנחה המשיך הקו שמאל מנקודת השורק, הכולל כל מיני השכות שבעולם, ותיקו אותם כראוי, ולפיכך נבחן אור השני הזה לבחינת חושך דיצחק, (דמו"י דף כ"א ע"א * דף כ"א ע"ב)

**עֲרֵב, מִכָּאן וְלֵהֲלֵאָה וְהוּא י צוֹלַע עַל יִרְכּוֹ, דָּא אִיהוּ ג' נִצְחַי יִשְׂרָאֵל.
קמג) עַל יִרְכּוֹ, יִרְכּוֹ כְּתִיב וְלֹא יִרְכּוֹ, י דָּא דְרַגְא רִבִּיעָאָה, דְּלֹא אֲתַנְבִּי**

דרך אמת

(א) בראשית כ"ו כי וישלח ק"ע ע"ב וקע"א ע"א ומנחת
יהודה דף פ"ז פ"ח ופרדס כשער ירך יעקב שהרי נ"ח
הוא כימין זוהר תרומה קס"ח ע"ב.
(ב) משפטים קי"א ע"ב.

חלופי גרסאות: * ג"א ל"ג ע ירכו.

ל

מסורת הזהר

(א) עֲרֵב, ח"א ריב. (ב) צוֹלַע עַל יִרְכּוֹ, בראשית
ל"ב. ח"א כו: קע: קע"א. ת"ז חק' י"ג כט. תק"ח
צח טד שכט. (ג) נִצְחַי, ח"ב סא קסח. ח"ג קלה (ע"רמג).
ת"ז בהקדמה ה. חק' י"ג כט. חק' ל"ג עז.

מאמר

הסולם

ג' נהורין

וְרָה שְׂהוּא מִדְּרַגְתָּ רִבִּיעִית. דְּהֵיִינוּ נִצְחַי, שְׂאִישׁ לֹא
חֲנֻבָּא מִשֶּׁס עַד שְׂבָא שְׂמוּאֵל, וְעַדִּיהָ כְּתִיב גַּם
נִצְחַי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְעַלִּיו כְּתוּב גַּם נִצְחַי יִשְׂרָאֵל
לֹא יִשְׁקֵר וְגו'. כְּדִין אֲתַקֵּן דְּהוּהָ חֲלֻשָׁא
מִכַּד אֲסַתְכֵן יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּמִמְנָא דְעָשׂוּ.
אז נתתקי הנצח, שהיה חלש מעת שנסתכן יעקב
על ידי המלאך, הממונה של עשו.

פירושו כי הוקשה לו לפי מה שנתבאר,
שענין צולע על ירכו נמשך ממיעוט הג"ר, כנ"ל
בדיבור הסמוך, א"כ הרי זה נוגע לב' הירכים
היה הכתוב צריך לומר, והוא צולע על ירכו,
שהם נצח והוד המכונים ב' ירכין. ואומר שהוא
באמת רק ירך אחד, דהיינו נצח מדרגה רביעית
אלא שהוא כולל ב' הירכין נצח והוד. והטעם הוא
י עד הזמן ההוא עוד לא נתתקן בתיכון קוין,
לא מחזה ולמעלה דו"א בלבד, שהוא חג"ת,
עוד לא נתתקו המחזה ולמטה כלום, דהיינו
יהנה"י, כי היה חסר שם פני אדם (כנ"ל דף פ"ה
ה' ומניה) ולפיכך נבחן, שעוד אין בהם מבה"י
ימין כלום ונצח והוד נחשבו לבחינת שמאל,
ולמדרגה אחת, וע"כ אינו אומר הכתוב והוא
צולע על ירכו, כי עוד שניהם ירך אחד וספירה
אחת, ואומר שהוא ספירת נצח, ולא הוד, והוא
כט"ז. כי בכלים נבחן שהעליונים נגדלים תחילה,
'א"כ כל עוד ששני הירכין נחשבים לאוד הם
ב"חנים לנצח, להיותו העליון אל ספירת ההוד,
ע"כ הוא נגדל וניכר סודם להוד. וע"כ אומר
דָּא דְרַגְא רִבִּיעָאָה, כי עוד לא נגלה שם
מדרגה חמישית שהוא הוד, וא"כ הוא בהכרח
ספ"י הנצח. אמנם נתבאר (לעיל דף פ"ו ד"ה אמנסי
שהתיכון שמחזה ולמטה הוא, לעלות ולהכלל בפנ,
אדם שבזווג העליון, עש"ה. והנה תיקון זה לא
נעשה אלא בימי שמואל, וזש דלֹא אֲתַנְבִּי

ימיו ושמאל, והוא אור התפארת, והוא מדת
יעקב, ומכאן נמשך פני נשר שבחיון טמירין
עלאין שמחזה ולמעלה.

מִכָּאן וְלֵהֲלֵאָה וְהוּא צוֹלַע עַל יִרְכּוֹ:

מכאן והלאה, דהיינו אחר שיעקב המשיך
האור דכו אמצעי בסוד מסר דחירק הנ"ל, נאמר
עליו והוא צולע על ירכו, דָּא אִיהוּ נִצְחַי יִשְׂרָאֵל,
ירכו, פירושו ספירת הנצח, של ז"א הנקרא ישראל, כי ב'
הספירות נצח והוד מכונים ב' ירכין כנ"דע. ודורש
המקרא, ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל
והוא צולע על ירכו, שמשמע, שזריחת השמש
שה"ס אור הג' הנ"ל הוא סבה ישרה אל צולע
על ירכו.

וטעם הדבר, כי בחינת המסך דחירק
ממשיך קומה דבחי"א (כנ"ל דף פ"ו ד"ה ווח)
שהוא בחינת ו"ס חסר ג"ר, ואע"פ שכבר השיג
הג"ר בכח נקודת השורש, ולא המשיך קומה זו
דחסדים אלא מטעם רפואה, כנ"ל, מ"מ נתמעט
לו בחינת הג"ר באיזה שיעור ככח הזווג הזה
על מסך דחירק. וכבר ידעת ערך ההפכי בין כלים
לאורות, שחסרון נה"י דכלים הוא חסרון ג"ר
דאורות. (כנ"ל דף ע"ט ד"ה ורזא בניאור רובצת ע"ש)
ולהיפוד, המיעוט של ג"ר דאורות שבא לו מסבת
המסך דחירק, נבחן בהכלים לצליעה על ירכים
שהם גו"ה. הרי שזריחת השמש, שה"ס קומת
החסדים שהמשיך בבחינת נהירו דאסונותא,
היא סבה ישרה אל צולע על ירכו, דהיינו למיעוט
בהג"ר. ולהלן מבאר ענין צולע על ירכו בדרך
אחר.

קמג) עַל יִרְכּוֹ, יִרְכּוֹ כְּתִיב וְלֹא יִרְכּוֹ,
דָּא דְרַגְא רִבִּיעָאָה, דְּלֹא אֲתַנְבִּי בַר
נְשַׁמְתֵּן עַד דְּאֲתָא שְׂמוּאֵל: בַּהֲכָתוּב עַל יִרְכּוֹ,
כְּתוּב יִרְכּוֹ, לְשׁוֹן יַחֲדָי, וְלֹא יִרְכּוֹ, לְשׁוֹן רַבִּים, וְזוּ
(דמ"ו דף כ"א ע"ב)

בר נש מתמן * עד דאתא שמואל, ועליה כתיב * וגם נצח * ישראל וגו', כדין * אתקן, דהוה חלשא * מכד אסתכן יעקב * אבינו בממנא דעשו.
 קמד) ג * ויגע * בכף ירכו, כד אתא לגבי דיעקב, נטל * תוקפא מההוא * פנות ערב, בדינא תקיפא, ויעקב הוה אתכליל ביה, ולא יכיל ליה, * וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו, נטל תולפא דדינא מתמן, בגין דירכא איהו לבר * מגופא, * דיעקב * גופא הוה, וגופיה הוה כליל ברזא דתרין דרגין, ברזא דאקרי אדם. * כיון דנטל תוקפא * לבר * מגופא, מיד * ותקע כף ירך יעקב.
 קמה) ולא אתנבי בר נש מתמן, * עד דאתא שמואל, ועיד נצח ישראל

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) עד דאתא שמיאל-אתקן, ח"ב קיא: ב) ונס נצח ישראל, ח"ב סא. ח"ג קלו. ת"ז בהקדמה ה. תקי י"ג כח: ג) ויגע בכף ירכו, בראשית ל"ב, ח"א קמו. קע: קעאו. קעבו ח"ב מאו קיא: ת"ז תקי נ"ו צא. תל. ס"ט קד: קיב. ד) לבר מגופא, ח"א קמו. קסו. ה) ותקע כף ירך יעקב, בראשית לב. ח"א קמו. ח"ג מה ת"ז תקי ל"ג עו.

חלופי גרסאות: * נ"א מוסיף ישראל לא ישקי. ונ"א מוסיף וכתוב כי לא אדם הוא וגו'. * נ"א אתתקף. ונ"א אתקן דרגא דא דהוא חלשא. ונ"א דרגא דא אסתכן ואסתקף דהוה חלשא. ונ"א חולשא. * נ"א מכאן. * נ"א ל"ג אבינו. * נ"א מוסיף דכתיב. * נ"א מוסיף דרגא דא בכף. * נ"א תוקפו. * נ"א ל"ג פנות. * נ"א מוסיף וכתוב. * נ"א מגופיה. * נ"א ויעקב. * נ"א דכיון. * נ"א מגופיה. * נ"א ל"ג מעד עד יהושע.

ג' נהורי

הסילם

טאמר

ומפרש הטעם בגין דירכא איהו לבר מגופא, משום שהירך הוא מחוץ להגוף, דיעקב גופא הוה, וגופיה הוה כליל ברזא דתרין דרגין ברזא דאקרי אדם, כי יעקב הוא ספירת תפארת המכונה גוף. וגופו זה היה כלול בסוד ב' המדרגות שהם, דכר נ"קבא, בסוד שהוא נקרא אדם. כי אדם כלול דכר ונוקבא, (כנ"ל באות פ"ב) פירוש כי מחזה ולמעלה יש שם פני אדם בשלמות, וע"כ לא יכול לו המלאך, כיון דנטל תוקפא לבר מגופא, מיד ותקע כף ירך יעקב. וכיון שיעקב לקח חיזוק. מבחינת מחזה ולמטה, שהוא מחוץ לגוף שלו, מיד ותקע כף ירך יעקב. פירוש, אחר שנגע המלאך בהבחינה שמהוה ולמטה, שלא היה יכול להתתקן בזווג העליון, מפני שחסר בו פני אדם, וכל תכוננו היה אז בסו"ה ואחוריהם ביתה, אבל אחר שיעקב היה רוצה להמשיך משם כח כלפי המלאך, נגלה תכף החסרון פני אדם אשר שם, ומכח גילוי חסרון הזה נאחו המלאך בו ותקע כף ירך יעקב. קמה) ולא אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל, ועל דא נצח ישראל כתיב ביה, כי לא אדם הוא:

בר נש מתמן עד דאתא שמואל, ועליה כתיב וגם נצח ישראל וגו', כי אז נברר הנצח לבחינת ימין, ולמדרגה ד', וההוד לבחינת שמאל, ולמדרגה אחרת מהנצח, דהיינו מדרגה החמישית דכלים, שהיא הוד.
 קמד) ויגע בכף ירכו, כד אתא לגבי דיעקב נטל תוקפא מההוא פנות ערב בדינא תקיפא: חוזר לבאר הדברים הנ"ל ביתר ביאור. ואומר, כי הכתוב ויגע בכף ירכו, פירושו, כשבא שרו של עשו, ליעקב לקח יעקב התחזקות מאותו פנות ערב, (כנ"ל באות קמ"א) שה"ס נסודת השורק וקו שמאל, בתכוננו של יצחק, בתוקף הירין כנ"ל. ויעקב הוה אתכליל ביה ולא יכיל ליה, ויעקב היה נכלל בו בקו שמאל, וע"כ לא יכול לו. וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו נטל תוקפא דדינא מתמן, וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו, ולקח יעקב התחזקות משם. כלומר כשהמלאך נגע בכף ירכו, בהתאבקותו עם יעקב, כד' להפילו, לקח יעקב כח וחיזוק מאותו הירך, בכדי לדחות להמלאך משם בכח אותו תוקף הדין שיש בקו שמאל שלמעלה מחזה, ולפיכך ותקע כף ירך יעקב, דהיינו שהמלאך נתגבר עליו.
 (דפו"י דף כ"א ע"ב)

כתיב ביה * כי לא אדם * הוא, * יהושע אתנבי * מהודו של משה, דכתיב * ונתת מהודך עליו, * הוד, * יודא דרגא חמישאה. נצח ירכא שמאלא * דיעקב, ובג"כ * אתא דוד וכליל ליה בימינא, דכתיב * נעימות בימינך נצח, * ימינך לא כתיב אלא בימינך.

קמו) מ"ט אתחלש ירכא דיעקב, בגין * דאתקרב ביה * סטר * מסאבא

מסורת הזהר

(א) כי לא אדם הוא, שמואל א' ט"ו. (ב) ונתת מהודך, במדבר כ"ו. ח"ג רכנ: ג) נעימות בימינך נצח. תהלים טו. ח"ב קיט: קסת: ח"ג ג רכנ: שה

חלופי גרסאות: * נ"א מוסיף הוא להנפס. * נ"א ויהושע. * נ"א מחור. * נ"א ליג הוד. * נ"א והא. * ונ"א ליג ודא. * נ"א יעקב. * נ"א אמר. * ונ"א מוסיף, ימינך נצח. * נ"א דאתקיף, ונ"א דאתחקיף * נ"א בסטר. * נ"א מסאבו.

סאמר

הסולם

ג' נהורין

שה"ס מלכות והוד, ואין שט רק ארבעה מדרגות, דהיינו עד נצח, וחסר הוד כנ"ל. ואחר שהנצח נחלש ע"י נגיעת המלאך, לא נתנבא בר נש משם.

נצח ירכא שמאלא דיעקב, ובגין כך אתא דוד וכליל ליה בימינא. נצח הוא

ירך השמאל של יעקב, וע"כ בא דוד וכלל אוהו בימין, דכתיב נעימות בימינך נצח, ימינך דא כתיב אלא בימינך. שלא כתוב נעימות ימינך נצח אלא נעימות בימינך נצח. שזה יורה שמסודם דוד לא היה הנצח בימין, אלא דוד החזיר אותו עתה לבחינת ימין. והיינו כא"ור, שמיעקב עד שמואל ודוד היה הנצח נחשב לבחינת שמאל, (כנ"ל דף קל"ב ד"ה פירוש).

קמו) מאי טעמא אתחלש ירכא דיעקב, בגין דאתקרב ביה סטר מסאבא

ונקיט תוקפא מניה: שואל מהו הטעם שנחלש ירך יעקב, ומשיב, משום שזו הסופאה קרב אליו ולקח היווק ממנו. ואז נגלה החסרון פני אדם כנ"ל. ובכל מקום שיש חסרון בקדושה נאחו שם הסי"א. ואתעכב עד שמואל, ועל דא אתא לאדכרא דדא איהו ירכא דישראל, דכתיב וגם נצח ישראל, ונתעכב התיקון עד שמואל, כמיש לעיל. וע"כ בא שמואל להזכיר, שזה הוא ירך ישראל שכתוב וגם נצח ישראל פירוש כי ב' שמות לז"א, בעת קטנות נק' יעקב, ובעת גדלות נקרא ישראל. וענין הכתוב ותקע כף ירך יעקב, הוא בעת שנק' יעקב, שאז ב' הספירות נצח והוד כירך אחד הן, כי בחינת שמאל הן, כנ"ל. אמנם בעת שנק' הז"א בשם

ישראל

לא נתנבא איש משם עד שבא שמואל וחיכו את הנצח. וע"כ כתוב אצל נצח ישראל, כי לא אדם הוא. פירוש, כי משמיענו הכתוב, אע"פ שנצח הוא לבר מגופא דהיינו למטה מחזה, שאין שם פני אדם, וע"כ לא תיקן אותו איש עד הנה, עכ"ו, תיקן אותו שמואל, ע"י שהעלה וכלל אותו בפני אדם שלמעלה מחזה וע"כ נצח ישראל לא יש-ר. והכתוב כי לא אדם הוא פירוש, אע"פ שאינו כפני אדם, מ"מ תיקן אותו. אמנם בחינת הוד נשאר בחולשתו כי גם שמואל לא יכול לתקן אותו והוא יתוקן לעתיד בגמר התיקון. וז"ש להלן (בדפיוי דף כ"ו ע"ב) אשר על הוד, שוקא שמאלא, נאמר והוא צולע על ירכו. דהיינו גם לאחר שתיקן שמואל את הנצח והחזירו לימין, נשאר החולשא בשוקא שמאלא הוד.

יהושע אתנבי מהודו של משה, דכתיב ונתת מהודך עליו: יהושע נתנבא

מספירת הוד של משה, שכתוב בו ונתת מהודך עליו. כלומר שיהושע היה מטרם שבא שמואל הנביא. וע"כ לא היה יכול להתנבא מנצח, מטעם החולשה מנגיעת המלאך כנ"ל, וע"כ כתוב בו ונתת מהודך עליו. ללמדנו, שנהנבא מהודו של משה. ודא דרגא חמישאה, הוד הוא מדרגה חמישית. פירוש, כי משה ה"ס פנימיות הז"א, וכולו הוא מבחינת מחזה ולמעלה דז"א, אלא שהמחזה ולמעלה יש בו פרצוף שלם חגי"ת נה"ו, ואלו הנו"ה שמחזה ולמעלה הם נבדלים זה מזה וע"כ יש שם חמשה מדרגות חגי"ת נ"ה, שהם נגד כח"ב ת"מ, ויהושע נתנבא ממדרגה החמישית. משא"כ מחזה ולמעלה דז"א, חסר שם פני אדם, (דפיוי דף כ"א ע"ב)

וּנְסִיט חֹקֶפָא מְנִיָּה, וְאַתְעַכְבַּ עַד שְׁמוּאֵל, וְעִיד אַתָּא * לְאַדְכְּרָא, דְּדָא אִיהוּ יִרְכָא דִישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל, וְעִיד כָּל מִלּוּי הוּוּ בְדִינָא, בְּשִׁירוֹתָא * וּבִסּוּפָא.

קמז) ותו קב"ה כליל ליה לבתר * בהוד, אימתי, לבתר דמשח מלכין. ועיד * שקיל איהו כמשה ואהרן, מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא, * אף הוא לתתא, כגוונא דאנון תרין * סטרי, ומאן אנון נצח והוד, כגוונא דמשה ואהרן * דלעילא: וכלהו דרגין * אחידן * דא בדא, * דכתיב * משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, דהא שית סטרין * אתכלילו * ואחידן דא בדא.

מסורת הוזהר

דרך אמת

(א) שקיל כמשה ואהרן, ח"ב קמח רעה: ח"ג יש
(ב) משה ואהרן בכהניו, תהלים צ"ט. ח"ב רעה: ח"ג יש

חלוסי גרסאות * נ"א דנקיט, * נ"א לאחרא, * נ"א לאחרא, * נ"א לאחרא דדא איהו דכתיב וגם נצח ישראל, * נ"א בחור, * נ"א אוף, * נ"א סטרין, * נ"א לעילא, * ומוסיף ועל דא שקיל הוה שמואל כמשה ואהרן, * נ"א הוה שקיל שמואל כמשה ואהרן, * נ"א שקיל היה איהו כמשה ואהרן, * נ"א מוסיף, * אחידן בית, * נ"א מוסיף, * דא בדא משה ואהרן ושמואל, * נ"א ל"ג כל הסטוק ער שמו, * נ"א כלהו נהירין דא בדא, * נ"א אחידן.

ג' נחורין

הסולם

מאמר

בב' צדדים, ימין ושמאל, ומי הם אלו ב' צדדים, הן נצח והוד, ואעפ"י שהיו כאן רס צד אחד, דהיינו צד שמאל, מכל מקום על ידי שמואל נכדלו לב' צדדים, כמו משה ואהרן של מעלה. הרי, ששקול שמואל, אע"פ שהוא מחזה ולמטה מו משה ואהרן שהם מחזה ולמעלה. כי שמואל יצא הנה"י שמחזה ולמטה דו"ן, להכלל בהזווג דפני אדם שבחג"ת דו"ן למעלה מחזה. (כנ"ל רף פ"ו ד"ה אמנם בביאור אלפי עואן עש"ה) ואז נטרדו הנו"ה שמחזה ולמטה ונעשו לב' צדדים, כמו החסד וגבורה שמחזה ולמעלה, וז"ש וכלהו דרגין אחידן דא בדא דכתיב משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, שעיי שמואל נכללו כל המדרגות זו בזו, כי ע"כ * עשה שקול כמשה ואהרן, כנ"ל, כמרומז בדכ, * משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו דהא * שית סטרין אתכליקו ואחידן דא בדא, * שהרי שש קצוות חג"ת נהיי לכללו זה בזה, * על ידי תיקונו של שמואל כנ"ל, שהעלה הנה"י שמחזה ולמטה דו"ן וכללם בהחג"ת שמחזה ולמעלה, דהיינו שהמשיך מנקודת החולם לתוך הנצח ומנקודת השורק לחוך ההוד, ומנקודת החירס לתוך היסוד, ונכצאים נכללים כל השית סטרין זה בזה: שהנצח נתחבר עם החסד, וההוד עם הגבורה, והיסוד עם הת"ת, וכולם בפני אדם שהוא מלכות.

ישראל, דהיינו בעת גדלות נבחנים הנצח והוד לב' מדרגות ימין ושמאל, כנ"ל, ולפיכך בעת ששמואל תיקן בחזרה את הנצח, הזכיר עליו השם ישראל, שיוורה על בחינת גדלות, שאז הנצח הוא לימין וההוד לשמאל, ואז נאמר וגם נצח ישראל לא ישקר וכו'.

ועל דא כל מיקרי הוּוּ בְדִינָא בְּשִׁירוֹתָא וּבִסּוּפָא; וע"כ כל רבריו של שמואל היו בדין,

בהחלטה, ובסוף, פירוש שבהיות כל עקרו היה לטהר את הנצח מהחולשה שגרם לו שרו של עשו, ע"כ, היתה נבואתו בגבורה ובדין, כי כן צריכים לתקוני טהרה, ותכף בתחילת נבואתו ניבא דינים על בית עלי, וכן בסופו ניבא דינים על שאל. קמז) ותו קב"ה כליל ליה לבתר * בהוד, ועוד כלל אותו הקב"ה גם בספירת הוד, אימתי, לבתר דמשח מלכין, ושואל אימתי כלל אותו הקב"ה בהוד, ומשיב, בעת שמשח המלכים שאל ויד, ועל דא שקיל איהו כמשה ואהרן, מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא, אף הוא לתתא כגוונא דאינון ב' סטרי, ומאן אינון נצח והוד כגוונא דמשה ואהרן דלעילא וע"כ שקול שמואל כמשה ואהרן, מה משה ואהרן היו נכדלין לב' הצדדים, ימין ושמאל של מעלה, דהיינו למעלה מחזה, כך שמואל למטה, דהיינו בכחינתו שהיה מבחינת מחזה ולמטה דו"א, היה כמוהם

(רפ"ו רף כ"א ע"ב)

קמח) * כמה דאלין * אחידן, משה ואהרן ושמואל, אוף * הכי * אחידן יעקב
משה ויוסף, * יעקב מאריה דביתא * מית עקב נטל משה ביתא ומני לה
בחייו, יוסף עיי דיעקב ומשה * הוה * צדיק.

מסורת הזהר

(*) יעקב מאריה דיבתא - משה, ח"א רלו:

חלופי גרסאות: * נ"א ל"ג כמה עד יעקב. * נ"א ל"ג אחידן. * נ"א הני. * נ"א מוסיף, אחידן רא בדא. * נ"א מת
* נ"א דהוה. * נ"א מוסיף צדיק וחרווייהו לא שמשו ביחא אלא ביוסף בגין דהוה צדיק ויעקב ביוסף וכו'.

סאמר

הכורים

משה ויעקב

שהם בינה ותו"מ שלמטה מחזה, הם חיצוניותם.
ועד"ז לכל מדרגה ולכל ספירה.
והנה משה ויעקב שניהם מרכבה לבחינת
ז"א דאצילות, אלא משה הוא מרכבה לפנימיות
הז"א, שהם הכלים דפנים שמחזה ולמעלה דז"א,
ויעקב הוא מרכבה לחיצוניות הז"א, שהם כלים
דפנים הנכללים בהכלים דאחורים דז"א, העומדים
מחזה ולמטה.

והנוקבא דז"א הוא כולה רס מבחינת
האחורים שמחזה ולמטה דז"א, והיא מכונה בשם
בית. ונמצא אשר משה, שהוא מרכבה לפנימיות
הז"א שמחזה ולמעלה, אינו בכחינה אחת עם
הנוקבא דז"א. שהיא כולה מבחינת מחזה ולמטה
דז"א. וע"כ רק יעקב, שהוא חיצוניות הז"א,
שפירושו כלים דפנים הנכללים מחזה ולמטה
דז"א, הרי יש לו השואה עם הנוקבא דז"א, שהיא
הכלים דאחורים שמחזה ולמטה. וע"כ נחשב יעקב
למארי דביתא, ולא משה, כי הוא ממדרגה גבוה
מהנוקבא דז"א. ודכד ונוקבא מחויכים להיות
מבחינה אחת, כי זווג פירושו השואה הצורה

וזה אמרו יעקב מאריה דביתא, כי
להיותו מרכבה לחיצוניות הז"א יש לו השואה
עם הנוקבא דז"א המכונה בית, ונבחן יעקב
לבעל שלה. מית יעקב נטל משה ביתא,
ומני לה בחייו, אחר שיעקב מת, לקח משה
את הבית, שהוא הנוקבא דז"א, ופקד עליה בעודו
בחיים בעוה"ז. ואע"פ שמבחינת הרוח שלו הוא
מרכבה אל פנימיות הז"א ואין לו השואה עם
הנוקבא, מ"מ כל עוד שרוחו היה מלוכב בגוף
בעוה"ז, וכל גוף הוא כולו מבחינת הכלים
דאחורים, ע"כ היה לו השואה עם הנוקבא דז"א,
מצד גופו, והיה גורם זווג ז"א עם הנוקבא,
במשך ימי חייו בעוה"ז, לאחר שמת יעקב.
יוסף על ידא דיעקב ומשה הוה צדיק:
יוסף היה צדיק, על ידי יעקב ועל ידי משה,

פירוש

קמח) כמה דאלין אחידן משה אהרן
ושמואל אוף הכי אחידן יעקב
משה ויוסף. כמו שימין ושמאל שלמעלה מחזה
שהם משה ואהרן נאחזים ומיוחדים בימין ושמאל
שלמטה מחזה שהוא שמואל, כנ"ל. כן נאחזים
ומתיחדים הקו האמצעי של מעלה שהוא ת"ת,
שהוא בחינת יעקב ומשה, עם הקו האמצעי
שלמטה מחזה, שהוא יסוד ובחינת יוסף. הרי
שכל השית סטרין אתכלילו ואחידן דא ברא, ד'
סטרין דמשה אהרן ושמואל, וב' סטרין של יעקב
ומשה עם יוסף, וצריך שתדע שיעקב ומשה
שניהם הם בחי' ת"ת דז"א, אלא שפנימיות הת"ת
ה"ס משה, וחיצוניות הת"ת ה"ס יעקב. כמו
שיתבאר עוד לפנינו, ולא יקשה לך מה שלמעלה
אמר, שמשה ואהרן הם ימין ושמאל שלמעלה, ובאן
אומר שמשה הוא ה"ת. כי יש הרבה בחינת משה.
יעקב מאריה דביתא מית יעקב נטל
משה ביתא ומני לה בחייו: יעקב

הוא בעל הבית, מת יעקב לקח משה את הבית ופקד עליה
בחייו. פירוש, אין לך דבר שאין בו פנימיות
וחיצוניות, כי כל מדרגה נחלקת: לכלים דפנים
שהם כתר וחכמה ושליש עליון דבינה עד החזה
ששם הפרסא, ולכלים דאחורים וחיצוניות, שהם
בינה ותו"מ שמפרסא ולמטה. (כנ"ל דף קכ"א ר"ה
ואומר עש"ה). אמנם הכלים דפנים והכלים
דאחורים נכללים זה מזה, ואפילו אם תקח את
הכלים דפנים של איזה מדרגה בלבדם, הרי יש
להבחין גם בהם פנימיות וחיצוניות, אשר הפנימיות
הוא עיקר מדרגתם, דהיינו הכלים דפנים, שהם
כו"ח, או חג"ת, וחיצוניותם הם רק התכללות
מהכלים דאחורים שהם בינה ותו"מ או תנהי"מ,
ועד"ז אם תקח את הכלים דאחורים בלבדם, הרי
גם בהם יש פנימיות וחיצוניות, שבחינת
התכללותם מכלים דפנים שלמעלה נבחן לפנימיות
שלהם, שהם כו"ח עד החזה, ובחינתם עצמם
(דפו"י דף כ"א ע"ב)

קמט) יעקב ביוסף נטל ביתא דכתיב * אלה תולדות יעקב יוסף.
 * משה לא שמש בה עד דנטל ליה * ליוסף, כד נפקת שכינתא מן גלותא
 * לא יכיל לאזדווגא * בה, אלא ביוסף, דכתיב * ויקח משה את עצמות יוסף
 * עמו, * אמאי כתיב עמו, אלא גופא לא אזדווג בנוקבא, עד דאזדווג * בהדי
 * ברית, ועיד משה נטל ליה ליוסף עמיה, כיון דהוה עמיה, שמש בנוקבא
 כדקא יאות, ובגין כך יעקב משה ויוסף כחדא אזלי.
 קנ) יעקב * מית, וגופיה אעלו ליה בארעא קדישא, יוכף * מית, גופיה לא
 לא אתקבר בארעא קדישא, אלא גרמוי, * משה לא האי ולא האי, אמאי,

מסורת הזהר

(א) אלה תולדות יעקב יוסף, בראשית ל: ח"א פה. קעו: קפ. קפב: ח"ב קמה. רמב. ח"ג רמח: ב) משי—
 דנטל ליה ליוסף, ח"ב קה ג) ויקח משה את עצמות יוסף, שמת י"ג, ח"א קעג. ח"ב מו. קה ח"ג
 רלו. רמב: ד) יעקב מית ונופיה, ח"ב קמא.

חלופי גרסאות: * נ"א ויוסף. * נ"א מוסיף כאן ותרווייהו לא שמשא ביתא אלא ביוסף בגין דהוא צדיק. * נ"א
 מוסיף איהו לא וכר. * נ"א ל"ג בת. * נ"א מוסיף עמו. כיון דכתיב ויקח משה את עצמות יוסף
 אמאי. * נ"א דאמאי. * נ"א בהדיה. * נ"א ברית. * נ"א מת. * נ"א מת. * נ"א מוסיף משה, מת.

משח ויעקב

למה כתוב ויקח וגוי, עמו. הוא, כי בזה-נת גוף אינו ראוי
 לזווג, אלא אם כן שהגוף מזדווג בקודם עם הברית, שהוא
 היסוד. כלומר, משה הוא מרכבה לגופא דז"א
 שמחזה ולמעלה כנ"ל, ואין לו השואה, המכונה
 זווג, עם הנוקבא, אלא שמוכרח להזדווג מטודם
 עם בחינת יוסף, שהוא מרכבה ליסוד דז"א
 המכונה ברית. כנ"ל, ועל דא משה נטל ליה
 ליוסף עמיה, כיון דהוה עמיה שמש
 בנוקבא כדקא יאות, ועל כן לקח משה את
 יוסף עמו, כיון שיוסף היה מחובר עמו היה
 הז"א משמש בנוקביה כראוי להיות. ובגין כך
 יעקב משה ויוסף כחדא אזלי, ומשום זה
 נכחן, שיעקב משה ויוסף באים כאחד, כי הן
 יעקב והן משה צריכים להתחבר עם יוסף,
 כמביאר.

קנ) יעקב מית, וגופיה אעלו ליה
 בארעא קדישא, יוסף מית
 גופיה לא אתקבר בארעא קדישא אלא
 גרמוי, משה, לא האי ולא האי, אמאי:
 יעקב מת, והעלו את גופו לארץ הקדש. יוסף
 מת, ולא נקבר גופו בארץ הקודש רק עצמותיו
 בלכדם. משה לא זה ולא זה, כי הן גופו והן
 עצמותיו נקברו בחוץ לארץ. ושואל למה הין
 השיגוים הללו ביניהם.

אלא

הכולם

פירוש, כי נתבאר שיעקב ומשה היו שניהם מרכבה
 לכלים דפנים דז"א, שהם כו"ח. או חג"ת, אלא
 זה למעלה מחזה וזה למטה מחזה, כנ"ל בדיבור
 הסמוך. ונדע שאין זווג אלא ע"י בחינת טו אמצעי
 דנה י, שהוא יסוד צדיק. ולפיכך לא יכלו יעקב
 ומשה בלבדם לגרום לזווג ז"א עם הנוקבא. זולת
 אם היו מתחברים במדרגת יוסף שהוא מרכבה
 ליסוד דז"א, ואז יכלו לגרום לזווג ז"א, באופן
 שיוסף שימש ליסוד צדיק הן למשה והן ליעקב.
 קמט) יעקב ביוסף נטל ביתא, דכתיב
 אלה תולדות יעקב יוסף.
 והראיה, שיעקב לקח הבית שהיא הנוקבא דז"א,
 על ידי יוסף, הוא הכתוב אלה תולדות יעקב יוסף.
 שזה יורה שהיו מחוברים זה בזה משה לא
 שמש בה עד דנטל ליה ליוסף, כד
 נפקת שכינתא מן גלותא, לא יכיל
 לאזדווגא בה אלא ביוסף דכתיב ויקח
 משה וגוי, וכן משה לא גרם זווג להנוקבא, עד
 שלקח ונתחבר עם יוסף, כי בעת שהשכינה יצאה
 מגלות מצרים, לא יכול משה, שהיא פנימיות
 הז"א, להזדווג עם השכינה אלא על ידי יוסף.
 כמו שכתוב, ויקח משה את עצמות יוסף עמו.
 אמאי כתיב עמו, אלא גופא לא אזדווג
 בנוקבא עד דאזדווג בהדי ברית:

(דס"י דף כ א ע"ב)

אלא יעקב בעלה קדמאה דמטרוניתא הוה, מית יעלב *אודווגא ביה במשה ובעוד דהוה משה בהאי עלמא, מני לה כדקא יאות ואיהו הוה בעלה תניינא. * קנא) יעקב אעילו ליה לארעא *קדישא גופיה שלים, בגין דאיהו גופא יוסף גרמוי ולא גופיה, בגין דגרמין אנוו חיילין ומשריין דלעילא, וכלהו נפקי מההוא צדיק, * וצדיק צבאות אקרי, מיט, בגין דכל צבאות ומשריין עלאין *מניה *נפקין, ועד גרמוי דאנון צבאות עאלו בארעא.

מסירת הזהר

(א) צדיק צבאות אקרי, ח"ב רלב. ח"ג צו. ב) צבאות - מניה נפקין, ח"ב רלב. ח"ג רצו. ג) צבאות ח"א קא. רסב. ח"ב קעת. רלב. רנח: רסא: ח"ג יא: רנח. רצו. ח"ז תקי י"ח ל"ד: חלופי גרסאות: * ג"א אודווגא ונ"א אודווג. * ג"א מוסיף תניינא, דמטרוניתא. * ג"א ליג קדישא. * ג"א מוסיף, וצדיק וצדיק. * ג"א מינת. * ג"א נפקי.

מאמר

הסולם

משח ויעקב

דפנים שמחזה ולמעלה הוא פנימיות שבו, ובחינתו עצמו הוא חיצוניות שבו. והעיס כח"ב תו"מ שבגוף, מכונים: מוחא, עצמית, גידין, בשר ועור. ונמצא שמוחא ועצמות. שהם כתר וחכמה הם פנימיות הגוף דיוסף ממה שהוא כלול מחזה ולמעלה דו"א, וגידין בשר ועור. הם חיצוניות הגוף דיוסף מבחינתו עצמו, שמחזה ולמעלה דו"א.

ומסדרם גמר התיקון, יש אחיזה לקלי' בהכלים שמחזה ולמעלה דו"א. ועכ"ב באותם הכלים דפנים הכלולים בהכלים דאחורים אין להם אחיזה. ולפיכך יעקב, שהוא כולו מרכבה בעיקר לבחינת גוף דו"א, דהיינו לבחינת כלים דפנים הכלולים בהאחורים, דהיינו בחי' חגית שמחזה ולמעלה דו"א ומבחינת אחורים עצמם יש לו רק התכללות לבד, כנ"ל. ע"כ אין שום אחיזה לקלי' בכל גופו, ואפילו בהאחורים הכלולים בו, ונקבר כל גופו בארץ הקודש. משא"כ יוסף להיותו מרכבה בעיקר רק לבחי' מחזה ולמעלה דו"א, דהיינו רק ליסוד, ע"כ אינו משומר מכל אחיזה רק בהכלים הפנימים שלו, שהם מוחא ועצמות כנ"ל. אמנם בהכלים דחיצוניות שלו שהם גידין בשר ועור, יש אחיזה לקליפות. ולפיכך רק עצמותיו נקברו בארץ הקודש, כי הם משומרים מכל אחיזה לטומאת הקליפות. אבל גידין ובשר ועור שלו לא נקברו שם מחמת שיש בהם אחיזה לטימאה.

וז"ש יוסף, גרמוי, ולא גופיה, בגין דגרמין אנון חיילין ומשריין דלעילא יוסף נקבר עצמותיו בארץ, ולא גופו משום שהעצמות

אלא יעקב בעלה קדמאה דמטרוניתא הוה: אלא יעקב היה בעלה הראשון של הנוקבא. כלומר, כי יעקב הוא מרכבה לחיצוניות דו"א, דהיינו להכלים דפנים שמחזה ולמעלה שלו, ויש לו השואה עם הנוק' שהיא כולה מחזה ולמעלה דו"א (כנ"ל דף קל"ו ד"ה הנוקבא) וע"כ, הוא בעלה האמיתי והראשון של הנוקבא מית יעקב אודווגא ביה במשה אלא אחר שמת יעקב, נזדווגה הנוקבא עם פנימיות דו"א, שנקרא משה, ובעוד דהוה משה בהאי עלמא, מני לה כדקא יאות, ואיהו הוה בעלה תניינא, ובעוד שהיה משה מלוכש כגוף בעולט הזה, שמשום זה היה לו עמה בחינת השואה (כנ"ל דף קל"ו ד"ה ח"ה) פקד אותה כראוי והוא היה בעל השני של הנוקבא. ולפיכך יעקב אעילו ליה לארעא קדישא גופיה שלים בגין דאיהו גופא, ולפיכך יעקב, העלו אותו לארץ הקודש בכל גופו, משום שהוא גוף כלומר, בשביל שהוא מרכבה אל הגוף של דו"א, דהיינו לחי' הכלול בבחי' מחזה ולמעלה שלו, להיותו בחי' כלים דפנים הכלולים בכלים דאחורים, כנ"ל. יוסף גרמוי ולא גופיה בגין דגרמין אנון חיילין ומשריין דלעילא, ויוסף, העלו רק עצמותיו לארץ הקודש, ולא גופו, משום שהעצמות הם צבאות ומחנות של מעלה.

פירוש, כי כבר ידעת שאין לך דבר שאין בו פנימיות וחיצוניות, ואפילו בחינת יוסף שהוא יסוד דו"א, שכולו בחינת מחזה ולמעלה דו"א, יש בו ג"כ פנימיות וחיצוניות, כי התכללותו מכלים (דפו"י דף כ"א ע"ב)

קנב) משה הוה לבר, ולא עאל תמן, לא גופיה ולא גרמוי, אלא עאלת שכינתא בארעא בתר דמית משה, *ואתהדרת לבעלה *קדמאה *ודאי איהו יעקב, מכאן * נוקבא דאתנסיבת * בתרין, כהווא עלמא * אהדרת לקדמאה, משה הוה לבר, כיון דבעלה קדמאה הוה בארעא.

קנג) משה * זכה * בחייו, *מה דלא זכה * ביה יעקב, * יעקב שמש בה בהווא

דרך אמת

א) כהקדמה ו' כ' ויחי רל"ז כ' ורכ"ו כ' ונלק קפ"ו כ' וכפנתא ר"ס תקויס סוף תקון מ"ט לעיל דף כ"ע"ב.

מסורת זוהר

א) נוקבא דאתנסיבת בתרין, ח"ב קב: ב) משה זכה בחייו, ח"ג קפו: ג) יעקב - כהווא עלמא, ח"א רמח: רמט.

חלופי גרסאות: * נ"א אהדרת. * נ"א מוסיף, קדמאה דתמן. * נ"א דא. * נ"א לתרין. * נ"א אהדרת. * נ"א פני לה וליג זכה. * נ"א בחיין. * נ"א כן.

מאמר

הסילם

משה ויעקב

פנימיות הז"א, היה לו השואה עם הנוקבא רק בחייו ולא אחר פטירתו. (מסעם הנ"ל דף קל"ו ד"ה ותנוקבא) מכאן נוקבא דאתנסיבת בתרין, בהווא עלמא אהדרת לקדמאה, מכאן נשמע, שאם נקבה היתה נשואה לבי אנשים בעולם הזה, חזרת, לאחר פטירתה לבעלה הראשון. משה הוה לבר כיון דבעלה קדמאה הוה בארעא, ולפיכך גבר משה בחיץ לארץ, משום שבעלה הראשון, עקב, היה בארץ, והנוקבא שייכת רק לבעלה הראשון.

קנג) משה זכה בחייו מה דלא זכה ביה יעקב יעקב שמש בה בהווא

עלמא משה בהאי עלמא: משה זכה בחייו מה שיעקב לא זכה בחייו, כי יעקב גרם זיווג ז"א בהנוקבא בעולם העליון רק לאחר פטירתו, אבל משה גרם לזיווג ז"א עם הנוקבא בעידו בחיים בעוה"ז, אבל לא לאחר פטירתו. ואי תימא דגריעו דמשה הוה, לאו הכי ואלו תאמר, שוהו היה חסרון של משה, דהיינו מה שלא יכול לגרום זיווג ז"א לאחר פטירתו, אינו כן. אלא כד נפקי ישראל ממצרים, מסטרא דיובלא הוה, וכד איגון שתין רבבן מעלמא עלאה הוה, אלא כשיצאו ישראל ממצרים מצד היובל היה גאולתם, שהוא בינה, וכל אלו ששים רביא של דור המדבר, היו מעולם העליון. דהיינו בינה. ובהווא דיוקנא אזלו במדברא, וחד מנהון לא עאלו בארעא ובאיתה הצורה, דהיינו בינה, הלכו במדבר, ואפילו אחר מאותו הדור לא בא לארץ. אלא

שהעצמות הם צבאות ומחנות של מעלה. כלומר, כי מוחא ועצמית הם מבחינת התכללות מהכלים שמחזה ולמעלה דז"א, שאין שום אחיזה להטימאה בהם, כנ"ל, ע"כ נקברו בארץ הקודש משא"כ חיצוניות הגוף שהיא גידין בשר ועור שיש בהם אחיזה להטימאה לא יכלו להקבר וז"ש וכלהו נפקי מההוא צדיקי, וכולם יוצאים מאיתו צדיקי, כלומר שגם הבחינית שמחזה ולמעלה דז"א נכללים ויוצאים מיוסף שהוא יסיד צדיק דז"א. וצדיק צבאות אקרי מאי טעמא, בגין דכל צבאות ומשריין עלאין מניה נפקין ויוסף הצדיק נקרא כשם צבאות, ומהו הטעם, משום שהצבאות ומחנות שלמעלה מחזה דז"א, יוצאים ממנו, הרי שגם הכחינות שלמעלה מחזה כלולים ביוסף, והם המכנינים מוחא עצמית שלו כנ"ל, ועל דא גרמוי, דאנון צבאות, אעזו בארעא, ומשום זה עצמות של יוסף, שהם בחי' צבאות שמחזה ולמעלה, העלו אותם לארץ הק'. שהם מוחא ועצמית שאין בהם אחיזה להטימאה. משא"כ גידין ובשר ועור, שיש בהם אחיזה לטימאה. כנ"ל, לא יכלו להקבר שם.

קנב) משה הוה לבר, ולא עאל תמן לא גופיה ולא גרמוי: משה

היה בחיץ לארץ, ולא נכנס שם לא גבר ולא עצמותיו אלא עאלת שכינתא בארעא בתר דמית משה ואתהדרת לבעלה קדמאה, ודאי איהו יעקב אלא השכינה נכנסה בארץ. אחר שמת משה, וחזרה לבעלה הראשון, שהוא יעקב כודאי כנ"ל. פירוש, כי להיות משה מבחינת (רפ"ז דף כ"א ע"ב)

עלמא משה בהאי עלמא ואי תימא * דגריעו דמשה הוה, לאו הכי * אלא כד * נפקי ישראל * ממצרים, מסטרא ^א דיובלא * הוה, וכל אנון שתין * רבבן. מעלמא עלאה הוה, * ובהווא דיוקנא אזלו במדברא, וחד מנהון לא * עאלו בארעא, אלא בניהון תולדין דלהון, כדקא חזי, דאנון תקונא דסיהרא, וכל עובדי ארעא תקונא דסיהרא הוה.

קנד) משה שמש בסיהרא בעוד דאיהו בגופא, ומני לה * לרעותיה כד אתפטר מהאי עלמא, סליק בסליקו עלאה, * ברוחא קדישא, ואתהדר ברוחא

דרך אמח

מסירת הזהר

(א) יתרו פיג כי ופיג כי ונפטיס קיזא אי ועיין כפי ואתהן רסיב אי וכי תלא בר"מ חמשין תרעין אחתהן לון מסטרא דכניה כוי ע"ט רע"ו אי וכל מ"ג ב.

חלופי גרסאות: * נ"א גריעו. וביא משה גריעו. * נ"א ל"ג אלא. * נ"א נפקו. * נ"א ל"ג הוה. * נ"א רבבן. * נ"א עאל. * נ"א כרעותיה. * נ"א ברוחיה.

מאמר

הסולם

משך ויעקב

אלא בניהון, תולדין דלהון כדקא חזי דאינון תקונא דסיהרא אלא בניהם הנולדים מהם, באו לארץ, כראיי להיות, להיותם בחיקון הלבנה, שהיא הנוקבא וכל עובדי ארעא תקונא דסיהרא הוה, וכל עובדי הארץ, בחרישה וזריעה, הוא חיקון הלבנה. פירוש, כי נשמית ישראל נמשכות מזוין וזאתן שהנוקבא דז"א ממותקת בכינה, שהוא נבחת לעולם העליון, ע"כ יש לנשמות ישראל שורש גם שם בכינה, ובכדי להוציא בני ישראל מארץ מצרים, שבדרך וטבע מצד זוין לא היו ראויים להגאל, המשך הקביה לכל אותו הדור נשמות גבוהות מעולם העליון, מכינה, בלכדה, ומכח שורשם הגבוה הזה גאל אותם הקביה, וז"ס וגאלו מיד חוק ממנו, כי משורשם הישר של נשמות ישראל היתה הטומאה של מצרים חזקה מקדושת ישראל, אלא שהאיר להם נשמות גבוהות מכינה וגאל אותם.

קנד) משה שמש בסיהרא בעוד דאיהו בגופא ומני לה לרעותיה:

משה המשיך וזוג ז"א בהלבנה, שהיא הנוקבא, בעוד שהוא בגוף בעוה"ה, ופקד עליה כרצונו, בסוד שנבחן לבעלה דמטרנותא, כד אתפטר מהאי עלמא סליק בסליקו עלאה ברוחא קדישא ואתהדר ברוחא ליובלא עלאה אבל כשנסטר מעולם הזה, נתעלה רוחו הקדוש בעליה העליונה, וחזר הרוח ליובל העליון, דהיינו לכינה, ותמן אתדבק באינון שיתין רבוא דהווי דיליה, ושם, בעולם הבינה, נתדבק

וזה אמרו כד נפקי ישראל ממצרים מסטרא דיובלא הוה כשיצאו ישראל ממצרים, היחה זה מצד הארת הבינה הנקראת יובל, וכל אנון שתין רבבן מעלמא עלאה הוה, וכל אלו ששים רבוא נשמות ישראל, מאותו הדור היו נמשכות מעולם העליון דהיינו מכינה, כנ"ל, כי ע"כ היה להם כח להחגבר על טימאת מצרים ולהגאל מהם, וכהווא דיוקנא אזלו במדברא וחד מנהון לא עאלו בארעא, ובאותו הצורה, (דפ"ו דף כ"א ע"ב * דף כ"ב ע"א)

א לייבלא עלאה, ותמן *אתדבק באנון שיתין רבוא דהוו דיליה, מה דלא הוה כן ליעקב, דהוא אתהדר ברוחא, לגו שמטה, מה דלא הוה כן בחייו * כיון דביתא אחרא הוה ליה.

קנה) וארעא קדישא *בתקונא *דלתחא *אתתקנת בחילא דלעילא. ועיד לא אתחזון למהוי כלהו כחדא, אנון דעלמא ב עלאה הוו בלחודייהו, כלהו ברוחא, ואנון דעלמא תתאה הוו בלחודייהו כלהו בגופא, ולא אתחזון למהוי *אלין ואלין גו סיהרא, *אלא אלין גו סיהרא, ואלין לבר, לנהרא אלין מגו אלין; קנו) וכלהו דעאלו בארעא, דיוקנא דקדמאי הוו, ולא הוו בסליקו

דרך אמת

מסורת הזהר

(ח) ולא היו כמדלנה עליונה כלי הארץ כמו דור המדבר
אע"פ שיהי כהם דיוקנא שלהם.

(א) יובלא, ח"ב פנו פד, פהו רסב, ח"ג נח, ת"ז תקי
ל"ב עו; ב) עלאה-ברוחא, תתאה-בגופא, ח"ב יא.

חלופי גרסאות: * נ"א אתדבקו. * נ"א בגין. * נ"א בתקוניו. * נ"א בחקניו. * נ"א דעלמא. * נ"א מוסיף. *אלא *אתתקנת. * נ"א אלקו. * נ"א ולא אלין גו סהרא ואלין לבר וכיו.

מאמר

הסורם

יעקב ומשה

נתדבק משה בששים רבוא נשמות של דור המדבר, שהיו שלו, כלומר מכחינתו.

מה דלא הוה כן ליעקב, דהוא אתהדר ברוחא לגו שמטה: מה שלא היה

כן ליעקב, כי הוא לא עלה לאחר פטירתו לכינה כמו משה, אלא שחזר רוחו לתוך השמטה, דהיינו להנוקבא דז"א. כי הבינה מכינה יובל, והנוקבא שמטה כנודע. מה דלא הוה כן בחייו, מה שלג היה כן, בעורו בחיים. כלומר, שבחייו לא היה דבוק כן בהנוקבא דז"א כמו לאחר פטירתו כיון דביתא אחרא הוה ליה, משום שבחייו היה לו בית אחר, דהיינו נוקבא אחרת. כלומר, שהיה לו אשה בעוה"ז בחייו, וע"כ לא היה יכול להדבק לגמרי בנוקבא דז"א כמו לאחר פטירתו. כמ"ש להלן.

קנה) וארעא קדישא בתקונא דלתתא, אתתקנת בחילא דלעילא:

וארץ הקדושה, בחיקונה התחתון, נתחקנה בכה הנוקבא של מעלה. כלומר, שהניקבא של מעלה, דהיינו אמא, שורה על ארץ הקדושה הנוק' התחתונה, ספאת התיקונים של הצדיקים התחתונים ועל דא לא אתחזון למהוי כלהו כחדא, ועל כן אי אפשר שיהיו כולם ביחד. כלומר, שאי אפשר שיהיו בחינת משה ודור המדבר, ביחד, עם בחינת יעקב וכאי הארץ. אינון דעלמא עלאה הוו בלחודייהו כלהו ברוחא,

ואינון דעלמא תתאה הוו בלחודייהו כלהו בגופא, כי אלו הנמשכים מעולט העליון, שהיא בינה, הם כולם בחינת רוח ביחוד. ואלו הנמשכים מעולם התחתון שהוא הנוקבא דז"א, הם כולם בחינת גוף ביחוד. פירושו, כי ערכה של הנוקבא כלפי הבינה, הוא כמו גוף אל רוח. וע"כ גם הנשמות הנמשכים מה הוא כן, ולא אתחזון למהוי אליון ואלין גו סיהרא, אלא אליון גו סיהרא ואלין לבר, ואינון ראוין שיהיו אלו ואלו תוך הלבנה, שהיא הנוקבא. אלא אלו תוך הלבנה ואלו מחוץ לה לנהרא אליון מגו אליון, שיקבלו הארה אלו מאלו. כלומר, שאלו הנמשכים מהנוקבא, צריכים לקבל הארה מאלו הנמשכים מבינה, כמו גוף הצריך להארת הרוח. ולפיכך אלו הנמשכים מהנוקבא, שהם יעקב וכאי הארץ, הם תוך הנוקבא, שהיא ארץ הקדושה, ואלו הנמשכים מהבינה, שהם משה ודור המדבר, הם מחוץ לארץ הקדושה, והמה מאירים לונשמות שבארץ הקדושה.

קנו) וכלהו דעאלו בארעא דיוקנא דקדמאי הוו, ולא הוו

בסליקו עלאה כוותייהו, וכל אלו שנכנסו לארץ, היו רק צלם מהראשונים, מדור המדבר. אבל לא היו במדרגה עליונה כמוהם. בגין דלא יהא דרא, ולא הוה מקדמת

עלאה כוותייהו בגין * דלא ליהא דרא * ולא הוה מקדמת דנא, כאנון קדמאי,
 * דאתחזיא להון, זיו יקרא דמאריהון אפין באפין.
 קנז) * יעקב שמש בנשוי בגופא, * לבתר * אתדבק רוחא ברוחא, משה
 אתפרש מאתתיה, ושמש כד איהו בגופא, * בהווא רוחא קדישא, לבתר אתדבק
 * רוחא, ברוחא * עלאה טמירא * דלעילא, * וכל דרגין הוה מתדבקן כלהו כחדא,
 רוחא דמשה * דיובלא איהו, גופיה דשמטה, רוחא דיעקב לאתדבקא בשמטה,
 גופיה דנשוי הוה, בהאי עלמא.

קנח) כל אנון נהורין עלאין, * בדיוקנא דלהון לתתא בארעא, וכלהו תליין
 ברקיע השמים * הכא רזא * דתרין שמהן כלילן כחדא, * ושכלולא דלהון תלתא,

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) ויקרא כי כי עליך לך קס"א כי עוד זאת היתה להם זוכו כל אחד מהם לבת זוגו.
 (ב) יעקב - בנשוי משה - ברוחא, ח"ב כב.
 (ג) יובלא - שמטה, ח"א מח. קנז: קנז: ח"ב כב. קכא. ח"ג נח. קח.

חלופי גרסאות: * נ"א דלא הות. * נ"א דאתחזין, ונ"א דאתחזין. * נ"א בתר. * נ"א אתדבק הווא גופא ברוחא. * נ"א
 ההוא. * נ"א רוהיה. * נ"א קדישא ול"ג עלאה. * נ"א דלעיל. * נ"א מוסיף, וכן וכל. * נ"א
 מוסיף, * בדיוקנא דלהון לתתא מנהון" בדיוקנא וכו' * נ"א ליג הכא. * נ"א תרין. * נ"א בשכלולא.

יעקב וכשה

הכולם

סאטר

לאתדבקא בשמטה, גופיה דנשוי הוה
 בהאי עלמא, רוחו של יעקב הוא להתדבק
 בשמטה דהיינו בהנוקבא דז"א. וגופו היה שייך
 לנשיו שבעוה"ז. ולפיכך בחייו לא היה יכול
 להתדבק בנוקבא דז"א, אלא לאחר פטירתו. ומשה
 להיסק, כי הגיף שלו היה בהשוואה להנוקבא
 דז"א, (כנ"ל דף קל"ז ד"ה וזה) וע"כ היה
 דבוק בהנוקבא דז"א בחייו, ולא לאחר פטירתו,
 משום שהרוח שלו דבוק בבניה, ואין לו שום
 השוואה אל הנוקבא דז"א עשיה.

קנח) כל אנון נהורין עלאין בדיוקנא
 דלהון לתתא בארעא: כל אלו אורות
 עליונים נמצאים בצורתן בארץ שלמטה. וכלהו תליין
 ברקיע השמים, וכולם תלויים ברקיע השמים.
 כלומר שעל ידו הם מאירים לארץ של מטה.
 (כנ"ל דף ק"ז ד"ה נהורין) דהיינו שכתוב, ויתן אותם

אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ
 הכא רזא דתרין שמהן כלילן כחדא,
 ושכלולא דלהון תלתא, ואתהדרן
 לחד, דא לקבל דא: כאן, בהכתוב מאורות
 הגדולים הוא סוד ב' שנות כלולים כאחד. השכלול שלהם
 הוא בשלשה, וחזורים לאחד, זה מל זה. פירוש, כי חוזר
 בקציר נמרץ על הכיאר הנ"ל שביאר בס"ה
 שני המאורות הגדולים מאות קי"א עד אות קי"ז
 ואומר

דנא, כאינון קדמאי, דאתחזיא להון זיו
 יקרא דמאריהון אפין באפין. משום,
 שלא יהיה עוד דור, ולא היה דור מקודם לכן.
 כאלו הראשונים, דהיינו כדור המדבר, אשר
 נראה להם זיו יקר רבונם פנים בפנים.

קנז) יעקב שמש בנשוי בגופא, לבתר
 אתדבק רוחא ברוחא: יעקב

שמש בנשוי בחייו, בגוף, ולאחר פטירתו, עלה רוחו ונתדבק
 ברוח הנוקבא. משה אתפרש מאתתיה, ושמש
 כד איהו בגופא בהווא רוחא קדישא,
 משה נפרש מאשתו שבעוה"ז, שהוא צפורה,
 ונתדבק בעודו בגוף באיתו רוח הקדוש, דהיינו
 בהנוקבא דז"א. לבתר, אתדבק רוחא
 ברוחא עלאה טמירא דלעילא, לאחר
 פטירתו, נתדבק רוחו של משה ברוח הנסתר
 העליון, שלמעלה. דהיינו בהבינה, כנ"ל.

וכל דרגין הוה מתדבקן כולהו כחדא:

וכל המדרגות כולן היו מתדבקות להאיר כאחתי
 דהיינו שמאירות זו לזו כנ"ל. דהיינו אותן
 הנמשכות מבינה שיש להם ערך רוח, אל אותן
 הנמשכות מהנוקבא שיש להם ערך גוף. רוחא
 דמשה דיובלא איהו, גופיה דשמטה,
 הרוח של משה הוא מיובל, מבינה. והגיף שלו
 הוא משמטה דהיינו מנוקבא. רוחא דיעקב
 (דפ"ז דף כ"ב ע"א)

ואתהדרן לחד, דא לקבל דא ואיהו שמא גליפא מחקקא כלילן בהאי ברזא דמהימנותא.

קנט) ויאמר אלקים * נעשה אדם, סוד ה' ליראיו וגו', פתח ההוא סבא דסבין, ואמר שמעון שמעון, מאן הוא דאמר, נעשה

מסורת הזהר

דרך אמת

א) ויאמר—נעשה אדם, (בראשית א') ח"א א: יג כבו כג. כה. לה: פז. רנבו רנז. ח"ב נה. קעג: קצח. ח"ג יב. לה: ריט: דלח: ת"ו תקי מיו פג: תקי נ"ו צ: תקי ס"א צה. תקי ס"ט קסז: תקי ע' קכ. ז"ח בראשית ב.

טב שמח. טג שר. סז טב שמא. טג שיא שמח. שה"ש עג טב שלט. ער טא שכו. טב שז. קיב טג שלו. קיר טד שכת שלו. קטו טב שיא שליג. טג שלה. טד שלה. קכ טב שמא. טג שכו טר שיא שמג. ב) אדם, ח"א כה. לו: לה. נב. ג. נד: נה: נו. נח: ס: סא: פט. צו. צא: צו. קיח קכא: קל: קלא: קלט. קמב: רכז: ח"ב כג: כה: לט. נה. רח: רכט: רלא. דמה. ח"ג יט, לה: מר: מו: מח: עו: עז: פג: ק: קו: קיו: קסר. קעח. קפב. קפט. רז: ריט: רסא: ג) סוד ה' ליראיו, חהלים כ"ח. ח"א לו: עג. צה. רלו: ח"ב עה. רלד. ח"ג מג. מח. עט צא: קכ: קמא: קמב: רצה. ת"ו תקי כ"ב סה. תקי כ"ח עב: ז"ח רות טב טג שג. טד טב שט.

חלוסי גרסאות: * המאר הזה עד ת"ח חשך איהו אוכמו דאורייתא אור חורו דאורייתא הוא כמעט העתק מלה במלה מתקונים חדשים דף קס"ו ע"א ט"ב ואינו מהזר, וממחיל שם וז"ל ועוד נעשה אדם אדהכי וכו'. * נ"א אדהכי הא סבא דסבין עתיקא דעתיקין קא נחית ואמר שמעון שמעון (תק"ח). ונ"א אדהכי סבא דסבין עייל וליג פתח ההוא. * נ"א ל"ג מאן הוא דאמר, רק ויאמר אלקים מאי ניהו הכא האי אלקים וליג נעשה אדם. (אה"ל). * נ"א ויאמר אלקי נעשה וכו'. ונ"א ויאמר אלקים נעשה אדם מאי ניהו וכו'. אה"ל כתב ומכאן ועד אלה תולדות השמים לא נמצא בזרזר כתיב והוא מן המתקנים והלשון מוכיח וכפי נוסחת הרמ"ק זלה"ה חסר מספרו מכאן עד דף כ"ט ויקרא ה' אלקים וגו' ונדאה שהוא מן המתקנים.

יעקב ומשח

הסולם

מאמר

גדיפא מחקקא כלילן בהאי ברזא דמהימנותא, והוא שט מפוחח וחקוק וכולולים בה בסיד האמונה. פירוש שסוד השם אחד, נחקק ונכלל ע"י אלו התיקונים גם בהנוקבא, הנקראת אמינה, כלומר שהוא רק הכנה, שבגמטרי התיקון יגילה היסם אחד גם בהנוקבא לברה. כי בשחא אלפי שני עוד לא מגולה זה בהנוקבא לברה, (כנ"ל דף קי"ח ר"ה וביאור עש"ה) אלא כלולה בה, שפירושו שעתיד להחגלות אבל לא מגולה עוד.

ואימר שהכתוב מאירות הנדילים. היס ב' שמות כלולים כאחד. שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, מטעם שהנוקבא סתימא בשמא בעת שהוא כלולה עם הו"א בקימה שוה, שפירושו, שאינה צריכה לקבל אורותיה מו"א (כנ"ל דף ק"ד ר"ה את) וז"ש ושכלולא דקהון תלתא, כי הטעם שאינם מאירה בהיותה בקימה שוה עם הו"א. הוא מחוסר לבוש החסדים. כי עוד לא נגלה הזווג דקימת החסדים שעל מסך דחידק. שהיס ק' השלישי המכריע על ב' הקוין ימין ושמאל ומלבישם זב"ז. (כנ"ל דף מ"ח ר"ה ונמשכה) הר. שהשכלול שלהם הוא בשלשה דוקא, דהיינו בגי קוין. ואתהדרן לחד דא לקבל דא, ואחר שנשכללו בגי קוין חוזרין שניהם בסיד אחד, (כנ"ל דף קי"ח ר"ה ועל דא) זה מול זה, דהיינו בסו"ה ה' אחד ושמו אחד. עש"ה. כי אז גי"שך בסוד שמשא וי"ב שעתי י"ג מדה"ר. שהיס אחד, וכן בסוד הלכנה וי"ב שעתי דלילה י"ג סדה"ר שהיס אחד. עש"ה. ואיהו שמא (דצ"י דף כ"ב ע"א)

מאמר נעשה אדם קנט) ויאמר אלקים נעשה אדם, סוד ה' ליראיו וגו': בהכתוב ויאמר אלקים וגו' יש סוד שאינו נגלה אלא ליראיו. פתח ההוא סבא דסבין ואמר שמעון שמעון מאן הוא דאמר נעשה אדם, ויאמר אלקים, מאי ניהו הכא האי אלקים. פתח אותו וקן הוקנים ואמר: שמעון שמעון, מי הוא שאמר, נעשה אדם וכתוב בו ויאמר אלקים, מי הוא כאן השם אלקים הנה אדהכי

אדם: ויאמר אלקים, מאי ניהו הכא, האי אלקים, אדהכי פרח ההיא סבא דסבין, ולא חמא ליה, *וכמה דשמע ר"ש *דהוה קרי ליה *שמעון, *ולא רבי *שמעון, אמר *לחברוי, ודאי *האי הוא קב"ה, דאתמר ביה *ועתיק יומין יתיב, *הא *כען איהו שעתא, למפתח בהאי רזא, דודאי הכא אית רזא, דלא *אתיהיב רשו לאתגליא, וכען משמע, דרשותא אתיהיב לאתגליא.

(קס) פתח ואמר, למלכא, דהוה ליה כמה בניינן למבני, והוה ליה אומנא *וההוא אומנא, לא הוה עבד מדעם, אלא *מרשו דמלכא, כד"א *ואהיה אצלו אמון. מלכא ודאי איהו חכמה *עלאה, *לעילא, ועמודא דאמצעיתא, *מלכא לתתא. אלקים אומנא לעילא, ודא אימא עלאה, אלקים אומנא לתתא, ודא שכינתא דלתתא.

מסורת הזהר

(א) ועתיק יומין יתיב, דניאל ז'. ח"א רמב, ח"ג טו. קל. קלה ת"ז תקי ס"ט קא, קיבו תקי עי קכב. ז"ח יחר, ל"ד טא שמר. תק"ח קיב טג שכו. קי"ד טג שכת. קט"ו טב שטו. ב) ואהיה אצלו אמון, משלי ח'. ח"א ה. מז. קלה ח"ב ק.א. רינו. ח"ג לה. סה. טו. געז. רפה. ז"ח בראשית ה' טד שכו. רוח טא טב שיא. תק"ח קטו טב שכו. חלוסי גרסאות: * מיד פרח ולא הוא ליה (תק"ח). * נ"א כמה ונ"א ובמה. * נ"א שא"ל. * נ"א שמעון שמעון. * נ"א ולא קרא ליה בשם רבי (תק"ח). * נ"א ל"ג שמעון. * נ"א ל"ג לחברוי. * נ"א רא איהו. * בתק"ח משלים הפסוק לכנושיה כת"ב חיוור. * נ"א כען איהו שעתא ולי"ג הא (תק"ח). * נ"א אית. * נ"א ואומנא (תק"ח). * נ"א ברשו. * נ"א ל"ג עלאה (תק"ח). * נ"א ל"ג לעילא. * נ"א איהו מלכא (תק"ח).

כאמר

הסוכים

נעשה אדם

יודעים ממדת ההעלם של האחרים שהשיגו את מדת הגילוי העתידיים להשיג. וז"ש וכמה דשמע ר"ש דהוי קרי ליה שמעון ולא רבי שמעון, דהיינו שהשראת האחרים שה"ס קריאה היתה חזקה כל כך עד שנאכדו לו כל המדרגות ונעשה לאדם פשוט, דהיינו לשמעון מן השוק, והכיד בזה שהוא קריאה והזמנה להשגת פנים מאד נעלה, לפיכך חיכף אמר לחברוי ודאי האי הוא קב"ה, דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב. שאין מדרגה גבוה ממנו. וז"ש וכען משמע דרשותא אתיהיב לאתגליא, שעתה נראה, שהשיג רשות לגלות ס"ד הגבוה הזה והוא המרומו באלו ב' שאלות הנ"ל: מי אמר נעשה אדם, ואיזה שם אלקים נאמר בהכתוב הזה, אם הוא אלקים דבינה או אלקים דמלכות.

(קס) פתח ואמר, למלכא דהוה ליה כמה בניינן למבני, והוה ליה אומנא וההוא אומנא לא הוה עבד מדעם אלא מרשו דמלכא: פתח ר"ש ואמר. כטו מלך שהיה לו הרבה בנינים לבנות, והיה לו אמון, ואותו האמון לא עשה משחו אלא ברשותו של המלך.

כד"א

אדהכי, פרח ההוא סבא דסבין, ולא חמא ליה, כינתים. פרח לו אוחוזקו הזקנים ולא ראה אותו וכמה דשמע רבי שמעון, דהוה קרי ליה שמעון, ולא רבי שמעון, אמר לחברוי, ודאי האי הוא קב"ה, דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב. וכמו ששמע ר"ש, שהיה קרא אותו שמעון, ולא רבי שמעון, אמר לחברוי, בודאי שזה הוא הקב"ה, שנאמר בו ועתיק יומין יתיב. הא כען איהו שעתא למכתח בהאי רזא, דודאי, הכא אית רזא דלא אתיהיב רשו לאתגליא הרי עתה השעה לפתוח בסוד הזה, כי כאן יש סוד שלא ניהו רשות לגלותו. וכען משמע דרשותא אתיהיב לאתגליא, ועתה משמע שניתן הרשות לגלות.

פירוש, כי נודע שהסודות שנגלו לחכמי הזהר, היה על ידי השגות האורות של המדרגות העליונות, בדרך השראה. ויש בהם פנים ואחרים, שפירושו העלם וגילוי. ולפי מדת גדלה של בחינת פנים של המדרגה כן מדת גדלה של של בחי' האחרים שלה. והשראת האחרים, ה"ס קריאה והזמנה להשראת הפנים. ולכן היו

(דמרי דף כ"ב ע"א)

קסא) ואתתא לית לה * רשו למעבד מדעם בלא רשו * בעלה וכל

חלוסי גרסאות: * נ"א ל"ג רשו (תק"ח). * נ"א רבעלה (תק"ח).

מאטר

הסוכם

נעשה ארם

כד"א ואהיה אצלו אמן. שזו"ה, ואהיה אצלו אמין. מלכא ודאי איהו חכמה עלאה, לעיקא ועמודא דאמצעיתא מלכא לתתא: מלך, כודאי הוא חכמה עליונה. שהוא אבא. ועמד האמצעי שהוא ז"א. הוא מלך למטה. אלקים אומנא לעיקא, ודא אמא עלאה. אלקים אומנא לתתא ודא שכינתא דלתתא אלקים הוא אומן למעלה, שהיא אמא עלאה. אלקים הוא אומן למטה שהוא השכינה שלמטה. פירוש. כי כמו שיש ב' בחינות מלך, כן יש ב' בחינות באומן שהוא השם אלקים, כי האומן של החכמה שהוא מלך למעלה הוא אמא הנקראת אלקים, והאומן של תפארת, שהוא מלך למטה, הוא השכינה של מטה. דהיינו הנוקבא הנקראת ג"כ אלקים.

נשמות בני אדם, זולת אם הם עולים ומלכישים את אי"א, והתחתין העולה לעליון נעשה כמוהו, ואיכ בעת שהניקבא הוציאה נשמת אדה"ר, היתה במדרגת אמא דהיינו בשם אלקים וכן ז"א במדרגת אבא. ומיושב השאלה הב' ששאל מאי ניהו הכא האי אלקים. כי באמת הוא הנוקבא דז"א. אמנם כיון שעלתה והלבישה לאמא. הרי היא כמו אמא. ולהלן הולך ומתרץ שאלה הא'.

קסא) ואתתא לית לה רשו למעבד מדעם בלא רשו בעלה. ואשה אין

לה רשו לעשות משהו בלי רשות בעלה. וכל בניינין דהוו בארע אצילותא, הוה אמר אבא באמירה לגבי אמא יהא כדן וכדין ומיד הוה, וכל הבנינים שהיו בדרך אצילות, דהיינו בעולם האצילות, היה אימר אבא, רק באמירה, לאמא. יהי כזה וכזה. ומיד נעשה על ידי אמא. כד"א ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, ויאמר, הוה אמר לאלקים יהי אור, מארי דבניינא, כמ"ש ויאמר אלקים וגו' ויאמר. היינו בעל הבנין, אבא. שאמר לאלקים יהי אור, איהו אומר ואומנא עביד מיד, בעל הבנין, אבא. אמר. והאימן אמא, עשתה מיד. והכי כל בניינין בארע אצילותא, הוה אמר יהי רקיע יהי מארת, וכלא אתעביד מיד, וכן היה בכל הבנינים, דהיינו המדרגות, שיצאו בבחינת אצילות, שאבא היה אומר, יהי רקיע, יהי מארת, והכל נעשה תיכף ומיד.

פירוש כי אבא הוא ככחינת מחשבה ואמא ככחינת מעשה. ובכל עולם האצילות אין שום מסך. כמ"ש להלן, והאמירה הוא ככחינת מחשבה, ובדומה למחשבת אדם עם אבריו, כי תיכף כשחושב לעשות עושים האברים. וז"ש וכלא אתעביד מיד, כלומר שאין מסך שיעכב משהו לחלק, מן האמירה עד העשיה. משא"כ מאצילות לבייע. יש שהיה ועכוב בין האמירה להעשיה, דהיינו כפי מרת עוביותו של המסך החיצון ומבדיל ביניהם. ונבחן האמירה לאמירה ממשי, שפירושו זווג דהכאה. כמו אמירת מלך לעבדיו

וצריכים להבין היטב את ב' השאלות הנ"ל. כי השאלה הא' היתה, כיון שכל מאמרות דמעשה בראשית, נבחן ויאמר אלקים, לאבא ואמא, שאבא אימר, ואמא עושה. וא"כ כאן, שכתוב ויאמר אלקים נעשה אדם, נמצא שגם אבא האומר נשתתף בהעשיה, שזה לא יחכן. וזהו ששאל, מאן הוא דאמר נעשה אדם. שאי אפשר לומר גם כאן שאבא אמר נעשה, שהרי מאבא אינו נמשך שום עשיה. כי אבא נבחן כמו "כח" ואמא כיצאה לפועל.

השאלה הב' היתה, כי כל השמות אלקים הנאמרים במעשה בראשית ה"ס אמא, ונודע שנשמות בני אדם הן תולדות מז"א ונוקבא, וא"כ שאל, מאי ניהו הכא האי אלקים, כי אלקים שבכאן, הנאמר לבריאת אדם אי אפשר לומר שהוא אמא, כי נשמת אדם אינה נמשכת מאמא רק מהניקבא.

וזה שמתרץ, ואומר. למלכא דהוה ליה כמה בניינין למבני והוה ליה אומנא וכי כי המשיל את אבא ואמא למלכא ואומנא שמהם נאצלו כל מעשה בראשית. אלא כמו שאו"א הם מלכא ואומנא לעילא דהיינו כלפי כל המדרגות דזו"ן דאצילות, כן ז"א ונוקבא הם מלכא ואומנא לתתא, דהיינו כלפי גר"ן דבני אדם ועולמות בי"ע. פירוש, כי אין ז"א ונוקבא יכולים לברוא (דפו"י דף כ"ב ע"א)

בניינן דהוּו בארח * אצילותא, הוּו * אמר * אביא באמירה, לגבי אמיא * יהא כדין וכדין, ומיד הוּו, * כדאי * ב * ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, ויאמר הוּו אמר לאלקים, יהי איר, * מארי דבניינא, איהו אומר, ואומנא עביד מיד, והכי כל בניינן * בארח אצילותא, הוּו אמר, יהי רקיע, יהי מארת וכלא אתעביד מיד. (קסב) כד מטא לעלמא דפרודא, * דאיהו עולם * הנבדלים, אמר אומנא,

מסורת הזהר

(א) אבא באמירה—אמא—עביד, ח"ג סב. (ב) ויאמר—ויהי אור, (בראשית א') לעיל דף ט' ציון ד' ושינ.

חלופי גרסאות: * ג'א הוּוּ. ונ'א אצילות (תק"ח). * ג'א אבא אמר (תק"ח). * ג'א יהי כך וכך הוּו (תק"ח). * ג'א הה'ר. * ג'א ל"ג ויאמר אלקים. (תק"ח). * ג'א מאריה. * ג'א דאינן באור אצילות (תק"ח). * ג'א דאיהי. ונ'א ל"ג דאיהו עולם הנבדלים. * ג'א הנפרדים (תק"ח).

סאמר

הסולם

נעשה אדם

לעבדיו, דהיינו ב' גופין, כי יש מסך מבדיל בין עולם אצילות לעולם הבריאה, והזווג דהכאה שעל המסך, נבין לדיבור ואמירה. (קסב) כד מטא לעלמא דפרודא דאיהו עולם הנבדלים אמר אומנא למארי בניינא נעשה אדם וגו': כשהגיע להמדרגות מעולם הסיוד שהוּו עולם הנבדלים, דהיינו לברא נשמת אדם שבעולם הבריאה, שעולם זה כבר נבדל מאלקיות, ובהינת הכלים אשר שם כבר אינם אלקיות. אמר האומן לבעל הבניין נעשה אדם בצ'מנו כדמותנו. דהיינו להיפך מבכל מעשה בראשית עד בריאת אדם, שבהם בעל הבניין אמר, וכאו אמר האומן. אמר מארי בניינא ודאי טוב הוא למעבד ליה, אבל עתיד הוא למחטי קמך, בגין דאיהי כסיק יכו' אמר בעל הבניין, ודאי טוב הוא לעשות את האדם, אבל הוא עתיד לחטוא לפניך, משום שהוא כסיל, וז'ש בן חכם ישמח אב, ובן כסיל תוגת אמו. כלומר שאבא אמר שהחטא של האדם אינו מגיע לו אלא לאמא, כי בן כסיל תוגת אמו. ביאור הדברים, כי נתבאר שבעולם האצילות אין שום מסך, ולפיכך איהו וחיהי וגרמיה חד בהון. ואע"פ שאנו מבחינים זוגים על המסכים גם באצילות, אכן נתבאר (באחיחה לחכמת הקבלה אית נ"ט) שיש ב' בחי' מלכות, מלכות שבע"ס דראש, הנבחנת למלכות המזדווגת עם אור העליון בזווג דהכאה, ונבחנת לבחינת מאציל לאותו פרצוף, ויש מלכות המסיימת את ההארה דהיינו מלכות דע"ס דגף. ובעת צמצום ב', שע"י עלית המלכות למקום בינה נעשה סיום חדש באמצע כל מדרגה. שמלכות המזדווגת

עלתה לנוקבי עינים, ומלכות המסיימת למקום החוה דע"ס דגוף, הנה הסיום של המלכות שבנוקבי עינים אין בהם שום דין ועוביות להיותה בחינת מלכות המזדווגת, ובחינת מאציל, אלא רק מלכות המסיימת העומדת בחוה, נבחנת למסך גמור, שהרי כח הצמצום שהיה בנקודה דעולם הזה, עלה שם במקום החוה והפסיק האור של איתו מדרגה. וחדע שמסך המסיים הזה שעלה למקום החוה, הוא הפרסא שבין אצילות לבריאה, (כמ"ש בפלח"ק אות ט"ו)

המסיימת לכל הפרצופין שבאצילות. באופן שכל אלו המסכים הנמצאים בעולם האצילות מלפני הפרסא הם רק מביינת מלכות המזדווגת. שאינה נחשבת למסך כלל, ואדרבה הוא המאצלת בכח זווגה עם אור העליון לאותו המדרגה שנמצאת בה, ואיכ אין שום מסך ממשי בכל עולם האצילות, אלא רק בהפרסא שמתחתיו, שהיא בחי' מלכות המסיימת לכל מדרגה ומדרגה שבאצילות, ולפיכך כל אלו זווגי דהכאה שעל מסכים שבעולם האצילות אינם אמירה ממש הנוהג בב' גופין נבדלים, שהרי אינו מסך ממשי שיבדיל ביניהם, אלא הוא בבחי' מחשבה כי אמירה נופל גם על מחשבה. כמו ויאמר בלבו.

וז'ש איהו אומר ואומנא עביד מיד,

אבא, שהוא מחשבה ה"ס ויאמר, ואומנא, שהיא אמא, מביאה המחשבה לכלל עשיה תכף ומיד, כי זכר ונקבה, הוא כמו אור וכלי, ונבחן אבא לבחי' אור העליון, ואמא נבחנת לנושאת המסך, שעליו מזדווג אור העליון, ואע"פ שאבא שהוא אור העליון מכה על המסך דאמא, כדי להאציל כל קומה וקומה שבאצילות, מ"מ הכאה זו

למארי בניינא נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, אמר מארי בניינא, ודאי טב הוא למענד ליה, אבל עתיד הוא למחטי קמך, בגין דאיהו כסיל ההיז * בן חכם ישמח אב וכן כסיל תוגת אמו.

קסג) איהי * אמרה, בתר דחוביה * תליא באמיא ולא באביא אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא * דילי, הדא הוא דכתיב, * ויברא אלקים את האדם בצלמו. ולא בעא לאשתתפא ביה אביא.

מסורת הזהר

(* בן חכם ישמח אב, (משלי יוד), ח"א טו ח"ג עז: ת"ז חקי י"ה לה. תק"ח קטיו טב שלה שטב
 ב) ויברא-האדם בצלמו, (בראשית א') לעיל דף יוד ציון ב' ושי"ג

חלוסי גרסאות: * ג"א אמרה. * ג"א באמא תלייא (תק"ח). * ג"א מוסיף, דיליה (ד"מ).

נעשה אדם	המולם	מאמר
<p>מכונים שניהם בשם אבא, וישטו"ח מכינים שניהם בשם אמא, ולפיכך אמר אבא, עתיד הוא למחטי קמך, כי בני אדם אין להם שורש באו"א כלל, אלא רק בישטו"ח בלבד שהוא אבא וע"כ החטאים של האדם אינם מגיעים כלום לאבא. אלא לאמא בלבד.</p>	<p>אינה הכאה המכונה אמירה כפה הנוהג בב' גופים נפרדים, אלא כאדם עם מחשבתו שכמו שמחשב תכף עושים אבריו. כי אין מסך ממשי שיבדיל בין המדרגות להפרידים לב' גופין.</p>	<p>זו ש כד מטא לעלמא דפרודא וכו' אמר אומנא למארי בניינא נעשה אדם כי אמירה דאבא שהוא אור עליון שבאצילות כבר נמסק על הפרסא המטיימת האצילות, המפרדת ג' עולמות בי"ע לגופים נבדלים מאצילות, ולפיכך אין ענין מחשבה מועיל כאן, שה"ס אמירה דאבא, אלא בחינת זיוג דהכאה מששי, המכונה אמירה דאמא הנוהג בין ב' גופין. בסוד הכאת שפה אל שפה, שה"ס דיבור ממשי הנסדר ונשמע מגוף אל גוף שני. וע"כ אמרה אמא לאבא נעשה אדם, כי אור אמא שהוא אור חסדים אפשר לו להפרד ולבא לעולם הנבדלים דהיינו לנשמת אדם דבריאה, ולא אור אבא, שהוא אור חכמה, המאיר רק בעולם האצילות בלבדו, ונמסק הארתו ממעל הפרסא. ואין להקשות א"כ למה אמרה לאבא נעשה אדם, כיון שאין אורו מושפע לבריאה והתשובה הוא דאמתא לית לה רשו למענד מדעם בלא רשו בעלה. כנ"ל, ולפיכך אמרה אמא נעשה אדם, כי קבלה רשות מאבא להאיר אליו ולהעלותו מבריאה לעלם האצילות.</p>
<p>קסג) איהי אמרה, בתר דחוביה תליא באמא ולא באבא, אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא דילי ההיז וכו' אמרה אמא, מאחר שחטאו תלויים באמא ולא באבא, ע"כ אני רוצה לברוא אותו בצלם שלי, וזה שכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו ולא בעא לאשתתפא ביה אבא, כי לא כתיב כאן בצלמנו מפני שלא רצתה לשחף בו את אבא.</p>	<p>וז"ש עתיד הוא למחטי קמך בגין דאיהו כסיל, האדם דקליפה נק' כסיל והוא יפנה את האדם להמשיך לו אור אצילות לבי"ע, לקליפות, ואז נקרא האדם בן כסיל משום שנמדבק בכסיל. וצריך שתדע שאו"א עלאין (רפויי דף כ"ב ע"א)</p>	
<p>פירוש, כי נתבאר לעיל (בהקדמת הזהר דף מ"ה ד"ה ואע"ג) שאו"א עלאין נתקנו בסוד מנעולא, שה"ס מלכות דצמצום א', שאין עליה זיוג, וישטו"ח נתקנו בסוד כפתחא. שה"ס מלכות הממיהקת בכינה. עשה וז"ש אמא אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא דילי, דהיינו בבחינת מפתחא ולא יהיה לו כלום ממלכות דמדת הרין מצמצום א', שהוא בבחינת אבא. כי אז יהיה נפרש לגמרי מהקליפות ולא יחטא. וזה שאמרו (בוהר קרושים דף פ"ג ע"א) דאה"ר לא הוה ליה מהאי עלמא כלום, כי היה כולו מבחי' אמא שהיא בינה, וממלכות דצמצום א' שה"ס עולם הזה הכלול באבא. לא היה לו לאדה"ר כלום. כי אמא לא רצתה לש-ף מבחינת מלכות דצמצום א' שהיא באבא. כמבואר. בזמנא</p>		

קסד) בזמנא דחב מה כתיב, * ובפשעכם שלחה אמכם, אמר מלכא לאמא, ולא אמרית לך דעתיד * הוא למחטי. בההוא זמנא, תריך ליה, ותריך * אמא עמיה, ובגין דא כתיב בן חכם * ישמח אב וכן כסיל תוגת אמו, בן חכם, דא אדם, דאיהו בארע אצילות, * ובן כסיל, דא אדם דבריאה.

קסה) קמו כלהו חברייא, ואמרו * ד' ר' יוכי אית פרודא, בין אבא ואמא, דמסטרא דאבא, איהו בארע אצילות, ומסטרא דאמא דבריאה, אמר * לון חברייא חברייא, לאו הכי * הוא, דהא אדם דאצילותא, דכר ונוקבא * הוה מסטרא דאבא ואמא, ודא איהו, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, יהי אור מסטרא דאבא, ויהי אור מסטרא דאמא, ודא איהו אדם * דו פרצופין.

קסו) אבל * להאי, לית ביה צלם ודמות אלא אמא * עלאה, * הוה * ליה

דרך אמת

מסורת הזהר

א) ובפשעכם שלחה אמכם, (ישעיה נ"ג) ח"א כו: רלו. ח"ב קפט: ח"ג ח. עז: עה. קבו קטו. רנבו ז"ח יתרו ל"ב טא שיט. אחרי מזו טד שיד. תק"ח קטו.

ב) בן חכם, לעיל דף קמ"ז ציון א"י. ג) אדם טב שלט. ד) דו פרצופין, ח"א כב: ליה ח"ב נה. רלא, ח"ג יוד: יט. טד: טג קינ. ת"ז תקי י"ט לת. לט. מא. תקי ל"ו עו: עה. תקי ל"ח עח: תקי ס"ו צו. תקי ס"ט קוו תקי ע' קכו ז"ח בלק ב"ה טג שג. שה"ש ס"ו טג שכה. תק"ח קט"ו טג שו.

חלפי גרסאות: * ג"א דחאבי * ג"א איהו. * ג"א לה. (תק"ח). * ג"א ישמח אב דא אדם דאיהו באורח אצילות. * ג"א ובן כסיל תוגת אמו דא אדם דבריאה (תק"ח). * ג"א אדם דבריאה אדם גופנא. * ג"א ואמרו ר' יוסי (תק"ח). * ג"א ל"ג וכי (תק"ח). * ג"א ל"ג לון (תק"ח). * ג"א ל"ג הוא (תק"ח). * ג"א דאצילות (תק"ח). * ג"א ל"ג הוה. * ג"א ל"ג אבל. * ג"א ולהאי. * ג"א ל"ג עלאה (תק"ח). * ג"א הות (תק"ח). * ג"א לה (הגר"א).

סאמר

הסילם

נעשה אדם

קסד) בזמנא דחב מה כתיב וכי אמר מלכא לאמא, ולא אמרית לך דעתיד הוא למחטי: בשעה שחטא אדם, מה כתיב, ובפשעכם שלחה אמכם, אמר מלכא, שחוא אבא, לאמא, ולא אמרתי לך שהוא עתיד לחטוא, ולמה בראת איתו, בההוא זמנא תריך ליה ותריך אמיה עמיה ובג"ד כתיב בן וכי באותה שעה הגלה איתו והגלה את אמו עמו, ומשום זה כתיב בן חכם ישמח אב וכן כסיל תוגת אמו. בן חכם דא אדם דאיהו באורח אצילות ובן כסיל דא אדם דבריאה בן חכם היינו אדם שבאצילות שהוא ז"א, ובן כסיל זה אדם דבריאה. דהיינו אדם הראשון שנשמתו מבריאה. קסה) קמו כלהו חברייא ואמרו: רבי רבי, וכי אית פרודא בין אבא ואמא, דמסטרא דאבא איהו בארע אצילות, ומסטרא דאמא דבריאה. קמו כל החברים ואמרו לר"ש בתמיהא, רבי רבי וכי יש פירוד כל כך בין אבא לאמא. עד שהנאצל מצד אבא. יהיה אדם דאצילות (דטורי דף כ"ב ע"א *) (דף כ"ב ע"ב)

ומצד אמא, יהיה אדם דבריאה. הלא אבא ואמא הם שניהם מדרגת הבינה דאצילות. אמר לון, חברייא חברייא לאו הכי הוא, אכר להם ר"ש: חברים חברים אין הפירוש כך, דהא אדם דאצילותא דכר ונוקבא הוה מסטרא דאבא ואמא, ודא איהו ויאמר וגוי יהי אור מסטרא דאבא ויהי אור מסטרא דאמא ודא איהו אדם דו פרצופין, שהרי אדם דאצילות, זכר ונקבה הם מצד אבא ואמא. זכר מצד אבא ונוקבא מצד אמא. וזה הוא ויאמר אלקים יהי וגוי יהי אור הוא מצד אבא, ויהי אור הוא מצד אמא. ואדם זה היה נאצל בדו פרצופין, שפירושו, שהיו שניהם דבוקים זה בזה בקומה אחת. הרי שהזכר ונקבה שנאצלו מאבא ואמא היו שניהם שקולים שזה מראה שאי"א הם ג"כ במדרגה אחת. קסו) אבל להאי לית ביה צלם ודמות, אבל לזה, לאדם דבריאה אין לו צלם ודמות מאבא ואמא. כלומר שמשורשו אין לו

• חד כנוי, דסליק לחושבן אלקים, וההוא כנוי איהו • אור וחשך, ובגין ההוא חשך, דהוה בההוא כנוי, אמר אבא, דעתיד למחטי לאדם • דבריאיה דאיהו אור לבוש • עלאה.

קסז) והאי איהו • אור • דברא קב"ה, ביום ראשון, • דגנזו • לצדיקייא, וההוא • חשך, דאתברי ביומא קדמאה • לרשיעייא, • כד"א • ורשעים בחשך ידמו, ובגין ההוא חשך, דהוה עתיד • למחטי לההוא אור, לא בעא אבא

מסורת הזהר

(א) אור—דגנזו לצדיקיא, ח"א א. ז. יב. לו לא; לב מה, פו. נט. קלא. רסד ח"ב לה. קנזו. קמת. רכ. רכז. רל. רעז. ח"ג לר. צנ. רכה: רלא: ת"ז חקי י"ט לטו חקי מי פא. חקי ע"י קב. ז"ח בראשית ו טב שמט. טו טב שמד טב שלה. טר שי. שה"ש ט"ו טד שז. רות פ"ה טא שח. פ"ה טא שמד. תק"ח קטו טג שיא. (ב) חושך—ביום א' לרשיעייא, ז"ח בראשית ח' טד שז. תק"ח קטו טג שי"א. (ג) ורשעים בחשך ידמו, (שמאל א' ב') ח"א קיב קיג. רנב, ח"ג כח, ז"ח בראשית ח' טד שח. תק"ח קט"ו טג שיב. קסז טב שא.

חלופי גרסאות: * ג"א ליג חה. • הרמ"ק סי' אור הויה חשך נקודות. * ג"א דאצילות. • ג"א עליון. • ג"א דקב"א וליג דברא (דימ). * ג"א דגנוה (תק"ח). • ג"א לצדיקים. • ג"א לרשעים. * ג"א החיד. * ג"א לממטי (תק"ח).

נעשה ארם

הכולם

טאמר

פירוש, כי אע"פ שהנוקבא נמתקה באמא, והשיגה השם אלקים כמותה. מ"מ לא נאכדה ממנה בחינת עצמה לגמרי, שהיא מרת הרין, אלא שבחינתה עצמה נגנזה בפנימיותה, ולא ניכרת בה רק מרת הרחמים דאמא. (כנ"ל בהקדמת הזהר דף צ"ט אות קכ"ב וכי הא טוב לא זכי הא רע, ע"ש. בהסולם) הדי שיש בה אור וחשך, ואם לא זכי נגלה החשך. ומסכה זו אמר אבא שהארם עתיד לחטיא, כי האדם נברא מכח אור לבוש עלאה, כי אלו הכלים בינה ותו"מ דנוק, שירדו בעת קטנות לנשמת אדה"ר, נעשו לבוש אל הנוקבא בעת גדלותה ונשמת אדה"ר עולה עמהם. ומקבל המוחין דגדלות על ידיהם, (להלן בדף קנ"ט ד"ה ביאור עשה), ולפיכך יכול להכשל מפאת החושך שלה.

קסז) והאי איהו אור דברא קב"ה ביום ראשון דגנזו לצדיקיא, וההוא חשך דאתברי ביומא קדמאה לרשיעייא כד"א וגו' ואותו אור שהארם מקבל בלבוש העליון, הוא האור שברא הקב"ה ביום א' דמעשה בראשית, שהארם היה רואה בו מסוף העולם עד סופו, ואח"כ גנזו לצדיקים (כנ"ל בהקדמת חזו"ר דף קנ"ד ד"ה כד אנניז) ועליו נאמר יהי אור. ואותו חשך הנ"ל הנעלם תוך הנוקבא, הוא החשך שנברא ביום א' לרשעים ועליו כתוב ורשעים בחושך ידמו, ובגין ההוא חשך דהוה עתיד למחטי לההוא אור לא

לו שום שייכות לאי"א שיקבל מהם המיחין דצלם ודמית. אלא אמא עלאה הוה לה חד כנוי דסליק לחושבן אלקים, וההוא כנוי איהו אור וחושך, אלא אמא עלאה היה לה כנוי אחד, העולה פ"ו כחשבון אלקים וכנוי ההוא היא אור וחושך.

פירוש, יש שם העצם, שהשם הוא מעצם המדרגה, ויש כנוי, שפירושו שם המושאל ממדרגה אחרת. ויש אמא עלאה, שהיא בינה היה לה כנוי אחד, דהיינו מלכות, שעלתה בחשבון אלקים, דהיינו שעלתה אל הבינה ולקחה ממנה את השם אלקים. כי הנוקבא מכחינת עצמותה אין לה שם הזה, אלא ששאלה אותו מאמא, (כנ"ל בהקדמת הזהר דף כ' אות י"ז דאמא אוזיפת לברתא מאנהא, ע"ש) ולפיכך השם אלקים דנוקבא הוה כנוי מאמא.

וההוא כנוי איהו אור וחשך, ובגין ההוא חשך דהוה בההוא כינוי, אמר אבא, דעתיד למחטי לאדם דבריאיה, ובכנוי ההוא דהיינו בהניקבא כנ"ל, יש בה אור וחשך, ומשום אותו חשך שהוא בכנוי ההוא, אמר אבא, שארם דבריאיה עתיד לתטוא. דאיהו אור לבוש עלאה, שהוא, דהיינו האדם דבריאיה, אור לבוש העליון, כלומר שאורו של האדם הוא מלבוש העליון ממנו, שהוא הנוקבא, שיש בה אור וחשך, ועתיד לחטוא מכח החשך שבה. (דפו"י כ"ב ע"ב)

לאשתתפא ביה, ובגין דא אמר, נעשה אדם * בצלמנו ההוא אור, כדמותנו ההוא חשך, דאיהו לבושא * לאור, כגוונא דגופא, דאיהו לבושא לנשמחא, הדא הוא דכתיב * עור ובשר תלבישני. חדו כלהו, ואמרו זכאה חולקנא, * דזכינא למשמע מלין דלא אשתמעו * עד כעין.

קסח) פתח * עוד ר' שמעון ואמר * ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי * וגו', אמר, חברייא, שמעו מלין עתיקין, * דכעינא לגלאה, בתר * דאתיהיב רשו עלאה למימר, מאי ניהו דאמר ' ראו עתה כי אני אני * הוא

מסורת הזוהר

א) בצלמנו—כדמותנו, (בראשית א') ח"א קנו ח"ג לה. ת"ז תקי עי קב. ו"ח בראשית ט"ז סב שיה. יתרו ל"ה טב שמב. ב) גופא, (איברי הגוף) ח"א כו לבו עתה (ס"ח). ס. (ס"ח). צ: קבד: קל. קלד: קלו. קלה. קמ קנה. קעו קעו קמו קצא. קצה. רה רכו. רמא. ח"ב מכ. נג: עו עתה קו קטו. קיו. קבד: קסד: קנג. קנה. קסג. קטו. רא. רד. רח: ריה. ח"ג יג. פא. מהו. עט: צא: קד: קכט. קל. קלה. קמ. קמא. קמב. קמה. קנט. קסא. קע. קטו. קסז. קצת. ריה. ריטו. רכא. רכב. (ברע"ט). רכדו. רכה. רכזו. רלב. רלדו. רלח. רלו. רלת. רלט. רמה. רעב: רפ. רפט. רצה. (עניני הגוף) ח"א יוד. יד. קמד: קנו. קסת. קסט: קצא. רה. ח"ב מב. סו. צה. קו. קעב. ח"ג צ: קו. קיט. קעה: קצה. רמ. ג) עור ובשר תלבישני, (איוב יוד) ח"ב ע: עתה קיה: ח"ג רכב. רמו. רט. ת"ז תקי ס: צג. תק"ח קט"ו טג שיו קי"ט טא שכ"ו ד) ראו עתה כי אני, (דברים ל"ב) ח"א כג. סו. ח"ב קת. ח"ג רכב. רעד: ת"ז תקי לי. ער: תק"ח קטו טג שב. שלה. טד שב.

חלופי גרסאות: * ג"א דאור (תק"ח). * ג"א דאתינא. * ג"א עד השחא (תק"ח). * ג"א ליג עור (תק"ח). * ג"א ליג וגו'. (תק"ח). * ג"א דאנא בעינא (תק"ח). * ג"א דאתיהיב לי רשו לגלאה (תק"ח). * בתק"ח משלים המסוק ואין אלקים עמדי.

מאמר הסולם נעשה אדם

נעשו לבוש לאמא אח"כ בעת גדלות, חו' דבוקים באותו לבוש ומקבלים האור על ידו. וז"ש שחשך דאמא הוא לבוש להאור. חזו כלהו ואמרו זכאה חולקנא דזכינא למשמע מלין דלא אשתמעו עד כעין שמחו כולם ואמרו, אשרי חלקנו שזכינו לשמוע דברים שלא נשמעו עד הנה.

ועתה מיושבת ג"כ השאלה האי הנ"ל, ששאל מאן הוא דאמר נעשה אדם, כי כל ויאמר המובא במעשה בראשית קאי על אבא, ואיך אפשר שאבא יאמר נעשה הרי אין עשיה רק באמא. והשיב ר"ש, כי קאי באמת על אמא. כי אמא אמרה לאבא נעשה.

מאמר אני אני הוא

קסח) מאי ניהו דאמר, ראו עתה כי אני אני הוא: שואל, מי הוא שאמר את הכתוב חזו, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי וכו'. ומשיב אלא דא הוא עלת על כל עלאין, ההוא דאתקרי עלת העלות, עלת מאלין עלות אלא זה שאומר הכתוב ראו עתה וגו', הוא עלת על כל העלות, ההוא שנקרא עלת העלות, אינו למעלה מכל העליונים, אלא עלה בין שאר עלות.

פירוש

לא בעא אבא לאשתתפא ביה, ומשום חשך ההוא העתיד להחטיא לאור ההוא דנשמט האדם, ע"כ לא רצה אבא להשתתף בו, דהיינו בעת שאמא אמרה לו נעשה אדם. כנ"ל.

ובגין דא אמר נעשה אדם, בצלמנו ההוא אור, כדמותנו ההוא חשך דאיהו לבושא לאור, ובשביל זה אמרה אמא נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, בצלמנו פירושו באור שלנו, כדמותנו פירושו בחשך שלנו, שהוא לבוש להאור, לאפיקי מאיתו חשך שנכרא ביום א', שעליו נאמר ורשעים כחשך ידמו, כי הוא אינו לבוש להאור אלא כחטיא את האדם כנ"ל בדביר הסמך כגוונא דגופא דאיהו לבושא לנשמחא שחשך דאמא הוא לבוש להאור כמו הגוף שהוא לבוש להנשמה. הה"ד עור ובשר תלבישני. פירושו כי חשך דאמא נעשה מכח עלית המלכות אליה לקבל מדת הרחמים שבה, שאז ירדה בינה ותו"מ דאמא לזוין ונעלמה הג"ר שלה. וזהו עשתה אמא בכוונה, בכדי להמשיך מוחין ואור לזו"ן כנ"ל. (דף ז' ד"ה וכו') הרי שהחשך הוא הכנה ולבוש אל האור, כי אלו הכלים בינה ותו"מ שירדו מאמא לזו"ן (דפו"י דף כ"ב ע"ב)

*אלא, דא הוא, עלת על כל עלאין, *ההוא דאתקרי עלת העלות, עלת מאלין עלות, דלא יעביד חד מאלין עלות שום עובדא, עד דנטיל *רשות *מההוא דעליה, כמה דאוקימנא לעילא בנעשה אדם.

קסט) נעשה, ודאי על תרין אתמרי, דאמר דא לההוא דלעילא מניה *נעשה, *ולא עביד מדעם, *אלא ברשו, *ואמירה, מההוא דלעילא מניה, *וההוא דלעילא מניה, לא עביד מדעם, עד דנטיל עצה *מחבריה: אבל ההוא דאתקרי *עלת על כל *עלות, דלית לעילא מניה, *ולא לתתא שוה ליה, *כדיא *ואל מי תדמיוני *ואשוה יאמר קדוש, אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, דנטיל עצה מניה, כגוונא דההוא דאמר, ויאמר אלקים *נעשה אדם.

מסירת הזהר

א) עלת-דלית לעילא מניה, ח"ג רכה, ה"ז תקי י"ג קלה, ב) ואל מי תדמיוני ואשוה, ישעיה מ"ב מב ח"ג רכה, רפ, ת"ז בהקדמה וז תקי י"ג כח, תקי ס"ו צו, תק"ח קט"ו טג שלג, חלופי גרסאות: *ניא ליג אלא, *ניא וההוא, *ניא דשוחא, *ניא מההוא עלאה דעליה (תק"ח), *ניא נעשה אדם (תק"ח), *ניא ליג ולא עד וההוא דלעילא וניא לא, *וניא מוסיף, וההוא דלעילא מניה לא, *ניא עד דנטיל עצה מחבריה, *וניא ליג מאלא עד אבל ההיא, *ניא ובאמירה, *וניא באמירה (תק"ח), *ניא ליג מוהא עד אבל ההוא, *ניא מחברייא (תק"ח), *ניא העלות, *ניא ולית למתא דשוה ליה (תק"ח), *ניא תהיר (תק"ח), *בתק"ח תדמיוני ונוי, *ניא נעשה אדם בצלמנו (תק"ח).

אני אני הוא

דהיינו שכל תחתון אמר להעליון שלמעלה ממנו, נעשה אדם, ולא עביד מדעם אלא ברשו ואמירה מההוא דלעילא מניה, וההוא דלעילא מניה לא עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה, והתחתון אינו עושה משהו בלא קבלת רשות ואמירה של אותו הפרצוף העליון ממנו, וכן העליון שלו התוא, אינו עושה משהו עד שמקבל עצה מחברו שלמעלה הימנו, באופן שכל פרצוף ופרצוף מפרצופי אצילות אמר נעשה אדם להעליון שלו, והעליון לעלי עליון, פירוש, כי כל חידוש ואצילות בא מאיס ביה ומשתלשל דרך המדרגות עד שבא למקומו, וענין השתלשלות נבחן כאן שכל תחתון אומר נעשה אדם לעליון ממנו, בעת שמקבל ממנו נשמת אדם להעבירה להתחתונים ממנו, אבל ההוא דאתקרי עתה עד כל עלות, דלית לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה כד"א וכו' אבל פרצוף ההוא הנקרא עלת על כל העלות, שאין דומה לו למעלה ולא למטה, כמיש, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש אמר, ראו עתה כי אני אני הוא, ואין אלקים עמדי, דנטיל עצה מניה, כגוונא

הוא

הסידים

מאמר

פירוש, המדרגות משתלשלות זו מזן בסוד עלה ועלול, שכל תחתון עלול ומסובב מהעליון שלו, עלה, פירושו טועל, עלול, פירושו לפעל, שזה יורה שאין כיום להתחתון אלא מה שמקבל מהעליון שלו, והחברים ששמעו הבינו דברי ריש, שעלת על כל עלאין, מכנה ריש לפרצוף אדם קדמון, שהוא למעלה מהעולמות אבי"ע, ועלת העלת מכנה ריש לפרצוף עתיק דאצילות, שהוא עלול מאיק, והיא עלה לכל פרצופי אבי"ע, וריש דחה איתם כמיש להלן, דלא יעביד חד מאלין עלות שום עובדא עד דנטיל רשות מההוא דעליה, כמה דאוקימנא לעילא בנעשה אדם: שכל אחד מאלו העלות, לא יעשה דבר, עד שמקבל רשות מהעלה העליונה עליו, כמו שבארתי למעלה בהכתוב נעשה אדם, אשר אמא אינו יכולה לעשות משהו בלי רשות מאבא, כן הוא בכל עלה ועלול, שכל תחתון אין לו כח לעשות משהו אלא אם כן מקבל את הכח מעליון.

קסט) נעשה, ודאי על תרין אתמרי, דאמר דא לההוא דלעילא

מניה נעשה, הכתוב נעשה אדם, ודאי טובב על שנים

(דמו"י דף כ"ב ע"ב)

קע) קמו כלהו חברייא, ואמרו רבי, הב לנא רשו, למללא בהאי אחר
 * אמרו, * והא לא אוקמת לעילא * דעלת העלות אמר * לכתר נעשה אדם,
 * אמר לון * הוו שמעין אודנייכו, מה דפומכון * ממללן, והא לא אמרית לכו
 השתא, דאית דאתקרי עלת העלות, ולא * איהו ההוא דאתקרי, * עלת על
 כל * עלות, * דלעלת על כל עלות לית ליה תניינא, דנטיל עצה * מניה, דאיהו
 יחיד קדם כלא, ולית ליה * שותפו.
 קעא) ובגין דא אמר, ראו עתה כי אני אני הוא * ואין אלקים עמדי,

מסורת הזהר

א) עלת העלות אמר לכתר, ת"ו תקי עי קב. ב) עלת על כל עלת, ת"ו תקי עי קלה. תקיח קט"ו
 טג שכ"ד. ג) ואין אלקים עמדי, (דברים ל"ב) ח"ג פב.

חלוסי גרסאות: * נ"א ל"ג רבי. * נ"א אר. * ונ"א אמר אמרו אמרו (תקיח). * נ"א והא אמרת לעיל (תקיח). * נ"א
 לבתר. * נ"א ואין אמרו בעלת העלות דלא נטיל עצה ורשו אלא איהו בלחודוי בלא שיתוף וחושבן
 דכי ואין אלקים עמדי אפי' אלקים דאצילות (תקיח). * נ"א יתן שמעין אודניכון מה דפומייכו ממלל (תסיח). * נ"א
 ממלא. * נ"א ל"ג איהו. * נ"א העלות (תקיח). * נ"א דעלת (תקיח). * נ"א ל"ג מניה * נ"א שותפו.

אני אני הוא

הסולם

פאמר

ישמעו אוניכם מה שפיוחכם מדברים. והא לא
 אמרית לכו השתא דאית דאתקרי עלת
 העלות ולא איהו ההוא דאתקרי עלת
 על כל עלות, האם לא עיה אמרתי לכם, שיש שנקרא
 בשם, עלת העלות, והוא אינו אותו הנקרא בשם עלת
 על כל העלות, דלעלת על כל עלות
 לית ליה תניינא דנטיל עצה מניה,
 דאיהו יחיד קדם כלא, ולית ליה
 שותפו, אשר לעלת על כל העלות אין לו שני,
 שיקח עצה ממנו, כי הוא יחיד קודם כל, ואין
 לו שתוף.

דההוא דאמר וגוי נעשה אדם. אמר, את
 הכתוב ראו עתה וגוי, ואין אלקים עמדי, יקבל
 עצה הימנו, כעין שאמר כל תחתון לעליון ממנו
 נעשה אדם.

קע) קמו כלהו חברייא ואמרו: רבי הב
 לנו רשו למללא בהאי אתר, אמרו
 והא לא אוקמת לעילא דעלת העלות
 אמר לכתר נעשה אדם. קמו כל החכמים ואמרו
 לר"ש: רבי חן לנו רשות לדבר במקום הזה, אמרו לו, וכ
 לא ביאתר למעלה, שעלת העלות אמר לכתר נעשה אדם
 פ יוש. החכמים הבינו דבריו ר"ש שעלת על
 כל עלאין הוא אדם קדמון, שהוא כתר לכל
 העולמות ואין למעלה ממנו שום מדרגה, כי
 הוא מדרגה הראשונה שנאצלה מא"ס ביה.
 ועלת העלות, חשבו שהוא כנוי לעתיק
 דאצילות. כנ"ל בדביבור הסמוך. ואחר זה שאמר
 שכל מדרגה ומדרגה אמרה להעליונה ממנה נעשה
 אדם, נמצא שגם עלת העלות שהוא עתיק
 אמר לא"ק שהוא כתר, נעשה אדם, ואותו
 הכתיב ראו עתה כי אני וגוי ידעו החכמים
 דקאי על עתיק וע"כ הקשו לו איך אמר עתיק,
 ואין אלקים עמדי ליטול עצה מניה, הרי יש לו
 ליטול עצה מוכתר שהוא א"ק, כמו שאמר
 ר"ש לעיל, שכל עלול אמר לעלתי נעשה אדם.
 אמר לון הוו שמעין אודנייכו מה
 דפומכון ממללן: אמר להם ר"ש.
 (דסו"י דף כ"ב ע"ב)

קעא) ובגין דא אמר ראו עתה כי אני
 אני הוא, ואין אלקים עמדי
 דנטיל עצה מניה דלא אית ליה תנינא
 ולא שותפא, ולא חושבנא, ומשום זה אמר,
 ראו וגוי ואין אלקים עמדי, לקבל עצה ממנו,
 כי אין לו שני, ולא שיתוף, ולא חשבון,
 דאית אחד בשתוף כגון דכר ונוקבא,
 ואתמר בהון, כי אחד קראתיו,
 אבל איהו חד בלא חושבן ולא שתוף,
 ובג"ד אמר אין אלקים עמדי, כי
 יש אחד בשתוף, כגון זכר ונקבה שנאמר
 בהם כי אחד קראתיו, אבל הוא, אחד בלי
 חשבון ובלי שתוף, ומשום זה אמר ואין
 אלקים עמדי.
 ביאור הדברים, כי השכיל אותם להבין,
 שהוא

דנטיל עצה מניה, דלא אית ליה תניינא, ולא שותפא, ולא חושבנא, דאית אחד בשתוף, כגון דכר ונוקבא, ואתמר בהון * כי אחד קראתיו * אבל איהו

מסורת הזהר

(א) כי אחד קראתיו, ישעיה נ"א תק"ח קו טב שיט. ק"כ טג שמח.

חלומי גרסאות: * נ"א דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה תניינא ולא שותפא ולית חושבנא (תק"ח). * נ"א ונת

אני אני הוא

הסולם

מאטר

לראש פנה, אז אתמר, ראו עתה כי אני אני הוא, המלכות מכונה אני, וכיון שהמלכות דצמצים א' תקבל הזווג הגדול, יתגלה בעולם כי אני שבשתא אלפי שני שהיתה משותפת במדה'ר, ועצמותה היתה נעלמת, אני הוא, דהיינו אני דצמצים א'. שהיא גילוי עצמותה של המלכות, ואין אלקים עמדי, דלית לי תניינא דנטיל עצה מניה, כי אני המגולה בשתא אלפי שני היתה צריכה למדרגה שניה, דהיינו לבינה, לקבל ממנה עצה, דהיינו תיקון, משא"כ עתה אני צריך לקבל עצה משני, כי אני מושלמת בכל צרכי מעצמי, ולא שותפא, שאין לי עוד שתוף דמדת הרחמים, בהיות הדין שלי מתוק במתיקות השלמות, ולא חושבנא, פירוש, המסך המשותף במדת הרחמים דבינה מכונה בשם חשבון, כי חשבון הוא מלשון מחשבה, שהוא שם הבינה הממתקת את המסך, ואומרת שמעתה אינה צריכה עוד לחשבון הזה, דהיינו למסך ממותק.

הוא מדבר, ממשיע הראשון אל העולמות שאין למעלה ממנו, ומבחינה זו, נמצא עתיק שהוא עלת על כל עלאין. כי א"ק שלמעלה מעתיק, אינו נחשב למשפיע, להיותו מתוקן במלכות דצמצים א', אשר מלכות זו נגונה בראש עתיק, ואין עליה שום זווג, ואין העולמות מקבלים ממנה קודם גמר התיקון, ולפיכך נתקן עתיק בבחינת בקע ולא בקע, שהוא אמצעי בין א"ק ואב"ע, (כגיל דף ה' ד"ה וכשהאצילה) וע"כ נחשב עתיק למשפיע הא' להעולמות שאין למעלה ממנו, שהרי מא"ק לא יוכלו העולמות לקבל משהו.

אמנם בגמר התיקון התגלה המלכות הזו דצמצום א' שנגזזה בראש עתיק, ותכלל זווג מעתיק ותשפיע להעולמות אב"ע, ואז נאמר עליה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, כי המלכות נקראת אבן, ובהיותה נגזזת בראש עתיק בלי זווג, ע"כ בכל מקום שנגלית מלכות זו נמשכה ממנה דינים ועונשים, וע"כ מאסו אותה הבונים, אמנם בגמר התיקון כשתקבל הזווג שם בראש עתיק תגלה ותראה לכל שהיתה ראש פנה.

ואז, יאמר עתיק הכתוב הזה ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, שפירש ר"ש ואין אלקים עמדי דנטיל עצה מניה, דלא אית ליה תניינא ולא שותפא, ולא חושבנא. כי בשתא אלפי שני, נחשב א"א כתר לעולם אצילות, ועתיק נעלם לגמרי, מטעם גניזת המלכות דצמצים א', שאין עליה זווג, והזווג נעשה רק בסוד בקע, שהיא מלכות המשותפת במדת הרחמים שפרצוף הא' שיצא על המלכות המשותפת הזו הוא א"א שהוא חסר מלכות דצמצים א' וקבל במקומה את מלכות המשותפת, וע"כ הוא המשפיע לכל פרצופי אצילות דהיינו שמקבל מעתיק ומשפיע לאצילות, ועתיק עצמו לא איתידע, מט"ם גמר התיקון.

ובגמר התיקון כשיתגלה הכתוב היתה

(דש"י דף כ"ב ע"ב)

זהו אמרו דאית אחד בשתוף כגון דכר ונוקבא, ואתמר בהון כי אחד קראתיו. כי מט"ם התיקון היתה המלכות בשתוף דמדה'ר, כגון ז"א ונוקביה, המכונים לעיל שמש ולבנה, שבסוד השתוף דמדה'ר קבלו המיחין ד"ג מדת הרחמים, שה"ס אחד ואז נאמר על זו"ן כי אחד קראתיו (כמ"ש לעיל דף קי"ח ד"ה ועל דא) בסו"ה היא אחד ושמו אחד, עש"ה. אבל איהו חד בלא חושבן ולא שתוף אבל עתה המלכות עצמה היא אחד בלי חשבון, שהוא מסך ממתק, ובלי שיתוף דמדה'ר, שזו"ה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, כי הלבנה אינה צריכה להכלל ב"א בסוד הוא ושמו אחד, אלא הלבנה מעצמה חיה מהות מאיר בסוד אחד, וע"כ הוא אחד, השמש, ושמו אחד, הלבנה, כי תהיה אור הלבנה כאור החמה.

חד, בלא חושבן * ולא שתוף, ובגין דא * אמר * ואין אלקים עמדי. קמו כלהו, ואשתתחו קמיה, ואמרו זכאה בר נש דמאריה אסתכם עמיה, לגלאה רזין טמירין, * דלא הוו מתגליין, * למלאכייא * קדישייא.

קעב) אמר לון חנרייא, אית לן לאשלמא קרא, דכמה רזין טמירין, * אית בהאי קרא * אני אמית ואחיה וגו', * אני אמית * ואחיה, בספירן * אחיה, מסטרא דימינא חיי, ומסטרא דשמאלא * מותא, ואי לא * אסתכמן תרוייהו בעמודא דאמצעיתא, לא אתקיים דינא, דאנון * במותב תלתא * כחדא.

קעג) ולזמנין * אסתכמו תלתא למעבד דינא, וייתי * יי, * דאיהי פשוטה לקבל

מסורת הזהר

(א) חד—ולא שזוף, ח"ג סב. ב) ואין אלקים עמדי, דברים לב ח"ג סב. ג) אני אמית ואחיה, דברים ל"ג, ח"ב קעז: ח"ג עזח: תק"ח קט"ו ט"ד שיא שכט. ד) מותא, ח"א יב, נג, נה, נז, פה, עזח: עט. צה. צט. קיח: קכו. קלי קלא. רא. רז. רי. רין, ריח: רכ. רכא, רכו. רכו. רלב: רפה, רג. ח"ב מד: מה. צו. צז. קכד: קמא. קנא: קעה: קסח: קעב. קעז. קעט. ריד: דמחו: רנו. רטג. רסד, ח"ג יב: לח. נג. נד. נה. פח. קז. קין. קכו. קלה: קמב: קמד. קנט: קסד. קסט. קעז. רכ. רלו. רעד: ה) יד—פשוטה לקבל שבים, ת"ז תק"ו: ככ: תקי מ"ז: פד: תקי ט"ט קא: ז"ח חוקק נ"ב טב שא חלופי גרסאות: * נ"א ובלא (תק"ח). * נ"א ל"ג אמר (תק"ח). * נ"א אית דלא (תק"ח). * נ"א למלאכין קדישין (תק"ח). * נ"א ל"ג קדישייא. * נ"א ל"ג אית (תק"ח). * נ"א אני אמית בספירה ואחיה בספירה (תק"ח). * נ"א אני אמית בספירן ואחיה מסטרא וכו'. * נ"א חייבין. * נ"א ומחיה. * נ"א מיתא (תק"ח). * נ"א אסתכמו. * נ"א במותא תלתא כחדא. * נ"א במותי כחדא תלתא. * נ"א כחדא הוינא. * נ"א אסתכמן (תק"ח). * נ"א יד ימינא (תק"ח)

אני אני חוא

הסולם

מאטר

לרשעים, היינו רק אחר שבא קו האמצעי והכריע ביניהם, והלביש הקיים זכ"ו (כנ"ל דף ט"ג ר"ה וע"ג) אמנם מטרים הכרעת קו האמצעי, אין קיום לא להחיים הנמשך לצדיקים מקו ימין ולא למיתה הנמשך לרשעים מקו שמאל. שהקוין דם במח'וקת. ופעם מנצה השמאל לדין, ופעם מנצח הימין לחסד. בלי עביעות וקיום.

קעז) ולזמנין אסתכמו תלתא למעבד דינא, וייתי יד דאיהו פשוטה לקבל שבים: ולפעמים מסכימי שלשתם לעכות דין, ויכוא יד הפשוטה לקבל שבים. דאיהי י"ה ר"ה, יוד הא ואו הא, ש"ד ההוא. הוא י"ד אותיות דהיינו ד' אותיות שבהיה פשוטה, ויוד אותיות שבהיה במילואה. ד' אותיות של הויה פשוטה י"ה ר"ה, רומזות על ספי' כתר. יוד אותיות שבהיה במילואה יוד הא ואו הא, רומזות על ספירת החכמה. פידוש, כי ידעת שבעת קטנות יורדות ג"ס בינה ותו"מ מהנוקבא לבייע ולקלי, ואינה נשארת אלא בב' הספירות כתר וחכמה דכלים, (כנ"ל דף צ"ו ד"ה והוא) ואז מרומזת הנוק' בשם י"ד הרומזת לב' ספירות כו"ח. שבהם י"ד אותיות, ד' בכתר י"ד בחכמה, כנ"ל

קמו כלהו ואשתתחו קמיה ואמרו זכאה בר נש דמאריה אסתכם עמיה לגלאה רזין טמירין דלא הוו מתגליין למלאכייא קדישייא: קמו החברים כולם ונשתתחו לפניו, ואמרו אשרי האיש שרבונו מסכים עמו לגלות סודות נסתרים, שלא היו מגולים אפילו להמלאכים הקדושים.

קעב) אמר לון: חברייא אית לן לאשלמא קרא, דכמה רזין טמירין אית כהאי קרא, אמר להם: חברים, יש לנו להשלים הכתוב. כי כמה סודות נסתרים יש בכתוב הזה, אני אמות ואחיה וגו' אני אמות ואחיה בספירן, אחיה מסטרא דימינא חיי מסטרא דשמאלא מותא: אני אמות ואחיה, היינו על ידי הספירות, שמקו ימין נמשך החיים, ומ"ו שמאל נמשך המות. ואי לא אסתכמן תרוייהו בעמודא דאמצעיתא לא אתקיים דינא, ואם שניהם אינם באים לידי הסכמה בקו האמצעי, אין הדין מקיים, דאנון במותב תלתא כחדא, שים בישיבת שלשה ביחד. כלומר שאין הדין מקיים אלא בעת שיש ג' קוין ביחד. פירושו, אע"פ שמקו ימין נמשך החיים לצדיקים, ומקו שמאל נמשך המות (דפ"י דף כ"ב ע"ב *) דף כ"ג ע"א)

שבים, דאיהו הוייה יוד הא ואו הא, ודא שכינתא, אתקרי *יד ימין מסטרא
דחסד, יד שמאל מסטרא דגבורה, יד הוייה מסטרא דעמודא דאמצעייתא, כד
בר נש *תב *בתיובתא, האי יד *שויב ליה מן דינא, אבל כד דן עלת *על כל
העלות, אתמר ביה ואין מידי מציל.

קעד) ועוד תלת זמנין, *אתמר בהאי קרא *אני אני אני, דאית בהון

מסורת הזוהר

א) יד ימין—שמאל—יד הוייה, ח"ג רמו: רעב, רסג, ת"ו בהקדמה ט. חקי נ"ה סס. חסיט קא תקי עי קל תק"ח
קויט שא. ב) תיובתא, (תשובה) ח"א כו. לט. צ. קכט, קל. קלד, קצא. רכ. רכו. רכתו ח"ב מג. צו. קו. קו. קני קסח
קסט. רמה, ח"ג יגו סז: כג: נד. עה: עתו סג קא. קכא. קכב: קכג. קעת. ריו: רכ. רמו. רע. ז"ח נח כ"ג טג שא שס
שג. סד שד שיט שלו. לך כד טג שי שמו. סד שג שכא. ג) דינא, ח"א נג. נה. נח. סא. סג. סט: עי. צב. קד: קו.
קז. קח. קיג, קיד. קיח. קיט: קכא, קמ. קנב. קעד: קעס, קס: קסב: קסד: קעז. רא. רב: רה: רית: רכה: רכז: רכט:
ח"ב ה יט. יט. כ. כו. כת. לב. לג. לה. מד. נ. נד: עתו קיו. קכב. קלט. קצג. רכג. רמח. רנב. רנו. ח"ג ה ל: לו:
מ. נד. ט. צב: צט. קכא, קכב. קמ. קמב. קמג. קמט, קנא. קעו. קעח. קצט. רה: דהו רלה רנד, רעה- רעו. רפ. רצג:
חלופי גרסאות: * ג"א חור. * ג"א שאיב. ונ"א שויב לון תק"ח. * ג"א ל"ג על כל. * ג"א ל"ג אחמר. ונ"א אית
(תק"ח). * ג"א ל"ג רק ב' פעמים אני.

אני אני הוא

הסולם

סאמר

מסטרא דגבירה, יד הוייה מסטרא
דעמודא דאמצעייתא, וזהו השכינה הנקראת
יד ימין מצד קו החסד, ונקראת יד שמאל מצד
קו הדין, ונקי יד ה' מצד קו האמצעי שהוא קו
הרחמים. כלומר שלא נשאר בכל קו וקו
מהנוקבא. בעת הקטנות, רק י"ד איתיות שה"ס
כ"ח שבכל קו, ובינה ותו"מ שלכל אחד נפלו
לביע כנ"ל כד ב"ג תב בתיובתא האי
יד שויב ליה מן דינא, כשחזור בתשובה
אלו י"ד אותיות מצילים אותו מדין. כלומר,
אחר שהנוק' מורידה המסך מתחת החכמה
למקימו כבתחילה ומעלה הבינה ותו"מ בחזרה
אליה. עולים עמהם גם הם ע"י תשובה כנ"ל.
ומקבלים המוחין דגדלות שה"ס אור הרחמים.

אבל כד דן עלת על כל העלות,
אתמר ביה ואין מידי מציל, אבל כסדן
עלת על כל העלות אין היד פשוטה לקבל
שבים. אלא להיפך, ואין מידי מציל. פירוש כל
הנ"ל אמור בחשך דאמא אבל בחשך דצ'צ'ים
א' דהיינו הגנוז בעתיק הנק' עלת על כל העלות,
שבטו"ה והרשעים בחשך ידמו, או אין מידי
מציל, (כנ"ל דף ז' ד"ח וכבר).

קעד) ועוד ג' זמנין אתמר בהאי קרא
אני אני אני, דאית בהון א' א' א'

ז' ז' ז' ועוד, כי ג' פעמים אני נאמר בסוסק הזה. שיש
בהם בר"ת ג' אלפין, וג' יודין בס"ת, כי ראש התכה של כל
אני

כנ"ל. ואו אסתכמו תלתא למעבד דינא,
דהיינו שאפילו קו ימין מסכים לדין, מטעם
שאין בכל קו רק י"ד איתיות מכו"ח, ובינה
ותו"מ שלו נפלו לקליפות, ואו סונים הקליפות
כח (שה"ס כ"ח אותיות דמילוי המילוי הרומנים על כלי
דבינה ותו"מ הכלולים בה) להחטיא את התחתונים
גם להענישם, שב' הללו הם אחר, כמ"ש חז"ל
(כ"ב דף ט"ו). הוא השטן הוא היצה"ר הוא מלאך
המות, שהוא המחטיא והוא העולה ומקטרג. והוא
היורד ונוטל נשמתו. הרי שהחטא ועונשו א' הוא.
גם נתבאר לעיל, שע"י מ"ן ותשובה
ומע"ט מעלה הנוק' בחזרה את בינה ותו"מ שלה
מהקליפות. והם מתלבשים בנשמות התחתונים
שעשו תשובה. ואח"כ מורידה המסך מנוק' עינים
לפה והיא מעלה הבינה ותו"מ לאצילות ביהד
עם הנשמות. ונשלמת בע"ס ומקבלת מוחין
דגדלות לנשמות דתחתונים הדבקים בהכלים
בינה ותו"מ שעלו אליה. וז"ש וייתי יד
דאיהו פשוטה לקבל שבים, דאיהו י"ה
ו"ה, יוד הא ואו הא. כי אגלאי מלתא
למפרע, שלא נתמעטה הנוקבא מתחילה להשאר
בי"ד אותיות הללו שהם כו"ח דכל קו שלה
אלא בכדי לקבל אח"כ השבים בתשובה ולהעלותם
לאצילות. כי לא היה אפשר להשפיע מ'חין
דגדלות לתחתונים בלאו הכי, (כנ"ל דף ז' ד"ה וכבר.
וזה אמרו. ודא שכינתא אתקרי
יד ימין מסטרא דחסד, יד שמאל
(דפו"י דף כ"ג ע"א)

" א' א' ב' י' י' דאתרמיזו ביוד הי ואו הי: יוד הא ואו הא, ואית בהון ג' ווין ו' ו' ו' *ואחיה ואני ואי, דאתרמיזו באלין שמהן.
 קעה) ועם כל דא, דהאי קרא, *הא אוקמה *חבריאי, לגבי אלהים אחרים. *כד"א ראו עתה כי אני אני הוא, דא קב"ה ושכינתיה, דאתמר *בהו *אני והו: ואין אלהים עמדי, דא סמא"ל ונחש. *אני אמית ואחיה, אני אמית בשכינתיה, למאן דאיהו חייב, ואני אחיה בה, למאן דאיהו זכאי. ואין מידי מציל, *דא יד הוי"ה דאיהו י' *הוי"ה יוד הא ואו הא, ואיהו "כוז"ו במוכס"ז כוז"ה.

דרך אמת

מסורת הזהר

(6) י"ד לוחיות השם כנגד י"ד פרכים שביד ימין ועינין בתקוניס תקון כ"ח דף ע"ב ע"ב.
 ת"ז תקי י"ג כו"ה) כו"ז"ו כמ"כס"ז כו"ז"ו, ת"ז תקי כ"ב סת, ז"ח יתרו טר טג שא. לעיל דף ע"ח ציון ד' ושי"ג חלופי גרסאות: * ג"א ואין ואחיה ואני (תק"ח). * ג"א ל"ג הא חק"ח. * ג"א ל"ג חבריאי. * ג"א ל"ג כד"א (תק"ח). * ג"א ביה. * ג"א אני אמית בשכינתא למאן וכו' (תק"ח). * ג"א ל"ג הוי"ה.

סאמר

רסולם

אני אני הוא

אלהים אחרים. כד"א ראו עתה כי אני אני הוא, דא קב"ה ושכינתיה, דאתמר בהו אנ"י וה"ו, הכתוב אני, אני הוא, קאי על הקב"ה ושכינתו, דהיינו ז"א ונוקביה: אנ"י היינו השכינה, הו"א, היינו הקב"ה הנק' והו, ושיעור הכתוב, שלעתיד בגמר התיקין תאמר הנוקבא, ראו, כי אני וה"ו אחד, דהיינו סוה"כ והיה אור הלבנה כאור החמה, שהנוקבא שיה אל הז"א, ואין אלקים עמדי, דא ס"ם ונחש, הכתוב ואין אלקים עמדי, הכינה על אלהים אחרים שהם ס"ם ונחש, כי אז יגלה, שהס"ם ונחש לא הפרידו מעולם בין קב"ה ושכינתיה, והיינו כמ"ש בזהר, שאמרו על פי שנים עדים ימות המת, קאי על ס"ם שהוא מת מעיקרו, ולא היה אלא עבד למהר סדית נפשנו. והו"ו אני אמית ואחיה, אני אמית בשכינתיה למאן דאיהו חייב ואני אחיה בה למאן דאיהו זכאי, כי אז תתג"ה שאני אמית בשכינתיה למי שהוא חייב, ואני אחיה בשכינתיה למי שהוא זכאי. כלומר, שיתגלה השגחתו ית' למפרע בכל העולם כולו, ואז יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם. דהיינו לאפיקי ממה שנרמא לנו בשתא אלפי שני שיש הנהגה המתנגדת להקדושה שהם ס"ם ונחש. בסו"ה אשר שלט האדם באדם לרע לו, אבל אז יגלה לעין כל, אני אמית בשכינתיה ואחיה בשכינתיה, ואין עוד מלבדו. ואין מידי מציל, דא יד הוי"ה, דאיהו י"ה ר"ה, יוד הא ואו הא, ואיהו כו"ז"ו במוכס"ז כו"ז"ו: חכ"ו ואין מידי מציל, היינו י"ד

אני הוא אלף, וסוף התבה הוא יוד, דאתרמיזו ביוד הי ואו הי. יוד הא ואו הא, ג' היודין רומזים על השם ס"ג שהוא מילוי השם הוי"ה, כוה. יוד הי ואו הי, שהוא בגי' ס"ג. שיש בו ג' יודין. וג' האלפין רומזים על מילוי השם הוי"ה במספר מ"ה, שהוא יוד הא ואו הא, שבג' מ"ה, שיש בו ג' אלפין.
 סירוש. כי עוד יש לבאר הכתוב ראו עתה וכו', כי בגמר התיקון, אשר אז ישוב השם ב"ן שהוא הנוק', להיות כשם ס"ג, כנודע וזהו שאומרת ראו עתה כי אנ"י שהיחי כלול ומקבל עד עתה רק משם הוי"ה דמלוי אלפין בלבד, דהיינו יוד הא ואו הא, שיש בו ג' אלפין הרומזת על ז"א. הרי עתה בגמר התיקין אנ"י הו"א, בבחינת הוי"ה במילוי ס"ג, שיש בו ג' יודין, הרומזת על אמא עלאה ועל זה בא ורמו הגי"ם אנ"י שבהן המילואים דב' הוי"ות. ג' יודין דס"ג וג' אלפין דמ"ה. שז"ס והיה אור הלבנה כאור החמה כנודע. ואית בהון ג' ווין, ו' ו' ו', ו' ואחיה, ו'אני, ו'אין, דאתרמיזו באלין שמהן ויש בהפסוק, ג' ווין דהיינו ו' של ו'אחיה ו'אני, ו'אין, הרמזים גי"כ באלו ב' השמות ס"ג ומ"ה הנ"ל, שיש בכל אחד ג' ווין, סירוש. ו' רומז על ז"א, להודות שגם הוא כלול באלו העליות המרומזים בב' השמות הנ"ל, אלא שהוא עולה להוי"ה במילוי ע"ב, כוה. יוד הי ויו הי, שה"ס אבא עלאה. קעה) ועם כל דא דהאי קרא, הא אוקמה חבריא לגבי אלהים אחרים:
 ועם כל הרוממות שבהכתוב הזה, סירשוהו חכמים כלפי

וכלא קשוט, אבל מה • דאתמר לעילא • עלת עלאה • דאיהו • עלת על כל העלות, • והאי רזא לא אתמסר • לכל חכימא • ונביאה.

קעו) • ת"ת כמה עלות אנון סתימין, דאנוו מתלבשין, ואנון מורכבין בספירן, וספירן מרכבה לגבייהו, דאנון טמירין ממחשבתא דבני נשא, ועלייהו

חלופי גרסאות • נ"א דאתמר לעילא עלאה איהו על כל עלות. ונ"א דאתמר לעיל עלות העלות לאו איהו על כל עלות. ונ"א דאתמר לעילא על עלאה דאיהו על העלות. ונ"א דאתמר לעילא עלת העלות איהו על כל עלות. • נ"א על (תק"ח). • נ"א איהו. • נ"א עלה. • נ"א האי (תק"ח). • נ"א אלא לכל. ונ"א אלא לחכימא (תק"ח). • נ"א ונביאיא. (תק"ח). • נ"א ליג כל אות הוה עד אות קעו (תק"ח).

אני אני תווא

הסוכים

מאמר

אמצעי, החסרה מג"ד, וע"כ היא נוקמת בהרשעים, וי"ד האותיות שבקו שמאל שהם כו"ז"ו וכו', שהם ג"כ בחינת דינים, ונוקמת ברשעים, ומגלות את היחוד השלם, ולעיל יראו הכל. שאין מיד"י מציל, כי הביאו את גמר התיקון וכדא קשוט, אבל מה דאתמר לעידא, עלת עלאה דאיהו עלת על כל העלות, והאי רזא לא אתמסר לכל חכימא ונביאה, והכל אמת הן הפירוש הא' והן הפירוש הב', והן מ"ש החברים בביאור הכתוב, אמנם מה שנאמר למעלה, עלה העליונה שהיא עלה על כל העלות, הוא שאמר אני אני הוא, דהיינו עתיק דאצילות, בעת שיתגלה הזיווג של מלכות הגנוז, בסוד ראש פנה (כנ"ל דף קנ"ג ד"ה אמנם) הנה סוד הזה לא נמסר לכל החכמים והנביאים. כלומר שלא נמסר אלא ליחידי סגולה שביניהם.

קעו) ת"ת כמה עלות אנון סתימין דאנון מתלבשין ואנון

מורכבין בספירן וספירן מרכבה לגבייהו:

בוא וראה, כמה עלות, דהיינו מדרגות, שהן סתומות. ואינן נודעות, אלא שהן מתלבשות ומורכבות בהספירות והספירות הן מרכבות אליהן, כלומר, כמו כרכבה, המגלה מציאות הרוכב בה. כן הספירות מגלות את המדרגות המלוכשות בהן.

פירוש כי נתבאר שרמדרגות משתלשות ויוצאות זו מזו בדרך עילה ועלול, שפירושו שכל תחתונה נפעלת מהעליונה ממנה, ומתקיימת על ידה, (כנ"ל דף קנ"א ד"ה פירוש) ויש עלות שהן סתומות מהתחתונים, שהן ג' פרצופין הראשינים: א"א ואכא ואמא כי תחילת הגילוי מתחיל מישוס"ת ואילך. ועל אלו ג' הראשונים אימר כמה עלות אנון סתימין וכו', אלא שמתלבשים בספירות שהן ישוס"ת וזו"ן, הנעשים מרכבה

י"ד אותיות שבשם הריה, שהן ד' אותיות של הויה פשוטה, ועשר אותיות של הויה במילוי אלפין, כוה יוד הא ואו הא, וכן הוא י"ד אותיות אשר בשמות כו"ז"ו במוכס"ז כו"ז"ו, כלומר ג' הקיין ימין ושמאל ואמצעי מכונים ג' ידים. משום שיש בכל קו י"ד אותיות השם. בקו ימין י"ד אותיות שהן, הוי"ה אלפינו הוי"ה, ובקו שמאל י"ד אותיות כו"ז"ו במיכס"ז כו"ז"ו, ובקו אמצעי י"ד אותיות מהוי"ה פשוטה, ומהוי"ה במילואה כנ"ל. וביאור אלו השמות, הויה אלפינו הויה, וכיוצא במוכס"ז כו"ז"ו, (עיי' לעיל דף ע"ח ד"ה קודש). ואלו ב' הקיין נמשכים מחולם ושורק, והם ג"ר אבל קו אמצעי, נמשך מחירק. שה"ס קימת ויק בלי ראש, שנמשך על מסך דבחי"א (כנ"ל דף ט"ז ד"ה וזה אמרו), ועל זה יש שם י"ד אותיות הויה פשוטה, והויה במילואה, הרמוזים על כתר וחכמה דכלים ורוח נפש דאורות, וחסרה בינה ותו"מ דכלים, שה"ס כ"ח אותיות דמילוי המילוי שבהויה. (כמ"ש בזהר עקב דף רע"ג) וז"ל כ"ח דיליה, יוד ואו דלת. הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף, עש"ה כי מילוי המילוי של י' הוא יוד ואו דלת, ומילוי המילוי של ה' הוא הא אלף, ומילוי המילוי של ו' הוא ואו אלף ואו, והי"ת הוא הא אלף, וחסו"ה כי י"ד על כס יה מלחמה לה' בעמלק וגו', כי אין בקו אמצעי אלא י"ד אותיות, ולפיכך אין שם אלא י"ה. וחסרים האיתיות ו"ה שה"ס כ"ח אותיות דמילוי המילוי, וכל זה הוא מפני שמלחמה לה' בעמלק וז"ס חסלת משה, ועתה יגדל נא כ"ח ה', דהיינו שימשכו כ"ח אותיות אל הי"ד אותיות ויושלם השם הויה בעיס דכלים ונרנח"י דאירות.

וזה אמרו. ואין מידי מציל דא וכו', פירוש על אלו ב' ידן, שהם י"ד אותיות שבקו (דמ"י דף כ"ג ע"א)

אתמר * כי גבוה מעל גבוה שומר וגו' נהורין מצוחצחין, * אלין על אלין, ואלין דמקבלין אנון * חשוכין מאחרנין דעלייהו, דמקבלין מנייהו ועלת העלות לית נהורא קיימא קמיה, דכל נהורין מתחשכן קמיה.
 קעז) * דיא * נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, הא אוקמוה * חברייא על מלאכי השרת * דאנון אמרי האי קרא, * אמר להו, בתר דהו דהו ידעין מה * דהוה, ומה דעתיד למהוי, ואנון הו * ידעין דעתיד למחטי, * אמאי בעו למעבד ליה. קעת) ולא עוד, אלא * דעזא ועזאל הו * מקטרגי עליה בזמנא * דאמר

דרך אמת

מסורת הזהר

א) כי נבוה מעל נבוה, קהלת ה, ח"ב קיה, ת"ז חקי ג"ה טט, חקי ס"ט קטז, קטר חק' ע' קכו, קכו. קל. קלה ז"ח אחרי מ"ט טג, שלה. שה"ש ס"א טג שכ, תק"ח צ"ד טד שיט. ק"ב טב שכר. קיא טב שי. ב) עזא ועזאל ח"א יטו כזא לו. נה. נה. קכו. רנה. ח"ג קמר. רח. ריב. רלב. ת"ז חקי טט דף קה: חקי ע' קלנו ז"ח רות פ"א טא שלה טב שיט. תק"ח קט"ו טד שלט. קט"ז טא שב.

חלופי גרסאות: * ג"א אלין עלאין וליג על אלין. * ג"א רחשוכין. מה שחטר כאן ע"י בסוף הספר סי' ד'. * ג"א ליג דיא. ונ"א ועוד (תסת). * ג"א ליג חברייא. * ג"א ליג דאנון אמרי האי קרא. ונ"א דאנון אמרי וליג האי קרא. * ג"א ליג אמר להו. ונ"א אמרי להו. ונ"א האי להו. * ג"א דהוה עתיד למהוי וליג ומה דעתיד. * ג"א ידעי דעזא עתיד למחטי (תק ה). * ג"א ואמאי בעי ליה למעבד (תק"ח). * ג"א עזא. * ג"א מקטרגין (תק"ח). * ג"א דאמר (תק"ח).

טאמר כי

הסולם

נעשה אדם

וכו' פירוש אחר. הנח הכתוב נעשה אדם וגו', בארו אותו התברים על מלאכי השרת. שהם אמרו הכתוב הזה, אל הסב'ה. ויהמאמר שלהם מובא בפ' בלס ר"ז: אמר להו, בתר דהו דהו ידעין מה דהוה ומה דעתיד למהוי, ואנון הו ידעין דעתיד למחטי, אמאי בעו למעבד ליה אמר להם ר"ש, מאחר שהמלאכים יודעים את ההוה, ואת העתיד להיות, והיו יודעים שהארץ עתיד להטוא, איכ' למה רצו לעשות את האדם. כי אמרו נעשה אדם וגו'.

טרככה אליהם, דהיינו שמתגלות בחוכם, כמו רוכב שאינו מבולה רק במרכבתו. וז"ש דאנון טמירין ממחשבתא דבני נשא, ועדייהו אתמר כי גבוה וגו' שאלו ג' ראשונות, נסתרות ממחשבת בני אדם. ועליוס כתיב כי גבוה מעל גבוה שומר וגו'. נהורין מצוחצחין אלין על אלין, ואלין דמקבלין אנון חשוכין מאחרנין דעדייהו דמקבלין מנייהו, האורות מצוחצחות אלו מאלו, שכל העליון מחברו מצוחצח יותר הימנו, ואלו המקבלים חשכים פאלו האחרים שעליהם, שמהם הם מקבלים, כלומר כל התחתון מחברו הוא יותר כהה הימנו. ואע"פ שכלפי התחתון הוא נחשב לאור מצוחצח, מ"פ כלפי העליון ממנו נחשב כמו חשך, כי כן הולכת המדרגות ומתמעטות אחת מחברתה. ועלת העלות לית נהורא קיימא קמיה, דכל נהורין מתחשכן קמיה, ועלת העלות, אין אור שיוכל לעמוד בפניו, כיכל האורות נחשכים ומתכבים לפניו.

קעת) ולא עוד, אלא דעזא ועזאל הו מקטרגי עליה, בזמנא דאמר שכינתא לקב"ה נעשה אדם, ולא עוד, אלא שהמלאכים: עזא ועזאל, היו מקטרגים על בריאת האדם, בעת שאמרה השכינה להקב"ה נעשה אדם אמרו, מה אדם ותדעהו, מה את בעי למברי אדם, ותדעהו, דעתיד למחטי קמך באתתא די ליה דאיהי חשך. אמרו מה אדם ותדעהו, למה אתה רוצה לברוא האדם, בעת שתדע, שהוא עתיד לחטוא לפניך באשתו, שהיא חושך. דאור איהו דכורא, וחשך נוקבא, שמאלא

מאמר ב' נעשה אדם

קעז) דיא נעשה אדם בצלמנו כדמותנו הא אוקמוה חברייא על מלאכי

(דפו"י דף כ"ג ע"א)

שכינתא לקביה נעשה אדם אמרו *מה אדם ותדעהו *מה *את בעי *למברי אדם, ותדעהו *דעתיד למחטי קמך, *באתתא דיליה דאיהי חשך, דאור איהו דכורא, וחשך נוקבא *שנאלא, חשך דבריאה, בההוא זמנא שכינתא אמרת לון, בהאי דאתון מקטרגין, אתון עתידים *למנפל, כדכתיב *ויראו בני האלקים את בנות האדם, כי טובות הנה וגו' *וטעו בהון ואפיל לון *שכינתא מקדושה דלהון.

מסורת הזהר

(א) מ"ה אדם ותדעהו, תהלים קמ"ה. ת"ו חקי ס"א צד. תק"ח קטו סד שמא. (ב) ויראי—בנות האדם, בראשית ו'. ח"א כה. לו. סגו ח"ב קעה: ח"ג טו עז: קמז. ז"ח בראשית יט סד שלט. כ סב שי. פרשת נח כ"א טג שלו. רוח פא טא שלו. תק"ח קטו סד שגז. קטו טא שט.

חלוסי גרסאות: * ג"א ליג ממה עד ותדעהו. * ג"א אתבעי למעבר. * ג"א ועתיד (תק"ח). * ג"א באתרא. * ג"א שמאל. (תק ח). * ג"א למיפעל. ונ"א למפל. * ג"א חשך בהון וטעו. * ג"א ליג שכינתא.

נעשה אדם

הכולם

פאטר כי

וילפיכד נחרגשו כל המלאכים ושאלו מה טיבו דבר נש דא, מה טיבו של אדם זה, שבשביל בריאתו מיעטת אותנו. א"ל בר נש דיהא בצולמא דידן יהא חוכמתא דיליה עלאה מחכמתכון. אמר להם, האדם הנברא בצלם שלנו יהיה חכמתו מרובה מחכמתכם, דהיינו, אחר שהזין יחורו את אתון אליה למדרגתם, יתעלו עמהם גם העולמות בייע לאצילות, וישיג האדם גרין דאצילות, שהוא גבוה לאין שיעור מבחינת מלאכים, ואז כל המלאכים יתעלו בשבילו לאצילות. כמו שהיה באמת ביום ששי מלפני החטא. וכיון ששמעו המלאכים את זה תיכף הסכימו לבריאתו. וזה אמרו כאן, הא אוקמוה חברייא על מלאכי השרת דאנון אמרי האי קרא, שהחברים אמרו, שהמלאכים עצמם הסכימו ואמרו נעשה אדם שבכתוב הזה, דהיינו מטעם הנ"ל שאמר להם הסביה שעל ידו ישיגו כולם עליה לאצילות. ועיז א"ל ר"ש בתר דהוון ידעין וכי דעתיד למחטי אמאי בעו למעבד ליה, מאחר שהיו יודעים העתיד להיות, שהוא עתיד לחטוא ויאבד בחזרה כל המוחין דאצילות, ויפול בחזרה לבייע ועמו כל המלאכים, ואיכ למה הסכימו לעשות האדם הרי יפסידו יותר ממה שירויחו לשעתם. ולא עוד אלא דעזא ועזאל וכו', כלומר אם תמצא לומר שהמלאכים לא ידעו שיחטאו, הרי עזא ועזאל כסרגו תכף והודיעו שיחטא האדם, ועכ"ז הסכימו כל המלאכים.

בההוא זמנא שכינתא אמרת לון בהאי דאתון מקטרגין אתון עתידין למנפל כדכתיב

חשך דבריאה, כי אור הוא זכר. וחשך היא הנוקבא, שהיא מכו שמאל, הנבחן לחשך דבריאה.

ביאור הרברים, כי נחבאר (לעיל בהסדרת הזהר דף קס"ה אות דט"ו בהסולם עשיה) אשר אחר גדלות הזוין, שהשיגו בששת ימי בראשית, דהיינו שעלו והלבישו לאויא עלאין, אז הוציאהוין את אדה"ד, וכדר בריאתו, היה קתחילה בקטנות ואח"כ בגדלות, על דרך שיצא כל מעשה בראשית, אשר בהמאורות יהי אור יהי רקיע יהי מאורות יצאו המעוסים שהביאו הקטנות, ובויהי אור ובויעש אלקים את הרקיע וגו', ובויעש אלקים את שני המאורות ונו' יצאו הגדלות שלהם, דהיינו שהחזירו אתון אליה. (כנ"ל דף ק"ד ד"ה. יעש) ועד"ז גכ כאן בהמאמר נעשה אדם נעשה המיעוט, דהיינו שהנוקבא הורידה אתון אליה שלה לבייע, ועיז נתמעטה הנוק' לויס בלי דאש, ועמה כל המלאכים כולם, שהם צבאותיה, ובהכתוב ויברא אלקים את האדם יצאה הגדלות. ז"ש החברים (כזהו בלק דף ר"ז ע"ב) קרא לכתות כתות דמלאכי עלאי ואותיב לון קמיה אמר לון בעינא למכרי אדם. קרא כתות כתות של מלאכים העליונים והושיב אותם לפניו ואמר להם, אני רוצה לברוא אדם. דהיינו כנ"ל שהזוין נתמעטו לבחינת ויק ועמהם כל מלאכי מעלה, בעת שרצה לברוא האדם, ורמזו זה בהמלות ואותיב לון קמיה, כי ישיבה, רומזת על מיעוט שיעור קומה. כי איז הקומה בשלימות דק בעת עמידה, אבל בישיבה מתפצר הקומה. והיינו שנתמעטו כל המלאכים לויס בלי ראש.

(דמוי דף כ"ג ע"א)

קעט) אמרו חבריאי, * רבי רבי, * אדהכי עזא ועזאל לא יהו משקרין

חלופי גרסאות * נ"א ליג רבי רבי. * נ"א אי הכי. * נ"א ליג תו. (תק"ח).

סאמר ב'

הסורם

נעשה אדם

וזהו אחרו בהאי דאתון מקטרגין אתון עתידים למנפל וכו' כי בסכת קטרוג שלכם ימנע האדם מלשוב חכף אחר ההטא, ויצאו בנות האדם בלתי מתוקנות, שסיפכם לינוח אחריהם כנ"ל בהקדמת הזר, ע"ש.

קעט) אמרו חבריאי: רבי, רבי, אדהכי עזא ועזאל לא הו משקרין

במלוליייהו אמרו לו החברים: רבי רבי, סוף סוף.

לא שקרו עזא ועזאל בברייהם. כלומר שהשכינה היתה צריכה להשיב להם עכ"פ תירוץ על קטרוגם. דודאי בנוקבא עתיד אדם למחטי, כי אמת הוא שאדם היה עתיד לחטיא בסכת הנוקבא, כמ"ש עזא ועזאל. שכן הכתוב אומר, האשה אשר נתת עמדי נתנה לי מן העץ ואכל, אמר להו הכי אמרה שכינתא: אתון אזדמנתון לקטרגא קדמי יתיר מחידא דמרומא, אמר להם כך אמרה השכינה: אתם, עזא ועזאל, נזדמנתם לקטרג לפני, יותר מכל צבאית של מעלה, אי אתון הויתון שפירין מאדם בעובדיכו, יאות לכו לקטרגא עליה, אם היחם במעשיכם טובים מהאדם, היחם צודקים לקטרג עליו. אבל איהו עתיד למחטי באתתא חדא, אתון בנשין סגיאין, חבתיכון יתיר מבני נשא כמה דכתיב וגו', אבל אדם עתיד לחטוא דק באשה אחת ואחם בנשים רבות, הרי חטאיכם מרובה מחטאי בני אדם, כמ"ש ויראו בני האלקים וגו' את בת האדם לא נאמר, אלא את בנות האדם, דהיינו הרבה בנות. ולא עוד, אלא אם אדם חב, הא אקדים ליה תשובה לאהדרא למאריה, לאתקנא במה דחב, ולא עוד, אלא אדם חטא הרי הקדמתי בעדו תשובה, לתקן מה שחטא. כי תשובה קדמה לעולם, אבל למלאכים אין תשובה מועלת כלום.

פירוש, כי שתי תשובות השיבה להם השכינה. (א) לא לכם לקטרג כל עיקר, כי אתם גרועים מהאדם. (ב) אם יחטא האדם כבר הקדמתי לו תיקון התשובה, ויתקן מה שחטא, וביאור הדברים, וענין חטאם של עזא ועזאל

כבר

כדכתיב וגו', באותה שעה אמרה להם השכינה בדבר זה שאחם מקטרגין בו עתידים אחם לפול. כמ"ש ויראו בני האלקים את בנות האדם וגו' וטעו בהון ואפיד לון שכינתא מקדושה דלהון. וזנו אחריהן, והשכינה הפילה אותם מקדושתם, וענין עזא ועזאל כבר נתבאר לעיל (בהקדמת הזוהר דף קכ"ז ד"ה כו מטא עשיה) וכאן אבאר בקיצור לפי הענין.

ויש להבין למה קטרגו עזא ועזאל, ולא הסכימו לבריאת האדם, כמו שהסכימו כל המלאכים העליונים, והנה נתבאר לעיל (דף פ' ד"ה ביאור) שכל המוחין גדולות היוצאים בשתא אלפי שני אינם מבחינת ג"ר דע"ב, אלא מבחינת ו"ק דע"ב, ע"ש הסעם. ותדע שאלו המלאכים עזא ועזאל הם נמשכים מבחינת אהורים דא"י הפנימים ששמשו בנקידים, שה"ס ג"ר דע"ב, שהמה נגזזו, ואינם מתגלים בשתא אלפי שני כנ"ל. ולפי"ז נמצא שתשובה זו שרשיב הקב"ה להמלאכים עליונים כולם, בר נש דיהא בצולמא דידן יהא חוכמתא דיליה עלאה מחכמתכון כנ"ל בדיבור הסמוך, שבשביל זה נחרצו כולם להתמעט בעת המאמר נעשה אדם הרי זו השובה שאינה מספקת כלל בשביל עזא ועזאל, כי להיות בחינתם מבחינת ג"ר דע"ב, הרי כל המוחין הגדולים דאדם הראשון, ואסילו המוחין שמטרים החטא, אינם שייכים כלל לבחינתם, כי כולם היו דק מו"ק דע"ב, (כנ"ל דף פ' ד"ה ביאור) וא"כ לא ירווחו כלום על ידי בריאת האדם, ולפיכך יצאו מכלל כל המלאכים העליונים וקטרגו על בריאת האדם, כי לא רצו להתמעט בשביל בריאתו. וקטרוגם זה עוד הגדילו ביותר לאחר שחטא, כמו שאומר זוהר בלק הג"ל, כיון דברא אדם וחטא וכי אתו עזא ועזאל אמרו קמיה פתחון פה אית לן גבך, הא בר נש דעבדת חטי קמך, אחר שברא האדם וחטא, באו עזא ועזאל, ואמרו לפני הקב"ה, פתחון פה יש לנו לפניך, הרי האדם שעשית, חטא לפניך, ומסכת הקטרוג שלהם נתעכב האדם בתשובתו

(כנ"ל בהקדמת הזוהר דף קכ"ז ד"ה ותדע עשיית).

(דס"ו דף דף כ"ג ע"א)

במלוליייהו * יודאי בנוקבא עתיד אדם למחטי: * אמר להו הכי אמרה שכינתא אתון * אודמנתון * לקטרגא קדמי יתיר * מחילא דמרומא, * אי אתון הויתון * שפירין מאדם בעובדייכו, יאות לכו לקטרגא עליה, אבל * איהו עתיד למחטי באתתא חדא, אתון בנשין סגיאין * חבתיכון, * יתיר מכני נשא, כמה * דכתיב ויראו בני האלקים את בנות האדם וגו' * את בת האדם לא נאמר, אלא את בנות האדם. ולא עוד, אלא אם אדם חב, * הא * אקדים ליה תשובה, * לאהדרא למאריה * לאתקנא במה * דחב.

קפ) אמרו ליה * חברייא * אי הכי אמאי כולי האי. * א"ר שמעון, לחברייא, אי לא * דהוה הכי, דברא קב"ה * * יצרא טבא ובישא, דאנון אור וחשך, לא הוה * * זכו וחובה, לאדם דבריאה, אלא, דאתברי מתרווייהו. ובגין דא * ראה נתתי

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) יצרא טבא ובישא, (יצה"ט ויצה"ר) ח"א לה, מסו: קו: קי. קלת. קמד. קנה: קסה: קעד: קעה: קעט: קס קטט קצ: קצח: רב. ח"ב קט קטג: רסג: רסו: ח"ג קע. רלח. רפו: רסו: ב) זכו וחובה, (מצות ועבירות וחטאים)

ח"א לה: נו: עא: עני: צב: צט: קטו: קבא: קסכ קסד: קפח: קצא: קצה: קצו: קצח: רכב: רכז: רכח: רכט: רלט: ח"ב יוד: א. כח. לבו: לה: מה: נו: סה: צב: קו: קח. קט קצה: רית: רמט: רנו: רנכ: ח"ג א. טו: כג: כה: בט: לא: לו: פ. גא: גו. סנו: סה: סה: צב: צט: קא: קה: קי: קיא: קיב: קיג. קכג: קכד: קמה: קעט: קסג: קסו: רית: רכ: רעד: ג) ר"א, נתתי לש: יך, (דברים ל) ת"ן תקי ס"ו צח. ז"ת פ"שה נח. כ"א טג שטו. אחרי מיז טא שמא. רות פב טג שכו. תק"ח קטו טא שטו קכב טא שט.

חלופי גרסאות: * י"א יודאי בנוקבא הוה עתיר למחטי אדם (תק"ח). * י"א אלא ול"ג אמר להו. * י"א דמזמנתון. * י"א דמזמנתון, * י"א דאזמנתון (תק"ח). * י"א לקטרגא. * י"א מכל צבא מרום (תק"ח). * י"א אס (תק"ח). * י"א ל"ג משפירין עד בנשין. * י"א אם הוא (תק"ח). * י"א חביכתינון, * י"א חבתון, * י"א חבתיין. * י"א חביתון * י"א חביכתיין, * י"א ל"ג חבתיכון יתיר מכני נשא (תק"ח). * י"א ל"ג יתיר מכני נשא. * י"א דאתמר (תק"ח). * י"א בנות האדם ולא בת האדם ולא עוד. (תק"ח). * י"א האדם לא נאמר, * י"א הוא. * י"א לאחזרא (תק"ח). * י"א לתקנא, * י"א ולאתקנא (תק"ח). * י"א דחאב. * י"א חברייא רבי רבי. * י"א איכ אמאי (תק"ח) * י"א אמר ר"א חברייא (תק"ח). * י"א הוה. * י"א יצה"ט ויצה"ר (תק"ח). * י"א זכו.

נעשה אדם

הסידים

סאמר ב'

היה מצות ועבירות להאדם דבריאה. אלא דאתברי מתרווייהו ובגין דא, ראה נתתי לפניך וגו', אלא שהאדם נברא משניהם, מאור ומחשך ועל כן אומר הכתוב ראה נתתי וגו' את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע. כלומר משום זה נהג בהאדם מצות ועבירות והוכן לו הבחירה לבחור ביז טוב לרע. אמרו ליה כולי האי אמאי, ולא הוה שפיר, דלא אתברי דלא למיחב ולגרמא כל מה דגרים דעיקא ודא הוה ליה לא עונש ודא שכר, אמרו לו, למה כל זה. הלא מוטב היה שלא יברא החשך, ולא היה לו להאדם, לא עונש ולא שכר, משיברא, ויחטוא, ויגרם לכל אלו קלקולים הרבים שגרם בחטאו.

כבר נתבאר לעיל בהקדמת הזהר דף קכ"ט ד"ה ויש עש"ה. קפ) אמרו ליה חברייא, אי הכי, אמאי כולי האי: אמרו לו החכמים, אם כן הוא למה כל זה. כלומר, אם כל התירוץ על בריאת האדם הוא מפני שיכול לעשות תשובה, ויתקן את סלקולו, איכ למה כל זה, מוטב היה שלא לברא החושך בהנוקבא, והאדם לא יבא לכלל חטא מלכתחילה. אר"ש לחברייא, אי לא דהוה הכי דברא קב"ה יצרא טבא ובישא, דאנון אור וחשך, לא הוה זכו וחובה לאדם דבריאה: והשיב ר"ש להחכמים, אם לא היה כן, לברא הקב"ה יצר טוב ויצר הרע, שהם אור וחשך, לא

לפניך היום את החיים • וגו'. אמרו ליה • כולי האי אמאי • ולא • הוה • שפיר
דלא • אתברי • דלא למיתב ולגרמא כל מה דגרים לעילא, ולא הוה ליה, לא
עונש ולא שכר.

קפא) אמר • לון, מן הדין, הוה • ליה למברייה • כך, בגין דאורייתא בגיניה
אתבריאת דכתיב • בה • * עונשא לרשיעיא, • ואגרא לצדיקיא • ולא הוה אגרא
לצדיקיא ועונשא לרשיעיא אלא בגין אדם דבריאה, • לא תהו בראה לשבת
יצרה. אמרו ודאי כען שמענא מה דלא שמענא עד השתא, דודאי לא ברא
קודשא בריך הוא מלתא דלאו איהו צריך.

קפב) ולא עוד, • אלא אורייתא דבריאה • (איהו לבושא דשכינתא,
• ואי אדם לא • הוה עתיד • למברי, הות • שכינתא בלא • כסויא כגוונא

דרך אמת

מכורת הוה

6) היינו התורה שכינו כטויו מנחת יהודה קמ"ד ע"ב. (א) עונשא לרשיעיא, ח"א סב: סה: פא. צב. צט.
קו קז קכב קכד. קכו: קכט: קל: קסה. רא. ריו. ריח. ריט.
רכה. רלז. רלה. רמ. רי: קית. קסב: קנ: קנא. קצט: רי. ריא. ריב. רמה. רטג. ח"ג טז. כה. נג. ע. קא.
קכו: קל. קע. קעה. קסח. רה. רכ: רעו. ב) אנרא לצדיקיא, ח"א ד. ז. לה. מא. סב. סה: טו. פא. צא.
צז: קו קטו. רא. ריח: ריש: רכז. רכה: רכו. רלו. רנ. ח"ב יא. יג. טו. סב. צז: צח: קלו. קמא.
קסב. קנ. קנא. קסח. ריב. רכט. רמה. רמו. רנו. ח"ג טז. כה. פח: ע. עא. קא. קמד. קסה. קסב. קסד.
קטו. קסה. קסט. קעז. קעא. קסב. קפג. קסה. קצו. רה. רכו. רכז. רטו. ג) לא תהו בראה, (ישעיה מ"ח)
ח"א קסו. ת"ז תקי. כ"א פ. תקי. פ"ג סב. תקי. נ"ו. תק"ח ק"ח טא שח.

חלוסי גרסאות: * בתק"ח משלים כל הסטוק עד ובחרת בחיים. • נ"א ועוד כולי האי (תק"ח). • נ"א ליב ולא ונ"א לא.
• נ"א הוה. • נ"א ליב שפיר דלא. ונ"א לא הוה אתברי למיתב ידם הוייה ולא ברמא כל מה דגרים
לעילא (תק"ח). • נ"א מתברי. • נ"א ליב דלא. • נ"א חברייה (תק"ח). • נ"א למברי ליה (תק"ח). • נ"א ל"ב כך.
• נ"א ביה. • נ"א אנרא לצדיקים ועונשא לרשיעים (תק"ח). • נ"א ליבולא עדאלא. • נ"א אי ונ"א אם (תק"ח). • נ"א הוא
• נ"א למתחי. • נ"א שכינתיה (תק"ח). • נ"א כסויי, ונ"א כסויה (תק"ח).

מאמר ב'

דסלים

נעשה אדם

קפא) אמר לון, מן הדין הוה ליה
למברייה כך, בגין דאורייתא
בגיניה אתבריאת דכתיב בה עונשא
לרשיעיא ואגרא לצדיקיא: אמר להם מן הדין
היה לו לבראו כך, באור וחשך, מסוס שחתורה נברא
בשכיל האדם, שכתוב בה עינש לרשיעים ושכר לצדיקים,
ולא הוה אגרא לצדיקיא ועונשא
לרשיעיא אלא בגין אדם דבריאה, לא
תהו בראה וגו', ולא יצוייר שיהיה שכר
ועונש אלא באדם דבריאה, הכלול מאור וחשך,
כמיש, לא תהו בראה לשבת יצרה שלא נברא
העולם להיות בתהו. דהיינו בחשך להרשיעים,
אלא לשבת יצרה, דהיינו ליתן שכר טוב
לצדיקים. והשכר הוא השגת התורה, כמיש
ומלאה הארץ דעה וגו'. כי אורייתא וקב"ה חד
הוא. ואם לא היה נברא האדם באור וחשך,
(דברי דף כ"ג ע"א *) (כ"ג ע"ב)

שיתכן בו ענין הבחירה בין טוב ורע וענין שכר
ועונש, לא היה אפשרות שיתגלה שכר הטוב
הזה לצדיקים, דהיינו המקובל בהתורה שנבראה
בשכילו. אמרו ודאי כען שמענא, מה
דלא שמענא עד השתא, דודאי לא
ברא קב"ה מלתא דלאו איהו צריך,
אמרו החברים, ודאי שמענו עתה, מה שלא
שמענו עוד עד היום, ועתה ברור, שלא ברא
הקב"ה דבר מה שאינו צריך לו.
קפב) ולא עוד, אלא אורייתא דבריאה
איהי לבושא דשכינתא: ולא עוד
אלא התורה דבריאה, שיש בה איר וחשך שכר
ועונש, היא לבוש של השכינה, ואי אדם לא הוה
עתיד למברי הות שכינתא בלא כסויא
כגוונא דעני, ואם האדם לא היה עתיד
להבראות, היחה השכינה בלי לבוש, כעני שאין
לו

דעני: ובגין דא כל מאן • דחב, כאלו אפשיט לשכינתא • מלבושהא, והאי איהו עונשא • דאדם.

קפג) וכל מאן דמקיים • פקודין דאורייתא, כאלו • הוא לביש לשכינתא • מלבושהא, ובגין דא אוקמוה בכסויא • דציצית • ותפילין • כי היא כסותו

מסורת הזהר

א) ציציית, ח"א רלת: ח"ב קנב: ח"ג שא. קעה: קעה: רכו. רכת. רלו. רנו. רסה. ת"ז בהקדמה ג. יור. תקי ו. כב. תקי יור כה. כה. תקי כ.א. נה: תקי ל"ח עת: תקי ס"ט קו תקי ע"קל: ז"ח יותפ"ד טר שיד תק"ח קא טכ שמח ב) כי היא כסיתו. (שמית כב) ח"א רנה: ת"ז תקי כ.א. נה: תק"ח קטו טא שלב. חלופי גרסאות: * נ"א רחאב, * נ"א מלבושה, * נ"א דלאדם. * נ"א פקודי (תק"ח). * נ"א הוה. * נ"א במלבושהא (תק"ח). * נ"א ל"ג ותפילין (תק"ח).

נעשה אדם

הסולם

סאמר ב'

שה"ס כו"ח דכלים ובו"ק בלי ראש דאורות וכן הנוקבא נחשכה, בו"ק בלי ראש. וה"ס החשך שנברא בסיד הכנוי דאמא. אמנם אמא עשה זאז בכינה, כי ע"י עלית מין מתורה ומע"ט של התחתונים, מחזרת אמא אח"כ את אתון אל"ה שלה, ונשתלם בה השם אלק"ס. כן הנוקבא שהיתה מלכשת על אתון אל"ה עולה עמהם לאמא ומחזרת אתון אל"ה שלה ונשתלם גם בה השם אלק"ס: ואז עולים גם נר"ן דבני אדם עם אתון אליה של הנוקבא לזקום אמא, ומקבלים שם המוחין שכאמא. ולסיכך נבחת אתון אל"ה הללו לבחינת לבוש עלאה. להיותם עולים ממקום התחתון אל העליון, ומלבישים בחזרה על העליון כמו שהיו מטרם נפילתם למקום התחתון. וע"כ המיחין שהתחתון מקבל בעת עלותו עמהם להעליון נק' אור לבוש עלאה. להיותו מקבל האור דרך אתון אל"ה הללו, שחורו ונעשו ללבוש להעליון. ו"ש לע"ל דף צ"ג אית צ"ד, שבני אדם אינם יכולים לקבל אור העליון אלא באמצעות מלבוש. עשה. וזה שאומר שם דעתיד למחטי לאדם דאצילות, דאיהו אור לבוש עלאה, כי אם התחתונים מקלקלים מעשיהם. אז נספק הזיוג העליון, ואתון אליה דו"ן חזירים ונופלים לבי"ע, למקום הקליפות, וכן אתון אליה דאמא נופלות למקום זו"ן, ושוב יוצא החשך בעליונים, כי חזירים לוי"ק בלי ראש. הרי שהארם גורם מע"ט ופגס לארם דאצילות, מטעם היותו מקבל אור לבוש עלאה, וע"י החטא, חוזר הלבוש. שהוא אתון אלה ונופל לקליפות.

לו בגדים. ובגין דא כל מאן דחב, כאלו אפשיט לשכינתא מלבושהא, והאי איהו עונשא דאדם, ומשום זה, כל החוטא. הריהו כאלו הפשיט הלבישים מן השכינה, וזהו עונשו של האדם החוטא.

קפג) וכל מאן דמקיים פקודין דאורייתא, כאלו הוא לביש

לשכינתא מלבושהא: וכל מי שמקיים מצות

התורה. הריהו כאלו הוא מלביש את השכינה מלבושה. ובגין דא אוקמוה בכסויא דציצית כי היא כסותו לבדה, היא שמלתו לעורו במה ישכב בגלותא, והא אוקמוה. וע"כ פרשו את הכתוב, הנאמר בטלית בציצית כי היא כסיתו וגו', שהוא סוכב על הגלות. שאז על ידי החטאים של ישראל נחפשה השכינה מלבושה. ונאמר עליה במה ישכב כמבואר.

וטעם הדברים הוא, כי החשך דבריאה הנאמר כאן. ה"ס חשך דאמא, (כי בריאה. פירושו ז"ת דבינה, המלכיות לא"א מחוה שלו עד הסבור, והם נקי או א תחאין) והוא כמ"ש לעיל באות קס"ו. אמא עלאה הוה לה חד כנוי וכו' וההוא כנוי איהו אור וחשך ובגין ההוא חשך דהוה בההוא כינוי, אמר אבא דעתיד למחטי לאדם דאצילות, דאיהו אור לבוש עלאה. עשה בהסולם. הרי שחושך דבריאה האמיר כאן, המחטיא את האדם דבריאה, הוא סוד הכנוי של אמא עלאה, ונתבאר שם בדיה ובגין דא. שחשך דאמא הוה הוא לבוש לאור העליון, כי חשך זה נעשה על ידי עלית המלי המצימצמת למקום בינה, לאמא. וירדו אתון אליה, שה"ס בינה ותו"ם דאמא למקום הנוקבא, וכן בינה ותו"ם דנוקבא יורדות לנר"ן דבני אדם. ונשארה אמא משום זה במ"י דאלק"ס

ו"ש כאן אורייתא דבריאה, איהו לבושא דשכינתא כי התורה ומע"ט שאדם דבריאה

לבדה היא שמלתו לעורו במה ישכב * בגלותא * והא אוקמוה. ת"ח חשך איהו
 * אוכמו דאורייתא, * אור * חורו דאורייתא. *
 קפד) * ואי צלותא לאו * איהי שלימא, כמה מלאכי חבלה רדפין

דרך אמת

(א) מלן עד הסטוק יפול מלךך אלף שייך לךך כ"ד ע"א (נדפוי) אחר צמדה במשקל.

חלוסי גרסאות: * ג"א ליב בגלותא, * ג"א הא, * ג"א אוכמי אורייתא, * ג"א אורח, * ג"א חורי אורייתא, * בזהר
 דפויי כתב מה שחסר כאן עיין בסוף הספר, ובאור הלבנה כתב, כאן חס"י חרבה והוא בתקונים ואי
 צלותא לאו איתו שלימא וגוי עד יפול מצרך אלף כל זה שייך ברף שאחר זה כמו שיחבאר בס"ד עכ"ל, ועיין בתקונים
 חדשים דף קס"ז ט"א המשך מאמר הזה, * בדפויי מצוין בסוגריים מכאן עד סוף אות קס"ה, והיות כי מאמר הזה עד
 סוף אות ר"י הוא מהתקונים חדשים ופה בזהר איננו מוכב בשלימות, וגם לא בסדר הנכון, ולכן נסדר פה ההשלמה אחר
 כל אות לפי התק"ח דף ק"ט, ותחילת המאמר הוא: עשיראה בתפלה ודא שינתא עלה אחסר (תהלים י"ז) תפלה לדוד
 שמעה ה' צדק, ודוד ברוח קודשא אמר באחרית יומין רגלותא, אמר על ישראל בהנת לבי פקרת לילה, ולית לילה אלא
 גלות, ואיוב פה דאמר שלא היה משל על ישראל דאמר (איוב ז') כלה ענן וילך ושטן בעא לקטרגא ליה, ואמר קביה (שם ל"ג)
 איוב לא בדעת ירבו, המשך המאמר בתק"ח הוא מ"ש בזהר כאן אות קס"ו עד סוף אות קצ"ד עם ההשלמה שבחלוסי
 גרסאות, ואח"כ חורו למ"ש כאן אות קס"ד וקס"ה, * ג"א ואם, * ג"א איהו.

נעשה אדם

הסורים

טאמר כי

מתלבש בחשך אתמר באורייתא שחורה
 אני ונאוה, וכד אסתלק מתמן אור
 דאיהו חורו, איהי אומרת אל תראוני
 שאני שחרחורת, וכשהאור מתלבש בחשך,
 נאמר על התורה, שחורה אני ונאוה, וכשהאור
 נסתלק משם, שהוא הלבן שבתורה, התורה
 אימרת אל תראוני שאני שחרחורת, פירושו, כי
 ז"א מכונה תורה, והמוחין שלו ה"ס אור תורה,
 והוא הלבן שבה, ולבושי המוחין, שהם החשך
 דאמא, דהיינו אתון אליה דאמא כנ"ל בדיבור
 הסמוך, ה"ס השחור שבתורה, ובעת שהמוחין
 דאמא מלובשים בהחשך, דהיינו באתון אליה
 שבה, אומר אז הו"א שחורה אני ונאוה, כי
 הלבושים הללו הם סבת כל המוחין שלו, וכנ"ל דף
 ז' ד"ה וכבר) אמנם כשמסתלק האור מן הלבושים
 והלבושים חוזרים ונופלים מאמא, וכן לבושי ז' ו'
 דהיינו אתון אליה שלהם, חוזרים ונופלים לבי"ע,
 כנ"ל בדיבור הסמוך, אז אומר הו"א שהוא
 התורה, אל תראוני שאני שחרחורת, כי הסלי
 מתאחזים אז בהשחור שלי, להיותו בבי"ע, וריקן
 מאור, ועל דבר זה רמזו חז"ל זכה, נעשה
 לו סם חיים, כי כל המוחין של העוסק בתורה,
 נמשכים לו בהשחור שבתורה, ונעשה השחור
 לבוש על הלבן, לא זכה נעשה לו סם המות,
 כי אז המוחין מסתלקים מלבושיהם, והלבושים
 נופלים לקליפות, ונעשים לו לסם המות, והבן.

מאמר תפלה לעני

קפד) ואי צלותא לאו איהי שלימא,
 כמה מלאכי חבלה רדפין אבתרה,

כד"א

דבריא עוסק בה, נמצא מעלה אתון אליה של
 השכינה מבי"ע לאצילות, ונעשו לבוש אליה,
 וכו אמא מחורת אתון אליה שלה עם הנוקבא
 ומעלה אותם למקומה והיא מקבלת המוחין
 הגדולים שבמקום אמא, הרי שהתורה דבריא
 נעשית לבוש אל השכינה, וז"ש לעיל באות קע"ט
 שתשובה קרמה להעולם, כי העולם היה מחויב
 להבראות בחשך דבריא, דהיינו להוריד אתון
 אליה מהמדרגות, הגורם חשך בעולם, ומסבת
 החשך חוטא האדם, והוכן לו תשובה, שעי
 התשובה מחזיר אתון אליה, והאור, שהוא מסרת
 הבריא, נמשך להעולמות, ואי אדם לא היה
 עתיד למברי הות שכינתא בלא כסויא
 כגוונא דעני, ואם לא נברא האדם, ולא היה
 ענין של העלאת אתון אליה מבי"ע לאצילות,
 היתה השכינה בלי לבושים, כלומר בלי מוחין
 הגדולים דאמא, כי בכח העלאז אתון אליה
 שלה מבי"ע, היא יכולה לעלות לאמא עם אתון
 אליה דאמא ולקבל ממנה המוחין, ואם לא היה
 נברא האדם לא היה לה להנוקבא שום מוחין,
 והיתה נחשבת כמו עני (כמ"ש לעיל דף ז' ד"ה וכבר)
 הרי שכל הלבושים של הנוקבא אינם אלא מסבת
 חשך דאמא, שה"ס חשך דבריא.

ת"ח חשך איהו אוכמו דאורייתא אור
 חורו דאורייתא, כו ויאה, חשך, ה"ס

השחור שבתורה, דהיינו הדיו שבאותיות שבה, אור
 הוא הלבן שבתורה, דהיינו הגוילים, שעליהם כתובים
 האותיות, (וחסר כאן המשך, ותמצאנו בתק"ח, דף קס"ז
 ט"א שורה ל"ה, כי כל המאמר הזה מאת קני"ט עד קס"ד
 ח א העתק מלה במלה משם, ח"ל) וכד איהו אור
 (דפויי כי"ג ע"ב)

בראשית

קסה

• אבתרה, • כד"א * כל רודפיה השיגוה • וגו', ובגין דא מצלין יוהוא רחום
 יכפר עון, דא סמאל דאיהו נחש ולא ישחית, דא משחית. והרבה להשיב אפו,
 דא אף. ולא יעיר כל חמתו, דא חמה. בגין דכא • ירדפון בתר צלותא. וכמה
 מלאכי חבלה תליין מנייהו • שבעה ממנן אנון, ותליין מנייהו שבעין. • ובכל
 רקיעא ורקיעא, אנון מקטרגין ותליין מנייהו • ע' אלף רבוא.
 קפה) • ואי צלותא סלקא שלימא, י בעטופא דמצוה ה' • ותפילין על רישא
 ודרועא, אתמר • בהו י וראו כל עמי הארץ כי שם הוייה נקרא עליך ויראו

מסורת הזוהר

(א) כל רודפיה השיגוה, איכה אי תקיח קח סג שלח. (ב) וראו רחום, (תהלים עח) ח"ב קל. קלתו רז.
 ח"ג רמג: ת"ז תקי ל"ו עת: ז"ח רות עט טכ שלו. תקיח קח עג. שם ג) צלותא, ח"א מא. מס: סו: צר: קה: קה: קכא.
 קלב: קלג: קלז: קנה: קס: קסז: קסח: קסט: קס: קצט: רב: רה: רט: רי: רכג: רכה: רכת: רכט: רל: רלד: רמ: רמג
 רמר: רמח: רמט: רנ: רסה: רסז: ח"ב ט. יב: טו: טז: יט: כ: לו: לט: נז: נט: סא: סכ: סג: סו: סז: סח: קח: קכט:
 קל: קלב: קלג: קלה: קנז: קסב: קסה: ר: רא: רב: רה: ריג: רסז: רטז: ריט: רלח: רפה: רנ: רנב: רנט: רס: רסא: רסב:
 ח"ג ת. ט. ה. יח. יט: כ. כט: ע: עא: קב: קט: קיב: קכ: קכז: קסד: קצ: קצה: קצז: רר: רכג: רכה: רכו: רכט:
 רל: רלה: רמא: רסב: רמג: רמח: רמז: רנב: רנז: רט: רסא: רטר: רעא, רעה, רצה: רצז: ת"ז בהקדמה ג. ה. יא. תקי ג'
 יח: תקי ה' ב. תקי ו' א. כב. תקי י' כה. כז. תקי י"א כה. תקי י"ח לב: לג: לד. תקי י"ט מ. מא. תקי כא. מב: מד.
 מה: מו. ג. נה: נט, ט. סב: סג. תקי ל"ז עת: תקי לח עת: תקי מ"ז פה. תקי ס"ט קה. תקי צ' ק"ל
 תקי ו' בהשמות קמר. ז"ח יחרו לך טא שר. תקיח קיה טכ שר. קיי טג שח. קי"א טא שט טג שיר. (ו) עטופא
 דמצוה, ח"ג קעה קעה: קעו. שא. ת"ז תקי ו' כב: תקי י"א כה. תקי כ"א גה: ה) הפילין, ח"א יג. ק"ט: קמא.
 קחת: רה: רלת: רסה: ח"ב טג: פה: קיט: קסב: רלז: ח"ג כט. נד: נה. פא. קח. קיג: קכ: קמ. רכו: רכת: רל: רלז: רלת.
 רמב: רמג: רנב: רנז: רנת: רסב: רסג: רסד: רסה: רסט: רעה: רטב: רפג. שח: ת"ז בהקדמה ג. ט, תקי א' יח. תקי ה' כ.
 תקי ו' כא. כב: תקי יוד כה. תקי י"א כז. תקי י"ח לד: לה. לו, תקי י"ט מ. תקי כ"א גה: ט. טב. תקי כ"ב סה. תקי ל'
 עד, תקי מ"ז טג: מר. תקי ס"ט ק: תקי ע' קל. תקי ו' בהשמות קמד, ז"ח שה"ש ס"ד טר שלב. ס"ה טא שי. רות פ"ד
 טד שמת. תקיח קיא טד שט שיה שכר של. (ו) וראו כל עמי הארץ, (דברים כ"ח) ח"א יג: ח"ב מג: ח"ג יד
 כט. קכג: קמ. רכת: רסב: רטז, ת"ז בהקדמה ג. תקי כ"ב ס"ה, תקי ס"ט קט.

חלופי גרסאות: * ג"א אבתריה. * נ"א ואחרת בה. * נ"א בין המצרים ול"ג וגו'. * נ"א ררסין. ונ"א ררפי
 * ג"א שבע (תקיח). * נ"א ולכל (תקיח). * נ"א עשרה * נ"א ואם (תקיח). * נ"א ובתפילין על
 רישיה ובדרועיה (תקיח). * נ"א בהון (תקיח). ונ"א אתמר בהון יפול מצדך אלף, ובזכות תפילין דו שא וראו וגו' (תקיח).

<p>כד"א כל רודפיה השיגוה בין המצרים ואם החפלה אינה שלמה, כמה מלאכי חבלה רודפים אחריה כמ"ש כל רודפיה וכו'. ובגין דא מצלין: והוא רחום יכפר עוון, דא ס"מ דאיהו נחש. ולא ישחית, דא משחית. והרבה להשיב אפו, דא אף. ולא יעיר כל חמתו דא חמה. ומשום זה מתפללים, והוא רחום וכו' שהוא כנגד ד' קליפות: יכפר עון, הוא כנגד ס"מ שהוא הנחש. ולא ישחית, הוא כנגד הקלי' הנקראת משחית. והרבה להשיב אפו הוא נגד הקלי' הנק' אף. ולא יעיר כל חמתו הוא נגד הקלי' הנק' חמה. ואנו מתפללים.</p>	<p>חפלה לעני בגין דכא ירדפין בתר צלותא, שד' הקליפות הנ"ל לא ירדפו אחרי החפלה. וכמה מלאכי חבלה תליין מנייהו, וכמה מלאכי חבלה תלויים באלו ד' הקליפות הנ"ל. שבעה ממנן אנון, ותליין מנייהו ע', ובכל רקיעא ורקיעא אינון מקטרגין, ותליין מנייהו ע' אלף רבוא, שבעה ממונים הם, ותלויים בהם שבעים. ואלו ע' ממונים מקטרגים בכל דקיע ורקיע, שהחפלה עוברת דרכה. ואז תלויים מהם שבעים אלף רבוא מלאכי חבלה. קפה) ואי צלותא סלקא שלימא בעטופא דמצוה ותפילין על רישא ודרועא, אתמר</p>
---	--

(דפו"י דף כ"ג ע"ב)

ממך. * שם ה' * אוקמיה * דאיהי תפילין דרישא * ומאן דחזי שם הוייה על רישא בצלותא * דאיהי * אדניי מיד כלהון ברחין ההיד * יפול מצדך אלף וגו' .

קסז) * ויעקב בגין * דחמא ברוחא דקודשא דוחקא דגלותא בתראה בסוף יומיאי ג * ויירא יעקב מאד ויצר לו ופליג עמא קדישא * בגלותא לג' סטרין. כדא' וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ברישא * בגלותא דאדום, ואת לאה וילדיה אחרונים, ואת רחל ואת יוסף אחרונים. ובגין * דחמא בתר כן עניותא וצערא דלהון, אמר ה' ושכתי בשלום אל בית * אבי, ואמר ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש.

דרך אמת

מסורת הנהר

א) מכלן עד פסוק אלה תולדות כדף כ"ד טייך (א) יפול מצדך א"ף, ח"א קעה, ח"ג ריא, ת"ז תקי ס"ט קני ז"ח אחרי מה עד שלג תק"ח ק"ח עד ש"ו קיד טב שיה. ב) ויבנע במקום, (כחלוט גרסאות) (בראשית כה) ח"א מט, קמו, קמה, קטה, ח"ג רכו, רכה, רמב ת"ז חקי ה' כ. חקי ס"ט קט, ז"ח ויצא כ"ז טג שכה. תק"ח קיט טד שכד ג) ויירא יעקב, (בראשית ליב) ח"א קסז, ח"ב קמג. תק"ח קח טב שיד. ד) וישם את השפחות, (בראשית ליג) ח"א קעה. תק"ח קח טב סטז. ה) ושכתי בשלום, (בראשית כ"ח) ח"א קנ. ת"ז חקי כ"ב טז. תק"ח ק"ח טב שכ.

חלופי גרסאות : * נ"א ח' שם (תק"ח). * נ"א הא אוקמה (תק"ח). * נ"א דאיהו. * נ"א ומיד, ונ"א ומיד דחזיין שם חז"ח על רישיה דצלותא [בצלותא דאיהו אדניי הגרי"א] דאיהו אדניי הרי"ח תפילין עליה פיד כלהו דהלין ומדועעין מצלותא ומנהון נפלין ומנהון ברחין ההיד יפול מצדך וגו' (תק"ח). * נ"א דאיהו. * נ"א הרי"ח. * בתק ח כתוב באן את קציה ולית וכו'. * נ"א אוף ביעקב. * נ"א דחוא ברוחא קודשא (תק"ח). * נ"א אמר ויירא (תק"ח) ונ"א אמר (בראשית כ"ח) ב) ויבנע במקום וילן שם כי בא השמש ובא ליליא דגלותא ואמר וכו'. (עיין מסורת הנהר). * נ"א בגלות (תק"ח). * נ"א ליג בגלותא (תק"ח). * נ"א דחוא (תק"ח). * נ"א אבי דא מקדשא (תק"ח). ונ"א דא בני מקדשא.

מאכר

הסולם

חפלה לעני

סטריין, כדא' וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה, ברישא, בגלותא דאדום, ואת לאה וגו' ויחלק את העם הקדוש בגלות לג' בחינות, כמיש וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה, דהיינו בראש, בגלות אדום, ואת לאה וגו'.

ביאיר הדברים. כי ג' בחינות נבחנות בפרצוף הנוקבא דנ"א: א) חכ"ד חגי"ת שלה שמחזה ולמעלה, והיא לאה. ב) תנה"י שלה שמחזה ולמטה, והיא רחל. ג) מלכות שלה, והיא בחינת השפחות. כי מלכות דנוקבא, נקראת אחרית הימים, כלומר סוף הספירות, כי הספירות מכוונות ימים, ובכדי לתקנה, סיבלים ישראל גלות אדום, וגם בני ישראל נחלקים לפי ג' בחינות הנ"ל שבהנוקבא, דהיינו בני לאה, בני רחל, בני השפחות. וזשה"כ וישם את השפחות

אתמר בהו' וראו וגו' ואם התפלה עולה בשלמות. שהיא בטלית של מצוה וחפילין על ראש וזרוע, אז נאמר בהם וראו כל עמי הארץ וגו'. שם ה' אוקמה דאיהי תפילין דרישא, ומאן דחזי שם הוייה על רישא בצלותא דאיהי אדניי, מיד כלהון ברחין ההיד יפול מצדך א"ף, שם ה' בארוהו שהוא תפילין של ראש, וכל הרואה את שם הוייה על הראש, בחפלה שהיא שם אדניי, תכף בורה, וז"ש יפול מצדך אלף.

קסו) ויעקב, בגין דחמא ברוחא דקודשא, דוחקא דגלותא בתראה בסוף יומיאי, אמר ויירא יעקב מאד ויצר לו: ומשום שראה יעקב ברוח הקדש, את הדוחק שבגלותו יאחרון באחרית הימים, נאמר עליו ויירא יעקב מאד ויצר לו. ופליג עמא קדישא בגלותא לג' (דפ"י דף כ"ג ע"ב)

קפו) ודוד, בגין גלותא, אמר * רעב ועיף וצמא במדבר. * בגין דחמא שכינתא חרבה * יבשה * הוה נטל צערא * בגינהא. * לבתר דחמא דהדרין ישראל בחדוה תקין * עשר מיני * נגוניו, ובסוף כלהו אמר, * תפלה לעני כי יעטוף, והיא צלותא, דעטיף כל צלותין * קדמהא, עד דייעול צלותא דיליה, * בגין דא קאדים עני לכלהו.

מסורת הזהר

(א) רעב ועיף וצמא. (שמאל ב' י"ז) תק"ח קח טב שכא. ב) עשר מיני נגוניו, ח"ג קא. ת"ז חקי י"ב טו. תק"ח קח טב שכב. ג) תפלה לעני, (תהלים קב) ח"א קסה, ח"ב פה ח"ג קיג, קצה; דעג, קעה. ת"ז חקי י"א כה חקי כ"א נה, חקי מ"ז טה, חקי ו' בהשמטות קמו.
 חלוסי גרסאות: * ג"א ובגין. * ג"א ויבשה. * ג"א הוה איהו נטיל (תק"ח). * ג"א בגלותא, ונ"א בגינה (תק"ח).
 * ג"א דבחר רחזא רחזרו ישראל בתשובה (תק"ח). * ג"א עשר מיני תהלים ובסוף כלהו אמר תפלה לדוד הטה ה' אונך ענני וגו', חזא דכלהו צלותין רניגונא הוה מתעטפין קדם מלכא ולא הוה עאלין עד דייעל צלותא דעני חזר תפלה לעני כי יעטוף דעטף כל צלותין קדמאי עד דעאל צלותיה דעני ובגין דא צלותא דעני אקדים לכלהו (תק"ח). ונ"א עשרה מיני תלים ובסוף כלהו תפלה לדוד הטה ה' אונך ענני חזא דכלהו צלותין רבניגייתו [רבגינתא הוה] מתעטפין קדם מלכא ולא הוה עאלין עד דייעול צלותא דעני אמר תפלה לעני כי יעטוף. * ג"א נגוניו תליין. * ג"א קדמה, ונ"א קדמאי. * ג"א ובגין דא קדם.

תפלה לעני

הסלים

מאמר

ועיף וצמא במדבר, משום שראה איתה חרבה ויבשה היה לוקח חלק בצער השכינה, פירוש, אע"פ שבחינת דוד עצמו, הוא מחזה ולמעלה, כי הוא מכני לאה וענין גלות אדם, הוא על בחינת מלכות רמלכות שמחזה ולמטה, השתתף בצערה והתפלל עליה, אע"פ שאינה בחינתו עצמו.
 לבתר דחמא דהדרין ישראל בתשובה, בחדוה תקין עשר מיני תהלים, ובסוף כלהו, אמר תפלה לדוד וגו', אחר שראה את ישראל חוזרים בתשובה בשמחה, חיקן עשרה מיני תהלים, ובסוף כולם, אמר תפלה לדוד הטה ה' אונך ענני כי עני ואביון עני. (היג בתק"ח) חזא דכולהו צלותין דנגונא הוה מתעטפין קדם מלכא ולא הוה עאלין עד דייעול צלותא דעני, ראה שכל התפלות, שהם בניגון, היו מתאחרות להתקבל לפני המלך, ולא היו נכנסות אליו, עד שחכנס תפלת העני, ובגין דא צלותא דעני אקדים לכלהו, ומשום זה, הקדים תפלת העני לכל התפלות. פירוש, כי אחר שישראל חזרו בתשובה, והעלו מן ע"י תורה ומע"ט והחזירו את ז' ס"ב, כי נשלמה בנין פרצופה של הנוקבא, הנה אז חיקן דוד עשרה מיני תהלים (כמ"ש בת"ז חקי י"ג) שהם כנגד עשר ספירות דנוקבא, והנה מובא לעיל שג' בחינות הן בע"ס דפרצוף הנוקבא, שהן: לאה, רחל

השפחות ואת ילדיהן ראשונה, שהם הראשונים בגלות ארום, כי בהם עיקר אחיזת הקליפות, להיותם מבחינת מלכות המלכות, אמנם ב' הבחי הראשונות, שהם בני לאה ובני רחל הן מתוקנות בפני עצמן, אלא שסובלים מפאת הפגם שבבחינה ג', דהיינו המלכות רמלכות, כי סוף סוף כל ג' הבחינות הן ע"ס של פרצוף אחד, ואלו ג' הבחינות ערכם, כמו נפש רוח נשמה, כי בני השפחות הן בחינת נפש, ובני לאה שהן חב"ד הג' רכלים עם נפש רוח דאורות, הן בחינת רוח, ובני רחל, בערך שהם משלימים הע"ס בכלים דתנה"י שמחזה ולמטה, הן בחינת נשמה ובגין דחמא בתר כן עניותא וצערא דלהון, אמר ושבתי בשלום אל בית אבי, דא מקדשא, ומשום שראה אח"כ העניות והצער שלהם, אמר והתפלל עליהם, ושבתי בשלום אל בית אבי, דהיינו שיזכו להגאל ולבא לבית המקדש, ואמר ונתן לי לחם לאכור ובגד ללבוש והתפלל עליהם שיתן להם לחם לאכיל ובגד ללבוש, דהיינו שלא יתחזקו עליהם הקליפות להפסיק שפעם. קפו) ודוד בגין גלותא אמר, רעב ועיף וצמא במדבר, בגין דחמא שכינתא חרבה יבשה הוה נטיל צערא בגינהא: ועל הגלות הזה, אמר דוד על השכינה, רעב (רס"ו דף כ"ג ע"ב)

קפח) מאן * צלותא דעני, דא * צלותא דערבית, דאיהי רשות בפני עצמה, בלא בעלה. ובגין דאיהי בלא בעלה, איהי ענייה * יבשה, * וצדיק עני יבש. דא זרעא דיעקב * דאיהו ברשות כל * אומין דעלמא, ודמא לצלותא דערבית, * דאיהי ליליא ג' * דגלותא.

מסורת הזהר

(א) צלותא דערבית-רשות, ח"א קלב, קלג. רכט: ח"ב קל. קסב. ח"ג קצו. רכד. רמב. רמג. רסד. רעה. ת"ז תקי. ח' כ: ב) צלותא דערבית, ח"א גלב, רכט. רסו; ח"ב קכט; קלו קלב. קסב. ח"ג קצו. רכד. רמג. רסד. רעה. ת"ז תקי ח' כ: ג) גלות, ח"א טא. צה: קסו; קיס. קלט. קפ. ריט: רכב. רלא. רלד. ח"ב ב' יד. יו. סג: קסט. רכ. רכו: ח"ג כב. מה: סו. עה. קצט. ריט. רלה. רמב. רע. רעט. רצט.

חלוסי גרסאות: * ג"א צלחיה. * ג"א יבשה ברשות כל אינש (תק"ח). * ג"א ל"ג באן וצדיק עני ויבש (תק"ח). * ג"א דאיהי. * ג"א אומין פ"ב. * ג"א וחליא בגלותא וצדיק עני ויבש. ול"ג דאיהי ליליא דגלותא (תק"ח). * ג"א בגלותא.

מאמר

הסולם

תפלה לעני

שני, ועכ"ז הן מתאחרות מליכנס לפני המלך, ולא יכנסו לקבל תיקנים עד שבחינה ג' האחרונה, שהוא מלכות שלה הנקראת תפלה לעני חכנס מתחילה, לקבל את החילת התיקון שלה הנ"ל בסוד עטופא דמצוה, וז"ש, הה"ד תפלה לעני כי יעטוף דעטף כל צלותין קדמאי עד דעאל צלותא דעני, וז"ש תפלה לעני כי יעטף, שפירוש, שהעני מעטף ומאחר כל התפלות הקודמות, עד שנכנס תפלתו תפלת העני יעטוף, פירוש יאחר. מלשון העסיפים ללכן ובגין דא צלותא דעני אקדים לכלהו. וע"כ נמצא שמקדים תפלת העני לכל התפלות. ולכן נאמר תפלה לעני כי יעטוף, משום שהוא צריך להכנס מקודם, הוא נמצא מעטף האחרים

קפח) מאן צלותא דעני דא צלותא דערבית דאיהי רשות בפני

עצמה בלא בעלה: ושואל מי הוא תפלת העני, ואומר, שהיא תפלת ערבית, שהיא הנוקבא. בעת שהיא רשות בפני עצמה כי אז הנוקבא היא כלי בעלה ובגין דאיהי בלא בעלה איהי עניה יבשה ברשות כל אינש, (ה"ג בחק"ה) ומשום שהיא כלי בעלה היא עניה ויבשה בלי שפע, והיא ברשות כל ארס. כלומר שכל אחר משעבד איתה עם רכיו ומעשיו. דא זרעא דיעקב דאיהו ברשות כל אומין דעלמא וזה הוא זרעו של יעקב, שהם ברשות כל אימות העולם. שכל האימות משעבדות אותם תחת רשותם. ודמא לצלותא דערבית וזה דומה לתפלת

רחל ושפחיות. ובזמן שתא אלפי שני רק לאה ורחל, שהם ט"ס שלה, יכולות להתחנן בשלימות, אבל בחינה השפחית שהיא מלכות שלה, לא תחקנה בכל השלימות. רק בגמר התיקון. וע"כ נקראת המלכות הזאת בשם אחרית הימים ולפי זה נמצא שרק ט' מיני תהלים שהם כנגד לאה ורחל, תיקון בשלמות הראוי, אבל העשירית, שהיא כנגד המלכות לא היה יכול דוד לתקן כראוי לה.

וזה אמרו, ובסוף כלהו אמר תפלה לדוד וגו'. כי עני ואביון אני, כלומר, שבסוף כלהו, שהיא כנגד המלכות לא היה יכול לתקן אותה ולומר תהלים בניגון כראוי, וע"כ אמר תפלה בלא ניגון, ואמר שבבחינה זו הוא עני ואביון, ואינו יכול להמשיך לה שום שפע. וזהו מטעם הנ"ל, כי היא עומדת להתחנן רק בגמר התיקון, ולא מקודם לכן.

אמנם עכ"ז יש לה תיקון במקצת גם בשתא אלפי שני מטרם גמר התיקון, כמ"ש הזהר לפנינו, בסוד עטיפא דמצוה, ולא עיר, אלא מטרם שבחינה האחרונה זו מקבלת תחלת תיקינה הזה, לא יעשה שום תיקון גם בטי"ס הראשונות של המלכות וזה אמרו, חזא דכלהו צלותין דניגונא הוו מתעטפין קדם מלכא, ולא הוו עאלין עד דייעוק צלותא דעני, ראה שכל התפלות השלמות, שהם בניגון, דהיינו הט' מיני תהלים, שהם כנגד ב' בחינות הראשונות דנוקבא, לאה ורחל, אשר ראיות לקבל כל תיקוניהם גם בשתא אלפי (דסויי דף כ"ג ע"ב)

קפט) * וצלוחא דשבת איהי צדקה לעני, כמה דאוקמוה * מימ שמש בשבת צדקה לעניים. * ובגין דא צריך בר נש למהוי איהו, כעני לתרעא דמלכא, * בצלותא דעמידה * בכל שית יומין דחול, בגין שכינתא, ומתעטף * לה בעטיפא דמצוה דציצית כעני, ויהא * בתפילין כאביון * לגבי תרעא דאיהו אדניי, דהכי סליק לחושבן היכל. * ודא איהו אדני שפתי תפתח:

מסורת הזהר

(א) צלוחא דשבת, ח"א רטו, ח"ב קלה, קנו. רה: ב) צדקה לעני, ח"א עו, קד. קת. קט. קכא: קנג. קסד. קצט. רי. רא. רח. ח"ב נט. סא. סה. קצח. רנה. רטו. ח"ג לט. פד. קח. קי. קיא. קיג. קנג. קנה: קנו. ג) צלוחא דעמידה, ח"ב קלג. ח"ג קכו. ח"ד תקי. יח. לה. תקי. יט. מ.

חלוסי גרסאות: * נ"א לעני דילה. * נ"א ל"ג מ"מ. * נ"א מוסיף דעניים מתנחמין [מתנחמין] בארה [באורה] דשמשא רשבחא [בשבתא] ובגין. * נ"א לצלוחא. * נ"א דכל. * נ"א ל"ג לה. * נ"א בחסילי. * נ"א לתרעא דהיכלא דאיהו אדניי (תק"ח). * נ"א ל"ג ודא איהו אדני שפתי תפתח. (תק"ח).

הפלה לעני

הסולם

מסוד

שבחינה ג' דניקבא מקבלת בשבת מהשמש, שהוא ז"א, אינו אלא רק בתורת צדקה כי מטרים גמר התיקון, עוד אינה ראויה להשפע הגדול הזה.

ובג"ד צריך בר נש למהוי איהו כעני לתרעא דמלכא בצלותא דעמידה בכל שית יומין דחול בגין שכינתא: וע"כ צריך האדם לעשות עצמו כעני בשער המלך, בחפלה דעמידה של כל ששת ימות החול, בשביל השכינה. דהיינו להשתחף בצער השכינה כמו דוד. ומתעטף לה בעטופא דמצוה דציצית, כעני ויהא בתפילין כאביון לתרעא דהיכלא דאיהו אדניי, דהכי סליק לחושבן היכל ומתעטף בעטיפת מצוה, דהיינו בטלית מצויצת, כמו עני, ויהיה בתפילין כאביון, בשער המלך: שהיא אדניי, שכן עולה בחשבון היכל, כי אדניי בגי' ס"ה כמספר היכל. פירוש, הניסבא נקראת בשם אדניי, וכבר ידעת שהיא מתחלקת לג' בחינות, והנה משתי בחינות הראשונות היא בבחי' היכל המלך, וז"ש שאדניי בגי' היכל. ומבחינה ג' היא נבחנת כמו שער המלך, שאי אפשר לבא אל היכל המלך שהוא ז"א, זולת דרך שער המלך, כן האדם צריך להתעטף בציצית כמו עני ובתפילין כמו אביון כדי להמשיך מתחילה את תחילת התיקון לבחינה ג' דנוקבא, שהיא הפלת עני המעטף לכל התפלות וכל התיקונים כניל, וע"כ היא מבחינה זו, כמו שער שהיא תחילת הכניסה להיכל. וז"ש ודא איהו אדניי שפתי תפתח,

לתפלת ערבית, שכמו שהנוקבא מבחינת תפלת ערבית, היא ברשות כל אדם, כן זרעו של יעקב הם בגלות ברשות אומות העולם.

ביאור הדברים, כי ג' תפלות הן, שחרית מנחה ערבית, וב תפלות הראשונות מתקנות ב' בחינות ראשונות של הנוקבא, שהן ט"ס ראשונות שלה, שהם ראויים לקבל תיקונים משלם, וע"כ הם מצוה, ותפלת ערבית, היא רשות להיותה תיקון בחינה ג' של הנוקבא, שהיא מלכות שלה, שאין לה תיקון בשתא אלפי שני, וע"כ נבחנת לרשות בפני עצמה בלא בעלה, כי אין לה זיווג עם בעלה עד גמר התיקון. וענין התיקון של הפלת ערבית יחבאר לפנינו. קפט) וצלוחא דשבת איהי צדקה לעני, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, שמש בשבת צדקה לעניים: והפלה שבת איהי צדקה לעני, כמו שבארה בעלי המשנה, שמש בשבת צדקה לעניים. פירוש, הז"א מכונה שמש, ובשבת יש לו זיווג פכ"פ עם הנוקבא, כמו או"א עלאין, ואז מקבלת גם בחינה ג' של הנוקבא שהיא המלכות שלה, את שפעה אמנם לא מפני שהיא משתלמת אז מבחינתו עצמה, כי אינה נשלמת מטרים גמר התיקון, כניל, אלא מכח האורית השלמים של או"א עלאין המאירים ביום השבת, מגיע השפע גם אל בחינה הג' אצ"פ שאינה ראויה. ולפיכך מכונה השפע שמקבלת בשם צדקה, שזה יורה שהיא עצמה אינה ראויה להשפע, אלא שמתרנסת מאחרים, וזהו שרמו שמש בשבת צדקה לעניים, שמה

קצ) וכד אפתח פומיה בצלותא דערבית, נשרא קא נחית ביומין • דחולא לקבלא • א • בגדפהא • צלותא • דליליא, ודא נוריא־ל. אתקרי אוריא־ל מסטרא דחסד, ונוריא־ל מכטרא דגבורה דאיהו נור דליק, דאתמר ביה * נהר דינור • וגר'.

קצא) ובצלותא דשחרית • אריה נחית לקבלא • צלותא, • בדרועוי וגדפוי' דארבע גדפין • לכל חיה • דא מיכאל. ובצלותא דמנחה שור נחית • לקבלא בקרנוי • וגדפוי, ודא גבריא־ל.

דרך אמת

מסירת הזהר

א) פ"י שחית מקבל מחסד נקרא אוריא־ל על סס אור וכשמקבל מגבורה נקרא נוריא־ל פ"ט נור דליק. רכז. ר"ת ת"ו חק' ז"כ. ג) צלותא דמנחה, ח"א קלב. ר"ל. רסו. ח"ב ל"ז. קסט. קנו. ח"ג קכ. קצו. רכז. רעח. חלופי גרסאות: • נ"א דחול. • נ"א לקבלא לה. • נ"א בגדפהא. • נ"א ליג צלותא דליליא. • נ"א דלילה. • נ"א נגיר ונסיק מן שדמוהי ול"ג וגר' (תק"ח). • נ"א איהו נחית. ונ"א נחית אריה. • נ"א צלותיה דבר נש. • נ"א בדרועוי. • נ"א מוסיף, אית' לכל. • נ"א ודאי. ונ"א ליג דא מיכאל. • נ"א מוסיף לקבלא צלותא. • נ"א ובגרסוי. ונ"א ליג וגדפוי ודא גבריא־ל.

פאטר

הסולם

תפלה לעני

שבחוקן בחינה זו הג' נזחחית השפתים, ואפשר להתפלל שאר התפלות, ולא מקודם לכן. ואח"כ ימשיך לה להנוקבא כל חיקוניה הצריכים לבי' בחינות הראשונות שלה. שהם עצם ההיכל. קצ) וכד אפתח פומיה בצלותא דערבית נשרא קא נחית ביומין דחולא לקבלא בגדפהא צלותא דליליא: וכשאיט' שחח פיו, בימות החול, בתפלת ערבית, יורד הנשר, לקבל בכנפיו את תפלת הלילה. ודא נוריא־ל. אתקרי אוריא־ל מסטרא דחסד, ונוריא־ל מסטרא דגבורה דאיהו נור דליק, דאתמר ביי' נהר דינור. ונשר הזה נקרא נוריא־ל כי אוריא־ל הוא נקרא מצד החסד, ונוריא־ל הוא נקרא מצד הגבורה, להיותו אש דולק, שנאמר בו נהר דינור נסיק מן שדמוהי. (והביאור הוא להלן בריבוי הסמין). קצא) ובצלותא דשחרית אריה נחית לקבלא צלותא, בדרועוי וגדפוי, דד' גדפין אית לכל חיה, דא מיכאל: ובתפלת שחרית יורד האריה לקבל התפלה בדרועוי וכנפיה, כי די' כנפים יש לכל חיה, וזהו מלאך מיכאל. ובצלותא דמנחה, שור נחית לקבלא צלותא בקרנוי וגדפוי, ודא גבריא־ל, בתפלת המנחה, יורד השור לקבל התפלה בקרנוי וכנפיו, וזהו מלאך גבריא־ל. (רמ"ז דף כ"ג ע"ב)

ביאור הדברים. כי תפלה ה"ס הנוקבא, שעל ידי תפילותינו אנו מקרבים אותה להווג עם ז"א בעלה. וסוד ג' התפלות הן כנגד ג' קיין שלה. שתפלת שחרית ה"ס קו ימין, שהוא חסד. ותפלת המנחה ה"ס קו שמאל, שהוא גבורה. ותפלת ערבית ה"ס קו אמצעי שהוא תפארת. וז"ס שאברהם תיקן תפלת שחרית, שה"ס החסד. ויצחק תפלת המנחה, שה"ס הגבורה. ויעקב תפלת ערבית, שה"ס ת"ת. ונתבאר לעיל, (דף פ"ד ד"ה פני אדם עש"ה) שאין הנוקבא עולית מעצמה אל הזווג אלא שיש ד' חיות הנושאות את הכסא, שהיא הנוקבא, אל הזווג עם ז"א. שהן מכוונות: אריה שור נשר אדם. וזהו למעלה מחזה דזו"ף, ולמטה מחזה, הן בס"ד שנא"ן. (כג"ל דף פ"ה ד"ה ביאור עש"ה כי אין להכפיל דברים) והנה בנ' תפלות של ימות החול נמצאות תיות תתאין שנא"ן שהן נושאות את הנוקבא לזווג, וביום השבת החיות עלאין שמחזה ולמעלה נושאות אותה אל הזווג ואומר כאן, שאלו ג' החיות תתאין אריה שור נשר, מכוונות מיכ' ל גבריא־ל אוריא־ל נוריא־ל. וזהו אמרו, ובצלותא דשחרית, אריה נחית לקבלא צלותא וכו', דא מיכאל. כי בשחרית הזווג הוא בכחינת קו ימין שהוא חסד, וע"כ יורד האריה לקבל התפלה ולהעלותה לזווג

קצב) ובשבת נחית קביה בג' אבהן * לקבלא בת * יחידא * דיליה בהון: ודא רזא דשבת ש' בת * יחידא דיליה. בההוא זמנא חיוון עלאין דאתקריאו נ בשמא דהוייה, פתחין ואמריין * שאו שערים ראשיכם * והנשאו פתחי עולם. ג

דרך אמת

מסורת הזהר

א) תקונים תקון י"ט כדף מ' ע"א (ב) תקן יוד קצ"ט א. ג) ענין ההיכלות מתחילין כפקודי רמ"ה ע"א ובראשית ל"ח ע"א.

א) שאו שערים ראשיכם, (תהלים כ"ד) ח"א קג קס, ח"ב קצו. ח"ג ח' רנג.

חלופי גרסאות: * ג'א ליב מ. לקבלא* עד דשבת. * ג'א יחידה. * ג'א ליב דיליה. * ג'א יחידה. ונ"א מוסיף בחלת אבהן מתקבל קביה לצלוחא דאיהי שבת בת יחידה דיליה (תק"ח). ונ"א בחלת מקבל קביה לצלוחא דאיהי שבת בת יחידה דיליה (אח"ל). * ג'א וגוי, ול"ג והנשאו.

סאמר

הסילם

תפלה לעני

קצב) ובשבת נחית קב"ה בתלת אבהן לקבלא בת יחידא דיליה בהון. ובשבת יורד הקביה בסוד ג' אבות חגי'ת, שמחזה ולמעלה דוין. לקבל בהם הבת יחידה, דהיינו החפלה, שהיא הנוקבא. דהיינו כנ"ל בדיבור הסמך שביום השבת החיות עלאין. חגי'ת שלמעלה מחזה, הן נושאות את הנוקבא לזווג הרי שהקב"ה, דהיינו הו"א מקבל את הבת יחידא, עם תלת אבהן, שהם חגי'ת, חיות עלאין, כמבואר. ודא רזא דשבת, ש' ב"ת, בג' אבהן מקבל קב"ה לצלותא. דאיהי שבת, בת יחידא דיליה, וזהו סוד השבת, שהיא נוטריקין ש' ב"ת, שג' קין שבש' רומים על ג' אבות חגי'ת, כי בג' אבות מקבל הקב"ה את החפלה, שהיא שבת, בת יחידה שלו. דהיינו בג' חיות עלאין שמחזה ולמעלה, הנקראות מרכבתא עלאה. כמ"ש והולך.

לזווג, כי אריה היס חסד, והיס מלאך מיכאל. ובצלותא דמנחה שור נחית לקבלא צלותא וכו' ודא גבריאל, כי בתפלת המנחה הזווג הוא בכחינת קו שמאל שהוא גבורה, וע"כ יורד השור לקבל התפלה ולהעלותה. לזווג כי שור היס גבורה. והיס מלאך גבריאל. ובצלותא דערבית נשרא קא נחית וכו' לקבלא בגדפהא צלותא דליליא ודא נוריאל, ובחפלת ערבית הזווג הוא בכחינת קו אמצעי שהוא ת"ת, והיינו דק בכחינת הגבורה דקו אמצעי, הנקרא נוריאל. וזה שאומרי, הנשר, יורד לקבל התפלה ולהעלותה לזווג, שהוא קו אמצעי ת"ת, אלא בכחינת נוריאל שבנשר. ולא בכחינת אוריאל שבנשר והוא מטעם, כי בלילה הוא זמן הדינים שבנשר והגבורות הנאים מכח בחינה ג' של הנוקבא, שהיס תפלה לעני כנ"ל שהיס רשות בלא בעלה, (כנ"ל בדף קס"ט ד"ה ביאיר) ואין הגבורות אלו נמחקין שתהא ראויה לזווג, אלא בהגבורות שלמעלה, שהם באים מסוד נקודת החירק שבחינה, שהיס צד שמאל דת"ת, כלומר בחינת המסך דחירק שעליו יוצאת קימת החסדים המכריע בין ב' הקיין ימין ושמאל, שמכחינת קימת החסדים שבו, נמשך המלאך אוריאל ומכחינת כח הדין שבהמסך נמשך המלאך נוריאל. ולפיכך אין תאלת ערבית נמתקת שתהיה ראויה לזווג. וזולת עיי המלאך נוריאל, כי הגבורות שלו כבר נמתקו בהחינה, כמרת הרחמים. ועליו אומר הכתוב כנשר יעיר קנו וגו' כמ"ש בהקדמת הזהר דף ל"א בדיה ודא

בההוא זמנא, חיוון עלאין דאתקריאו בשמא דהוייה, פתחין ואמריין שאו שערים ראשיכם וגו' בעת ההוא, חיות העליונות הנקראות בשם הוי"ה, פותחות ואומרות, שאו שערים ראשיכם וגו' ויבא מלך הכבוד, פירוש, הבחינה הג' של הנוקבא מכונה בשם שער השלך, (כנ"ל דף קס"ט ד"ה ובג"ד ע"ש בטעמו) והיא מקבלת ביום השבת כל שלימותה, בסוד שמש בשבת צדקה לעניים. (כנ"ל דף קס"ט ד"ה וצלוחא) וזהו שהחיות הנושאות את הכסא לזווג, אימרות באיתה שעה, שאו שערים ראשיכם וגו', שממת חות בשלימות בחינה הג', המכונה שער, וההארות הנמשכות הימנה מכינות שערים.

הוא פדות, עש ה. (דפ"י דף כ"ג ע"ב)

בההוא

צג) בהוא זמנא * מתפתחין * שבעה * היכלין : * היכל קדמאה, היכלא * דאהבה- תנינא היכלא * דיראה. חליתאה, היכלא דרחמי. רביעאה, היכלא דנבואה * דאספקלריא דנהרא. * חמישאה, היכלא דנבואה, * דאספקלריא דלא נהרא. * שתיתאה, * היכלא דצדק. * שביעאה * היכלא דדין. קצד) ועלייהו * אתמר, בראשית, * ברא שיית, אלהים היכלא שביעאה.

מסורת הזהר

א) היכלין, ח"א לת. מא: ח"ב רמדו, רנה, רס, ח"ג קסז, ת"ז חקי י"א כו: חקי י"ח לב, לג. לה. חקי כ"ב סג ב) אהבה, ח"א מה רה ח"ב כו. נה. נו. קנהו קסב, קסג. רב, רטו. רנג. רנד. רס, ח"ג לג. סח. קיו. קכג. רנו. רסב. רסג: רסו: ת"ז בהקדמה ה. יוד, חקי ס"ו לא. חקי י"ח לו, חקי כ"א נו. חקי כ"ו עא, חקי כ"ט עג. חקי ל' עג. עד: חקי ל"ג עז. חק ל"ו עה. חקי ע' קלא. חקי ד' בהשמטות קמא. ג) יד' אה, ח"א נט. קצו. ח"ב לג, קלד. קמב, רב, רטו. ח"ג נו, קיה. קכב. קכג: קמה. קסה. רנו. רסג. ת"ז בהקדמה ה: ה. יוד, חקי ג' יח. חקי כ"א נו. חקי כ"ט עג. חקי ל' עג. עד: חקי ל"ג עז. חקי ל"ו עה. חקי ע' קלא. חקי ד' בהשמטות קמא. ד) אספקלריא דנהרא, (ולא נהיא) ח"א לג: קסה. קע: קסג. רלא: רלת. ח"ב כג. כו. סב, סג, צג. קכט: קמ. קנו. קצד. רכא. רכת. רכט. רלה. רמא. ח"ג רכב: ת"ז חקי י"ח לה. חקי כ"ב סה: חקי ע' קלג. ז"ח בראשית א' טא שלה. ס"ו טב שכו. יתרו ל"ג טב שמה. ל"ח טב שטו. טג שיח. ל"ט טד שו. רות ע"ו טא שלי"א תק"ח קיה טג שכ. קי"ב טא שח. קי"ט טג שכט. ה) ברא שיית, ח"א טו. נו. סט. ת"ז חקי כ"ה ע. חקי מ"ו מג. חקי מ"ח מה. חקי ס"ו צו. חקי ס"ט קו. חקי ט' בהשמטות קמו. חקי י"א בהשמטות קמו: (ברא-שית אלקים היכלא שביעאה) ת"ז חקי י"א כו (ברא-שית אמא עלאה שביעאה) ת"ז חקי ע' קיא: קכ. ז"ח תרומה מ"ג טא שט. תק"ח צג

חלופי גרסאות: * ג"א שעתא. * ג"א אחפתחין. * ג"א שבע. * ג"א היכלא. * ג"א אספקלריאה. ונ"א דאספקלריאה. * ג"א מוסיף חמן נחית הוייה. ונ"א מוסיף חמן נחית. * ג"א דאספקלריאה. * ג"א מוסיף חמן סליק מדג"י. * ג"א היכל צדק ונ"א היכלא דצדיק. * ג"א דצדק היכלא דאיהו דין ול"ג שביעאה. * ג"א היכל ד' * ג"א כתיב

מסור
הכולם
חפלה לעני
צג) בהוא זמנא מתפתחין ז' היכלין: היכל קדמאה היכלא דאהבה, תנינא היכלא דיראה, תליתאה וכו': באויה שעה נפתחים ז' היכלות: היכל האי הוא היכל אהבה, חב' היכל היראה, חב' היכל הרחמים, חב' היכל הנבואה מבחינת אספקלריא המאירה, חב' היכל הנבואה מבחינת אספקלריא שאינה מאירה, חב' היכל הצדק, חב' היכל הדין. והם כנגד ז"ס חג"ת נהי"מ, היכל האהבה. הוא כנגד החסד. היראה, הוא כנגד גבורה. הרחמים כנגד תפארת. אספקלריא המאירה, כנגד נצח. שאינה מאירה, כנגד הוד. הצדק כנגד יסוד. הדין כנגד מלכות. ביאור הרברים, כי ז"ס חג"ת נהי"מ יש בהנוקבא דז"א, וכל אחת מהן כוללת כולן, ויש בכל אחת מהן חג"ת נהי"מ וספירת המלכות שבכל אחת הי"ס היכל, וע"כ יש לה להנוקבא ז' היכלות וכבר ידעת שרק ב' בחינות הראשונות (דפ"י דף כ"ג ע"ב *) דף כ"ד ע"א) ואגון

והכי * אנון ז' היכלין לתתא * ולקבלייהו * שבעה * קלין בדהבו להוייה גוייח
אזכרות * דביה * דבהון * שט קב"ה ז' ביח עלמין ה ברכב אלקים רבותים אלפי

מסורת הזהר

א) שבעה קלין, ח"ג רלה. ב) הבו לה, (תהלים כ"ט) ח"ב ית. ח"ג רלה. רנה: ז"ח בראשית ו' טא שכו שלו.
תק"ח ק"ח טג שיא. ג) י"ח אזכרות, ח"ג רנה: ד) י"ח עלמין, ח"ג רנה, תק"ח ק"ח טג שיב. קיו טד שט.
ה) רכב אלקים רבותים, (תהלים ס"ח) ח"א יתו ח"ב ק"ח. ח"ג רכזו רעד. ז"ח יתרו ל"ח טג שלג תק"ח ק"ח
טג שיב. קיו טד שט.

חלופי גרסאות: * ג"א ואנון ז' היכלין לתתא ושבעה היכלין לעילא ול"ג והכי. * ג"א ל"ג ולקבלייהו. * ג"א קלי.
* ג"א דהבו להי ול"ג דביה. * ג"א בתן שני קב"ה י"ח עלמין, וג"א בתן שני קב"ה י"ח עלמין. * ג"א טס

תפלה לעני

הסולם

מאמר

בשם חגי'ה, שעיקרן הוא קו האמצעי
שהוא ספירת תפארת. והספירות שמחזה
ולמטה מכונות בשם נה"י, שעקרן הוא קו
האמצעי שבהן. שהוא ספירת יסוד, ולפיכך
נבחנוים הז' היכלות שמחזה ולמעלה שהם
בתפארת. והז' היכלות שמחזה ולמטה שהם
ביסוד, הנק' ח"י העולמים. וז"ש שז' קולות
שכסזמור הבו לה' דומים על ז' היכלות שלמעלה,
דהיינו שבת"ת, כי התפארת מכינה בשם קול.
והמספר ח"י אזכרות, יורה על היסוד הנק' ח"י
העולמים, וע"כ אומר שח"י אזכרות רומזים על
ז' היכלות שלמטה דהיינו שביסוד, הנקרא ח"י.
וזה אמרו דבהון שט קב"ה בי"ח
עלמין שבו' היכלות שלמטה מחזה משפיע
הז"א, על ידי ספירת היסוד שבו, המכונה ח"י
עלמין. כי ז' היכלות שלמטה עומדים ביסוד
דו"ן, כנ"ל. וז"ש ברכב אלקים רבותים
אלפי שנאן דאנון י"ח רבוון עלמין,
כי כל הבחינות שמחזה ולמטה, הן מרכבה אל
הבחינות שמחזה ולמעלה, (כנ"ל דף כ"ד ר"ה חיות
שומר ש"ה הם רתיבין ליה ע"ש בהסולם) וע"כ
מכונים ז' היכלות בשם דכב אלקים, דהיינו
שהם מרכבה להבינה הנקראת אלקים, שהיא
בז' היכלות שלמעלה בסוד י"ה, ודודש הכתוב,
רבותים אלפי שנאן, שרומז על י"ח אלקים, כי
רבותים, עשרים אלפים, אלפי, הם ב' אלפים,
שנאן, פירושו שאינן, ויורה עשרים אלפים
פחות שני אלפים שאינם, דהיינו י"ח אלפים.
הרי אשר רכב אלקים שהוא הז' היכלות שלמטה
מחזה, היא י"ח אלפים, שמספר הזה רומז על
יסוד הנק' ח"י העולמים, כנ"ל. ואימרו, דאנון
י"ח רבוון עלמין, ואינו אומר דאנון י"ח
אלפי

ואינון ז' היכלין לתתא, וז' היכלין
לעילא: (בחק"ח) והם ז' היכלות מחזה ולמטה, וז'

היכלות מחזה ולמעלה, פירוש, אלו ז' היכלות דבינה
המרומזת בהכתוב בראשית ברא אלקים, נתקנו
בה בכפולות, בסויה שבעה בשבעה מוצקית
(זכריה ד') דהיינו ז' היכלות למעלה מחזה,
וז' היכלות למטה מחזה, וכן הם בכל פרצוף
ופרצוף. באופן, שאלו ז' היכלות הכפולים, נבחנוים
כן בכללות ה' פרצופי אצילות, דהיינו בא"א
הכולל אותם, שיש ז' היכלות למעלה מחזה
דא"א, דהיינו באו"א המלבישים אותו שמה, וכן
יש ז' היכלות מחזה דא"א ולמטה, דהיינו בזו"ן
המלבישים אותו שמה, וכל הנוהג בכלל נוהג
ג"כ בפרטי פרטיות. וע"כ יש בכל פרצוף ופרצוף
אלו ז' היכלות כפולים, ז' מחזה ולמעלה וז'
מחזה ולמטה.

ולקבלייהו שבעה קלין דהבו לה, וי"ח
אזכרות דביה, דבהון שט

קב"ה בי"ח עלמין, ברכב אלקים וגו'
דאנון י"ח רבוון עלמין: וכנודם הם ה' קולות.

שיש בהמזמור הבו לה' בני אלים, והי"ח אזכרות, דהיינו
י"ח שמות הוי"ה, הנמצאות בן, שבהם הקב"ה משוטט בי"ח
עולמות בסו"ה רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, שהם י"ח
רבו עולמות. פירוש, כנגד הז' היכלות שלמטה
וז' שלמעלה שאמרנו בבינה, שה"ס או"א עלאין,
בסויה בראשית ברא אלקים הדי יש כנודם כן
גם בזו"ן, (כנ"ל בויבור הסמוך), שעליהם רומזים ז' ז'
קולות וי"ח אזכרות שכמזמור הבו לה' בני אלים,
ז' הקולות רומזים על ז' היכלות שמחזה ולמעלה
דזו"ן. וי"ח אזכרות רומזים על ז' היכלות שמחזה
ולמטה דזו"ן.

ודע שהספירות שמחזה ולמעלה מכונות

(דמו"י דף כ"ד ע"א)

שנאן. דאנון י"ח • רבוון עלמין. וכמה נטורי תרעין, אית • להיכלין דמקבלין
 צלותין, וכל צלותא לא • תעול אלא במדה • במשקל •
 קצה) • ולית מאן דקאים קמי תרעא דצלותא. • ועליה אתמר • לא יבושו
 כי ידברו את אויבים בשער. • דאיהי תרעא דמלכא. • בגין דצלותא איהי מצוה.

דרך אמת

מסורת הוהר

(א) כאן סייד מה שאמר [כדפטי] כדף כיג ע"כ טורה (א) לא יבושו כי ידברו וגו', (תחלים קכ"ז) ח"א
 ו' ולי ללותה עד יפול מנדך אלף.

חלומי גרסאות: • ג"א רבוא. ו"א אלפי רבוא. • ג"א נטורי היכלין. • ג"א תיעול, • ג"א ובמשקל. • אחיל כתב
 כאן סייד מה שנדסס ברף הקורס לוח ואי צלותא לאו איהי שלימא כמה מלאכי הכלה וגו' עד יפול
 מצדך אלף ואח"כ סייד ולית מאן דקאים קמי תרעא דצלותא ועלה אתמר לא יבושו וגו' כצ"ל. ובתק"ח כ"ב כאן אחר
 במשקל ובגין דא אתמר על צלותא לא יהיה לך ככיסף וגו' וצלותין חסרין עליהו אתמר (דניאל ה') תקיל תקילתא נמאונים
 ואשחכתא חסיר, אע"ג דהאי קרא באתר אחרא אוקמוה ע' אנשין לתורה, בגין דשכינתא עלה אתמר (שה"ש ד') כלך יפת
 רעיתי ומום אין כך ולא קביל צלותא דאית בה מומא הה"ד (ויקרא כ') כל אשר בו פוסם לא יק"ב, וכי אית צלותא דאית בה
 מומא, אין, ההיא דסלקא פגימא בלא מתשבה וכלכולא דרעתא, כ"ש אם טעה בחלת ברכאן קרמאין או בחלת בתראין או
 באמצעיות ובג"ד אוקמוה פ"מ טעה בג' ראשונות חוור לראש, ובאחרונות חוור לעבודה ובאמצעיות חוור למקום שזכר,
 ובג"ד אתמר בצלותא מי יעלה בהר ה' וגו' וכד צלותא סלקא כדדועא ימינא או כשמאלא דאנון שחרית ומנהה מה כתיב
 (שה"ש ג') ששאלו תחת ל-אשי ויפנו החבקני, צלותא דערבית איהי מטה ובגינה אתמר כיעקב וישחחו ישראל על ראש
 המטה דאיהי כבי תרעא [מירעא חגריא] בגלותא דאיהי לילה כמעט שעברתי מהם וגו', וכד צלותין סלקין כדכא יאות
 כד זא נפיק ואמר שאו שערים בוי ואמרינן מי זה מלך הכבוד פטררא דאימא דאיהי מי, ואח"כ ה' עונו יגבר מסטרא
 דשכינתא חחאה, מי הוא זה מלך הכבוד ר'י צבאית הוא מלך הכבוד סלה. פטררא דעמידא דאמצעיותא וצדיק, ואח"כ כתב בתק"ח מ"ש בותר
 כאן אות קפ"ד וקט"ה וממשיך: • ובכות תפילין דרישא ודאו כל עמי הארץ כי שם ה' וגו', ה' שם [תגריא שם ה'] הא
 אוקמוה דאיהי תפילין דרישא, ומיר דחויין שם ה' על רישיה דצלותא [בצלותא, חגריא] דאיהי אדנ"ה, הוייה תפילין
 עליה, מיר בלהו דחלין ומודועין מצלותא ומנהגן נפלין ומנהגן כרחין הה"ד יפול מצדך אלף, ובאן מתחיל אות קצ"ה,
 • ג"א לית • ועלה. • ג"א דאיהו. • ג"א (בתק"ח) ואע"ג דבאתר אחרא אוקמוה, הכא אתריה, וצלותא איהי שכינתא,
 וחקייה אורייתא, ואתמר בה (משלי כ"ח) מסיר אונן משמוע תורה וגו', והא אוקמוה מארי מחניתין בגין דצלותא וצ"ה.

מאמר

המולם

תפלה לעני

בשער פירושו בשער המלך. דהיינו שער ההיכל.
 פירוש, כי עיקר אחיות הקליפות הוא בשער,
 שז"א בחי'ג כנ"ל וע"כ אם ממשיך המוחין
 דמדה ומשקל, כנ"ל, אז נאמר עליו יפול מצדך
 אלף ורובה מימינך אליו לא יגשו, דהיינו שכל
 הקליפות והמקטרוגים בורחים ומסתלקים מעל
 שערי התפלה ואז התפלה מתקבלת. וצדיק שהוא
 הממשיך המוחין, נבחן כמו שהוא לוחם עם
 הקליפות ומבריחם מעל שער המלך, וע"כ רומז
 עליו הכתיב לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער.
 בגין דצלותא איהי מצוה ודא שכינתא,
 ואורייתא דא קב"ה, לא צריך
 הפסקה בינייהו: משום שהתפלה היא מצוה,
 והיא השכינה, דהיינו הנוקבא דז"א, ותורה שהוא
 הקב"ה דהיינו ז"א, אסור שתהיה הפסקה ביניהם.
 דהיינו שצריכים להבריח הקליפות המפסיקים בין
 קב"ה ושכינתיה, בסו"ה ונרגן מפריד אלף. וזה
 נעשה ע"י המשכת המוחין במדה ומחילת כנ"ל.

אלפי עלמין, הוא מטעם המובא בתקוני הוהר
 (בהקדמה דף ד' ע"א) ומסטרא דצדיק ח"י עלמין
 הוא כליל י"ח רבוא מרכבות, עש"ה, ואין להארין.
 וכמה נטורי תרעין אית להיכלין,
 דמקבלין צלותין, וכל צלותא לא
 תעול אלא במדה במשקל: וכמה שומרי שערי
 נמצאים אל ההיכלות, שהם מקבלים התפלה, וכל תפלה אינה
 נכנסת אלא במדה ומש"ל. מדה ה"ס ו"ק דהיינו אור
 חסדים בשלפות. משקל, ה"ס ג"ר, להיותם נמשכים
 בסוד שקל הקודש. ואומר שאין התפלה מתקבלת,
 אלא על ידי המשכת מוחין כו"ק וג"ר. ואם אין
 המדה והמשקל בכל השלימות אין התפלה
 מקובלת.

קצה) ולית מאן דקאים קמי תרעא
 דצלותא, ועליה אתמר לא
 יבושו וגו' דאיהי תרעא דמלכא: ואין
 כ"י שיעמוד לפני שער התפלה, למנוע אותה מלהתקבל,
 ועליו נאמר, לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער.
 (דפ"י דף כ"ד ע"א)

ודא שכינתא, ואורייתא דא קביה, לא צריך הפסקה בינייהו. וצריך לסלקא * תורה ומצוה * ברחימו ודח לו.

קצו) דכל פקודין דעשה ולא תעשה, כלהו תליין * מן שם הוי"ה: * כמה דאוקימנא רזא דא, כשמי עם י"ה שס"ה מצות לא תעשה, וזה זכרי עם ו"ה רמ"ח מצות עשה, והא הכא * שס"ה ורמ"ח, ואנו רמ"ח תיבין ג' * בקיש, ואתיהבו * מרחימו ודחילו דאת ה', ובגין דא * תקינו הבוחר בעמו

מטורת הזהר

(א) תורה ומצוה ברחילו ורחימו, (יראה אהבה תורה ומצוה) ח"א רסה. ח"ג קכ"ו קכ"ו. ת"ז חקי כ"ט ע"ג. (ב) שמי עם י"ה—זכרי עם ו"ה, ח"א רנג. ח"ג ק"י רכ"ו. רכ"ה רע"ג רע"ה ת"ז בהקדמה ה' יא. חקי כ"י ית. חקי יוד כ"ו. חקי כ"ב סד. חקי כ"ט ע"ג. חקי נ"ה סח. סט. חקי ס"ט קז. תקיח צ"ט טב שכו שלב ק"ג טג שב. ק"ח סד שכ. ג) בקיש, ע"י לעיל דף ע"ז ציון ד' ושי"ג. חלופי גרסאות: * נ"א אורייתא, ונ"א ואורייתא וקביה וליג דא (תק"ח). * נ"א ברחילו ורחימו (תק"ח). * נ"א משם (תק"ח). * נ"א ורזה דמלה זה שמי לעולם שמי עם י"ה שס"ה, וזכרי עם י"ה רמ"ח ורמ"ח תיבין אנן בקיש ואתייהבו מרחימו דאהבה ובגין תקינו הבוחר וכו' (תק"ח). * נ"א רמ"ח ושס"ה. * נ"א דקיש. * נ"א מרחימו מאת י"ה. * נ"א כד תקינו.

חפלה לעני

הסולם

מאמר

וזה אמרו כאן, וצריך לסלקא תורה ומצוה בדחילו ורחימו, שצריכים להעלות ה"א הנק' תורה, ואת הנוקבא הנקראת מצוה, ביראה ואהבה, דהיינו עד לאויא עליו, שהיראה קדמה לאהבה, שאז דכל פקודין דעשה ור"ת כולהו תליין מן שם הוי"ה כמה דאוקימנא רזא דא, שמי עם י"ה וכו' שאז נכללים המצות עשה ולי"ת בשם הוי"ה, כנו שפרשו סוד הכתוב זה שמי לעלם וזה זכרי לדר ודרי, אשר שמיי עם י"ה ה"ס שס"ה ל"ת, וזכרי עם ו"ה ה"ס רמ"ח מצות עשה. ונמצאות שס"ה ל"ת, שה"ס יראה, מרומות בגי' ביה. ורמ"ח מ"ע, שה"ס אהבה, מרומות בוי"ק שה"ס ו"ה. אבל אם אינם מצלים את הזיוו עד או"א, אלא עד ישסו"ת בלבד, שה"ס א' ה' הרי שס"ה לא תעשה עורם אינם כלולים גזון. להיותם למעלה באויא עליו, והוא אינו כולל רק רמ"ח מצות עשה בלבד. ויש והא הכא שס"ה ורמ"ח, כשעלו לאויא, יש להם כל התרי"ג שס"ה מאויא עליו, ורמ"ח מיסו"ת.

קצו) ואנון רמ"ח תיבין דקדיאת שמע, ואתיהבו מרחימו ודחילו

דאת ה', ובקיש יש רמ"ח תיבות, וניתנו מאהבה ויראה שבאות ה' דשם הוי"ה. כלימד שבקיש אנו ממשיכים רק מוחין דו"ק, שהם רק משסו"ת, שה"ס ה' דהוי"ה, שבהם אהבה קודמת ליראה. וע"כ יש שם רק רמ"ח תיבין

נגר

וצריך לסלקא תורה ומצוה בדחילו ורחימו דכל פקודין דעשה ולא

תעשה, כלהו תליין משם הוי"ה: וצריכים לחלפות התורה והמצוה, על ידי יראה ואהבה, כי כל מצות עשה, ומצות לא תעשה, תלוים כולם בשם הוי"ה. כמה דאוקימנא רזא דא, שמי עם י"ה שס"ה מצות לא תעשה, וזה זכרי עם ו"ה רמ"ח מצות עשה, והא הכא שס"ה ורמ"ח. כמו שביארו את סוד הזה, אשר, מספר אותיות שמי, שהם ש"ג, עם מספר אותיות י"ה שהם ט"ז עולים ביחד בני' שס"ה, שהם שס"ה מל"ת, ומספר זכריי שהיא רל"ז עם מספר ו"ה שהוא י"א עולים ביחד רמ"ח, שהם רמ"ח מצות עשה. והרי יש כאן, בשם הוי"ה, שס"ה ורמ"ח, דהיינו שס"ה ביה ורמ"ח בוי"ה, הרי שתרי"ג המצות כולן תלויות בשם הוי"ה.

ביאור הדברים כי או"א עליו, שה"ס ה"י דשם הוי"ה, וג"ר רבינה, ה"ס יראה, וישסו"ת שה"ס ה' דהוי"ה, וזת רבינה ה"ס אהבה. (כנ"ל בהקדמת הזהר דף קצ"ח אות ב' עש"ה, כי אין להאריך) ולפיכך בעת שהמוחין דזיון באים רק מיסו"ת, שה"ס ה' דהוי"ה, נבחנים שאהבה קדמה ליראה, וכשהם באים גם מאויא עליו, שה"ס י' דהוי"ה, נבחנים שהיראה קדמה לאהבה, כי ה"י הוא יראה והה"י הוא אהבה. והרי היראה קדמה אל הא-בה. וע"י היטב לעיל בהקדמת הזהר דף קנ"ד דהיודע, בכל ההמשך. (דמ"ז דף כ"ד ע"א)

ישראל באהבה. ואנון כלילן באברהם דאתמר ביה * זרע אברהם אוהבי. *
קצו) ישראל * דסליק ביוד הא ואו הא. ורזא דמלה ישראל עלה במחשבה

מסירת הזהר

א) זרע אברהם אוהבי, (ישעיה מא) ח"א עו. פה. ח"ג רסב: ז"ח ל"ב טא שמ. ק"ה סד שכד.
חלופי גרסאות * דפריי עיין בסוף הספר מה שחסר כאן. ובתק"ח כזב כאן לפני אות קצו תפילין אנון עז דאתיהיבו
מיראה דאיהי לשמאלא ודא פחד יצחק, דתמן כל מקטרגין סלקין למתבע כל דינין. ובג"ד ובזרוע
עוון דא תפילין, י"ה ביראה, ו"ה באהבה, הה"ד אהבו את ד' כל חסידיו, תפארת [נ"א ח"ה] הוי"ה כליל כלא, ובג"ד
אתמר ביעקב (בראשית כ"ח) והנה הוי"ה נצב עליו דאיהו עמודא דאמצעיתא, לבתר דאתקרי [נ"א דא: קם] יש"אל וכו'
ובגה"ל כתב, כאן חסר, ומביא ההשלמה שכתב בתק"ח שמוכא להלן בחלופי גרסאות אחרי אות קצו. * נ"א סליק.

מאמר

הסולם

חפלה לעני

יצחק שכל המקטרגים וכל הדינים שבעולם אין
להם אחיזה דק בקו שמאל בלבד. ונמצא
שאברהם ה"ס ו"ה יצחק ה"ס י"ה אבל תפארת
הויה כליל כלא, שהוא קו אמצעי כולל ב'
הקוין את אברהם שהוא ו"ה, ואת יצחק שהוא
י"ה. ולפיכך נאמר ביעקב והנה ה' נצב עליו, ולא
נאמר כן באברהם ויצחק, שהוא משום שיעקב
הוא בחינת ת"ת הכולל הכל להיותו עמוד האמצעי.
ובעת שנקרא בשם יעקב, הוא כולל מדת
אברהם שהוא ו"ה ורמ"ח מצות עשה, לבתר
דאתקרי ישראל סליק ביוד הא ואו הא,
ואח כ שנקרא בשם ישראל, יורה שעלה והלביש
גם את י"ה, וכולל כל השם הויה, ג"ר וויק,
שאז נבחן השם הי"ה, שהיא במלוי אלפין. כי
אלמלא נתמלא באלפין לא היה יכול ישראל
להלביש את י"ה וביאור ד' מילואים הנוהגים בד'
איתיות הויה, חמצא בספרי תלמוד ע"ס שיעור ו'
דף תי"ג עש"ה ותבין זה. (ועי' לעיל דף ז'
ד"ה וכבר.

ולא יקשה לך מה שאומר כאן בהיפך
מכלל המקומות, שהרי קו ימין, אומר בכ"מ,
שנמשך מנקודת חולם ומסיד מ"י דאלק"ט שהיא
ג"ר, וקו שמאל נמשך מנקודת השרק ומסוד
אתון אל ה דא"ק"ס. שהוא ו"ק. (כ"ל דף מ"ט ד"ה
יהי ובכ"מ). וכאן אומר שקו ימין שהוא אברהם
הוא ו"ק דהיינו ו"ה דהו"ה. וקו שמאל שהוא
יצחק הוא ג"ר וי"ה דהויה. והענין הוא שיש הפרש
גדול בין מציאות המיחין במקומם, אל המשכתם
ע"י העסק במצית. כי כאן, כל המדובר הוא
רק מהעסק בתרי"ג המצות להמשיך מוחין שלימים
לזוין ג"ר וויק, ואומר, שע"י העסק ברמ"ח מ"ע
אני ממשיכים אהבת חסד מקו ימין שהוא מדת
אברהם, שיש להם מעלה שאין שום דינים
נאחזים

נגד רמ"ח מ"ע בלבד, שה"ס אהבה ושס"ה ל"ת
אינם מאירים בהם, כי הם באות י' כנ"ל,
ובגין דא תקינו הבוחר בעמו ישראל
באהבה ומשום זה תיקנו לברך קודם ק"ש
הבוחר בעמו וכו' להורות שאנו ממשיכים בק"ש
רק בחינת האהבה בלבד, שה"ס רמ"ח מ"ע,
ואנון כלילן באברהם, דאתמר ביה,
זרע אברהם אוהבי, ואלו רמ"ח מצות עשה
כוללות באברהם, כי אברהם בגי' רמ"ח, ואברהם
הוא בחי' אהבה, שנאמר בו זרע אברהם אוהבי.
קצו) ישראל דסליק ביוד הא ואו הא:
(זה הוא אמצע ענין, כי חסר כאן

איזה שורות ותמצא אותן בתקונים חדשים דף
ק"ח סדר ד' שורה כ"ד וז"ל אחר זרע אברהם
אורבי) תפילין אינון עז דאתיהיבו מיראה
דאיהו לשמאלא, ודא פחד יצחק, דתמן
כל מקטרגין סלקין, למתבע כל דינין,
ובג"ד ובזרוע עוון דא תפילין, י"ה
ביראה, ו"ה באהבה, הה"ד אהבו את
ה' כל חסידיו. תפארת הויה כליל כלא,
ובג"ד אתמר ביעקב, והנה הוי"ה נצב
עליו, דאיהו עמודא דאמצעיתא. לבתר
דאתקרי ישראל, סליק ביוד הא ואו הא.
תפילין נקראים עו, כי נתנו מיראה שהוא לשמאל, וזה הוא
השם פחד יצחק, כי כל המקטרגים עולים שם לחבוע
כל הדינים שבעולמות, ומשום זה אמרו שהכתוב ובזרוע עוון,
קאי על תפילין, כי י"ה הוא בחינת יראה, ו"ה הוא בחינת
אהבה, וי"ש אהבו את ה' כל חסידיו, שפרוש, הגשכת
מוחין דו"ק שהם ו"ה. דהיינו כמ"ש לעיל בק"ש,
שה"ס אהבה, וה"ס רמ"ח מצות עשה שבו"ה,
וכן אברהם ה"ס רמ"ח שבו"ה. אבל תפילין ה"ס
מוחין דג"ר והיא בחינת שס"ה ל"ת שנייה,
דהיינו יראה ב"ה, וה"ס קו שמאל הנק' פחד
(דפריי דף כ"ד ע"א)

להבראות. מחשבה חשיב מיה יוביה תשכח שמא קדישא: ובגין יעקב דאיהו ישראל, אתמר * ויברא אלקים את האדם בצלמו, בדיוקנא דמאריה.¹
קצח) ב בני חיי ומזוני מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאיהו בני בכורי

מסורת הוהר

א ויברא-האדם בצלמו, עיי לעיל דף יוד ציון ב. ב בני חיי ומזוני, ח"א מנו סטו. קנה קמא. רזו רנב. רנוו ח"ב נ. רנבו ח"ג כה: רטנו ת"ז בהקדמה סו: חק כ"ב סזו חקי ני מו: חקי ס"ט צט. קא חקי ע' קכו. ז"ח יתרו לו סג שיר. ג בני בכרי ישראל, (שמות ד) ח"א צה: קדה קנה: ריב. ריט רכג. רלג: רסה. ח"ב מנו מה, עט. סד. פה: סז: קכ: קצו. ח"ג ער. קיא קמט. קמה קמא: רג. רלה. רעז, רצא. ת"ז חקי כ"ד סטו חקי ל"א עזו: ז"ח יתרו ל"ז טג שג. רוח ס"ד טג שכט. תקי"ח קיו טד שמה.

חלוסי גרסאות: ג ניא להבראות, וניא לבראת. ג ניא ותשכח ביה וכו' (תקיח). ג ניא ובגינית דיעקב (תקיח).
ד בהק"ה משלים: ודאי דכד צלוחא דיליה סלקא לעילא, אכרוז נטיק מרקייען, ויימא הבו יקרא לדיוקנא דמאריה [ניא דמלכא] ולית הרעא דקאים קמי האי צלוחא הי שפתי תסתח לאמקא מוונא לבנין כדשינ דבהא [דבהאי אהיל] היכלא חמן מוונא. ומתחיל מיש כאן אות קצ"ח כ ניא מזוני בני חיי. ו ניא ואיתו.

חפלה לעני

הסולם

כאמר

של הוי"ה במילוי אלפין, הוא מה שאמרו ישראל עלה במחשבה להבראות, אשר מחשבה הוא נוטרקין חשיב מ"ה, שבחשבון מ"ה, דהיינו הויה במלוי אלפין, נמצא בו שם הקדוש. פירושו, הבינה נקראת מחשבה ועליה אמרו ישראל, שהיא זא במיחין דגדלות, כניל כריכור הסמוך, עלה במחשבה, שהוא הבינה להבראות, לקבל המיחין שלו. ולמה נקרא הבינה בשם מחשבה, הוא להיותה נוטרקין חשב מ"ה, הרומז לחשבון הויה במילוי אלפין שהוא בגי' מ"ה. שמילוי אלפין יורה על התיקונים שנתקנו לזוין בסוד צמצים ב' (כצ"ש בתע"ס שיעור י' דף תייג ע"ה) שעל ידיהם יכול הוא לעלות לבינה לקבל את המוחין שלה, וזולתם לא היה יכול לעלות שמה. (כניל דף ז' ד"ה וכו'). ומשום זה קבלה הבינה את השם. מחשבה.

ובגין יעקב דאיהו ישראל אתמר ויברא אלקים את האדם בצלמו,

בדיוקנא דמאריה ובשביל יעקב, שחזא נקרא ישראל בגדלות, נאמר בו ויברא אלקים וגו'. כי אחר שהז"א קבל המוחין דגדלות בסוד השם ישראל, שהם מכונים צלים (כניל בהקדמת הוהר דף קפ"א ד"ה דח"ב) נאמר בו ויברא וגו'. כי להיותו קו אמצעי מושפעים ממנו המוחין לנשמות התחתונים, כי מן הקציות ימין ושמאל, שהם אברהם ויצחק לא יוכל לקבל כניל בסמוך ע"ה.

קצח) בני חיי ומזוני מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו בני בכורי ישראל ואיהו עץ החיים ואיהו אילנא

דמזון

נאחזים בהם, וע"כ יכולים אנו להמשיכם גם בטרם שנשלמנו בשס"ה ל"ת. ומיחין דחסדים הללו, אע"פ שמכחינת מציאותם בהכינה נמצאים החסדים שהם בחינת ג"ר דבינה, מ"מ כשנשכחים למטה לנשמת הצדיקים, שכל שלמותן תלויה בהארץ החכמה, נחשבים המוחין הללו דחסדים בערם רק לבחינת ו"ק. דהיינו ו"ה דהו"ה, ועודם מחוסרי ראש, דהיינו שחסר להן י"ה דהויה אלא על ידי העסק בשמירה גדולה בשס"ה ל"ת, או ממשיכים הארץ החכמה מקו שמאל שה"ס פחד יצחק. הנמשך מנקודת השורק, הנמשך לג"ר ולס"ד י"ה דהויה, ומוחין הללו ה"ס תפילין הנקראים ע"ז, שעליהם נאמר מגדול ע"ז שם הוי"ה, וכן נאמר עליהם, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. וז"ס ובזרוע עוזו דא תפילין. והנה עתה נשלמי הכוחין בשביל הנשמות בהארץ החכמה שה"ס ג"ר, ועכ"ז לא יוכלו הנשמות לקבל המוחין הללו, כל עוד שהם בימין ושמאל, כי אין התחתונים מקבלים אלא רק מקו אמצעי, שה"ס ת"ת, וה"ס יעקב בעת שאין לו רק מיחין דו"ק, וה"ס ישראל בעת שמש"ג גם הג"ר. ואז נמשכו המיחין ממנו לנשמות הצדיקים. וז"ס שנאמר רק על יעקב והנה ה' נצב עליו, ולא על אברהם ויצחק.

ורזא דמלה, ישראל עדה במחשבה להבראות, מחשבה חשב"מ"ה, ותשכח ביה שמא קדישא, וסוד הרבה, דהיינו

(דפו"י דף כ"ד ע"א)

ישראל. ואיהו עץ החיים, ואיהו אילנא * י דמוזן לכלא י ביה. י ובגין דא אנון
ישראל מוזנא דיליה, ב ס צלותא י דחשיבא י לקרבנא.
קצט) ה ובגלותא י אתמר י הבה לי בנימ, ו ואם אין מתה אנכי, ושכינתא

מסורת הזהר

א) דמוזן לכלא ביה, (דניאל ד) ח"ג רצא. רצו. ב) צלותא, עיי לעיל דף קסה ציון ג' ושי"ג ג) דחשיבא
לקרבנא, ח"א קלב. ח"ג כה, רכז. רמא ת"ז חקי כ"ו סב, ד) קרבנא, ח"א ו מה: נהו סה. סה. ע, סט: קיד.
קלה: קסה קעו: קצא. רה רמא רמד. רמו. רמה. ח"ב כו לג. לר. להו מא. נו. סו. קה. קכב. קמא. קמג. קסב. קסג
קסה קסה. קסו. ריב. רכז. רלזו. רמב. רמד. רסב. ח"ג ח. ו. תג. טו. יא. יו. יח. כה. כז. לבג. לה. מד. סב. סג. עה
סו. צ. צא. צב. צו. צח. קא. קב. קג. קי. קמט. קנב. ריא. רכז: רלה. רלה. רמה. רמב. רמד. רמה. רמו. רמח: רנא. רנדו
רנה. רנו. רנה. רנט. רעא: רצה. ה) גלוחא, ח"א קיו. קיט. יבת. רכה. רמה. רמה. ח"ב ה יח. ח"ג יג: נג קיח.
ת"ז חקי א"י. חקי ז' כד. חקי ו' כא. חקי ב"א מה. חקי כ"ב סו לעיל דף קס"ח ציון ג' ושי"ג. ו) הבה לי בנימ,
(ב-אשית ל) ח"א רנג.

חלופי גרסאות: א ב"א החיים ונסיק מחיים רלעילא (חק"ח). ב ב"א דמוזן. ג ב"א ביה חלייא במולא קדישא סבא
דסבין (חק"ח). ד ב"א ובגין דשכינה [רשכינחא] אנון ישראל [לחמא]. חיים רילה אורייתא מוזנא
דילה צלותא (חק"ח). ס ב"א ליג צלותא. ו ב"א דחשיבה. ז ב"א אתמר לגבי ישראל (חק"ח). ח ב"א ליג ואם אין
מתה אנכי (חק"ח).

מאמר

הסוד

תפלה לעני

דמוזן לכלא ביה, כי בנימ חיים ומוזנות
נמשכים לתחתונים רק מצד עמוד האמצעי שהוא
נקרא בני בכורי ישראל, והוא נק' עץ החיים
וכן מכנהו הכתוב (דניאל ד' ט') בשם אילנא
דמוזן דכולא ביה. ובגין דא אינון ישראל
מוזנא דיליה, צלותא דחשיבא לקרבנא,
(יש כאן חסידים ובלבול דברים וצ"ל) ובגין דשכינה
אינון ישראל לתתא חיים דילה. אוריית'
מוזנא דיקה. צלותא דחשיבא לקרבנא,
ובגלותא אתמר הבה לי בנימ, ובשביל השכינה,
שהיא רק בתחתונים, נחשבים ישראל למטה לחיים
שלה, של השכינה. והתורה נחשבה למוזנות שלה. והתפלה,
הנחשבת לקרבן, דהיינו המקרבה את השכינה לזוג
עם ז'א נאמר עליה בגלות, שאומרת אל ז'א בעלה
הבה לי בנימ. פירוש, שהולך ומבאר ענין בני
חיי ומזוני, שעמודא דאמצעיתא, שהוא ישראל,
משפיע אל השכינה. בשביל התחתונים, ואומר
שהשפעות החיים אל השכינה. ה"ס בני ישראל
התחתונים הממשיכים חיהם מהשכינה, והשפעת
סידות התורה בשביל התחתונים נחשב למזונות
השכינה, והתפלה, שה"ס זווגה עם הז'א,
ממשת בנימ שה"ס נשמת בשביל התחתונים

שעליה אומר הכתוב תכה לי בנימ.
קצט) ושכינתא איהו קרבנא דקב"ה,
דמקבל לה בימינא ושמאלא
וגופא (ויחודא דיליה עמה בצדיק,
דאיהו אות תפילין ואות שבת ויו"ט).
והשכינה היא קרבן של הקב"ה בעת שמקבל
לה בימין ושמאל וגוף. והיחוד שלו עמה, הוא,
על ידי הצדיק, שהוא יסוד, הנקרא אות, והוא
אות תפילין ואות שבת ויו"ט פירוש, שמבאר
ב' בחינת זיוגים של הז'א עם השכינה לצורך
בני חיי ומזוני, הא' הוא להשפיע חיי ומזוני,
והוא ע"י ימין ושמאל וגוף. כלומר ע"י ג' הקוין
חגית, הב' הוא להולדת בנימ, שהם נשמות
התחתונים, שהוא רק ביחודו עמה ע"י יסוד
צדיק הנק' אות. וזווג הא' יורה בעת שחסר
לז'א נה"י חדשים דגדלות, שע"כ נבחן לזווג
מחגית בלבד, ואז אינו יכול להשפיע נשמות
אלא רק חיי ומזוני, וזיוג הב' יורה בעת
השגתו נה"י חדשים דגדלות, שאז הזווג ע"י
נה"י שעקרו הוא יסוד, וראוי להוליד בנימ.
דהיינו השפעות נשמות.

איהי א קרבנא ב דקביה ימניה בימינא ושמאלא וגופא. יוכד ז סלקא לגביה צריך לאכללא עמיה כל י עשר ספירן דלית קדושה י פחות מעשרה דאיהו קדושה דיליה יובגין דא כד י בר נש בעי לסלקא י צלותיה בכל י תנועיה י אי חיויא בעי לקטרגא לצלותא צריך למעבד ליה ב י קירטא ורזא דמלה י זרקא מקף שופר הולך סגולתא.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) שכינתא—קרבנא דקביה ת"ז חקי כ"א טה. ב) פחות מעשרה ח"ב קטו קלא רג. רסב ח"ג קכו. ת"ז בחקמה ש. חקי יוד כה. חקי י"ב כו. חקי י"ט מאו חקי כ"א נה. חקי ל"ט עט: חקי ע"י קלב. ג) קירטא ח"ג קצא. רעב. ת"ז בחקמה יא. חקי י"ט מאו חקי ב"א מגי מד. מה. טא. סב. תק"ח צ"ח טג שלב. צ"ט טד שגב. קי טא שיו. קי"א טב שלו. שלג. טג שא. שלה. ד) זרקא מקפה שיפר, ח"ב קנה. ת"ז בחקמה יא. חקי כ"א מה. טא. טב: חקי ב"ו טטו. תק"ח צ"ז טג שטו. צ"ח טא שכו ק"ט טא של.

חלוסי גרסאות: א ג"א לקב"ה. ב ג"א דמקבל לה בימינא וכו' וליג מניה (תק"ח). ג בוהר ד"ו ואהיל כתבו כאן חסר. ובתק"ח כתב ויתורא דיליה עמה בצדיק דאיהו ארת תמלין ואות שבת [ג"א ושבת] ויו"ט. ואית למשאל למה מצלאין [מצלאין] לקב"ה בכמה דרגין. זומנין מצלין ליה בספירה ידיעה [ידיעה] ובמדה ידיעה [ידיעה] לומנין צלותא לימינא דהא הוא דאמר [דאחמ"ר] הרוצה להעשיר יצאין [לומנין] דאבא ואמא לימינא ושמאלא אינון. לומנין לעמ דא דאמצעייתא לומנין בצדיק כל צלותא סלקא דרגא ידיעה [ידיעה] אלא ודאי הו"ה איהי בכל ספירה וספירה. וצלותא איהי שכינתא. בומנא דבעי לרחמא על עלמא סליקת בימינא. ובזוטנא דבעי למעבד דינא בעלמא סליקא לשמאלא [סליקת בשמאלא] וכלא לגבי הו"ה דאיהו בכל אחר ובגין דא זאת הורח העולה [ויקרא ד] ה' [ג"א ל"ג ה'] עולה לה' ורא צלותא דאיהו שכינתא. קרבן לה' [תק"ח]. ובג"א מוסיף ודא צלותא דאיהו קרבנא דיליה. וכד וכו'. ד ג"א סליקת. ה ג"א עמה. ו ג"א ליב עשר. ז ג"א מוסיף ברכה דיליה ייהורא [יחוד] דיליה [מק"ח]. ח ג"א בעי בר נש. ט ג"א לצלותא לעילא צריך [ג"א וצריך] לסלקא לה בכל תנועין. י ג"א תנועין. יא ג"א א"י. יב ג"א א"י.

סאטר

הסלים

תפלו לצני

וכד סלקא לגביה צריך לאכללא עמיה כל עשר ספירן דלית קדושה פחות מעשרה דאיהו קדושה דיליה (ברכה דיליה יחודא דיליה) וכשהתפלה שהיא חשכינה, עולה אל הוי"א, צריכים לכלול אותה עמו בכל עשר הספירות, כי אין קדושה פחות מעשרה, שהיא קדושה שלו, וברכה שלו ויחוד שלו. פירוש. כי ג' זויגין להנוקבא עם הוי"א א) זויג נה"י ונקרא יחוד. ב) זויג חג"ת ונקרא ברכה. ג) זויג חב"ד ונק' קדושה. וכשמתייחדת עמו בג' זויגים הללו היא מקבלת מכל הע"ס. חב"ד חג"ת נה"י דו"א. ודברים אלו הם תשובה על שאלה. ובדפיסי הזהר חסר כאן השא"ת. ותמצאנה בתק"ח דף ק"ט טור א' שורה ז'. ששואל שם למה אנו מתפללים להקב"ה בכמה מדרגות בכמה ספירות, ועל זה משיב שצריכין ליחד השכינה בג' מיני זויגים כדי שתקבל מכל ספירה וספירה מעשר ספירות דז"א, וסו"י דף כ"ד ע"א

ובכדי להבין היטב ענין ג' מיני זויגים הללו, נסמך ררוש הקירטא מר"ש וז"ש ובגין דא, כד בר נש בעי לסלקא צלותא (לעילא, צריך לסלקא לה) בכך תנועין: וע"כ כשהאדם רוצה להעלות התפלה למעלה, צריך להעלותה בכל ההנועות, דהיינו התנועות דטעמים ונקודות כי האיותות, ה"ס סוסיס, והנקודות, ה"ס פרשים רוכבים עליהן, והטעמים, ה"ס כלי מלחמה. כמ"ש בתק"ח להלן, שהיא כדי לייחדה בג' זויגים הנ"ל עש"ה. אם הו"א בעי לקטרגא לצלותא צריך למעבד ליה קירטא, ורזא דמלה זרקא מקף שופר הולך סגולתא, אם הנחש רוצה לקטרג על התפלה, צריכים לעשות כנגדו זריקת קירטא שפירושו אבן הקלע, וסוד הדבר זרקא מקף שופר הולך סגולתא. כמ"ש לפנינו במאמר ר"ש.

ר) פתח רבי שמעון ואמר, עלאין שמעו, תתאין אתכנשו, אלין מארי מתיבתא דלעילא ותתא. אליהו באומאה עלך, טול רשו ונחית הכא, דהא קרבא סגיאה יאזדמן. יחנוך ממנא נחית הכא, אנת, וכל מארי מתיבתא דתחות ידך, דלא ליקרא די לי י' עבידנא, אלא ליקרא דשכינחא:

רא) פתח פ' כמלקדמין, ואמר, זרקא, ודאי י' במיתך לסלקא צלותא י' לההוא אהר ידיע, פ' כמה פ' דההוא אבנא דקירטא, דאזדריקת לאתר ידיע, הכי צריך

חלופי גרסאות: א ג'א מ'סיף רשו, מ'קב"ה. ב ג'א אודמנת לך. ג ג'א מוסיף חנוך, מ'טטרוין [ונד'ו ס'י מ'טטרוין]. ו ליג טמנא. ד ג'א עבידנת. ה ג'א כמלקדמין, וניא ליג כמלקדמין. ו ג'א בה צריך וליג במיתך. ז ג'א בח לעילא צריך ודאי לטלקא. ח ג'א לההיא. ט ג'א ליג כמה. ט ג'א דחאי. י ג'א אודריקת.

חקירטא

הסולם

סאמר

מאמר הקירטא

ידיע פתח ריש כמחילה, לבאר זרקא מקף שיפר וכו', ואמר, זרקא, בסוד טעם הזה הנקרא זרקא, צריכים בודאי להעלות החפלה לאותו מקום הידוע. כמה דההוא אבנא דקירטא דאזדריקת לאתר ידיע, הכי צריך לסלקא מחשבתי בצלותא, בההיא תגא, [דאיהי] אבן מוכללת ומעוטרת, כמו אבן הקלע המוקלעת למטרה ידועה, ונוהרים שלא יחטאו את המטרה, כן צריך להעלות מחשבתו ולכוין בתפלה, בכתר ההוא, שהוא אבן מוכללת ומעוטרת. פירוש, כתר תרגומו כלילא, וכן עטרה היא כזו. אמנם הוא רומז בזה לב' עליות של הנוקבא דז'א הנקראת אכן: עליה א' לקומה שוה עד הכתר דז'א, ומבחינה זו מכנה אותה אבן מוכללת. עליה ב' עד א"ס ב"ה, והיא מקבלת בזה, מדת עטרה בראש צדיק, ונעשית מוכשרת לקבל הפוחין דפב"ם, ומבחינה זו מכנה אותה אבן מעוטרת, וצריכים לכוין בב' כונות אלו, שהם מרומזים בהטעם הנקרא זרקא. כמ"ש לפנינו, דאתמר בה כל הזוקף זויף בשם, דצריך לסלקא לה [לאתר דאתנטילת], שאמרו בה, בבנוקבא, כל הזוקף זוקף בשם, שפירוש, שצריכים להעלות את הנוקבא, אל אותו המקום, שממש לוקחה.

ר) פתח ר"ש ואמר: עלאין שמעו תתאין אתכנשו, אלין מארי מתיבתא,

דלעילא ותתא, פתח ר"ש ואמר: האינו העליונים, והתאספו התחתונים, בעלי הישיבה של מעלה, ושל מטה. אליהו, באומאה עלך, טול רשו מקב"ה ונחית הכא, דהא קרבא סגיאה אזדמנת לך, אליהו, אני משביע אותך, קבל רשות מהקב"ה, ורד כאן. כי מלחמה גדולה נודמנה לך. חנוך מטטרוין, נחית הכא, אנת וכל מארי מתיבתא דתחות ידך, חנוך מטטרוין, רד כאן אתה וכל בעלי הישיבה שתחת ידך, דלא ליקרא די לי עבידנא, אלא ליקרא דשכינחא. כי לא לכבודי עשיתי זאת, אלא לכבוד השכינה.

פירוש, כי אלו הצדיקים בעלי הזהר ומכ"ש רשב"י, היו מחשבתם ודיבורם בבחינת מעשה ממש, כלומר, שכפי תכונת החידושי תורה שגילו, כן נתתקנו ונסתדרו אחריהם תכף מדרגות העליונות בפועל ממש. שז'ס צדיקים בונים עולמות, והיינו בחידושי תורה שלחם, וכיון שרשב"י הכין עצמו כאן. להלחם עם הנחש הקדמוני ולהכניעו, ע"י יחוד הקירטא, ולפתוח פתח בעביל באי עולם שידעו גם הם איך להכניע את הנחש. ונודע שאין אדם יכול לתקן במקום שאינו שם, והיה ר"ש צריך להמצא בעת ההוא במקום מציאותו של הנחש, בכדי שיוכל להכניעו, ובכדי להיות בטיח שלא יסתכן בהיותו במקום השפל הזה, לכן ביקש סיוע מאליהו ומטטרוין וממתיבתא עלאה ותתאה.

רא) פתח כמלקדמין ואמר, זרקא, ודאי [בה צריך] לסלקא צלותא דההוא אתר

(דס"י דף כ"ד ע"א)

פירוש, כי מתחילה היתה הנוקבא עם הז"א בקימה שוה, והיתה קומתה עד כתר של הז"א, והיו שניהם משתמשים בכתר אחד. בסו"ח ויעש האלקים את שני הכאורות הגדולים. (כגיל דף ק"ז ד"ה כנוונא ע"ש) וה"ס דו פרצופין. ואח"כ נתמעטה ה'לכנה שה"ס הנוקבא, בקטרוגה, אין ב' מלכים משתמשים בכתר אחד, ואז חזרה לבחינת

לסלקא ^ב מחשכתייה ^ג בצלותיה ^ד בההיא תגא ^ה אבן מוכללת ומעוטרת, דאתמר בה * כל הזוקף זוקף בשם, דצריך לסלקא לה ^ו תמן. ^ז (רב) ובההוא אתר דסליק לה לגבי בעלה, אפילו ^ח נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, אע"ג דאתמר ^ט ביה ^י ואתה תשופנו עקב, ההיא אבן, דאיהי ^{יא}

מסורת הזהר

(א) כל הזוקף זוקף בשם - כירע בכרוך, ח"א קבו: ח"ב קב: ח"ג רכט. רמב. רננ. ת"ז בהקדמה ה. חק' י"ח לג. לה. לה. לז. חק' כ"א מה חק' כ"ב מה: סה. חק' ס"ט קא. חק' ע' קב. קבג. קלה תקיח קטיו סא שטו שלב שט. (ב) נחש כרוך - לא יפסיק, ח"ג שד. ת"ז חק' י"ח לו. חק' כ"א סב. נב. חק' ע' קל. ג) ואתה תשופנו עקב (בראשית ג) ח"א קב. ח"ב קיא. קב קסד. ח"ג עט. ת"ז חק' כ"ו עב.

חלופי גרסאות: א מחשכתייה. ונ"א מחשכתייה. ונ"א בצלותא. ונ"א בהאי. ד נ"א מוסיף. דאיהי אבן. ש נ"א ליג תמן ו נ"א מוסיף. לאתר דאתנטלת. ונ"א דאהבטלת. ז נ"א שעתא. ט נ"א בה.

חקירטא

המילם

מאסר

לבחינת נקידה תחת יסוד דז"א, ועלתה לעיבור לאי"א, ואי"א בנו אותה מחדש בעי"מ דפנים, שרסה"כ ויקח אחת מצלעותיו וגו' ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם וגו'. וז"ש דצריך לסלקא לה לאתרא דאתנטלת, כי אחר מיעוט הירח צריכים אנו לתקנה ע"י התפלה ותיקון הראשון הוא לחזור ולהעלותה לקימה שוה עם הז"א שיהיו שניהם משתמשים בכתר אחד. כמו שהיתה מטרם שלקחיה אר"א בעת מיעוט הירח, בסו"ה ויקח אחת מצלעותיו וגו', שעשאוה טפלה אל הז"א. (כנ"ל דף ק"ח ד"ה וככר).

וטעם הדברים. כי בכל יום ויום, בכונת התפלה, צריכים להמשיך מוחין ולבנות הנוקבא דז"א מחדש, בסוד מ"ש ז"ל. שבכל יום חוזרת להיות בתולה ואיש לא ידעה. וסדר הבנין הוא שצריכים להמשיך לה ב' מיני מוחין. שהם: עי"מ דאחור, ועי"מ דפנים, שמתחילה צריכים להמשיך לה ג' בחינות הנקראות עיבור יניקה מוחין בבחינת אחורים דז"א, עיבור, פירוש מוחין דנה"י. יניקה, פירוש מוחין דחג"ת מוחין. פירוש מוחין דג"ר, ובקומה שוה עד הכתר דז"א. כנ"ל. ואחר כך יש לכונן להמשיך לה ג' הבחינות עיבור יניקה מוחין דפנים, הבאים לה ע"י בנין אי"א וז"ש שצריכים להעלות הנוקבא אל אתר דאתנטילת, דהיינו להמשיך לה את עי"מ דאחורים דז"א. שאז מתגדלת סומתה עד הכתר, כמו שהיתה מטרם שלקחיה אר"א משם שה"ס כל הזוקף זוקף בשם. דהיינו שאין לה להמלכות זקפת קימה שתהיה שוה עם הז"א. (דמו"י דף כ"ד ע"א)

אלא כמוחין הללו דאחורי הז"א מטרם שנתמעטה. ואח"כ ממשיך לה בהתפלה עי"מ דפנים, כמו שממשיך הזהר לפנינו.

(רב) ובההוא אתר דסליק לה לגבי בעלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, ובמקום ההוא שמעלה אותה אל בעלה, דהיינו בקומה שוה לכתר של בעלה. כנ"ל, אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. אע"ג דאתמר בה ואתה תשופנו עקב: ההיא אבן דאיהי יוד דיעקב, דאתמר בה, משם רועה אבן ישראל, לא יפסיק [לסלקא לה] לההוא אתר דאתנטילת, אע"פ שנאמר בה ואתה תשופנו עקב. עכ"ז אבן ההיא הרמוזה ב"י דיעקב, כי יעקב נוסריקון י' עקב, שנאמר בה משם רועה אבן ישראל. הנה מכתו לא יפסיק מלהעלותה להמקום שממם לוקחה. כנ"ל. פירוש, ואע"פ שיש לו להנחש אחיזה בהניקבא בסו"ה ואתה תשופנו עקב שאמר ה' להנחש, שהסו"ה אשר חרפו עקבותיך ה' וגו' וכן עון עקבי נוסריקון עקב י', אמנם יעקב אבינו תיקן איתה שהעלה אותה למראשותיו בסו"ה ויקח מאבני המקום, דהיינו ה"י שהיתה בסף עקב וישם מראשותיו. מראש עקב, דהיינו להבינה, שהיא ראש ת"ת הנקרא יעקב. כי יעקב נוסריקון י' עקב, ועי"ז נמתקה. עד לבחינת נוקבא אל ישראל, שהוא נוסריקון לי ראש, ונאמר עליה משם רועה אבן ישראל. ומכ"י עליה הזו, נעשה בטיח שלא יפסיק מכת אחיזה הנחש. ויוכל להעלותה אל המקום שממם לוקחה דהיינו אל הכתר דז"א. כנ"ל.

דיעקב, דאתמר בה * משם רועה אבן ישראל, לא יפסיק, וצריך לסלקא יעד אין סוף, וכד נחית ליה אתמר ביה, כ כל הכורע, כורע בברוך, ודצריך לנחתא יעד אין תכלית, ולא יפסיק מניה, לא לעילא ולא לתתא.
 רג) לזמנין איהו בעלה ו' בצדיק, בשית פרקין דתרין שוקין, ינחת לגבה ב' בתרין שוקין. י' לזמנא איהו בעלה ו' ב' בתרין, שית פרקין דסליקת

מסורת הזהר

א) משם רועה אבן ישראל, (בראשית פ"ט) ח"א קמ"ו, רלא, ח"ג רמ, ת"ז חתי עי קטו ז"ח וצא כ"ח טא שיר, וישב ר"ט טג שר, תק"ח טא שטו ב) כל הכורע, לעיל דף קפ"א צינן א' ושינ.

חלופי גרסאות: א) ג"א לא יפסיק לסלקא לה להווא אחר דאחנטילת מעמודא דאמצעיחא צריך לסלקא לה עד אין סוף. ונ"א וצריך לסלקא לה להווא אחר דאחנטילת בעמודא דאמצעיחא צריך לסלקא לה עד אין סוף. כ) ג"א מוסיף, לסלקא, לה. ג) ג"א בה. ד) ג"א בה. ה) ג"א מוסיף, בברוך, נחית לה. ו) ג"א ביה צריך לנחיא לה עד אין תכלית ולא יפסיק לה מניה (אה"ל). ונ"א ביה צריך לסלקא לה עד אין סוף ועד אין תכלית ולא יפסיק לה מיניה (תק"ח). ז) ג"א מוסיף לנחתא, לה. ח) ג"א מוסיף יפסיק, לה. ט) ג"א מיניה, י' ג"א איהו, י"א ג"א נחיתת לגביה בחרן שוקין. ונ"א נחית לגבה, יב) ג"א וחרין, ונ"א ליג בחרין שוקין, יג) ג"א לזמנין, יד) ג"א מוסיף בחרין, דרועין. טו) ג"א בשיח שוקין סליקת לגביה בחרין דרועין, ונ"א ליג שית סיקין דסליקת לגביה בחרין דרועין, ונ"א בחרין דרועין, סליקת לגביה בחרין דרועין, ונ"א סלקת לה לגבי בחרין דרועין.

הקירטא

הכולם

מאמר

הצלע וגוי, אע"פ שנתמעטה קימחה בסוד כריעה אמנם נתברכה בקימת החסדים, שבה נתלבשה גם אור החכמה, (כנ"ל ע"ש) וזהו הרמז כל הכורע, דהיינו כל ענין הכריעה של הנוקבא הוא משום שכירע בברוך, שעל ידי הכריעה השיגה הברכה מבכייה העליונה, ועי"ז קיבלה המוחין דפנים בפנים, ונעשתה ראויה לזווג עם ז"א סב"פ, ווי"ט דצריך [לסלקא לה עד א"ס ועד אין תכלית] ולא יפסיק לה מניה לא לעילא ולא לתתא: וצריך להעלותה עד א"ס ועד א"ת, ולא יסריד אותה מהז"א לא למעלה, ולא למטה. שע"י המשכת עי"מ דאחור, הנוקבא מתיחדת עם הז"א למטה. וע"י המשכת עי"מ דפנים, היא מתיחדת עמו למעלה.
 רג) לזמנין איהו בעלה ו' בצדיק בשית פרקין דתרין שוקין נחיתת לגביה בתרין שוקין לפעמים הוא בעלה בסוד אות ו' הרמז על יסוד צדיק, הכולל ששה פ"קים של ב' שוקין נצח והוד, ואז יורדת הנוקבא אליו לזווג בסוד ב שוקים נצח והוד. פירושו, כי יש ג' פרקים רת"ס בספירת הנצח שה"ס שוק הימיני, וכן יש ג' פרקים רת"ס בספירת ההוד, והיסוד צדיק מכריע עליהם כאמצע וכולל את שניהם, ונקרא ו' על שם ששה פרקים שבהם. והזהר מברא כאן סדר עבוד יניקה מוחין דאחור הנ"ל שצריך להמשיך. כי הולכת ומתגדלת לאט לאט וזווג זה

[מעמודא דאמצעיחא] צריך לסלקא לה עד אין סוף, וכד נחית לה, אתמר בה כל הכורע כורע בברוך אחר שהחזירה לקימת כתר ז"א שהוא עמודא, הוא צריך להעלותה מעמודא דאמצעיחא עד א"ס, וכשהוא מורדה אצלו מא"ס, נאמר בה בהנוקבא, כל הכורע כורע בברוך, פירושו, אחר שכוון בחפלתו להמשיך להנוקבא עי"מ דאחורים, ונעשתה קומתה שוה לכתר ז"א, הוא צריך לכוון להעלותה לעיבור מחדש, ולהמשיך לה עי"מ דפנים, שה"ס, להעלותה עד א"ס, ואז היא נבנית עי"מ או"א, בסוה ויבן ה' אלקים את הצ"ע וגוי, ויביאה אל האדם, שהוא ז"א. ווי"ט וכד נחית לה, דהיינו כשהיודת בחזרה לז"א בסו"ה ויביאה אל האדם. אתמר בה כל הכורע וכו' כלומר שנתמעטה קימתה על ידי בנין הזה מחדש מא"ס, כי כריעה יורה על כפיפות ראש וקטנות קומה, כי עתה נעשתה הנוקבא טפלה אל הז"א ואין לה מעצמה כלום אלא מה שבעלה גותן לז"א (כנ"ל דף ק"ח ד"ה וכבר) אמנם מתחילה כשהיתה כמוהן דנחירים, אע"פ שלא היתה צריכה אל הז"א והיתה גדולה כמוהו, מ"מ לא יכלה להיות במצב הזה, משום חיסור ברכה, דהיינו אור החסדים, כי הוא סוד קטרוגה. (כנ"ל דף ק"ח ד"ה וכבר) אבל עתה אחר הבנין החדש מא"ס ב"ה בסו"ה ויבן ה' אלקים את (דפו"י דף כ"ד ע"א)

לגביה בתרין דרועין, לזמנין ^א איהו ^ב יבן אבא ואמא, בן ייה, ^ג צריך לסלקא ^ד לעילא לה, וכד סלקת תמי, ^ה לזמנין איהי בהפוכא ^ו ו' ובין י' ^ז כגוונא דא א' צריך לסלקא ^ח לגבי דאתמר בה ^ט אבן מאסו ^י הבונים היתה לראש פנה. (רד) ^{יא} וכד איהי סליקת לעילא, ברישא דכל רישין ^{יב} סלקא, ובגינה מלאכייא אמרין ^{יג} איה מקום כבודו, וכד ^{יד} סליקת לא' ^{יז} כגוונא דא ^{יח} איהי תגא ^{יט} ברישיה דא' עטרה על רישיה, ^כ כתר, ^{כא} וכד ^{כב} נחתא נקודה לתתא, ואתעטרת, נחיתת

מסורת הוזהר

דרך אמת

(א) תרומה קני' ע"ג תקונים ריש תקון י' : (א) אבן מאסו הבונים, (תחלים קיח) ז"ח לך לך כיח טג שמת. תקיח קי טא שה. טג שלה. קיש טב שד. ק"י טא שב. לעיל דף קייב ציון אי ושם נספן.

חלופי גרסאות: א איהי, ונ"א מוסיף, איהו בעלת". ב נ"א בין. ג נ"א צריך לסלקא לה לגביה חמן. וליג לסלקא לעילא לה, וכד סלקת חמן, ד נ"א לסלקא לה לעילא וכד וכו'. ונ"א ליג לעילא. ח נ"א לזמנין איהו בעלה בכתר בין י' כגוונא דא א' צריך לסלקא לה לגביה לעילא דאחמר בה אבן וגו'. ונ"א לזמנין איהו בעלה בכתר ו' בין י' כגוונא דא א' צריך לסלקא לה לגביה וכד סליקת חמן לגביה אחמר בה אבן וגו' (תק ח). ו נ"א בין. ז נ"א לסלקא לה לגביה חמן לזמנין איהו בעלה בכתר ו' בין י' כגוונא דא א' צריך לסלקא לה לגביה דאחמר בה אבן וגו'. ח נ"א לגביה. ט נ"א הבונים וגו'. י נ"א כד. יא נ"א מוסיף שאלין בגינה מלאכים איה מקום כבודו להעריצו ונ"א וכד סלקא וליג ובגינה עד וכד. יב נ"א שאלין בגינה מלאכייא ואמרין איהו וכו' וליג סלקא. יג נ"א סלקא. יד נ"א סלקא. יז נ"א ליג כגוונא דא א' יד נ"א איהי. טו נ"א ברישא. טז נ"א ליג כתר. יז נ"א כד נחתא ביה נחתא וא' עביד א נקודה לתתא מניה וכו' ל דרגא וסליקת הכי נחיתת כד סליקת אחקריאת תגא ברוא דטעמי וכד נחיתת אחקריאת נקודה וכד איהי כגוונא דא א' [א] מחייתת עמיה וכד איהי תגא על רישיה אחקריאת אות זיין כלילא מניה א ת ברית דאיהו שביעאה וכלא שביעי (תקיח). ונ"א וכד היא נחתא ביה נחתא יאחעבידה נקודה לתתא מניה בכל דרגא וסליקת הכי נחיתת כד סליקת כגוונא דא א' [א] ואחקריאת תגא ברוא דטעמי וכד נחיתת אחקריאת נקודה וכד איהי כגוונא דא א' מחייתת עמיה וכד איהי תגא על רישיה אחקריאת אות ז כלילא מניה אות ברית דאיהו וכו' (אהיל). ונ"א וכד נקודה לתתא (רימ). יח נ"א ליג נחתא. ונ"א נחית.

הקירפא

הסולם

מאמר

תכלית גידולה של הנוקבא. אמנם קומה זו אינה משיגה אלא במצב אחורים כנ"ל. וכד סליקת תמו לגביה אתמר בה אבן מאסו הבונים וגו' וכשהנוקבא עולה ומתגדלת עד הכתר, נאמר בה, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, כי השיגה קימת הכתר הנבחן לראש פנה. והנה נתבאר סדר עי"מ דאחורים.

(רד) וכד איהי סליקת לעילא, ברישא דכל רישין, שאלין בגינה מלאכים, איה מקום כבודו להעריצו: (כתקיח) כשהיא עולה למעלה, בהראש לכל הראשים, דהיינו לרישא דלא אחיידע, שהיא נקראת רישא דכל רישין, שה"ס א"ס. או שואלים עליה המלאכים, איה מקום כבודו להעריצו. והיינו העליה שלה מעמודא לא"ס, לקבל עי"מ דפנים בפנים, כנ"ל בסו"ה ויבן ה' אלקים את הצלע, עשה. והנה נחבאר ב' מיני עי"מ שצריכים להמשיך להניקבא בסוד התפלה, עי"מ דאחוד ועי"מ דפנים.

זה הוא הא' והוא נקרא קומת נה"י, יכן נק' בשם עיבור. לזמנין איהו בעלה ו' בתרין דרועין בשית פרקין, סליקת לגביה בתרין דרועין, ולפעמים הוא בעלה בסוד אות ו' הרומז על תפארתו, הכולל ששה פרקים של ב' הורועות, שהם רת"ס דחסד ורת"ס דגבירה ואו הניק' מתגדלת ועולה כב' הוריעות וזו מכונה קומת יניקה. לזמנין איהו בעלה בין או"א בן ייה, צריך לסלקא לה לגביה תמן. ולפעמים ז"א הוא בעלה בעת שעומד בין או"א שנקרא או. בן ייה, וצריכים להעלות שם את הנוקבא לזווג, אצלו. וז"ס קומת מוחין שמשגינה מנ"א, ואז מתגדלת ועולה עד לראשו. ולזמנין איהו בעלה בכתר, ו' בין י' כגוונא דא א', צריך לסלקא לה לגביה, ולפעמים הוא בעלה בקימת כתר. שה"ס צורת א' שהוא ו' בין ב' יודין, דהיינו ו באמצע, י' למעלה ו' למטה, כי א כוללת ע"ס, נויח למעלה בינה ותוי"מ למטה (כנ"ל דף קכ"ז ד"ה בריש) וצריכים להעלות הנוקבא אצלה והיא מתגדלת עמו בקומה שוה לגמרי דהיינו עד הכתר. שוה (רמ"י דף כ"ד ע"א * כ"ד ע"ב)

וכד סלקא לא' וכו' איהי תגא ברישא דא' עטרה על רישיה כתר, וכד נחתא נקודה לתתא ואתעטרת, נחיתת ביה

בִּיה כְּגוֹנָא דָא א. יֹכַד סְלִיקַת יֵאתְקְרִי תְּגָא בְּרֹזָא דְטַעְמִי, וְכַד נְחִיתַת יֵאתְקְרִיָּאת נְקוּדָה. וְכַד אִיהִי כְּגוֹנָא דָא וְ מְתִיחַדַת עִמָּיה, יֹכַד אִיהִי אֵתְּגָא עַל רִישֵׁיהָ, אֵתְקְרִיָּאת אוֹתָא ז' כְּלִילָא מְנִיָּה אוֹתָא בְּרִית דְאִיהִי שְׂבִיעָאָה דְכֻלָּא. (רַה) וְבוּדָאִי אֵתְּגָאֵי אֲבָנָא סֵּי הִיא בְּנִינָא דְכָל עֲלָמִין (ב) וְבִגִּין דָּא אֲבָן שְׁלֵמָה

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) תְּקוּנִים תְּקוּן יִסְ דָּף עִ"ל וְתְּקוּן יִסְ גַּם תְּמַלֵּא סָס סוּד שִׁיעוּר קוּמָה וע"י מְנַחֵת יִהְיֶה דָּף סִ"ד ע"ב. חֲלוּפֵי גְרַסָּאוֹת: אֵתְּגָא מוּסִיף כְּגוֹנָא דָּא קִמְץ. כֵּן גִּיָּא לִיגְ וְכַד סְלִיקַת רַק וְאֵתְקְרִי וְכוּ'. נִגִּיא וְאֵתְקְרִי אֵתְּגָא. דֵּן גִּיָּא אֵתְקְרִיָּת. הֵן גִּיָּא מְתִיחַדַת. וְגִיָּא מְתִיחַדַת עִמָּה אִיהִי ז' כְּלִילָא מְנִיָּה אוֹתָא בְּרִית דְאִיהִי שְׂבִיעָאָה דְכֻלָּא וְלִיגְ מִן אִיהִי עַד אוֹתָא. וְגִיָּא וּדָא. ז' גִּיָּא וּדָא. חֵן גִּיָּא אֵתְּגָאֵי אֲבָנִי. סֵּי גִיָּא אִיהִי. יֵ גִיָּא בְּנִינָא. יֵל וְבִגִּינָה אֵתְמַר.

סאמר

הסולם

הקירסא

כְּגוֹנָא דָּא אֵתְּגָאֵי נְקוּדָה לְתַתָּא מִינֵיהּ:

אֲוִיָּא, וְיִוֵּרְדַת לְנְקוּדוֹת דְּוִיאַ וְאִזּוּ יִוֵּרְדַת מִתַּחַת הוּלִי שְׂבָא, כְּנִלִּ בְּד בּוֹר הַסְמוּךְ. כִּי אִזּוּ נַעֲשִׂית לְסִיד חֲכֵמָה תַּחָּאָה כִּי טַעְמִים הוּא כְּתֵר וְנְקוּדוֹת הִיא חֲכֵמָה. וְבַעַת שְׂמִתִּיחַדַת עִמּוּ בְּסִיד ז' שְׂהוּא שׁוֹרֵס, נְבַחַתָּה שְׂהַנּוּקְבָא נַעֲשִׂית בְּסוּד הוּלִי שְׂבָא, כֹּה: אֵתְּגָאֵי שְׂעוּלִית עַד הַכְּתֵר, הִיא נְבַחַתָּה לְהוּלִי עֲלָאָה כֹּה: אֵתְּגָאֵי וְבַעַת שִׁיעוּרְדָּה נְבַחַתָּה לְיוּד תַּחָּאָה כֹּה: אֵתְּגָאֵי וְאֵל תַּחְמָה שְׂלִבְחִינַת מוּחִין דְאֲחוּרִים מְכַנָּה טַעְמִים, וְלִבְחִינַת מוּחִין דְפְנִים מְכַנָּה נְקִידוֹת, כִּי זֶה מִתְּכַאֵר בְּתְקוּנֵי זֶהָר (תְּקוּן יוּד דָּף כִּהָ עֵא) שְׂבִרֹזָא דְטַעְמִי אֵתְקְרִיָּאת תְּנוּעָה, מְסַטְרָא דְנְקוּדָה יְחִידָא עֵשׂ וְאִין לְהֵאֲרִיךְ.

וְכַשְׂהַנּוּקְבָא עוּלָה לְוִיאַ בַּעַת שְׂהִיא בְּצוּרָה אֵתְּגָאֵי נַעֲשִׂית שֵׁם כְּתֵר בְּרַאשָׁה שֵׁל הָאֵל, וְכַשִּׁיעוּרְדָּה מְשֵׁם בּוֹ הִיא יִוֵּרְדַת, דְהֵינּוּ בְּהָאֵל, וְנַעֲשִׂית נְקוּדָה לְמַטָּה מְהוּלִי שְׂבַחְתוּן הָאֵל, דְהֵינּוּ כֹּהֵאֵל פִּירוּשׁ. כִּי הָאֵל כּוֹלֵלַת עֵיִס כִּי הוּלִי שְׂבַאֲמַצְע הֵיִס הַפְּרַסָּא, וְיֵתְּגָאֵי עֲלָאָה הֵיִס כְּתֵר וְחֲכֵמָה, וְיֵתְּגָאֵי תַּחָּאָה הֵיִס בִּינָה וְוִיָּין שְׂמַחוּה דוּא וְלְמַטָּה שְׂהֵם נְהִי. (כְּנִלִּ דָּף קִבִּי דִּיה בְּרִישׁ עֵשִׂיה) וְיֵתְּגָאֵי כַּד סְלִיקַת לְאֵתְּגָאֵי דְהֵינּוּ עַל יוּדֵי מוּחִין דְאֲחוּרִים, אִיהִי תְּגָא בְּרִישֵׁיהָ דָּאֵתְּגָאֵי עוּלִית עַד יֵתְּגָאֵי עֲלָאָה שְׂשֵׁם כְּתֵר דְּוִיאַ כַּד נְחַתָּא, דְהֵינּוּ עֵיִי עֵיִיִם דְפְנִים כְּנִלִּ בִּיה נְחַתָּא וְאֵתְּעֵבִיד אֵתְּגָאֵי וְבַעַת שְׂמַחְמַעְמַטָּה הִיא יִוֵּרְדַת לְמַחֲזָה וְלְמַטָּה דְּוִיאַ, וְאִינָה יִכּוּלָה עוּד לְעוּלִית לְמַעֲלָה מְפֻרְסָא דְּוִיאַ, וְלֵהֲשַׁתּוּזָה עִמּוּ עַד הַכְּתֵר, וְזֶה נְבַחְתוּן שְׂהִיא יִוֵּרְדַת מִתַּחַת הוּלִי שְׂהֵיִס הַפְּרַסָּא, וְנַעֲשִׂית לְיֵתְּגָאֵי תַּחָּאָה דָּאֵתְּגָאֵי, וְכֹל מֵה שְׂמַקְבֵּלַת הוּא עֵיִי זֵא בְּלָהָה.

וכד סליקת, אתקריאת תגא ברזא דטעמי: וכד נחיתת, אתקריאת נקודה. וכד איהי כגוונא דא, מתחידת עמיה;

וכד איהי תגא על רישיה אתקריאת אות ז', כלילא מניה אות ברית, דאיהי שביעאה דכלא: וכשהיא כתר על ראשו דו"א, היא נקראת אות ז' שצורת ו' היא ז"א. והנוקבא היא כתר על ראשו ז', ואות ברית שהוא יסוד דו"א כלול מאות ז' הזו כי היא שביעי אל הכל. כלומר שיסוד דו"א יש לו גיכ עטרה על ראשו כמו אות ז', שהיט עטרה לראש צדיק. ואומר, שהוא מבחינת התכללותו בהנוקבא מעת שעלתה לראש הא' להיות קומת כתר דו"א, כנ"ל, ומבחינה זו של הו' נקראת המלכות בשם שביעי דהיינו ביום השבת, וכן היא מדה הו' לז"ס תחתוניות, שהיא שביעי אל הכל, הן למעלה מדה בסיד כתר לז"א בסו"ה אשת חיל עטרת בעלה והן למטה מחזה בסיד עטרת היסוד. (רה) ובוודאי האי אבנא היא בניינא דכל עלמין, ובגין דא אתמר אבן וגו', איהי מדה בין כל ספירה וספירה דכל ספירה בה סליקת ליוד, שיעור דילה ו': ובוודאי אבן הזו דהיינו המיכות שהיט הנוקבא

וכד סליקת, אתקריאת תגא ברזא דטעמי: וכד נחיתת, אתקריאת נקודה. וכד איהי כגוונא דא, מתחידת עמיה; : וכשהנוקבא עולה, היא נקראת כתר בסוד הטעמים, וכשיורדת נקראת נקודה, וכשהיחידת עם הו"א, הוא כזה: ז' שורק. פירושו, הזהר מרמו איך הנוקבא עולה ויורדת ומתיחדת בדמיון צורת הא' ומתחילה הוא מתיחדת עמו, בסוד ה' דהיינו שורק, ואז מקבלת ממנו הקו שמאל, שהיט עי"מ דאחורים, כי הנוקבא לבחינת עצמותה היא נבנית רק משמאל של הו"א, (כנ"ל דף נ"ב ד"ה שמאלא) ואז מתגדלת ועולה עד קומת כתר שעל הו"א, ומקבלת שם מהטעמים דו"א. ואח"כ מקבלת עי"מ דפנים מא"ס על ידי בנין (רפויי כ"ר ע ב)

וצדק יהיה לך. איהי מדה בין כל ספירה וספירה, ^אדכל ספירה ^בבה יסליקת לעשר, שיעור דילה י' ובה ^גאתעבדת אמה, ^דעשר אמות אורך, בין כל ספירה וספירה, ורזא דמלה, ^העשר אמות אורך הקרש, ^וובין ^זכלא ^חמאה איהי י' בין פרק ופרק ^טעשר זמנין, ^יסלקא ^{יא}למאה ^{יב}והפוכא דמאה, אמה. (רו) ^{יג}כל מדה ומדה אתקרי עולם, ואנון י' שיעור ומדה, ^{יד}י' שקל ^{טו}י'

מסורת הזהר

(א) עשר אמות אורך הקרש, (שמות כ"ג) ת"ז בהקדמה יג תקי' ה' יס: תקי' י"ט לתו מא. תקי' ע' ככט: חלופי גרסאות: א ג"א וכל. ג ג"א ליג בה ער ורזא. ג ג"א סליק. ו ג"א סליקא. ד ג"א ו' בה. ו ג"א ליג ו' ס ג"א אתעבדה. ו ג"א עשר אמות אורך הקרש ובין כל אמה איהי י' בין פרקא ופרקא השכח לה עשר זמנין סליקת מאה והפוכא דמאה אמה (אה"ל). ז ג"א ובין כל אמה ואמה איהי י' בין פרקא ופרקא השכח לה וי' עשר זמנין סליקת למאה והפוכא דמאה אמה (תק"ח). ח ג"א כל. ט ג"א אמת. י ג"א מוסיף, חשכח לה" עשר זמנין. יא ג"א ליג ויוד. יב סלקת. יג ג"א מאה. יד ג"א למדה. יז ג"א מאי. יח ג"א ליג והפוכא. טו ג"א וכל מדה. טז ג"א שקיל.

הקירטא

המילם

מאטר

למאה, היא יוד בין ספירה לספירה: עשר פעם יוד עולה מאה פירושו, כי אין לך מדרגה שא' תהינה בה ע"ס, והע"ס הן כלולות זו מזו, וא"כ יש בכל מדרגה מאה ספירות, וכל ספירה אינה נבדלת מיברתה רק ע"י כח הסיום של המלכות כנ"ל. הרי שיש כהכרח בכל מדרגה מאה בחינות מלכיות. והפוכא דמאה, אמה, כשתהפוך אותיות מאה, יהיו לאותיות אמה. שזה יורה שכל מאה בחינות גבולים הללו, הם רק מסוד אמה האחת, שהוא מלכיות. (רו) כל מדה ומדה אתקרי עולם, ואינון י' וי' שיעור ומדה וי' שקל י' מדה דיליה: כל מרה ומרה שהמלכות מורדת נקראת כשם עולם, כלומר מדרגה בפני עצמה, וכל אחת היא י' וי', שיוורה שיעור ומדה. ה' היא המשקל של האור. ה"ל היא מדתו של האור, כלומר וי' רומזת על עצם האור הנשקל או הנמדד ע"י בחינת המסך שבהמלכות, וי' רומזת רק על גבולו של האור ולא על עצמותו. ושעורא דמדה חמש אמות אורך וחמש אמות רוחב, ואינון לקבד שיעורא דכל רקיע דמהלך ת"ק ארכיה ות"ק פותייה ואינון ה' ה', ושעורה של המדה. הוא ה' אמות ארך וה' אמות רחב, והוא כנגד השיעור של כל רקיע. שמהלכו ת"ק פרסאות ארכו ות"ק פרסאות רחבו. כלומר, שהספירות נכללות זו מזו, וע"כ כשיוצאות ע"ס כח"ב תו"מ מהזווג דיכאה, נכללות זו מזו ומתפשטת ה' פעמים כח"ב תו"מ זה בצד זה, והן נעשות ה' בחינות

הניקבא, היא הבנין של כל העולמות, ובשביל זה נאמר עליה, אבן שלמה וצדק יחיה לך. היא מרה בין כל ספירה וספירה, וכל ספירה עולית עמה להיות יוד ספירות. שיעור שלה היא וי'. פירושו כי אין אור נמשך מאיס ב"ה אלא על ידי זווג דהכאה מזו ר' העליון על המסך שבכלי המלכות (כנ"ל בפלה"ק אות י"ד) ומטעם זה נכחנת הניקבא שהיא בנין כל העולמות, כי זולת הכסך שנתקן בה היו העולמות תהו ובהו: והיא בחינת הסיום של כל הארה, כי אחר שהארה מתפשטת בע"ס מלמעלה למטה ער בחינתה, המצומצמת מלקבל אור, נמצאת מפסקת הארה ומסיימתה. הרי שהמלכות נעשית מדה בין כל ספירה וספירה, שהיא מסיימת הארת כל ספירה ומבדלת ע"כ בין ספירה לספירה. והיא ספירה עשירית שבכל ספירה. שיעור דיליה וי' השיעור שהמלכות מודדת בכל ספירה על ידי זווג דהכאה שעל ה' בחינות המסך שלה. ה"ס וי', כלומר שמשכנת אור כמדת וי' דשם הריה שה"ס ז"א. שיעור סובב על עצם אור הנמדד. מדה היא גבול בלבד. ובה אתעבדת אמה יוד אור ו אורך בין כל ספירה וספירה. ורזא דמדה עשר אמות אורך הקרש, ובין כלא מאה: על ידה נעשית כל אמה יוד אמות אורך בין כל ספירה וספירה, וסוד הרבה, עשר אמות אורך הקרש. ובין הכל היא עושית מאה ספירות. איהי יוד בין פרק ופרק. עשר זמנין יוד, סלקא (וסי' דף כ"ד ע"ב)

מדה דיליה ושעורא דמדה, חמש אמות אורך, וחמש אמות רוחב, ואנון
 ל' לקבל שעורא דכל * רקיע דמהלך ת"ס יאורכיה ות"ק יפותייה ואנון ה' ה'.
 (ז) הרי לך * שעור קומה באתוון הויה, דאת ו' איהי ירקיע השמים,
 חמש ירקיעין דיליה. ה' אלין אתקריאו י' ה' שמים: ה' חמש ירקיעין דכלילן
 בשמים. חמש עלאין שמי השמים. ואנון ה' ה' חמש בחמש ו' רקיע שתיתאה

מסורת הוהר

(א) רכיע-ת"ס אורכיה, ח"ב נו' קסה. ריג. ח"ג רכט. ת"ז תקי י"ח לז: ב) שיעור קומה, ת"ז תקי י"ח לב.
 תקי י"ט לט. מא. תקי סט קה. תקי צי קכה. תק. ו' בהשטות קמו.
 חלוסי גרסאות: א ג"א לבייל. ב ג"א מוסיף ת"ק שנה אורכיה. ג ג"א מוסיף. ות"ק, שנה. ד ג"א תפארת שמים.
 ו ג"א תפארת רקיע וכו'. פ ג"א רקיעים. ז ג"א השמים. ח ג"א ליג חמש. ט ג"א רקיעים.
 פ ג"א מוסיף ואנון, כלהו'.

סאמר

הסולם

חקירטא

בחינות לאורכם דהיינו כח"ב תו"ס מלמעלה
 לכטה-וה' בחינות לרחבם, דהיינו ה"ס כח"ב
 תו"ס הנוספים ברוחב זה בצד זה. והם ה' באורך
 וה' בריחב. והם כנגד הרקיע שיש בו ג"כ מאותו
 הטעם ת"ק פרסאות לארכות'ק פרסאות לרחבו.
 כי מצד הבינה נבחנת כל בחינה למאה, והי'
 בחינת הן ה' מאות. והן נכללות זו מזו. וע"כ
 יש בו ה"ק פרסאות לארכו וכן לרחבו. וז"ס ב'
 הה"ן שבשם הויה. שה' ראשונה רומזת על הרוחב,
 והי"ת על האורך. כמ"ש במקומו.
 (ז) הרי לך שיעור קומה באתוון י"ה
 ו"ה, דאות ו' איהו תפארת
 שמים, חמש רקיעין דיליה, ה' אלין,
 אתקריאו השמים, חמש רקיעין דכלילן
 בשמים. (ה"ג בתק"ח) הנה לפניך שיעור קומה של פ"צוף

ז"א. המתבאר באותיות השם הויה, כי ו' דהויה יורה על תפארת
 שמים דהיינו על ת"ת דז"א. חמשה רקיעים שלו. הם ה' ה'
 אחרונה דהויה, חמשה הללו נקראים ה' שמים דהיינו ה'
 הנוספת שיורה על ה' רקיעים אלו הנכללים בז"א. שנק'
 שמים. חמש עלאין שמי השמים ואנון
 ה' ה' חמש בחמש, חמשה רקיעים עליונים
 נקראים שמי השמים. דהיינו שיש ה' רקיעים
 למעלה מחזה דז"א וה' רקיעים למטה מחזה שלו.
 והם ה' ה' דשם הויה. שה' ראשונה רומזת על
 ה' רקיעים העליונים וה' אחרונה רומזת על ה'
 רקיעים התחתונים. ו' רקיע שתיתאה לון,
 ו' דהויה, שהוא תפארת הכולל לה' רקיעים.
 הוא עצמו נבחן לרקע ששי אליהם, והוא ששי
 לה' רקיעים שלמעלה מחזה. וכן הוא ששי לה'
 רקיעים שלמטה מחזה, אלא שלמעלה מחזה נקרא
 (דמיון דף כ"ד ע"ב)

לון, יי' שביעאה לון. ואינון י' שבעה בשבעה, וסלקין יידי. והכי אנון "ארעין שבעה על גבי שבעה כגלדי בצלים, וכלהו רמיון בתרין עיינין.
 רח) יי' אתקרי עולם קטן, וי' עולם י' ארוך, וכל מאן דבעי למשאל י' שאלתין, לגבי עולם י' ארוך צריך י' לארכא ביה וכל מאן דשאל בעולם קצר צריך לקצרא. ועל דא י' אוקמוהו (ה) במקום שאמרו לקצר אין אדם רשאי להאריך.

מסורת הוהר

דרך אמת

(א) ארעין שכעה-כנלרי בצלים ח"ג ט: (כסופסא דא על דא) ח"ב ל: ב) לארכא-לקצרא, ח"א מא. ח"ב רמד, דנט: ת"ז חקי עי קכה:

(ה) מנחת יהודה קס"ב ע"ב וי"ג ע"ב

חלומי גרסאון: א ב"א שביעי. ב ב"א יי' שכעה כשבעה. ג ב"א אריך. ד ב"א שאלתוי. ה ב"א אריך. ו ובהעולם קצר לקצרא בית. ז ב"א אמרו מ"מ. ח ב"א מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצרא אינו רשאי להאריך.

חקירטא

דבורם

מאמר

רח) יי' אתקרי עולם קטן, וי' עולם ארוך, וכל מאן דבעי למשאל שאלתוי, לגבי עולם ארוך צריך לארכא ביה, וכו' לקצרא ביה: הי' של סם הויה, שהי' המלכות שעלתה להגא על ראשו דנ"א, כנ"ל. היא נבחנת לעולם קטן. ה"י דהויה שהוא ת"ת, נבחן לעולם ארוך. וכל הרוצה לבקש על משאלותיו אל עולם הארוך, הוא צריך להאריך בחסלתו וכל מי שמתפלל אל עולם הקצר, צריך לקצר בחסלתו. ועל דא אוקמוהו, במקום שאמרו לקצר אין אדם רשאי להאריך, וע"כ בארוהו במקום שאמרו לקצרא, דהיינו ב"י, אינו רשאי להאריך לקצר בצלותין, אל נא רפא נא לה, בנקודת יי'. לקצר בחפלה, היא כמשה שהתפלל חפלה קצרה, אל נא רפא נא לה, כי תפלתו היה בנקודת יי' דהויה, שהי' עולם קצר. פירוש, כי הי' דהויה, שהי' המלכות שעלחה להגא על רישיה, נבנית כולה מקו שמאל של הז"א מסוד נקידת השורק, (כנ"ל דף ג"ב ד"ה שמאלא) ואין אור החכמה שב"י הזאת יכולה להאיר בה מחוסר התלבשות בחסדים, לסיכך נבחנת יי' זו שהוא עולם קצר, כי אור חכמה שבה קצר מלהתפשט למטה, וסוד ר"י דהויה, שהי' חפארת, הי' קו המכריע בין ב' הקוין ימין ושמאל, ומלבישם זה בזה, ומקיים הארת שניהם וקו ימין מאיד ממעלה למטה והקו שמאל ממטה למעלה, (כנ"ל דף ס' ד"ה מחלוקת) ולסיכך נבחנת ה"י לעולם ארוך, כי הארתו מתפשט לתתונים, וזה הרמז שה"י קצרת רגל והו'

כי יודין שבצידוף השם יאהדונה"י, והסוה"כ שבעה ושבעה מוצקות, ז' רקיעים למעלה, וז' רקיעים למטה, שכל אחד שלמטה מקבל מהבחינה שכנגדו שלמעלה.
 והכי אינון ארעין ז' על גבי ז' כגלדי בצלים וכן הם הארצות, ז' ארצות על גבי ז' ארצות החופפת זו על גבי זו, כמו קליפות בצלים כלומר שמשכבות זו את זו מכל עברים. פירוש, כי ז"א ונוקביה, מכונים שמים וארץ, וכמו שביאר בסוד שיעור קומת השמים שהוא ז"א שהם שבעה רקיעים על גבי שבעה רקיעים כנ"ל כדיבור הסמוך, אימר כאן, שכן הוא בשיעור קומת ס"ציוף הנוקבא המכונה ארץ, שיש לה ג"כ ז' ארצות כנגד ז' רקיעי דז"א, ומאותו הטעם שנתכאר בז"א הן למעלה מחזה שלה והן למטה מחזה שלה, והז' שלמעלה מחזה מקבלים מהז' דז"א שלמעלה מחזו, והז' שלמטה מחזה מקבלים מהז' רקיעים שלמטה מחזה דז"א, וכלהו רמיון בתרין עיינין וכולם, דהיינו הז' שלמעלה מחזה והז' שלמטה מחזה מרומזים בב' העינים. כי ג' גוונים לכן אדם ירוק שבעין הם ג' ספי' חג"ת, גוון לבן שבה, הוא חסד, גוון אדום, שהם גירין אדומים שבה, הוא גבורה, גוון ירוק שבה, הוא ת"ת, ב' עפעפים הם גויה, העליון נצח, והתחתון הור, והעין עצמו הכולל אותם הי' יסוד, ונקודה שחירה ראמצעית שבעין, הי' מלכות, הרי לך ז' ספירות חג"ת נהי"מ שבעין, והז' שבעין ימין הי' הז' שלמעלה מחזה, והז' שבעין שמאל הי' הז' שלמטה מחזה.
 (דמו"י דף כ"ד ע"ב)

רט) לקצר ^ה בצלותין ^ה אל נא רפא נא לה. יבנקודה די, ילהאריך ולהחנפל ^ב ואתנפל ילפני ה' כראשנה מ' יום ומ' לילה, כלא מים י נקודה ^ה באמצע, אתעביד מים, ומסטרא דחסד י צריך לארכא ^ה בצלותא.

דרך אמת

(ה) תקונים דף י"ב ע"ה.

מסורת הוהר

(א) אל נא רפא נא לה, (במדבר י"ב) ח"ב רמז: רנטו ח"ג קנו. ת"ז בהקדמה יב. תקי' ו' כב. תקי' ו' כתשמטות קמה ז"ח אחרי מ"ה טג שלה תק"ח קט טכ שלה. ק"א טד שכא. כ) ואתנפל לפני ה', (דברים ט) ח"ג שו. ז"ח תרומה מ"ב טא שלא.

חלופי גרסאות: ה) נ"א בצלותא. ב) נ"א בנקודת יי. ג) נ"א לחאריך מסטרא דאת ו' ונפילה באות מ' וכלא מ"ו דואתנפל לפני ה' וגו'. [ונא וכלא מ"ו דאתנפל לפני ה' וגו'] ד נ"א אל ה' מ' יום וכו', (ד"פ). ס) נ"א באמצעיתא. ו) נ"א ומסטרא. ז) נ"א מוסיף דחסד מסטרא דאת ו' ואפילו באות מ' וכלא מ"ו. ח) נ"א בצלותיה.

מאמר

הסולם

תקירות

וה' יש לה רגל ארוך. ומכיא ראייה לדבר מב' החפלות של משה, שתפלה האחת היתה קצרה מאד, דהיינו אל נא רפא נא לה, והשניה היתה ארוכה מאד, דהיינו שנמשכה ארבעים יום וארבעים לילה. וז"ש לקצר בצלותין, אל נא רפא נא לה, בנקודת י' כי ע"כ קיצר משה כל כך בחפלתו, משום שתפלתו היתה בנקודת ה', דהיינו המלכות בסוד חגא על ראשו, כנ"ל, שהוא בסוד שמאל מטרם הכרעת ה' וע"כ קיצר משה בתפלתו כי אין החכמה מתפשטת בסוד ה' מטרם שנכללת ב' דהויה. כמבואר, והוא האריך רק באות ו' דהויה כמו שיחבאר להלן בדיבור הסמוך.

רט) דהאריך, מסטרא דאת ו', ונפילה באת פ', וכלא, פ"ו

דואתנפל לפני ה' ארבעים יום וארבעים לילה: (כצ"ל תק"ח) ומקום שאמרו להאריך שאינו רשאי לקצר, הוא מצד אות ו', והנפילה דמשה היתה באות מ' דהיינו מ' יום ומ' לילה שביחד הם מ', והכל הוא סוד ב' האותיות מ' ו' שבהמלת ואתנפל, שבהחזוב ואתנפל לפני ה' ארבעים יום וארבעים לילה, וכלא מ' מ', י נקודה באמצע, אתעב ד מים. והכל הוא ב' ממין, האחת פתוחה והשנית סתומה, ונקודת י' נמשכת באמצען, ונעשה הצירוף מים.

ביאור הדברים. כי אחר שביאר הוהר המשכת המוחין של הנוקבא באחורים ובזנים בכללות, הולך לכאר כאן בנין ג' הקוין של הנוקבא, מ"ד בחינות. א) מכחינת טעמים, ב) מכחינת נקודות, ג) מכחינת אותיות, ד) מכחינת (דפ"י דף כ"ד ע"ב)

הזמן, ותחילה מכאתם מבחינת האותיות, ואומרי שה"ס פ"ו דואתנפל, וסוד י' שבאמצע ב' ממין של המלה מים פירוש כשנוקבא היא בקטנותה בלי מוחין, נבחת באות ב' אשר צד צפון שלה פרוצה, לרמו שחסרההמוחין דצד צפון שה"ס בינה. וכשז"א מתחיל לבנותה, הנה תחילה ממשיך אליה המוחין דקו שמאל שלה, שה"ס המוחין מנקודת השורק, ואז נבחן, אשר ו' נמשך מקו שמאל דז"א, אל הנוקבא שהיא בצורת ב', וגודר הצד צפון שלה, ועתה היא נבחת לצורת מ', הסתומה מכל רוחיתיה. כמו שהאריך בזה התקונים תקי' כ"ח דף ע"ב: וז"ל ב' ראשית, נקודה בהיכליה. עליה אתמר, גן נעול וגו' מעיין חתום. וכו' ובמאי איהי חתום, באות ו'. ואתעבידת ב עם חתימו דו'. ס. מאי דהוה ב אתעבידת ס, יין סתום וחתום וכו', ודא יין המשומר בענביו, וכו'. ה' דבראשית ה"ס נקודה בהיכליה, דהיינו הנוקבא דז"א, (כנ"ל, דף ט' ד"ה ועביד) עליה נאמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום, ושואל, במה היא חתומה, ואומר, שהוא באות ו', כי כשנמשך ה' אל הניקבא שהוא אות ב', נמצא מה שהיתה מקודם לכן ב' נעשתה עתה לם סתומה, שה"ס יין המשומר בענביו, עשיה.

והיינו כמבואר, שהמשכת מוחין דקו שמאל של ז"א, נבחן לאות ו' הגודר פרצת רוח צפון של ה' ונעשתה ים' סתומה, להיות מוחין הללו נמשכים מנקודת השורק שה"ס אור סתום, מטרם שמקבל את הלבוש יקר דנהיר, (כנ"ל דף מ"ה

(ר) ובשמא קדישא ^א סליק הוייה * ברביע ילארכא בתנועה דא, דאיהו רזא י דתקיעה, לקצר מסטרא דשברים, בינוני לא י בקצירו ולא באריכו, י בתרועה, ידעמודא דאמצעיתא דאיהי שלשלת, דתרווייהו שקל הקדש.

מסורת הזהר

(א) רביעי, ת"ז תקי כ"א מז: מט. נאו ב) תמיעה-שכרים-תרועה, ח"א קיד. ח"ב קצר. ח"ג יתה צט: ריט. רפג. רלא. ת"ז תקי י"ח לו. תקי כ"א מז: מט. נאו נבו תקי כ"ה עז תקי נ"ה פה: תקי ס"ט קה. תקי ע"י קנה: ז"ח יתרו ליד ס"א שכו.

חלוסי גרסאות: א נ"א יסליק, ונ"א וסליק, כ נ"א מוסיף, וצריקי לארכא, ג נ"א זו. ד נ"א מסטרא דגבורה בתנועה דשברים דחמן חבור [תביר] (תקיח). ונ"א מסטרא דגבורה בתנועה דחמן חבורי דשברים, חבור בינוני וכי (אחיל). ונ"א מסטרא דשברים דגבורה דחמן חבור (ד"ז). ס נ"א לא באריכו ולא בקצירו, ו נ"א בכריעה; ו נ"א בעמודא.

הקיישא

הסולם

סאמר

ושמאל כניל. מ' מ' י' נקודה באמצע אתעביד מים: ולפיכך צריכים להמשיך נקודת י' באמצע ב' הממין, שה"ס קו אמצעי הנמשך על מסך דנקודת חירק. (כניל דף מ"ה ד"ה כד) ונעשה הצירוף מים, שורה, על אוד החסדים הפיתח המיחין, שיצירו לתחתונים ממעלה למטה, ומסטרא דחסד צריך לארכא בצלותא, ומצד החסה, כדי שיפתחו אורות החסדים בהנוקבא, צריכים להאריך בחפלה בסוד מ' יום וס' לילה, ואח"כ להמשיך י' באמצעם, ואז מאירים ומתגלים החסדים שבקו ימין בהנוקבא. והנה נתבאר ג' הקיין דנוקבא בסוד האותיות, כי מ' פתוחה ה"ס קו ימין, וס' פתוחה ה"ס קו שמאל, ואות י' באמצעם שה"ס קו האמצעי, ולהלן מכאר אותם בסוד הטעמים. (ר) ובשמא קדישא סליק הויה ברביע, לארכא בתנועה דא דאיהו

מ"ה ד"ה כד אשתכח) וע"כ נסתמת הנוקבא ואינה יכולה עוד להאיר להתחתונים. אמנם מטעם אין העדר ברוחני, נבחר שגם צורתה הקודמת של הנוקבא שה"ס אות ב, נשארת גם עתה, לאחר שנעשית מ' סתומה, ונעשית לקו ימין שבה, כי דרך בו נמשכים החסדים מקו ימין דז"א, אלא מכח המיחין דשמאל שהם בצורת מ' קבלה הב' שבימין לצורת המ' אלא לא. סתומה רק מ' פתוחה, באופן שיש לה עתה ב' קיין, קו ימין ה"ס מ' פתוחה בחסדים, וקו שמאל ה"ס מ' סתומה ואינה מאירה. וקו הימין שהוא מ' פתוחה, ה"ס ארבעים יום, וקו שמאל שה"ס מ' סתומה ה"ס ארבעים לילה, וכל עוד שהקיין אינם מתיחדים זה בזה, הרי עוד שניהם נבחנו בחסרון שלימות, המכונה בשם נפילה. (כניל בהקדמת הזהר דף י"ז ד"ה קיימא ולא קיימא עשה) ולפיכך בעת שמשם המשיך ב' הקיין הללו ימין ושמאל אל הנוקבא, אמר עליהם, ואתנפל לפני ה' כראשונה ארבעים יום וארבעים לילה. ומטעם היותם מחוסרי שלימות, אמר עליהם ואתנפל בלשון נפילה.

רזא דתקיעה ובהם הקדוש עולה הויה בניגון רביעי של הטעמים, וצריכים להאריך בניגנת תנועה זו, ברביעי שעל השם הויה, שה"ס תקיעה, לקצר מסטרא דגבורה בתנועה דשברים, דתמן תביר (כניל תקיח) והמקום לקצר הוא, בצד הגבורה בהתנועה של שכרים, ששם נגינת חבורי שבטעמים. בינוני לא באריכו ולא בקצירו, בתרועה, בעמודא דאמצעיתא, דאיהי שלשלת דתרווייהו שקל הקדש, בינוני שאינם מאריכים ואינם מקצרים בה, ה"ס תרועה, והוא עמידא דאמצעיתא, דהיינו קו האמצעי, שה"ס נגינת שלשלת בטעמים. פירוש עתה מכאר ג' הקיין דנוקבא איך נרמזים בסוד הטעמים

וזה אמרו ונפילה באות מ', דהיינו בכ' הממין, הפתוחה והסגומה, שהם נגימטריא פ' שבהם נפילה, וכלא פ' ו' דואתנפל לפני ה' מ' יום ומ' לילה, כי הכל הוא סוד פ' ו' שמשם אמר עליהם בלשון ואתנפל, הרי שב' הקיין שה"ס ו' דקו שמאל דז"א, העושה ב' ממין מ' יום וס' לילה, שהם פ', עודם הם בחינת נפילה, כי חסר להם היחוד דימין (דסודי דף כ"ד ע"ב)

ריא) ה' לקביל רביע דסליק איהו * חולם, שברים ילקביל שבא, דא בעא לסלקא קלא, ודא בעא לנחתא לה. יובגין דא אנון שברים י' בחשאי שכינתא תתאה וקלא לא ישתמע, כד'א י' וקולה לא ישמע. תרועה דא י' שלשלת י' אחיר בתרוייהו.

ריב) 'ואית כגוונא דרקי' המאריך ביה תיבה, ואיהי נקודה ח' חיריק כגוונא דחלם, לית נקודה י' דלית כגוונא דילה י' בטעמי, סגול י' לגבי ה' סגולתא, שבא י' לגבי זקף גדול כלהו תשכח י' לון נקודי י' לגבי טעמי למאן דידע רוזן ט' טמירין.

מסורת הזהר

א) חולם-שבא-חיריק-סגול ת"ו בהקדמה ה' ו' ה' יוד. יר. טו: תקי ח' יט, כג: תקי יוד כה. תקי י"ט לו. לח. לט, מא. תקי כ"א מה. מו. תקי ג"ו טט: תקי ס"ט קרו קו. קת. תקי ע"י קכו. קכט: קלר: קלה ז"ח שה"ש ע"ג טג שטא שמו שגא. טד שיא שטו שיה. ע"ד שט שיו שכא. ב) בחשאי, ע"י לעיל רף מ"ב ציון ב"י ג) וכולה לא ישמע, (שמאל א' א') ח"א ר"י ח"ג ר"ל. ת"ו תקי יוד כה. ד) שרשלת, ח"ג רטג. ת"ו תקי יוד כה. תקי כ"א מה. מט תקי ג"ה מה. תקי ס"ט קרו קת. תקי ע"י קכה: קכו: ה) סגולתא, ת"ו בהקדמה ג' ה' יב. תקי כ"א מה. מה. מה. תקי ג"ו טט: תקי ס"ט קה קט: קי. תקי ע"י קכו.

חלופי גרסאות: א' נ"א לקבל. ב' נ"א לקבל. ג' נ"א בגין. ד' נ"א לייג בחשאי עה תרועה (תק"ח). ה' נ"א תרועה שלשלת דא [י'] סגולתא (תק"ח). ו' נ"א לייג אחיר בתרווייהו. ז' נ"א לייג ואית עד פתח ואמר (ד"ק ז"מ). ונ"א ואית ברקי' המאריך בה (אה ל). ונ"א מתחיל פתח ואמר וזקא מקף שופר הולך סגולתא בו שאי שכינתא תתאה וקלה לא ישמע [פתח] נקודת ימין ה' מלך נקודת שמאל ה' מלך נקודה אמצעי ה' ימלוך. רביע לסלקא קלא תביר לחברא [לחברא] קלא שלשלת אחיר בתרווייהו כשלשלאה וכו' (תק"ח). ח' נ"א הא. ט' נ"א מוסיף דלית לה. י' נ"א בטעמים. י"א נ"א לגביה. יב' נ"א לגביה. יג' לייג לון. יד' נ"א כגוונא דטעמי. טו' נ"א סתיסין.

הקירשא

הסוכם

סאמר

שברים לקבל שבא, דא בעא לסלקא קלא, ודא בעא לנחתא לה כנגד רביעי שבטעמים העולה בניגונו היא נקודת החולם שבנקודות. להיותו חסד. והשברים דהיינו תביר שבטעמים הוא כנגד נקודה שבא שבנקודות, בזה צריכים להעלות הקול, דהיינו ברביעי, ובוה צריכים לחנמך הקול, דהיינו בתביר, להיותו גבורה. תביר, הוא בלשון ארמית ובלה"ק הוא שברים ורגין דא, אינון שברים, משום שצריכים להנמיך הקול. נכחן לקול נשבר, הנקרא שברים, או תביר. תרועה, שלשלת, דא י' סגולתא. (כ"ל תק"ח) תרועה, ה' ס קו אמצעי הנקרא שלשלת כ"ל, וה' י' הנ"ל הנמשך בין ב' הממין דמ' יום ומ' לילה (כ"ל באות ר"ט). וה' ס סגולתא כלומר. שאז. על ידי קו אמצעי, שהוא תרועה ושלשלת וי', הנה מחנלה קו ימין בכל שלמיתו הנקרא סגולתא שבטעמים. (מכאן ואילך עד ס'ף המאמר. הגרסא שבוהר מסורסת מאד וע"כ אביא הגרסא מתקונים חדשים. המובא בתלופי גרסאות).

הטעמים, ואומר שרביעי שבטעמים ה'ס קו ימין דהיינו אור החסדים, וע"כ צריכים להאריך, בהשם הריה המנוקד בטעם הזה, ובתקיעת שופר ה'ס התקיעה. הרומזת לימין חסדים. כי אור החסדים, הוא המקום שצריכים להאריך כ"ל. והתביר שבטעמים ה'ס קו שמאל שהוא גבורת, וע"כ צריכים בה לקצר כ"ל, ובתקיעת שופר ה'ס השברים הרומזת לגבורה. והשלשלת שבטעמים, ה'ס קו האמצעי המכריע ומייחד ב' הקוין ימין ושמאל, שה'ס ארוך וקצר, זה בזה, ונעשה משום זה לכינוני, הכולל שניהם, וע"כ אינו לא ארוך ולא קצר. וה'ס עמודא דאמצעיתא, דהיינו קו האמצעי. ובתקיעת שופר, ה'ס התרועה, הרומזת לקו אמצעי. וי"ש דא"הי שלשלת דתרויהו שקל הקדש, וע"כ נקרא קו האמצעי שלשלת, משום שהוא כ"ו שלשלת לשניהם, לקו ימין ולקו שמאל. כי קושר אותם ומייחד אותם בסוד שקל הקדש. וסוד שקל הקדש יתבאר במקומו.

ריא) לקבל רביע דסליק איהו חלם.

(דמו"י רף כ"ד ע"ב)

ריג) פתח ואמר * זרקא מקף שופר הולך סגולתא. יפתח ינקודת ימין ב' ה' מלך, נקודת סגול שמאלא ה' מלך, באמצעיתא ה' ימלוד י לתחא. יר' אחא אמר ה' ימלך דא עלמא עלאה, ה' מלך דא תפארת ה' ימלוד דא ארון הברית.

מסורת הזהר

(א) זרקא מקף שופר, עיי לעיל דף קע"ט ציון רי ז"ח שה"ש ע"ד טב שלא שלו. (ב) הויה מלך-ימלך, ת"ז בהקדמה ד. הקי עי קלד. תק"ח ק"ב טב שמב.

חלופי גרסאות: א"נא מוסיף סגולתא בחשאי שכינתא חחאה וקולה לא ישמע וכזי (אה"ל) כ נ"א נמצא מפתח עד סוף המאמר במוגרים, ג נ"א נקוד. ד נ"א אמציחא. ונ"א נקודה אמצעית ס נ"א לעולם ועד ול"ג לתחא. ז נ"א מוסיף חנינן שבעה ככבייא אינן לקבל זי ריקעין וכלהו מדברי עלמא ועלמא עלאה עלייהו דהא חרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא חחאה (חחאה) כגוונא רלעילא כזיא (רכתיב) מן העולם ועד העולם. מלך עלאה מלך חראה, כג"ד כזיב (ה' מלך ה' מלך ה' ימלוד לעילם ועד) ה' מלך לעילא. ה' מלך באמצעיתא. ה' יכלוד לתחא (דק"ז) ז נ"א מוסיף ה' דא חכמה עלאה. ונ"א ל"ג מכאן עד סוף המאמר אלא גריס רביע לסלקא קלא. תביר לתברא קלא, שלשלח אחיד בתרויהו כשלשלאה, ואיהי כגוונא דרביע דמאריך ביה חיבה. ואהו נקודה חדא כגוונא דחלם. לית נקודה דלית לה כגוונא דילה בטעמי. סגול לגבי סגולתא, שבא לקבל זקף גרול, כלהו תשכח לון נקודי כגוונא דטעמי, למאן דידע רזין תחמינן, ת בוהר דפו"י נרשם כאן עיי בסוף הספר מה שחסר כאן.

הקירפא

הסולם

מסמר

נקודת חידק, וקו המכריע, הוא הויה ימלוד. פירוש עתה מבאר ג' הקוין בסיד הזמן שהוא צבר עתיד הוה. ואומר שהימין בהויה מלך עם סגול, שפירושו היה, כי הארת הימין הוא המקום שאמרו בו להאריך דהיינו להמשיכו למטה לעוה"ז. וע"כ מרומז במלך עם סגול שהוא הוה, כי אין הגשמיים נוגעים לא בעבר ולא בעתיד זולת ברגע ההוה בלבד. והשמאל, שהוא המקום שאמרו בו לקצר, כי הארתו סתום ואינו מגיע למטה לעוה"ז, מרומז במלך עם נקודת קמץ. שפירוש שמלך בעבר, ואין התחתונים יכולים לנגוע בעבר, וע"כ צריכים לקצר. ונקודה האמצעית, שה"ס קו המכרע ה"ס ימלוד בעתיד שה"ס כינוני, והוא מוכטח להגיע לעוה"ז בגמר התיקון.

רביע לסלקא קלא, תביר לתברא קלא, שלשלח אחיד בתרויהו כשלשלאה, ואיהו כגוונא דרביע דמאריך ביה תיבה ואיהו נקודה חדא כגוונא דחלם

(כז"ל בתק"ח) הרביעי שבטעמים הוא להעלות הקול, תביר שבטעמים הוא להנמיך הקול, השלשלת שבטעמים נאחו בבי הקוין כמו השלשלת ומיחדם זכ"ז כנ"ל, ואז הוא ממשיך הארתם למטה כמו הרביעי דטעמים שמאריכים עמו הנגינה בהתיבה, והוא נקודה אחת כמו החולם. כלומר שהשלשלת בהייתו מיחד ב' הקוין זה בזה, אז הוא ממשיך ממעלה למטה

ריג) פתח ואמר, זרקא מקף שופר הולך סגולתא. פתח ר"ש ואמר. כלומר. שעם כל המתבאר עד הנה, נגלה מה שאמר ר"ש לעיל, זרקא מקף שופר הולך סגולתא. כי זרקא פירושו שזרקין לה להנוקבא לאחר דאחנטילת, שה"ס עיי"מ דאחורים. מטרים שבנו אותה א"א. כנ"ל מקף שופר, היינו המשכת עיי"מ דפנים עיי שמעלים אותה לאמא הנקראת שופר, כי מקף הוא לשון סמיכות, כמו אין מקיפין בבועי, (חולין מו:) שופר הוא אמא כנודע. שענין הוה ה"ס הכתוב וינן ה' אלקים את הצלע וגו' הולך סגולתא, ה"ס גילוי אור החסדים שבקו ימין דנוקבא, כנ"ל כי אלו המוחין דפנים הולכים ומגלים הסגולתא דטעמים בכל שלמותה. בחשאי, שכינתא תתאה וכו' וקולה לא ישמע, (באות רי"א) הויג הזה של הולך סגולתא הנ"ל נעשה בחשאי, שבשכינתא תתאה נאמר וקולה לא ישמע. והפיר ש שבחשאי מבויר לעיל בהקדמת הזהר דף קלו ד"ה תו מן המדבר. עש"ה. ואין להאריך כאן.

נקודת ימין הויה מלך, נקודת שמאל הויה מלך, נקודה אמצעי הויה ימלוד. פתח שוב. ר"ש ואמר, נקודת ימין, שה"ס נקודת החלם וקו החסד, הוא הויה מלך, נקודת שמאל, שה"ס שורק, או שבא, וקו הגבורה הוא חויה מלך. נקודה אמצעית שה"ס (דפו"י דף כ"ד ע"ב)

ריד) *אלה תולדות השמים והארץ, הא (ה) אוקמוה, כל אתר דכתיב ב'אלה פסל את הראשונים, (ז) ואלין תולדין דתהו דאתרמיזו בקרא תניינא, יוהארץ היתה תהו ואלין אנון דאתמר דקביה י' ברא עלמין ומחריבין, ובגין דא ארעא הוה תוהה ובוהה.

רטו) איך ברא קביה עלמין לחרבא לון, שפיר הוה דלא לברי לון. אלא ודאי הכא איכא רזא, מאי איהו ומחריבין, דקביה לא י' ישצי עובדי ידוי. ולא עוד אלא י' דא שמיא דאתמר בהו "כי שמים כעשן נמלחו וגו' איכ קביה עביד ומחי.

מסירת הזהר

דרך אמת

(א) מנחת יהודה דף ק"ג. (ב) הקליפותי. (א) אלה תולדות השמים וגו' (בראשית ב') ח"א ג: ד: כד: כה: מה פו: צא: צג: קה: קכח: רמו: רנב: ח"ב לא. מה: עט: רכו ח"ג כט: לא: לר: לת: סג: קכג: רטז: רצח: ת"ז חקי ב' פה חקי סיס קטו חקי ע' קלח ז"ח בראשית א: טד שיא. ב' טד שיר. ד' טד שסו. י"ג טד שז. ס"ז טד שכ. י"ו טא שכ. רוח פיר טג שכו. (ב) אלה פסל את הראשונים ת"ז חקי ב' פה ג: (ג) והארץ היתה תהו. לעיל דף כ"ח ציין ג' ושיב: ד) ברא עלמין ומחריבין. ח"א קנה רנב רסב: ח"ב קעיו ח"ג קכח. קלה: קמב: רצב ת"ז חקי ו' כג: תק"ח קח טא שיב: ה) שמים כעשן נמלחו י' ישעיה נ"א) ח"א כה: ת"ז בהקדמה יא: חקי ח' כד: חקי ל"א עו: חקי סיס קיו: קיס: חקי ע' קכח: תק"ח ציד טא שלג. ק' טב שכ: ק"כ טד שג.

חלופי גרסאות א"גא ל"ג הארץ כ"גא בנת. ג"גא רזא איכא. ד נ"א ישנו ס נ"א דהא שמיא. שמיא. ו"גא אלין שמיא

ברא עלמין ומחריבין

הסולם

פאמר

שנרמו בהכתיב והארץ היתה תהו וגו'. ואלין אנון דאתמר, דקביה ברא עלמין ומחריבין. ובגין דא ארעא הוה תוהה ובוהה. ועל אלו תולדות דתהו. אהר, חקביה ברא עולמות ומחריבם. ומסום זה אומר הכתוב, שהארץ היתה תהו ובהו. דהיינו שהיתה תהו על שהחריב אותם. אבל התולדות של אליה, שה'ס מלכות הממותקת במדת הרחמים (כנ"ל בהקדמת הזהר דף כ' ד"ה ואמא אוזיפת לברחא מאנהא עש"ה) נתקיימו וויש אל"ה פסל את הראשונים. (רטו) איך ברא קביה עלמין לחרבא לון, שפיר הוה דלא לברי לון, מקשה,

למטה לעוה"ז את הארת הרביעי דטעמים שה'ס הגילוי של הארת החסדים שבקו ימין. לית נקודה דלית לה כגוונא דיקה בטעמי, סגול לגבי סגולתא. שבא לקבל זקף גדול. (כאות ד"ב) אין לך נקודה בנקודות. שאין לה כנגדה בכחינתה בהטעמים. כי כנגד הסגול שבנקודות הוא הסגולא בטעמים, וכנגד נקודת השוא יש כנגדה זקף גדול בטעמים כלהו תשכח לון נקודי כגוונא דטעמי, למאן דידע רזין סתימין (כאות ריב) ובכולן תמצא כן, נקודות כנגד הטעמים, לכל היודע סודות הסתומים. משמיענו בזה, שיש יחסים שונים בהשואה של הנקודות כלפי הטעמים, ע"כ לא יוכל כל אדם להשוותן וזלת היודע סודות הנסתרות.

מאמר ברא עלמין ומחריבין

ריד) אלה תולדות וגו' הא אוקמוה, כל אתר דכתיב אלה פסל את הראשונים, ואלין תולדין דתהו דאתרמיזו בקרא חנינא והארץ וגו': אלה תולדות וגו', הרי אמרו בכל מקום שכתוב אלה פסל את הקודמים לו, והכתוב אלה שבאן פסל את התולדות דתהו, דהיינו מהמלכות דמדת הדין הנקראת תהו,

(דפו"י דף כ"ד ע"ב)

רטז) אלא רזא דמלה כדן הוא, דקביה ברא עלמא, י וברייה באורייתא, כמה דאוקמוה בראשית דאתמר י בה * ה' קנני ראשית דרכו, ובהאי ראשית ברא ית שמיא וית ארעא, ד ואיהי * סמיך ו לון ביה, בגין ד דברית כתיב ביה, ו בכיראשית, ואתמר ביה י אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. ואלין אנון דאתמר בהון י השמים שמים לה' וגו', * ואיהי ארץ החיים כלילא "משבע ארעין דעלייהו אמר דוד מלכא י אתהלך לפני ה' בארצות החיים.

ריז) וברא שמיא וארעא * בתריה, על תהו, ולית תמן יסודא, דאיהו ברית דסמיך לון, בגין דא, קביה * בעא למתן אורייתא לאומין דעלמא

מסורת הזחר

א) ה' קנני ראשית דרכו (משלי ה) ח"ב נה. ת"ז ביקרמה ר: יא. חק' ב' יח. חק' כ"ה ע. חק' כ"ח עב: חק' כ"ט עב. חק' ל' עב. חק' סט קב. חק' ע' קכ: ז"ח בראשית ה טא שמה. חק' ח ק"ג טכ שמה. ב. ברית - בכראשית: ת"ז חק' כ"ב סד: ג) אס לא כריתי וגו' (ירמיה ל"ג) ח"א לב: גו. נט: סו: סט צא: צג: צו: קפה. קסט: רמא: רנו. ח"כ מו. צר. קט"ו. ר. ח"ג יא: יד. ע"ג. קצא: ת"ז חק' כב סד: ז"ח בראשית י"ז טא שכח. חשא מ"ה טר שח. ד) ד שמים שמים לה': (חזקוני קט"ו) ח"א קצג: ריז. ח"ב רט. ריב. ריג. ריד. חק' ג' יח: חק' ל"א עו. ה) שבע ארעין ח"א ריג: ח"ב ל: ח"ג ט: יוד. ת"ז חק' ג' יח: חק' כ"א מג: חק' לב. עו: חק' ס"ד צה: חק' סט קיז: ז"ח בראשית ח' ט"ג שגכ. ט' טכ שא. י"ב טא שיר. רות ע"ו טכ שט. עט טר שו. מו טא שכו. פט טכ שיט. ו) אתהלך לפני ה' וגו' חזקוני קטו: ח"א קא. ריטו ח"ב קעת: ת"ז חק' ג' יח: חק' ל"א עו. ז"ח פרשת נח כ' טכ שמו.

ותלופי גרסאות א גיא איא ודאי, ב גיא או בריה, ג גיא ביה, ד גיא ואיהו, ס גיא סמיך ו גיא נז ג: גיא בראשית ת גיא ואיהו, ט גיא בעי.

מאמר

הסולם

ברא עלמין ומחריבן

משמע שהקב"ה עושה ואח"כ מוחה את מה שעשה, שזה יתכן בבני אדם ולא בהקב"ה. רטז) אלא רזא דמלה כדן הוא, דקביה ברא עלמא וברייה באורייתא: אלא כך הוא סוד היבר הקב"ה ברא את העולם וברא אותו בהתורה. כמה דאוקמוהו. בראשית, דאתמר, בה, ה' קנני ראשית דרכו, ובהאי ראשית ברא ית שמיא וית ארעא, כמו שפרשנו, אשר בראשית דוא התורה שעליה נאמר ה' קנני ראשית דרכו, הרי שהתורה מכנה את עצמה בשם ראשית, ועם בראשית הזה, דהיינו התורה, ברא את השמים ואת הארץ. והיינו שמים וארץ עליונים, שהם ו'ק עליונים שכבינה, שהם מרוסזים כנראשית בסוד בראשית.

ריז) וברא שמיא וארעא בתריה על תהו, ולית תמן יסודא, דאיהו ברית דסמיך לון, ואחריהם ברא שמים וארץ על תהו, שאין שם יסוד, שהיא ברית, שישעין אוחם עליו, דהיינו שמים וארץ תחתונים שרם ז"ו, שמטרם שנמתקה המלכות בבניה, היתה הנוק' בכחינת תהו, שעליה נאמר ורארץ היתה תהו, כגין דא קב"ה בעא למתן אורייתא לאומין דעלמא

ואיהו סמיך לון ביה, כגין דברית כתיב ביה בכראשית, ואתמר ביה, אם לא בריתי יומם וגו', והוא השעין אותם בהתורה, שהרי בכראשית כתיב ברית, כי בראשית נזכרין בריתאש, ועליה נאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקח שמים וארץ לא שמת, הרי ששמים וארץ נשענים על התורה, כי שמים (השמי דף כ"ד ע"ב *) כיה ע"א)

ה עעכויִם, דאיהו ברית מילה ממש, ולא בעו לקבלא י ליה, י ואשתארת ארעא חרבה ויבשה.

ריח) ודא איהו י יקו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. יקו המים דא אורייתא, אל מקום אחד, אלן ישראל, בגין דנשמתייהו תליין, מההוא אתר דאתמר ביה, י ברוך כבוד ה' ממקומו. י כבוד ה', שכינתא תתאה. ממקומו, (ה) שכינתא עלאה, וכיון דאנון נשמתייהו מתמן, שריא עלייהו ודאי הוייה, ואתמר בהון י כי חלק הוייה עמו, י ודא איהו יקו המים אל מקום אחד.

ריט) ואורייתא איהי ישובא דעלמא, ואומין דעלמא י עעכויִם י דלא קבילו לה אשתארו י חרבין ויבשין, ודא איהו דקביה ה ברא עלמין ומחריבן.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) יקו המים וגו' (בראשית א) לעיל דף ע"א ציון א' וס"ג. ז"ח בראשית ו' כב שמב. י"ב טא שנ שמב. טב שמב. טג שיח. שמה. טד שה. טו טא שמו. יתרו. ל"ג טד שטו שכר. מ"ד טג שא. שה"ש ע' טג שיח. ע"ב טד שלו: רות עו טב שר תק"ח קי"ב טג שיר שכו לעיל דף ע"א ציון א' וס"ג. ב) ברוך כבוד ה' ממקומו: (יחזקאל ב') ח"א קנ. רסו. ח"ב טג: טד. רז. ריב: ח"ג ל. טב: קנט. רט. רגט: ת"ז חק' ה' כ: חק' בו עא: תק' מז טג: חק' ע' ז"ח בראשית ט' טד שמו. יתרו מ' טב. שב. תרומה מ"ב טג שכו. רות ע"ו טב שכת. תק"ח ט' ט"א ש"ד: ג) כבוד ה' ח"א רנא: ח"ג רמט: רני רנה: ד) כי חלק ה' עמו: (דברים ל"ב) ח"א צו: קלח. קמג: קסא: קעז. קסט: קצה. רכא. רנד. ח"ב ה: יד: לט: מז: מט. פו. צה: צו. קכה. קכו: רעו. ח"ג ח. טב: טד. ענ: צד. קג: קו. קי. רעח: רטו: שה: ז"ח נח כ' טד שז. יתרו ל"ז טג שטו. בלק נ"ה טא שטו שלה. רות מ"ב טו שכת. ה) ברא עלמין ומחריבן: לעיל דף קצב ציון ד וס"ג. חלופי גרסאות א' ניא ליג עעכויִם נ ניא לה נ ניא אשתאר ד ניא וביה דא ס ניא ליג עעכויִם. ו נ"א לא ז ניא. חרבה ויבשה.

מאמר

הסולם

ברא עלמין ומחריבן

העליונה, בינה. הרי שהבינה נקראת מקום. וכיון דאנון נשמתייהו מתמן, שריא עלייהו ודאי הוייה, ואתמר בהון כי חלק ה' עמו ודא איהו יקו המים אל מקום אחד. וכיון שנשמותיהם הם משם, דהיינו מבינה הנקראת מקום, שורה עליהם ודאי השם הוייה, ונאמר בהם כי חלק ה' עמו, וזהו שכתוב יקו המים אל מקום אחד. אשר מים, פירושו תורה, ומקום אחד, פירושו ישראל מקבלי התורה, כנ"ל. לאפוקי אומות העולם שא לא רצו לקבל התורה, וע"כ נשארה הארץ חרבה ויבשה. ריט) ואורייתא איהי ישובא דעלמא ואימיו דעלמא עכויִם דלא קבילו לה אשהארן חרבין ויבשין והתורה היא ישוב העולם, כי בה נברא ובה מתקיים כנ"ל, ואומות העולם שלא קבלו אותה, נשארו תרבות ויכשות, ודא איהו דקביה ברא עלמין ומחריבן, אלן דלא נטרי פקודי אורייתא, וזהו שהקביה ברא עולמות והחריבם דהיינו לאלו שלא שמרו מצות התורה ולא העלו

דעלמא עכויִם, דאיהו ברית מילה ממש, ולא בעו לקבלא ליה משום זה, רצה הקב"ה ליתן התורה לאומות העולם, שהוא ברית מילה ממש, כלומר, שע"י התיקון של ברית מילה היו ממתיקים את המלכות בכינה, שאז היו מתגלים להם המוחין הנקי תורה, אבל האומות לא רצו לקבלה. ואשתארת ארעא חרבה ויבשה, נשארה הארץ חרבה ויבשה.

ריח) ודא איהו יקו המים וגו' וזה הוא שכתוב יקו המים מתחת השמים וגו' יקו המים, דא אורייתא, יקו המים היינו התורה המכונה מים. אל מקום אחד, אלן ישראל, אל מקום אחד, היינו ישראל, בגין דנשמתייהו תליין מההוא אתר דאתמר ביה ברוך כבוד ה' ממקומו, כבוד ה' שכינתא תתאה, ממקומו שכינתא עלאה, משום שנשמותיהם של ישראל נמשכות מאותו מקום שנאמר עליו, ברוך כבוד ה' ממקומו, כבוד ה' פירושו שכינה התחתונה, מלכות. ממקומו, פירושו שכינה (דטו"י דף כ"ח ע"א)

אלין דלא נטרי פקודי אוריחא, לא דישיצי איהו יעובדוי, כמה דחשבין בני נשא, ולמה ישצי לון ג לבנוי דאתמר בהון בהבראם * בה' בראם.

(רכ) ואלין אנון דמתגיירין מאומין דעלמא, בגינייהו נפלת ג' ה' (כ) זעירא דאברהם, באלף חמישאה. דהוא ה', דאיהו ו' חרב ויבש, ג' חרב בבית ראשון. ויבש בבית שני.

(רכא) ומשה, בגין דבעא לאעלא י גיורין תחות גדפוי דשכינתא,

דרך אמת

מסורת חוהר

(א) קלי על הטעם סוד הא לחזקה טעמי, שמוח (א) בה' בראם: ח"א מו: זא: צנ. רנב: ח"ג כט. לד: מג. קכב: קכג. רטז: רצז: רצח. ת"ז חק' ג' פו. חק' ע' קלח: ז"ח בראשית א' טד שי"א. ג' ס"א שטי, ט"ד שנב. י"ז ט"א שלג, טנ שג. (ב) ה' זעירא דאברהם: ת"ז חק' ג"ח צ"ב: ג' (ג) חרב בכ"ר ויבש בכ"ש ח"א ו: כו. רנב. ת"ז בהסדמה יד. חק' י"א כו: חק' כ"א נח. חק' כ"ב סו. תק"ח ק"ח טא שי"ח (ד) גר"ם: ח"א יג: רטו: ח"ב קכ: קכג. ח"ג קסח ת"ז חק' ס"ו ל: חק' י"ח לו: חק' ס"ט קי"ד:

חלופי גרסאות א' ניא דשצי. וניא דשני. וניא דסני. ג' ג"א עכדוי. ג' נ"א לבנין ד' ניא אבל אינון דמגיירין מא"ה דאינון עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים. ס' ניא זיג זעירא ג' ניא יחרב.

מאמר

המולם

ברא עלמין ומחריבן

אל מקים בינה דמלכות הזאת, וסיימה שם את פרצוף המלכות דא"ק, ולא נשאר בה אלא ב' הספירות כתר וחכמה וחצי בינה, ורופרס פרסה מתחתיהם, ופרסא זו סיימה את האצילות. (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות ס"ז) הרי שהמלכות דא"ק, מסכת התמתקותה בכינה, נתמעטו ע"ס שלה לב' ספירות וחצי. היינו שנעשתה לה' זעירא. ומסכה זו מכונה המלכות הממוחקת בכינה, בכל מקום שהיא, בשם ה' זעירא. והיינו ה' זעירא דאברהם שבהוהר שלפנינו, שה"ס הדי' שהוסיף לו הקב"ה על שמו אברים.

העלו המלכות להמתיקה במדה"ר דבינה, שהיה העולם חרב בשבי"ס. לא דישיצי איהו עובדוי, כמה דחשבין בני נשא ולא שהקב"ה יכלה וישחית את מעשי ידיו. דהיינו שמים וארץ וכל אשר בהם, כמו שחושבים בני אדם בביאור המאמר, שהקב"ה ברא עלמין והחריבן. ולמה ישצי לון לבנוי דאתמר בהון בהבראם בה' בראם: ולמה יכלה הקב"ה לבניו דהיינו לישראל, שנאמר בהם בהבראם שיורה בה' בראם, דהיינו במלכות המתוקנת במדת הרחמים, בכינה, וכיון שהם מתוקנים בכינה, הרי הם כרצונו של הקב"ה ולמה יכלה אותם.

וזהו כל ההפרש בין נשמות ישראל לאומות העולם, כי נשמות ישראל באות מה' זעירא זאת, כמ"ש לעיל, דנשמתיהו תליין מהאי אתר דאתמר ביה ברוך כבוד ה' ממק"מו, ע"ש. אבל אומות העולם נמשכות ממלכות דמדת הדין שלא נתמתקה במדת הרחמים. וזה אמרו ואלין אנון דמתגיירין מאומין דעלמא בגינייהו נפלת ה' זעירא דאברהם כי הגרים שמקורם מהמלכות דמדת הדין, נמצאים מפילים את המלכות ממקום בינה, דהיינו ה' זעירא דאברהם, כי מעוררים מדת הדין שבה, שמסכה זו נחרבו ב' המקדשים, וז"ש קשים גרים לישראל כספחת.

(רכ) ואלין אנון דמתגיירין מאומין דעלמא בגינייהו נפלת ה' זעירא דאברהם באלף חמישאה דהוא ה' ואלו שנתגיירו מאומות העולם, נופלת בסבתם ה' קטנה דאברהם באלף החמשי שהוא ה'. דאיהו חרב ויבש, חרב בבית ראשון ויבש בבית שני שהאלף החמשי הוא חרב ויבש, כלומר, שאז נאמר, ונהר יחרב ויבש. חרב, היינו חורבן בית ראשון, ויבש, היינו חורבן בית שני.

(רכא) ומשה בנין דבעא לאעלא גיורין תחות גדפוי דשכינתא והשיב דהו מאלין

פירוש, מלכות הממוחקת במדת הרחמים, שהיא כינה, מכוננית ה' זעירא. ושורשה ה"ס מלכות דא"ק, דהיינו הע"ס שמטכור ולמטה דא"ק, שהם בחינת מלכות דא"ק. שע"ס הללו היו מתפשטות עד נקודה דעוה ז', ואח"כ בכדי להתמחק במדת הרחמים, עלתה המלכות דמלכות, דהיינו נקודה דעוה"ז המסיימת. (דפ"י דף כ"ה ע"א)

וחשיב דהוו מאלין דאתבריאוו בה' ו' והב בהון את * ה' דאברהם, גרמו ליה ירידה כד"א ב' לך רד כי שחת עמך, בגין דלא קבילו לאת ה' בדחילו דיו"ד וברחימו דה', נחית ב' איהי מדרגיה י' דאיהו ו'.

רכב) ואת ו' נחתת עמיה בגין דלא יתאביד בינייהו, (ב) דעתיד איהו ברזא דגלגולא לאתערבא בינייהו בגלותא, בין י' ערב רב, דאינון נשמתייהו, כ' מסטרא ו' דאלין דאתמר ו' בהון י' כי שמים כעשן נמלחו וגו'. ואלין אנון דלא בעא נח רחמי עלייהו, ואתמר בהון, ה' וימחו מן הארץ, בגין דהוו מאלין דאתמר בהון ו' תמחה את זכר עמלק. ומשה לא אסתמר

דרך אמת

מסירת הזהר

(ב) כ"ח ב' ונחית ר"ז א' וכל סי מניד רחל לדנר ויס קן משיחו כד"א כי קנן עור פניו.

ח"א כ"ח: רסנ. ח"ב קכ: רלו: רעו: ת"ז תק' כ"א נ"ב. ננ: נה. תק' ס"ו צו. תק' ס"ט קיב: קיג: קיס: תק' ו' בהשטמות קמד. ד' כי שמים כעשן: לעיל דף קצב ציון ה' וש"ג. ה' וימחו מן הארץ: (בראשית ו') ח"א נו: סו. סו: סס: ו' תמחה את זכר עמלק: דברים כ"ה) ח"א כח: ח"ב סה. סו. ח"ג רסא: ת"ז תק' סס קיס: תק"ח קי"ג טג שוח.

חלופי גרסאות א' נ"א ויהב. ב' נ"א איהו. ג' נ"א ואיהו. ד' נ"א נחית. ס' נ"א מסטרא אחרא. ו' נ"א דאלין אינון. ז' נ"א ליג בהון.

מאמר

הסולם

ברא עלמין ומחריבין

וכל האורות נסתלקו ממנה. כי אין המלכות ראויה לקבלת אירות אלא אם כן שמלכות למקום בינה, להיר דהויה, (כנ"ל דף ו' ד"ה וכבר. וסוד הכתיב לך רד, נאסר למשה שהוא ו' מפי ה' ראשונה, שהיא בינה, כי בעת החטא, שרצו להספיק האורות למטה, נפרדו תכף האותיות י"ה דהויה, כדי להפסיק השפע מה"ת, ואז הורידה הבינה שהיא ה"ה את ג' אתון אל"ה שגה למטה, ונשארה בוי"ק בלי ראש, וזה גרם בהכרת, שגם משה, שה"ס ו' דהויה, דהיינו תפארת, שגם הוא יתמעט לוי"ק בלי ראש, דהיינו שיוריד גם הוא את אתון אל"ה שלו למטה, כי אחר שנתמעט העליון, מוכרחים להתמעט עמו כל התחתונים ממנו, וזו"ה לך רד, והבן.

רכב) ואת ו' נחתת עמיה בגין דלא יתאביד בינייהו, דעתיד איהו, ברזא דגלגולא, לאתערבא בינייהו בנכותא בין ערב רב: ואז ו' דהויה ירדה עם משה, לשמרו שלא יאבד ביניהם, כי בסוד הגלגול עתיד משה להתערב בערב רב, דאנון נשמתייהו מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו וגו': שנשמותיהם הם מצד אותם, שנאמר בהם, כי שמים כעשן נמלחו וגו'. ואלין אנון דלא בעא נח רחמי עלייהו, ואתמר בהון וימחו מן הארץ, בגין דהוו מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק, ואלו הם, שנה לא בקש

מאלין דאתבריאוו בה': ומשה, משום שדצה להכניס גרים חחת כנפי השכינה, וחשב, שגם הם נמשכים ממלכות הממוחקת במדת הרחמים, שהיא ה' זעירא הנ"ל, והב כדון את ה' דאברהם, והמשיך להם המוחין דה' זעירא דאברהם הנ"ל. נרמו ל"ה ירידה, כד"א לך רד וגו' גרמו לו הגרים, ירידה, כמ"ש לך רד כי שחת עמך וגו'. דהיינו שגרמו לישראל לרטוא בעגל, שמשום זה אמר לו הקב"ה למשה לך רד וגו', בגין דלא קבילו לאת ה' בדחילו ד"ו וברחימו דה' נחית איהו מדרגיה דאיהו ו', משום שלא קבלו את המוחין דה' זעירא הנ"ל, בהיראה ד"ו של השם הויה, וב"ה אהבה דה' של השם, ירד משה ממדרגתו, שהוא ו' דשם הויה, פירושו, כי משה ה"ס בעלה דמטרנותא, דהיינו ו' דהויה, שהעלה את ה' דהויה שה"ס ה' זעירא, אל מקום בינה, דהיינו ה' ראשונה דהויה, וה' עלתה למקום חכמה, שהיא ו' דהויה, ואז המשיך מוחין ד"ו שה"ס יראה ומוחין דה' שה"ס אהבה, (כנ"ל בהקדמת הזהר דף קצ"ח אות ב') אל ה' תחאה דהויה, העומדת ומלכשת את ה' ראשונה דהויה, אמנם הגרים, להיותם ממקורם ממלכות דמדת הדין הבלתי ממוחקת בבינה, לא יכלו לקבל המוחין דה' תחאה בהיותה למעלה במקום י"ה דהויה, שה"ס דחילו ורחימו, והמשיכו אותה למטה, ונתגלה מדת הדין שבה (דל"ו דף כ"ה ע"א)

מנייהו, ואפיל ה' בנייהו. ובגין דא, איהו לא יעול דארעא דישראל עד דיתוב ה' ל' לאתרה, ובגין דא נחת איהו מדרגיה, ונחית ביה ו', ובגין דא "ה' נפלת ו' יוקים לה, ו' דמשה.

רכג) ובגין דה"א זעירא, ה' דאברהם דאיהי י' דהבראם, י' אתעזר איהו בגינה, ואתמר ביה י' מוליך לימין משה וגו', ואפיק לה מתמן בחילא דו', ואייתי לה עמיה, מיד שריא עליה י"ה, ואשתלים ד' אומאה י' כי יד על כס י"ה מלחמה להוי"ה ו' וגו', מאי ימדר דר דא משה, דאתמר ביה י' דור הולך ודור בא, והא אוקמוה, (ה) דלית דור, פחות מסי רבוא.

מסורת הזהר

דון אמר

(א) ה' נפרתו ו' יוקים לה: ח"ג סג: ב) מוליך לימין משה וגו': (ישעיה סג) ח"א סו: ח"ב

(ה) מקוים סוף תקון ס"ס וי"ט תקון ע"י

ק"ט: ח"ג לר: קאב: רמג: רעו: רפג: ת"ז חק' י"ג כח: חק' כ"ב סז: תקי סט כב. ג) כי יד על כס י"ה וגו' שמות י"ז: ח"א ריה: ח"ב סז: קכ: ח"ג ק"ט: קכא: ריט: רמה: רכט: ת"ז חק' א' י"ה: חק' כ"א ג. חק' כ"ב סז: חק' סט קד: ז"ח רות פ"ו טד שלו: ו' ק"ח ק"ג טג סכג. ד) דור הולך ודור בא: ק"ה (א) ח"א רסג: ח"ג רטז: רעג: ת"ז חק' ס"ט צט: ק: קי: קיכ: קיד: חק' ע' קלה. ה) לית דור פחות מסי רביא: ח"ג רטז: רעג: ת"ז חק' ס"ט צט: ק: קיכ: קיד.

חלומי גרסאות א) נ"א לאתרהא כ' נ"א בהכראם, נ"א אתעזר, ד' נ"א אומאה דאתמר, ונ"א דאתמר ביה, ס' נ"א ליג יד וגו' עד דאתמר ביה דור (ד"מ) ו' נ"א להויח בעמלק מדור דור וליג וגו', ז' נ"א מאי דור דור

ברא עלמין ומחריבן

הסולם

מאמר

דהיינו לה"ר, ונמצאים דו"ה חוודים לי"ה כמטרם החטא, ונמצא שלולא ירדת אחוון אל"ה דו' לניקים ה"ת, לא יכלה הו' לוקים את ה"ת. וז"ש ובגין דא ה' נפרת ו' יוקים לה, שבשביל ירדתה של הו', יכלה אח"כ הו' להקים את ד"ת, ולהשיבה למקומה לה"ר, דהיינו ע"י רחורת אחוון אל"ה שלו למקומם. רכג) ובגין דה' זעירא ה' דאברהם, דאיהי דהבראם, אתעזר איהו בנינה, ואתמר ביה מוליך וגו': ובשביל ה' רכטנה, ה' דאברהם שהוא ה' דהבראם, כנ"ל. נעזר משה על י"ה, ונאמר בו, מוליך לימין משה ז' ו' חסרתו, ואפיק דה' מתמן בחירא דו' ואייתי לה עמיה, והוציאה מבין הקליפות בכח הו' והביא אותה עמו, כי ע"י שהו' הוציר אתוון אלה שלו עם הנוקבא היבוקה בהן אל מדרגתו, הנה אז נעזר ע"י הנוקבא ועלה והלביש את הו' דהויה, והביא את הנוקבא עמו למעלה והלבישה את ה"ר דהויה, מ"ד שריא עליה י"ה ואשתלם אומאה, כי יד על כס י"ה וגו', ואז מיד שורה עליה, על ה"ת השם י' ה, להיותה בה"ר למעלה עם הו' כנ"ל, ונשלמת השבועה שבסריה כי יד על כס י"ה וגו', שמטרם זה, אין השם שלם כי חסר ו"ה, ואין הכסא שלם כי חסר א', אבל עתה נשלם השם בי"ה, והכסא נשלמה עם י"ה: מאי מדר דר, דא משה דאתמר ביה דנר הולך ודור בא, והא אוקמיה דלית דור פחות מסי רבוא, שואל, מהו מדר דר שבהכתוב

בקש רחמים עליהם, ונאמר בהם וימחו מן הארץ, משום שהיו מאלו שנאמר עליהם תמחה את זכר עמלק ובשעה לא אסתכר בנייהו, ואפיל ה' בנייהו, ובגין דא איהו לא יעול לארעא דישראל עד דיתוב ה' לאתרה: ומשה לא נשמר מהם, והפיל ה' זעירא בנייהם, כנ"ל, ומשום זה לא יכנוס לארץ ישראל עד שישב הה' למקומה, ובגין דא נחת איהו מדרגיה, ונחית ביה ו'. ובגין דא, ה' נפרת ו' יוקים לה ו' דמשה, ומשום זה ירד משה מדרגתו וירדה עמו ו' דהויה, ומשום זה הו' נפלה והו' יקים אותה, דהיינו הו' דמשה, פירוש, כי מדרגת משה ה' ס' ו' דהויה, שמכח חטא העגל ידרו אחוון אל"ה דבינה ומחמתם ידרו גם אחוון אל"ה שלו דו' דהויה, אל ה"ת, ואחוון אל"ה דה"ת ידרו אל הקליפות, וע"כ נגזר על משה, שלא יכנס לארץ עד שישב ה"ת למקומה לי"ה, כמו שהיתה מטרם חטא העגל, ואמר, שע"כ ירדה ו' דהויה ומשה ממדרגתם, כדי שהו' יקים את הה' מנשילתה, כי מתוך שאתוון אל"ה דו' דהויה שהוא ז"א, ידרו ונפלו למקום ה"ת, אז בזמן התקון יחזור הו"א שהוא ו' להשיב אתוון אל"ה שלו לדרגתו, ותעלה עמהם גם ה"ת הדכוקה בהם לדרגת הו', וכן הבינה שהוא ה"ד תחזור למדרגתה, אתוון אל"ה שלה שנפלו למקום הו', ואז הו"ה הדכוקים בהם יעלו עמהן להבינה (דפרי דף כ"ה ע"א)

ודא משה, דאתמר ביה * ב דאנתתא חדא ילדה ינ ס' רבוא בכרס : אחת.
רכד) (ב) ג וחמש מינין אנון בערב רב, ואנון : ד נפילים, גבורים,
ענקים, רפאים, עמלקים. ובגינייהו נפלת ה' זעירא מאתרהא, בלעם ובלק
מסטרא דעמלק הוו, טול י עם מן בלעם, ס לק מן בלק, אשתאר י בבל,
י כי שם בלל ה' שפת כל הארץ.

רכה) ואלין אנון דאשתארו מאלין, דאתמר בהון יוימח את כל היקום,
ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה, אינון רישין בקיומא ז סגיי

דרך אמת

מסורת הזהר

(ב) תקי נ ומ"ה,

(א) אנתתא חדא ילדה: ח"ב סו: ג) ס' רבוא בכרס אחד: ח ג רסו. ת"ז תקי ס"ט קיב. קיר. ג) חמש מינין - עמלקים: ת"ז תקי כא נה. תקי נ' סו. ר) עם מן בלעם: וכי ח"ג קצו. רפא: ה) כי שם כלל וגו': (בראשית יא) ח"ג קי. ת"ז תקי נ"ד סו: ו) וימח את כל היקום: (בראשית ו') ח"א סס. תק"ח קי"ג טג שכ.

חלופי גרסאות א גיא דאתתא. נ גיא ילדה במצרים. נ גיא אחד. ד סימן גניע ריע. גיא עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים וגיא עמלקים נפילים רפאים גבורים ענקים. וניא עמלקים נפילים גבורים רפאים ענקים, ה גיא ביק ו גיא בבל, ז גיא סגיא

מאמר

הכולם

ה' מינים דערב רב

נפלה ה' זעירא ממקומה, דהיינו מבינה. פירוש כי זה לעומת זה עשה אלקים וכמו שיש ה' בחינות כח"ב תו"ם בהקדושה, כן יש כגדן בהקליפות והם ה' מינים הנ"ל שבערב רב, שר"ת שלהם הוא גנ"ע ריע. או ענ"ג ר"ע כמו שחושב אותם להלן כי ע"י הרע מתהפך ענ"ג להיות גנ"ע. והנגע נעשה ענג. ואלו ה' מינים ערב רב, מעורבים בישראל ומחטיאים אותם, ומשום זה נופלת ה' זעירא ממקומה, דהיינו ממקום מתוקה בהבינה.

בלעם ובלק מסטרא דעמלק הוו, טול עים מן בלעם. ליק מן בלק אשתאר בבל, כי שם ברל וגו': בלעם ובלק היו מבחינת עמלק, כי תקח אח האותיות ע"ם מן השם בלעם, ואותיות ל"ק מן השם בלק, חשארנה האותיות ככ"ל. דהיינו ב"ל מן בלעם, ב' מן בלק. ונמצא אשר ב' הקליפות עמלק ובלל מרומזות בהשמות בלעם ובלק. ומשמיענו כזה, אשר עמלק היא בחינת רישא דקליפות וכתר כמו קליפת בכ"ל. שנאמר עליה (דניאל ב) ראשה די דהב טב. כי לולא היו שניהם מבחינות שוות, לא היו יכולים להתרבק בחיבור אחד בבלעם ובלק.

רכה) ואלין אנון דאשתארו מאלין דאתמר בהון וימח את כל היקום: ואלו

הב שנשארו, מאלו שנאמר עליהם בהמבול, וימח את כל היקים, ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה, אינון רישין בקיומא סגיי. ואלו שנשארו מקלי עמלק בגלות הד', דהיינו גלות אדום, המה ראשים בהעולם, בכח רב. והוא משום

שבהכתוב, מלחמה לה' בעמלק מדר דר, ואמר. שזה משה, שנאמר עליו דור הויך ודיר בא, ופי' שיה, שאין דור פחות מששים רבוא, ודא משה, דאתמר ביה, דאנתתא חדא ילדה ס' רבוא בכרס אחת, וזהו משה, שנאמר עליו שאשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחת. פירוש, מדר דר דא משה, דאתמר ביה דור הויך ודור בא, היינו כמ"ש, אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא והולך ובא בכל דור ודור, וכיון ששיעור נשמת משה הוא ס' רבוא, כי משה זכה לכינה, שפירושו למוחין דאו"א המלכיים לוי"ק דא"א שספירותיו בסוד רבוא, כי ספירת הנוק' רן יחידות, ודו"א הן עשרות, ודישסו"ת מאות, ודאו"א אלפים, ודא"א רבוא, ונמצא שהוי"ק חג"ת נה"י שלו הם ו' רבוא, וכשכל אחד מהן כלולה מיורד הן ס' רבוא, וזהו שאומר אשר אשה אחת במצרים ילדה ששים רבוא בכרס אחד, ש'כונה היא על משה כי שקול משה כנגד ס' רבוא, משמע בהכרח שאין לך דור שלא יהיה בו הארת המוחין דס' רבוא, דהיינו אתפשטותא של משה. ושיעור הכתוב מלחמה לה' בעמלק מדר דר, הוא, כי ע"כ המוחין דס' רבוא אינם בקביעות אלא מתגלגלים בכל דור ודור, הוא משום שמלחמה לה' בעמלק.

מאמר ה' מינים דערב רב

רכד) וחמש מינין אנון בערב רב, ואנון נפילים וכי' ובגינייהו נפלת ה' זעירא מאתרהא: וה' מינים הם בערב רב, שהם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים, ובסבתם (רסויי כ"ה ע"א)

ואנון קיימין על ישראל כלי חמס, ועלייהו אתמר * כי מלאה הארץ חמס מפניהם, אלין אנון עמלקים.

רכו) נפילים עלייהו אתמר ^ב ויראו בני האלהים את בנות ^א האדם כי טובות הנה, ואלין אנון מינא תנינא, מאלין נפילים ^ב מלעילא, דכד בעא קב"ה למעבד אדם, דאמר ^ב נעשה אדם בצלמנו וגו', בעא למעבד ליה רישא על עלאין, למהוי איהו פקיד על כלהו ולמהוי אנון פקידין על ידוי, כגוונא דיוסף דאתמר ביה ^י ויפקד פקידים על הארץ.

רכז) אנון בעו לקטרגא ליה ואמרו ^י מה אנוש כי תזכרנו וגו' דעתיד למחטי קמך. אמר לון קב"ה אי אתון הויתון לתתא כותיה, יתיר הויתון חבין מניה, מיד ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו', חשקו בהון וקב"ה אפיל לון לתתא, ^י בשלשלאן.

רכח) ואינון * עזא ועזאל דמנייהו נשמתהון דערב רב, דאנון נפילים

מסורת הזהר

א) כי מלאה הארץ חמס: ח"א טו. ח"ג קכה: ת"ז תק' ט"ס קיג. ב) ויראו בני האלקים וגו': לעיל דף קנ"ט ציון ב' וס"ג. ג) נעשה אדם ינו': לעיל דף קמ"ג ציון א' וס"ג. ד) ויפקד פקידים וגו': (בראשית מ"א). ה) מה אנוש וגו': (תהלים ז'). ח"א נז: ח"ב קנה: קכה. ח"ג רז: ת"ז תק' ס"א צד. תק' ע' קלז: ז"ח בראשית ו' טא שכנ. תק"ח ק"כ סד שלה. קכ"א טא שטו. ו) בשלשלאן - עזא ועזאל: ח"א ט: קכו. ח"ג רח. רלג. ז"ח רות פ"א טב שו.

חלופי גרסאות א) נ"א בארם וגו'. ב) נ"א נפילין כלעילא.

ה' מינים דערב רב

הסולם

מאמר

לעשותו ראש על כל מלאכי מעלה. למהוי איהו פקיד על כלהו ולמהוי אנון פקידין על ידוי כגוונא דיוסף דאתמר ביה ויפקד וגו'. שהוא יהיה הממונה על כל המלאכים, והם יהיו פקידים תחת שליטתו, כמו שנאמר ביוסף, ויפקד פקידים על הארץ.

רכז) אנון בעא לקטרגא ליה ואמרו מה אנוש כי הזכרנו, דעתיד למחטי קמך, וע"כ רצו המלאכים לקטרג עליו ואמרו

להקב"ה, מה אנוש כי תזכרנו. הלא הוא עתיד להטוא לפניך, ולמה אתה משפיל אותנו תחתיו. אמר לון הקב"ה אי אהון הויתון לתתא כותיה, יתיר הויתון חבין מניה. אמר להם הקב"ה, אם אתם הייתם למטה בארץ כמו האדם, הייתם חוטאים יותר ממנו. מיד ויראו בני האלקים וגו' חשקו בהון וקב"ה אפיל לון למטה בשרשלאן, מיד ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה, חשקו בהם והפיל אותם הקב"ה למטה בשלשלאות. וביאור הדברים עיי' בהקדמת ספר הזהר (דף קכח ד"ה וזה אמרו, בכל ההמשך).

רכח) ואנון עזא ועזאל, דמנייהו נשמתהון דערב רב, דאנון נפילים דאפילו

גרמיהו

משום שקליפה זו היא כחינת ראש וכתר דקליפות כנ"ל.

ואנון קיימין על ישראל כלי חמס, ועלייהו אתמר כי מלאה וגו', ארץ אנון עמלקים והם נעשים כלי חמס לישראל, ועליהם נאמר, בהמבול, כי מלאה הארץ חמס. אלו הם העמלקים, ונתבאר מין הראשון של החמס מינים דערב רב, שהם העמלקים, והם כתר דקליפות.

רכו) נפילים, עלייהו אתמר ויראו וגו' ואלין אנון מינא תנינא, הנפילים דערב

רב, עליהם נאמר ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טובות הנה, ואלו הם מין השני מהערב רב, דהיינו בחינת חכמה דקליפות, מאלין נפילים מלעילא, והם מאלו הנפילים של מעלה, דהיינו שנמשכים סן עזא ועזאל, שהיו מלאכי מעלה והפילם הקב"ה משמים, כמו שהולך ומפרש, וע"כ נקראים נפילים, ואלו נפילים דערב נמשכים מהם.

דכד בעא קב"ה למעבד אדם, דאמר נעשה אדם בצלמנו וגו' בעא למעבד ליה רישא על עלאין, כשרצה הקב"ה לעשות האדם, שאמר להמלאכים נעשה אדם בצלמנו וגו', רצה (דפרי דף כ"ה ע"א ט) כ"ה ע"ב)

בראשית

דאפילו גרמייהו לזנות בתר נשיא דאנון טבאן, ובגין דא אפיל לון קב"ה מעלמא דאתי, דלא יהא לון חולקא תמן, ויהיב לון אגרייהו בהאי עלמא כד"א ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו וגו'.

רכט) גבורים, מינא תליתאה, עלייהו אחמר ב' המה הגבורים א וגו', אנשי השם, ואינון מסטרא דאלין דאתמר בהון ב' הבה נכנה לנו עיר ונעשה לנו שם. י' ובנין בתי כנסיות ומדרשות, י' ושוין בהון ס"ת, ועטרה על רישוי, ולא לשמא דהוי"ה אלא למעבד לון שם, ההי' ונעשה לנו שם ומסטרא אחרא מתגברין על ישראל דאנון כעפרא דארעא, וגולין לון ואתברת (ל) עבדתא, ועלייהו אתמר י' והמים גברו מאד מאד על הארץ. (ל) רפאים. מינא רביעאה, אם יחזון לישראל בדוחקא ומתרפין

דרך אמת

מסירת הזהר

(א) ומשלם לשונאיו אל פניו: (יברים ד) ח"א קס: ח"ג רעו: ת"ו חק' ס"ט קיא. ז"ח חצא נ"ס טג של (ב) המה הגבורים וגו': (בראשית ו') ח"א לו. קית. רסד. ח"ב קעט. ח"ג כמד. קנט. ז"ח בראשית כ' טב שכו. ג' הבה נכנה לנו וגו': (בראשית יא) ח"א ער: עה. ח"ב יח. ז"ח יתרו ל"ב טא שיא (ד) ובנין בתי כנסיות - ולא לשמא דה': ז"ת יתרו ל"ב טא שיב (ה) והמים גברו וגו' (בראשית ז') ת"ו חק' י"ג כט. חק' ל"ו עח:

חלופי גרסאות א גיא אשר מעילם וליג וגו' ב גיא ובנין, וי"א ובנין ג גיא וכתי מדרשות. ד גיא רשוין, וגי"א ושון ס גיא וסטרא. ו גיא ליג וגולין לון ואתברת עבדתא. ז גיא מתרפין.

מאמר

הסולם

ה' מינים דערב רב

גרמייהו לזנות בתר נשיא דאנון טבאן, ואלו בני האלהים הם עזא ועזאל, שהנשמות של הערב רב ממין הב' נמשכים מהם, שהם נפילים, משום שהפילו עצמם מקדושתם, לזנות אחרי נשים שהן טובות, ובנין דא אפיל לון קב"ה מעלמא דאתי דלא יהא לון חולקא תמן, ומשום זה, גם הקב"ה הפיל אותם הערב רב מעולם הבא, שלא יהיה להם חלק שם, ויהיב לון אגרייהו בהאי עלמא כד"א ומשלם לשונאיו וגו', ונתן להם שכרם בעולם הזה, כמ"ש ומשלם לשונאיו על פניו וגו'. דהיינו כמו שתרגם אונקלוס, ומשלם לשנאין עוכרין טכין דעבדין בהאי עלמא, כדי להאבידן מעלמא דאתי, והנה נתבאר מין השני ערב רב הנקי נפילים, שהם בחינת חכמה דקליפות.

רכט) גבורים, מינא תליתאה, עלייהו אחמר המה הגבורים וגו', ואנון מכסטרא דאלין, דאתמר בהון הבה וגו'. הגבורים, שהם מין הנ' של הערב רב, שנתערב בישראל, עליהם נאמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם, והם נמשכים מצד אלו שנאמר עליהם, הבה נכנה לנו עיר ונעשה לנו שם, דהיינו מצד דור הפלגה.

(ל) רפאים, מינא רביעאה, אם יחזון לישראל בדוחקא מתרפין מנייהו: הרפאים הם מין הרביעי של הערב רב שנתערב בישראל, אם יראו שעת צרה לישראל מניחים אותם

רכט) גבורים, מינא תליתאה, עלייהו אחמר המה הגבורים וגו', ואנון מכסטרא דאלין, דאתמר בהון הבה וגו'. הגבורים, שהם מין הנ' של הערב רב, שנתערב בישראל, עליהם נאמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם, והם נמשכים מצד אלו שנאמר עליהם, הבה נכנה לנו עיר ונעשה לנו שם, דהיינו מצד דור הפלגה. ובנין בתי כנסיות ומדרשות ושויין (דפו"י דף כ"ה ע"ב)

מנייהו, ואית לון רשו ל' לשזבא לון, ולא בעאן, ומתרפין מאורייתא, ומאלין דמשתדלין בה, למעבד טב עם עכו"ם, עלייהו אתמר " רפאים בל יקומו, בזמנא דייתי פקידה לישראל אתמר בהון י ותאבד כל זכר למו. רלא) ענקים, מינא חמישאה, דאנון מזולין לאלין דאתמר בהון י וענקים לגררותיך, ועלייהו אתמר י רפאים יחשבו אף הם כענקים, שקילין דא לדא. אלין אנון דאהדרו עלמא לתהו ובהו, ורזא דמלה חרב בי מקדשא, והארץ היתה תהו ובהו, דאיהי עקרא וישובא דעלמא, מיד דייתי אור דאיהו קביה, ד יתמחון מן עלמא, ויתאבדון, אבל י פורקנא לאו איהי תליא אלא כעמלק עד ה דיתמחו ה) דביה אומאה, והא אוקמוה. רלב) ד"א, י אלה תולדות השמים וגו'. אלין אנון, דאתמר בהון,

מסורת הזהר

דרך אמר

(א) רפאים כל יקומו: (ישעיה כו) ח"ב כצט: (ב) ותאבד כל זכר למו (ישעיה כו) ג) וענקים לנרנרותיך: (משליא) ד) רפאים - כענקים: (דברי' כ') ח"ג קס: ה) ודארץ היתה תהו: לעיל דף כ"ח ציון ג' וס"ג ו) פ"ר קנא: (גאולה) ח"א עב: קנ: קי. קיט. קלא: קמ. סע. קעה. ריד: רטו. רלה. רלו. רלח. רסא. רסג. רסז. ח"ב ז: ח: ט. יוד. יב: לכ. נח: קצו: קיט: קכ: קצב: רכ. רמ. רנג. ח"ג ו: ככ. כג. נב. עה: קנג: קעה: ריכ: ריט. רמב: רמט. רע: רעו: רעז: ת"ז תק כ"כ סו. תק' כ"ה ע: תק' כ"ז עא. תק' ל"ז עח: תק' ו' בהשטות קמר. ז"ח בלק ג"ה טג שלו שמה. ג"ו טא שכט, טכ שכט, טג שכט, רות פ' טד. שיו פ"ח טא שמג. ז"ח בלק, ג"ה טב שכא תק"ח צ"ו טד שמב ק"ח כא שג"ב ק"ט טג שמו, טד שבה. קיא טד שיא. קיג טב שט, טג שא שיג. ז) אלה תולדות השמים: לעיל דף קצ"כ ציון א' וס"ג. חלופי גרסאות א) ניא לישב. ב) ניא ומתרפין. ג) ניא ליג מאורייתא עד רפאים בל. ד) ניא ימחון. ט) ניא דיתמיה.

ה' מינים דערב רב

הסלים

מאמר

דפאים יחשבו אף הם כענקים. שקילין דא לדא, ועליהם נאמר, רפאים וגו' כי רפאים וענקים שקולים זה כזה. אלין אנון דאהררו עלמא לתהו ובהו, אלו הם שמחזירים את העולם לתהו ובהו, ורזא דמלה חרב בי מקדשא, והארץ היתה תהו ובהו, דאיהי עקרא וישובא דעלמא, וסוד הרבר הוא, חרב בית המקדש, נאמר עליו והארץ היתה תהו ובהו, כי בית המקדש הוא עיקר העולם וישוב העולם, וע"כ נחשב כאלו כל הארץ היתה רתו ובהו, וב' מיני ערב רב הללו שנתערבו בישראל, גודמין חודבן בית המקדש, מ"ד דייתי אור דאיהו קביה, יתמחון מן עלמא ויתאבדון, תקף כשיבא האור לישראל, שהוא הקביה, ימחו מן העולם ויאבדו, אבל פורקנא לאו איהי תלייא אלא כעמלק, עד דיתמחו דביה אומאה אבל גאולת ישראל אינו תלוי במחיתם אלא רק במחית עמלק, עד שימחה אותו שבו היא השכועה דהיינו הכתוב כי יד על כס יו וכו' כנ"ל באות רכיב.

מאמר משה וב' משיחין.

רלב) ד"א אלה תולדות השמים וגו' ארין אנון

איתם ומתרשים מהם. ואית לון רשו לשזבא רת, ולא בעאן, ואפילו יש להם כח להצילם אינם רוצים להצילם ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשתדלין בה, והם נרפים מהתורה, ומתרחקים ממנה ומכל אלו העוסקים בהתורה, למזכר טב עם עובדי כר"מ, לעשות טובת לעובדי ע"ז, כלומר שמרחקים מהתורה ומישראל בשביל טובת עובדי ע"ז, ער"דו, אתמר רפאים כל יקומו, דהיינו שלא יקומו לתחית המתים, בזמנא דייתי פקידה לישראל אתמר בהון ותאבד כל זכר למו, בעת שיבא פקידה לישראל ויושעו מצרתם, נאמר עליהם ותאבד כל זכר למו, כי להיותם תולדות החושך, נאבדים בהכרח עם ביאת האור לישראל, ונתבאר מין הרביעי של הערב רב, שהם הרפאים, והם כנגד ז"א דקליפה.

רלא) ענקים, מינא חמישאה, דאנון מזולין ראלין דאתמר בהון וענקים לנרנרותיך, ענקים הם מין חמישי של הערב רב, שהם מזלולים כאלו שנאמר בהם וענקים לנרנרותיך, דהיינו בישראל מקיימי התורה, ועלייהו אתמר, (דסו"י דף כ"ה ע"ב)

אלה אלהיך ישראל, ביוםא דיתמחון אלין, כאלו ההוא יומא עביד קביה, שמיא וארעא, ההי' ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, בההוא זמנא, יהא קביה עם שכינתיה, ויתחדש עלמא, ההי' כי כאשר השמים החדשים, והארץ החדשה י וגו', דא איהו ביום עשות.

רלג) : בההוא זמנא, י ויצמח הוייה אלקים מן האדמה כל עץ נחמד וגו', אבל בקדמיתא, עד דיתמחון אלין, לא נחית י מטרא דאורייתא, וישראל דדמיין לעשבין ולאלננין לא יצמחון, ורזא דמלה ה' וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, וכל עשב השדה וגו', בגין דאדם אין, דאנון ישראל בני מקדשא, לעבוד את האדמה בקרבנין.

רלד) ד"א, וכל שיח השדה, דא משיח ראשון, טרם ה' יהיה בארעא, וכל עשב השדה טרם יצמח, דא משיח שני, ולמה, בגין דלית תמן י משה, למפלח לשכינתא, דעליה אתמר, י ואדם אין לעבוד את האדמה, ורזא דמלה

מסורת הוהר

אלה אלהיך ישראל: (שמות ל"ב) ח"א ב. רכת. ח"ב טו: קצכ: ח"ג יו: ב) ביום עשות - ארץ ושמים: (בראשית ב') ח"א ד. ח"ב לט. פה: פח. קעה. ח"ג פא: ז"ח בראשית ט' סד שיג. טו סד שלא יז טא שלג תולדות כ"ו טא שכה. תק"ח ק: טכ שלג. ג) כי כאשר השמים החדשים וגו': ח"א ה. ח"ג טו. סח: רע: ת"ז תק' ס"ם קה: ד) ויצמח - כל עץ נחמד: (בראשית ב') ח"א כו. ת"ז תק' ג"ג פו: תק' ס"ד צה: ה) וכל שיח השדה וגו': (בראשית ב') ח"א לו: צו. ח"ג מח. ת"ז תק' ג"א פו: ז"ח בראשית י"ג סד שלה. ו) משה וכו' משיחין: ח"ב קכ. קנג קנג: רעה. ז) ואדם אין: ח"א צו. רנב: ח"ג מח. ת"ז תק' גא פו תק' ס"ז צה. תק"ח קו סד שגכ. קט"ו טא שד.

חלופי גרסאות ה' גיא כי כאשר השמים החדשים. ג נ"א אשר אני עושה וגו'. ג גיא בהי"א: ד גיא מטרא ס גיא יהא

מאמר

הסולם

משה וכו' משיחין

אנון דאתמר בהון אלה אלהיך ישראל, ביוםא דיתמחון אלין, כאלו ההוא יומא עביד קביה שמיא וארעא ההי' וגו': פירוש אחר, על הכתוב איה תולדות השמים וגו', אשר אלה פוסל את הראשונים כנ"ל, היינו לאלו שנאמר בהם אלה אלהיך ישראל, שהוא חסא העגל, והיום שימחה בו הקביה את חסא העגל, הרי הוא, כאלו באותו יום עשה הקביה את השמים והארץ. ההי' ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, בההוא זמנא יהא קביה עם שכינתיה, ויתחדש עלמא, ההי' כי כאשר השמים וגו' דא איהו ביום עשית, כי בעת ההוא יהיה הקביה בזווג עם שכינתו, והעולם יתחדש, כמ'ש כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו' וזה הוא ביום עשות שכתוב כאן. דהיינו ביום שיתחדש העולם.

רלג) כההוא זמנא, ויצמח ה' אלקים מן האדמה וגו', אבל בקדמיתא עד דיתמחון ארין לא נחית מטרא דאורייתא. בעת ההוא ויצמח וגו' כל עץ נחמד, אבל קדם לכן, מטרים שנמחה חסא העגל אינו (רס"י דף כה ע"ב)

א לא יסור שבט מיהודה דא י משיח בן דוד, ומחוקק מבין רגליו, דא משיח בן יוסף, י עד כי יבוא ישיליה דא משה, חשבן דא כדא, וליו יקה"ת עמים אתוון ולוי קה"ת.

מסורת הוהר

(א) לא יסור שבט מיהודה: (בראשית מ"ט ח"א רלו: ז"ח לך כ"ה סד שיט. תרומה מ"ב סא שכ. חקת נ"ב טב שמא שמו. תק"ח ק"ח טא לא. ב) משיח: ח"א ד: לח: לט. עב: קנ: קיד. קיס: קיס. קיס. ריד. רלת. רלט: רמ: רסא. ח"ב ז. ת: ט יוד. נד: נו: נח: סה: עת. קטו: קענ: רנג. רכ. ריב. ח"ג כג: קל ריב: רכז: דלת. רעה: רעט: רפט. ת"ז הק' יח לו: תק' כא מט: ס: סב. תק' כ"ו עא. תק' ל' עג: תק' ס"ט קה. קט. ז"ח בלק ג"ו טא שמה: טכ שזו: טנ שו. תק"ח ק"ח טא שיא ק"ט סד שכה. קיג טג שיג. משיח ב"ד-ומשיח ב"י: ח"א פב: רסג: ח"ב קטו. קכ. ח"ג סה. קנג: רג: רמו: רמט. רנב. רעח: ת"ז תק' ו' כא. תק' כ"א מח. תק' כ"ב סז. תק' ו' בהשמכות קמו: ז"ח ויטב כ"ס טד שג. משיח בן דוד ח"ב קיס: רעה. ח"ג רמ"ג. רמט. ז ח לך כ"ה סד שיג. תק"ח קי"ג טא שלח. משיח בן יוסף: ח"א רסו. ח"ב קכ. ח"ג רמב: רמג: רעו: ת"ז תק' ו' בהשמכות קמו: ז"ח בלק ג"ו טכ שיט. ז"ח רותפ' טד שטו שיה. ג) עד כי יבא שיליה: (בראשית מט) ח"א רלו: ח"ג רמו: ת"ז תק' כ"א פג. ד) שיליה דא משה: ת"ז תק' כ"א פג. תק"ח ק"ח טא שלא.

משה וב' משיחין הסולם מאמר

בבחינתו, מהמלכות שלמעלה מחזה, שהווג הוא שלם שם, מפני אדם, וע"כ הארתו שלכה. (וב"ל דף ק"י) אמנם משיח בן יוסף אינו מרוצה מהנהגת משיח בן דוד, להיותו מבחינת עלמא דאתכס"א. והארתו ממטה למעלה, כי כל הנמשך מבחינת מהזה ולמעלה אינו מאיר ממעלה למטה, רק ממטה למעלה, וע"כ הוא רוצה למלוך ולהנהיג לישראל להאיר לום מבחינתו שהיא מהמלכות שמחזה ולמטה. המאירה ממעלה למטה בהנהגה גלויה, להיותה עלמא דאתגליא. וז"ס המחלוקת שהיה בין שאול ודוד, כי שאול היה מבני רחל דהיינו משיח בן יוסף, ודוד היה מבני לאה דהיינו משיח בן דוד. וכן בין רהבעס וירבעס, וכן בכל דור ודור, נמצא ב' הללו שמקטרגים זה לזה.

בארץ. ואמר, שהוא, משום שאין עמהם משה, שעליו נאמר, ואדם אין לעבוד את האדמה. ורוא דמלה, לא יסור שבט מיהודה, דא משיח בן דוד. ומחוקק מבין רגליו. דא משיח בן יוסף עד כי יבא שיליה דא משה, חשבן דא כדא. וזו יקדת עמים אתוון ולוי קה"ת וסוד הדבר, לא יסור שבט מיהודה זהו משיח בן דוד. ומחוקק מבין רגליו זהו משיח בן יוסף. עד כי יבא שיליה, זהו משה, כי משה בנימחריא שיליה ולו יקדת עמים, הוא אותיות ולוי קה"ת. כלומר שיגיע התיקון ממה ע"ד קה"ת ועד לוי שהם אבותיו.

ויש להבין, ענין כ' משיחין הללו מה הוא, ומה ההפרש ביניהם. ולמה אינם יכולים להיגלות זולת אחר גילוי נשמת משה, והענין הוא, כי מסבת שיתוף מדה"ר בדין, שהמלכות נכללה בהבינה, נחסרה עצמותה של המלכות, ואין בה אלא בחינת ט"ר דהמלכות, דהיינו בחינת התכללותה של המלכות בהם, אמנם בחינת עצמה נגזזה בראש עתיק, ומסבה זו נחלקה מלכות ד"א לשתי ממלכות, שמחזה ולמעלה, היא אהל לאה, והוא עלמא דאתכס"א ומשם נמשך משיח בן דוד, שהיא בן לאה, ומחזה ולמטה היא אהל רחל עלמא דאתגליא, ומשם נמשך משיח בן יוסף, שהוא בן רחל (כמ"ש לעיל דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד ע"ה) והנך מוצא שהמלכות שמחזה ולמעלה יש בה ע"ס של ות, אבל בהמלכות שמחזה ולמטה חכרה המלכות שלה והיא מסתיימת ביסוד. ע"ש. ולפיכך יש מחלוקת בין משיח בן דוד ומשיח בן יוסף למטרת ג"ר התיקון. כי משיח בן דוד רוצה למלוך, דהיינו להנהיג את ישראל (דענין דף כ"ה ע"ט)

ובזה תבין סוד הכתובים שאמר לו יהונתן בן שאול אל דוד. ואני שלשת ההצים צוה אורה וגו' אם אמר אכר לנער הנה הרצים ממך והנה, קחנו ובאה כי שלום לך ואין דבר חי ה'. ואם כה אמר לעלם הנה החצים ממך והלאה, לך כי שלון ה'. ויש להבין למה בחד יהונתן בסמנים הללו. והענין הוא, כי סוד שלשת החצים, הם ג' ענפין דש' שהם ג' ספירות חג"ת, הרמוזים על ג' דגלי הכסא, אשר דוד הוא רגל דביעי אלירם, וכן הם רומזים על ג' ענפין דש' התחונה, שהם ג' ספירות נה"י, אשר כלכות בית יוסף היא רביעי אליהם, בסוד שביטאה לבנין (כנ"ל דף ק"י) ולפיכך נקראים חצים, משום שנחצו ונחלקו ג' ענפין הללו גי' משיח בן דוד למשיח בן יוסף, הג' שלמעלה מחזה למב"ד, והג' של מטה מחזה למב"י, וז"ס אם אמר

רלה) ד"א, וכל א שיח השדה, אלן צדיקיא, דאנון מסטרא ב) דצדיק

דרך אמת

f) מנחה יודוס דף ק"ט וק"כ

מאמר

הכולם

a) שיח - ש' ח"י: ת"ז חק' ג"א טו:

מסורת הזהר
משה וב' משיחין

חסדים המגולים שלה אלא ממטה לבעלה. כמו לאה
כי ע"כ הולק מב"י על מב"ד והיא רוצה לחקן
את רחל שלא תהיה צריכה לקבל מלאה, ואז
תאיר רחל גם ממעלה למטה, כנ"ל. הרי
ששניהם אינם שלמים, וע"כ לית חילא
למשיחין למפרק לישראל, מטום שיתקן ה'
דמשה, ויחגלה שער הנ', וז"ש ובגינך אינון
מתעכבין דהיינו בגין ה' דמשה שאינה מקבלת
תקונה השלם, כמבואר.

וז"ש כחקוני זהר (חק' כ"ב דף ס"ז ס"א)
שאמר שם אשר ה' דמשה אידו כמשכונא
לגביה אברהם אשר ה' דמשה נמשכנה אצל
אברהם, וכן אומר, מה' דאברהם למדוי כה
שם עולם, וכה אשתלים ה' דמשה מן ה'
דיברהם להיות בה שם עולם, נשלמה בה ה' דמשה.
ע"ש. והטעם הוא, כי ה' דאברהם הוא ה'
הממוחקת במדת הרחמים, שה"ס ה' זעירא
דאברם, וה' דהכראם (כנ"ל בהזור את רכ')
ונתבאר לעיל דף ז' ד"ה וכבר, שזולת המיתוק
הזה, לא היה שום מציאות מוחין לזיון
ולתחתונים, ע"ש, ואילו המוחין ה"ס גילוי
שמיתיו הק' שכשכילם ברא את העולם, ונמצא
שכל עוד שה' דאברם לא גילגלה כל המוחין
עד לגלות כל שמותיו הקדושים, אי אפשר
לבטל את מיתוק: של המלכות בהכניה,
וממילא לא תוכל להגלות ה' דמשה, אמנם
אחר שה' הממוחקת דהיינו ה' דיברהם חגלה
כל שמותיו הקדושים, אז תכטל השיריה דמדת
הרחמים בדין שהוא בחינת ה' דאברהם,
ותגלה ה' דמשה ככל שלמותה, הרי שה'
דמשה איהו כמשכונא לגביה דאברהם
דהיינו לגביה ה' דאברהם, וכל עוד שה'
דאברהם לא גילתה כל המוחין הצריכים, היא
מעכבת את הגילוי דה' דמשה, אכן כגמר גילוי
כל שמותיו הקדושים תכטל בחינת השיחוף
בהכניה, וחתגלה ה' דמשה הגנוזה ברישא
דעתיק, בסו"ה אבן מאסו הבונים היתה לראש
פנה, ואז יחזרו ב' המלכויות, לאה ורחל,
להיות פרצוף אחד שלם בכל השלמות, ויחד
עמהן יחזרו מב"ד ומב"י להיות אחד בכל
השלמות ויגאלו את ישראל, ועל עת היום
נאמר (יחזקאל ל"ז) קח לך עץ אחד וכתב עליו
ליהודה וגו' ולקח עץ אחד וכתב עליו ליוסף
וגו' וקרב איתם אחד אל אחד וגו' והיו לאחדים
בידי וגו' ולא יבצו עוד לשתי ממלכות, כמבואר.
רלה) ד"א, וכל שיח השדה ארין צדיקיא,
דאנון

אמר לנעד הנה החצים טמך והנה, שפירושו
ממטה למעלה, דהיינו כטבע הארת הג' ענפין
שלמעלה מחזה שה"ס משב"ד, חדע ברוד כי
שלום לך, שזהו אות אשר אבי שאל שהוא
משב"י מורה בהנהגתך, ואינו חושב להרגך.
אבל, ואם כה אמר לעלם הנה החצים ממך
והכראה, שפירושו ממעלה למטה באתגליא, כמו
הג' ענפין שמחזה ולמטה שהוא מדת מב"י,
ואז לך כי שלחך ה', שזהו האות שהוא מקנא
אוהך ורוצה להרגך ולבטל הנהגתך, בכרי
להנהיג את ישראל בהארת מב"י שממעלה
למטה באתגליא.

והנה נתבאר כי סכת התחלקות המלכות
לב' ממלכות, לאה ורחל, שמהן ב' משיחין,
מב"ד ומב"י, הוא, מחמת חסרון המלכות
דלכות שלא יוכל להמנות מטום גמר התיקון,
כי ע"כ נתקנה עכ"פ מלכות השלמה למעלה
מחזה שהיא לאה, אשר מכחה מקבלת גם רחל
חקינה, אע"פ שחסר לה המלכות דמלכות,
דהיינו על ידי עליתה והתחללותה בלאה, וחדע,
שמלכות דמלכות זו ה"ס ה' שכמש"ה וה"ס
שער הנ', המכונה נתיב לא ידעו עיט, שדרשו
ז"ל עיט זה משה, כי כח"ב תו"מ יש בהמלכות
שכל אחת מהן כלולה מעשר, הרי דן ג'
שערים, וכיון שהמלכות דמלכות חכרה, אין
בה דק מ"ט שערים, שמבהינת הכלים הסרה
הטלכות דמלכות, ומכחינה האורות היא חסרה
כתר, כי יש ערך הפכים לאורות, (כנ"ל
בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד ע"ש) ונתבאר, כי
ה' דמשה ה"ס המלכות החסרה, שה"ס שער
הנ', והיא הסבה להתחלקות משב"ד ומשב"י.

וז"ש בזרז חצא דף רעח ע"א, דימרו
מארי מתניחין לרע"מ ולית חילא למשיחין
למפרק לישראל בר מן ובגינך אינון
מתעכבין ואין כח לב' המשיחין לנאול את ישראל
בלעדה, וכשכילך הם נעככים, ואינם נוילים את
ישראל, עש"ה, דהיינו כמבואר, שכל עוד שלא
נתקן ה' דמשה, מוכרחים להיות ב' מלכויות,
בכרי שעכ"פ תהיה אחת מהם שלמה לגמרי,
דהיינו שמחזה ולמעלה, והשניה תקבל שלמותה
על ידי הראשונה, וע"כ גם המשיחין הנכשכים
מהן אינם בשלמות, כי הארת משב"ד אינה
שלמה להיותה בכחינת חסדים מכוסים,
והתחתונים לתסדים מגולים הם צריכים, והארת
מב"י הנמשך מרחל, אינה שלמה, כי להיות
כל תיקונה של רחל תלוי בלאה, כנ"ל, ע"כ
מתעטמת הארתה שלא תוכל להאיר את
השדה

חי עלמין. שיח ש שי כ ח"י. ש תלת ענפין דאלנא, ואנון ג' אבהן, ומן ח"י עלמין.

רלו) לשון אחר, וכל עשב השדה, ע"ב שי"ן, תלת ערין דאינון ש (ב) יאהדונה"י, ואינון ע"ב. ענפין, דתריין בהון, כחושבן ע"ב כלהו. לא אתאחדין : באתרא, דאיהי שכינתא, עד דייתי ההוא דאקרי "אד"ם, דאיה יר"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא איהו ואדם אין לעבוד את האדמה.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) עשב ע"ב ש' ת"ז חק' נ"א פו : (ב) אדם - ירד הא ואו הא : ת"ז חק' נ"א פו :

(ב) חסר לכוו.

חלופי גרסאות : ב נ"א שחי כ נ"א ח"י כל אחד כלול משמונה. ונ"א ש' י"ח, עד תלת ענפין (אה"ל) נ נ"א באמר.

משה וב' משיחין

הסולם

מאמר

שהוא הארת החכמה, שאינה מתגלה לא בחכ"ד ולא בחג"ת, אלא רק בנה"י, דהיינו בזווגי השמות יאהדונה"י. ונה"י הללו מרומזים בהש' של המלה עש"ב שג' קוי הש' הם ג' הספירות נה"י. ומכונים נ"י עלים, ולא ג' ענפין, שהם חג"ת. וע"כ נקראים עלים, להורות שדם תלויים על הג' ענפים חג"ת, ומקכלים שפעם מהם, והמוחין לנשמות הצדיקים הנולדים מהם, מרומזים בע"כ שלה המלה עש"ב, דהיינו הו"י במילוי יודין, שהיא בגי' ע"ב, שורה על המיחין ההם, וזה אמרו, ענפין, דתריין כהון כחושבן ע"ב כלהו, הענפים, דהיינו חג"ת, שג' העלים נה"י תלויים עליהם, הם כולם כחשבון ע"ב, כי כל אחד מג' הענפים חג"ת יש בו חשבון השם ע"ב, כי יש בחסד השם ע"ב וכן בגבורה, וכן בת"ת, (כמבואר בזהר בסוף חלק שמות דף רס"ט ע"ב) כסוד ג' הפסוקים ויסע ויבא ויש ע"ש, והלשון אחר שלפנינו אינו חולק על הלשון ראשון, אלא שמבאר הענין יותר, כי ע"כ אינו אומר דבר אחר, אלא לשון אחר.

דאנון מטטרא דצדיק ח"י עלמין: פירוש אחרי שהכתוב וכל שיח השדה פירושו נשמות הצדיקים, שהם נמשכים מיסוד דו"א הנק' צדיק חי העולמים, כי שי"ח, ש' ח"י, ש' תלת ענפין דאלנא ואנון ג' אבהן, ומן ח"י עלמין, כי שיח, הוא אותיות ש' ח"י, אשר סתם ש' יורה על ג' ענפים של האילן, שהם ג' אבות, דהיינו חג"ת של הז"א הנק' אילן, אבל ש' של שי"ח, אינו מז"א אלא מן ח"י עלמין, שהוא יסוד דו"א, וע"כ יש כשי"ח האותיות ח"י, להורות ש' זאת הוא מן ח"י שהוא יסוד דו"א, ולפיכך וכל שיח השדה יורה על נשמות הצדיקים הנמשכים מיסוד דו"א המרומז בהמלה שי"ח, כמבואר.

רלו) לשון אחר, וכל עשב השדה, ע"ב שי"ן, תלת ערין, דאנון שי יאהדונה"י.

ואנון ע"ב: לשון אחר בכיבוד הכוזב על נשמות הצדיקים, הוא, מהכתוב וכל עשב השדה, עשב, הוא אותיות ע"ב ש', אשר ש' יורה על תלת עלים, שהם יאהדונה"י, דהיינו הצירוף של הוי"ה אדנ"י, שיוורה על זווג השמות הוי"ה שהוא ז"א, עם אדנ"י שהיא הנוקבא, והם ע"ב, היינו הוי"ה במילוי יודין שהוא בגי' ע"ב, שה"ס מוחין דהארת חכמה המגלה כסוד הזווג דב' השמות בסוד יאהדונה"י, פירוש, כי יש ג' זווגים בזו"ן, זווג דג"ר ה"ס הוי"ה אהיה, זווג דחג"ת ה"ס הוי"ה א"קים, זווג דנה"י ה"ס הוי"ה אדנ"י, ומוחין דע"ב שה"ס מוחין דחיה, אינם נמשכים עד שיושלם הזווג גם בצירוף הג' הוי"ה אדנ"י, ואז נולדים נשמות הצדיקים מזווג הג' הוי"ה אדנ"י שיוורה על זווג דנה"י דו"ן, אמנם מב' צירופים הקודמים אינם נולדים נשמות הצדיקים, כי אינם נמשכים אלא ממוחין דע"ב, (דטו"י דף ל"ה ע"ב)

לא אתאחדין באתרא דאיהו שכינתא עד דייתי ההוא דאקרי אד"ם, דאיהו ירד הא ואו הא: המוחין דע"ב אינם מתחברים בהפקום שהיא השכינה, עד שיבא ה"ו שנקרא אד"ם, שהוא הוי"ה במילוי אלפין, כנה, ירד הא ואו הא, ש"דא משה כמ"ש להלן, בסו"ה מ"ה שמו זמ"ה שם בנו, (עי' בזהר חצא כרע"מ רעט"ו) כי הוא תיקן את השכינה והמשיך את היחוד השלם יאהדונה"י, ודא איהו ואדם אין לעבוד את האדמה, וזהו שכתוב, ואדם אין וגו' שהכונה היא על משה, שעוד לא תיקן השכינה כראוי, ובגין

רלז) ובגין דא, אתמר ביה, וכל עשב השדה טרם יצמח, עד דיצמח צדיק, ומניה * אמת מארץ תצמת, דאתמר ביה י ותשלך אמת ארצה, ותלמידי חכמים, ב דאנון דשאין, לא צמחין בגלותא, עד דאמת מארץ תצמת, ודא משה דאתמר ביה י תורת אמת היתה בפיהו, דלא יהא מאן דדריש לשכינתא כותיה, ובגין דא י ואדם אין לעבוד.

רלח) ומיד דאיהו ייתי מיד ה וא"ד יעלה מן * הארץ, י א"ד מן אדניי סליק ליה ו' ואתעביד בה אדון כל הארץ, מיד והשקה את כל פני האדמה, מניה אתשקיין ישראל לתתא י בעי אנפין דאורייתא.

רלט) ד"א, ואד יעלה מן הארץ, תרגומו, ועננא יסתלק מן ארעא, ההוא דאתמר י בה " כי ענן ה' על המשכן י וגו', וביה י מתשקיין תלמידי חכמים בארעא.

מסורת הוהר

א) אמת מארץ תצמח: (ההלים ס"ה) ח"ב עטו. קפח: רנח: ת"ז תק' ס"ג צד: תק' ה' בתשטות קמנ. ז"ח בראשית י"א טב שו. ב) ותשלך אמת ארצה (דניאל ה) ח"ב עטו. ח"ג כח: ת"ז תק' כב סח. תק' ס"ג צד: תק' ה' בהשטות קמנ. ג) תורת אמת היתה וגו' (מלאכי ב') ח"ג פה: רסב: ת"ז בוקימה יא: תק' ס"ג צד: תק"ח צ"ד טב שג. ד) ואדם אין: לעיל דף רב ציון ז' וש"נ. ה) ואד יעלה מן הארץ: (בראשית ב') ח"א לה. רנב: ח"ג כח: ת"ז תק' גב פו. תק' ס"ט קיא: ו) אד מן אדניי: ת"ז תק' ג"ב פו. ז) עי' אנפין דאורייתא: ח"א מז: נד. ח"ג כ. קט. רסו רכג. רכט. ח) כי ענן ה' על המשכן: (שמות מ') ח"ג נט.

חלוסי גרסאות א) נ"א דאינון עשבין ודשאין ב נ"א ביה ג נ"א המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם. ד נ"א ממשתקיין.

משה וב' משיחין

הסולם

מאמר

ו' ואתעביד בה אדון כל הארץ. ומיד שיכא משה. חקף יכויס, וא"ד יעלה מן הארץ. דהיינו א"ד כן השם אדניי, עולה לו ו', ונעשה בה אדון כל הארץ פ"א, ז"א ה"ס ו' וכשיכא משה עולה ז"א ומתיחד עם השכינה שנקראת אדניי, והשכינה נעשית או אדון כל הארץ, ושיעור הכתוב, וא"ד יעלה מן הארץ, שהיא השכינה הנקראת אדניי, גאדני הוא שם של נקבה, וע"כ עולה רק ב' אותיות מהשם שהן א ד, ועולה ז"א שהוא ו' ומתיחד עמה, ואז היא מקבלת ממנו מוחין שלימים, והיא נעשית אדון כל הארץ כלומר במקום שהיתה נקראת אדניי שדיא נקבה נקראת ע"ה אדון, שהוא זכר. מיד והשקה את כל פני האדמה, מניה אתשקיין ישראל לתתא בעי אנפין דאורייתא, מיד והשקה את כל פני האדמה, שפירושו שישראל לבטה ישקו ויקבלו מהשכינה את המוחין הנקראים עי' פנים לתורה, שהם מוחין דג"ר, כי פנים ה"ס ג"ר בס"ה חכמת אדם תאיר פניו ועי' ה"ס ז"ס חג"ת נה"י, שכל אחת מהן כלולה עשר, ושלישים העליונים אינם מושגים. רלט) ד"א ואד יעלה מן הארץ, תרגומו, ועננא יסתלק מן ארעא, ההוא דאתמר בה, כי ענן ה' על המשכן וגו' פירוש

רלז) ובגין דא אתמר ביה וכל עשב השדה טרם יצמח, עד דיצמח צדיק ומניה אמת מארץ תצמח, ומשום זה נאמר על משה, וכל עשב השדה טרם יצמח דהיינו שיעור לא נצמח הצדיק, שהוא משה, שממנו מתקיים הכתוב אמת מארץ תצמח, דאתמר ביה ותשלך אמת ארצה, ותלמידי חכמים, דאנון דשאין, לא צמחין בגלותא עד דאמת מארץ תצמח, שנאמר בו בהאמת, ותשלך אמת ארצה, שהכונה הוא על התלמידי חכמים, שהם כמו דשאים הצומחים בארץ, אינם צומחים ויוצאים מ:שכינה בגלות, עד העת שיקויט הכיוב אמת מארץ תצמח, ודא משה דאתמר ביה תורת אמת היתה בפיהו, דלא יהא מאן דדריש לשכינתא כותיה, ואמת זהו משה שנאמר עליו תורת אמת היתה בפיהו, שאין מי שידרוש את השכינה כמותו, ובגין דא ואדם אין לעבוד, ומשום זה אומר עליו הכיוב ואדם אין לעבוד את האדמה, אדם, הוא משז כנ"ל האדמה, היא השכינה, ומטרם שבא משה, לא היה מי שיתקן את השכינה כראוי. רלח) ומיד דאיהו ייתי, מיד ואד יעלה מן הארץ אד מן אדניי, סליק ליה (דמוי דף ביה ע"ב ס' כ"ז ע"א)

רמ) בהוא זמנא, * וייצר הוי"ה אלקים את האדם, אלן ישראל. בהוא זמנא קב"ה צייר לון בצירין דעלמא דין ועלמא דאתי. וייצר, בהוא זמנא, קב"ה עייל לון בשמיה, בצירא דב' יודין י' י'. ו' בינייהו, דאינון סלקין לחשבון הוי"ה. ויהון מצויירין באנפוי, באנפין דילהון בתרין יודין, בחוטמא דילהון באת ו'.

רמז) ובגין דא אמר קרא י כי מראש צורים אראנו. אלן אנון ה' צירין דשמא קדישא. ויהון מצויירין באנפיהו, בתרין לוחין יקירין דאנון י' י' דאיהו ו' : חרות עלייהו.

רמב) ועוד צייר לון, לכל דור בבת זוגיה עלאה, י דא י"ה. ואנון

מסורת הזהר

א) וייצר ה' אלקים את האדם: ח"א כה. מה. ק"ה. ח"כ מא: ח"ג מו: מה. ק"א. קלט: קמא: רי: שת. ת"ו תכ' י"ט לט: חפ' ל"ג פו: חק' ס"ד צה: חק' ס"ו צו: חק' סט קסו: חכ' ע' קכט: חק' ו' בהשכטת קמא: ז"ח יתרו ל"ד טב שמו. סר שלג. רות ע"ח טג שכט. שלד. תקי"ה קו טג מג: ב) כי מראש צורים אראנו: (כמרבר ל"ג) ח"ג רב: רי:

חלופי גרסאות ה' ג"א ל"ג צירין. כ ג"א יתה. כ ג"א חרות. ד ג"א דאיהו ול"ג דא י"ה
מאמר הסולם משה וב' משיחין

ו' כסופו הרומות על הכמה חתאה. ו' אוחיות אהדונ"ה בין הב' יודין. ש' אוחיות הללו ה"ס ז"א המקבל מחכמה עלאה שבבניה, שה"ס עוה"ב, ומשפיע לחכמה חתאה, מלכות שה"ס עוה"ז, ומשפיע אותם לישראל. ומוהין הללו, מצוירים בישראל כב' הפנים עם החוטם. בסו"ה חכמת אדם חאיר פניו. כי המוהין דג"ר מכונים פנים, וב' הפנים ה"ס ב' הקינן ימין ושמאל, והחוטם ה"ס קו המכריע ביניהם.

רמא) ובגין דא אמר קרא כי מראש צורים אראנו. אלן אנון צירין דשמא

קדישא. ויהון מצויירין באנפיהו בתרין לוחין יקירין דאנון י' י'. דאיהו ו' חרות עלייהו:

וכשכיל זה אמר הכתוב, כי מראש צורים אראנו, והמלה צורים, מורה על אלו הצוירים של שם הקדוש, שיהיו מצוירים כהפנים שהם בסוד ב' לוחות הקדש, שהם י' י' שו" חרות עליהם. פירוש, שמבאר הכתוב מראש צורים אראנו עם סוד המוהין דב' יודין ו' שפירש לעיל הכתוב וייצר, כי מראש ה"ס מוהין דג"ר הנק' ראש, צורים, ה"ס שיעודי קומת המוהין המכונים צוירים, אראנו. ה"ס השפעת מוחין דחכמה הנק' ראיה, שמוחין הללו יהיו מצוירים בב' תפוחי הפנים שה"ס ב' לוחות ימין ושמאל, שה"ס ב' יודין של היחוד יאהדונה"י, ו' אוחיות אהדונ"ה, חרות עליהם בסוד החוטם, כנ"ל.

רמב) ועוד, צייר לון לכל דור בבת זוגיה עלאה, דא י"ה. ואנון ה' יתה

דתרתיידו: ועוד, שצייר להם לכל הדורות בבת זוגיה העליונה

פירוש אחר על הכתוב ואד יעלה מן הארץ. כתרומה, וצנן יעלה מן הארץ. והיינו השכינה, שנאמר בה, כי ענן ה' על המשכן וגו'. כי לעת קץ כאשר יבא משה או יעלה השכינה, ובה שחשקין ה' למירי חכמים בארעא: והתלמירי חכמים שבארץ ישקו ויקבלו ממנה המוחין.

רמ) בהוא זמנא, וייצר ה' אלקים את האדם אלן ישראל, קב"ה

צייר לון בצירין דעלמא דין ועלמא דאתי.

כעת הויא, נאמר, וייצר ה' אלקים את האדם, היינו את ישראל, שהקב"ה צייר אותם בצוירים של עוה"ז ועוה"ב. צוירין, פירוש, שיעודי קומות של מוחין, דהיינו שהקב"ה ישפיע להם אז מוחין של המלכות הנקראת עוה"ז, ושל הבניה הנקראת עוה"ב. כמו שהולך ובבאר באורך.

וייצר, בהוא זמנא קב"ה עייל לון בשמיה בצירא דב' יודין, י' י', ו' בינייהו.

דאנון סלקין לחשבון הוי"ה, וייצר, שכתוב עם ב' יודין, יורה, שכעת הויא, מכונים הקב"ה את

ישראל בשמו, כהצויר של ב' יודין, וכיניהם ו' שהם עולים בנימכריא הויא, דהיינו כ"ו, ויהון מצויירין

באנפיהו באנפין דיהקו, בתרין יודין, בחוטמא דהקו באת ו', וב' היודין יהיו מצוירים בפניו ובפניהם של ישראל, דהיינו כב' תפוחי הפנים שלהם, ובהחוטם שלהם יצויר אות ו'.

פירוש, כי כהמלה וייצר, יש בתחלתו ו' וב' יודין, והוא רומז על המוחין הנמשכים

מהיחוד של הוי"ה אדנ"י, בסוד יאהדונה"י, שיש בו ו' בתחילתו הרומזת על חכמה עלאה,

(דסויי דף כ"ו ע"א)

כראשית

ה' יחודא דתרווייהו. יוצייר לון באנון דציורא דלעילא, דאיהו ישראל, עמודא דאמצעיחא, כליל שכינתא עלאה ותתאה, דאנון *ק"ש ערבית, וק"ש שחרית, ועלייהו אתמר כ' עצם מעצמי ובשר מבשרי.

רמג) ומיד בההוא זמנא, נטע לון לישראל בגנתא דעדן. קדישא, הה"ד ג' ויטע ה' אלקים אבא ואמא. גן, דא שכינתא תתאה, עדן, דא אמא עלאה. את האדם דא עמודא דאמצעיחא, איהי חהא נטע דיליה, בת זוגיה, ולא תזוז מניה לעלם, ותהא עדונא דיליה, וישראל קב"ה נטע לון בההוא זמנא נטעא קדישא בעלמא, כד"א י' נצר מטעי מעשי ידי להתפאר.

מסורת הזהר

א) ק"ש: לעיל דף ע"ז ציון ד' וש"נ. ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי: (כראשית ב) ה"א כה. מט: ח"ב כד. לג: עת. רגז: רגז: רפא. ת"ז בוקימה יג: חק' נ"ה צב. חק' ג' ברשמיטו קמ. ד"ח בלק נ"ה טר שכב ג) ויטע - גן בעדן ונו': ח"א קר: רטו. ח"ב קנ. קענ. ה"ג קלה. ת"ז זק. נג: פז: ז"ח בראשית י"ב טג שמה. יז טג שנ. רות ע"ט טד שכט. חק"ח ק"ג טא שכ. א) גן - שכינתא עדן-אמא: ת"ז חק' ג"ג פז: ד) נצר מטעי מעשה ידי ונו': (ישעיה ס') ח"א לה: נט: צב. קסד: רטו. רנא. ח"ב נט: קיר. קענ. רלה. חק"ח צ"ח טד שלג.

הלומי גרסאות ה' גיא י' יחוד ותרווייהו. ג' גיא וצירי

משה ובי' משיחין

הכולם

מאמר

ושכינה תתאה רחל נק' בשר. ובסיד הרנין דארא נעשו שתיהן פרצוף אחד, וע"כ אמר עליה עצם מעצמי ובשר מבשרי.

רמג) ומיד בההוא זמנא נטע לון לישראל בגנתא דעדן קדישא. הה"ד ויטע

וגו' ומיד בעת ההיא דהיינו כשיתגלה משה לעת קץ, נטע להם לישראל בן עדן הקדוש וז"ש ויטע ונו' כלומר, שבחינה זו הנ"ל, שלאה ורחל נעשו פרצוף אחד ה"ס ג"ע, וישראל שהוא ז"א כולל שתיהן, נבחן, שישראל הוא בג"ע. כי עדן ה"ס שכינתא עלאה, וגן הוא שכינתא תתאה, וכשנכללות יחד נקראות בג"ע. פירוש. כי בכל הדורות הוא משפיע לישראל מוחין מבחינת ג"ע. כנ"ל. אבל אינם בקיעות, להיותם בצמם מחוץ לג"ע. ולעת קץ יעלה הקב"ה את ישראל לג"ע כמי לאדה"ר קודם החטא. ואז יהיו המוחין בקיעות לנצחיות. וז"ש ויטע ה' אלהים, זה אבא ואמא, הבונים את הנוקבא, גן זה שכינה תתניה. עדן זה אמא עלאה, את האדם, זה עמוד האמצעי הנק' ישראל, איהי חהא נטע דיליה, בת זוגיה ולא תזוז מניה לעלם. ותהא עדונא דיליה, ואז כשיעשו שתיהן פרצוף אחד בסוד גן עדן, השכינה תהיה הנטע שלו בת זוגו, שלא תזוז מכנו לעולם, ותהיה העדן שלו לנצחיות, וישראל קב"ה נטע לון בההוא זמנא נטעא קדישא בעלמא, כד"א נצר ונו', והקב"ה נטע את ישראל בעת ההוא נטע קדוש בעולם, כלומר וכשישראל מקבלים המוחין

העליונה, שהיא י"ה, והם ו', שהוא היחוד של שתיהן. פירוש, שמבאר עתה שבאמת נוהגים השפעת המוחין הנ"ל בסוד ויציר, גם בכל הדורות, ולא דוקא לעת קץ, ואזכר, שהקב"ה יוציר ומשפיע מוחין לישראל לכל הדורות בבת זוגו העליונה, שהיא בינה, שה"ס י"ה המתיחדים בו, כי ע"כ, בינה היא אותיות בן י"ה, שרומז על הבן שהוא ז"א המתיחד את י"ה, וההפרש מבין כל הדורות לעת קץ מבאר להלן.

יציר לון באנון דציורא דלעילא, דאיהו ישראל עמודא דאמצעיחא, כליל שכינתא עלאה ותתאה, והקב"ה יוציר ומשפיע לישראל, כאלו הצירימ של מעלה, כי ה"ס הז"א הנקרא ישראל, שהוא עמוד האמצעי הכולל את שכינה העליונה והתחתונה ביחד, דאנון ק"ש ערבית וק"ש שחרית, ועלייהו אתמר עצם מעצמי ובשר מבשרי, שהן ק"ש של ערבית וק"ש של שחרית, ועליהם נאמר, עצם מעצמי ובשר מבשרי, פירוש, בעת שהזו"ן משיגים מוחין דהיה נעשים לו ב' הנוקבין לאה ורחל לפרצוף אחד, והוא נקרא אז בשם ישראל, שהוא נוסריקין ל"י רא"ש, וז"ש ויציר לון באנון דציורא דלעילא, דהיינו מוחין דהיה, שאז נקרא הז"א בשם ישראל, ועמודא דאמצעיחא כליל שכינתא עלאה ותתאה, שהם לאה ורחל שנעשו פרצוף אחד וישראל כולל אדם ביחד, ושכינתא עלאה ה"ס ק"ש של שחרית ושכינתא תתאה ק"ש של ערבית, והסו"ה עצם מעצמי ובשר מבשרי, כי שכינה עלאה לאה נק' עצם, (דסוד דף ע"ז צ"א)

רמד) * ויצמח הוי"ה אלקים, אבא ואמא, כל עץ נחמד דא צדיק, וטוב למאכל דא עמודא דאמצעייתא, ה דביה הוא ב זמין מזון לכלא, דכלא ביה, ולא אתפרנס צדיק אלא מניה, ושכינתא מניה, ולא ב צריכין ד לתתאין, אלא כלהו נזונין לתתא על ידיה. דבגלותא לא הוה לשכינתא ב ולחיי עלמין מזונא, אלא בחיי ה ברכאן דצלותא, אבל בההוא זמנא, איהו ו יהא מזונא לכלא.

רמה) ועץ החיים, דהוא אילנא דחיי יהא נטיע בגו גנתא, דאתמר ביה ב ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם. ושכינתא, לא שלטא ו עלה, אילנא דסטרא אחרא. דאנון ערב רב, ה דאנון עץ ג הדעת טוב ורע, ולא תקבל בה פ עוד טמא, הה"ד יה' בדד ינחנו ואין עמו אל נבר.

מסורת הזהר

דרך אמת

ה) נליון מכלן נראה כנס הליך מן מחיי כרכאן דלוחא בזמן הגלות וכן איהא בתקונים ועין כפי מלא רעמח א

א) ויצמח-כל עץ נחמד: לעיל דף ר"ב
 ב) ולקח גם מעץ החיים: צינן ד' וש"ג.
 ג) ח"ב פיו. ת"ז תק' ס"ו ל: תק' ל"א (בראשית ג)
 חק' ס"ו צו: תק' ע'

קכח: תק' ה' בהשמטות קמא: ג) עץ הדעת טו"ר: ח"א ז: כו. לח: לו. נב. נג קב: רכא: רסג: ח"ג סו: קז: קיא. קנב: ריו: רמה: רנב: רעו: ת"ז תק' כ"א נו: תק' כ"ד כט. תק' נ"ג סו: תק' נו סט: צ: צא. תק' נ"ט צב. תק' ס' צג: תק' ס"א צד. תק' ס"ד צה: תק' ס"ו צז: תק' ס"ז צח. תק' סט צט. קא: קב. קט. קיו: תק' ע' קלב. ד) ה' ברד ינחנו ונו': (דברים לב) ח"א קסד. ח"ב קכ: רסה: ח"ג פב. קכד: קכה: רי: ת"ז תק' ט"ו ל: תק' י"ח לו: תק' סט קט: קיד:

חלופי גרסאות א גיא דבההוא, ב גיא זמין, ג גיא זמנא, ו גיא זמנא, ז גיא צריכו, ד גיא לתתאין דילתון, ו גיא תתאין דלהו, ו גיא תתאין ס גיא ולחיי, ז גיא יהב, ז גיא עליה ח גיא ראהו. ט גיא ערל וטמא וליג עוד.

משה וכ' משיחין

הסולם

מאמר

המוחין ההם, נעשו נטיעה קדושה בעולם, וז"ש נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

רמד) ויצמח ה' אלקים, אבא ואמא, כל עץ נחמד, דא צדיק, וטוב למאכל, דא עמודא דאמצעייתא, דביה הוא זמין מזון לכלא, ואז נאמר, ויצמח ה' אלקים, היינו או"א כל עץ נחמד, היינו הצדיק, שה"ס יסוד דו"א הנקרא עץ, והוא נחמד, וטוב למאכל, היינו ז"א, הנקרא עמוד האמצעי, שבו מאכל ומזונות לכל, כלומר, שהוא משפיע המוחין לכל התחתונים. דכלא ביה, ולא אתפרנס צדיק אלא מניה, ושכינתא מניה, ולא צריכין לתתאין, אלא כלהו נזונין לתתא על ידיה, שהכל בו, בז"א, ואין הצדיק, שהוא יסוד דו"א, מתפרנס, אלא ממנו, מהז"א, והשכינה כן הצדיק, ואינם צריכים לתחתונים, שאינם צריכים להתחתונים שיעלו מין, אלא התחתונים נזוניים על ידי היסוד העליון והשכינה, מכלי שיצטרכו להעלות מין, דבנלותא לא הוה רשכינתא ורחיי עלמין מזונא אלא בחיי ברכאן דצלותא, אבל בההוא זמנא איהו ו יהא מזונא לכלא.

המוחין הם, נעשו נטיעה קדושה בעולם, וז"ש נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

רמד) ויצמח ה' אלקים, אבא ואמא, כל עץ נחמד, דא צדיק, וטוב למאכל, דא עמודא דאמצעייתא, דביה הוא זמין מזון לכלא, ואז נאמר, ויצמח ה' אלקים, היינו או"א כל עץ נחמד, היינו הצדיק, שה"ס יסוד דו"א הנקרא עץ, והוא נחמד, וטוב למאכל, היינו ז"א, הנקרא עמוד האמצעי, שבו מאכל ומזונות לכל, כלומר, שהוא משפיע המוחין לכל התחתונים. דכלא ביה, ולא אתפרנס צדיק אלא מניה, ושכינתא מניה, ולא צריכין לתתאין, אלא כלהו נזונין לתתא על ידיה, שהכל בו, בז"א, ואין הצדיק, שהוא יסוד דו"א, מתפרנס, אלא ממנו, מהז"א, והשכינה כן הצדיק, ואינם צריכים לתחתונים, שאינם צריכים להתחתונים שיעלו מין, אלא התחתונים נזוניים על ידי היסוד העליון והשכינה, מכלי שיצטרכו להעלות מין, דבנלותא לא הוה רשכינתא ורחיי עלמין מזונא אלא בחיי ברכאן דצלותא, אבל בההוא זמנא איהו ו יהא מזונא לכלא.

שהוא ז"א דנק' אילנא דחיי יהיה נטוע בחוך הנני, שהיא השכינה, שאז נאמר בו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, פירוש, כי בגלות לא היה הז"א נטוע תוך השכינה, כי לא היה זוגו נטוע אלא במקרה, משא"כ לעץ קץ, יהיה ז א נטוע תוך הגן תמיד בזוג דלא פסיק, שה"ס ואכל וחי לעולם, בקביעות, ושכינתא לא שי"בא עליה אילנא דסי"א, דאנון ערב רב, דאנון עצה"ד טו"ר, ולא תקבל בה עוד טמא הה"ד ה' ברד ונו', והשכינה, לא ישלוט עוד עליה האילן דס"א, שהוא הערב רב, שהם עץ הדעת

(דפו"י דף כ"י ע"א)

ובגין דא " לא מקבלין גרים לימות המשיח. ותהא שכינתא, כגפנא, דלא מקבלא נטעא ממינא אחרא.

רמו) וישראל יהון כל עץ נחמד למראה, ויתחזר עלייהו שופרא, דאתמר ביה " השליך משמים ארץ תפארת ישראל. ועץ הדעת טוב ורע, אדחיין מנייהו, ולא מתדבקין, ולא מתערבין בהון, דהא " אתמר בישראל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, דאנון ערב רב, וגלי לון קביה, דביום אכלו ממנו, גרמו דאבדו ב' אבדין, דאנון בית ראשון ובית שני, דא איהו " כי ביום אכלך ממנו " מות תמות ב' פעמים, ואנון " גרימו דצדיק יחרב ויבש, בבית ראשון " דאיהי שכינתא עלאה. ובבית שני, דאיהי שכינתא תתאה, דא " איהו (ב) " ונהר יחרב ויבש. ונהר דא "ו, יחרב בה" תתאה, בגין דאסתלק מניה נביעו ד" לאין סוף.

דרך אמת

מסורת חוזה

(א) ויקל ר"י עיניו וכו' נמיכח דלמא עלאה חזקיהם עין דבחדש סליחו כן ב' מאן הוא עדן דא חזקה עלאה ח"א כ"ק ב"מס סוף סוף חכמה. משמים ארץ וגו' (איכה ב') ח"א ריט. רלח. רמב: ח"ב פה. קט. קצה. ח"ג נט. עב. ער. רצנ: ד) כי ביום אכלך וגו' (בראשית ב') ח"א לה: ח"ב פו: ת"ז חק' נ"ג פו: חק' ס"ו צו: חק' ס"ז צח. חק' סט קא: ז"ח בראשית י"ח טג שכ. יט טכ שמא. ה) מות חסות ב' פעמים: ת"ז חק' ס"ז סט: חק' נ"ג פו: חק' נ"ו צ: חק' ס"ו צו. ת"ז חק' ס"ט קא: ו) יחרב ויבש כבד-ובכ"ש: לעיל בהקדמה דף פ"ב ציון ד' ה' ו"נ. ז) ונהר יחרב ויבש (ישעיה י"ט) ח"א ב"ו: רנב: ת"ז בהקדמה י"ד. חק' ו' כג. חק' יא כו: חק' מ"ב סב. חלוסי גרסאות א' נ"א איתא. כ' נ"א גריעו. ג' נ"א דאיהו. ד' נ"א הוא. ס' נ"א ל"ג דא ו' נ"א ל"ג ו'.

נאמר

הסולם

משה וב' משיחין

הדעת טו"ר, ולא תקבל בה עוד טמא, כלומר שלא תפרנס את הטימאה וע"כ נתבטלה הטומאה מהעולם, וזה שכתוב על העת ההוא, ה' כדר ינחננו, ואין עמו אל נכון, כי יבולע כל הרע וכל הטומאה מן העולם. ובגין דא לא סקבלים גרים לימות המשיח ותהא שכינתא כגפנא דלא מקבלא נטעא ממינא אחרא. ומשם זה אין מקבלים גרים לימות המשיח, והשכינה תהיה כמו נפח, שאינו מקבל הרכבה ממין אחר. רמו) וישראל יהון כל עץ נחמד למראה, ויתחזר עלייהו שופרא דאתמר ביה, השליך משמים ארץ תפארת ישראל, ויהיו ישראל בבחינת הכתוב כל עץ נחמד למראה, ויהזרו וישיגו אותו התפארת שאבדו בחורבן בית המקדש, שנאמר בו השליך משמים ארץ תפארת ישראל. ועץ הדעת טוב ורע אדחיין מנייהו ולא מתדבקין, ולא מתערבין בהון, ועצה"ד טו"ר, נפרד ונדהה מישראל, ואינם מתדבקים ואינם מתערבים בהם, דהא אתמר בישראל, ומעץ

הדעת טו"ר, ולא תקבל בה עוד טמא, כלומר שלא תפרנס את הטימאה וע"כ נתבטלה הטומאה מהעולם, וזה שכתוב על העת ההוא, ה' כדר ינחננו, ואין עמו אל נכון, כי יבולע כל הרע וכל הטומאה מן העולם. ובגין דא לא סקבלים גרים לימות המשיח ותהא שכינתא כגפנא דלא מקבלא נטעא ממינא אחרא. ומשם זה אין מקבלים גרים לימות המשיח, והשכינה תהיה כמו נפח, שאינו מקבל הרכבה ממין אחר. רמו) וישראל יהון כל עץ נחמד למראה, ויתחזר עלייהו שופרא דאתמר ביה, השליך משמים ארץ תפארת ישראל, ויהיו ישראל בבחינת הכתוב כל עץ נחמד למראה, ויהזרו וישיגו אותו התפארת שאבדו בחורבן בית המקדש, שנאמר בו השליך משמים ארץ תפארת ישראל. ועץ הדעת טוב ורע אדחיין מנייהו ולא מתדבקין, ולא מתערבין בהון, ועצה"ד טו"ר, נפרד ונדהה מישראל, ואינם מתדבקים ואינם מתערבים בהם, דהא אתמר בישראל, ומעץ

רמז) ומיד דיפקון ישראל מן גלותא, עמא קדישא לחוד, מיד נהר דהוה חרב ויבש אתמר ביה, * ונהר יוצא מעדן * דא'ו' להשקות את הגן, ונהר דא עמודא דאמצעיתא, יוצא מעדן, דא אמא עלאה, להשקות את הגן, דא שכינתא תתאה.

רמח) דכההוא זמנא אתמר במשה ובישראל * אז תתענג על ה' * יבענג דאיהו: ע' עדן, נ' נהר, ג' גן. ואתקיים קרא, אז י' ישיר משה וגו' (* שר לא נאמר, אלא ישיר. ואתהפך לערב רב *) ה' ענ"ג לנג"ע, ולאומין דעלמא י' עע"ז, כגוונא דפרעה ומצראי, דפרח בהון שחין אנעבועות. אבל לישראל יהא ענ"ג.

מסורת הזהר

דרך אמר

(א) ונהר יוצא מעדן ח"א כו. כו. לד. לה: נטי עדן חקויס כנקדמה סוף דף י"א חכר פקודי ר"ש ע"ב. פב: פה. צד: צה: יט'. ככה: קמא: כמט: קנח. רח. רמא. ח"ב יוד. ככ. כד: נו. סג: ע. פג. סז: צ. קג. קכ: קלו. קעט. ה. רי: רנו: ח"ג ר. יוד: יא. יג. לא: מ. נח. כא: סה: סח. כט: צ: קכח. קלו. קפא. רמו. רסד: רעו: רפט: רצ: רצא: רצח. ת"ז בהקדמה יד. תק' כא נח. תק' מ"ח פה. תק' נ"ה פח. ז"ח בראשית י"ח טא שמו. אחרי מ"ח טא שלה. חקת נ"ג טב עטר. שה"ש ס"א טב שגב. תק' ח קי"ו טא שמו. קי"ט טא שמג. כ) אז התנג על ה': (שעיה נח) ח"א ט. ריט. ח"ב נ: פג. פח: קכג. קנה: רט. רנכ: רנה. ח"ג כב: סז: ע: צד: קר. רעג. יפח: ג) ענג-נדן-נד-גן, ת"ז חק' נ"ה פח: ד) אז ישיר משה: ח"א כו. ח"ב נג: נד: ח"ג רא. דפה. ה"ז בהקדמה ו: תק' יוד כד: כו. תק' י"ג כח: חק כ"א נא. נה. תק' ל"ח עט. תק' סט קי: קיב. קיט. תק' ע' קיט: ה) ענג לנגע ח"ב רנ"ב: ת"ז בהקדמה יב. תק' כ"א נח. תק' נ"ה פח: (ענג) ת"ז תק' כ"ד ס"ט:

חלוסי גרסאות * נ"א ל"ג דא * נ"א איז בענג. ג נ"א ל"ג עע"ז.

משה וב' משיחין

הסולם

מאמר

ע' עדן, נ' נהר, ג' גן: שבעת ההוא נאמר במשה וישראל, אז תתענג על ה'. בענ"ג, שהוא ר"ח עין נהר גן, כי ע' דנגג הוא עדן, והג' הוא נהר, והג' הוא גן. כלומר שיתענגו אז ב-מוחין הללו המשתלשלים להם, בג' המדרגות: עדן, נהר, גן הנ"ל, שה"ס מוחין דחכמה עלאה, כי אין הבינה נקראת עדן, אלא בזמן ששקבלת מחכמה. ואתקיים קרא אז ישיר משה, שר לא נאמר אלא ישיר, ואז יתקיים הכתוב אז ישיר משה, כי לא נאמר אז שר משה, אלא ישיר. לשון עתיד, שיוורה על זמן יציאת בני ישראל מהגלות, שמשה ישיר אז שיד חדש, ואתהפך לערב רב ענג לנגע, ולאומין דעלמא עעכו"ם, כגוונא דפרעה ומצראי דפרח בהון שחין אנעבועות אבל לישראל יהא ענג ולערב רב וכן לאומות העולם עובדי ע"ז, יתהפך ענג להיות לנגע, כמו שלקו פרעה ומצרים שפרח בהם שחין אנעכועות, אבל לישראל בלבד יהיה אז ענג. כלומר אותם המוחין דעדן נהר גן הנ"ל שיהיו ענג לישראל הם עצמם יכו את הערב רב ועכו"ם בנגעים גדולים. ודא

שנהר זה, דהיינו ז"א, יתרב בה' תחאה, דהיינו הנוקבא שלו, משום שנסתלק מהז"א הסביע של ה' שנובע לה' ראשונה בכחינת א"ס.

רמז) ומיד דיפקון ישראל מן גלותא, עמא קדישא להוד, מיד נהר דהוה חרב ויבש אתמר ביה ונהר יוצא מעדן דא ו, להשקות את הגן: ומיד כשיצאו ישראל מהגלות, עם קדוש בני עמנו, דהיינו שהערב רב יסדרו מהס. מיד אותו נהר שהיה חרב ויבש כעת הגלות, נאמר בו אז, ונהר יוצא מעדן, שהוא ה' רשם הויה, להשקות את הגן, שהוא ה' תתאה, ונהר, דא עמירא דאמצעיתא, יוצא מעדן, דא אמא עלאה, להשקות את הגן, דא שכינתא תתאה, ונהר, היינו עמודא דאמצעיתא הנקרא נהר, שהוא ז"א, יוצא מעדן, היינו אמא עלאה הנקראת עדן, אשר ז"א מקבל השפע ממנה. להשקות את הגן היינו להשפיע להשכינה תחתונה הנקראת גן.

רמח) דכההוא זמנא אתמר במשה ובישראל, אז תתענג על ה', בענג, דאיהו (רמזי דף כ"ו ע"א *) כ"ו ע"ב)

רמט) ודא איהו ונהר יוצא מעדן, להשקות את הגן, ומשם יפרד, והיה לארבעה ראשים, דאנון: חסד דרועא ימינא, ובההוא זמנא * הרוצה להחכים ידרים, ומחנה מיכאל אתשקיין מניה, ועמיה במטה יהודה ותרין שבטין. גבורה דרועא שמאלא, ובההוא זמנא הרוצה להעשיר יצפין, ומחנה גבריאל אתשקיין מניה, ועמיה מטה דן ותרין שבטין. נצח שוקא ימינא ומנה אתשקיין משרייא דנוריאאל, ועמיה מטה ראובן, ותרין שבטין עמיה. הוד שוקא שמאלא, דעלה אתמר ליעקב: והוא צולע על ירכו, ומניה אתשקיין משרייא דרפאל, דאיהו ממנא על (ה) י אסוותא דגלותא, ועמיה מטה אפרים ובי שבטין.

(ג) ד"א, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אלין אנון י ארבעה דנכנסו

דרך אמח

(ה) סי' וסוף: הגלות.

מסורת הזוהר

(א) להחכים ידרים - להעשיר יצפין ת"ז

בהקדמה ט"ו: חק' כ"א נ"א: נ"ז חק' כ"ב ס"ד: חק' כ"ד ס"ט: חק' כ"ה ק"ו. חק' ע' ככ"א: עכו: חק' ל"ד ע"ו. ז"ח יתרו: כ"ב ס"ג ש"ב חק' ק"ג ס"ב ש' כ"ו שכ"ט. (ב) מטה יהודה - ובי שבטין ח"א רמא. רנט. ח"ג ק"ח: (ג) הוא צולע על ירכו: לעיל ד' ק"ב ציון ב' וש"נ. (ד) אסותא: ח"ב רנה. לעיל ד' ק"ל ציון ג' וש"נ. (ה) ומשם יפרד (בראשית ב') ח"א לה: נ"ט: ע"ד: קנ"ח: ר"ח. רמא. ח"ב יור: כ"ד: קע"ט. ר"ל. רנו: ח"ג מ. ז: קפא. ת"ז חק' ג"ה סח. תק"ח קי"ט ס"א שמ"ה. (ו) ארבעה דנכנסו לפרדס: ח"ב רנו: ח"ג רכנ: ת"ז בהקדמה י"א: חק' נה פח: תק"ח ק"ז טג שטו:

חלופי גרסאות ב ג"א משריין גוריאל. ג"א משריין רפאל.

מאמר

הכולם

משה ובי משיחין

מהגבורה, ועמו בחינת מחנה דן ובי השבטים. נצח שוקא ימינא ומנה אתשקיין משרייא דנוריאאל, ועמיה מטה ראובן ותרין שבטין עמיה. נצח, הוא שוק הימני, וממנה מקבלים מחנה גוריאאל, ועמו הוא בחינת מטה דאיוב ובי השבטים שעמו. הוד שוקא שמאלא דעלה אתמר ליעקב והוא צולע על ירכו, ומניה אתשקיין משרייא דרפאל, הוד הוא שוק השמאלי שעליה נאמר ביעקב, והוא צולע על ירכו, וממנה מקבלים מחנה רפאל, דאיהו ממנא על אסותא דגלותא, שהוא ממנה על הרפואה של הגלות, וכמ"ש לעיל דף קל"ה ד"ה תליתיה עש"ה. ועמיה מטה אפרים ובי שבטין. ונתבארו שארבעה ראשים שבהכתוב. הם י"ב כמו הד' דגלים שהם י"ב שבטים, אשר הגן משלימם בסוד י"ג, וז"ש לעיל אבל לישראל יא ענינ ודא איהו ונהר יוצא וגו', כי סוד י"ג היס הענג, כנודע.

רמט) ודא איהו ונהר ונוי והיה לארבעה ראשים. דאנון, חסד דרועא ימינא ובההוא זמנא הרוצה להחכים ידרים, ומחנה מיכאל אתשקיין מניה. ועמיה מטה יהודה ותרין שבטין: חסד, ונהר יוצא וגו' והיה לארבעה ראשים, שהם ד' הספירות חסד גבורה נצח הוד, כנגד ארבעה דגלים של השבטים, חסד, הוא זרוע הימין, שנעת הוא יקיים הרוצה להחכים ידרים, שכל הרוצה להחכים יכוין בתפלתו לספירת החסד שחיא בדרום וימשיך חכמה ויחכים. ומחנה המלאך מיכאל ישקו ויקביו שפעם מהחסד הזה, ועמו מטה יהודה ובי השבטים. פירוש, שמבאר הכתוב על ד' מחנות השכינה, שעליהם אומר והיו לארבעה ראשים: מיכאל גבריאל נוריאאל רפאל. ובכל מחנה ומחנה יש ג' בחינות לפי ד' הדגלים, שהם י"ב, ודגן עצמו שה"ס השכינה, משלימם בסוד י"ג. כמ"ש והולך. גבורה דרועא שמאלא, ובההוא זמנא הרוצה להעשיר יצפין, ומחנה גבריאל אתשקיין מניה, ועמיה מטה דן ותרין שבטין. גבורה, היא זרוע השמאל, ובעת הוא יקיים, הרוצה להעשיר יצפין, דהיינו שכל הרוצה להעשיר, יכוין בתפלתו לספירת הגבורה שהיא בצפון. ומחנה המלאך גבריאל מקבלים (דטו"י דף כ"ז ע"ב)

(ג) ד"א ומשם יפרד וגו' אלין אנון ארבעה דנכנסו לפרדס: פירוש אחר על הכתוב, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, הוא סוד ארבעה שנכנסו לפרדס, שהם ד' חכמים, בן עזאי ובן זומא ואהר ורע. ופרדס הוא ר' ת פשט רמז

לפרדס, חד עאל² בפישוין, דאיהו פי שונה הלכות, תניינא עאל¹ בגיחוין¹ ותמן הוא קבור, ההוא דאתמר ביה "כל הולך על גחון, גבריאל, גבר אל, עליה אתמר" לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך אלוה בעדו, ולא ידע גבר (א) ית קבורתיה, עד יומא הדין דאתגלייא תמן. ודא איהו רמז, ולתכימא ברמיזא.

רנא) תליתאה עאל בחדקל חד קל ודא לישנא חדידא קלא לדרשא. רביעאה עאל בפרת, דאיהו "מוחא, דניה פריה" ורביה. בן זומא ובן עזאי

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) מנחה יסודה דף ע"א ע"ב וזכר הרומה קמא מנולר שנין הקבורה הו"ל כתי הקליפה סניב נגול הקדושה. א) פרדס ח"א כו. ת"ז חק' כד סט. ב) פישוין פי שניה הלכות תק"ז חק' נה פח: ג) גיחוין-חדקל-פרת ת"ז חק' נה פח: ד) קברא ח"א כא: ה) פא: קינ: סטז: קיח: קנב: סכד: קכו: סכז: קכח: קל: קלד: קלי: קע: קעה: קפא: קפה: רא: ריח: רכב: רכז: רכו: ח"ב כח: סט: קרא: קמב: סנא: קנו: קצו: קצט: ריד: רכג: ח"ג נ"י. עא: עב: פח: קכו: קמג: קסד: קע: רע: רפ: ת"ז חק' לא עה: עו: ז"ח רית עט טב שיד. ה) כל הילך ער נחין: (ויקרא י"א) תק"ז חק' ג' פח, ו) לגבר אשר דרכו וגו' (איוב ג.) ז) רמי"א-דרשא ח"ג רב. ח) מוחא ת"ז חק' כ"ד סט. חק' נה פח: ט) בן זומא ת"ז חק' כ"ד סט.

חלוסי גרסאות א גיש ותרין גבריאל ג' בריי איל כ גיא ליג גבר ג גיא וביה סוד מלא איתו פרדס,

משה וכ' משיחק

הסילם

מאמר

אע"פ שמחמת עצמו היה יכול לגלות כל השלימות, וח"ש. עליה אתמר, לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך אלוה בעדו, כלומר מה שדרכו נסתרה ולא גילה שלמותו, הוא מטעם ויסך אלוה בעדו, ולא מפסחיחותו של משה. ולפיכך, ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא דין דאתגלייא תמן, ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה, שנתגלה שם. כי מקום הסגס הוא מקום הקבורה. וכיון שלא היה בו פגם, ע"כ לא ידע איש את קבורתו. אלא בגמר החייון, אחר שיתגלה שלמותו של בשה, אז יהיה ניכר החסרון מחוך השלמות שנתגלה, שה"ס מקום קבורתו. ודא אידו רמז ולתכימא ברמיזא וזה הוא חלק הרמז שכתירה, ולחכם, מודיעים ברמז.

רמז דרוש סוד, ודורש הלשון משם יפרד שהוא ר"ת פשט רמז דרוש, שבהם נכנסו ב"ע וב"ז ואחר, שהם קליפין דאורייתא כלפי סוד שהוא פנימיות, שבו נכנס ר"ע, ואומר שרק ר"ע שנכנס במוחא, שהוא בחינת סוד, דהיינו פנימיות התורה, נכנס בשלום ויצא בשלום, אבל שאר הג' שנכנסו בפר"ד ניוזקו, כמו שמבאר והולך.

חד עאל בפישוין, דאיהו פי שונה הלכות, אחו. מארבעה החכמים הנ"ל, נכנס כנהר פישוין, הרומז על חלק הפשט שכתורה המאירה בהפרד"ס, כי פישוין הוא נוטריקון פי שונה הלכות, דהיינו פשט החורה.

תנינא, עאל בגיחוין, ותמן הוא קבור, ההוא דאתמר ביה, כל הולך ער נחון,

גבריאל נכ"ר א"ל: השני שבהם, נכנס כנהר גיחוין, ושם קבור אותו שנאמר בו, כל הולך על גחון, דהיינו משה, שה"ס ו' דגחון שהיא גדולה, והיא אמצעית לכל אותיות התורה, (כמ"ש במס' קידושין דף ל ע"א) והוא בחינת גבריאל, שאותיותיו הוא, גבר אל, דהיינו גבורה של אל. פירושו, כי כל קבורה הוא לכפרה על פגם כמ"ש וכפר אדמתו עמו, ואחר שנחכפר לו הפגם עומד לתחיה"מ לצנחיות, ואומר שקבורת משה אינו מבחינת פגמו של משה אלא מבחינת גבריאל, דהיינו גבורה של מעלה, שגבר עליו ולא נתן לו לתקן ולגלות השלימות בחייו, (דפי"ד דף כ"ו ע"ב)

רנא) תליתאה עאל בחדקל, חיד ק"ל, דא לישנא חדידא קרא לדרשא, השלישי שבד' חכמים נכנס בחדקל, שאותיותיו ח"ד ק"ל וזה יורה לשני שנין בלי פגם, שיהא קל לדרוש, חד, פירושו שנין, לשון ושינחם לבניך, רביעיה, עאל בפרת, דאיהו מוחא דביה פריה ורביה, הרביעי שכ"ר חכמים, נכנס בפרת שהוא מוח, ששם פריה ורביה, כי הזרע נמשך מהמית, ביאור הדברים, כי המוחין המושפעים לתחתונים, נבחנו בדרך כלל לג' בחינות:

ה דעאלו ג * בקליפין דאורייתא, הוו לקאן בהון. רי עקיבא : דעאל במוחא
אתמר ביה : דעאל ה בשלם, ונפק בשלם י .

דרך אמת

ה) מקוים סקון פיו דף ק"א ח' ו"א מקון ס"ע, א) קריפין ת"ז תק' כד סט. תק' נ"ה סח: ב) עאל
בשלם ונפיק בשלם ח"ב רגד: תק"ז תק' זה
פ"ה:

חלופי גרסאות ה נ"א עאלו. ז נ"א בקליפין. ז נ"א עאל. ז נ"א מוסיקא אלישע אחר נפק לחרבות רעה.

מסורת הזהר

הסוללים

מאמר

ראש נבחנת לאותיות מטרם שנצטרפו לתיבות
שעוד לא נגלה בהן ההבנה, דהיינו רמז,
וכשנצטרפו לתיבות הרי נתגלה בהן הבנה
מועטת, וזהו בחינת ג"ר דחסדים, דהיינו
דרוש. וכשנתחברו התיבות למשפטים שלימים
בפסוקים הרי הבנתם נשלמת לגמרי, וזהו
בחינת ג"ר דחכמה, דהיינו סוד כנ"ל.

א) הוא הארת ו"ק בלי ראש, והוא בחינת
יצירה, והם נקראים רמז, כלומר שהבנתם
מצימצמת כמו רמזים בעלמא. ב) היא מוחין
דג"ר מבחינת חסדים, שהם נמשכים מעולם
הבריאה, והם בחינת דרוש, שמושכים לבו של
אדם כמ"ש (שבת פ"ז ע"ש ג) הוא מיחין דג"ר
מבחינת חכמה, שהם נמשכים מעולם האצילות,
והם בחינת סוד, ובחינת הכלים נמשכים
מעולם העשייה, והם נקי פשט, שהיא חלק
המעשה.

וזה אמרו, ו' דגחון חציין של איתיות

ו"ש ו' דגחון חציין של אותיות ספר
תורה, דרש דרש, חציין של תיבות, והתגלה,
של פסוקים, (מס' קידושין דף ל.) פירוש, כי
בעולם התיקון נתחלקו המדרגות ע"י פרסא
לבי חצאים, שהחצי שממעל הפרסא נבחן
לפנים של המדרגה, והחצי שמתחת הפרסא
נבחן לבחינת אחר של המדרגה, ולולא תיקון
זה של הפרסאות לא היו התחוננים ראוים
לקבל שום מוחין 'כנ"ל דף ז' ד"ה וכנ"ל) כי
כל המוחין באים מכח ירדות ועליות של
הפרסאות הללו ע"ש, ובדרך כלל נבחן בבי"ע
רק ד' פרסאות, כי בדרך כלל הם נחלקים
לבי פרסופים, שכל פרסופי אצילות נחשב
לפרצוף אחד, וכן ג' עולמות ב"ע נחשבים
לפרצוף אחד, וכ' פרסאות יש באצילות אחת
בימצע האצילות, שהוא במקום רחוק דא"א
המחלקת בין פנים לאחור, ואחת בסיום
אצילות המחלקת בין אצילות לבריאה, וכן ב'
פרסאות בפרצוף ב"ע, אחת באמצע ב"ע,
שהוא במקום רחוק בעולם היצירה, המחלקת
בין פנים לאחור, והב' בחינם פרצוף ב"ע,
שהיא ככינה דמליכות דעולם העשייה, וסד'
פרסאות הללו מושפעים כל המוחין לתחוננים:
מזרע התחזינה שכעשיה מושפעים כלים
ליחון, שה"ס פ"ט, ומפרסא שבאמצע ב"ע
מושפעים ו"ק בלי ראש, שה"ס רמז
ומזרע שכן אצילות לבריאה מושפעים
ג"ר דחסדים, שה"ס דרוש, ומפרסא שבאמצע
אצילות מושפעות ג"ר דחכמה, שרן סוד, וג'
בחינות מיחין הללו, ובחנים לאותיות ותיבות
ופסוקים שבספר תורה, כי בחינת ו"ק בלי
(דע"ז דף כ"ז ע"ב)

ס"ת, דהיינו הפרסא שבחזוה דיצירה המחלקת
הבי"ע לב' חצאים, כנ"ל, שמפרסא זו מושפעים
מוחין דרמז שהיא בחינת איתיות התורה בלי
צרופין, ולהיות בחינת הדצי שמחזוה שביצירה
ולמטה נעשה מקים לקליפות, לכן נאמר עליה
כל הולך על גחון, שהיא הנחש הטמא שמקומו
מז' זו ולמטה, דרש דרש, דהיינו שר תיבות
דהיינו הפרסא שבסיום אצילות המבדלת בין
אצילות לבי"ע, שמשם מושפעים המוחין דג"ר
דחסדים, הנקראות דרוש, וע"כ נאמר עליה
דרש דרש, שירה על דרוש, והתגלה, חציין
של פסוקים, דהיינו הפרסא שבעולם אצילות
עצמו במקום רחוק דא"א, שמשם מושפעות
הג"ר דהארת החכמה, הנקראת סוד, ולכן
נאמר עליה והתגלה, כי שערות רומזות על
דינים, וע"י המוחין דהארת הדכמה המושפעים
מפרסא הזו, הן מתבטלות, ודומות כמו
שנחלחו השערות, ואין דינים שם, וע"כ נקי
רבי עקיבא קרח (בכורות נ"ח) כי הוא נכנס
במורא שהוא סוד, שהפרסא משם הי"ס והתגלה,
וע"כ נקרחו שערותיו, שה"ס הדינים.

וזהו, ונהר יוצא מעדן דהיינו הבינה
שיצאה בסכת הפרסא שבחזוה דא"א, לחוץ מהחכמה
הנקראת עדן 'כנ"ל דף ר"א ד"ה דבהוא',
ועשתה זאת בכדי להשקות את הגג, דהיינו
להשפיע מוחין להנוקבא דז"א, הנקראת גן,
ומשם יפרד, והיה לארבעה ראשים, ומכח
הפרסא שהוציאה הכינה לחוץ מעדן, נסודו
המדרגות ונעשו לארבעה ראשים, שהם ארבעה
נהרות, דהיינו ארבע בחינות הארות הנמשכות
מארבע

(רנב) ה' א"ר (ה) אלעזר, אבא, יומא חד הוינא בבי מדרשא, ושאלו חבריא, מאי ניהו דא"ר עקיבא, לתלמידוי, (ג) * כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים, שמא יתסתכנון גרמייכו, דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. אדהכי, הא סבא דסבין קא נחית, אמר לון רבנן, במאי י קא תשתדלון. אמרו ליה. ודאי, ד בהא דא"ר עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש וכו'. אמר לון, ודאי רזא עלאה, אית הכא, והא אוקמוה במתיבתא עלאה, ובגין דלא תטעון נחיתנא לכו, ובגין דאתגליא רזא דא בנייכו ה' דאיהי רזא עלאה, טמירא מבני דרא.

(רנג) ה' בודאי אבני שיש טהור, אנון דמנהון מין דכיין נפקין, ואינון

דרך אמת

(א) כל האנון הודעם נס ברית סוף קאם אה (ב) פרסם כשער ערכי הכותיים נעקר שם וסוף מקון כמד

מסורת הזהר

(א) כשתגיעו לאבני שיש טהור וכו' ח"ג רמ"ו: רנב. ת"ז חק' ה' כ. חק' מ' פ: ב דובר שקרם וכו' (ה' קא) ח"א קצב: ח"ג קכ. קכא. קצה. רמ"ו. ת"ז חק' מ' פ:

חלוסי גרסאות ה' ברפיי מצוין בסוגרים מכאן עד אות ו'. ב גיא חסכנו נפשיכם : גיא ליג קא. ד גיא בהאי ה גיא דאיהו. ה גיא ודאי.

מאמר

הסולם

אבני שיש טהור

מארבע פרסאות הנ"ל, הנקראות פרדיס. כי נהר פירושו מאור. וז"ש אל"ן אנון ארבעה דנכנסו לפרדיס, כלומר, שאלו ד' חכמים שנכנסו לפרדיס, היינו שנכנסו בארבעה נהרות הללו הנמשכים מד' פרסאות הנ"ל: מפרסא דעשיה נמשך נהר פישון, שהיא חלק הפשט. ומפרסא דיצירה, שה"ס ו' דגחון, נמשך נהר גיחון, שהוא חלק הרמז. ואלו הג"ד החסדים כאן בהו' דגחון, ת"ס ג"ר דחכמה, וז"ש ולחכיבא ברמיזא, שמה שנחנן לרמז, שפירושו ו"ק בלי גיה, היינו רק לחכם הצריך מוחין דהארת חכמה. אמנם מכחינת מוחין דחסדים יש שם ג"ר כמו בכריאה. אלא היצירה דוקא להארת חכמה צריך. וג"ר דחסדים אינם מספיקים לו.

כבי מדרשא ושאלו חבריא מאי ניהו דאמר רבי עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני וכו'. אר"א יום אחד כשהינו בכית המדרש. ושאלו החברים, מהו שאמר ר"ע לתלמידוי: כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שמא תסתכנו בעצמם, כי נאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני אדהכי הא סבא דסבין קא נחית, בינתיים ירד שם זקן הזקנים, חו"ב נקראים סבין, וכתר שהוא למעלה מחו"ב נק' סבא דסבין וה"ס גילוי נשמת יחידה העתירה להתגלות בעולם בגמר התיקון. אמר לון רבנן במאי קא תשתדלון, אמר להם: רבנן, כמה אתם עוסקים אמרו ליה, ודאי בהא דאר"ע לתלמידוי, כשתגיעו לאבני שיש וכו', השיבו לו, שעוסקים בזה שאר"ע לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש וכו'.

ואלו הג"ד דהארת חכמה החסרים בהו' דגחון, היא השלמות דנשמת משה, שלא יתגלה רק בגמר התקון, לפת שיעמוד משה בתחית המתים. וז"ש ותמן הוא קבור ההוא דאתמר ביה כל הולך על גחון, כלומר ששלימות נשמת משה, קבור ונעלם בהו' דגחון, ולא יוכל להתגלות רק בתחית המתים, שאז ישוב משה לישראל, ועמו כ' משיחין, וכנ"ל דף ד"ב ד"ה דבר) דהיינו שיתגלו הג"ר ביצירה, כי אז יתבטלו כל הפרסאות, וישובו ג' עולמות כייע להיות אצילות, ויאירו ג"ר דחכמה גם ביצירה כמו באצילות, דהיינו התגלות נשמת משה, וב' נהרות האחרים כבר נתבאר לעיל.

אמר לון, ודאי רזא עלאה אית הכא, והא אוקמוה במתיבתא עלאה. אמר להם, ברור שיש כאן סוד עליון, והרי פרשוהו בישיבה העליונה, ובגין דלא תטעון נחיתנא לכו, וכגן דאתגריא רזא דא בנייכו, דאיהו רזא עלאה טמירא כיבני דרא, וככדי שלא חסעו בסוד הזה, ירחי איתכם לכארו, ומשום שכבר נתולה סוד הזה בנייכם, שהיא סוד נעלם, מבני הדור, כלומר, כיון שברוך כלל, כבר נתגלה לכם סוד הזה הנעלם מכל בני דורכם לכן אפשר לבארד לכם בשלמות.

(רנג) בודאי אבני שיש טהור אנון, דמנהון מין דכיין נפקין, ודאי הוא שהם אבני

מאמר אבני שיש טהור (רנב) א"ר אלעזר, אבא, יומא חד הוינא (דסרי דף כז ע"ב)

רמיוזן באת א רישא וסופא, ו' דאיהו נטוי בינייהו, א איהו עץ החיים, מן דאכיל מניה, וחי לעלם, ואלין ב' יודין, אינון רמיוזן בוייצר, ואינון תרין יצירות, יצירה דעלאין, ויצירה דתתאין, ואנון חכמה בראש, וחכמה בסוף, תעלומות חכמה, ודאי אנון תעלומות מחכמה עלאה דתחתו כתר עלאה.

רנד) ואנון לקבל ב' עיינין, א דבהון תרין דמעין נחתו בימא רבא, ואמאי נחתו בגין דאורייתא מתרין לוחין י אלין, הוה משה ד נחית לישראל, ולא זכו בהון, ואתברו, ונפלו, ודא גרים אבודא דבית ראשון ושני,

מסורת הזהר

א) תרין דמעין—בימא רבא ח"א ד': ח"ב י"ח. י"ט: קצה ח"ג קל"ו: קע"ב: ת"ז תק' סט קיג חלופי גרסאות א גיא ותינו ב גיא ליג מאן. ג גיא ביס אלין. אלין הוה. ד נחחא.

הסולם

אבני שיש טהור

מאמר

יאהרונהי. והם סוד ב' יודין שכהכתוב וייצר. שהם: יצירת העליונים סוד עוה"ב. הנמשכים מחכמה עלאה, שהיא בינה, ויצירת התחתונים שבעולם הזה הנמשכים מחכמה תתאה שהיא מלכות, הנוקבא דז"א. (כנ"ל דף ר"ז ד"ה פירוש ע"ש.) והן ב' יודין שבאות א' שיווד העליונה היא חכמה עלאה, ויוד התחתונה היא חכמה תתאה, והקו הנטוי ביניהם ה"ס ז"א הנק' ו' ונק' עץ החיים, המקבל מחכמה עלאה שהיא עלאה שממעל לו, ומשפיע לחכמה תתאה, שהיא ו' תתאה שמתחתיו, והן סוד אבני שיש טהור, של ר"ע, דהיינו בינה הנקראת חכמה עלאה, והמלכות הנקראת חכמה תתאה, כמו שמבאר והולך.

רנד) ואנון לקבל ב' עיינין, דבהון תרין דמעין נחתו בימא רבא: והן

כנגד ב' העינים, שמהם יורדות ב' דמעות לים הנדול, כי החכמה מכונה עינים, ועין ימין כנגד חכמה עלאה, ועין שמאל כנגד חכמה תתאה, ואמאי נחתו, כגין דאורייתא מתרין לוחין אלין, הוה משה נחית לישראל, ולא זכו בהון ואתברו, ונפלו, ודא גרים אבודא דבית ראשון ושני, ולמה ירדו הדמעות, ומשיב, משום שמב' לוחות האלו הוריד משה התורה לישראל, דהיינו בינה ומלכות, כי לוח הימיני ה"ס בינה והשמאלי מ"כות, שהם כנגד ב' עינים, ולא זכו בהם ישראל, כי נשכרו ונפלו, דהיינו בחטא העגל, כמ"ש וישבר אותם תחת ההר וזהו שגרים הרבן בית ראשון ושני, כי הם נמשכים ג"כ מב' הלוחות, בית ראשון מלוח הימיני, שה"ס חכמה עלאה, בינה, ובית שני מלוח השמאלי שה"ס חכמה תתאה, מלכות, וע"כ הגנם דשכירת הלוחות גרם לחירובם, וע"כ

אבני שיש טהור, שמהם יוצאים מים טהורים, ואנון רמיוזן באת א' רישא וסופא ו' דאיהו נטוי ביניהו איהו עץ החיים מאן דאכיל מניה וחי לעלם, והם מדומים בב' יודין שבאות הא' בראשה ובסופה, הו' שבא' הנטויה בין ב' היודין, הוא עץ החיים, שכל האוכל ממנו וחי לעלם, ואכו ב' יודין, אנון רמיוזן בוייצר, ואנון תרין יצירות, יצירה דעלאין ויצירה דתתאין, וב' יודין הללו שבא' מדומין בהכתוב וייצר, שיש בו ב' יודין, והם ב' יצירות, יצירת העליונים ויצירת התחתונים, ואנון חכמה בראש וחכמה בסוף, תעלומות חכמה, ודאי אנון תעלומות מחכמה עלאה דתחתו כתר עלאה, והם הב' יודין שבראש וסוף, בהשם יאהרונהי, שפירושם, חכמה בראש השם וחכמה בסוף השם, ונקראות תעלומות חכמה כי כן הם נעלמות מחכמה העליונה שמתחת כתר עליון.

פירוש, הכתר דא"א, נקרא כתר עליון, ותחתיו הוא החכמה דא"א בסוד דא לגו מן דא, (כמ"ש בזהר האזינו רפ"ח.) והיא נקראת חכמה סתימאה, מטעם שנסתמה ואינה משפעת לפרצופי אצילות, וההכמה המושפעת באצילות היא רק מבינה שנעשית חכמה ע"י עלייתה לראש א"א, ובינה זו נקראת חכמה עלאה, וכשהז"א מקבל ממנה ומשפיע להנוקבא, נקראת אז הנוקבא בשם חכמה תתאה, וב' חכמות הללו נקראות תעלומות חכמה, להיותן נעלמות מחכמה, בערך החכמה העליונה דא"א שמחתה הכתר שלו, דהיינו החכמה סתימאה, כי לא יוכלו לקבל ממנה כלום, ואלו ב' החכמות ה"ס ב' יודין ראש וסוף שבשם

(ימיני דף כ"ג ע"ב)

ואמאי נפלו, בגין דפרח ו' מנייהו, * דאיהו ו' ד' דוייצר, ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טו"ר. דמתמן אתייהבת אורייתא באסור והתר מימינא י חיי, ומשמאלא מותא.

רנה) ובגיד א"ר עקיבא, לתלמידוי, כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים, לא תהוו שקילין אבני שיש טהור י לאבנין אחרנין, דאנון י חיי ומותא, דמתמן י לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו. ולא עוד אלא אתון תסתכנון גרמייכו, בגין דאלין דעץ הדעת טו"ר אנון בפרודא. ואבני שיש טהור אינון ביחודא בלא פרודא כלל. (א) ואי תימרון דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו, ואית פרודא בינייהו, י דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, דהא ולית תמן פרודא לעילא דאלין דאתברו מאנון הוו. אתו לנשקא (* ליה, פרח ואסתלק מנייהו.

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) מנחם יההי דף מ"ס ירמל' אחרת וע"ש דף כ"ג (א) דאיהו ו' דוייצר ת"ז תק' ס"ס קסו: לאבני שיש טהור לעיל דף רס"ו ציון א' וש"ג. (ב) לב חכם לימינו וגו' קהלת יוד ח"ג רכ"ז: ת"ז תק' מ' פ': תק' נו צא. תק' ס"ה צ"ח: תק' ס"ס קי"ז: (ג) דובר שקרים לא יכון לעיל דף רנ"ב ציון ב' וש"ג חלופי גרסאות א גיא וייצר כ גיא חיים, ג גיא דאנון ב' יודין דוייצר חכמה עלאה וחכמה תתאה. ד גיא חיים ומיתה. פ כ"א ואי תימרן דהא אלף לית תמן וכו' ול"ג דהא אסתלק ער דהא לית, ד גיא דהא אלף.

מאמר

הסולם

אבני שיש טהור

לא תהוו שקילין אבני שיש טהור לאבנין אחרנין דאנן חיי ומותא. דמתמן לב וגו'. ומשום זה אר"ע וכו' שפירושו הוא. אל תשוו את אבני שיש טהור לאבנים האחרות. שהם חיים ומות, שמשם לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו ולא עוד אלא אתין תסתכנין גרמייכו. בגין דאלין דעצה"ד טו"ר אנון בפרודא ואבני שיש טהור אנון ביחודא בלא פרודא כלל ולא עוד אלא שתסתכנו בעצמכם. משום שאלו האבנים דעץ הדעת טו"ר הן בפרוד. ואבני שיש טהור הן ביחוד בלי שום פרוד כלל. ואי תמרן דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו. ואית פרודא בינייהו. ואם תאמרו. הרי עץ החיים נסתלק מהם בשעת חטא העגל ונפלו ונשברו. וע"כ יש פרוד ביניהם. דובר שקרים לא יכון לנגד עיני דהא לית תמן פרודא לעילא. דאלין דאתברו מאנון הוו. דובר שקרים וגו'. שהרי למעלה אין בהם פרוד. כי אלו שנשברו מאלו היו, דהיינו שהיו מאלו אבני שיש טהור. וא"כ אין בהם פרוד כמו האבני שיש טהור. ונבחנום משום זה. כמו שלא נשברו מעולם

וע"כ ירדו ב' דמעוה לים הגדול. הרומזים על ב' חורבנות שנעשו מסאת שבירת הלוחות הראשונים. ואכאי נפ"ל בגין דפרה ו' מנייהו דאיהו ו' דוייצר, ולמה נפלו ונשברו הלוחות, ומשיב, משום שפרח ו' מהם, שהוא הו' דוייצר. פירושו. כי ב' יודין שבוייצר הן ב' יודין שבאות א', שה"ס ב' הלוחות, והו' דוייצר ה"ס הקו הנטוי ביניהם, שה"ס עץ החיים, כנ"ל. ואחד שישראל תקנו החטא דעצה"ד, ונסקה מהם וזהמת הנחש, ע"כ זכו בהלוחות שה"ס ב' יודין חכמה עלאה וחכמה תתאה. וזכו בעץ החיים, שהוא הקו הנטוי ביניהם שה"ס חרות סמלאך המות. אמנם ע"י חטא העגל קלקלו תקונם וע"כ פרח עץ החיים מהם. כי חור עליהם הסגם דעץ הדעת, ושוב נשתעברו תחת מלאך המות. והלוחות שהיו נכללים מעץ החיים נשברו ונפלו. ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טו"ר. דמתמן אתייהבת אורייתא באסור והיתר. מימינא חיי ומשמאלא מותא. ונתן להם ב' לוחות אחרים מצד עץ הדעת טוב ורע, שמשם ניתנה להם התורה בדרך איסור והיתר. שמימין היא חיים ומשמאלא היא מות. דהיינו כמ"ש חז"ל (שנה פ"ה): למימינים בה סמא דחיי, ולמשמאילים בה סמא דמותא. רנה) ובגיד אר"ע לתלמידוי כשתגיעו וכו' (דפו"י כ"ז ע"ב (א) כ"ז ע"א)

ביאור הרברים. כי התורה מכונה מים כמ"ש ז"ל (ב"ק י"ו). אין מים אלא תורה ומפור

רנו) ד"א, ונהר יוצא מעדן, בודאי לעילא בעץ חיים, תמן לית קליפין נוכראין ההיד לא יגורך רע, אבל בעץ דלתתא אית קליפין נוכראין, ודאי, ואיהו נטוע בגנתא דעדן דזעיר אפין, דאיהו חנוך מטטרון,

מסורת הזהר

א) ונהר יוצא מעדן: לעיל דף רי"א ציון א' ושינ. ב) לא יגורך רע: (תהלים ה') ח"א נב. נו: סב. קסח. ריט: ח"ב קג. קיו: קצג: ריד: ח"ג צ. קה: קנח. רכה. רסב: ת"ז בהקדמה ט. תק' נ"ז צ. חק' סו צח: חק' סט קח:

חלוסי גרסאות א נ"א דתמן נ נ"א קליפין. נ נ"א קליפין. ד נ"א ובראין.

מאמר

הסולם

תימרון דהא אסתלק עץ החיים וכו' ולא עוד, כי מלכד הזלזול הרי אתם משקרים בעצמכם, כי מטרם התקון שהיתה התורה נמשכת מלוחות השניות בכחינת עצה"ד טו"ר, היה שולט אז כח הפירוד. ועתה שנגלו האבני שיש טהור, נגלה היחוד בלי שום פירוד, כלומר, דאג"איי מילתא למסרע שלא היה פירוד כלל מעולם, ואיך תושבו שנשכרו הלוחות הראשונות ונסחלק עץ חיים מהם, שהוא שקר גמור, דהא לית תמן פרודא לעילא דאנון דאתברו מאנון הוו כי עתה נגלה שאין שם שום פירוד למעלה בלוחות הראשונות, כי אלו הלוחות שנשכרו היו ממש האבני שיש טהור של עכשיו, וכל השליטה שהיה ביניהם לעצה"ד טו"ר בכחינת הפרוד חלף והלך לו ודומה כמו שלא היה כלל בעולם, ונמצא שהלוחות הראשונות לא נשכרו כלל, וכל התורה שנגלתה והביאה לגמר התיקין יצאה ממש מלוחות הראשונות, ולא היה מעורב בה כלל בחינת טו"ר וחיים וכו'. כמו שהיה נדמה לכם מטרם התיקון, בצורות לוחות השניות, וכזה תמצא ג"כ בזהר (ח"ג דע"ה) שדרשו על הכתוב ע"פ שנים עדים וגו' יומת המת והקשו החי מבעי ליה, ותרצו אלא המת רא ס"מ, דהוא מת מעיקרו, כלומר שבגמר התיקין כשיתבטל הס"מ יגלה לכל, שהס"מ לא היה חי מעולם, אלא היחוד היה שולט תמיד בסו"ה איז עור מלבדו.

מאמר ב' ונהר יוצא מעדן

רנו) ד"א ונהר יוצא מעדן בודאי לעילא בעץ חיים תמן לית קליפין נוכראין ההיד לא יגורך רע: פירוש אחר על הכתוב ונהר יוצא מעדן הוא, כי ודאי הוא שרעץ החיים העליון, דהיינו ב"א דאצילות, אין שם קליפות זרות וז"ש עליו לא יגורך רע, כי הקליפות מהחילוח בעולם הבריאה שמתחת האצילות, אבל כעק דלתתא אית קליפין נוכראין ודאי, ואיהו נטוע בניע דזעיר אפין דאיהו חנוך, מטטרון אבל בהעץ שלמטה

מאמר

ומקיר התורה ה"ס ב' לוחות העדות שהם בינה ומלכות, וע"כ הם מכונים ב' לוחות אבנים להיותן נובעות מים שהיא החורה, ונת' אר לעיל, ש'לוחות הראשונות קכלו ישראל בכחינת הש'מות כמו שיהיה בגמר התקון, שה"ס מ"ש חז"ל בהכתוב חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות, שהיו חרות ממלאך הכות, כמו שיהיה בגמר התקין, אלא ע"י חטא העגל קלקי התיקין, וחזר עליהם שליטת מלאך הכות ונשכרו הלוחות, ונתנו להם לוחות שניות מבחינת חיי ומותא.

וכל התיקין אינו אלא ע"י המשכת אור תורה, כי ע"י ה"ן שמע"ים ישראל ע"י קיום הצות ומע"ט, הם גורמים זווגים עליונים המגלים לאט לאט את האור התורה לישראל עד שזוכים על ירו לגזר התיקין, ונגלות אז ב' לוחות האבנים, בסוד ב' אבני שיש טהור דמנהון מ"ין דב"ין נפקין, ואין עוד שם מים מים בפירודא, שהם מים שבימין חיים, ומים בשאל מית, כנ"ל, כי יבולע המת לנצח, וכולם טהורים וכולם חיים, ונמצא, שהאבני שיש טהור הן תוצאה ותולדה מכל התורה, הנגלות ע"י לוחות השניות בסוד מים מים, וזהו שהזהיר ר"ע לתלמידיו כשתגיעו

לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שהיה חושש שלא יטעו לחשוב, שהאבני שיש טהור הן תוצאה מהתורה שנתגלתה בכחינת מים מים בפירודא מלוחות השניות, כי אז ישפילו מעלת אבני שיש טהור, כי אע"פ שהן עצמן מים טהורים, מ"מ כיון שיצאו מבחי' מים מים, די לבא מזדין להיות כנידון, וזה אמרו אל תהוו שקירין אבני שיש טהור לאבנין אחרנין דאית כהו חיי ומותא, כי בזה שתחשבו שהאבני שיש טהור הן תולדה ותוצאה מלוחות השניות שיש בהם חיי ומותא, נמצאים אתם משוים אותם אליהם, כי די לבא מהד"ן להיות כנידון, והדי אתם מזלזים כאבני שיש טהור, וז"ל עוד וכו' דאלין דעצה"ד טו"ר וכו' אנון כיוחידא כלל פרודא כלל, ואי (רס"ט דף כ"ז ע"א)

ב) דג"ע דלעילא דקב"ה לית תמן ב' ערטומא, למהוי תמן נפתל ועקש. ובגין דא, ונהר יוצא וגו', ויכילנא למימר במטטרון, י יוצא מעדן מעדון דיליה, להשקות את הגן, גן דיליה, פרדס דיליה, דתמן * עאלו, בן עזאי ובן זומא ואלישע י וקליפין דיליה, מסטרא דא טוב, ומסטרא דא רע י ודא י אסור והתר, כשר ופסול. טומאה וטהרה.

רנז) קם חד סבא, ואמר ר' ר', הכי הוא ודאי, אבל עץ חיים לא אחקרי איהו, אלא הכא יהוארזא דמלה (י) וייצר: חד יצירה דטוב, וחד יצירה דרע, דא איהו עץ הדעת טוב ורע, עץ דא אדם זעירא מסטרא דחיים מניה, ומסטרא דמותא מניה, תמן ב' יצירות דיליה, דאנון י אסור והתר,

מסורת הזהר

דרך אמת

א) עאלו בן עזאי וכו' זומא וכו' לעיל דף רי"ג ציון ס' וש"ג. ב) לפי ט"ט שני ג"ע ע"ון והתחן וכו' מסט"ון קס"ן וגו'. ג) מקח י"ח דף לו חסד הלא רפ"ג א' במנכנס מסט"ון ס"ז בן הדעת סוכ ורע.

חלופי גרסאות א' ג"ע ערטומא למהוי תמן. ב' ג"ע דנפיק. ג' ג"ע וקליפין ד ג"ע ואנון. וגי' דא איהו. ד ג"ע אסור. ו ג"ע איהו. ז ג"ע איסור.

הסולם

ונהר יוצא מעין

מאמר ב'

המוחין עד שיתכן לומר על הז"א שהוא יוצא ונבדל מאמא עלאה. ולפיכך פירש ר"ש אשר נהר, הוא מטטרון, שהוא למטה מפרסא דאצילות שכבר יתכן בו קליפות להפרידו מאצילות, ועומד בג"ע דבריאה להשקות אותה. וע"כ אומר הכתוב ונהר דהיינו מטטרון יוצא מעדן היינו מג"ע העליון, שהוא מלכות דאצילות, כי יצא ונפרד הימנה ובא דבריאה בכדי להשקות את הגן, שהיא ג"ע דבריאה, מלכות דבריאה, המכונה פרדס, ששם נכנסו בן עזאי וכו'.

שלמטה, דהיינו שבעולם הבריאה, יש קליפות זרות בודאי, ועץ הז' נטוע בג"ע דז"א שלמטה דהיינו ז"א דבריאה, והעץ אשר שם נק' חנוך או מטטרון, דר"ע דלעילא דקב"ה לית תמן ערטומא למהוי תמן נפתל ועקש, כי בג"ע העליון של הקב"ה, דהיינו בג"ע דאצילות, אין שם קליפות שיהיה שמה נפתל ועקש, ובגין דא, ונהר יוצא מעדן וגו' ויכילנא למימר במטטרון יוצא מעדן, מעדון דיליה, ועל כן נאמר עליו ונהר יוצא מעדן וגו' שנהר הוא מטטרון, יוצא מעדן, היינו שיוצא מהעדון שלו, שהם מוחין דאמא, כי הבינה נקראת עין (כנ"ל דף רי"א אות רמ"ז) להשקות את הגן. בן דיליה פרדס דיליה דתמן עאלו בן עזאי ובן זומא ואלישע, להשקות את הגן. היינו בן של מטטרון, פרדס שלו, כלומר מלכות דבריאה, ששם נכנסו ב"ע וב"ז ואלישע, וקליפין דיריה מכטרא דא טוב ומכטרא דא רע, ודא אסור והתר וכו', והקליפות של מטטרון, הם טוב מצד זה, ורע מצד זה, וזהו שיש בהתורה, איסור והתר כשר פסול, טומאה וטהרה.

רנז) קם חד סבא ואמר רבי רבי, הכי הוא ודאי, אבל עץ חיים לא אתקרי איהו: קם זקן אחר ואמר לר"ש רבי רבי, בן הוא בוראי, אשר אין קליפות באצילות, אלא בבריאה, אבל מטטרון לא נקרא עץ החיים, כלומר, שתמה עליו אם תפרש את הגן שכתוב על ג"ע דבריאה, א"כ אין תפרש את הכתוב, ועץ החיים בתוך הגן, הרי בגן דבריאה אין שם עץ החיים, וכטטרון אינו עץ החיים, שהרי יש בו טו"ר, אלא הכי הוא רזא דמלה, וייצר, חד יצירה דטוב, וחד יצירה דרע, דא איהו עצה"ך טו"ר: אלא סוד הרבה כך הוא, וייצר, שכתוב עם ב' יודין יורה ב' יצירות, האחת יצירת הטוב והאחת יצירת הרע, והיינו הוא עץ הדעת טוב ורע, שיש בו ב' יצירות הללו, עץ דא אדם זעירא מסטרא דחיים מניה, ומכטרא דמותא מניה, תמן ב' יצירות דיליה, דאינון אסור והתר, עץ הדעת הוא אדם חסן, כלומר בעת

פירוש, כי הוקשה לו לר"ש על הכתוב ונהר יוצא וגו', שביארוהו לעיל דף רי"א אות רמ"ז) שנהר הוא ז"א דאצילות, ועדן הוא אמא עלאה, כי א"כ אין אומר הכתוב יוצא מעדן שפירושו שיוצא ממוחין דאמא עלאה, הרי באצילות אין קליפות שיעכבו שם האדת (רמ"ז דף כ"ז ע"א)

ועליה אתמר * וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה.
 רנח) ויפח באפיו נשמת חיים. דא שכינתא עלאה, עדן. תיובתא. ועלה
 אתמר ² ועץ החיים. בתוך הגן, דא עמודא דאמצעיתא. הגן שכינתא תתאה,
³ תלת קטירין אנון: ה) ינשמתא. ירוחא. נפשא לגביה. ובהון ויהי האדם
 לנפש חיה, דאיהו מפיו ממש, אתקרי לשכינתא, דאיהי נשמת חיים.

דרך אמת

מסורת הזהר

ה) הלחם יש לו נשמה מנ' קצרים נטש רוח נשמה (א) וייצר ה' אלקים את האדם לעיל דף ר"ן
 מנחם יסודו דף ל"ג ע"ב חסר חנומה קמ"ב עמ"ל ציון א' ושי"ג. ב) ועץ החיים בתוך הגן:
 (בראשית ב') ח"א לה. רכ"א: ח"ג צו. קו: ת"ז
 חק' נג פו: חק' סד זה: ג) תלת קטירין: ת"ז חק' כא טז: נו: חק' לח עט. חק' ה' בהשמ ות
 קמב: ז"ח יתרו לב ט: שני. לר טנ שכה. רות עז ט: שיה. תק"ח ק' טכ שמכ. ד) נשמתא ח"א יב. יג.
 כה. מח. סו. סב. עו: עט: פ: פא. פב: פג: פד: פה: פז: צ: צא: צב. קנ: קי: קכא: קכב. קכו: קל. קסא. קמב.
 רה: רו. רט. רכה. רלג: רלה. רמר: רמה: ח"ב יא. ע: פח: צד: צה: צו: צח. צט. קכו: קמא: קמב.
 קנח: קסא: קסה: קשכ: קשה: רו: ריא: ריכ: ריג: רכנ: רכט: רמו. רנג. רנט. ח"ג ו: ז. יג. כה:
 מו: סא. סח: ע: קט: קכא קנב. קצו: קער: קעו: קצח: ריח: רנו: רעו. ת"ז כהקדמה יא חק' ו'
 כג. חק' יח לר. חק' כ"א מט. נג. נו. חק' כ"ב סה: סח: תג' כ"ח עכ: חק' ל"ח עט. חק' ס"ט קט:
 חק' ע' קלו. חק' ה' בהשמות קמב: ז"ח בראשית יוד טג שז שי שטו יתרו לב טא שמה. ס"ג שז שיט
 שכה שלד שגא. לג טג שלג שלה שלה. לר ס"ג שכו תק"ח ק' שמנ. ה) רוחא נפשא: ח"א מח. סב.
 עט: פ: פא. פג: פה: רוי: רכה. רמה. רטו. ח"ב כ. כו. צד: צה: צו: צח. קמא. קמב. קנ. קנח: קסה:
 קעז: קשב: רו: רח: ח"ג בה: כט: מג: מו: סח. ע: קד: קט: קיט. קסה: קער: רעח: ת"ז חק' י"ח
 לר. חק' כ"א מט. נג. חק' כ"ב סח. חק' כ"ח עב: חק' ל"ח עט. חק' מ"ז פג: חק' ס"ט קו: קט: חק' ע'
 קלו. חק' ה' בהשמות קמב: חק' ו' בהשמות סמנ: ז"ח בראשית יוד טג שבי שכא יתרו לב ט"ג שז שלא שגא
 (רות) ח"א ס. סב. רכה. ח"ב יג. כו. עג: עט: סמב. קנ. קנח: קענ: ח"ג כו: מו: קד: קע. קמד:
 ת"ז חק' כ"א נג. ז"ח יתרו ל"ב טג שגב. לג טג שכה. תק"ח ק' שמנ.

מאמר ב'

הכולם

ונהר יוצא מעדן

תלת קטירין אינון נשמתא רוחא נפשא
 לנביה, ועל האדם דמוחין דגדלות נאמר, ועץ
 החיים בתוך הגן, כי בגדלות נקרא עץ החיים,
 והוא בחינת עמודא דאמצעיתא, דהיינו ז"א
 דאצילות, הגן, היא שכינה התחתונה, ונמצאו
 אליו ג' קטיריב, הנקראים, נשמה רוח נפש,
 כי משכינה עלאה נמצאה לו נשמה, ומז"א
 דאצילות נמצא לו רוח, ומהגן שהיא המלכות
 שכינה תחתונה, נמצא לו נפש, ובהון יהי
 האדם לנפש חיה, דאיהי כפיו ממש אתקרי
 לשכינתא דאיהי נשמת חיים, וכיה דהיינו עם
 הנשמה רוח ונפש, היה האדם לנפש חיה, שהוא
 נקרא מפיו ממש, כלפי השכינה שהיא נשמת חיים.
 כלומר, שעתה יתכן הכתוב ויפח באפיו,
 שכביכול נפח בפיו ממש, לאפיו של אדהי, כי
 נשמת חיים חיינו אור השכינה עלאה, ושפע
 זו של השכינה שהיא ג"כ נמשך מפיו של
 הז"א, כלומר, שהמוחין דג"ר מושפעים תמיד
 מפיה דראש, שה"ס המלכות של ראש כנודע,
 וע"כ נאמר ויפח וגו' דהיינו דרך פה.
 פירוש יש עם זה מתורץ קושי ר"ש,
 שהקשה איך אומר הכתוב על ז"א דאצילות,
 ונהר יוצא מעדן וגו' ומשם יפרד וגו', מאחר
 שאין
 בעת שיש לו מוחין דקטנות, שאז ממנו צד המוח
 וממנו צד החיים, שהם איסור והתר, כלומר,
 האיסור סביא מות וההתר הוא חיים, כי שנים
 אלו נמשכים ממוחין דקטנות של האדם, שם
 המ' ב' יצירות שלו הנ"ל, וע"כ נקרא עץ
 הדעת טויר, וע"כ נאמר עליו וייצר עם ב'
 יודין, ועליה אתמר וייצר ה' אלקים וגו':
 ועל אדם זה דקטנות נאמר וייצר ה' אלקים
 וגו'.
 רנח) ויפח באפיו נשמת חיים דא שכינתא
 עלאה ערן תיובתא: ויפח באפיו
 נשמת חיים היא משכינה העליונה, הנקראת ערן
 ונקראת תשובה, פירוש שב' מצבים מובא בכתוב
 הזה, א) מצב של המוחין דקטנות, ועליו נאמר
 וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה,
 שהיא כחינת עץ הדעת טויר, כי וייצר יורה
 ב' יצירות טויר כנ"ל בדיבור הסמוך, ב) הוא
 המצב של מוחין דגדלות, ועליו נאמר ויפח
 באפיו נשמת חיים, כי אור הבינה שהיא
 שכינה עלאה, נקראת נשמת חיים, ואור הבינה
 היא מוחין דגדלות, וז"א הנקרא בכתוב בשם
 עדן, ועליה אתמר, ועץ החיים בתוך הגן,
 דא עמודא דאמצעיתא, הגן שכינתא תתאה
 (רמב"ם דף כ"ז ע"א)

מיד דאמר מלין אלין סליק לעילא. איר שמעון חברייא, בודאי מלאכא הוה, ובודאי סמיך אית לנא, מכל אתר.

רנט) פתח קרא אבתריה, * ויקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן וגו', ויקח ה' מאן נטיל ליה, אלא נטיל ליה מדי' יסודין, נ דאתמר בהון 'ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אפריש ליה מנהון, ושוי ליה בגנתא דעדן.

מסורת הוהר

א) ויקח ה'—ויניחהו בגן עדן: (בראשית ב') ח"א קמא: קצט: ח"ב קסא: ת"ז חק' כא סב. חס' ג"ה פח: ז"ח איכה צ"א טב שגב. שה"ש ס"ח טו שמא. ב) נטיל ליה מדי' יסודין ח"א פ. רסג. ח"ב רנו: ח"ג קע. רכז: רלר: ז"ח בראשית יוד טא שזו. יתרו לנ טא שכ רות פ"ד טא שטו. תק"ח קי"ד טב שגב קיט. טב שמ. ג) ומשם יפרד וגו' לעיל דף רל"ב ציון ה' וס"ג.

חלופי גרסאות א ניא ומאן. 5 ניא מוסיף שמתגבר יסוד האש ונעשה רוחני.

ונהר יוצא מעדן

הכולם

מאמר ב'

בגמר התקון תוגדל השגת ישראל מהשגת המלאכים והמלאכים ישאלו לישראל מה פעל אל והטעם הוא, כי המאציל תקן ד' העולמות אבי"ע בכל הצורך עד שיוכלו ישראל לגמור התיקון. אמנם מבחינת גמר התקין עצמו לא עשה כלום. והוא כמ"ש חז"ל על הכתוב עמי אתם עמי אתם בשופות אני התחלתי העולמות ואחם גומרים אותם. ולפיכך גם המלאכים אין בהם משהו מבחינת גמר התקין. ואינם משיגים מזה כלום. והם צריכים בעינין זה לשאול לישראל מה פעל אל. וע"כ מתוך שראה ר"ש שלא ידע ליישב המקראות של ועץ החיים, על גמר התקון. הבין שהוא מלאך שאין לו השגה שמה.

שאר שום קליפות באצילות שיפרידו את הו"א מכינה עד שהכתוב יאמר ומשם יפרד כנ"ל. וע"ז תירץ הסבא שהכתוב קאי על אדם הראשון שיש לו ב' מצבים, מצב קטנות ומצב גדלות. שבמצב הקטנות נאמר עליו וייצר שה"ס ב' יצירות טו"ר, ואז נמצא האדם כבי ע בין הקליפות. ונקרא עץ הדעת טוב ורע. ועל מצב הזה מרמז הכתוב ונהר יוצא מעדן וגו' שאז יצא הנהר שה"ס האדם, מאצילות שנק' עדן. אל עולמות דפרודא הנק' בי"ע. ומה שהכתוב אומר ועץ החיים בתוך הגן. קאי על מצב הגדלות של אדם, שקינה נשמה רוח נפש מאצילות. כי אז עולה לאצילות ומלביש את הו"א הנק"א עץ החיים, ונכחן גם האדם לכחינת עץ החיים כמוהו. כי תחתון המלביש לעליון נעשה כמוהו. ואז היה נמצא האדם בג"ע של אצילות. מיד דאמר מלין אלין סליק לעילא מיד אחר שאמר דברים האלו נסתלק לו למעלה.

ועכ"ז אמר ובודאי סמיך אית לנא מכל אתר. כלומר, שלא לבד שהסבא לא סתר לדבריו אלא עוד נמצא סייעתא מדבריו לדברי ר"ש. כי לפי הסבא קאי הכתוב ונהר יוצא מעדן על שעת קטנות. והכתוב ועץ החיים בתוך הגן על שעת גדלות. והוא דומה לדברי ר"ש שפירש את הכתוב ונהר יוצא מעדן על שתא אלפי שני שהבי"ע נקטנות ובפרודא מאצילות והכתוב ועץ החיים בתוך דגן על גמר התקון שהבי"ע עישוב לאצילות ולבה"י גדלות הרי לדברי הסבא דומים לדברי ר"ש ויש סמוכים לדבריו. מאמר ויניחהו בגן עדן.

א"ר שמעון חברייא בודאי מלאכא

הוה ובודאי סמיך אית לנא מכל אתר:

א"ר חבריא: וראי שהיה מלאך. ומכל מקום יש לנו סמוכים בודאי. פירוש כי ר"ש ביאר הכתוב ועץ החיים בתוך הגן על גמר התיקון. כנ"ל דף ר"ט אות רמ"ה. ולפיכך לא היה צריך הסבא להטשות עליו אבל עץ החיים לא אתקרי איהו.

רנט) פתח קרא אבתריה ויקח ה' אלקים וגו' פתח ר"ש אחריו, דהיינו אחר הסבא הנ"ל. לבאר הכתוב ויקח ה' אלקים את האדם וגו' כלומר אחר שהסבא ביאר הכתובים ונהר יוצא מעדן וכו' על קטנות וגדלות ראדה"ר. ביאר גם ר"ש את הכתוב ויקח ה' אלקים את האדם וגו' על קטנות וגדלות ראדה"ר.

כי הכתוב ונהר יוצא מעדן איירי בשתא אלפי שני שאז מטטרון כבחינות טו"ר, והכתוב ועץ החיים תוך הגן איירי בגמר התקין שאז ישוב בי"ע וכן מטטרון להיות אצילות. ויהיה אז מטטרון כבחינת עץ החיים. וכיון שראה ר"ש שהסבא לא הבין זה, ידע שמלאך הוא, כי המלאכים אין להם השגה בהעתיד להיות בגמר התיקון כמ"ש חז"ל בכיבור הכתוב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שאז

ויקח מאן נטיל ליה, אלא נטיל ליה מדי' יסודין דאתמר בהון, ומשם יפרד וגו' אפריש ליה מנהון ושוי ליה בגנתא דעדן, הכתוב אומר

רס) כגוונא דא, יעבד קב"ה לב"נ דאתברי מד' יסודין. בזמנא דתב בתיובתא, ומתעסק באורייתא, קב"ה נטיל ליה ב מתמן, ועלייהו אתמר, ומשם יפרד, אפריש נפשיה מתאוה דילהון, ושוי ליה בגנחא דיליה, דאיהי שכינתא. לעבדה בפקודין דעשה, ולשמרה בפקודין דלא תעשה, י אי זכה לנטרא י לה, איהו יהא רישא, על ד' יסודין. ואתעביד נהר דאתשקין על ידיה, ולא על ידא אחרא, ואשתמודעין ביה, דאיהו רבון ושליט עלייהו. רסא) וואי עבר על אורייתא, אתשקין ממרירו דאינא דרע, דאיהו יצר הרע, וכל אברין דאנון מד' יסודין, ואתמר בהון, יוימררו את חייהם וגו' מסורת הזהר

א) לעבדה-עשה ולשמרה-לית. (זכור ושמור) ח"א קצט: ח"ב קסה: ת"ז חק' כ"א סב. חק' ג"ה פח: (לעבדה ולשמרה) ח"א קמא: ח"ג רסג. ז"ח בראשית י"ח טג שד. ב) ויבררו את חיידם (שמות א) ח"א קפ. ח"ב יח. מא: ח"ג קנ: רכט: ת"ז חק' סט קז: חק' ט' כהשמות קמז. חק' יח כהשמות קמז: חק' ח צ"ז טג שמו. צ"ח טב שלא. צט טב שלה.

הלופי גרסאות א גיא חמן ע גיא אש. ג גיא ליה. ד גיא ואם, ס גיא אברין דיליה.

ויניחו בניע

הכולם

מאמר

נאמר עלייהו ומשם יפרד, כי חפרישו מהתאוות שלהם ומניח אותו בגן שלו שהיא השכינה. דהיינו המלכות. לעבדה בפקודין דעשה ולשמרה בפקודין דלא תעשה, לעבור את השכינה במצות עשה, ולשמור את השכינה במצות לא תעשה. כלומר הכחוב לעבדה ולשמרה הנאמר בג"ע. פירושו לעסוק במ"ע ובמצות ל ת.

אי זכה לנטרא לה, איהו יהא רישא על ד' יסודין ואתעביד נהר דאתשקין על ידיה. וכלא על ידא אחרא: אם זכה לשמור את השכינה, הוא יהיה ראש על ד' יסודות שכנופו, ונעשה נהר שיושקו על ידו, ולא על ידי אחר, דהיינו הס"א. ואשתמודעין ביה דאיהו רבון ושליט עלייהו, ומכירין אותו שהוא רבון ומושל עליהם. פידוש כי בהיותו בג"ע ומקיים המצות לשמור את הגן שהיא השכינה, אז נכללים ד' יסודות שבגופו בתוך הגן, כי הגן היא בחינת נפש שלו כנ"ל בדיבור הסמוך, והגוף והנפש נכללים חמיד זה בזה, וכיון שהאדם עצמו הוא שם בסוד נהר, ומקבל השפע מעדן ומשקה את הגן כנ"ל, נמצא שהוא משקה את ד' יסודות שבגופו, ואז הוא כושל עליהם, דהיינו שלא יתאוו שום תאוה לעצמם ובכל שיפנו ישפיעו נ"ר ליוצרם.

רסא) ואי עבר על אורייתא, אתשקין ממרירו דאינא דרע, דאיהו

יצר הרע: ואם עבר על מצות התורה, יושקו ד' יסודות גופו ממרירות אילן הרע, שרוא היצו"ר, וכל אברין דאינון מד' יסודין, אתמר בהו' וימררו

אומר ויקח, ושואל, מהיכן לקח את האדם, ששם היה מטרים שהניחוהו בג"ע, ואומר, אלא שלקח אותו מד' היסודות דפרודא, שעליהם אומר הכתוב, ומשם יפרד והיה לארכזה ראשימי הרומז על ארבעה יסודות, והקב"ה הסריד את האדם מד' יסודות הללו דפרודא והנחו בניע ואצילות:

פירושו. כמו שהסבא כיאר את הכתוב ונהר יוצא מעדן על אדה ר בעת קטנות, שיצא אז מאצילות הנקרא עדן, וכא לבי"ע דפרודא. ואח"כ בעת גדלות עיה לג"ע דאצילות וקבל שם תלת קצירין. נשמה רוח נפש, הנק' עדן ג ר גן, שעדן ה"ס אור הבינה הנק' נשמה, וגן ה"ס, אור המלכות דאצילות הנק' נפש. והאדם עצמו נעשה בסוד נהר המשקה את הגן, שה"ס אור הרוח. הנה על דרך' הזה כיאר ג"כ ר"ש את הכתוב ויקח ה' אלקים את האדם ויניחוהו בג"ע, כי מקידם לכן היה בביע דפרודא, והגוף שלו היה מד' יסודות דפרודא ולעת גדלות הפרישו הקב"ה מד' יסודות דפרודא והעלהו לג"ע דאצילות ונעשה לבחינת נהר דאצילות המקבל מעדן ומשפיע לגן

רס) כגוונא דאיעבד קב"ה לבר נש דאתברי, מד' יסודין בזמנא דתב

בתיובתא ומהעסק באורייתא, כעין זה, שנאמר באדה"ר בעת גדלותו שהעלהו מבי"ע דפרודא לג"ע דאצילות, כן יעשה הככ"ה גם לאדם השב בתשובה ועוסק בתורה, קב"ה נטיל ליה מתמן ועלייהו אתמר ומשם יפרד, אפריש נפשיה מהאוה דלהון, ושוי ליה כגנתא דיליה דאיהו שכינתא, אז הקב"ה לוקח את הבעל תשובה מבי"ע דפרודא, ועל ד' יסודין דפרודא (דמיי דף כ"ז ע"א)

וימררו במרירו ^א דמרה, ולגבי אברין קדישין דגופא, דאנון מסטרא דטוב, עלייהו אתמר * ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה וגו'. כגוונא דא, אמרו מארי מתניתין, וימררו את חייהם ^ב בעבודה קשה, בקושיא. ^ג בחומר, בקל וחומר. ובלבנים. בלבון הלכתא. ובכל עבודה בשדה, דא ברייתא. את כל עבודתם וגו' דא משנה.

רסב) אם תייבין בתיובתא, אתמר בהון, ^א ויורהו ה' עץ, ודא עץ חיים, וביה ^ב וימתקו המים, ודא ^ג משה משיח, דאתמר ביה, ^ד ומטה האלקים ^ה בידי, ^ו מטה, דא מטטרוין, מסטריה חיים, ומסטריה מיתה. כד אתהפך למטה איהו עזר, מסטרא דטוב, כד אתהפך לחויא, איהו כנגדו, מיד וינס משה מפניו.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) ויבואו מרתה וגו' (שמות טו) ח"כ ס. ח"ג ככד: קנני. ת"ז חק' ב' פ' ס. חק' ס' צג. חק' ג' בהשטיות סמ. ז"ח בשלח ל' ס"ג שמה. רות ס"ג כג שטב. תק"ח צ"ח טב ל'. ב) כעבודה קשה בקישיא, בחימר בקיז: ח"ג קנני רכט: ז"ז חק' ט' בהשטיות קמו. תק"ח צ"ז טד שא. צ"ה טב שלב. צ"ט טב שלו. ג) ויורהו ה' עץ: (שמות טו ח"ב ס: רעב: ח"ג ככר: ז"ח יתרו ל' טא שיב שמה טג שמ טד שיג חק' ח צ"ח טב שכת ד) וימתקי דמים ח"ג קנני. ת"ז חק' ג' בהשטיות כמ. ז"ח וישב כט כג של. בשלח ל' טב שמ ה) ומטה האלקים בידי (שמות יז) ח"ב קטו. רעב. ז"ח בשלה ל' טג שכת. ו) אתהפך למטה - אתהפך לחויא ח"א רטג. ח"ג רעז. ת"ז חק' ס' צג: חק' ס"ט ק"ח: ז"ח בשלח ל' טג שטט. תק"ח ק"י טד שכת שלו.

חלופי גרסאות א' נ"א במרי כ' נ"א ליג בחומר. ג' נ"א ליג משה. ד' נ"א ביה ונ"א בידו.

וינחורו בני ע

הסולם

מאמר

בעיניתיים גרמו שנאהזה הס"א בכל חלקי התורה שלהם. וז"ש חז"ל לא זכה נעשה לו התורה סם מיתה יומא עב: רסב) אם תייבין בתיובתא, אתמר בהון, ויורהו ה' עץ. ודא עץ חיים, וביה וימתקו המים: ואם חוזרים כחשובה, נאמר בהם, ויורהו ה' עץ, שזה הוא עץ החיים. וכו' וימתקו המים. כי אז נסתלק המרירות והסם המות מהתורה, ונגלה לו המתקות שבה שהוא סם החיים.

וימררו את חייהם, וימררו במרירו דמרה, וכל האכרים שלו שהם מד' יסודות שבו. נאמר עליהם, וימררו את חייהם, דהיינו וימררו עם המרירות של המרה. פירוש כי ג' מזיקים הם בק'יפות נגד גרינ' של האדם, הנק' ככד שחול מרה. ככד נגד הנפש, שחול נגד הרוח, ומרה נגד נשמה שז"ס שאסרו חז"ל (ע"ז כ'). שטפה של מרה תלויה בחרבו של מלאך המות וכו'. וזהו שמדייק כאן וימררו את חייהם היינו במרירות דמרה שהיא המזיק הגדול שכנגד הנשמה. (ע"ז בת"ז חק' כ"א טט:). ולגבי אברין קדישין דנופא דאינון מסטרא דטוב, עלייהו אתמר ויבואו מרתה וגו'. וכלפי אכרים הקיושים של הגוף שהם כצד הטוב, נאמר אז עלייהו ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה וגו'.

ודא משה משיח, דאתמר ביה ומטה האלקים בידו: עץ החיים הוא משה משיח, כלומר, נשמת משה שיתגלה עם ביאת המשיח. שנאמר בו מסר ביאת המשיח. ומטה האלקים בידי משה דא מטטרוין, מסטריה חיים ומסטריה מיתה. כד אתהפך למטה איהו עזר מסטרא דטיב. כד אתהפך לחויא איהו כנגדו, מיד וינס משה מפניו: מטה האלקים ת"ס מטטרוין, שמצדו חיים ומצדו מות, ש"זא מטעם היותו מתהפך מנחש למטה וממטה לנחש, וכשנתהפך למטה הוא עזר למשה מצד

כנוונא דא אמרו מארי מתניתין, וימררו את חייהם: בעבודה קשה, בקישיא, בחומר, בקיז, ובלבנים, בלבון הלכתא. ובכל עבודה בשדה, היינו בכרייתא, את כל עבודתם וגו', היינו משנה, כי (רש"י דף כ"ז ע"א)

(רסג) וקב"ה מסר ליה, בידא דמשה, ואיהו אורייתא דבע"פ, דביה אסור והתר, מיד דמחא ביה בטינרא, נטל ליה קב"ה בידיה, ואתמר ביה * וירד אליו בשבט, למחאה ליה ביה, ושבט איהו יצר הרע, חויא, וכלא איהו בגלותא מחמת דיליה.

(רסד) ועוד ומשם יפרד, זכאה איהו בר נש, דאשתדל באורייתא דבזמנא דנטיל ליה קב"ה, מהאי גופא, מדי יסודין, אתפרש מתמן, ואזיל למהוי ירישא (ב) בדי * חיוון, ואתמר בהון על כפים ישאו ך וגו'.

דרך אמת

(ב) לכיזן כספ בני היות הכסף

מסורת הזהר

(א) וירד אליו בשבט (שמואל ב' כג) ח"א ו:
ח"ג רעס: (ב) רישא בר' חיוון עי' ז"ח יתרו ל':
טא שכ"ח.

חלופי גרסאות א גיא חיוין (ד"ק).

מאמר

הסולם

ויניחהו בן עזר

להיותו כלול מב' נקודין הנ"ל שכהמלכות, וכשהתחוננים זכאים הוא מטה כלפי חסד, וכשאינם זכאים הוא מטה כלפי חוב, וכן הוא נבחן שהוא מתהפך מנחש למטה בעת שהתחוננים זכאים, וכשאינם זכאים מתהפך ממטה לנחש. וה"ס מטה האלהים. כי משה היה משתמש בו במטטרון להאורות והמופתים אשר עשה. וזה אצדו ואיהו אורייתא דבעל פה. דביה אסור והתר, כי הנוקבא נקראת תורה שב"פ, ובהנוקבא ישב' נקודות שמהן נמשכים איסור והתר כ"ל, ואימר שמיטטרון נמשך מב' נקודות הללו. מיד דמחא ביה בטנרא נטל ליה קב"ה בידיה, ואתמר ביה וירד אליו בשבט למחאה ליה ביה: וכיון שהכה עמו את הסלע, לקח הקב"ה את המטה בידו ונאמר בו וירד אליו בשבט להכותו עמו: ושבט איהו יצה"ר חויא וכלא איהו בגלותא מחמת דיליה, ושבט הוא היצה"ר הוא הנחש, וכל הצרות שבגלות הם מחמתו של הנחש. כלומר שהנש הוא המקור לכל היסודים והעונשים השודרים בגלות. וביאור הדברים תמצא לעיל (בהקדמת הזוהר דף פ"ז אות ק"ב וכל המהיך שם בהסולם) ואין להכפיל כאן כל האריכות אשר שם

(רסד) ועוד ומשם יפרד זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא דבזמנא דנטיל ליה קב"ה מהאי גופא מדי יסודין, ועוד י"ל בהכתוב ומשם יפרד, אשרי האיש אשר עוסק בתורה כי בעת שהקב"ה לוקח אותו מגוף הזה, מדי יסודות ופרודא שבו, אתפרש מתמן ואזיל למהוי ירישא בדי חיוון, ואתמר בהון על כפים ישאונך וגו' אז נפרד מהם והולך להיות ראש בר'

החיים ממנו. וכשנתהפך לנחש אז הוא כנגדו למשה, כי אז מצדו מות, ומיד וינס משה מפניו.

(רסג) וקב"ה מסר ליה בידא דמשה, והקב"ה מסר את מטטרון ביד משה, שישתמש עמו בסוד מטה האלקים. כי כשהוא ביד משה הוא מטה, ואינו נעשה לנחש אלא כשאינו ביד משה, ואיהו אורייתא דבעל פה דביה אסור והתר, ומטטרון ה"ס תורה שבעל פה שיש בה איסור והתר, דהיינו צד טוב וצד רע, כמו מטטרון, שה"ס התורה דבדיאה, אבל באצילות לא יגורך רע, וכל התורה כולה שמתיו של הקב"ה כנודע.

ביאור הדברים, כי כמו שיש דו"ג באצילות שנקראים זעיר וזקניה, כן יש דו"ג בהנוקבא עצמה, מטעם שכלולה מע"ס, ובחינת הדכר שבה המאיר בה ממטה למעלה, הוא בחינתה עצמה, אכנס בחינת הדכר שבה המאיר ממנה ולמטה לבי"ע דפרודא, הוא נקרא מטטרון, ונתבאר לעיל (בהקדמת הזוהר דף צ"ט כמאמר ב' נקודין, ד"ה ב' חרין) שב' נקודות נתחברו במסך הנוקבא, אחת ממת דין ואחת ממת הרחמים וכשהתחוננים זכאים נמצאת הנקודה דמה"ד גנוזה ואינה נודעת, והיא פועלת מהנקודה דמת הרחמים ובעת הזית נמשך הימנה רק חיים וטוב, ואם התחוננים חושאים, המה מגלים ע"י חטאים את הנקודה דמה"ד שבהנוקבא, ונקודה דמת הרחמים מסתרת, ואז נמשך הימנה מות רע. עש"ה.

ונודע שהדינים שבמסך אינם פועלים מטה למעלה אלא רק ממעלה למטה, ולפיכך המלאך מטטרון שהוא בחינת הדכר שבה שמהמסך שלה ולמטה, נקרא בשם מטה, (דפו"י דף כ"ז ע"א ב' ע"ב)

בראשית

רכה

רסה) *ויצו ה' אלקים וגו', הא אוקמוה י' לית צו אלא ע"ז, דמתמן אלהים (ה) אחרים, ואיהי י' בכבד דמנה תכבד העבודה, דאיהי ע"ז, ליה והכבד כועס, והא אוקמוה י' כל הכועס כאלו עובד ע"ז. דא איהו ויצו.

רסו) ה' על האדם. דא שפיכות דמים, כד"א, י' באדם דמו ישפך, י' ודא י' מרה, חרבא דמלאך המות, כד"א "ואחריתה מרה כלענה, חדה כחרב פיות. לאמור, דא גלוי עריות, ודא טחול. עליה י' נאמר אכלה ומחתה פיה וגו' דטחול לית ס' לה י' פומא וערקין, ואתשקיא מעכירו דדמא אוכמא דכבד, ולא אשכחנא ליה פומא, ודא איהו י' אכלה ומחתה פיה וגו'.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) ויצו ה' אלקים: (בראשית ב') ח"א לה: ח"ג קיא: ת"ז חק' ג"ו סט: חק' ב' ברשמיט קלט. (ב) לית צי' אלא ע"ז ח"א לה: ח"ג קיא: ת"ז חק' ג"ו סט: חק' ב' בהשטות קלט. (ג) כבד ח"ג ריה: רכז: רלא: רלב: רלד. ח"ז חק' ג"ו סט: חק' ב' בהשטות קלט. (ד) כל הכועס כאלו עובד ע"ז: ת"ז חק' ג"ו סט: (ה) על האדם רא שד-ראמר דא ג"ע וכו' ח"א לה: לו. ח"ג קיא: ת"ז חק' ג"ו סט: חק' ב' בהשטות קלט. ת"ז חק' כ"ד סט: נב: נג: חק' כ"ד סט: חק' ע' קכה. קסט. (ו) באדם דמו ישפך (בראשית ט') ח"ב צ. חק' ג"ו סט: (ז) מרה חרבא דמלאך המות ח"ג רלא: ת"ז חק' כ"א סט: חק' כ"ד סט: חק' ג' בהשטות קמ. (מרה) ח"ג ריה: רכז: רלב: ת"ז חק' כ"א סט: נב: נג: חק' ג"ו סט: חק' ע' קכה. קסט. (ח) ואחריתה מרה כלענה (משלי ה') ח"ב רסו: רסז: ח"ג ריט, רכז: רלא: רלד: ת"ז חק' כ"ב סט: חק' כ"ב סט: חק' כ"ב סט: חק' ע' קכה. קלד. קלו. חק' כ"ד סט: חק' ג"ו סט: רלב: רלד. ת"ז חק' כ"א סט: נב: נג: חק' כ"ב סט: חק' ע' קכה. קלד. חק' כ"ד סט: חק' ג"ו סט: (י) אכלה ומחתה פיה וגו' (משלי ל') ח"ב קצו: רענ: ח"ג פז. עב. קו. רצכ. ז"ח יתרו לב שנ.

חלוסי גרסאות א' נ"א ליג על האדם. ב' נ"א ליג באדם. ג' נ"א וואי. ד' נ"א אהמר. ס' נ"א ליה. ונ"א ליג לה. ז' נ"א טומה. ז' נ"א ואשתקיא

ע"ז ש"ד ג"ע

הסולם

מאמר

רסו) על האדם. דא שפיכות דמים, כד"א באדם דמו ישפך: על האדם הנאמר בהכתוב הזה, רומז על איסור שפיכות דמים הכלל בעה"ד, כמו שנאמר, באדם דמו ישפך. כלומר שלומד גזרה שוה, כאן כתוב האדם, ושם בשפיכות דמים כתוב האדם, מה שם שפיכות דמים אף כאן שפיכות דמים. ודא מרה חרבא דמלאך המות, כד"א ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות, וקליפות שפיכות דמים שוכנת במרה, והיא חרב של מלאך המות שממית בה בני אדם כמ"ש (ע"ז כ): וטפה של מרה תלויה בחרבו של מלאך המות, מכנו מת וכו'. וכן אומר הכתוב ואחריתה מרה כלענה.

לאמור, דא גילוי עריות: לאמור האמור בהכתוב הזה, רומז על איסור גילוי עריות הכלל בעצה"ד, ודא טחול, עליה אחמר אכרה ומחתה פיה וגו' דטחול לית לה פימא וערקין ואתשקיא מעכירו דדמא אוכמא דכבד וכו' וקליפת גילוי עריות שוכנת בטחול, עליו נאמר אכלה ומחתה פיה וגו' כי אין בטחול פה ועורקים

כד' חיות המרכבה, ונאמר בהם על כפים ישאונך, וגו'. ותחת שהיה משוקע כד' יסודות ה וף דפרודא, זוכה על ידי צסק התורה, שהקב"ה יפרידהו מתאות יסודות הגוף ויעלהו למעלה ראש על ד' חיות המרכבה, והחיות נושאות אותו בסו"ה על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך.

מאמר ע"ז ש"ד ג"ע

רסה) ויצו ה' אלקים וגו' הא איקמיה לית צו אלא ע"ז דמתמן אלהים אחרים:

הכינוב ויצו רומז על איסור עבודה זרה הכלל בעה"ד, כמו שאמרו אין צו אלא ע"ז שמשם, והיינו מעה"ד נמצאים אלהים אחרים. כי ג' עבירות כלולים בעה"ד, שהן ע"ז גילוי עריות ושפיכת דמים, כמ"ש לפנינו ואיהי בכבד דמנה תכבד העבודה דאיהו ע"ז וקליפת ע"ז משכנה בכבד, שממנה תכבד העבודה שהיא עבודה זרה, ליה והכבד כועס והא אוקמיה כל הכועס כאלו עובד ע"ז. לע"ז כועס הכבד, כי ע"ז הכעס נמסר הכבד למשכן אל קליפת ע"ז, וזה שאמרו כל הכועס כאלו ע"ז. דא איהו ויצו. וזה שכחוב ויצו. דהיינו להשמיענו על עברה דע"ז הכלולה בעה"ד.

(רסו"י רף כ"ז ע"ב)

בראשית

כל שופכי דמים ממרה אנון, דערקין דמא דלבא, מיד דחזאן מרה, כלהון ברחין ^ב קדמה.

רסז) יועריין כלהו אתכסיין בחשוכא, בדם אוכמא דטחול, מאן דעבר על שפיכת דמא וע"ז וג"ע, גליא נשמתיא, בכבד מרה טחול, ודיינין ליה בגיהנם, ותלת ממנן עלייהו משחית אף וחימה.

רסח) ט"ו עריין אנון, כחשבן י"ה, ושית אחרנין כחשבן ו'. קדם דגלו ישראל בגלותא, ושכינתא עמהון, מני קב"ה לישראל, אערות אמך לא תגלה. ודא גלותא, איהו גלוי ערותה דשכינתא, הה"ד ב ובפשעכם שלחה אמכם, ועל ג"ע גלו ישראל, ושכינתא בגלותא, ודא איהי ערוה דשכינתא. והאי ערוה איהי לילית, אמא דערב רב, וערב רב

מסורת הזהר

א) ערות אמך לא תגלה: (ויקרא י"ח) ח"א ריט. ח"ב פה. קעו. קעו: ח"ג טו: עד: ח"ז חק' כ"ב סג; חק' ג"ז סט: ז"ח אחרי מ"ח טב שיד. תצא נ"ח ס"ד שמש. תנ"ח ק"י טב שלא: ט) ובפשעכם שלחה אמכם: ע' לעיל דף ק"ח ציון א' וש"ג חלופי גרסאות א גיא ליג קדמה. כ גיא ועדיין. (אה"ל)

ע"ז ש"ד ג"ע

הסולם

מאמר

שלשה ממונים עליהם שמה, הנקראים משחית, אף, וחמה.

רסח) ט"ו עריין אנון כחשבן י"ה ושית אחרנין כחשבן ו': חמש עשרה עריות הן כחשבון י"ה דשם הויה. ושש עריות אחרות דהיינו שש שניות (כמ"ש יבמות פ"א) כחשבן ו' דהויה.

קדם דגלו ישראל בנלוהא, ושכינתא עמהון, מני קב"ה לישראל ערות אמך לא תגלה: עוד מקודם שנגלו ישראל בגלות והשכינה עוד היחה עמהם, צוה הקב"ה לישראל ערית אמך לא תגלה, דהיינו שלא יפגמו בהשכינה שהיא אמם של ישראל, ודא גלותא איהו גלוי ערותה דשכינתא הה"ד ובפשעכם שלחה אמכם, וזה הגלות נבחן לגלוי ערוה של השכינה. הה"ד ובפשעכם וגוי, ועל גלוי עריות גלו ישראל ושכינתא בנלוהא ודא איהי ערוה דשכינתא: ועל עברות של גילוי עריות גלו ישראל, והשכינה בנלוהא, וזה הוא ערוה של השכינה, כי ביאת השכינה בגלות נבחן לערוה שלה, כמ"ש כל מכבדיה הזילה כי דאו ערותה, והאי ערוה אידי לילית אמא דערב רב. וערוה זו של השכינה היא לילית שהיא אמא דערב רב, כלומר שע"כ נבחן לערוה כי כשלת השכינה ושפעה שהיא האם של ישראל, עברה אל לילית שהיא האם של ערב רב. וערב רב אינון

ועורקים לשחות בהם, והוא שותה מדם שחור שבהכבד אע"פ שלא נמצא בו פה. וז"ש אכלה ומחתה פיה וגו'.

כל שופכי דמים ממרה אינון, דערקין דמא דלבא מיד דחזאן מרה. כלהון ברחין קדמה: כל שופכי הדם באים מהקליפה השוכנת במרה וע"כ עורקי הדם שבלב כשוראים ספה של מרה מיד כולם בורחים מפניה. כלומר, על דרך שאמרו חז"ל (ברכות סא): הכבד כועס ומרה זורקת בו טפה. כי אז בורחים הדמים שבכבד וכעסו מתקדר. ואומר שבדיחה זו היא מטעם שקליפת שופכי דם אדם שוכנת במרה, ע"כ הדמים יראים ובורחים מפניה

רסז) ועריין כלהו אתכסיין בחשיכא, בדם אוכמא דטחול, ומגלי עריות כולם דרכם להסתר בחשך. דהיינו כמ"ש ועין נאף שמרה נשף לאמור לא תשורני עין (איוב כ"ד), ועל זה יורה דם השחור שנטחול שקליפה דגילוי עריות שוכנת בדם השחור הוה הדומה לחשך, מאן דעבר על שפיכת דמא וע"ז ותלוי עריות גליא נשמתיא בכבד מרה טחול, מי שעבר על שפיכות דמים וע"ז וגילוי עריות מהגלגלת נשמתיא בגי כחות הקליפות: כבד, מרה, טחול, ודיינין ליה בגיהנם, ותלת ממנן עלייהו משחית אף, וחימה, ודנים אותם בגיהנם (דשו"י דף כ"ו ע"ב)

אנון עריות דילה, ועריות דישראל דלעילא, דעליה אתמר * ערות אביך
א לא תגלה.

רסט) ואנון אפרישין בין ה' ה' דלא אתקריב י' בנייהו, הה"ד
י ערות אשה ובתה לא תגלה, ואנון שכינתא עלאה ותתאה, י דבזמנא י דערב
רב דאנון יד נפילים, גבורים, עמלקים, רפאים, ענקים, בין ה' ה' לית רשו
לקב"ה לקרבא בנייהו, ורזא דמלה י ונהר יחרב ויבש, יחרב בהי עלאה,
ויבש בהי תתאה, בגין דלא יתפרנסון ערב רב מן ו', דאיהו עץ החיים,
ובג"ד לית קריבו י לוי בין ה' ה', בזמנא דערב רב בנייהו.
רע) ולית רשו, לאת י לקרבא בהי תניינא, הה"ד י ערות כלתך לא

מסורת הזהר

א) ערות אביך לא תגלה (ויקרא י"ח) לעיל רכ"ו ציון א' וש"נ ב) ערות אשה ובתה וגו'
(ויקרא י"ח) ח"ג עה: ת"ז תק' נ"ז צא. ג) ערב רב: ע"י לעיל דף קצ"ו ציון ג' וש"נ. ד) נפילים
גבורים וכו': ע"י לעיל דף ר' ציון כ' וש"נ. ה) ונהר יחרב ויבש: ע"י לעיל דף ר"י ציון ו' וש"נ:
ו) ערות כלתך וגו' (ויקרא י"ח) ח"ג עה. ת"ז תק' נ"ז.

חלופי גרסאות א גיא מוסף ועיות אבך. כ גיא וו ג גיא דומנא. ד גיא עמלקים, גבורים נפילים. ו גיא עמלקים
נפילים גבורים. ה גיא לוי.

ע"ז ש"ד ג"ע

המולם

מאמר

להקב"ה שהוא הו', לבא בנייהם, ורזא דמלה
ונהר יחרב ויבש יחרב בהי עלאה ויבש
בהי תתאה, בגין דלא יתפרנסון ערב רב
מן ו' דאיהו עץ החיים, וסוד הדבר, ונהר
יחרב ויבש, שיחרב השפע של ה' ראשונה,
הנקראת נהר, ויבשה ה' אחרונה מחסרון שפעה
והוא כדי שלא יתפרנסו הערב רב מו'
כניל, שהוא עץ החיים, ובג"ד לית קריבו לוי
בין ה' ה', בזמנא דערב רב בנייהו, ומשום
זה אין גישה לוי בין ה"ר לה"ת בעת שהערב
רב בנייהו, כלומר בעת הגלות שיכולים לבא
ולינק מהן.

אינון עריות דילה ועריות דישראל דלעילא
והערב רב המקבלים שליטה בזמן הגלות
נבחנוים לעריות של השכינה ועריות של ישראל
העליון, שהוא ז"א בעלה דשכינתא, דעליה
אתמר ערות אביך לא תגלה, שעל ישראל
העליון נאמר ערות אביך לא תגלה, כי
כשהשכינה בגלות מקבלת לילית וערב רב
את השפע שלו שהיה צריך ליתן להשכינה,
וע"כ הגלות נכחן לערות ישראל העליון.

רסט) ואנון אפרישין בין ה' ה' דלא
אתקריב י בנייהו, הה"ד ערות אשה
ובתה לא תגלה והעובדים על גילוי עריות
מפרידים בין ה"ר דהוי"ה לה"ת דהוי"ה שה"י דהוי"ה
לא יבא בנייהו ח"ש ערות אשה ובתה לא תגלה, כי
ה"ר היא אמא, וה"ת היא ברתא, וכיון שהו'
דהוי"ה שהוא ז"א לא יבא בנייהם לקבל מאמא
ולאשפיע לברתא, נמצאים נפגמים בזה אשה
ובתה, כי מניעת השפעה של ה"ר נבחנה ג"כ
לערוה אליה, וזה אמרו ואנון שכינתא עראה
ותהא, אשה ובתה הם שכינה העליונה, דהיינו
אמא, ושכינה תתאה, דהיינו נרתא, והטעם
שגורמים בהגלות שהו' לא יבא בין ה' ה'
הוא דבזמנא דערב רב, דאנון נפילים
גבירים וכו' בין ה' ה' לית רשו לקב"ה
לקרבא בנייהו, כי בעת הגלות, שהערב רב
שהם ה' מינים נג"ע ר"ע, יכולים לבא לקבל
השפע מהו' שבין ה' ה', או אין רשות
(דפו"י דף כ"ז ע"ב)

רע) ולית רשו לאת י לקרבא בהי תנינא
הה"ד ערות כלתך לא תגלה ואין
רשות לאות י של השם הוי"ה לקרב אל ה"ח מסבת
הערב רב שלא ינקו השפע מה"ת ח"ש ערות כלתך
לא תגלה, כי ה"ת נבחנת לכלה של ה' כי
אומר בסמוך, שהי' הוא אב, דהיינו או"א
עלאין, והי' הוא אם, דהיינו ישו"ת, דו' הוא
בן אל הי' שהיא או"א, וה"ת הוא בת אל ה' ר'
שהיא ישו"ת, כאופן שה"ת היא בת אל ה"ר
והיא כלה להי'. להיותה אשת הו' שהוא בנה
של הי', ואם הי' ישפיע שפעו אל הכלה
שהיא ה"ת בעת הגלות, יקבלו אז הערב רב
את השפע, שבזה יתגלה ערותה של הכלה,
וה"ש ערות כלתך לא תגלה.

ואנון

תגלה. ואנון אפרישו בין (ה) ו' לה' עלאה, הה"ד * ערות אשת אביך לא תגלה ד"י איהו אב, ה' אם, ו' בן, ה' בת. ובגין דא מני לגביה ה' עלאה, ערות אשת אביך לא תגלה. * ערות אחותך בת אביך, דא ה' תתאה. את בת בנה ואת ואת בת בתה, אנון ה' ה"א דאנון תולדין י דה'. * ערות אחי אביך דא יו"ד דאיהו תולדה דאת י, ואיהו אח לוא"ו.

רעא) סוף סוף, בזמנא דערב רב מעורבין בישראל, לית קריבו ויחודא באתון שם הוי"ה, ומיד דיתמחון מעלמא אתמר באתון דקב"ה, * ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד. ובג"ד אדם, דאנון ישראל, אית לון יחודא

דרך אמת

(ה) ליל בין יומד לכהא

מסורת הזוהר

(א) ערות אשת אביך וגו' (ויקרא י"ח) ח"ג עה.
 (ב) ערות אחותך וגו' (ויקרא י"ח) ח"א רסו.
 ח"ג עה. תק"ח ק"י ט"ב שלג. ג) ערות אחי אביך (ויקרא י"ח) ד) ביום ההוא—ושמו אחד (זכריה י"ד) לעיל דף ע"ד ציון א' וש"נ

חלופי גרסאות ה' ג"א ה"ה כ ג"א ה'

מאמר

הסולם

ע"ז ש"ד ג"ע

דנשמות נקראת בת בתה. להיותה נמשכת מבחינת הנוקבא שבה"ת. ואם הז"א ישפיע לה"ד ולה"ת דנשמות בעת הגלות יבא השפע לערב רב ותגלה בזה ערותו.

ערות אחי אביך דא יוד דאיהו תולדה דאת י ואיהו אח לוי ערות אחי אביך קאי על י' שהוא תולדה ד' של שם הוי"ה והוא אח אל ה'. פירוש ה' דנשמות שהוא חכמה שבהם, הוא אור של תולדה מן י' דהוי"ה שהוא אבא. כי אין הנשמות מקבלים חכמה אלא בהיותם כלולים בז"א בעת שהז"א מלביש לאבא, שהוא י' דהוי"ה וז"ש, י' דאיהו תולדה דאת י' אח לוי, כי בחינת י' דנשמות ובחינת ו' דהוי"ה שהוא ז"א, שניהם מלבישים לאבא ונחשבים לאחים זה לזה, כי בהיות כ' בחינות בכדרגה אחת נחשבים לאחים, ונאסר לישראל בגלות להמשיך שפע לבחינת י' של נשמותיהם, שהוא אחי הז"א אביהם של ישראל, כי השפע יגיע לערב רב, ואז תגלה ערותו.

רעא) סוף סוף בזמנא דערב רב מעורבין בישראל לית קריבו ויחודא באתון שם הוי"ה: סוף סוף בעת שהערב רב מעורבים בישראל אין קריבה ויחוד באותיות שם הוי"ה. ומיד דיתמחון מעלמא אתמר באתון דקב"ה, ביום ההוא וגו'. ומיד שימחו הערב רב מהפולס, נאמר באותיות השם של הקב"ה, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

וכנ"ד אדם דאנון ישראל, אית לון יחודא

ואנון אפרישו בין ו' לה' עראה הה"ד ערות אשת אביך לא תגלה. ד"י איהו אב, ה' אם, ו' בן ה' בת. והם מספירים בין ה'ו' לה' ראשונה, וז"ש ערות אשת אביך לא תגלה כי י' הוא אב ה' היא אם ו' הוא בן. ה"ת היא בת. ובגין דא מני לגבי ה' עלאה ערות אשת אביך לא תגלה ומשום זה צוה עליו כלפי ה' ראשונה, ערות אשת אביך לא תגלה כי ה' ראשונה היא אשת אביו, כי אם יקרב ה' לקבל ממנה שפע בעת הגלות ינקו הערב רב מהשפע, ויתגלה בזה ערותה של אשת אביו. להיות השפע שלה היא.

ערות אחותך בת אביך דא ה' תתאה את בת בנה ואת בת בתה אנון ה' ה' דאנון תולדין דה', ערות אחותך וגו' זו היא ה"ת את בת בנה ואת בת בתה ה' ה' ה' ה' ה' ה' חתמה. פירוש אחות הוא שם החכמה. כמ"ש אמור לחכמה אחותי את ובעת שה'ת מקבלת חכמה היא נקראת אחותך בת אביך, כי אז מיוחסת לאבא, שאבא נק' חכמה עלאה והנוק' חכמה תתאה, ואז מלידה נשמות ישראל, שגם בהם יש הוי"ה שלימה שהיא נרנח"י כנודע ואור של הנשמות מכונות אור של תולדה, כלומר שאינם עצם האור של אצילות, מסעם היותם עובדים דרך המסך של המלכות, וז"ש את בת בנה ואת בת בתה אנון ה' ה' דאנון תולדין דה', דהיינו ה"ר וה"ת של אור הנשמות, שהן תולדות של ה"ת שהיא הנוקבא דאצילות, וה"ד דנשמות נקראת בת בנה, להיותה נמשכת המוכר שבה"ת כי בינה היא בחינת זכר-וה"ת (דטוי דף כ"ז ע"ב)

באורייתא, א דאתמר בה א עץ חיים היא למחזיקים בה, ואיהי מטרוניתא מלכות, דמסטרהא אתקריאו ישראל בני מלכים.

רעב) ובג"ד, אמר קב"ה, י לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, דא משנה, אתתא דההוא נער, י ואיהי שפחה דשכינתא. ואי זכו ישראל, איהי עזר לון בגלותא, מסטרא דהתר, טהור, כשר. ואי לאו איהי כנגדו, מסטרא דטמא, פסול, אסור. טהור, התר, כשר, איהו יצר הטוב, פסול, טמא, אסור איהו יצר הרע,

רעג) ואתתא, דאית לה דם טוהר, ודם נדה, מסטרא י דמשנה, איהי שויא ליה, ד ולאו איהי בת זוגיה, יחודא דיליה, דלית יחודא, עד דערב רב

מסורת הזתר

א) עץ חיים היא למחזיקים: (משלי ג) ח"א קצב. רמא: ח"ב ט; סה: קטו; קיז. סיח: קכא. קלד: ח"ג נג: צו. קעו. ריה. דמה: רגנ. הקרמת ת"ז יא: טו: תק' ו' כא. תק' י"ד ל: תק' כ"א ג"ו חכ"ב טו: סו: חנה פס. חנ"ו צא. חס"ה צו. תכ"ו צו: חס"ט ק: תק' ה' בהשמות קמא: תק' ו' קמו. ז"ח בראשית י"ח ט"ג שט. תק"ח ק"י ט"ד שלב. קי"ג טו שכב. כ"ט טג שה. ב) לא טוב היות האדם לבדו: (בראשית ב. ח"א לד: רגנ. ח"ג ה. יב. מד: פג: רכנ. ת"ז תק' ג"ו צא. תס' ס"ז צח. תק' ע' קכט: קלד. ז"ח פרשת נח טג שו. חקת ג' טג שכב. תק"ח ק"ח טא שה. קי"ח טג שמא.

חלוסי גרסאות א גיא אחמר. ב גיא ואיהו. גיא וההוא בער איהו שפחה. ג גיא דשפחה ג גיא ולא.

מאמר

הכולם

עיו ש"ד ג"ע

פסול אסור שבהתורה. טרור ההר כשר איהו יצר הטוב. פסול טמא אסור איהו יצה"ר, ח"ק התורה שבהטהור התר כשר הוא מצד יצה"ט וחלק התורה שבה פסול טמא אסור הוא מצד יצה"ר, שלולא היה יצה"ר בעולם לא היה חלק זה בהתורה. והטעם שאמר הקב"ה על תורה דאצילות לא טוב היות האדם לבדו, עד שהיה צריך ליתן לו תורה דבריאה אשת מטטרון בכחי' עזר או כנגדו, (ע' לעיל דף קס"ב אות קפ"א וע"ש בהכולם).

יחודא באורייתא, דאתמר בה עץ חיים היא למחזיקים בה: ומשום זה, שהערב רב אינם מעורבים בישראל, אדם שהוא ישראל, יש להם יחוד בתורה, שנאמר בה, עץ חיים היא למחזיקים בה. ואיהי מטרוניתא מלכות, דמסטרהא אתקריאו ישראל בני מלכים, והתורה היא בחינת מטרוניתא ובחינת מלכות, שמצדה נקראים ישראל בני מלכים, והיינו שנקי תורה דאצילות, שכולה שמותיו של הקב"ה.

רעג) ואתתא דאית לה דם טוהר ודם נדה כמסטרא דמשנה אידי שויא

רעב) ובג"ד אמר קב"ה, לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר

ליה, והאשה שיש לה דם טהור ודם טמא, כמד המשנה היא שומה לו. ולאו איהי בת זוגיה יחודא דיליה, והיא אינה בת זוג שלו ואינה יחוד שלו. פירוש, כל עוד שהמלכות, שהיא אשתו של ז"א, צריכה להמתקת הבינה, ויש בה ב' נקודין (כנ"ל ביקומה הזר דף צ"ט ר"ה ב' תר"ן) שמאחת נמשך דם טהור, ומאחת דם טמא, שע"כ הזווג אינו קבוע, אלא אם לא זכו נמשך דם טמא. וזווג זו"ן נפסק, כנודע, הנה זה שומה לה להנוקבא דז"א מחכת המשנה, שהיא אשת מטטרון, הנמשכת מסנה, (כנ"ל כרסולם כאן ר"ה ובג"ד) ולפיכך אין הנוקבא בת זוגיה דז"א בקביעות, ואיננה היחוד השלם שלו, כי אין יחוד שלם מסתם שנמחה הערב רב מהעולם.

כנגדו, דא משנה אתתא דההוא נער: ומשום זה אמר הקב"ה לא טוב וגו' עזר כנגדו היינו משנה אל המטרוניתא, שהיא אשתו של אותו נער. דהיינו מטטרון, כלומר לא טוב היות האדם בתורה דאצילות, אעשה לו עזר כנגדו עם התורה דבריאה שהיא אשת מטטרון, ואינה בכחינת מלכות מטרוניתא כנ"ל אלא, שהיא מכונה בשם משנה תורה, להיותה משנה לתורה דאצילות, שהיא רמטרוניתא. ואיהי שפחה דשכינתא, ואי זכו ישראל, איהו עזר לון בנכוחא כמסטרא דהתר טהור כשר, ואי לאו איה כנגדו וכו' והיא השפחה של השכינה, שלפעמים היא עזר אל השכינה, ולפעמים היא כנגדה, אם זכו היא עזר מבחינת התר טהור כשר שבהתורה, ואם לא זכו, היא כנגדה אל השכינה, מבחינת טמא (דסו"י דף כ"ז ע"ב)

יתמחון מעלמא. ובגיד " אתקבר משה, לבר מארעא קדישא, וקבורתא דיליה משנה איה, " ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא הדין, קבורתא דיליה משנה, דשלטא על מטרוניתא, דאיהי קבלה למשה, ומלכא, ומטרוניתא * מתפרשא מבעלה. בגין דא " תחת שלש רגזה ארץ וגו' י תחת עבד כי ימלוך, דא איהו עבדא ידיעא, " ושפחה דא משנה, ונבל כי ישבע לחם, דא ערב רב, עם נבל ולא חכם.

רעד) עוד פתח ואמר, " ויצר ה' אלקים מן האדמה, כל חית השדה, " וכל עוף השמים, ווי לעלמא, " דאנון " אטימין לבא, וסתימין עיינין, דלא מסתכלין ברזי דאורייתא, ולא ידעין דודאי חית השדה ועוף השמים, אינון עמי הארץ. ואפילו בארץ דאנון נפש חיה, לא אשתכח בהון " עור " לשכינתא בגלותא, ולא למשה דאיהו עמה, דבכל זמנא דגלת שכינתא, לא אז מנה.

דרך אמר

(b) ערלי לנ שאינם יכולים להנין,

מסורת הזהר

(א) אתקבר משה לבר מארעא ח"א כתי: קיני: ח"ב סנו. ח"ג רס. (b) ולא ידע נבר ית קבורתיה (וכריס ל"ד) ח"א כו: ח"ב סט. קנו. ח"ג רס. ז"ח בראשית ח' ט"א שלג שלה. (ג) תחת שלש רגזה וגו' (משלי ל') ח"א קכב. קלא: רר. ח"ב ו': סו: יז: צא. ח"ג סט. רכו. רסו. ת"ז תק' ל' תקיח ק"ו סד שמג. (ד) תחת עבד וגו' ונבל: (משלי ל) ת"ז בהקדמה ב. ז"ח בראשית ז' סג שלג. חצא נ"ח טד שלא (ה) ושפחה וגו': (משלי ל') ח"ב סא. קיז: ח"ג כח: רפב. ת"ז בהקדמה ב. יד: תק' ד' בהשמעת קמו: ז"ח חצא נ"ח טד שלה. איכה צ"א טד שיט. (ו) ויצר—כל חית השדה, בראשית ב' ח"א קיד. רסד: ח"ב מא: רס. רסה: ח"ג ז. מו: מח. קיא: קלט: קמא: רי: ת"ז תק' ג"ז צא: ז"ח בראשית ט"ז טב שלג. י"ז טב שלה.

חלצי גרסאות א' ניא וגו' וליג וכל עוף השמים כ' ניא ואינון ג' נ"א כהן בגלותא. ד נ"א ושכינתא.

מאמר

הסולם

ע"ז ש"ד ג"ע

כי ימלוך היינו עבד היווע, שהיא מטטרון. ושפחה דא משנה, והכתוב ושפחה כי תירש גבירתה, קאי על משנה, שהיא אשת מטטרון, ונבל כי ישבע לחם דא ערב רב, עם נבל ודא חכם והכתוב ונבל כי ישבע לחם, קאי על ערב רב, הנקראים עם נבל ולא חכם.

מאמר ויצר וגו' כל חית השדה

רעד) ויצר ה' אלקים מן האדמה וגו', ווי לעלמא דאינון אטימין לבא וסתימין עיינין: ווי לבני העולם שהם אטימי לב ושחומי עינים, ולא מסתכלין ברזי דאורייתא ודא ידעין, דודאי חית השדה ועוף השמים אינון עמי הארץ, שאינם מסתכלים בסודות התורה ואינם יודעים, אשר הכתוב חית השדה ועוף השמים רמוז על עמי הארץ, ואפילו כאלין דאינון נפש חיה, לא אשתכח בהן עור לשכינתא בגלותא, ואפילו אלו שזכו לנפש חיה, ועוד לא זכו לרוח חיה, אין להשכינה עזר בהם בעת הגלות, ודא למשה דאיהו עמה, דבכל זמנא דגלת שכינתא לא אז מנה, וכן אין עזר מהם למשה, שהוא עם

ובגיד אתקבר משה לבר מארעא קדישא וקבורתא דיליה משנה איהו, ולא ידע נבר ית קבורתיה עד יומא הדין, ומשום הערב רב, נקבר משה חוץ לארץ הקדישה, וקבורה שלו היא בגזנה, ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה, קבורה פירושו העלם, ותחתית המתים היא הגלויה, ואומר מה שנעלם משה ונקבר בחורל, הוא משום שליטת המשנה בעולם, וע"כ לא ידע איש את קבורתו, עד היום הזה של גמר התיקון, שאז בתחתית המתים יתגלה משה עם ב' משיחין (כנ"ל דף ר"ב אות רל"ד).

קבורתא דיליה, משנה דשלטא, על מטרוניתא דאיהי קבלה למשה ומלכא ומטרוניתא מתפרשא מכערה, הקבורה שלו, דהיינו העלם נשמת משה, בא מכה המשנה ששולטת על המטרוניתא הנקראת קבלה למשה, והיא מלכות, והמטרוניתא נסרשה מבעלה. בנין דא תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך דא איהו עבדא ידיעא, משום זה אמר הכתוב, תחת שלש רגזה ארץ, דהיינו המלכות נוקבא דז"א, הנקראת ארץ, תחת עבד (דסו"י דף כ"ו ע"ב ב' כ"ח ע"א)

עדה) אִיר אלעזר, והא מאן ^א יֵהב עובדא דאדם, בישראל ובמשה. אמר ליה ברי, ואנת ^ב אמרת הכי, וכי לא אוליפת ^א מגיד מראשית אחרית, אמר ליה, הכי הוא ודאי.

רעו) ובגין דא ^ב משה לא מית, ואדם אתקרי איהו, ובגיניה אתמר בגלותא בתראה, ^ב ולאדם לא מצא עזר, אלא כלהו כנגדו. וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ^א ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, ^ב דאתמר ^א ביה לא מצא עזר כנגדו.

רעו) בההוא זמנא, ^א ויפל ה' אלהים תרדמה ^ב על האדם, ה' אלהים אבא ואמא. תרדמה ^א דא גלותא. דאתמר ^ב ביה ^א ותרדמה נפלה על אברם. ארמי ליה על משה, ויישן. ^א לית שינה אלא גלותא. ויקח אחת מצלעותיו,

מסורת הוזר

(א) מגיד מראשית אחרית: (ישעיה ס"ז) ח"א סכ. ת"ו בהקדמה יא: תק' יוד כה. תק' כ"א סא: תק' ס"ט ק: קיט. ב) משה לא מית: ח"א לו: ג) ולאדם לא מצא עזר כ גרו (בראשית ב') ת"ז תק' גג צא. ד) ויפן כה וכה (שמות ב') ח"ב יב: ח"ג: קכה: רעה: רעט. רפב: ח' לו: תק' ו' ככ. תק' כ"א מג. סא: תק' ס"ט קיב: קיג תק"ח צ"ח סג שכו צ"ט טר שלו. ס"ז טר שט ה' ויפל ה' - תרדמה וגו': (בראשית ב') ח"ג קמב: ת"ז תק' ג"ח צב. ז"ח בלק ג"ה סג שמח. ו) 'תרדמה נפלה על אברם (בראשית ס"ז) ח"א רבו. ת"ז תק' ע' קכט. ז) ויקח אחת מצלעותיו (בראשית ב') ח"א לז: ח"ב נה. ריא. ח"ג מד: עח. קמב: ת"ז תק' כ"א טר. ז"ח בראשית ס"ז סג שלג.

הלופי גרסאות א' ב'א יהיב. ב' ב'א אמר. ג' ב'א ואחמר. ד' ב'א בה. ה' ב'א ליג על האדם. ו' ב'א הא. ז' ב'א בה. ח' ג'א ולית

מאמר	הכולם	ויצר וגו' כל חית השדה
עם השכינה. שבכל עת שגלתה השכינה לא זו משה הימנה.	עם השכינה מן גלותא. הה"ד ויפן וגו'. וכן נאמר הכתוב, ולאדם לא מצא עזר כנגדו על עמודא דאמצעיתא, שהוא ז"א, דהיינו שלא היה מי שיעזור לו, להוציא השכינה מן הגלות. וז"ש ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש. דאתמר ביה וראם וגו', ומשה הוא בכחינתו ממש. דהיינו כמו עמודא דאמצעיתא ונאמר בו ולאדם לא מצא עזר כנגדו, כמו שנאמר על עמודיא. (והביאור הוא להלן כסמוך)	עם השכינה מן גלותא. הה"ד ויפן וגו'. וכן נאמר הכתוב, ולאדם לא מצא עזר כנגדו על עמודא דאמצעיתא, שהוא ז"א, דהיינו שלא היה מי שיעזור לו, להוציא השכינה מן הגלות. וז"ש ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש. דאתמר ביה וראם וגו', ומשה הוא בכחינתו ממש. דהיינו כמו עמודא דאמצעיתא ונאמר בו ולאדם לא מצא עזר כנגדו, כמו שנאמר על עמודיא. (והביאור הוא להלן כסמוך)
רעה) אִיר אלעזר, והא מאן יֵהב עובדא דאדם בישראל ובמשה, אִיל ברי, ואנת אמרת הכי, וכי לא אוליפת מגיד מראשית אחרית: אר"א, וכי מי נתן מעשיו של אדם בישראל ומשה, כלומר, שהקשה לאביו ר"ש, הרי הכתובים מדברים כאדם, ואין אחת מוציא העובדות מאדם הראשון ליתן אותם על משה וישראל אמר לו ר"ש: בני, ואתה תאמר כך, וכי לא למדת הכתוב, מגיד מראשית אחרית. אשר בתחילת הבריאה רמוזים המעשים שבאחרית תימים. דהיינו שנגמר התקון. אמר ליה הכי הוא ודאי, אִיל ר"א כך הוא ודאי, שמגיד מראשית אחרית. דהיינו שהודה לאביו.	רעה) אִיר אלעזר, והא מאן יֵהב עובדא דאדם בישראל ובמשה, אִיל ברי, ואנת אמרת הכי, וכי לא אוליפת מגיד מראשית אחרית: אר"א, וכי מי נתן מעשיו של אדם בישראל ומשה, כלומר, שהקשה לאביו ר"ש, הרי הכתובים מדברים כאדם, ואין אחת מוציא העובדות מאדם הראשון ליתן אותם על משה וישראל אמר לו ר"ש: בני, ואתה תאמר כך, וכי לא למדת הכתוב, מגיד מראשית אחרית. אשר בתחילת הבריאה רמוזים המעשים שבאחרית תימים. דהיינו שנגמר התקון. אמר ליה הכי הוא ודאי, אִיל ר"א כך הוא ודאי, שמגיד מראשית אחרית. דהיינו שהודה לאביו.	רעה) אִיר אלעזר, והא מאן יֵהב עובדא דאדם בישראל ובמשה, אִיל ברי, ואנת אמרת הכי, וכי לא אוליפת מגיד מראשית אחרית: אר"א, וכי מי נתן מעשיו של אדם בישראל ומשה, כלומר, שהקשה לאביו ר"ש, הרי הכתובים מדברים כאדם, ואין אחת מוציא העובדות מאדם הראשון ליתן אותם על משה וישראל אמר לו ר"ש: בני, ואתה תאמר כך, וכי לא למדת הכתוב, מגיד מראשית אחרית. אשר בתחילת הבריאה רמוזים המעשים שבאחרית תימים. דהיינו שנגמר התקון. אמר ליה הכי הוא ודאי, אִיל ר"א כך הוא ודאי, שמגיד מראשית אחרית. דהיינו שהודה לאביו.
רעו) ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו, ובגיניה בתראה, ולאדם לא מצא עזר, וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.	רעו) ובגין דא משה לא מית, ואדם אתקרי איהו, ובגיניה אתמר בגלותא בתראה, ולאדם לא מצא עזר, וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.	רעו) ובגין דא משה לא מית, ואדם אתקרי איהו, ובגיניה אתמר בגלותא בתראה, ולאדם לא מצא עזר, וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.
רעו) בההוא זמנא, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם, ה' אלהים אבא ואמא. תרדמה דא גלותא. דאתמר ביה ותרדמה נפלה על אברם. ארמי ליה על משה, ויישן. לית שינה אלא גלותא. ויקח אחת מצלעותיו,	רעו) בההוא זמנא, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם, ה' אלהים אבא ואמא. תרדמה דא גלותא. דאתמר ביה ותרדמה נפלה על אברם. ארמי ליה על משה, ויישן. לית שינה אלא גלותא. ויקח אחת מצלעותיו,	רעו) בההוא זמנא, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם, ה' אלהים אבא ואמא. תרדמה דא גלותא. דאתמר ביה ותרדמה נפלה על אברם. ארמי ליה על משה, ויישן. לית שינה אלא גלותא. ויקח אחת מצלעותיו,
רעו) ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו, ובגיניה בתראה, ולאדם לא מצא עזר, וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.	רעו) ובגין דא משה לא מית, ואדם אתקרי איהו, ובגיניה אתמר בגלותא בתראה, ולאדם לא מצא עזר, וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.	רעו) ובגין דא משה לא מית, ואדם אתקרי איהו, ובגיניה אתמר בגלותא בתראה, ולאדם לא מצא עזר, וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה, ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא, הה"ד ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ומשה איהו בדיוקניה ממש, דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.

מצלעותיו דמאן, אלא מאלין (ב) עולמין דמטרוניתא, נטלו אנא ואמא חד מנייהו, ואיהו סטרא חורא, יפה כלבנה. * ויסגור בשר תחתנה, דא בשר דאתמר ביה ² בשגם הוא בשר, בשר דמשה סומק, ועליה אתמר פני משה כפני חמה, ובגיד ² יפה כלבנה ברה כחמה.

רעח) ד"א ויסגר בשר, בעאן (ג) לאגנא בה עליה, הה"ד י' ויסגר ה'

דרך אמח

(ה) מאלו הנערות של המלכה עטרה וחזון נערוה הם היכולתה אשר היא משתמשת בהן; כל זרבה כמימי נשי ויקהל ופקודי ויהי קודם הגלות סניה לנן מלך המלך ויהי יפה כלבנה ויחמי גלות נעשים פניה הזדומים מלך הדון והייתו נכה כחיה, (ג) להנין עליה מלא יקפוח הקיפוח.

מסורת הזהר

(א) ויסגור בשר תחתנה (בראשית ב') ח"א לה: ח"ג קמכ: ז"ח בראשית טו סג שלו. (ב) כשגם היא בשר (בראשית ו') ח"א לה: לח. נו: ח"ב קעת: רלח. ח"ג רטו: רעג. ת"ז חק' נ"ו צא. תק' ס"ט צס: קיא: קיב. (ג) יפה כלבנה ברה כחמה (שה"ש ו') ח"א קע. ה"ב קכו: ז"ח יתרו ליכ סא שלו. (ד) ויסגר ה' בערו (בראשית ז').

הסולם

ויצר וגו' כל חית השדה

הוא ע"י עמוד"א הולך ומבאר לפנינו ב' התקונים תקון עמוד"א. ותקון משה. וזה אמרו: ויחז וגו' מאלין עולמין דמטרוניתא נטלו או"א חד מנייהו ואיהו סטרא חורא. כי ז' ספירות של המלכות שקבלה מאו"א בעת קטנותה נקראות עלמות. ואמר שאו"א לקחו אחת מהן. והיא חסד שכהן. כי חסד נבחן לגוון לבן. יפה כרבנה. דהיינו ע"י כ"ן הגדלוח של או"א. להשלים עמה את המלכות דמלכות החסרה. נעשית כזה יפה כלבנה.

ויסגר בשר תחתנה, דא בשר דאתמר

כיה. כשגם הוא בשר: ויסגור בשר תחתנה היינו עם בשר דמשה. שנאמר בו. כשגם הוא בשר. כי כשגם כגו' משה. וע"כ יליף בשר בשר בגורה שוה. שגם בשר הנא"ר כאן הוא בשר דמשה. ובשר זה הוא בחינת גבורה. כמיש להין. והמלכות נשלמה על ידו בבחינת קו שמאל שלה. בשר דמשה סומק, ועליה אתמר פני משה כפני חמה. הכשר של משה הוא אדום. ועליו נאמר פני משה כפני חמה. כלומר מה חמה נוטה לאדים אף הבשר דמשה אדום. והוא בחינת גבורה עלאה דאמא. כי גבורות דאמא מכונות בגוון אדום. וכנ"ד יפה כלבנה ברה כחמה ומשום זה אימר הכתוב יפה כלבנה. היינו הקו ימין שלה שהיא מצד העלמה בבחינת סטרא חורא. ברה כחמה היינו הקו שמאל שלה. שהיא מצד בשר סומק דמשה.

רעח) דבר אחר ויסגר בשר, בעאן לאננא

בה עליה הה"ד ויסגר וגו'. פירוש אחר על הכתוב ויסגור בשר שרצו כזה להנן עליה מפני החצונים. כי ויסגור הוא לשון רגנה. ע"ד שכתוב ויסגור ה' בערו. כי ע"י הנכונה הקדושה דכשר סומק דמשה. מבריתים החצונים.

טאמר

מצלעותיו מצלעותיו דמאן, אלא מאלין עולמין דמטרוניתא נטלו או"א חד מנייהו: שואל על הכתוב, ויקח אחת מצלעותיו מצלעותיו של מי לקח: ואימר. אלא מאלו הנערות של דמטרוניתא לקחו או"א אחת מהן. ואיהו סטרא חורא יפה כלבנה. והיא בחינת לבן. ונאמר עליה יפה כלבנה: ביאור הדברים, כי נודע שהמלכות מצד עצמה אינה ראויה למוחין. כי כן נצטמצמה בצמצום א' שלא תקבל לתוכה שום אור ישר, וכל תקונה הוא ע"י עלייתה והתכללותה במדת הרחמים שהיא בינה, הנקי או"א. (כנ"ל דף ז') ד"ה וככר) אמנם לעתיד בימר החקון, בסוד משה וב' משיחין כנ"ל תחתן כבחינתה עצמה ותהיה ראויה לקבל אור ישר, ולא תצטרך להזמזק ככינה. ולפיכך, יש ב' בחינות בנין אל השכינה, (א) טרם גמר החקון. דהיינו ע"י המיתוק בעלייתה לאו א. וזה לעמוד דאמצעייתא לז"א ב' כגמר התקין כבחינת עצמה. וזהו לסוד משה. וזה אמרו (כאות רע"ו) וכניניה אתמר בנלוחא בתראה, ולאדם לא מצא עור והיינו לתקין משה וב' משיחין. כי אפילו אחר התכללותה בהכינה לא תוכל לקבל ממנה. אר ס"ס ראשונות. אבל כחינתה עצמה, שהיא מלכות שלה נשארה בלי תקון. והיא סוד גלותא בתראה. (כנ"ל דף ר"ג ד"ה ויש) וע"כ נאמר עליה ולאדם לא מצא עור, אלא כלהו כנגדו, ווי"ש בההוא זמ"א. ויפל ה' ארקים הרדמה וגו'. לית שניה אלא גלוחא. כי מתוך שלא מצא עור לתקנה, ע"כ נגזר עליה רגלות האחרון. אשר תקונו ע"י משה ומטרם גמר ה"קין שהוא ע"י תקין עליה. נבחן התקין על ידי עמודא דאמצע חא כנ"ל, וזה אמרו וכו': עמ"ד דאמצעייתא וכו' מן ג' יותא. דהיינו מני' גליות הראשונות שטרם גלוחא בתראה, שהתקון (דפ"י דף כ"ח ע"א)

בעדו. ד"א, ויסגר, כד"א * לעומת המסגרת, מסגרת מתקיימת, דבה מטרוניא ² יהיה סגור ששת ימי המעשה.

רעט) ¹ ויבן ה' אלהים את הצלע, הכא אתרמיז רזא ידיבום, דאמרו ביה כיון שלא בנה, שוב לא יבנה, הה"ד ² אשר לא יבנה את בית אחיו. אבל לגבי קביה אתמר ביה, ויבן ה' אלהים אבא ואמא, בני ³ לה לגביה, הה"ד ⁴ יבונה ירושלם ה'. וי' דאיהו בן י"ה אבא ואמא, עלייהו אתמר ויבן ה' אלהים את הצלע, אשר לקח מן האדם, ⁵ י דא עמודא דאמצעייתא. ⁶ ויביאה אל האדם, אייתי ⁷ ליה לגבי ד צלע, דנטיל מן ה', עולימא ⁸ דילה.

רפ) ועלה אתמר ⁹ ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב, ובגין דא

מסורת הזהר

א) לעימת המסגרת (שמות כ"ה) ח"א לא. ת"ז חק' נ"ח צב. ב) יהיה סגור ששת ימי המעשה (יחזקאל מ"ו) ח"א עה. ת"ז חק' ו' כב. חק' יט י"ח. חק' כצנז: חק' ל' עב. חק' ל"ו עח. ג) ויבן את הצלע (בראשית ב') ח"א מת: מט. נ: רנו. ח"ב נה. רנח: ח"ג יט. בר. ת"ז חק' י"ב כו. חק' יג כט. ד) יבום ח"א קנה. קפו ח"ב קד: ח"ג קעו. רטו: רמה. רנט: רס: רפא. ת"ז בדקדמה יוד. ז"ח חצא נ"ס טא וטכ ה) אשר לא יבנה: דברים כה) ו) בונה ירושלם ה' (תהלים סמו ח"א ק"ד. קלט. ח"ב רכא. ת"ז בהקדמה סז. חק' י"ב כו. תק"ח ק"ז טב שו. ז) ויביאה אל האדם (בראשית ב') ח"ג מד: ח) ואני אהיה לה וגו' (זכריה ב') ח"ב קח: ח"ג סח. רכא. ת"ז חק' י"ב כו. חק' כ"א ס: חק' ו' בהשמטות קמו: תק"ח ענ טב שו.

חלוסי גרסאות א נ"א ליה. ב נ"א אשר לקח מן האדם ויביאה אל האדם דא עמודא דאמצעייתא. אייתי ג נ"א לה. ד נ"א הצלע. ה נ"א דיליה.

ויבן וגו' את הצלע

הסולם

מאמר

דבר אחר, ויסגר, כד"א לעומת המסגרת. מסגרת מתקיימת. דבה מטרוניא יהיה סגור ששת ימי המעשה. פירוש אחר על הכתוב ויסגור היא סגירה, והיא על דרך הכתוב לעימת המסגרת, שנעשה מסגרת. ע"י הכשר סומק דמשה. שכה המטרניא, דהיינו המלכות, סגור ששת ימי המעשה. ורק ביום השבת יפתח. מאמר ויבן וגו' את הצלע רעט) ויבן ה' אלקים את הצלע. הכא אתרמיז רזא דיבום, דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה, הה"ד אשר לא יבנה וגו': ויבן וגומר כאן נרמז סוד היבום שאמרו בו, כיון שלא בנה שוב לא יבנה, ח"ש אשר לא יבנה את בית אחיו, שלמדו מכתוב הזה (יבמות יוד:); כיון שלא בנה שוב לא יבנה. אבל לגבי קב"ה: אבל בהקב"ה, אע"פ שלא בנה את השכינה בשעת הגלות. מ"מ הוא יכול לגאלה, כי אתמר ביה ויבן ה' אלקים, אבא ואמא בני לה לגביה, כי נאמר בו, ויבן ה' אלקים, דהיינו או"א בנו את השכינה בשבילו, וכיון שהוא עצמו לא בנה אותה, ע"כ לא שייך לומר בו, כיון שלא בנה שוב לא יבנה. הה"ד בונה ירושלים הויה (דספרי דף כ"ח ע"א)

דבר אחר, ויסגר, כד"א לעומת המסגרת. מסגרת מתקיימת. דבה מטרוניא יהיה סגור ששת ימי המעשה. פירוש אחר על הכתוב ויסגור היא סגירה, והיא על דרך הכתוב לעימת המסגרת, שנעשה מסגרת. ע"י הכשר סומק דמשה. שכה המטרניא, דהיינו המלכות, סגור ששת ימי המעשה. ורק ביום השבת יפתח.

מאמר ויבן וגו' את הצלע

רעט) ויבן ה' אלקים את הצלע. הכא אתרמיז רזא דיבום, דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה, הה"ד אשר לא יבנה וגו': ויבן וגומר כאן נרמז סוד היבום שאמרו בו, כיון שלא בנה שוב לא יבנה, ח"ש אשר לא יבנה את בית אחיו, שלמדו מכתוב הזה (יבמות יוד:); כיון שלא בנה שוב לא יבנה. אבל לגבי קב"ה: אבל בהקב"ה, אע"פ שלא בנה את השכינה בשעת הגלות. מ"מ הוא יכול לגאלה, כי אתמר ביה ויבן ה' אלקים, אבא ואמא בני לה לגביה, כי נאמר בו, ויבן ה' אלקים, דהיינו או"א בנו את השכינה בשבילו, וכיון שהוא עצמו לא בנה אותה, ע"כ לא שייך לומר בו, כיון שלא בנה שוב לא יבנה. הה"ד בונה ירושלים הויה (דספרי דף כ"ח ע"א)

בטורא דא אתבני * בי מקדשא על ידא דקביה יהא קיימא לדרי דרין. ועליה אתמר ג גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון, דקדמאה אתבני על ידא דבר נש והאי על ידא דקביה. ובגין דא : אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו.

רפא) וכן אתמר במשה, ויבן ה' אלקים את הצלע, כד"א יולצלע המשכן השנית, צלע ודאי מסטרא דחסד ב חוור, מתמן נ אתקריאת סיהרא. ויסגר בשר

פסורת הזהר

א) כי מקדשא ע"י דקביה: ח"ג רכא. ת"ז תק' י"ב כו. ב) גדול יהיה כבוד וגו' (חמי ב') ג) אם ה' לא יבנה בית וגו': (תהלים קכ"ז) ח"א קנא: קעב: רסה. ח"ב לס. קמר. רכו: ח"ג דכא. ת"ז בהקדמה. תק' כ"כ סו. ז"ח בראשית י"א זב שא של ויצא כ"ח סו שר. תקיח ק"כ סו שא. ד) ולצלע המשכן השנית (שמות כו. ח"ב נה. ח"ג. יס. ה) ויסגר בשר תחתנה (בראשית ב') ח"א לה: ח"ג קמב: ת"ז תק' כ"א מר. תק' ג"ח צב.

חלוסי גרסאות א נ"א דחור. ב נ"א אתקרית.

מאמר

הסולם

ויבן וגו' את הצלע

הז"א והערב רב המחטיאים את ישראל, ולסיכך נחרבו ב' כתי המקדש. אצנס אחר שכני ישראל יבריו כל בחינות רפ"ח ניצוצין הנמצאים מכה שביה"כ, אז יברר הקביה בעצמו את ל"ב ניצוצין האחרונים, שהם מן מלכות דמלכות הנקראים ל"ב האבן, בסו"ה והסידותי את ל"ב האבן מבשרכם (יחזקאל ל"ו). ואז תתקן המלכות דמלכות, שה"ס הכית האחרון, כנ"ל ווסוה"כ, אם ה' לא יבנה בית, דהיינו מטרם גמר החקון שהעבודה ניתנה לבני אדם, ועל ידיהם נבנו ב' בתי המקדש, הרי שוא עמלו בוניו בו, כי נחרבו א"א אחר שיגמרו בני האדם את החקין המוטל עליהם, אז יוריד הקב"ה את ירושלים בנויה, בסוד המלכות דמלכות, ואת בהמ"ק בנ. שה"ס דפנוימיות של המלכות דמלכות, ואז יהיה בנין עדי עד לנצחיות.

רפא) וכן אתמר במשה, ויבן ה' אלקים את הצלע כד"א ולצלע המשכן השנית:

וכן נאמר, בהתקן העתיד על ידי משה וב' משיחין. ויבן ה' אלקים את הצלע, על דרך שכתוב ולצלע המשכן השנית, סידוש, כי ב' צלעות הם עקריות בהמשכן, שה"ס המלכות, הנמשכות מב' נקודות שבה: צלע אחת ממת הרחמים, וצלע השנית ממה"ד. וז"ש ויבן וגו' הצלע הנאמר בתקון משה, היינו צלע המשכן השנית, הנמשך מנקודה דמדה"ה, דהיינו מדתה עצמה, שהיא מלכות דמלכות, אבל דצלע הנאמר בתקון עמודא דאמצעייתא הוא סוד הצלע האחד, הנמשך מנקודה דמת הרחמים, הכולל ט"ס ראשונות שלה, צלע ודאי מסטרא דחסד חוור מתמן אתקריאת סיהרא, ויסגר בשר וגו'

בטורא דא, אתבני בי מקדשא על ידא דקביה יהא קיימא לדרי דרין: וע"כ בהר הזה, דהיינו במלכות דמלכות דנ"ל, שיכנה בו בית המקדש על ידי הקב"ה. יהיה קיים לדורי דורות לנצח, ועליה אתמר גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. דקדמאה אתבני על ידא דבר נש והאי על ידא דקביה. ועליו נאמר גדול יהיה וגו', כי בית הראשון נבנה ע"י בן אדם, דהיינו שלמה, וכית זה האחרון נבנה על ידי הקב"ה. ובניד, אם ה' לא יבנה וגו', ועל כן אם ה' לא יבנה בית, שוא עמלו בוניו בו. כי ב"ד ובי"ש שנבנו שלא על ידי הקב"ה, לא היה להם קיום, ושוא עמלו בוניו בו.

פנימיות הדברים, כי נודע שהמאציל התחיל הכריאה וחקן אותה באופן שכני ישראל יכלו לגמיר אותה, כמ"ש חז"ל עמי אתם כשיתשזות, אני התחלתי הכריאה ואתם גומרים אותה, ופירוש הדברים, כי המאציל תקן את המלכות, רק מכחינת ט"ס ראשונות שבה, וכחינת החיקין של מלכות דמלכות מסר לישראל שיגמרו ויתקנו אותה, ע"י עבוד ושמירה של הט"ס ראשונות, ולסיכך כל עבודת ישראל מטרם גמר החיקון, הוא רק בט"ס ראשונות של המלכות, הנבחן לכירורי רפ"ח ניצוצין שנתקנו ע"י המאציל, ומכחינה זו נבנו ב' המקדשים, למעלה שה"ס ה"ד וה"ה, וכן למטה, וע"כ נכתנים שנבנו על ידי בני אדם, כלומר ע"י עבודת בני אדם שהוטל עליהם לגמור את הכריאה, וכיון של"כ ניצוצין אחרונים השייכים למלכות דמלכות, עוד לא נתקנו, הרי נמצאים מהם (דפני דף כ"ח ז"א)

ב תחתנה, בשר דאיהו סומק מסטרא דגבורה, ואתכליל בתרווייהו. בההוא זמנא, * שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

רפב) זאת הפעם ב עצם מעצמי ובשר מבשרי, דא שכנתא, נערה המאורסה לגבי עמודא דאמצעיתא. אתמר בה ד זאת הפעם וגו' אנא ידענא דאיהי עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת ודאי יקרא אשה, מסטרא עלאה ב דאיהי אמא. כי מאיש לקחה זאת מסטרא דאבא, ודאיהו י, וכן משה בדיוקנא דיליה לתתא. רפג) בההוא זמנא, וזכו ישראל, כל חד וחד לבת זוגיה, ודא איהו דכתיב ב ונתתי לכם לב מ חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם וכתיב ד ונבאו בניכם ובנותיכם ו וגו', ואלין *) אנון נשמתין חדתין, דעתידין למהוי על ישראל

מסורת הזהר

א) שמאלן תחת לראשי (שה"ש ב') ח"א מט: קיב. קלב. קלי. קנא: קסנ: רמר. רמה. רנ. רנח. רנט: רסכ. ח"ב ל. קיר. קית: קנד: קסט: רלה: ח"ג כו. גר: גה. ער. קית: קיט: קכ: קמח: קעח: ריד: שכ. ת"ז בהכדמה יד: תק"ח ק"ח טג שכת ק"י טג שכת. ב) עצם מעצמי וגו' לעיל דף ר"ח ציון ב' וש"ג. ג) ונתתי לכם לב חדש (יחזקאל ל"ד) ת"ז תק" ס"ט קט: ד) ונבאו בניכם ובנותיכם (יואל ג' ח"ג רמב: רמנ. ח"ז תק' י"ח לו: תק' מ' פ.

חלופי גרסאות א) גיא ליג תחתנה. ב) גיא ואכליל. ג) גיא מאורסה. ד) גיא ליג זאת הפעם וגו' אנא ידענא דאיהי. ו) גיא ליג מזאת הפעם עד ונבאו בניכם. ס) גיא והוא. ו) גיא איהו וליג דא יהו י) ז גיא זכו. ח) גיא בשר וגו' וכה ונבאו ס) גיא וזקניכם וגו'.

מאמר	הסולם	ויבן וגו' את הצלע
<p>וגו' בשר דאיהו סומק מסטרא דגבורה: צלע היא מצד המשכת החסד שהיא בחינת לבן, ומשים זה היא נקראת לבנה, דהיינו על שם אור חסד שבה, שהיא לבן. ויסגור בשר תחתנה, היינו בשר שהוא ארום, שהוא אור הגבורה כי גבורה עלאה דבינה נכחן לאדום, ואתכליל בתרווייהו, בההוא זמנא שמאלו וגו'. והנוקבא נכללת משניהם, דהיינו מלבן ואדום, שהם חסד וגבורה. בעת ההוא נאמר בהמלכות, שמאלו תחת לראשי, דהיינו בשר סומק, גבורה, וימינו תחבקני, דהיינו אור החסד לבן, שהיא נק' צלע.</p>		

כמה דאוקמוה אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, ואז החדשות יבואו.

רפד) בהווא זמנא מתעברין ערב רב מעלמא, ואתמר בישראל ובמשה כל חד בבת זוגייהו. ויהיו שניהם ערומים, האדם ואשתו ולא יתבוששו דאתעבר ערוה ימעלמא, דאלין אנון דגרמו גלותא, ערב רב ודאי. רפה) ועלייהו אתמר, והנחש היה ערום מכל חית השדה, וגוי, ערום דרע מכל חיוון דאומין דעלמא יעעכוים, ואנון בנוי דנחש הקדמוני, דפתי לחוה, וערב רב ודאי אינון הוו זוהמא י דאטייל נחש בחוה, י ומההיא י זוהמא נפק קין, וקטל להבל רועה צאן דאתמר ביה י בשגם הוא בשר, י בשגם זה הבל. בשגם ודאי י איהו משה וקטיל ליה, ואיהו הוה ברא בוכרא דאדם.

דרך אמת

מסירת הזהר

א) ויהיו שניהם ערומים : (בראשית ב') ח'ג כה. ת"ז תק' ג"ח צב. ב) והנחש היה ערום וגו': (בראשית ב') ח א לה: נב. קלה. קעט: רסג. ח"ב רסכו: ג) מההוא זוהמא נפק קין : ח"א לו: נר. קכו. עי' לעיל דף רל"ב ציון ב' וס"ג. ד) בשגם הוא בשר : עי' לעיל דף רל"ב ציון ב' וס"ג. חסח: ת"ז תק' נט: צג. ז"ח בראשית י"ח טג שמא ח"ג עו: ד) בשגם הוא בשר : עי' לעיל דף רל"ב ציון ב' וס"ג. חלופי גרסאות א גיא דעתער. ב גיא מן עלמא. ו גיא ליג בשגם ז גיא דאיהו.

מאמר

הסולם

הבל-משה

העמידות להיות בישראל כמה דאוקמוה אין בן דוד וכו' ואז החדשות יבואו. כמו שאמרו, אין משיח בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שהיו בגוף, דהיינו נשמות הישנות, ואז יבואו נשמות החדשות. פירוש. כי כל הנשמות שבעולם היו כלולים בנשמת אדה"ר, כמ"ש בתנחומא חשא י"ב) איפה שלך באדה"ר היכן היחה. וכיון שחטא בעצה"ד נסגמו כל הנשמות, ומתגלגלים והולכים בכל הדורות, עד שיקכלו את תקונם משלם, ויהיה גמר החקון, ואז ימשכו ישראל נשמות חדשות, דהיינו שעוד לא היו כלולים בגוף אדה"ר, ועל נשמות חדשות הללו אומר הכתוב, ונבאו בניכם וננותיכם וגו'. רפד) בהווא זמנא מתעברין ערב רב מעלמא ואתמר בישראל וכו' ולא יתביששו, בעת ההיא יוסר הערב רב מהעולם, ואז נאמר בישראל ובמשה, כל אחד ואחד בבת זוגו ויהיו וגו' ולא יתבוששו. כלומר, שלא יהיו צדיכים ללבושים לכסות ערוה, משום דאתעבר ערוה מעלמא, דאלין אינון דגרמו גלותא ערב רב ודאי, כי הוסר הערוה מן העולם, שהם הערב רב שגרמו הגלות ב עולם. מאמר הבל-משה רפה) ועלייהו אתמר והנחש היה ערום וגו' ערום לרע מכל חיוון דאומין (רס"ז דף כ"ח ע"ב)

דעלמא עעכוים ואנון בנוי רנחש הקדמוני דפתי לחוה: ועל הערב רב נאמר, והנחש היה ערום וגו', כי הנחש היה ערום לעשית רע יותר מכל החיות, שהם אומות העולם עכוים, והערב רב הם בנוי של נחש הקדמוני שפיתה לחוה בעצה"ד. וערב רב ודאי אנון הוו זוהמא דאטייל נחש בחוה והערב רב, הם היו הזוהמא, שהטיל נחש בחוה, פירוש מה שאמרו, בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, היינו הערב רב שנתעברו בנשמות שהוליד חוה, שהם נבחנים לזוהמא כלפי הנשמות, ומההיא זוהמא נפק קין וקטל להבל רועה צאן, דאתמר ביה בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, בשגם ודאי איהו משה, וקטיל ליה, ומאותו זוהמא, שהם בחינת ערב רב, יצא קין וע"כ הרג את הבל רועה צאן, שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, בשגם הוא בוראי משה, והרג אותו. כלומר, בשגם הוא בגימטריא משה, ומשה הוא גלגול נשמת הבל כנודע, נמצא הכתוב בשגם רומז על הבל ומשה, וע"כ היה הבל רועה צאן כמו משה, וקין שהרג אותו, נמצא שהרג את משה, ועשה זאת מכה הערב רב שהיה מעורב בנשמתו, ואיהו הוה ברא בוכרא דאדם, והוא היה בן הבכור של אדם. כלומר, ע"כ נתערב הזוהמא בנשמת

רפו) ועם כל דא, משה בגין לכסאה על ערייתא ^ב דאכוהי, נטל בת יתרו דאתמר ביה ^א ובני קיני חותן משה, והא אוקמוה, אמאי אתקרי ^ב קיני שנפרד מקין, כד"א ^י וחבר הקיני, נפרד מקין. ולבתר בעא לאהדרא ערב רב בתיובתא, לכסאה ערייתא דאכוהי, דקב"ה, מחשבה טובה ^י מצרפה למעשה. ואמר ליה קב"ה ^י מגזעא בישא אנון, תסתמר מנייהו, אלין אנון חובה דאדם. דאמר ליה ^י ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. אלין אנון חובה דמשה וישראל.

רפו) ^ז ובגינייהו גלוי ישראל בגלותא, ואתתרכו מתמן, הה"ד ^ו ויגרש את האדם, ואדם ישראל ודאי, ומשה בגינייהו אתתרך מאתריה, ולא זכה למיעל בארעא דישראל, דבגינייהו עבר מאמר דקב"ה, וחב' בסלע. דמחא ביה. דלא אמר ליה, אלא ^י ודברתם אל הסלע, ואנון גרמו. ועם כל דא, מחשבה טובה הקב"ה

מסורת הזהר

א) ובני קני חותן משה: (שופטים א') ח"ב סט: קצה. ח"ג ט. ת"ז תק' סט. ב) קיני שנפרד מקין: ח"ג ככב. ג) וחבר הקני וגו': (שופטים ד') ח"ג קכא: קצו: ד) ומצץ הדעת וגו': לעיל דף ר"ט ציון ג' וש"נ. ה) ויגרש את האדם: (בראשית ג') ח"א גנ: ח"ג רסו. רמה. ת"ז תק' ס"א צד. ז"ח יתרו ל"ג טד שנ. איכה צ"א טכ שו. ו) סלע: ח"ב סד: קטו. רעב: ח"ג רלח: רעח: רעט: ז"ח בשלח ל' טד שמת. ז) ודברתם אל הסלע: (במדבר כ') ח"ב רעא: ח"ג רכט: רעט: חלופי גרסאות ח גיא דבונה, ג גיא מצרפה, ג גיא מבוע. ד גיא דבגינייהו.

הבל-משה

הסולם

מאמר

טובה למעשה. ואמר לו הקב"ה למשה, השמר מפניהם מגזע הרע הוא. ואת מחשבונך הטובה, שרצית להחזירם בתשובה, אצרף למעשה. אלין אנון חובה דאדם דאמר ליה ומעצה"ד טו"ר וגו' אלין אנון חובה דמשה וישראל, ערב רב האלו, הם הכחות דפרודא שהיו בעצה"ד, שבסבתם הזהיר אותו הקב"ה ומעצה"ד טו"ר לא תאכל ממנו. וכן הם הכחות דפרודא שבחטאם של משה וישראל.

רפו) ובגינייהו גלוי ישראל בגלותא ואהתרכו מתמן, הה"ד ויגרש את האדם, ואדם ישראל ודאי, ומחמת הערב רב נגלו ישראל בגלות, ונגרשו מאדמתם, וז"ש ויגרש את האדם. אדם, רוכז ודאי על ישראל. ומשה בגינייהו אתתרך מאתריה, ולא זכה למיעל בארעא דישראל, ומשה נגרש ממקומו מחמת הערב רב, כי לא נשמר מהם כמו שהזהיר אותו הקב"ה, אלא שרצה לקרבם להקדושה, ומשום זה לא זכה ליכנס לארץ ישראל, ונקבר בחו"ל. דבגינייהו עבר מאמר דקב"ה, וחב בסלע דמחא ביה ולא אמר ליה וכו' ואנון נרמז כי בשבילם עבר מאמר הקב"ה וחטא בסלע, שהכה אותו. שה"י לא אמר לו, אהא ודברתם אל הסלע, והוא הכה ברסלע, והערב רב גרמו לו את זה. ועם כל דא מחשבה טובה הקב"ה

בנשמת קין ולא בנשמת הבל, משום שקין היה בן הבכור שיצא לראשונה אחר חטא עצה"ד, וע"כ יצא בו כל הוזהמא דחיוויא.

רפו) ועם כל דא, משה, בנין לככאה על ערייתא דאכוהי, נטל בת יתרו, דאתמר ביה, ובני קיני וגו': ועם כל זה, משום שרצה משה לכסות על ערות אביו, לקח לו לאשה את בת יתרו, שנאמר בו ובני קני חותן משה, והא אוקמוה, אמאי אתקרי קיני, שנפרד מקין כד"א וחבר הקיני, ולמה נק' יתרו קיני, משום שנפרד מקין, כמ"ש וחבר הקיני, פירוש, ועכ"ז אע"פ שקין הרג הבל שהוא משה, מ"מ חזר משה לתקן אח קין שנתדבק בו הערב רב, שהם ערות אדה"ר, מחמת החטא דעצה"ד, ורצה משה למחוק הוזהמא הזו שהוא ערות אביו אדה"ר, וע"כ לקח לאשה את בת יתרו, שיתרו היה גלגול קין שע"כ נק' קיני, ובזה שלקח את בתו תקן אותו, ודחה ממנו את הוזהמא, שהיא הערב רב, ולבתר בעא לאהדרא ערב רב

בתיובתא, לכסאה ערייתא דאכוהי, ולאחר כך, אחר שהפריד הערב רב מנשמת קין, רצה להחזירם בתשובה, בכדי לכסות ערוח אביו, אדה"ר. כנ"ל. דקב"ה מחשבה טובה מצרפה למעשה ואמר לו קב"ה מגזעא בישא אנון תסתמר מנייהו, שהקב"ה מצרף מחשבה

(רפוי דף כיה ע"ב)

מצרפה למעשה, ^ה דאיהו לא קניל לון, ויהיב בהון אות ברית, אלא לכסאה ערייתא, ^ז דאבוה, וקב"ה אמר ליה ^א ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו. ובגינייהו ^י אמר ^ב מי אשר חטא לי אמחנו מספרי דאנון מזרעא דעמלק דאתמר ביה ^ג תמחה את זכר עמלק. ואנון גרמא לתברא תרין לוחין דאורייתא. רפח) ומיד, ^ד ותפקחנה עיני שניהם וידעו ישראל כי ערומים הם, ^ה ^ו בטונא דמצרים, דהוּו בלא אורייתא, ואתמר ^ז בהו ^ח ואת ערום ועריה, ואיוב בגין דא אמר ^ט זמני ^י ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה מה דהוה משה, אתהפך ^{יא} לערב ^{יב} רב לשמה ולשנינה, ^{יג} אשוב שמה הכא רמיו ^{יד} דעתיד לאתחזרא בינייהו בגלותא בתראה, ואזיל בינייהו לשמה ואיהו אמר ^{טו} ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מבורך.

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) ואעשה אותך לגוי גדול: (במדבר י"ד) ח"ב קכ. קצנ: (ב) מי אשר חמא לי: שמות ל"ב. (ג) תמחה את זכר עמלק: לשל דף קצ"ו ציון ו' וש"ג. (ד) ותפקחנה עיני שניהם (בראשית ג') ח"א לו: גג. רכז. ח"ג רסא: ת"ז בהקדמה יא. חק' ס' צג: חק' ס"ה צו. חק' ס"ט צ"ט: ז"ח איכה צ"א טב שמר. (ה) ואת ערום ועריה יחזקאל ס"ז) ת"ז חק' כ"א נר. חק' ס"ט צ"ט: (ו) ערום יצאתי (איוב א') ח"א רכז. ז"ח אחרי מ"ז טא שלה. (ז) ה' נתן-מבורך (איוב א') ח"ב קטא. חלוסי גרסאות א' גיא דאיהו. ב גיא דאבוי. ג גיא אחמר. ד גיא כסינא. ה גיא בחון. ו גיא זפנין. ז גיא בערב. ח גיא ליג רב. ט חשוב שמה: י גיא נתן וגו'.

מאמר

הסולם

הכל-משה

מצרפה למעשה. דאיהו לא קביל לון, ויהיב בהון אות ברית אלא לכסאה ערייתא דאבוה: ועם כל זה, מחשבה טובה וכו', כי משה לא היה מקבל את הערב רב ליחן בהם אות כרית, אלא כדי לכסות פרות אביו כנ"ל, וע"כ הקב"ה צירף מחשבתו הטובה למעשה וקב"ה אמר ליה ואעשה אותך וגו' ובשכר זאת, אמר לו הקב"ה ואעשה איתך לגוי גדול ועצום ממנו, שאמרו חז"ל שנתקיים בו במשה כמ"ש ובני רחביה רבו למעלה ראש, דהיינו שרבו והיו למעלה מששים רבוא (ברכות ז' ע"א). ובגינייהו אמר, מי אשר חמא לי אמחנו מספרי, ועל הערב רב אמר הקב"ה, מי אשר חטא לי אמחנו מספרי, משום דאנון מזרעא דעמלק דאתמר ביה תמחה וגו' שהם מזרע עמלק, שנאמר בו תמחה את זכר עמלק, ואנון גרמא לתברא תרין לוחין דאורייתא, והערב רב גרמו ג"כ, שיחטאו ישראל בעגל, ונשברו ב' לוחות העדות הראשונות. רפח) ומיד, ותפקחנה וגו' כטונא דמצרים דהוּו בלא אורייתא, ואתמר בהו ואת ערום ועריה: הכתיב ותפקחנה וגו' רוסז ג"כ על ישראל, שידעו ישראל בשעבוד מצרים (יסווי דף כ"ח ע"ב) ובכומא

רפט) ובזמנא דאתברו תרין לוחין א דאורייתא, ואורייתא דעיפ, אתמר בהון. * ויתפרו עלה תאנה, אתכסו בכמה קליפין, מערב רב, בגין כי ערומים הם, דלא יתגלו עריתיהו (א) וכסויא דילהון ג כנפי ציצית. ג ורצועין י דתפילין, עלייהו אתמר. " ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור י וילבישם. אבל לגבי ה ציציות, ויתפרו עלי תאנה, ויעשו להם חגורות, דא י איהו י חגור חרבך על ירך גבור. ודא ק"ש דאתמר ביה י רוממות אל בגרונם וגוי דא הוא ויעשו להם חגורות.

רצ) " וישמעו את קול ה' אלקים וגוי, כד קריבו לטורא דסיני. הה"ד ה שמע עם קול אלקים מדבר מתוך האש וגוי, וערב רב מיתו

מסורת הזהר

דרך אמת

- (א) ויתפרו עלה תאנה (בראשית ג) ח"א לו: ננ: ח"ב לט. ז"ח בראשית י"ח טר שט. כ ציצית לעיל דף קסג ציון א' וש"ג. ג) רציעין דתפילין ח"ג רלח. רסה. רפכ: ד) תפילין לעיל דף קס"ה ציון ה' וש"ג. ה) ויעש—כתנות עור (בראשית ג) ח"א רכז. ח"ב לט. קעט. רכט: ח"ג טג: רסא: רסה. ת"ז בהקדמה יוד: חק' כ"א נה: חק' ז"ח צב: חק' ג"ס צכ: צג. חק' ס"ה צו. חק' ס"ט צט. קטו: חק' ג' ב: שמטות קלט: ז"ח רות ע"ח טג שלה. תק"ח קיס טא שסט. ו) חגור חרבך על ירך (תהלים מה) ח"א ריב: רמ: ח"ב ס"א. ח"ג ס. ער. ז"ח חק' טא שכד. ז) רוממת אל בגרונם (תהלים קמ"ט) ח"א רסג. ח"ב קטו: ריא: רעב. רער: ת"ז בהקדמה יא: חק' כ"א טא: ה) וישמעו את קול ה' אלקים (בראשית ג) ח"א נב. עו. ת"ז חק' ס"א צג: ז"ח בראשית י"ח טר שי. ט) השמע עם קול אלקים (דברים ד') ח"ג מב:

חלופי גרסאות א גיא דאורייתא רככת, חזרה דבעים. ב גיא קלמין. ג גיא ליג כנפי. ד גיא עור. ונוי, ה גיא ציצית. ו גיא איהו רוא.

הבל—משה

הסולם

מאמר

אחר שבירת הלוחות כנ"ל בזהר, אומר שהכיסוי דעלה תאנה, רומז על כיסויא דכנפי ציצית, שהם בחינת תשמישי מצוה, שלאחר עשית המצוה נזרקים כי אין בהם שום קדושה, והכיסוי דכתנות עור, רומז על רצועות התפילין, שהם תשמישי קדושה שהם נגזרים. שיש בהם משום קדושה אפילו אחר עשית מצותן (כמ"ש מגילה כ"ו). ויעשו להם חגורות, דא איהו חגור חרבך ונוי דא קריאת שמע: הכתוב ויעש להם חגורות, זהו כמ"ש חגור חרבך על ירך גבור והו קריאת שמע. כי קריאת שמע הוא כחרב כלפי החצונים, שחוגרים אותה על ירך. דאהמר ביה רוממות ונוי, דא הוא ויעשו להם חגורות שנאמר בו בק"ש. רוממות אל בגרונם וחרב סיפיות בידם. דהיינו שק"ש שקורים בגרון שהוא כמו חרב, וע"כ אומר עליו הכתוב ויעש להם חגורות.

רפט) ובזמנא דאתברו תרין לוחין דאורייתא ואורייתא דעיפ, אתמר בהון, ויתפרו ונוי אתכסו בכמה קליפין מערב רב ובשעה שנשכרו ב' לוחות הגורו, והתורה שבעל פה נסתמה נאמר בישראל, ויתפרו עלי תאנה, דהיינו שהמכסו בכמה קליפות של הערב רב, בנין, כי ערומים הם דלא יתגלו עריתיהו משום שנעשו ערומים מתורה כנ"ל, והתכסו שלא יתגלו ערותיהם, שהם מקומות האמיוה להקליפות, וכיסויא דלהין כנפי ציצית, והכיסוי שלהם הוא כנפי הציצית, כמ"ש להלן.

ורצועין דתפילין עריתיהו אתמר, ויעש ונוי כתנות עור וילבישם, אבל לנכי ציצית ויתפרו עלי תאנה: ועל רצועות התפילין נאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, אבל אצל ציצית נאמר ויתפרו עלי תאנה. פירוש. כי נאמר בהכתוב ב' מיני כיסויים לכסות ערותם, שהגיע אליהם ע"י העצה"ד: א) הם הכיסויים שעשו בעצמם, שהם עלה תאנה ב) הכיסויים שעשה להם הקב"ה, שהם כתנות עור, ולא יכרך כשהכתובים מרמזים על ישראל (וכי"י דף כ"ה ע"ב)

מאמר ערכובין כישין

רצ) וישמעו את קול ה' אלקים וגוי כד קריבו לטורא דסיני הה"ד השמע עם ונוי הכתוב וישמע את קול ה' אלקים פתלהך ונוי רומז על ישראל כשקברו לקבלת התורה על הר סיני ח"ש השמע

ואנון הוּו דאמרו לְמִשֶׁה * ואל ידבר עִמָּנוּ אֱלֹקִים פֶּן נָמוּת, הַ וְאִשְׁכְּחוּ אורייתא, ואלִין אַנוּן עִמי הארץ, דאתמר בהוּן בַּ אַרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. בגין דאַנוּן מִסְטְרָא דֵההוּא חוּיָא, דאתמר ביה, גַּ אַרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה. רצא) וְהָא כְּמָה עֵרְבוּבִין אַנוּן בִּישִׁין (ב) בְּעִירָן וְחִיוּן. אַבְל אֵית עֵרְבוּבִיא מִסְטְרָא דְנַחֲשׁ, וְאֵית עֵרְבוּבִיא מִסְטְרָא גַּ דְּאוּמִי דַּ עֵעְכוּ"ם, דְּדַמּוּ לְחִיוּן וְבְעִירָן דְּחַקְלָא. הַ וְאֵית עֵרְבוּבִיא מִסְטְרָא דְּמִזְיקִין וְדְנִשְׁמַתָּן * דְּחִיבִיא, אַנוּן (ג) מִזְיקִין דְּעֵלְמָא מִמֶּשׁ. וְאֵית עֵרְבוּבִיא דַּ דְּשָׁדִים וְרוּחִין וְלִילִין וְכֵלְא מְעוּרְבִין בִּישְׂרָאֵל. וְלֹא אֵית בְּכֻלְהוּ. לְטִיָּא כְּעַמְלָק, דְּאִיהוּ חִוּיָא בִּישָׂא, (ד) אַל אַחַר, אִיהוּ גְלוּי לְכָל עֵרִיין דְּעֵלְמָא. רֹצַח אִיהוּ, וְבַת זֹגִיָּה סַם מוֹת. ע"ז. וְכֵלְא סְמַא"ל וְאֵית סְמַא"ל וְאֵית סְמַא"ל, וְלֹא כֻלְהוּ שׁוּיין, אַבְל הֵהוּא סְטְרָא (ז) דְּחִוּיָא אִיהוּ לְטִיָּא עַל כֵּלְא.

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) ואל ידבר עִמָּנוּ אֱלֹקִים (שמות כ') ח"ג ז. ז"ח רות פ"ג טג שט. (ב) אַרוּר שׁוֹכֵב—בְּהֵמָה (דברים כ"ז) ח"ב קיט. ח"ג רטז: רעז: ז"ח רות ע"ח טג שמט. (ג) אַרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה (בראשית ג') ח"א עב: עט: קמו: קעא. קעז. קפד. ח"ב רלו: ח"ג קעט. ת"ז תק' ס"ד צה. תק' ס"ט קיח: תק' ג' בהשמטות קגא. (ד) שָׁדִים לְעֵיל דָּף צ"ט ציון ג' וש"ג.

חלופי גרסאות הַ גַּיָא אִשְׁכְּחוּ. גַּ גַּיָא דְּאִקְרִיאוּ בְּעִירָן. גַּ גַּיָא דְּאוּמִין. וְגַיָא דְּעֵי אוּמִין. דַּ גַּיָא לְיַג עֵעְכוּבִים. וְגַיָא עֵעִי. הַ גַּיָא לְיַג וְאֵית עַד מִמֶּשׁ. וַ גַּיָא דְּנִשְׁמַתָּן. זַ גַּיָא מְלַמָּא. חַ גַּיָא הַמּוֹת.

מאמר

הסו"ם

ערבובין בישין

הַשְּׁמַע עַם קוּל אֱלֹקִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּמוֹן וּיְחִי. וְיִלִּיף גְּזֵרָה שׁוּה שְׁמִיעָה שְׁמִיעָה. וְעֵרְב רַב מִתּוֹ אַבְל הָעֵרְב רַב לֹא יִכְלוּ לְשִׁמוֹעַ קוּל אֱלֹקִים וּפְתוּ. וְאַנוּן הוּו דְּאִמְרֵי לְמִשֶׁה, וְאֵל יְדַבֵּר וְנָו וְאֵלוּ שְׁנִשְׂאָרוּ מֵהָעֵרְב רַב שְׁלֹא מִתּוּ. אַמְדוּ אַח"כ לְמִשֶׁה וְאֵל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹקִים פֶּן נָמוּת. וְאִשְׁכְּחוּ אורייתא וְגִרְמוּ שְׁכַחַה בְּתוֹרָה ע"י שְׁהַחְטִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְל. וְאַלִין אַנוּן עִמי הארץ דאתמר בהִן אַרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה, וְהָעֵרְב רַב הֵם אֵלוּ עִמי הארץ. שְׁנִאֵמְר בְּהֵם אַרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה בְּגִין דְּאַנוּן מִסְטְרָא דֵההוּא חוּיָא דְּאִתְמַר בִּיה אַרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה. מִשׁוּם שְׁהֵם מְצַד נַחֲשׁ הֵהוּא שְׁנַעְמַר בּוּ, אַרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה. רצא) וְהָא כְּמָה עֵרְבוּבִין אִינוּן בִּישִׁין, בְּעִירָן וְחִיוּן. וְהָיִי יֵשׁ כְּמָה עֵרְבוּבִים רֵעִים בִּישְׂרָאֵל הַנְּקֵרָאִים בְּהַמּוֹת חִיוּת, אַבְל אֵית עֵרְבוּבִיא מִסְטְרָא דְּנַחֲשׁ, וְאֵית עֵרְבוּבִיא וְכוּי, אַבְל יֵשׁ עֵרְב מְצַד הַנַּחֲשׁ, וְיֵשׁ עֵרְב מְצַד (דְּפוּי דָּף כִּיִּת עִיב *) כִּיִּט עִיֵא)

רצנ) ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה. הכא רמיו ליה, דעתיד לחרבא בי מקדשא, ולמבכי בה איכה, הה"ד * איכה ישבה בדד, ה' א"י כ"ה. ולומנא דאתי עתיד קב"ה לבערא כל זנין בישין מעלמא, כדכתיב ב' בלע המות לנצח. כדן חב כלא לאתריה. כדכתיב ב' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

בראשית

רצג) תנינן כל י שלמה, דאתמר בשיר השירים ה) במלכא דשלמא דיליה נ) במלך סתם, ב' בנוקבא. ב' מלך תתאה בעלאה, ורוא דמלה, דירתא תתאה י בעלאה, תרווייהו כחד, והיינו בית, י דכתיב י בחכמה יבנה בית,

מסורת הזוהר

דרך אמת

ה) תרומה קב"ו ע"כ יתרו ע"ד ע"א ויקרא י ע"כ
נ) [דע"י] מ"ו ב' זע"ד ה' ותרומה קב"ו ב'.
סמג, סב שה שכב. צנ סב שיא. תק"ח צ"ר טא שא.
נר. ע: קיד. סטו. קכד. קכו. קס: קסר. ריט: רכז: ח"ב קפה. קצט: רכ. רלו. רמ: רסח: רסט. ח"ג
קו: קיב. ת"ז תק' ס"ט טיט. ג' ביום - ה' אחד ושמו אחד (וכריה י"ד) לעיל רף ע"ד ציון א' יש"נ.
ד) שלמה - במלכא דשלמא דיליה ח"ב קכ"ו: קצט: קמ: ח"ג ס. רטר: ז"ח לך כ"ה סב שלו.
שה"ש סב טא שיר שלמ. סב שטא. סב שיט. ס"ג טא שמה. ה) מלך סתם בנוקבא: ח"ב קכו:
ו) בחכמה יבנה בית: ח"א לב: צד: ח"ב סה: ח"ג יוד: עה. רמה: דצ: רצא. ת"ז
בהקדמה יב: תק' ג' י"ח: תק' י"ח לז: ז"ח בראשית ד' טר שלו תק"ח קט"ז טד שיא.

חלוסי גרסאות ה' נ"א ל"ג מאי כיה ער ושמו אחר. ב' נ"א בנוקבי מלכא. ג' נ"א מ"ך. ונ"א במלך סתם בנוקבי מלכא תתאה בעלאה (אח"כ). ד' נ"א ל"ג ומלה. ה' נ"א אחר לעלא. ו' נ"א וכתוב

תקונא דעלמא תתאה - מעלאה

הסו"ם

מאמר

רצב) ויקרא ה' וכו' ויאמר לו איכה. הכא רמיו ליה דעתיד לחרבא בי מקדשא ולמבכי בה איכה וכו', בהכתוב ויאמר לו איכה רמז הקב"ה לאדה"ר שבת המקדש עתיד להחרב ועתידים לקונן עליו איכה כמ"ש איכה ישבה בדד. כי איכה הוא נוטריקון א"י כ"ה. אשר כ"ה הוא שם השכינה, ששנתה בבית המקדש. א"י פירושו איה, כמו אי הבל אחיד. ולכן אחר החורבן אמר על השכינה א"י כ"ה, איה עתה השכינה הנקראת כ"ה. ולומנא דאתי עתיד קב"ה לבערא כל זנין בישין מעלמא כדכתיב בלע המות לנצח. ולעתיד לבוש. עתיד הקב"ה לבער כל מיני הרע מהעולם. כמ"ש בלע המות לנצח כי המות הוא שורש כל הרע, וכשיתבטל המות יתבטל כל הרע. כדן חב כלא לאתריה כדכתיב ביום וכו', אז חוזר הכל למקומו, כמו שהיה לפני החטא של עצה"ד. שמשנו היה המיתה וכל מיני הרע. ככתוב ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד.

מאמר תקונא דעלמא תתאה מעלמא עלא

רצג) בראשית, תנינן. כל שלמה דאתמר בשה"ש, במלכא דשלמא דיליה, במלך סתם. בנוקבא: תנינן, כל שלמה הנאמר בשיר השירים פירושו המלך שהשלוט שלו. (דע"י דף ב"ט ע"א)

ד' נ"א ל"ג מאי כיה ער ושמו אחר. ב' נ"א בנוקבי מלכא. ג' נ"א מ"ך. ונ"א במלך סתם בנוקבי מלכא תתאה בעלאה (אח"כ). ד' נ"א ל"ג ומלה. ה' נ"א אחר לעלא. ו' נ"א וכתוב

ד' נ"א ל"ג מאי כיה ער ושמו אחר. ב' נ"א בנוקבי מלכא. ג' נ"א מ"ך. ונ"א במלך סתם בנוקבי מלכא תתאה בעלאה (אח"כ). ד' נ"א ל"ג ומלה. ה' נ"א אחר לעלא. ו' נ"א וכתוב

בראשית

ו כתוב " אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון, י אפריון דא תקונא דעלמא תתאה, ה מעלמא עלאה.

רצד) דעד לא ברא קבי"ה עלמא, הוה סתים שמיה ביה, י והוה הוא ושמיה סתים בגויה חד, ולא קיימא מלה ג, עד דסליק ברעותא י למברי עלמא, והוה רשים י ובני. י ולא קיימא, עד י דאתעטף, י בעטופא חד דזיהרא, י וברא עלמא.

רצה) ואפיק ס אריון עלאין, רברבין, מההוא י נהורא י זיהרא עלאה,

דרך אמר

מסורת הזהר

א) אפריון עשה לו: (שה"ש ב') ח"כ קבו. קכו. ז"ח חקת ב"א טא שמו. ב) אפריון לעיל דף כ"ו ציון א' וש"ג. ג) ובני ולא קיימא: לעיל קצ"ב ציון ד' וש"ג. ד) דאתעטף-וברא עלמא: ח"א צ. ח"כ לט: קצד: ח"ג רמה: ז"ח רוח ע"ו טא שמד (אור מעוטף) ת"ו תק' ה' יט. תק' מ"ז פד:

ה) מנחם יהודה וכו' דרך אמר ד' י חזר צהר ק"י ע"ח, ב) [ברובי גרסאות] בהה"ח כ"כ ח' שליו נאמר כתיב לא ידעו עיש וזאז רמז אל רחמי' האלילות החוסף על כלס וכן סמיכא סיי מנחם החוסף ומכסה ע"י כל הכאס אף כלן כן, ר"ל סמיכא מלכא סימחא והיינו נח"כ מ"כס א"ן כי לריסח הכריס ורמז כנח"כ ח"ה ח"ט מ"ו: ל"ל. ג) [ברובי גרסאות] קד היא עוסתם החייט ז"ל ע"ש י"ח ח' וטס הכנת הצלמר.

חלושי גרסאות א' נ"א כתיב. כ נ"א ולא הוא שניה סתים. ונ"א הוה שניה סתים. ונ"א הוא סתים שמיה ביה. ונ"א הוא סתים שמיה ביה. ונ"א מוסיף רמחשבה לקיימא כלא כ) נ"א במזין דסמיכא. ונ"א רמחשבה לקיימא כלא כמסון דנהירו קימאה ונוי (אה"י) וכתב עוד ואריג כאן והמשכילים יזהירו וגו' והיבא [רמ"י] ט"ו סוף ע"ב ע"ש עכ"ל (אה"ל). ס נ"א רשים גבוי ובני (אה"ל). ו נ"א בעיטופא דחד זיהר ונ"א בעיטופא חד דוהרא דנהירו קימאה וכרין ברא עלמא. ז נ"א מוסיף עלאה רמחשבה. ונ"א ימינא עלאה רמחשבה (אה"ל). ח נ"א וברא ימינא רעלמא קרמאה. ונ"א וברא שמיה. ונ"א וברא שמים. ס נ"א אילנין עלאין. ונ"א אלנין אריון עלאין. ונ"א אילנין עלאין אריון רברבין. י נ"א נהרא יא נ"א חוירא עלאה. ונ"א חוירא רבא. ונ"א זינא סתימא. ונ"א נהורא ג, חד דוהר יסינא עלאה

מאמר

הסולם

תקונא דעלמא תתאה

ולא נגלה דבר, עד שעלה ברצונו לכרוא העולם ודוה רשים ובני ולא קיימא, והיה רושם וכונה עולמות ולא היה להם קיום ונחרבנו. דהיינו העולמות שיצאו מהמלכות בעת צמצום א' הנקראים עולמות דתהו, שבהם היתה שבירת הכלים שהם חורבן עולמות הללו, ועליהם אמרו חז"ל (ב"ר ספ"ב) מתחלה נברא העולם במדת הדין. דהיינו מלכות דצמצום א' שנקראת מדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, דהיינו שנחרבו, שיתף עמו מדת הרחמים, כמו שאמר הזהר לפנינו, עד דאהעטף בעטופא חד דזיהרא, וברא עלמא, עד שנתעטף הקב"ה, שהוא בינה, בעיטוף אחד של אור, דהיינו שהעלה אליה את המלכות ואודה נתמעט משום זה לבחינת ר"ק. הנק' אור עטוף, (כמ"ש בת"ז תק' ה' ע"ש) אשר אז נשתתפה מדת הדין שהיא מלכות עם מדת הרחמים שהיא בינה, שעי"ז נתקיים העולם כמו שמבאר, רצה) ואפיק אריון עראין רברבין מהדוא נהורא זיהרא עלאה, והוציא מאור עטוף הזה, ארזים עליונים הגדולים, מזהר העלין ההוא, כלומר

וכתיב אפריון ונוי אפריון דא תקונא דעלמא תתאה מעלמא עלאה: ואז נקראת הנוקבא בשם בית, כי ע"י שיורשת המוחין דהארת חכמה מהבינה היא נקראת בית, כמ"ש בחכמה יבנה בית, שזה רומז, שאין הנוקבא נקראת בית אלא בזמן שיש לה חכמה, וכחובי, אפריון עשה לו המלך שלמה וכו' אפריון, פירושו דבר החקון של עולם החחתון, שהיא הנוקבא, מעולם העלין שהיא בינה, כלומר, כשהמדובר הוא בהנוקבא בבחינת תיקונה ע"י הבינה, מכנים אז אותה בשם אפריון.

רצד) דעד לא ברא קבי"ה עלמא, הוה סתים שמיה ביה, י והוה הוא, ושמיה סתים כטיה, חד: כי עד שלא ברא הקב"ה את העולם, היה שמו סתום בו, והיה הוא ושמו הסתום כחוכו, אחר, שמו פירושו מלכות, שמטרים הבריאה היתה כלולה וסתומה בא"ס ב"ה בלי שום גילוי והיכר, והיה אז הוא ושמו הסתום בו, אחד, 'וענינו נחבאר היטב כהע"ס שיעור א' דף כ"ו ד"ה והן ע"ש), ולא קיימא מלה, עד דסליק ברעותא למברי עלמא, (דפו"י דף כ"ט ע"א)

א ושוי ב רתיכו על * ג תרין ועשרין אתוון י רשימין, ד אתגליפו בעשר אמירן, ואתיישבו, הה"ד מעצי הלכנון, וכתיב ב ארזי לבנון אשר נטע ה. רצו) י עשה לו המלך שלמה לו, ג לגרמיה. לו לתקוניה. לו לאחזאה יקרא עלאה. לו, י לאודעא דאיהו חד, ושמיה חד, כמה דאת אמר, י יהיה ה' אחד ושמו אחד, מ וכתיב ה וידעו כי אתה שמך ה' לבדך. רצו) ג ס במטון י דקלפוי ד י קסטורין ידיעא, י נטיף ס לסטרא דא לעידא, י נטיף לימינא, ו סטא לשמאלא, נחיה לתתא, וכן י ד לארבע זויין, מלכו אתפרשו, לעילא ותתא, ולארכע זויין, למהוי חד ס נהרא עלאה.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) תרין ועשרין אתן - עשר אמירן ח"ג רצ. ב) ארזי לבנון אשר נטע: (ההלים ס"ד ח"א לא. לה. קכה. ססב: הכו: ח"ג נח: ריו: ז"ח י"ג סג שטס י"ח טכ שט. ג) עשה לו - לו לגרמיה: ח"ב קכו: ד) יהיה ה' אחד ושמו אחד: לעיל דף ע"ד ציון א' וש"נ ה' וידעו כי אתה שמך: (ההלים ס"ג) ח"א ז: ח"ג ג: ו) ארבע זויין: ח"א רמב. ח"ב כד.

א) טסה מרכבתו על כ"ב אותיות החורה, ב) ס"ו א' הספדמה דניה וזעלה דלא ע"ס. ג) עשי הנפה הגלוי שמכה לר הנעלם לחסה ברקף זריהו ועי כניו: הוא מלמעלה, ד) היכלות ומרכות עליונות יועים ומינים כמו שצנורא יכמוך ע"כ. ס) כטייה יעין כצריח עולם והוא ילפון ח"ל ליל כד לוחל וטיעו מטייע, ו) לי הכיה וגלדה.

חלופי גרסאות א) נ"א ישוי וניא ושרי. ב) נ"א כ"ב. ג) נ"א רשימן. ד) נ"א אתגלסו. ס) נ"א מוטיף דהא מאלין עביד ההוא אפירין. ו) נ"א לאחזאה ז נ"א לינ יהי ה' אחד ושמו אחד וכתיב ח נ"א ולמינוע דאיהו ושמיה חד היה כ"א וידעו וגו' (א' י) וניא ולמניע דאיהו ושמיה חד הוא דכתיב ט נ"א במטו. י) נ"א דקולסו. י"א נ"א קונטרין. וניא קוצצורין. יב) נ"א ננף, וניא צף. וניא טף יג) נ"א נויה וניא טף. יד) נ"א מארכע. קו) נ"א נהרא.

תקונא דעלמא חתאה - מעלאה

הסולם

סאמר

עשה לו המלך שלמה, לו מיותר שהיא לדרשו, ודורשו, לו לעצמו, שהמלך שלמה, שהוא ז"א במוחין דבינה, עשה את האפירין לעצמו. לו לתקוניה, שתקן עצמו תמילה עם האפירין. לו, להראות כבודו העליון, דהיינו להשפיע מוחין שלו מכבוד העליון שהיא בינה, אל האפירין. שהיא מלכות, לו, להודיע שהוא אחד ושמו אחד, דהיינו להביא את גמר התקון, כמ"ש ביזם ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועל הזמן ההוא כתוב, וידעו כי אתה שמך ה' לבדך.

כלומר שאח"כ חזר והמשיך בחינת ג"ר לאור העטוף הנזכר.

ושוי רתיכו על תרין ועשרין אתוון

רשימין, ושם מרכבה שלו על כ"ב אותיות רשומות, שהם זויין, פירוש, כי אתוון אל"ה דבינה, שבעת קטנות יורדות מפה לזוין, ובעת גדלות הבינה מחזירתם אצלה, (ע"י בהפדמה הזהר דף ט"ו ד"ה הרי) הן נכחנות כמו מרכבה הנוסעת הנה והנה, ואמר, ושוי רתיכו על כ"ב אתוון דהיינו ז"ן בעת קטנות, ואח"כ אתגליפו בעשר אמירן ואתיישבו, ובעת גדלות נחקקו הו"ן בעשרה מאמרות, שפירושם מוחין דג"ר, ואז נתיישבו, דהיינו שבאו על תקונם הנרצה. הה"ד מעצי הלכנון, וכתיב ארזי לבנון וגו' וז"ש אפירין עשה לו המלך שלמה מעצי הלכנון, וכן ארזי לבנון וגו', כי חכמה נק' לכן, ובינה נק' לבנון, ומשמיענו הכתוב, אשר האפירין שעשה שלמה, דהיינו הנוקבא, כנ"ל, עשה לו מהכלים דבינה, הנקראת לבנון, וכן ספירותיה נק' ארזי לבנון, שמן ארזים הללו נבנה הנוקבא, כמבואר.

רצו) במטון דקלפוי קסטורין ידיעא, נטיף לסטרא דא לעילא נטיף

לימינא, סטא לשמאלא, נחיה לתתא. כהנעת הזווג דהנאה, בהמלכות דבינה, ההיכלות מוסיגים, דהיינו המוחין, מטף לצד זה שלמעלה הוא מנסף לימין, נוטה לשמאל, ויורד למטה, כלומר כשממשיך המוחין ממטה למעלה בלבד, הוא בחינת ימין דהיינו נצח, וכשנוטה לשמאל שהוא הוד יורדת הארת המוחין ממעלה למטה, אבל מבחינת נצח אין הארחם נמשך למטה, (להלן בכראשית ב' דף ח' ד"ה ואמרו) וכן לארכע זויין, וכן ממשיך המוחין לר' הנויות, שה"ס י"ב (כמ"ש להלן דפו"י רמב. ע"ש) כי כל זויות כוללת ג' בחינות (כנ"ל דף ר"ב ד"ה ווא) מלכו, אתפרשו לעילא ולתתא ולד' זויין למהוי

רצו) עשה לו המלך שלמה, לו לגרמיה, לו לתקוניה, לו לאחזאה יקרא עלאה לו לאודעא דאיהו חד ושמיה חד כמד"א וכו'.
ודפו"י דף כ"ט ע"א

רצח) נחית לתתא, ועביד ליה ימא רבא, כמה דאת אמר * כל הנחלים
 הולכים אל הים והים איננו מלא, ה דהא הוא כניש כלא, ושאיב ליה בגויה.
 כד"א י אני חבצלת השרון י שושנת העמקים, ואין שרון אלא אתר י ימא
 ד רבא, דשאיב ה כל מימין דעלמא, דאפיק, ושאיב, ונהיר דא בדא,
 באורחין ידיען. ה וכדין פ עליהו כתיב י בחכמה יבנה בית, י וע"ד בית

מסורת הזהר

(א) כל הנחלים הולכים אל הים: לעיל דף צ"ד ציון ב' וש"נ ב) אני חבצלת השרון (שה"ש ב')
 ח"א רבא. ח"ב קו. ג) בחכמה יבנה בית: לעיל דף רמ"א ציון ו' וש"נ.

חלופי גרסאות א) נ"א דא כניש. ונ"א דהוא. ב) נ"א ליג שושנת העמקים. ג) נ"א ליג ימא. ד) נ"א ליג
 רבא. ה) נ"א דשאיב מימין סגיאין בעלמא בניכ דא דאפיק, ונ"א דשאיב מימין (סגיאין) ועלין
 ביה בגיני כך דא אפיק ורא שאיב. ו) נ"א נהיר. ז) נ"א בארחתין. ח) נ"א כוסף דנולין ברכאן עליה וכדין. ונ"א
 מהמלא ברכאן עליה וכדין. ונ"א נחלייא כפן עלויה וברין. ט) נ"א ליג עליהו כתיב. י) נ"א ועל דא בית דעלמא
 אחבני בחכמה וכן תתאה אוף הכי ועל דא כתיב בית רברבא (אה"ל) ונ"א בחכמה יבנה בית ביה עלאה אחבני בחכמה וכן
 תתאה אוף הכי. ול"ג וע"ד בית בראשית.

חקוני דעלמא תתאה—מעלאה

הסולם

מאמר

שהוא שואב כל מימי העולם. פירוש, שרון
 הוא מלשון ישור על אנשים וגו', דהיינו ראייה,
 שפירשו, מוחין דחכמה. וע"כ כשיש לה
 להמלכות מוחין דחכמה, היא נקראת חבצלת
 השרון. וז"ש ואין שרון אלא אחר ימא רבא,
 שאין המלכות נקראת שרון, אלא בעת
 שסמוכה לים הגדול. דהיינו בעת שיש לה
 הנחלים דבינה, שה"ס המוחין דחכמה. דשאיב
 כל מימין דעלמא, כי אז היא שואבת בתוכה
 כל מימות הבינה הנקראת עולם. שהם כל כ"ד
 הנחלים. דאפיק, ושאיב, ונהיר דא בדא
 באורחין ידיען. שמוציא לחוץ, ושואב בתוכו
 ומאירים זה בזה בדרכים הידועים. פירוש,
 שרומז כאן על סדר יציאת רוחין בתורה
 נקירין: חכם, שורק, דריק, המובא לעיל ודף
 ט"ו אות ט' ע"ש בהסולם) ואפ"ה ה"ס
 נקודת החולם, שאז מוציא א"א את הבינה
 לבר מראש, וכן ז"א מוציא את המלכות לבר
 מאצילות, ונעשית ו"ק בלי ראש, וה"ס קו
 ימין. ושאיב. ה"ס נקודת השורק, שאז הבינה
 חוזרת לראש א"א, וכן המלכות חוזרת
 לאצילות, ומקבלת המוחין דחכמה שה"ס קו
 שמאל, שקבלת המוחין הללו ממניס שאיבה
 כמ"ש לחן. ונהיר דא בדא באורחין ידיען,
 ה"ס נקודת החירק, דהיינו יציאה קומת
 החסדים המלבישה ב' הקיין ימין ושמאל זה
 בזה, שה"ס קו האמצעי, שאז מאירים זה בזה,
 שקו ימין הנמשך מהחולם, מקבל בחינת הג"ר
 מקו שמאל הנמשך מהשורק, וכן קו שמאל
 מקבל החסדים מקו ימין, ויש חכמה וחסדים
 בקו ימין וכן חכמה וחסדים בקו שמאל, שבה
 נשלטים המוחין. ע"ש בהסולם.
 וכדין עליהו כתיב, בחכמה יבנה בית
 ועל

כמהו חד נהרא עלאה, המלכות דבינה
 מתפרש למעלה ולמטה ולד' זויות, בכדי
 להיות נהר אחר עליון, כלומר המלכות דבינה
 משפיע כל אלו המוחין שיצאו בבינה אל הז"א.
 שעל ידיהם נעשה ז"א נהר אחד עליון בס"ה
 ונהר, ז"א, יוצא מעדין, שהוא בינה, ואלו
 המוחין הם כ"ד בחינות, כי י"ב בחינות
 כלולים בד' זויות, שה"ס ח"ג תו"מ מבחי'
 הנצח, דהיינו י"ב בחינות ממה למעלה, ויש
 חו"ב תו"מ מבחי' ההוד, דהיינו י"ב בחינות
 ממעלה למטה, והם כ"ד בחינות, כלהלן כדאשית
 ב' דף ח' ד"ה וא מר, ע"ש), וכל אלו נעשים
 נהר אחד, עליון, דהיינו מוחין אל הז"א שה"ס
 ונהר יוצא מעדן וגו'.

רצח) נחית לתתא ועביד ליה ימא רבא
 כד"א כל הנחלים וגו' דהא
 הוא כניש כלא ושאיב ליה בגויה: הז"א
 שה"ס נהרא עלאה, יורד ומשפיע המוחין הנ"ל
 למטה, אל המלכות, ועושה אותה ים הגדול, כמ"ש
 כל הנחלים הולכים אל הים וגו', כי המלכות
 אוספת את הכל ושואב אותם בתוכה, פירוש
 כי אלו המוחין שה"ס כ"ד בחינות הנ"ל
 יוצאים תוך הבינה, הנקראת נחל, בסו"ה מנתל
 בדרך ישתה, הז"א, ע"כ ירום ראש, דהיינו
 הג"ר הנקראים ראש, וע"כ נבחנו כ"ד בחינות
 המוחין בשם נחלים, ואלו הנחלים ישתה הז"א,
 ומשפיע אותם אל המלכות בסו"ה כל הנחלים
 הולכים אל הים, כי המלכות נעשית לים הגדול
 ע"י הנחלים שמקבלת מן הז"א, כד"א אני
 חבצלת השרון שושנת העמקים, ואין שרון
 אלא אתר ימא רבא, דשאיב כל מימין
 דעלמא, כמ"ש, אני חבצלת השרון וגו', ואינו
 נקרא שרון אלא המקום הסמוך לים הגדול.
 (דסו"י דף כ"ט ע"א)

בראשית 6. אבל י ביתא עלאה רברבא, ישובא דעלמא, מלך סתם, ביתא תתאה.

רצט) * והמלך ישמח באלקים, דעלאה, לאחדא ביה תחות רישיה, ולקרבא ליה בחדוהי, למהוי כלא חד. והמלך ישמח באלקים, חדו ס נהורא דאפיק, דנפיק בחד שבילא, טמיר וגניז, וועייל ביה ב, תרין דאנון חד. על דא דעלמא אשתכלל, ס בקיומא שלימ.

מסורת הזהר

א) והמלך ישמח באלקים: תהלים ס"ג

חלופי גרסאות א ניא מסיף ועיד בית דעלמא מלך סתם. נ ניא בית. נ ניא וגו' ד ניא מסיף כד אתער נבורה עלאה וניא מיכא עלאה כד אתער נבורה עלאה (אהיל) ס ניא דנהרא דנפיק וליג. נהורא דאפיק, וניא דנהורא דנפיק. וניא ננהורא. וניא נניא דאפיק, וליג דנפיק ו ניא רעיל, ו ניא ליג עלמא (אהיל) ס ניא דקיומא.

מאמר

הסולם

תקונא דעלמא חחאה-מעלאה

ועל דא ב' בראשית: ואז כתוב עליהם, בחכמה יבנה ביתו. ועל זה רומזת הב' דבראשית. כי אחר שהחכמה נתלכשה בחסדים כנ"ל כדיובר הסמך, נקראת הבינה, בשם בית וכן המלכות נקראת בשם בית שעליהם רומזת ב' דבראשית, כי ב' נק' בית. בית עלאה אתבני בחכמה, וכן תתאה ארץ הכי (עי' בח"ג: א. ל. ביתא עלאה רברבא ישובא דעלמא, מלך סתם ביהא תתאה. בית העליון נבנה בחכמה. דהיינו בינה. וכן בית התחתון, דהיינו מלכות, נבנה ג"כ בחכמה, אפנס כית הגדול העליון, שהיא בינה. היא ישוב השולם, כלומר שהמוחין אינם לעצמה אלא בשביל ישוב הזו"ן הנקרא עולם, וצ"ל התחתון הוא מלך סתם, דהיינו מלכות.

רצט) והמלך ישמח באלקים עלאה, לאהדא ביה תחות רישיה, ולקרבא ליה בחדוהי למהוי כלא חד: והמלך, שהיא מלכות, ישמח באלקים עלאה, שהיא בינה, לאחז כו חסד ראשו ולקרב איתו כחזוהי, שיהיו שניהם אחד, פירוש, שזו"ה ששאלו תחת לראשי וימינו תתבקני הנאמר על המוחין דבינה הללו המקובלים אל העלכות על ידי הז"א, ומבאר בזה הכתיב והמלך, שהיא מלכות, ישמח בכינה הנק' אלקים עליון, להיותה אוזנת בה תחת ראשה, כלומר שמשפעת לה מוחין שנעשים להמלכות בחינת ראש, וכן משפעת לה חסדים כדי לקרב אותה אליה להתיחד עמה לאחד כי אז המלכות עולה ומלכשת לבינה ונעשות שתיהן אחד.

והמלך ישמח באלקים, חדו נהורא דאפיק: והמלך ישמח באלקים, היינו השמחה בהאור שנוצא, פירוש, כי לעיל היינו דף ב' ס' ע"ג.

ביאר הכתוב הזה בדרך כלל, יעתה מבאר את הכתוב בדרך פדט ע"פ סדר יציאת המוחין בתלת נקודין חולם שורק חירק (המזכא לעיל דף רמ"ד ד"ה נחית ותחלה מבאר הכתוב בנקודת החולם, ואומר שהשמחה הוא הרו נהורא דאפיק, שמחת האור שהוציא לחוץ בסוד נקודת החולם, כמ"ש שם, ואע"פ שע"י יציאה זו נעשית רק ו"ק בלי ראש, מ"מ ע"י יציאה זו של הבינה נעשית המלכות מוכשרת לקבל כל המוחין דבינה, ולולא יציאה זו לא היתה המלכות ראויה לסכל מוחין (כמ"ש לעיל דף ז' ד"ה וכבר), וע"כ אומר הכתוב על יציאה זו, והמלך ישמח באלקים, וז"ש דנפיק בחד שבירא טמיר וגניז, ועייל ביה ב' תרין דאנון חד, שהשמחה הוא משום, שיצא דרך שביל אחד נסתר וגנוז, והכניס בו ב' שבילים, שנים שהם אחד, פירוש, כי אחר שנכללה ונמתיקה המלכות בבינה, היא נתיסדה כב' נקודין, בנקודה של עצמה ומנקודת הבינה, המסוננת מנעולא ומפתחא, (לעיל בהקדמת הזוהר דף מ"ז ד"ה גו עש"ה) אמנם בחינתה עצמה שה"ס מנעולא שאין לה זוג, נגנזה בה ואינו ניכרת בה כלל, ורק נקודת הבינה שה"ס מפתחא, שעליה יוצאים כל המוחין, היא מגולה בה, וע"כ ראויה למוחין, וז"ש דנפיק בחד שבילא, דהיינו במפתחא, כי הכניס בה ב' שבילים דהיינו שביל דמפתחא ושכיל דמנעולא, אבל נתקנו בסוד הרין דאנון חד, שאינו ניכר אלא אחד, שה"ס המפתחא, ועל דא עלמא אשתכלל בקיומא שלימ, ומשום זה נתייסד העולם שהוא מלכות, במוחין שלימים, כי על המפתחא הנמשכת מהבינה יוצאים אח"כ כל המוחין

ש) והמלך ישמח באלקים, עלמא ב תתאה ב (א) חדי, בעלמא עלאה
 ג סתימא, ההוא * דשדר ז חיים לכלא, חיי מלכא אקרונ, דא ב עקרא
 * דביתא. ביתא דא, בני ו ביתא דעלמא, ובני עלמא. ו דא הוא, בראשית
 ברא אלקים, ב' ראשית, ראשית חכמה, ח כד כניש כלא לגויה, ואתעביד
 ימא רבא, לשאבא כלא.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) דשדר חיים : ח"ב מב :

ב) הו' סמח בעולם העליון עיין וז"ל קס"ד ומקן דף
 ר' ע"ב מה נקרא עולם עיין וז"ל נקרא עולם הסמחון.

חלופי גרסאות א) גיא נהרא עלאה עמיקא. חיינ לכלא. וגיא נהרא עלאה חירו דנגיד ונסיק (אה"ל) ב גיא חדי
 ג גיא ליג סתימא ההוא דשדר חיים וגיא סתימא ההוא דשדר. וגיא עלאה עמיקא חיים לכלא
 וגיא חדי בעלמא נהרא עלאה עמיקא חרו (אה"ל), וגיא חרו דנסיק ונגיד [גיא דנגיד ונסיק] באן אחר חרי באלקים ביה
 חרי ביה שדר חיינ. ד גיא חיינ. ס גיא דא חוה עקרא. וגיא רג הוא עקרא. ו גיא ביתא עלמא בני עלמא. ז גיא
 ורזא דא הוא. ט גיא כרין.

מאמר

הסולם

חקונא דעלמא חחאה—מעלאה

בחכמה יבנה בית כנ"ל בסמוך. וע"כ בחינת
 מוחין דשורק שה"ס חכמה, הם עיקר
 הבית. אלא שעדיין המוחין סחומים, מטעם
 חסרון חסדים, ונבחן משום זה, שעוד לא הוי
 ישובא בביתא. (לעיל דף י"ג אית ז' ע"ש
 בהסולם) אלא עכ"ז היא עקרא דביתא. כי
 לאחיכ ימשכו מכאן הארת החכמה שהוא עקרו
 של הבית. כמ"ש להלן בדיבור הסמוך. ביתא
 דא בני ביתא דעלמא, וכני עלמא: בית הזה
 בונה בית של העולם, שהם זו"ן, ובונה העולם שהם
 זו"ן. פירוש. כי עתה מבאר הכתוב על נקודת
 החירק, שה"ס קומת החסדים שהחכמה מתלבשת
 בהם בכדי שיוכלו להתלבש בתחתונים, שהם
 זו"ן הנקראים עולם, וז"ש ביתא דא דהיינו
 עקרא דביתא דבחינת נקודת השורק, בני
 ביתא דעלמא, מתלבש בחסדים, הנבחן לבנין
 בית בישובא, בשביל העולם, שהם זו"ן, כי
 בכ"מ שנזכר בנין, פירושו באור החסדים,
 הנמשכים מג"ר דבינה שהם בסו"ה כי חפץ חסד
 הוא, ואומר שעקרא דביתא שה"ס חכמה,
 מתלבש בחסדים דנקודת החירק שנה בונה
 בית לזו"ן לישובא, דהיינו שמלבשת החכמה
 בחסדים, ואח"כ היא משפעת אותם לזו"ן,
 כשהם מלובשים זכ"ז, ובני עלמא, ואז נכנים
 הזו"ן הנקראים עולם, לישובא דביתא, והמוחין
 נשלמים בכל צרכם, ודא הוא בראשית ברא
 אלקים בית ראשית, ראשית, חכמה, כד
 כניש כלא לגויה ואתעביד ימא רבא
 רשאבא כלא. וזהו בראשית ברא אלקים, אשר
 בראשית הוא נוסריקון בית ראשית, ראשית
 הוא חכמה, דהיינו כשהמלכות אוספת כל
 המוחין

המוחין גדלות, ואם היה ניכר בה שביל הב'
 הנק' מנעולא, לא היתה יכולה לקבל שום
 מוחין, כנ"ל, ולפיכך נאמר על יציאה זו דרך
 שביל דמפתחא, והמלך ישמח באלקים.
 ש) והמלך ישמח באלקים, עלמא תתאה
 חדי בעלמא עראה סתימא,
 ההוא, דשדר חיים ככלא, חיי מלכא אקרונ:
 והמלך ישמח באלקים, היינו שעולם התחתון ישמח
 בעולם העליון הסתום, אותו העולם הנוהן חיים לכל,
 הנקרא חיי המלך, פירוש, עתה מבאר הכתוב, על
 נקודת השורק, ונתכאר לעיל (בהקדמת הזהר
 דף י"ז ד"ה קימא) שבעת שהבינה חוזרת
 לראש א"א, שאז נבחנת לנקודת השורק, ואז
 נעשית בו לבחינת דכמה, הנה נקראת אז בשם
 אלקים, עמיה וכתיים בשמא, עש"ה, ואור
 החכמה מכונה בשם אור החיה, שזוהיה והחכמה
 חחיה בעליה, כנודע, וז"ש והמלך ישמח
 באלקים וכי' בעלמא עלאה סתימא, דהיינו בעת
 שהבינה נקראת עולם עמוק וסתום, שהוא בעת
 עלייתה לראש א"א ונעשית לחכמה בסוד נקודת
 השורק, שאז הבינה שולחת חיים, דהיינו מוחין
 דחכמה, לכל המדרגות, ומוחין אלו נקראים חיי
 המלך, ואין הפירוש שהיא משפעת עתה החיים
 לכל, כי עתה היא מחוסרת חסדים, והתחתונים
 אינם יכולים לקבל ממנה כלום בלי לגוש החסדים,
 כי ע"כ היא נקראת עתה עלמא סתימא, אלא
 הפירוש הוא, שלאח"כ היא מלבשת אור החכמה
 הזה באור דחסדים, בסוד נקודת החירק, ואז
 היא משפעת מכאן החכמה, הנקראת חיים, לכל
 המדרגות, דא עקרא דביתא, המוחין הללו
 דנקודת שורק הם עיקר הבית, כי אין המלכות
 נקראת בית אלא על שם מוחין דחכמה בסו"ה
 (דפו"י דף כ"ט ע"א, כ"ט ע"ב)

שא) " ימא א) ה דקאפו, מימוי שאיב, כל מימין דעלמא, וכניש לון לגויה, ומיין אזלין ושאטין, ואשתאבן ביה. ודא נפיק מגו עלאה, וסימניה דרזא דא, ב) מבטן מי יצא הקרח ב) דמימוי ג) גלדין ביה, לשאבא אחרנין ו).

שב) האי קרח, ימא דקפא, לא נגדין מימוי, אלא בשעתא דתוקפא

מסורת הזהר

דרך אמת

א) ימא דקאפו: ח"א נב. ח"ב ל. ח"ג קעב: ב) מבטן מי יצא הקרח (איוב ל"ח) ח"א ל. פ"ה: דלו. ת"ז חק' ל' עד. חק' ל"ט עט. חק' נ"ג ס"ז: ג) גלדין-קרח: ע' לעיל דף כ"ח ציון ב' וציון ד' דף מ"ז ציון א' ודף מ"ט ציון א' וש"ג. ודף ס"טאות ס"ד

ה) ים שנקרא בו המים. ג) לך לך פ"ה סוף ע"ג
הקון יית דף ל"ג ח"א. ג) כ רבין. ד) ו"ה קפ"ה
ז' והקונים הקון ל' דף פ"ו ע"ה.

חלופי גרסאות א) גיא דאקפו. ב) גיא ומימין.

<p>מאמר</p> <p>המטחין לתוכה ונעשית ים הגדול, לשאוב כל המוחין. דהיינו בסוד נקודת השורק, אז נקראת המלכות בשם ראשית. וכאשר ראשית שהיא חכמה מתלבשת בחסדים נקראת בית ראשית, כי עתה היא בית לישובא. וזהו בראשית שבהכתוב, בראשית ברא אלקים.</p> <p>שא) ימא דקאפו, מימוי שאיב כל מימין דעלמא, וכניש לון לגויה, ומיין אזלין ושאטין ואשתאבן ביה: ים החרוש שהיא מלכות שואבים מימיו לכל מימי העולם, ואוסף אותם לתוכו, והמים הולכים ומשוטטים בו לכאן ולכאן, ונשאבים בו. ודא נפיק מגו עלאה, וזה יוצא ונעשה בהמלכות מתוך העליונה, דהיינו מהבינה וסימניה דרזא דא, מבטן מי יצא הקרח והסימן לסוד הזה, הוא הכתוב, מבטן מי, דהיינו מהבינה הנק' מי, יצא הקרח, בהמלכות, ונעשית לים החרוש, דמימוי גלדין ביה לשאבא אחרנין, שסימיו נקרשים בו בכדי שישאב מים אחרים. כלומר, שמטבע מים קרושים, אשר נעשה בהם נקבים חלולים מרחבים, וע"כ, אם שופכים עליהם מים, הקרח בולע ומקבל אותם ונמצאו שע"י הקרישה, נעשו המים לבית קבול, לקבל מים אחרים.</p> <p>פירוש, כי עתה מבאר בהסברה רחבה, ענין החיוב להתלבשות החכמה בחסדים, ואומר ימא דקאפו וכו' כי בעת שהמלכות מקבלת החכמה בסוד נקודת השורק ונקראת ים כנ"ל, היא נעשית אז ים החרוש, כלומר, שהאורות נקרשים ונסתמים בתוכם ואינם מושפעים ממנה ולחוצ, ונעשה בה תקון זה, כל עוד שהחכמה היא בלי חסדים, שהיא מזקת לתחתונים כנ"ל, וע"כ האורות קרושים בתוכה ואינם מושפעים לתחתונים.</p> <p>(דס"ז דף כ"ט ע"ב)</p>	<p>הסילב</p> <p>חקינא דעלמא חתאה-מעלאה</p> <p>ווי"ש ימא דקאפו מימוי שאיב כל מימין דעלמא, וכניש לון לגויה המלכות היא ים החרוש, בו בעת שאורותיה שואבים כל אורות העולם העליון, שהיא כינה, ואוספים אותם לתוכה, דהיינו בעת שהבינה חוזרת לראש דא"א ונעשית חכמה, ומיין אזלין ושאטין ואשתאבן ביה, ומתוך שאינם מושפעים ממנה ולחוצ נמצאים המים הולכים ומשוטטים בה לכאן ולכאן, ועי"ז הם נשתאבים בה, פירוש, כי להלן אומר, שע"י דתוקף דרוח דרומית, שהים החסדים הנמשכים בכח נקודת החריק, נימס הקרח שבה, וחוזרת להיות נוזלים ומשפעת לתחתונים, והנה אז אחר שבאה בשליטת רוח דרומית, כבר אינה יכולה המלכות לקבל עוד חכמה, אלא אותו אור החכמה שקבלה מכבר, בעת שהיתה קפואה, מתלבש עתה באור החסדים, שעקבלת מן הדרום, וע"כ נבחן כמו שאר החכמה הולך לכאן ולכאן, כלומר שתחילה הולך ובא אל המלכות, ואח"כ, ע"י הרוח דרומית חוזר ויוצא מתוכה ובא אל שרשו, אמנם בינתיים, שואבת המלכות את אור החכמה שעברה בתוכה, ווי"ש ומיין אזלין ושאטין שמימי החכמה הולכים ומשוטטים לכאן ולכאן, כי תחילה באים אליה ונקפאים בה, ואח"כ יוצאים בחזרה ממנה בכח רוח דרומית, וכינתיים ואשתאבן ביה, כי נשאב בה אור החכמה, כלומר, שקלטתו בתוכה ונשאר בה תמיד, מאותו העת שהיתה קפואה עמו, ואומר ודא נפיק מגו עלאה, שענין הקרישה והקרח נמשך אל המלכות מן העליונה דהיינו מהבינה שזוטה מבטן מי, שהיא בינה הנקראת מי יצא הקרח שב) האי קרח ימא דקפא, לא נגדין מימוי, אלא בשעתא דתוקפא דדרום</p>
---	---

דרום, מטי ^א לגביה, ומקריב ליה בהדיה, כדין מיא דהוּו * גלדין בסטרא דצפון, ^ב משתרון ונגדין, דהא ^ג מסטרא דצפון, ^ד גלדי מיא, ^ה ומסטרא דדרום, ^ו משתרון ונגדין. לאשקאה כל אינון ^ז חיות ברא, כד"א ^ח ישקו כל חיתו שדי וגו', ^ט ואלין אקרון ^י הרי בתר, ^{יא} טורין דפרודא, דכלהו משתקין, כד סטרא דדרום שארי לקרבא בהדיה, וכדין מיא נגדין, ובחילא דא ^{יב} עלאה דנגיד, כלא ^{יג} הוּו ^{יד} ברבו בחדו.

(שג) כד מחשבה ^א סליק ^ב ברעו, מטמירא דכל טמירין מטו ^ג מגויה חד ^ד נהר, ^ה וכד ^ו מתקרבין דא בדא, בחד שביל דלא ידיע לעילא ותתא,

דרך אמר

מסורת הזהר

א) גלדין בסטרא דצפון: ח"א קסא: ח"ב ל. ב) מסטרא דדרום משתרון ח"א קסא: ח"ב ל. ח"ג קעב. ג) ישקו כל חיתו שרי: (תהלים קד) ח"א לה קעב. קסא: קעב: רח: ח"ב כו. ל. רכ. ח"ג קסא. ד) הרי בתר טורין דפרודא: ח"א קנה.

א) נחמיס המיס מקרבתון ונמטיס והולכיס לחיוס הכלו נכס. ב) כד"א: י"ד כי וק"ב ה"י וקס"א ב' ויקרא י"ד א. ג) מוס סגדה.

חלופי גרסאות א נ"א לגויה. ב נ"א משתרון. ג נ"א סטרא. ד נ"א גלדי. ה נ"א מיא משתרון. ו נ"א ואינון. ז נ"א טורין. ח נ"א דעלאה נגיד. ט נ"א כלא הוא בחידו י נ"א ל"ג ברבו. יא נ"א סלקא. יב נ"א ברעו דחרוה. יג נ"א מטי ואתנגיד. יד נ"א ל"ג נהר. ונ"א נהור ונ"א נהרא. סו נ"א מוסיקה כתרא טמירא. ונ"א נהר גוונא טמירא. סז נ"א ל"ג וכד ונ"א כד ונ"א דמתקרבין.

מאמר

הסולם

תקוני דעלמא תתא—מעלאה

טורין דפרודא, ואלו שבבי"ע נקראים הרי בתר, שפירושו הרי פירוד, כי על בי"ע נאמר ומסם יסרד וגו', דכדהו משתקין כד סטרא דדרום שארי לקרבא בהדיה וכדין מיא נגדין, ובחילא דא עלאה דנגיד, כלא הוּו ברבו בחדו, אשר כולם ישוקו בשעה שבחינת הדרום מתחיל להתחבר עמו, ואז המיס נמשכים ובכח צליון זה הנמשך מדרום, דהיינו תוקפו דדרום כנ"ל, יהיו כולם בתפארת ובשמחה, כמבואר.

(שג) כד מחשבה סליק ברעו מטמירא דכל טמירין מטי ואתנגיד מגויה חד נהר,

כשהמחשבה עולה ובא בהרצון מהנסתר שכל הנסחרות דהיינו א"א, נמשך מתוך המחשבה נהר אחר. פירוש הבינה נקראת מחשבה, המלכות נקראת רצון. נהר הנמשך ויוצא מהמחשבה הם ג' אותיות אל"ה שיצאו לחוץ מהמחשבה הנקראת אל"ה"ם ואומר כשהבינה דא"א הנקראת מחשבה, קיבלה בתוכה את המלכות דא"א הנקראת רצון ונכללה בה, נמשך ונפרד מהבינה נהר אחד, דהיינו ג' אותיות אל"ה דאלקים נפרדו מהבינה ונמשכו וירדו למקום ז'ו"ג, ולא נשאר בהבינה כי אם ב' אותיות מ"י מהשם אלקים שבה. (כמ"ש לעיל בהקדמת הזהר דף י"ד אות י"ג ע"ש בהסולם) וכד מתקרבין דא בדא בחד שביל דלא ידיע עילא ותתא והכא הוא

דרום מטי לגביה ומקריב ליה בהדיה: קרח זה של ים הקרוש, לא יולד מימיו, אלא בשעה שתקפו של הדרום, דהיינו הקיץ, מגיע אצלו, ולוקח אחרו עמו. כדין מיא דהוּו גלדין בסטרא דצפון משתרון ונגדין, אזי המיס שהיו קרושים מבחינת הצפון דהיינו השמאל, נמסים ונמשכים מכח הדרום, ומושפעים אל התחתונים, תוקפו של הדרום פירושו נקודת החירק, דהיינו קומת החסדים היוצאת על מסך דבחי"א ומתוך שהוא מכריע את החסדים דקו"סין, שהיא דרום, ומשליט אותו על השמאל שהוא צפון, ע"כ נבחן לתקפו של הדרום, ואז תוקפו דדרום מטי לגביה מגיע להקרח הנמשך מצפון, דהיינו מקו שמאל (כנ"ל כריבור הסמך) ומקריב ליה בהדיה, ולוקח אחרו עמו, כלומר שכולל אותו בחוכו וכיוון שקו שמאל נכלל בימין חכף נמס הקרח, והאירות נמשכים להתחתונים, וז"ש דהא מסטרא דצפון גלדי מיא, ומסטרא דדרום משתרון ונגדין, כי מבחינת הצפון דהיינו מקו שמאל, נקרשים המיס, ומבחינת הדרום, דהיינו מקו ימין, נמסים ונגרים להתחתונים. (כמ"ש היטב לעיל כריבור הסמך ע"ש) לאשקאה כל אינון חיות ברא, כד"א וכו' להשקות כל חיות השדה, כלומר את המדרגות שהם לבר מאצילות, כבי"ע, ואלין אקרון הרי בתר, (דט"י דף כ"ט ע"ב)

א והכא הוא י ראשיתא דכלא. ובי מלך סתם, מהאי ראשיתא י אשתכלל
 ד ודמי דא לדא.
 ז (שד) י ברא אלקים את השמים, י ואפיק יקול מגויה, ודא אקרי
 ח קול השופר, והיינו ברא אלקים את השמים, י דאיהו קול השופר, י ושמים
 ט שליטין בחיי המלך עלאה, על ארעא, פ וסימניך י בן ישי חי על האדמה,
 י דחיים תליין בבן י ישי, י ובהו שליט י בכלא, וארעא מיניה אתונת, ההיד
 ואת הארץ, ואיו דאתוסף, לשלטאה במזוני על ארעא.

מסורה הזור

א) אפיק קיל מנייה. ח"א יב: טו: (ב) קול: לעיל דף טו ציון ב' וש"נ. (ג) קול השופר ח"א יב:
 ד) בן ישי חי (שמאל א' כ') ח"ג רעה:

חלופי גרסאות א) נ"א דהא ראשיתא. ב) נ"א שרותא, ג) נ"א אפהכללו. ד) נ"א ליב ודמי דא לדא. ה) נ"א
 מוסיף ובהאי חילא ברא. ו) נ"א ובחילא רא ברא. ז) נ"א מוסיף סתמא נקודה סתמא דנגדין מ"מו
 ונפקין ברא ואפיק. ח) נ"א סתמא נהורא דנגיד ונפיק ברא ואפיק. ט) נ"א נהרא דנפיק בהאי עלמא עלאה ברא. י) נ"א
 נהרא דנפיק בהאי עלאה, ו) נ"א בחר דנפקין ברא, ו) נ"א נהורא דנגיד ואפיק ברא. ז) נ"א סתמא נקודה ואפיק. ו) נ"א
 נהורא דנגיד ואפיק ברא ואפיק. ז) נ"א ואיהו קול השופר ו) נ"א ואיהו השופר, ו) נ"א חספוס השופר. ו) נ"א ואת דאיהו
 קול השופר, ח) נ"א והשמים. ט) נ"א וסימניך דרוא דא. ו) נ"א וסימן בן ישי. י) נ"א דחייך. יא) נ"א ישי ומוסיף וכוונו נגדין
 ליה, ו) נ"א ובריו נגדין ליה יב) נ"א ובהוא, יג) נ"א בארעא בכלא.

<p>מאמר</p> <p>ראשיתא דכלא. וכשמתקרבים זה בזה, שהנהר שה"ס אל"ה חוזר ומתקרב אל אותיות מ"י שבמחשבה וחזר ונשלם בשם אלקים ע"י שביל אחד שאינו ידוע למעלה ולמטה. נעשה כאן ראשית אל הכל. פירוש. בשעת גדלות. שהארץ ע"ב ס"ג דא"ק חוזר ומוריד את המלכות מהמחשבה אל מקומה. הרי אז, חוזרים אותיות אלה אל המחשבה, ונשלם בה השם אלקים כמקדם לכן. (כמ"ש לעיל באיך בהקדמת הזהר דף ט"ז ד"ה ואגליף עשה) ובי מלך סתם, מהאי ראשיתא אשהכלל ודמי דא לדא. ובראשית שהיא נוטרקין ב' ראשית. פירושו אשר ב' שרומז על מלך ס"ס. שהיא המלכות. נתיסדה ונשחכללה מן ראשית שהיא הבינה הנקראת מחשבה, והמלכות והבינה דומות זו לזו. וע"כ באים יחד בהמלה בראשית אשר ב' היא המלכות. ראשית היא הבינה. (שד) ברא אלקים את השמים. ואפיק קול מנייה, ודא אקרי קיל השופר. והיינו ברא וגו' דאיהו קול השופר: ברא אלקים את השמים פירושו, שהוציא מתוכו קול. כלומר, אלקים שהיא בינה, האציל והוציא את השמים, שהוא ז"א הנק' קול. והוא נקרא קול השופר, והיינו ברא אלקים את השמים, שהוא ז"א הנקרא קול השופר, וביאור הדברים תמצא לעיל בהקדמת הזהר דף קס"ד ד"ה למשמע, ואין להכפיל דברים) (דס"י דף כ"ט ע"ב)</p>	<p>הסולם</p> <p>תקונא דעלמא תתאה—מעלא</p> <p>ושמים שליטין, בחיי המלך עלאה. על ארעא. והשמים. שהוא ז"א שולטים על הארץ בכח המוחין הנ"ל, הנקראים חיי המלך העליון: פירוש אור החכמה נקרא חיים. מלך העליון. היינו הכינה שהאצילה את השמים. וע"כ נקראים מוחין אלו בשם חיי המלך העליון. וסימניך בן ישי חי על האדמה. דחיים תליין בבן ישי ובהו שליט בכלא, וסימניך בהכתוב, בן ישי חי על האדמה, כי הארת החכמה הנקראת חיים, הם תלויים בבן ישי, דהיינו במלכותא דדוד, ועל ידם משל על הכל. וארעא מניה אתונת ההיד ואת הארץ. והארץ, שהיא המלכות מקבלת מן השמים, וז"ש ואת הארץ. פירוש, כי יש ב' בחינות מלכות אל הז"א, א' היא מלכותא דדוד, דהיינו המלכות שמחזה ולמעלה דז"א, והב' היא המלכות שמחזה ולמטה, הנקראת רחל, וכן נקראת ארץ. ואומר, שאלו המוחין דחכמה. הנקראים חיי המלך העליון. הרי הז"א שנקרא שמים משפיע אותם אל הארץ, שהיא הנוקבא שמחזה ולמטה, אמנם הם תלויים במלכותא דדוד, דהיינו בהמלכות שמחזה ולמעלה. כי הזווג דז"א לקבל המוחין הוא עם מלכותא דדוד, ואחר שנתקבלו במלכותא דדוד משפיע אותם אל הארץ. שהיא הנוקבא תחתונה, וז"ש דחיים תליין בבן ישי דהיינו במלכותא דדוד. כי בה נעשה הזווג לקבל מוחין הללו מהבינה, ואח"כ משפיע</p>
--	---

שה) את לעילא, והוא ה' חילא נ' דכללא דעשרין ותרין אתון, דאפיק
 א"ת א' ת' אלקים ד' דא, ויהיב לשמים, כד"א * בעטרה שעטרה לו אמו ביום
 חתונתו, והיינו את השמים, לאכללא דא בדא, ולחברא לון דא בדא,
 לאתקיימא כחדא, באנון חיי מלכא, מלך סתם לאתונא ס' מן ו' שמים.
 'את הארץ' תבורא ח' דדכר ונוקבא, דאתגליפו באתון רשימין, וחיי מלכא
 דאתנגידו מן פ' שמיא, דשמים נגדין לון לקיימא ארעא י' וכל אכלוסין דילה.
 שו) ורוא י"ה דאלקים עלאה עבד שמים וארץ י"ה לקיימא. ואפיק לון

מסורת הזוהר

א) בעטרה שעטרה לו: (שה"ש ג) ח"א ער. רטו. ריה. רמו. רמח: רנו: רס: ח"ב כב. נחי. סר. ק.
 ח"ג ד: לד: סא: סו: עז: צה. צח. קב: קלר. קמח: ת"ו חק' כא נו. חק' ו' בהשמטות קמו.

חלופי גרסאות ה' גיא חילא תתא. נ' גיא חילא דכליל עשרין ותרין. ג' גיא ל"ג אית א'. ת. ד' עהיל כתב דא
 ויהיב אדל"ג. וגי' דאפיק אלקים לשמים דא יהיב לשמים כד"א. ס' גיא מיניה וגי' מיניה ו' גיא
 שמים וארץ. וגי' שמים דיהיב לון לשמים, ז' גיא בחבורא. ח' גיא דכר ונוקבא. ט' גיא מן שמים. וגי' דאתנגידו מעלמא
 עלאה לשמים לקיימא ארעא. י' גיא וכל אינון אוכלוסין דילה. י"ה גיא דאלקים דעמא עלאה, וגי' אלקים דעמא עלאה.
 וגי' אלקים עלאה וליג ורוא (אה"ל). י"ה גיא מוסף ועיד ב' הרין עלמין נגהו דא אפיק שני עלמין:

מאמר	הכולם	תקונא דעלמא תתא-מעלאה
------	-------	-----------------------

שמים, והיינו שכתוב, את השמים, שהם דכר
 ונוקבא, להכליל אותם זה בזה, ולחברם זכ"ו.
 שיתקיימו יחד במוחין הללו הנקראים חיי
 המלך, והמלך סתם שהיא הנוקבא, יהיה ניוזן מן
 הז"א הנקרא שמים.

ואת הארץ חבורא דדבר ונוקבא.
 דאתגליפו באתון רשימין: הכתוב ואת
 הארץ, יורה על חיבור של דכר ונוקבא, שנחסקו
 באותיות רשומות, פירוש כי הנוקבא שמו זה
 ולמעלה המרומות בהכתוב את השמים, הוא
 חילא דכללא דעשרין ותרין אתון, דהיינו
 רק בחינת כח דכללות כ"ב אותיות, ואינם
 עוד בחינת אותיות בפועל, להיותן מלמעלה
 מחזה, אבל הנוקבא המרומות בהכתוב, ואת
 הארץ, היא בחינת כ"ב אותיות רשומות בפועל
 ממש, להיותן מחזה ולמטה, וז"ש דאתגליפו
 באתון רשימין, דהיינו בפועל ממש, וחיי
 מלכא דאתנגידו מן שמיא, דשמים נגדין
 לון לקיימא ארעא וכל אוכלוסין דילה,
 וחיי המלך, שהם המוחין דהארץ חכמה,
 הנמשכים מן השמים שהוא ז"א, הרי השמים
 ממשכים אותם רק כדי לקיים הארץ וכל
 ההמונים שלה, כלומר שצ"ח ממשין מוחין
 הללו בשביל עצמם, להיותו מתוקן במוחין
 דחסדים מאוירא דכ"ב של אר"א עלאין, אלא
 שממשין אותם רק בשביל הנוקבא שמחזה
 ולמטה, וכל הנשמות הנמשכים ממנה.

משפיע אותם להארץ, וזהו שמכ"א הכתוב בן
 ישי חי על האדמה, לתורות שהחיים המקובלים
 להארמה, שהיא נוקבא תתא דז"א באים מבן
 ישי, שהיא הנוקבא שמחזה ולמעלה, כמבואר,
 וטעם הדברים נתבאר לעיל דף קי"ב ד"ה ויומא
 דביעאה ור"ה אלן נהורין ע"ש, ו' דאתוסף
 לשלטאה כמזוני על ארעא, הו' שנוסף על
 המלה את, שנאמר ואת הארץ, הוא כדי לשלוט
 ולהשפיע מזינות על הארץ, דהיינו אל הנוקבא
 תתא, פירוש: כי ו' זו של ואת הארץ ה"ס
 דכר שבנוקבא, והשפעת המזינות היא מקבלת
 מדכר הזה, וכל זה יתבאר לפנינו.

שה) את לעילא, והוא חילא דכללא דעשרין
 ותרין אתון, דאפיק א"ת א' ת' אלקים דא,
 ויהיב לשמים, נאמר א"ת למעלה,
 דהיינו את השמים, והיא כח הכללות של כ"ב
 אותיות המרומות באת, דהיינו מן א' עד ת' שהוציא
 אלפים זה, שהיא בינה, ונתן לשמים, שהוא ז"א,
 פירוש, א"ת רמוז על נוקבא, כי א"ת ה"ס
 כללות כ"ב אותיות מא' עד ת', ואותיות הן
 כלים התלויים רק בהנוקבא: כי זכר ה"ס האור
 והנוקבא ה"ס כלים, ואומר אשר את השמים
 היינו הנוקבא שגופו דז"א, שמחזה שלו
 ולמגלה, שהבינה האצילה אותה ביחד עם הז"א,
 וז"ש כד"א בעטרה שעטרה לו אמו וגו' כי
 הנוקבא הו' ה"ס עטרה שעטרה לו אמו, שהיא
 הכינה, והיינו את השמים לאכללא דא בדא
 ולחברא לון דא בדא, לאתקיימא כחדא
 באינון חיי מלכא, מלך סתם, לאתונא מן
 (רפוי' דף כ"ט ע"ב)

שו) ורוא דאלקים עלאה עבד שמים וארץ
 לקיימא, ואפיק לון כחד כחילא
 דלעילא

כחדא, בחילא דלעילא ה' ראשיתא דכלא. כגוונא דא, רזא עלאה נחית לתתא
והאי בתראה עביד שמים וארץ לתתא.

שז) ורזא דכלא ד' ב', תרין פ' עלמין נינהו, ו' ובראו עלמין, דא עלמא
עלאה. ודא עלמא תתאה, דא כגוונא דדא, דא' ו' ברא שמים וארץ, ודא' ב' ברא
שמים וארץ, ועל דא פ' ב', תרין עלמין נינהו, דא אפיק תרין עלמין, ו' ודא
אפיק תרין עלמין וכלא בחילא דראשית עלאה.

שח) י' נחית עלאה בתתאה, ואתמלייא בארע דחד דרגא י' דשרי עלה,
כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר י' וגניז לעילא, בר י' דחד, שביל דקיק

חלופי גרסאות ה' נ"א ראשית. ו' נ"א כרזא. ד' נ"א מוסף. דא ע"י רזא עלאה ד' ע' נחית
לתתא ורזא דכלא, (אה"ל) ס' נ"א אחוק. ונ"א ב' תרין אחוק תרין נינהו (אה"ל) ו' נ"א וברו עלמין.
ונ"א ובראו בו עלמין. ו' נ"א ליג ברא. ה' נ"א ליג ברא ס' נ"א ועל דא ברא ב' (שליח) ו' נ"א ליג ורא אפיק ב'
עלמין י' נ"א נחת. ונ"א מחת, י' נ"א דשארין. ע' נ"א דגניז ונ"א גניז. י' נ"א דח,

תקונא דעלמא תתאה—מעלאה

הסולם

מאמר

וזה הוציא ב' עולמות, דהיינו זו"ן הקטנים.
וכלא בחילא דראשיתא, עלאה, וכולם יצאו
בכח ראשית העליון. שהיא בינה שחורה לראש
א"א הנק' ראשית העליון.

שח) נחית עלאה בתתאה, ואתמלייא בארע
דחד דרגא דשרי ענה כגוונא

דהאי שביל סתים וטמיר וגניז לעילא: ענה

מבאר ההסרש מהזווג דעלמא עלאה דבינה אל
הזווג דעלמא תתאה דבינה. ואומר עלמא עלאה
יורד לעלמא תתאה, דהיינו להאציל את עלמא
תתאה דזו"ן שהוא זו"ן הקטנים, והוא מתמלא ע"י
זווג מאר העליון. בארע של מדרגה אחת השורה
עליה, עקב השביל הסתים והנכתר והגנוז של מעלה
סירוש, כי ב' מלכויות הם הנק' מנעולא ומפתחא
אשר באו"א עלאין משמשת המלכות בסוד
מנעולא, כלומר שהיא נועלת שם את הזווג
דהארע חכמה, בסוד שהי' לא נסיק מאור
דאו"א, וע"כ נשארים או"א באוירא דכ"א בכוד
חסדים פכוסים, ולפיכך מכוונה המנעולא הזאת
שהיא שביל סתים טמיר וגניז, ובישסו"ת
משמשת המפתחא, שהיא פותחת בהם המוהין
דהארע החכמה, והי' יוצאת מאויר שלהם ונעשו
אור (כמיש כל זה בהקדמת הוהר דף מ"ז
בהמאמר מנעולא ונפתחא ואין להכפיל דברים)
ולפיכך נקראת המלכות דישסו"ת בשם ארע
או דרך, כי כל המוחין דהארע חכמה מתגלים
בה. וז"ש ואתמלייא בארע דחד דרגא, היינו
מדרגת המפתחא השורה על עלמא תתאה שהוא
ישסו"ת דשרי עלה בישסו"ת כגוונא
דהק"א שביל וכו' לעילא, באו"א, כמו שהוהר
בעצמו הולך ומבאר לפנינו. בר דחד שביל דקיק
וחד

דלעילא ראשיתא דכלא: וסוד אלקים העליון
דהיינו בינה, עשה שמים וארץ במוחין דקיום,
שהם חיי המלך, והוציא אותם כאחד ככת שלמעלה
דהיינו ג"ר דבינה שהם או"א עלאין, ה'ק'
ראשית כל, כלומר, הג"ר דבינה שהם או"א
עילאין האצילו שמים ארץ עליונים שהם
זו"ן הגדולים דהיינו בחינת מחזה ולמעלה
דזו"ן. כגוונא דא רזא עלאה נחית לתתא,
והאי בתראה עביד שמים וארץ לתתא עקין
זה, ירד סוד העליון, דהיינו בינה, לכסה,
לכחינת ז"ת שלה, הנק' ישסו"ת, וזה האחרון.
דהיינו ישסו"ת, עשה שמים וארץ התחתונים,
שהם זו"ן הקטנים, דהיינו בחינת מחזה ולמטה
של הזו"ן.

שז) ורזא דכלא ב' תרין עלמין נינהו, ובראו
עלמין, דא עלמא עלאה, ודא

עלמא תתאה: וסוד כל זה, הוא ב' דבראשית:
הרומזת על הבינה, ונקראת ב', כי ב' עולמות
הם בהבינה, דהיינו או"א עלאין המכונים עלמא
עלאה, וישסו"ת המכונים עלמא תתאה, והם ברא
עולמות, זה, דהיינו עלמא עלאה דבינה, ברא
עלמא עלאה דזו"ן, וזה, דהיינו עלאה תתאה
דבינה, ברא עלמא תתאה, דא כגוונא דדא, דא
ברא שמים וארץ ודא ברא שמים וארץ,
וע"ד ב' תרין עלמין נינהו, דא אפיק תרין
עלמין ודא אפיק תרין עלמין, זה, דהיינו
או"א, כמו זה, דהיינו ישסו"ת, זה, או"א, ברא
שמים וארץ, דהיינו זו"ן הגדולים, וזה, ישסו"ת
ברא שמים וארץ, דהיינו זו"ן הקטנים, וע"כ ב'
רומזת שב' עולמות הם כהבינה, דהיינו או"א
וישסו"ת, וזה הוציא ב' עולמות, דהיינו זו"ן הגדולים,
(דפו"י דף כ"ט ע"ב)

וחד ל ארת, ההוא דלתתא י ארח כד"א י וארח צדיקים כאור נוגה. וההוא י דלעילא שביל ד דקיק י כדכתיב י נתיב לא ידעו עיט. ורוא דכלא, י הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, וכתיב י בים דרכך ושבילך במים י רבים. עלמא עלאה כד אתמליא י ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא, אפיקת תרין בנין כחד, דכר ונוקבא, י ואינון שמים ב) וארץ, כגוונא עלאה. שט) י ממימו דשמיא י אתון ארעא, ומימוי י אשתדן בגווה, אלא

דרך אמת

ב) והוא עולם הנכרדים ויאל קס"ל ע"כ.

מסורת הזהר

א) וארח צדיקים כאור ננה: (משלי ד') ח"א נט. סב: פד. קמכ קעט. ח"ב נ. קיד. ריד: ח"ג ת"ז הק' מ"ז פד: ז"ח רות ע"ז טא שמו. כד שכ ח"ב סח: חק' ל' ע"ג: ז"ח יתרו ל"ג טא שמו. ג) ה"זו בים דרך: (יש עיה מ"ג) ח"א מח: כצו: רלו. רמג: ח"ב לא. קלו. רטו. ח"ג קסח: קעא: ת"ז חק' ע' ככג: ז"ח שה"ש ס"א טג שכב: ד) בים דרכך ושבילך: (ההלים ע"ז) ח"א לא.

חלופי גרסאות ל גי' ארת כ גי' ארת. ג גי' דעילא. ד גי' ל"ג דקיק. ס גי' כד"א. ו גי' רבים וגו'. ז גי' ואתעבר. ח גי' והיינו ט גי' ממאי ו גי' ממאי דשמים אפיק ארעא ואתון ארעא ומימורי אשתאבן בגווה, (אה"ל) וגי' אפיק ארעא ואתון, יל גי' אשתארן.

מאמר

הכולם

חקונג דע"א תחאה—מעלאה

עלמא עלאה כד אתמליא ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא: עולם העליון דבינה, דהיינו אר"א שהם במלכות דמנעולא, הנקראת שכייל או נתיב, כשנתמלא בסוד הזיוג דאור העליון על המלכות שלהם, ונתעברו מ-אור כמו נוקבא המתעברת מן דכורא, אפיקת תרין בנין כחד, דכר ונוקבא, ואינון שמים וארץ כגוונא עלאה, הוציאו וילדו שני בנין כאחד, זכר ונקבה שהם זו"ן, והם שמים וארץ כעין עולם העליון דבינה, דהיינו אר"א, כי גם הם נתקנו במלכות דמנעולא כמוהם, וע"כ נמצאים גם הם בחסדים מכיסים, ונתכאר ההפרש משמים וארץ עליונים שיצאו מעלמא עלאה דבינה, לשמים וארץ חתוננים שיצאו מעלמא תתאה דבינה, שהעליונים הם רק בחסדים מכוזים כי נתקנו בהמלכות דמנעולא, דלא אתיידע, והחתוננים הם בחסדים המגולים בהארץ חכמה, כי נתקנו בהמלכות דמסתחא דאתיידע, שה"ס ארת, ועליה אומר הכתוב וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום.

וחד ארת, ההוא דלתתא ארח כד"א וארח צדיקים כאור נוגה: רק שאתר מהם הוא שכייל דק, היינו באר"א, ואחד מהם ארת, דהיינו בי אסו"ת, אותה שלמטה היא ארת, כמ"ש וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום, וההוא דלעילא שביל דקיק, כדכתיב נתיב לא ידעו עיט, אותה של מעלה, שהיא אר"א, הוא שכייל דק, כמ"ש נתיב לא ידעו עיט, כלומר, שאין שם זיוג, המכונה ידיעה וע"כ אומר עליה הכתוב נתיב לא ידעו עיט, כי הוא לא אתיידע (עי' היטב בהמאמר מנעולא ומסתחא).

ורוא דכלא, הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה: וסוד כל זה, הנותן בים דרך, היינו ישו"ת שנתקנו במלכות דמסתחא המכונה דרך, ובמים עזים נתיבה, היינו אר"א ששם נתקנה מלכות דמנעולא הנק' שכייל או נתיב, כי בחינת דכר של המנעולא נקרא שכייל, ובחינת נוקבא נקראת נתיב, וכתיב בים דרכך, היינו ישו"ת שתיקונים במלכות דדרך, ושכיילך במים רבים, היינו אר"א שתיקונים במלכות דשכייל דק, ונתכאר בכל זה, אשר בעת שעלמא עלאה דבינה נכלל בעימא תתאה והאצילה את עלכא תתאה דזו"ן הנק' זו"ן הקטנים, הנה נאצלו בסוד המסתחא, המכונה דרך או ארת, וע"כ מקבלים גם הם הארת חכמה כמו עלמא תתאה דבינה. (דפ"י דף כ"ט ע"כ)

שט) ממימוי דשמיא אתון ארעא, ומימוי אשתדן בגווה: ממימי

השמים נוונת הארץ ומימיהם נזרקים בה, כלומר הן המזנות לקיומה של הארץ שדיא הניקבא, והן מים זכרים להולדת הנשמות, הנזרקים בסוד זרע היורה כחץ מוליד, היא מקבלת

א דעלאי דכר, י ותתאי נוקבא, ותתאי מן דכורא י אתזנן, ומיין תתאין קראן,
 דעלאין, כנוקבא דפתיחא לדכורא, (ב) ד ושרת מיא, י לקבל מיא דדכורא
 למעבד זרעא, ונוקבא מן דכורא אתזנת, הדא הוא דכתיב, ואת הארץ,
 בתוספת י ויו כמה דאתמר.

ש(י) כתיב * שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו', י אתוון י אתחקקו
 (* י בעובדא דכלא, י בעובדא דעלאה, ובעובדא דתתאה. לבתר, אתרשימו

דרך אמת

(א) תוּסַף מִיּוֹם כִּינֵה מִיּוֹם שֶׁל הַזְכָּר כִּינֵעֵן תְּהוּם אֶל
 תְּהוּם קוֹרָא וְגו' וְלֹא קְסִיב,

מסורת הזתר

(א) מי ברא אלה (שפייה מ') ח"א ג' ל רכו.
 ח"ב קה. קכו. רכו. רלא: דלכ. ח"ג רלג. רנב: ת"ז
 תק' כ"א מב: תק' מט פה: חל' ג' פה. תק' ס"ג צד:
 ו"ח יתרו ליד טו שיב. תק"ח צ"ג טו שו שטו.

תלושי גרסאות א ב"א דעלאין כ ב"א ותתאין, ג ב"א אתזנן, ד ב"א ושרי כ ב"א 'לקבא' ו ב"א ואין, ז ב"א חלת
 אתוון, ח ב"א ואתחקקו ומוסיף בעובדא דלעלאה, ט ב"א בעובדא דעלאה ובעובדא דתתאה

מאמר

הסולם

חקינא דעלמא תתאה-מעלאה

בינה הו במעשה ההחננה שהיא מלכות, ואח"כ
 נתרשמו היצירות ונגמרו. פירושו שסימך עצמו על
 המיבא לעיל (כהקדמת הזהר דף י"ג בהמאמר
 מי ברא אלה דאליהו) בביאור הכתוב הזה,
 שהבינה נקראת אלקים, שה' אותיותיו הם
 כח"ב ת"מ, וכשעלתה המלכות למקום בינה
 דבינה, דהיינו חמת החרמה שבה יצאו בינה
 ות"מ שבה לחוץ ממנה שנפלי לזו"ן, ולא נשאר
 בריבינה כי אם ב' הספירות כתר וחכמה, שהי"ס
 ב' אותיות מ"י דאלקים, וג' הספירות בינה
 ות"מ שלה שנפלו ממנה, הם ג' אותיות
 אליה דאלקים, שז"ס מ"י ברא אלה, כי ברא,
 פירושו היציא לחוץ, מלשון פוק תני לכרא,
 ומ"י, הוציא אתוון אליה להיץ מהכינה,
 כמכוואר, והוצאה זו נבחן להקיכת הא חיות,
 שפירושים כלים, ואח"כ הירידה הכינה את
 המלכות למקומה כבתחילה, והחזירה את אתוון
 אל"ה למדרגתה, ונצטרפו שוב עם האותיות
 מ"י שבה, ונשלם שוב השם הקדוש אלקים.
 והחזרת אתוון אלה להשם אלקים נבחן להתרשמות
 האיתיות, דהיינו לגמר צורחם, כי עתה
 נעשו מוכשרים לקבל כל המוחין, וז"ש אתוון
 אתחקקו בעובדא דכלא, וכזו כי ע"י עלית
 המלכות לבינה, ירדו אתוון אל"ה לחוץ
 מהכינה, כנ"ל. הנכחן לחקיקת האיתיות, ואומר
 שחקיקה זו נעשה בכלום, הן בהכינה והן
 בהמ"כ ת. כי כמו שירדו אתוון אליה מהכינה
 כן ירדו מכל המדרגות שלמסה מהכינה לכול.
 ב-קדמת הזהר דף ט"ז ד"ה והענין ע"ש' וז"ש
 לבתר אתרשימו אתוון, היינו אח"כ כשהחזירה
 הכינה את אתוון אליה ונשלם השם אלקים
 אז נתרשמו ונגמרו האותיות שדם הכלים
 והטעם

מקבלת מהשמים שהוא ז"א אלא דעראי דכר
 ותתאי נוקבא, אלא המים עליונים שבהארץ,
 דהיינו מה שקבלה מהשמים, הם זכרים ומים
 תחתונים שבה, דהיינו שבה עצמה, הם נקבות,
 ותתאי מן דכורא אתזנן, ומים התחתונים
 נזונים מן מים זכרים, דהיינו ממים עליונים
 שקבלה מהשמים, ומים תתאין גראן דעלאין,
 כנוקבא דפתיחא לדכורא, ושרת מיא לקבל
 מים דדכורא למעבד זרעא, ומים התחתונים
 שבהארץ, קיראים למים העליונים שבהשמים,
 שישפיעו להם צרכם, כמו נקבה הפתחה לקבל
 מהזכר, והניקבא מידה מים תחתונים כנגד
 מים העליונים הזכרים כדי להליד נשמות,
 ונוקבא מן דכורא אהזנת, וכן הנוקבא נזנת
 מן יזכר, כי הניקה אין לה מעצמה כלום, והן
 המזונות, דהיינו השפע כדי קיומה, והן הולדת
 הנשמות היא מקבלת מהזכר, הדא הוא דכתיב
 ואת הארץ בתוספת ו' כמה דאתמר, וע"כ
 כתוב ואת הארץ בתוספת ו' על המלה את
 שהיא רומזת על הדכר שבהארץ, כמו שאמר
 לעיל בסמוך, שיש זכר ונקבה בהשמים,
 הנכחנים לשמים וארץ העליונים, וכן יש זכר
 ונקבה בהארץ, הנכחנים לשמים וארץ
 התחתונים, ע"ש.

ש כתיב, שאו מרום עיניכם וראו
 מי ברא אלה וגו', אתוון
 אתחקקו בעובדא דכלא: כתיב, שאו
 מרום וגו', איתיות נחקקו בכל מעשה בראשית
 בעובדא דעלאה, ובעובדא דתתאה,
 לבתר אתרשימו, הן במעשה העליונה שהיא
 (דמו"י דף כ"ט ע"ב * י ע"א)

בראשית

אתוון, ואתחקקו ב בקרא, ב' י בראשית ברא, א' י אלקים את. ב' י ראשית ברא, ודאי כמה דאתמר, ב' ב' ברא ודאי בחילא עלאה. ב' נוקבא, א' י דכר כמה דב' ברא י ודאי בחילא דלעילא, הכי א' אפיק אתוון. ז כללא דעשרין ותרין אתוון, ח השמים ה' אפיק שמים, למיהב ליה חין ס ולאשרשא ליה. שיא) י ואת הארץ, ו' אפיק הארץ, למיהב לה מוונא, ולאחקנא לה,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות א גיא בקרא בראשית ברא אלקים בראשית ברא ודאי כמה דאתמר (אהיל) גיא בקרא בראשית ברא אלקים את ב' בראשית ברא ודאי, ג גיא ליג בראשית. ג גיא ליג אלקים. ד גיא ליג ראשית. וגיא ב' ברא א' א' ה' ב' ברא ודאי. כ גיא ביה. וגיא ב', ו גיא ליג ודאי בחילא דלעילא וגיא כמה דב' ברא יוד או בחילא דלעילא ז גיא מוסף השמים כללא וכו' ח גיא ליג השמים ס גיא ולאשקאה וגיא ולאשקאה י גיא ליג ואת הארץ.

מאמר דבולס חקינא דעלמא חחאה-מעלאה

בו"ק בלי ראש, מחמת שהוציאה אתוון אליה לחוץ, כן א' אלקים, האצילה אותיות. א"ה, שהן כלל הכ"ב אותיות, בסדרגת הבינה כי יש בהמלה א"ת. א' ת'. דמורה על הכ"ב אותיות שמן הא' עד ת', פירושו, כי הב' דר' בראשית ברא, יורה על חקיקת האותיות, דהיינו על ירדת אתוון אל"ה לחוץ שנשארה משום זה רק בבי' אחוון ס"י ש"ז ו"ק. והא' יורה על השלמת האותיות, דהיינו על חחורה אתוון אל"ה להמדרגה, ונצטרפו לאתוון ס"י ונשלם השם אלקים. שז"ס אלקים. את. שפירושו אחר שנשלם השם אלקים הוא האציל כללת כ"ב אותיות המדומות בהמלה א"ת. דהיינו מן א' עד ת'. שפירושו כלים וכוונת דגיר, כמו הכ"ב אותיות שהם הכלים המספיקים לבאר על ידיהם שלימת החכמה. ואמר שאלו המוחין שהאציל הבינה השלמה הנקראת אלקים, שהם כללת כ"ב אותיות, הם נאצלו תוך הבינה עצמה. כי כמו שהבריא, דהיינו החקיקה, היתה בהבינה הנקראת ראשית, כן ההשלמה המדומות בא' נעשה ג"כ בהבינה השמים. ה' אפיק שמים, למיהב ליה חין ולאשרשא ליה המלה השמים עם ה' מורה, אשר ה' היא הבינה שנשלמה, האצילה את הז"א. הנקרא שמים, להשפיע לו חיים ולהשריש אותו. חין פירושו, המוחין דהארת חכמה. כי אור החכמה נק' אור החיה. ואומרו לאשרשא ליה, להור ת, שז"א עצמו אינו צריך להארת חכמה להיותו מתוקן בחסדים מכוסים, אלא שמוחין אלו נשרשים בו כדי להשפיע אותם אל הנוקבא, וע"כ אומר, ולאשרשא ליה, דהיינו לעשותו שורש אל הנוקבא.

וחטפם שמכנה זה לרשימה, הוא, כי גילוי המוחין של עתה הוא לצי החקיקה שנעשתה מקדם, וע"כ נכחן כמו שמתחילה נחקקו צורת האותיות ואח"כ נעשו הרשימות תוך החקיקות שברשימת הללו ונגמרו לתפקידם. ואתחקקו בקרא, ב' בראשית ברא: ונחקקו האותיות בהכחוב בראשית ברא, דהיינו בהביתין בהר"ת של המלה בראשית ובהר"ת של המלה ברא, שאלו ב' ביתין רומזים על זמן הקטנות והחקיקה שנעשתה בהבינה, כמו שמבאר להלן. א' אלקים א"ת, א' הוא בהר"ת של המלה אלקים ובהר"ת של המלה א"ת, והא בחינת התרשמות וגמרון של האותיות. כמו שמבאר לפנינו, ב' ראשית. ברא ודאי כמה דאתמר, הב' של בראשית ברא ודאי, דהיינו שהוציאה לחץ, כמו שאמרנו, דהיינו לעיל בהקדמת הזהר דף י"ד את י"ג ע"ש) ב' ברא ודאי בחילא עלאה, הב' הוציאה, אתוון אליה לחוץ, בדאי בכחה של עלמא עיאה, שהיא הבינה הנקראת אלקים, שהשאר בה אתוון ס"י, ואתוון אל"ה שבה הוציאה לחוץ. ב' נוקבא א' דכר, אות ב' היא נקבה ואת א' הוא דכר, כלומר שאות ב' יורה על קצות דהיינו ו"ק בלי ראש, הנבחנת לבחינת נקבה, ואת א' יורה על גדלות, דהיינו על השגת גיר, הנבחנת לבחינת זכר, כי זכר מרה על שלמות, והוקבה על בלתי שלמות, והיינו כנ"ל, אשר ב' שבהר"ת בראשית ברא, יורה על חקיקת האותיות. והא' שבהר"ת אלקים את, יורה על התרשמות וגמר האותיות. כמה דב' ברא ודאי בחילא דלעילא, הכי א' אפיק אתוון, כללא דכ"ב אתוון, כמו שהכ' דבראשית הוציאה לחוץ, כודאי בכחה של העליונה, דהיינו במדרגת הבינה, שהשאירה (דפ"י דף ל' ע"א)

שיא) ואת הארץ, ו' אפיק הארץ למיהב לה מוונא, ולאחקנא לה, ומיהב לה ספוקא

ולמיהב לה ספוקא. דאתחזי לה, ואת הארץ, דנטייל א וא"ו א"ת כללא דעשרין ותרין אחוון, ומתזן ארעא, וארעא כליל לון נ לגווה, כד"א א כל הנחלים הולכים אל הים. והיינו רזא ואת ג הארץ, דכניש ד כלא ג לגווה, ו קבלית לון ג הארץ. נטלא הארץ וא"ת, דא שמים וארץ כחדא. את השמים, רזא דשמים וארץ כחדא.

מסורת הזהר

(א) כר הנחלים הולכים אל הים: לעיל צ"ד ציון ב' וש"נ.

חלופי גרסאות א ג"א וי את הכליל כ"ב אחוון למיהב לה מזונא וארעא כליל לון בגווה. ג נ"א הארץ חבורא דרבר ונוקבא (אה"ל) ד נ"א וכלא אחכניש לבני נוקבא וקבילת לון ואת רזא שמים וארץ כחדא מטין. מטין ה נ"א בגווה, ו ג"א וקבלת. ו נ"א וקבילת. ו נ"א וקבלת לון ואת רזא שמים וארץ כחדא. ו נ"א וקבלת. ו נ"א וקבלת. ו נ"א וקבלת לון ואת רזא שמים וארץ כחדא [אמקת] אחתקנת לבני [ינביה] נוקבא וקבילת לון ואת רזא דשמים וארץ כחדא (אה"ל) ונ"א (הארץ נטלא) ואת רזא דשמים וארץ כחדא וקבילת לון לאחונא.

תקונא דעלמא חתאה-מעלאה

הסוכם

מאמר

לא קיבלם מלכתחילה אלא להשפיעם אל הנוקבא, כמו שאומר לעיל ה' אפיק שמים וכו' ולאשרשא ליה, שיהיה שורש אל הנוקבא, ולא לצורכו עצמו. וזהו שמביא הכתוב, ואת הארץ, כי לכאורה היה יכול לכתוב, והארץ, והיה הדבר מרומז בה', והנוקבא היתה מרומזת, בהארץ, ולמה לי המלה א"ת כאן. וז"ש דכניש כללא לגווה וקבלית לון הארץ, כי המלה א"ת מורה, על כללות כל המוחין, כן א' עד ת', והמלה וא"ת הארץ מורה שהארץ אספה אליה וקבלה לתוכה כל המוחין המרומזים בא"ת: נכלא הארץ ואת, דא שמים וארץ כחדא. את השמים, רזא דשמים וארץ כחדא. ואת הארץ, שפירושו, שהארץ לקחה המוחין המרומזים בוא"ת, הוראהו, שמים וארץ ביחד. וכן את השמים, יורה על שמים וארץ ביחד. פירוש, שהזו"ן נחלקים על החזה, שמחזה ולמעלה הם נקראים זו"ן הגדולים, ומחזה ולמטה הם נקראים זו"ן הקטנים, גם עיקר הז"א הוא מחזה ולמעלה, אבל כחזה ולמטה שלו כבר נבחן לנוקבא שלו. באופן שז"ן שמחזה ולמעלה נבחנו שניהם לז"א עצמו, וזו"ן שמחזה ולמטה נבחנו שניהם להנוקבא עצמה, וז"ש אשר ואת הארץ הרומז להנוק' לברה הנקראת ארץ, יש בה עצמה ז"א ונוקבא המכונים שמים וארץ, דהיינו זו"ן הקטנים שמחזה ולמטה. וכן את השמים, הרומז להז"א הנקרא שמים, יש בו עצמו ז"א ונוקבא המכונים שמים וארץ, דהיינו זו"ן הגדולים שמחזה ולמעלה.

ספוקא דאתחזי לה. הו' של ואת הארץ תורה שהו', דהיינו ז"א. האציל הארץ שהיא הנוקבא, להשפיע לה מזונות ויתנה, וליחן לה כל צרכה הראוי לה. כזונות, פירושו, שפז כדי קיומה. לאתקנא לה, פירושו תיקון פרצופה שהיה עמו שב"פ. ספוקא דאתחזי לה, פירושו, הארת חכמה.

ואת הארץ, דנטייל וי א"ת. כללא דכ"ב אחוון, ומתזן ארעא: הו' של ואת הארץ מורה, שהו' שהוא ז"א לקחה המלה א"ת שפירושה כלל כל הכ"ב אותיות מן א' עד ת', והשפיעה אותם לארץ. שהיא הנוקבא. כלומר אותו כללא דכ"ב אחוון שז"א קבלו מהבינה, כנ"ל בביאור את השמים, הוא השפיע אותם להנוקבא הנקראת ארץ, וארעא כליל לון לגווה, כד"א כל הנחלים וני, והיינו רזא ואת הארץ, דכניש כללא לגווה, וקבלית לון הארץ והארץ דהיינו הנוקבא, כלל איתם בחוכה, כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים, וזה סוד ואת הארץ, שהארץ אספה הכל לחיכה, והארץ קבלה איתם, פירוש המוחין הנ"ל המרומזים בא"ת, שהז"א הנק' שמים קבל אותם מהבינה, מכונים בשם נח"ים, והיא בסו"ה, מנחל בדרך ישתה ע"כ ידים ראש, שפירושו שז"א שוחה, מיסוד הבינה הנקרא נחל, את המוחין, וע"כ הוא מרים ראש, דהיינו שמשיג ג"ר, ועל שם זה, מכונים מוחין הללו בשם נחלים, וזה שמביא הכתוב, כל הנחלים, דהיינו המוחין המרומזים בא"ת הילכים אל הים, דהיינו אל הנוקבא הנקראת ים, כלומר שהז"א

(דע"י דף ל" ע"א)

שיב) וקבילת לון לאתזנא. (ה) ה מטון מלה בקולכוי שכיחי. (ז) קוטטרא
 נ דקוטרא בארעא נ שכיח. כד אשא דמלהטא נגיד ואתער ד משמאלא, אחיד
 בה, וסלקא תננא, כד"א א והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש,
 דא אשא ודא תננא. י וכתיב ואת ההר עשן, מגו דאשא כד נחית, י אחידן
 דא בדא, תננא באשא. וכדין בסטר שמאלא קיימא כלא. והיינו רוזא י אף
 ידי יסדה ארץ. וימיני טפחה ו שמים, בחילא דימינא לעילא, ז כי האי
 גוונא אתעבידו שמיא, דאיהו דכר, ח וזכר מסטרא דימינא קא אתי,
 ונוקבא מסטרא ס דשמאלא.

שיג) י שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, עד הכא אסתלקו מלין,

דרך אמת

מסורת הוהר

(א) והר סיני עשן כולו. (שמות י"ט) ח"א ע.
 ח"ב פד. ח"ג רנב: רנה: ח"ז חק' כ"ב ס"ג:
 (ב) אחידן-תננא באשא: ח"א ע. ח"ג ק"ז.
 ג) אף ידי יסדה ארץ (ישעיה מ"ח ח"ב כ. לו.
 פג: רע: ח"ג רמ"ז. ד) שאו מרום עיניכם:
 לעיל דף רנב ציון א' ו"ש"

(ח) הועת הדבר שיבא לדי השנה להיות מוטב הוא ע"י
 הכחה היור מלמעלה למטה שכיח ומזוי והיין סכל כח
 כעלם השולס על דבר כלה ומזילו כעולו כאמר בו
 לון הכחה על דרך ש"ל אף לך עשן נמטה שאין
 לו שר למעלה שמה בו וואמר לו גדל והקולפא הוא
 מקו: כלא ו יטנז ב"ס"רס וההכה הוא ההססה
 והכסה כד"ר יהוא, (ז) אהל ומדור העין אב"ר מקומו
 עס המיד הוא בלחן שכיח ומזוי ולמו אל השכינה לרן הקדושה שכיח מדם הדין הרפה הננחם בסדר האש
 וטלזוי הדין הס הטען נח דף ע' :

תלופי גרסאות א ב"א מטון שטון. ב ב"א דקוטטרא. ג ב"א שכיחא. ד ב"א שמאלא. ה ב"א מוסיף דכתיב
 באש ו ב"א שמים, שמים בחילא. ז ב"א בהאי וליג כי. ח ב"א ודכורא. ט דשמאלא
 אחיאי: וביא קא אתי, וביא קאתיאי. דכתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים.

מאמר

הסולם

תקינא דעלמא חתאה-מעלאה

והיינו הסוד, אף ידי, דהיינו יד שמאל, שה"ס
 אש ועשן. יסדה ארץ, שהיא הנוקבא, וימיני
 טפחה שמים, ויד ימין דהיינו וחסדיכי, מדד
 ועשה את השמים, שהם ז"א. בכח ימין של
 מעלה. דהיינו בכח ימין הבינה, כי רז"א
 הנקרא שמים מקבל החסדים מהבינה, כי האי
 גוונא אתעבידו שמים דאיהו דכר, ודכר
 מסטרא דימינא כאחי ונוקבא מסטרא
 דשמאלא, כעין זה נעשו השמים, שהם דכר,
 דהיינו ז"א, ש-וא נעשה מימין הבינה,
 והנוקבא נעשתה משמאל הבינה, ולפיכך אי
 אפשר להנוקבא שתמצא בלי דכר, להיותה
 בחיית אש ועשן מסטרא דשמאלא, והיא
 צריכה ליסדי הזכר, ומטעם זה היא נבחנת
 בבחינת דכר ונוקבא ביחד, בסוד ואת הארץ,
 כנ"ל. ומהמתבאר כאן תבין, שבעת שהנוקבא
 הוא בלי דכר גמשכים ממנה כל מיני עונשין
 שבעולם, להיותה אש ועשן מצד שמאל, וכל
 תיקינה הוא, שרהיה מחוד-כאוד עם הזכר,
 שו"ס הימין ואז נמשך ממנה כל טוב
 העולמית.

שיב) וקבילת לון לאתזנא, מטון מלה
 בקולפוי שכיחי, קוטטרא דהוטרא בארעא
 שכיח. והארץ כלה וא"ת כדי ליוון מהם, וע"כ
 יש בה בהכרח דכר ונוקבא, שה' של וא"ת
 הוא דכר, כי הגעת הדבר לכבלה נמצא בהכאותיו
 של הדכר, מצורת העשן נמצא בהארץ שהוא
 הנוקבא, כד אשא דמלהטא נגיד ואתער
 משמאלא אחיד בה וסלקא תננא, כד"א
 והר סיני וגו' דא אשא ודא תננא, כאשר
 אש הלוהט נמשך ומתעודר מקו השמאל,
 הוא נאחו בהנוקבא, והיא מעליח עשן, כמ"ש,
 והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה'
 באש, זהו אש וזהו עשן, כלומר אם היורד
 מלמעלה הוא אש, נעשה החתחון המקבלו
 לעשן, וכתיב ואת ההר עשן, מנו דאשא
 פד נחית, אחידן דא כדא תננא באשא,
 וכתיבו, ואת ההר עשן, משום כשיורד האש
 למטה, נמצאים העשן והאש נאחזים זה בזה,
 וכדין בסטר שמאלא קיימא כלא, והיינו
 רוא אף ידי יסדה וגו', בחילא דימינא
 דלעילא, ואז נמצא דכל בשליטת הצד שמאל
 (דמ"י דף ל' ע"א)

שיג) שאו מרום עיניכם וגו' עד הכא
 אסתלקו מלין דלא לשאלה: שאו מרום עיניכם
 וגו'

דלא לשאלא, ה כדלעילא, כ דחכמה י אשתכליל מאין, ודא קיימא לשאלא, דסתים ועמיק, ז לית דיקום ביה, כיון דאתפשט י נהורא עמיקא, ו נהוריה ז קיימא בשאלתא, אע"ג דאיהו סתים מכלא דלתתא, וקראן ליה על פום שאילתא מי, ב מי ברא אלה.

שיד) והיינו רזא דקאמרן י מבטן מי יצא הקרח, מבטן מי י ודאי, ההוא

ססורת הזהר

א) קיימא בשאלתא: ח"א א: טו: ל. פה: ח"ב קכו: רלכ: ח"ג קמח: קצנ: ב) מי ברא אלה: לעיל דף רנ"ג ציון א' וש"ג. ג) מבטן מי יצא הקרח: לעיל דף רמ"ז ציון ב' וש"ג

חלופי גרסאות ה' ג"א בדלעילא. כ ג"א וחכמה, נ ג"א אשתכליל, ד ג"א דלית, ה ג"א ל"ג נהורא עמיקא, ו ג"א נהוריה עמיקא, ו ג"א נהרא עמיקא, ו ג"א ל"ג נהוריה, ז ג"א קא קיימא, ח ג"א עלית ט ג"א ודאי ההוא דקיימא לשאלא מי יצא, ו ג"א ודאי יצא הקרח.

מאמר הסולם תקונא דעלמא תתאה—מעלאה

סתימאה. ראש הג' הוא חכמה סתימאה דא"א הנק' א"א סתם. כיון דאתפשט נהורא עמיקא נהוריה קיימא בשאלתא, אע"ג דאיהו סתים מכלא דלתתא: כיון שנחשטש אור העמוק דהיינו בינה בסו"ה עמוק עמוק מ"י ימצאנו. הרי אור שלה שומדת לשאלה, כי הוא אתיידע כנ"ל, ואע"פ שער נשארה נעלמה יותר מכל התחזונים שאמנה ולמטה, וקראן ליה על פום שאילתא, ט"י, מי ברא אלה. ועל שם השאלה קוראים אותה מי, כמ"ש מ"י ברא אלה.

וג' דהיינו אל הכינה הנקראת מרום. כי עד כאן, דהיינו עד הכינה, נתעלו הדברים כאוסן שאין שם שאלה. שאלה, פירושו העלאת מ"ן לזוג, כפי שאלין על הגשמים. וענין זה מתחיל מהכינה, להיותה בכחינת אתיידע אבל למעלה ממנה, בחכמה, לא אתיידע דחכמה אשתכליל מאין, ולא קיימא לשאלא, דסתים ועמיק לית דיקום ביה שזחגה נשתכללה מהכתר הנקרא איין, וע"כ אינה עומדת לשאלה כמוהו, שדוא סתום ועמוק ואין מי שיעמוד עליו להשיבו. וטעם הדברים, כי המחין נמשכים מהזוג על מלכות דמסגחא, שהיא מתוקנת בהכינה, דהיינו בנ"ת שלה הנקראים ישו"ת, וע"כ משם מתחילה השאלה, שהיא העלאת מ"ן, לזוג, שאז יוצאת ה' מן אור שלהם ונשאר אור (כנ"ל דף מ"ד אות ל"ב ע"ש). אבל למעלה ממנה, דהיינו באור המכונים חכמה, שם בחי' גיר כמו הכתר, אין שם שאלה, להיותם מתוקנים במלכות דמנעולא, שאין עליה זוג, (ועי' לעיל בהקדמת הזהר במאמר מנעולא ומסגחא) וע"כ הם בכחינת לא אתיידע כמו הכתר דא"א הנקרא איין, שמשם מקבלים אור"א, וה"ס אורא דכיא, כי ה' אינה יוצאת מן אור שלהם. (כנ"ל דף יוד ד"ה בהאי ודף ה' ד"ה ועד עש"ה) והטעם שכתרא דא"א נקרא איין, הוא משום שהוא דכוק בראש עתיק, כי ג' ראשים הם דא לעילא מן דא, ודא לגו מן דא וכמ"ש בזהר האזינו דפ"ח). דא לעילא מן דא היינו ראש עתיק, ודא לגו מן דא, היינו חכמה סתימאה דא"א תוך כתרא שלו, באופן שהם ג' ראשים זה למטה מזה, ראש הא', הוא ראש עתיק, ראש הב' הוא כתרא דא"א, הוקרא איין, והוא אמצעי בין ראש עתיק לחכמת (דפרי דף י' ע"א)

שיד) והיינו רזא דקאמרן, מבטן מי יצא הקרח, מבטן מי ודאי, ההוא דקיימא לשאלתא. והיינו הסוד שאמרנו (לעיל אות ש"א) מבטן מי יצא הקרח ודאי הוא מבטן מי שהיא בינה, דהיינו והיא, שעומדת לשאלה, פירושו, מה שאומר לעיל באות ש"א ודא נפיק מנו עראה, שים הקרוש יוצא מהעליון ודסימן הוא מבטן מי יצא הקרח, הכונה היא על ז"ת דכינה שהם ישו"ת, הנקראים מ"י, בעת שהם משפיעים חכמה בלי הס"ים, דהיינו כשהוא בסוד נקודת השודק, שמשוכ חוסר החכמים נקרשים ונקראים התחתונים. וע"כ אע"פ שאתוון אל"ה כבר עלו למעלה לכינה, מ"מ מחמת שהשפע קפואה, אינם מצטרפים לגלות השם אלקים כהכינה, ועדיין נקראת מ"י. (כמ"ש בהקדמת הזהר דף ט"ז אות י"ד, ובהסולם ד"ה ואקרי מ"י, עש"ה) אמנם אחר שיוצאים החסדים ומלבישים החכמה, אז אתחברון אתוון אל"ן כארין ואשתלים בשמא אל"קים. ואינה נקראת עוד מ"י, וזהו שמדייק הזהר כאן ומביא הכתוב מבטן מי יצא הקרח, להורות שדק בעת שמשפיעה חכמה בלי חסדים

ב) דקיימא ל' לשאלתא. ולית לשאלא מה לעילא מה י לתתא, י אלא לשאלא אתר, י דנפקן י למנדע, ולא למנדע ליה דהא לא י יכלין, אלא קיימא י לשאלתא ולא למנדע י ביה.

שטו) בראשית, י ב' ראשית, * ראשית מאמר הוא, או נימא י דבראשית איהו מאמר, אלא עד לא יא נפיק י ואתפשט חיליה, וכלא סתים ביה, בראשית י איהו, ומאמר איהו. כיון דנפיק ואתפשט מניה י חילין, ראשית אקרי, והוא

דרך אמר

מסורת זוהר

ה) פקדי ככ"ו ח' ועיין כ"ג יתרו ל"ג וכלק קל"ג ב' א) בראשית מאמר הוא: לעיל דף מ"א ציון ג' וסר מה קל"ו ב'.

חלופי גרסאות א) ג"א בשאלתא, ב ג"א דלתתא ג ג"א אילו [ונ"א איין] שאילתא, ד ג"א דנפקו ס ג"א למנדע ליה ו ג"א יכלין. ז ג"א בשאלתא ח ג"א ליג בית. ט ג"א בראשית. י ג"א בראשית יא ג"א נסיק ואתא. יב ג"א ואתפשט מניה. יג ג"א איהו מאמר ומאמר איהו. יד ג"א חיליה

מאמר

הכולם

תקונא דעלמא תתאה—מעליה

שטו) בראשית ב' ראשית, ראשית מאמר הוא, או נימא, דבראשית

אידו מאמר; בראשית יורה, ב ראשית. ושואל

כמה שאמרו, בראשית נמי מאמר הוא, אם

הכוונה הוא על ראשית שהוא מאמר, דהיינו בלי

הב', או דבראשית הוא מאמר, דהיינו עם הב'

אלא עד לא נפיק ואתפשט חיליה, וכלא

סתים ביה, בראשית איהו ומאמר איהו

ומשיב, אלא מטרם שיצאה המלכות מהבינה, ומטרם

שנתפשט כחה, והכל עוד סתום בה בהבינה, הוא

בראשית, והוא מאמר, פירוש כי הב' דבראשית

אומר לעיל (אות ש ג) שה"ס המלכות שעלתה

להבינה, וכן אומר (בתיקונים תק' ה' דף יט.)

שהב' דבראשית ה"ס נקודה בהיכליה, ומבאר

שם כד אידו אור מעומף ולא אחפשט

ואידו סתים, אהקרי אור, אור סתים באות

י נקודה בהיכליה. הרי שהב' דבראשית

רומזת על עלית המלכות לבינה, שה"ס כניסת

ו"י לאור הבינה ונעשית אור, וראשית יורה

על הבינה (כנ"ל באות ש"ג. וז"ש עד לא נפיק

ואתפשט וכו' בראשית איהו, שמטרם יציאת

ה"י שהיא המלכות מאור הבינה, נקראות שתייהן

בראשית, ומאמר אירו, ושתייהן יחד דן מאמר

דהיינו בראשית עם הב' ביחד, הוא מאמר, כי

מאמר פירושו מדרגה היוצאת על זווג דרכאה,

בסוד הכאת שפה אל שפה, וכיון שהזווג דהכאה

נעשה על הב' דבראשית שהיא המלכות, אי

אפשר לומר שראשית בלכדה שהיא בינה

לבריה, תהיה מאמר, שהרי דחוג דהכאה לא נעשה

על המסך דבינה. כדן דנפיק, וארפשט כניה

חילין, ראשית אקרי, והוא מאמר בלחודו

כיון

חסדים בסוד נקידה דשורק, או היא נקראת מ"י ורא בעת השמות. כשקבלה נקודת החירק, והחכמה מתלבשת בחסדים, כי אז נקראת אלקים ולא מ"י.

ולית לשאלא מה לעירא ומה לתתא.

ארא לשאלא אתר דנפקן, למנדע; ואין

לשאל מה למעלה ומה למטה, אלא לשאל מקום

שיצאים, לדעת. פירוש כי ג' נקודות נבחנות

ביציאת המוחין מהבינה, שהן נקראות חולם

שורק חירק. (כנ"ל דף ט"ו בד"ה ההוא נקידה,

ע"ש בכל ההמשך, ואין להכסיל כאן האריכות

הזאת) והנה בנקידת החולם ובנקודת החירק

אין שאלה, שאסור בהם להעלות מ"ן להמשיך

חכמה, אלא רק בנקידת השורק ששם מקום

יציאת החכמה. ע"ה. וז"ש ולית לשאלא מה

לעירא, היינו בנקודת החולם, ומה לתתא.

היינו בנקידת החירק, אלא לשאלה אתר

דנפקן היינו בנקודת השורק, כי אז הבינה

בראש א"א ומשפעת החכמה, ונבחן למקום

יציאת החכמה, ולא למנדע ליה דהא לא יכתיב,

ואין הכוונה להמשיך החכמה בנקידת השורק,

שהרי אינם יכולים להמשיכו, כי הכל נקרא

ונעשה לקרת. (כנ"ל דף רמ"ז ד"ה פירוש) אלא

קיימא לשאלתא, ורא למנדע ביה, אלא שאז

עומדת לשאלה, ולא לדעת אותו, פירוש שאז

בנקודת השורק רוא הזמן להעלות מ"ן ולשאל

על הארת החכמה, אבל אי אפשר אז לקבל

כלום, מפני הקצאון אלא אח"כ בסוד נקידת

החירק, שאז מתלבשת החכמה בחסדים של

החירק, אז העת לקבל הארת החכמה. בא סן

שעת השאלה ורא בסוד נקודת השורק, ועת

הקבלה הוא בסוד נקודת החירק.

(רמ"ו דף ל' ע"א)

א מאמר י בלחודווי. מי י שאילתא ההוא דברא אלה לכתרי. כד י אתפשט
 ואשתכלל, אתעביד ים, וברא לתתא. וכלא עביד כההוא גוונא ממש
 דלעילא. דא לקכל דא, ודא כגוונא דדא, ותרווייהו ב'.
 שטו) כתיב * עד שהמלך במסבו, במסבו לאתישבא במלכו תתאה,
 ברזא פ דההוא חכרותא ותפנוקא, ו דההוא חביבותא דבעדן עלאה, בההוא
 שביל דסתים וגניזו. ולא אתידע, ואתמליא מניה, ונפקא בנחלין ידיען. נרדי
 נתן ריחו דא 'מלכא תתאה, דברא עלמא לתתא, כגוונא דלעילא, וסליק
 ריחא טבא עלאה, לשלטאה, ולמעבד, ויכיל ושלטי, ונהיר בנהורא עלאה.

מסורת הזהר

(א) עד שהמלך במסבו: (שה"ש א') ח"א נז: קמ. ח"ב טז: רכו: רכו: ח"ג סא: ז"ח חוקת ג"ז
 סא שמג.

חלוסי גרסאות א נ"א ומאמר וליג והוא וניא סאמר עלאה: ב נ"א בלחודווי. ג נ"א שאלתא, ד נ"א אתפשט
 אלה. ס נ"א בההוא, ו נ"א דההיא חכמתא ותפנוקא דבעדן עלאה. וניא ליג דההוא חביבותא
 ו נ"א דא ימא בתראה מלכא חתאה. וניא דא הוא מלכא. ח נ"א ולמעבד.

<p>מאמר</p> <p>כיון שיצאה ה', שהיא המלכות, מאויר הבינה, ונתפשטו כחות הבינה. אז נקראת הבינה ראשית היא מאמר בלבדה. בלי ה' שהיא המלכות, כי כבר יצאה ממנה. מ"י שאלתא. והוא דברא אליה. והיא נקראת עתה בשם מ"י, העומדת לשאלה. אותה שכרא אליה. כלומר שהמדובר היא בסוד הארת נקודת השורק, שעוד לא נקראת אלקיים אלא מ"י, כי אתון אלה, אע"פ שעלו לבינה, מימ הם סתומים, וכמו שהם מחוץ לבינה נחשבים. כמ"ש לעיל בסיון. וברא, לשון סתום הוא. כנ"ל בהקדמת הזהר דף מ"ח אות ז"ה ע"ש) וז"ש ההוא דברא אליה היינו הבינה בעת שנקראת מ"י שאז סותמת את האותיות אליה. מתמת חסרון החסדים כנ"ל.</p> <p>לכתר בד אתפשט ואשתכלל אתעביד</p> <p>י"ם. אח"כ כאשר נתפשטה הבינה ונשתכללה. נעשית ים. דהיינו אחר שנתלבשה בהחסדים של נקודת החירק, שאז מתחברים אותיות אליה כמ"י ואשתלים שמא דאלקים. נמצא שאותיות מ"י כשבאו בהשם אלקים הם נעשים שם אותיות י"ם. וברא לתתא. וכלא עביד כההוא גוונא ממש דלעילא. ואז הבינה בראה למטה, דהיינו כהנוקבא. ועשתה בה הכל באיתו הדרך ממש שלמעלה. כלומר, כמו שסדר יציאת מוחין שלמעלה היה בתלת דוכחי, בסוד תלת נקודין חולם שורק הירק, כן הוציאה הבינה את המוחין כהנוקבא. ע"פ סדר ג' נקודת הללו. דא להכל דא, ודא כגוונא דדא, ותרווייהו ב' זו כנגד זו, וזו כעין זו, ושתייהן הן נרמזות (דמרי דף ל' ע"א)</p>	<p>הסולם</p> <p>בהב' דבראשית. זו כנגד זו, פירושו, שכל בחינה שבהנוקבא, קיבלה מהבחינה שכנגדה בהבינה. וזו כעין זו פירושו, שכל גובה המ חין שיצאו מהבינה יצאו ג"כ בהנוקבא. וכן בעת היותם בבחינת הקטנות. נרמזין שתייהן ב"ב' דבראשית, שה"ס נקודה בהיכליה, כמ"ש לעיל: שטו) כתיב עד שהמלך במסבו, במסבו לאתישבא במלכו תתאה, ברזא דההוא וכו' דבעדן עלאה: במסבו פירושו, להתישב במלכות התחתונה, כלומר, המלך הוא ישסות, במסבו בעת שהוא מתלבש בהמלכות, ומשפיע לה, מסוד אוחו החיבור והענג של החביבות שכעין העליון, שהוא או"א עליון, כההוא שביל דסתים וגניזו ולא אתידע, ואתמליא מניה ונפקא בנחלין ידיען, שמקבלים מאו"א עליון, באותו שכל הסתום והגנוז ולא נודע, דהיינו הנתיב דלא ידעו עיני, (כנ"ל באות ש"ח) ומתמלאים מהם, והשפע באה בהנחלים הידועים של ישסות שה"ס ארח או דרך (כנ"ל באות ש"ג) ואז נרדי נתן ריחו, דא מלכא תתאה, דברא עלמא לתתא כגוונא דלעילא, וסליק ריחא טבא עלאה, רשלתאה ולמעבד, נרדי וגו' היינו מלכות התחתונה, כי ברא העולם לכטה, שהיא המלכות, כעין עולם של מעלה שהיא עולם הבינה, דהיינו ישסות, בכל מה שקבלו מעדן העליון, ועולה ריח טוב העליון מעולם התחתון לשלוט, ולפעול, ויכיל ושלטי ונהיר כההוא עלאה, והמלכות יכולה ושולטת ומאירה באור העליון.</p>
---	---

ש(ז) בתרין גוונין אתברי עלמא, בימינא א ובשמאלא, בשיתא יומין עלאין, שיתא יומין ב אתעכידו לאנהרא, כמה דאת אמר א כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ואלין (ב) ג כרון ארחין, ועבדו ד שיתין נוקבין, לתהומא רבא, ואיגון ס שיתין נוקבין ו לאעלאה מיא דנחלי גו י תהומא, ועל דא ח השיתין מששת ימי בראשית נבראו, ואגון הוּו שלמא דעלמא.

שיח (ב) והארץ היתה (ג) תהו ובהו (ד) סוספיתא (ז) ס דקמרי גו (ה) י קולטוי, דהוּו בקדמיתא ולא יא אתקיימת, היתה כבר.

דרך אמת

(א) חפרו דרכים, (ב) חמ"ס סה"ו ובה"ו וחמ"ך לו"ו" מ"ס ח"ס, (ג) שמרס של מים וזו"ר וא"ס (ד) כיני קסח הסוכר ביהרא קלמ"א, (ה) כחך הליטחו לפי סה"קלמ"א קלום בחוכו וקרבא בערמי מחנכא וענינו הוא כפי החשך שהו"ו הכיני קלום ונחנף כחור מ"ס קב"ו וכיני דהוּו בקדמיתא כסוד שחמך וז"ל ה' ס סכו ונוי קודם הנילו לא אשקיימא עד שמתלה, י"ב.

מסירת הזהר

(א) כי ששת ימים: (שמות ל"א) ח"א רמו. רסה: רסה. ח"ב לא. פ"ט: ח"ג קנ: רנו. רצח: שא: ז"ח חולדות כ"ו סג שכנ. תק"ח צ"ג סג שכר קט"ו סג שיב (ב) והארץ היתה תהו ובהו: לעיל דף כח ציון ג' וש"ג.

חלופי גרסאות א גיא ושמאלא ב גיא דאחעבירו. ג גיא ברין, ד גיא שחין נקבין. ס גיא נוקבין שחין. וגיא שחין. ו גיא לאעלא. ז גיא תהומין ח גיא ועל דא בראשית תנינן. וגיא ועל דא תנינן. וגיא ועל דא תנינן. ט גיא דקלמי (אה"ל) וגיא דקאמרו וגיא דקארו. י גיא קלסוי, יא גיא אתקיימא.

תקונא דעלמא חתאה-מעלאה

הסולם

מאמר

דהיינו שמשגי ג"ר דאמא, המכונה ראש. כי השמאל דאמא ה"ס הכלים שז"ן משיגים, שבכלים הללו מקבלים האורות דג"ר מאמא ולולא היה להם הכיים דאמא היה העולם נשאר ברוץ בלי ראש. (כנ"ל דף ז' ד"ה וכבר) וע"ד השיתין מששת ימי בראשית נבראו, ואגון חוּו שלמא דעלמא, וע"כ אמרו, שהשתין דהיינו הששים נקבים שבהום, נבראו מששת ימי בראשית דהיינו משה ימים העליונים דאמא, והם נעשו שלום העולם. כלומר שבהם קבלו המוחין דג"ר מאמא, שה"ס שלום העולם. מאמר והארץ היתה תהו

שיח) והארץ היתה תהו ובהו, סוספיתא דקמרי נו קולטוי: והארץ היתה ונו' הוא מסעס, שהמרירות והפסולה, של הפירות שאינם מתבשלים בהאילן, הנקדאים כמרים, אינה יוצאת מהם רק בהקליטה המיוחדת להם, שהיא הארמה. כמ"ס המכמיר בהאדמה (מעשרות ד'), אף כאן המרירות וקייטת הדינים של המלכות אינם יוצאים ממנה ז"ל ע"י קליטתה של הבינה, שמדת הדין שבה נקלטת במדת הרחמים של הבינה, והיא נמתקת. וז"ש דהוּו בקדמיתא ולא אתקיימת, היתה כבר, כי הארץ היתה מתחילה ולא נתקיימה. אלא שהיתה תהו ובהו, וע"כ נאמר היתה, אשר יורה, שכבר היתה

ש(ז) בתרין גוונין אתברי עלמא, בימינא ובשמאלא בשיתא יומין עלאין: בב' כחינות נברא העולם, שהם זו"ן, דהיינו בימין ושמאל ש' ששה ימים העליונים, שהם ח"ג"ת נה"י דאמא, שיתא יומין אתעבירו לאנהרא, ששה ימים, דהיינו החג"ת נה"י דאמא, נעשו להאיר לזו"ן, דהיינו בכחינת ימין שכהם, כר"א, כי ששת ימים עשה וגו' כמ"ש כי ששת ימים, שהם חג"ת נה"י דאמא עשה ה' את השמים וארץ, שהם זו"ן, ובוה קבלו הזו"ן את הימין שבהם. ואלין כרון ארחין ועבדו שיתין נוקבין לתהומא רבא, ואלו ששת ימים העליונים חפרו דרכים ועשו ששים נקבים בתהום הגדול, שהוא יסוד דאמא, והיינו כחינת השמאל דששת ימים דאמא, שכל אחד כלול מעשר, וע"כ חפרו בה ששים נקבים, וכולם נכללו ביסוד דאמא, ואיגון שיתין נוקבין לאעלאה מיא דנחלי גו תהומא, וששים נקבים אלו, הם להביא מי הנחלים לתוך התהום, דהיינו ליסוד הנוקבא דז"א הנקרא תהום סתם, ובוה מקבלים הזו"ן כחינת השמאל משה ימים דאמא, המכונה מי הנחלים, שזכורה, מנחל בדרך שתה על כן ירום ראש, שמתוך שהעולם, שהם זו"ן שותים מנחל העליון שה"ס השמאל דאמא, דרך שזין נוקבין שביסוד שלה הנק' תהומא רבא, על כן ירום ראש. (הסוי דף ג' ע"א)

ולבתר, אתקיימת, * בארבעין ותרין אתוון, אתגליף עלמא, ב ואתקיימת
וכלהו עטורא דשמא קדישא.
שיט) כד מצטרפין, סלקין *) אתוון לעילא, ב) ונחתין לתתא, מתעטרין
י בעטרין, בארבע סטרי עלמא, ויכיל עלמא לאתקיימא, ואלין י אתקיימין

דרך אמת

א) במ"ב אתוון ח"א א. טו: ח"ב צכ: סל: קלב:
קעה: קפ: קפו. רלד. רס. ח"ג לג: לד. עח. קח:
קעב: רמו: רנ. רנב. רנו: רסג: רעב: רפ: שו.
ת"ז בהקיימה ז: יג. תק' ד' יח: יט. תק' יוד כו.
תק' יט לט. תק' כ"א ג: תק' כ"ב סד: סו: תק' ל"ו עח. תק' מ"ב סא: תק' ס"ט קנ: סד. ז"ח בראשיה ב'
טב שמג, טר שמח. אחרי מ"ח טא שט. הבא ס' טב שלב. שה"ש ס"ח טד שיו מ' טר שמו. מ"ב טא שיג
מ"ו טר שיג תק"ח צ"ד טר שטז. צ' טא שנב. טב שא צו טב שכח. ק"ב טב שבא קי"ב טד שטו. קט"ז
טג של.

חלוסי נרסאות א ניא ואתקייס. כ ניא באחוי לכלא. וניא באחון דלעילא. ג ניא עטרין. ד ניא
אתקיימו.

מאמר

הסולם

והארץ היחה תהו

ובהו, ואח"כ נעשה השיתוף במדת הרחמים,
שהמלכות עלתה להבינה, ונחקקו עי' המ"ב
אתוון שמחזה ולמעלה דא"א, בהזוין, אע"פ
שהם מחזה ולמטה, ואז נתקיים העולם. כי גם
המלכות הוכשרה לקבל בחינת ג"ר, כנ"ל דף
ז' ד"ה וכבר ע"ש. ונ"ש וכלדו, עטורא דשמא
קדישא. וכל המ"ב אתוון שנחקקו בהמלכות
מכח השיתוף הוכשרו להיות עטרות להשם
הקדוש. דהיינו לרמלכות. כי אח"כ כשראותיות
אל"ה שנפלו לזו"ן חוזרים להבינה מעלים
עמם גם את הזו"ן להבינה, והזו"ן מקבלים
ג"ר דכינה. שה"ס עטרה שעטרה לו אמו וגו'.
כמ"ש הזהר לפנינו.

היחה, והיינו מטרם שיתוף המלכות בבינה.
ולבתר אתקיימת, במ"ב אתוון אתגליף עלמא
ואתקיימת, ואח"כ נתקיימה המלכות שהיא
העולם, כי במ"ב אתוון נחקקה העולם, ונתקיים.
וכלדו עטורא דשמא קדישא וכל אלו מ"ב
החקיקות הן לעטר את השם הקדוש. דהיינו
להמשיך בתוכם את המוחין דג"ר העליונות
דאמא, הנקראות עטרות. בסו"ה צאנה וראנה
וגו', בעטרה שעטרה לו אמו וגו'.

פירושו. כי עיקר סוד שם מ"ב הוא
בחינת ג"ר שמחזה ולמעלה דא"א, שה"ס ד'
איתיות של היחה פשיטה. כתר. עשרה איתיות
של הויה במילוי, חכמה, כ"ח של הויה בגילו
המילוי, בינה, שהם מ"ב איתיות. וה"ס ג'
הפדצוסין עתיק וא"א ואו"א שמחזה ולמעלה
דא"א. אבל מחזה ולמטה דא"א אין שם בחינת
מ"ב הזה כי שם ויק ולא ג"ר. אמנם יש בהם
שם מ"ב דעוכדא דבראשית, בסוד החשבון
דלי"ב אלקים ועטרה מאמרות, שהם בגי' מ"ב.
והוא נהג בזו"ן שמחזה ולמטה דא"א. והשם
מ"ב הזה נחקק בהם מכח שיתוף המלכות
בבינה, וירדו אתוון אל"ה מן הבינה לזו"ן,
שמכח זה הוכשרו לקבל המוחין דשם מ"ב
מבינה, שהם או"א, שהכשרה זו מכונה בשם
חקיקה. וכבר נתבאר זה כמראות הסולם
ב"קדמת סדר הזהר דף ט"ז ד"ה וכזה נבוא
ע"ש ואין להאריך כאן.

שיט) כד מצטרפין סלקין אתוון לעילא
ונחתין לתתא מתעטרין בעטרין
כד, סטרי עלמא: כאשר המ"ב אתוון, שנחקקו
בהמלכות, מצטרפים להיות שמת, דהיינו
שמקבלים הג"ר, אז עולות האותיות למעלה,
בהשם מ"ב שבכינה, ומשם יורדות האותיות למטה
אל הנוקבא הנקראת עלמא, כשהן מתעטרות
בעטרות כד' רוחות העולם, שהם ח"ב תו"מ
שבמלכות. ויכיל עלמא לאתקיימא, אז הנוקבא
הנקראת עו"מ, יכולה להחקיים. כלומר
שבהשגתה העטרות מהבינה, שהם ג"ר. היא
מקיימת בהם בני העולם, באופן שיהיו ראויים
למסרתם. וארין אתקיימין בעובדו דעלמא,
ואלו המוחין שהמלכות מקבלת, מתקיימים בה
ע"י המצעים טובים של בני העולם.

וזה אמרו, במ"ב אהוון אתגליף עלמא
ואתקיימת. עלמא, פירושו הנוקבא. הנקראת
ארץ, שמט"ס השיתוף במדת הרחמים היחה תהו
(דפו"י דף ל"ז ע"א *) ע"ב)

בעובדי ה' דעלמא. ה' טופסרא ג' דקילטא בהני שכיחי, ד' כחותמא ז' דגושפנקא,

דרך אמת

ה' דע"ס וז"ל הקליטה שמהווה מאז העולם הוא שתי כליות שתי עולות וזוהי ענין סדר תכנין לע"ס כ"ו ושאר לרז"ל אלפי ביהא בעל ידע נחזה העולם כגליא שערס מבוחרים כסדר יצירה ופרנס יחס כסדר ובהיפך למפרע ובינייהם למטה בעולם להרחוק ממנו הויה מתקיים האותיות כסדר הגניז. מי כן הענין סתמך כחמך הו"ס ש"זר הרוחם הוא מניח למפרע ובהסתפרו נא כסדר אף כהן כהיות העולם כן חזו אמרו כחוקמה דגושפנקא ר"ל כחותם של פנעה המחשך לז"ל ז"ל כדלפני. ב' פ"י מלח אמת.

חלופי גרסאות א' ג"א דמלכא. ב' ג"א טיפסא. ג' ג"א דקולטרא ד' ג"א כחותמא.

הסולם

מאמר

והארץ היתה תהו

נחשבים לצורה מופשטת בלי חומר. ואח"כ מקבלים ישו"ת הצורה מופשטת דא"א. שמתלבשת בחומר שלהם. והם בחינת בריאה דאצילות. ובחינה ג' של שם מ"ב. הי"ס ז"ן העומדים למטה מסכוד דא"א. שה"ס הנחתמים בצורת החותם שהוא ישו"ת. וה"ס השעוה הנחתמת מהחותם. והם בחינת יצירה דאצילות.

ובהמתכבד תבין היטב את ההקוני זהר (תק' ס"ט ק"ג ע"ב קנ"א בהמאמר רבעלי קבין) וז"ל ואית שם בן מ"ב. בצורות חותמא דשעוה נכתב. ואית שם מ"ב בציור דיקנא דמלכא. הקיק על חותם. ואית שם מ"ב דא"הו דיוקנא מ"ב. יש שם בן מ"ב. שהוא בצורת חותם של שעוה נכתבת. ויש שם מ"ב שהוא בציור של צורת המלך החקוקה על חותם. ויש שם מ"ב שהוא צורה מ"ב. כלומר צורה מופשטת כלי חומר. ומבאר דבריו ואומר שם מ"ב דא"הו דיוקני א"הו: י"ה ו"ה. יוד הא ואו הא. יוד ואו דלת. הא אלת. ואו אלת ואו. הא אלת. שם מ"ב שהוא צורה בלי חומר. הוא ד' אותיות דהויה פשוטה י"ה ו"ה. ועשרה אותיות דהויה במילוי. שהם יוד וכו'. וכ"ח אותיות דהויה במילוי המילוי. שהם ביהד מ"ב אותיות. והיא בחינה א' של שם מ"ב הנ"ל שה"ס או"א שמחזה ולפעלה דא"א. והם בחינת אצילות דאצילות. שם מ"ב דא"הו דהותמא א"הו א"הו אשר א"הו שם מ"ב שהוא צורה חקיקה כחותם. דהיינו בחומר חותם. הי"ס א"הו אשר א"הו. שבי' שמות א"הו הם בגי' מ"ב. והי"ס בחינה ב', דשם מ"ב הנ"ל. שהי"ס ישו"ת שמחזה ער הטבור דא"א. והם בחינת בריאה דאצילות. ציור מ"ב בשעוה דא אבניתן ציור שם מ"ב הנחתם בשעוה הי"ס ז' שמות אבניתן קרע שטן וכו' שבר"ת של אנא ככה. שיש בכל אחר ו' אותיות והם מ"ב אותיות. ומקורם לכן אימר שם הת"י. אינון ברוא דו' שמהן דברו מ"ב אחון לקבל ו' יומי בראשית דאית

טופסרא דקילטא בהני שכיחי כחותמא דגושפנקא: טיפס הקליטה באלו המיחין שקבלה המלכות נמצא כמו חותם הכבעת. אשר הנחתם משיג אותו הצורה הנמצאת בהחותם אותו. לא יחסר משוה. פירוש. שסובב על תחילת דבריו שאמר (באות ש"ה) סוכפיהא דקמרינו קלמוי. שהפירוש הוא כמו שאלו הקמרי אינם ראויים למאכל רק אחר שנקלטו בארמה. כן הארץ שהיא המלכות אינה מתקיימת לתפקידה. דהיינו לקיים בני העולם. אלא אחר שעלתה להבינה ונקלטה בה. וזה שמסיים עתה ג"כ כאותו הלשון. ואמר שאופן הקליטה הזו. שהמלכות קילטת בהבינה. דומה לחותם ונותם ממנו. שהנחתם משיג לגמרי את צורת החותם.

ויש להבחין כאן ג' בחינות. א' ציור הצורה של החותם בעודה מופשטת מחומר. ב' ציור הצורה כשהוא מצוירת בחומר החותם. ג' השעוה המקבלת חתימתו של החותם. אשר צרת החותם עוברת עליה. ותדע שהם ג' שמות של מ"ב בחינה א', הי"ס או"א שמחזה ולמעלה דא"א. שהם עיקר הצורה של שם מ"ב. והי"ס ג' הויות שהם כח"ב. שיש בהם מ"ב אותיות. אבל אין שם שום חומר שיהיה ראוי לחתום עמו. והם נבחנו לבחינת אצילות דאצילות. ובחינה ב' של השם מ"ב. הי"ס ישו"ת הנמצא מחזה ולמטה דא"א עד הטרור שלו. שהם בחינת חומר נושא הצורה. כלומר שה"ס בינה שיצאה לחוץ מא"א. ונתמעטה מסכת נפילת אתון אליה שלה לזו"ן. ובעת גדלות היא מחזירה אתון אליה שלה אליה עם הזו"ן והיא עצמה חוזרת ועולית לראש א"א. ומקבלת שם חכמה. וחותרמת את הזו"ן עם המוחין שלה. (כנ"ל דף כ"ה ד"ה יזהירו) וע"כ נחשכו ישו"ת, שה"ס ז"ת דבינה. לבחינת חומר וצורה של החתם. כי הם החותמים את הזו"ן בפועל ממש. אבל בחינה א' של מ"ב. שהם או"א עלאין. הם אינם מתמעטים מחמת יציאת הבינה לראש א"א ואינם מתגדלים ע"י חזרת הבינה לראש א"א. ונבחנו חמיד כמו ש"ס בראש א"א ומלבישים לח"ס דא"א. וע"כ (רמזי דף ל' ע"ב)

עאלו ונפקו ה את ואת, ואתברי עלמא, עאלו גו חותמא ואצטרפו
ואתקיים עלמא.

שכ) ג ה) בקולפי דחויא רברבא, ג מחו ל ועאלו תחות נוקבי דעפרא,
י אלף וחמש מאה אמין, לבתר תהומא רבא, הוה סליק בחשוכא, וחשוכא
דרך אמת

ה) בהגלות נחם הגדול שיהו נחם הקדמוני עם כוונתו שנקראים בכל קליפות חילוניות נתיחס ממנליס ומקליפוס
לכסחוק מני לנטו הקדושי ולחיות יודד למטה סתת נקבי האין אלף וה"ק אמתו ליהו עם דריס תלא להתעבד
נק וסח מ"ו אזי לבתר יהמל רבא כו והחיל לור העיוון להאיר בגולס, ס"ח בהמ"ח יהוה סלכנס בתוך
הנחמת והיה חשוכא לבתר נתיק סלכנס ובכנס תת הגילס והתהויר ענח"ל יב.

חלופי גרסאות א ג"א אות ואת, ב ג"א בקולפוי, ג ג"א דכר מחו, וניא דכר מחו, ד ג"א מחו ואעילו
וניא ואעילו תחות חתומי ס ג"א אלף וחמש מאה באצטקן ובציל עד בתקלא כל זה מוקף (שליה)

<p>מאמר</p> <p>דאית בהו יוד אמירן ול"ב אלקים, שהשם מ"ב דאנא בכח, הוא בח"ל שם מ"ב דמעשה בראשית, שה"ס ל"ב איקים ועשרה האמרות. והוא בחינה ג' דשם מ"ב הנ"ל, שהם זי"ן הגדולים, והם בחינת יצירה דאצילות, וצריך שתזכור כאן כל הזתבאר במדרות הסולם לעיל בהקדמת הזהר מדרף י"א עד דף י"ז ואז תבין הדברים, כי אין להכפיל כל האריכות כאן. וזה אמרו כאן עאלו ונפקו את ואת ואתברי עלמא, נכנסו ויצאו כל אות ואת, מ"ב אתיון ונברא העולם, פירוש, כי מתחילה היתה הבינה כולה בראש א"א, והיתה כולה במ"ב אתיון, וכשנכנסה המלכות בראש דא"א במסום בינה, והבינה יצאה מהראש דא"א, דהיינו הז"ת דבינה שה"ס ישו"ת שמחזה עד הסוד דא"א, ואתיון אל"ה שלהם נפלו לז"ן, ונשארה הבינה בו"ק חסר ראש, נכחן אז שכל אות ואת ממ"ב אתיון שהיתה להבינה שהן ג"ר, יצאו עתה ממנה ונחקקו בהזיון, כי הזיון שקבלו אתיון אלה דבינה קבלו ג"כ אלו מ"ב האותיות, והוכשרה בהן המלכות שתוכל לקבל ג"ר. (כנ"ל דף ז' ד"ה וכבר) שזה נחשב לבריאת העולם בא"סן שיוכל להתקיים, ואע"פ שעדיין אין לה מוחין, מ"ב כיון שקלטה האותיות אל"ה, הרי יש לה הכלים להמוחין דג"ר, עא"ו נו הוהמא ואצטרפו ואתקיים עלמא נכנסו האותיות דמ"ב תוך החותם שהיא בינה, ואותיות נצטרפו להיות שמות הקדושים, דהיינו שקבלו המוחין, או מקבלתם גם המלכות, ונתקיים העולם שהוא המלכות, פירוש, לעת גלות מ-זרת הבינה את אתיון אל"ה שלה מן הזיון אל מדרגתה, וגם הזיון הרבוקים בהם עילים עמהם, והבינה עילה לראש א"א, וחוזרת ונעשית חותם של מ"ב, דהיינו מ"ב דמין הכ', שה"ס ב"פ אהיה שכני מ"ב, ואח"כ היא מחתמת נחותם הז' את המלכות שעלתה עמה, ואז נעשית המלכות (דמיני דף ל' ע"ב)</p>	<p>הסולם</p> <p>בחינת מ"ב דמין הגי' שה"ס ל"ב אלקים ויוד אמירן, ואז מחקיים העולם כי השיגה המוחין דג"ר שהם קים העולם.</p> <p>שכ) בקולפי דחויא רברבא מחו ועאלו תחות נוקבי דעפרא אלף וחמש מאות אמנה: ב-מטה של תנין הגדול הכו ונכנסו האותיות דמ"ב הנ"ל אלף וחמש מאות אמה מחת הנוקבא דבחינת עפר, פירוש, כי מתחילה בצמצום א' לא היתה אחיזה לקליפות רק בהמלכות לבדה, ולא כלום למעלה מהמלכות, אמנם בעת שעלתה המלכות לבינה, וחצי המדרגה שהם אתיון אל"ה, דהיינו בינה ותו"מ, ירדו מחת המלכות, נמצא כח הצמצום שבמלכות שולט גם על בינה ותו"מ שמתחתיה, והנה המ"ב אתיון הם ג"ר כח"ב, הנמשכים מאו"א שלמעלה מחזה, כנ"ל, וספירות דאו"א הם בסוד אלפים, ונמצא שהמ"ב אתיון ה"ס ג' אלפים. ולפיכך נבחן, שבעת שעלתה המלכות לבינה ונבקעה חצי מדרגה ויצאה למטה, אדר חצי המדרגה דמ"ב ירדה למטה מחת המלכות שעלתה, דהיינו חמש עשרה מאות, באופן שחמש עשרה מאות נשארו למעלה בסוד מ"ו וחמש עשרה מאות ירדו מחת המלכות בסוד אתיון אלה. וז"ש בקולפי דחויא רברבא מ"ו עם המטה של תנין הגדול הכי בהאתיון דמ"ב, דהיינו מכח עלית המלכות בכינה שיצאה חצי מדרגה למטה מהמלכות כנ"ל ועאלו תחות נוקבי דעפרא, אלף וחמש מאות אמה וע"כ נאחזה בהם הקלי' של תנין הגדול, כי משום שחצי מדרגה דמ"ב דהיינו אלף וחמש מאות אמה כנ"ל, ירדו למטה מנוקבי דעפרא, שהיא המלכות שעלתה ממעל להם, ונמצא אותו כח הקלי' שנאחז מתחילה בהמלכות לבדה נאחו עתה באיתם אלף וחמש מאות אמה שמתחת המלכות. לבתר תהומא רבא הוה סליק בחשוכא</p>
--	---

חפי כלא, עד דנפק נהורא, ובקע בחשוכא, ונפק ואחנהיר, דכתיב * מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות.

שכא) מיא ב) אתקלו ב) בתיקלא, אלף וחמש מאה, נאצבען, תלת ז) נטיפו גו י תיקלא, פלגו מנייהו לקיומא, ופלגו דעאלו לתתא. י) אלין סלקין ואלין נחתין, כיון דסליקו, יבסליקו דידא, קאים י תיקלא באורח

דרך אמת

מסורת הזהר

א) מנ"ה עמוקות מני חשך : (איוב י"ב) ח"א
ב) מנ"ה ע"י דק קב.
ג) מנ"ה ע"י דק קב.
ד) מנ"ה ע"י דק קב.
ה) מנ"ה ע"י דק קב.
ו) מנ"ה ע"י דק קב.
ז) מנ"ה ע"י דק קב.
ח) מנ"ה ע"י דק קב.
ט) מנ"ה ע"י דק קב.
י) מנ"ה ע"י דק קב.

חלופי גרסאות א) גי'א טיקלא. ב) גי'א נטו. ג) גי'א נפקא גו טיקלא פלגא. ד) גי'א תקלא וגי'א קילטא. ד גי'א בסולקא. וגי'א בתקלא. זגי'א בתקלו. וגי'א דסליקו בסליקו בחיקלא דידא. י גי'א טיקלא. וגי'א תקלא.

סאמר

הסולם

והארץ היחה חתו

שכא) באצבען גי' נטיפו גו תקלא פלגו מנייהו לקיומא ופלגו דעאלו לתתא : עם האצבעות ניתנו גי' ספות לחיך המאזנים. החצי מהן לקיום, וחצי מהן נכנסו לכסה. פירושי גי' פרקים יש בידי החלק המחובר לכתף הוא נה"י, והזרוע הוא חג"ת, והלק האצבעות הוא חב"ד. באופן שב' פרקין שה"ס היד נבחן לו"ק, ופרק הג' של האצבעות הוא רג"ר, וכיון שהמדובר כאן הוא מהשם מ"ב שהוא נ"ר כח"ב, ע"כ אומר, שניתנו באצבען, שהם בחי' ג"ר. והן גי' אלפים הנ"ל. ובעת עליית המלכת לכינה ונחצה המדרגה לבי' חצאים מ"י אל"ה, נבחן. אז אשר פלגו מנייהו דהיינו מ"י הוא לקיומא, נשאר בהמדרגה. ופלגו דהיינו אל"ה, דעאלו לתתא, שהם יצאו וירדו למדרגת זי"ן, כנ"ל. ולפיכך הם נכרנים כמו שמינחים בבי' ספות המאזנים, מ"י בכף ימין, ואל"ה בכף שמאל. אלין סלקין ואלין נחתין, אח"כ כשאתון אלה שבכף שמאל עולים ומתחברים עם הכינה, דהיינו בסיד נקודת השורק, נמצאים אלו אתון מ"י נחתין. כלומר שאורם נעלם ונעשה חשך כנ"ל. כיון דסליקו בסליקו דידא קאים תקלא באורח מישר. כיון שאתון אל"ה עולים בהעלאת היד, עומדת המאזנים בדרך יושר, אשר אתון מ"י ואתון אל"ה נמצאים שניהם למעלה ומאירים בשלמות. העלאת היד, פירושו בסוד נקודת החירק המוצא על מסך דבחי"א, וממשיך קומת ו"ק. המרמוז בבי' פרקי היד בלי האצבעות כלל, אשר אז מתלבשת החכמה בחסדים, ומאירים שניהם השוה, ואינם סותרים עוד זה את זה כנ"ל ולא

בחשוכא וחשוכא הפי כלא: אח"כ היה תהום הגדול עולה בחושך, והחשך כסה הכל בחינת הצמצום שנעשה בחצי המדרגה דבינה מחמת שירדה מתחת המלכות, נקרא תהומא רבא ולעת גדלות כשהבינה חזרה לראש א"א והחזירה אתון אל"ה למדרגתה, נמצא ההומא רבא שבהם, עלה ונמתק בהבינה, ונפרד מהם כח הצמצום, אלא שנעשה בהם חשך, והוא מטעם חוסר חסדים כראש דא"א שכלו חכמה, והז"ת אינם יכולים לקבל דכמה בלי לבוש חסדים. וע"כ אע"פ שאתון אל"ה עלו למדרגת הבינה, נשארו שם בלי אור והחשך כסה הכל. כלומר, שנעשה חשך הן מהחסדים והן מחכמה. כי אפילו החכמה שיש בא"א, אינם יכולים לקבל להיות החכמה בלי חסדים, והארה זו נקראת נקודת השירק כנ"ל (דף טו ד"ה ההיא) עד דנפק נהורא ובקע בחשוכא ונפק ואחנהיר דכתיב מנלה וגי' עד שיוצא האור ובקע בחשך, ויוצא ומאיר בשלמות. דכתיב מנלה עמוקות מני חשך וגו'. פירושי שנעשה הווג על מסך דחירק שהוא מסך דבחי"א, שק מתו ו"ק (כנ"ל דף טו ד"ה וזו ונמצא שהזיוג הזה בוקע שוב המדרגה לשנים, וז"ש ובקע בחשוכא, אבל אז מתלבש החכמה בחסדים, ויוצא האור ומאיר בשלמות. אלא ככהינת ו"ק דג"ר, כי הג"ר דג"ר נעלם ע"י זווג הזה דמסך דחירק, להיותו בחי"א דמסך, ונמצא משום זה, אשר מיא אתקלו בתקלא אלף וחמש מאה, המים, דהיינו המוחין שנמשכו עתה, נשקלו במאזנים, בשיעור אלף וחמש מאות, דהיינו רק ו"ק דג"ר חצי המדרגה, ולא מדרגה שלמה, כטעם הנ"ל, וענין המשקל והמאזנים הולך ומבאר לפנינו בדיבור הסמוך.

(דפויי דף ל"י ע"ב)

מישר, ולא סטא לימינא ולשמאלא, ההי"ד מ' מי מדד בשעלו מים וגו'.
שכב) כלא הוה ב' ביה בארעא סתים ולא ב' אתגלייא, וחילא ב' ותקפא
ומיא ד' גלידין בגווה, ולא נגידו, ולא ס' אתפשטו, עד ו' דאנהיר עלה נהורא
דלעילא, (ב' ונהורא מ' מחאת בקולטוי, ג') ס' ואשתריאו י' חילה, ההי"ד
י' ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, דא י' הוא אור קדמאה עלאה, דהוה
מקדמת דנא.

שכג) ומהכא נפקו כל חילין ותוקפין, וארעא אתכסמת ואפיקת חילהא
לבתר, כיון י' דנהיר ונחית, הוה אסתלק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי

מסורת הזהר

א) מי מדד בשערו מים: (ישעיה מ') ח"א רסו:
ח"ב קעה: ת"ז תק' ה' יס. ז"ח יהרו ל"ב סג שג.
רוח ע"ז ט"א שמו. ב) גלידין: לעיל דף רמ"ז
ציון ג' וש"נ. ג) ויאמר אלקים יהי אור לעיל
דף מ' ציון ד' וש"נ.

דרך אמת

ב) האור היה בחוקף הא"ה כהלימת המים שחירשו
וקפאו. ג) וכו' כ' כחה מקריבחה והלכו מימי השמש
לכן נד' והליר העולם.

חלוסי גרסאות א' גי'א בה. ב' גי'א אתגליין. ג' גי'א ותוקפא. ד' גי'א סתימין ס' גי'א אחמשט. ז' גי'א דאחנהר. ז' גי'א
לעילא. ח' גי'א נחת ט' גי'א ואשתראי, י' גי'א חילהא. י"א גי'א ל"ב הא. י"ב גי'א דנחית ול"ג דנהיר, וגי'א
דנהיר ול"ג דנחית וגי'א כיון דהוה נחיר הוה. וגי'א. רוחה נהיר ונחית וגי'א כיון דנחירו.

והארץ היחה תהו

הסולם

מאמר

נקודת החירק אליה מלמעלה מהבינה.
ונהורא מחאת בקולטוי ואשתריאו חילה.
והאור הכה כהקליטה ונפתחו כוחותיה. קליטה.
פירוש, המוחין דבחינת השורק שקלטה
מהכינה, שבסבתם נסתמה ונקפאו. וכשנמשך
אליה האור דבחינת החירק, הכה בהמוחין
ההם, דהיינו שביטל שליטתם שלא ישלטו
לברם זולת על ידי התלבשות בחסדים, ואז
נפתחו הכחות שבהמלכות מקפאיתם. ההי"ד
ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור דא הוא אור
קדמאה עלאה. דהוה מקדמת דנא, והוא שכתוב
ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, אשר ויהי,
יורה, שע"י האור דנקודת החירק חזר להאיר
בה אור הראשון שהיה בה מקודם לכן. דהיינו
מקודם הקפאיה והסתימה, כי אור החכמה חזר
להאיר בה ואינה מקפאיה אותה עתה. סחמת
שנתלבש בחסדים.

ולא סטא לימינא ולשמאלא. ואינו פונה לימין
ושמאל, כי בסוד נקודת החולם היה פונה
לימין בלבד, דהיינו לחסדים בלי חכמה, ובסוד
נקודת השורק היה פונה לשמאל בלבד, דהיינו
לחכמה בלי חסדים, אבל עתה בנקודת החירק
מתלבשים ימין ושמאל זה בזה, ונבחן עתה
שאינה פנה עוד לימין לבד או לשמאל לבד
כמקודם לכן, כי כלולים זה מזה. ההי"ד מי
מדד בשעלו מים. מ"י פירושו בינה, מדדי
היינו ע"י הזוג שעשתה הבינה על מסך
דחירק מדרה ו"ק דג"ר, והעלימה הג"ר דג"ר,
וסובב על הנ"ל שאומר מ"א אתקלו בתקלא
אלף וחמש מאות, דהיינו חצי המדרגה
כנ"ל.

שכג) ומהכא נפקו כל חילין ותוקפין, ומכאן
מאור נקודת החירק, יוצאים
ומתגלים כל הכחות והגבורות שבהמלכות
וארעא אתכסמת ואפיקת חילהא לבתר
והארץ, דהיינו המלכות, נמתקה, והוציאה אח"כ,
דהיינו ביום ג', את כחותיה.

כיון דנהיר ונחית הוה אסתלק נהוריה
מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. כיון שהאור
האיר בהמלכות, וירד והאיר בעולם, היה מתפשט
אורו

שכב) כלא היה ביה בארעא סתים ולא אתגלייא,
וחילא ותקפא ומיא גלידין בגווה,

ולא נגידו ולא אתפשטו. הכל היה סחוט כארץ
ולא נגלה בה כלום, וכחה ועזחה, והאורות המכונים
מים, היו קפואים בתוכה, ולא נזלו ולא נתפשטו.
פירוש, עד כאן ביאר ענין יציאת המוחין
בבינה, ועתה מבאר אותם בבחינת המלכות
בעת שנחתמה מהבינה, ואומר שבעת יציאת
המוחין בסוד נקודת השורק, דהיינו בטרם
שנתלבשו בחסדים, כנ"ל. נסתמו כל האורות
בהארץ. שהיא המלכות, ונקפאו בתוכה, דהיינו
שלא יכלו להתפשט בה ולהאיר. עד דאנהיר
עלה נהורא דלעילא, עד שנמשך האור מסוד
(דסודי דף י' ע"ב)

בראשית

עלמא, כד אסתכל בחייבי עלמא * אתגניז וואתטמיר ולא נפיק אלא בשבילוי סתימין דלא אתגליין.

שכד) * י וירא אלקים את האור כי טוב, י תנן כל חלמא דקיימא בקיומא דכי טוב, שלמא הוא לעילא ותתא. חמי אתוון כפום ארחוי, כל חד וחד, חמא * ט' טב ליה, טב לחלמיה, דהא אורייתא * פתח ביה כי טוב, נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא, ד ט', טב, * טוב הוא, ו טב: נהירו באשלמוחא. שכה) * ט' תשיעאה דכלא, את * (דאתנהיר מעלאה, * ראשיתא ואתכליל ביה, ואתעביד בסתימו דנקודה, רזא דין, דהיא נקודה חדא.

דרך אמת

(א) יס מי סכתז שהי"ת רוחז גס בחכמה השיעית ממשה למעלה ומקבלז מהכרז ו'ו' ומלמז זס מוכז קן וקלזלז כלשיחז ולחכליל ביה, (א) אתגניז: לעיל דף כמ"ט ציון א' וש"ג. (ב) וירא אלקים את האר: לעיל דף נ' ציון א' וש"ג. (ג) ט' -טב לחלמיה: ח"א רד. ח"ב קנב. רל. ז"ח שה"ש ס"ג ט"ב שטו. (ד) ט-פתח ביה כי טוב: ח"ב קנב. רל. ת"ז בהקדמה סז ז"ח שה"ש ס"ג טב שיט.

חלוסי גרסאות א) נ"א ואתטמר, ב) נ"א מתחיל כתיב וירא ומסוגר בסוגריים עד כי טוב ג) נ"א תנינן, ד) נ"א ט' טב טוב הוא נהיר באשלימותיה (אה"ל) ונ"א ט' טב הוא נהיר באשלמותא. ס) נ"א ל"ג טוב ו נ"א ל"ג טב. ז) נ"א ל"ג רק תשיעאה דכלא, עלאה דכלא ראשיתא דאתכליל ביוז ואתעביד בסתימו והיא רזא דנקיזה חר ו' מחיליה נפיק ביה אתעכירו שמים, כד אסתים בנקודה חדא ואתגניז גז, את נהרא ב' מת"ן נפקת לאתונא ולאתרלקא עלמא תתאה דאתגליא ברזא דתרין וקיימא בחילא עלאה ודא היא ס"ב (אה"ל) ונ"א תשיעאה דכלא עלאה דכלא ראשיתא דאתכליל ואתעביד בסתימו דנקודה רזא ריוז, ח) נ"א ראשית,

מסורת הזהר

הסולם

מאמר

אית ט' היא תשיעי לכל, דהיינו יסוד, שהיא תשיעי לעיס. והיא אות המאירה על ידי העליון הנקרא ראשית ונכללה בו. דהיינו א"א, (כמ"ש לעיל דף ו' אות ב' וע"ש בהסולם) שהוא נקרא ראשית. מטעם היותו פרצף הראשון הנושא לנקודה דמפתחא. שעל גק דה זז מתגלים כל המיחין, וכין שהט' מקבלת מא"א הנק' ראשית נמצאת גס היא מאירה בנקודה דמפתחא וכל המוחין מתגלים על ידה.

אורו מסוף העולם עד סופו, כד אסתכל בחייבי עלמא אתגניז, כשהקב"ה נסתכל ברשעי עולם, שעתידיים לחטוא כאור הזה, גנו את האור, ואתטמיר, ולא נפיק אלא בשבילוי סתימין דלא אתגליין, האור נסתתר, ואינו מאיר זולת בשבילים סתומים שאינם מתגלים. מאמר ג' אתוח ט"ב.

ואתעביד בסתימו דנקודה, רזא דין, דהיא נקודה חדא. ובכח הסתים שיש בנקודה דמפתחא, נעשה סוד הי', הנכנסת כאור ונעשה אור, שהיא נקודה אחת. כלומר שסוד הי' הנכנסת כאור של ישס"ת ונעשו בבחינת אור, (כניל דף מ"ה סוף אות ל"ב) * זו נעשתה מהנקודה דמפתחא, ונקודה הב' הנק' מנעולא אינה מג לה בה, וע"כ לעת גדלות יוצאת הי' כאור, והישצות חוורים להיות אור, עש"ה, אבל אם גם הנקודה הב' הנקראת מנעולא היתה מחוברת בהי' אז לא יכלה הי' לצאת מאור, כמו שנוהג באורא, ויש דהיא נקודה חדא, דהיינו שלא נתחברה בה נקודה השניה הנק' מנעולא. (ועי' היטב לעיל בהקד' ת הזהר במאמר מנעולא ומפתחא, דף מ"ד דה וטעם הדבר, ובכל ההמשך שם)

שכד) וירא אלקים את האור כי טוב, תנן, כל חלמא דקיימא בקיומא דכי טוב שלמא הוא לעילא ולתתא וירא ונ' תנן, כל, חיום הצומד בפתיחן של כי טוב, מראה, ששיום לו למעיה ולמטה, דהיינו בעולם העליון, שאין שם שום מקטרג עליו, ובעולם התחתון, חמי אתוון כפום ארחוי כל חד וחד, כל אחד ואחד רואה אותיות בחלומי לפי דרכיו ומעשיו, חמי * ט' טב ליה טב לחלמיה, דהא אורייתא פתח ביה כי טוב, נהיר מסייפי עלמא וכו' ראה * בחלומי, ט"ב לו וטוב לחלומי, שהדי התורה פתחה לכתיב את ט' בהמלות כי טוב כי מקודם זה, אין אית * בהתורה, והוא סוכב על האור שהאיר מסוף העולם עד סופו, * טב הוא, טב, נהירו באשלמוחא, לפיכך ט' הוראתה שהיא טוב, וט ב פירוש, הארה המאירה בכל השלמית.

שכה) * ט' תשיעאה דכלא, את דאתנהיר מעלאה ראשיתא ואתכליל ביה:

(דפוין דף ל' ע"ב)

ו' מחילה נפיק, ביה אתעביד שמים. כד אסתיים בנקודה חד, ו' ואחגניז
 גו, ו' אתנהרא ב'. ו' מניה נפקו עלאה ותתאה. עלאה טמירא, תתאה אתגלייא.
 ברזא דתרין, וקיימא בחילא דלעילא.
 שכו) ודא הוא טוב, אלין תלת אתוון, ו' טו"ב, אתכלילו לבתר ו' לצדיקא
 דערמא, דכליל כלא לעילא ותתא, כד"א * אמרו צדיק כי טוב, ו' בגין דנהירו
 עלאה כלילא ביה, דכתיב ו' טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, לכל כתיב דא
 סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא, עלאה על כלא. עד כאן
 סתמא דמלין. ו'

מסרת הזחר

(א) אצרו צדיק כי טוב: (ישעיה ג') ח"א לג. ס. פכ: ח"ב י"א: קכח: קעד: ח"ג טו. קי: ת"ז חק' סט
 קסז: ז"ח בראשית ו' טר שית. לר לך כ"ו כב שטו. וישב כט טא שמה. וקח נ"א כג שכו. רוח ס"ה ס"א
 שנב. כו טב ה' לבלד: (תהלים קמ"ה) ח"א ס. פכ: קעד. ח"ב יט. ח"ג קז. ת"ז בהקדמה ו. ז"ח וישב
 כ"ס טא

חלוסי גרסאות ו' ניא ואחגניז בההוא אור קרמא. ו' ניא את נהרא. ו' ניא מחמן נפקת לאתונא ולאחייסא
 עלמא תתאה דאתגליא ברזא דתרין ו' ניא אחין טיב דאנהו טוב, ו' ניא מוסיף לצדיקא קיומא
 ו' ניא ליג מבגין עד לכל כתיב. ו' ברש"י כתב חסר ועיין בסוף הספר סיי ב"ו.

ג' אתיון טו"ב

הכולם

מאמר

ו' מחילה נפיק, ביה אתעביד שמים. כד אסתיים בנקודה חד, ו' ואחגניז
 גו, ו' אתנהרא ב'. ו' מניה נפקו עלאה ותתאה. עלאה טמירא, תתאה אתגלייא.
 ברזא דתרין, וקיימא בחילא דלעילא.
 שכו) ודא הוא טוב, אלין תלת אתוון, ו' טו"ב, אתכלילו לבתר ו' לצדיקא
 דערמא, דכליל כלא לעילא ותתא, כד"א * אמרו צדיק כי טוב, ו' בגין דנהירו
 עלאה כלילא ביה, דכתיב ו' טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, לכל כתיב דא
 סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא, עלאה על כלא. עד כאן
 סתמא דמלין. ו'

דהיינו דמפתחא, ונקודה דמנעולא בגווה בה
 ואינה ניכרת, וע"כ מתגלים בה המוחין.
 שכו) ודא הוא טוב, אלין תלת אתוון טו"ב
 אתכלילו לבתר לצדיקא דערמא, דכתיב
 כלא לעילא ותתא: וזה הוא, ג' האותיות ס' ו'
 ב', הטי' ה"ס יסוד דישסו"ת הו' הוא ז"א, ה"ב'
 הן כ' הנוקבין עלאה ותתאה. דהיינו על דרך
 שנתבאר לעיל. ואלו ג' אותיות טו"ב נכללו לאח"כ
 בצדיק יסוד עולם הכולל הכל למעלה ולמטה. דהיינו
 יסוד דז"א, הכולל ג' בחינות הנ"ל. כד"א אמרו
 צדיק כי טוב, בגין דנהירו עלאה כלילא
 ביה, והוא שכתוב אמרו צדיק כי טוב, כי
 הצדיק שהוא יסוד. נקרא כן משום שג' בחינות
 אור העליון המרומזים בט' ו' ב', נכללים בו.
 דכתיב טוב ה' לכל וגו', לכל כתיב
 דא סתמא דמלה, בגין לאנהרא יומא חד
 דנהיר לכלא, שכתוב טוב ה' לכל וגו', זה
 המלה לכל, הוא סתם. שאינו מפרט למי הוא
 ס"ב שהוא משום להאיר יום אחד המאיר לכל,
 דהיינו היסוד, שהוא יום הששי להיוורו כלול מכל
 חמשת הימים. וע"כ נקרא היסוד כל, וטוב ה'
 לכל, היינו שהטוב הג"ל מאיר בהיסוד. עד כאן
 סתמא דמלין, ע"כ הדברים בסתם, דהיינו
 בכללות, ולהלן יתבאר בפירוט.
 בראשית

ו' מחילה נפיק, ביה אתעביד שמים. כד אסתיים בנקודה חד, ו' ואחגניז
 גו, ו' אתנהרא ב'. ו' מניה נפקו עלאה ותתאה. עלאה טמירא, תתאה אתגלייא.
 ברזא דתרין, וקיימא בחילא דלעילא.
 שכו) ודא הוא טוב, אלין תלת אתוון, ו' טו"ב, אתכלילו לבתר ו' לצדיקא
 דערמא, דכליל כלא לעילא ותתא, כד"א * אמרו צדיק כי טוב, ו' בגין דנהירו
 עלאה כלילא ביה, דכתיב ו' טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, לכל כתיב דא
 סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא, עלאה על כלא. עד כאן
 סתמא דמלין. ו'

ו' מחילה נפיק, ביה אתעביד שמים. כד אסתיים בנקודה חד, ו' ואחגניז
 גו, ו' אתנהרא ב'. ו' מניה נפקו עלאה ותתאה. עלאה טמירא, תתאה אתגלייא.
 ברזא דתרין, וקיימא בחילא דלעילא.
 שכו) ודא הוא טוב, אלין תלת אתוון, ו' טו"ב, אתכלילו לבתר ו' לצדיקא
 דערמא, דכליל כלא לעילא ותתא, כד"א * אמרו צדיק כי טוב, ו' בגין דנהירו
 עלאה כלילא ביה, דכתיב ו' טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, לכל כתיב דא
 סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא, עלאה על כלא. עד כאן
 סתמא דמלין. ו'

(דגויי דף ל' ע"ב)

שכז) " בראשית ברא אלקים, ה רוא י בראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. דא חכמה עלאה, דאיהי ראשית. ב' ביתא דעלמא, י לאתשקאה, מההוא נהר, דעיייל י ביה. ז רוא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ונהר ס דאכניש כלא, ו מעומקא עלאה, ולא י פסיקו מימוי לעלמין, ה לאשקאה לגנחא.

שכח) וההוא ס עומקא עלאה י בית ראשון, (ב) ה אסתיימו ביה אתוון, בחד י שביל דקיק דגניו בגויה, ומגו ההוא עומקא, נפקו תרין חילין, דכתיב

דרך אמת

(ה) ס"י נעלמו.

מסורת הוהר

(א) בראשית ברא אלקים (בראשית א) ח"א א:

ב: ג: ט: יא: טו: טז: בא: כט: ל: לא: לו: נ: ז: נו: פס: קמה. רל. רמו: רנא. רנו: רסב: ח"ב כב: לד: לו. פא: פב: פה: פח. קכו. קס. קיא. קפו: קעו: קעח: רכ: רכו: רלא: רעח. ח"ג קסה. רלג: ת"ז בהקדמה ה: יד: תק' כ"ו ע"א: תק' כ"ט עב: תק' ג"א ס"ו: תק' ג"ב פו. תק' ג"ג פז: תק' ג"ד פח: תק' ג"ה טו: תק' ג"ו פט: תק' ג"ז צ"ב: תק' ס"א צנ: תק' ס"ג צ"ב: תק' ס"ד צ"ה. תק' ס"ה צו. תק' ס"ז צח. תק' ס"ח צח: תק' ע' ק"כ. תק' ב' בהשמות קל"ט. תק' ז' בהשמות קמו. תק' יור בהש' קמו: ז"ח בראשית ג' ט"א שכ. ד' טא שכח. ה' טא שיג שכא של שגא. טר טא שלג ו' טא שד. טג שמש, ז' טד שו: י"ג טד שכב. יתרו ל"ד טב שגא תרומה מ"ב טד שיא. מ"ג טא שב. טג שיח. שה"ש ס"ב טד שלג ס"ו טא שלט: עב טא שו"ב. תק"ח צ"ג טג שלא ק"ג טב שלו. קי"ב ס"ג שיא. קטז טב שכב טג שי: י"ז טב שח קכ"א כג שלט. (ב) ראשית עריכותיכם חלה (במדבר ס"ו) ח"ג קעו. ת"ז תק' ס"ו לא. תק' ס"ס קט. (ג) שביל דקיק: ח"א יב: כט. ח"ב רד. ז"ח שה"ש עו טג שנ.

חלופי גרסאות ה זה שייך לעיל [בדפוס] ברף י"ז ע"א כפי גרסת הרמיק ולה"ה (אה"ל) ג נ"א לאשתיקא, וניא לאשקא וניא לאשתיקא, ג נ"א בה, ד נ"א ליג רוא וניא ביה רוא. ס נ"א דא כניש וניא דא כנוס. ו נ"א מעומקא הירא עלאה. ז נ"א פסקין. וניא פסקין. ח נ"א מלאשקאה. ט נ"א עמקא י נ"א בית ראשון בראשית. יא נ"א אסתתימו. וניא אסתתימו.

הסולם

מאמר

חקון פכ"ס דיון

מעדן, שא"א הנק' עדן הוציאו לחוץ מהראש. ועשה זאת. כדי להשקות את הגן, כדי שישם"ת ישקה את הגן שהיא הנוקבא דז"א. כי לולא יציאת ישסו"ת לא היה להנוקבא שום מוחין (כנ"ל דף ז' ד"ה וטעם) ואומר, שישסו"ת אינו מקבל המוחין ישר מא"א, אלא הוא מקבל אותם ע"י או"א עלאין הנקראים עומקא עלאה שזוגם לא פסיק לעלמין. וז"ש ונהר דאכניש כלא וכו'.

שכז) בראשית ברא אלקים רוא בראשית עריסותיכם חלה וגו' דא חכמה עלאה דאיהי ראשית: בראשית וגו' הסו"ה ראשית עריסותיכם וגו', שזה חכמה העליונה הנקרא ראשית. כי יליף גורה שוה מה ראשית האמור בהכ' ראשית עריסותיכם הוא חכמה עלאה. אף ראשית האמור כאן הוא חכמה עלאה. והיינו בינה השבה להיות חכמה. כנודע.

ב' ביתא דעלמא לאתשקאה מההוא נהר דעיייל ביה רוא דכתיב ונהר יוצא מעדן: כ' דבראשית יורה על הבית של העולם דהיינו הנוקבא דז"א. שבעת שמקבלת המוהין דחכמה נעשית בית לישוכ העולם (כנ"ל דף י"ב ד"ה פירוש) להשקותה דהיינו שמקבלת המוחין מאותו נהר שנכנס בה. כסוד הכתוב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. שפירושו, ונהר דאכניש כלא מעומקא עלאה ולא פסיקו מימוי לעלמין לאשקאה לגנחא ונהר. האוסף הכל מעומק העליון. שמימיו אינם פוסקים לעולם. להשקות את הגן אירוש. ונהר. היס' ישסו"ת. דהייצא

שכח) וההוא עומקא עלאה בית ראשון. אסתיימו ביה אתוון בחד שביל דקיק דגניו בגויה. ועומק העינין היה הוא בית ראשון שהוא או"א, שהאומיות, שהם הכלים. נסתיימו כשביל דק אחד הננוו ברם. פירוש ב' מסכים הם. מנעולא ונפתחא. והסיום דאו"א הוא במסך דמנעולא. שמסך זה לא אתידע. וע"כ נקראים או"א עומק העליון. אבל ישסו"ת שדם ז"ת דבינה. מסתיימים על מסך דמפתחא. וע"כ הם אתיידע. (כנ"ל דף רס"ו ד"ה אתעביד). ומנו ההוא עומקא נפקו תרין חילין דכתיב את השמים

(ספרי דף י"ב ע"ב)

את השמים, א שמים לא כתיב, אלא השמים, ב מגו ההוא עומקא דסתים מכללא.
 ואת הארץ, ג נהר דא אפיק להאי ארץ.
 שכט) ד אבל בכללא דשמים הוה, ו ונפקו כחדא, * מתדבקא בסטרוי,
 דא ז כדא. כד אתנהיר ראשיתא דכלא, שמים נטלו לה, ואותיבו מ לה
 באתרה, ט דכתיב ואת הארץ, י ואת יא כללא דאתוון יב דאנון את.
 של) כד אתהדדת ארעא למיתב באתרה, יג ואתפרש * מסטרוי יד דשמים,
 הות טו תוהה ובוהה לאתדבקא בשמים טז כחדא, יז כקדמיתא, יח בגין דחמת

מסורת הזהר

א) מתדבקא בסטרוי דא כדא. (זו פרצופין) לעיל דף קמ"ח ציון ד' וש"נ.

חלוסי גרסאות א) נ"א מיסיף ואת הארץ. ב) נ"א השמים ר"ל חילא דימיה וחילא דארעא. ג) נ"א סמימא ונ"א סממא.
 ד) נ"א ליג אבל. ה) נ"א ליג הוה. ו) נ"א נפקו. ז) נ"א לדא. ח) נ"א לא. ט) נ"א באתרה ואתפרש
 מסטרוי. י) נ"א ליג ואת ונ"א ר"ל כללא. יא) נ"א מכללא. יב) נ"א ליג דאנון את יג) נ"א ואתפרש, יד) נ"א ליג דשמים.
 טו) נ"א תוהה ובוהה טז) נ"א כחדא. יז) נ"א בקדמיתא.

מאמר	הכולם	חסון פב"ס דיו"ן
<p>השמים ואת הארץ, ומחוץ עומק ההוא יוצאים שני כחות. דהיינו זו"ן הגדולים וזו"ן הקטנים, שכתוב: את השמים. שהם זו"ן הגדולים המסתיימים במנעולא, ואת הארץ, שהם זו"ן הקטנים, המסתיימים במסתחא, שמים לא כתיב אלא השמים, מנו ההוא עומקא דסתים מכללא, שמים לא כתיב אלא השמים, עם ה', שה' זו יורה שהשמים יוצאים מתוך עומק ההוא הסתום מכל, דהיינו מבחינת שביל הדק שבאו"א שהוא נק' מנעולא. ואת הארץ נהר דא אפיק להאי ארץ, ואת הארץ יורה שנהר זה, דהיינו ישסו"ת, הוציא ארץ הזו שהיא זו"ן הקטנים, דהיינו (כנ"ל דף רנ"א ד"ה ורזא) אשר או"א הוציאו השמים, שהם זו"ן הגדולים וישסו"ת הציאו הארץ, שהם זו"ן הקטנים, עש"ה.</p> <p>שכט) אבל בכללא דשמים הוה ונפקו כחדא מתדבקא בסטרוי דא כדא: אבל מתחילה בכלל שמים היתה הארץ, ויצאו שמים וארץ, שהם זו"ן, כאחד, דבוקים זה בזה באחוריהם, כד אתנהיר ראשיתא דכלא, שמים נטלו לה ואותיבו לה באתרה, כאשר האיר ראשית הכל, דהיינו בעת שהנוקבא קבלה המוחין דחכמה הנקראים ראשית הכל, או שמים, שהם ז"א, לקחו את הנוקבא והושיבו אותה במקומה. פירוש מתחלת יציאת הנק', היתה דבוקה בז"א, כלומר, שהאירו שניהם באור אחד, שהיא אור דחסרים, וכיון שתיו בהשואת הצורה בלי הפרש מזה לזה, ובחנים לדבוקים (רס"ו דף ל' ע"ב * ליא ע"א)</p>	<p>זה כזה. כי דביקית הרזחניים היא השואת הצורה. כגודע ומקים הדביקות היה כאחור של הז"א, דהיינו מחזה ולכטה דז"א, ששם הכלים דאחוריים שלו, כי מחזה ולמעלה של כל פרצוף נבחנים לכלים דפנים, ומחזה ולכטה של כל פרצוף נבחנים לכלים דאחוריים. כמ"ש בכתיהה להכמת הקבלה את ע"ו ע"ש. ואח"כ כד אתנהיר ראשיתא דכלא, דהיינו שהנוקבא קבלה המוחין דחכמה היק' ראשית הכל, אז נבחן שהנוקבא נתסרה מן הז"א, כלומר שנפרדו זה מזה, כי עתה יש שינוי צורה בין ז"א לנוקבא, שהז"א מאיר באור ההסדים והנוקבא מאירה באור חכמה כי פירוד הר חני אינו רק שינוי צורה, וז"ש שמים נטלו לה ואותיבו לה באתרה, כי נפרדה ממנו, ונתן לה ז"א מקום בפני עצמה. דכתיב ואת הארץ ואת כללא דאתוון דאינין את, שכתוב ואת הארץ, וא"ת יורה על כלל כ"ב איתיות שהם מא' עד ת' שהם הר"ת של המלה א"ת. כלומר שיורה כי נפרדה מהז"א והשיגה כלים נפרדים בפני עצמה, כי כ"ב האותיות הם הכלים כולם של הפרצוף, שהרי כל החכמה מבוראת על פי כ"ב האותיות ואין צריכים יותר.</p> <p>של) כד אתהדרת ארעא למיתב באתרה ואתפרש מסטרוי דשמים, הות תיהה ובוהה לאתדבקא בשמים כדא בקדמיתא: כשחזרה הארץ לשבת במקומה, ונפרדה מאחוריו של ז"א הנק' שמים, היתה הארץ חתו ובהו לחזור להתדבק בשמים כאחד, כמלפנים. בגין דחמת, לשמים</p>	

בראשית

לשמים נהירין, והיא אתחשכת, עד דנהורא עלאה נפק עלה, ואנהיר לה, ותבת באתרה, לאסתכלא בשמיא אפין באפין, וכדין אתחקנת ארעא, ואתבסמת. שלא) נפק נהורא בסטר ימינא, וחשוכא בסטר שמאלא, ואפריש לון, לבתה, בגין 6 לאתכללא דא בדא, הה"ד * ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, ואי תימא 3 הוה 2 הבדלה ממש, לא, אלא 3 יום אתי מסטרא דנהורא, דאיהו ימינא. ולילה מסטרא דחשוכא, דאיהו שמאלא. וכד נפקו כחדא, אפריש לון. והבדלה הוה מסטרוי, 7 לאסתכלא 8 אפין באפין, ולא תדבקא דא בדא 9 למהו כלא חד.

שלב) 1 ואיהו אקרי יום, וקרי ליה יום. 8 ואיהי קרי לילה כד"א 2 ויקרא

מסורת הנהר

א) ויבדל אלקים בין האור לעיל דף ג' ציון ד' ו"ש"נ. ב) יום—ימינא לילה—שמאלא. ח"א סז: יז. ג) ויקרא אלקים לאור יום: לעיל דף ג' ציון ג' ו"ש"נ.

חלופי גרסאות 6 ג"א בגין דלא לאסתכלא (אה"ל ונ"א בגין לאסתכלא. 3 ג"א ליג הוה (אה"ל) ג ג"א לילה ממש. 7 ג"א לאסתכופי. 8 ג"א אנפין באנפין. 9 ג"א למהוי. 1 ג"א אור. ונ"א איהו. ונ"א אור הוא 2 ג"א ותשך. ונ"א והיא אקרי לילה רכתיב ולחשך קרא לילה בגין דאחיד בה חשך ולית לה נהורא מגרסה.

הסולם

מאמר

מקבלת הנוקבא את האור מן הז"א, כמו שמכאר לפנינו. הה"ד ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, שע"י הבדלה זו, ויקרא אלקים לאור יום וגו' היום ולילה נזדווגו ונעשו יום אחד. (ע"י לעיל דף ק"ח ד"ה וביאור).

ואי תימא הוה הבדלה ממש, לא, אלא יום אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינא ולילה מסטרא דחשוכא דאיהו שמאלא: ואם

חאמר, שהכרוב ויבדל אלקים בין האור וגו', פירושו הבדלה ממש, דהיינו פירוד בין האור ובין החשך, ואומר, לא כן, אלא הפירוש הוא, כי היום בא מצד האור שהוא ימין, והלילה באה מצד החשך, שהוא שמאל, וכד נפקו כחדא אפריש לון וכשיצאו ושלטו כאחד, הפריד אותם, והבדלה הוה מסטרוי לאסתכלא אפין באפין ולא תדבקא דא בדא למדווי כלא חד. וההבדלה היתה כצדו, דז"א, כדי להסתכל פנים בפנים ולהדבק זה בזה. שיהיו לגמרי אחד. (וכבר ביארתי סוד הבדלה זו, לעיל דף ס' ד"ה ורזא דא, עש"ה כל ההמשך שה"ס הבדלה בסדר ההארה, הנבחן למחלוקת דרחימו וחביבו וקיומא דעלמא, כי הוא נוהג בסוד הזווג לקיום העולם.

שלב) ואיהו אקרי יום וקרי ליה יום, ואיהו קרי לילה, כד"א ויקרא אלקים לאור יום וגו': והוא ז"א, נקרא יום, וע"כ נאמר שקרא האור יום, והיא, הנוקבא, קרא לה

לשמים נהירין והיא אתחשכת, משום שהארץ ראתה את השמים באירים, והיא נחשכה. פירוש. כי אחר שנפרדה מז"א ע"י אור החכמה שקבלה מיס"ס תי, כי ישו"ת עלה לראש א"א ונעשה לחכמה, והשפיע אל הנוקבא, הנה אז היתה לה חכמה בלי חסדים, כי א"א כולו חכמה הוא, וז"ת אינם יכולים לקבל חכמה בלי חסדים, ע"כ נחשכה הנוקבא, וחשקה לחזור ולהדבק בז"א מאחוריו, כדי להאיר עכ"פ בחסדים כמו הז"א.

עד דנהורא עלאה נפק עלה ואנהיר לה ותבת באתרה, לאסתכלא בשמים אפין באפין, ונמשך החשך בהנוק', ע"י שיצא אור העליון ונמשך אליה והאיר לה, ואז חזרה להסתכל בשמים, שהוא ז"א, פנים בפנים, וכדין אתחקנת ארעא ואתבסמת ואז נתהקנה הארץ, שהיא הנוקבא, ונתמחקה מהדינים שהיו בה, פירוש שעלתה לעיבור לאו"א מחדש והשיגה מהם מוחין דפנים, (כמ"ש כל זה לעיל דף ק"ח ד"ה וכבר נתבאר ע"ש כל ההמשך ואין להכפיל דברים).

שלא) נפק נהורא בסטר ימינא, וחשוכא בסטר שמאלא, ואפריש לון לבתה, בגין לאתכללא דא בדא הה"ד וכי: עתה פבאר איך הנוקבא מקבלת את אור העליון הנזכר, ואומר, האור יוצא בצד ימין, כי הוא מקובל אל הז"א שה"ס ימין, והחשך נשאר בצד שמאל, שהיא הנוקבא, וז"א מפריד אח"כ את החשך מי האור, כדי שיכללו זה בזה, ואז בכח הבדלה הזו (דמו"י דף ל"א ע"א)

אלקים לאור יום וגו'. מהו ולחשך, דא חשך דאחיד א ליליה, דלית לה נהורא מגרמה, ואע"ג ד דאתא מסטרא דאשא : דאיהי חשך, אבל חשך, עד ד דאתנהיר מסטרא דיום, יום נהיר ליליה, וליליה לא י נהיר עד זמנא דכתיב * ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה.

שלג) רבי י אלעזר קפץ בקדמיתא, ודרש ב קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים, קול ה', דא מ קול עלאה. דממנא על המים, דנגדין מדרגא לדרגא, עד דמתכנשי לאתר ס חד, בכנופיא י חדא. ההוא קול עלאה משדר לאנון א מין בארחייהו, כל חד וחד כפום ארחיה, כהאי (ב) י גננא דממנא על מיא, י לשדר לון, לכל אתר ואתר, כדחוי ליה. כך קול ה' ממנא על מיא.

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) כנן הוה שיטה השלום וכולם מימי הספקים לכל נמוס הסדה ככאוי לו אף כן קוג כי וגו'. (א) ולילה כיום יאיר : תהלים ק"ח ח"ב לה קלא ת"ז תק' ל' עה. (ב) קול ה' על המים : לעיל דף לו ציון ה' וש"ג

חלוסי גרסאות א גיא כלייה. ב גיא דאחיא. ג גיא חשיך איהו עד דאנהיר. ד גיא דיתנהיר ס גיא אנהיר. ז גיא אליעזר. ז גיא הכבוד וכי, ח גיא קול עלאה נים עליונים. ט גיא דא. י גיא חד. יא גיא מייא, יב גיא גוננא. יג גיא גננא דמיא. יד גיא לשרא. וגיא דישדר.

מאמר

הסולם

קול ה' על המים

שלג) רבי אלעזר קפץ בקדמיתא ודרש קול ה' על המים וגו'. קול ה' דא קול עלאה דממנא על המים: ר"א קפץ מחלילה ודרש הכתוב קול ה' על המים וגו'. אשר קול ה' הוא קול עליון הממונה על המים. פירוש. ז"א נק' קול וכשהוא עולה להבינה. ומכריע שם בסוד המסך דנקודת חירק. בין נקודת ההולם שהוא ימין לכין נקודת השורק שהוא שמאל. אז נק' ז"א קול עליון. והוא המכוונה על המים. שה"ס המוחין, כי על ידי הכרעה זו שעושה בין ימין ושמאל דבינה. ומשלים שם שפא דאלקים, זוכה גם הוא באלו המוחין דג' נקודות, וממשיכים כשם אל החג"ת שלו, ומתחג"ת אל הנה"י, ומנה"י להנוקבא. לפיכך קול עלאה שכבינה. נבחן לממונה על כל אלו המוחין, כי הא השרש שלהם. וז"ש. דנגדין מדרגא לדרגא עד דמתכנשי לאתר חד בכנופיא דדא. שהמים אלו שהם המוחין נמשכים מדרגה למדרגה. דהיינו ממדרגת הכינה למדרגת ז"א. וממדרגת דג"ת דז"א למדרגת נה"י שלו. עד שהמוחין מתקצצים למקום אחד. שה"ס יסוד שלו. בקיבוץ אחד. כי היסוד כולל בחוכו לכל המדרגות. וע"כ נק' כל. ההוא קול עלאה משדר לאינון מין בארחייהו כל חד וחד כפום ארחיה כהאי גננא וכי. קול עליון הזה שגלה אותם דמים בדרכם. לכל ספירה וספירה לפי דרכה. כאותו הגנן

לה לילה כמיש ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה. מהו ולחשך. דא חשך דאחיד ללילה. דלית לה נהורא מגרמה. שואל מהו החשך. שבהכתוב ולחשך קרא לילה. ואומר. שהוא החשך שנאחו בהלילה. שאין לה אור מעצמה ולא כלום. כלומר. הלילה שהיא הנוקבא. אין לה מעצמה כל ס. ואפי' החשך הנאחו בה אינה שלה אלא הוא חשך הנמשך לה מאמא. דהיינו הצד שמאל שלה, הנבחן לנקודת השורק שבישסו"ת כנודע. ואע"ג דאית' מסטרא דאשא. דאיהו חשך. ואע"פ שהחשך בא מצד האש שהוא חשך. מ"מ אינו של הנוקבא עצמה. שאין לה כלום מעצמה.

אבל חשך עד דאתנהיר מסטרא דיום, יום נהיר ללילה : אבל החשך נמשך. עד שמאיר מצד השפעת היום, דהיינו עד שמקבל חסדים מו"א הנק' יום, ואז מחלבש אור החכמה באור החסדים (כנ"ל דף ט"ז ד"ה וזה אמרו). ונמצא מבינה זו שהיום שהוא ז"א מאיר להלילה, שהיא נוקבא. ולילה לא נהיר, עד זמנא. דכתיב ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה. אבל הלילה עצמה אינה מאירה מכת השפעת היום. עד הזמן של גמר התקון. שכתוב ולילה כיום יאיר וגו'. (ועי' לעיל דף ק"ח ד"ה וביאור)

(רמ"ז דף ג"א ע"א)

שלד) אל הכבוד הרעים, כד"א "ורעם גבורותיו מי יתבונן, ה' דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה. ד"א, א"ל הכבוד הרעים, דא ימינא, דנפקא מניה שמאלא, ה' על מים רבים, ה' דא חכמה עלאה י דאקרי יו"ד. על מים רבים, על י ההוא עומקא י סתימאה דנפיק מניה. י כד"א י ושבילך במים רבים.

ש"ה) ר"ש פריש פלוגתא, י ואמרה פתח י קרא ואמר, ה' כתיב י לעמת

מסורת הזהר

א) ורעם גבורותיו מי ונ"י: (אייב כ"ו) ח"ג רלה: ת"ז תק' י"ג כח: ב) ושבילך במים רבים: לעיל דף רנ"ב ציון ד' וש"ב. א) לעומת המסורת: לעיל דף רל"ג ציון א' וש"ב.

חלופי גרסאות א) נ"א דא סטרא גבורה נפקא מיניה. (מנה) ב נ"א דקיימא ור"ג דאקרי יו"ד. ונ"א דאקרי עון ג נ"א ההוא נהר ד נ"א סתימא. ט נ"א כד"א בים דרכך ושבילך במים רבים. ו נ"א ליג ואמר. ז נ"א פתח ואמר קרא. ח נ"א דכתיב.

קול ה' על המים

הסולם

מאמר

המסך דחירק, ונכללו זה בזה, דהיינו החכמה דשמאל בחסדים דימין, וכן החסדים בחכמה. אחר זה מתגבר קו הימין, ונשארו המוחין בכחינת החסדים שבקו ימין. ב) שאחר שנכללו הקיין זה מזה, נשארים הארת שניהם, ויש חסדים וחכמה בימין, ויש חסדים וחכמה בשמאל, ורע, כי התכללות דמין הא' הי"ס מוחין דנשמה, והתכללות דמין הב' הי"ס, מוחין דחיה.

והנה הדרוש של ר' אלעזר, הוא בהתכללות דמין הא' וי"ש אל הכבוד הרעים, דא כטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה כי אחר שנכללו זה מזה ע"י קרא עראה מחגבר קו הימין. והוה שמסיים על מים רבים על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מניה כד"א ושבילך במים רבים, כי משום שקימת החסדים מסוד כסך דחירק, המכריע בין הקיין וכוללם זה בזה, יוצא על מסך דשביל דקיק שבז"א, הנמשך לו מחכמה עלאה. שה"ס או"א עלאין, ע"כ יש לו כח לאור דחסדים שלו להחגבר על קו שמאל, ולהשאיר הפרצוף בשליטת החסדים בלבד. הדי שהדרוש טובב על התכללות דמין הא', וי"ש ר"א קפק בקדמיהא ודרש, דהיינו מתחילה מטרם שזכה למוחין דחיה, שה"ס התכללות דמין הב', קפץ ודרש ופירש הכתובים, רק על פי התכללות דמין הא' שה"ס מוחין דנשמה, ולהלן מביא הדרוש דר"ש שהוא ע"פ התכללות דמין הב', בסוד המוחין דחיה.

מאמר לעומת המסורת

שלה) רבי שמעון פריש פלוגתא ואמר פתח קרא ואמר כתיב לעמת המסגרת

הינן הממונה על בור מים, לשלוח המים לכל מקום ומקום כראוי לו. כך קיל ה' ממונה על המים שהם המוחין.

שלד) אל הכבוד הרעים, כד"א ורעם גבורותיו מי יתבונן, דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה: ה' קשה לו הלא אל הוא שם החסד, והרעים הוא פעולה של גבורה. זה כיצד ואמר שהוא כמ"ע, ורעם גבורותיו מי יתבונן, זהו בחינה המתגלית מתוך התכונות ברעם הגבורה ויוצאת ממנה כלומר, שאל הכבוד, הי"ס החסד דמתגלה מחמת הגבורה, כיתרון האור מתוך החשך, וע כ נאמד אל הכבוד הרעים, כי הוא נגלה על ידי שהרעים בגבורה, דבר אחר, אל הכבוד הרעים, דא ימינא דנפקא מניה שמאלא פירוש אחר, בהכי אל הכבוד הרעים, הי"ס ימין שהוא חסד, אשר הגבורה נאצלת ממנו, כי הספירות יוצאת ונאצלות זו מזו כנדע, וא"כ יהיה פירוש הכי כפשוטו, אל הכבוד שהוא חסד, הרעים האציל הגבורה שה"ס רעם, ה' על מים רבים, ה' דא חכמה עלאה דאקרי יו"ד, על מים רבים על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מניה וכי, ה' על מים רבים, ה' פירושו התגלית חכמה העליונה הנקראת יו"ד, דהיינו המוחין דאו"א עלאין, על מים רבים, פירושו, שמתגלה על עימק הסודות הנה יוצא הימנו כמ"ע ושבילך במים רבים, שה"ס המסך דמנעלא, (כנ"ל דף רנ"א את ש"ח).

בואר הדברים כי יש ב' מיני התכללות הקיין של ימין ושמאל, א' שאחר שקו אמצעי הכריע ביניהם בסוד קימת החסדים היוצאת על (דפני דף ל"א ע"א)

המסגרת ^א תהיינה ^ב הטבעות בתים לבדים. מאן ^ג ההוא מסגרת, דא הוא אתר סגיר ^ד דלא ^ה פתיחא, בר בשביל חד דקיק, דאתיידע בגניזו לגביה, ובגיניה ^ו אתמלי ^ז ורשים תרעין, לאדלקא ^ח בוצינין. ובגין, דאיהו אתר ^ט גניז וסתים, אקרי מסגרת, ודא הוא עלמא דאתי, ^י וההוא עלמא דאתי ^{יא} אתקרי מסגרת.

שלו) ^{יב} תהיינה הטבעות, אלין ^{יג} עזקאן עלאין, דאתאחדן דא בדא, בדא, מיא מרוחא, ורוחא מאשא, ואשא ממיא, ^{יד} כלהון אתאחדן דא בדא, ונפקן

דרך אמת

(א) סכטות עליונות.

חלופי גרסאות ^א גיא ליג תהיינה הטבעות בתים לבדים ^ב גיא הסכטות ונר' וליג בתים לבדים. ג גיא מאן תוא ^ד גיא ולא. ^ה גיא פתיח. וניא פתח. ^ו גיא ואחפליא. ^ז גיא ואחרשים. ^ח גיא בוצינין ^ט גיא רגניו. ^י גיא ליג וההוא ער מסגרת. וניא דאתי ראקיי מסגרת ^{יא} גיא אקרי. ^{יב} גיא ליג תהיינה ^{יג} גיא ובלהון אתרבין ואתאחדן דא בדא ונפקין דא מרא כתגי עזקאן (אה"ל) וניא כלהו אתאחדן (ר"ז) וניא כלהו אתרבין.

לעינת המסגרת

הסולם

מאמר

ומחלבת החכמה בחסדים. אבל כיון שקימת חסדים יוצאת על מסך זה בשביל דקיק, הוא גורם דאתיידע בגניזו לנכיה, שהארט הרכמה נודעת בהם בצנעה, כלומר בחינת מנשה למעיה ש-וא י"ק דג"ר ולא ממעלה למטה שה"ס ג"ר דג"ר. ולפיכך נקראים הישסות גם אחר ההתכללות החכמה בחסדים. בשם מסגרת, כי אורותיה אינם מאירים כפי יכלתם.

שלו) תהיינה הטבעות, אלין עזקאן עלאין דאתאחדן דא בדא: תהיינה

הטבעות הן הטבעות העליונות דהיינו חג"ת שלמעלה מחזה דו"א הנאחזות זו בזו. גיא מרוחא ורוחא מאשא ואשא ממיא כלהון אתאחדן דא בדא ונפקן דא מן דא בהני עזקאן, מים אש רוח, הם חסד גבורה חפירת דו"א. וכשמקבלים המוחין הם נכללים זה מזה, המים שהוא חסד נכלל מרוח שהוא ת"ת ורוח מאש שהוא גבורה, ואש ממים. כולם נכללים זה בזה ויוצאים זה מזה כמו הטבעות. פירוש המוחין דאו"א עלאין נקראים עזקא דכיא, ואומר שאלו חג"ת דו"א להיותם נכללים ויוצאים זו מזו בהני עזקאן שהם המוחין דאו"א הנקראים עזקאן. כלומר שאינם מתגלים בדרך התכללותם זה מזה, אלא אחר שנתכללו זה מזה מתגבר שליטת דחסד עליהם, כנ"ל בדברי ר' אלעזר, ודומים בהני עזקאן שהם המוחין דאו"א, שהם חסדים מכוסים. ע"כ נקראים גם החג"ת דו"א בשם עזקאן, והכתוב תהיינה הטבעות, סובב על חג"ת הללו דו"א. וכלהון

המסגרת וג"י מאן ההוא מסגרת ר"ש פירש המחלוקת, דהיינו שביאר ענין התכללות ב' הקוין ימין ושמאל שהיו מקידם לכן במחלוקת ואמר, פתח קרא ואמר לעינת המסגרת תהיינה הטבעות ונר' ושואל מי הוא מסגרת זו, ומשיב דא הוא אתר סגיר דלא פתיחא בר בשביל חד דקיק. זה הוא מקום סגור, שאינו נפתח וזולת בשביל דק אחד דאתיידע בגניזו לנכיה שנידע בתוכו בצנעה, ובגיניה אהמלי, ורשים תרעין לאדלקא בוצינין, ומכחו נתמלא באור, וציון שערים להדליק הנרות, ובגין דאידו אתר גניז וסתים אקרי מסגרת, ודא הוא עלמא דאתי, וההוא עלמא דאתי אתקרי מסגרת. ומשום שהוא מקום גנוז וסתום הוא נקרא מסגרת, וזה הוא עולם הבא, כי עולם הבא נקרא מסגרת.

ביאור הדברים, עולם הבא הוא ישסו"ת, כי או"א עלאין נק' לעתיד לבא, וישסו"ת נק' עולם הבא, ומבחינת המוחין דנקודת השורק, שה"ס הארת החכמה נקראים ישסו"ת בשם מסגרת, כי אז נסגרים האורות ואינם מאירים בה. וז"ש הוא אתר סגיר, דהיינו בעת הארת נקודת השורק, שאינה יכולה להאיר באור החכמה מטעם חוסר חסדים. דלא פתיחא בר בשביל חד דקיק, ואין אורותיה נפתחים וזולת ע"י ביאת קובת החסדים מכה הויג על המסך דנקודת החירק, שה"ס מסך דמנעולא. הנק' שביל דקיק, וקימת חסדים זו ח"ס קי המכריע המיוחד ב' הקוין זה בזה. (רש"י דף ל"א ע"א)

דא מן דא א' בהני עוקאן, וכלהון מסתכלן, לגבי ההוא מסגרת, דביה
 ב מתאחד, לההוא נהרא עלאה, לאשקאה לון, ואתאחדן ביה.
 שלזו) בתים לבדים, הני עוקאן. י' עלאין אנון בתים, ואתרין לבדים,
 דאנון רתיכין דלתתא, בגין דדא אתי מסטרא דאשא, ודא מסטרא דמיא, ודא
 ד מסטרא דרוחא, וכן כלהו, בגין למהוי רתיכא לארונא, ועל דא מאן דמקרב
 יקרב בארין בדים, ולא במה דלגו, לך לך אמרין נזירא, סחור סחור, לכרמא
 לא תקרב בר אנון י' דאתחזון לשמשא לגו, לון י' אתיהיב רשותא לאעלאה
 לשמשא ולקרבא, ועל דא כתיב * והזר הקרב יומת.

מסורת הזהר

א) והזר הקרב יומת: (במדר א') ח"ב ק"ו ח"ג ר"ח. רע"ד: רע"ו. רפ"ב: ת"ז בהקדמה ט. חק' ס"ט ק"א.
 תק"ח קיד ט"א שלג. קי"ח ס"ג שא.

חלופי גרסאות א' גיא כהני. ב' גיא דביה אתאחד כלא והוא עלאה לאשקאה. ג' גיא עלאין. ד' גיא דא אתי
 ס' גיא מוסיף כהנים דאתחזון. ו' גיא אתיהיב וגי' אתיהיב.

הסולם

לעומת המסגרת

רא"ר

בשביל הבדים שהם נה"י, דאינון רתיכי,
 דלחתא, בגין דדא אתי מסטרא דאשא ודא
 מסטרא דמיא ודא מסטרא דרוחא וכן
 כלהו, שהבדים הם המרכבה שלמטה, להיותם
 נמשכים מהמרכבה עלאה שהיא הג"ת, המכונים
 מים אש רוח, שקי שמאל דבדים הנקרא הוד
 בא מצד האש דמרכבה עלאה שהיא גבורה,
 וקו ימין דבדים הנקרא נצח, בא מצד המים
 שבמרכבה עלאה שהוא חסד, וקו אמצעי דבדים
 שהוא יסוד נמשך מצד הרוח דמרכבה עלאה
 שהוא ת. ת. וכן כל מה שיש במרכבה עלאה
 נמשך למרכבה תתאה, בגין למהוי רתיכא
 לארונא, כדי שהבדים יהיו מרכבה לארון
 העדות, ששם השראת השכינה.

וכלהון מסתכלן לגבי ההיא מסגרת, דביה
 מתאחד לההוא נהרא עלאה לאשקאה לון
 ואתאחדן ביה: והטבעות כולם מסתכלים אל מסגרת
 ההוא, שה"ס ישסו"ת, ששם מושג נהר העליון להם
 להשוחם דהיינו הנהר היוצא מעדן שה"ס ישסו"ת,
 ונאחזים בו, פ' ר"ש, כשהטבעות שרם חג"ת דז"א
 הן לעצמן הן מסתכלין לאו"א עלאין ומק' לים
 מהם הסודים מכוסים, כי ע"כ הם מכונים טבעות,
 אבל בעת שהטבעות רוצים להשפיע הארת חכמה
 לנה"י שלמטה מחזה, אז מסתכלים לעמת המסגרת
 שה"ס ישסו"ת, ששם סיד הנהר היוצא מעדן,
 המשפיע הארת חכמה, אשר בהם ה' יוצא מא יר
 ואשתאר אור, כנ"ל דף ר"נ ד"ה ורזא)
 ונהי הנה משקה אותם בהארת חכמה, והם
 משפיעים לנה"י כמ"ש לפנינו.

ועל דא מאן דמקרב יקרב באלו
 בדים, ורא במה דלגו ועל כן כל הקרב יקרב
 לבדים הללו שהם בחינת נה"י שמחזה ולמטה,
 ולא במה שהוא לפנים מהם, דהיינו שלא יקרבו
 להמשיך מוחן מחנ"ת שלמעלה מחזה דז"א,
 לך לך אמרין לנוירא, סחור סחור, לכרמא
 לא תקרב, לך לך אמרים לנויר, סבב סבב,
 לכרם לא תקרב, בר איתן דאתחזון לשמשא
 לנו, לון אתיהיב רשותא לאעלאה לשמשא
 ולקרבא, וע"ד כתיב והזר וגו', חוץ מאלו הראוים
 לשמש בפנים, דהיינו אתם שגשמתם היא מחזה
 ולמעלה דז"א, להם ניתן רשות להכנס לשמש
 וליקרב, וע"כ כתוב דזר הקרב יומת,
 ונתבאר בדברי רבי שמעון, ענין
 התכללות ב' הקוין זב"ז דמין הב', שנשארים
 הארות שניהם (וכלהלן דף פ"ה ד"ה ביאר) (והיינו

שלזו) בתיב לבדים, הני עוקאן עלאין אנון בתים
 ואתרין לבדים: ואז, אומר הכתיב בתים
 לבדים, כי אלו טבעות העליונות, שלמעלה מחזה דז"א,
 הן נעשות עמה בתים ומקומות להבדים, שהם נה"י
 שלמטה מחזה דז"א, כלמר שנה"י מקבלים מהם
 המוחין דהארת חכמה המכונים בית, בסו"ה
 בחכמה יבנה בית, ונבחן אשר הטבעות נעשו
 לבתים בשביל הבדים, שהם נה"י שלמטה מחזה
 אבל לא בשביל עצמם, כי כשהן לעצמן אין
 בחינת בתים אלא טבעות, כלומר שהם רק כמוחין
 דהסודים מכיסים המכונים טבעות, כנ"ל ושיעור
 הכתוב הוא, לעומת המסגרת תהינה הטבעות,
 בתים לבדים, שבעת שו טבעות רוצים להיות
 בתים לבדים, דהיינו להשפיע להם חכמה, אז
 תהינה הטבעות לעינת המסגרת, דהיינו
 שיקבלו מיסודית הנקרא מסגרת, ששם הארת
 חכמה, ואז יתהפכו הטבעות להיות בתים,
 (דפו"י דף ג"א ע א)

שלח) ה בית דבראשית רברבא, רבי יוסי שאיל נ ליה ואמר, האי נ שיתא יומי בראשית דקא תנינן, מאן אנון, אמר ליה, היינו דכתיב * ארוי לבנון ד אשר נטע, כמה דאלין ס ארוזין נפקין מן לבנון, הכי נמי אנון שיתא יומין, נפקין י מן בראשית.

שלט) ואלין שיתא יומין עלאין קרא ז פריש לון, דכתיב ב לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו', כי כל דא צדיק, בשמים דא תפארת. ובארץ דא כ"י, כתרנומו, י די אחיד בשמיא ובארעא, כלומר, ה דיסודא ס דעלמא דאקרי כל, איהו אחיד בתפארת. דאקרי שמים, ובארץ, * דאקרי כ"י. (שמ) ועל דא, י בראשית, ב' ראשית, י היא יא ב' בגין י דאיהי

מסורת הזהר

א) ארוי לבנון אשר נטע: לעיל דף רמ"ג ציוו ב' וש"נ. ב) לך ה' הגדולה והגבורה: (יה א. כ"ט) ח"א רלה: רמא. רנו: ח"ב מ: קטו. קיו. קעה: רעו: ח"ג כד. פט: צב. קלו קמת. קסה: קנו. רצה. שב. ת"ז כהקדמה ט: תק' א' יז: חק' ה' כ'. תק' י"ג כס תק' י"ט מ: תק' כ"א סב. חק' מ"ז פד. ז"ח תולדות כ"ז טג שלו. טרשיח. ויצא כ"ז טר שי. חשא מ"ד טגשו. חוקת נ"א טא שיב חק"ח צד טב שלו ק"ג טב שח. קט"ז טג שטו. קי"ט טד שיכ. ג) די ארוי בשמיא ובארעא: ח"ב כטו. ח"ג רנו. ה"ו נוקדמה ט: חק' י"ג כט. חק' מ"ז פד. תק"ח ק"ג טב שח. קי"ט טד שיכ. ד) בראשית - בחכמה: ח"א ג: קמה. רנו. ח"ב רכא.

חלופי גרסאות ה נ"א ל"ג בית דבראשית רברבא. נ נ"א מוסיף על דא. ונ"א על זה. וליג ליה. נ נ"א שח ונ"א ששת ימי. ד נ"א ל"ג אשר נטע. ס נ"א ארוי. ו נ"א מבראשית וליג מן. ז נ"א קא פריש. ח נ"א ביס דא. ונ"א דיסיד. ט נ"א עלמא. י נ"א ל"ג היא. ונ"א היא חכמה כמה דהרגם יונתן בראשית בחכמתא. יא נ"א ל"ג ב' יכ נ"א. דאיהו.

ב' ראשית

הסולם

מאמר

שלט) ואלין שחא יומין עלאין קרא פריש לון, דכתיב לך ה' הגדולה וגו' כי כל דא צדיק אלו ששה ימים העיינום דבראשית מפרש אותם הכתוב שנאמר לך ה' הגדולה היינו חסד והגבורה והתפארת והנצח וההוד, כי כל זה צדיק, דהיינו יסוד. הרי שהכתוב מפרש את השמות של ששה הספירות חגית נה"י. בשמים דא הפארת, ובארץ דא כנסת ישראל כתרנומו די אחיד בשמיא ובארעא: בשמים הוא ת"ת, ובארץ זה כנסת ישראל, שהיא מלכות, ונמצא שיעור דכתיב, כי כל בשמים ובארץ, שהוא כתרנומו, די אחיד בשמיא וארעא. כלומר דיסודא דעלמא דאקרי כל איהו אחיד בתית דאקרי שמים ובארץ דאקרי כנסת ישראל כלומר שישוד העולם דהיינו יסוד דזא הנקרא בשם כל הוא אחוז בת"ת הנקרא שמים ובארץ הנקראת כנסת ישראל דהיינו מלכות.

והיינו רק במקום נה"י שה"ס הכדים, המקבלים מישסו"ת דרך הטבעות כמבואר, וז"ש ר"ש פריש פלונתא (לעיל באות של"ה) כי אחר שמקיים ארת שניהם נבחן שישב את המחלוקת. ועשה שלום ביניהם. אבל ר' אלעזר שלא קיים אלא הארת הימין, א"כ עוד לא נתישב המחלוקת כראוי.

מאמר ב' ראשית

שלח) בית דבראשית רברבא. רבי יוסי שאיל ליה ואמר, האי שיתא יומי בראשית דקא תנינן, מאן אינון, הכ' של בראשית היא ב' גדולה במסורה, ר' יוסי שאל לר"ש ואמר, אלו ששה ימי בראשית שאנו לומדים מי הם אמר ליה היינו דכתיב ארוי לבנון אשר נטע, כמה דאלין ארוזין נפקין מן לבנון הכי נמי אינון שיתא יומין נפקין מן בראשית. א"ל ר"ש היינו שכתוב ארוי לבנון וגו', כמו שארוזים הללו יוצאים מלבנון, כן ששת ימי בראשית יוצאים מן בראשית, פירוש, בראשית היא חכמה כמ"ש להלן, וששת ימי בראשית הם חגית נה"י דז"א היוצאים מחכמה הנקראת ראשית, כמ"ש להלן.

שמ) ועל דא בראשית ב' ראשית היא ב' בגין דאיהו תנינא לחושבנא: וע"כ נאמר בראשית על החכמה שהיא נס-קין ב' ראשית, היא ב' משום שחכמה היא שניה בחשבון הע"ס

(דסרי דף ל"א ע"א * ע"ב)

בראשית

תניינא לחושבנא. א ואקרי ראשית, י בגין י דהאי כתר א עלאה
טמירא, ד היא קדמאה, י ועל ב דלא עיינ בחושבנא. תניינא י הוי
ראשית. י בגין י דא ב' י ראשית. ועוד, כמה דחכמה עלאה, איהי
ראשית, חכמה י תתאה, ראשית נמי י הויא. ועל דא, לית לאפרשא, ב' י
מן ראשית.

שמא * בראשית, מאמר קרינן ליה, והכי הוא, ושיתא יומין י נפקין
י מינה, ואתכלילן ביה, י ואלין אקרון, כגוונא דאלין אחרנין.
שמב) ברא יו אלקים, ההיד, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, מאי

דרך אמת

רבים טעו בזה הלכון ואמרו מה שאמרו עיני יאדות
כאילו רבים ב' אתר דהוה אסתחא כו' וכפי ואל
קנ"ד ב' וכפ' ושלח ס"ג ב' סיכוחא עלאה קדש איהו
כו' וחי רמזו ב'.

מסורת הזהר

א) בראשית מאמר: לשל דף מא ציון ג'
וש"נ.

הלופי ברסאות א ברא דאקרי (אה"ל) ב ברא ליג בגין. ג ברא דהא ד ברא איהו. ס ברא ועל דא וליג דלא
ו ברא אקרי. ז ברא ורא הוא ב' ראשית וליג בגין דא (אה"ל) ח ברא כן. ט ברא ב' ראשית
ברא אלקים. י ברא תתאה לתחתונים יא ברא ליג הויא. ו ברא הוא, יב ברא נפקי. ו ברא נפקין מניה. יג ברא מניה.
ד ברא אינון, ו ברא ואלין אינון כגוונא דאלין אחרנין לאשקאה ליה ולשיימא ליה ולאסכלא ביה. וליג מכרא עד לאשקאה
(אה"ל). טו ברא ליג מכרא עד לאשקאה. ו ברא הוינו דכתיב וליג אלקים.

מאמר

הסולם

ב' ראשית

לעצמו הארת החכמה. (כנ"ל דף ע"ד ד"ה
ועלמא) וע"כ אין להפריש את הב' מן ראשית.
כלומר. ב' זו רומזת על המלכות. שהיא חכמה
תתאה. וכיון שאין שום ספירה ביניהם שתקבל
חכמה. ע"כ צריכים המלכות עם ראשית להיות
ביחד. והיינו בראשית.

היה. ואקרי ראשית בגין דהאי כתר א עלאה
טמירא היא קדמאה ועל דלא עייל
בחושבנא תניינא הוי ראשית. והיא נקראת
ראשית משום שבאמת כתר עליון הנסתר הוא הראשון
מהע"ס. אלא משום שהכתר אינו נכנס בחשבון
הספירות לכן ספירה השניה דהיינו חכמה נחשבת
לראשית. והטעם שהכתר אינו בחשבון הספירות
הוא. כי בעתיק שה"ס הכתר שולט עוד הצמצום
א' וע"ס מצמצים ב' הן. ואע"פ שאומר לעיל
(דף ד' אות ב') שה"ס כקצ ולא בקצ. דהיינו
שנתקן גם מצמצים ב'. אבל זה היה כשביל
א"א, שהוא חכמה. כמ"ש שם. וע"כ נכחן
עתיק כמו א"ק. ואינו מצטרף להספירות של
עולם התקון. שהם כולם מצמצום ב'. והספירות
מתחילות מחכמה. שהוא א"א. או הבינה
שנעשית לחכמה. כי אחר שחכמה דא"א
נסתמה ואינה משפעת לאצילות משמשת הבינה
תחתיה. בגין דא ב' ראשית. משום זה נאמר
עליה ב' ראשית. ב' משום שהיא שניה
לאצילות הע"ס. וראשית משום שהיא ראשית
לחשבון אחר שהכתר אינו נכנס בחשבון.

שמא) בראשית. מאמר קרינן ליה והכי
הוא, ושיתא יומין נפקין
מינה ואתכלילן ביה: בראשית. חושבים אותו
למאמר. בין העשרה מאמרות. וכן הוא. וששה ימים
יוצאים ממנה. היינו מן בראשית. ונכללים בה.
מאמר. פירושו מדרגה שלימה בג"ר. והוקשה
לו במה שאמרו. כי בראשית נמי מאמר הוא.
הלא הוא נטרקין ברא-שית. שי רה שהא ויק
חסר ג"ר. ועל זה משיב. כי באמת הוא מאמר
שלם. ומה שנרמז בו ו"ק. הוא משום שששה
ימים חג"ת נה"י דו"א יוצאים ממנו. וע"כ
נכללים בו. ואלין אקרון כגוונא דאלין
אחרנין. ואלו שנכללו בו נקראים ששת.
ונרמזים בו ברא-שית. כמו אלו ששה דו"א
שיצאו ממנו. כלומר. על שם ששה דו"א שיצאו
ממנו. בסוד אשר דנפיק מבראשית. (כנ"ל
דף י"א אות ו') נרמזים בו הנוטרקין ברא-
שית. אבל הוא עצמו הוא מאמר שלם.

ועוד כמה דחכמה עלאה איהי ראשית
חכמה תתאה ראשית נמי הויא. וע"ד לית
לאפרשא ב' מן ראשית. ועוד כמו שחכמה
עלאה היא ראשית. כו חכמה תתאה נבנת לראשית.
משום שמחכמה עלאה עד המלכות שהיא
חכמה תתאה. אין מי בכל הספירות שיקבל
(רמזי דף י"א ע"ב)

שמב) ברא אלקים. ההיד ונהר יוצא מעדן
להשקות וגו': ברא אלקים היא
כפ"ש

להשקות את הגן, ה לאשקאה ולקיימא ליה, ולאסתכלא ביה. בכל מה
 דאצטריך. אלקים: י אלקים חיים, דמשמע י בראשית ברא אלקים, ודא
 על ידא דהוא נהרא, בגין י לאפקא י כלא, ולאשקאה י כלא. י
 (שמג) את השמים, חבורא דכר ונוקבא כדקא חזי. לבתר האי, ביה
 אתברי עלמא לתתא, ביה יהיב חילא לכלא. ה את השמים, דמשמע
 דשמים, אפיקו את, בחילא דרוא דאלקים חיים, בתר ה בראשית
 אפיק ליה.

שמד) כיון דהאי אפיק כלא, וכלא אתיישב בדוכתיה. י כחד

חלופי גרסאות: ה ג'א לאשקאה ליה. כ ג'א דא אלקים. נ ג'א דבראשית. ד ג'א לאפקא ליה ולאשקאה.
 ה ג'א כלא ליה. ו ג'א כלא ליה. ז בדסורי כתב ע'י בסוף הספר ס'י כ'ח מה שחסר כא
 ח ג'א מוסיף דא באחמסטוטא דהוא נחיר דאחמסט ונגיר, ט ג'א דבראשית. י ג'א בחד.

ב' ראשית

הסולם

מאמר

הנהר לעדן. כי ביציאת הנהר מעדן נפלו אתון
 אל"ה למטה, ועתה אחר שמחזרת אתון אל"ה
 שלה אליה. היא חוזרת לראש א"א ונעשית
 חכמה, ואח"כ מלבשת החכמה בחסדים. אז
 מצטרפים אתון אליה לאתון מ"י. ונשלם
 בהכינה השם אלקים. ונקרא אלקים חיים.
 להיותה בבחינת חכמה, הנקראת אוי החיה:
 בגין לאפקא כלא ולאשקאה כלא, כדי
 להציא ולהאציל הכל, ולהשקית את הכל.
 דהיינו להשפיע מוחין דחכמה לכל, המכונה
 שתיה כנ"ל.

(שמג) את השמים, חבורא דכר ונוקבא
 כדקא חזי, לבתר האי, ביה
 אתברי עלמא לתתא, ביה יהיב חילא לכלא
 ה' את השמים, יורה על חיבור דכר ונוקבא, כי
 את היא נוקבא, השמים, הוא דכר, והם זו"ן
 הגדולים. אחר זה, בו דהיינו כחבור זה זו"ן
 הגדולים, נברא העולם שלמטה. שהוא זו"ן הקטנים
 שמחזה ולמטה דו"א. בו בעולם שלמטה, נמן
 שלימות לכל, וה"ס המוחין דהארץ חכמה.
 שניתנה רק לזו"ן הקטנים שלמטה מחזה.

את השמים, דמשמע דשמים אפיקו
 א"ת, בחילא דרוא אלקים חיים, בתר
 דראשית אפיק ליה: את השמים, משמע, שהשמים,
 שהוא ז"א, האציל את הנוקבא שלו, הנקראת
 א"ת, בהכח שקבל מסוד אלקים חיים, שהיא הבינה
 לאחר שראשית. שהוא א"א, האציל את הבינה
 בהשם אלקים חיים, כמ"ש לעיל.

שמד) כיון דהאי אפיק כלא, וכלא אתיישב
 בדוכתיה כחד, כיון שאלקים חיים האציל את
 הכל, דהיינו לכל פרצופי אצילות, והכל גתישב
 ונתתיחד

כמ"ש ונהר יוצא וגו'. כי ברא היא לשון חוץ
 מלשן פוק תני לכרא. והיינו שכתוב, ונהר
 יוצא מעדן. כי ברא פירושו שהציא הבינה
 לחוץ מראש א"א, שנקרא ראשית, אשר
 יציאה זו מרומזת בהכתוב ונהר יוצא מעדן. כי
 ונהר פירושו בינה, דדן רוא חכמה, וע"י עליית
 המלכות לראש א"א יצא הנהר לחוץ מחכמה
 מאי להשקות את הגן, לאשקאה, ולקיימא
 ליה, ולאסתכלא ביה בכל מה דאצטריך.
 שואל מהו להשקות את הגן, ומשיב שפירושו
 הוא, להשקות את המלכות הנקראת גן ולקיים
 אותה, ולהסתכל בה בכל מה שהיא צריכה,
 לאשקאה, היינו השפעת המוחין דהארץ
 חכמה המכונים שתיה, בס"ה אכלו רעים ושתו
 ושכרו דודים, כמ"ש להלן בראשית ב' במראות
 הסולם דף ל"ז אות ה' לקיימא, פירושו
 הלבשת החכמה בחסדים שאז המוחין בני קיום.
 וראסתכלא בכל מה דאצטריך, היינו
 להביאה לגמר התקין, כי לולא יציאת הנהר
 לחץ מעדן לא היתה המלכות מוכשרת לקבל
 שום מוחין (כנ"ל דף ז' ד"ה וכבר) ומכ"ש
 שלא היתה באה לגמר תקונה, כי ע"י המוחין
 שמקלת באה לאט לאט לגמר התקין.
 (כמ"ש לעיל בהקדמת הזהר דף ס' ד"ה
 ואיהו ע"ש).

אלקים, אלקים חיים, דמשמע
 בראשית ברא אלקים וראי על ידא דהוא
 נהרא אלקים, שכתוב בראשית ברא אלקים,
 פירושו בינה, הנקראת אלקים חיים, בעת
 שחוזרת לחכמה, כי המשמעות של בראשית ברא
 אלקים, הוא וראי רק ע"י הנהר הה, אשר ברא
 היא יציאת הנהר מעדן, אלקים, הוא חורת
 (דס"י דף ל"א ע"ב)

א עזקא דא בתרייתא אתעבידת ראשית, ובהאי ראשית אפיק י נהורין עלאין,
 ג ושרי נהרא, ד ושרי מיא לנגדא, ה לקבלא לתתא, ועל דא בראשית ודאי,
 ברא אלקים, ו ביה י ברא עלמא תתאה, ז ביה אפיק נהורין, ח ביה יהיב
 חילא לכלא.

שמה) ר' יהודה אמר, על דא כתיב, * היתפאר הגרון על החוצב בו
 שבחא דמאן, לאו דאומנא י הוא, כך בהאי ראשית, ברא אלקים עלאה
 את השמים, שבחא דמאן, דאלקים הוא.

שמו) אמר ר' יוסי יא האי דכתיב י אשר לו אלקים קרובים אליו,
 י קרובים, קרוב מבעי ליה, אלא אלקים עלאה, אלקים דפחד יצחק, אלקים

מסורת הזהר

א) היתפאר הגרון (ישעיה יח). ב) אשר לו אלקים קרובים (דברים ד'). ח"א קענ:
 ח"ג רנח.

חלופי גרסאות א גיא עזקתא. ב ג"א אפיק נהרא וליג נהורין עלאין ושרי. גינא אפיק נהורא [ושרי] ושרי מיא
 גינא אפיק נהרא ושרי מיא. וגינא אפיק נהורין עלאין ושרי מיא ג גיא ליג ושרי נהרא,
 ד גיא ושרי גינא ושרי גינא ושרי ג גיא ליג לקבלא וגינא לקבלא וליג לתתא ו גינא מוסיף ועל ידא דבראשית תתאה
 ביה אפיק נהוריה וליג ביה ברא עלמא תתאה. ז גינא בי"ה ח גיא ביה ט גינא בי"ה י גינא ליג הוא יא גיא מאי
 יב גיא ליג קרובים

ב' ראשית

הכולם

מאמר

למי השבח, האם אינו הוא להאומן החוצב. כך
 בהאי ראשית ברא אלקים עלאה. את
 השמים, שבחא דמאן, דאלקים הוא. כך
 בוו הראשית ברא אלקים העיון, דהיינו
 בינה, את השמים ובו השבח של מי הוא,
 השבח הוא של אלקים דהיינו בינה, סירוש כל
 השבח שיצא במעשה בראשית בוז"ן ראצילות
 ובי"ע התחוננים, הוא של הבינה בלכרה. כי
 ע"י אתון אליה שהורידה ממנה בעת קטנות.
 והחזירה אותם בעת גדלות, יצאו השמים
 והארץ, שהם זו"ן, ובי"ע וכל מלואם (כנ"ל
 דף ז' ד"ה וכבר) ולולא הורידה אתון
 אליה שלה, לא היה כל המציאות הזה.
 קיימת. ע"ש.

ונתיחו כאחד, עזקא דא בתרייתא אהעבידת
 ראשית, טבעת זו האחרונה, נעשית ראשית.
 בלומר פרצף האחרון שבאצילות, שהיא הניקבא,
 היא נעשית ראשית, דהיינו שקב"ה את המוחין
 דחכמה שנק' ראשית, אבל הפרצופין שקרמו
 לה אינם מקבלים לעצמם מוחין אלו, אלא רק
 להשפיע לדנוקבא, (כנ"ל דף רע"ו ד"ה וסוד)
 ובהאי ראשית אפיק, נהורין עלאין, ושרי
 נהרא, ושרי מיא לנגדא לקבלא לתתא,
 ובוו הראשית דהיינו הנוקבא, האציל אורית
 עלי נים שה"ס הארת החכמה, והחילה להאיר
 בהארת החכמה ומים, שה"ס הסדים מחחילים
 ממנה להמשך למטה לקבלת התחתינים, כי
 לא יוכלו לקבל רק מהנוקבא, מכל אלו
 הטעמים נקראת גם הנוקבא בשם ראשית.
 וע"ד בראשית ודאי, ברא אלקים ביה ברא
 עלמא תתאה ביה אפיק נהורין, ביה
 יהיב חילא לכלא, וע"ב עם ראשית
 שה"ס חכמה, בודאי, ברא אלקים הכל, כי
 בה ברא עולם התחונן, דהיינו הנוקבא דז"א,
 הנקראת ראשית כמות, בה בהנוקבא דז"א,
 הוציא וגילה הארות דחכמה. כנ"ל, בה נתן
 כח כל המדרגות, כי אור החכמה הוא חיות
 כל המדרגות

שמה) ר"א על דא כתיב היהפאר הגרון
 ונוי שבחא דמאן לאו דאומנא

שמו) אר"י, האי דכתיב אשר לו אלקים
 קרובים אליו, קרובים, קרוב
 מבעי ליה: אר"י זה שכתוב אשר לו אלקים קרובים
 אליו ומקצה, למה כתיב קרובים לשן רבים
 הלא קרוב היה צריך לומר, לשון יחיד, אלא
 אלקים עלאה, אלקים דפחד יצחק, אלקים
 בהראה ובגיני כך קרובים, ומתוך אלא
 שיש, אלקים עלין דהיינו בינה, אלקים של פחד
 יצחק, דהיינו גבורה דז"א הנקרא ג"כ בשם
 אלקים, אלקים האחרון, דהיינו הנוקבא דז"א
 הנקראת ג"כ אלקים, כי השם אלקים של
 הבינה מתפשט ומאיר על הגבורה ועל המלכותו
 ומשם.

הוא: ר"א, ע"כ כחוכ היתפאר הגרון על החוצב בו.
 (דסו"י דף ג"א ע"ב)

בתראה, ובגיני כך קרובים, וגבורות סגיאין אנון, דנפקין מחד, וכלהו חד. ב

תוספתא.

שמז) נ בראשית ברא י רמו לכתר חכמה. אלקים רומז לבניה את רומז לגדולה וגבורה. השמים דא הוא ת"ת. ואת רומז לנצח הוד יסוד הארץ רומז למלכות. (ע"כ תוספתא).

שמח) * ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, ז ודא י איהו נהורא, דברא קב"ה בקדמיתא, והוא נהורא דעינא, והוא נהורא דאחזי קב"ה לאדם קדמאה. והיי חזי ביה, י מסייפי עלמא ו ועד סייפי עלמא, ז והוא נהורא, דאחזי קב"ה לדוד, והיה משבח ואמר י מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, והוא נהורא דאחזי קב"ה למשה, וחמא ביה, מגלעד ועד דן. שמט) ובשעתא דחמא קב"ה, דיקומון תלתא דרין חייבין, ח ואנון: דרא דאנוש, (ה) ודרא דטופנא, ודרא דפלגה, ס י גניז ליה, בגין דלא ישתמשון

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) ויאמר אלקים יהי אור: לעיל דף מ' ציון ד' וש"נ. ב) מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ח"א מ"ה: ג) מה רב טובך: (תהלים ל"א) ח"א ג. ז. מ. מז. רסד. רסה. ח"ב ככה. רכ. ח"ג פח. קסד: קעב: רה. ז"ח בראשית א' טא שיט. ו' טא שלא. ד) גניז ליה: (אור הגנוז) לעיל דף קסט ציון א' וש"נ.

(ה) זור המכל.

חלוסי גרסאות א' בדעריי כתב עיין בסוף הספר סי' כ"ט מה שחסר כאן כ מה שכתוב בדפוס תוספתא אינה תוספתא אלא גליין (אה"ל) ג ג"א רומז. ד ג"א מסוף ויאמר אלקים למי הוא אומר אינו אומר אלא לאחרים יהי אור לעוהיו ויהי אור לעולם הבא. ה ג"א רא הוא. ו ג"א עד. ז ג"א וההוא. ח ג"א חייבין בעלמא ט ג"א לזג גניז ליה

אור הגנוז

המולם

מאמר

ומשום זה נאמר קרובים לשון רבים. ונבורות סגיאין אינון דנפקין מחד, והרכה גבורות המה הנקראות כשם אלקים, שהיס ק"כ צירופי אלקים, שהם צירופים. יוצאים מאלקים אחד, שהיא בינה. וכלהו חד, וכל אלו שמות אלקים הם אחד. כלומר שכולם הם המשך מאלקים עלאה שהיא בינה.

תוספתא

שמז) בראשית ברא. רמו לכתר חכמה אלקים וכו': מכאר איך כל הע"ס פרומזות כפסוק ראשון שבתורה.

מאמר אור הגנוז

שמט) ובשעתא דחמא קב"ה, דיעוצין תלתא דרין חייבין, ואינון

דרא דאנוש. ודרא דטופנא ודרא דפלגה גניז ליה בגין דלא ישתמשון עמיה: ובשעה ש"ה הקב"ה שיקימו שלשה דורות רשעים, שהם דור אנוש, דור המבול, ודור הפלגה, גזו את האור. כדי

(שמח) ויאמר אלקים יהי אור וגי ורא איהו נהורא דברא קב"ה בכדמיתא, והוא נהורא דעינא: ויאמר אלקים יהי אור וגי, זה הוא האור שברא הקב"ה בתחלה, והוא אור השינים. (דעריי דף ל"א ע"ב)

ביה, ויהב יתיה קב"ה למשה, וואשתמש ביה תלת ירחין, דאשתארון ליה, מיומי עכורא דיליה, כד"א * ותצפנהו שלשה ירחים.

(שנ) ובתר תלת ירחין. עאל קמי פרעה, י נטיל ליה קב"ה מניה, עד דקאים על טורא דסיני. לקבלא אורייתא, והדר ליה ההוא נהורא, ואשתמש ביה כל יומי, ולא יכלו בני ישראל, למקרב בהדיה, עד דיהב מסוה על אנפוי, כד"א * ויראו מגשת אליו, ואתעטף י ביה כטלית. הה"ד י עוטה אור כשלמה.

(שנא) יהי אור ויהי אור, כל מה דאתמר ביה י ויהי, הוא בעלמא דין, ובעלמא דאתי. אמר ר' יצחק אור דברא קב"ה בעוכדא דבראשית, הוה סליק נהוריה, מסיפי עלמא י עד סייפי עלמא, ואתגניז.

מסורת הזהר

א) ותצפנהו שלשה ירחים: (שמות ב') ח"א י"א: יב. ח"ג קער. ז"ח יתרו ל"ה טא שנ. תק"ח ק"ח סב זכר. ג) ויראו מנשצת אליו: (שמות ל"ד) ח"א נב: ח"ב קנד. ז"ח יתרו ל"ג סב שמו ג) עיטה אור כשלמה (תהלים קד) ח"א צ. סמב: ח"ב לט: עו. קסד: רט. ח"ג נט: רמה: ת"ז תק' ד' יט. תק' כ"א נ"ה: תק' מ"ז סד : ז"ח כראשית ח' טר שמד. דות טא שם.

חלוסי גרסאות א גיא ואשהמיש. כ גיא נפל ג גיא נה בסלית, ד גיא יהי. י יהי הוא. ס גיא לטייסי. ולגי עד.

אור הננוח

המולם

מאמר

סיני לקבלת התורה, ואז החזיר לו הקב"ה את האור. ואשתמש ביה כל יומי ולא יכלו בני ישראל למקרב בהדיה, עד דיהב מכוה על אנפוי כד"א וכי ושמש עם האור כל ימיו ולא יכלו בני ישראל לגשת אליו עד שנתן מסוה על פניו, כמיש ויראו מגשת אליו וגו' ואתעטף ביה כטלית הה"ד עוטה אור כשלמה והוא נתעטף בהאור כמו בטלית. וז"ש עוטה אור כשלמה וגו'.

כדי שרשזים הללו לא ישמשו עמו. ויהב יתיה קב"ה, למשה, ואשתמש ביה תלת ירחין דאשתארון ליה מיומי עכורא דיליה כד"א וכי: ונתן הקב"ה את האור למשה, ושמש עמו בג' החדשים שנשארו לו מימי העיבור שלו כי נולד לששה חדשים ויום א' ונשארו לו ג' חדשים, עד ט' ירחי עיבור, שלא היה בעיבור, וע"כ כתוב ותצפנהו שלשה ירחים, דהיינו כמיש חז"ל (סו"ט יב): שהמצרים חשבו שתלד אותו לט' חדשים כרגיל, וע"כ לא חפשו אחרי משה קודם ט' חדשים, ויכלה להצמינו פירוש כי אמרו (נדה ל): בכל אדם, שבזמן עכ"ר נר דליק צל ראשו וצופה ומכיס מסף העילם עד סו"ט, והרבנות הוא אצל משה שאפילו אחר שנולד לאויר העילם, עוד נתן לו הקב"ה את האור הזה, דהיינו רק אותו זמן שעד היה צריך להיות בעיבור, שהם שלשה ירחים, מששה חדשים ויום א' עד ט' חדשים שלמים, אכל אחר ט' חדשים לקח תקב"ה את האור ממנו כמיש הזהר לפנינו.

(שנא) יהי אור ויהי אור כל מה דאהמר ביה ויהי, הוא בעלמא דין

(שנ) ובתר תלת ירחין עאל קמי פרעה נטיל ליה קב"ה מניה: ואחר

ובעלמא דאתי: יהי אור וגו' כל דבר שנאמר בו ויהי, נהג בעולם הזה ובעולם הבא. פירוש, שתי עולמות הן בינה ומלכות, הבינה נקראת עולם הבא. והמלכות עוה"ז, וכל הקדום במעלה נבחן ג"כ שקדום בזמן, וע"כ נחשב עוה"ב לבחינת קודם, דתייני לעבר, להיותו בינה, הקודמת למלכות. ועוה"ז נבחן לבחינת אחר כך, דהיינו לעתיד. להיותו מלכות המאחרת כלפי הבינה. והמלה ויהי, יש בו ב' משמעות, כי יהי משמעות ע"זיד, וז"ל שבתחילת המלה מהפך אותו לעבר, וע"כ יש בו שניהם, עבר ועתיד שהם עוה"ב ועוה"ז. וע"כ אומר שכל דבר שנאמר בו ויהי, נהג בעולם הזה ובעולם הבא. כי שניהם מרומזים בהמלה ויהי.

שלשה חדשים, דתיינו לאחר שלא נשארו לו כלום מימי עבורו, נכנס לפני פרעה, כל"מ, שבת פרעה מצאה אותו על שפת היאור, והביאתו לפני פרעה, ואז לקח הקב"ה את האור ממנו, עד דקאים על טורא דסיני לקבלא אורייתא והדר ליה ההוא נהורא, עד שעמד על הר (דסו"ט דף ל"א ע"ב)

אמר רבי יצחק, אור דברא קב"ה בעוכדא דבראשית דזה סליק נהוריה מסיפי עלמא עד סייפי עלמא, ואתגניז, אר"י

דעלמא, דאיהו רזא דזכור, וע"ד עלמא קיימא ה בברית, נ יומם ולילה כחדא, דכתיב, אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמת, חקות שמים נ דנגדין ונפקין מעדן עלאה.

שנט) פתח ואמר * מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות הי' וגוי. מקול ס מחצצים, דא קול יעקב, מחצצים כד"א ב איש הבינים. בין משאבים, דאיהו יתיב בין אינון דשאבין מיא מלעילא, והוא י נטיל בתרין סטרין, וכליל להון בגויה.

מסורת הזהר

א) מקול מחצצים וגוי שופטים ה'. ב) איש הבינים שמואל א' יו.

חלופי גרסאות א) גיא חקות שמים ברית יומם ולילג בברית אהיל) ב גיא יום. ג שמים וארץ אינון דנגדין (אח"כ) ד גיא מוסיף צדקות פרונו. ס גיא ליג מחצצים. ו גיא נטיל קו.

מאמר הסולם אם לא בריתי יומם ולילה

תלויים כל המוחין ביסוד, מפאת היותו כחינת המסך דחירק, וז"ש מקול מחצצים דא קול יעקב, כי יעקב הי"ס התפארת המכריע בין ב' הקוין ימין ושמאל המכונים כאן מחצצים. להיותם ב' חצאים של המדרגה, כי ימין ושמאל של דבר הם ב' חצאים שלו. ולהיות הת"ת ממשיך קומת ההכדים על כסך דחירק, שנכחו מכריע בין ב' החצאים. או נמשכים הג"ר, כמ"ש והולך.

בין משאבים, דאידו יתיב בין אינון דשאבין מיא מלעילא: בין משאבים, פירושו, שת"ת יושב בין אלו שואבי מים של מעלה, כי הת"ת שה"ס יעקב, דהיינו ז"א עולה לבינה ושם הוא מכריע עם המסך דחירק שלו, בין ב' הקוין אשר בבינה, שה"ס ב' הנקודות חולם שורק שבבינה, שהחולם הי"ס חסדים וימין, ושורק הי"ס חכמה ושגאל וקול יעקב מכריע וכוללים זה בזה, ונשלמים זמ"ז כנ"ל. ואלו ב' נקודות חולם שורק שבבינה, נקראות שואבי מים של מעלה, כי הם כוללים כל המוחין שבבינה, והוא נטיל בתרין סטרין וכליל להון כנ"ל, והוא דהיינו ז"א, נוסע כב' צדדים, דהיינו בימין ובשמאל שהם חולם שורק, וכולל אותם בחוכו, כלומר כי הוא מכריע בין ימין לשמאל וכולל אותם זה בזה, כנ"ל, שעיי"ז נגלה שלמיהם של שניהם, כי יש עתה חכמה וחסדים בימין, וחכמה וחסדים בשמאל, ועי"כ זוכה ז"א עצמו באלו המוחין של ב' סטרין דבינה, כי זה הכלל, כל מה שחתחחון גורם להוסיף בהעליון, זוכה גם הוא בכל אותו השיעור שהוסיף בהעליון, וז"ש וכליל לון כנ"ל, כי זוכה בהם וכולל אותם בתוכו

ור' יצחק פירשו על החללות ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, שהים הוא קו ימין והלילה הוא קו שמאל, והם נכללים זה בזה, שהוא סוד ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. ור' שמעון פירשו, על היחוד דמסך דחירק כמו ר' יוסי, אלא לא על המלכות רק על היסוד, כי המסך דחירק משוחף בין היסוד והמלכות, שתקון המסך נבחן להמלכות. בסוד מילה וכסיד שמור שהיא רק תקון כלים. אמנם המוחין היוצאים על המסך, נבחן להיסוד, בסוד זכור, ובסוד פריעה, דהיינו גילוי המוחין דג"ר.

וזה אמרו, וער דא עלמא קיימא בברית יומם ולילה כחדא, דכתיב וכו' חקות שמים דנגדין ונפקין מעדן עלאה: ועי"כ העולם, שהיא הניקבא, עומד על ברית, המחבר יום ולילה, שהם זו"ן, כאחד, דכתיב אם לא בריתי וגוי, חקות שמים, פירושו, המוחין הנמשכים ויוצאים מעדן העליון, ושיעור הכתוב הוא, אם לא בריתי יומם ולילה, אם לא היה היסוד המחבר יום ולילה כאחד, שהם זו"ן, דהיינו על ידי גילוי המוחין בסוד הנסך דחירק, חקות שמים וארץ, שהם המוחין דג"ר הנמשכים מעדן, שה"ס בינה שנעשית חכמה, לא שמתה, כי לולא זה לא היה שום מציאות מוחין כזו"ן הנק' שמים וארץ, כמו שמבאר לפנינו והולך.

שנט) פתח ואמר, מקול מחצצים, בין משאבים וגוי מקול מחצצים דא קול יעקב, מחצצים, כד"א איש הבינים פתח ר"ש ואמר בכיאר הכתוב, מקול מחצצים וגוי, אשר מקול מחצצים פירושו מקול יעקב, כי מחצצים פירושו כמו איש הבינים, פירושו, כי בא לבאר כאן למה (דמוי דף ל"ט ע"ב)

שם יתנו צדקות ה' תמן הוא אתר מהימנותא ל'אתדבקא. ב שם יתנו צדקות ה' תמן ינקין צדקות ה' ושאבין. צדקות י פרוזונג, דא צדיק דעלמא, דאיהו קיים י וקדיש, ד ואיהו שאיב ונטיל כלא, ומפור כ לגבי ימא רבא, אינון מין עלאין. בישראל, ו דישראל י ירתו קיים ב דא. ויהביה לון קב"ה ירותת עלמין.

שסא) ב כיון דישראל י שבקו ליה, דהו (ב) * גזרין ולא י' פרעין, מה כתיב י אז ירדו לשערים עם ה', י ירדו לשערים, אינון שערי צדק, הו יתבין לתרעי, ולא עאלין לגו, ובההוא זמנא (* כתיב י ועזבו י את ה' וגו',

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) גזרין ולא פרעין : ח"א צג : ח"ב ג : מ. ס : קכה : ח"ג קכו. ב אז ירדו לשערים עם ה' שופטים ה'. ג) ועזבו את ה' . שופטים ב'.

(ב) כיו מנין ולא כיו עובין פריעה.

חלופי גרסאות א) נ"א ד"א שם יתנו, ב נ"א פרוזונג בישראל, ג נ"א קיים קדישא. ד נ"א דאיהו, ה נ"א לגו. ו נ"א ליג דישראל ונ"א דא ישראל, ז נ"א ירחין ונא דירתו, ח נ"א קיים קדישא דא. ט עין חוסטנא להלן את שס"ד י נ"א שבקין ליה ולא פרעין. יא נ"א פרעין כראמין. יב נ"א אז ירדו. יג נ"א ועזבו בני ישראל.

מאמר

הכולם

אם לא בריתי יומם ולילה

כלא. היינו מכח הכרעתו בין קו ימין לקו שמאל הוא לוקח את הארת שניהם. כי כמו שהת"ת מכריע בין ח"ג שמחזה ולמעלה וכולל שניהם, כן היסוד מכריע בין נו"ה שמחזה ולמטה וכולל שניהם. ומפור לגבי ימא רבא אינון מין עלאין. ומפור לים הגדול דהיינו לרג קבא, את מים העליונים האלו, דהיינו המוחין שלו הנ"ל, הנמשכים מאמא, שה"ס מים עליונים. בישראל, דישראל ירתו קיים דא, ויהכיה לון קב"ה ירותת עלמין הכ בישראל. שהוא הסיוס של הכחוב, יודה, שישראל ירשו ברית הזה ונתנו הקב"ה להם ירושת עולמים.

שסא) כיון דישראל שבקו ליה, דהו גזרין ולא פרעין, מה כתיב אז ירדו

וגו': כיון שישראל עזבו ברית, כי היו מלים ולא פורעים, מה כחוב עליהם, אז ירדו לשערים עם ה', ירדו לשערים אינון שערי צדק, הו יתבין לתרעי ולא עאלין לגו, ירדו לשערים, פירושו שירדו לשערי צדק. שהיו יושבים בשערים ולא נכנסו לפנים. פירוש הנוקבא ה"ס היכל המלך. ובעת שישראל היו שומרי ברית, זכו להיות בהיכל המלך בפנים. כלומר שקבלו הכוחין מפנימיות הנוקבא דו"א אבל אחר שעזבו ברית, אז נתרחקי מהיכל המלך, וירדו לשערי הדיכל. הנק' שערי צדק, ולא נכנסו עוד בפנימיות ההיכל, ובההוא זמנא כתיב ועזבו וגו'. ועל עת ההוא כתוב, ועזבו בני ישראל את ה' צד

בתוכו, וע"כ כולל הו"א ג"כ ג' קיים חללה, שה"ס חג"ת.

שס) שם יתנו צדקות ה', תמן הוא אתר מהימנותא ל'אתדבקא: שם יתנו וגו',

שם הוא המקום בשג"ל המטרונותא, שהיא הנקבא שלמעלה מחזה, להתדבק, פירוש כי אלו ג' קוין שזכה בהם מהבינה, ה"ס חב"ד חג"ת דו"א שמחזה ולמעלה, ושם נוהג זיוג דו"א וניקי שלמעלה מחזה. שם יתנו צדקות ה' תמן ינקין צדקות ה' ושאבין, עוד יורה הכתוב, שם יתנו צדקות ה', שמשם יונקים ושואבים צדקות ה'. כלומר, שמזיוג דו"ן הזה שמחזה ולמעלה, יונקים ושואבים נצח והוד דו"א. הנקראים צדקות ה'. יונקים פירושו שמקבלים מוחין דו"ק, ושואבים פירושו שמקבלים הארת חכמה. (כמ"ש לעיל דף רע"ד ד"ה בתים) ונמצא שבי' ענינים הם בהכתוב שם יתנו צדקות ה'. א) יורה על זיוג ז'ין שלמעלה מחזה. ב) יורה שנו"ה דו"א מקבלים המוחין מזיוג ז'ין ההוא.

צדקת פרוזונג, דא צדיק דעלמא, דאידו קיים, וקדיש, ואיהו שאיב ונטיל כלא: הכחוב צדקת פרוזונג שה"א המשך הכתוב הנ"ל מקול מחצצים, יורה על צדיק העולם, דהיינו יסוד דו"א, שהיא ברית וקדוש, והוא שאוב ונטיל הכל. קדיש, יורה על המשכת החסדים כוד אורא דכ"א מאו"א ע"י שה"ס קו ימין, שאיב, יורה על המשכת הארת חכמה מקו שמאל. ונטיל (דפ"י דף ליב ע"א ס) ליב ע"ב)

עד דאתת דבורה, ונדיבת לון בהאי ה כמה דכתיב * בפרוע פרעות בישראל וגו'.

שסב) ועיד כתיב, י חדלו פרזון בישראל, חדלו, פרזון דא הוא פרזונו י דקא אמרן, חדלו פרזון קיים קדישא, דלא י אתפרעון עד שקמתי י דבורה שקמתי אם בישראל, מאי אם, אלא אנא י נחתית מיין עלאין מעילא, לקיימא י עלמין, בישראל סתם, לעילא ותתא, ה) לאחזאה, דעלמא לא אתקיים, אלא על י קיימא דא, ורזא דכלא, י וצדיק יסוד עולם י כתיב. שסג) תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא, עאל בין תרין, תרין ינקין

מסורת הזוהר

דרך אמת

א) בפרוע פרעות בישראל (שופטים ה') ח"א צג: ח"ב ג: ב) חדלו פרזון בישראל:

ה) פי' להכחוט.

שופטים ה') ג) וצדיק יסוד עולם (משלי י') ח"א מה: גט: פכ: צג קפו. קצה. רמה: רנח. רסה. ח"ב סה: קטו קעו: רנח. רעא. רעו: ח"ג נח. סט. קמג. רלו. שב: ת"ז בהקדמה א. ד: תק' סט צט. ז ח בראשית ז' טד שיד. וירא כ"ז טג שה. טד שכו. תשא מ"ד טג שכא. שה"ש ס"ז טג שלג. רות ע"ו טב שכו. פ"ה טא שכ.

חלופי גרסאות א) נ"א בהאי קרא (אה"י) ב) נ"א דקאמרן ג) נ"א אחמרען ד) נ"א דבורה וגו' ול"ג סוף הפסוק, ס) נ"א אחתית (אה"ל). ז) נ"א עלמא. ז) נ"א דא קיימא. ח) נ"א וגו' ול"ג כתיב.

אם לא בריתי יומם ולילה

הסורם

מאמר

וכו' הכי בישראל, הוא בסתם. כי נעשית לאם הן לישראל של מעלה שהוא ז"א והן לישראל של מטה שהם בני ישראל. כלומר שהמשיכה המוחין גם לז"א כמו לישראל, להראות שהעולם אינו מתקיים אלא על ברית הזה. וסוד הכל הוא הכי וצדיק יסוד עולם שהוא היסוד שהעולם עומד עליו.

עד דאתת דבורה ונדיבת לון בהאי, כמה דכתיב בפרוע פרעות וגו': עד שבאה דבורה, ונדבה להם כוה. כלומר שהמשיכה וגילתה המוחין העליונים בשבילם. כמו שכתוב בסרוע פרעות בישראל וגו', ופרעות הוא גילויים, מלשון ופרע את ראש האשה והיינו התגלות המוחין שחזרה להם לישראל ע"י דבורה.

שסג) תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא, עאל בין תרין, תרין ינקין לחד,

שסב) ועל דא כתיב חדלו פרזון בישראל, חדלו פרזון דא הוא פרזונו

חד יניק לכמה סמדין: ג' יוצאים מאחד, האחד, נמצא כג', נכנס בין שנים, שנים מניקים האחד והאחד מניק לכמה צדדיכ. פירושו, כדי לבאר את היהוד דערב ובקר בסוד יום אחד שבשביל זה הביא את כל המא:ר, חזר על כל דברי המאמר בקיצור נמרץ, ואומר, ג' יוצאים וסתגלים מאחד, שזה נתבאר בסו"ה מקול מחצצים בין משאבים (לעיל באות שנ"ט) שב' הקיין ימין ושמאל שבכינה מחולם שורק, נקראים משאבים, וקול מהצצים שהא ז"א הנקי, יעקב, עולה אליהם ומכריע ביניהם בסוד המסך דחירק, שע"ז נכללים ימין ושמאל זה מזה, ויוצאים שם בכינה ג מוחין הנקראים חב"ד, הרי שני מוחין חב"ד יוצאים מאחד, שהוא ז"א שעלה לבינה, ומתוך שז"א גרם גילוי ג' מן חן חב"ד אצל הבינה, זוכה גם הוא כהם, כי כל השיעור שהתחתון גודם יתאיר בהעליון זוכה בו גם התחתון, ולפיכך חד שהוא ז"א בתלת

דקאמרן: וע"כ כתוב על ישראל, בזמן שעזבו ברית, חדלו פרזון בישראל חדלו פרזון זה הוא פירזונו שאמרנו בכיבור צדקות פרזונו בישראל, שהוא שפע המוחין גדלת מיסוד אל ימארבא. (כנ"ל באות ש"ס), וכיון שעזבו ברית חדלו המוחין ההם מישראל, חדלו פרזון קיים קדישא דלא אתפרעון, חדלו המוחין מברית קדש הנקראים פרזון, משום שמלו ולא פרעו.

עד שקמתי וגו' מאי אם, אלא אנא נחתית מיין עלאין מעילא לקיימא עלמין, שקמתי אם בישראל שואל מהו שקראה את עצמה בשם אם, אלא שאמרה להם אני הורדתי מים עיונים מלמעיה דהיינו המוחין דג"ר הנמשכים מאמא כדי לקיים העולמות וע"כ קראה את עצמה בשם אם, כי גילתה המוחין כאמא, בישראל מהם, לעילא ותתא, לאחזאה דעלמא לא אתקיים אלא על קיימא דא ורזא דכלא (דס"ז דף ל"ב ע"ב)

לחד, חד יניק לכמה סטדין, א כדין כלא חד. ב הדא הוא דכתיב * ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ג יום דערב ובקר י כליל כחדא. היינו רוא ס דברית יומם ולילה, י וביה כלא חד.

תוספתא

שסד) ת נ י נ ון, מל ולא פרע את המילה, כאילו לא מל, בגין (א) דתרין דרגין אינון, ב מילה ופריעה, זכור ושמור. צדיק וצדק, י דכר ונוקבא, אות ברית, דא יוסף, וברית דא רחל, ואצטריך לחברא לון, ס ובמה מחבר לון, כד איהו גזיר, ופריע, ומאן ס דגזיר ולא פריע, כאלו י עבדו בינייהו פרודא. (ע"כ תוספתא).

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) פי' פריעה כיבוד ומילה ככ"י. אמור לא אי בכלח (ל"ו ב')

(א) ויהי ערב ויהי בכר יום אחד: לעיל דף ק"ט ציון ב' וש"נ. (ב) מילה ופריעה ח"א יג. צג: ח"ב ג: סו: קכח: ח"ג צא: קסג. קסו. רנו ת"ז חק' מז סג: חק' ס"ט ק"ט. חק' עו קל:

חלופי גרסאות א גיא וכדין, ב גיא וכתבי, ג גיא ליג יום, ד גיא קיימי כהוא וכליל כחדא, ה גיא ברית דיומם ול"ג רוא ו גיא ובין, ז גיא זכר ונקבה, ח גיא ומה ס גיא דגור י גיא עבד.

מאמר

המולם

אם לא בריתי יומם ולילה

דערב ובקר כליל כחדא וז"ש ויהי ערב וגו' שערב ובקר כלולים כאחד, היינו רוא דברית יומם ולילה וביה כולא חד, וזהו סוד הכתוב אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. כי בו דהיינו ביסוד. נעשה ז"א ונוקבא אחד. שהם יום ולילה, הרי שהברית שהוא היסוד עושה יום ולילה לאחד.

בתלת קיימא שזוכה גם הוא בג' מוחין הללו, שהם חב"ד בראש וחג"ת עד החזה בגוף, כמו שאומר לעיל והוא נטיל בתרין סטדין וכליל לון בגויה שמתוך שהוא נוסע להכריע בין ב' הקיין ימין ושמאל דאמא. ע"כ הוא כולל אותם בעצמו, וזוכה בעצמו בג' קיין הללו.

ואימר עוד שם (באות ש"ס) חמן ינקין צדקות ה' ושאיבין, שמהווג דזיא ומהימנותא שלמעלה מחזה, יונקים ומקבלים נצח והוד הנקראים צדקות ה', וז"ש כאן עאל בין תרין שז"א אחר שנכלל בעצמו מג' מוחין דאמא, נכנס והשפיע אותם בין השנים, שמחזה ולמטה שהם נצח והוד שלו הנקראים צדקות ה', ותרין ינקין לחד ואלו השנים נו"ה, מניקים לאחד, דהיינו להיסוד המכריע ביניהם, ויסוד מקבל מהם המוחין, ועי"ז נכלל מכל המדרגות הנ"ל, ואז חד יניק לכמה סטדין, שהיסוד משפיע להנוקבא לכל הבחינות של הנוקבא כמ"ש לעיל, ואיהו שאיב ונטיל כלל ומפור לנבי ימא רבא, דהיינו להנוקבא הנקראת ים הגדול, והנה מובא בזה התצית של כל המאמר, ועתה מסיים ר"ש, כרין כללא חד, או אחר שהיסוד השפיע את הכל להנוקבא, נעשו כל המדרגות דזיא, אחד, עם המדרגות דנוקבא ההי"ד ויהי ערב ויהי בכר יום אחד (דפיי דף ל"ב ע"ב)

(תוספתא)

שסד) תנינן מל וכו' בגין דהרין דרנין אינון מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף וברית דא רחל: חנן מל ולא פרע כאלו לא לא מל משום שמילה ופריעה הם ב' מדרגות מילה הוא זכור, ופריעה היא שמור, מילה הוא צדיק, ופריעה היא ציק, מילה היא דכר ופריעה היא נוקבא, מילה הוא אות ברית שהוא יוסף דהיינו יסוד ופריעה היא ברית שהיא רחל דהיינו הנוקבא דז"א, ואצטריך לחברא לון ובמה מחבר לון, כד איהו גזיר ופריע, וצריכים לחבר אותם את היסוד עם הנוקבא, וביה מחבר אותם היינו כשהוא מל ופרע את המילה, אז עולים בעשוי למין, וגורם זווג לזיא עם הנוקבא, ומאן דגזיר ולא פריע כאלו עברו בינייהו פרודא ומי שמל ולא פרע, הריהו כאלו עשה פירוד בין ז"א ונוקבא.

שסה) * ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ר' יהודה אמר, * שבעה רקיעים אנון לעילא, וכלהו קיימא בקדושתא עלאה, ושמא קדישא בהו אשתכלל, ודא רקיעא הוא באמצעות מיא.
 שסו) דא רקיע קיימא על גבי ד חיוותא אחרנין, ואיהו אפריש בין מיין עלאין למיין תתאין, ומיין תתאין קראין לעלאין, ומהאי רקיע שתאין

מסורת הזהר

א) ויאמר—יהי רקיע בתוך המים: לעיל דף ג'ו ציון א' וש"ג. ב) ו' רקיעים: ח"א מ: ח"ג ס: רלו. רלס: ת"ז תק' כ"א מג: תפ' ס"ט קיז: תק' ע' קכח: ז ח בראשית ח. טג שנב. י"ב טא שלו. רות ע"ו טכ שכח. ג) מיין עלאין למיין תתאין: לעיל דף ג'ו ציון ב' וש"ג.

חלוסי גרסאות א) נ"א קיימי, ב) נ"א בקדושה ג) נ"א גביה, ד) נ"א חיוון, ה) נ"א קראן, ו) נ"א שרר.

מאמר	הסולם	רקיע המבדיל והמחבר
<p>שסה) ויאמר אלקים יהי רקיע וגו'. רי"א ו' רקיעים אינון לעילא וכלהו קיימי בקדושתא עלאה ושמא קדישא בהו אשתכלל: ויאמר אלקים יהי רקיע וגו' ויהי מבדיל בין מים למים אמר ר' יהודא ז' רקיעים הם למעלה שה"ס הפרסא שבכקום הפה דא"א המוציא הבינה מהון לראשו וכולם עומדים בידושה עליונה דראש א"א יהשם אלקים הקדוש בהם משתכלל דהיינו שמחזיר אווון אל"ה למ"י ונשלם השם אלקים (כנ"ל בהקדמת הזהר דף י"ז אות י"ד ובהסולם שם) ודא רקיעא הוא באמצעות ס"א ורקיע זה הנאמר כאן בהכתוב הוא עומד באמצע המים, דהיינו כמקום החזו: דא"א החוצץ בין חג"ת דא"א שלמעלה מחזה ובין גה"י דא"א שלמטה מחזה.</p>	<p>רקיע העליון ש"סה דא"א, המוציא את אי"א לחוץ מראשו, שרוא כולל ז' רקיעים כנ"ל. וכלהו קיימא בקדושתא עלאה כי רקיע זה. אע"פ שמוציא את או"א לבר כראש, מ"מ אינו ממעט אותם לבהינת ו'ק בלי ראש, אלא הם נכחנים כעודם בקד שה עליונה דראש א"א, והוא מטעם המכואר לעיל (בהקדמת הזהר דף י"ד במראות הסולם אות ג' ע"ש). ושמא קדישא בהו אשתכלל, כי רקיע זה הוא המחזיר את אתוון "אלה" דבינה להראש דא"א, ומשלים את השם הקדוש אלקים. (כנ"ל בהקדמת הזהר דף י"ז אות י"ד) ודא רקיעא הוא באמצעות מיא ורקיע הזה שבהכתוב יהי רקיע, אינו רקיע העליון, אלא הוא רקיע האמצעי העומד באמצעות ז"ת דא"א, דהיינו במקום החזה שלו. המוציא את ישסר"ת מהראש דא"א, לבהינת המקום שמחזה עד הטבור דא"א.</p>	

שסו) דא רקיע קיימא על גבי חיוותא אחרנין, ואיהו אפריש בין מיין עלאין לתתאין: רקיע הזה היינו רקיע העליון שבפה דראש א"א, עומד על חיות אחרות, והוא מבדיל בין מים עליונים לתחתונים. פירוש כי יש ב' כיני חיות, א) חג"ת, ש"ס נקראים חיות גדולות. ב) נה"י שהם נקראים חיות קטנות. והרקיע הזה העליון, עומד על חיות הגדולות, כי עומד בפה דא"א שהוא למעלה בחג"ת, אבל רקיע האמצעי שהכתוב מדבר הימנו, עומד על חיות הקטנות הנקראות נה"י, שהדי הוא עומד במקום החזה, שהיא למטה מחג"ת ולמעלה מנה"י, ומיין, תתאין קראן לעלאין ומהאי רקיע שתאין לון

ביאור הדברים. רקיע פירושו פירסא, שה"ס הסיוס דצמצום ב' המוציא בינה זו"ן דכל מדרגה מחוץ להמדרגה, ובעת גדלת חוזר לסיוס דצמצום א' וכחזיר הבינה זו"ן להמדרגה. וב' רקיעים כוללים הם באציות. א) הוא הרקיע העליון שבמקום הפה דא"א, המוציא לאו"א מראש למקום חג"ת עד החזה. ב) הוא הרקיע האמצעי העומד במקום החזה דא"א, המוציא לישסו"ת מבהינת ראש, למקום החזה דא"א עד טבורו, ומלבד אלו יש גם רקיע התחתון המסיים עולם האצילות, ומסנו אינו מדבר כאן. ובהיות הרקיע העליון שבפה דא"א, למעלה מז"ת דא"א חג"ת נה"י"ם, הוא כולל אותם, וע"כ נבחן לז' רקיעים, דהיינו לבחיות חג"ת נה"י"ם.

ווי"ש ז' רקיעים אינון לעילא היינו
 (וי"ש ז' דף ל"ב ע"ב)

לון, דא הוא א' דמפריש בינייהו, בגין דכלהו מיא ביה כליין, ולבתר נחית לון להני חיוותא, ושאבין מתמן.

שסז) כתיב * גן נעול אחותי כלה, גל נעול מעין חתום. גן נעול, דכלא אסתים ביה, דכלא אתכליל ביה, גל נעול דההוא י נהר נגיד ונפיק, ועייל י ביה, וכליל, ולא אפיק, א' י וקרשי מיא ביה, וקיימי, מ"ט, י בגין דרוח צפון

דרך אמת

א) ס"י ונקטלים המים

מסירת הזהר

א) גן נעול אחותי כלה: (שה"ש ד') ח"א סג. רמט:

רסב: ח"ב ד: ח"ג טו: ת"ז בהקדמה יג: תק' יט

לה: תק' כ"ח עב: תק' כ"ט עב: ת"ק ל' עג. תק' ל"ו עח תק"ח ק"ב טר שיב. ק"י טג שכג. (ב) נהר נגיד ונפיק: לעיל דף ר"א ציון א' וש"ג. (ג) קרשי מיא: לעיל דף כ"ח ציון ב' ודף מ"ז ציון א' ודף ס"ט ציון ו' וש"ג. (ד) רוח צפון—ואתקרושו: לעיל דף רמ"ח ציון א' וש"ג.

חלופי גרסאות א גיא רמטש. ב גיא והוא למכריל [מכריל] בינייהו בגין דכל מיין ביי כליין ובתר נחתינ לאילי [חיוותא] ושאבין מתמן. ג גיא בהו.

מאמר

הסולם

רקיע המכדיל והמחבר

לון דא הוא דמפריש בינייהו: ומים תחוננים קוראים למים עליונים שיעלו אותם אצלם, ומרקיע זה הם שוחים, דהיינו, שהוא מעלה אותם למים עליונים, ומקבלים משם המוחין דהארת החכמה הנקראים שתיה. (כמ"ש להלן: במראות הסולם על ההיכלות) גם רקיע הזה הוא המכדיל ביניהם כלומר, שיש לו לרקיע ב' פעולות, הבדלה וחיבור, כי בקטנותו הוא מכדיל בין מים עליונים לתחוננים, ובגדלותו הוא חוזר ומחבר המים תחוננים עם העליונים.

בגין דכלהו מיא ביה כליין: משום שכל המים, דהיינו כל המדרגות, כללים בו ברקיע זה העליון, פירושו, כי נתבאר שג' רקיעים הם, דהיינו הסיומים החדשים מכח צמצום ב' הנקראים פרסאות, העליון הוא כפה דא"א, האמצעי במקום החזה דא"א, התחתון הוא בסיום האצילות, ולעת גדלות, שהארת ע"ב ס"ג דא"ק מבטל לשעתו הסיומים דצמצום ב' ומחזיר הסיומים דצמצום א', ובוה מתבטל הגכול דסיום אצילות, אז חוזר רקיע התחתון ויורד מסיום האצילות למקום הנקודה דעוה"ז, ומעלה ג' עלמין ב"ע דפרורא לעולם האצילות, אל המקום שמחזה ולמטה דא"א, ששם עומרים ישויות וזו"ן והם מלבישים עליהם, ואח"ז יורד רקיע האמצעי ממקום החזה דא"א למקום סיום, האצילות, ומעלה את הישסו"ת וזו"ן, שעליהם מלבישים ג' עלמין ב"ע, אל מקום או"א דאצילות, כי הגכול שבחזה כבר נתבטל, ומלבישים כו"ם על או"א ולבסוף יורד רקיע העליון שבסוף א"א אל מקום החזה, ומתבטל הגכול שבין הראש דא"א לחג"ת שלו, ששם או"א שעליהם מלבישים ישסו"ת וזו"ן, ועליהם ג' עלמין ב"ע, כנ"ל. (דפו"י דף ל"ב ע"ב)

ולבתר נחית לון להני חיוותא ושאבין מתמן, ואחר ששיע המוחין לחיות עליונות, שהם חג"ת, מוריד אתם לחיות האלו שמחזה ולמטה, הנקראים חיות קטנות, והם שואבים משם המוחין דהארת חכמה, שאיבה יורה על קבלת המוחין דהארת חכמה, כנ"ל דף רמ"ד ד"ה נחית, שסז) כתיב גן נעול אחותי כלה, גל נעול ונר גן נעול דכלא אסתים ביה דכל"א אתכליל ביה, כחוב, גן נעול אחותי ונר, הנה גן נעול נקראת הנוקבא, בעת שכל האורות נסחמים בה וכל האורות נכללים בה, גל נעול, דההוא נהר נגיד ונפיק ועייל ביה, גל נעול נקראת, בעת, שנגיד ההוא, דהיינו נהר היוצא מעדן, נמשך ויוצא מעדן ונכנס בה בהנוקבא, להשקותה מהעדן, נהר יוצא מעדן, הוא בינה, שיצאה לבר מדאש דא"א, הנק' עדן, להשקות את הגן היינו בעת שדקיע העליון יורד ממקומו אל מקום ה'זה, ומעלה כל המדרגות אל הראש דא"א כנ"ל בדיבור הסמיוך) אז מקבלת הנוקבא מוחין דשתיה, וכליל ולא אפיק, וקרשי מיא ביה וקיימי, וכולל לכל המוחין, אבל אנוי מוציא הארתם, כי המים, שהם המוחין, נקדשים ועומדים בו, מאי טעמא, בגין דרוח צפון נשיב

נשיב באנון מיא, ואתקרישו ולא נפקי לבר, עד דאתעביד קרח, ואלמלא * סטרא דדרום, דאקיש א תקפיה נ דהאי נ קרח, לא נפקי מניה מיא לעלמין. שסח) וחיוזו דההוא רקיעא עלאה, כחיוזו דהאי קרח דמתקראשא דומכניס ס בגויה כל אנון מיין, כך ו ההוא עלאה, דעליה כניש כל אנון, מיין, ואפריש בין מיין עלאין ז למיין תתאין, והאי ח דאמרן יהי רקיע בתוך המים, במציעות, לאו הכי, אלא יהי כתיב, ההוא דהוי מניה במציעות מיא הוי, ואיהו לעיל, דקיימא על ס רישא דחיותא.

מסורת הזהר

א) סטרא דדרום דאקיש תקפיה: לעיל דף רמ"ח ציון כ' וס"ג.

חלופי גרסאות א נ"א תיקפיה. ב נ"א בתאי. ג נ"א קרח ואתוך ליה. ד נ"א וכניש, ונ"א וככניש. ס נ"א בגוזת. ז נ"א התם. ח נ"א לתתאין וליג למיין. ט נ"א דאמרן. פ נ"א רישיה.

רקיע המכיל והמחבר

הסולם

מאמר

לראש א"א, כו"ל בסמוך, דוא נעשה אז כעין קרח ה'ורא, שאינו יכול להאיר מחוסר חסדים אשר שם בראש א"א. וכזה מבדיל שם בין יים עליונים לבין מים תחתונים, כי הג"ר שה"ס מים עליונים, יכולים לקבל החכמה בלי חסדים, אבל הו"ת שהם מים תחתונים אינם יכולים להאיר בלי חסדים ונקסאים ונעשים לקרח. וז"ש, דעליה כניש כל אינון מיין שרקיע הזה מאסף כל המדרגות שהם א"א, וישסו"ת וזוין דאצילות, ומעלה אוהם לראש א"א כנ"ל בסיוך, ואז נקסאים כל בחינות הו"ת שאינם יכולים לקבל חכמה בלי חסדים, וז"ש ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין, שמבדיל בין ג"ר שים מים עליונים, שיכולים להאיר בחכמה בלי חסדים, לרין ז"ת שהם מים תחתונים, שאינם יכולים להאיר בלי חסדים.

והאי דאמרן, יהי רקיע בתוך המים, במציעות מיא, לאו הכי: וזה שאמרנו לעיל (ראית ש"ה) בהכתוב יהי רקיע ברוך היימ, שפירושו הוא, הרקיע שכאמצע המים, דהיינו רקיע האמצעי שבמקום החזה דא"א, ומשמע מכאן לכאורה שרקיע הראשון הוא הרקיע האמצעי הז', ואומר שאינו כן. אלא יהי" כתיב ההוא דהוי מניה במציעות מיא הוי, ואידו לעיל דקיימא על רישא דחיותא, אלא יהי" כתיב לפני הרקיע שבכאן, כי כתיב יהי" רקיע, שזה יורה אשר הרקיע שנעשה מרקיע הראשון, הוא העומד באמצע המים, אבל דרקיע הראשון, עומד על ראשי החיות, דהיינו ממעל לחגית דא"א, ולא באמצע המים, שהוא בין חגית לנה"י, פירוש, המלה יהי" שנאמר במעשה בראשית, יורה תמיד על י' שנכנס באור י"ה, שהם א"א, ונעשה א"ר, (כנ"ל דף מ"ג

נשיב באינון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר, עד דאתעביד קרח, שואל מה הטעם שנקרשים. ואומר, שהוא משום שרוח צפון נושב באלו המים, וע"כ נקראו ואינם יוצאים לחוץ עד שנעשו קרח. רוח צפון פירושו קו שמאל הנמשך מנקיטת השורק רבינה, דהיינו מבעת שע"תה לראש דא"א שיש לה חכמה בחוכר חסדים, וע"כ נקסאו דאירות בה, כי אין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, וז"ש, ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח שנקסאו בה האורות ולא נמשכו ממנה להאיר בחוץ, ונעשה בזה קרח וקאנון

ואלמלא סטרא דדרום דאקיש תקפיה דהאי קרח לא נפקי מניה מיא לעלמין; ולולא צד דרום, דהיינו קו ימין, שכחש תיקפו של קרח הזה, לא היו יוצאים מים ממנו לעולם. פירוש, לולא הזיוג שנעשה על המסך דנקודת החירק, הממשיך קימת חסדים מצד דרום מקו ימין, שהחכמה מתלבשת בה ומאירה, לא יכלו האורות להאיר שם לעולם, כי אפילו החכמה שבה לא היה יכולה להאיר מבלי חסדים

שסח) וחיוזו דההוא רקיעא עלאה כחיוזו דהאי קרח דמתקראשא, ומכניס בגויה כל אינון מיין, ומראה רקיע העליון ה'ורא, הוא כמראה הקרח שנקרש, שכונס כחוכו כל המים האלו ששופכים עליו, כך ההוא עלאה, דעליה כניש כל אינון מיין ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין, כך רקיע העליון ההוא, מאסף עליו כל כים האלו, וכפריש בין מים העליונים למים התחתונים, פירוש, כי סובב על הכתוב ודכות על ראשי החיה דקיע כעין הקרח הנורא (יחזקאל א') ואומר שהוא רקיע העליון שבהיותו ירד משה דא"א ומעלה כל האורות דאבי"ע (דמו"י דף ל"ב ע"ב)

שסט) איר יצחק אית * קרומא, במציעות מעוי דבר נש, דאיהו א פסיק מתתא לעילא, ושאיב י מעילא, ויהיב דלתתא, כך י גוונא דא, רקיע איהו באמצעיתא, וקיימא על אנון חיותא דלתתא, ואיהו פריש בין מיין עלאין דלתתאין. ת"ח, אנון י מיין אעדו, ואולידו חשוכא, ועל רזא דא כתיב י והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים.

מסורת הזוהר

(א) קרומא במציעות וכו' (טרמשא) ת"ז תק' ס"ז צה. ב) מיין אעדו ואולידו חשוכא: ח"א קג: ג) והבדילה הפרוכת לכם: (שמות כ"ו) ח"א לג. ח"ג כס: רגה. ת"ז תק' ס"ז צה. חלוסי גרסאות א ג"א נטיק, ב ג"א מעיל, ג ג"א כגוונא.

הסולם

דבר נש, דאיהו פסיק מתתא לעילא, ושאיב מעילא ויהיב דלתתא: אר"י קרום אחר יש באמצעות בני מעים של האדם, שרוא מפסיק ביניהם ממטה למעלה, כלומר שמפסיק בין בני מעים שהם אברי המזון, לבין אברי החיות, שהם הלב והריאה, דהיינו הנקרא חצר הכבוד, והקרום מתהיל מכנגד הסבור של האדם ונמשך ממטה למעלה באלכסון עד החזה שלו, והוא שיאב וחיות מאברי החיות שלמעלה מחזה, ויוחן לאברי המזון שמתחת החזה, כך גוונא דא רקיע, איהו באמצעיתא וקיימא על אינון חיותא דלתתא, ואידו פריש בין מיין עלאין דלתתאין, כן הרקיע תוא כעין קרום הזה, הוא נמצא באמצע, דהיינו הגוף דא'א, שנמשך גם כן מכנגד הסבור דא"א עד החזה שלו, ועומד ממעל החיות שלמטה, דהיינו ממעל לספירות נהי"מ, הנקראות חיות התחתונות, והוא מבדיל בין מים עליונים, שהם חג"ת שלו, לבין מים תחתונים, שהם נה"י שלו.

מאמר מיין אעדו ואולידו חשוכא

ת"ח אינון מיין אעדו ואולידו חשוכא ועל רזא דא כתיב והבדילה הפרוכת וגו': כוא וראה, המים אלו הרו, וילדו אפלה, ועל סוד הזה כתוב, והבדילה הפרוכת וגו', פירושו, כי אחר שהרקיע העליון, שבפה דא"א, יורד ומעלה כל המדרגות לראש דא"א, ששם חכמה בלי חסדים, נעשה אז חשך וקפאין בכל בחינות מים התחתונים שהם הז"ת שעלו שמה, כנ"ל דף רצ"א ד"ה וחיוו דהאי רקיע כי הם אינם יכולים לקבל חכמה בלי חסדים, ונכחן, שמים עליונים ש"ס ג"ר דא"א הרו, כי מים תחת נים שזלו ונכללו בג"ר דא"א, נכחנים כמו עובר במעי אמו, להיותם גוף זר שמה, כמו עובר שהוא גוף זר הכלול בגוף אמו, אמנם וילדו אפלה, כלומר, שאחר שמים העליונים השפיעו המוחין דחכמה למים התחתונים, נולדו ויצאו בחשך וקפאון, כי מים התחתונים אינם יכולים לקבל אור

מאמר

מ"ג אית ל"א ובהסולם שם, ובדף ס"ד ד"ה יהי רקיע, ובדף צ"ו ד"ה ביאור, כי נעשה הסיום תחת כו"ח דא"א, שסיים הזה נק' רקיע האמצעי העומד במקום החזה דא"א, ובינה וזו"ן שלהם נפלו מתחת הרקיע הזה, ע"ש. הרי שרקיע אמצעי הוא תולדה שנעשה מהרקיע הראשון העומד במקום פה דא"א, שהיא למעלה מאו"א, שעליהם טובב הכלה י"ה"י, וכאמת עיקר ההבדל בין מים עליונים לתחתונים, דהיינו מה שהוציא מים התחתונים, מחוץ לג"ר שהם מים העליונים, נעשה ברקיע העליון שבפה דא"א, שהרי הוא שהוציא בינה וזו"ן מראש דא"א, וא"א נשאר רק ככתר וחכמה, שה"ס מים העליונים, ובינה וזו"ן דראש נעשו למים תחתונים ולבחינת גוף שלו, אמנם עד החזה, ששם עומרים אר"א עלאין, אין שום מיעוט ניכר שם, ואו"א נחשב כמו שלא יצאו מראש דא"א, והם בחינת ג"ר, וכל כח המיעוט של הוצאת הכינה מראש א"א, שתחשב לגוף חסר ראש מתחיל רק מתחת או"א, דהיינו ברקיע האמצעי שבמקום החזה דא"א, כנ"ל (בהקדמת הזוהר דף י"ד במראות הסולם אות ג' עש"ה) הרי שכח המיעוט של רקיע העליון מתגלה רק ברקיע האמצעי, וז"ש הרוא דרוי מניה במציעות מי"א הוי, כי זה כח המיעוט שברקיע האמצעי שהוציא מים התחתונים לבחי' ו"ק בלי ראש, זה נמשך ונעשה מרקיע העליון, שלא יכול להתגלות בו עצמו להיותו למעלה מאו"א, וע"כ נגלה ברקיע האמצעי כנ"ל, ונתבאר כאן כ' עקרים, א) שכח המכדיל בין מים למים שיש בהרקיע, הנעשה בעת קטנת המדרגות, הוא נעשה רק על ידי רקיע האמצעי שבמקום החזה, בו שכח המחבר המים התחתונים בהעיונים, הממשיך הג"ר לכל המדרגות, זה נעשה רק על ידי רקיע העליון העומד בפה דא"א, שהוא המעלה אותם לראש א"א כנ"ל.

שסט) אר"י, אית קרומא במציעות מעוי (דפי"י דף ל"ב ע"ב)

שע) ר' אבא פתח * המקרה במים עליותיו וגו', ב במים, אלין מיין עלאין דכלא, י דבהו תקין ביתא, כד"א י בחכמה יבנה בית, י ובתבונה יתכונן.

שעא) י השם עבים רכובו ר' ייסא סבא, פליג, עבים ע"ב י"ם, עב דאיהו חשך, שמאלא, דקיימא ז על ים ס דא. המהלך על כנפי רוח, י דא רוחא דמקדשא עלאה, ורזא דא י שנים כרובים זהב, כתיב "וירכב על כרוב ויעוף

מסורת הותר

א) המקרה במים עליותיו: (תהלים ק"ד) ח"ב צח: ח"ג לכ: רעה. ב) בחכמה יבנה בית: לעיל דף רמ"א ציוו ו' וש"נ. ג) השם עבים רכובו: לעיל דף זה ציוו א' וש"נ. ד) שנים כרובים זהב: (שמות כ"ה) ח"ב קעו. ה) וירכב על כרוב ויעוף: (תהלים י"ח) ח"ג קסב. ת"ז בהקדמה ד.

חלוסי גרסאות א גיא המקרה במים, וניא המקרה במים עליותיו במים. כ גיא דסלג בהו תקיף ביתא. ג גיא בית וגו' ולג בחב נה יתכונן. ד גיא עלה ולג על ים דא, ס גיא ליג דא, ו גיא דא רוח הקדש לעילא, [וגיא ולעילא]. וניא דא רוח מקדש לעילא.

מין אעדו ואולירו חשוכא

הסולם

מאמר

שעא) השם עבים רכובו, ר' ייסא סבא, פליג עבים ע"ב י"ם, ע"ב דאיהו חשך שמאלא דקיימא על ים דא: רי"ס, מחלק המלה עבים לשתיים: ע"ב י"ם. שפירושם, ע"ב, שהוא חשך השמאל, עומד על ים הזה. פירוש, הכתוב השם עבים רכובו יורה, על המוחין דנקודת השורק, שהם מאידים בשמאל בסוד החשך וקפאון, וע"כ מרומזים בהמלה ע"ב של עבי"ם. ונודע שאין המוחין אלו מקובלים אלא להנוקבא דו"א בלבדה, הנקראת אז בשם י"ם. וע"כ מסכיך הכתוב הנוחין אלו אל המלה י"ם. שהוא שם הנוקבא בעת שמקבלת המוחין הללו משמאל.

אור הגדול דראש א"א בלי חסדים. ואומר שזסוה והכילה הפרוכת וגו', כי הפרוכת, ה"ט הרקיע העליון שכסה דא"א, המבדיל בין הג"ר דא"א הנקראים קדש הקדשים שהם מים עיוונים, לזת דא"א שהם מים תותניים, הנקראים קדש. כי המים העליונים, שום רג"ד הנקראים קדש הקדשים, יכולים לקבל חכמה בלי חסדים, אבל מים התחתונים שהם ז"ת הנקראים קדש, אינם יכולים לקבל חכמה בלי חסדים ונעשו חשך, ונמצא הפרוכת מבלדת בין הקדש ובין קדש הקדשים.

המהלך על כנפי רוח דא רוחא דמקדשא עלאה, ורזא דא שנים כרובים זהב, המהלך על כנפי רוח, היא הרוח של מקדש העליון, חוה סוד, שנים כרובים זהב. פירוש, הכ' המהלך על כנפי רוח יורה על קומת החסדים, היוצאת על המסך דנקודת החירק, המיוחדת ב' הנק דות הולם ושורק זה בזה. כי כנפי, ה'ס הכסך, רוח, הוא מדת האור היוצא על מסך הזה, דהיינו קומת חסדים הנמשכת ממקדש העליון, שהוא אר"א עלאין, וז"ס ב' כרובים זהב, שהם זון, כי המהלך על כנפי רוח יורה על כרוב הזכר שהוא ז"א, שהארתו הוא חסדים מכוסים. והכ' השם עבי"ם רכובו, יורה על כרוב הנקבה, דהיינו הנוקבא דו"א שהיא מאידה בהארת חכמה.

שע) רבי אבא פתח המקרה במים וגו', במים אלין מיין עלאין דכלא, דבהו תקין ביתא, כד"א בחכמה וגו': ר"א פתח בביאור הכתוב, המקרה במים עליותיו וגו', במיכ, פירוש מים העליונים מכל, דהיינו אר"א, שהם בחינת ג"ר דבינה, שבהם תקן הכית שהיא הנוקבא דו"א, כר"א בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן. פירוש כי הזהר מבאר כאן את הכ' המקרה במים עליותיו על סדר יציאת המוחין בסוד ג' נקודות, חולם שורק חירק, אשר המקרה במים עליותיו יורה על נקודת החולם, שה"ס מ"י, שנשארו בהמדרגה, והיא מקבלת מבחינת ג"ר דבינה, ומביא ע"ז את הכתוב, בחכמה יבנה בית וגו', להורות שאין החכמה פ"ירה בזכית שהיא הנוקבא, זולת בהמשכת חסדים מהג"ר דבינה, שה"ס אר"א, וה"ס מ"י דהיינו סוד נקירת החולם, ולהלן מבאר ההמשך, השם עבים רכובו, על נקודת השורק, המהלך על כנפי רוח, על נקירת החירק, כמ"ש לפנינו. (דפו"י דף ל"ב ע"ב)

כתיב וירכב על כרוב ויעוף וידא וגו' וירכב

בראשית

יודא על כנפי רוח, וירכב על כרוב חד, לבתר א איגדי על כנפי רוח ב ועי דהאי אתער לא אתגלי בהאי.

שעב רבי יוסי אמר כתיב "ומים תכן במדה, במדה י ממש י אתקין י להו, כד ג מטון ס לגווה, ואינון תקונא דעלמא, כד מטו מסטרא דגבורה. אמר רבי אבא וכך הוו קדמאי אמרי, כד הוו מטאן להאי אתר, ג מרחשן שפוון דחכימין, ולא אמרין מדי בגין דלא יתעשון. שעג רבי אלעזר אמר, את קדמאה דאתוון ז הוה שטיא על אנפוי

דרך אמר

מסורת הזהר

א וקודם שנזכור זה, ב כשמגיע לחוכה טעם המים, ג היו מנגעים שפוחתים ולא הסמינו כזו דבר שילאו ממא יסעכו, ד יום א' שהיא רשעים לכל האריות הנה נעם התגלותה אז היסה מוססה ע"פ כתר הסוכר

א ומים תכן במדה: 'איוב כ"ח' ת"ז תק' ע' קלד: קלה:

חלופי גרסאות א גיא אתגלי. ב גיא ממשא. ג גיא ואחקין. ד גיא להון. ה גיא לגביה. ו גיא כד.

מאמר

המולם

מין אעדו ואולירו חשוכא

על מסך דבחי"א אינו ממשיך רק ו"ק בלי ראש. שהוא מיעוט גדול. אלא כאן. מאחר שהמחין כבר באו מצד שמאל שהוא גבורה, וכבר קבלו החכמה משם בסוד נקודת השורק, ואינם יכולים להאיר בלי חסדים. אז מקבלים תיקונם כשמגיעים לתוך המדה דנקודת החירק, כי מתלכשים בקומת החסדים שבתוך המדה, ונעשים מת קנים להאיר בעולם שהוא הנוקבא דז"א. וז"ש ואנון תקונא דעלמא כד מטון מסטרא דגבורה, אמנם מטרים שקבלו הכוחין מצד השמאל אין בהמדה כלום משום תקין העולם. שהיא הנוקבא. כי אז אין המדה נותנת רק בחינת ו"ק בלי ראש, ורבי אבא מביא על זה ראיה, אמר רבי אבא. כך הוו קדמאי אמרי, כד הוו מטאן להאי אהר מרחשן שפוון דחכימין ולא אמרין מדי בגין דלא יתעשון, אד"א, כך היו הראשונים אומרים. כשהחכמים הגיעו למקום זה. דהיינו לסוד המדה הנ"ל המתקן את המים. היו שפוחתיהם של החכמים נעות, ולא אצרו כלום, מפחד שלא יעשו. הרי שבמדה עצמת לברת, אין שום תקון העולם, אלא רק כשהמוחין באים מצד הגבורה, וכבר יש להם המווין דחכמה מנקודת השורק אשר שם, אז המדה מתקנת המחין, כי מלבשת אותם בחסדים שבה כנ"ל.

ירכב על כרוב חד, לבתר אנלי על כנפי רוח: כתיב וירכב ונ"י תחילה וירכב על כרוב אחד, דהיינו כרוב הנוקבא, שה"ס ע"ב י"ם כנ"ל, ואח"כ נגלה על כנפי רוח, שה"ס כרוב הזכר, בסוד קומת החסדים הנגלה על מסך דחירק. כנ"ל בדבור הסמין. ועד דהאי אתער לא אתגלי בהאי, ועד שזה נתעורר לא נתגלה בזה. פירושו, כי עד שלא נתעורר הארת החסדים של כרוב הזכר, בסו"ה יודא על כנפי רוח. לא נתגלה המרכבה בכרוב הנקבה, בסו"ה וירכב על כרוב ויעוף, כי הארת החכמה של הנקבה שו"ס נקודת השורק, לא תוכל להאיר מטרים שמתלבשת בלבוש של הארת החסדים מנקודת החירק. כנודע.

שעב רבי יוסי אמר, כתיב ומים חכן במדה, במדה ממש אתקין להו כד מטון לגווה: רי"א. כתיב ומים חכן במדה, יורה: ש"מדה ממש התקין אותם, כאשר הגיעו המים לתוך המדה. במדה, פירושו ההגבלה שנעשתה עם הזווג על מסך דחירק, שהיא מסך דכחי"א, מ"ם. פירושו המוחין. ומטרים שהגיעו המוחין דבחינת הח"ל והשרק להמדה והגבול שנעשה בכח המסך דחירק, לא יכלו להאיר כנ"ל, ע"כ אומר החשוב ומים חכן במדה, שעם הגעת המים לתוך המדה, נתקנו, ויכלו להאיר, ואינון תקונא דעלמא. כד מטון מסטרא דגבורה, והם תקין העולם, כאשר מגיעים להמדה מצד הגבורה, פירושו, כי זווג הנעשה (דפריי דף ל"ב ע"ב)

שעג רבי אלעזר אמר את קדמאה דאתוון, הוה שטיא על אנפוי דקטרא

ה דקיטרא דכיא, ה) נ ואתעטר נ מדרע ז מלעילא, וסליק * ונחית, ומיא
ס מתגלפי ו בגלופייהו, ומתישבן בדוכתייהו, ואתכלילו חד בחד. וכן אתוון
כלהו, כלילין דא בדא, ומתעטרן דא בדא, עד דאתבני עלייהו בנינא ויסודא.
שעד) וכד אתבניאו כלהו ואתעטרו, הוו * מיין עלאין מתערבין במיין
תתאין, וואפיקו ביתא דעלמא, ה ועל דא ב' אתחזי ברישא, ומיין סלקין

דרך אמת

ה) והיה מתעטר אות ההוא ילמטה כשם קפוז הכין
ותלז לה ג' עניויה שזס קפוז דכיא סי' כשר פהור
סאן קשר נסמה משלה כדע ועל ידי זה נתישו כל
כאומות כלם במקום ה'אוי להם.

מסורת הזהר

א) מיין עלאין מתערבין במים תתאין: ה"א
ז: ית.

חלופי גרסאות כ גימא דקיטרא, ה גימא ואתעטר, ג גימא מדרע לעילא ומלעילא, ד גימא ומלעילא, וגימא ומלעילא לתתא
ס גימא מתגלפי (אחיל) ו גימא כנלוסי, ז גימא ווא קו חד נהורא דאקרי שמים וגימא ועל דא
אפיקו חד נהורא דאקרי שמים, (אחיל) ה גימא ועל דא אפיקו תריין נהוריין חד דאקרי ארץ ונהורא דאקרי שמים
וגימא ועל דא אפיקו, חד נהורא דאקרי שמים.

סאמר

הסולם

דקטרא דכיא, ואתעטר מדרע מלעילא:
רא"א, אות הראשונה של האותיות, היתה עפה על פני
קשר הסדור, ונתעטרה מלמטה ומלמעלה. פירוש,
אותיות, הם הכלים של ז'ין, שמקבלים אורותיהם
על ידי עליה לאורא, והמסך שבאורא נקרא
קטרא דכיא, וכשוזין עולים לאורא נכליים
בהווג הנעשה שם על המסך הזה, וז"ש הוה
שצ"א על אנפיי דקיטרא דכיא, שעלתה
ונכללה בהמסך שבאורא ואתעטר היינו שקבלה
שם המוחין הנקראים עטרות, מדרע היינו
תמוחין דשורק, המאירים למטה, כלומר
שנמשכים ממעלה למטה, מלעילא היינו
המוחין דנקודת החולם המאירים מלמעלה,
וה"ס ב' הקוים ימין ושמאל, שהאותיות מקבלים
תחלה באורא, ואז יש ביניהם מחלוקת, וז"ס
וסליק ונחית, שפעם עולה ומאיר למעלה
בהארות החולם, ופעם יורד ומאיר למטה בהארות
השורק, כלומר פעם מתגבר קו ימין ופעם
מתגבר קו שמאל.

מיין אעדו ואולידו חשוכא

תחילה המוחין מב' הקוין ימין ושמאל,
הנמשכים מהנקודות חולם ושורק שבאורא,
ואח"כ הארת נקודת החירק, ואז נכללו זה בזה,
ומתעטרים זה בזה, עד שנבנה עליהם בנין הפרצוף
של ז'ין ויסוד שלו.

שעד) וכד אתבניאו כלהו ואתעטרו, הוו מים
עלאין מתערבין במיין תתאין.

ואפיקו ביחא דעלמא: וכשנינו כל האותיות
ונתישטרו במוחין דג"ה, על ידי התכליתם
באורא, מים העליונים היו מתערבים במים רתוחינים
ורוציאו הכית של השולס, אורא נכחנים למים
שליונים, וזיין למים תחתנים, וכעת שקבלו
הירוחין דחילס שירק חירק הנ"ל מאורא, היו
הכלים דז"א מעירכים כהרלים דאורא, דהיינו
שלא היה ניכר שם הפרש ביניהם ועל ידי
כן, הוציאו מוחין דחכמה אל הניוקא, שאז
נסראת הניוקא בית השולס, פירוש מתחילה
נחקני האותיות דז"א, שנכללו במים העליונים
וקבלו המוחין על דרך הנ"ל, דהיינו מתחלה
ב' קיין, מב' הנקודות דולם ושירק שבאורא,
ואח"כ קבלו קו האמצעי מנסודת החירק
ווייתלמו, וא"ר זה, וחקנה ג"כ הניוקא באותו
הדרך, שמתחלה קבלה ב' הקוין ימין ושמאל,
ואז נסראת ביחא דילמא, כי השם בית יורה
בעיקר על אור החכמה המקובל ע"י המסך
דשירק, אבל עדיין אין בהינתן ישוב בהכית, כי
אין כחינת ישוב אלא בהארות נסידה דחירק,
(כמ"ש לעיל דף י"ד אות ח' ועיי' בהסולם שם)
וכמ"ש הזהר לפנינו.

ועל דא ב' אתחזי ברישא, ומיין
סלקין ונחיתין: ועל כן הכית שהיא הניוקא נראית
תחלה

ומיא מתגלפי בגלופייהו ומתישבן בדוכתייהו ואתכלילו חד בחד: ומיין סלקין
כרוכתיהו ואתכלילו חד בחד: ורמז שהם
המוחין נחקקים בחקיקותיהם, דהיינו שמקבלים
חקיקות המסך דנקודת החירק ואז, מתישבים
המוחין במקומם, ונכללים ב' הקוין של חולם
ושורק הנ"ל אחד באחר, כי ה"ס קו האמצעי
הנמשך מקומת החסרים, תוצאת על מסך
דחירק, המכריע ומייחד ב' הקוין זה בזה,
כנודע, וכן אתוון כלהו כלילין דא בדא
ומתעטרן דא בדא, עד דאתבני עלייהו
בנינא ויסודא, וכן כל האותיות עלו לאורא, וקבלו
(דפויי דף ר"ב ע"ב ס' י"ג ע"א)

ונחתין, עד דהאי רקיע הוה, ואפריש לון, א ומחלוקת הוה בשני, דביה אתברי גיהנם, דאיהו נורא דדליק, ב כד'א אש אוכלה הוא, וזמין לאשראה על ב רישייהו דחייביא.

שעה) א"ר יהודה, מהכא כל ב מחלוקת דאיהו לשם שמים, ד סופה להתקיים, דהא הכא מחלוקת דאיהו לשם שמים הוה, ושמים בהאי אתקיים, לבתר דא, ה דכתיב ב ויקרא אלקים לרקיע שמים וגו'. ה) ו בקטפירא ז דעיליתא ט) ב בקסטייהו י) שכחי ואתקיימו,

דרך אמת

מסורת הוזהר

א) אש אוכלה הוא: (דברים ר') ח"א נ: נא. סט. ח"ב כה: ס: עט: פה. קפב: רכו: רעא. ח"ג כה: לב: לה. רמ: ת"ז תק' י"ח לו: תק"ח ק ט סכ שלה. ב) מהלוקת-לשם שמים. לעיל דף ס' ציונה' וס"ג. ג' ויקרא אלקים לרקיע שמים: (בראשית א') ח"ב קסז: דעא. ת"ז תק' ל' עה:

ה) בהלכות העלמים שהם המלאכים. ב) פי' במדהם כפי' שזמנא ופי' הכן במדה ע"ז כתיב. ג) מורס כל ה' ונסקיימו במוז' כוס כל אחד ואחד לפי ענינו אם חסד אס דין אס להמס' כפי' הקיע טהול הנכריע כנטע.

חלופי גרסאות א) ג"א מחלוקת. ב) ג"א ל"ג כד"א אש אוכלה הוא. ג) ג"א רישיהון. ד) ג"א סופיה לאתקיימא ט) הרמיק ואתק' כתיבו דכתיב ויקרא אלקים לרקיע שמים שייך בוף י"ז ו ג"א בקטמורא וג"א בקטמורא ז ג"א דעלייתא. ח) ג"א בקסטייהו.

מין אערו ואולידו חשוכא

הסו"ם

מאמר

הנקרא שמים, והשנים נ-כיים לאחר מאן, דהיינו ביום ג' כסבת נח וקת הוה, שכתוב, ויקרא איקים לרקיע שמים ויקרא, פירושו קרא וזמין (כ"ש בזהר דפרי' ט"ז ע"ב) דהיינו שלאחר מאן ביום ג', יהיה הרקיע בכחינת שמים שהוא ז"א.

חח"ה שהמים עולים ויורדים בה. פירוש, שתחלה קבלה הבית, את ב' הקיין מ ולם ושורק, אשר אז נעשה מחלוקת ביניהם, ופעם סלקין דהיינו שמתגבר קו הימין הנמשך מנקודת החולץ המאיר מלמעלה, ופעם ונחתין, דהיינו שמתגבר בה קו שמאל הנמשך משורק. המאיר מלמעלה למטה, דהיינו כנ"ל אצל האותיות של ז"א. עד דהאי רקיע הוה, ואפריש לון, עד שנעשה הרקיע הזה, והנדיל ביניהם. פירוש בחינת קו אמצעי דנמשך ממסך דנקודת החירק נקרא רקיע (כנ"ל דף מ' ח' ד' ה נפקרקיע ע"ש) וכש' צ"ש הרקיע הזה המשך קו אמצעי בהנוק"א, והסיר המחלוקת של ב' הקיין שבנ קבא, כי הליבשם וכלל אותם וז"ל (כמו שנתבאר שם).

פירוש, כי הטעם שז"א מקבל המחויין לגדלות מאו"א, הוא משום שהיתה מחלקת בב' הקיין הנמשכים מב' נקודת חולם שורק באו"א, לז' יכלו להאיר בהם עד שנעשה הזווג על המסך דנקודת החירק, שהכריע ביניהם, ומסך זה קבלו א"א מו"א שעלה עליהם, ונמצא שז"א הוא הגורם שיתקיימו המחויין בא"א, ע"כ זוכה גם רוא באוהם המחויין, כי כל השיעור שהתחתון גורם לה"ר בהעליון זוכה בו גם התחתון. הרי שכל המחויין של ז"א, אינם, אלא בסבת המחלוקת דימין ושמאל שהיתה באמא, שזכה בהם בסבת התכרעה, ואם לא היתה המחלוקת הזה באו"א, לא היה לזו"ן מוחין, וז"ל שאמרו כל מחלוקת ע הוא לשם שמים סופה להתקיים, כי שמים הוא ז"א, והמחלוקת שהיתה באו"א, היתה לשם מוחין להשמים, כי לולא זה לא היה מוחין להשמים, אמנם זה לא היה ביום ב' בשעת יציאת הרקיע, אלא ביום ג', כי אז נעשה ההכרעה בהקיין (כנ"ל דף ס"ז א' ט"ב). וז"ל ושמים בהאי אתקיים לבתר דא, דהיינו ביום ג', שז"ס ויקרא אלקים לרקיע שמים, ש-וא הזמנה ליום ג', שאז נשלמה ההכרעה שהז"א מקבל המחויין בסבתה.

ומחלוקת הוה בשני, דכיה אתברי גיהנם, דאירו נורא דדליק כד"א וכ"ו וזמין לאשראה על רישייהו דחייביא, והמח וקת של ב' הקיין ימין ושמאל הנ"ל היתה ביום ב' דמעשה בראשית, שבו נכרא הגירנס מחמת המחלוקת של הקיין, שהוא אש שורפת, כמ"ש אש אוכלה הוא, והוא עתיד לשרות על ראש הרשעים.

שעה) אר"י, מהכא, כל מחלוקת דאיהו לשם שמים סופה להתקיים, וכ"ו ושמים בהאי אתקיים לבתר דא, דכתיב ויקרא וגו': אר"י מאן נלמד, אשר כל מחלוקת שהוא לשם שמים סופה להתקיים, שהרי כאן, היתה מחלוקת שהוא לשם שמים, דהיינו לשם ז"א (דפרי' דף ל"ג ע"א)

בקטפירא דעיליתא, בקסטייהו, שכחי ואתקיימו

דהא תנינן כתיב * והבדילה הפרוכת לכם, בין הקדש ובין קדש הקדשים, דייקא, ^א דהא איהו רקיע דמפרש בגו ^ב באמצעיתא. ש(עו) ת"ח, כתיב לבתר, ^ג יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, מתחת השמים ממש. אל מקום אחד, לאתר דאקרי אחד ואיהו ^ד ים תתאה, דהא איהו אשלים לאחד, ובלא איהו לא אקרי אחד, ומשמע דכתיב יקוו, דביה מתכנשין כלהו ^ה מיא ^ו כד"א ^ז כל הנחלים הולכים אל הים וגו'.

מסורת הנהר

(א) והבדילה הפרוכת: לעיל דף רצ"ב ציון ג' וש"ג. (ב) יקוו המים מתחת השמים: לעיל דף ע"א ציון א' וש"ג. (ג) כל הנחלים הולכים אל הים: לעיל דף צ"ד ציון ב' וש"ג. חלופי גרסאות (ד) נ"א דהעי. נ נ"א אמצעיתא. ג נ"א מתחיל ויאמר אלקים יקוו. ד נ"א ואיהו יום דאשלים לאחד ול"ג ים תתאה דהא איהו. (אה"ל) ס נ"א ל"ג מיא. ו נ"א ולבתר עאלין כלהו לגו ימא.

<p>מאמר</p> <p>ואתקיימו: הבנין של בית ועליה. בהקורות שביניהם הם נמצאים ומתקיימים. כי אלו הקורות שביניהם, משמשים רצפה בשביל העליה ותקרה בשביל הבית. ונמצא שמהם כל מציאות הכית והעליה, כי מטרים שהונחו הקירות באמצע הבנין, לא היה מציאות להבית והעליה הללו. וכן מתקיימים על ידם. כי אם יתכסלו הקורות הללו יתכסלו תקף הבית והעליה. דהא תנינן כתיב והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים דייקא, שהרי למדנו שהכתוב והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים הוא בריוק, כלומר שעצם בחינת הקדש ובחינת קדש הקדשים, נעשו על ידי הפרכת ומתקיימים על ידה, דהא אידו רקיע דמפרש כנו באמצעיתא. שהרי הפרכת היא הרקיע המכדיל כפנים באמצע, בין מים עליונים למים תחתונים.</p> <p>פירוש. א"א הם מים עליונים, וזו"ן הם מים תחתונים, כנ"ל. ולולא הרקיע שהוא ז"א שהכריע בין ב' הקוין דא"א, לא היה מוחין למים תחתונים. שהם זו"ן כנ"ל. כי כל המיחין דז"א נמשכים לו רק בזכות ההכרעה שלו בא"א. הרי שקיומם, דהיינו המוחין של מים תחתונים, תלויים בהרקיע. וכן קיומם של מים העליונים, תלויים בהרקיע. כי כל עוד שהרקיע לא הכריע בין ב' הקוין ימין ושאל שכהם, היו אלו רות סלקין ונחתין ולא האירו כנ"ל. הרי שהן מים העליונים והן מים התחתונים, אין להם קיום, זולת על ידי הרקיע. שזה דומה להקירות שבין הבית והעליה, שעצם הבית והעליה, נעשה על ידי הקירות כנ"ל. ורבי יהודה הביא זה כרי לחזק את דבריו, שביאר המחלוקת לשם שמים, שהיא המחלוקת שבין הקוין דא"א, ושמים כהאי אתקיים שלולא מחלוקת זה היה ז"א הנקרא שמים. בלי מוחין, ולא היה לו קיום.</p> <p>(דטו"י דף ל"ג ע"א)</p>	<p>הכולם</p> <p>כי משום שהרקיע שהוא ז"א קיים המוחין באו"א, נתקיימו המוחין גם בו, כנ"ל בריכור הסמוך.</p> <p>ש(עו) ת"ח כתיב לבתר יקוו המים ונו' מתחת השמים ממש כאו יראה כתוב אחר כך יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד מתחת השמים ממש פירוש. השמים הוא ז"א, ומתחת השמים, פירושו הנוקבא דז"א, שהיא מתחת מדרגת ז"א, דהיינו מתחת השמים ממש, ומים, פירושו מוחין, ושיעור הכתוב הוא, שי קבצו המוחין אל הנוקבא, והיא לא קיי. כי בכל מקום שנאמר מתחת היינו מחזה ולמטה של אותו מדרגה, כי עיקר כל מדרגה הוא כחזה ולמעלה. אבל כאן אין כונת הכתוב על מחזה ולמטה של ז"א הנקרא השמים, אלא מתחת ממש, דהיינו מתחת כל מדרגת הז"א, שהיא הנוקבא, אל מקום אחד לאתר דאקרי אחד, אל מקום אחד, פירושו למקום שנקרא אחד ואיהו ים תתאה דהא אידו אשלים לאחד, ובלא אידו לא אקרי אחד, והוא ים התחתון דהיינו הנוקבא, שהרי הנוקבא משלמת השם אחד, ובלי הנוקבא אין ז"א נקרא אחד. פירוש ז"א נקרא א"ח, והנוקבא נקראת ד', וכשיש יחוד ז"א ונוקבא ש"וא א"ח עם ד', אז מתגלה בדם השם אחד. הרי שהנוקבא שהיא ד' משלמת לאחד, וע"כ נקראת הנוקבא מקום אחד, ומשמע דכתיב יקוו דביה מתכנשין כלהו מיא דכתיב כל הנחלים ונו' ומשמע, שכונת הכתוב היא בהניקבא, משכתובי יקוו המים, ובהנוקבא מתאספים כל המים, כמיש כל הנחלים הולכים אל הים שהיא הנוקבא (וביאור הכתוב נתבאר לעיל דף רמ"ד אות רצ"ה עש"ה).</p> <p>רבי</p>
---	---

שעז) ר' ייסא אמר, אל מקום אחד, דא איהו אתר דכתיב ביה *וברית שלומי לא תמוט, דהא איהו נטיל כללא, ושדי בימא, וביה אתתקנת ארעא, א דכתיב ותראה היבשה, דא הוא ארץ, כד"א ב ויקרא אלקים ליבשה ארץ. שעח) אמאי אקרי יבשה, אמר רבי יצחק, היינו דכתיב ב לחם עוני, לחם א) עני כתיב ובגין דאיהו לחם עני אקרי יבשה, ושאיב בגווה כל מימין דעלמא, ואיהי יבשה הוי, עד ב דאתר דא ב) ג אמלי לה, וכדין ג נגדין מיא, אורח ד דאנון מקורות. ו

שעט) י ולמקוה המים קרא ימים, דא הוא בית כנישות מיין דלעילא, דתמן מתכנשין כל מיא, ומתמן נגדין ונפקין. ז א"ר ח חייא

דרך אמת

מסורת הזר

א) וברית שלומי לא תמוט (ישעיה ד') ח"ג רענ ב) ויקרא אלקים ליבשה ארץ: בראשית א' ח"א יב. ח ב כח: ת"ז תק' מ"ב סב. ז"ח בראשית י"ב ט"א שלד י"ג טא ש"ז שה"ש ע' טג שלא תק"ח קיב טג של. ג) לחם עוני: (דברים ט"ז) ח"א קנו. ח"ב מ. ד) ולמקוה המים קרא ימים: לעיל ציון ב' וש"ב.

חלופי גרסאות א בדיו כתב כאן חסר. ב ג"א דאתי. ונ"א דאבן. ג נ"א אמלילה. ונ"א ואמלילה ונ"א ואמלי לה. ד נ"א נבעין, ה נ"א אין ו אה"ל כתב ע"כ שייך בדף י"ח ע"א. ז בדפ"י חסר כאן וע"י בכוף הספר סי' ל"ב. ח נ"א יצחק.

מאמר

הסולם

מיין אעדו ואולירו חשוכא

שעז) רבי ייסא אמר אל מקום אחד דא איהו אתר דכתיב ביה וברית שלומי לא תמוט: ר"י אמר כביאור הכתוב אל מקום אחד שזה הוא שכתוב בו, וברית שלומי לא תמוט דהיינו יסוד דו"א הנקרא ברית שלום. ולא כמ"ש רבי יהודה שהיא הנוקבא דהא איהו נטיל כללא ושדי בימא וביה אתתקנת ארעא דכתיב ותראה היבשה דא הוא ארץ כד"א וכו' שהרי היסוד לוקח כל האורות כמ"ש יקו המים וזורקם אל הים שהיא הנוקבא בעת שיש לה מוחין דחכמה ועל ידו נתתקנת הארץ שהיא הנוקבא בעת שיש לה כל המוחין דן חכמה והן חסדים כי כתוב ותראה היבשה וזה הוא ארץ כמ"ש ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולפי"ז יהיה שיעור הכתוב יקו המים שהם המוחין אל יסוד דו"א הנקרא מקום אחד והוא משפיע אותם אל הנוקבא והיינו ותראה היבשה שהיא הנוקבא.

שעח) אמאי אקרי יבשה אר"י היינו דכתיב לחם עוני לחם עני כתיב ובגין דאיהו לחם עני אקרי יבשה: שואל למה נקרא הנוקבא בשם יבשה אר"י היינו שכתוב עליה לחם עוני וכיוב יחם עני בחוסר ו' שזה יורה על הנוקבא בעת שיש חכמה בחוסר חסדים שאז נקראת (דס"י רף ל"ג ע"א)

שעט) ולמקוה המים קרא ימים דא איהו בית כנישות מיין דלעילא דתמן מתכנשין כל מיא ומהמן נגדין ונפקין: הכתוב ולמקוה המים קרא ימים זה הוא בית סבוך המים שלמעלה דהיינו שבבינה כי שם מתקצרים כל המים, ומשם נמשכים ויוצאים. פירוש כי שורש המוחין רם כבינה דהיינו

לחם עני משום שאינה יכולה להאיר ומשום שהיא נכחנת אז בשם לחם עני ע"כ היא נקראת ג"כ בשם יבשה דהיינו בלי מים שהם המוחין. כי החכמה שבה אינה יכולה להאיר בלי לבוש מהחסדים כנודע. וע"כ ושאיב בגווה כל מימין דעלמא ואיהו יבשה הוי והנוקבא שואבת לתוכה אז. כל מימות שבעולם, דהיינו אור החכמה, הכוללת כל המוחין דג"ד, ועם כל זה היא נשאית יבשה, כלומר, כמו שלא היה לה מוחין לגמרי, והוא מטעם חוסר לבוש החסדים, שאין החכמה מאירה זולתם כנ"ל. עד דאתר דא אמלי לה וכדין נגדין מיא אורח דאינון מקורות: עד שמקום זה דהיינו היסוד שנסרא מקום אחד, ממלא אותה עם אור החסדים, ואז נמשכים המים דרך מקורות הללו של שפע היסוד, דהיינו דרך התלבשות החכמה באור החסדים.

מקוה המים דא צדיק, דכד מטא למקוה המים, כתיב וירא אלקים כי טוב, וכתיב " אמרו צדיק כי טוב. ב' ר' יוסי אמר נ' ישראל מקוה איהו, דכתיב י' מקוה ישראל ה'.

שפ) רבי חייא אמר דא צדיק, היינו דכתיב קרא ימים, בגין דנחלין ומבועין ונהרין כלהו נטיל לון, ואיהו מקורא דכלא, ואיהו נטיל כלא, נ' בגיני כך ימים, ועל דא וירא אלקים כי טוב, וכתיב אמרו צדיק כי טוב. ז'

שפא) ובגין דאתרשים, איהו אפריש בין יומא קדמאה לתליתאה, ולא

מסורת הזהר

א) אמרו צדיק כי טוב: לעיל דף רס"ז ציון א' וש"נ. ב) מקוה ישראל ה': (ירמיה י"ז) ת"ז חק' ו' בהשמטות קמו.

חלופי גרסאות א' גיא מוסיף וכן אור קדמאה טוב אקרי וכן כלהו כתיב בהו (כי) טוב בר יומא תנינא דלא כתיב ביה כי טוב. ב' גיא אופי ישראל. ג' גיא בגין. ד' גיא מסיק כי פרי מעליהם יאכלו.

מין אערו ואולידו חשוכא

הכולם

מאמר

היסוד אלא על ת"ת, שה"ס ישראל, כי יוס ג' הוא ת"ת, והוא המכריע בין הקוין, ועל ידו נעשו המוחין דשמאל בס' ד כי טוב, כמשה"כ וירא אלקים כי טוב, ואין צורך לפרשו על יסוד.

דהיינו בפרצוף ישו"ת, והכתוב יקו המים פירושו, שימשכו מישו"ת אל מקום אחד שהוא היסוד, ומהיס ד אל הנוקבא, כנ"ל, וע"כ מסיים הכתוב ולמקוה המים דהיינו להשורש והמוצא של המוחין הללו, קרא ימים.

שפ) ר"ח אמר דא צדיק היינו דכתיב קרא ימים בגין דנחלין ומבועין ונהרין כלהו נטיל לון וכו' בגיני כך ימים: לפי ר"ח שאומר שמקוה המים הוא צדיק, דהיינו יסוד דז"א, היינו שכתוב ולמקוה המים קרא ימים שהוא שם המוחין דחכמה, (כנ"ל דף רמ"ד ד"ה נחית) משום שהנחלים ומעינות ונהרות, שהם כל הכתינות של מוחין דחכמה, כולם לוכח היסוד, שלהיותו המקור של כולם בסוד ההכרעה שלו, ע"כ לוקח את כולם, ומשום זה נקרא ימים, וע"ד וירא אלקים כי טוב, וע"כ, משום שהיסוד מתקן את המוחין דחכמה האלו, ע"כ אומר עתה הכי' כי טוב, אבל לפי ר"י שמפרש מקוה המים, על ישראל שהוא ת"ת, שאינו מאיר במוחין דחכמה הנק' ימים, אלא רק בחסדים מכוסים, איכ קשה למה קרא הכתוב אותו בשם ימים שהוא שם המוחין דחכמה, וכן למה אומר הכי' כי טוב, שפירושו על הלכשת החכמה בחדשים, שכ"ז אינו מגולה מחזה ולמעלה דז"א, שקו האמצעי אשר שם הוא ת"ת, אלא כחזה ולמטה שלו, שקו האמצעי אשר שם הוא יסוד, ובזה מבאר הזהר, מה הטעם, שר"ח אינו אוכר כמו ר"י, אע"פ שפשטות הכיוב קרוב יותר לפירוש ר"י, כי ביום ג' הוא מדת ת"ת, ולא מדת יסוד כנודע.

שעט) אר"ח מקוה המים דא צדיק דכד מטא למקוה המים כתיב וירא וכו' וכתיב אמרו צדיק וכו': אר"ח מקוה המים, פירושו צדיק דהיינו יסוד דז"א, כי בעת שהיסוד מגיע למקוה המים, כתוב וירא אלקים כי טוב וכן אמרו צדיק כי טוב, פירושו, הכתוב מדבר כאן ממוחין דחכמה הנמשכים מקו שמאל מנקודת השורק, שמטרם שהגיע היום ג' שה"ס תפארת ויסוד, שה"ס קו המכריע, לא יכלו המוחין הללו להאיר, וע"כ לא נאמר ביום ב' כי טוב כנודע, ולפיכך לא רצה רבי חייא לבאר הכתוב מקוה המים על הקו שמאל שבכינה, כיון שנאמר עליו כי טוב, א"כ כבר הוכרע על ירי היסוד שהלביש החכמה בחסדים, כי מקודם זה אין החכמה מאירה, ואיך אומר הכתוב עליו וירא אלקים כי טוב, לכן פרשוה על היסוד צדיק, שעל ידו נעשו המוחין כסוד כי טוב, בסו"ה אמרו צדיק כי טוב, דהיינו שהכריע ביניהם, רבי יוסי אמר ישראל מקוה איהו דכתיב מקוה ישראל ה' ר"י אומר שישדאל, דהיינו ז"א, נקרא מקוה המים כי כתיב מקוה ישראל ה', פירושו, כי קו הג' המכריע ומלביש ב' הקוין ימין ושמאל זכ"ז, שאז נאמר בו כי טוב, כולל ת"ת ויסוד, בסוד ברית וגופא כהדא חשכינן לה, ויום ג' בעצמותו ה"ס תפארת, וע"כ חולק ר"י על ר"ח ואינו מפרש מקוה המים על

שפא) ובגין דאתרשים, אידו אפריש בין יומא קדמאה לתליתאה ולא אתמר

(דפו"י דף ל"ג ע"א)

בראשית

אתמר כי טוב בגווייהו, דהא ביומא תליתאה, א עבדת ארעא איבין, מחילא דהאי צדיק, דכתיב ג' ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא. עשב מזריע זרע עץ פרי, מאי עץ פרי דא עץ הדעת טוב ורע, דאיהו עביד איבין ופירין, עושה פרי דא צדיק ג' יסוד דעלמא.

שפב) למינו, דכל בני נשא דאית ז' לון רוחא קדישא, דאיהו איבא דההוא אילנא, רשים בהו, רשימא למינו, ומאי ה' איהו, ברית קדש. ברית שלום, ובני מהימנותא למינו. למינו עאלין, ולא מתפרשן מניה, וצדיק עושה פרי הוא, וההוא אילנא אתעברת, ואפיקת ההוא פרי למינו, ז' למינו דההוא עושה פרי, דיהוי כוותיה.

מסורת הזהר

א) ויאמר-חדשא הארץ דשא: ז"ח בראשית א' טר שר. י"ג טא שלב. טג שמב. שה"ש ע"ד טא טו. תק"ח צ"ה טר טו. צ"ח טר שיט. קי"ב טג שטו שכט. לעיל דף ע"ס ציון א' וש"ג.

חלופי גרסאות א' גיא עכר ג' גיא ל"ג ויאמר עד עץ פרי, וניא דכתיב פרי צדיק עץ חיים דאיהו עץ פרי מאי עץ פרי. ג' גיא יסודא. ד גיא להון. ה גיא ומאי רשימו איהו. (אה"ל) וניא ומאי איהו רשימא. ו גיא מתפרשאן. ז גיא ל"ג למינו.

מאמר הסולם מין אעדו ואולידו חשוכא

שכל איש שיש לו רוח קדוש, שהוא פרי של אחו האי, דהיינו של הנוקבא דז"א. רושם היסוד בהם רשימה לפי מינו. ומאי איהו ברית קדש ברית שלום ובני מהימנותא למינו, ומה הוא. דהיינו יסוד דז"א, ברית קדש ברית שלום, כך בני האמונה, דהיינו אותם שזכו לדוח קדש מתנוקבא. דומים למינו, כלומר שזוכים ג"כ במדרגות הללו ברית קדש וברית שלום. למינו עאלין, ולא סתפרשן מניה, הם נכנסים למינו, כלומר שמתדבקים בו ואינם נפרדים עוד ממנו. ושיעור הכתוב עושה פרי למינו, הוא, וצדיק עושה פרי הוא וההוא אילנא אתעברת ואפיקת ההוא פרי למינו למיט דההוא עושה פרי דיהוי כוותיה, הצדיק. דהיינו היסוד, עושה פירות הוא, דהיינו רוחין. ונשמות בני אדם, ואילן ההוא, דהיינו הנוקבא דז"א, מתעברת עם הסירות הללו שמקבלת מהיסוד, שהם הרוחין והנשמות, ומוציאה אותה הפרי למינו, דהיינו לפי מינו של עושה הפרי. שהוא היסוד, שמקבל הפרי יהיה כמותו. וע"כ כתוב עץ פרי עושה פרי למינו, כי הרוחין יוצאים מהיסוד, שחא העושה אותם. ומשפיעם לעץ פרי שהיא הנוקבא, וינוקבא משפעת אותם לבני אדם. והם דומים לעושה פרי, להיסוד, וע"כ אומר עושה פרי למינו, והנפקא מינה אם דומים להיסוד או להנוקבא יתבאר להלן.

אחמר כי טוב בגווייהו: ומשום שנצטיין כל כד, דהיינו שכולל בתו כל המוחין ון חכמה ון חסדים, ע"כ הבי"ל, שלא נאמר כי טוב בהמחין שבין יום א' ליום ג' דהיינו בהמוחין דיום ב', כלומר, בערך ריבוי האור שיצא ביום ג' ע"י היסוד, היו המוחין דק דכים שביוב ב' נבחנום לפחירות, עד שלא היה ראוי לומר בהם כי טוב, ולולא היתרון הגדול הזה של היסוד, לא היו המוחין דיום ב' ניכרים לפחיתות. דהא ביומא תליתאה עבדת ארעא איבין מחילא דהאי צדיק דכתיב ויאמר אלקים תדשא וגו' שהרי ביום ג' עשאה הארץ פירות. דהיינו הנוקבא, מכחו של צדיק הזה, דהיינו היסוד. שכתוב ויאמר אלקים תדשא וגו' מאי עץ פרי דא עצה"ד טו"ר, דאיהו עביד איבין ופירין עושה פרי דא צדיק יסוד דעלמא שואל, מהו עץ פרי, ואומר שזה עצה"ד טו"ר, דהיינו הנוקבא דז"א שנקראת כן (כנ"ל בהקדמת הזהר דף צ"ט ד"ה אמאי) ועושה פרי, פירושו צדיק יסוד עולם, דהיינו יסוד דז"א, שהוא העושה כל הפירות ומשפיעם להנוקבא, ומשום היתרון הזה של היסוד, ניכר יום ב' לפחיתות, עד שלא נאמר בו כי טוב.

שפב) למינו דכל בני נשא דאית לון רוחא קדישא דאיהו איבא דההוא אילנא רשים בהו רשימא למינו: הכי למינו, שאומר עץ עושה פרי למינו, פירושו (דסו"י דף ל"ג ע"א)

שפג) זכאה חול קיה, מאן דדמי א לאמיה ולאבוי, י ועל כן רשימא קדישא ביומא תמינאה, י בגין ז דידמי לאמיה. י וכד י אתפרעת, ואתגלייא רשימא קדישא, בגין ז דידמי לאבוי, ועל דא עץ פרי, דא אמא, עושה פרי דא ברית קדש. י אבוי, למינו דידמי ליה, י ואתרשים ביה.

שפד) אשר זרעו בו על הארץ, זרעו בו, זרע בו, מבעי ליה, י מאי זרעו בו, יא אלא זרע ואיו בו. על הארץ, הכי הוא ודאי, דהא ההוא זרעא אשדי על ארעא. זכאה חולקיהון דישראל, דאינון קדישין ודמיין לקדישין. ועיד ודאי כתיב *ועמך כלם צדיקים, כלם צדיקים ודאי, דהא י מהני נפקו ולהני דמיין. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

שפה) * אמר רבי חייא, כתיב י עושה ארץ בכחו, מאי עושה ארץ, י דא י קביה לעילא, בכחו, דא י צדיק, מכין תבל בחכמתו, תבל

מסורת הזהר

(א) ועמך כולם צדיקים: (ישעיה ס') ח"א פד. צב. צה: קו. קעט. רסו. ריט. רנא. ח"ב כג. רנג. רנה ח"ג צ. קד. ככא. קס. ריג: רסז. ר ד: רצו. ת"ו כהקדמה א: חק"כ"ב סה. חס' ל"ט עט: עי' לעיל ר"ח צינ ד- ב) עשה ארץ בכחו וי' (ירמיה יוד) ח"ב קסח. ז"ח רוח ע"ו טב עמה.

חלופי גרסאות א גי'א דדמי לאתר דא. גי'א דדמי ליה חזירא. כ גי'א ועל דא. ג גי'א ליג מכנין עד וכד. ד גי'א דומי כ גי'א מוסיף בן דהיא [דהא] [דהאי] דרגא תמינאה ויהיא [ויהוא] נפשא דפרי [דפרחה] מנה אצטריכת [אצטריכנא] לאתחאה י: לתמינא יומין. ו ג א אתפרעא. ז גי'א דרמי. ח גי'א אבוי לתמינא יומין. ט גי'א ויתרשים. י גי'א מן. יא גי'א ליג אלא זרע ואיו בו. יב גי'א מהכא. יג גי'א מאי עושה בכחו עשה ארץ מבעי ליה אלא עושה וראי חזיר [גי'א מיסיף נהיר] ומתקן קביה להאי ארץ לעילא. ולג דא קביה. וגי'א ליג דא קביה לעילא. זגי'א מאי עושה ארץ בכחו. בכחורא צדיק. יד גי'א הקביה מן גי'א צדק.

מיין אצרו ואולירו חשוכא

הסולם

מאמר

זרעו בו עם ו'. ומשיב, אלא זרע ואיו בו. אלא זרע ז"א, הנקרא ואיו בו. על הארץ הכי הוא ודאי דהא ההוא זרעא אשדי על ארעא, כתוב על הארץ ודאי כן הוא, כי זא משפיע אוהו הזרע על הארץ, דהיינו הנוקבא הנקראת ארץ.

זכאה חולקיהון דישראל דאינון קדישין ודמיין לקדישין: אשרי חלקם של ישראל שהם קדושים ודומים לקדושים. דהיינו שמקבלים מוחין מזוין ודומים אליהם כנ"ל, ועל דא ודאי כתיב ועמך כלם צדיקים. כלם צדיקים ודאי דהא מהני נפקו ולהני דמיין ועיכ כתוב ועמך כלם צדיקים כי ודאי הם צדיקים. שהרי נשמותיהם יוצאים מצדיקים, שהם יסודות דזוין, ועיכ הם דומים להם. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

שפג) זכאה חולקיה מאן דדמי לאמיה ולאבוי, ועיכ רשימא קדישא ביומא תמינאה בנין דידמי לאמיה: אשרי חלקו של הדומה לאביו ולאמו שהם ז"א, ועיכ רשימה הקדושה דהיינו חיתוך הערלה שכיום השמיני, הוא כרי שישחיה למעלת אמו שהיא הנוקבא דז"א, וכד אהפרעת ואתגלייא רשימא קדישא, בגין דידמי לאבוי, וכאשר נפרעת ונתגליה רשימת הקדושה, הוא כדי שישתוה לאביו שהוא ז"א. כי ע"י מצות מילה זוכה לקבל מוחין דנוקבא, וע"י פריעה מקבל מוחין דז"א. ועל דא עץ פרי דא אמא עושה פרי, דא ברית קדש. אבוי, למינו, דידמי ליה ואתרשים ביה ועיכ עץ פרי זה אמא דהיינו הנוקבא דז"א כנ"ל. עושה פרי דא ברית קדש שהוא יסוד דז"א, אביו, למינו, שידמה לאביו ויצויין בו, כלומר שיקבל כל מעלותיו.

שפד) אשר זרעו בו על הארץ זרעו בו זרע בו מבעי ליה מאי זרעו בו:

כתיב אשר זרעו בו על הארץ, ושואל כתוב זרעו בו, היה צריך לכתוב זרעו בו בלי ו', למה כתוב (דפרי דף ליג ע"א *) ליג ע"ב)

שפה) אריח כתיב עושה ארץ בכחו מאי עושה ארץ, דא קביה לעילא בכחו דא צדיק: אריח כתוב עושה ארץ בכחו ושואל

דא ארץ דלתתא, בחכמתו דא א צדק, דכתיב *והוא ישפוט תבל בצדק, עושה ארץ, דא קב"ה, דהוא י מתקין ארעא, י ומתקין ארחוי, ובמה בכחו כדקאמרן. שפו) רבי יהודה אמר, (ב) באתוון גליפן דרבי אלעזר, אית י קוטרי (ג) דאתוון, ה כ"ב קטירין כחדא, י תרין אתוון, דא סליק, י ודא נחית. (ד) ודסליק נחית, ודנחית סליק, וסימן דא י א"ך ב"ך א"ל.

דרך אמת

מסורת זוהר

(א) כחוקים כבוד רי אלמר יחף ובלגלי הארץ נ"ל צו קסור האותיות כ"ב קשרים דהייט כ"ב חלשא ביהא כענין ח"ם נ"ב וכו' וכיולא צו האצטריס ככמה מרומה בלפון ממל אור מכ"ב חוקים סגורס ידא ח"סא ב"ח אה . ולפי בלום אי של ח"ס נ"ב הוא עולה במספר אות פי אחר דל' סליק טעלה ב"ספר ואח"כ הב' כל נ"ב יורד שאין לו ענינה במספר פי כמו סז' אחר עליה והא מח"ס והוא מבורר למבנים, (ב) פי כ"ב א"פ ב"רות ככדע וכו' הרין וכו' פי' סקן מוסדות מנ' אלהים לפי ס"ס ג"כ מנ' כמו אה"ס נ"ס"ע וכו' דל סליק דהא נ"ס וכו', כל הכ"ב חלשא ביהודא אסתריקן לאשנות עלות במ נהה ביות יורדות ד"ס שכלא עלות כמו ח"י: ב"ס וכו'. ולקן קורא ל"ס זה דסליק ונא נחית לפי שרובו מחתף בל"סא ביהודא בעלית, ו"י פי חרות ק"יב צו ופי' דל וכו'. וסימן לדבר א"ך ב"ך ח"ל והוא סגור ישעיה מ"ה להרחוק ח"סא ביהודא ח מל"ל ס"כ והוא דל"ל ב"ך מהא"כ"ג עולות ול"י יורדות ונ"ס ה"י קרא ס"ס ברוב היותיה דר"ס מ"כ"כ נשאר, ומו שנאמרישיתא דקרא כומכיים וכו' (וב"י נמ"א כ"כ) ה"ד בלחון דכ"י אלעזר ע"ש יף קעיה ונראה ללא נרסין ס"ג רי אלעזר ח"ס רבי תינצור)

חלומי גרסאות א ב"א צדיק, ב ב"א מחקן, ג ב"א ומתקן ד ב"א קטורי, ד ב"א בכ"ב, ו ב"א תרי, ז ב"א דא סליק ודסליק נחית, וליג ודא נחית ודנחית סליק, וב"א דא סליק ודנחית סליק, וליג ודא נחית ודסליק נחית. ח ב"א ודנחית סליק, ודסליק נחית.

מין אעדו ואולידו חשוכא

הסולם

מאמר

אינה יכולה לקבל חכמה בלי חסדים, וע"כ צריכה עוד להשתלם ע"י זוג דצדיק, שהוא לקבלת חסדים וע"כ אונר הכתוב מכין תבל בחכמתו, שהוא רק לדכנה בלבד, עושה ארץ דא קב"ה דהוא מתקין ארעא ומתקין ארחוי ובמאי בכחו כדקאמרן, עושה ארץ זה הקב"ה שמתקן הארץ, ומתקן דרכיה, ובמה מתקן אותה, היינו בכחו, כמו שאמרנו, פירוש, לעיל ביאר את הכוזב ע"שה ארץ מבחינת העושה, ואומד דא קב"ה לעילא דהיינו עושה הארץ על ידי הזווג שמחזה ולמעלה, וכאן מבאר את הכתוב עשה ארץ מבחינת העושה, ואומר ע"כ דא קב"ה דהוא מתקין ארעא וכו' כלומר שהמעשה הוא בחינת תקון שתכל להאיר עם החכמה שקבלה, והיינו על ידי השפעת החסדים מהזווג שמחזה ולמעלה כנ"ל.

ושואל, עושה ארץ מה פירושה, ואומר זה הקב"ה למעלה, כלומר שהקב"ה עושה את הנוקבא, הנקראת ארץ, מהזווג זו"ן שמחזה ולמעלה, שמשם מושפעים חסדים מכוסים, בכחו זה צדיק דהיינו יסוד הז"א, שעל ידי היסוד שלו הוא משפיע חסדים להנוקבא, מכין תבל בחכמתו תכל דא ארץ דלתתא, בחכמתו דא צדק דכתיב והוא וגו' מכין תבל בחכמתו תבל פירוש ארץ שלמטה, כלומר בזוג זו"ן שמחזה ולמטה, ששם מתגלה הארת החכמה, נקראת הנוקבא בשם תבל, שהקב"ה מכין אותה, בחכמתו זה צדק, דכתיב והוא ישפוט תבל בצדק פי' בהזווג להמשכת הארת החכמה נקרא הנוקבא בשם צדק וז"א בשם משפט, וז"ש בחכמתו דא צדק דהיינו להכין הנוקבא שתהיה בסוד צדק, ע"י הזווג צדק ומשפט דכתיב והיא ישפוט וגו', ומבאר הכתובים בסוד הזווגים דצדיק וצדק, שהכתוב עושה ארץ בכחו מבאר על זווג דצדיק, כי בכחו דא צדיק, שה"ס הזווג להשפעת חסדים והכתוב מכין תבל בחכמתו מ"אד על זווג דנק' צדק, כי בחכמתו דא צדק אמנם זווג זה דצדק הוא רק להכנה בלבד, כל מר הוא חכמה בלי חסדים, והנוקבא (דפריי דף צ"ג ע"ב)

שפו) ר"א באתוון גליפן דרבי אלעזר אית קוטרי דאתוון כ"ב קטירין כחדא: ר"א, בהספר אחיות חקוקות של רבי אלעזר, יש קשרים, שכל כ"ב האותיות נקשרים על ידם כאחד, תרין אתוון דא סליק ודא נחית, ודסליק נחית ודנחית סליק, וסימן דא א"ך ב"ך א"ל. שתי

שפז) רבי יוסי אמר (א) טיפסא י דשיקלא באמצעיחא קיימא, וסימן
(ב) * במדה במשקל וגו'. משקל לישן דקיימא באמצעיחא, ורוא דא ב' שקל
הקדש ג כתיב, ומאזנים ביה קיימן ואתקלו, מאן מאזנים, כדא ' מאזני

מסורת הזוהר

(א) במדה כמשקל: ויקרא י"ט' ח"א ט. ח"ב עטס.
(ב) שקל הקדש (שמות ל) ג) מאזני צדק
(ויקרא י"ט) ח"ב קט: רנב. רנה. ח"ג עג:

דרך אמת

(ח) לשון המשקל והוא קו האמצעי המכריע (ג) תקון
ע"י דף כ"ז.

חלוסי גרסאות א נ"א טופסא, ונ"א טיסטא ונ"א טפסא, ג נ"א דשקלא, ג נ"א ליג כתיב.

מיון אעדו ואילידו חשוכא

הכורם

מאמר

שבצדיק מאירים עתה ממעלה למטה, כי יש
להם עתה ג"ר מכח התכללות בצדק והחכמה
שבצדק, כדי שתוכל להתלבש בחסדים מאירה
רק ממעלה למטה (כמ"ש לעיל דף ס' ד"ה
מחלוקת ע"ש) וז"ש ודסליק נחית ודנחית סליק,
כי הארת חסדים מצדיק שהיתה הארתו עילה
מקודם ממטה למעלה, נמצא עתה ע"י
התכללותו בצדק, שהארתו יורד ממעלה למטה
להתחחונים, והארת החכמה שהארתה היתה
יורדת מקודם ממעלה למטה, נמצא עתה, אחד
ההתכללותה בצדיק, שהארתה עלה ממטה
למעלה, ואינה מחפשת למטה לתחחונים.

וז"ש וסימן דא אך בד אל א"ל הוא
שם החסד, שהארתו יורדת למטה לתחחונים,
וע"כ בן א"ל, דהיינו בישראל, כי א"ל
החסדים יורד להיך התחחונים, אבל אומר
א"ך, שהוא לשון מעט, כמ"ש אכין ורקין
מיצוטין, והיינו למעט את הארת החכמה
ושיעיר הכחוב, אך השם א"ל כך, ולא אוד
החכמה, וכביאיר הזה מתבאר היטב הכתוב הנ"ל
שדביא רבי הייא עושה ארץ בכחו דא צדיק,
שע"י הצדיק מסבלת הנקבא עשיה שליכה
מכין ארץ בחכמתו דא צדק, שכחניה זויג
דצדק הוא להכנה בלבד, אבל לבסיף נעשה
הזווג דצדיק וצדכו כמבואר, ואז התקון של
הניקבא שלם.

שתי אותיות הן שכל אחת קושרת כל כ"ב
האותיות כאחד, זו עולה וזו יורדת, וזו שעלתה
יורדת, וזו שירדה עלתה, והסימן הוא אך
בן אל.

ביאור הדברים רבי יהודה ממשין לבאר
ענין ב' זווגין צדיק וצדק שביאר רבי חייא
בסו"ה עושה ארץ בכחו כנ"ל, ולהיותם ב'
יסודת כי יסוד הזכר נק' צדיק, ויסוד הנק' נק'
צדק, ע"כ מכנה אותם ב' אותיות, כי יסוד נק'
אות כנודע, וכ"כ אותיות, ה"ס עשר ספירות
של בנין הפרצוף, המתחלקים ג"כ במספר כ"ב
אותיות, (כנ"ל דף מ"ו ד"ה כד) באופן שכ"ב
אותיות הם כל הפרצוף כולו, וספירת יסוד של
הפרצוף כולל כל הפרצוף, ומקשר כל פרטי
הפרצוף בקשר אחד וז"ש אית קומרי דאתון
כ"כ קטירין כחדא, שהם היסודות של כל
פרצוף, הקשר כל פרטי הפרצוף, שהם כ"ב
אותיות, ועושה אותם כ"ל אחד, דהיינו בסוד
הזווג, ואמר תרין אתון שהם ב' יסודות,
הקראים צדיק וצדק, ואומר דא סליק ודא
נחית כי הזווג בבחינת יסוד הזכר הנק' צדיק
להמשכת חסדים, הוא רק בחינת ר"ק (כנ"ל
דף רצ"ד ד"ה רבי יוסי) וכל ר"ק נכחן
הארתם רק ממטה למעלה, כי רק הארת ג"ר
מאירה ממעלה למטה, כנודע, וע"כ נמצא
שהארת הזווג דחסדים מבחינת צדיק הוא עולה,
כלומר שפאירה ממטה למעלה בלבד, וז"ש דא
סליק, והארת הזווג דחכמה הנמשכת בבחינת
יסוד דניקבא הנקראת צדק, להיותה בחינת
ג"ר, הא מאירה ממעלה למטה, ונכחן שהארתו
יורדת לכל התחחונים, וז"ש ודא נחית.

ונודע שאחד שנגלה קימת החסדים
בהזווג דצדיק, נעשה זווג בסוד צדיק וצדק
כאחרי נכללים זה מזה, שצדיק נכלל מהארת
החכמה שבצדק ויש לו ג"ר, וצדק נכללת
מהחסדים שבצדיק, ומתלבשת החכמה שלה
בהחסדים, ועל ידי זויג תוה, נמצאים החסדים
(דמיון דף ליג ע"ב)

שפז) רי"א טיפסא דשיקלא באמצעיחא
קיימא וסימן במדה כמשקל ונ"י. שקל
לישן דקיימא באמצעיחא רי"א הלשון של המשקל
עומד באמצע, והסימן הוא הכתוב במיה ובמקל
וגו', משקל, פירושו שהלשון של המאזנים עומד באמצע
כי אז המשקל צדק ורוא דא שקל הקדש
כתיב ומאזנים ביה קיימן ואתקלו, ח"ט
שכתיב שקל הקודש, והמאזנים עומדים בו, בלישן
דקיימא באמצעיחא, ונשקלים המוחין, וע"כ
נקראים שקל הקדש, מאן מאזנים כד"א
מאזני צדק, שואל, מהו מאזנים, שאתה אומר
שבו

בראשית

ב) צדק, וכלהו קיימין במשקל, בשקל הקדש. רבי יהודה אמר ב' בשקל הקדש, דא רוח הקדש.

שפח) ג' אמר רבי יצחק, כתיב * בדבר ה' שמים נעשו, י' ג' וברוח פיו כל צבאם, בדבר ה' שמים נעשו. אלין שמיא דלתתא, דאתעבידו בדבר שמים. דלעילא, ברוח דאפיק קלא, עד דמטי להווא נהר דנגיד ונפיק, ולא פסקין מימיו לעלמין. וברוח פיו כל צבאם, כלהו תתאי קיימין ברוח דאיהו דזכר.

דרך אמת

ב) סרומה קע ו ע"כ ופקודי כנ"ד ע"א.

מסורת הזהר

א) בדבר ה' שמים נעשו. (תהלים ל"ג) ח"א א : קי"ו קנו. ח"ב קצא. ח"ג לא : ת"ז תק' כ"ב סב : ב) וברוח פיו כל צבאם : ח"א רנה. קכג. קצא. ח"ג לב : סח. קמא.

חלופי גרסאות ב' גיא שקל, כ גיא רבי יצחק אמר. ג גיא געשו וגו' וליג סוף הפסוק. ד גיא דבר.

מאמר

הכולם

שבו שקלים המוחין. ואומר, שהוא כמ"ש מאוני צדק, דהיינו שהצדק נשקל בה, וכלהו קיימין במשקל בשקל הקדש, וכל המוחין עומדים במשקל בשקל הקדש.

ביאור הדברים, כי כל המוחין יוצאים ומתגלים, בסוד המאזנים והמשקל, שה"ס ג' נקודות חולם שורק חירק, שאותיות מ"י ה"ס חולם וכף ימנית חסדים, ואותיות אל"ה ה"ס שורק וכף שמאלית והארת חכמה ומסרם שנגלה קימת החסדים בסוד נקודת החירק, נמצאות ב' כפות המאזנים במחלוקת, שפעם מתגבר הימין וכף החסדים עולה, וכף החכמה יורדת. ופעם מתגבר השמאל, וכף החכמה עולה, וכף החסדים יורדת, (כמ"ש לעיל דף רס"ד אות שכ"א ב"ה באצבען ע"ה) וזה נמשך עד שנתגלה קו האמצעי, שה"ס החסדים. בסיד המסך דנקודת החירק, ואז נעשה הכרעה, שהחכמה מתלבשת בחסדים, וחס"ס בחכמה, ומאידים שניהם ביחד, כמ"ש שם באורך, ולפיכך נבחנת קומה זו דנקודת החירק בסוד לישן דקיימא באמצעיתא כי בעת שהלשון של המאזנים עומד באמצע, נעשה צדקת המשקל, וב' כפות המאזנים עומדות זו מול זו, בשוה, ובדרך זה יוצאים כל המוחין. (כנ"ל דף ג"ב) שאומר דהא לית ורעא דאודרע בר כרוא דא עש"ה

ומביא זה רבי יוסי כדי לחלוק על רבי יהודה, שאומר ורסליק נחית ודנחית סליק אשר ע"י קו האמצעי המכריע ביניהם, נמצא הארת חסדים מתפשטת למטה ולא הארת חכמה, ומסוד שקל בקדש הנאמר על המוחין משמע שב' כפות המאזנים מאירים בשוה, בסוד לישן דקיימא באמצעיתא ואין כף הימנית מתגברת יותר על כף השמאל (דפו"י דף ל"ג ע"ב)

אם לא בריתי יומם ולילה

שפח) אמר ר' יצחק כתיב בדבר ה' וגי' בדבר ה' שמים נעשו, אלין שמיא דלתתא דאתעבידו בדבר שמים דלעילא אר"י כתיב וכו' בדבר ה' שמים נעשו, הם שמים תחתונים דהיינו בחינת כחזה ולמטה דז"א, שנעשו בדבר שמים עליונים, שהם מחזה ולמעלה דז"א, ברוח דאפיק קלא, עד דמטי להווא נהר דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. שנעשו ברוח המציא קול, עד שמגיע לאותו הנהר הנמשך ויוצא, שמימיו אינם נפסקים לעולם.

ביאור הדברים, שמים, הם ז"א, שמחזה ולמעלה נבחן לשמים עליונים, ומחזה ולמטה לשמים תחתונים (כנ"ל דף רנ"א ד"ה ורוא ע"ש) ונודע שמחזה ולמטה אין לו תקין במקומו, אלא צריך שיעלה ויכלל בהווג שמחזה ולמעלה הנק' שמים עליונים (כנ"ל דף קי"ב ד"ה אלין), וז"ש שמיא דלתתא דאתעבידו בדבר שמים דלעילא, וכשז"א בקטנות נקרא רוח, ובגדלות נק' קול, וז"ש שנתקנו ברוח דאפיק קלא, דהיינו שהרוח דז"א השיג מוחין דגדלות, וזה גדלות א', ואח"כ משיג גדלות ב' מאו"א, וז"ש עד דמטי להווא נהר וכו', שה"ס או"א, שזיווגם לא פסיק לעלמין.

וברוח פיו כל צבאם כולהו תתאי קיימין ברוח דאיהו דכר, והכתוב וברוח פיו כל צבאם, קאי על כל התחתונים, שהם לכטה מו"ן דאצילות, שהם עומדים רק באור הרוח, שלא השיג בחינת קיל שהוא זכר, כל מר שמקכלים חסדים מכ"ס מביחנת זכר, כי חסדים מכ"ס מיוחסים לזכר, והכמה מיוחסת לנקבת, כנודע, וכיון שכל התחתונים צריכים להכמה

שפט) * משקה הרים מעלותיו י מפרי מעשיך תשבע הארץ,
 נ משקה הרים מעלותיו, מאן עליותיו וְ כדקאמרן, דכתיב י המקרה
 במים עליותיו. מפרי מעשיך תשבע הארץ, רזא דההוא נהר דנגיד ונפיק
 לתתא, הה"ד י עושה פרי אשר זרעו בו. וגו' והא אתמר. 7
 (שצ) יהי מארת ברקיע השמים י להאיר על הארץ. י יהי מארת חסר,
 רבי חזקיה ו אומר, י מאורת דשריא ביה תוקפא דדינא. (ה) ח קילטא דדינא.
 רבי יוסי אמר, יהי מארת לתתא, איהי פ סיהרא, דבה תליא י אסכרה לרביי

מסורת הוהר

דרך אמר

(א) משקה הרים מעלותיו (תהלים ק"ד) ח"א פנה.
 (ב) מפרי מעשיך תשבע הארץ יעיל ציון א'
 (ג) המקרה במים עליותיו: לעיל דף רצ"ג ציון א' וש"נ. ד: עושה פרי אשר זרעו בו:
 לעיל דף מ"ב ציון א' וש"נ. ה) יהי מארת ברקיע השמים: לעיל דף צ"ה ציון ג' וש"נ. ו) להאיר
 על הארץ: (בראשית א') ח"א ל"ד. ולעיל דף ק"ד ציון ב' וש"נ.
 תלופי גרסאות א גיא י"ג סרי ער מאן. ב גיא והאי יודעא משקה. ג גיא כדקאמר המקיה ולי"ג כדקאמרן
 דכתיב. ד אהיל כתב חסר כאן. ס גיא י"ג יהי. ז גיא אמר, ז גיא מארת. ט גיא קליטא ט גיא
 פ"ג סיהרא (אח"ל) י גיא אסכרא.

אם לא בריחי יומם ולילה

הסולם

מאמר

לחכמה ע"כ נחשב להם חסדים מכוסים וכבר נתבאר לעיל דף ש"א אות שפ"ד ד"ה אשר
 לבחינת ו"ק בחוסר ג"ר. ע"ש.)

מאמר יהי מארת

(שצ) יהי מארת ברקיע השמים וכו' יהי
 מארת חסר, רבי חזקיה אומר
 מאורת דשריא ביה תוקפא דדינא. קילטא
 דדינא: יהי מארת וגו' כתיב מארת חסר ו', רח"א
 מארת ששרוי בה תוקף הרין וקיימת הדין. פירוש
 מארת היינו המלכות נוקבא דז"א. וע"כ חסר
 ו' שהוא לשון קללה. משום שיש בה בהמלכות,
 ב' בחינת דינים. א) הוא ת קף הדין הר בץ
 עליה מכת הצמצום א', שלא תקבל לחוכה אוד
 ישר. שדינים אלו הם משורשה עצמה. ב) הוא
 החשך אשר בה. שקלטה מן הבינה. (כנ"ל דף
 ר"ע אות של"ב) וע"כ נקרא קילטא דדינא.
 שאינו מעצמה אלא ממה שקלטה מאהרים
 כמ"ש שם.

רבי יוסי אמר, יהי מארת לתתא
 איהי סיהרא דבה תליא אסכרה לרביי
 עלמא, ובה תליא מארת: רבי יוסי אומר
 הטעם שכתוב מארת חסר ו' שהוא לשון
 קללה, משום שהכתוב אומר יהי קללה למטה. כי
 היא הלבנה, דהיינו המלכות, שבה תלוי מיחת אסכרה
 לתינוקת שבעולם התחונן. ובה תלוי קללה. והיא חלק
 על רבי חזקיה, שפירש לשון מארת וענין
 הקללה למעלה בעולם אצילות. דהיינו במלכות
 דאצילות עצמה, שיש בה עצמה תוקפא דדינא
 וקילטא דדינא. אלא הפירוש הוא למטה
 בעולם

ובזה הכריע רבי יצחק בין ר' יהודה
 לר' יוסי, כי בזו"ן עצמם המוחין הם בשקל
 הקידוש. כדברי ר' יוסי, שהחכמה וחסדים
 מאירים בשוה, וזה רק מחזה ולמטה דז"א,
 כנודע. אמום בכל צבאות שלמטה מזו"ן
 דאצילות, דהיינו העומדים בכי"ע, אינם
 מסתירים מחכמה, רק בחינת רוח כלבד, דהיינו
 הארה שממטה למעלה. כדברי ר' יהודה
 שאומר ורחיית סליק ורק בחינת החסדים
 יורד עליהם, דהיינו ודסליק נחית. כנ"ל.

שפט) משקה הרים מעלותיו וגו' מאן
 עליותיו. כדקאמרן דכתיב המקרה
 במים עליותיו. משקה וגו' שואל מי הוא עליותיו
 ואומר שהוא כמו שאמרנו בהכתוב המקרה במים
 עליותיו (לעיל דף רצ"ג אות ש"ע) פירוש הרים
 ה"ס חג"ת רזו"ן שמחזה ולמעלה, ומשקה
 אותם מעלותיו. שהם או"א עלאין. שמקלים
 מהם או"א דכ"א. שה"ס חסדים מכוסים. מפרי
 מעשיך תשבע הארץ. רזא דההוא נהר דנגיד
 ונפיק לתתא הה"ד וכו' אשר זרעו בו וגו' והא
 אתמר. מפרי מעשיך תשבע הארץ. ה"ס
 אותו הנהר. הנמשך וי צא למטה. דהיינו
 למטה מחזה דז"א. שמשפיע שם הארת
 חכמה. שבה שכינה גבורה, וע"כ כתיב תשבע
 הארץ. דהיינו הנקבא שהיא למטה מחזה דז"א.
 וז"ש אשר זרעו בו דהיינו זרע ו' בו.
 (דש"ו דף ל"ג ע"ב)

עלמא, ובה תליא מארת, בגין דאיהי א נהורא זוטרא מכל נהורין, חמנין דאתחשכא י ולא מקבלא נהורא.

שצא) ברקיע השמים, דא הוא י רקיעא י דאיהו י כלא דכלהו, בגין דנטיל כל נהורין, והוא נהיר להאי נהורא, דלא נהרא. כוהיא תליא ביה י בגין דאתדבק י בה ההוא מארה, וביה תליין כ לתתא כל אינון ב זיינין אחרנין בגין זעירו דנהורא.

שצב) ר' יצחק אמר כ ואפיק האי רקיעא, דלא י נהיר י וקרין ליה מלכות שמים, וארץ ישראל, א י וארץ החיים. י השמים איהו י האי רקיע כו בגיני כך, יהי מארת חסרו כ מאי טעמא, דהא בלא וא"ו מותא הוא בעלמא.

דרך אמת

(א) מיניס אחרים.

מסודת הוהר

(א) ארץ החיים: היא א:

חלופי גרסאות א ב"א נהרא, כ ב"א דלא, ג ב"א רקיע ד ב"א ראייה, ד ב"א ל"ג והיא ער סוף האות, וביא ל"ג והיא תליא ביה, וביא ואיהי תליא ביה, ו ב"א ל"ג בגין ער סוף האות, ז ב"א כהרי. ח ב"א לתתא, ט ג א יאפלו, וביא ואפיק לון י ב"א נהרא, יא ב"א רקיע השמים קרינן ליה ארץ החיים וארץ ישראל, וביא רקיע השמים קרינן [וקרינן] ליה מלכות שמים ארץ ישראל, יב ב"א ארץ. יג ב"א מלכות יד ב"א איהו דלא נהיר בהאי רקיע, וביא איהו דלא נהיר בתאי רקיע כו ב"א ובגין. כז ב"א מוסיף חסר נהוריה דאזעירת גרמה. (אה"ע).

מאמר

הסולם

יהי מאורות

הבינה כולל לכפ המוחין של הזו"ן. כי הוא המעלה את אתון אליה של הבינה ומחזירם להבינה. שאז גם הזו"ן הדבוקים בהם עולים עמהם אל הבינה. והם מקבלים ממנה המוחין שזה נוהג בכל המדרגות דז"ן כנודע. וע"כ נבחן הרקיע דבינה הזה לרקיע הכולל, ודוא נהיר להאי נהורא דלא נהרא, דהיינו שמאיר לדמלכות, ע"י שמערה אותה אל הבינה. ועל רקיע הכולל הזה אומר הכתוב, יהי מאורות ברקיע השמים וגו'.

בעולם התחתון נמשך מהמלכות מארת וקללה, ועל שם הקללה שלמטה, נקראת המלכות מארת בלי ו'. וביאור הענין (ע"י לע"י דף צ"ו ר"ה ביאור) בגין דאיהו נהורא זוטרא מכל נהורין וזנין דאתחשכא ולא מקבלא נהורא, משום שהוא אור הקטן מכל האורות דאצילות, כלומר אור האחרון מכל האורות, ולפעמים נחשכת ואינה מקבלת אור, ע"כ נמשך ממנה למטה אסכרה וקללה.

פירוש, בעת שהמדרגות מתמעטות מכת עלית המלכות, דכל מדרגה להבינה שבה, שמחמת זה, יורדים בינה ותו"מ דכל מדרגה להמדרגה שמתחתיה, נמצאים אז הבינה ותו"מ דמדרגת המלכות יורדים לבי"ע דפרודא, ששם הקליפות, להיותה א"ר אחרון והקטן מכל האצילות, ואין אהריה עוד שום מדרגה דקדושה. שהבינה ותו"מ שבה יפלו שמה, ומח. ת מיעוט הזה נמשך ממנה האסכרה לרביי, וז ש בגין דאיהו נהורא זוטרא וכ"ו כי בעת שנחשכת, דהיינו בעת המיעוט, יורדים בינה ותו"מ שלה לפרודא ונותנים כח למזיקים וקליפות.

שצב) ר' יצחק אמר ואפיק האי רקיע דלא נהיר וקרין ליה מלכות שמים וארץ ישראל וארץ החיים: ר"א, והוציא את הרקיע הזה שאינו מאיר, וקוראים איתו מלכות שמים, ארץ ישראל וארץ החיים. כל אלו הם שמות המלכות, פירוש, כי הוא מפרש הכתוב יהי מארת ברקיע, שהמאציל הוציא במלות הללו את הרקיע שאינו מאיר, דהיינו המלכות שהיא נוק' דז"א, וע"כ אמר המאציל יהי מארת בלא ו', כי אמר שמארת יהיה ברקיע שלא יוכל להאיר. והוא חולק על רבי יוסי שמפרש אותו שהוא רקיע הכולל דהיינו של הבינה, והוא מפרש אותו על המלכות.

שצא) ברקיע השמים, דא איהו רקיעא דאיהו כללא דכלהו, בגין דלא נהרא: ברקיע השמים שאומר הכתוב זה הוא הרקיע שהוא כולל הכל, משום שלוסה כל האורות, והוא מאיר לאיתו האור שאינו מאיר, פירוש, רקיע של (רפשיי דף ל"ג ע"ב)

השמים איהו האי רקיע, כגיני כך יהי מארת חסר ו' מאי טעמא דהא בלא ו' מותא דוא בעלמא: השמים שאומר הכתוב

שצג) יהי מארת כלֵא ביה תֵיא, לא־לֵא לֵילית בעֵמא. כתיב * קטן וגדול שם י הוא, וכתיב י כי אם שם אדיר הֵינו ועל דא כתיב י ג אך שם הרגיעה לֵילית, ומצאה לה מנות.

שצד) רבי אלעזר אמר, יהי מארת אספקלריאה, דלא נהרא מגרמה, אלא על ידא דנהורין עלֵאין, דנהרין לה, (ב) דכעששיתא, י דלקטא נהורא י דנהיר, כתיב י הנה ארון הברית אדון כל הארץ י הנה ארון דא אספקלריאה דלא נהרא, הברית אספקלריאה דנהרא, הנה ארון דא היא מארת, ארון תיבותא לאעלאה י בגווה תורה שבכתב. הברית דא שמשא דנהיר לה, י ואיהי י ברית בהדיה. ארון הברית דייקא, אדון כל הארץ. הברית יֵא דאיהו אדון כל הארץ.

דרך אמת

(א) שהעברה היא הכפפה שזולת אור המונע כחמה והאור פני זה. אף כן היא קומת אור הענין ומאיר בעינים חולת זה אין לה רבו אור להאיר מעממה וטעין בממסת יהודה דף ייז ע"א.

מסורת הזהר

(א) קטן וגדול שם הוא איוב ב'. (ב) כי אם שם אדיר ה': ישעיה ל"ג (ג) אך שכדנה עה לירית: (ישעיה ל"ד) ח"ג יט. (ד) הנה ארון הברית (יהושע ב') ח"א ב. ג. קנב רכח: דנא. ח"ב יג. ריר: רלה:

חלופי גרסאות א ב"א ליה. ג ניא שם וגוי ול"ג הוא. ג ניא ליג אך. ד ניא כעששיתא. ס ניא דקטא ו ניא ונהיר. ז ניא ליג הנה ער הנה השני. ח ניא בגויה ט ניא מוסף לא נהרא בעממא (אה"ל) וניא לאנהרא בעממא. י ניא דאיהו. יא ניא איהו.

הסולם

מאמר

יהי מאורת

שאינה מאירה מעצמה, אלא ע"י האורות שלמעלה ממנה, המאירים לה כרופני הזכוכית של הע שית שלוקטים אור מהנר העומד ביניהם ומאירים לחץ. כן הנוקבא לוקטת אור מהמדרגות שלמעלה ממנה ומאירה לתחתונים. אבל בה עצמה אין שום אור. כמו ברופני הזכוכית של העששית.

כתיב הנה ארון הברית וגו', הנה ארון דא אספקלריאה דלא נהרא: כתוב הנה ארון הברית וגו', הנה ארון, זה אספקלריאה שאינה מאירה, דהיינו המלכות, הנוקבא דז"א. הברית אספקלריאה דנהרא, הברית הוא אספקלריא המאירה. הנה ארון דא היא מארת, ארון תיבותא לאעלאה בעווה תורה שבכתב. הנה ארון. זה הוא מארת חסר ו', דהיינו הנקבא מס"ס שז"א. הנק' תורה שבכתב, מתחבר בה, ארון. הוא תיבה להכניס בתוכה תורה שבכתב, שהיא ז"א. הברית, דא שמשא דנהיר לה ואיהי ברית בהדיה הברית, הוא השמש, דהיינו ז"א. המאיר לה להנוקבא, והיא נקראת ג"כ ברית כמורה כשמחוברת עמו, וע"כ נקראת בהכתוב ארון הברית.

ארון הברית, דייקא. אדון כל הארץ: מה שאומר הכתוב ארון הברית אדון כל הארץ הוא בריוק, כי ארון הברית היינו רק בעת היותה כחיבר עם הז"א הנקרא ברית, אז נקראת אדון כל הארץ כמו בעלה ז"א. הברית דאיהו אדון כל הארץ, הברית שהוא ז"א, נקרא אדון כל הארץ. ובגין

הכתוב, הוא המאיר להרקיע הנה, שז"א נקרא שמים, והוא מאיר אל המלכות, שהיא הרקיע שאינו מאיר. משום זה כתוב יהי מארת בחוסר ו', שיוורה שאין בה הארת השמים הנק' ו', וכשהוא בלי ו', נמשך ממנה המוח לעולם. ואח"כ כתוב השמים להאיר על הארץ. שהשמים ה"ס ו' שהוא ז"א, והיא המאיר אל הנוקבא הנקראת ארץ.

שצג) יהי מארת כלֵא ביה תֵיא, לאכללא לילית בעֵמא. כתיב קטן וגוי וכתיב כי אם שם וגוי ועיד כתיב אך שם וגוי. יהי מארת בחוסר ו', הוא משום שהכל תיור בה, ונמצא הכ' יהי מארת כולל ג"כ בריאת לילית בעולם, וע"כ כתוב בחוסר ו'. שהיא לשון קללה. כתוב קטן וגויול שם הוא, שהמלכות כוללת הן הרוחין רקטניות והן המוחין גדולות. וכתיב כי אם שם אדיר ה לנו, דהיינו המוחין גדולות הכלולים בה. ועל זה כתוב אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנות, דהיינו ג"כ בהמלכות. הרי שהכל כלול בה בין קצות ובין גדלות, ואפילו קליפת לילית. והסו"ה ומלכותו בכל משלה וע"כ כתוב מארת בלי ו'.

שצד) רבי אלעזר אמר יהי מארת אספקלריאה דלא נהרא מגרמה אלא על ידא דנהורין עלֵאין דנהרין לה כעששיתא וכי: ר"א יהי מארת בחוסר ו' פירושו המלכות מבחינת מה שנקראת אספקלריא (דסו"ה דף ל"ג ע"ב)

שצה) ובגין א' דהאי, ארון ב' איהו אדון, בגין שמשא דנהיר ג' לה, ונהיר לכל עלמא, הכי אתקרי * ומניה נקטא ד' שמא, ואתקרי ה' האי י' ארון, ' אדון, ברזא דאלף דלית נוין יו"ד. כמה דאמרינן, צדיק וצדק, כך אדוני' אדניי דא בדא תליין.

שצו) תא חזי, ככבים ומזלות (ב) נברית קיימין, דאיהו ה' רקיע השמים דרשימין ביה, וגליפין ביה, ככבים ומזלות ה' וביה תליין לאנהרא, רבי ייסא סבא הוה אמר הכי, יהי מארת. דתלייא ברקיע השמים, ודא סיהרא דתלייא ביה, כיון דכתיב * והיו למאורות הא שמשא. ' ולמועדים, יא דהא זמנייא, וחגין, י' ירחין ושבתי י' בהו י' תליאן. טו והוו.

דרך אמר

מסורת הזר

(א) קב"ב ב' ופי' פקודי ל"ב א' ורע"ז א' ונכקדמה (א) והיו למאורות. (בראשית א') ח"א יב : א' ב' ונשמות ד' א'.

חלופי ברסאות א' גיא דא האי, ב' גיא ליב איהו, וגי' אקרי וגי' הוא, ג' גיא ליה. וגי' מוסיף ואיהו ברית בהריה ארון הברית דייקא אדון כל הארץ הברית דאיהו אדון כל הארץ ובגין האי ארון איהו אדון בגין שמשא דנהיר ליה (ר"ק ד' גיא שמא דא. ה' גיא ל"ג האי ארון. ו' גיא ליב ארון. ז' גיא ל"ג ארון. ח' גיא דאיהו שמשא דקאמרן ודא. וז"א דאיהו ודאי רקיע. וגי' דהוא ודאי ה' גיא ולחמא כלא ביה וביה. וגי' דביה. י' ברסו"י כתב באן חסר. וגי' והי' לאותות ולמועדים. יא גיא הא. יב גיא וירחין. יג גיא דבהו. יד גיא תליא. וגי' תליין, טו גיא והיו כלא בעביותא, ול"ג והוו.

מאמר

הסולם

יהי מאורות

שצה) ובגין דהאי ארון איהו אדון, בגין שמשא דנהיר לה, ונהיר לכל עלמא, הכי אתקרי, ומניה נקטא שמא, וארון זה הוא אדן. משום שהשמש המאיר לה. ולכל העולם, נקרא כן. וממנו לוקחת הניקבא את השם אדון. ואתקרי האי ארון אדון ברזא דאדניי, כמה דאמרינן צדיק וצדק, כך אדון אדני דא בדא תליין, ונקרא ארון זה בשם אדון. בסוד השם אדניי. כמו שאנו אומרים צדיק על דבר וצדק על הנוקבא. כן ארון הוא שם הרכר ואדני הוא שם הנוקבא. כי כמו שהשם צדק של הנוקבא נגזר מהשם של הזכר צדיק, כך השם אדניי של הנוקבא נגזר מהשם של הזכר אדון. וע"כ כשהניקבא נקראת לגמרי על שם בעלה, דהיינו השם ארון הברית כנ"ל, אז נקראת בשם הזכר ארון.

שצו) ת"ח ככבים ומזלות נברית קיימין דאיהו שמשא דקאמרן ודא רקיע השמים: ר' ייסא סבא הוה אמר הכי יהי מארת דתלייא ברקיע השמים: ר' ייסא סבא היה אומר כך בפירושו הכתב, שהמאציל אמר, יהי מארת שיהיה תלוי ברקיע השמים כלומר, שכל מדות הארתה תהינה תליות ברקיע השמים. פירושו, שהמאציל תיקן כאן, באמירת יהי מארת ברקיע השמים שכל שיעור קומה יהיו תלויים ברקיע השמים, שהים הפרסא. שבעליתו מתחת החכמה מודד קומת רוח להמדרגת. ובירידתו מתחת הבינה מודד קומת נשמה. ובירידתו מתחת ת"ת מודד קומת חיה. ובירידתו לרמלכות מודד קומת יחידה. כמ"ש בתע"ס שיעור ב' דף ע"ו עש"ה) ודא סיהרא דתלייא ביה, כיון דכתיב והיו למאורות הא שמשא, ולמועדים דהא זמנייא וחגין ירחין ושבתי בהו תליאן והוו. ומארת הוא הלבנה התלויה בכל שיעורי קומתה בהרקיע. כיון שכתוב והיו למאורות ברקיע

שמשא דקאמרן ודא רקיע השמים: בוא וראה ככבים ומזלות נברית הם עומדים. שהוא השמש שאמרנו, דהיינו ז"א, והוא רקיע השמים שבהכתוב, יהי מארת היינו הנוקבא כנ"ל, ורקיע השמים היינו ז"א, המאיר לה ולככבים ומזלות ולכל העולם כנ"ל. דרשימין ביה גליפין ביה ככבים ומזלות וביה תליין (דסודי דף ליג ע"ב * ל"ד ע"א)

שצז) וכלא בעבדתא קדמאה עלאה, דשמיה קדישא אתאחיד ביה ואיהו יהוא כלא. * שבעה יככבי אינון, לקבל י שבעה רקיעין, וכלהו ב) מדברי עלמא, ועלמא עלאה, עלייהו. ותרין עלמין נינהו. עלמא עלאה, ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא, דכתיב י מן העולם ועד העולם, מלך עלאה, וּמלך תתאה. שצח) ה כתבי ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד, ה' מלך לעילא.

מסורתהזהר

דרך אמת

ה) וכולם הם מנהיגי העולם שמתנהג על ידם. א) שיעה ככבי: ח"ג רפו. ב) שכעה רקיעין: ח"ג ט: רלו. רלו: רפו. ת"ז תק' כ"א מג: תק' ס"ט קיו: תק' ע': קכח: ד"ח בראשי: ח' טו שנב. י"ב טא שלו. רותע'ו טכ שכח ג) מן העולם ועד העולם: (ד"ה א' ס"ו) ח"א רכח: ח"ב נ"ג: קכד. ח"ג רפה: ד) ה' מלך ה' מלך (נוסח התפלה) ת"ז יוד. תק"ח קס: לעיל דף קצ"א ציון כ' וש"נ.

חלופי גרסאות ה) נ"א והיו כלא (אה"ל). ג) נ"א היה. ג) נ"א ככביא. ד) נ"א מלך. ה) נ"א תנין כתיב.

יהי מאורות

הכולם

מאמר

רפ"ט אוה שס"ה) וא"כ יש בהם ז' ככבים, כי כח הפועל של כל רקיע מהו נקרא ככב. אמנם זה אמור, רק בפעל ופעולה של צמצום ב', מה שאין כן כח הפעל של צמצום א', אינו נקרא בשם כוכב. ולפי"ז לא היו צריכים הכוכבים לשלוט רק בבינה, שצטמצמה רק מצמצום ב', אבל בהמלכות שצטמצמה עוד מצמצום א', אין הכוכבים צריכים לשלוט שם ולהנהיגה. אלא, מכח שיתוף המלכות בבינה, נתקנה המלכות בכל תיקוני הבינה, וע"כ פועלים הכוכבים בהמלכות כמו בהבינה.

ודיש וכלהו מדברי עלמא, וכל ז' הכוכבים מנהיגים את עולם התחתון, שהוא המלכות, ועלמא עלאה עלייהו. ועולם העליון שהוא בינה, מיוסדת עליהם על הכוכבים, ולא עולם התחתון, שהיא המלכות שכל דצנצ"ס שבה אינה כלל בבחינת כוכב, כנ"ל, ועכ"ז גם עולם התחתון מתנהג על ידי הכוכבים, ומפרש הטעם, ותרין עלמין נינהו. עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא, ב' עולמות הם, עולם העליון בינה, ועלם התחתון מלכות, והתחתון, שהיא מלכות, נחקן כעין העליון שהוא בינה. וע"כ כל תיקוני עולם העליון נוהג בעולם התחתון, וגם עולם התחתון מתנהג ע"י הכוכבים כמו העליון. דכתיב מן העולם ועד העולם. שיורה, שכל שישנו בעולם העליון, עבר ונתקן בעולם התחתון. מלך עלאה מלך תתאה, עולם העליון הוא מלך העליון דהיינו בינה, עולם התחתון הוא מלך התחתון דהיינו מלכות.

שצח) כתיב ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד. ה' מלך לעילא

ברקיע השמים, הרי נתלה גם השמש בהרקיע. וכיון שכתב ולמועדים, דהיינו והיו לאותות ולמועדים, הרי שכל שיעורי קומה היוצאים בהזמנים והחגים וראשי חודשים ושבתות, תלוים ונעשים בהרקיע. כנ"ל, שהוא המודר שיעורי הקיבה של כל מדרגה.

שצז) וכלא בעבדתא קדמאה עלאה דשמיה קדישא אתאחיד ביה, ואיהו הוא

כלא: והכל, דהיינו כל שיעורי קומה שמודד הרקיע, נעשה בפעולת רקיע הראשון העליון, שהם הקיבוש נתיחד בו, והוא הכל, והיינו הרקיע שבה דא"א, שהוא הוציא בינה ותרי"ם דא"א לבר מראש, והוא הרקיע הראשון העליון שבהעולמות, והשם הקדוש, דהיינו השם אלקים, נתיחד בו, כי בירידתו מפה לחזה דא"א, מעלה אתון אליה לראש א"א, מתחברות עם אתון ס"י, ונשלם השם אלקים, ואיהו הוא כלא, כי הוא כילל בתוכו כל האורות התחתונים, וכבר נתבאר זה לעיל דף ז' ד"ה והמזכילים ע"ש). ורקיע זה מכונה בדברי ר"י לעיל (דף רפ"ט אות שס"ה) בשם שבעה רקיעים ע"ש בהסולם.

שבעה ככבי אינון, לקבל שבעה רקיעין וכדהו מדברי עלמא ועלמא עלאה עליהו: ז' כוכבים הם כנגד ז' רקיעים, וכולם מנהיגי העולם ועולם העליון עליהם. פירושו, כבר ידעת, שרקיע, פירושו סיום החדש שנעשה ע"י צמצום ב', דהיינו ע"י עלית המלכות לבינה. ויש בזה פועל ופעולה, המכונים כוכב ורקיע, הפועל את הסיום נקי כוכב, ופעולת הסיום עצמה נקראת רקיע. גם ידעת שרקיע העליון שבה דא א מכינה ז' רקיעים כנגד חג"ה נה"י, שהוא עליון עליהם וכוללם בתוכו. (כנ"ל דף דסריי דף ל"ד ע"א)

ה' מלך באמצעיתא. ה' ימלוך לתתא. רבי אחא אמר ה' ה' מלך, דא עלמא עלאה, ד דאיהו עלמא דאתי. ה' מלך דא תפארת ישראל. ה' ימלוך, דא ארון הברית. ג

שצט) אתא זמנא אחרא דוד, ואהדר לון מתתא לעילא, ואמר * ה' מלך עולם ועד, ה' מלך לתתא, עולם באמצעיתא, ועד לעילא. דתמן ויעודא וקיומא, ד ואשלימותא דכלא. מלך לעילא, ה' ימלוך לתתא.

ת) רבי אבא אמר, ו כל הני מאורות, כלהו מתחברין, ה) ברקיע השמים. ד להאיר על הארץ, לאנהרא על ארעא, מאן הוא רקיעא, דנהיר על ארעא, הוי אימא דא נהר דנגיד, ונפיק מעדן, דכתיב: ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.

דרך אמת

מסורת הזהר

ה) מקן קי"ו ע"ב וילא קס"ב ע"ב וישלח קס"ח ע"ב. א) ה' מלך עולם ועד: ההלים יוד ב) להאיר על הארץ ובראשית א) ז"ח בראשית ט"ז טג שמכ. ט"ז טג שנא לעיל דף ק"ד ציון ב' וש"נ. ג) ונהר יוצא מעדן לעיל דף רי"א ציון א' וש"נ. חלופי גרסאות ה' ג"א ה' דא חכמה עלאה. כ ג"א ליג דאיהו עלמא דאתי. ג ג"א רכי אחא אמר ה' מלך דא חכמה עלאה ה' מלך דא עלמא עלאה [דאיהו עלמא דאתי] ה' ימלוך דא תפארת ישראל. ד ג"א ואשלימותא דכלא. ס ג"א מלך. ו ג"א כלל. ז ג"א דנפיק וליג דנגיד.

מאמר

הסולם

יהי מאורות

ממסה למעלה ואמר ה' מלך עולם ועד. ה' מלך לתתא. עולם באמצעיתא. ועד לעילא. דתמן ויעודא וקיומא ואשלימותא דכלא. ה' מלך. פירושו למטה בעולם התחתון מלכות. עולם פירושו באמצע. דהיינו בז"א ועד פירושו, למעלה בבינה ששם היועור. דהיינו היחוד והמוחין וההשלמה של כל המדרגות. מלך לעילא. ע"כ נקרא עולם העליון בינה בשם מלך. במ' קמוצה. להודות שכבר נשלמה הנהגתה בכל השלימות. אבל ימלוך לתתא. ימלוך שורה שעתידי לקבל שלימות המלוכה הוא למטה. דהיינו עולם התחתון מלכות. שעוד לא נשלמה. ואין להקשות אי"כ איך אומר לפני זה. ה' מלך לתתא. הרי שנקראת מלך במ' סגולה. הענין הוא. כי המלכות נקראת מלך בהוה. בערך מה שמקבלת מז"א בעלה. שהוא נקרא מלך במ' סגולה כנ"ל. וא"כ היא נקראת כן דק על שם בעלה. אבל מצד עצמה עוד לא נגלה מלכותה. אלא שתגלה לעתיד בגמר התקון. ומבחינה זו נקראת בשם ימלוך. ת) רבי אבא אמר כל הני מאורות. כלהו מתחברין ברקיע השמים: רבי אבא אומר, כל אלו המאורות מחחברים ברקיע השמים, כמ"ש ויתן אותם אלקים ברקיע השמים. לראיר על הארץ לאנהרא על ארעא. מאן הוא רקיעא דנהיר על ארעא, הוי אימא דא נהר דנגיד וכו', להאיר על הארץ. שואל מי הוא הרקיע

ה' מלך באמצעיתא ה' ימלוך לתתא: כתיב ה' מלך וכו'. ה' מלך פירושו למעלה. ה' מלך פירושו באמצע. ה' ימלוך פירושו למטה. ר' אחא אמר ה' מלך דא עלמא עלאה דאיהו ע"מא דאתי. ה' מלך דא תית ישראל. ה' ימלוך דא ארון הברית. ר' אחא אמר ומפרש את זה ה' מלך. שהוא לשון עבר. זהו עולם העליון. שהיא עולם הבא. דהיינו בינה. ה' מלך. שתוא לשון הוה הוא ת"ת ישראל דהיינו ז"א. ה' ימלוך שהוא לשון עתיד. הוא ארון הברית דהיינו עולם התחתון מלכות. פירושו. כי בינה קדמה לבריות העולם. וע"כ היא מרומת בלשון עבר. דהיינו ה' מלך במ' קמוצה. ובהוה העולם מתנהג ע"י ז"א. שחגת נה"י הם סוד שחא אלפי שני כנודע. וע"כ הוא מרומז בלשון הוה. דהיינו ה' מלך במ' סגולה. אמנם הנוקבא. דהיינו המלכות. עוד לא נגלה בעולם בשלימותה. אלא הולכת ומתקנת עד גמר התקון כנודע. וע"כ מלכותה נרמזת בלשון עתיד. ה' ימלוך. ומביא כאן את זה לסייעתא על מה שאמר. מלך עלאה מלך תתאה. שהם בינה ומלכות. ע"כ מביא דברי רבי אחא סייעתא לדבריו. וכיון שהתחיל המאמר מסיים אותו.

שצט) אתא זמנא אחרא דוד, ואהדר לון מתתא לעילא. ואמר ה' מלך עולם ועד: בא יוד כומן אחר והחזיר אותם (דפו"י דף ל"ד ע"א)

תא) ת"ח כיון דסיהרא שלטא, ואתנהיר מההוא ה נהרא, דנגיד ונפיק, כל אנון שמיא דלתתא וחיליהון, כלהון אתוספן נהורא, *וככביא ב דממנן על ב ארעא, ד כלהו שלטין ומגדלין צמחים ואילנין, ועלמא אתרבי ב בכלהו, ואפילו מיא ונוני ימא, כלהו ברבו יתיר, וכמה ב) גרדיני ונימוסין ' שאטן בעלמא, בגין דכלהו ב בחדוה, ברבו חילא. כד חדוה ב הוא בכי מלכא, אפילו אנון י מבי תרעי, ואפילו ב) אנון י' מדבי י' טרנשי כלהו י' חדן י' ושטאן בעלמא, ורביי טו דעלמא בעיין לאסתמרא.

חב) טו רבי אחא אמר, ב ויתן אותם אלקים ברקיע השמים, וכד כלהון קיימין ביה, כדין חדוותא דא עם דא, כדין סיהרא אזעירת ב נהורא מקמי שמשא. י' כל מה דנטיל, בגין לאנהרא לה, הה"ד להאיר על הארץ.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) וככביא דממנן על ארעא : (אין לך כל עשב וכו') ח"א קנו: קצה : רנא : ח"ב טו: קעא: ח"ג טו: ב) ויתן אותם-כרקיע השמים: לעיל דף ק"ס ציון ד' וש"נ.

ה) שלוחי הדין הממונים לענוש לעונקים על הניזום והנה הוא ילשון רז"ל הערוו לנידום. ב) יפי הכחוח הניזומים שהם מייס פרנסי ר"ל המזיקים ומזכרס העולם כלם שמחים כי אז יש לכל אחד וחד על מה לחול לפי שללי שהם מדני סרמא' הם ממונים על אשכלה לכן נריכים לשמור אז הנערים שלא יזיקו.

חלופי גרסאות ה ניא נהורא. וניא עלמא. ב ניא די ממנן. ג ניא עלמא. ד ניא כלהון. ס ניא בכלא. ו ניא נמוסין. ז ניא שטאן. ח ניא בהרתא וניא בתדיותא. ט ניא חוה. וניא חוי. י ניא מוסיף מרי דיבבא. וניא מארי דבבא. יא ניא מדורי. יב ניא סרטשי וניא תיישי. יג ניא חראן. יד ניא ושאטן. טו ניא עלמא. טז אחיל כתב כאן שייך ויעש אלקים את ב' המאורות וגר' ויעש רבויא וגר' הנדסס לעיל דף כ' עיכ כמי גרסת הרמיקס ולהיה עכ"ל. פ ניא גרמת, וניא מגרמיה, ית ניא וכל.

יהי מאורות

הכולם

מאמר

בגין דכלהו בחדוה ברבו חילא: ואפילו המים והדגים שבים הם בגדלות יתירה. וכמה שלוחי הדין מעופפים בעולם. משום שכולם בשמחה ביתר עוז, כלומר, שאף הם מרכיב כחם מכה שליטת המלכות, ועיכ עלולים להזיק יותר מתמיד. כד חדוה דוא בכי מלכא. אפירו אינון מבי תרעי, ואפילו אינון מדבי מרששי, כשיש שמחה בכית המלך, אפילו שומרי השערים ושומרי הדרכים. כלהו חדן ושטאן בעלמא שמחים כולם ומשוטטים בעולם, ולפיכך ורביי דערמא בעיין לאסתמרא. ותנוקות שבעולם צריכים אז להשמר מפני המזיקים.

הרקיע המאיר על הארץ, ואומר, הוי אומר שזהו הנהר הנמשך ויוצא מעדן, שכחוב בו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. שפירושו שבינה יצא מעדן שהוא חכמה, כדי ליתן מ'חין להמלכות הנקראת גן. כנ"ל דף ר"צ ד' ה כתיב ע"ש) הרי שרקיע זה הוא בינה, המאירה על הארץ שהיא הגן. וכן כל המאורות. שהם המוחין דזו"ן, מתחברים בה, כלומר ממנה יוצאים ונמשכים.

תב) רבי אחא אמר ויתן אותם וני' וכד כלהון קיימין ביה כדין חדוותא

דא עם דא: רא"א, ויתן אותם אלקים כרקיע השמים, כשכולם עומדים בו, דהיינו בעת שהשמש ולבנה נמצאים שניהם ברקיע השמים שהוא בינה, אז הם שמחים זה עם זה, כדין סיהרא אזעירת נהורא מקמי שמשא. כל מה דנטיל בגין לאנהרא לה, הה"ד להאיר על הארץ,

תא) ת"ח כיון דסיהרא שלטא, ואתנהיר מההוא מההוא נהרא דנגיד ונפיק, כל אינון שמיא דלתתא וחיליהון כלהון אתוספן נהורא: בוא וראה כיון שהלבנה שולטת, ומאירה מכה אותו נהר הנמשך ויוצא מעדן, שהוא בינה. אז כל אלו שמים שלמטה מאצילות, דהיינו דכ"ע דפרודא, וצנאם, כבולם נחורף אור, וככביא דממנן על ארעא כרהו שלטין ומגדלין צמחים ואילנין, ועל"א אתרכי ככלהו. והככבים שהם ממונים על העולם להנהיגו, שולטים כולם ומגדלים צמחים ואילנות, וכל מה שבעולם מתרבה ומחגדל. ואפילו מיא ונוני ימא כרהו ברבו יתיר וכמה גרדיני נימוסין שאטן בעלמא (רסויי דף ל"ד ע"א)

(תג) רב יצחק אמר, כתיב "והיה אור הלבנה י כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים, כאור שבעת הימים, מאן שבעת הימים, י אלין אנון שבעת יומין דבראשית. רבי יהודה אמר אלין אנון שבעת ד ימי המלואים. (תד) מלואים ודאי, בגין דההוא זמנא, י אתבסם עלמא, ו ואתהדר באשלמותיה, ולא י אתפגים סיהרא, בגין חויא בישא, דכתיב ביה י ונרגן מפריד אלוף, ואימתי יהא דא, י בזמנא דכתיב י בלע המות לנצח. וכדין כתיב י ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

מסורת זוהר

(א) והיה אור הלבנה כאור החמה: (ישעיה ל') ח"א ע: קלא. קסא: ח"ב יוד. קסב: רכא: רלב. רמ. ח"ג נו. קעח: ת"ז בהקדמה סז. תק' ה' יס: תק' ח' כד. חס' י"ג כח: ז ח חוקת ב"א ט"ד שמכ. (ב) ונרגן מפריד אלוף: 'משלי ט"ז) ח"א רסב. ח"ב רל: ח"ג יב. סז: לא. עד. ח"ז בוקדמה כז. ה. (ג) בלע המות לנצח: לעיל דף רמ"א. צית ב' וש"נ. (ד) ביום ההוא יהיה ה' אחד: לעיל דף ע"ד ציון א' וש"נ.

חלוסי גרסאות א גימא רבי. ב גימא ליג כעור החמה ואור החמה יהיה שבעתים, וב"א הלבנה וגו'. ג גימא אלא אלין ד גימא ימים. ס גימא יתבסם ו גימא ויתחרר ויתנהר ז גימא יתפגים ח גימא יזמנא דאחי.

הסולם

מאמר

יהי מאורות

ידודה אמר, אלין אנון שבעת ימי המלואים. רי"א, אור שבעת הימים, סידוש שבעת ימי המלואים. כלומר, ז' ספירות חג"ת נהי"ם של הנוקבא, אחר שנתמלאו בכל מלואם לעתיד לבא. שאז נקראים ספירותיה ימי מילואים, כמו שמפרש לפנינו. ולפי"ז יהיה שיעור הכתוב בהכרח, והיה אור הלבנה לעתיד לבא. כאור החמה של עתה, ואור החמה שלעתיד לבא. יהיה שבעתים בגדלו כאור שבעת הספירות חג"ת נהי"ם של הנוקבא לעתיד לבא. ונמצא שגם לאחר גמר התקין לא יהיו הז"א והנוקבא קוּכחם שוה, אלא ז"א יהיה עולה גם אז שבעתים על קומתה של הנוקבא.

אז הלבנה מיעטה את עצמה מלפני השמש, ומאז כל מה שהשמש, שהוא ז"א, לוקח, הוא רק להאיר אל הנוקבא, ולא בשביל עצמו, וזהו שכתוב להאיר על הארץ.

פירושו. ז"א נקי שמש, והנוקבא נקראת ארץ, ונקראת לבנה כנודע. והוקשה לו, כיון שכתוב ויחן אותם אלקים ברקיע השמים, הרי הנוקבא נמצאת במדרגה אחת עם הז"א, ששניהם מקבלים מרקיע השמים, ואח"כ כתיב, להאיר על הארץ. שהיא הנוקבא הנקראת ארץ, א"כ הנוקבא למטה מז"א, ומקבלת רק מהשמש שהוא ז"א, ולפיכך, מתרץ. שמתחילה עמד שניהם ז"א ונקי ברקיע השמים, והיו שניהם בקומה שוה, ומקבלים ביחד מרקיע השמים, שריא בינה כנ"ל. ואח"כ נתמעטה הנקבא ונעשית למטה מז"א ומקבלת ממנו, וע"כ כתוב אח"כ, להאיר על הארץ.

(תד) מלואים ודאי, בגין דההוא זמנא אתבסם עלמא ואתהדר באשלמותיה, ולא אחפגים סיהרא בגין חויא בישא דכתיב וכו'. ספירות הנוקבא נבחנום אז ודאי לימי מילואים, משום שבעת ההוא יומתק העולם ויחזור לשלמותו, ולא יחמט עוד הנוקבא מכח הפסוק של נחש הרע שכרוב בו ונרגן מפריד אלוף, שמפריד היחוד של ז"א ונוקביה, ומשום זה נקראות אז ספירותיה בשם ימי מילואים, ושואל ואימתי יהא דא, בוכנא דכתיב בלע המות לנצח, וכדין כתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ושואל ואימתי יהיה זה, יתתמלא הנוקבא ולא יהיה בה שום מיעוט עוד, ואימר שזה יהיה בעת הזאת שכתוב בה, בלע המות לנצח, דהיינו שתחכטל הכי"א והמות לנצח, ואז כתוב ביום ההוא וגו'.

(תג) רב יצחק אמר כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' מאן שבעת הימים אלין אנון ז' יומין דבראשית: רי"א כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים שואל מי המה אלו שבעת הימים ואומר שהם שבעת ימי בראשית דהיינו חג"ת נהי"ם של ז"א הנקראים שבעת ימי בראשית כמ"ש לעיל דף דע"ה את של"ח) ולפי"ז יהיה שיעור הכתיב, והיה אור הלבנה לעתיד לבא כאור החמה של עתיד לבא, שאז יהיה אור החמה שבעתים כמדת ז' הספירות שנחנקו בימי בראשית, ונמצא שלעתיד לבא יהיה החמה והלבנה שניהם שוים, רבי (רפויי דף ל"ד ע"א)

תה) א * ישרצו המים שרץ נפש חיה למינה. אמר רבי אלעזר י אלין
מין תתאין, דרחשין זיינין, כגוונא דלעילא, י אינון י עלאי, ואינון תתאי.
רבי חייא אמר, עלאי אפיקו נפש חיה, ומאי י ניהו, דא נפש דאדם קדמאה,
כמה דאת אמר, י ויהי האדם לנפש חיה.

תו) י ועוף יעופף על הארץ, אלין י שליחי עלאין י דאתחזון לבני נשא.
י בחיזו דבר נש, משמע דכתיב יעופף על הארץ, בגין דאית אחרנין, י דלא
אתחזון, אלא ברוחא ממש, לפום סכלתנו דבני נשא.

מסורת הזהר

(א) ישרצו המים שרץ נפש חיה: (בראשית א') ח"א יב: מו: רנו. ח"ב קעו: רעו: ח"ג יב: ריט:
ח"ז חק' מ"ה פ"ב: פנ: חק' מ"ז פנ: ז"ח בראשית ט"ז סכ שו. טג שי. יירו ל"ב טר שי. חשא מ"ד טג
שמת. שה"ש ע"ז טא שיד תק"ח קי"ב טג שיו שלב. ב ויהי דאדם לנפש חיה: (בראשית ב') ח"א כ:
מט. ח ג יט. מו. קמא. ת"ז חס' ג"ג פו: ז"ח בראשית יוד טג שיב. ש"כ. י"ו טג של. ג) ועוף יעופף על
הארץ: (בראשית א') ח"א יב: מו: ח"ב לט. ח"ג כו: רכתו. ת"ז חק' מ"ה סכ: פנ: חק' מ"ז פ"ב. חק'
ג"ה סט. ד) דאתחזון—בחיזו דבר נש: ח"א קא. קמד. ח"ב רכט: ח"ג קכו: קנב ה) דלא
אתחזון אלא—לפום סכלתנו ח"א: מ:

חלופי גרסאות א) נ"א ויאמר אלקים ישרצו. ב) נ"א אמר ר"א הא אוקמה דאנון. ונ"א אמר ר"א שרץ נפש חיה
הא אוקמה דאנון. ג) נ"א המים אינון. ד) נ"א אית מין עלאין ומין תתאין (אה"ל). ה) נ"א איהו
ו) נ"א שליחין. ז) נ"א בחיזו.

ישרצו המים

בני אדם מטרים שעולים ומלבישים את או"א
שהם מים עליונים, והתחזין העולה לעליון
נעשה כמותו. וע"כ חושב ר"ח אז את הווי"ן
למים עליונים. כמו או"א.

תו) ועוף יעופף על הארץ, אדן שליחי
עלאין דאתחזון לבני נשא בחיזו

דבר נש: ועוף יעופף וגו' הם שלוחים עליונים.
דהיינו מלאכים, המהראים לבני אדם כמראה בן

אדם. משמע דכתיב יעוף על הארץ, בנין
דאית אחרנין דלא אתחזון אלא ברוחא ממש
לפום סכלתנו דבני נשא, וזה נשמע ממה
שכתוב יעופף על הארץ, שמורה שהם כדמות
בני הארץ, משום שיש מלאכים אחרים שאינם
נראים אלא ברוח כמש, לפי מושגי השכל של
בני אדם, וע"כ כתוב כאן על הארץ, להורות
שהם אינם כן. אלא מושגים בבהינת דמות של
בני אדם, וביאור הדברים הללו ע"י להלן
בבראשית ב' דף כ"ז דיה ועליהו.

פידוש. שיש מלאכים הנמשכים מצד
המלכות, שהיא בחינת מחזה ולמטה דז"א,
ועליהם אומר הכתוב ועוף יעופף על הארץ,
כי הארץ ה"ס המלכות, ודם נראים לבני אדם
בחיזו דבר נש. ויש מלאכים הנמשכים מצד ז"א
מבחינת מחזה ולמעלה, והם אינם נראים אלא
ברוחא ממש לפום סכלתנו דבני נשא. כי גופות
בני אדם אין להם שורש בז"א, ואין המלאכים
הנמשכים מצדו יכולים להתלבש בדמות הגוף.
בניני

הסולם

מאמר

אמנם רבי ירודה אינו חולק על רבי יצחק
רק בביאור הכתוב בלבד, שסבר, כי גם כגמר
התקון יהיו ב' זמנים להניקא, שמתחילה
תתקן הניק' עם ז"א בקומה שוה, ואח"כ בזה
למטה מזה. וע"כ רבי יצחק מפרש את הכתוב
והיה אור הלכנה וגו' על הז"ן הא'. ורבי
ירודה על זמן הכ', שהוא גמר התקון לגמרי.
שאו נאמר בלע המות לנצח.

מאמר ישרצו המים

תה) ישרצו המים שרץ נפש חיה למינה.
אר"א, אלין מין תתאין דרחשין

זיינין כגוונא דלעילא: הכ' ישרצו המים וגו' הם מים
תחתונים, שהם מולידים נפשות כמו מים עליונים. כלומר
כמו מים עליונים, בינה, מולידים נשמות
דזו"ן, כן מים תחתונים זו"ן מולידים נשמות
הצדיקים. אינון עלאי ואינון תתאי, מים עליונים
מולידים נשמות עליונים, זו"ן, ומים תחתונים
מולידים נשמות התחתונים, נשמות הצדיקים.

רבי חייא אמר עלאי אפיקו נפש חיה
ומה ניהו דא נפש דאדם קדמאה כד"א
ויהי וגו' רח"א, העליונים, הוציאו נפש חיה, ומי
היא, היא נפש של אדם הראשון, כמ"ש ויהי האדם
לנפש חיה. ר"ח מודה ג"כ שנפשות בני אדם
יוצאים מזו"ן שהם מים תחתונים, כמ"ש רבי
אלעזר, אלא שר"ח קורא את הזו"ן מים עלי נים,
והוא מטעם שאין זו"ן יכולים להוציא נשמות
(דטו"י דף ל"ד ע"א)

תז) בגיני כך לא כתיב באלין למינהו, כאינון אחרנין דכתיב בהו, * ואת כל עוף כנף למינהו, בגין דאלין לא משניין ממינייהו לעלמין. כהני אחרנין דלא כתיב בהו למינהו (ב) ואי תימא, אית בהו דמשניין דא מן דא, הכי ב' הוא ודאי, דהא אית בהו, דמשניין אלין מאלין, בגיני כך כתיב ומשם י פרד.

תח) (ג) י ויברא אלקים את התנינים ג הגדולים, אלין ג לויתן ובת זוגו, ואת כל נפש החיה הרומשת, דא נפש דההיא חיה, דאיהי רומשת ד לדי סטרי עלמא, ס ומאן איהי י חיה דאיהי רומשת, הוי אימא דא (ז) ז לילית.

תט) אשר שרצו המים למיניהם, דמיין מגדלין לון. דכד אתי י סטרא

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) ואת כל עוף כנף למינהו: (בראשית א) ח"א מו. (ב) ויברא אלקים את התנינים: (בראשית א') ח"א יג. מו: ק"ח: ח"ב לר. ח"ג לט. תק"ח קי"ב ט: שלג. ג) לויתן: לעיל בוקדמת הזהר דף נ"ז ציון ד' וש"ג. ד) סטרא דדרום שראן מ"ן: לעיל דף רמ"ח ציון ב' וש"ג.

(א) ואת כל עוף כנף למינהו: (בראשית א) ח"א מו. (ב) ויברא אלקים את התנינים: (בראשית א') ח"א יג. מו: ק"ח: ח"ב לר. ח"ג לט. תק"ח קי"ב ט: שלג. ג) לויתן: לעיל בוקדמת הזהר דף נ"ז ציון ד' וש"ג. ד) סטרא דדרום שראן מ"ן: לעיל דף רמ"ח ציון ב' וש"ג.

חלופי גרסאות א' נ"א ליג הוא, ב' נ"א יפרד והיה לארבעה ראשים, ג' נ"א הגדולים וגו', ד' נ"א ליג לדי סטרי עלמא, ה' נ"א ומאי, ונ"א ומאי איהי דא לילית ונ"א לילה (אה"ל) ו' נ"א חיה דא, ז' נ"א לילה.

מאמר

הסולם

ישרצו המים

תז) בגיני כך, לא כתיב באלין למינהו, כאינון אחרנין, דכתיב בהן ואת כל עוף כנף למינהו: בשביל זה, בשביל שמשנים צורתם להתלבש בגופות בני אדם, לא כתוב בהם למינהו, כאלו מלאכים האחרים הנמשכים מו"א, שכתוב בהם ואת כל עוף כנף למינהו, בגין דאלין רא משניין ממיניהו לעלמין בהני אחרנין דלא כתיב בהם למינהו: משום שאלו הנמשכים מו"א, אינם משתנים ממיניהם לעולם, ואינם משתנים להתלבש בגוף בני אדם כאלו מלאכים האחרים שלא נאמר בהם למינהו, דהיינו שכתוב בהם ועוף יעופף על הארץ ולא כתוב למינהו, ואי תימא אית בהו דמשניין דא מן דא, ואם תאמר שיש בין המלאכים עצמם משתנים אחד מחברו, הכי הוא וראי דהא אית דמשניין אלין מאלין, בגיני כך כתיב ומשם יפרד, ודאי כן הוא, שיש ביניהם משוננים אלו מאלו, דהיינו שיש ביניהם מדרגות רבות, ומשם זה כתיב ומשם יפרד, כי אותה השרא שמתחת האצילות שעליה נאמר ומשם יפרד, שמשם ולמטה הוא ג' עולמות ב"ע דפרודא, שבהם נמצאים המלאכים. (דגו"י דף ל"ד ע"ב)

הנה אותה הפרסא עושה בהם מדרגות רבות, כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה דף ל"א אות קמ"ד עד אות קנ"ד בכיאר העולמות הללו, ומדרגתיהן המרובות, ע"ש. מא"ד ויברא אלקים את התנינים. תח) ויברא אלקים את התנינים הגדולים אלין לויהן ובת זוגו: ויברא וגו' אלו הם לויתן ובת זוגו, לויתן ה"ס יסוד דז"א מבחינת הגדלות, כמ"ש להלן, ואת כל נפש החיה הרומשת, דא נפש דההיא חיה דאיהי רומשת לדי סטרי עלמא את כל נפש וגו', זה היא נפש של אותה החיה הרומשת לדי רוחות העולם, פירוש, שדורש רומשת כמו רומסת, ואיכר שהיא רומסת ומחרבת לכל רוחות העולם, ומאן איהי חיה דאיהי רומשת הוי אימא דא לילית, שואל, ומי היא החיה שהיא רומשת, ומשיב, הוי אומר שהיא לילית. תט) אשר שרצו המים למיניהם, דמיין מגדלין לון אשר שרצו וגו' כי המים מגדלים אותם, קאי על לויתן ובת זוגו, שהם מתגדלים ע"י המים, דכד אתי סטרא דדרום שראן

דרום, ה' שראן מיין, ונגדין לכל סטריין, וארבי ימא אזלין ועברין, כמה דאת אמר * שם אניות יהלכון לוינתן זה יצרת לשחק בו.
 (תי) ואת כל עוף כנף למינהו, כמה דאת אמר, י כי עוף השמים יוליך את הקול, ובעל כנפים יגיד דבר, רבי יוסי אמר, כלהון י משית גדפין, ולא י משניין לעלמין, ובגיני כך כתיב למינהו, מאי למינהו לוינא דלעילא, ואלין י טאסן ושאטן עלמא י בשית (ה) וחמאן י עובדין דבני נשא, וסלקין לון לעילא, ועל דא כתיב י גם במדעך מלך אל תקלל וגו'.
 (תיא) ר' חזקיה אמר, הרומשת, השורצת מבעי ליה, אלא כדאמרין רמש ליליא ועל דא י בו תרמוש כל חיתו יער, ו דכלהו י שלטאן בשעתא

דרך אמת

(ה) כשם עסיפוס.

מסורת הזהר

(א) שם אניות יהלכון: (תהלים ק"ד) ח"א רמ"ב. רמו. ח"ב יא: מח: נ: ח"ג נה. ס. קעד. ת"ז תק' (קהלת יוד) ח"א צב. ח"ב רמא: ח"ג קיה. רכו: תק' סס ק"ב: ק"ה: קיו: קכב. ח"ע' קלא: (ג) משית גרפין: ח"א מב. ח"ב נ: ת"ז תק' מ"ו פנ: תק' ג' בהשמות קמ: (ד) גם במדעך מלך אל תכלך קהלת יוד. (ה) בו תרמוש כל חיתו יער: תהלים ק"ד.

חלוסי גרסאות ה' נ"א שראין. כ' נ"א משתניין. ג' נ"א שאטן וטאסן. ד' נ"א בשית טאסין. ס' נ"א עובדיהו. ו' נ"א עוברי. ו' דכלהון. ז' שלטן.

המולם

ויכרא אלקים את התנינים

ולמעלה דז"א, עאין שם שורש לגוף כלל, וע"כ אינם משנים את עצמם להתלבש בגוף, ואלין טאסן ושאטן עלמא בשית וחמאן עובדין דבני נשא וכלקין לון לעילא, ועל דא כתיב וכו', ואלו מעופפים ומשוטטים העולם בשש עסיפות, כנגד שש הספירות חג"ת נה"י שבהם, ורואים מעשי בני אדם ומעלים אותם למעלה, לב"ד של מעלה, וע"כ כתוב גם במדעך מלך אל תקלל, דהיינו מלכו של עולם, כי עוף השמים יוליך את הקול למעלה, שהם המלאכים הנ"ל.

מאמר

שראן מיין ונגדין לכל סטריין, וארבי ימא אזלין ועברין כד"א שם אניות יהלכון וגו' כי כשכא רוח דרומית נפתחים המים מקפאונם שע"י רוח צפון (כנ"ל דף רצ"א ד"ה ואלמלא ע"ש) ונמשכים לכל עבר, ואניות הים הולכים ועוברים כמ"ש, שם אניות יהלכון לוינתן זה יצרת לשחק בו. הרי שהלוינתן מתגדל ע"י המים. וענין רוח דרומית שפותח את המים, כבר נתבאר שם, ואין להכפיל דברים.

(תי) ואת כל עוף כנף רמינרו כד"א כי עוף השמים וגו': ואת כל עוף כנף וגו'

היינו אותם המלאכים שכתוב עליהם כי עוף השמים יוליך את הקול וגו', כלומר שהם בחינת מלאכים הנמשכים מו"א הנק' קול. רבי יוסי אמר כדהון משית גרפין ולא משניין לעלמין, ר"א כולם הם בשש כנפים, ואינם משנים את עצמם לעולם. הם בשש כנפים מחמת שנמשכים מו"א, שהם כנגד חג"ת נה"י שלו. ואינם נשתנים פירושו, שאינם מתלבשים בגוף, (כנ"ל אות ת ז) מטעם שלא נמצא שום שורש לגוף בבחינת זיא כמ"ש שם, ובגיני כך כתיב למינהו, מאי רמינרו, לוינא דלעילא, ומשום זה כתיב למינהו, ושואל מה הפירוש של למינהו, ואומר למין של מעלה, כלומר למין של מחזה (דסו"י דף ל"ד ע"ב)

(תיא) ר' חזקיה אמר, הרומשת השורצת מבעי ליה, אלא כדאמרין רמש

ליליא, וע"ד בו תרמוש כל חיתו יער: רח"א כתיב הרומשת, היא השורצת היה צריך לכתוב, כמו שהכתוב ממשין אשר שרצו המים, ומשיב, אלא כמו שאנו אומרים רמש לילה, שפירושו החשך הלילה, וע"כ בו, כלילה, שזיא המלכות, תרמוש כל חיתו יער, דהיינו שכל כח"ת החשך, שהם חיתו יער, שולטים כלילה, וע"כ כל נפש חיה הרומשת, פירושו המלכות, דכלהו שלטאן, בשעתא דאיהו שלטא, שכולם שולטים בשעה שהלילה, שהיא הניקבא, שולטת, כי המלכות כוללת כל מה שמתחתיה, ואפילו הקליפת, ופתחין

דאיהי שלטא, ופחחין שירתא * בחלת סטרין, ה דפלגו ליליא, י זומרי שירתא
 ב ולא (ה) משתככי, ועל אלין כתיב י המזכירים את ה' אל דמי לכם.
 תיב (ז) ר'ש קם ואמר, (ז) מסתכל הוינא דכד י בעא קב'ה למברי
 אדם, אודעזעו י כל עלאין ותתאין, ויומא שתיתאה הוה סליק בדרגוי,
 עד דסלקא רעותא עלאה, ונהיר שירותא דכל נהורין.
 תיג) ופתח תרעא דמזרח, דהא מתמן נהורא נפיק

דרף אמת

מסורת הזהר

(א) ולינס נקטיס מלחז סירה ויהי מ'טון וממת הי'לך
 עככה, (ב) סרלס זכער מכות והנהגה, (ג) כייסו
 מעין נדגרי.
 י'ז סד שמד, אחרי מ'ז סג שכג, רוח ס'ב סא שמג
 משתככי מג, (ופתחי שירתא וסיימי) ח'א מ.
 ח'ב ל, ח'ג ריס.
 ח'א (ג' משמרות) ח'א
 קכב, קיט, רל, רלא, רמב: ח'ב יח: מא: מו: קמנ:
 קעג: קצה: ח'ג סד: רז: ת'ז חק' כ'א סב:
 תק' ס'ט קיא: ז'ח בראשית ה' סד שמט, ו' טא שכ.
 פ'ז סד שי שכד תק' ח ק'ב סד שלה, (ב) ורא
 (ג) המזכירים את ה' (ישעה ס'ב) ח'א עז:
 ח'ג ריס.

חלופי גרסאות ה' גיא פלגו, וגי' ארבע פלגין וגי' ארבע פלגון דליילא, ז גיא אמרי, ז גיא קביה בעא,
 ד גיא ליג כל.

מאמר

הכולם

נעשה אדם

ופתחין שירתא בתלת סטרין דפלטו ליליא
 זומרי שירתא ולא משתככי, ועל ארין כתיב
 וכו', והמלאכים פותחים בשירה בג' משמרות
 שמתחלקת הלילה, ומזמרים שירה ואינם
 פוסקים, ועל אלו המלאכים כתיב המזכירים את
 ה' אל דמי לכם.

מאמר נעשה אדם

תיב) ר'ש קם ואמר מסתכל הוינא דכר
 בעא קב'ה למברי אדם
 אודעזעו כל עלאין ותתאין; ר'ש קם ואמר'
 הייתי מסתכל, בשעה שרצה הקב"ה לברוא את האדם,
 נודעזעו כל העליונים והחתונים, והטעם שנודעזעו
 הוא, מפני שכל העולמות העליונים והתחתונים
 חלים במעשיו, אם לשבט ואם לרסד, ונמצא
 בריאת האדם נוגע לכולם, וע"כ נודעזעו, כי
 יראו אולי יחסא, ויומא שתיהא הוה סליק
 בדרגוי עד דסלקא רעותא עלאה ונהיר
 שירותא דכל נהורין; ויום הששי היה עילה
 במדרגותיו, עד שעלה ברצון העליון, והאיר
 ההתחלה לכל הארות.

מובא (לעיל דף רפ"ז ד"ה תלת) במלות
 קצרות, תלת נפקי מחד חד בתלת קיימא
 וכו', שפירושו שתחילה עולה ז"א למין
 ליסו ת, ומכריע שם בין ימין ושמאל דיסו"ת.
 בסוד קומת החסדים היוצאת שם על מסך
 דהירק שבו, ואז נכללים שלשחם זביז, ויוצאים
 שם ביסו"ת ג' מוחין חב"ד, שז"ס תלת
 הם חב"ד דיסו"ת, נפקי מחד, יוצאים מאחד
 שהוא ז"א, כי ע"י הכרעתו את ב' הקיין אשר
 שם, האירו ג' מוחין הללו שם, ולפיכך חד
 שהוא ז"א, בתלת קיימא, עומד גם הוא בג'
 מוחין חב"ד הללו, מטעם, שכל שיעור הארה
 שהתחון גורם לצאת ב' עליון זוכה בו גם
 התחון, עאל בין תרין וכו', והנה כל אותו
 הדרך צריכים זז"ן לעבור מחדש כדי לה ליד
 נשמת אדה"ר, שמתחילה צריך ז"א לעלות
 למין ליסו"ת, להכריע בין ימין ושמאל שוהם
 וכו', ועליה זו דז"א ליסו"ת מייחסת בעיקר
 ליסוד דז"א, כי הוא הנושא למכך דהירק (כנ"ל
 דף רפ"ד ד"ה ר'ש אמר).

ו'ש כאן ויומא שתיתאה הוה סליק
 בדרגוי עד דסלקא רעיתא עלאה, שיום הששי,
 שהוא יסוד דז"א, עולה בכדרגתיו למין לרצון
 עליון, שהוא יסו"ת, ומכריע שם בין ימין
 ושמאל דיסו"ת, ובהכרעתו מתגלים בהם ג'
 מוחין חב"ד, בסוד תלת נפקי מחד ונמצא
 ונהיר שירותא דכל נהורין, כי אלו ג' מוחין
 חב"ד שיצאו ביסו"ת ע"י הכרעת ז"א, הם
 מוחין

תיג) ופתח תרעא דמזרח, דהא מתמן נהורא
 נפיק, ופתח שער המזרח, כי משם
 יוצא האור להאיר בעולם.

ביאור הדברים, כי כבר ידעת שכל
 הפעולות שהיו מחויבות להיות בסדר אצילות
 פרצופי זז"ן, צריכים לחזר עליהם בסיד זוגם
 להולדת נשמה, וסדר אצילות פרצופי זז"ן
 (דמרי דף ליד ע"ב)

ודרום ה) אחמי ה' תוקפי דנהורא, דירית מרישא, ואתתקף במזרח, מזרח אתקיף לצפון, וצפון אתער, ואתפשט, וקרי בחיל י סגי למערב, למקרב ולאשתתפא בהדיה, כדין מערב סלקא בצפון ואתקשר ביה. לבתר דרום אתיא ואחיד במערב, וסחרין ליה כ דרום ג) וצפון י דאלין י גדרי גנתא. כדין מזרח ה' קריב במערב, ומערב שריא ב' בחדוה, ג) ובעאת מכלהו ואמר

דרך אמת

ה) סכלה הוקף חורו. ב) נספון הוד חלס כתיב הן בזכיי ע"ס. ג) ונקט מטלס.

חלופי גרסאות א) ב"א תוקפיה ב) ב"א וקארי ג) ב"א סגיא ד) ב"א לית (ריז) ונ"א לית לצפון (שס). ה) ב"א ודרום. ו) ב"א דאלין ונ"א דאינון ונ"א רוא דנגררי גנתא ונ"א רוא דנגררי גנתא (אה"ל) ז) ב"א נגררי (ד"מ). ח) ב"א קרוב. ט) ב"א בחדוה. י) ב"א ובעת.

נעשה אדם

הכולם

מאמר

ולאשתחפא בהדיה: מזרח שהוא ז"א החקיף לצפון כלומר שחזר וגילה בתוך עצמו הארת השמאל שהמשיך מישסו"ת, שה"ס נקודת השורק. ונתעורר הצפון ונחפסט בתוך הז"א, וקרא כרוב כח למערב שהיא דנוקבא דז"א. לוחקרב ולהשחחף עמו. כדין מערב סלקא בצפון ואתקשר ביה אז המערב שהיא הנוקבא. עלה בצפון ונתקשר בו. פירוש. עיקר בנין הנוקבא הוא מצד שמאל שהוא צפון. (כנ"ל דף רמ"ו ר"ה והמלך ע"ש) ולפיכך עורר הז"א את הצפון שבו, להתפשט בכל שיעורו ולהתלבש בתוך הנוקבא. וז"ש וקרא בחיל סני למערב, ומ"ש בהיל סני הוא כי הארת הצפון היא בכח רב, כי עם הארתו נקפאים כל אורות המלכות (כנ"ל דף רמ"ז אות ש"א).

לבתר דרום אתיא ואחיד במערב וסחרין ליה דרום וצפון דאלין נגרי גנתא: אח"כ דרום שהוא ימין וחסד, בא ונאחו בהמערב שהיא הנוקבא. ונמצא שטובים אוהה ודיום והצפון שהם גררי הנן. פירוש. כי אחר שהנוקבא נקשרה בהארת הצפון, נקפאה בסוד ימא דקאפו, עד שחזר ז"א והמשיך אליה את הדרום, שה"ס אור החסדים שבימין, ואז נתלבשה הארת החכמה שבצפון בהחסדים שבדרום, ונפתחו אורותיה להאיר בהעולמות. (כמ"ש לעיל דף רמ"ח אות ש"ב), מסטרא דצפון גלדי מ"א ומסטרא דדרום משתרן ונגרין לאשקאה וכו'. עש"ה. ומלבד זה, נעשו ב' הארות הללו הדרום והצפון, שומרים להנוקבא מפני הקליפות והדינים, כי רוח דרום מכסל כל הדינים, ורוח צפון מכניע את כל החצונים והקיפות. ונכחנים משום זה ששומרים אותה, כמו גדר השומר את הגן מפני זרים.

כדין מזרח קריב במערב, ומערב שריא ב' בחדוה ובעאת מכלהו ואמר נעשה

מז"ן ראשונים דהארת חכמה שמתגלים בעולמות, כי חכמה דא"א נסתמה ואינה מאירה לפרצופי אצילות, וכל הארת חכמה המאירה באצילות, הוא רק מסיד הבינה שחזרה להיות חכמה, וה"ס ישסו"ת. הרי שמוחין הללו שיצאו בישסו"ת ונשלמו ע"י הכרעת ז"א הם המוחין הראשונים שכל עולם האצילות. ואח"ז זכה גם ז"א עצמו באלו ג' מוחין בסוד חד בתלת קיימא כנ"ל, ונמצא בזה ופתח חרעא דמזרח שנפתח שער המזרח, כלומר שז"א הנק' מזרח, נפתח להאיר בג' מוחין כמו ישסו"ת, דהא מתמן נהורא נפיק כי משם מישסו"ת יוצא האור לז"א, וצריכים לזכור כאן כי ד' רוחות העולם הם כינויים לד' הבחינות ח"ב תו"מ, ובזו"ן הם חו"ג תו"מ, שדרום ה"ס ימין חסד, צפון ה"ס שמאל גבריה, מזרח ה"ס ז"א, ותפארת שהוא קו אמצעי, מערב ה"ס נוקבא דז"א ומלכות, המקבלת מג' דקוין דרום צפון מזרח, וזכור זה לכל ההמשך.

ודרום אהמי חוכפי דנהורא דירית מרישא ואתתקף במזרח ודרום, שה"ס ימין וחסד, גילה הוקף הארתו שירש מהראש דהיינו מישסו"ת, ונחזוק במזרח, שהוא ז"א, פירוש, אחר שז"א קבל המוחין בסוד ג' קוין מישסו"ת כנ"ל, המשיך לעצמו את קו הימין חסדים, כי הז"א עקרו חסדים מכ סים, ואינו צריך להארת חכמה הנמשך בקו שמאל, המכונה צפון. אמנם באמת המשיך כל ג' הקוין, שה"ס דרום צפון מזרח, אלא שקו ימין שהוא דרום נחזק בשיטתו, וכיסה והעלים אורות האחרים. וז"ש אחמי תוקפי וכו' וכן ואתתקף במזרח, דהיינו שנהגבר בשליטתו וביטל דאחרים.

מזרח אתקף לצפון וצפון אתער ואתפשט וקרי בחיל סני למערב למקרב (דפו"י דף ל"ד ע"ב)

" נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. ה' דלהוי כגוונא דא, בארבע סטרין ועילא ותתא. ומזרח אתדבק במערב ואפיק ליה, ועל דא תנינן אדם מאתר דבית המקדש נפק.

תיד) תו, נעשה אדם, קב"ה אמר ג' לאלין, תתאי דאתו מסטרא דלעילא, רזא דשמא דא ה' דסליק אדם, אדם מרזא סתימא עלאה, אדם: רזא דאתוון, דהא אדם כליל לעילא, וכליל לתתא,

מסורת הזהר

(א) נעשה אדם בצלמנו: לעיל דף קמ"ג ציון א' וש"ג.

חלופי נרסאות ה' נ"א דיהא וניא דליהוי דא כגוונא דא. כ' נ"א בי מקדשא נפקא. ג' נ"א לאינון. ד' נ"א דרזא דלעילא, וניא דעלאי. ס' נ"א מוסיף ושמא דא דסליק אדם.

נעשה אדם

הסולם

מאמר

נאצלת נשמת אדם הראשון מזו"ן. כי אחר שקבלו הזו"ן המוחין מישוס"ת ואו"א, ועלו אליהם והלבישו אותם, שפירושו שנעשו שוים לגמרי לכדרגת או"א וישוס"ת, אז דאצילו לאדה"ר בכל אותם הדרכים שאו"א האצילו אותם. כי עתה נחשבים זו"ן לעלאי ונשמת אדם להתתאי, וע"כ תחלה נתמעטו הזו"ן כמו ישוס"ת, והורידו אתוון אליה לנשמת אדם, ואח"כ העלו אותם חזרה למדרגתם, ואז עלתה עמם נשמת אדה"ר. לכו ביסוס"ת כן נעשה עתה גם בזו"ן ב' קוין ימין ושמאל מ"י אל"ה, ואודותיהם נסתמים, ואדה"ר יש לו עתה הכסך דנקדת החירק שהוא המסך דשם מ"ה, והוא מכריע בין ב' הקוין דזו"ן, ופותח אותם מסתימחם, ובשיעור הזה שנשמת אדה"ר גרם מוחין חדשים בזו"ן זוכה בהם גם הוא, ונמצא שיציאת המוחין לנשמת אדה"ר, היה ג"כ בסוד תתאי דאתו כסטרא דלעילא.

וה"ש בביאור נעשה אדם קב"ה אמר. כלומר שהמשיך מוחין לאלין תתאי דאתו, מסטרא דלעילא, שה"ס התחתונים הנושאים את מסך דחירק, הראוים להכריע בין ב' הקוים שבהעליונים מהם, שמיציאים מוהין בעליונים וזוכים בהם גם הם, רזא דשמא דא דסליק אדם, סוד שם הזה העולה מ"ה כסטרא דאדם, כלומר סוד קו האמצעי הנושא מכך דחירק משם מ"ה, המכריע בעליונים וכושך מהם גם לעצמו כנ"ל, שבסוד הזה יצאה ונאצלה כל השלכות שבנשמת אדה"ר כנ"ל, כמו שמבאר והולך.

אדם מרזא סתימא עלאה, אדם רזא דאהוון דהא אדם כליל לעילא וכליל לתתא: אדם הוא מסוד סתומה עלינה שכולל בתוכו ב' הקוין מן העליונים דהיינו מישוס"ת, ימין ושמאל.

שמטרה

נעשה אדם וגו': אז מזרח שהוא ז"א, מזדווג במערב, שהיא הנוקבא, והמערב הוא כשמהא, ובקשה מכולם ואמרה, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, דלהוי כגוונא דא בארבע סטרין ועילא ותתא שיהיה בדרך הזה. כד' רוחות דרום צפון מזרח מערב, ומעלה וכסה, דהיינו בוי"ק, ואז וכזרח אתרבק במערב ואפיק ליה, הו"א נהדבק בהנוקבא והוציא נשמת אדם הראשון, וע"ד תנינן אדם מאתר דבית המקדש נפק וע"כ למדנו, שאדם יצא ממקום בית המקדש, דהיינו מהנוקבא דז"א כנ"ל, והיא נקראת בית המקדש. תיד) תו נעשה אדם, קב"ה אמר לאלין תתאי דאתו כסטרא דלעילא רזא

רשמא דא דסליק אדם, עוד יש לפרש הכתוב נעשה אדם, הקב"ה אמר, דהיינו שהמשיך, לאלו התחתונים הכאים מצד העליונים, את הסוד של שם הזה העולה במספר אדם, דהיינו השם מ"ה, כי אדם בגי' מ"ה, פירושו, עלאי הם ישוס"ת, שאין להם אלא ב' קוין ימין ושמאל בסוד חולכ שרק, שהם מ"י אל"ה, והם סתומים. תתאי, הם זו"ן, שיש להם המסך דחירק, שה' ס המסך דשם מ"ה, שבסוד קימת החסדים היוצאת על המסך הזה, הוא מכריע בין ימין ושמאל דישוס"ת, ונפתחו ישוס"ת מסתימחם, ויוציאים בהם ג' מוחין חבדי, שהם סוד תלת דנפקי מחד, (כנ"ל באות תי"ג) ובשביל זה גם הזו"ן זוכים באלו המוחין, כי כל השיעור שהחחחן גורם לעליון זוכה בו גם התחתון, שז"ס חר בתרת קי"כא, וז"ס תתאי דאתי מסטרא דלעילא, כי זו"ן מבחינת עצמם אינם ראויים למוחין, אלא משום שגרמו יציאת דמוין למעלה ביסוס"ת, ע"כ זכו בהם גם הם, וע"כ נבחנו זו"ן, שהמוין שלהם באים מצד העליונים, ולא מצד עצמם, וכדרך שנאצלו המוחין דזו"ן מישוס"ת, כן (דסויי דף ל"ד ע"ב)

אדם : א' לעילא לעילא. ה' סתימא, דאיהי * ס מלסרבה י המשרה. ד' תתאה, דסתימא במערב, ודא כללא דלעילא ותתא, ס אתתקן לעילא, י אתתקן לתתא.

תטו) אלין אתוון, כד י נחתא לתתא ס כלוהו כחדא, ס באשלמותיה, אשתכח דכר ונוקבא, י ונוקבא בסטרוי אתדבכת, עד דאפיל עלויה שנתא י ודמוך, והוה רמי באתר יא דבי י מקדשא לתתא.

תטז) ונסר ליה קביה, ותקין י ליה, כמה דמתקנין לכלה, י ואעלא ליה. הדא הוא דכתיב, י ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה. ויקח, ג) אחת דייקא. טו בספרי טו קדמאה אשכחנא, דא לילית קדמיתא, דהות ח עמיה, י ואתעברת מניה.

מסורת הזהר

א) לסרבה המשרה : (ישעיה ט) ח"ג קנו : ז"ח בראשית ה' סג שנ. שה"ש ע"ב סג שלר. ע"ה טא שב. ב) ונוקבא בסטרוי : (דו סרצופין) לעיל דף קמ"ח ציון ג' וש"ג. ג) ונסר ליה קביה : ח"ג יט ד) ויקח אחת מצלעותיו : לעיל דף רל"א ציון ז' וש"ג.

דרך אמת
ה) פ' בינה ועי' פ' ס' וזה קנו אל'. ג) ח'ק' כדיו כליסין לבנים כחומן הזה במגרה ג) פ' מללא קחי ללע מלשחיו וקחי לחס מעטע דייכא לחריסא וס'ח לילית אינ לחס כמ"ק עם סמלה לילית.

חלוסי גרסאות א ג"א אחר. כ"א דלסרבה, ג"א המשרה סתימא. ד ג"א דעילא ס ג"א. ואתתקנו, ונ"א אתתקנו. ונ"א אתתקנו. ונ"א אתתקנו. ונ"א נחתו ה נ"א כלא ס נ"א באשלמותא. י ג"א ורמיך. יא ג"א ליג דבי. יכ ג"א דמקדשא יכ ג"א ליה. יל ג"א ואעלה. ימ ג"א בספרי. ינ ג"א קדמאין, יז ג"א מוסיף עמיה דאדם. יח ג"א אשתלקת.

נעשה אדם

הסולם

מאמר

אדה"ר. אתתקן לעלא אתתקן לתתא אחר שנתקנו למעלה בזוין ע"י הכרעת הנסך דאדם. נתקנו ג"כ לטה באדם עצמו. כי כל שיעור הארה שהתחונן גילה למעלה זוכה בהגש הוא. תטו) ארין אתוון כד נחתא לתתא כלוהו כחדא באשמותיה אשתכח דכר

שמיסרם הכרעה דקו ג' היו סתומים כנ"ל. וכן אדם הוא סוד האותיות דהיינו שכולל בחוכו את קו האמצעי, שהוא בחינת התרתונים כולם. המכונים אותיות. כי העליונים נבחנו לטעמים ונקודת, והתחתונים לאותיות. שהיו האדם כולל בחוכו כל מה שלמעלה וכל שלמטה. כמ"ש לפנינו. אר"ם: א' לעילא לעילא. ס' סתימא דאירום' מלסרבה המשרה. ד' תתאה דסתימא במערב:

ונוקבא: אלו האותיות א' ד' ס', שהם גילו בזוין מוחין דח"ד חדשים, כאשר ירדו למטה, לנשמת אדה"ר כולם כאחד כשלימותם, דהיינו בסוד הכרעת קו האמצעי ובהתכללותם זה בזה, נמצא האדם בזכר ונקבה החסדים שבגשמה נבחנו לזכר, הגבורות, לנקה. ונוקבא בסטרוי אתדבכת עד דאפיל ערויה שנתא ודמוך. והנקבה היתו מתדבכת בצדו, עד שרפיל עליו שנה ויישן. והוי רמי באתר דבי מקויסא לתתא. והיה מוטל במקום בית המקדש של מטה.

אותיות הן אד"ם: הא' שבשם אדם רומזת למעלה למעלה דהיינו לאורא עלאין שמהם נמשך קו ימין מ"ם ס' סתומה שבהשם אדם היא ה. של הכ' לס' רכה המשרה, שם' זו אע"פ שהיא באמצע התיבה ס"ם המסורה הוא לכחבה כס' סתומה כמי בסוף התיבה והיא רומזת לישסו"ת, שמהם נמשך קו שמאל אליה. ד' התחונה שבשם אדם, שהיא סתומה כמערב, דהיינו שד' זו כלולה בהניקבא שמחה ולכסה דז"א הנקראת מערב, היא רימזת לסוד המסך דחירק, שהנוקבא המכונה כערב נושאת איתו. שעל ידו יוצאה קימת החסדים ינעשה לקו אכצעי ומכריע, בין יסין שהוא א' דאדם. ובין שמאל שהוא ס' דאדם. דא כללא דלעילא ותתא ויה כלל המוחין שלמילה ושלמטה. כי בג' דרכים אלו יוצאים ימוחין בישסו"ת וזו"ן. וכן יוצאים בנשמת (דמו"י דף ל"ד ע"ב)

תטז) ונסר ליה קביה ותקין לה כמה דמתקנין לכלה ואעלא כיה

ההיד ויקח ונ"י: ונסר אותו הסכ"ה. כלומר שהפריד הנקבה מהזכר, והכן אותה כמו שמתקנים את הכלה. ויביאה אליו. והווי שכחוב ויקח אחת מצלעותיו ונ"י ויקח אחת דייקא. בספרי קדמאה אשכחנא דא לילית קדמיתא דהות עמיה ואתעברת מניה. ויקח

ת"ז) ולא הות א לקיבליה עזר, ב כמה דכתיב, א ולאדם לא מצא עזר כנגדו, ב מאי עזר, סמך, עד ד ההוא שעתא דכתיב, ב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. ת"ח, א אדם בתראה דכלא הוה, ו הכי אתחזי דמיתיה על עלמא ז שלים.

ת"ח) תו, אמר רבי שמעון, כתיב ב וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, וכל עשב א השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ וגו', וכל שיח השדה אלן * אלנין א רברבין י לנטיעו לבתר, א והווי יא זהירין. (טיט) ב) ת"ח, אדם וחווה, דא בסטרא דדא אתבריאן, מ"ט לא אתבריאן אנפין באנפין, בגין דכתיב, כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ, וזווגא לא אשתכח בתקוניה, כדקא יאות. וכד יב אתתקנו האי דלתתא, ואתהדרו אנפין באנפין, כדין אשתכח לעילא.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) פקוד כיב וריח על סביב החילה האילנות ועלם מכלית הסעלם. ב) מנחת יהודה וסלדס כבער מכות וסכריה חכר פקודי רל"ג ע"ה. נח כ' טג שו. חוקת ג' סנ שבב. תק"ח ק"ח טא שה. קי"ח טג שמא ג) וכל שיח השרה טרם יהיה: (בראשית ב') ח"א כ"ה: צו. ח"ג מח. ת"ז תק' ג"א טו: ז"ח בראשית י"ג טד שלד.

חלופי-ברסאית: א גיא לקבליה. ב ג"א ל"ג כמה ער כנגדו. ג ג"א ומאי ד גיא ההיא. ס גיא מוסיף שיש בתרא. ו גיא והכי. ז גיא ש"ס. ח גיא השרה וגו'. ט גיא עלאין. ו גיא רברבין. י גיא דנטיעו. יא גיא זעירין. יב גיא אחקן, ו גיא אתחקן.

מאמר

הסולם

כי לא המטיר

ליקח אחת, הוא בדיוק, כלומר שהיה לו שתי צלעות ולקח אחת מהן, ואומר, בספר הראשונים מצאתי, שהצלע שלא לקח, היא לילית הראשונה, שהיתה אשת אדה"ר הראשונה והוסרה הימנו: ת"ז) ולא הות לקיבליה עזר כמה דכתיב ולאדם לא מצא עזר כנגדו: ולילית לא היתה עזר כנגדו, כמ"ש ולאדם לא מצא עזר כנגדו מאי עזר סמך, מאי פירושו של עזר סמך. כלומר שהיתה קליפה רעה ולא היה סומך עליה. עד ההוא שעתא דכתיב לא טוב וגו' והיתה עמו עד אותה השעה שכתוב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, כי אז הוסרה ממנו. ת"ח אדם בתראה דכלא הוה הכי אתחזוי דמיתיה על עלמא שלים, בוא וראה אדם אחרון כל הנכראים היה, לכן היה צריך לכא לעילם אדם שלם. לפיכך הוסרה ממנו לילית וניתנד לו חוה תחתיה. מאמר כי לא המטיר

ליקח אחת, הוא בדיוק, כלומר שהיה לו שתי צלעות ולקח אחת מהן, ואומר, בספר הראשונים מצאתי, שהצלע שלא לקח, היא לילית הראשונה, שהיתה אשת אדה"ר הראשונה והוסרה הימנו: ת"ז) ולא הות לקיבליה עזר כמה דכתיב ולאדם לא מצא עזר כנגדו: ולילית לא היתה עזר כנגדו, כמ"ש ולאדם לא מצא עזר כנגדו מאי עזר סמך, מאי פירושו של עזר סמך. כלומר שהיתה קליפה רעה ולא היה סומך עליה. עד ההוא שעתא דכתיב לא טוב וגו' והיתה עמו עד אותה השעה שכתוב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, כי אז הוסרה ממנו. ת"ח אדם בתראה דכלא הוה הכי אתחזוי דמיתיה על עלמא שלים, בוא וראה אדם אחרון כל הנכראים היה, לכן היה צריך לכא לעילם אדם שלם. לפיכך הוסרה ממנו לילית וניתנד לו חוה תחתיה. מאמר כי לא המטיר תו אמר ריש כתיב וכל שיח השרה וגו' אלן אלנין רברבין לנטיעו (דמויי דף ג"ד ע"ב ס) ל"ה ע"א) וז"ש

תכ) מנלן מן המשכן דכתיב " הוקם המשכן, ה בגין דמשכן אחרא אחקם עמיה, ועד לא אתקם לתתא, לא אתקם לעילא, אף הכא כד י אתתקם לתתא, י אתתקם לעילא, ובגין י דעד י כען לא אתתקן לעילא, לא ו אתבריאנו אנפין באנפין, וקרא י אוכח דכתיב כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ. ובגיני כך, י ואדם אין, דלא הוה בתקוניה.

תכא) וכד אשתלימת חוה, אשתלים אדם, מ וקדם לכן לא אשתלים, ורזא דא, דעד י כען לא אית את סמך ה) בפרשתא, ואעיג דחברייא אמרו,

דרך אמת

מסורת הוהר

ה) הימא דמרי זימנא כתיב לעיל הוה הסוכה וליע עי' (א) הוקם המשכן: (שמות מ') ח"ב קמג. ח"ג ב: (ב) ואדם אין: (בראשית ב') ח"א כה: צו. ח"ג מח. ת"ז תק' ג"א פו: תק' ס"ו צה. תק"ח ק"ז סד שמא.

חלופי גרסאות ה) ג"א ילטינו. ב ג"א אחתקן. ג ג"א אחתקן. ד ג"א עד לא וליג כען. ה ג"א כאן. ו ג"א אחתונו ז ג"א מוכח. ט ג"א וקדם. ט ג"א הכא

מאמר

הסולם

כי לא המטיר

וז"ש כי לא המטיר ה' על הארץ, שפירושו שעוד לא היה זיוג זרין על היבנה, כי ה' ה"ס ז"א. הארץ הי"ס הנוקבא שלו. ולא נתקנו זרין סב"פ מטרים שנתקנו אדם וחיה סב"פ.

וטעם הדבר, כי יש ב' עיבורים כשביל כל מדרגה. אשר בעיבור א' הוא משיג ו'ק בלי ראש. וכעיבור ב' משיג הגרלות. ועיבור א' כל עליון מעלה את התחתון שלו אליו ומחקנו. אבל העיבור ב' עולה התחתון להעלין שלו מעצמו בסוד העלאה מ"ן. כי העיבור א' נעשה בעת שהעליון משיג גדלות א', שאינו עוד סב"פ, אלא במוחין דאחורים, דהיינו שמחזיר אצלו אתוון א"ה שנספלו הימנו, וכאו כתחתון שלו, שאז עולה עמהם גם התחתון, מפאת היותו דכוכב באזוון אליה. הרי שלעיבור א' העליון מעלה את התחתון. ואחר שחתתון מקבל שם בחינת הקטנות, ורוצה לקבל המוחין. עולה אז למ"ן לעליון מעצמו, שע"י זה הע"יון מזדווג וממשיך גדלות ב', ומתחקן העליון כזווג סב"פ, ומשפיע מוחין להתחתון. הרי שכל עוד שהתחתון לא עלה למ"ן לעליון לקבל שם המוחין דסב"פ, גם העליון הוא במוחין דאחורים. ובשביל שהתחתון הוא גורם וסבה ליציאת מוחין דסב"פ בהעליון, ע"כ נבחן התחתון שהוא "קודם" להעליון, כי "הקודם והאח"כ" הרוחני פירושו סבה ומסובב.

תכא) וכד אשתלימת חוה אשתלים אדם וקדם לכן לא אשתלים: וכאשר נשלימה חוה דהיינו שנבסדה ונתקנה עמו סב"פ, אז נשלם אימ, וקידם לכן לא נשים האדם. פי' ושל, כי חוה נכחנת לחתתון כלפי אדם, וע"כ היא סגה ליציאת מוחין של אדם כמ"ש לעיל בסמך בכל עליון ותחתון ורזא דא דעד כען לא אית את סמך בפרשתא והוא סוד מה שלא כחוב עד עתה אות סמך כהפרשה. כי ס"ן יורה על הנקבא, והוא עוד היתה נכללת באדם בסוד דו פרצ פינן. ומה שאומר בפרשתא ואינו אומר כארייחא, הוא משים שבפרשה הקודמת יש אות סמך, כי כחוב הסוכה את ארץ יגו, ורק כפרשה זו של בריאת אדם, לא נמצא סמך עד ויסגור בשר תחתנה. ואע"ג דחברייא אמרו

אבל

(דערי דף ל"ה ע"א)

אבל סמך דא עזר, ודא עזר דלעילא, דאתהדר לעילא אנפין באנפין, דכר ונוקבא אסתמך דא לקבל דא, ודאי, * סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר, סמוכים, דא דכר ונוקבא, דאנון סמוכים כחדא. ^א

תכב) כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ, דהא דא בדא סמך. ^ב עולם דא תתאה כד אתתקן, ואתהדרו אנפין באנפין, ואתתקנו, אשתכח סמך לעילא, דהא מקדמת דנא, לא הוה ^ג עובדא בתקונא, בגין ^ד דלא המטיר ה' אלקים על הארץ, ודא בדא תלייא.

תכג) מה כתיב בתריה, ^ה ואד יעלה מן הארץ, דא תקונא דלתתא, לבתר והשקה את כל פני האדמה, ואד יעלה מן הארץ דא תיאובתא דנוקבא

מסורת הזהר

א) סמוכים לעד לעולם: תהלים קיא. ב) ואד יעלה מן הארץ: (בראשית ב') ח"א כה: רנב: ח"ג כח: תיז תק' ג"ב סו: תק' ס"ט ז"ח בראשית י"ג סד שלה.

חלופי ברסאות א) ניא מוסיף [דאינון] סמוכים עולם תתאה בעולם עלאה רעד לא אתתקן עולם תתאה לא אתתקן ההוא [עולם] דקאמין וניא האי עולם [דקאמרן] תליא בעולם דלתתא וכד לא אתתקן עולם דלתתא לא אתתקן ההוא [דקאמרן]. וניא דיא סמוכים עולם תתאה בעולם עלאה האי עולם דקאמרן וגו' (אה"ל). ^ב ניא ועולם. וניא ועולם דא כד אתתקן דא תתאה ^ג ניא עולם בתקוניה, ^ד ניא כי לא,

הסו"ם

כי לא המטיר

מאמר

מקדמת דנא לא הוה עובדא בתקונא, בנין ונ"ו: עולם זה התחחון, דהיינו אדם וחיה בני עוה"ו, כאשר נתתקן. ואדם וחיה הוחזרו פב"פ ונתתקנו, נמצא אז סמך למעלה, דהיינו שגם זון מוחזרים פב"פ, ומקודם לכן, דהיינו מטרם שזון הוחזרו פב"פ, לא היה דפע לה למטה בתקונו, דהיינו הזעולה ובנין של אדם וחיה פב"פ, לא היה יכול לצאת, משום שלא דמטיר ה' אלקים על הארץ, שפירושו, שזון עור לא היו פב"פ, כנ"ל. הרי ודא כדא תלייא, שזה בזה תלויים, זון תלויים בפב"פ דאדם וחיה, וכן להיפך, אדם וחיה תלויים בזון. וכבר נתבאר זה (לעיל באות תי"ט ד"ה ת"ח) שהפב"פ דזון תלויים רק בהעלאת מין של אדם, ופב"פ של אדם תלויים בהמוחין דפב"פ של זון. והמוחין דפב"פ דזון מ קדמים בהכרח לפב"פ דאדם וחיה, אלא משום ש-מין של אדם הם סבה ליציאת מוחין דפב"פ דזון, ע"כ נחשבים לקדם, כי קודם ואח"כ, כרוחניות שאין שם זמן, שפירושו, סבה ומסובב, ע"ש.

אבל סמך דא עזר ודא עזר דלעילא דאתהדר רעילא אנפין באנפין ואע"פ שהחכרים אמרו (דהיינו מ"ש לעיל בספרי קרמאה אשכחנא) שהיה לו נוקבא לאדה"ר, מטרם שנתקנה חיה שנטראת לילית קדמאה, וא"כ היה לו סמך קודם שנבראה חיה, ומתקן אבל סמך פירושו עזר, והיינו העזר של זון למעלה, אחר שהוחזרו פנים בפנים שאז דכר ונוקבא אסתמך דא לקבל דא כשהם פב"פ נבחן, אשר הדכר והנוקבא נסמכו זה כנגד זה. כלומר שמחוקים אחד להברו, כי כמו שהנוקבא מתחזקת מן זא באור החסדים, כן הזא מתחזק מן הנוקבא בהארת החכמה, (כנ"ל דף ש"ג ד"ה ונורע) ודאי סמוכים קעד רעילם עשויים באמת וישר, סמוכים דא דכר ונוקבא דאנון סמוכים כחדא, ודאי סמוכים לעד וגו' סמוכים פירושו, שדכר ונוקבא סמכים בירד, דהיינו שהם פב"פ, ובוה מחדן מה שילית לא נקרא סמך, כי היא לא גרמה למעלה בחינת עזר, שפירושו מוחין דפב"פ.

תכב) כי לא המטיר ונ"ו, דהא דא כדא סמך: כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ,

דהיינו שזון לא היו עור פב"פ, משום שזר בזה סמך. שזון פב"פ סמוכים אדם וחיה שיהיו פב"פ, וכן אדם וחיה פב"פ סמוכים הזון שיהיו פב"פ, (כנ"ל באות תי"ט ד"ה ת"ח) עולם דא תתאה כד אתתקן, ואתהדרו אנפין באנפין ואתתקנו אשתכח סמך נעיקא דהא

תכג) מה כתיב בתריה ואד יעלה מן הארץ, דא תקונא דלתתא, לבתר והשקה את

כל פני האדמה: מה כתיב אחריו, ואד יעלה מן הארץ, שזה החקן של מטה, דאדם, שהא מוקדם לפב"פ של זון, ואח"כ והשקה את כל פני האדמה, דהיינו שיצאו הפב"פ של זון, וז"א השקה את דמלכות הנקראת אדמה, כי ואד יעלה מן הארץ, דא תיאובתא

לגבי דכורא. ד"א ב) מאי טעמא לא המטיר, בגין דלא אשתכח תקונא דיעלה מן הארץ, ועל דא, מן ארעא ב תתאה, אתער עובדא לעילא. (תכד) ת"ח ב) נ תננא סליק מן ארעא, בקדמיתא, ועננא אתער, וכלא אתחבר לבתר דא בדא, כגוונא דא א תננא דקרנא אתער מתתא, ועביד שלימו לעילא, ואתחבר כלא דא בדא, ואשתלימו, כגוונא דא לעילא, אתערותא שרי מתתא, ולבתר אשתלים כלא, ואלמלא דכנסת ישראל שריא באתערותא בקדמיתא, לא אתער לקבלה ההוא דלעילא, ובתאובתא דלתתא, אשתלים נ לעילא.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) תננא דקרנא : ח"א יח : ע. קשו : ח"ב קל. פד. רעה. ח"ג לב : לה : ז"ח תרומה מ"ג טב שכח

א) סי' לא דלא היטיר נמשח עד ואל יעלה וגו' וכן וכבודי לחחר לא חסן וגו' וכן ואל ימות יידי מתיז מספר ב) עשן עולה מלמעלה חתום והוא מנוח.

חלופי גרסאות א גי'א דלתתא ב גי'א תננא ומיאובתא [תיאובתא] ואתער סליק מן ארעא [וגי'א מארעא] בקדמיתא [ובתר דהשקה את כל פני האדמה כד תננא סליק מתתא בקדמיתא] וענניא אתער. ג גי'א כלא.

כי לא המטיר

הכולם

מאמר

נתן דמיון אל הנ"ל בסוד עליית מ"ן מהניהג בעוה"ז בירידת גשמים. שתחלה עולה אדים ועשן מדארץ ממטה למעלה, שמהם מתעוררים למעלה עננים ומורידים הגשמים ממעלה למטה. כגוונא דא תננא דקרנא אתער מתתא, ועביד שלימו לעילא, ואתחבר כלא דא בדא ואשתלימו, ועל דרך זה, העשן של הקרבן, הנשרף על המזבח, העשן נתעורר ועולה, בכחינת עליית מ"ן, מכסה לכעיה בזרן, ועושה שלמות למעלה, דהיינו שהמוחין דפנ"פ יוצאים בהם. שהם שלמות הז"ן. ומתחבר הכל זה בזה, דהיינו שיוצאים המוחין דפנ"פ, ומזדווגים פנ"פ, דן למעלה והן למטה. כגוונא דא לעילא אתערותא שרי מתתא, ולבתר אשתלים כלא, ועל דרך זה הוא למעלה, דהיינו בעליונים עצמם, התעוררו נחית חמיד מהתחתון לעליון, ואח"כ נשלם הכל, כלומר שלמעלה נ"ב, כל מדרגה תחתונה בעלית מ"ן להעליונה הסמוכה אליה, וכן העליונה לעל עליונה, כולם מעלים מ"ן חתילה עד העליונה מכולם, ואז השפע מושפעת מא"ס ב"ה מלמעלה לכטה ויורדים ממדרגה למדרגה מכל עליון להתחתון שלו עד שבאים למטה. באופן שמכחינת מ"ן נמצאים כל תחתון מוקדם לעליון שלו, ומכחינת מיין דוכרין, דהיינו המוחין המושפעים מלמעלה, נמצא כל עליון מוקדם להתחתון שלו ואלמלא דכנסת ישראל שריא באהערותא בקדמיתא, לא אתער לקבלה ההוא דלעילא ובתאובתא דלתתא אשתלים לעילא, ואם כנסת ישראל דהיינו

תיאובתא דנוקבא לבני דכורא, כי ואד יעלה מן הארץ פירושו, חשקה של הנוקבא, יעלה אל הדכר, כי העלאת מ"ן של התחתון לעליון, נבחן לתיאובתא דניקבא לרכורא כי כל תחתון ועליון הם בכחינת דכר ונוקבא, והתחתון נבחן לנוקבא בערך העליון שלו, ובכחינת העלאת מ"ן נבחן לתיאובתא, משום שהוא עולה למעלה רק בכח החשק, ושיעור הכתוב דוא, ואד יעלה מן הארץ, שמ"ן עולה מהניקבא, דהיינו מאדם התחתון הנבחן לניקבא כלמי זו"ן, שהם העליון שלו, ואז יוצאים העבים של זו"ן, דהיינו והשקה את כל פני האדמה כנ"ל.

ד"א מאי טעמא לא המטיר, בנין דלא אשתכח תקונא דיעלה מן הארץ: פירוש אחר, שהכתוב ואד יעלה וגו' הוא פירוש על הכתוב, כי לא המטיר, דהיינו מה רעם שא המטיר וגו' שפירושו שזו"ן לא היו פנ"פ, משום שעור לא היה הזקין ש' ואד יעלה מן הארץ, שפירושו שידם עוד לא העלה מ"ן לזו"ן, ובלי מ"ן של אדם אינם יוצאים מוחין דפנים של הזו"ן. ועל דא מ: ארעא תתאה אתער עובדא לעילא, ועי"כ נשמע, אשר מן ארץ התחתונה, דהיינו מידם וחיה נתעורר הפעולה של פנ"פ למעלה, בזו"ן, כמבואר.

תכד) ת"ח, תננא סליק מן ארעא בקדמיתא ועננא אתער וכלא אתחבר לבתר דא כדא: עשן עולה תחילה מן הארץ, והע: נתעורר, ואח"כ מתחבר הכל זה בזה. פירושו, (דמרי דף ליה ע"א)

תכה) ר' רבי אבא אמר, י אמאי כתיב * ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, י עץ החיים, הא תנינן, י דמהלך חמש מאה שנים י הוה, וכל מימיו דבראשית מתפלגין תחותי, י עץ החיים, במציעות י דגנתא ממש, והוא נטיל י כל מימיו דבראשית, ומתפלגין י תחותי.

תכו) דהא י ההוא נהר דנגיד ונפיק, י הוא שריא י על ההוא גנתא, י ועייל י ביה, ומתמן י מתפלגין מיא לכמה סטרין, ונטיל כלא יו ההיא

מסורת זוהר

א) ועץ החיים-ועץ הדעת טוב ורע בראשית כ. ח"א רכא : ח"ג צו. קו : ת"ז חק' ג'ג מז : חק' ס"ד צה : חק' ס"ט ז'ח בראשית י"ט טג שסו. ג) עץ החיים-מהלך חק' שנין : ח"א יח. פח : ת"ז חק' י"ט לה.

חלופי גרסאות א גיא אמר רבי אבא כ גיא כתיב ויצמח ה' אלקים (כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל) ועץ החיים וניא כתיב ויצמח ה' אלקים וגו' וליג אמאי ג גיא ראהו מהלך ד גיא הוא, ס גיא ועץ החיים י גיא גנתא. ז גיא ליג כל מימיו דבראשית ומתפלגין. ח גיא ליג תחותי, ט גיא בגין ראהו נהר רנגיד ונפיק וראהו שריא על ההוא גנתא, וליג דהא ההוא, י גיא ליג הוא וניא והוא יא גיא עליה. יב גיא ואעיל. יג גיא בה, יד גיא אחסלגין. קו גיא ליג ההוא גנתא וניא האי גנתא.

הסולם

מאמר

שנין הוה, וכל מימיו דבראשית מתפלגין תחותי. הדי למדנו, שעץ החיים הוא מהלך חמש מאות שנים, וכל מימי בראשית מתחלקים תחתיו. ומסרש הטעם שהוא מהלך חק' שנה, משום עץ החיים במציעות דגנהא מכש, עצה"ח, הוא באמצע וגן ממש, כלומר שהוא בחינת קו אמצעי, וע"כ כולל ומשפיע מה' הספירות שבבינה. שכל אחת ממנה ה"ס מאה, לדגן, שה"ס המלכות, הנקראת ג"כ שנה, שז"ס שעצה"ח מהלך חמש מאות שנה. שמהלך ומשפיע ה' ספירות כח"ב חו"מ שבבינה אל שנה, שה"ס המלכות והגן, ודוא נטיל כל מימיו דבראשית ומתפלגין תחותי, והוא לוקח כל מימי בראשית, דהיינו כל המוחין שבבינה ההזרה לחכמה, הנקראת בראשית, ומתחלקים תחתיו.

תכו) דהא ההיא נהר דנגיד ונפיק הוא שריא על ההוא גנתא, ועייל ביה, ומתמן מתפלגין מיא לכמה סטרין: עתה מפרש הטעם. למה מתחלקים תחת עצה"ח כל מימי בראשית, ואוכר, שהרי אוהו הנהר הנמשך ויוצא מעון, דהיינו הבינה, שורה על הגן וכנס בו, כלומר המוחין שעץ החיים מאיר בהגן הם מהנהר וכו' שהוא הבינה, ומשם, סבחינת הבינה מתחלקים המים יכמה צדדים, כי המוחין אינם מאירים בהבינה אלא בסוד גי נקודת חולם שורק חירק, שהם התחלקות המוחין לגי צדדים ימין ושמאל אמצעי, (כנ"ל דף ש"ד ד"ה כיאור), ונטיל כלא הדיא גנתא, ולבחר

דהיינו הנוקבא, לא היתה מתחילה בהתעוררות. לא היה מתעורר כנגדה אוונו שלמעלה. דהיינו ז"א. ובהחשק שלמטה נשלם למעלה. סירוש בזה נותן טעם להחיוב של עלית מ"ן להמוחין. כי יש להבין זה מהנוקבא עם ז"א. אשר ז"א ה"ס חסדים מכוסים, ואינו מתעורר לחכמה לעולם כמו הבינה, כנודע. אבל הנוקבא צריכה להארת חכמה, ונמצא כל זמן שאין הנוקבא מעלה מ"ן לז"א, אין לו א צורך להמשכת מוחין מא"א. אלא אחר עלית מ"ן של הנוקבא, הוא ממשיך המוחין והארת חכמה מא"א בשבילה, ומשיגים המוחין דסב"ס, וזה הטעם מפסיק לכל מדרגות של אצילות, מפני שכולן בכחי חסדים, ורק הנוקבא לברה צריכה להארת חכמה, ואח"כ ללירת ז"ן עולים זון למדרגת או"א, ונעשית הניקבא כמו אמא, דהיינו בחסדים מכוסים, וימצא עתה רק גוה התחונת צריכה להארת חכמה, בריקים הנוקבא, דז"א שתהיה צריכה להארת חכמה, וע"כ המוחין דאדם הלויים עתה בחוה, (כנ"ל באות תכ"א) שהיא המעוררת את העליון שלה, שהוא אדם, שיעלה מ"ן לזו"ן להמשכת ארת חכמה, וכן זו"ן לעליונים מהם וכו' עד המשכת השפע מא"ס ב"ה.

תכה) ר' אבא אמר אמאי כתיב ועץ החיים בתוך הגן וגו' עץ החיים הא תנינן דמהלך חמש מאה שנין הוה: דא"א, למה כתיב ועצה"ח בתוך הגן ועץ הדעת טוב, הלא עץ הרע אינו באמצע הגן. (כמו שמס'ס להלך באות חכ"ז) עץ החיים, הא תנינן, דמהלך חמש מאה (דף ל"ה ע"א)

א גנתא, ולכתר נפקי מנה, ומתפלגין לכמה נחלין לתתא, כדיא * ישקו כל חיתו שדי, כמה דנפקין מההוא עלמא עלאה, ואשקי לאנון טורין עלאין דאפרסמונא דכיא, לכתר כד מטאן לעץ החיים, מתפלגין תחותי * בכל ז סטר כפום ארחוי.

תכוז * ועץ הדעת טוב ורע, אמאי אקרי הכי, דהא * עץ דא לאו איהו באמצעיחא. אבל, * עץ הדעת טוב ורע, מאי הוא, אלא בגין דינקא מתרין סטרין, וידע לון * כמאן דיניק מתקא ומרירא, ובגין דינקא מתרין סטרין, וידע לון ושריא בגווייהו אקרי הכי, * טוב ורע, וכל אנון * נטיעין שריין * עלייהו.

תכח * וביה אחידן יי נטיעין יי אחרנין יי עלאין, ואנון אקרונ * ארוי

מסורת הזהר

א) ישקו כל חיתו שדי: לעל דף רמ"ח ציון ג'. וש"נ. ב) עץ הדעת טורין: לעיל דף ר"ט ציון ג' וש"נ. ג) ארוי לבנון: לעיל דף דמ"ג ציון ב' וש"נ.

חלופי נרסאות א נ"א ימא ול"ג ההוא. ב נ"א ל"ג ומתפלגין. ג נ"א לכל. ד נ"א אתר. ס נ"א ל"ג עץ. ז נ"א ל"ג עץ ז נ"א כמה. ח נ"א ל"ג טוב ורע. ט נ"א נטיעין י נ"א עליה יא נ"א ביה שריין נטיעין אחרנין נטיעין עלאין אינון אקרין ארוי הלבנון (אה"ל) יכ נ"א נטיעין יג נ"א אחרנין. יד נ"א נטיעין עלאין.

מאמר

הבולם

כי לא המסיד

ולכתר נפקי מנה ומתפלגן לכמה נחלין לתתא כדיא וכו', והגן לוקח כל ג' הצדדים שבמוחין. ואח"כ הם יוצאים ומושפעים היכנה לתחתונים ומתחלקים לכמה נחלים למטה. כלומר כמו שהגן קבל המוחין בהתחלקות לג' צדדים ימין שמאל אמצע. כן כשהוא משפיע לתחתונים, מקבלים גם הם בהתחלקות לג' צדדים, כמ"ש ישקו כל חיתו יער, שפירושו שכל אחד מהתחתונים יקבל מהכנינה שכנגדו שבמוחין של הנוקבא. כמה דנפקין מההוא ע"מא עלאה, ואשקי לאינון טורין עלאין דאפרסמונא דכיא, לכתר כד מטאן לעצה"ה מתפלגין תחותי ככר סטר כפום ארחוי. ומפרש הטעם ביתר הסכר, ואומר, כי כמו שהמוחין יוצאים מעולם ההוא העליון, דהיינו בינה, ששם יוצאים בג' צדדים כנ"ל, והכנינה משקה המוחין לאלו הרים העליונים דאפרסמון הטהור, שהם חג"ת דבינה, ואח"כ כשמגיעים משם, מחג"ת דבינה, לעץ החיים שהוא ז"א, מתחלקים ג"כ המוחין לכל צד לפי דרכו דהיינו ימין שמאל אמצע, ולפיכך מתחלקים כן גם בהגן, המקבל מעץ החיים, וגם בכי"ע המקבלים מהגן.

תכוז) ועץ הדעת טורין אמאי אקרי הכי, דהא עץ דא לאו איהו באמצעיחא: עץ הדעת טוב ורע, שמשמע, שהוא באמצע בין (דמוי דף ל"ה ע"א)

לבנון, מאן אנון א ארוי לבנון, אנון ב שית יומין עלאין, ג ששת ימי בראשית
 ד דקאמרן, ארוי לבנון אשר נטע נטיעות ודאי, דאתקיימו לבתר.
 תכט) מכאן ולהלאה סמך, מאי היא, * ויסגור בשר תחתנה, בסטרוי
 כ הוה, והוה דא בסטרוי דדא, ו ודאי עקרן קב"ה, ושתי' * לון, ז באתר
 אחרא, ח ואתהדרו אנפין באנפין, ט לקיומא, כגוונא דא י סמיכן עלמין, עקרן
 קב"ה, ושתי' לון באתר אחרא. ואתקיימו בקיומא שלים.
 תל) ואמר ר' אבא, מנלן דאדם וחווה נטיעין הוו, דכתיב ב נצר מטעי
 מעשה ידי להתפאר, מעשה ידי דייקא, דלא אשתדלו בהון בריין אחרנין
 וכתיב ב ביום נטעך תשגשגי, דבהווא יומא י' דאתנטעו י' בעלמא, י' סרחו.

מסורת הזוהר

א) ויסגר בשר תחתנה: לעיל דף רל"ד ציון ה' ב) נצר מטעי מעשה ידי: לעיל דף ר"ח ציון ד'
 וש"נ. ג) כיום נטעך תשגשגי: (ישעיה י"ז) ת"ז חק' ג"ג פ"ז: תק"ח ד"ח סד שלא.
 חלופי גרסאות א ל"א ארוין. ב ג"א שיתא. ג וניא ל"ג שית יומין עלאין. ד ג"א ל"ג ששת ימי בראשית. ד ג"א
 כדקאמרן, וניא כדאמרן. ס ג"א הוה ו ג"א וודאי, ז ג"א לאתר ח ג"א ואתרוו. ט ג"א
 בקיומא, י ג"א סמיכו וניא סמיכו וניא עלמין י'ק) י' ג"א די אתנטעו, סרחו, וניא דאתנטעו ואתקן
 סרחו י' ג"א ל"ג בעלמא, י' ג"א וסרחו.

כי לא המטיר

המולם

מאמר

וחוה להיות ב' פרצופים פנים בפנים, ובזה
 נתקיימו בשלמות. ונחבאר כזה שמטרם הס"ך.
 שבפסוק ויסגור בשר תחתיה, לא היחה חוה
 בכחינת סמך אל אדם, שפירושו ב' פרצופין
 פנים בפנים, אלא זו פרצופין זה בצד זה, אלא
 ארר שעקרה הקב"ה לחוה, בהכחוב ויקח אחת
 מצלעותיו, מאז ולהלאה נעשית חוה בסוד סמך
 כי חזרו פכ"פ, ע"כ נכתבה הסכך חכף אחר
 העקירה, דהיינו בהכתוב ויסגור בשר תחתנה,
 כגוונא דא סמיכן עלמין על דרך זה נסרכו
 גם עולמות העלינים דהיינו זו"ן, עקרן קב"ה
 ושתי' לון באתר אדרא, שחחילה היו זו
 פרצופין ואח"כ עקרן הקב"ה, שהם או"א עלאין,
 והעלו אליהם ית הנקבא ובנו אותה, ואתקיימו
 בקיומא שלים ונתקיימו זו"ן בקיום שלם
 דהיינו פכ"פ.

תל) ואמר ר' אבא מנלן דארם וחווה
 נטיעין הוו דכתיב נצר מטעי

ונו מעשה ידי דייקא וכו': ואמר ר"א מאין לנו
 שאדם וחווה נקראים נטיעות, הוא ממה שכתוב נצר מטעי
 מעשה ידי לוחסאר, מעשה ידי הוא מדויק, להורות
 שהכונה הוא על אדם וחווה, שלא עסקו בהם
 בריות אחרות רק הקב"ה בלבדו, ואותם קרא
 הכתיב נצר מטעי, הרי שאדם וחווה נקראים
 נטיעות. וכתיב כיום נטעך תשגשגי דבהווא
 יומא דאתנטעו בעלמא סרחו וכתוב כיום
 נטעך

וכו נאחזים נטיעות אחרות עליונות דהיינו חג"ת
 נה"י דז"א, שהנוקבא נבנית מהם בעת גדלותה,
 שהם נקראים ארוי לבנון, ושואל מאן אינון ארוי
 לבנון, אינון שית יומין עלאין ששת ימי
 בראשית דקאמרן, ושואל, מי המה אלו ארוי
 לבנון, ואוסר שהם ששת ימים עליונים, שהם
 ששת ימי בראשית שאמרנו, (כנ"ל דף
 רע"ה אות של"ח) ארוי לבנון אשר נטע נטיעות
 ודאי דאתקיימו לבתר, כחוב. ארוי לבנון אשר
 נטע, שהכתוב קורא אותם נטיעות, הוא כי הם
 ודאי נטיעות, שנתקיימו אחד שנעקרו ממקומם
 ונטעו אותם במקום אחר, כמ"ש לפנינו.

תכט) מכאן ולהלאה סמך, מאי הוא, ויסגור
 בשר תחתנה כסטריו הוה והוה

דא בסטרא דדא ודאי עקרן קב"ה מכאן
 ואילך כתיב סמך בהפרשה, ושואל, מאי הוא הסמך,
 ואומר שהוא הסמך שבהכתוב ויסגור בשר תחתנה,
 כלומר שמאז ואילך נעשה חיה בכחינת סמך,
 ותחילה היתה חוה דביקה בצדו, והיו דבוקים זה
 בצד זה, ועקר אותם הקב"ה ודאי, דהיינו כמ"ש
 ויקח אחת מצלעותיו, ושתי' לון באתר אחרא
 דהיינו באו"א, כמ"ש ויכן ה' אלקים את הצלע,
 ה' אלקים היינו או"א, כלומר זו"ן שהלבישן
 את או"א ונעשו כמ"הם, ו"ם העלו אליהם ית
 חיה, ובנו או"ה לפדצוף מיוחד פכ"פ.
 ואתהדרו אנפין באנפין לקיומא וחזרו אדם
 (דפו"י דף ל"ה ע"א י' ע"ב)

תלא) תנו, ה הנטיעות כקרני חגבים הוו, ונהורא דלהון דקיק, ולא הוו נהרין, כיון כ דאתנטעו ואתתקנו, ג אתרביאו בנהורא, ד ואקרון ארוי לבנון. וארם וחווה, עד דאתנטעו, לא אתרביאו, ה בנהורא, ולא סליקו ריחא, ודאי אתעקרו י ואשתילו ואתתקנו כדקא יאות.

תלב) * ויצו ה' אלקים, מ הא תנינן, ב ס לית צו, אלא י ע"ז. ה, זו ברכת השם. אלקים אלו יא הדיינין. ג על האדם, זו שפיכת דמים, י לאמר זו גיע. י מכל עץ הגן י ולא גזל. אכל תאכל, ולא אבר מן החי, ושפיר.

תלג) מכל עץ הגן אכל תאכל, ס דשריא ליה כלא, ט דליכלינהו ביחודא, דהא חוינן אברהם אכל, יצחק ויעקב י וכל הנביאים יא אכלו יס וחיו, אבל אילנא דא אילנא כ דמותא כא איהו, כמ מאן דנטיל ליה בלחודוי ככ מיית.

מסורת הזהר

א) ויצו ה' אלקים על האדם: לעיל דה רכ"ה ציון א' וש"ג. ב) לית צו אלא ע"ז: לעיל דה רכ"ה ציון ב' וש"ג ג) על האדם זו ש"ד לאמור זו ג"ע: לעיל דה רכ"ה ציון ה' וש"ג.

חלופי גרסאות א ג"א מוסיף כל הנטיעות כ ג"א דאתתקנו ואתנטעו ג ג"א ואתרביאו ד ג"א עקרון ה ג"א ל"ג בנהורא. ו ג"א ודאי, ז ג"א ואתשילו, ח ג"א מוסיף ויצו הא תנינן. ט ג"א אין ויצו וגי' אין צו י ג"א ע"ז וכו'. וליג עד לאמר, יא ג"א הדיינים. יב ג"א לאמור דא אתתא ושציר. יג ג"א ל"ג מכל עץ הגן עד סוף העוה, יד ג"א לא ד"גזל. טו ג"א ושריא. וגי'א ושרי. יז ג"א ושריא ליה כלא דליכלינהו לכלהו ביחודא (אח"ל: טז ג"א וכלהו ביחודא וליג דליכלינהו, וגי'א לאכלהו. יח ג"א ל"ג וכל הנביאים יח ג"א כלהו אכלו יס ג"א ואתקיימו כ ג"א דמותא שריא ביה כא ג"א מוסיף איהו כמה דכתב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. ככ ג"א ומאן ככ ג"א מית.

מאמר	הסולם	ויצו - על האדם
------	-------	----------------

<p>נטעך תשגשגי, שפירושו שכיום שהוטעו כהזולם חטאו. הרי שהכתוב מדבר באדה"ר וקורא אותם נטיעה, שאמר ביום נטעך וגו'.</p> <p>תלא) תנן הנוצרות כקרני חגבים הוו ונהורא דלהון דקיק ולא הוו נהרין: תנן הנטיעות שהם ז"ל היו קצנים כקרני חגבים, ואור שלהם היה דם ולא היו מאירים, כיון דאתנטעו ואתתקנו אתרביאו בנהורא ואקרון ארוי לבנון כיון שהוטעו במקום אחר, דהיינו שעלו לא"י ונתקנו, נתנדלו אורותיהם ונקראו ארוי לבנון. וארם וחווה עד דאתנטעו לא אתרביאו בנהורא ולא סליכו ריחא. וכן אדם וחווה כטרם שוטעו במקום אחר. דהיינו בוי"ן, לא נתנדלו באור ולא העלו ריח טוב ודאי אתעקרו ואשתילו ואתתקנו כדקא יאות ודאי שנעקרו ממקומם, ונשתלו למעלה בוי"ן ונתקנו כראוי.</p>	<p>ע"ז כלומר כל מקום שנאמר צו, רומז על אסור ע"ז, אף כאן יורה המלה ויצו, שאסור לו ע"ז, ודורש את הכתוב, על שבע מצות שאדה"ר נצטוו כאן, ויצו, הוא ע"ז ה' זו אסור ברכת השם. אלקים, אלו הדיינים שישפטו צדק, על האדם, זו אור שפיכת דמים. לאמור, זו אסור גילוי עריות. מכל עץ הגן, ולא גזל. אבל תאכל, ולא אבר מן החי, ושפיר. מכל עץ הגן ולא גזל וכו', והפירוש טוב ואמת. אמנם יש עוד לפרש, מכל עץ הגן אכל תאכל דשריא ליה כלא, דליכלינהו ביחודא, מכל עץ הגן אכל תאכל, יורה שהתיר לו הכל דהיינו אפילו עץ הדעת, אלא שיאכל אותם ביחוד, דהיינו שהעץ הדעת יהיה ביחוד עם שאר עצי הגן, כמ"ש לסנינו.</p>
--	---

תלב) דהא חוינן, אברהם אכל יצחק ויעקב, וכל הנביאים אכלו והיו. כי אנו רואים אשר אברהם אכל מעץ הדעת, ויצחק ויעקב וכל הנביאים אכלו מעץ הדעת, ועם כל זה, חיו. אבל אילנא דא איהנא דמותא אידו, מאן דנטיל ליה בלחודוי מיית, דהא סמא דמותא נטיל, אבל

(דמוי דה ל"ג ע"ב)

דהא סמא דמותא נטייל, א ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות, בגין דקא פריש י נטיעין.

תלד) ר' יהודה שאיל לר' שמעון, הא דתנינן, אדם הראשון ב) מושך בערלתו הוה, מאי הוא, איל דפריש ברית קדש י מאתריה. ומחולקיה, י ודאי מושך י בערלה הוה, ושנק ברית קדש, ודבק בערלה, י ואתפתה במלה דלחש.

תלה) ז' ומפרי העץ דא אתתא, לא תאכל ממנו, בגין דכתיב י רגליה יורדות מ מות, שאול צעדיה יתמוכו, ובהאי הוי פרי, דהא באחרא לא הוי פרי, כי ביום אכלך ממנו מות תמות, בגין י דא אילנא דמותא י הוי, כדקאמרן דכתיב רגליה יורדות מות.

דרך אמת

מסורת הזהר

ב) מנחה יהודה דף קס.

א) ומפרי העץ: (בראשית ג') ח"א רסג: ח"ג מב: שא: ז"ח חבא ס' טב שלד. ב) דגליה יורדות מות: (משלי ה') ח"א קסא: קצ. רכא: ח"ב מח: קצו: ח"ג קז: רנא: רנב. ת"ז תק' כה ע.

חלופי גרסאות א נ"א מוסף נטייל בגין דאיהו מפריש ליה מן חיים. ז נ"א נטיען. ג נ"א מאתריה ומטלקי ודאי, מושך (אה"ל) ד נ"א והאי ול"ג ודאי כ נ"א בעולתו ו נ"א דאחמתת. ז נ"א ומפרי העץ וגו' הגן דא אתתא (אה"ל) ח נ"א מית וגו' וליג סוף המסוק. ט נ"א דאילנא ול"ג דא. ונ"א בגין דאילנא דמותא שריא ביה (אה"ל) י נ"א הוה ונ"א איהו.

מאמר

הכולם

ויצו - על האדם

וע"כ ודאי היה מושך בערלה. שעזב את ברית קדש, דהיינו היחוד דקב"ה ושכינתיה. ונתדבק בערלה. דהיינו הקליפה המפרידה בין קב"ה לשכינתיה, ונתסתה בדברי הנחש.

תלה) ומפרי העץ דא אתתא. לא תאכל ממנו. בגין דכתיב רגליה

יורדות מות: ומפרי העץ, זו האשה, דהיינו הנוקבא דז"א, ומה שכתוב לא תאכל ממנו, הוא משום שכתוב ורגליה יורדות מוח, שדגלי הנוקבא יורדות לקליפות ששם המות, דהיינו אם ממשיך שפע ממנה לבדה, כשאינה בזווג עם בעלה. ואין לומר שעץ הדעת הוא ס"א. ואינו הנוקבא דקדושה, כי ובהאי הוי פרי, דהא באחרא לא הוי פרי, כי בהנוקבא דז"א יש פירות, ויתכן לומר עליה ומפרי העץ, אבל בסטרא אחרא לא יש פירות, כי אל אחר אסתרס ולא עביד פירי, ואיך אומר הכתוב עליו ומפרי העץ, כי ביום אכרך ממנו כות תמות, בגין דא אילנא דמותא הוי כדקאמרן וכר ומשום שכתוב, כי ביום אכלך ממנו מות תמות ע"כ נקרא האילן אילנא דמותא. אע"פ שהיא הנוקבא דקדושה, כמו שאכרנו שעליה כתיב, ורגליה יורדות מות, אע"פ שהיא עצמה היא חיים וקדושה.

אבלי, החירוף הוא, כי אילן זה, עצה"ד, אילן המות הוא, והיינו שכל מי שנוטל אותו עצמו לבדו הוא מת, כי סם המות לקח. פירוש עץ הדעת היא הנוקבא דז"א. כנ"ל וצדיכים תמיד ליחד אותה עם שאר עצי הגן, דהיינו עם הסעירות של ז"א, ואז אפשר לאכול ולקבל השפע ממנה, שהיא עץ הדעת, ובאופן זה אכלו ממנה, אברהם יצחק ויעקב וכל הנביאים. אבל מי שאינו מיחד הנוקבא עם ז"א בעלה, אלא שממשיך שפע ממנה עצמה לבדה, אז היא סם המות, ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות, בגין דקא פריש נטיעין, ועל זה אומר הכתוב ביום אכלך ממנו מות תמות, דהיינו, ממנה בלבדה. משום שמפריד ומקצץ בנטיעות. כלומר, שמפריד בין קב"ה ושכינתיה, וע"כ דינו מיתה.

תלד) ר"י שאיל לר"ש. הא דתנינן אדה"ד מושך בערלתו הוה מאי דז"א: ר"י שאל את ר"ש. מה ש'מדוני, שאדה"ר היה מושך בערלתו, מה פירושו. איל דפריש ברית קדש מאתריה ומחולקיה, ודאי מושך בערלה הוה, ושבק ברית קדש ודבק בערלה, ואתפתה במלה דנחש אמר לוי, ש'פריד ברית קדש, דהיינו יסוד דז"א. ממקימו וחלקו, דהיינו מהשכינה.

(דפרי דף ל"ה ע"ב)

תלו) א ר' יוסי אמר, האי אילנא דקא אמרן הוה (א) י מתשקי י מלעילא
 ואתרבי, והוה י חדי, כד"א, * ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, י הגן
 דא אתתא, ונהר דא הוה עייל ביה, ואשקי ליה והוה כלא חד / דהא
 מתמן ולתתא, י איהו פרודא. דכתיב י ומשם י יפרד.
 תלו) והנחש, ר' יצחק אמר דא יצר הרע, רבי יהודה אמר, נחש
 ממש, אתו לקמיה דר' שמעון, אמר לון, ודאי כלא חד, וסמאל הוה,
 ואתחזי על נחש, י וצולמיה יא דנחש, דא איהו שטן. וכלא חד.
 תלח) תנינא, בההיא שעתא נחת סמאל מן שמיא רכיב על נחש דא,
 וצולמיה הוו חמאן כל בריין וערקן מניה, ומטו י לגבי אתתא במלין,
 וגרימו מותא י לעלמא, ודאי בחכמה אייתי סמאל לווטין על עלמא,
 י וחבל אילנא קדמאה, דברא קב"ה בעלמא.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) היה נסקה ככפץ העליון ומסכה למטה כרוב המיה
 והוא הכל יחוד בלי פירוד כי אין פירוד אלא למטה
 כעונם הנפרדים כמ"ש ומשם יפרד וגו'

חלוסי גרסאות א נ"א מתחיל והנחש היה ערום מכל חית השדה. ב נ"א מתשקה. ג נ"א ל"ב מלעילא. ד נ"א חד
 ה נ"א ל"ב חנן. ו נ"א ונהרא ז נ"א מוסף וכדין ה' אחד ושמו אחד, ח נ"א הוה פ נ"א יפרד
 ונ"א י נ"א וצולמיה חמאן כל בריין. ול"ב דנחש וכל השאר עד חמאן כל בריין (אה"ל) יא נ"א ונחש, יב נ"א
 לבניה, יג נ"א לכל עלמא, יד נ"א וחביל.

והנחש היה ערום

הסולם

מאמר

היה ערום וגו' ר' יצחק אמר שהנחש הוא יצר הרע
 המפתה לחטוא. ר' יהודה אומר שהיה נחש ממש.
 אתו לקמיה דר"ש אמר לון ודאי כלא חד
 וסמאל הוה ואתחזי על נחש וצולמיה דנחש
 דא אידו שטן וכ"א חד באו לפני ר"ש, אמר
 להם ודאי הכל אחד. כי סמאל היה ונראה
 דוכב על נחש. וצורת הנחש הוא השטן, דהיינו
 היצה"ר המפתה לבני אדם לחטוא ואח"כ עולה
 למעלה ומשטין. הרי שהכל אחד, ואפשר למר
 שהנחש הוא יצה"ר, ואפשר לומר נחש ממש.
 תלח) תנינא כהדיא שעתא נחת סמאל מן
 שמיא, רכיב על נחש דא
 למדנו, באותה שעה, ירד סמאל המלאך מן השמיים,
 ורכב על נחש הזה, וצולמיה הוו חמאן כל בריין
 וערקן מניה, וצורתו ראו כל הבריות ובוחו
 מפניו, ומטו לגבי אתתא במלין, ונרימו
 מותא לעלמא ובאו היינו הס"מ ונחש.
 בדברים עם האשה, וגרמו מות לעולם. ודאי
 בחכמה אייתי סמאל לווטין על עלמא, וחבל
 אילנא קדמאה, דברא קב"ה בעלמא, ודאי
 בחכמה הביא סמאל קלות על העולם כלומר
 שבערמה

תלו) ר' יוסי אמר האי אילנא דקא אמרן
 הוה מתשקי מלעילא ואתרבי
 והוה חדי: ד"א, אילן הזה שאמרנו, דהיינו עץ
 הדעת, הוסקה מלמעלה, ונגדל, והיה שכו. כד"א
 ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, הגן דא
 אתתא ונהר דא הוה עייל ביה ואשקי ליה,
 והוה כלא חד, כמ"ש, ונהר יוצא מעדן להשקות
 את הגן, הגן פירושו הנוקבא דז"א, ונהר זה
 דהיינו בינה, נכנס בהנוקבא ומשקה אותה,
 דהיינו שמשפיע לה מוחין דגדלות ונעשה הכל
 אחד, דהיינו שע"י מוחין אלו נעשו ז"א ונוקבא
 אחד דהא מתמן ולתתא איהו פרודא דכתיב
 ומשם יפרד, כי משם ולמטה דהיינו למטה
 מהנוקבא דז"א, כבר יש פירוד ואינם יכולים
 לקבל המוחין הללו, שכתוב ומשם יפרד וגו' כי
 למטה מהגן כבר נפירד ואיננו כולו אלקיות, כי
 בחינות נפש רוח דבי"ע שמיחת הנוקבא, אינם
 אלקיות כנודע:

מאמר והנחש היה ערום

תלו) והנחש, ר' יצחק אמר דא יצה"ר. ר'
 יהודה אמר נחש ממש: והנחש

(דמ"י דף ל"ה ע"ב)

תלט) ומלה דא. הוי תלי על סמאל, עד דאתא אילנא אחרא קדישא, דאיהו יעקב, ונטל מניה ברכאן, דלא יתברך ב סמאל לעילא, ועשו לתתא. דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה (ב) * כ דיעקב ג שופריה דאדם הראשון הוה. ועל דא כמה דמנע סמאל ברכאן, מאילנא קדמאה, הכי נמי ד מנע יעקב, דאיהו אילנא דוגמא דאדם, מסמאל ב ברכאן ו מעילא, ומתתא ויעקב דידיה נטיל בכלא, ועל דא ב ויאבק איש עמו. כתיב.

תמ) ג והנחש היה ערום, דא יצר הרע, דא מלאך המות י ובגין דנחש איהו מלאך המות, גרם מותא לכל עלמא, ודא הוא רזא דכתיב, י קץ כל בשר בא לפני, דא הוא פ קצא דכל בשרא, דנטיל נשמתא ס לכל בשרא ואקרי הכי. י

דרך אמת

(ה) סוללות קנ"ב ע"ב

מסורת הנהר

(א) דיעקב שיפריה דאדה"ר: ח"א קמב: רכב.

(ג) ויאבק איש עמו: (בראשית ל"ב) ח"א קמו.

קמב: קע ח"ב מא: קיא: ח"ג מה. ריח: רמג. ת"ז חק' ס"ט סיה: ז"ח פרשת נח, כ"ג טו שמ. ג ורהגוש
 דיה ערום: לעיל דף רכ"ו ציון ב' וש"ג: (ד) קץ כל בשר: (בראשית ו') ח"א נח. סב. סה. קו. קנב:
 רי: רנג. רנדי. ח"ב לג. רנו: רסח: רסט. ח"ג יר: ת"ז חק' ס"ט קיג: תק"ח צ"ט טא שב. ק"ח טא שו.

חלופי ברסאות א ליג סמאל. כ נ"א ושופריה דיעקב ונ"א ושופריה דאדם הראשון שופריה דיעקב הוה ג נ"א
 כשופריה, ד נ"א מנעיה ס נ"א ברכן, ו נ"א מעילא: ז נ"א ובגין דאיהו נחש מלאך המות.
 ה נ"א קיצא. ט נ"א דכל י בדמוי כתב מה שחטר כאן עי' בסוף הספר סי' ל"ד.

מאמר

הסולם

והנחש היה ערום

שבערמה פתח אותם לחטוא, וחבל אילן הראשון שברא הקב"ה בעולם, דהיינו את אדם הראשון, וענין הערמה, מבאר לפנינו באות תמ"ו.

של יעקב היה כיפיו של אדם הראשון, ועל דא כמה דמנע סמאל ברכאן מאילנא קדמאה, הכי נמי מנע יעקב דאיהו אילנא דוגמא דאדם מסמאל ברכאן מעילא ומההא וע"כ כמו שמנע סמאל הברכות מאילן הראשון, שהא אדם הראשון, כן יעקב, שהוא אילן ד.מה לאדה"ר, מנע הברכות מסמאל למעלה, ולמטה, מעשו. ויעקב דידיה נטיל בכרא ועיד ויאבק איש עמו, ויעקב, כל מה שלקח, שלו לקח, דהיינו מה שגזל ס:אל מאדה"ר וע"כ כתוב ויאבק איש עמו שהוא סמאל.

תלט) ומלה דא הוי תלי על סמאל עד דאתא אילנא אחרא קדישא דאיהו יעקב

ונטל מניה ברכאן: ודבר זה היה תלוי על סמאל דהיינו מה שעשק את המוחין והברכות מאדה"ר ע"י ערמתו, שהחטאו בעצה"ד, עו שבא אילן אחר הקדיש, שהוא יעקב, ולקח מן סמאל בחזרה את הברכות, דלא יתברך סמאל לעילא ועשו לתתא, שלא יתברך סמאל המלאך מלמעלה שהוא שרו של עשו, ולא יתברך עשו לבטה. כי ע"י חורבנו של אדה"ר נכנו סמאל ועשו, וע"י חורבנם של סמאל ועשו, חוזרת ונבנית הקדושה, ולפיכך כיון שס:אל בערמתו עשק את הברכות מהקדושה, חזר יעקב ולקח את הברכות מסמאל ועשו בערמה, ומה שדוקא יעקב נתעצם בזה להשיב את הגזילה שגזל סמאל מאדה"ר, אומר, דהא יעקב דונכא דאדה"ר היה דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה. כי יעקב היה דומה לאדם הראשון, כי יפיו

(דס"י דף ל"ה ע"ב)

חנא) * ויאמר אל האשה ה אף, י ר' יוסי אמר, באף פתח, ואף אטיל בעלמא, א"ל * (לאתתא, באילנא דא ברא קב"ה עלמא י ודאי, אכלו מניה, והייתם כאלקים י יוזעי טוב ורע, דהא איהו הכי והוי אלקים שמייה עץ הדעת טוב ורע, * וע"ד והייתם כאלקים יודעי וגו'.
 תמב) אמר ר' יהודה, י לא אמר הכי, דאלו י"ל אמר באילנא דא ברא קב"ה עלמא, יאות הוה, י כי הוא כגרון י ביד החוצב בו, אנל לא אמר, אלא מאילנא דא אכל קב"ה, וכדין ברא עלמא, וכל אומן סני לחבריה, אכלו מניה ואתון י תהון בראן עלמין, ועל דא י כי יודע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו', ובגין דאיהו ידע דא, אפקיד לכו עליה. דלא יו תיכלו מניה.
 תמג) אמר ר' יצחק, בכלא (ב) מלילו שקרא, בשירותא דאמרו שקרא

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) ויאמר אל האשה אף (בראשית ב') ח"א לו. ת"ז חכ' ג"ט צג. (ב) כי יודע אלקים כיום אכלכם (בראשית ב') ת"ז חכ' ג"ט צ"ג.

(ה) ככל דכחי סתתס היס מתחלה ועד סוף הכל שקר גמור.

חלופי גרסאות ה ב"א אף וגו' ב ב"א אמר ר' יוסי, ג ב"א ווראי אכלו. ד ב"א ותהיו. ס ב"א יודע. ו ב"א מוסיף הוי והוא היורע טוב ורע אלקים שמייה. ז ב"א ליג אלקים שמייה ובי"א ליג אלקים שמייה עץ הדעת טוב ורע (אה"ל). ח ב"א ועיד עץ הדעת, ט ב"א ליג ועיד ער וגו'. י ב"א לאו הכי. יא ב"א אמר הכי. יב ב"א ליג כי הוא כגרון ביד החוצב בו. יג ב"א ליג ביד. יד ב"א תהון. טו ב"א תיכלון.

והנחש היה ערום

הכולם

מאמר

טוב, כי האילן הוא כגרון ביד החוצב בו. פירוש כי עצה"ד היא הנוקבא דז"א, ואלו אמר שז"א ברא העולם על ידי הנוקבא, היה אומר אמת, כי הוא משמש בהנוקבא כמו גרון ביד הח צב בו, כי הנוקבא לית לה מגרמה ולא מידי אלא דק מה שנותן לה ז"א, ונמצא הפועל הוא ז"א. שזהו ודאי אמת. אבל לא אמר אלא מאילנא דא אכל קב"ה וכדין ברא עלמא אבל לא אמר כן הנחש. אלא אמר מאילן הזה אכל קב"ה. דהיינו שז"א קבל שפע מן הנוקבא, ואז ברא ז"א העולם, וכל אומן סני לחבריה, אכלו מניה ואתון תרון בראן עלמין, וכל אומן שונא את חברו, אכלו מעץ הדעת, וגם אתם תוכלו לבר א עולמות. וזהו שקר גמור שהרי הנוקבא מקבלת הכל מז"א. ועל דא כי יודע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו' ובגין דאיהו ידע דא אפקיד לכו עליה דלא תיכלו מניה וע"כ אמר כי יודע אלקים וגו' שפירושו משום שיודע זה, שתהיו כאלקים ותבראו עולמות כמותו. ע"כ צוה אתכם שלא האכלו כמנו.

שהוא נוטל הנשמות מכל בשר, ונקרא כן. דהיינו שנקרא קץ כל בשר. תמא) ויאמר אל האשה אף, ר' יוסי אמר באף פתח, ואף אטיל בעלמא. וי"א, החש פתח כחה, שאמר, אף כי אמר אלקים, והביא אף וכסס לעולם, א"ל לאתתא באילנא דא ברא קב"ה עלמא, דאי אכלו מניה, והייתם כאלקים יורעי שור, אמר לה להאשה באילן הזה ברא הקב"ה את העולם, כי העולם נברא ע"י הנוקבא, וע"כ ודאי אכלו ממנו והייתם כאלקים וגו' ותוכלו גם אתם לברוא עולמות ע"י הנוקבא. דהא איהו הכי הוי אלקים שמייה עצה"ד שור, ועיד והייתם כאלקים וגו' כי הוא, דהיינו ז"א, כן הוא אלקים. שמו, דהיינו הנוקבא, הוא עץ הדעת טוב ורע, וע"כ אם תאכלו מעץ הדעת שהוא שמו, דהיינו שתדבקו בהנוקבא ובשפעה, והייתם כאלקים, דהיינו כמו ז"א, ותוכלו לברוא עולמות כמותו. תמב) אר"י לא אמר הכי, דאלו אמר באילנא דא ברא קב"ה עלמא, יאות הוה.

תמג) אמר ר' יצחק ככלא מלילו שקרא בשירותא דאמרו שקרא הוה דכתיב

כי הוא כגרון וגו': אר"י הנחש לא אמר כן, כי אלו אמר, באילן הזה ברא הקב"ה את העולם, היה (דטו"י דף ל"ה ע"ב * ל"ו ע"א)

הוה דכתיב אף כי אמר אלקים לא תאכל מכל עץ הגן, א ולא הכי, דהא כתיב מכל עץ הגן אכל תאכל, וכלהו שרא ליה.

תמד) אמר ר' יוסי, הא י תנינן, דפקיד ליה קב"ה על ע"ז, דכתיב ויצו ה', י על ברכת השם. אלקים, על הדינין. על האדם, על שפיכת דמים. לאמר, י על גלוי עריות. י וכי כמה אנשי הו' י בעלמא, דאיהו אצטריך דא, אלא ודאי כלא, על האי אילנא הוה.

תמה) בגין י דביה י אחידן כל ארין פקודין. דכל מאן דנטיל ליה בלחודוי, י עביד פרישו, י ונטיל ליה באוכלוסין דלתתא דאחידן ביה. ונטיל ע"ז, ושפיכות דמים, וגלוי עריות. ע"ז, באנון י רברבי ממנן. שפיכות דמים, בהאי י אילנא י תליין, דאיהו בסטר גבורה, וסמא"ל אתפקד על דא. גלוי עריות, אשה היא, ואנתתא י אקרי, ואסיר לזמנא לאנתתא בלחודהא, אלא עם בעלה, דלא יהא חשיד בגלוי עריות, ועל

מסורת הזהר

(א) ויצו ה-אלקים: לעיל דף רכ"ה ציון א' וש"נ

חלופי גרסאות א גיא ולא הכי הוא. ב גיא דתנינן. ג גיא ליב על ברכת השם. ד גיא מוסיף לאמר על תאשה, ס גיא וכי כמה בני נשא. ו גיא כרין בעלמא. ז גיא ליב דביה אחידן כל ארין פקודין. ח גיא שריין. ט גיא מוסיף עביד ליה. י גיא נטיל ליה ול"ג עביד פרישו. יא גיא רביבין יכ גיא כהאי גבורה דלתתא דאחיד מגבורה דלעילא ע"ד דסמאל אתפקד ע"ד. יג גיא תליא. יד גיא אתקרו.

מאמר

הסולם

והנחש היה ערום

דכתיב אף כי אמר תני ולאו הכי וכו' ובלהו שרא ליה: אר"י, כל דבריו דברי שקר, ואפילו בתחילת הדברים דבר שקר, שנחוב אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן ואינו כן. ש"ר כתוב, מכל עץ עץ הגן אכל תאכל, והתיר לו הכל.

כל מי שלוקח מעצה"ד, דהיינו הניקבא בלבוה בלי בעלה ז"א עושה טרוד בין ז"א לנוקבא ונמצא שלוקח אותה שתשפיע בהמונים שלטמה שבבי"ע דפרודא, ששם הקליפות, שהם נאחזים בעץ הדעת. ונטיל ע"ז ושפיכות דמים ונ"ע. ע"ז באיטן רברבין ממנן. שפיכות דמים כהאי אילנא חליין, דאיהו בסטר גבורה וסמאל אתפקד על דא. ולוקח בזה על עצמו איטרי ע"ז ושפיכת דמים וגילוי עריות: ע"ז הוא עובר, באלו השרים הממונים שהיא המשיך להם השפע מעצה"ד ונמצא עונד אל הממונים, שהוא ע"ז. שפיכת דמים הוא עו"ב, משום שבאילן הזה תלוים הכחות של שפיכת דמים, כי הוא בצד שמאל שהוא גבורה, וסמאל שרו של עשו נתמנה על זה. גלוי עריות, אשה היא ואנתתא אקרי, ואסור לזמנא לאנתתא בלחודהא אלא עם בעלה גילוי עריות הוא עובר, משום שעצה"ד אשה היא ונקרא אשה, דהיינו הנוקבא דז"א, ואסור להזבין אשה בלבוה, אלא ביחד עם בעלה דלא יהא חשיד בגילוי עריות, שלא יהיה נחשד בגילוי עריות, והחטא של עצה"ד הוא שלקח הנוקבא בלבוה בלי בעלה (כנ"ל באות תל"ג

תמד) אר"י הא תנינן דפקיד ליה קב"ה על ע"ז, דכתיב ויצו, וכו' וכי כמה אנשי הו' בעלמא דאיהו אצטריך דא: אר"י, הרי למרנו שצוהו הקב"ה על ע"ז, דכתיב ויצו, ועל שפיכת דמים ועל גילוי עריות, ומקשה וכי כמה אנשים היו בעולם שהיה צריך הקב"ה להזהירו עליהם ומשיב אלא, ודאי כלא על האי אילנא הוה, אלא ודאי כל אלו ז' המצות היו רק על אילן זה של עצה"ד, משום שבו נאחזים כל אלו המצות, כמו שמבאר והולך.

תמה) בגין רביה אחידן כל ארין פקודין דכל מאן דנטיל ליה בלחודוי עביד פרישו ונטיל ליה באוכלוסין דלתתא דאחידן ביה: משום שכו נאחזים כל אלו המצות, כי (דמ"י דף ל"ו ע"א)

דא, בכלהו אתפקד בהאי אילנא, כיון דאכל מניה בכלהו עבר, דהא כלא אחיד ביה.

תמו) ר' יהודה אמר, ודאי מלה דא הכי הוא, דאסיר לאתיחדא עם אנתתא בלחודהא, אלא אם כן בעלה עמה, מה עבד ההוא רשע, אמר הא (ה) מטיתי להאי אילנא, ולא מתי, אופ את קריב ומטי בידך ביה, ולא תמות, ומלה דא ה' הוא אוסיף לה מגרמיה.

תמו) מיד * ותרא האשה כי טוב וגו' במה חמאת. א"ר יצחק, ההוא כ' אילנא סליק ריחין כד"א י כריח שדה אשר ברכו ה', ובגין ההוא ריח י דהוה סליק. חמדת ליה, למיכל מניה. ר' יוסי אמר, ראייה הוה. א"ל ר' יהודה, ד והא כתיב י ותפקחנה עיני שניהם, א"ל האי (י) ראייה כ' בשיעורא ו דאילנא נקטת ליה, דכתיב ותרא האשה דייקא.

מסורת הזהר

דרך אמת

(ה) ננעתי (ז) שאלתה והשיגה שיעור סאילן וכחו כלפון שנתיה ביעור וכת מיוחד למדה זו שכוף האילן ולפריו וע"י זה נרמה לעומה שריעות לריום מופרשת מעבלה גיטי נומה פרומה ק"ד ומתח יאודה קד ק"ז מע"ן זכ.

(א) ותרא האשה כי טוב: (בראשית ג) ח"א מט: רכא. ח"ב רנח: ח"ג קו. ת"ז חק' ס' צג. (ב) כריח שדה אשר ברכו ה': (בראשית כ"ז) ח"א קכב. קכח: קמכ: רכד: רכת. ח"ב לט: קכו: רית. ח"ג סד. ז"ח. רות ס"ה טנ שלו. ג וחפקחנה עיני שניהם: לעיל דף רליח ציון ד' וש"ג.

חלומי גרסאות ה' נ"א ל"ג הוא. כ' נ"א שדה ג' נ"א דהוה סליק ריחין ההוא אילנא סליק חמדת. ד' נ"א היינו ול"ג והא כתיב. ה' נ"א בשיעורא דלבה הות ונ"א בשיעורא דלכא הות. ו' נ"א ל"ג דאילנא נקטת ליה.

והנחש היה ערום

הסולם

מאמר

ותרא האשה כי טוב וגו'. אר"י אילן הוה העלה ריחות כמ"ש כריח שדה אשר ברכו ה' ובגין ההוא ריחיהוה סליק חמדת ליה למיכל מניה, ומשום הריח שהיה עולה ממנו, חמדה אותו לאכול ממנו. ר' יוסי אומר ראייה הוה רי"א שהראיה שלה הביא לה החמדה לאכל מעצה"ד, ולא הריח, שהרי כתוב ותרא האשה, א"ל ר' ירודה והא כתיב ותפקחנה עיני שניהם, א"ל ר' יהודה, הרי אחר החטא כתוב, ותפקחנה עיני שניהם, הרי שלא השיגה ראייה אלא לאחר האכילה, אבל מקודם האכילה לא השיגה רק ריח בלבד.

תל"ג) ועל דא בכלהו אתפקד בהאי אילנא כיון דאכל מניה בכלהו עבר דהא כלא אחיד ביה וע"כ בכל ז' המצות נצטוה באיסור אילן הנה דעצה"ד, כיון שאכל ממנו עבר בכ' לט. כי כולם נאחזים בו.

תמו) רי"א ודאי מלה דא הכי הוא דאסיר לאתיחדא עם אנתתא בלחודהא

אלא אם כן בעלה עמה, רי"א, ודאי שדבר הזה, דהיינו איסור עצה"ד, כן הוא, כי אסור להתיחד עם אשה לכנה אלא אם כן בעלה עמה, מה עבד

ההוא רשע אמר הא כטייתי להאי אילנא ולא מתי אופ את קריב ומטי בידך ביה ורא

חמות מה עשה איתו רשע, דהיינו סמאל, אמר הרי ננעתי באילן הזה ולא מתי, אף את קרבי וננעתי בידך בו, ולא חמות, ומלה דא הוא

אוסף לה מגרמיה, ודבר זה הוא אוסיף מעצמו, שהרי לא נאסר על הנגיעה, אלא על אכילה.

תמו) מיד ותרא האשה כי טוב וגו' כמאי חמאת אר"י ההוא אילנא סליק

ריחין כד"א כריח וגו': מיד, אחר שנבעה בעצה"ד.

א"ל האי ראייה בשיעורא דאילנא נקטת ליה א"ל רבי יוסי ראייה זו שמקידם האכילה, היה בשיעור של האילן, שהוא בדינת אור נקבה, שראיה זו הביאה לה החמדה, אבל הראיה שהשיגה אחר האכילה, היחה בשיעור יותר גדול מבחינת האילן, וע"ז נאמר ותפקחנה וגו' דכתיב ותרא האשה דייקא, שכתוב ותרא האשה, וכלה האשה הוא מדויק, לרורות שהראיה היחה באור של בחינת נקבר ותרא

תמח) ותרֵא האשה כי טוב, חמאת ולא חמאת, כי טוב, א חמאת כי טוב ולא אתיישבת ב'יה, מה כתיב לבתר, ותקח מפריו, ולא כתיב ותקח ממנו, והיא אתדבקה באתר דמותא, וגרימת לכל עלמא מותא, י ואפרישת י חיי מן מותא, ובחובא דא גרים פרישותא, לאפרשא אתתא מבעלה, דהא י קול מדבור לא י מתפרשן לעלמין, ומאן י דמפריש י קול י מדבור, אתאלם, ולא יכיל למללא, וכיון י דאשתקיל י מניה מלולא אתיהיב לעפרא.

תמט) אר"ש כתיב י נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר, נאלמתי דומיה האי קרא כנסת ישראל י אמרו בגלותא, מ"ט, בגין דקול מדבר ליה לדבור, כיון דאיהי בגלותא, קול אתפרש מינה, ומלה לא אשתמע, ועל דא נאלמתי דומיה יא וגו', מ"ט, בגין דהחשיתי מטוב, דלא אויל קול י בהדה

מסורת הזהר

א קול. לעיל דף ט"ז ציון כ' וש"ג ב) קול דבור: ח"א נ: ח"ב כה: רל: ג) נאלמתי דומיה החשיתי: (תהלים ל"ט) ח"א קסו: ח"ב כו. ח"ג מו: רכב. ת"ז תק' ל"א עה: תק' ס"ט קה.

חלופי גרסאות א ג"א ל"ג חמאת. כ ג"א בה. ג ג"א ואתפרישת. ו ג"א ואתפרישית ד ג"א חייך. ס ג"א מתפרש ו ג"א ופריש. ו ג"א ומפרש. ז ג"א מיברא. ח ג"א דאשתקע ו ג"א דאשתקלת. ט ג"א ל"ג מניה י ג"א אמרת ליה (את"ל) ו ג"א אמרו דאיהו בגלותא. יא ג"א ל"ג ונו' יב ג"א בהריה,

והנחש היה ערום

הסולם

מאמר

מתפרשן לעלמין: ובחסא הזה גרם פירווד להסריד הנוקבא מבעלה ז"א, שהרי קול שהיא ז"א מדבור. שהיא הנוקבא, אינם נסרדים לשלם. ומאן דמפריש קול מדבור אתאלם ולא יכיל למללא יכיון דאשתקיל מניה מלולא אתיהיב לעפרא ומי שמפריד קול מדבור, דהיינו ז"א מן הנוקבא, נעשה אלם ואינו יכול לדבר, וכיון שניטל ממנו הדיבור הוא ניהן לעפר, וע"כ נאמר לו ואל עפר תשוב.

תמח) ותרֵא האשה כי טוב חמאת ולא חמאת כי טוב חמאת כי טוב ולא אתיישבת ביה: ותרֵא האשה כי טוב העץ וגו' ראתה ולא ראתה כי טוב העץ, ראתה כי טוב העץ ולא יכלה להחליט, מה כתיב לבתר ותקח מפריו ולא כתיב ותקח ממנו, מה כתיב לאחר זה, ותקח מפריו, ולא כתיב ותקח ממנו, דהיינו מן העץ, כי לא החליטה ברעתה כי טוב העץ.

תמט) אר"ש כתיב נאלמתי דומיה וגו' האי קרא כנסת ישראל אמרו בגלותא:

אר"ש כתיב וכו' נאלמתי דומיה, כחוב זה כנסת ישראל, שהיא הניקבא דז"א, אמרה בזמן הגלות, מאי טעמא בגין דכול מדבר ליה לדבור כיון דאיהי בגלותא קול אתפרש מינה ומלה לא אשתמע מה הטעם, הוא משום שהקיל שהוא ז"א, מנהיג את הדבור, שהיא הנוקבא, וכיון שהיא בגלות, הרי הקול נסרד ממנה, והדבור שהיא הנוקבא לא נשמע, ועל דא נאלמתי דומיה וגו' מאי טעמא בגין דהחשיתי מטוב דלא אויל קול בהדה וע"כ אמרה הניקבא את הכתוב נאלמתי דומיה וגו', מה הטעם שנאלמה, הוא משום שהחשיתי מטוב, שהוא ז"א הנקרא טוב, והוא קול, ונמצא שהקול

והיא אתדבקה באתר דמותא ונרימת לכל עלמא מותא ואפרישת חיי מן מותא: בזה שלקחה מפריו ולא מן העץ, היא נתרבקה במקום המות, יגרמה מות לכל העולם והפרידה החיים מן המות. פירוש כי היסוד הדבור בהנוקבא נק' עץ עושה פרי, והנוקבא נקראת פרי (כנ"ל דף ס"ב ד"ה עץ) והנוקבא כשהיא לעצמה לבדה בלי היסוד, היא מות (כנ"ל דף ש"ו ד"ה השמים) וכיון שלקחה מהפרי ולא מן העץ, נמצא שנתרבקה במקום המות, והפרידה היסוד שהיא החיים מן הנוקבא, שהיא מות בעת שנפרדת מהיסוד.

ובחובא דא גרים פרישותא לאפרשא אתתא מבעלה דהא קול מדבור לא (דפו"י דף ל"ז ע"א)

וישראל אמרי * לך דומיה תהלה, ה מאי ב דומיה דא תהלה לדוד, דאיהי דומיה בגלותא, ושתיקא בלא קול. א"ר יצחק מאי לך בגינך, איהי דומיה ושתיקא, ג דאסתלקא ד מנה קול. ה

(תנ) ב ו ת ק ח מפריה הא תנינן, סחטה ענבים, ו ויהבת ליה, ו גרימו מותא לכל עלמא דהא אילנא דא, ביה שריא מותא, והוא אילנא דשלטא בלדיא, * וכד מ איהי שלטא, כל בני עלמא ס טעמו טעמא דמותא. אלא אינון בני מהימנותא מקדמי י ויהבו ליה נפשיהו בפקדונא, ובגין דאיהו בפקדונא, אתהדרו יב נפשאן לאתרייהו ועל דא ג ואמונתך בלילות כתיב. (תנא) ד ו ת פ ק ח נ ה עיני שניהם, רבי חייא אמר, דהא אתפקחו למנדע בישין דעלמא, מה דלא ידעו עד השתא, כיון דידעו ואתפקחו יז למנדע ביש, כדן יז ידעו כי ערומים הם, יז דאבדו טו זהרא עלאה, דהוה חפי עלייהו, ואסתלק מנייהו, ואשתארו ערומים מניה.

מסורת הזוהר

(א) לך דומיה תהלה: תהלים ס"ה ו'ח שה"ש ס"ג טא שטו: (ב) ותקח מפריו: ח"א יב: מט: רכא, ח"ב רנח: ח"ג קז. רלו. ת"ז תק' ס צג. חק' ס"ט צט: קיב: קיו. ג) ואמונתך בלילות: (תהלים צ"ב) ח"ג ט"ז: לה: קי: רלט: ד) ותפקחנה עיני שניהם: לעיל דף רל"ח ציון ד' וש"ג:

חלופי גרסאות א ג"א מאן. ב ג"א דומיה תהלה. ג ג"א דאסתלק קול מינה. ד ג"א מניה. ה בדפו"י כתב ע"י בסוף הספר ט"ו ל"ה מה שחסר כאן. ו ג"א ויהיבת. ז ג"א וגרים. ח ג"א וגרימ. ט ג"א איהו ט ג"א טעמי. י ג"א ויהבי יא ג"א נפשן. יב ג"א למנדע טכ וכיש, יג ג"א וידעו. יד ג"א ידעו כי חסאן כדן וידעו יז ג"א דאבדו. טו ג"א זהרא.

מאמר

שהקול אינו הולך עמה וישראל אמרי לך דומיה תהלה מאי דומיה דא תהלה לדוד דאיהי דומיה בגלותא ושתיקא בלא קול, וישראל אומרים אז, לך דומיה תהלה. מאי הפירוש של דומיה, הוא, אשר תהלה לדוד. שהיא הנקרא הנקראת תהלה בעת גדלותה, נעשית דומיה בהגלות ומשותקת בלי קול. אר"י מאי לך בגינך איהי דומיה ושתיקא דאסתלקא מנה קול, אר"י מה הפירוש של לך, דהיינו מה שהכתוב אומר לך דומיה, ומפרש, שישאל אומרים לו"א, בשבילך היא דומיה ושתיקת, כי הקול, שהוא ז"א, נסתלק ממנה כנ"ל.

הכולם

והנחש היה ערום

מעמא דמותא וכשהיא שולטת, דהיינו בלילה, כל בני העולם טועמים טעם המות, כי השינה הוא אחד מששים ממות, אלא אינון בני מהימנותא מקדמי ויהבו ליה נפשיהו בפקדונא: אלא אלו בני האמונה מקדמים ונותנים לה נפשותיהם בפקדון, דהיינו שאומדים קודם השינה את הכתוב בידך אפקיד רוחי וגו', וכגין דאיהו בפקדונא אתהדרו נפשאן לאתרייהו, וע"ד ואמונתך בלילות כתיב, ומשום שהנפשות הן בפקדון בהנוקבא, בזמן שליטת טעם המות, אינון ניוזקות, והנפשות חוזרים בכוךר למק"מ, דהיינו להגופים, ועל זה כתוב ואמונתך בלילות, אשר האמונה, שהיא הנוקבא שולטת בלילה, (תנא) ותפקחנה עיני שניהם, ר' חייא אמר, דהא אתפקחו למנדע בישין דעלמא מה דלא ידעו עד השתא: ותפקחנה וגו' רח"א שנפקחו לדעת את רעות העולם, מה שלא ידעו עד עתה, כיון דידעו ואתפקחו למנדע ביש כדן ידעו כי ערומים הם ו"אכדו זהרא עלאה, דהוה חפי עלייהו, כיון שידעו ונפקחו עיניהם לדעת דע, אז ידעו כי ערומים הם, שאבדו

(דפו"י דף ל"ז ע"א י') (דפו"י ע"ב)

תגב) * ויתפרו עלה תאנה, ב אתדבקו לאתחפאה באינון צולמין, דההוא אילנא דאכלו מניה, דאקרון (ה) טרפי ג דאילנא. ויעשו להם חגורות, ג ר' יוסי אמר, כיון ד דיצעו מהאי עלמא ואתדבקו ביה, חמו, דהאי עלמא מתדבר על ידא דאינון טרפין דאילנא, ועבדו ס להון תוקפא, לאתתקפא בהו בהאי עלמא. וכדין ידעו כל י זייני חרשין דעלמא, ובעו למחגר י זיינין באינון ס טרפי אילנא, בגין לאגנא עליהו.

תנג) ר' יהודה אמר, כדין תלת עאלו בדינא, ואתדנו, ועלמא תתאה אתלטייא, ולא קיימא ס בקיומיה, י בגין זוהמא דנחש. עד דקיימו ישראל בטורא דסיני.

תנד) לבתר אלביש לון קב"ה בלבושין, (ג) דמשכא יב אתהני מנייהו,

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) ויתפרו עלה תאנה : לעיל דף רל"ט ציון א' וש"ג. (ב) שנקראים עלי האילן והם כורות חייגוטי. (ג) לבוש שהעור נהנה ממנו ולא הנחמה משאל"כ מחלה היה להם כמנות אור שהמטה היטה נהנה מהם.

חלופי גרסאות א ג"א דאתדבקו לאתחפא. ג ג"א אילנא ג ג"א אמר ר' יוסי, ד ג"א דידען. ס ג"א ליה. ו ג"א זיני : ג"א זיינין בהו ה ג"א טרפין ס ג"א בקיומא י ג"א ל"ג בגין זוהמא דנחש, יא ג"א אתהני.

מאמר

הסולם

והנחש היה ערום

קידם החטא היה העולם מתנהג על ידי הקדושה בלבדה, וע"י חטא דעצה"ד הפילו המוחין מפדרגות הקדושה והקליפות נתמלאו מחורבנה של הקדושה, וניתנה ההנהגה בידי הס"א בסו"ה ארץ ניתנה ביד רשע (איוב ט, כד) ונמצא שעם החטא דעצה"ד, נתנו כח ושלטיה לעלי תאנה, שהם הצללים של הס"א, שישלטו בעולם הזה, וכדין ידעו כל זייני חרשין דעלמא, ובעו למחגר זיינין באינון טרפי איכ"א בנן לאגנא עליהו, ואז ידעו כל מיני כישוף שבעולם, ורצו לחגור כלי זיין מכחם של עלי האלן הללו, כדי להגן על עצמם.

תנג) ר' יהודה אמר, כדין תלת עאלו בדינא ואתדנו, ועלמא תתאה אתלטייא : רי"א, אז. ג' נכנסו בהדין וידינו, דתינו הנחש ואדם וחיה, ועולם התחתון נתקלל, ולא קיימא בקיומיה בנן זוהמא דנחש, עד דקיימו ישראל בטורא דסיני, ולא חזר למצבו מכה זוהמת הנחש, עד שעמדו ישראל על תר סיני שאז פסקה הזוהמא.

תנד) לבתר אלביש לון קב"ה בלבושין דמשכא אתהני מנייהו הה"ד בתנות עור : אחר החטא, הלביש איתם הקב"ה בלבושים שהעור נהנה מהם, ולא תגמשי ח"ש כתנות

שאברו זהר העליון שהיה חופה עליהם, ואסתלק מנייהו ואשתארו ערוימים מניה, ונסתלק מהם ונשאר ערומים ממנו. תנב) ויתפרו עלה תאנה, אתדבקו לאתחפאה באינון צולמין דההוא אילנא דאכלו מניה, דאקרון טרפי דאילנא : ויתפרו עלה תאנה פירושו שנתדבקו להתכסות בהצללים של אילן ההוא שאכלו ממנו. כי עלי האילן עושים צל מחחיתהם, פירוש, כי יש צל מהקדושה, בסו"ה בצלו חמדתי וישבתי וכן יש צל בהלעומת, בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, ואחר שחטאו בעצה"ד, משכן עליהם את הצל של אילנא דמותא, שה"ס צל-מות, ובמקום שהיה להם בתחילה הזהרא עלאה שהיה חסוף עליהם, נמצאו עתה, בצל של הקליפה, הנקרא עלה תאנה.

ויעשו להם חגורות. רי"א, כיון דידעו מהאי עלמא ואתדבקו ביה : ויעשו להם חגורות : רי"א, כיון שידעו מעולם הזה ונתדבקו בו חמו דהאי עלמא מתדבר על ידא דאינון טרפין דאילנא, ועבדו להון תוקפא לאתתקפא בהו בהאי עלמא, אז ראי, שעולם הזה מתנהג על ידי עלי האילן הללו, ועשו להם חיוזק, להתחזק בהם בעולם הזה, פירוש כי (ושריזי דף ע"ו ע"ב)

בראשית

שלז

הה"ד א כתנות עור, בקדמיתא הוו כתנות אור, דהוו א משתמשין בהו
ב בעלאין דלעילא, בגין דמלאכי, ג עלאין הוו אתיין ד לאתנהא מההוא נהורא
הה"ד ב ותחסרהו מעט ה מאלקים וכבוד והדר תעטרהו, והשתא דחבו, כתנות
עור, דעור אתהני מנייהו ולא נפשא.

תנה) לבתר אולידו, ברא קדמאה, ברא דוהמא הוה, ג תרין אתו עלה
ו דחיה, ואתעברת ז מנייהו, ואולידת ח תרין, דא נפק לזיניה, ודא נפק לזיניה.
ט ורוח דילהון אתפרשו דא לסטרא י דא, ודא לסטרא יא דא, יב דא דמי לסטרוי
ודא דמי לסטרוי.

תנו) מסטרא דקין, כל מדורין, יג דסטרא יד דזיינין בישין, ורוחין טו ושדין
וחרשין אתיין, מסטרא דהבל, סטרא דרחמי יתיר, ולא בשלימו, חמר טב
בחמר ביש טז ד ולא אתתקן בהדיה, עד דאתא שת, ואתיחסו מניה, כל אינון

מסורת הזהר

א כתנות עור : לעיל דף דל"ט ציון ה' וש"נ. ב) ותחסרהו מעט מאלקים : (תהלים ח) ח"א נו: ח"ב
כ ת"ז בהקדמה ז : ז"ח בראשית ט"ז סא ש"ג ט"ג ש"ח. ג) תרין אתו עלה דחוח : ח"א קכו. ח"ג
עו : ז"ח בראשית ח' טג שכה. ד) ולא אתתקן — דאתא שת : ח"א נה. : נו. קכא : דגג : ח"ב קיא :
קסו : קסה. רלא :

חלופי גרסאות א נ"א משמשין, ב נ"א עלאין, ונ"א על עלאין, ונ"א כל עלאין ג נ"א עלאי, ד נ"א לאתנהו
ה נ"א מאלקים וכי ול"ג סוף הפסוק. ו נ"א ל"ג דחוח, ונ"א דחוח נחש ואדם. ז נ"א ל"ג
מנייהו. ח נ"א תרין בנין, ט נ"א ורוחא דלהו ונ"א וברוחא דלהון, י נ"א דרא, יא נ"א דדא, יב נ"א דא דמי לסטרוי
מסטרא דקין ודא דמי לסטרוי מסטרא דהבל (אה"ל) יג נ"א ל"ג דסטרא, יד נ"א דזיינין, טו נ"א ושירין, טז נ"א לא.

והנחש היה ערום

חפולם

מאמר

דמי לסטרוי, והרוח שלהם נפרד, זה לצד
הקדושה וזה לצד הטומאה, זה דומה לבחינתו
וזה דומה לבחינתו, דהיינו להצד שיצאו
ממנו, פירוש שבוה שנשמעה לעצת הנחש
הטיל בה זוהמתו, ונתערבה זוהמת הנחש
בגופה של חוה, ואח"כ בא אדם עליה,
ונבחן שנתעברה משניהם, מזהמת הנחש
ומקדושת אדה"ר, ותחילה יצא ממנה קין,
שהיה מעורב בזוהמא דחוויא, ואח"כ שכבר
יצאה הזוהמא מחוה עם לידת קין, יצא ממנה
הבל בקדושת אדה"ר.

עור, בקדמיתא הוו כתנות אור, דהוו
משתמשין בהו בעלאין דלעילא, בגין
דמלאכי עלאין הוו אתיין לאתנהא מההוא
נהורא הה"ד וכו', בתחילה היו להם כתנות
אור, שהעליונים היו משתמשים בהם למעלה, כי
מלאכים עליונים היו באים לאדה"ר, להנות מאור
ההוא, וי"ש ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר
תעטרהו, והשתא דחבו כתנות עור, דעור
אתהני מנייהו ולא נפשא, ועתה שחטאו, ניתן
להם כתנות עור, אשר העור נהנה מהם, דהיינו
הגוף, ולא הנפש.

תנו) מסטרא דקין כל מדורין דסטרא
דזיינין בישין ורוחין ושדין
וחרשין אתיין : מצד קין באים כל מדורים של
זיינים הרעים והרוחות השדים והמכשפים. מסטרא
דהבל, סטרא דרחמי יתיר, ולא בשלימו,
חמר טב בחמר ביש, ולא אתתקן בהדיה מצד
הבל, נמשך בעולם יותר רחמים, אבל לא בשלימות
בדומה לייך טוב המעורב ביין הרע, והעולם
לא נתתקן על ידו, עד דאתא שת, ואתיחסו
מניה

לבתר אולידו ברא קדמאה, ברא
דוהמא חוה : אחר זה הולידו בן
הראשון, בן הזוהמא של הנחש היה, תרין אתו עלה
דחוח, ואתעברת מנייהו ואולידת תרין, דא
נפק לזיניה ודא נפק לזיניה, שנים באו
על חוה, דהיינו אדם והנחש, ונתעברה מהם
והולידה שנים, דהיינו קין והבל, זה יצא
למינו של מולידו, וזה יצא למינו של מולידו,
רוח דילהון אתפרשו, דא לסטרא דא
דא לסטרא דא, דא דמי לסטרוי, ודא
(דפו"י דף ל"ו ע"ב)

דרין, דזכאי עלמא, וביה אשתיל עלמא, ומקין אתיין כל אינון חציפין,
 ב ורשעים וחייבי עלמא.

תנו) א"ר אלעזר, בשעתא דחב קין, הוה מסתפי, בגין דחמא קמיה, י זיני
 (ב) משריין ג מזיינין, ואתיין לקטלא ליה, וכד אהדר בתשובה, מאי קאמר, * הן
 גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר. מאי י מפניך אסתר ו אלא
 אהא סתיר מבנינא ו דילי, ר' אבא אמר, כד"א ב ו לא הסתיר פניו ממנו,
 פ ויסתר משה פניו, וע"ד ומפניך אסתר, מאינון פנים דילך, אהא נסתר, דלא
 ישגחון בי, וע"ד והיה כל מוצאי י הרגני.

תנח) י ושם ה' לקין אות לבלתי וגו', מאי אות, אות י א, יל מעשרין
 ותרין אתוון דאורייתא, י הב עליה לאגנא י עליה. אמר ר' יהודה, מאי דכתיב
 י ויהי בהיותם בשדה, מאי בשדה דא אתתא, ועל דא קם וקטיל ליה, דהא

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) הן גרשת אותי: (בראשית ד') ח"א נד: קעה.
 ת"ז תק' ס"ט קיד: קטו. ז"ח בראשית ט' טב שיש.
 רוח ע"ט טד שט. (ב) ולא הסתיר פניו ממנו: (תהלים כ"ב) ח"ג רכג: ג) ושם ה' לקין אות:
 (בראשית ד') ח"א נד: ת"ז תק' ס"ט קיו: קיח: קיט: תק"ח קט"ז טב שכר. ד) ויהי בהיותם בשדה:
 (בראשית ד') ח"א נד: ח"ב רלא. ח"ג קמג. ת"ז תק' טט קיג: קיח:

חלופי גרסאות א ג"א ורשיעין. ז ג"א וינין. ג ג"א מזיינין. ד ג"א וכדא. ס ג"א ומפניך. ו ג"א ליג אחא.
 ז ג"א דילה ח ג"א ליג ולא הסתיר פניו ממנו. ו ג"א ויסתר פניו ממנו. ט ג"א ליב ויסתר משה
 פניו. י ג"א חד. ו ג"א אחד. יא ג"א דעשרין. יב ג"א עלויה.

מאמר

הסולם

והנחש היה ערום

מניה כל אינון דריין דזכאי עלמא, וביה אשתיל עלמא ער שנולד שת. והתיחסו אחריו
 כל הדורות של צדיקי העולם, ובו נתיסד
 העולם. ומקין אתיין כל אינון חציפין
 ורשעים וחייבי עלמא. ומקין באים, כל
 המחוצפים והחוטאים ורשעי עולם.

תנו) אריא בשעתא דחב קין הוה מסתפי
 בגין דחמא קמיה זיני משריין
 מזיינין ואתיין לקטלא ליה: אריא, בשעה שקין

חטא, היה מתירא, כי ראה לפניו מיני מחנות מזוינים
 שבאו להרגו, וכד אהדר בתשובה מה קאמר
 הן גרשת וגו' וכשעשה תשובה מה אמר, אמר,
 הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך
 אסתר והיה כל מוצאי י הרגני, דהיינו שנתירא
 מפני המחנות הנ"ל שבאו להורגו. מאי מפניך
 אסתר אלא אהא סתיר מבנינא דילי, מה
 הפירוש של מפניך אסתר, הוא. כי אמר אהיה
 מוסתר ומחורב מהבנין שלי. כי קין היה איש
 האדמה, וכיון שגרש אותו מעל פני האדמה,
 א"כ נתסרק כל הבנין שלו ולא נשאר לו כלום

(דפומי דף ל"ו ע"ב)

מוצאי י הרגני.
 מאמר ושם ה' לקין אות
 תנח) ושם ה' לקין אות וגו', מאי אות, אות
 א' מכ"ב אתוון דאורייתא יב
 עליה לאגנא עליה: ושם וגו' מהו אות, הוא
 אות א' מכ"ב אותיות התורה, דהיינו אות ו' נתן
 עליו כדי להגן עליו. כי אות ו' באותיות ה"ס
 יסוד, וה"ס אות ברית, שזכה בו, אחד שעשה
 תשובה, וקבל עליו שמירת חברית.
 אר"י, מאי דכתיב ויהי בהיותם
 בשדה מאי בשדה דא אתתא, ועיד קם
 וקטיל ליה. אר"י מהו שכתוב, ויהי בהיותם
 בשדה, ואומר בשדה פירושו אשה, וע"כ, מסבה של
 אשה. קם והרג את הכל. דהא מסמרא דא

מסטרא דא ירית ל לקטלא, מסטרא דסמאל דגרים מותא לכל עלמא. וקני קין
 להבל על נוקביה. ר' חייא אמר, הא חזינן דכתיב ויחר לקין מאד ויפלו
 פניו, על דלא אתקביל קרבניה. א"ל הכי הוא, וכלא הוה לקבליה.
 חנט) ואמר ר' יהודה, מאי דכתיב * הלא אם תיטיב שאת ואם לא
 תיטיב לפתח חטאת רובץ. אלא הכי קאמר, הלא אם תיטיב עובדך שאת מאי
 שאת דכתיב י יתר שאת דהא בוכרא שבחא אית ליה בכלא י תדיר. ותלייא
 י בעובדוהי, ועל דא אם תיטיב שאת. ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ.
 חט) מאי לפתח, דא פתחא (* ו דלעילא, י דמניה נפקין דינין על עובדין
 בישין דעלמא. פתח, כד"א י פתחו לי שערי צדק, ולהווא פתח, חטאת רובץ,
 דא מלאך המות, והוא זמין לאתפרעא מינך.

מסורת הזהר

א) ודלא אם תיטיב שאת (בראשית ד') ח"א נד: ת"ז תק' ס"ט ק"ח: ז"ח בראשית י"ט ס"ג שג
 ב) יתר שאת: (בראשית מ"ט) ח"א קנר: רלה: קלו. ג) פתחו לי שערי צדק: (תהלים ק"ח)
 ח"א נד: צנ. צו: עג: קמט: ח"ב רט: ח"ג יד. טא: צה. ככני קנט. קצה: רפס. שב: ת"ז
 בהקדמה ח טז: תק' ד יח: תק' י"ח לב. לד: תק' ס"ט קן. תק' ו' בהשמטות קמה: ז"ח בראשית כ' טג שמו
 חלדות כז. טב שד. רוח צ' טא שיד.
 חלוסי גרסאות א) נ"א לקטלא. ב) נ"א על הבל ונוקביה. ג) נ"א תיטיב וגר. ד) נ"א ליג תדיר. ה) נ"א בעובדו.
 ו) נ"א לעילא. ז) נ"א דמינה. ונ"א דמיניה.

וישמ ה' לקין אוח

הסולם

מאמר

הוא, וכלא הוה לקבליה. א"ל רבי יהודה, כן
 הוא. שחרה לקין על שלא נתקבל קרבנו. והכל
 היה לפניו, בעת שהרג את הבל, דהיינו גם
 הקנאה על נוקבא היתירה כנ"ל.
 חנט) ואר"י, מ"ד, הלא אם תיטיב שאת וגו'.
 אלא הכי קאמר, הלא אם
 תיטיב עובדך שאת: ואר"י, מהו פירושו של
 הכתיב, הלא אם תיטיב שאת, ואומר, אלא כן אמר
 לו הקב"ה, אם תיטיב מעשיך שאת, ושואל שוב,
 מאי שאת דכתיב יתר שאת דהא בוכרא
 שבחא אית ליה בכלא תדיר והלרייא
 בעובדוהי, וע"ד זכו, ושואל מהו שאת, ואומר
 שהוא כמ"ש אצל ראובן בכור יעקב, יתר שאת,
 כי להבכור יש תמיד מעלה ויתרון בכל דבר,
 והוא חלוי במעשיו, וע"כ אמר לו הקב"ה, אם
 תיטיב שאת, ואם לא תיטיב וכו'.

ירית לקטלא, מסטרא דסמאל דגרים
 מותא לכל עלמא, וקני קין להבל על
 נוקביה, כי מצד אשה, שהיא צד שמאל יושב כח
 רצוניה, שהוא צד סמאל. שגרים מוח לכל העולם במה
 שפתה לאדם וחווה בעץ הדעת, וקין קנא את הבל
 על נוקביה. דהיינו על נוקבא יתירה שהיתה
 להבל, (כמ"ש להלן דפו"י נד:), פירוש, כי סוד
 נשמת קין והבל נתבאר (לעיל בהקדמת הזהר
 דף קכ"ג ד"ה ותמן) שהבל ה"ס מ"י וקין ה"ס
 אליה, עש"ה ונודע אשר מ"י נמשך מאו"א
 ע"י ואל"ה מישטו"ת, גם נתבאר (לעיל דף
 רנ"א ד"ה נחית) אשר באו"א הם בי
 נוקבן שה"ס מנעולא ומפתחא, אבל לישטו"ת
 האצילו כסוד מפתחא לבד, שהיא נוקבא אחת
 ונמצא שקין שנמשך מבחינת אל"ה, לא היה
 לו אלא נוקבא אחת מבחינת מפתחא, אבל
 הבל היה לו שתי נקבית מנעולא ומפתחא.
 וז"ס שקין קנא את הבל על נוקבא יתירה שהיה
 לו דהיינו על הנוקבא דבחינת מנעולא, וענין
 הריגתו את הבל, (ע"י שם בקדמת הזהר דף קכג).
 ר' חייא אמר, הא חזינן דכתיב ויחר
 לקין מאד ויפלו פניו על דלא אתקבל

מאמר לפתח חטאת רובץ
 חט) מאי לפתח דא פתחא דלעילא. דמניה
 נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא:
 שואל מהו לפתח, שבהכתוב לפתח חטאת רובץ,
 ואומר, שהוא פתח של מעלה, שממנו יוצאים דינים
 על מעשים הרעים של בני העולם. פתח כד"א
 פתחו לי שערי צדק, ולהווא פתח, חטאת
 רובץ, דא מלאך המות והוא זמין
 לאתפרעא מינך, פתח, פירושו, כמ"ש פתחו

קרבניה: רח"א, דהיינו שמקשה על ר' יהודה,
 והרי אנו רואים טעם הריגתו את הבל, שכתוב
 ויחר לקין וגו', שהוא משום שלא נתקבל קרבניה,
 לא משום נוקבא כדברי רבי יהודה. א"ל, הכי
 (דפו"י דף ל"ו ע"ב *) ל"ו ע"א)

תסא) ת"ח, א בראש השנה אתיליד אדם, בראש השנה, ודאי רזא לעילא ותתא ר"ה לעילא. ר"ה לתתא. ב בראש השנה, עקרות נפקדות, מגלן דבראש השנה א הוה, דכתיב ג וה' פקד את שרה, וה' דייקא, דא ר"ה, ובגין ב דנפיק אדם ג מר"ה ד נפיק בדינא, ועלמא קיימא בדינא, ובגיני כך לפתח ודאי, חטאת רובץ בגין לאתפרעא מינך, ד ואלריך תשוקתו, עד דתשתצי. (תסב) ה ואתה תמשול בו, רזא הוא, ה דכתיב ו ואתה מחיה את כלם, מכאן אמרו, ו לא שליט קב"ה, אלא בזמנא דישתצון חייבי עלמא, ועל דא כיון דמלאך המות ישצי ז לון, כדין קב"ה שליט עלי, דלא יפוק לאבאשא עלמא, דכתיב ואתה תמשל בו, ח ואתה דייקא.

מסורת הזוהר

א) בראש השנה אתיליד אדם: ח"ג קא. ב) בר"ה עקרות נפקדות: ח"ב מד: ג) וז' פקד את שרה: ח"א קינ. קטו: קטו: קיז: קנט: קס. ח"ג קסב. ד) ואלריך תשוקתו (בראשית ד) ח"א נד: ה) ואתה תמשול בו. (בראשית ד) ח"א קסה: קעט. דנה. ח"ב רט: דלג: רסו: רעא: ת"ז תקי יוד (ו) ואתה מחיה את כולם: (נחמיה ט) ח"א טו: קסט. ח"ב ע. קעט: ח"ג רכה.

חלופי גרסאות א ג"א ל"ג הוה. ב ג"א דנסק. ג ג"א בריה ד ג"א נפק. ו ג"א ונפיק. ה ג"א כמה דכתיב, ו ג"א דלא. ז ג"א לך. ח ג"א בו בחיובתא.

לפתח חטאת רובץ

הסולם

מאמר

שאדם גולד בריה, הוא גולד בדין, והעולם עומד אנ בדין, ועל כן ודאי, אשר לפתח חטאת רובץ, שהוא מלאך המות כנ"ל. כדי להפרע ממך. ואלריך תשוקתו עד דתשתצי, ואלריך תשוקתו של מלאך המות להעניש אותך עד שישימידך.

תסב) ואתה תמשול בו, רזא הוא, דכתיב ואתה מחיה את כולם, מכאן אמרו לא שליט קב"ה, אלא בזמנא דישתצון חייבי עלמא: ואתה תמשול בו, הוא סוה, מי כתוב, ואתה מחיה את כלם, שפירדשו שהמלכות הנקראת אתה, מחיה כל ואפילו את הקליפות, וכן ואתה שבכאן היא המלכות. מכאן אמרו שאין הקב"ה שולט כלומר, שאין שליטתו מגולה, אלא בשעה שישימו רשעי עולם ועל דא, כיון דמלאך המות ישצי לון, כדון קב"ה שליט עלוי דלא יפוק לאבאשא עלמא, דכתיב ואתה תמשול בו, וע"כ כיון שמלאך המות ישמידם, ישלוט אז הקב"ה עליו, ולא יתן אותו להרע להעולם, כי כתוב ואתה, שהיא המלכות, תמשול בו. דהיינו שהמלכות, תמשול על מלאך המות אחד שכבר עשה דין בהרשעים, ולא יתן אותו להרע יותר לבני העולם. ואתה דייקא, המלה ואתה, שבהכתוב ואתה תמשול בו, הוא בדיק, כי היא שם המלכות.

לי שערי צדק, דהיינו שערי המלכות הנקראות צדק. ולאותו הפתח של המלכות, חטאת רובץ, שפירדשו, מלאך המות הוא עתיד להפרע ממך.

תסא) ת"ח ברה"ש אתיליד אדם, ברה"ש ודאי רזא לעילא ותתא. ר"ה לעילא ר"ה לתתא: בוא וראה, ברה"ש נולד אדם, ברה"ש, הוא ודאי סוד למעלה ולמטה, בזו"ר הנק' אדם העליון, ובאדם של מטה, שיש ר"ה למעלה דהיינו סוד זו"ר בשעה שהם בדין, ויש ר"ה שלמטה. דהיינו ר"ה בזמן, שהוא יום הששי לבדיאת העולם, שבו נברא אדם התחתון. ומשמיענו בזה, שאדם נברא בסוד הדין, כי נברא ברה"ה של מטה, הנמשך מהבחינה שכנגדו למעלה דהיינו מר"ה שלמעלה, שהוא זו"ר בשעת הדין כנ"ל.

בר"ה עקרות נפקדות, מגלן דבר"ה הוה דכתיב וז' פקד את שרה, וז' דייקא, דא ר"ה: ברה"ה נפקדים העקרות: מגין לנו שהיה בר"ה, ואומה, שכתוב, וה' פקד את שרה, וה' שבהכתוב הוא מורק, שהוא להורות, שבר"ה היה הפקידה כי כל מקום שנאמר וה', יורה על ז"א ובית דינו, שה"ס ר"ה של מעלה.

ובגין דנפיק אדם מר"ה נפק בדינא, ועלמא קיימא בדינא ובגיני כך לפתח ודאי חטאת רובץ, בגין לאתפרעא מינך: ומשום (דפו"ח דף ל"ז ע"א)

תסג) אמר ר' יצחק א) בקוטרא דפלגא ב) קפסירא שכיה ג) רבי יהודה אמר, ואתה תמשל בו בתיובתא.

תסד) רבי יוסי אמר כד הוּו ד אינון דרין דקין אזלין בעלמא, ה הוּו ג) א מטרטשי ארעא, והוּו דמיין לעלאי ותתאי, ו א"ר יצחק עז"א ועזא"ל, כד נפלו, מאתר קדושתיהו מלעילא, חמו בנת בני נשא, ז וחטאו, ואולידו בנין, ואלין הוּו נפילים, דכתיב ב הנפילים היו בארץ.

תסה) ר' חייא אמר, בני דקין, הוּו בני ח אלהים, דהא כד אתא ט סמאל על חוה, אטיל בה זוהמא ואתעברת, ואולידת לקין, וחיוו דליה, לא י הוּו דמי, לשאר בני נשא, וכל אינון דאתיין מסטרא דליה, לא יא הוּו אקרונ אלא בני האלהים.

תסו) ר' יהודה אמר ואפילו אינון יב נפילים הכי אקרונ. המה הגבורים.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) מטרטשי: ח"א רלט: ח"ב ל. ב) הנפילים חיו בארץ: (בראשית ו') ח"א נח. קין: ח"ב קט. ח"ב קמ. ד"ח בראשית כ' טב שכו.

ח) בחבור וקשר כקטרוג ומחלוקת. ז) השומר והמושל שכיח שם כדי לקיים כדון שבין החולקים וכוח רמז ציבור של וחסה תמשל צו שכן כלן כיח מחלוקת קטרוג מחמת בקיפוף חזי כמלאך המות שכיח השומר ככופה לקיים דין כעליון כיח (מלאך מיד ציניכס. ג) מכרסים.

חלופי גרסאות א נ"א בקוטרגא. ונ"א קפסידה. (אה"ל) ב נ"א קפסירא. ג נ"א רבי יוסי. (אה"ל) ד נ"א אלין ה נ"א ל"ג הו. ו בד"ק כתב כאן התוספתא שלהלן אות תסיח בפנים הזהר ז נ"א וחמאן. ונ"א וחטאן. ח נ"א האלהים. ט נ"א נחש. י נ"א הוה. יא נ"א ל"ג הו. יב נ"א בני נפילים.

עזא ועזאל

הפולם

מאמר

א"ר יצחק, עזא ועזאל כד נפלו מאתר קדושתיהו מלעילא, חמו בנת בני נשא וחטאו ואולידו בנין: א"ר, כשנפלו עזא ועזאל ממקום קדושתם מלכעלה, ראו בנות האדם וחטאו בהם, והולידו בנים, ואלין הוּו נפילים, דכתיב הנפילים וגו', ואלו הם הנפילים, היו בארץ.

תסג) אמר ר' יצחק בקוטרא דפלגא קפסירא שכיה: א"ר, הממשלה נמצאת בקשר המחלוקת כדי לשפטים ולקיים הדין. קוטרא פירושו קשר, ופלגא, פירושו מחלוקת. קפסירא, פירושו ממשלה, ומפרש בזה הכתוב ואתה תמשול בו, שהמלכות מגלית ממשלתה על ידי מלאך המות, להיותו מעניש את החוטאים. ר' יהודה אומר ואתה תמשול בו בתיובתא, ר"א ואתה תמשול בו, הוא על ידי תשובה. אם יעשה תשובה אז ימשול על היצה"ד ומלאך המות.

מאמר עזא ועזאל

תסד) ר"א, כד הוּו אינון דרין דקין אזלין בעלמא, הוּו מטרטשי ארעא, וחיו דמיין לעלאי ותתאי: ר"א כשהזרות של קין היו הולכים בעולם, דרו משוים ומחליקים את הארץ, והיו דומים למלאכי מעלה ולאנשים של פטה. והוא מטעם, שקין היה מזוהמא של סמאל שבא על חוה, שהיה מלאך, וכן מורע אדם. מטרטשי, פירושו משוים ומחליקים. מלשן דמחיה בקורנסא וטרשיה (ב"ק צ"ח), שמרוב גבורתם של בני קין, עשו עם הליכתם, את ההדים והעמקים שבארץ למשור.

(דפו"י דף ל"ו ע"א)

תסה) רח"א, בני דקין חוּו בני אלקים, דהא כד אתא סמאל על חוה אטיל בה זוהמא, ואתעברת ואולידת לקין: רח"א בניו של קין היו בני האלקים, כי כשבא סמאל על חוה הטיל בה זוהמא, ונתעברה והולידה את קין. וע"כ חייא דיליה לא הוּו דמי לשאר בני נשא וצורתו לא היה דומה לשאר בני אדם, מטעם היותו תולדה מן מלאך.

וכל אינון דאתיין מפטרא דליה לא הוּו אקרונ אלא בני האלקים, וכל אלו הבאים מצד קין לא היו נקראים אלא בני האלקים משום שתוארם היה כמלאכים הנקראים אלקים. תסו) רבי יהודה אמר, ואפילו אינון נפילים הכי אקרונ: ר"א ואטילו הנפילים

שהם

שתין א הוה בארעא, כחושבן דלעילא, כתיב הכא * המה הגבורים אשר מעולם,
 וכתוב התם ב ששים גבורים סביב לה, רבי יוסי אומר המה הגבורים אשר
 ב מעולם ממש, מעולם דייקא, אנשי השם, ג מאי שם, דא הוא עולם דקאמרן,
 אנשי ד השם דייקא, כתיב הכא ב אנשי השם וכתוב התם י בנקבו שם, י וכתוב
 ה ויקוב בן האשה הישראלית את השם. ו

חסזו רבי חייא אמר, ז מעולם ס ממש הוה, ומעולם דלתתא נטל לון
 קביה כד"א י זכר רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה, מעולם ודאי, ומעולם
 דלתתא, ס נטיל לון קביה ואנון אבהן קדמאי למהוי רתיכא קדישא לעילא.

מסורת הזהר

א המה הגבורים אשר מעולם: ח"א כה: ח"ב קסט. ח"ג קמד. קנט. ב) ששים גבורים
 סביב לה: (שה"ש ג) ח"א רנ"ה. ח"ב ה. ל: נא. טו: רכו. ח"ג ט. סח. קמח: רסט: ת"ז
 תק' י"ג כת. ז"ח לך כ"ה טג ש"ח סד שלו. שה"ש ס"א טג שי. רות פ"א טב שכט. ג) אנשי השם: ח"א
 רסד. ח"ב קסט. ח"ג קמד. קנט. ד) בנקבו שם: (ויקרא כ"ד) ח"ג קו. ה) ויקב בן האשה
 הישראלית: (ויקרא כ"ד) ח"ג קו. קיג: קצא: ו) זכר רחמיך ה' וחסדיך: ח"ג לה.

חלופי גרסאות א גי'א הוה. ב גי'א מעולם, מעולם ממש. ג גי'א מאי שם. ד גי'א שם. ה גי'א ליג וכתוב
 ו ברסויי כתב חסר כאן ועיין בסוף הספר סוי ליון. ז גי'א מעולם דא הוה וגוברין [גברין] גברין
 דסטרט בישא הוה דכתיב אנשי שם אנשי השם לא כתיב אלא אנשי שם כנוונא דא כתיב זכור רחמיך ה' וחסדיך כי
 מעולם המה מעולם ודאי ומעולם דלתתא נטיל לון קביה ואינון אבהן קדמאי למהוי רתיכא קדישא לעילא אוף הכא המה
 הגבורים אשר מעולם מעולם ודאי ומאי הוא דא מטתו שלשלמה דכתיב ששים גבורים סביב לה. וגי'א מעולם דא
 הוה וגוברין גברין דסטרט בישא הוה דכתיב אנשי השם אנשי שם לא כתיב אלא אנשי השם כנוונא דא כתיב
 זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה ודאי נטיל לון קביה ואינון אבהן קדמאי למהוי רתיכא קדישא לעילא אפי' יצחק
 מעולם דא איהו מטתו שלשלמה דכתיב וכו'. ה גי'א ליג ממש. ט גי'א נטל.

עזא ועזאל

הכולם

מאמר

עולם דקאמרן אנשי השם דייקא. כתיב
 הכא אנשי השם וכתוב התם בנקבו שם.
 וכתוב ויקוב בן האשה וגי' שואל מאי שם
 שאומר הכתוב אנשי השם ואומר זהו העולם
 שאמדנו דהיינו הנוקבא אנשי השם הוא מדויק
 כדי ללמוד גזירה שוה. שם שם כתוב כאן
 אנשי השם. וכתב שם, בנקבו שם וכן כתוב
 ויקוב וגי' את השם, מה שם היא הנוקבא אף כאן
 היא הנוקבא.

שהם בני עזא ועזאל ונעמה, נקראים גי' בני
 האי-קיס. המה הגבורים שתין הוה בארעא
 כחושבן דלעילא המה הגבורים שאמד
 הכתוב, שמורה מיעוט, שרף המה הגבורים ולא
 הנפילים הראשונים שהיו בארץ, הוא
 מטעם שששים היו כפי החשבון של מעלה.
 דהיינו נגד ויק' שהיא חנ"ת נה"י דז"א. כתיב
 הכא המה הגבורים אשר מעולם. וכתוב
 התם ששים גבורים סביב לה לומר גזירה
 שוה, כי כאן כתוב המה הם הגבורים ושם
 במלך שלמה, שהוא ז"א. כחוב ששים גבורים
 וגי' מה שם הם ששים אף כאן הם ששים. אבל
 הראשונים הם נמשכים למעלה מו"ק.

חסזו רבי חייא אמר מעולם ממש הוה
 ומעולם דלתתא נטל לון קביה:

רח"א מעולם ממש היו דהיינו שנתקנו למרכבה
 בשביל הנוקבא כדברי רבי יוסי ומוסיף לבאר
 אשר מעולם התחתון לקח אותם הקב"ה. כלומר אחד
 שנפלו לעולם התחתון נתברר מהם בירורים.
 ואלו הבירורים נתחדרו למרכבת הנוקבא, מש"כ
 נפילים הראשונים לא היה להם מעולם התחתון
 כלום, כי מלאכים היו בשמים. כד"א זכר
 רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה מעולם
 ודאי וכו' נטיל לון קביה ואינון אבהן
 קדמאי למהוי רתיכא קדישא לעילא. כמ"ש

רבי יוסי אומר המה הגבורים אשר מעולם
 ממש מעולם דייקא: רי"א, המה הגבורים אשר
 מעולם. מעולם ממש מעולם הוא מדויק, ולאפוקי
 הנפילים הראשונים שהם עזא ועזאל שהיו
 למעלה מעולם. (כמ"ש בהקדמת הזהר דף קכ"ז
 ד"ה ותדע ע"ש) עולם פירושו הנוקבא דז"א.
 והכתוב משמיענו שאלו הנפילים נתקנו
 למרכבתו של ז"ן ונעשו חלק מהנוקבא
 שנקראת עולם. אנשי השם מאי שם. דא הוא

אוף הכא המה הגבורים אשר מעולם, מעולם א ודאי נטיל לון קב"ה. ר' יצחק אמר מעולם י דא * מטתו שלשלמה דכתיב ששים גבורים סביב לה. ר' אחא אמר כלהו בני האלקים אקרן. ג

תוספתא

חסח) ארז"ל בשעתא דברא קב"ה לאדם, ברא ליה בגינתא דעדן, יוצוהו על שבע מצות, ס חב, ואתגרש מגינתא דעדן, ותרי מלאכי שמיא, עזא ועזאל, אמרו קמי קב"ה, אלו י הוינא אנן בארעא, י הוינא זכאין, א"ל קב"ה, וכי אתון יכלין על יצרא בישא, אמרו קמיה יכלין, מיד אפיל לון קב"ה, כד"א הנפילים היו ב בארץ. וכתיב הגבורים וגו', ובשעתא דנחתו לארעא, עאל בהו יצרא בישא, שנאמר ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו, ס חבו ואתעקרו מקדושתיהו. ע"כ.

מסורת הזחר

(א) מטתו שלשלמה (שה"ש ג') ח"א רכה : רכו : רנה. ח"ב ה. ל : מח : נא. רכו. ח"ג ס. ריא רסט : ת"ז חק' י"ג כה. ז"ח לך לך כ"ה טג שלח.

חלופי גרסאות א ג"א ודאי [דייקן] ומאי תוא דא מטתו וליג נטיל לון קב"ה ר' יצחק אמר מעולם. ונ"א מעולם דייקא ודאי אמר ר' יצחק מעולם (אה"ל) ז נ"א מעולם מאי הוא. ג נ"א מוסיף דהא עד לא אחכמת. כאן חסר ע"י סוף הספר ד נ"א ופקדיה. ס נ"א האב. ו נ"א הוינן ונ"א הוינן. ז נ"א הוינן ונ"א הוינן. ח נ"א בארץ בימים ההם, ט נ"א האבו.

עזא ועזאל

הכולם

מאמר

תוספתא

חסח) ארז"ל, בשעתא דברא קב"ה לאדם, ברא ליה בגינתא דעדן, ואתגרש מגינתא דעדן, ותרי מלאכי שמיא, עזא ועזאל, אמרו קמי קב"ה, אלו י הוינא אנן בארעא, זכאין, א"ל קב"ה, וכי אתון יכלין על יצרא בישא, אמרו קמיה יכלין, מיד אפיל לון קב"ה, כד"א הנפילים היו בארץ. וכתיב הגבורים וגו', ובשעתא דנחתו לארעא, עאל בהו יצרא בישא, שנאמר ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו, ס חבו ואתעקרו מקדושתיהו. ובשעה שירדו לארץ נכנס בהם יצחק

זכר רחמין וגו' שודאי הוא, כי מעולם התחתון לקח אותם הקב"ה, דהיינו הרחמים והחסדים, שיהיו מרכבה קדושה למעלה, והם אבות הראשונים. כי רחמין הוא יעקב אבינו, וחסדין הוא אברהם, שעלו מעולם התחתון וזכו להיות מרכבה לזו"ן למעלה, כמ"ש האבות הן המרכבה, (ומה שאינו חושב את יצחק אבינו מכאן הוזהר להלן בפרשת שמיני רפ"י לה. ע"ש) אוף הכא, המה הגבורים, אשר מעולם אף כאן בהכתוב המה הגבורים אשר מעולם, היינו ג"כ שנחצלו מעולם התחתון ונתחברו למעלה במרכבת הזו"ן.

ר' יצחק אמר, מעולם, דא מטתו שלשלמה דכתיב הגה מטתו ונ"י : ר"א מעולם, אשר בהכתיב המה הגבורים אשר מעולם, זה מטתו של שלמה, דהיינו ג"כ הנוקבא, אלא סבחינת הגבורה, שכתוב הגה מטתו שלשלמה ששים גבורים וס'. רבי אחא אמר כלהו בני האלקים אקרן, ר"א, כולם, דהיינו כל ששים הגבורים שסביב מטתו שלשלמה, נקראים בני האלקים.

(רש"י דף ל"ז ע"א)

תס"ט) ת"ח. א כלהון נטיען הוּ סתימין רשימין א) ב דקיין ג באתרא חד
 לבתר עקרון קב"ה. ד ואשתיל לון ה באתר אחרא. ו ואתקיימו.
 תע) ר' ייסא שאל. ז מאי דכתיב א זה ספר תולדות אדם. ביום ברוא
 ח אלקים אדם. בדמות אלקים עשה אותם. זכר ונקבה בראם. ויברך
 אותם. א"ל רבי אבא. רזא עלאה הוא. ט תנינן. ב תלת ספרין. פתיחן
 יא בר"ה חד דצדיקים גמורים. וכי. ב) ספר עלאה. דהא מניה נפק. כלא. יב נפיק
 מניה כתיבה. ג) ספר אמצעיתא. כללא דעילא יד ותתא. דתורה שבכתב אדם
 קדמאה. טו ספר טז תליתאה דאקרי ג תולדות אדם. יז ודא איהו יח דצדיקים
 גמורים. הה"ד זה ספר יט תולדות כ אדם. כא דא צדיק כב ודאי דעביד תולדות.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) רשימות דקות. ב) עיין תרומה קל"ו א' ובזכר
 שיר השירים ולהלן מ"ז א'. וזויקכל ר' א' ושמיני
 נח ב'.
 ב) ג' ספרין פתיחן בר"ה : ח"ג ק : ג) תולדות אדם דצדיקים גמורים :
 ח"ב רעה : ז"ח יתרו לז טב שלב.

חלופי גרסאות א ג"א כלהו. ב ג"א זקיין. וגי"א דוקיין. ג ג"א באתר. ד ג"א ושתי. ה ג"א בחד אתרא.
 ו ג"א ואתקיימו. ז ג"א דאי. ח ג"א אלקים וגו'. ט ג"א תנן. י ג"א פתיחין. יא ג"א ביום
 ר"ה. יב ג"א מניה נפק כתיבה. (אה"ל) יג ג"א ספר אמצעיתא (ואיהו) כללא דלעילא ותתא ואיקרי אדם קדמאה
 (אה"ל) וגי"א ספר דאיהו כללא דלעילא ותתא ואחיד לכל סטרין רזא וכי. וגי"א ספר אמצעיתא כללא דעילא ותתא
 ואחיד לכל סטרין רזא ואדם קדמאה ספר תליתאה. דאקרי (ואקרי) תורה (ותורה) שבכתב אדם קדמאה. יד ג"א
 מוסיף ותתא דאיקרי תורה שבכתב. וגי"א דאקרי אדם קדמאה ול"ג דתורה שבכתב וגי"א ואקרי אדם קדמאה (הרמ"ק).
 טו ג"א ספרא תליתאה ספר דאקרי (הרמ"ק) טז ג"א ל"ג תליתאה. יז ג"א ומאי ול"ג ודא. יח ג"א צדיקים. יט ג"א
 ל"ג תולדות אדם. כ ג"א אדם ודאי ודא צדיק דעביד תולדות (אה"ל) וגי"א ודאי צדיק דעביד תולדות. כא ג"א
 ודאי. וגי"א ודא. כב ג"א ל"ג ודאי. וגי"א ודאי צדיק.

מאמר

הסולם

זה ספר תולדות אדם

יצה"ר, שנאמר, ויקחו להם נשים וגו'. חטאו
 ונעקרו מקדושתם.
 תס"ט) ת"ח כלהון נטיען הוּ סתימין רשימין
 דקיין באתרא חד. לבתר עקרון
 קב"ה ואשתיל לון באתר אחרא ואתקיימו :
 בוא וראה, כל הנטיעות שהן הספירות דו"ן, היו
 שתומים ורשימות דקות במקום אהו דהיינו במקום
 המלכות, אח"כ עקרו הקביה משם ושלה אותם במקום
 אחר דהיינו בבנינה ואו נתקיימו. דהיינו שהשיגו
 מוחותיהם (ועי' לעיל דף קצ"ג ד"ה וברא).
 מאמר זה ספר תולדות אדם
 תע) רבי ייסא שאל מ"ד זה ספר תולדות
 וגו' א"ל ר"א רזא עלאה הוא
 תנינן תלת ספרין פתיחן בר"ה, חד דצדיקים
 גמורים וכי' : למדנו ג' ספרים פתוחים בראש השנה
 דהיינו בהנוקבא, אחד הוא של צדיקים גמורים,
 ואחד של רשעים גמורים ואחד של בינונים
 (כמ"ש במס' ר"ה ט"ז) ומבאר לפנינו רק אותי
 (דסו"י דף ל"ז ע"א *) ל"ז ע"ב)

של צדיקים גמורים. ספר עלאה דהא מניה
 נפק כלא, נפיק מניה כתיבה. ספר אמצעיתא
 כללא דעילא ותתא, דתורה שבכתב, אדם
 קדמאה. ספר עליון יש בהנוקבא, שהיא בינה,
 שבמנה יוצא הכל, וגם בחינת הכתיבה יוצאת
 הימנה. ספר אמצעי יש בהנוקבא שהוא כולל למעלה
 ולמטה דהיינו ז"א הכולל בינה ומלכות ביחד
 ונקרא תורה שבכתב והוא אדם הראשון מד' בחינות
 אדם שבאבי"ע דהיינו אדם דאצילות ספר
 תליתאה דאקרי תולדות אדם ודא איהו
 דצדיקים גמורים, ספר שלישי יש בהנוקבא
 שנקרא תולדות אדם והיינו תולדה של ז"א
 הנקרא אדם כנ"ל וזהו ספר של צדיקים גמורים.
 הה"ד זה ספר תולדות אדם. דא צדיק ודאי
 דעביד תולדות, ויש זה ספר תולדות אדם.
 שזה הוא צדיק בודאי, דהיינו יסוד ד"א, שהוא
 עושה תולדות.
 פירוש. ג' ספרים הם ג' בחינת מוחין.
 ראש תוך סוף, שז"א משפיע להנוקבא.
 שהי

בראשית

שמה

ביום בראו אלקים אדם, בדמות אלקים, דהא ודאי כדן אתתקן כלא לעילא
 א ותתא ואתקיימו ב בדוגמא חדא. זכר ונקבה
 בראם סתם, חד ג אתכליל בחד.

מבש	עוי	מיץ
גרג	ווה	יצד
דצב	זדו	היי
לקה	שוה	ונך

תעא) ד מתניתין ה כתיב א מגדל עוז שם
 ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, דא הוא ספר תולדות אדם,
 א דרהיט בהוא מגדל, האי מגדל מאי עבידתיה,
 אלא דא הוא מגדל דוד, ו דא הוא מגדל עז שם ה'
 וכלא חד, ב הכא ז ידיעא לבני מהימנותא, דא ח
 הוא ט ודאי ספר תולדות י

דרך אמת

מסורת הזהר

(ח) שכיב רן, (ז) כלאן יש השגה.

א) מגדל עוז שם ח': (משלי י"ח) ח"א צו: רט:
 ח"ב עג: ח"ג קסד: ת"ז חק' י"ג כט: חק' נ"ה פט:

חלופי גרסאות א נ"א ותתא (ד"ז) ב נ"א בדוכתא חדא, ונ"א ואתקיימו כגונא דא זכר ונוקבא, (אה"ל) ג נ"א
 כלל חד, ונ"א חד כלל ול"ג בחד (אה"ל), ד נ"א ל"ג מתניתין, (אה"ל) ה נ"א מתניתין וכו' ו נ"א
 דהא מגדל דא איהו דמקבלא תדיר מן דכורא דהא עלבא דנוקבא מקבלא תדיר מן דכורא וא"ר שמעון ברכה ומוזנא
 בדכורא איהו ולא בנוקבא וע"ז נקבה לא תברך ברכת מזון בגין דלא יהי פגימו לעילא ברזא דמהימנותא ספר לא
 אתיהיב אלא לכורא דכתיב זה ספר תולדות אדם ובגין כך דא הוא ודאי ספר תולדות אדם לבני גיהימנותא, ז נ"א
 ידיעה, ח בדפוס ק' וז' כתוב כאן רציון ומסביב סודו מגדל עוז שם הויה בו ירוץ צדיק ונשגב הויה צדיק, (לבני
 מהימנותא) ובדפוס זולצבך מוסיף כך בסוגריים וז"ל (כהא מגדלא איהו דמקבלא מן דכורא דהא עלמא דנוקבא
 מקבלא תדיר מן דכורא וא"ר שמעון ברכה ומוזנא בדכורא איהו ולא בנוקבא וע"ז נוקבא לא תברך ברכת
 מוזנא דהא ברכתא לא שייך בה אלא בדכורא ר' פנחס בן יאיר חמוי א"ל ודאי כך הוא דאתתא לא תברך ברכת
 מוזנא בגין, לא יהי פגימו לעילא ברזא דמהימנותא, ספר לא אתיהיב אלא לכורא דכתיב זה ספר תולדות אדם ובגין
 כך) דא הוא ודאי ספר תולדות אדם לבני גיהימנותא, ט נ"א ל"ג הוא, י נ"א מוסיף אדם לבני מהימנותא סודו
 מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב ה' צדיק (אדם לבני מהימנותא).

מאמר

הפולם

זה ספר תולדות אדם

תעא) כתיב, מגדל עוז שם ה' וגו' דא הוא
 ספר תולדות אדם דרהיט בהוא

מגדל: כתוב, מגדל וגו' בו ירוץ צדיק ונשגב,
 צדיק זה שאומר הכתוב, הוא ספר תולדות אדם,
 הרץ במגדל ההוא, האי מגדל מאי עבידתיה,
 אלא דא הוא מגדל דוד, ודא הוא מגדל עז
 וגו' וכלא חד, שואל מגדל זה מהו ענינו,
 ואומר שזהו מגדל דוד, דהיינו המלכות, וזהו
 מגדל עוז שם ה', והכל אחד, כי מגדל הוא שם
 המלכות, בעת שהיא בגדלות, מגדל הוא לשון
 גדלות, הכא ידיעא לבני מהימנותא, דא הוא
 ודאי ספר תולדות, כאן יש סוד ידוע לבני
 האמונה, היינו בצירופי השמות היוצאים
 מהכתוב מגדל עוז וגו', וזה הוא ודאי ספר
 תולדות, דהיינו היסוד צדיק, כנ"ל שע"י המגדל
 הוא עושה תולדות.

מב"ש ער"י מי"ץ וכו', הוא צירוף בן
 ל"ו אותיות בי"ב בתים שבכל בית ג' אותיות
 והם יוצאים מהכתוב מגדל עוז שם ה' בו
 ירוץ

שהם: מוחין מבינה הם ספר עליון, מוחין של
 עצמו הם ספר אמצעי, מוחין מבחינת היסוד
 שלו הוא ספר הג', והוא נק' ספר תולדות, כי
 מהיסוד יוצאים תולדות, ולא מספירה אחרת, וכן
 נקרא ספרן של צדיקים, כי היסוד נקרא צדיק,
 ביום ברא אדם בדמות אלקים, דהא
 ודאי כדן אתתקן כלא לעילא ותתא
 ואתקיימו בדוגמא חדא: ביום ברא אדם וגו'
 כי ודאי און, אחר שנגלה ספר תולדות אדם,
 נתתקן הכל למעלה ומטה ונתקיימו שניהם בסדר
 אחד כלומר, שסדר הקיום, דהיינו יציאת המוחין,
 של עולם התחתון שהם אדם וחווה, שוים לסדר
 הקיום של עולם העליון שהם ז' וז', זכר
 ונקבה בראם, סתם, חד אתכליל בחד:
 הכתוב זכר ונקבה בראם, הוא לשון סתמי, כי
 היה לו לומר איש ואשה בראם, והוא מטעם
 שאחד היה נכלל באחד, כלומר שהנקבה
 היתה נכללת בזכר, בשעת בריאתם, כי היו דו
 פרצופין, ואח"כ נסרם, כנ"ל.

(דפו"י דף ל"ו ע"ב)

תעב) ואמר ר' אבא, * ספר ודאי ה' נחתו ליה לאדם כ' הראשון וביה הוה ידע חכמתא עלאה, וספרא דא, מטא לבני כ' אלהין, ד' חכימי דרא, ומאן דזכי לאשגחא ביה, ידע ביה חכמה עלאה, ומשגיחין ביה וידעין ביה, וספרא דא כ' נחית ליה, ו מארי דרוזין, ותלת שליחן ממנן קמיה.
 תעג) ובשעתא, דנפק אדם מגנתא דעדן, אחיד בהווא ספרא, (ה) כ' כד נפיק מ' טס מניה. ט' צלי ובכי קמי מאריה. (ז) ואתיבו ליה, י' כמלקדמין בגין דלא י"א תתנשי חכמתא מבני נשא, י" וישתדלון למנדע למאריהון.
 תעד) וכן תנינן, ג' ספר הוה ליה לחנוך, ודא ספר, י" מאתר דספרא

דרך אמר

מסורת הזוהר

(א) כשילא מנ"ע סכח הספר מידו. (ב) והשיבו לו הספר. (א) ספר—לאדה"ר: ח"א נה: נח: עב: צ: ח"ב ע. קלא. עמג: ספא. קצו. רעה: ח"ג סח: (ב) כד נפיק טס מניה ח"א נה: (ג) ספר הוה ליה לחנוך; ח"א יג. נה: נח: עב: ח"ב נה. ק. קה: קפ: קצב: ריו. רעו. ח"ג יוד: רלו. רמ. רמח: חק' ע' קלו. קלו.

חלופי גרסאות ה' גיא נחית גיא קדמאה. ג גיא אלקים. ד גיא בימי דרא. ו גיא ליג מחכימי עד ומשגיחין כ גיא נחת. ו גיא מאריה. ז גיא כד נפק לתרעא טס ופרח מיניה ואצטער אחיד וככה סגי וצלי קדם מאריה דיתיבו ליה כמלקדמין. (אה"ל). ו גיא כד נפיק לתרעא טאס ופרח ואצטער אדם הראשון בכי סגי וצלו קדם מאריה דיתיבו ואתיבו ליה כמלקדמין. ח גיא נפק מניה. ט גיא מניה לתרעא. י גיא כמלקדמין. יא גיא יתנשי יכ גיא ישחרלון. ו גיא דישחרלון. יג גיא מאחרא.

מאמר

הסולם

זה ספר תולדות אדם

זה ספר תולדות אדם. וספרא דא מטא לכני אלהין חכימי דרא ומאן דזכי לאשגחא ביה ידע ביה חכמה עלאה ומשגיחין ביה וידעין ביה, וספר זה מגיע לבני האלקים חכמי הדור, וכל מי שזכה להסתכל בו, יודע בו חכמה העליונה, ומסתכלים בו ומשיגים בו. וספרא דא נחית ליה מארי דרוזין ותלת שליחן ממנן קמיה, וספר זה הוריד בעל הסודות, דתיינו רויאל המלאך, לאדה"ר בג"ע, וג' מלאכים ממונים לפניו, השומרים על הספר, שלא יתאחזו בו החיצונים.

תעג) ובשעתא דנפק אדם מגנתא דעדן אחיד בהווא ספרא כד

נפיק טאס מניה: ובשעה שיצא אדם מג"ע עד היה אחוז בספר ההוא, וכשיצא לחוץ פרח מינו הספר. צלי ובכי קמי מאריה ואתיבו ליה כמלקדמין, התפלל ובכה לפני רבונו, והחזירו לו הספר ככתחילה, בנין דלא תתנשי חכמתא מבני נשא וישתדלון למנדע למאריהון, כדי שלא תשתכח החכמה מבני אדם, ויעסקו לדעת את רבונו.

תעד) וכן תנינן ספר דוה ליה לחנוך ודא ספר מאתר דספרא דתולדות אדם הוה:

וכן

ירוך צדיק ונשגב הייה צדיק. בטור הא' לאורכו תמצא בראשי תיבות ד' אותיות מגדל. בטור הב' לאורכו תמצא בראשי תיבות ד' אותיות שהם אותיות ע"ז ואות ש מן שם. בטור הג' לאורכו תמצא בראשי תיבות ד' אותיות שהם מ' מן שם ואותיות יה"ו מן הוי"ת, וה' תתאה של הויה זו תמצא באות תאחרונה בסופי תיבות של טור הא' לאורכו דהיינו בהשם לקיה, והמלות בו ירוך צדיק תמצא באותיות האמצעות של הבתים בהטורים לרוחבם. בטור הא' לרוחבו תמצא ג' אותיות בי' מן ירוך. בטור הב' לרוחבו תמצא ר"צ מן ירוך. בטור הג' תמצא צ"ד מן צדיק, וכו' מן צדיק תמצא בהשם לקיה שבטור האחרון לרוחבו ובהשם שו"ה יש' של ונשגב. ובהשם ונ"ק שבטור האחרון יש' נ' של ונשגב. ובסופי תיבות של טור הא' לאורכו תמצא אותיות שג"ב של ונשגב. והשמות הוי"ה צדיק, תמצא בסופי תיבות של טור האמצעי וטור הג' לאורכם.

תעב) ואר"א. ספר ודאי נחתו ליה לאדם הראשון וביה הוה ידע חכמתא

עלאה, ואר"א ודאי שהורידו ספר לאדה"ר ובו היה יודע ומשיב את חכמה העליונה. ועליו אומר הכתוב

(דפריי דף ל"ו ע"ב)

תולדות אדם הוה, ודא הוא רזא דחכמתא, ה' דהא מארעא כ' אתנטילי
הה"ד * ואיננו כי לקח אותו אלקים והוא הנער י' כדכתיב י' חנוך לנער
על פי דרכו.

תעה) וכל גנזי עלאי אתמסרן בידיה, ודא מסיר ויהיב י' ועביד
י' שליחותא, ואלף מפתחן י' אתמסרן בידיה, ו' ומאה י' ברכאן נטיל בכל
יומא, ה' וקשיר י' קשירין י' למאריה. מעלמא י' נטיל ליה קביה לשמושיה,
הה"ד כי לקח אותו אלקים.

תעו) ומן דא אתמסר י' ספרא, דאקרי ספרא דחנוך. בשעתא דאחיד
ליה קביה. ה' אחמי ליה, י' כל י' גנזי עלאי, אחמי ליה אילנא דחיי, בגו
מציעות גנתא, ג' וטרפוי, וענפוי, וכלא חמינן בספריה. זכאין אינון חסידי
עלאין דחכמתא עלאה אתגלי להו, ולא אתנשי מנייהו לעלמין, כד"א
י' סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. י'

דרך אמת

סורת הזהר

ה) וסיי פלך כמס הקדושים נקשר אחד.
ב) כלה ל. ג) עלן של.
א) ואיננו כי לקח אותו אלקים: (בראשית ה')
ח"א נו: ח"ב יוד: קעט. ח"ג דיו: ת"ז חק' ע' קיט:
קלו. ז"ח בראשית כ טב שו. ב) חנוך לנער על פי
דרכו (משלי כ"ב) ח"א רכג: ח"ב קעט. ז"ח שה"ש ס"ח טר שלה סט טב שכ רות פ"ה טב שלה ג) סוד
ה' ליראיו: לעיל דף קמ"ג ציון ג'. וש"ב.

חלוסי גרסאות א' ג"א דחא מארעא נטיל ליה קביה הה"ד ויחלך חנוך את האלקים ואיננו כ' ג"א נטיל וגי
נטיל ליה הקביה. ג' ג"א כד"א. ד' ג"א עביד. ה' ג"א שליחותיהו. ו' ג"א מתמסרן. ז' ג"א מאה.
ח' ג"א ליג ברכאן. ט' ג"א קשירין. י' ג"א למארי דעלמא. י"א ג"א מעלמא י"א ג"א ונטיל. י"ב ג"א מוסיף ואתיב
ספרא. וגיא ודא הוא ספרא דחנוך. י"ג ג"א לכל. י"ד ג"א גיבזי. טו אה"ל כתב כאן חסרי.

מאמר

המלם

זה ספר תולדות אדם

פירוש. ספירות החכמה הם בסוד אלף. וספירות
של הבינה הם בסוד מאה. מפתחות פירושו ררכי
המשכה. ואומר שנמסרו בידו מפתחות החכמה
ומאה ברכות של הבינה. מעלמא נטיל ליה
קביה לשמושיה הה"ד כי לקח אותו
אלקים, מהעולם לקח אותו הקביה כדי
שישמנו במרום וכו'.

תעו) ומן דא אתמסר ספרא דאקרי ספרא
דחנוך: ומה נמסר לו הספר הנקרא
ספר של חנוך. בשעתא דאחיד ליה קביה
אחמי ליה כל גנזי עלאי אחמי ליה אילנא
דחיי בנו מציעות גנתא וטרפוי וענפוי, כי
בשעה שלקח אותו הקביה הראה לו כל
הנסתרות העליונים. וסוד עץ החיים שבתוך
הגן ועליו וענפוי. וכלא חמינן בספריה:
וכל הסודות אנו רואים בספרו. דהיינו כל מה
שהראה אותו אלקים בעת שלקח אותו למרום.
וזכאין אינון חסידי עלאין דחכמתא עלאה
אתנכי לדו ולא אתנשי מנייהו לעלמין כד"א
וכו' אשריהם לאלו חסידים העליונים שנגלה
להם

וכן למדנו ספר היה לו לחנוך. וספר זה היה ממקום
הספר של תולדות אדם. ודא הוא רזא דחכמתא
וזה הספר הוא סוד החכמה. דהא מארעא
אתנטיל הה"ד ואיננו כי לקח אותו אלקים.
ודא הנער כדכתיב וכו' כי נלקח מהארץ
ונעשה מלאך בשמים, וי"ש ואיננו כי לקח אותו
אלקים, והוא הנער. דהיינו שנקרא בכל מקום
נער. כמו שכתוב חנוך לנער וגו' שזה יורה,
שחנוך הוא נער, והוא מטעם שנעשה נער
משמש להשכינה.

תעה) וכל גנזי עלאי אתמסרן בידיה, ודא
מסיר ויהיב ועביד שליחותא.

וכל הסודות העליונים נמסרו בידו, והוא מוסר ונתן
אותם לכל הראים אליהם ועושה שליחותו של הקב"ה.
ואלף מפתחן אתמסרן בידיה ומאה
ברכאן נטיל בכל יומא וקשיר קשירין
למאריה, ואלף מפתחות נמסרו בידו ומאה
ברכות לוקח בכל יום ומיחד יחודים לרכונו.

תעז) ויאמר ה' א לא ידון רוחי באדם א לעולם בשגם הוא בשר וגר
 ב רבי אחא אמר, בההוא זמנא, הוה ההוא נהרא דנגיד ונפיק, אפיק רוחא
 עלאה מאילנא דחיי, א ואריק באילנא ג דשריאי ביה מותא, ד ואתמשכן רוחין
 בגוויהו דבני נשא, ה יומין סגיאין, עד דסלקו בישין, ואתעתדו לפתח, כדן
 אסתלקו רוחא עלאה, מההוא אילנא, בשעתא ז דפרח נשמתין ח בבני נשא, הה"ד
 לא ידון רוחי באדם לעולם, ט למיהב לעולם, י בשעתא דפרחו יא נשמתין יב בבני
 נשא.

תעז) יג ב בשגם הוא בשר, יד רבי אלעזר אמר, ג בשגם, טו דא משה, דאיהו
 נהיר לסיהרא, ומחילא דא, קיימין בני נשא טז בעלמא יז יומין סגיאין.

דרך אמת

מסורת הזהר

(ה) שפך. (ז) והיו מוכנים לפתח חטאת נעיל ל"ו א) לא ידון רוחי באדם ח"א נ"ו ז"ב קע"ח :
 סוף ע"ב
 נ"ו ס"ט : ב) בשגם הוא בשר, לעיל דף רל"ב ציון ב' ושי"ג) בשגם דא משה : ח"ב רלה, ח"ג רשו.
 רעג, ת"ז תק' ס"ט צט : קיא :

חלופי גרסאות א נ"א לעולם וגו', ב בדפו"י כתב כאן חסר, ג נ"א ל"ג דשריאי ביה מותא, ונ"א מוסיף מאלנא
 דמותא אתמשכן, ד נ"א אתמשכן, ה נ"א זמנין ונ"א זמני, ו נ"א רוח, ז נ"א דפרחו, ח נ"א
 מבני, ט נ"א למיתב, י נ"א ל"ג בשעתא דפרחו נשמתין בבני נשא, יא נ"א נשמתהון, יב נ"א מבני יג נ"א בשר
 (ד"ז) יד נ"א דבי ר' אלעזר אמרו, טו נ"א דא משה בתושבן דילהון תר, ונ"א דחושבן דיליה חז, טז נ"א דעלמא,
 יז נ"א זמנין.

מאמר

הפטולם

לא ידון רוחי באדם

שעלתה רעתם למרום והתיצבו לפתח דהיינו לפתח
 חטאת רובין, (כנ"ל באות תס"א) או נסתלק רוח
 העליון והיינו מהבינה מהאלן דהיינו מהנוקבא, בעת
 שפורחים נשמות לבני אדם, כלומר שרוח העליון
 מהבינה נסתלק מהנוקבא, ולא נשאר בה רק
 רוח ז"א בלבד, והנשמות פורחים רק מצד ז"א
 ונוקביה בלבד: הה"ד לא ידון רוחי באדם
 לעולם למיהב לעולם בשעתא דפרח
 נשמתין לבני נשא וזהו שכתוב לא ידון רוחי,
 מבינה באדם, לעולם, היינו ליתן רוחי לעולם
 בעת שפורחים נשמות מזו"ן לבני אדם, ולפיכך
 כיון שהבינה אינה נותנת נשמות לעולם ואין
 עתה נשמות רק מד"א, סספירותיו בסוד עשרות
 ע"כ ימי שני חיינו רק שבעים שנה, כנגד ז'
 ספירות תחתונות דז"א, ואם בגבורות שמונים
 שנה, דהיינו באחיזת הג"ר, עד בן מאה שנה,
 שהוא כעבר ובטל מהעולם.

תעז) בשגם הוא בשר, רא"א בשגם דא
 משה דאיהו נהיר לסיהרא
 ומחילא דא קיימין בני נשא בעלמא יומין
 סגיאין: בשגם הוא בשר רא"א בשגם זה משה כי
 הוא בגי' שמ"ה כמו מש"ה, שהוא מאיר אל תלכנה
 ומכת דוה חיים בני אדם בעולם ימים רבים, פירוש
 דעת הפנימי דז"א נקרא משה והוא ממשיך אור
 תבינה

להם חכמה העליונה, ואינה נשכחה מהם
 לעולם כמ"ש סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.
 מאמר לא ידון רוחי באדם

תעז) ויאמר ה' לא ידון וגו' רא"א בההוא
 זמנא הוה נהרא דנגיד
 ונפיק, אפיק רוחא עלאה מאלנא דחיי :
 ויאמר ה' לא ידון רוחי וגו' רא"א בעת ההיא
 דהיינו לפני המבול הנהר הנמשך יוצא מעדן
 דהיינו בינה הוציא רוח עליון מעץ החיים שהוא
 נ"א ואריק באילנא ואתמשכן רוחין בגוויהו
 דבני נשא יומין סגיאין והשפיע בהאילן
 דהיינו בהנוקבא ונמשכו מהם רוחות החיים בתוך
 בני אדם וחיו משום זה ימים רבים, פירוש
 ספירות הבינה הם בסוד מאות, ולפי שרוחות
 החיים היו נמשכים מן הבינה, חיו אז בני אדם
 בסוד מאות, והיו ימי שני חיהם ז' מאות שנה
 כנגד ז"ס תחתונות של הבינה ואם בגבורות
 שמונה מאות שנה וגם בתשע מאות שנה וע"כ
 חיו ימים רבים.

עד דסלקו בישין ואתעתדו לפתח, כדן
 אסתלק רוחא עלאה מההוא אילנא בשעתא
 דפרח נשמתין בבני נשא הה"ד וכו' : עד

(דפו"י דף ל"ו ע"ב)

א והיו ימיו מאה ועשרים שנה, א רמז למשה דעל ידיה תורה ב אתיהיבת, וכדין
 ג יריק חייך לבני נשא מההוא אילנא דחייך וכך הוה, אלמלא ד דחבו ישראל,
 הה"ד ב חרות על הלחות ג ה חרות ממלאך המות, דהא אילנא דחיי
 הוה משיך ו לתתא.

תעט) ועל דא, בשגם דאיהו בשר, קיימא מלה ז לארקא רוחא דחיי, בשגם
 אחיד לתתא, אחיד לעילא, ועל דא תנינן, ד משה לא מית אלא אתכניש * מעלמא,
 והוה נהיר לסיהרא, ח דהא שמשא אע"ג ט דאתכנש מעלמא, לא מית אלא י עאל
 ואנהיר לסיהרא, כך משה.

תפ) ד"א, בשגם הוא בשר, במשיכו דרוחא בבני נשא, זמנא יא רבה א אתהדר
 למהוי בשר לאתמשכא בתר גופא, ולאשתדלא בעובדין דהאי עלמא.

דרך אמת

מסורת הזהר

ח) היו חוזרים ע"י כגלגול לכיות אשר כנראשונה. א) והיו ימיו מאה ועשרים : ח"א נח. ח"ב קעת :
 ב) חרות על הלחות : (שמות לב) ח"ב מה : פד :
 קיג: קג, ח"ג ו: כט. ת"ז תקי ג"ה פח: תק' ז' בהשמות קמו: ז"ח רות פג. טב שפט. טז שטו. תק"ח צו
 טב שיט. ג) חרות ממלאך המות : ח"ב מה: קיג: ח"ג קעו. ת"ז תק' ז' בהשמות קמו: ז"ח רות פ"ג
 טב שלג ד) משה לא מית : ח"ב קעד.

חלופי גרסאות. א. ג"א חמו למשה דכתיב ומשה בן מאה ועשרים שנה. ב. ג"א אתיהיב. ג. ג"א אתיהיבת. ג. ג"א
 אריק וגי'א זריק. ד. דחבו ישראל הח חייך לעולם (לעלמא) ה. ג"א חירות. ו. ג"א לתתא
 ז. ג"א לאתרחקא. וגי'א לאתרא דא. ח. ג"א כהא. ט. ג"א דאתכניש. י. ג"א דעאל. יא. ג"א רבא. וגי'א דבה.

מאמר

הפולם

לא ידון רוחי באדם

משה המלוכב בבשר הגוף בו תלוי הדבר להשפיע
 רוח החיים הנצחיים. כי בשגם שהוא משה נאחו
 למעלה ונאחו למטה, כלומר, שז"א שלמעלה נקי
 ג"כ משה, וע"כ הכתוב מדייק, בשגם הוא בשר
 להורות שהכונה הוא על משה שלמטה,
 המלוכב בבשר דהיינו ע"י מתן תורה, שאז
 יהיו חרות ממלאך המות כנ"ל. וע"ד תנינן
 משה לא מית אלא אתכניש מעלמא והוה
 נהיר לסיהרא דהא שמשא וכו' וע"כ למדנו
 שמשה לא מת, אלא נאסף מהעולם לעולם
 העליון, לז"א, והוא מאיר שם להלבנה, שהיא
 הנוקבא, כי השמש אע"פ שנאסף מהעולם אינו
 להלבנה וכך הוא משה שנסתלק מעולם התחתון
 ומאיר להלבנה בעולם העליון.

הבינה אל הנוקבא שספירותיה בסוד מאות
 וע"כ חיו האנשים ימים רבים, כנ"ל בדבור
 הסמוך. והיו ימיו מאה ועשרים שנה רמז
 למשה דעל ידיה תורה אתיהיבת וכדין יריק
 חייך לבני נשא מההוא אילנא דחייך והיו
 ימיו מאה ועשרים שנה הוא רמז על
 משה שחי ק"כ שנים שעל ידו ניתנה התורה
 ואז דהיינו בעת מתן תורה השפיע חיים לבני
 אדם מעץ החיים ההוא ויוצא מעדן מלוכב בו
 שה"ס בינה וכך הוה. אלמלא דחבו ישראל
 הה"ד חרות וגו' חרות ממלאך המות דהא
 אילנא דחיי הוה משיך לתתא, ואלמלא
 חטאו ישראל היה תמיד כך דהיינו שהיו
 מקבלים החיים מעץ החיים ולא היו מתים
 וז"ש חרות על הלחות להורות שהיה חרות
 ממלאך המות כי עץ החיים היה נמשך למטה
 שממנו החיים נצחיים.

תפ) ד"א בשגם הוא בשר במשיכו דרוחא
 בבני נשא זמנא רבה אתהדר למהוי

בשר: פירוש אחר בהכתוב בשגם הוא בשר, הוא,
 כי בהמשכת רוח חיים בבני אדם זמן רב חזר הרוח
 להיות בשר כלומר כמו גוף, דהיינו לאתמשכא
 בתר גופא ולאשתדלא בעובדין דהאי עלמא.
 דחיינו

תעט) וע"ד בשגם דאיהו בשר קיימא מלה
 לארקא רוחא דחיי בשגם אחיד

לתתא אחיד לעילא: וע"כ אומר הכתוב
 בשגם הוא בשר, מפני בשגם שהוא בשר דהיינו
 (דפו"י דף ל"ו ע"ב *) לית ע"א)

תפא) אמר ר' יצחק, כל דרין דאשתכללו משת, כלהו צדיקי וחסידי
 לבתר אתפשטו ואולידו ואוליפו אומנותא ב דעלמא, כ א) לשצאה י ברומחין
 וסייפין, עד דאתא נח, ואתקין לון תקונא דעלמא, ד ולמפלח ולאתקנא
 ארעא, דהא בקדמיתא לא הוו * זרעין וחצדין, לבתר אצטריכו להאי,
 דכתיב עוד כל ימי הארץ וגו'.

תפב) ר' אלעזר אמר, זמין קביה ס לתקנא עלמא, ולאתקנא רוחא
 בכני נשא, בגין דיורכון יומין לעלמין, הה"ד ב כי כימי העץ ימי עמי וגו'.
 וכתיב ב בלע המות ו לנצח, ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים וחרפת
 עמו יסיר מעל כל הארץ, כי ה' דבר.

דרך אמת

מסורת הזהר

א) זרעין וחצדין : ח"א ט : ענו. רנז. ז"ח בראשית
 ט. טכ שטו שכב. ב) כי כימי העץ ימי עמי
 (ישעיהו ס"ה) ח"א א רכא : ח"ג קו : רנב : ת"ז חק'
 ה' בהשטות קמב. ג) בלע המות לנצח :
 ז"ח רוח פ' ס"א שמה לעיל דף רמ"א ציון ב' וש"נ.

לופי גרסאות א גימ' מוסיף אומנותא וחכמתא. ב גימ' לשיצאה ג גימ' רומחין. ד גימ' למפלח. ס גימ' לאתקנא
 (את"ל) ו גימ' לנצח וגו'

מאמר

הסולם

לא ידון רחמי באדם

עד שבא נח ותקן להם תקין העולם ולעבוד ולחקן
 האדמה דהא בקדמיתא לא היו זרעין
 וחצדין לבתר אצטריכו להאי דכתיב עוד כל
 ימי הארץ וגו' כי בתחילה לא היו זרעים
 וחורשים כי חיו על חרבם אלא אח"כ נצרכו
 לזה כמ"ש עוד כל ימי הארץ וגו' הרי שהיה
 אז נוהג בעולם זרע וקציר.

תפב) ר' אלעזר אומר זמין קביה לתקנא
 עלמא ולאתקנא רוחא בכני נשא בנין
 דיורכון יומין לעלמין : רא"א עחיד הקב"ה לתקן
 העולם ולחקן את רוח החיים בכני אדם באופן שיאריכו
 ימים לעולם. הה"ד כי כימי העץ ימי עמי וגו'
 וכתיב בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה
 מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ
 כי פי ה' דבר.

דחיינו להמשך אחר תאות הגוף, ולעסיק
 בקניני עולם הזה. ושיעור הכתוב הוא. לא ידון
 רחמי באדם לעולם, לא ימשין רוח החיים
 בהידם לימים רבים, משום כשנבם הוא בשר
 משום שבאריכות הזמן מחזירים הרוח להיות
 בשר.

תפא) אר"י כל דרין דאשתכללו משת כללו
 צדיקי וחסידי : אר"י כל הדורות
 שנשתכללו ובאו משת היו כולם צדיקים וחסידיים.
 לבתר אתפשטו ואולידו ואוליפו אומנותא
 דעלמא לשצאה ברומחין וסייפין, אחר כך
 נתפשטו בעולם והולידו בנים ולמדו אומנות
 חז"ים להשמיד עם רמחים וחרבות כלומר
 שחיו על חרבם. עד דאתא נח ואתקין יתן
 תקנא דעלמא ולמפלח ולאתקנא ארעא.

(ושרי דף ל"ח ע"ט)

ספר הזהר

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי

רבי שמעון בן יוחאי ז"ל

עם הפירוש

דרך אמת

ועם הביאורים הנפלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם. אחת בלי פירוש. ומלבד אותם המקומות
החל מענינים הפשוטים עד המקומות שבספר הזהר. העוסקים בחכמת הקבלה.
הסתומים ביותר. ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:

אותם המקומות. שצריכים לאריכות יתרה. הוקבע מקומם במראות הסולם.

חלופי גרסאות

מביא כל השינויים שבאו בדפוסים
הקודמים משנת שי"ח עד הנה.

מסורת הזהר

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בג' חלקי
הזהר, תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים.

לוח השואת הדפים

מסוה הדפים בתקוני זהר, זהר חדש ותק"ח של דפוסים שונים, להדפיס שב, מסורת הזהר" (נמצא בחלק א')

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות
שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו בחלק א' אסטר
פתיחה לחכמת הקבלה

חלק ג

פרשיות: בראשית ב' — גח

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בסני עצמו. ברה"מ"ו : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרינא (גירסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. ג"י : גימטריה, (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ז' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, סלא דבדולחא, קרומא דאירא, רעוא דמצחא, עמר גא, סקותו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, סה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גזרה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבורה. דו"ב : דבר ונוקבא. דו"ק : התבונן היטב ; דייק. ד"ז : דפוס זולצברג. דחו"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : וכל זה. דלפ"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנוטבא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגיין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחק. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. דפו"י : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עליו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. ה"ה"ד : הוא הוד, וכת"ב. ה"ח : ה' חסידים. ה"י : היה. ה"י"ם : הוד, יסוד, מלכות, (ג' אותיות משם אלהים). ה"ל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא נמי. ה"נו' : הנזכר. ה"נ"ל : הנזכר לעיל ; הנזכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי שטיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי סירושו. ה"ק' : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. ה"קב"ה : הקדוש ברוך הוא. ה"קס"ה"ז : הקדמת ספר הזהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. ה"רמ"ק : האלקי רבינו משה קרדובירו. ה"שי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תתונות. ה"תפ"א : התפשטות א'. ה"תפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אחר באחור. אב"ג : אנו ככת גדולת. אבי"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות העליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר ולא גרסינן. א"ה, א"ו, א"ה, אדה"ע : אמות העולם. אה"ל : אור הלבנה. או"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. או"ח : אור חונד. או"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. או"מ : אור מקיף. או"נ : אריך ונוקבא. או"פ : אור פנימי. אחב"פ : אחר בפנים. אח"ז : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוזן חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סיף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, נוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רות, מים, עטר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי חימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצדויות אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באבי"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באורא רבא. באדר"ו : באורא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בג"ר : בגין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : במה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ביהמ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' גי' ד'. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : כמדוש רבה. ב"נ : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס'. בספר. בס"ד : בספרא דנציעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

מאזנים, עקרב, קשת, גדי, דלי, דגים. ט"ת : ט'
תחתונות.

י

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גסן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב) אותיות הראשונות משם הוי"ה. י"ה"א : ג' מלואים של שם הוי"ה יודין ההין אלפין. י"ה"כ, י"ה"כ"פ : יום הכפורים. י"ה"ד : יהי רצון. י"ה"כ : יום כפור. יו"ש : ימין ושמאל. יחנר"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמו על יחוד הוי"ה ואדני. י"י"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק : יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סוברים. יס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישסו"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כ"א"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כדי דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כ"ד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא. כ"ה"א : כן הוא אומר. כ"ה"ג : כהן גדול ; כהאי גזווא. כ"ה"ג"ג : כל המוסיף גורע. כ"ה"ג : כן היא נוסחת. כ"ה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה ; (לאמור) ; על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהוא רק חלק ממנו. כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל ופרט. כו"פ"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיזון ; כתר חכמה. כ"ח"ב : כתר חכמה, בינה. כ"ח"ב"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כ"ח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כ"ל"ז : כלי זיין. כ"ל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כ"מ"א : כמה דאת אמרת. כ"מ"ש : כמו שכתוב. כ"מ"ש"א : כמו שאתה אומר. כ"מ"ש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"ג : כן נאמר ; כן נראה. כ"נה"ג : כנסת הגדולה. כ"נו" : כנוכר. כ"נ"י : כנסת ישראל. כ"נ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כ"נלע"ד : כן נראה לפי ענינת דעתי. כ"ס"ה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו. כ"צ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כ"ש"ד : כללו של דבר. כ"ש"כ : כל שכן. כ"שו"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כ"ש"ט :

ן

זאכ"מ : ואין כאן מקומו. זאכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. זאל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. זבעוה"ר : ובעונותינו הרבים. זבש' : ובשעה. זגו' : וגומר (ראה וכו'). זדו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). זד"ל : ודי למבין. זל"ב : ודי לחכימא ברמיזא. זהמ"י : והשכיל יבין. זזה"ד : וזה הדין. זז"ל : וזה לשוננו. זכה"א : וכן הוא אומר. זכו' : וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין סופו נזכר בכתב). זל"ב : ולי נראה. זבלע"ד : ונראה לפי עניות דעתי. זע"ד : ועל דא. זעד"ז : ועל דרך זה. זעכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ז"ק : ו' קצחת. זש"ב : ושם נסמן. ז"ת : ו' תחתונות. זתי" : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זזה"ז : זמן הזה. זזה"ש : זה הוא שאמר. זז"ן : זעיר ונוקבא. זה לשוננו ; זכרו (זכרוננו) לברכה. זל"ז : זה ילוה. ז"ח : והר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן נק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, גויקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. ח"ב"ד : חכמה, בינה, דעת. ח"ב"ת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלוסי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. ח"ד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. ח"ה"ש : חלול השם. ח"ה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסד ואו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוה"מ"ס : חול המועד סיכות. חוה"מ"פ : חול המועד פסח. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצה. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חנ"ה : חנוכת הבית. חנכ"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה סתימאה. ח"ע : חיי עולם. חזע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. ט"ר"ד : טוב ורע. ט"מ : טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים, נקודות תנין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ה, סא"ב, מע"ק, גד"ד : ט"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון חכמינו וזכרם לברכה.

ל

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוב. מע"ה : מעלה עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב : מאי שנא. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרינא ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רסאים, עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח, הוד, יסוד. נהי"מ : נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"ב : נע ונד ; נעשה ונשמע. נוק' : נוקבא. נח"ש : גדיה, חרב, שמתא. נ"ל : נראה לי. נ"מ : נסקא מינה. נ"נ : נח נפש. נ"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עין ; נוחו עדן. נ"צ : נחמת ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. נר"ן : נפש, רוח, נשמה. נרנח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : נ' שערי בינה. נת"א : נקודות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות. ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הוי"ה במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמניא. סו"ה : סוד הכתוב. סו"ס : סוף סוף. ס"י : סימן. ס"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק. ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : סטר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין אחר. עאכר"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבגע"מ : עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ; על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמור. עד"ו : על דרך זה. עד"מ : על דרך משל. ער"ר : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הבא. עה"ז : עולם הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש : עליו השלום. עו"א : עוברי איליים. עוה"ב : עולם הבא. עוה"ז : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים. ער"ב : עחק ונוקבא. ע"ו : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טובה. עי' : עיין ; עלאין. ע"י : על ידי ; על יד. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר הקדש. עיר"ט : ערב יום טוב. עיר"כ : ערב יום כסור. עי"ז : על ידי זה. עי"מ : עבור, יניקה, מוחץ. עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכוננו. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא גרסינו. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לר"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל : לפני ולפנים. ל"ו : לשון זכר. לזע"י"צ : לוכר עולם יהי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכאו"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט גדול. לפמש"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנוא ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור הגדול ; מאור הגולה. מארז"ל : מאמר רבותינו וזכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן בכתר. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דור. מב"ו : מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מיען דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם. מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מסני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מר"ל : מוציא לאור. מרל"מ : מטי ולא מטי. מר"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מר"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מר"ש : מוצאי שבת. מ"ו : משנה ו'. מחז"ל : מאמר חכמינו וזכרם לברכה. מ"ט. מקח טעות. מטטרור"ן : שם מלאך. מ"י : בי אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הרבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מסיח לסי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. ממ"ה : מלך מלכי המלכים. ממ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מיען נוקבין. מנ"מ : מאי נסקא מינה ? מ"ס : מדת סודם ; מר סבר ; מוחא סתימאה. מסה"ו : מסורת הוהר. מ"ע :

דן. ר"ג: ריש גלותא. רדל"א: רישא ולא אתידע.
 ר"ה: ראש השנה. רה"י: רשות היחיד. רה"ק:
 רוח הקודש. רה"ר: רשות הרבים. ר"ח: ראש חודש.
 רת"ו: ר' חיים חייטאל. ר"י: רבי יהודה; רבי יצחק;
 רבי יוסי. רי"ן: מספר. ר"ל: רחמנא לשויב;
 רחמנא ליצלן; ראיא לדבר; רצוני לומר. ר"מ: ראש
 מתיבתא; רעיא מהימנא; ריש מתיבתא. רמ"ח:
 מספר. רמ"ק: ר' משה קורדובירו. רע"מ: רעיא
 מהימנא. רפ"ח: מספר. רשב"י: ר' שמעון בר
 יוחאי. רשר"ד: ראיא, שמיעת, ריה, דבור. ר"ת:
 ראשי תיבות. רת"ס: ראש, תוך, סוף.

ש

ש': שורה, שעה. ש"א: שמואל א'; שליש אמצעי;
 שליש א'. ש"ב: שמואל ב'; שער ב'. שבי"ב:
 שבירת כלים. ש"ג: שער ג'; שיעור ג'. שג"ע: של
 גן עדן. שה"ש: שיר השירים. שו"ש: ששון
 ושמחה. שו"ת: שאלות ותשובות. ש"ח: שנאת
 חנם; שבת חנכה. שיל': שיש לאמר; שיש לברך.
 ש"כ: מספר. שכ"א: שכל אחד. שכאו"א: שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י: שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"ג: שם נסמן. שנגל"ה: שורש, גשמה,
 גוף לבוש, היכל. שנא"ן: (ר' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. שס"ה: מספר. ש"ע: שליש
 עליון; שמנה עשרה; שמיני עשרת. ש"צ: שליח
 צבור. שצ"ם חנכ"ל: (ו' כוכבי לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר: שלוש רגלים;
 שם רע. ש"ש: שם שמים. ש"ת: שמחת תורה;
 שליש תחתון.

ת

ת"א: תרגום אוגקלוס; תרוץ אחד. תא"מ: תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד: תיקונא דיקנא. תה"ד: תפלת
 הדרך. תה"ר: תהומא רבא. תה"ש: תפלת השחר.
 ת"ו: תם ונשלם. תובב"א: תבנה ותכוונן במהרה
 בימינו אמן. תובי"ל: תם ונשלם ברוך ה' לעולם;
 תוה"ק: תורתנו הקדושה. תו"מ: תפארת ומלכות;
 תרומות ומעשרות; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע: תם
 ונשלם שבח לאל בורא עולם. תושב"כ: תורה שבכתב.
 תשב"ע"פ: תורה שבעל פה. ת"ז: תקוני זהר.
 ת"ח: תא חזי; תקונים חדשים; תלמיד חכם.
 תצה"מ: תחית המתים. תכ"ב: תלת כלילן בתלת.
 תכ"ד: תוך כדי דבור. תכ"ה: תורת כתיים. ת"ל:
 תלמוד לומר; תרי לישני (שתי נוסחאות); תהלה לאל.
 ת"מ: תפלת מנחה. תע"ס: תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע: תפלת ערבית. תרי"ג: (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח: תקונים חדשים. ת"ש: תפילין של יד.
 תש"ר: תפילין של ראש. ת"ת: תפארת.

עכאו"א: על כל אחד ואחד; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד: עד כאן דבריו. עכ"ז: עד כל זה. עכו"ם:
 עבודת כוכבים. עכ"ל: עד כאן לשונו. עכ"פ: על
 כל פנים. ע"ל: עין לעיל. ע"מ: על מנת; על
 משקל; עשר מאמרות; על מה; על מחצה; עשר
 מכות. עמוד"א: עמודא דאמצעייתא. עמ"ש: עין מה
 שכתבתי; עד מאה שנים; עול מלכות שמים. ענ"ב:
 עקודים, גקודים, ברודים. ע"ס: עשר ספירות; על
 סמך. עמס"ב: ע"ב סג מ"ה בין. עע"ז: עובדי
 עבודה זרה. עעכו"ם: עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ: על פי. עצה"ד: עץ הדעת. עצה"ט: על
 צד היותר טוב. ע"ק: עתיקא קדישא. ע"ר: ערב רב.
 ער"ה: ערב ראש השנה. ער"ח: ערב ראש חודש.
 ע"ש: עין שם; ערב שבת; על שלחן. עש"א: עד
 שיבוא אליהו. עש"ה: עין שם היטב. עש"מ: על
 שום מה. ע"ת: ערוב תחומים; על תנאי.

פ

פ"א: פרק א'; פעם אחת; פירוש אחר. פא"פ:
 פנים אל פנים; מה אל מה; פעם אחר פעם. פ"ב:
 פרק ב'. פב"א: פנים באחור. פב"פ: פנים בפנים.
 פ"ג: פרק ג'. פ"ד: פסק דין; פרק ד'. פד"ה,
 פדה"ב: פדיון הבן. פו"א: פנים ואחור. פו"ח:
 פנימיות והיצוניות. פו"כ: פרט וכלל. פו"ר: פריה
 ורביה. פי': פירוש. פי"י: פ'שעי ישראל; מועל
 יוצא. פל'': פלוני. פלח"ק: פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפה"ס: פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א: פנים
 מאירות. פמ"ס: פנים מסבירות. פ"ג: מקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד: פסק דין. פ"פ: פתחון סה.
 פ"ק: פרק קמא; פורים קטן; פרט קטן. פרו"א:
 פרקי רבי אליעזר. פרו"ס: פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל: צריך אתה לדעת. צ"ג: ציון ג'; צום גדליה.
 צ"ד: ציון ד' וכדומה. צח"מ: צומה, חי, מדבר.
 צ"ל: צריך לומר; צריך להיות. צ"ע: צריך עיון.
 צעב"ח: צער בעלי חיים. צע"ג: צריך עיון גדול.

ק

ק': קדוש; קמא; קהל; קטן. ק"א: קונטרס
 אחרון. קב"ה: קודשא בריך הוא. קבו"ש: קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ: קריאת המגילה. קה"ק:
 קדש הקדשים. קה"ת: קריאת התורה. ק"ו: קל
 וחומר. קו"ח: קל וחומר. קוש"י: קוצו של יוד.
 קכ"ד: קדם כל דבר. קלי"י: קליפות. קמ"ל: קא
 משמע לך. ק"פ: קרבן פסח. ק"ק: קדש קדשים;
 קדשים קלים. קק"ק: קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש:
 קריאת שמע; קבלת שבת.

ר

ר"א: רבי אבא; רבי אלעזר. ראב"ד: ראש בית

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחוויה שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק בסדוֹת תורהך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית עמנו חסד גדול כזה, על כן אנחנו מסילים תחנונינו לפניך שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו כבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסדוֹת תורתך ויהיה למדינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח נחוח ותאציל עלינו אור מקוד נשמתנו בכל בחינתנו ושיהנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו וזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“. כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי“.

ב ר א ש י ת

אמר ר' שמעון הא תנינן, *דכד ברא קב"ה עלמא, ב' (ה) גליף יבגילופי
 י דרוא ידמהימנותא, (ג) גו טהירין, ברזין עלאין, וגליף לעילא, וגליף
 לתתא, וכלא ברוא יחדא, ועביד עלמא תתאה, כגוונא דעלמא עלאה, ודא קאים
 לקביל דא, למהוי כלא חד, ביחודא חדא, 'ובגין כך קב"ה (ג) גליף ח'י גליפי
 דאתון עילא ותתא, ובהו ברא עלמין.

(ב) ות"ח כגוונא י דעבד קב"ה עלמא, הכי נמ"ה ברא ליה לאדם קדמאה.

מסורת הזהר

(א) כד ברא קב"ה עלמא ח"א כ: נו. ספ. ז.
 צו. קעב. רד. רה. רל: ח"ב כג: נד: קכו: קנ: קנא:
 קסא. רכא. ח"ג ט: כו: לב: סה: קעח: ז"ח בראשית
 ט"ז טא שמא. וישב כ"ט טב שב. חקת ז"ב טד שיו.
 (ב) גליף בנילופי - עלאין ח"ב קכו:
 (ג) רוא דמהיבנותא ח"א לט. קנב: רל: רלא. ח"ב רנב. ח"ג קמג. (ד) גליפי דאחוזן - ברא עלמין
 ח"א ב. רד. ח"ב קכו: קנא: ת"ז בהקדמה דף טז. ז"ח רות פ"ה טב שח. (ה) ברא ליה לאדם
 הרמאה (למעבר אדם) ח"א כג. כה. קכא: כככ: קל: רכא. ח"ב כג: כד: נה. רלא. רמה. ח"ג יט.
 לה: מד: מו: מח: סג. קינ. רו: ז"ח בראשית ט"ז טא שג. שה"ש ט"ו טג שכר.

דרך אמת

(ה) חקק נחקיקוס סוד האמונה באלוהים העליונות.
 (ג) חוק האורות בסודות העליונות שנאלמות. (ג) חקק
 חקיקוס האלוהים שעל ידם יסד העולם.

חלופי גרסאות: א' כוהר וזלצבך כתיב: ההיכלות, וניא, הא לך ספר ההיכלות, וניא עד כאן
 אשתכללו מלין מכאן ולהלאה חקוני ררשתא, נ גיא בגליסורי, נ גיא דהימנותא, ד גיא
 מוסיף ברוא, עלאה' ס (פ"י גיע דלתתא), ו (פ"י גיע עלאה); ז גיא בנין כך קב"ה גליף גליפי דאתון עלאין
 ותתאין דהא קב"ה אעטר ליה לאדם בעטרין עלאין. (אה"ל) ח גיא גלופי, ט גיא דברא, י גיא מוסיף כעשרה מאמרות.

רגיע

הסולם

ז' היכלות

מדת הרחמים שהוא בינה, במדת הדין
 שבמלכות, כלומר, שהעלה המלכות לתוך
 הבינה, ונחקקה המלכות, כמדת הבינה, דהיינו
 שהשיגה בית קבול לקבל אור העליון, כמו
 הבינה, ואהר שנשחתפה המלכות בבינה, ברא
 מסנה כל התחתונים, ובוזה נמצאים התחתונים
 ראויים לקבל כל המוחין העליונים. (כמש"כ
 לעיל כבראשית א' דף ז' ד"ה וכבר) וז"ש
 שעשה עולם התחתון, דהיינו את המלכות, כמו
 עולם העליון שהוא בינה, ונעשתה המלכות
 ראויה לקבל אור העליון כמו הבינה, וז"ש
 ודא קאים לקביר דא, שזה עומד כנגד זה
 בשוה, כלומר, שבעת שהבינה בקטנות, נמצאת
 בשבילה גם המלכות בקטנות, וע"כ בעת
 שהבינה חוזרת לגדלותה, נמצאת גם המלכות
 משגת הגדלות כמותה. למהוי כלא חד
 ביחודא חדא, שנתקנו שניהם באופן כזה
 שיהיו שניהם אחד ביחוד אחד, ואחר שנתקנה
 המלכות כמו הבינה, יצאה ממנה נשמת אדם
 הראשון וכל התחתונים, ונמצאים גם הם
 ראויים לקבל כל האורות שבהבינה, כמ"ש
 לפנינו.

א' אר"ש הא תנינן, דכד ברא קב"ה עלמא
 גליף בנילופי דרוא דמהימנותא
 נו טהירין ברזין עלאין: אר"ש הרי תנינן, אשר
 בעת שכרא הקב"ה את העולם, חקק חקיקות של סוד
 האמונה, דהיינו של המלכות חוק האורות כסודות
 העליונים. כלומר שהעלה המלכות, לבינה, ונמצא
 שאותה החקיקה שהיתה במלכות, חקק אותה גם
 בספירות העליונות של הבינה, שה"ס שתוף
 מדת הרחמים דבינה בדין דמלכות, שעשה
 המאציל לצורך בנין העולם, כנ"ל בכ"מ, ונר"ף
 לעילא ונר"ף לתתא, וכלא ברוא חדא, וחקק
 למעלה, בהבינה, וחקק למטה בהמלכות, והכל בסוד
 אחד, כלומר שב' החקיקות שחקק היו בצורה
 אחת, של הבינה, ועביד עלמא תתאה כגוונא
 דעלמא עלאה, ודא קאים לקביל דא, למהוי
 כלא חד ביחודא חדא ועשה את עולם התחתון,
 דהיינו את המלכות, כעין עולם העליון, בינה.
 ועשאם זה כנגד זה בשוה, כדי שיהיו שניהם אחד,
 ויעלו ביחוד אחד, ביאור הדברים, כי התחתונים,
 שורשם הוא מלכות, שהיא מדת הדין,
 שנצטמצמה שלא לקבל לתוכה את אור העליון,
 נמצאים משום זה, שאינם ראויים לקבל את אור
 העליון, כמו שורשם שהוא מלכות, וע"כ לא
 יכלו התחתונים להתקיים ולהניע אל המטרה
 שבשבילה נבראו, לפיכך שיתף הקב"ה את
 (דסו"י דף ל"ה ע"א)

(ב) ותא חזי, כגוונא דעבד קב"ה עלמא, הכי
 נמ"ה ברא ליה לאדם קדמאה, ובוה
 וראה, באופן זה שכרא הקב"ה את העולם, דהיינו
 בשתופה

פתח ואמר * והמה כאדם עברו ברית וגו', דהא קב"ה אעטר ל' ליה י בעטרין עלאין, וברא ליה בשית סטרין דעלמא, למהוי שלים בכלא, וכלא י זעאן ודחלן י מקמיה, דהא כד אתברי אדם, אתברי בדיוקנא עלאה, י והוו מסתכלן בההוא דיוקנא, וזעאן ודחלן מקמיה.

ג) ולכתר אעיל ליה קב"ה י בגנתא דעדן, לאתעדנא תמן בעדונין עלאין, והוו י מלאכין עלאין סחרין ליה, ומשמשין קמיה, ורזין דמריהון הוו אודעין ליה. ת"ח, בשעתא דאעיל ליה קב"ה לגנתא דעדן, הוה תמי י ואסתכל מתמן, כל רזין עלאין, וכל חכמתא, בגין למנדע ולאסתכלא ביקרא דמריה.

ד) ה"ה (ב) שבעה היכלין י מדורין אינון לעילא, דאינון רזא דמהימנותא

דרך אמת

מסורת הזהר

א) והמה כאדם עברו ברית הושו' ח"א נה ח"ב רסב: ח"ג קכב. ב) וברא - בשית סטרין ח"א מז. ג) זעאן ודחלן מקמיה ח"א יג: עא: קצא. רכא: ח"ב נה. ח"ג לג: קין. קכג: ז"ח לח טג שמד. ד) גן ערן ח"א ז. מוז: ט: סא. סה: סו. פא: קו: קז. קכג: רב: רכא: רכד: רכה: רכו: רלא: רמג, רסג. ח"ב יא. יב: לט: נה. צה: צז: צח: קלו. קמב: קג. קנא: קנו: קעג: קצ: רד. רח: רט: רי: ריא: רכט: רלא: רעא. ח"ג נג. ע: עא. פד. קו: קסו. קסט: קצו: רה. רפה: שג. ת"ז בהקדפה ז. יב: ז"ח בראשית י"ג טג שי. י"ח טא שיד. טד שיו. יתרו ל"ג טב שמא. מ"ו טב שמח. טד שה. אחרי מ"ו טא שלג. חקת נ"א טא שלא. בלק נ"ב טב שיב, טג שבג, טד שה. שה"ש ס"א טא שמא. ופ"ט טז. ס"ה טג שכו: ס"ז טג שמה. ס"ח טד שמה, שנ. ס"ט טא שח. רות ע"ה טג שיד. ע"ט טד שלג. פ"ב טד שלט. ה) שבעה היכלין ח"א כג: כד. מא: ח"ב רב: רמה. רס: ת"ז תק' ג יח: תק' כ"א פג:

חלופי גרסאות א נ"א מוסיף ליה לארס" נ נ"א בעטרין עלאין (פ"י ג' ראשונות) ג נ"א מניה. ונ"א קמיה ד נ"א מוסיף והוו "בדיין" מסתכלין. ס נ"א מלאכים. ו נ"א ומסתכל. ז נ"א ליג מדורין.

ו' היכלות

הסולם

דביע

בשחוסה של מדת הרחמים דבינה כנ"ל, כן ברא הקב"ה לנשמת אדם הראשון, כלומד שגם נשמת אדם הראשון קבלה אותו השיתוף דמדת הרחמים, שנברא בו העולם שהוא מלכות. (וכנ"ל בדיבור הסמוך), וע"כ השיג גם הוא כל האורות העליונים שבבינה, כמו המלכות. כמו שהזהר מכאר לפנינו. פתח ואמר, והמה כאדם עברו ברית וגו' דהא קב"ה אעטר ליה בעטרין עלאין, וברא ליה בשית סטרין דעלמא למהוי שלים בכלא: פתח וכו' שהרי הקב"ה הכתיר לו לאדם הראשון בעשרות עליונות, דחיינו במוחין דגיד, וברא אותו בשש קצוות העולם, דהיינו מוחין דרו"ק, כדי שיהיה שלם בכל. וכלא זעאן ודחלן מקמיה, דהא כד אתברי אדם אתברי בדיוקנא עלאה, והוו מסתכלן בההוא דיוקנא זעאן ודחלן מקמיה: וכל הבריות היו חרדים ומפחדים מפניו, כי כשנברא אדו"ד נברא בצורה עליונה, והיו הבריות מסתכלים באותה הצורה וחרדים ומפחדים מפניו. (דש"י דף ל"ח ע"א)

ד) שבעה היכלין מדורין אינון לעילא, דאינון רזא דמהימנותא עלאה;

ז' היכלות ומדורים הם למילה, שהם סוד האמונה העליונה

עֲלָאָה, וּשְׁבַעַה הִיכְלִין אֵינּוֹן לְתַתָּא ^ב כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיָא, וְאֵינּוֹן שִׁית כְּגֹוֹנָא עֲלָאָה, וְחַד טַמִּיר וְגַנִּיזוּ אִיהוּ לְעֵילָא. וְכַל אֲלִין אֵינּוֹן בְּרוּזָא עֲלָאָה, בְּגִין דְכַל הַנִּי הִיכְלִין, אִית בְּהוּ כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיָא, וְאִית בְּהוּ ^ב כְּגֹוֹנָא דְלַתַתָּא, לְמַהוּי כְּלִיל בְּדִיוֹקְנָא דְרוּזָא דְלַעֲיָא, וּבְדִיוֹקְנָא דְרוּזָא דְלַתַתָּא, וּבְהוּ הוּהּ דִּיּוּרִיָּה דְאָדָם.

(ה) וּלְבַתֵּר דַּאתְתַרְךְ מַגְנַתָּא דַעְדָן, אַתְקִין ^ג לֹון קְבִיָּה לְנִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקָא, לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא בְּהוּ. כְּדַקָּא חֲזִי, מְזִיּוּא דִיקְרָא עֲלָאָה. וְכַל חַד וְחַד, אַתְתַקֵּן כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיָא, וְכְגֹוֹנָא דְלַתַתָּא, כְּמַה דְאֻקִּימָנָא.

דרך אמת

(ב) שֵׁשׁ בְּכַסּ מַלְיוּדֵי עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם הַחַחְתּוֹן.

חֲלוּפֵי גְרַסָּוֹת ^א נִיָּא מוֹסִיף כְּגֹוֹנָא דְלַהוֹן חַד. לְקַבֵּל חַד. שְׁבַעַה מְדוּרִין דְהִיכְלִין אֵינּוֹן לְתַתָּא. ^ב נִיָּא לִיָּה.

ד היכלות

הסולם

רג"ע

גוּף, לְבוּשׁ, וְהִיכַל. הַרִי שְׁהַמְלָכוֹת נִקְרָאֵת הִיכַל. אַמְנָם אַחַר שְׁעַלְתָּה הַמְלָכוֹת וְנִכְלָלָה בְּבִינָה, (כְּנ"ל בְּתַחֲלִילַת הַמַּאמֵד). הֵנָּה אִז נִבְחַנְתָּ גַם הַבִּינָה בְּשֵׁם הִיכַל כְּמוֹ הַמְלָכוֹת. וְהוּוּ מִבְּחִינַת הַכְּלִים. אַמְנָם מִבְּחִינַת הָאוּר נִבְחָן עֵיקַר הִיכַל עַל הַבִּינָה, וְלֹא עַל הַמְלָכוֹת. כִּי הַמְלָכוֹת, לִית לָהּ מַגְרַמָּה וְלֹא מִרְיָ. וְהַשֵּׁם הִיכַל, יוֹרָה שְׁכַבְר הַשִּׁיגָה הַמְדַרְגָּה כֹּל שִׁיעוֹר הָאוּר שֶׁהִיא רְאוּיָה לְקַבֵּל בְּשַׁתָּא אֲלִסִּי שְׁנִי. וְהוּוּ שְׁאוּמֵר הַזֶּהָר לְעֵיל (בְּרַאשִׁית א' רַף קַעֲב) בְּרַאשִׁית בְּרֹא-שִׁית, אֲלֹסִים הִיכְלָא שְׁבִיעָאָה, וְהַכִּי אַנּוֹן ו' הִיכְלוֹת לְתַתָּא, וְאֵינּוּ אֹמֵר, בְּרֹא שִׁית הִיכְלוֹת, אֲלִקִּים הִיכְלָא שְׁבִיעָאָה, כִּי סוּד בְּרַאשִׁית, ה"ס אֲשֶׁר דְנַפִּיק מְרַאשִׁית שֶׁהִיא א"א (כְּנ"ל בְּרַאשִׁית א' אוֹת ו') דֵּהֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי עֲלִית הַמְלָכוֹת דֵּא"א בְּמִקּוֹם בִּינָה דֵּא"א אֶל הָרֹאשׁ, אִז יִצְאָה בִּינָה דֵּא"א מֵהָרֹאשׁ אֶל הַגּוֹף שְׁלוֹ, דֵּהֵינּוּ שְׁאֲבָדָה בְּחִינַת ג"ר, וְנַעֲשַׂתָּה לְבַחֲינַת ו"ק בְּלִי רֹאשׁ. שׁו"ס שֶׁהָרֹאשׁ נִהַפֵּךְ אֶל אֲשֶׁר כְּמ"ש בְּהַסּוּלָם שֵׁם, וְעַל מִצְב הַזֶּה נִרְמַז בְּרַאשִׁית הַנּוֹטְרִיקוֹן בְּרֹא-שִׁית, שְׁבֹרָא בְּהַבִּינָה ו"ק בְּלִי רֹאשׁ. וְלַפִּיכְךָ עוֹד לֹא יִצְאוּ שֵׁם בְּחִינַת הִיכְלוֹת, כִּי אֵינָם יוֹצְאִים בְּשַׁעַת קְטְנוֹת. אֲלֹא אַחֲכִי כְּשִׁיצְאוּ הַמוֹחִין דְגַדְלוֹת, וְאוֹתוּן אֲלִיָּה דְבִינָה חוּרֵו לְהָרֹאשׁ, וְאַשְׁתַּלֵּם שְׁמַא דְאַלְקִים בְּהַבִּינָה. כְּמ"ש שֵׁם, אִז נַעֲשַׂתָּה הַבִּינָה לְהִיכַל הַשְּׁבִיעִי, וְאֵלוּ הוּ"ק שְׁקִרְמוּ לִיצִיאַת הַבִּינָה. קְבִלוּ ג"כ אֶת תְּקוּנָם מֵהִיכַל הַשְּׁבִיעִי שֶׁהִיא בְּחִי' ג"ר שֶׁהִם נִשְׁמָה חַיָּה יַחֲדָה, וְאוּ נַעֲשׂוּ הוּ"ק שֶׁשֶׁה הִיכְלוֹת. בְּאוֹפֵן שְׁכַל הוּ' הִיכְלִית יוֹצְאִים בְּבַת אַחַת, דֵּהֵינּוּ אַחַר הַמַּשְׁכַּת הַגִּרָּה. הַרִי שֶׁהִיכְלוֹת מִתְחַלְתֵּם לֹא יִצְאוּ אֲלֹא בְּבִינָה.

שֶׁהַשֵּׁה

הַעֲלִיּוֹנָה, דֵּהֵינּוּ בִּינָה. וּשְׁבַעַה הִיכְלִין אֵינּוֹן לְתַתָּא כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיָא, וְאֵינּוֹן שִׁית כְּגֹוֹנָא עֲלָאָה, וְחַד טַמִּיר וְגַנִּיזוּ אִיהוּ לְעֵילָא. וְכַל אֲלִין, אֵינּוֹן בְּרוּזָא עֲלָאָה. ח' הִיכְלוֹת הֵם לְמַטָּה, בְּהַמְלָכוֹת, כַּעֲיֵן הִיכְלוֹת שֶׁל מַעְלָה, בְּבִינָה. וְהֵם שֶׁשֶׁ כְּמוֹ לְמַעְלָה, וְהֵם נִגְדַּ שֶׁסְפִירוֹת, חֲגִ"ת נְה"י, וְהִיכַל אַחַר הַסְּחֹרֵר וְהַצִּטּוֹן הוּא עֲלֵיהֶם מְלַמְעָלָה, וְהוּא נִגְדַּ סְפִירַת הַבִּינָה. וְכַל אֵלוּ הִיכְלוֹת שֶׁל הַמְלָכוֹת וְאֲפִילוּ שֶׁשֶׁ הַתְּחַתּוֹנִים, הֵם בְּסוּד הַעֲלִיּוֹן, דֵּהֵינּוּ בְּצוּרַת הַבִּינָה. בְּגִין דְכַל הַנִּי הִיכְלִין, אִית בְּהוּ כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיָא, וְאִית בְּהוּ כְּגֹוֹנָא דְלַתַתָּא, לְמַהוּי כְּלִיל בְּדִיוֹקְנָא דְרוּזָא דְלַעֲיָא וּבְדִיוֹקְנָא דְרוּזָא דְלַתַתָּא, מִשּׁוּם שְׁכַל אֵלוּ הִיכְלוֹת יֵשׁ בְּכַל אַחַד מֵהֶם כַּעֲיֵן שֶׁל מַעְלָה וְכַעֲיֵן שֶׁל מַטָּה, בְּכַדִּי שִׁיְהִי כְּלוּלִים בְּצוּרָה הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא בִּינָה, וּבְצוּרָה תְּחַתּוֹנָה, שֶׁהִיא מְלָכוֹת. וּבְהוּ הוּוּ דִּיּוּרִיָּה דְאָדָם, וּבְהִיכְלוֹת הַלֵּל, הִיתָה דִּירְחוֹ שֶׁל אֲרֵה"ר.

(ה) וּלְבַתֵּר דַּאתְתַרְךְ מַגְנַתָּא דַעְדָן, אַתְקִין לֹון קְבִיָּה לְנִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקָא

לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא בְּהוּ כְּדַקָּא חֲזִי מְזִיּוּא דִיקְרָא עֲלָאָה: וְאַחַר שְׁאֲדַרְךָ נִגְרַשׁ מִגַּע, הַתְּקִין אוֹתָם הַקְּבִיָּה בְּשִׁבְלֵי נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, לְהַשְׁתַּעֲשַׂע עִמָּהֶם בְּזִיו יִקְרוּ הַעֲלִיּוֹן כְּרֹאוּי לָהֶם. וְכַל חַד וְחַד אַתְתַקֵּן כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיָא וְכְגֹוֹנָא דְלַתַתָּא כְּמַה דְאֻקִּימָנָא. וְכַל אַחַד וְאַחַד מֵהִיכְלוֹת אֵלוּ נַחְתְּקֵן כַּעֲיֵן שֶׁל מַעְלָה שֶׁהִיא בִּינָה, וְכַעֲיֵן שֶׁל מַטָּה שֶׁהִיא מְלָכוֹת, כְּמוֹ שְׁכַאֲרֵנוּ.

בִּיאוֹר הַדְּבָרִים, כִּי הַשֵּׁם הִיכַל הִיא בְּעֵיקַר עַל הַמְלָכוֹת, כִּי מִבְּחִינָה יוֹדַעָה מְכוֹנוֹת הַע"ס כְּחַב תו"מ, בְּהַשְׁמוֹת: שׁוֹרֵשׁ, עֲצָמוֹת (דַּפְּטִי רַף לִיָּה ע"א)

ו) "היכלא קדמאה, אתר דאיהו מתתקן לתתא, למהוי כגוונא דלעילא, והא אתערז חברייא, נמוסי דגנתא דעדן, כמה דאיהו ברזא עלאה. י ולא שרטא ביה עינא, בר נשמתהון דצדיקיא, למהוי (* גליפן לעילא ותתא, ולאסתכלא מתמן, ברזא דמריהון, ובענוגא דלעילא.

מסורת הזהר

א) היכלות ח"ב רכט. רמד. רנה. ח"ג קסז : קעא : רכט : רסז : ח"ז חק' י"א כו :

חלופי גרסאות א) נ"א קדמאת. ב) נ"א מוסיף דאיהו מתקן לגו, ג) טעירו דרוז דלתתא בניז וסתום מכלא. ונ"א דאיהו מתתקן לגו לגו, ג) טעירו וכו' ונ"א דאיהו מתקן לגו לגו ג) נ"א גליפין ונ"א גליפין.

דג"ע

הסולם

ז' היכלות

אשר בגן עדן, כמ"ש וכהו הוה דיווריה דארם. ולבתר דאתתרך מנן עקן וכו' הרי שהמדובר הוא מן היכלות שבג"ע. ונודע שיש ג"ע עליון מבחינת בינה וג"ע תחתון מבחינת מלכות. ואומר כאן לפנינו ששניהם שוות, ומדבר בג"ע תחתון ורומז גם על ג"ע העליון. גם צריך שתדע שההיכלות כלולים זה מזה, וכמו שיש ז' היכלות בכלל, כן כל היכל כלול מאלו הז'. והם נחלקים לג' בחינות: כי הששה היכלות הם ב' בחינות, שהם א) נה"י, ב) חג"ת. ובחינת היכל השביעי, הוא בחינת ג"ר אשר בפדסיות כל היכל והיכל. כמו שהולך ומבאר לפנינו.

היכלא קדמאה. יסוד

ו) היכרא קדמאה, אתר דאיהו מתתקן לתתא למהוי כגוונא דלעילא :

היכל הא', הוא המקום שנחתקן למטה, להיות כעין של מעלה. דהיינו יסוד שבמלכות, שנתקנה למטה במקומה, להיות כמו בינה. והא אהערז חברייא, נמוסי דגנתא דעדן כמה דאיהו ברזא עלאה. וכבר עמדו בזה החברים, שמחוקי הג"ע הוא, שחיה כל הבחינות שבה, כמו שהם בסוד העליון, דהיינו בהבינה. ובחינת המלכות דמדת הדין לא תהיה נכרת שם כלל. ולא שרטא ביה עינא. ואין העין שולט בה, כי נקודת המלכות נגנזה בפנימיות, ואינה נראית, ורק נקודה דמדת הרחמים נראית בה, (כנ"ל בהקדמת הזהר דף צ"ט במאמר ב' נקודין עש"ה) בר נשמתהון דצדיקיא למהוי גליפן לעילא ורתתא ולאסתכלא מתמן ברזא דמריהון ובענוגא דלעילא, חוץ מנשמות הצדיקים, להיותם חקוקים למעלה ולמטה, דהיינו שהם נשלמים הן מבינה והן ממלכות, הם ראויים להשיג את נקודת המלכות, ולא עוד אלא שמשגיגים על ידה להסתכל בסוד רבונם, ולהתענג בתענוגים העליונים, ואלין

שהששה היכלות יצאו בה בסוד ברא-שית, שהם ו"ק דבינה, אשר דנפיק מראשית כנ"ל. והיכל השביעי הי"ס ג"ר דבינה. ואח"ז קבלו גם הזו"ן המוחין הללו. ויצאו ז' היכלות גם בזו"ן כמו בבינה. וז"ש שם והכי א"נון ז' היכלות למטה, וכן הם ז' היכלות למטה בזו"ן, דהיינו שמקבלים מן היכלות דבינה. הרי שהגם שמבחינת הכלים עיקר השם היכל הוא בהמלכות, מ"מ מבחינת האור הוא להפך, שעיקר השם היכל, הוא מהבינה.

וזה אמרו כאן שבעה היכלין מדורין אינון לעילא, שז' היכלין ומדורין הם למעלה בהבינה, כי שם יוצאים מתחילה כנ"ל, היכלין הם ג"ר ומדורין הם בחי' ו"ק כמ"ש לפנינו, וז' היכלין אנון רתתא כגוונא דלעילא, שאח"כ מקבלים הזו"ן מוחין דג"ר מבינה, ומתתקנים גם למטה בזו"ן ז' היכלות. ומחוך שז' היכלות דבינה נחלקו לג"ר ו"ק, כנ"ל בסוד בראשית ברא-שית, אלקים היכל שביעאה, לכן אומר גם כאן ואינון שית כגוונא עיראה וחד שמיר ונניז איהו לעילא, והם ששה היכלות בהנוקבא כמו הששה היכלות שבבינה, והיכל השביעי הוא עליון עליהם כמו שם בהבינה, באופן שששה היכלות התחתונים הם בחינת המלכות שבששה ספירות חג"ת נה"י שבהנוקבא, והיכל השביעי היא המלכות שבבינה דנוקבא, שהיא ג"ר דהיכלות, דהיינו כמ"ש בשבעה היכלות דבינה.

ואלו ב' מיני היכלות שאומר כאן, הרי הם כך מבחינת הכלל, אמנם מבחינת פרט, יש ב' מיני היכלות הללו, בכל סדצוף ובכל מדרגה, שז' היכלות עליונים הם בו מחזה ולמעלה, ששם בחי' או"א שבאותו פרצוף. וז' היכלות התחתונים הם בו מחזה ולמטה, ששם בחי' זו"ן שבאותו פרצוף, ואלו ז' היכלות שהולך ומבאר לפנינו, הם ז' היכלות (דפ"י דף ל"ח ע"א *) (דף ל"ח ע"ב)

ז) ואלין אינון צדיקיא, דלא אחלפו יקרא דמריהון, בגין דחלא אחרא. כתיב "אשת חיל עטרת בעלה, רוא דמהימנותא, לאתדבקא בר גש במריה, ולדחלא מניה תדיר, ולא יסטי ל' לימינא ושמאלא, והא אוקימנא, דלא יהך בר נש, ב' בתר דחלא אחרא, דאקרי אשת זנונים, ובגין כך כתיב י' לשמרך מאשה זרה י' מנכריה אמריה החליקה.

ח) היכלא דא, קאים בדיוקנא י' דרזא עלאה, בגין דכד נשמתין דצדיקיא נפקי מהאי עלמא, עאלין גו י' אלין היכלין, די י' בגנתא דעדן דלתתא, ותמן י' יתבין כל חד וחד, כל ההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב תמן.

דרך אמת

מסורת הנהר

ה) כלל יחליפו חמונסס הקדושה כפבלי ירכא לחתס (א) אשת חיר עטרת וגוי (משלי י"ב) ח"ב
 ז' ח"א ענ: קטז: קכב. ת"ב רסד: ח"ג ריג: ג) בננתא דערך דלתתא ח"א ז. פא: קו: קז.
 ח"ב יא. צו: צט: קלו. קנ. קנו: רח: רט: רי: ריא: ריב. רלא: ח"ג נג. ע: קצו: ז"ח בראשית י"ג טג שלב. י"ח טכ שיח. פרשת צו מ"ו טד שו. מ"ו טא שלג. טד שלו.
 חלופי גרסאות א' גיא ימינא. ב' גיא זרה וגוי. ג' גיא דכיא. ד' גיא היכלין אלין. ה' גיא עאלין.

היכלות דג"ע

הסולם

היכלא קרמא

ז) ואלין אנון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין דחלא אחרא, כתיב אשת חיל וגוי: ואלו המשיגים את המלכות שכהיכלות, הם הצדיקים אשר לא החליפו את כבוד רבונם באלהים אחרים. שהם משיגים את המלכות בסו"ה אשת חיל עטרת בעלה. רוא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה, ולדחלא מניה תדיר, ולא יסטי לימינא ושמאלא, כי סוד האמונה, דהיינו של המלכות, הוא, שהמשיגה, זוכה להתדבק ברבונו, ולירא ממנו חמיד, ולא יסור לימין ושמאל. והא אוקימנא דלא יהך בר נש בתר דחלא אחרא דאקרי אשת זנונים, ובגין כך לשמרך וגוי. ובארנן, שלא ילך אדם אחר אלהים אחרים, הנק' אשת זנונים, שמשום זה כתוב לשמרך מאשה זרה, מנכריה אמריה החליקה. ואין אדם זוכה לכל זה אלא על ידי המלכות, ולפיכך מעלת צדיקים אלו המשיגים אותה גדולה מאד, וז"ס שאמרנו, צדיקים ניוונים בזרוע. אמנם שאר בני אדם אינם יכולים להשיגה, כי למדת הרחמים הם צריכים כנ"ל, ולפיכך נגנזה מדתה בפנימיות ואינה נראית. ורק נקודה דמדת הרחמים מגולית בה, כנ"ל. וצריך שתדע, שההיכלות שיש בהם השגה, הם רק ששה היכלות, שהם חג"ת נה"י, כי בהיכל הז' אין השגה שם. ונכחנים לעשר ספירות, כי היכל זה הראשון, שהוא היכל היסוד, כולל בתוכו גם את המלכות, והיכל האחרון דסוי דף ליה עיב

העליון, שהוא היכל הבינה, כולל בתוכו הגיר שהם כח"ב. וכאן הוזהר מבאר את היכל האי מתתא לעילא שהוא היכל היסוד.

ח) היכלא דא קאים בדיוקנא דרזא עראה, בגין דכד נשמתין דצדיקיא נפקי מהאי ערמא, עאלין גו אלין היכלין די בג"ע דלתתא: היכל הוה עומד בסוד צורה העליונה, שהיא בינה, משום שבעת שנשמות הצדיקים יוצאים מעולם הזה, דהיינו שנפטרין לעולמם, הם נכנסים תוך היכלות האלו אשר בגן עדן התחתון, ותמן יתבין כל חד וחד כל ההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב תמן, ויושבים שם כל אחד ואחד, כל אחד הזמן שהנשמה צריכה לישב שם. סירוש, כי נשמות הצדיקים הן אור הבינה, כי אור הבינה נקרא נשמה, וע"כ בעת פטירת הצדיק צריכה הנשמה לעלות לג"ע העליון שהיא בחינת בינה, אלא משום שהיתה מלובשת בגוף בעוה"ז, שהיא מבחינת מלכות דמדת הדין, נתרשמה ממנו, ואפילו לאחר פטירתה אינה יכולה לעלות למקומה לג"ע העליון, כי היא צריכה להטהר מבחינת הגוף שנתרשמה בה, ולפיכך הוכן בעדה ג"ע התחתון, שהוא בעיקרו מבחינת מלכות, שיש לו יחס עם הגוף להיותו בעיקרו מהמלכות, ויש לו יחס גם עם בחינת הנשמה להיותו נכלל בצורת הבינה, כנ"ל.

ט) ובכל היכלא והיכלא, א) אית דיוקנין, כגוונא י דלעילא. ודיוקנין כגוונא י דלתתא, ותמן אתלכשת נשמתא *ד בלבושין כגוונא דהאי עלמא, ואתעדנת תמן כל ההוא זמנא דאצטריכת, עד דמטו זמנא לסלקא לאתר עלאה כמה דאצטריך. ומגו ההוא ב) ה מאנא דאתלכשת ביה, חמאת דיוקנין עלאין, לאסתכלא ביקרא דמריהון.

י) בהאי היכלא, אית י נהורין עלאין, לאסתכלא, ב' ונשמתהון דאינון י גיורין, דאתגיירו, קיימין תמן, ה' וועאלין תמן. לאסתכלא ביקרא י עלאה, ומתלבשן תמן בלבושא חדא דנהורא, דנהיר ולא נהיר. וההוא היכלא מקפא מאבן טבא ודהבא.

מסורת הוהר

דרך אמת

א) לבושין כגוונא דהאי עלמא (דיוקנא) ח"א

ב) אוהו מלבוש.

ז. סו. סא. צא. קרו: רכו: ח"ב יא. עו. צו: צו:

צח: קמא: קמב. קג. רי: רכט: רלא. ח"ג קסח. קסט: ב) נשמתהון דאינון גיורין ח"א יג. סא. ח"ב צח: צח: ח"ג קסח. ג) גיורין ח"א רטו: ח"ב צט. קכ: רלא. ח"ג יד:

חלוסי גרסאות א) ג"א ל"ג אית. ב) ג"א עלאה. ג) ג"א חתאה. ד) ג"א בלבושיה. ה) ג"א מנא. ו) ג"א דיוקנין. ז) ג"א ונשמתיהון. ח) פ"י במלכות ט) ג"א מ"ס"ף ביקרא דמריהון עלאה.

היכלא קדמא

הסולם

היכלות דג"ע

היא רואת צורות עליונות, מבינה, בכדי להסתכל בכבוד רבונם, כלומר, אותו הלבוש שהיא כעין הלבוש של עולם הזה, כנ"ל, הוא כלול ג"כ מצורות עליונות, מהבינה, וע"כ יכולה הנשמה להשיג דרך בו אורות העליונים מהבינה, ולהסתכל בכבוד רבונה.

וז"ש ובכל היכלא והיכלא אית דיוקנין כגוונא דלעילא, ודיוקנין כגוונא דלתתא. ובכל היכל והיכל מג"ע התחתון, יש צורות כעין של מעלה, דהיינו כעין הבינה. ויש צורות כעין של מטה, דהיינו כעין המלכות. ולפיכך אע"פ שהנשמה עוד איננה מטוהרה מבחינת הגוף, יכולה להכנס שם, להיות שם מצורת המלכות. שיש לה יחס עם הגוף, וגם הנשמה עצמה, שהיא בחינת בינה, יכולה להכנס שם להיות שם גם מצורת הבינה, כמבואר.

י) בהאי היכלא אית נהורין עלאין לאסתכלא ונשמתהון דאינון

וז"ש, ותמן אתלכשת נשמתא בלבושין כגוונא דהאי עלמא, ואתעדנת תמן כל ההוא זמנא דאצטריכת: ושם, בג"ע התחתון, מתלבשת הנשמה בלבושים הדומים ללבושה שבעולם הזה, שהוא הגוף, ומתענגת שם כל אותו הזמן שצריכה להתענג מהאורות. בכדי להסתר לגמרי מחלאת הגוף. עד דמטי זמנא לסלקא לאתר עלאה כמה דאצטריך. עו שמגיע הזמן שחול הנשמה לעלות למקום העליון, כמו שהיא צריכה. דהיינו, עד שתפסוק ממנה כל התרשמות מבחינת הגוף שהתלבשה בה בעוה"ז. ואז היא יכולה לעלות למקומה לג"ע העליון, כמו שצריכה. כי כל נשמה היא מבינה, והיא צריכה לעלות לשורשה. שהיא ג"ע העליון. כנ"ל. ומנו ההוא מאנא דאתלכשת ביה, חמאת דיוקנין עלאין לאסתכלא ביקרא דמריהון. ומתוך אותו הלבוש שהנשמה נתלבשה בו, (דסו"י דף ל"ח ע"ג)

גיורין דאתגיירו קיימין תמן: בהיכל הזה יש אורות עליונים להסתכל, ונשמות הגרים שנתגיירו עומדות שם. ועאלין תמן לאסתכלא ביקרא עלאה, ומתלבשן תמן בלבושא חדא דנהורא, דנהיר ולא נהיר. ונשמות הגרים נכנסות שם להסתכל בכבוד העליון, והן מתלבשות שם בלבוש אחד של אור, המאיר ואינו מאיר. כי ע"י האורות אשר בהיכל זה, הצדיקים מסתכלים ומשפיעים לנשמות הגרים הנמצאים שם, שיוכלו הנשמות להכנס ולקבל מכבוד העליון, אחר שמתלבשות בלבוש אחד של אור, המאיר ואינו מאיר. כלומר שיש באור הזה ב' פעולות כאחד, שמאיר לאותם הכדאים לו, ואינו מאיר דהיינו שמחשיך, לאינם כדאים לו. ולבוש הזה גורם להם שמחה על אשר זכו והמה כדאים לו. וההוא היכלא מקפא מאבן טבא ודהבא, והיכל הזה מוקף מאבן טוב וזהב. אורות הימין מכונים אבנים טובות, ואורות השמאל מכונים בשם זהב, כמ"ש מצפון זהב יאתה. ותמן

יא) ותמן איהו פתחא חדא. דנחית לקבל פתחא ב דגיהנם, י מתמן מסתכלן י בכל אינון חייבי, ז דלא עאלו בברית קיימא קדישא, ח) ואתתרכו באינון מלאכי חבלה, טררדי לון בנורא דדליק, ואינון חמאן וחדאן על דאתגיריו.

יב) ותלת זמנין ביומא, נהרין מגו נהירו עלאה, ומשתעשען תמן, יג) ועילא מנהון, י עובדיה י ואונקלוס גיורא, ושאר גיורין דאתגיריו, כגוונא דא לעילא, כד זכאן לסלקא ח נשמתהון לאתעטרא תמן.

יד) היכלא תניינא, היכלא דא, קיימא לגו מהאי היכלא קדמאה יוהאי י פתחא איהו יא סמיך לגו מערתא דאבהן, והאי היכלא י נהיר מקדמאה, הכא אית כל אבנין יקירין י דמקפן ליה.

מסורת הזוהר
 א) עובדיה ח"א קעא.
 ב) ומתכשו. ג) ולמעלה משן.

חלומי גרסאות א גיא מוטיף חדא, דנחית לקבל פתחא דגיהנם. ב גיא ומתמן מסתכלן כל אינון חייבי ושאר עיני דלא עאלו. ג גיא לכל. ד גיא דישאל וני"א דעובדי עיני ה גיא ואתתרכו מתמן מאינון וניא ואתתרכו. וני"א ואתתרכו וניא ואתתרכו באינון. ז גיא ליג עובדיה. ח גיא ליג ואונקלוס. ט גיא נשמתין ס"ג גיא ליג מכאן עד דאבהן י גיא היכלא סמיך למערתא. יא גיא ספך. יב גיא יתיר וני"א יתיר נהיר. יג גיא דמקפאן.

היכלות דג"פ הסולם היכלא קדמאה

יא) ותמן איהו פתחא חדא דנחית לקבל פתחא דגיהנם. מתמן מסתכלן בכל אנון חייבי דעובדי ע"ז. דלא עאלו בברית קיימא קדישא. ושם יש פתח אחד היורד למול פתח הגיהנם, משם הגרים מסתכלים בכל אלו הרשעים עובדי ע"ז שלא נתגיריו ולא נכנסו באות ברית קדש. ואתתרכו באנון מלאכי חבלה דטררדי לון בנורא דדליק, ואינון חמאן וחדאן על דאתגיריו, והמה נגרשים על ידי מלאכי חבלה המגרשים אותם באש דולק, והגרים רואים ושמים על שנתגיריו ונפטרו מדין קשה הוה. סרד, פירושו מגרש, כי על הכתוב (ישעיה ג'ז) כים נגרש, מתרגם כימא דטריר. וכן (בשמות י"א) על גרש מתרגם יונתן מטרו.

יב) ותלת זמנין ביומא נהרין מגו נהירו עראה ומשתעשען תמן, וג' פעמים ביום הם מאירים מאור העליון ומשתעשעים שם. ורמוזו בזה על אורות דג"ר הנמשכים בהיכל הזה. (ועי' לעיל דף ד' ד"ה ואלו) כי כמו שיש ג' בחינות, נה"י חג"ת וג"ר בכלל החיכלות, כן יש ג' בחינות הללו בכל היכל והיכל, ובחינה א' נה"י שבהיכל הזה, היא נהרין עלאין לאסתכלא ונשמתהון דאינון גיורין וכו'. ובחינה ב' הג"ת, היא האורות דאבן טבא ודהבא. ובחינה ג' ג"ר, היא מ"ש כאן וג' זמנין ביומא וכו'. וערא סנהן (דפי' דף ל"ה ע"ב)

היכלא תנינא, הוד

יג) היכלא דא קיימא לנו מהאי היכלא קדמאה וכו' והאי היכלא נהיר מקדמאה, הכא אית כל אבנין יקירין דמקפן ליה: היכל זה עומד כסגמימותו של היכל הראשון, והיכל זה מאיר מן היכל הראשון, כאן יש כל אבני יקר המקיפין אותו. פירוש, כי הוא בחינה ראשונה של אורות ההיכל, דהיינו אורות נה"י, שהם רק אורות חסדים המכונים אבני יקר, כנ"ל. ואורות הללו הם בעיקר של היכל הא', שאומר בו (לעיל אות יוד) והוא היכלא מקפא מאבן טבא. אמנם מתוך התכללות החיכלות זה בזה נמצאים האורות הללו דאבני יקר גם בהיכל זה הב', וז"ש והאי היכלא נהיר מקדמאה, הכא אית כל אבנין יקירין וכו', כי על ידי שחיכל זה מקבל הארתו

יד) * בגו דהאי היכלא, אית נהירו חד, כליל מכל גוונין, ואיהו נהיר מעילא לתתא. בהאי היכלא. י קיימין י אינון, דסבלו יסורין ומרעין, בתאי עלמא, בגין לאתתקנא, והוו י מודן ומשבחן למריהון כל יומא, ולא הוו מבטלין י צלותיהו לעלמין.

טו) לגו מהאי היכלא, קיימין כל אינון, י דמקדשין בכל חילא שמא דמריהון, (ו) ואתיבו * אמן יהא שמיה רבא, י מברך בכל חילא.

דרך אמת

מסורת הזהר

(ל) וענין חסן.

א) אמן יהא שמיה רבא ח"א סב: ח"ב קה. ח"ג כ. רכ.

חלושי גרסאות א) נ"א לגו. ב) נ"א קיימי. ג) נ"א מוסיף ככל אינון ד נ"א אוקן. ד) נ"א צלמא מסימיהו לעלמין ונ"א צלותיהו מסומיהו לעלמין ו נ"א דמקדשין ונ"א מוסיף המקדשין בכל יומא ז נ"א מבורך.

היכלות דנ"ע

הסולם

היכלא חנינא

מודן ומשבחן למריהון כל יומא ודא חזו מבטלין צלותיהו לעלמין. והיו מודים ומשבחים

בכל יום לרבונם, ולא היו מבטלים. תפלה לעולם. פירוש, כי מטבע האדם הדואג להתקן לפניו ית' שרואה את עצמו מלא חסרונות, שבזו כחו יפה להתפלל תמיד על מילוי חסרונותיו אמנם אינו יכול להודות ולשבח לפניו ית', כי אין לו לדעתו על מה להודות ולשבח. וכן לאידך גיסא אם מתעצם להודות ולשבח את בוראו על מדת טובו המרבה אליו בכל יום ותמיד. הרי בהכרח שמרגיש הספקה במצבו, ושוב אינו יכול להתפלל ולהתמרמר כל כך לפניו ית' על חסרונותיו. הרי שהתאמצות בתפלה מרחיקו משבחים והודיות, והתאמצות בשבחים והודיות מרחיקו מתפלה. ואומר הזהר. שמעלתם של אלו הצדיקים היה, כי היו נשלמים מב' הצדדים, שמצד אחד והוו מודן ומשבחן למריהון בכל יומא. ועם כל זה לא אכרו כח התפלה, ודא הוו מבטלין צלותיהו לעלמין. והיו סובלין חמיד יסודין ומכאובים לחק מעשיהם והתפללו לפני ה' תמיד. ולפיכך זכו להכנס להיכל ההוד שבג"ע.

טו) לנו מהאי היכלא קיימין כל אנן דמקדשין בכר חילא שמא דמריהון, ואתיבו אישר"מ בכל חילא: בפנימיות של היכל זה, דהיינו תוך הבחינה שניה דחג"ת, נמצאים כל אלו הצדיקים המקדשים בכל כחם את שם רבונם, וענינם אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחם. והיינו בחינה שלישית של ההיכל, שהיא בחינת ג"ר, שאלו הצדיקים שזכו לקידוש השם בכל כחם, וכן לענות אישר"מ בכל כחם. וזוכים בהם

תורתו של היכל הא', ע"כ יש גם כאן האורות דאבנין יקירין.

יד) בנו דהאי היכלא אית נהירו חד, כריל מכל גוונין, ואיהו נהיר מעילא

לתתא: בפנימיותו של זה ההיכל, יש אור אחד, הכלול מכל גוונין, דהיינו מכל ארבע גוונין חו"ב תו"מ, והוא מאיר ממעלה למטה. פירוש, כי אורות דכחינה ראשונה לא היו בהם אלא גוון חסדים בלבד, שהם אורות נה"י, אבל כאן מאירים כל הגוונין ואפילו גוון החכמה. (כנ"ל בראשית א' דף י"ב ד"ה פירוש ע"ש) וז"ש נהירו חד כליל מכר גוונין, ונבחנו לאורות דחג"ת, שיש בהיכל זה, שהוא בחינה השניה שבכאן.

ואמרו ואיהו נהיר מעילא לתתא. יש בזה ענין רב, כי סוד היחוד הוא לששה קצוות שהם ארבע רוחות השמים דרום צפון מזרח מערב, הנקראים חו"ב תו"מ, ומעלה ומטה, שהם נצח והוד, שפירוש, שהארת הנצח מאיר בכל מדרגה את ד' הרוחות חו"ב תו"מ ממטה למעלה, דהיינו מחזה ולמעלה. וההוד מאיר בכל מדרגה את החו"ב תו"מ ממעלה למטה, כי ממשיך הארתם מחזה ולמטה עד סיום המדרגה. ולפיכך נבחן הנצח לבחינת מעלה, וההוד לבחינת מטה. וז"ש כאן בהיכל ההוד. ואיהו נהיר מעילא לתתא, כי ההוד ממשיך החו"ב תו"מ ממעלה למטה כמבואר.

בהאי היכלא קיימין אנן דסבכין יסורין ומרעין בהאי עלמא בגין לאתתקנא בהיכל זה נמצאים כל אלו שסבלו יסורים ומחלות בעולם הזה בכדי להתקן בתשובה שלימה. והוו (דפריי דף ע"ה ע"ב)

ואלין אנון קיימין לגו, ה בגו האי היכלא, וההוא י נהורא דכליל יכל גוונין נהיר לון. מההוא נהירו קיימין וחמאן נהורין אחרנין, דאתאחדן דלא אתאחדן בגווייהו. ועילא מנהון משיח, דאיהו עאל וקאים בנייהו. י ונחית לון.

טז) איהו נטיל מהאי היכלא, ועאל בהיכלא תליתאה, י ותמן כל אנון (ה) בני מרעין וכאבין יתיר, וכל אינון י דרדקי דבי רבן י דלא אשלימו יומין, וכל אינון דעצבין על חרוב בי מקדשא י והו אושדין דמעין, י כלהון קיימין בההוא היכלא, ואיהו מנחם לון.

יז) י ונטיל מהאי היכלא, ועאל בהיכלא רביעאה, ותמן כל אינון אבלי

מסורת הזהר

דרך אמת

א) דרדקי דבי רבן ח"א א: ח"ב לט. ח"ג מא. ב) דרדקי - דלא אשלימו יומין (ולא זכו לצורייתא) ח"א מא.

ה) בני תולין ומכאובין.

חלוסי גרסאות ה גיא לגו כהאי היכלא. ז גיא נהרא ז גיא בכל, ד גיא ליג ולא אחאחדן ט גיא ונחיים ו גיא תמן. ז גיא ואושירו. ח גיא כלהו ט גיא נטיל.

היכלא תליתאה

הסולם

היכלות דב"ע

ב' הוא, וכל אינון דרדקי דבי רבן דלא אשלימו יומין. וכל אלו תנוקות של בית רבן שלא השלימו ימיהם. ומתו בלא עתם, שהם לא טעמו טעם חטא, וע"כ אלו הנפשות הטהורות עולות למ"ן, וממשיכות האורות דבחינה השניה של היכל זה שהיא חג"ת. ובחינה השלישית הוא, וכר אינון דעצבין על חרוב בי מקדשא, והו אושדין דמעין, וכל אלו המתאבלים על חורבן בית המקדש, ומורידין רמעות. שהם ממשיכים האורות דב"ר להיכל זה, וע"כ יושבים בבחינת ג"ר של ההיכל. כלהון קיימין בההוא היכלא ואיהו מנחם לון, כל אלו ג' בחינות נשמות הצדיקים הנ"ל. נמצאים כהיכל ההוא, ומשיח מנחם אותם, כלומר שמאיד להם אורותיהם. והנה בהיכל הוד, אומר ונחית לון שהמשיח מוריד להם האורות. וכאן אומר ומנחם לון ואינו אומר ונחית לון. והטעם הוא כי רק אורות דהוד נמשכים ממעלה למטה אבל אורות דנצח מאירים רק ממטה למעלה (כנ"ל דף ח' ד"ה ואמר) וע"כ אינו אומר ונחית לון, שפירושו ממעלה למטה. שזה אינו נוהג רק בהיכל ההוד בלבדו.

בהם. וארין אינון קיימין לנו בנו האי היכלא, ואלו הם הנמצאים בסנימי סנימיות של ההיכל הזה, כי החג"ת דהיכל זה נמצאים בתוך גה"י דהיכל. והג"ר דהיכל נמצאים בתוך החג"ת דהיכל. הרי שהג"ר דהיכל הם סנימי סנימיות של ההיכל, וההוא נהורא דכליל כל גוונין נהיר לון. ואותו האור, הנמצא בחג"ת דהיכל, הכולל לכל גוונין, חו"ב תו"מ כנ"ל, מאיר ג"כ לאלו, הצדיקים הנמצאים בג"ר דהיכל.

מההוא נהירו קיימין וחמאן נהורין אחרנין דאתאחדן ולא אתאחדן בגווייהו נכח האור הזה, שמקלים מחג"ת דהיכל, עומדים ורואים אורות אחרים, הנחפשים ואינם נתפסים בחוכם, כלומר מרוב גדלו של אור ההוא לא יוכלו להשיגו בשלמות, אלא כמו נתפס ואינו נתפס, הוא להם. אמנם, ועילא מנהון משיח, דאיהו עאל וקאים בנייהו ונחית לון, ולמעלה מהצדיקים, עומר משיח, והוא נכנס ועומר בנייהם, ומוריד להם האור שיוכלו להשיגו.

היכלא תליתאה, נצח

טז) איהו נטיל מהאי היכלא ועאל בהיכלא תליתאה ותמן כל אנון בני מרעין וכאבין יתיר: המשיח נוסע מהיכל זה הכ' ונכנס בהיכל השלישי, ושם כל אלו שסבלו מחלות ומכאובים ביותר, בכדי להתחנן. דהיינו ביותר מאלו שהם בהיכל ב', וע"כ זכו להיכל הג'. והוא בחינה א' שבהיכל זה דהיינו בחינת נה"י. ובחינתה (דפו"י דף ל"ח ע"ב)

היכלא רביעאה, ח"ה

יז) ונטיל מהאי היכלא ועאל בהיכלא רביעאה, ונוסע מהיכל זה ונכנס בהיכל הרביעי, כלומר, אחד שמשתלם בכל האורות שבהיכל הג', הוא יכול להכנס להיכל הת"ת. ותמן כל אנון אבלי ציון וירושלים וכל

ציון וירושלם, וכל אינון קטולי דשאר עמין ⁶ עכו"ם ואיהו שרי ובכי,
 (* וכדין כל אינון נשיאין דזרעא דדוד, כלהו אחידן ביה, ⁷ ומנחמין ליה.
 יח) שארי תניינות ובכי, עד דקלא נפיק, ⁸ ומתאחד בהוא קלא, וסליק
 לעילא, ⁹ ואשתהי תמן עד ריש ירחא. וכד נחית נחתין עמיה כמה נהורין
 וזיוין, ¹⁰ מנהרין לכל אינון היכלין, ואסוותא ונהורא לכל אינון ¹¹ קטולין,
 ובני מרעין ומכאובין דסבילו עמיה ¹² דמשיח.
 יט) וכדין ¹³ * פורפירא לביש, ותמן חקיקין ורשימין כל אינון קטולי
¹⁴ * דשאר עמין ¹⁵ עכו"ם בהוא פורפירא, וסליק ההוא פורפירא לעילא,

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) פורפירא ח"א מא. סא: רכד: ח"ב רמו: ת"ז
 תק' כ"א מח. ז"ח בראשית ז' טג שלג. בלק ג"ה טג
 שו. שה"ש ע' טד שיו.

(ב) לנט נכד.

חלומי גרסאות א ביא ליג עכו"ם. וביא עעין. ג ביא ומנחמי ג ביא ומתאחד. ד ביא ואשתאר. ט ביא
 ונהרי וביא ונהרין. ו ביא ליג קטולין רק בני מרעין. ז ביא משיח. ח ביא שאר. ט ביא
 י"ג עכו"ם ונ"א עעין.

היכלא רביעאה

הסולם

היכלות רב"צ

הקול ונתאחד בקולו של משיח, ועולה קולו למעלה.
 פירוש, כי קול בכית המשיח בן יוסף הוא
 קול המלכות שלמה מחזה, כנ"ל. ועי"כ יש
 אחיזה לדינין בקולו, ואינו ראוי לעלות למ"ן,
 עד שיורד מלמעלה קולה של הבינה המתייחד
 עם קולו של משיח, ואז עולה קולו של משיח
 למעלה בסוד הזווג דקול ודבור. וענין זה
 כבר נתבאר באורך לעיל (בהקדמת הזהר
 דף קל"ז ד"ה תו מן המדבר) ואין להאריך
 כאן. ואשתהי תמן עד ריש ירחא, והוא
 מתעכב שם עד ראש חדש. כלומר שעולה ונכלל
 בהזווג של קול ודבור שהם ז"א ונוקביה
 שבהיכל הבינת, ומתעכב שם בסוד מ"ן עד
 שנמשכים שם חמוחין דראש, אל הנוקבא
 הנקראת חודש, והנוקבא מתוקנת בזה, והיא
 נקראת ראש חודש. וכד נחית נחתין עמיה
 כמה נהורין וזיוין, מנהרין לכל אינון היכלין,
 וכשיורד, מהבינה, יורדים עמו כמה אורות ומיני
 זיו המאירים לכל אלו ההיכלות, ואסוותא ונהורא
 לכל אינון קטולין ובני מרעין ומכאובין
 דסבילו עמיה דמשיח, ורפואה ומאור לכל אלו
 הרוגים שעל ידי אמות העולם, ובעלי מחלות ומכאובים
 הסובלים עם המשיח, בכדי להמשיך הגאולה.

וכל אנון קטולי דשאר עמין עובדי כו"מ.
 ושם כל אלו אבלי ציון וירושלים, עם כל אלו
 שנהרגו על ידי עמים אחרים עכו"ם. שאר עמין
 פירוש, כל העמים אחרים חוץ מעם ישראל.
 כי אלו שנהרגו על ידי עמים אחרים יש
 בהם קדושה גדולה עד שנשמותיהם עולות
 למ"ן וממשיכים אורות הגבוהים שבהיכל זה,
 וחס זוכים בהם. וגם אבלי ציון וירושלים
 מחוברים עמהם, ואיהו שרי ובכי, המשיח הרואה
 את אבלי ציון וירושלים וחרוגים של האומות
 הוא מתחיל לבכות, וכדין כל אנון נשיאין
 דזרעא דדוד כלהו אחידן ביה ומנחמין ליה,
 ואז כל אלו הנשיאים מורע רוד, כולם אווזים בו
 ומנחמים אותו.

יט) וכדין פורפירא לביש, ותמן חקיקין
 ורשימין כל אינון קטולי דשאר
 עמין עכו"ם, בהוא פורפירא: ואז המשיח
 מתלבש בכגד מלכות הנקרא פורפירא, אשר כל אלו
 שנהרגו ע"י האומות, עכו"ם, חקוקים ורשומים באותה
 פורפירא, וסליק ההוא פורפירא לעילא
 ואתחקק

פירוש, כי המדובר כאן הוא במשיח
 בן יוסף, שהוא מסוד המלכות שמחזה ולמטה
 דו"א הנקי רחל, ועי"כ תכלית גובה עליתו
 הוא רק עד היכל הרביעי ת"ת, ורק עד
 מקום החזה שבהיכל זה, ולא למעלה מחזה.
 אבל הנשיאים זרע דוד הם מהמלכות שמחזה
 ולמעלה דו"א (כמ"ש לעיל דף ק"י ד"ה
 מלכותא דדוד) ולפיכך בעת שמשיה בן יוסף
 בא להיכל הת"ת הוא מקבל אורות ומתנתם ע"י
 הנשיאים מורע דוד, שהם מבחי' למעלה
 מחזה שבהיכל זה, ומשתלם על ידיהם, וכאן
 הוא בחינה ראשונה שבהיכל זה, דחינו
 בחינת נח"י.
 יח) שארי תניינות ובכי, עד דקלא נפיק
 ומתאחד בהוא קלא וסליק
 לעילא: המשיח חוזר לבכות פעם ב', עד שיוצא
 (רשיון דף ל"ח ע"ב *) ל"ט ע"א

ואתחקק תמן גו פורפירא עלאה דמלכא, וקב"ה זמין לאלבשא ההוא פורפירא ולמידן ^ה עמין דכתיב * ידין בגוים מלא גויות. עד די אתא ונחים לון, ונחתין עמיה ^י נהורין ועדונין, לאתעדנא, וכמה מלאכין ורתיכין עמיה, ^י כל חד וחד ^ב במלבושא, לאתלבשא ^ד בהו, כל אינון נשמתין דקטולין, ותמן מתעדנין כל ההוא זמנא דאיהו סליק ונחית.

(כ) לגו מהאי היכלא, קיימא גו דרגא עלאה, אינון עשרה ^ה רברבין ממנן, ^ו רבי עקיבא וחברוי, וכלהו סלקי בסליקו, גו אספקלריאה דלעילא, ^ז ונהרין בזיו יקרא עלאה, עליהו כתיב ^ב עין לא ראתה אלקים וזלתך יעשה למחכה לו.

(כא) ^ח בהיכלא חמישאה, קיימין כל אינון מאריהון דתיובתא שלימתא,

מסורת הזהר

(א) ידין בגוים מלא גויות (תהלים ק"י) ח"א מא. קצא. ב) במלבושא: ח"א יט. כ: ככ: צא. רכו: ח"ב עו. צו: צח: צט. קמב: קנ. רי: רכט: רמו: רמו: ח"ג קאי קסח. קסט: קע. ג) עין לא ראתה (ישעיה סד): ח"א ר: מז. נט. סו. פא. קל: ריו: ח"ב טג. צו. ק: קנו: קנו. קסג: קסד: ח"ג טז. כט. עט: קנט: קסב. דלט. רטו: שא: תק"ז בהקדמה יב. תק"מ"ח פה.

חלוסי גרסאות א גיא עמיה. ב גיא כמה נהורין. ג גיא ובכל חד מלבושא גיאי ובידא דכל חד וחד מלבושא. ד גיא בהון. ה גיא רברבי. ו גיא כגון רבי. ז גיא ונהיר. ח גיא היכלא המשאח ביה קיימין.

היכלא דביעאה

הסולם

היכלות דג'ע

מתעדנים כל אותה העת שהמשיח עולה ויורד. פירוש כי מתעדנין פירושו שמקבלים אורות רעין שה"ס חכמה, ונודע שהארת החכמה מקובלת רק ממטה למעלה. ולמיכך אומר שמתעדנין הנשמות, דהיינו שמקבלים הארת החכמה רק בעת שהמשיח עולה ויורד, שאז נמצאת ההארה במצב ממטה למעלה. אבל אחר שכבר יורד המשיח לא יוכלו להתעדן, כי אז צריכים להמשיך העדן ממעלה למטה, והיא אינה מקובלת רק ממטה למעלה כאמור. ונתבאר כאן. בחינה שניה שבהיכל הת"ת, דהיינו בחינת אורות דחג"ת שבהיכל זה.

(כ) לגו מהאי היכלא קיימא גו דרגא עלאה אנון עשרה רברבין ממנן, רבי עקיבא

וחברוי: כסנימיות של היכל זה, דהיינו כסנימיות החג"ת. שכהיכל, עומדים במדרגה עליונה אלו עשרה שדים הממונים, שהם רבי עקיבא וחברוי, וכלהו סלקי בסליקו גו אספקלריאה דלעילא ונהרין בזיו יקרא עלאה עלייהו כתיב, עין ונו', וכולם עולים בהעליה תוך האספקלריאה של מעלה, שה"ס אספקלריאה המאירה, ומאירים בזיו יקר העליון, ועליהם כתיב עין לא ראתה אלקים וזלתך, והוא בחינה ג', דהיינו הג"ר של היכל זה.

היכלא חמישאה, גבורה

(כא) בהיכלא חמישאה קיימין כל אנון מאריהון דתיובתא שלימתא דתבו מחטאיהון ואתנחמו

ואתחקק תמן גו פורפירא עלאה דמלכא, ועולה פורפירא זו של המשיח, אל הבינה, למעלה, והוא נחקק בתוך פורפירא עליונה של המלך, שהוא ז"א המלביש את הבינה. כלומר שקטולי עכו"ם שבפורפירא של משיח מתחקקים בפורפירא עלאה, ששם נחקקים סובלי מחלות ומכאובים וכו', ושניהם נעשים למ"ן לזווג העליון דז"א ונוקבא, ואור העליון נמשך על ידיהם להיכל הזה. וקב"ה זמין לאלבשא ההוא פורפירא זמירן עמין, דכתיב ידין בגוים ונו', והקב"ה עתיד להחלש כפורפירא ההוא של משיח, לזון כל אומות העולם, כמ"ש ידין בגוים מלא גויות וגו', שזה יהיה לעת קץ, אבל מטרם זה, הסדר הוא שפורפירא של משיח נמתק על ידי התחברותו בפורפירא של הקב"ה, ואז עולים שניהם למ"ן ביחד, ונעשה עליהם זווג עליון וממשיכין אורותיהם. עד די אתא ונחים לון ונחתין עמיה נהורין ועדונין לאתעדנא, עד שהמשיח חוזר ויורד ממקום הזווג, ומנחם את הנשמות ויורדים עמו אורות ותענוגים להתענג, וכמה מלאכין ורתיכין עמיה כל חד וחד במלבושא לאתלבשא בהו כל אנון נשמתין דקטולין, וכמה מלאכין ומרככות יורדים עם המשיח, שכל אחד מהם נושא מלבוש כשכיל כל אלו הנשמות של הרוביג אומות העולם עכו"ם. ותמן מתעדנין כל האי זמנא דאיהו סליק ונחית, ושם (דסו"י דף ל"ט ע"א)

דתבו מחטאיהון ^ב ואתנחמו בהו, ונפקת נשמתייהו ^ג בדכיו, ^ד וכל אינון דקדישו שמא דמריהון, וקבילו עלייהו מותא, ובתרעא דהאי ^ה היכלא, ^ו קאים מנשה מלך יהודה, דקביל ליה קביה בתיובתא שלימתא, וחתר ליה חתירא לקבלא ליה.

כב) ולגו מהאי היכלא, קיימין. כל אינון ^י מאריהון דתיובתא תקיפא. דנשמתהון ^י נפקת, בשעתא ^י דאתמרמרו על עובדיהון, ואלין מתעדנין בעדונא עלאה, בכל יומא ויומא. ותלת זמנין ביומא, ^י נהירו עאל בההוא היכלא, דמתעדנין ביה כל חד וחד כדקא חזי ליה. וכל חד ^א נכוה, ^ב מנהירו דחופח דחבריה. בין לתתא בין לעילא.

כג) האי היכלא קיימא. על אינון ^י היכלי תתאי, ואפילו צדיקים גמורין לא יכלין ^י לאעלאה בגו ^י האי היכלא, ולמיקם ביה, והאי איהו דרגא עלאה על כלא, ^{טו} בר דרגא דחסידי דאיהו דרגא עלאה על כלא.

מסורת הזוהר

א) נכוה מנהירו דחופח דחבריה חיא קל. ח"ב רמו: ח"ג קצו:

חלוסי גרסאות א) גיא אתנחמו. ב) גיא בבכיה. ונ"א כדרכיו. ונ"א ליג בדכיו. ג) גיא מוסיף וכל אינון מאריהון דתיובתא, וניא וכל אינון שבע מאריהון דתיובתא. (אהיל) ד גיא פתחא. ה) גיא קיימא ו גיא ליג מאריהון. ז) גיא נפקא. ח) גיא דאתמר מרו. ט) גיא נהירו עלאה. י) גיא גבוה, וניא נהיר. יא) גיא מנהורא יתוסה וניא מנהורא מחופח, יב) גיא ליג היכלי. וניא אינון. אינון תתאי. יג) גיא לעיילא בההוא היכלא. וניא לעאלה וניא לאעלא בההוא היכלא. יד) כ"א הוא. טו) גיא ביה.

היכלא חמישאה

הסולם

היכלות רג'ע

ויומא. ואלו מתענגים בעדן העלין בכל יום ויום. וכאן בהינת חג"ת שבהיכל זה. ותלת זמנין ביומא נהירו עאל בההוא היכלא, דמתעדנין ביה כל חד וחד כדקא חזי ליה: וג' פעמיס כיום נכנס האור כהיכל זה, שהנשמות מתעדנים בו. כל אחת ואחת כראוי לה. וג' פעמים הללו ה"ס ג' הקוין שעליהן נמשכין אורות דג'ר שבהיכל הזה. וכל חד נכוה מנהירו דחופח דחבריה בין לתתא בין לעילא וכל אחר נכוה מאור חופחו של חברו בין למטה ובין למעלה. כלומר בין בהיכלות התחתונים ובין בהיכלות העליונים אין מעלת הצדיקים שוה זה לזה, וכל אחד יש לו חופח בפני עצמו ואין אחד יכול לנגוע בחופחו של חברו הגבוה ממנו כי נכוה בה כנוגע באש.

כג) האי היכרא קיימא על אנון היכלי תתאי. ואפילו צדיקים גמורין לא יכלין לאעלאה בגו האי היכרא ולמיקם ביה. חיכל זה עומד ממעל כל אלו היכלות התחתונים ואפילו צדיקים גמורים שבהיכלות התחתונים אינם יכולים להכנס להיכל זה ולהשיג אותו. והאי איהו דרגא עלאה על כלא בר דרגא דחסידי דאיהו דרגא עלאה על כלא. והיכל זה, שהגא גבורה. הוא מדרגה עליונה על כל ההיכלות.

חזן

זאתנחמו בהו: כהיכל החמישי נמצאים כל אלו בעלי תשובה שלימה ששכו מחטאיהם, ונתנחמו בהם. כלומר שעשו תשובה מאהבה, שודונות נעשו להם זכויות, ואז נתנחמו על החטאים שהטאו, שהרי גוסף להם זכויות בשבילם. ונפקת נשמתייהו בדכיו, ויצאה נשמתם כטהרה. וכל אינון דקדישו שמא דמריהון וקבילו עלייהו מותא. גם כל אלו שקרשו שם רכונם וקבלו עליהם מסירת נפש לכבודו ית', הגה גם הם נמצאים בהיכל הזה. ובתרעא דהאי היכלא. קאים מנשה מלך יהודה דקביכ ליה קביה בתיובתא שלימתא וחתר ליה חתירא לקבלא ליה ובפתח ההיכל עומד מנשה מלך יהודה, שעשה תשובה שלימה על חטאיו, והקביה קבל תשובתו וחתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד לקבל אותו, כלומר שהסתיר אותו כמו בתוך חתירה מעין המקטריגים שלא יקסרגו עליו. וכאן בהינת נה"י של היכל הזה.

כב) ודנו מהאי היכלא קיימין כל אנון מאריהון דתיובתא תקיפא. דנשמתהון נפקת בשעתא דאתמרמרו על עו' דיהון: וכפנימיות נה"י שבהיכל זה. נמצאים כל אלו בעלי תשובה עצומה. שנתעצמו כחשוכתם עד שנשמתם יצאה מתוך התמרמרות על מעשיהם הרעים, וארין מתעדנין בעדונא עלאה בכל יומא (רמזי דף ל"ט ע"א)

כד) היכלא שתיתאה: היכלא דא היכלא דחסידי, היכלא דא, היכלא ז' עלאה על כלא, י והאי י הוא היכלא דקיימא על כלא. היכלא דימינא, לית מאן י דיקים ביה, אלא אינון חסידים קדישין, וכל אינון דמרחמי למריהון י ברחימו סגיי. ו לפתחא דהאי היכלא, קיימא כל אינון י דמיחדי יחודא דמריהון בכל יומא י ואלין עאלין בהאי היכלא, וזמינין לסלקא בקדמיתא.

כה) ועילא מהאי י פתחא י אברהם, ימינא דקב"ה, י ולפתחא אחרא יא קיימא י יצחק, י דאתעקד על גבי מדבחא, והוה קרבנא שלים קמיה דקב"ה. י ולפתחא אחרא לגו, קיימא י יעקב שלימא, י י ותריסר שבטין סחרניה, ושכינתא על רישיהו.

מסורת הזהר

א) אברהם: ח"א עה. פג. פז: קכ. קה. קו. קיח: קיט: קכ. קכט. קל. קלגו. קלז: קלח: קנר: קסח. ח"ב יד: קי. קכ. קמה: קמו. קצ: רגז. רעז. ח"ג נב. קיז. קיט: קלח. קסד. רפ. רפא: רפג. רצח. רצח: שא: שב: שג. שה: שח: ב) יצחק ח"א ס: פז: קנ: קיח: קיט: קלג: קלז: קלח: קסח. רל: ח"ב יד: סו: קי. קכ. קלג: קמג. קמה: קמו. קצ: רנז. ח"ג טו: קטו: קיט: קסד. רנה: רפב: רפג. רצג: שא: שב: שג. שה: שח: ג) יעקב ח"א כא: לה: פז: צו: קיח: קיט: קלג: קלח: קלט: קמב: קמו. קמו: קמט: קנר. קנה: קסא. קסח. קענ: קעה: רכב: רנ. ח"ב ה. יד: לט. סו: עח: קי. קיא. קכ. קל: קלט: קמא: קמג. קמה: קמו: קצ: ח"ג נה: טו: קטז. טיט: קלח. קסג. קסד. רפא: רפג. רפז. רצא: רצג. רצח: שא: שב: שה: שז. ד) תריסר שבטין: ח"א קנה: קסג: ח"ב טו: רנב ח"ג קמו. ז"ח חוקת נ' טג שה

חלוסי גרסאות ז' ניא דעלאה. נ ניא האי. ג ניא איהו דניא דיקוט. ס ניא ברחמי. ו ניא לפתחא. ז ניא דמיחדין. ז ניא ואל עאלו בהא היכלא. וניא האלין בהאי היכלא עאלין, ט ניא היכלא י ניא לפתחא יא ניא קאים יכניא דאעקד. י ניא לפתחא. יד ניא שלימא דאבהן.

היכלות דג"ע הסולם היכלא שחיתאה

אלו האוהבים אח רבונם באהבה רבה. ולפתחא דהאי היכלא קיימא כל אנן דמיחדי יחודא דמריהון בכל יומא ואלין עאלין בהאי היכלא וזמינין לסלקא בקדמיתא. ולפתח ההיכל. עומדים כל אלו שייחדו לרבונם בכל יום. דהיינו שממשיכים בכל יום גילוי אחדותו י"ת מא"ס ב"ה להספירות ולכל העולמות. והם הדאשונים לעלות משם להיכלות יותר גבוהים. דהיינו שעולים קודם לכל החסידים שבאותו תהיכל. והוא כחינת נה"י שבהיכל הזה.

כה) ועילא מהאי פתחא אברהם. ימינא דקב"ה ולפתחא אחרא קיימא יצחק וכו' ולפתחא אחרא לנו קיימא יעקב וכו': ולמעלה מסתח הזה, דהיינו מאורות נה"י, עומד אברהם שהוא ימין של הקב"ה, דהיינו חסד, ולפתח אחר עומד יצחק שנעקד על גבי המזבח, והיה קרבן תמים לפני הקב"ה, והוא גבורה. ולפתח אחר כתיב ההיכל עומד יעקב איש חם וי"ב השבטים מסביב לו, והשכינה על ראשם והיינו אורות דחג"ת שבהיכל הזה כי אברהם יצחק יעקב ה"ס חג"ת כנודע.

חוץ ממדרגת החסידים דהיינו היכל החסד שהוא מדרגה הגבוה על כולם ואפילו על היכל הגבורה הזה.

היכלא שחיתאה, חסד

כד) היכלא דא היכלא דחסידי היכלא דא היכלא עלאה על כלא: היכל זה הוא היכל החסידים היינו שמדתם לומר שלי שלך ושליך שלך, דהיינו להשפיע ולא לקבל. היכל זה הוא עליון על כל ההיכלות. כי מדרגת החסד היא העליונה מששת הספירות חג"ת נה"י, ודאי הוא היכלא דקיימא על כלא, וזה הוא היכל העומד על כל ההיכלות. כלומר שאי אפשר לזכות בהיכל זה אלא אחר שנשלם בכל המדרגות שבהיכלות שלמטה, וזהו נבחן כמו שהיה נסמך ועומד על מדרגותיהם. היכלא דימינא לית מאן דיקים ביה, אלא אינון חסידים קדישין וכל אינון דמרחמי למאריהון ברחימו סגיי: הוא היכל הימין, כי מדרגת חסד נבחן לקו ימין, ואין מי שישניג אותו וזלזל אלו חסידים הקדושים וכל (דפו"י דף ל"ט ע"א)

כו) וכד ישראל ב בעקו * אתערו תלת אבהן, ומתערי לה לשכינתא לאגנא עליהו, וכדין איהי סלקא י ואתעטרא לעילא, ואגנא עלייהו דישראל. וכמה י דאית היכלין לתתא בגנתא דעדן, הכי נמי לעילא אית היכלין י מתקנן, דאינון רוזא דמהימנותא.

כז) וכל י הני היכלין, כלהו י מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו היכלא שביעאה, והאי י היכלא איהו גניז וסתים מכל שאר היכלין. באמצעיתא דהאי היכלא קאים י חד עמודא, * דאיהו בגוונין ב) סגיאין : י ירוק, חוור, סומק, אוכם. וכד נשמתין סלקין, אינון עאלין גו האי היכלא, מאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה, ומאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה. כל חד וחד כדקא חזי ליה.

מסורת הזחר

דרך אמת

א) אתערו - אבהן ח"א טו: קסת. ח"ב יד; ח"ג קיז. רעז: ז) חד עמודא: ח"א ריט. ח"ב ריא: ג) ירוק חוור סימק אוכם; ח"א טו: יח: מד. עא: ח"ב פד. קלט. רט: רמא. רמג. ח"ג יוד. רפה. ת"ז בהקדמה יב. תק' ה. יט. תק' י"ח לו: תק' ג"ה טט: ת"ק ע' קכה. קכו: ז"ח יתרו לא טד שיד-ל"ב טב שמד טג שלו ל"ד טב שה. ל"ה טב שכא.

חלופי גרסאות א) גיא בעאקו. ב) גיא ואתעטרא נ גיא אית. ד) גיא מתקנן. ו) גיא דמתקנן. ח) גיא בני. ז) גיא מתקנן ומתקשרן כחדא. ו) גיא מתקנן ומתקשרן. ז) גיא ליג היכלא

היכלא שביעאה

הסולם

היכלות דג"ע

שאר היכלין, וכל אלו ההיכלות, מתקשרים ומתעטרים כולם בהיכל אחד, שהוא היכל השביעי והיכל הזה הוא צפון וסתום יותר מכל שאר ההיכלות. פירוש כי היכל הזה הוא היכל ג"ד, כמ"ש לעיל בראשית א' (דף קע"ב אות קצ"ד) בראשית ברא שית, אלקים היכלא שביעאה. ונתבאר שם שאלקים ח"ט מוחין דג"ד והוא היכל הז', עש"ה. כאמצעיתא דהאי היכלא קאים חד עמודא, דאיהו בגוונין סגיאין: ירוק חוור סומק אוכם: באמצע היכל הזה עומד עמוד אחד, שבו הרבה צבעים: ירוק, לבן, אדום, ושחור. וכד נשמתין סלקין, אנון עאלין גו האי היכלא, מאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה, וסאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה, כל חד וחד כדקא חזי ליה: וכשהנשמות צריכות לעלות במדרגה, הן נכנסות להיכל זה אל העמוד שבו, ומי שראוי לצבע זה שבעמוד עולה בו ופי שהוא ראוי לצבע אחר עולה בו, כל אחת ואחת עולה דרך הצבע שבעמוד, הראוי לה.

כו) וכד ישראל בעקו אתערו תלת אבהן ומתערו לה לשכינתא לאגנא עלייהו. וכשישראל בעת צרה, מתעוררים שלשת האבות ומעוררים את השכינה שתגן על ישראל. וכדין איהי סלקא ואתעטרא לעילא ואגנא ערייהו דישראל, ואז עולה השכינה ומתעטרת למעלה כלומר שמקבלת ג"ר הנק' עטרות, והיא מגנת על ישראל. כי אין השכינה יכולה להגן על ישראל רק אחר שמשגת מוחין דג"ר, ועל ידי התעוררות האבות. דהיינו חג"ת, כלומר ע"י שהחג"ת דו"א עולים ונעשים חב"ד, ממשיכים ג"ר אל השכינה. וכאן אורות דג"ד של ההיכל, וכמה דאית היכלין לתתא כגנתא דעדן, הכי נמי לעילא אית היכלין מתקנן, דאינון רוזא דמהימנותא. וכמו שיש היכלות בגן עדן התחתון, כן יש בג"ע העליון היכלות מתוקנים, שהם בסוד האמונה. דהיינו המלכות. כי המלכות בשלימותה היא נקראת אמונה. וכל היכל הוא בחינת מלכות (כנ"ל בראשית א' דף קע"ב ד"ה ביאור).

היכלא שביעאה, בינה

כו) וכל הני היכלין כלהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו היכלא שביעאה, והאי היכלא איהו גניז וסתים מכל (דפו"י דף ל"ט ע"א *). דף ל"ט ע"ב)

כח) ואלין שית היכלין אינון למדורא ^ב כדאמרן, ושביעאה לאו איהו למדורא. ושית, כלא ברזא ^ג דשית, ועל דא כתיב ^א "ג ברא שית. שית דרגין לעילא, שית דרגין לתתא, וכלא ^ד רזא חדא.
 כט) תא חזי, בראשית, רבי יתודה אמר, תרין בתין הוו, בית ראשון

מסורת הזוהר

(א) ברא-שית: ח"א טו: כד. נו. מט. ת"ו תק' י"א כו: תט' ס"ו צו: תק' ס"ש קיט. תק' ע': קכ. תק' ס' בהשמטות קמו. תק' י"א בהשמטות קמו: תק"ח צ"ג: שג. קט"ו טב שכג.

חלוסי גרסאות א גיא כדקאמרן. ב גיא דשת. ג גיא בראשית. ד גיא ברזא.

היכלא שביעאה

הכולם

היכלות דג"ע

מלכות. וכד נשמתיין סלקין אנון עאלין נו האי היכלא, מאן דאתחוי להאי נוון סליק ביה ומאן וכו' ובעת שהנשמות דאיות לעלות למעלה מעשיה, הן עולות תוך היכל הזוהר השביעי, כל אחת עולה להבחינה שכנגדה בהעמוד, השייכה לגוון לבן, שהיא חכמה, היא עולית דרך גוון לבן שבעמוד. וכן אם הנשמה היא מבינה עולה דרך גוון אדום שבעמוד וכו' כל אחת כפי הראוי לה. וכאן מדבר בעליה כללית מעולם לעולם, שהיא רק דרך העמוד שבהיכל השביעי. אמנם בפרטית יש עמוד בכל היכל והיכל שדרך בו עולה התחתון לעליון, כמ"ש להלן, דהיינו נה"י דהיכל העליון המלוכשים בתחתון כמבואר.

כח) ואלין שית היכלין אנון למדורא כדאמרן, ושביעאה לאו איהו למדורא: ואלו ששה היכלות הם למדור הנשמות כמ"ש לעיל, אבל היכל השביעי אינו למדור הנשמות. אלא הוא לעליות הנשמות דרך העמוד שבו כנ"ל. סירוש. שיש השנה רק בהששה היכלות, אבל לא בהיכל השביעי שהוא ג"ר, וככל ג"ר אין השגה. ושית, כלא ברזא דשית, וכל הששה היכלות, הן בסוד שש, כלומר, אפי' בבחינה ג' של כל היכל, שהוא ג"ר, אין לנו שם השגה, אלא רק בבחינות נה"י חג"ת שבכל היכל, ועל דא כתיב בראשית, שית דרגין לעילא שית דרגין לתתא וכלא רזא חדא, וע"כ כתוב בראשית, כי בראשית נוטריקון בראשית. להורות שיש שש מדרגות למעלה בתוך הבחינה, עצמה, ויש שש מדרגות למטה, שהם חג"ת נה"י של הזו"ן המכונים ששת ימי המעשה. והכל הוא סוד אחד. כלומר, שבחינת ו"ק בכל מקום שהן, הן בחינת ו"ק התחתונים והן בחי' ו"ק דג"ר, הן שוות, ויש לנו בהן השגה, ובג"ר בכל מקום שהן, אין לנו בהן השגה.
 כט) ת"ח בראשית, ר"י אמר, כי בתים הוו, בית

ירדו להג"ר דעולם הבריאה. ונה"י דג"ר דבריאה ירדו לז"א דבריאה, ונה"י דז"א למלכות דבריאה, ונה"י דמלכות דבריאה לג"ר דעולם היצירה, וכן ירדו נה"י דכל מדרגה שבעולם היצירה להמדרגה שמתחתיה, עד שנה"י דמלכות דיצירה ירדו לג"ר דעולם העשיה. וכן בסרטי המדרגות דעשיה. הרי שנה"י דמלכות דאצילות מלוכשות בג"ר של הבריאה. וכן נה"י דמלכות דבריאה בהג"ר של היצירה. וכן נה"י דמלכות דיצירה בהג"ר של עשיה, דהיינו בהיכל השביעי דגן עדן, שהיא היכל הג"ר כנ"ל, ונדע שעיקרם של נה"י הוא קו האמצעי שבהם שהוא יסוד. ותדע שיסוד הזה דעליון שיש בכל תחתון, הוא המכונה בשם עמוד שהוא נמצא בסנימיות כל מדרגה ומדרגה, מכתר דאצילות עד סוף עשיה כמבואר. גם ידעת שבעת שהעליון משפיע מוחין להתחתון שלו, הוא על ירי שמעלה את נה"י שלו כחזרה למקומו, ואז גם התחתון הדבוק בנה"י האלו עולה עמהם למקום העליון ומקבל שם מוחין (כנ"ל בהקדמה דף כ"ד"ה ואמא) ולפיכך נבחן העמוד הזה דהיינו נה"י דעליון, שדרך בו עולה כל תחתון למקום העליון. ואומר שיש בעמוד הזה ארבע גוונים שחם לבן אדום ירוק שחור, דהיינו חו"ב תו"מ כנ"ל (דף א' ד"ה ופירושו) ומשמיענו בזה שאלו העליות של התחתון העולה לעליון דרך העמוד הם לשיעורים, שלפעמים עולה הגוון לבן לבד ולפעמים גם הגוון אדום ולפעמים גם הגוון ירוק, ולפעמים גם הגוון שחור. וכן בכל גוון וגוון יש הרבה מדרגות כנודע וזה אמרו באמצעייתא דהאי היכלא קאים חד עמודא. כאמצע היכל השביעי דג"ע דעשיה, עומד עמוד אחד, דהיינו יסוד דמלכות דיצירה, הכולל נה"י דיצירה, דאיהו בנוזנין סניאין, שיש בו הרבה מדרגות וכללותם הם ד' מדרגות ירוק חור סומק אוכס, דהיינו חו"ב חו"מ, ירוק הוא ת"ת, חור הוא חכמה, סומק הוא בינה, אוכס הוא (דטו"י דף ל"ט ע"ב)

ובית שני, דא עלאה ודא תתאה, תרין ההי"ן אינון, דא עלאה ודא תתאה, וכלהו חד, ב' עלאה א' פתחא י' תרעין, לכל סטרא, י' דהכי הוא דכליל דא בדא. ראשית, כדין יהוא ראשית לאעלא בחושבנא י' דבנינא, ו' רבי יצחק אמר למנינא (ג) אמר רבי אלעזר, בראשית דא כללא, * ה' דיוקנא, דכל דיוקנין כלילין ביה, * דא רזא דכתיב י' הוא מראה דמות כבוד ה', י' חיוז דאתחזון ביה שית אחרנין, ודא י' הוא בראשית י' ברא י' שית, ת"ח, כד עאלין בהאי י' חיוז שית (ה) גוונין, היא * אתקינת * גרמא לאחזאה לון

דרך אמת

מסורת הזהר

(ה) עסה מלאות וחס נחיתס סטס קנזס כמ"ס נטרס בפער מגוונין.

א' דיוקנא דכל דיוקנין כלילין ביה ח"א יב. יט. מד. עא: ח"ב ס: ז"ח יתרו ל"ח ט"ג שיג. ב' הוא מראה דמות וגו' ח"א יח. עא: קע: רלב. ת"ו בתקומה ז. ז"ח בראשית י"ד ט"ג שלו תק"ח צו סד שד.

חלומי גרסאות א' נ"א ליג פתחא. ב' נ"א סטרין. ג' נ"א דהיינו. ד' נ"א היא. ה' נ"א לכנינא. ונ"א למנינא ונ"א לבי רינא, ר' יצחק אמר למנינא, (אח"כ) ו' נ"א ליג רבי יצחק וכו' ז' נ"א ר' יצחק אמר ר' אלעזר ח' נ"א רריוקנא. ט' נ"א מאי. ונ"א רזא דכתיב ביה, ול"ג דא. י' נ"א חיוזא. י"א נ"א הא. ונ"א ליג הוא. יב' נ"א ליג ברא שית יב' נ"א בשית יד' נ"א חיוז דאתחזון ביה שית גוונין. טו' נ"א אתקינן. טז' נ"א גרמא.

בראשית

הכולם

היכלות דב"ע

בית ראשון ובית שני, דא עלאה ודא תתאה ב' ההי"ן אינון דא עלאה ודא תתאה: בוא וראה, רי"א ב' בתים היו בית ראשון ובית שני, זה הוא עליון בינה, וזה הוא תחתון מלכות. וכן ב' ההי"ן בשם הויה זו היא ה' עלאה, בינה, וזו היא ה' תתאה, דהיינו מלכות. ומביא ראיה מדברי ר' יהודה אשר שית דרגין דלעילא ושית דרגין דלתתא הוא ברזא חדא. כמו שמבאר והולך וכללו חד, ב' עלאה פתחא תרעין לכל סטרא דדכי הוא דכליל דא בדא, והכל אחד. דהיינו בית ראשון ובית שני הוא אחד עם ה' עלאה וח' תתאה, שהם בינה ומלכות. ב' עלאה, כלומר ב', דבראשית הוא בית ראשון שהיא בינה, היא פתחה שערים לכל הצדדים כי כן תן כללות זו בזה, דהיינו המלכות שהיא בית שני כלולה בכינה שתיא בית ראשון, ועי"ז הבינה פתחה שערים לכל הקצוות הן שית סטרין שלה עצמה, והן שית סטרין שבכינה. כלומר בסבת עלית המלכות והתכללותה עם הבינה כאחת, פתחה הבינה גם את שית סטרין של המלכות, שתהיה ראויה לקבל המוחין כמותה. (כנ"ל בבראשית א' דף ז' ד"ה וכבר. עש"ה) ראשית, כדין הוא ראשית לאעלא בחושבנא דבנינא ראשית יורה כי אז נעשתה הבינה בחינת ראשית, להכנס בחשבון של הבנין, שהוא ז"א ונוקביה, המכונים בנין העולם. כלומר שנחשבת למדרגה ראשונה המשפעת מוחין לזו"ן ולעולמות בי"ע, והיינו פחתת התכללותה לאחת עם המלכות. אבל (דמרי דף ל"ט ג.)

מדרגות שקדמו לה עוד אינם נחשבים ראשית. ועל זה יורה המלה בראשית שבהתחלת התורה, ב' יורה בית עלאה, שהוא בינה. ראשית יורה שתיא נעשתה ראשית להשפעת מוחין להעולמות כמבאר. ר' יצחק אמר למנינא, ר' יצחק אומר שהמלה ראשית שבבראשית, יורה שהבינה נעשתה ראשית למנין, פירוש המוחין דמספר ומנין הם מוחין דהארת חכמה. (כנ"ל בהקדמת הזוהר דף כג ד"ה מי) ותם מתחילים מהבינה ולא מלמעלה הימנה, כנ"ל בהקדמת הזהר דף מ"ב ד"ה בחכמה עש"ה. (ל) אמר רבי אלעזר, בראשית דא כללא דיוקנא דכל דיוקנין כלילין ביה: ר"א אומר שהמלה בראשית שנתורה הוא כלל, דהיינו המלכות שה"ס פני אדם צורה שכל הצורות שבהמציאות כלולים בה, דא רזא דכתיב, הוא מראה דמות כבוד ה', חיוז דאתחזון ביה שית אחרנין, ודא הוא וכו' ברא - שית, וזה הוא סוד הכתוב הוא מראה דמות כבוד ה', דהיינו מראה, שמתראים בה שש מדרגות אחרות כלומר, שעל ידי המלכות נמשכים המוחין דהארת חכמה אל הו"ק שבכינה, כי מראה וראיה מורים על חכמה כגודע, וזהו בראשית שנוטריקון שלה הוא ברא - שית, כי על ידי עלית המלכות להבינה נעשו שית קצוות בהבינה, וכן היא מעלת מ"ן וגורמת להם מוחין דהארת חכמה כמו שמבאר ותולך. תא חוי כד עאלין בהאי חיוז שית גוונין היא אתקינת גרמא לאחזאה לון, כשנכנסו

ולמפעל בהו אומנותא דעלמא, וואי תימא דהאי אומנותא דעלמא, מדרגא דא הוא, כתיב י ברא שית, שבחא דשית איהו, דעבדי אומנותא בהאי.
 (לא) רבי יוסי פתח (ה) * הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר י הגיע, וקול התור נשמע בארצנו, ⁷ הנצנים: דא הוא רזא דשית דרגין י. נראו בארץ בגין דאינון דיוקנין לאתחזאה בהאי דרגא. עת הזמיר הגיע: דהא כדין משבח ומהדר, כמה דאת אמר י למען יזמרך כבוד ולא ידום, ובגין כך אקרי מזמור, כמה דתנינן דכתיב י מזמור לדוד, ו דשארית עליה שכינתא

דרך אמת

(ה) לסיל אי עיטל וכו' אי.

מסורת הזהר

(א) הנצנים נראו בארץ: (שה"ש ב') ח"א א. צו. :
 רטו: ח"ג ד: ז"ח נח כ"ד טא ש. שכה. ב) למען יזמרך כבוד; (תהלים ל') ח"א שא. תק"ח ק"ג טב שלד. ג) מזמור לדוד — שכינתא ברישא ח"א סו. ח"ב קמ. קע.

חלופי גרסאות א נ"א ואיתמא דהא, ב נ"א בראשית. ג נ"א הגיע וגו'. ד נ"א הנצנים נראו בארץ. ה נ"א רזא דשית דרגין [נ"א דעלה ונ"א עלאין] עליה. ואיהו שביעאה ואלין אינון שית דרגין: ורגא דאברהם ורגא דיצחק ורגא דיעקב ויכוין ובוועו ויוסף כלתו [נ"א ואתחזו] אתחזו בארעא דכתיב נראו בארץ. בארץ דא היא קרתא קדישא ארץ ישראל. וכתב אור הלכנה עיז ארלינג, תיגל כי הוא גליין עכ"ל, ו נ"א רשארית ונ"א רשארית.

בראשית

הסולם

בראשית

כי המלכות לית לה מגרמה ולא מידי, אלא הכונה הוא שכל השבח והגדלות של השש קצוות, הוא מפני שפועלים על ידי המלכות כנ"ל, וע"כ נקראים המוחין על שם המלכות.
 (לא) ר"י פתח, הנצנים נראו וגו', הנצנים דא הוא רזא דשית דרגין: ר"י מתח באכתוב הנצנים נראו וגו', ואמר, הנצנים רומזים על שם המדרגות חג"ה נה"י. נראו בארץ, בגין דאינון דיוקנין לאתחזאה בהאי דרגא, נראו בארץ, היינו בהמלכות הנקראת ארץ, משום שהן צורות, להתראות במדרגה הזו, כלומר, שאינם מתראים בשום מדרגה, אלא בהמלכות וע"כ אומר הכתוב נראו בארץ, שאין הנצנים מתראים רק בהארץ, שהיא המלכות. עת הזמיר הגיע דהא כדין משבח ומהדר, כמה דאת אמר, למען יזמרך כבוד ולא ידום, עת הזמיר הגיע, יורה, שאז אחר השראת השכינה המכונה זמיר, עם המוחין דחכמה, הוא העת לשבח ולהדר, כמ"ש למען יזמרך כבוד וגו': ובגין כך אקרי מזמור, כמא דתנינן דכתיב מזמור לדוד דשארית עליה שכינתא ברישא ורא הוא עת הזמיר הגיע וע"כ נק' המלכות בשם מזמור, על דרך דתנינן (להלן דטו"י סז). שבמקום שכתוב מזמור לדוד, ולא לדוד מזמור יורה שמתחילה שרתה עליו השכינה ואח"כ אמר שירתא הרי שהמלכות נק' מזמור, פירוש, שתחילה ע"י השראת השכינה חשיג המוחין דגדלות ואח"כ

כשנכנסו ו"ק רבינה בהוא מראה, דהיינו במלכות, היא מתקנת את עצמה, דהיינו שמעלה מ"ן, להראות אותם, כלומר להמשיך להם הגילוי על ידי המוחין דהארץ חכמה. ולמפעל בהו אומנותא דעלמא, ולפעל בהם דהיינו בהמוחין הללו, אומנות העולם, שהיא המוחין דהארץ החכמה, שממנה כל המציאות שבששת ימי המעשה, ומשמיענו רבי אלעזר, שאע"פ שכל המוחין באים מבינה, מ"ם עקרים היא המלכות, כי על ידי עילית המלכות לבינה נחקקו ו"ק דקטנות בהבינה הפרומזים בסוד בראשית, וכן המוחין דגדלות שלהם אינם אלא ע"י המלכות כי אין גילוי מוחין דהארץ החכמה, אלא רק במקום אמלכות שהוא מחזה ולמטה דו"א, וע"כ היא מכונה חכמה תתאה, כי אין החכמה מתגלית רק בה בלבדה, ונמצא שגם גדלות המוחין הוא מכח המלכות, ואי תימא דהאי אומנותא דעלמא מדרנא דא הוא, כתיב ברא — שית, שבחא דשית איהו דעבדי אומנותא בהאי: ואם תאמר, שאומנות העולם, דהיינו מוחין דחכמה, באים ממדרגה זו דהיינו מהמלכות, לכן כתוב ברא — שית, להורות שהשבח הוא של הו"ק דבינה, משום שעושין אומנותן במדרגת המלכות, כלומר שאין לטעות שהכוונה היא שהמוחין עצמם באים מן המלכות, כי ע"ז מדומז בכראשית, ברא — שית להורות כי השש קצוות שבבינה הם הפועלים (דטו"י דף ל"ט ע"ב)

ברישא, ודא הוא עת הזמיר הגיע. רבי חייא אמר, דהא כדין מטא זמנא לשבחא.

(ב) רבי אבא אמר, עלמא עלאה סתים, וכל מלוי סתימין, בגין דקיימא ברזא עלאה, י יומא דכל יומין, וכד ברא ואפיק, אפיק אלין שית, ובגין דאיהו סתים, י דכל מלוי סתימין, אמר בראשית, * ברא שית יומין עלאין, ולא י אמר מאן ברא י להון, בגין דאיהו עלמא עלאה סתימא. (ג) ולבתר גלי ואמר י עבידתא תתאה, ואמר מאן ברא ליה, בגין דאיהו עלמא דקיימא באתגלייא, ואמר י ברא אלקים את השמים ואת

מסורת הזוהר

(א) ברא-שית לעיל דף ט"ז ציון א' (ב) ברא אלקים את השמים וגו' (בראשית א') ח"א א: ב: ג: ט. יא: טז: כא: כט: ל: לא: לו: נ: נו. פט. קמה. רל. רמז: רנא. רנו: רסב: ח"ב כב: לד: לו. פא: פג: פה: פח. קכו. קס. קסא. קעו: קעז: קעח: רכ: רכו. רלא: רעה. ח"ג קסה. רלב: ת"ז בהקדמה ה: יד: ת"ק ב"ו עא: ת"ק כט עב: ת"ק ג"א טו: ת"ק ג"ב פז. ת"ק ג"ג פז: ת"ק ג"ד פז: ת"ק ג"ה פח: ת"ק ג"ו פט: ת"ק ג"ח צב: ת"ק ג"ט צד: ת"ק ג"י צה. ת"ק ג"יא צו. ת"ק ג"ב ס"ז צח. ת"ק ג"ג ס"ח: ת"ק ג"ד ע' קכ. ת"ק ג"ה בהשמטות קלט. ת"ק ז' בהשמטות קמו: ת"ק יוד בהשמטות קמו. ז"ח בראשית ג' טא שכ. ד' טא שכה. ה' טא שיג שכא של שגא. טד טא שלג ו' טא שד. טז שטט. ז' טד שו. י"ג טד שכב. יתרו ל"ד טב שמא. תרומה מ"ב טד שיא. מ"ג טא שכ. טג שית. ס"ב טד שלג ס"ו טא שלט. ע"ג פג שיכ. ת"ק"ח צ"ג טג לא. ק"ג טב שלו. קי"ב טג שי"א קט"ז טב שכב. טג שז. קיז טב שח. קכ"א טג שלט.

חלוסי גרסאות ח' נ"א יצחק. ונ"א יהודה. כ' נ"א רומא דכל רומין. ג' נ"א וכל. ד' נ"א אתמר. ס' נ"א לון נ"א ואמר קן.

בראשית

המלם

ברא-שית

ואח"כ היה משורר ומשבח, וזהו עת הזמיר הגיעה לו מקורם, ואח"כ היה מזמר ומשבח. רבי חייא אמר, דהא כרין מטא זמנא לשבחא. ר"ח אומר שעת הזמיר הגיע, הוא כפשוטו, שאחד השגת המוחין מגיע הזמן לשבח. ואינו רוצה לומר שהשכינה הקדושה מכונה זמיר.

(ב) רבי אבא אמר עלמא עלאה סתים, וכך מלוי סתימין בגין דקיימא ברזא עלאה יומא דכל יומין ר"א אמר, עלמא עלאה, בינה, סתים, וכל דבריו סתומים, ואפילו הז"ת שלה משום שנמצאת בסוד העליון, בסוד הג"ר דבינה, שהיא יום שכל הימים כלולים בו. פירוש הג"ר דבינה מכונה יומא דכל יומין. או יומא דאויל עם כלהו יומין, כי יום פירושו חסד, ובהיותה שורש כל החסדים שבעולמות היא מכונה יומא דכל יומין והיא אינה מקבלת חכמה לעולם בסויה כי חסן חסד הוא. אמנם ז"ת דבינה מקבלים הארת חכמה בכדי להשפיע לזו"ן. ואומר כאן שאפילו הז"ת דבינה נבחנו ג"כ לעלמא סתימא, ואע"פ שמקבלות חכמה ומשפיעות לזו"ן, מ"מ משום שנמצאות בסוד הבינה, אין גילוי החכמה כלל במקומה עצמה, אלא במקום זו"ן.

וכד ברא ואפיק אפיק אלין שית, וכגין (דמוי דף ל"ט ע"ב)

דאיהו סתים דכך מלוי סתימין, אמר בראשית ברא-שית יומין עלאין וכשא"א ברא והוציא הבינה מחוץ להראש שלו, הוציא רק שש אלו דהיינו הו"ק דבינה, ולא הג"ר, ומשום שהוא סתום, שכל דבריו סתומים, כי הבינה סתומה הן בג"ד והן בו"ק (כנ"ל בדבור הסמוך) לפיכך אמר בראשית, שהנוטריקון ברא-שית, ורומז על שש ימים עליונים דהיינו ו"ק דבינה, ולא אמר מאן ברא קן, בגין דאיהו עלמא עלאה סתימא ולא אמר מי ברא אותם, דהיינו לאלו השש ימים המרומזים בבראשית, משום שהם עולם עליון סתום, כי הם ו"ק דבינה, שהיא סתומה, שאין הארת החכמה מתגלה במקומה עצמה, (כנ"ל בדבור הסמוך).

(ג) ולבתר גלי ואמר עבידתא תתאה ואמר מאן ברא ליה, בגין דאיהו עלמא דקיימא באתגלייא ואמר ברא אלקים וגו' ואח"כ גילה ואמר בעשיה התחתונה דהיינו בו"ן, שאמר מי ברא אותן, משום שהוא עולם העומד בנגלה, ואמר ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שהם זו"ן, פירוש, כי בעולם העליון שתוא ו"ק דבינה, המרומז בבראשית ברא-שית, לא נאמר מי ברא אותו מטעם

הארץ, ולא כתיב ב' ברא ב' סתים, ברא את השמים, בגין דאיהו עלמא
 ב' באתגליא, ואמר ברא אלקים, אלקים ודאי שמא באתגליא, קדמא
 ב' בסתימא דאיהו ב' עלאה, תתאה באתגליא. למהוי תדיר ו' עובדא דקודשא
 בריך הוא סתים וגליא. ורזא דשמא ב' קדישא הכי הוא * סתים וגליא.

לד) את השמים, לאסגאה שמים תתאי לתתא, ואת הארץ לאכללא
 ב' ארץ דלתתא, ולאסגאה ב' כל עובדהא כגוונא דלעילא.

לה) ב' והארץ ב' היתה תהו ובהו: כדקאמרן, ב' והארץ דא ארץ עלאה, דלית
 לה נהורא מגרמה. היתה: בקדמיתא כבר הות, כדקא יאות, והשתא תהו,
 ובהו, וחשך. היתה דייקא, י' לבתר אזעירת גרמה ואזעירת י' נהורא
 תהו, ובהו, וחשך, ורוח: ארבע יסודי עלמא דאשתכללו בה.

מסורת הוהר

א) סתים וגליא: ח"ב זח: צט. רל: ח"ג ע: ב) ארץ דלתתא—כגוונא דלעילא ח"א קנו: קעב.
 ה: ח"ב טו: רנא. ח"ג מ: מה: קיט. ג) והארץ היתה תהו (בראשית א') ח"א א. יוד.
 אי: טז. כה: ל. לט: מ. סעב: ריג: רמ. רנב: רסב: רסג. ח"ב כד. לד: קיג: קמט: קס. קעו: ח"ג
 קסה. רל"ג: רעט. שה. ת"ו בהקדמה יב: יג: תק' כ"ו עא. תק' ל' ע"ג: תק' ל"ו עו: תק' ל"ז עח: תק'
 נ"ד פו: תק' ע' קלו. ז"ח בראשית ו' טג שיג. י"ג טד שכב. בלק נ"ה טא שמא. טב שא שטו. תק"ח ק"ז טד'
 שלב ק"י טא שכה שמו, טב שלו שמר, טו. שד קי"ט טא שיו.

חלופי גרסאות א' גיא בארז סתים, ב' גיא סתם. ג' גיא דאתגליא ד גיא בסתימאה. ה' גיא דאיהו עלמא עלאה. ו גיא
 תדיר עובדהא סתים וגליא כדקאמרן (אה"ל) ז גיא דקדישא. ח גיא לה ולעובדהא. ט גיא ל"ג
 היתה עד דא ארץ. י גיא והארץ כדקאמרן יא גיא ל"ג והארץ. יב גיא ולבתר. יג נהוראה.

ברא—שית

הסולם

בראשית

שבחינת הגר' של המדרגה הוא בהעלם.
 ובחינת הוי"ק של המדרגה הוא נגלה. (ועי' לעיל
 בהקדמת הוהר דף מ"ד ד"ה: וטעם) שנתבאר
 זה באורך.

לד) את השמים לאסגאה שמים תתאי לתתא,
 ואת הארץ לאכללא ארץ דלתתא
 ולאסגאה כל עובדהא כגוונא דלעילא: המלה
 את של את השמים, הוא לרבות השמים
 התחתונים למטה, והמלה את של ואת הארץ,
 הוא לכלול בו גם הארץ של מטה, ולרבות, שכל
 המעשים שבארץ התחתונה הוא כעין ארץ עליונה.

ז' מדורין דארץ העליונה והתחתונה

לה) והארץ וגו' כדקאמרן, והארץ דא ארץ
 עלאה, דלית לה נהורא מנרמה.

הכתוב הארץ היתה תהו כמו שבארנוהו לעיל. ועוד,
 והארץ, הוא ארץ עליונה, נוקבא דז"א, שאין לה
 מעצמה שום אור, היתה. בקדמיתא כבר הות
 כדקא יאות, והשתא תהו ובהו וחשך, היתה
 דייקא, לבתר אזעירת נרמה ואזעירת נהורא
 המלה היתה, יורה שהארץ כבר היתה מתחילת
 בכל השלמות כראוי, אלא עתה נעשתה לתהו
 ובהו וחשך. היתה שאומר הכתוב, הוא בדיוק,
 להשמיענו שהיתה בשלימות, ולאח"כ פיעטה
 את עצמה ומיעטה האור שבה, ויצא בה-

תורה

מטעם שהוא עולם נסתר, כנ"ל. אבל בעולם
 התחתון, שהוא זו"ן המכונים שמים וארץ, כתוב,
 כי אלקים שהוא בינה, ברא את השמים ואת
 הארץ. שהוא מטעם היותם עולם הנגלה,
 שפירושו שהחסדים שבו מתגלים על ידי
 המוחין הארת תחכמה, ולא כתיב כרא בארז
 סתים, ברא את השמים, כגין דאיהו עלמא
 באתגליא, ואמר ברא אלקים, אלקים ודאי
 שמא באתגליא וע"כ לא כתיב ברא בהעלם.
 דהיינו ברא את השמים ואת הארץ בסתם,
 משום שהם עולם הנגלה כנ"ל, ולכן אמר ברא
 אלקים, אלקים ודאי ברא אותם, שהוא שם
 נגלה. כי השם אלקים יורה על שלמות המוחין
 בהארת חכמה, (כנ"ל בהקדמת הוהר דף ט"ז
 אות י"ד) קדמאה בסתימו דאיהו עלאה,

תתאה באתגליא, למהוי תדיר עובדא דמכ"ה
 סתים וגליא. עולם הראשון בינה הוא בהעלם
 משום שהוא עולם העליון. עולם התחתון, זו"ן,
 הוא בגלוי, מטעם שמעשה הקב"ה הוא תמיד
 בסתר ובגלוי, ורזא דשמא קדישא הכי הוא
 סתים וגליא, וכן הוא גם סוד שם הקדוש, סתים
 וגלוי, כי י"ה דשם הויה, שהם חו"ב, הוא
 בהעלם, כי אין השגה בגר'. ו"ה דשם הויה,
 הוא בגלוי, שהם זו"ן, שיש בהם השגה, וכן היא
 בכל מעשה תקב"ה, דהיינו בכל המדרגות
 (ומי דף ל"ט ע"ב)

לו) ד"א, ואת הארץ כדקאמרן, לאסגאה ארעא דלתתא, ה' דאיהי אתעבידת בכמה י' מדורין, כלא כגוונא עלאה, ודא הוא, והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח. אלין אינון מדורי ארעא: (ה) * ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל, וגדול שבכולם תבל, דכתיב י' והוא * ישפוט תבל בצדק. (ז) אמר רבי יוסי, מאן הוא ציה, א"ל דא הוא אתר דגיהנם, כד"א י' ציה וצלמות. ורזא דא י' כתיב, י' וחשך על פני תהום, דא י' רזא אתר דגיהנם, י' דא הוא ציה, י' אתר דמלאך המות, כדקאמרן, דאיהו י' מחשיך אנפיהו דברייתא, ודא הוא אתר דחשך עלאה. (ח) י' תהו דא נשיה, דלא אתחזייה י' בה חיוז כלל, עד דאתנשיי מכלא. ועל דא אתקרי נשיה. י' ובהו דא ארקא (ז) אתר דלא אתנשיי

מסורת הוהר

דרך אמת

(א) וסדר סלמיסי, לרין, חלפה, חלקא, גיא, נשיה, ציה, סבל, וסס סדר ח"יכ לפיל דפרי למו י' כמה שפסח משס, (והוא כסיון ס' סלמיסי) (ז) מקיס סלין סלכמה טולס סס.

פני תהום: (בראשית א') ח"א ריג: ח"ב קמט: קס. ז"ח בראשית ו' טר שיג. י"ג טר שכג חקח ק"ז טר שלג. ע"י סא שמו, טב שכה- טד שו. קי"ט טא שיה. ד) תהו ח"א י"א: לט: מ. רנב: רסב: רסג. ח"ב לר: ח"ג רכז. רעט. שה: ת"ז חק' כו עא: תק' ל' עב: ת"ק ל"ז עח. ת"ק נ"ד פו: ז"ח בראשית ו' טר שיג. בלק נ"ה סא שמא, טב. שא. תק"ח קז טר שלג. קי טא שכה. טב שלו. קי"ט טא שיה. ה) ובהו ח"א לט: לפיל י"ט ציון ג' וש"ג.

חלוסי גרסאות ח' ג"א דאיהו. כ ג"א כהורין. ג ג"א ארץ ציה (ירמיה ב). ד ג"א דכתיב י' ג"א כתיב במלת וחשך ו ג"א דהוא. ז ג"א דאיהו. ח ג"א דא אתר. ט ג"א אחשיך. י ג"א ל"ג בה.

דארעא תתאה

הסולם

ד' מדורין

תהו ובהו וחשך ורוח, ארבע יסודי ערמא דאשתכללו בה. ונעשתה לתהו ובהו וחשך ורוח. שהם ארבעה יסודות העולם שנשתכללו בהארץ. (לו) ד"א ואת הארץ כדקאמרן לאסגאה ארעא דלתתא דאיהי אתעבידת בכמה מדורין כלא כגוונא עלאה: ואת הארץ הוא לרבות ארץ תחתונה שנעשה במדורין כהעליונה. ודא הוא והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח. אלין אנון מדורי ארעא ארץ אדמה וכו': והוה הוא שכתוב והארץ היתה וכו' כי אלו הם המדורים שבארץ הנקראים: ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל, וגדול שבכולם תבל, דכתיב והוא ישפוט תבל בצדק, והגדולה שבכל הארצות הוא תבל שעליה כתיב והוא ישפוט תבל בצדק. מה שלא כתוב כזה בשאר ארצות, ע"כ משמע שהיא חשובה מכולם. ומבאר לפנינו איך אלו ז' הארצות מתחלקים בדי' היסודות תהו ובהו וחשך ורוח. באופן שהכתוב והארץ היתה תהו, קאי על ארץ תחתונה דעשיה, ולא על ארץ עליונה. כמ"ש בפירוש הא'.

(ז) אר"י מאן הוא ציה. א"ל דא אתר דגיהנם כד"א ציה וצלמות אר"י מה הוא הארץ הנק' ציה.) אמר לו ר' אבא, זה הוא המקום של גיהנם כמ"ש ציה וצלמות. וכמו שצלמות הוא שם הגיהנם, כך ציה הסמוך לו. ורזא דא כתיב וחשך על פני תהום דא רזא אתר דגיהנם, וזה סוד שכתוב וחשך על פני תהום, שזהו מקום הגיהנום, דא הוא ציה אתר דמלאך המות כדקאמרן, דאיהו מחשיך אנפיהו דברייתא, ודא הוא אתר דחשך עלאה. שזה הוא ציה, שהוא המקום של מלאך המות, כמ"ש שהוא מחשיך פניהם של הבריות, וזהו המקום של חשך העליון, שנאמר בהכתוב והארץ וגו'.

(ח) תהו דא נשיה, דלא אתחזייה בה חיוז כלל עד דאתנשיי מכלא. תהו הוא הארץ הנקראת נשיה. ונקראת כן, משום שלא נראה בה שום מדאה עד שהיא נשכחה לגמרי. כי נשיה פירושו שכחה. ומה שלא נראה בתהו שום גוון ומראה, כבר נתבאר לפיל (בראשית א') דף ל"ב אות כ') ובהו דא ארקא אתר דלא אתנשיי, ובהו שבהכתוב

(רש"י דף י"ט ע"ב ס) דף מ' ע"א

ד' חייא אמר דא גיא. * ורוח אלקים מרחפת ב' דא לקבל תבל י דאתון מרוח אלקים, וכלא כחד הוא.

לט) כגוונא דא, אית לארץ עלאה, שבעה מדורין אינון לעילא, דרגא על דרגא, ובכלהו מדורין מלאכי עלאי ארין על אלין. הכי נמי לתתא, וכלא אחיד דא בדא למהוי כלא חד. שבעה מדורין אינון לעילא, י והא ארץ עלאה אחידת לון, י וכלהו י קיימין בה, ובכלהון קיימא תושבתתא דקביה.

מסורת הזהר

א) ורוח אלקים מרחפת: (בראשית א) ח"א קצב: רמ. ח"ב כד. לד: ח"ג שה: ת"ז תק' כ"א ס"ג. תק' כ"ה ע: תק' כ"ו עא: תק' ל' עג: תק' ס"ט קד: ז"ח בראשית ב' טד שכה. תק"ח צ"ו טא שיד. ק"ט טז שמג ק"י טד שט קי"ב טז שכב.

חלופי גרסאות. א גיא ליג דא ב נא דארשו. ג ניא והאי. ד ניא וכלהון. ס ניא קיימן

דארעא תתאה

הסולם

ז' מדורין

תחתונות כי אע"פ שהם ג' בחינות נהיי, מ"מ אינם אלא התפשטות המלכות בלבריה דהיינו התפשטות התוהו שמחזה ולמטה, שאין בהם משום חידוש בחינה, ואין לשאול הרי תבל הוא בחינת יסוד הרוח שהוא ת"ת ולא תהו כנ"ל. והענין הוא, כי תבל היא רוח דבינה, והיא נבחנת כבינה, ובחינת ת"ת של הפרצוף הוא בנשיה.

לט) כגוונא דא אית לארץ עלאה: כעין זה שנתבארנו ז' מדורין בארץ התחתונה דעשיה, יש ג"כ כמהון בארץ עליונה, דהיינו בהמלכות דאצילות, שהיא בחינת ארץ במלכות דעולם האצילות.

מאמר שבעה מדורין דארעא עלאה

ז' מדורין אנון רעילא דרגא על

דרגא: ז' מדורין הם למעלה, במלכות, מסודרים מדרגה על מדרגה כפי הסדר, ובכלהו מדורין מלאכי עראין ארין על אלין, ובכל המדורין נמצאים מלאכים עליונים, אלו על אלו, דהיינו לפי סדר מדרגתם. הכי נמי לתתא, כן נמצאים מלאכים גם למטה, דהיינו בז' ארצות דעשיה וכלא אחיד דא כדא למהוי כרא חד, וכולם נאחזים זה בזה כדי שיהיו כולם אחד שבעה מדורין אינון רעירא, והא ארץ עלאה אחידת לון וכלהו קיימין בה, ז' מדורים הם למעלה בעולם אצילות, וארץ עליונה, שהיא מלכות, כוללת כולם, וכולם נכללים בה, פידוש, כי ז' מדורין הללו הם התפשטות המלכות אל ז' ספירותיה בינה וחג"ת נח"י, וע"כ כולם נכללים בה, שהרי כולם הם דק חלקי המלכות, ובכלהון קיימא תושבתתא דקביה ובכולם

שבהכתוב הוא הארץ הנקראת ארקא, שהיא מקום שאינו נשכח. (כמ"ש שם דף ל"ג אות כ"א) וז"ל, בהו, להאי אית ליה ציורא ודיוקנא. ע"ש בהסולם. ולכן אינו נשכח כמו התהו. רבי חייא אמר דא גיא רבי חייא פליג ואומר שהארץ הנק' גיא היא בהו, ולא ארקא. ורוח אלקים מרחפת דא לקבל תבל דאתון מרוח אלקים, ורוח אלקים שבהכתוב הוא הארץ הנקראת תבל. שהיא נוזנת מרוח אלקים, דהיינו מרוח של הבינה הנקראת אלקים. וכלא כחד הוא, וכולן כמדרגה אחת הן.

ונתבארנו בדברי רבי אבא, רק ד' ארצות העליונות שהם: נשיה, ציה, ארקא, תבל. אשר נשיה היא כנגד תהו, וציה כנגד חשך, וארקא כנגד ובהו, ותבל כנגד רוח אלקים. שהם ארבע יסודי עלמא דאשתכררו בה, דהיינו ד' היסודות אשר רוח מים עפר, כי נשיה הוא תהו ויסוד העפר, וציה הוא חשך ויסוד האש, וארקא הוא בוהו יסוד המים ותבל הוא רוח אלקים יסוד הרוח. ויש לשאול למה לא ביאר כלום על ג' ארצות. התחתונות. שהן ארץ אדמה גיא, והענין הוא כי אלו ז' ארצות נבחנות כמו פרצוף אחד ראש וגוף, כי ארץ עליונה תבל, שהיא כנגד בינה, הוא ראש, ושש ארצות התחתונות הן תוך וסוף של הפרצוף שאדקא ציה נשיה. הם בחינת התוך, דהיינו חג"ת עד החזה, שארקא הוא יסוד המים וחסד, וציה שהוא יסוד האש הוא נבורה, ונשיה, שהוא יסוד העפר הוא ת"ת ומלכות יחד, עד החזה, ומחזה ולמטה הוא בחינת המלכות בלבריה. באופן שבאלו ד' ארצות כבר יש כל בחינת הפרצוף שהם בינה חג"ת ומלכות, וע"כ אין צורך לכאר ג' ארצות (דפו"י דף מ' ע"א)

דרגין פרישן דא מן דא. ואתרין י פרישן דא מן דא.
(מ) מדורא קדמאה, לתתא, הוא אתר בי חשוך דלא נהיר,

חלוסי גרסאות ו גיא וכלהון. ג גיא פרישאן.

דארעא עלאה

הסולם

ז' מדורין

לבינה דגופא. ששם עומדת הפרסא שבגו מעוהי, ופרסא זאת מסיימת את עולם העשיה בסוד קרקע ג"ע.

והחלק שמחזה ולמטה של המלכות דעשיה הנמצאת תחת הפרסא הזאת, נבחנת לחיצוניות שלה. ויש בו ע"ס, והמלכות של ע"ס ההם הוא ארץ שלנו, הנחלקת לז' מדורין ארץ אדמה גיא וכו'. ובערך זה תבחין ארץ שלנו אל המלכות דאצילות. כי המלכות דאצילות בכללה מסיימת בבינה דספירה עשירית שלה ששם הפרסא שבגו מעוהי, ומשם ולמטה נמשכות הע"ס דחיצוניות המלכות, והמלכות דע"ס ההם הוא ארץ עלאה עם הז' מדורין שחושב כאן לפנינו. אשר כל אחד שבז' מדורין של ארץ דלתתא, דהיינו ארץ שלנו, מקבל מהבחינה שכנגדו בהמדורין שבארץ העליונה. הרי שרק המלכות דחיצוניות של המלכות דאצילות מיוחסת לארץ שלנו. ובהם ז' המדורין שהזהר מבאר לפנינו.

והנה המלכות הזאת נבחנת גם היא לבחינת פרצוף, אשר ד' מדורין העליונים עומדים מחזה ולמעלה שלה. עד הפרסא אשר שם. וג' מדורין התחתונים עומדים מחזה ולמטה מתחת הפרסא שלה, אשר ג' מדורין אלו נחשבים לחיצוניות, של המלכות דחיצוניות דמלכות דאצילות. ובהם נמצאים שרשים להקליפות-שחצוניות הזה, של המלכות דחיצוניות, מאיר להם נהירו דקיק להחיותם בסוד ומלכותו בכל משלה. ואלו הם שורשי הקלי' שחושב הזהר בג' מדורים תחתונים כמ"ש לפנינו. וז"ש ובכלהון קיימא תושבחתא דקב"ה. כלומר שאל יקשה לך, למה מאירה המלכות דאצילות אל הקליפות ומחיה אותם, ואומר, שהוא משום שתושבחתא דקב"ה לא היתה נשלמת זולתם. כי קליפה קרמה לפירי כנודע. ומ"ש בעץ חיים שער מ"ו שכה"כ פרק ב' שז' מדורין הנז' בפרשת בראשית הם היבלות הקליפות דיצירה, אין הכונה ח"ו על ז' מדורין שלפנינו, כי הם מדורין דקדושה והם של מלכות דחיצוניות של המלכות דאצילות. כמבואר.

מדורא קדמאה יסוד

(י) מדורא קדמאה לתתא הוא אתר בי חשוך דלא נהיר: מדור הא' למטה, דהיינו מדור התחתון

ובכולם ביחד מתלבשת תושבחתא דקב"ה. דרגין פרישן דא מן דא ואתרין פרישן דא מן דא. אמנם המדרגות משונות זו מזו, וכן המקומות של המדרגות הם משונים זה מזה.

ביאר הדברים, כי בתחילת המאמר ביאר ב' פירושים על הכתוב והארץ היתה תהו ובהו וגו'. פירוש הא' דקאי על ארץ עלאה. דהיינו מלכות דאצילות, שאלו ד' הבחינות תהו ובהו וחשך ורוח יצאו בה מכה שנתמעטה בסוד מיעוט הירח. (פירוש הב' דקאי על ארעא דרתתא שאלו ד' הבחינות תהו ובהו וחשך ורוח, עשו בה ז' מדורין ארץ אדמה גיא וכו', ועל זה ממשיך לבאר, שאלו ב' פירושים אינם חולקים זה על זה, כי כל מה שיש בארץ התחתונה נמשך מארץ עליונה, דהיינו ממלכות דאצילות, וא"כ הכתוב והארץ היתה תהו וגו' נוהג בבי' הארצות. וז"ש כגוונא דא אית לארץ עלאה, דהיינו ז' מדורין כמו בהארץ דלתתא, ואדרבה, ז' מדורין דלתתא נמשכים מז' מדורין של ארץ עליונה. וז"ש ז' מדורין אנון לעילא וכו' וכלא אחיד דא בדא למהוי כלא חד, כי ז' מדורים הם למעלה וכו' וכן ז' מדורין למטה וכולם אחווים זה בזה להיותם כולם אחד, כי ז' מדורין שלמטה, כל מדור שבהם נאחו בהבחינה שכנגדו שבז' המדורין של ארץ עלאה, ונמצאים כולם אחד. וכל שיש בזה יש בזה. והולך לבאר משום זה היסב את הז' מדורין בארץ עלאה שהיא מלכות דאצילות, שמהם נקיש כל הפרטים אל הז' מדורים שכנגדם בארץ התחתונה, כמ"ש לפנינו (באות נג) כדין הוא לארץ דלתתא בשבעה מדורין, וכלהו כגוונא דלעילא וכו' ע"ש.

אמנם כשבאים להקיש ארץ שלנו התחתונה אל ארץ עלאה דאצילות, שהיא מלכות דאצילות, צריכים לדעה, כי היחס של ארץ שלנו אל המלכות דאצילות אינה לכל המלכות דאצילות, אלא רק למלכות דחיצוניות של המלכות דאצילות, כי עולם העשיה בכללה היא מיוחסת אל כל המלכות דאצילות, ונודע שקרקע עולם עשיה היא כבחינת קרקע ג"ע, שהוא בבינה דמלכות של עולם עשיה. כלומר שהמלכות דעולם עשיה נבחנת לפרצוף מיוחד ואינה מסיימת העולם העשיה בהמלכות שבה, אלא רק בהבינה שבה, שהוא בת"ת הנבחן ודעו"י דף מ' ע"א

והוא מתתקן למדורי רוחי (ה) וקסטירי ועלעולי א תקיפין דלא אתחזיין, ולא אית
 ב ביה נהורא, ולא חשוכא, ולא דיוקנא כלל. ותמן לא ידעין ביה ג ידיעא כלל,
 דלאו ביה צורה גו ד כלל ח כורסייא.

(מא) ועל ההוא אתר ממנא חד י מלאכא ט ה ר י א ל ש מיה, ועמיה
 שבעין ממנן מעופפין * ו' ואתמחון (ז) מ זיקי שביבין, ו' ולא קיימין, ולא
 אתחזון, ולא משתכחי. וכד אתי צפרא י כלהו מתחדשן ולא י' קיימי, כד
 מטאן לגבי י' ההוא אתר אבדין. ולא משתכחין, ועאלין בחד נוקבא דתהומא.
 ולא אתחזון, כד אתרמיש ליליא י' אתמחון מאינן שביבין עד דמטי צפרא.

מסורת חזהר

דרך אמת

(א) לטון סופה וסערה וסס מאוססיס בעולס ולאיס (א) ואתמחון מזיכי שביבין (אשא דאכלא אשא
 נלאיס לגבי אלסי. ז) מזיקי השלכנת שעליהס וסס (אכיל להו) ח"א יח: יט. מ: מב. מג: ח"ב קמר:
 אינס נלאיס זיוס רק בלילה. ח"ג כה: רז.

חלופי גרסאות א גיא חוקפין. ב בהו. ג ידיעה. ד ג"א לכל. ה ג"א סורטא. ו ג"א סורטא. ז ג"א צורתה. (אה"ל)
 ו ג"א ליג מלאכא. ז ג"א ואתמחון מבויקו. ח ג"א מבויקו. ט ג"א שביבין דעליהו י ג"א
 וכלהו. יא ג"א מתקיימי יב ג"א דחאי. יג ג"א אתמחון.

מדורא קדמא יסוד

הסולם

י' מדורי ארעא עלאה

דיוקנא ורא אתכלל ברוא דדיוקנא, השתא
 אידו כדיוקנא כד מסתכלן ביה רית ליה
 דיוקנא וכו' ע"ש בהסולם. ולפיכך אומר גם
 בהמדור הזה שהוא כנגד תהו, שאין מי שידע
 מציאות הקליפות הנ"ל שם. כי השתא אידו
 כדיוקנא, ונראה שיש שם קליפות אבל
 כשמתקרבים להסתכל בהם, אינם רואים שם
 שום צורה כלל, כמבואר שם בהסולם טעמו
 ונמוקו עש"ה.

(מא) ועל ההוא אתר ממנא חד מלאכא
 טהריאל שמיה: ועל מקום הוה יש
 מלאך אחד ממונה עליו ושמו טהריאל, ועמיה
 שבעין ממנן מעופפין ואתמחון מזיקי שביבי
 דעלייהו, ולא קיימין, ולא אתחזון, ורא
 משתכחי, וכד אתי צפרא כלהון מתחדשן,
 ועם המלאך טהריאל יש ע' ממונים המעופפים ונמחים
 ע"י זיקי שלהבות שיש ממעל להם, מהם שאינם
 מתקיימים, ומהם שמתקיימים אבל אינם נראים, ומהם
 שנראים, וכשמזקרבים לראותם, אינם נמצאים. ולעת
 הבקר כולם חוזרים ומתחדשים. והזהר בעצמו
 מפרש דבריו, ואומר, ולא קיימי, כד מטאן
 לגבי ההוא אתר אבדין, ולא משתכחין.
 ועאלין בחד נוקבא דתהומא, ואינם
 מתקיימים, למה, משום כשהם מגיעים לאותו
 מקום נאבדים, ואינם נמצאים, למה, משום שנכנסים
 בנקב אחד של התהום, ולא אתחזון, כד
 אתרמיש ליליא אתמחון מאינן שביבין עד
 דמטי צפרא, ואינם נראים, למה, משום שבעת
 שנחשך

התחנות שהוא מדור היסוד, שהוא הא'
 כשתתחיל לספור מלמטה, הוא מקום חשכה שאינו
 מאיר, והוא מתתקן למדורי רוחי, וקסטירי
 ועלעורי תקיפין, והוא נתתקן למדורים בשביל רוחות
 ועושי הדין ורוחות סערה חזקות. קסטירי הוא
 מלשון (שבת מ"ט) דאהו קסדור, עלעולי
 פירושו סערות, כי על יקום סערה, מתרגם
 יקום עלעולא (תהלים ק"ז) והם ג' מיני קליפות
 זו חזקה מזו: שהם בקליפה ראשונה של ד'
 הקליפות רוח סערה וכו'. דרא אתחזיין, ולא
 אית ביה נהורא ולא חשוכא, ולא דיוקנא
 כלל, שקליפות הללו אינם נראים ואין בהם
 לא אור ולא חשך ולא שום צורה כלל. וחמן
 רא ידעין ביה ידיעא כלל, דלאו ביה צורה
 כללנו סורטא, (כצ"ל) ושם, במקום ההוא, אינם
 יודעים בו שום ידיעה כי אין בו בתוך הרושם
 צורה כלל. סורטא, פירושו רושם מלשון
 המסרט על בשרו (שבת ל"ה) פירוש, כי
 אע"פ שיש שם במדור הזה ג' קליפות הנ"ל,
 אמנם אינם נראים למי שהוא, ואין לתפוש בהם
 לא אור ולא חשך, ולא איזה צורה שהיא, אכן
 יש בהם בהכרח איזה רושם אבל במקום הזה,
 אין בהרושם שום צורת שיספיק לתפיסא, וע"כ
 אין יודעים מהם כלל.

וטעם הרברים, הוא, כי מדור זה הא'
 הוא כנגד תרו שבהכתוב והארץ היתה תהו.
 והזהר ביאר אותו לעיל (בבראשית א' דף ל"ב
 אות כ') וז"ל, תהו ארז דרית כי גוון ורא
 (דפו"י דף מ' ע"א)

(מב) מדורא תניינא: הוא אתר דנהיר יתיר, ואיהו חשוך, אבל לא חשוך, כהוא קדמאה, והוא מתתקן למדורי מלאכין א עלאין, די ממנן על עובדיהון דבני נשא, ולמסטי להון בההוא ארח בישא דאינון אזלין. וההוא אתר אתחזי יתיר מן קדמאה, ואלין מלאכין אית להון י קרבא עם בני

חלופי גרסאות א גיא ליג עלאין, ב גיא למסטי ג גיא לון. ד גיא קורבא.

ז' מדורי ארעא עלאה הסולם מדורא קדמאה. יסור

ע"ש) כי בחינת הדכר נק' תהו ובחינת הנוקבא נק' תהום. ועל בחינת חב"ד שלהם אומר, ולא אתחזון, כד אתרמיש רי"ה אתמחן מאינון שביבין, כלומר שנמצאים, אבל אינם נראים משום שנמחים ע"י זיקי שלהבת שעליהם כנ"ל. וכד אתי צפרא כורם מתחדשים דהיינו כל ג' הבחינות, נה"י חג"ת חב"ד, וכשמתקרבים לקבל שפע, אז שוב חוזר עליהם ג' דינים הנ"ל, שהנהי' תיכף נאבדים, והחג"ת מתחבאים בתהומא, והחב"ד נמחים ואינם נראים, וכן חוזר חלילה בכל יום, שבאופן הזה מתצמצם בהרבה כח הקליפות שבמדור הזה, וראוים לתפקידם לשמש את הקדושה בסוד קליפה קרמה לפריי.

שנחשך הלילה הם נמחים על ידי אותן הלהבות הנ"ל, עד שבא הבקר. פירוש, כי נתבאר שבסוד ומלכותו בכל משלה, המלכות דאצילות מאירה נהירו דיקק להקליפות כרי לקיימם, ולפיכך נשתרשו פקומם במדור הזה, שהיא מדור האחרון דחיצוניות המלכות, שאין עוד שם מקום יותר שפל מזה, והם אלו הקליפות הנ"ל בדיבור הסמוך, אמנם נתמנה עליהם מלאך מצד הקדושה, ונקרא טהריאל, דהיינו לפי פעולתו, כי פעולתו להכניע את הקליפות ולהדריכם, באופן שלא יזיקו להקדושה יותר מדאי, אלא ישמשו להקדושה כראוי בסוד קליפה קרמה לפידי, ונמצא שהוא מכלה ומבעד לבסוף את טומאת הקליפות הללו ומביא טהרה להעולמות, לפיכך נקרא המלאך טהריאר, שהוא נוטריקון טהרה של אל.

ז' מדורי ארעא עלאה
מדורא תנינא הוד

ויש לו ע' ממונים, שתפקידם להמשיך חיות וקיום אל הקליפות שבמדור הזה, ואלו הם ממונים אינם בני קיום אלא נבראים ונשרפים, כי בהיותם צנורות הקיום של הקליפות, צריכים להיות בני חילוף כמוהם, שלא יהיה להם חלק בנצחיות ח"ו, ולפיכך כשמתקרבים אל המלכות ולקבל שפע בשביל הקליפות הם נשרפים, וז"ש מעופפים ואתמחון מזיקי שביבין דערייהו, כשמעופפים לקבל שפע המה נמחין מנצוצין וזיקי להבות שעליהם, דהיינו מאותו נהר דינור הנמצא למעלה מהם, במדור הג' כמ"ש לפנינו, והם מתחלקים לג' שלישים, דהיינו לרת"ס שהוא כח"ב חג"ת נה"י, ועל בחינת נה"י שבהם אומר, ולא קיימי, כד מטאן לגבי ההוא אתר אבלין, דהיינו נאבדים לגמרי, כי עיקר הדינים נמצאים בבחינת נה"י של הקליפות, וע"כ צריכים הצנורות שלהם להאבד לגמרי, כדי שלא יוכלו לקבל מהם כלום, ועל בחינת חג"ת שלהם, אומר, ולא משתכחין, ועאלין בחד נוקבא דתהומא, שאינם נמצאים, כלומר שנראים אבל כשמתקרבים לראותם אינם נמצאים, משום שנכנסים בחד נוקבא דתהום, שח"ס נוקבת התהו, שאין שליטה לראותה (כנ"ל בדיבור הסמוך דרפ"ז ר"ף מ"י ע"א)

(מב) מדורא תנינא, הוא אתר דנהיר יתיר, ואיהו חשוך אבל לא חשוך כההוא קדמאה: מדור השני, הוא מקום שמאיר בו יותר, והוא עוד חשך אבל לא חשך כל כך כמו במדור הא', והוא מתתקן למדורי מלאכין עלאין: ומדור הזה נחתקן לידה בשביל מלאכי מעלה ואין כאן קליפות, די ממנן על עובדיהון דבני נשא, ולמסטי להון בההוא ארח בישא דאינון אזלין שהם ממונים על מעשי בני אדם, דהיינו לסייע להם אם עושים מעשים טובים, וכן להיפך, להשטות אותם באותו דרך הרע שהולכים, כלומר שנותנים כח גם לאותם שהולכים בדרך הרע, ואעפ"כ הם מלאכי מעלה ולא ח"ו קליפות, והוא מטעם, כי ה"ס ימינך פשוטה לקבל שבים, (שענינו מבואר היסב לעיל בראשית א' קנ"ד אות קע"ג עש"ה) וההוא אתר אתחזי יתיר מן קדמאה, ומקום זה נראה יותר ממקום הקודם שבמדור א', כי מדור הא' הוא בחי' תהו, ומדור זה הב' הוא בחי' בהו, שהוא נראה יותר כנ"ל (בראשית א' דף ל"ג אות כ"א) שאומר, בהו, להאי אית ליה ציורא ודיוקנא וכו', ע"ש.

ואלין מלאכין אית להון קורבא עם בני נשא

נשא, ⁶ ומתזנן מריחא ובוסמא דלתתא, לסלקא בתועלתא, ⁷ ולאנהרא יחיר. (מג) ועלייהו חד ממנא קדומיא אל שמיה, ואלין פתחין שירתא ומשתככי, ואזלין לון, ולא אתחזון, עד דישראל לתתא פתחי ד ואמרי שירתא, כדין קיימן בדוכתייהו, ואתחזון ו נהירין יתיר, תלת זמנין ביומא מקדשי קדושתא. וכד ישראל עסקי באורייתא, ⁸ כלהון ⁶ טאסין ⁸ וסהדי ⁹ סהדותא לעילא, וקב"ה חיים עלייהו.

דרך אמת

(6) מעוטסים.

אלופי גרסאות א גיא ומתהנין. ב גיא ולנהרא. ג גיא ומשתדרי. ד גיא ל-ג ואמרי. ה גיא קייפי ו גיא ונהירין. ז גיא כלהו. ח גיא טסין ט גיא וסהדין י גיא אינון סהדותא.

מדורא חניינא, הוד

הסולם

ז' מדורי ארעא עלאה

הוא נקי קדומיא"ל, ורומז שכל כחו הוא משום שהשם א"ל הוא קודם להגבורה, שבזה מבטל ודוחה את הדינין שבמדור העליון ממנו. שלא ישלטו עליו, ואלין פתחין שירתא ומשתככי ואזלין לון, ואלו המלאכים, שטהריאל ממונה עליהם, מתחילים בשירה ונשתקים והולכים להם. כי השירה נמשכת משמאל, וע"כ השירה מגברת כח השמאל, ואז מתעוררים עליהם משום זה כחות הדין מהיכל הג', וע"כ המלאך טהריאל, משתיק אותם באמצע שירתם ואינו מרשה להם לסיים שירתם.

ולא אתחזון, עד דישראל לתתא פתחי ואמרי שירתא, כדין קיימן בדוכתייהו ואתחזון נהירין יתיר, אחר שפסקו את שירתם והלכו להם, אינם גראים בלל עד שישראל למטה בעוה"ז, מתחילים לומר שירה אז חוזרים המלאכים למקומם, דהיינו שחוזרים לשירתם כבתחילה והם גראים מאירים יותר, תלת זמנין ביומא מקדשי קדושתא, ג' פעמים ביום הם אומרים קדושה, פירוש, כי ישראל דבקים בגופא דמלכא, דהיינו בקו האמצעי שה"ס גוף, המכריע ומייחד ב' הזרועות זה בזה, שהם ב' הקוין ימין ושמאל, ונמצא שירתם של ישראל נמשכת מהשמאל, רק אחר שנתקן והוכרע לימין, על ידי הרחמים שבקו האמצע, ואחר שנחקן קו השמאל ונכלל בימין, יכולים גם המלאכים העליונים לחזור לשיריהם, כי שוב אין פחד מהתעוררות כחות השמאל שבהיכל הג', והמלאך טהריאל אינו מפסיקם יותר, ואז אומרים ג' פעמים ביום קדושה, כלומר שממשיכים הקדושה מכה ג' הקוין, ימין שמאל אמצע, שה"ס ג' פעמים ביום, כנודע.

וכד ישראל עסקי באורייתא, כלהון טאסין וסהדי סהדותא לעילא, וקב"ה חיים עלייהו

נשא ומלאכים אלו יש להם קרבה עם בני אדם פירוש, כי אמר לעיל (בראשית דפ"י דף ל"ד) שיש מלאכים דאתחזון לבני נשא בחיזו דכר נש, ואחרנין ולא אתחזון אלא ברוחא ממש רפום סכרתנו ולפיכך אומר כאן שהמלאכים שבמדור הזה, יש להם קורבא עם בני נשא, כלומר שנראים לבני אדם כמראה שלהם. והטעם הוא מפני שהם מבחינת מחזה ולמטה דמדורין, וגם בני אדם הם מבחינת מחזה ולמטה, ע"כ יש להם קרבה והשתוות עמהם, אמנם המלאכים שמבחינת מחזה ולמעלה דמדורין, דהיינו במדור הד', אומר לפנינו בסמוך ולא אתחזון לבני נשא בר בחזווא בסכלתנו מני, כי אין להם קרבה עם בני אדם, להיותם מהזה ולמעלה, ומתזנן מריחא ובוסמא דלתתא לסלקא בתועלתא ולאנהרא יתיר, והמלאכים אלו נזונים מן הריח והבשמים שבני אדם מעלים מלמטה, להתעלות בהתועלת שמקבלים ולהאיר יותר כלומר, ע"י המין שבני אדם מעלים במעשים טובים, הנה מבחינת הריח והבשמים שבהם, מקבלים אלו המלאכים תועלת, ומאירים יותר.

(מג) ועלייהו חד ממנא קדומיא אל שמיה: ועל המלאכים האלו יש מטונה אחר, ושמו קדומיא"ל, שהוא נוטריקין קדומי א"ל, פירוש, כי המטונה הזה צריך לשמור את המלאכים שבהמדור שלו, מפני כחות הדין שבהיכל הג', כמ"ש לפנינו, שלא ישלטו בהם, ובהיות היכל הג' עליון אליו, וכל עליון יש לו שליטה על התחתון ממנו, לפיכך המטונה מקבל כח להתגונן מפניו על ידי השם א"ל, כי להיות השם הזה שם החסד, שהוא קודם לגבורה, ולקו השמאל השולט בהיכל הג', ע"כ כחו יפה לבטל את כחות הדין שבעליון ממנו, שהוא הנצח, ובכח קדמותו הזה שבשם א"ל הוא ניצל מינו, ולפיכך (דסרי דף מ' ע"א)

(מד) מדורא תלי תאה: הוא אתר (ב) דשביבין וקטורין, ותמן נגידו
 * דנהר דינור, דנגיד ונפיק, ואיהו (ב) בי מוקדא י דנפשייהו דרשיעייא, דמתמן
 י נחית אשא על רישייהו דרשיעייא, ותמן מלאכי חבלה דטרדי להו.
 (מה) ותמן אשתכח ד דלטורייא עלייהו דישראל לזמנין, ולאסטאה לון.
 בר בזמנא (ב) דנסבי י אסוותא, לדחייא ליה, וחד ממנא עלייהו מסטרא דשמאלא.
 כלהו מסטרא דחשך, כמה דאת אמר וחשך על פני תהום, וסמאל חייבא
 אשתכח תמן.

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) על שלהבה ותמרות עשן ושם אש חוללת נמשכה
 וחוללת כאלוהו ותמן נגידו דנהר דינור ונפל על ראש
 רשעים בנייהם. (ב) מוקחים להם רפואה וסיינו חסוכה.

(א) נהר דינור ח"א כג: לב: מג: קסא: רא. ח"ב יס:
 נב: רי: ריא: רנב: רנד: ח"ג טו: ל. ת"ז בהקדמה
 ד. תק' ג"ה פח.

חלופי גרסאות א ניא בית ב ניא ליג רנפשייהו. וניא רנפשייא נ ניא נפא ד ניא דלטורא ס ניא אתותא.

ד' מדורי ארעא עלאה

הסולם

מדורא תליתאה נצח

עלייהו וכשישראל עוסקים בתורה, מעופפים
 כל המלאכים שבמדור זה, ומעידים עדות
 למעלה, והקב"ה מרחם עליהם. פירוש, שע"י
 המ"ן שישראל מעלים בעסק התורה, נותנים כח
 אל המלאכים שבמדור הזה שיוכלו לעוף
 למעלה ליחוד העליון, שזו התועלת, שהשיגו
 ע"י תורתם, נבחנת, שמעידים עדות על הקדושה
 הגדולה שבסק התורה, ומהיחוד הזה שנעשה
 ע"י המ"ן הקב"ה מרחם על ישראל דהיינו
 שמשפיע להם מוחין מקו אמצעי, שה"ס
 הרחמים.

הטוב, לבד, בעת שישראל לוקחים רפואה לרחותם
 אינם יכולים להזיקם. וחד ממנא עליהו
 מסטרא דשמאלא, ויש ממונה עליהם מצד
 השמאל, כדהו מסטרא דחשך, כד"א וחשך
 על פני תהום, כל המלאכים שיש שם הם
 מצד החשך, ועל המדור הזה נאמר וחשך
 על פני תהום. כי מדור הא' הוא תהו, ומדור
 הב' הוא בחינת בהו, ומדור הג' הוא בחינת
 וחשך על פני תהום, שענינו מבואר היטב
 בכראשית א' דף ל"ה אות כ"ג עש"ה, וכמאל
 חייבא אשתכח תמן וסמאל הרשע נמצא שם
 במדור הזה.

מדורא תליתאה נצח

(מד) מדורא תליתאה, הוא אתר דשביבין
 וקטורין, ותמן נגידו דנהר דינור רנגיד
 ונפיק, מדור הג' שבז' מדורים של הארץ
 העליונה, הוא מקום להכות ותמרות עשן, ושם הקלוח
 של נהר דינור מונק ויוצא, כלומר, ששם הוא
 מקורו של נהר דינור, ואיהו כי מוקדא
 דנפשייהו דרשיעייא דמתמן נחית אשא על
 רישייהו דרשיעייא שהוא בית השרפה לנפשיהם
 של הרשעים, שמשם יורד האש על ראשיהם של
 הרשעים. דהיינו שממדור הזה יורד האש על
 ראשיהם של הרשעים היושבים למטה בהגיהנם,
 ומשום שממדור הזה האש יוצא ויורד לגיהנם
 הוא נקרא בשם בית השרפה. ותמן מלאכי
 חבלה דטרדי להו, ושם יושבים מלאכי
 החבלה המכתתים אותם בגיהנם.

והנך מוצא, שבמדור הזה שהוא נצח, אין
 שום ניצוץ הארה מתקנת, אלא כולו אש ועשן
 ונהר דינור, ובית השרפה לרשעים, ומלאכי
 חבלה, וסמאל חייבא. ובמדור התחתון מכאן
 דהיינו במדור הב' שהוא הוד, אומר, שיש שם
 מלאכי עלאי, ואחר שישראל פותחים בשירה
 מגיע להם הארה גדולה ואומרים שירה גם הם,
 ומקדשי ג' קדושות וכו'. ויש להבין זה, הרי
 תמיד נמצא, שכל העליון מחברו, הוא חשוב
 לאין ערך יותר הימנו, וכאן להיפך, שמדור
 העליון ימצא גרוע הרבה מאוד יותר ממדור
 התחתון הימנו, והענין הוא, כי ההפך בין
 נצח אל הוד, הוא כערך ג"ר אל ערך ו"ק,
 ונודע שאחד מראשי התיקונים שנתקן בעולם
 התיקון, הוא גניזת או"א הסנימים, שפירושו
 גניזת הארת ג"ר דע"ב שלא יאירו קודם גמר
 התיקון.

והנה אלו המדורין, הם בחינת ו"ק
 דמלכות דע"ס חיצוניות של המלכות דאצילות,
 שהם כולם בחינת שמאל, אלא שע"י ישראל
 המעלים

דנסבי אסותא לדחייא ליה: ושם נמצאים לפעמים
 מדברי לשון הרע על ישראל להשטית אותם מדרך
 (דפו"י דף מ' ע"א)

מו) מדורא רביעאה: הוא אתר דנהיר, ותמן הוא נהירו
למלאכי עלאי, א די בסטר ימינא. ופחחו שירתא יוסיימי, ולא י אזלין
י לאעברא כהני קדמאי,* ב דפתחין שירתא ומתוקדן ומתעברן בנור דליק,
ותבין ומתחדשין כמלקדמין, והני קיימין בדוכתייהו ולא מתעברן. והני
מלאכי דרחמי דלא משניין לעלמין.

מוז) ועלייהו כתיב י עושה מלאכיו רוחות וגו'. ואלין עבדין י שליחותייהו

מסורת הוהר

א) מלאכי עלאי: ח"א ט: יודי י: יח: יט: כב: לד: לו: מא: מב: מג: מד: מו: נו: סט: עה: פא.
פ. פט: צא: צה: צט: קא: קיא: קיג: קיט: קכו: קלו: קמד: קמט: קנא: קע: קער: קפא: קצו: רט.
רכב: ח"ב ד: ו: יוד: יא: יח: יט: כד: לב: מג: מו: מח: מט: נו: נח: סו: ע: עה: צד: קיח:
קיש: קכו: קכט: קלא: קלט: קמג: קמו: קז: קעא: קעג: קצה: קצו: רא: רו: רט: רכט: רלג: רמא:
רמח: רמו: רמו: רמח: רמט: רנ: רנא: רגב: רנג: רנד: רנה: רנו: רנט: רסא: ח"ג ח: ט: כה: לב: מח:
סח: קו: קט: קכג: קכו: קמג: קנב: קנד: קסא: קפא: קפו: קצו: רר: רח: רסז: ריו: רכג: רכו: רכז: רלי:
רלד: רלה: רלו: רנב: רנח: רסג: רעה: רפב: ת"ז ת"ק י"ח לב: לג: לה: ת"ק ג"ז צא: תק' ע' קכו.
קלא: קלב: תק"ח צ"ו טר שלא. ב) דפתחין שירתא ומתוקדן ע"י לשיל דף כג ציון א וש"ג.
ג) עושה מלאכיו רוחות (תהלים ק"ד) ח"א פא: קא: קמר: ח"ב יוד: יט: קעג: רכט: ח"ג ט: קכו:
קנב: רח: רלד: רלה: רלו. רלד: רלה: רלו. ת"ז תק' ג"ז צא: ת"ק ע'. קכה.

חלופי גרסאות א גיא דבסטר, ב גיא וסיימי, ג גיא אזלי, ד גיא לאעברא ס גיא ואתוקדן, ו גיא ראתוקדן.
ז גיא שליחותא.

מדורא רביעאה תפארת	הסולם	ז' מדורין רארעא עלאה
<p>מו) מדורא רביעאה, הוא אתר דנהיר, ותמן הוא נהירו למלאכי עלאי די בסטר ימינא: מדור הרביעי הוא מקום המאיר, ושם הוא אור מאיר למלאכים העליונים שמצד ימין. ופתחי שירתא וסיימי, ופוחחוס לומר שירה ומסיימים אוהה. ולא אזלין לאעברא כהני קדמאי דפתחין שירתא ומתוקדן, ומתעברן בנור דליק ותבין ומתחדשין כמלקדמין, והני קיימין בדוכתייהו ולא מתעברן, ואינם הולכים להתבטל מחמת השירה, כאלו הראשונים שבמדור הא' אשר מתחילים לומר שירה ונשרפים, שנעברים באש דולק, ובבוקר חוזרים ומתחדשים כבתחילה, אבל אלו המלאכים שבכאן נשארים במקומם ואינם מתבטלים. כ' והני מלאכי דרחמי דלא משניין לעלמין ואלו הם). מלאכי רחמים שאינם משתנים לעולם, כלומר, ע"כ אינם נשרפים כראשונים משום שהם מבחינת אור הרחמים, דהיינו מקומת החסדים שלמעלה מזהה המקובל שם מהבינה בסוד כי חפץ חסד הוא, שהיט ימין, ואינם משתנים לעולם לקבל מבחינת אורות השמאל. וע"כ אין שום דין שבעולם יכול לשלוט בהם, ומשום זה יכולים לסיים שירתם ואינם נשרפים.</p> <p>מוז) ועלייהו כתיב עושה מלאכיו רוחות וגו' ואלין עבדין שליחותייהו בשלמא ולא</p>	<p>המעלים מ"ן בעסק התורה ומע"ט הם מקבלים תיקונם מז"א דאצילות, ואז נמשכים להם מוחין דע"ב המתקנים גם את השמאל, כי אין השמאל יכול להתקן בפחות מהם, כנודע. אמנם כיון שהג"ר דע"ב אינם נמשכים בכל שתא אלפי שני, נמצא, שכל אלו המוחין הנמשכים בכח המ"ן של ישראל, הם מאירים ומתקבלים רק במדור ההוד, ששם קבלת הו"ק, ולא כלום במדור הנצח, שבו קבלת הג"ר. ולפיכך נשאר מדור הנצח בלי שום הארת מוחין, ולא עוד, אלא שם השורשים של העונשים כולם, כי שורש כל העבירות הוא חטא עצה"ד, והחטא הזה היה שס"מ שרכב על הנחש פיתה לאדם וחה שימשיכו מוחין דג"ר דע"ב. (כנ"ל בהקדמת הזוהר דף קס"ב ד"ה ודא חיבה עשה) דהיינו להמשיך מוחין למדור הנצח הזה שבכאן. ויש שכולו אש ועשן וכו' וסמאר חייבא אשתכח תמן. שהוא שורש כל הרע שפיתה לאדם וחה בעצה"ד. משא"כ היכל התחתון מכאן, דהיינו היכל ב' שהוא הוד, הוא מקבל תיקונו משלם ע"י המ"ן של ישראל, להיותו מקבל רק בחי' ו"ק דע"ב שהיא בחינתו, וז"ש תלת זמנין ביומא מקדשי קדושתא, שזה יורה שמקבלים המוחין בסוד ג' הקוין ימין שמאל אמצע, שהם ג' קדושות, והם הממשיכים רק מוחין דו"ק דע"ב, המספיקים לגמרי בשביל בחינת ההוד. (דמרי דף מ' ע"א ט' מ' ע"ב)</p>	

בעלמא, ולא אתחזון לבני נשא, בר ח בחזווא, או בסטרא אחרא בסכלתנו
 י סגי, וחד מלאכא ממנא עליהו י פ ד א ל ש מיה, וביה פתיחין ⁷ מפתחן
 דרחמי, לאינון דתייבין ⁸ לגביה דמאריהון, ופתחין תרעין לאעברא צלותהון
 ובעותהון.

(מח) מדורא חמישאה: הוא מדורא דנהיר בנהירו יתיר מכלהו
 קדמאי, ואית ביה מלאכין מנהון אשא, ומנהון מיא. לזמנין י אשתכחו ברחמי,
 ולזמנין י אשתכחו בדינא. אלין בסטרא דא, ואלין בסטרא דא, לזמנין נהרין
 אלין, וחשכין אלין, ואלין ממנן לזמנא ⁹ למאריהון, אלין בפלגות ליליא,

חלופי גרסאות ח גיא בחדות, וגיא בחזווא, ג גיא סביא, ג גיא פדהאל ד גיא ומפתחן ורחמי, ס גיא לגבי
 מאריהון, ו גיא משתכחי, ז גיא משתכחי, ח גיא למלכיהון.

מדורא רביעאה, ח"ת

הסולם

ז' מדורי ארעא עלאה

ויפדו העם את יהונתן ולא מת. וביה פתיחן
 מפתחן דרחמי לאנון דתייבין לגביה
 דמאריהון ובהיכל הזה, פתוחים מפתחות הרחמים
 לאותם החוזרים בתשובה אל רכונם. ופתחין תרעין
 לאעברא צלותהון ובעותהון, ופותחים בהם
 השערים להעביר דרכם את תפלותיהם
 ובקשותיהם. כי אין השערי תפלה נפתחים אלא
 על ידי המשכת ג"ר להשכינה, ואלו בעלי
 התשובה, שעל ידי תשובתם המשיכו ג"ר
 להשכינה, לכן משיגים מפתחות הרחמים
 לפתוח שערי התפלה ונענים על כל מה שבקשו
 והתפללו מה'.

ז' מדורין דארעא עלאה
 מדורא חמשאה, גבורה

(מח) מדורא חמישאה, הוא מדורא דנהיר
 בנהירו יתיר מכלהו קדמאי:

מדור החמישי הוא מדור, שאורו מאיר יותר
 מכל מדורים הקודמים לו, ואית ביה מלאכין,
 מנהון אשא ומנהון מיא. לזמנין אשתכחו
 ברחמי ולזמנין אשתכחו בדינא, אלין
 בסטרא דא ואלין בסטרא דא ויש בו,
 במדור הזה, מלאכים, שמהם מלאכי אש
 שהם בחינת דין, ומהם מלאכי מים, שהם
 בחינת רחמים, ולפעמים נמצאים ברחמים,
 שהשליטה היא למלאכי מים, ולפעמים נמצאים
 בדין, שהשליטה למלאכי אש, אלו הם בצד זה
 דהיינו בצד ימין, ואלו הם בצד זה, דהיינו בצד
 שמאל, המלאכי אש הם בשמאל ומלאכי מים
 בימין.

לזמנין נהרין אלין וחשכין אלין, ואלין
 ממנן לזמנא למאריהון אלין בפלגות ליליא
 ואלין

ולא אתחזון לבני נשא: ועל אלו המלאכים כתוב,
 עושה מלאכיו רוחות וגו' ואלו עושים שליחותם בעולם
 מבלי שיתראו לבני אדם, בר בחזווא או בסטרא
 אחרא בסכלתנו סני ונראים רק בחזיון, או
 באופן אחר בהתבוננות מרובה. פירוש, כי
 המלאכים שהם מבחינת מחזה ולמטה, הנה
 בעת שעושים שליחותם בעולם, מתלבשים
 בלבושי עוה"ז, והם נראים לבני אדם, כמ"ש
 בזהר להלן (דף קס"ד ע"א בדפו"י) מכאן
 דמלאכי שליחי דקביה, כד אנון נחתין דהאי
 עלמא גלימין ואתגלימו ומתלבשין בנופא
 כנונא דהאי ערמא, ועליהם אומר לעיל דף כ"ד
 אות מ"ב דאית להו קורבא עם בני נשא.
 ע"ש. אבל המלאכים שבמדור הדי שהוא ת"ת,
 ובחי' מחזה ולמעלה, הם אינם מתלבשים
 בלבושא דעולם הזה להיותם בחינת רוחות
 שמחזה ולמעלה, והעולם הזה היא בחי' מחזה
 ולמטה, וע"כ אינם נראים לבני אדם, כי אין
 להם קורבא עמהם, אלא שמשיגים אותם בדרך
 חזיון או בדרך אחר, על ידי התבוננות יתירה,
 וכן מבחין ביניהם הזהר לעיל (בדפו"י דף ל"ד
 בסופו) שאומר ועוף וכו' אין שליחי עלאין
 דאתחזון לבני נשא וכו' בנין דאית אחרנין דלא
 אתחזון אלא ברוחא ממש, רפום סכלתנו
 דבני נשא, דהיינו מטעם המבואר.

וחד מלאכא ממנא עליהו פדאל
 ש"מיה, ומלאך אחד ממונה עליהם ושמו פדאל.
 והוא נוטריקון פדה אל, כי הזוכים להעלות
 פ"ן במעשיהם הטובים למדור הזה, הם מקבלים
 אורות החסדים על ידי המלאך הזה ואסילו
 אם נתחייבו פיתה המה נפרדים ואינם מתים.
 ע"כ מכונה המלאך פדה אל, ע"ד הכתוב
 (דפו"י דף מ' ע"ב)

ואלין כד סליק נהורא. וחד ממנא עלוהי ב קדשיא ל שמה. מט) * כד אתפלג ליליא, ואתער ב רוח צפון וקביה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן, כדין רוח צפון ב אקיש, ומטא ב לאינון דממנן בפלגות ליליא, לזמרא, וכלהו מזמרין ופתחין שירתא. ג וכד אתי צפרא ה ומתחבר ה) גו קדרותא י דצפרא בנהורא, כדין כלהו אחרנין אמרין שירתא, וכל ככבי י ריקיעא וכל שאר מלאכין פ מסייעין לון, י כמה דכתיב י ברן יחד ככבי בקר

דרך אמת

מסורת הזהר

ה) ומתחבר שמות ספקי גלור סיוס.

א) כד אתפלג ליליא (חצות לילה) ח"א יוד: עב. עז: צב: ק. קלב: קלו: קעה: רו: רז: ריח: רלא: רלב: רמב: רמג: רס: ח"ב כו: לו: לו: מו: נו: קל: קלו: קמב: קסה: קענ: קעה: קצו: רט: ריב: רמו: רמז: ריב: יג: כא: כב: נב: סד: סה: סז: סח: פא: צ: קז: קח: קיד: קכא: קמט: קנו: קעא: קצנ: ריג: ריו: רס: רסה: רסח: רפד: שג: ת"ו. בהקדמה ב. ז"ח בראשית יג טג שט שכד. אחרי מז טג שכג. טד שכד מ"ח טג שו. הקת נ"ב טא שיא. בלק נ"ג טב שיא. רות פ"ו טד שא. ב) רוח צפון: ח"א עב. עז: צב. קעה: ריח: רלא: רלב: רמב: רס: ח"ב לו: לו: נו: סז: קל. קענ. קצו. רמו. ח"ג כא: כב: נב: קז: קנו: ת"ז תק' י"ג כח: ז"ח בראשית י"ג טג שכה. רות פ"ו טד שד. ג) קדרותא דצפרא ח"א קע. קעה. ח"ב מו. קיש: ח"ג רמט: ד) ברן יחד ככבי בקר: (איוב ל"ח) ח"א קעב: קפט. ריג: רלא: ח"ב יוד. לו. פא. קצו. ח"ג כבלה: לו: מה: נב: סד: ז"ח בראשית ה' טד שמה. ו' טא שא אחרי מ"ז טג שכו. רות ע"ה טא שלא עז טא שכא טג שיא.

חלופי גרסאות א) נ"א קרשיאל. ונ"א קשריאל. ב) נ"א מקיש. ג) נ"א לאלין. ד) נ"א וכדי. ה) נ"א ומתחברן ו נ"א בקדווא. ז) נ"א בצפרא. ח) נ"א ריקיעין. ט) נ"א מלאכין דלתתא. י) נ"א דכתיב.

ז' מדורי ארעא עלאה

המולם

מדורא חמשה, גבורה

ואלין כד סליק נהורא, לפעמים מאירים אלו והאחרים חשכים, אלו ואלו, הן מלאכי רחמים והן מלאכי דין, ממונים לומר לרבונם, הללו בחצות לילה, והללו בעלות אור הבוקר. והטעם הוא, כי המלאכים שבמדור הזה הם בשלימות הראוי להם, הן מלאכי הרחמים והן מלאכי הדין, ולפיכך שניהם אומרים שירה, מלאכי הדין בחצות לילה, ומלאכי רחמים בעלות הבוקר. וחד ממונה ערייהו קדשיאל שמה, וממונה אחד עליהם, דהיינו על ב' מיני המלאכים, ושמו קדשיאל. הוא נוטריקין קדשי אל, מטעם שתפקידו הוא להמשיך הקדושה מכאן לתחתונים. מט) כד אתפלג ליליא, ואתער רוח צפון וקביה אתי ראשתעשעא עם צדיקיא כגנתא דעדן: כשנחלק הלילה, דהיינו בחצות הלילה ורוח צפון התעורר והקב"ה בא אז להשתעשע עם הצדיקים בן עין, כד"ן, רוח צפון אקיש ומטא. לאנון דממנן על פלגות ליליא לזמרא, וכלהו מזמרין ופתחין שירתא, אז רוח צפון דופק ומגיע לאותם הממונים על הזמרה בחצות לילה, וכולם מזמרים ופותחים את השירה לתחתונים, שיוכלו גם הם לומר שירה, כמ"ש להלן. ביאור הדברים. כי לילה ה"ס המלכות, ושהיא נוקביה של תזיא, ויש בה מיתוק (ושרי מ' ע"ב)

דהיינו

ויריעו כל בני אלקים, עד דישראל נטלי שירתא ותושבחתא אבתרייהו.
 (ג) מדורא שתיתאה: הוא, מדורא עלאה קריב למלכו שמיא.
 וביה (ב) ארכין, ונהרין, ונחלין, דמתפלגין מן ימא, וכמה נונין אינון,
 י דמרחשן לארבע סטרי עלמא, ועילא מנהון (ג) סרכין ממנו, וחד ממנא
 עלייהו ואוריאל שמיה, וזהווא ממנא, על כל אלין תתאין.
 (גא) וכדהו נטלי בשעתי ורגעי (ג) כד נטלי ארכי לסטרא דא ולסטרא דא,
 כד נטלי ארכי לסטר ה דרום י ממנא דקיימא עלייהו, להווא סטרא, הוא
 י מיכאל דאתא מימינא. וכד נטלי ארכי לסטר צפון, ממנא דקיימא עלייהו

דרך אמת

(א) פטיעה ונסרות והוא רמז אל עלויה השכינה מלאכי עליונים וכן נונים ר"ל דנים, כלם רמז אליהם.
 (ב) שרים תמוזיכ. (ג) כסוסעים הספיטת.

חלופי גרסאות א גיא רוחות. ב גיא דרחשן. ג גיא רבון; ד הימיק אוריאל מזרחי, מיכאל דרום, גבריאל צפון,
 רפאל מערב מלכות, ה גיא מזרח ו גיא צ"ג ממנא ונ"א הא תמן ממנא. ז גיא רפאל.

מדורא שתיתאה. חסד

המולם

ז' מדורי ארעא עלאה

מהמלכות הנק' ים, אל מדור הששי הזה
 הקרוב אליה, שהם חב"ד חג"ת נה"י. ואע"פ
 שכל המדורין הם רק בחינת ו"ק כנ"ל, מ"מ
 הם נחלקים לג' בחינות, כי גם בויק יש
 בחינת ג"ר המיוחס להם.
 וכמה נונין אנון, דמרחשן לארבע
 סטרי ערמא, ועיא מנהון סרכין ממנו:
 וכמה דנים הם, דהיינו מלאכים הנמשכים מג'
 בחינות הנ"ל. שהם מרחשים בהנהרות והנחלים,
 לארבע רוחות העולם, ועליהם יש שרים ממונים. וחד
 ממנא עלייהו, ואוריאל שמיה והוא ממנא
 על כל אלין תתאין, ויש ממונה אחד ושמו
 אוריאל, והוא ממונה על כל המלאכים
 התחתונים שבמדור הזה. כי הוא ממונה על
 אותם המלאכים שהם מצד מערב. שהיא רוח
 האחרון דד' רוחות. כמו שאומר להלן, ואיהו
 לבתראה. כי ד' רוחות הם חו"ג תו"מ, ורוח
 מערב הוא מלכות, וע"כ המלאכים שברוח
 הזה הם התחתונים במעלה, מהמלאכים שבשאר
 הרוחות: דרום צפון מזרח, שהם חו"ג ות"ת.

(גא) וכדהו נטלי שעתי ורגעי כד נטלי
 ארכי, לסטרא דא ולסטרא דא: ובאותם
 השעות והרגעים שהאניות נוסעות, נוסעים המלאכים
 כולם, לצד זה ולצד זה. כלומר לאותו הצד
 שהאניות הולכות, כד נטלי ארכי לסטר
 דרום. ממנא דקיימא עלייהו להווא סטרא
 הוא מיכאל דאתא מימינא כשהאניות נוסעות
 לצד דרום. הממונה העומד עליהם לצד ההוא.
 הוא מיכאל הנמשך מימין, דהיינו חסד. וכד
 נטלי ארכי לסטר צפון, ממנא דקיימא
 עלייהו

דהיינו כל מלאכי האש שמצד שמאל מסייעים
 אותם. כי שירה היא בחינת שמאל, וע"כ
 צריכים מלאכי הימין סיוע ממלאכי השמאל
 שיוכלו לומר שירה. כמ"ש ברן יחד ככבי בקר
 ויריעו כל בני אלקים. שירה על כל המלאכים
 כולם, הן מלאכי מים והן מלאכי אש, כי כלם
 אומרים שירה יחד. עד דישראל נטלי שירתא
 ותושבחתא אבתרייהו, עד דישראל למטה
 פותחים שירות ותשבחות אחריהם. כי מלאכים
 אלו חשובים מישראל, להיותם מבחינת מחזה
 ולמעלה דמדורין, ולפיכך ישראל מקבלים כח
 מהם לומר שירה. אבל המלאכים מבחינת מחזה
 ולמטה דמדורין, אומר לעיל בהיפך (באות
 מ"ג) שאינם יכולים להמשיך שירתם עד
 דישראל לתתא פתחי ואמרי שירתא וכי
 ע"ש. כי אלו המלאכים להיותם מבחינת מחזה
 ולמטה כמו בחי' ישראל, נמצאים פחותים
 במעלה מישראל, וצריכים לקבל כח מישראל
 להמשיך שירתם.

ז' מדורי ארעא עלאה
 מדורא שתיתאה, חסד.

(ג) מדורא שתיתאה וכי קריב למלכו שמיא:
 מדור הששי הוא קרוב למלכות שמים,
 דהיינו למלכות הפנימית הנקראת מלכות שמים.
 וביה ארכין ונהרין ונחלין דמתפלגין מן ימא.
 וכו יש אניות ונהרות ונחלים שמתחלקים ויוצאים
 מהמים. המלכות מכונה בשם ים, בסו"ה זה הים
 גדול (כנ"ל דף ס"ה אות נ"ט) וארכין, פירושו
 מוחין דג"ר, ונהרין, הם בחינת חג"ת, ונחלין,
 הם נה"י. ואומר, שג' בחינות הארות מושפעות
 (דמרי מ' ע"ב)

להוא סטרא, הוא גבריאל דאתי מסטרא דשמאלא. וכד נטלי ארבי לסטר מזורח יהא תמן איהו ממנא, דקיימא עלייהו, להוא סטרא דרפאל שמיה, והוא לימינא. וכד נטלי ארבי, לסטר מערב, ממנא דקיימא עלייהו, להוא סטרא, הוא אוריאל ואיהו לבתראה.

נב) מדורא שביעאה: הוא מדורא עלאה על כלא. ותמן לא אשתכחו בר נשמתהון דצדיקייא דתמן מתעדנין בהוא יו זיהרא עלאה, ומתעדנין בעדונין ותפנוקין יעלאין, ותמן לא אשתכחו בר אינון סו זכאין, וגנוזי שלום ברכה ונדבה, כלא הוא כגוונא עלאה, והא אמרו חברייא.

נג) כדין הוא סו לארץ דלתתא, בשבעה מדורין, וכלהו כגוונא דלעילא. ובכלהו אית זינן כחיוז בני נשא, וכלהו מודן ומשבחן לקביה, ולית מאן

מסורת הזהר

א) זינן כחיוז בני נשא: (דיוקנא דהאי עלמא) ח"א ז. סו. פא: צא: קטו: רכו. ח"ב יא. צו: קמא: קמב: קנ: קנט: רי. רכט: ח"ג קסה. קסט:

חלופי גרסאות א גי' דרום. ג גי' הא תמן. ג גי' ליג עלייהו. ד גי' אוריאל. ו גי' נוריא. ו גי' הוא רפאל. ס גי' ליג עלייהו. ו גי' רפאל. ז גי' ליג ואיהו לבתראה. ח גי' תמן. ט גי' מתעדנין. י גי' ליג בהוא, יא גי' מיקרא זו גי' מהרא, יב גי' ומתעדנין, יג גי' עלאה וגי' עלאי. יד גי' כר, טו גי' ליג זכאין. טז גי' בארץ. יז גי' בארעא, יח גי' לתתא. יט גי' שבעה. יק גי' וכלהו אודן.

מדורא שביעאה בינה

הסולם

ז' מדורי ארעא עלאה

עלאה, ומתעדנין בעדונין ותפנוקין עלאין ששם מתעדנים הנשמות באותו זהר העליון ומתענגים שם במעדנים ותענוגים עליונים. ויהרא עלאה פירושו גיד. עדונין ותפנוקין, פירושו אורות חסדים. ותמן לא אשתכחו בר אנון זכאין, ולא נמצא שם רק אלו הצדיקים בלבדם. כלומר שלא נמצא שם מלאכים רק נשמות הצדיקים בלבד, וגנוזי שכוון ברכה ונדבה, ושם אוצרות השלום והברכה והנדבה כלא הוא כגוונא עלאה, והא אמרו חברייא הכל שם כבחינה העליונה, דהיינו בינה, כמו שפרשו החברים. פירושו, כי מדור השביעי הוא בחינת הבינה, וע"כ הוא מקבל מחבחינה שכנגדו, דהיינו בינה שלמעלה.

עלייהו להוא סטרא הוא נבריאק דאתי מסטרא דשמאלא, וכשהאניות נוסעות לצד צפון. הממונה העומד עליהם לצד ההוא, הוא גבריאל הנפשן מצד שמאל. דהיינו גבורה. כי ד' רוחות דרום צפון מזרח מערב הם חריב תו"מ. ובכחינת ו"ק הם חו"ג תר"מ. וע"כ מיכאל בדרום, וגבריאל בצפון. וכך נמתי ארבי לסטר מזורח הא תמן איהו ממנא דקיימא עלייהו להוא סטרא רפאל שמיה, והוא לימינא, וכשהאניות נוסעות לצד מזרח הנה הממונה העומד עליהם שם לצד ההוא, שמו רפאל, והוא לימין. כלומר שנוטה לבחינת חסדים. וכך נטלי ארבי לסטר מערב ממנא דקיימא עלייהו להוא סטרא הוא אוריאל ואיהו לבתראה, וכשהאניות נוסעות לצד מערב, הממונה העומד עליהם לצד ההוא הוא אוריאל, והוא לאחורונה. דהיינו בסה"כ לאחורונה יסעו. להיותו בחי' מערב שהוא האחרון לד' רוחות.

ז' מדורין דארעא עלאה.

מדורא שביעאה, בינה.

נב) מדור שביעאה. הוא מדורא עלאה על כלא. ותמן לא אשתכחו בר

נשמתהון דצדיקייא: מדור השביעי הוא מדור העליון על כולם, ושם אינם נמצאים רק נשמות הצדיקים. דתמן מתעדנים בהוא זיהרא (דפ"י ס' ע"ב)

נג) כדין הוא לארץ דלתתא בשבעה מדורין, וכלהו כגוונא דלעילא.

כן היא ב' מדורין של הארץ למטה, והם כולם כעין ה' מדורות של מעלה. כלומר שו' הסדורין, שבארץ התחתונה בעשיה, שוים בכל בחינותיהם אל הו' מדורין שבארץ העליונה, שהיא חצונות המלכות דאצילות שנתבארן עד הנה ובכלהו אית זינן כחיוז בני נשא, ובכל הו' מדורין של הארץ התחתונה יש מיני מלאכים כמראה בני אדם. כלומר שהם יכולים להתלבש בלבוש עוה"ז כמו בני אדם. ובהו יש הפרש מו' מדורין דארץ התחתונה אל ז' מדורין

ידע יקריה, ה כאינן דאינן במדורא עלאה, ואלין חזאן יקריה כדקא יאות.
למפלח נ ליה, ולשבחא ליה, ולאשתמודע יקריה.

נד) ועלמא דא עלאה, דאיהו תבל, לא קיימא בקיומיה, אלא בגיניהון
דצדיקיא, דאינן גופין קדישין. * כגוונא דלעילא לא קיימא ההוא מדורא
שביעאה, אלא לנשמתהון דצדיקיא, הכי נמי האי מדורא שביעאה לתתא, לא
קיימא אלא לגופיהון דצדיקיא. למהוי כלא חד דא כגוונא דדא.

נה) ת"ח אר"ש ז' מדורין אינן דקאמרן, ובגו אינן אית * ז' היכלין, מאינן
רזי מהימנותא, לקבל ז' רקיעין עלאין, ובכל היכלא והיכלא אית רוחין עלאין.

מסורת הזהר

א) ז' היכלין: לעיל דף ב' ציון ה וש"נ. ב) ז' רקיעין ח"ג ט: רלו. רלס: ת"ז תק' כ"א מנ: תק' סט קי"ז:
תק' ע' קכה: ז"ח בראשית ח' טג שנב. י"ב טא שלו. רות ע"ו טב שכה.

חלוסי גרסאות א' גיא כאלין. כ גיא ליג ליה. נ אה"ל כתב מכאן ועד דף מיה ע"ב ויאמר אלקים יהי אור ונו
לא נמצא כהעצק הרמיק זלחיה ומובא אצלו בטי תרומה, ובוהר קרימונה וולצנך מובאים ההיכלות
בפרשת ויקהל דף שיט ע"ב.

מדורא שביעא, כינה

הסולם

ד מדורי ארנא עלאה

במדורין דארעא עלאה, אינו עומד שם מדור
השביעי, רק בשביל נשמות הצדיקים כנ"ל. כן
במדורין דארץ התחתונה, אינו עומד מדור
השביעי שבה, שהוא תבל, רק בשביל הגופים
של הצדיקים. כלומר שבשבילם מתקיים העולם
הזה, ובשבילם נברא. למהוי כלא חד דא,
כגוונא דדא, להיותן שוות כאחד, זו כעין זו.
כלומר, שז' מדורין דארץ התחתונה נמשכים
ויוצאים מז' מדורין דארץ העליונה, כל בחינה
מהבחינה שכנגדה בהעליונה, וע"כ יחס כל
מדור ומדור שבארץ התחתונה צריך להיות
שוה לאותו המדור שבארץ העליונה. וכיון
שבמדור השביעי שבארץ עליונה, אין שם
אלא נשמות בני אדם בלבד, כן המדור השביעי
שבארץ התחתונה, אינו רק בשביל גופים של
בני אדם הצדיקים בלבד, ואעפ"י שיש כאן
שאר מיני בעלי חיים וכן גופים של רשעים
אמנם לא בשבילם נברא העולם, והם עומדים
רק לשמש את הגופים של הצדיקים, כמו
שאמרו (בסוף קדושין) והם לא נבראו אלא
לשמשני ואני לשמש את קוני. ולפי שאין
לכל שאר הבריות שום ערך לפי עצמם, הם
נחשבים כמו שאינם כאן.

מדורין בארץ עליונה. כי בארץ עליונה רק
במדור הב'. שהוא מחזה ולמטה דמדורין,
נמצאים המלאכים שיש להם קורבא עם
בני אדם, (וכנ"ל באות מ"ב) וממדור הד'
ולמעלה, כבר אין להם קורבא לבני אדם,
אלא בחזיון כהתכוננות מרובה (כנ"ל באות מ"ז
ע"ש בהסולם) משא"כ בז' מדורין בארץ
התחתונה יש מלאכים כחזיו דבני נשא ככולם.
ואפילו במדורין שמחזה ולמעלה, והטעם הוא
כי הארץ התחתונה כולה היא מבחינת מחזה
ולמטה דעליונה, ואפילו ד' מדורין עלאין
נחשבים ג"כ לבחינת מחזה ולמטה.
וכלהו מודן ומשבחן דהקב"ה, וכולם מודים
ומשבחים להקב"ה, אבל ולית מאן דירע
יקריה כאנון דאנון במדורא עלאה, ואין מי
בכל המדורין שישנו כבודו ית', כאלו שהם
במדור העליון, ואלין חזאן יקריה כדקא יאות
למפלח ליה, ולשבחא ליה ולאשתמודע
יקריה, ואלו רואים כבודו כראוי, לעבדו
ולשבחו ולהכיר כבודו.

נד) ועלמא דא עלאה, דאיהו תבל, לא קיימא
בקיומיה, אלא בגיניהון דצדיקיא דאנון גופין
קדישין ועולם הוה שהוא נקרא תבל, אינו מתקיים
על עמדו רק בשביל הצדיקים, שהם גופים קדושים,
המצוים בעה"ז, שבשבילם העולם נברא,
ובשבילם הוא מתקיים. כגוונא דלעילא לא
קיימא ההוא מדורא שביעאה אלא לנשמתהון
דצדיקיא, הכי נמי זכו לתתא, לא קיימא אלא
לגופיהון דצדיקיא, כמו למעלה, דהיינו
(דמ"י מ' ע"ב * מא ע"א)

ז' היכלות דארעא עלאה

נה) ת"ח אר"ש ז' מדורין אינו דקאמרן.
ובנו אינון אית ז' היכלין מאנון
רזי מהימנותא לקבל ז' רקיעין עלאין: בוא
וראה, אר"ש, שבעה מדורין ההם שאמרנו, דהיינו
המדורין דארעא עלאה, הנה יש בחוכם ז' היכלות
מסודות האמונה דהיינו של המלכות דאצילות הנק'
אמונה

היכלא קדמאה: הכא אית רוחא, דאתמנו על נשמתהון דגריין דאתגגירו. ורחמיאל שמייה, ואיהו נטיל לון ואתהנון מזיו יקרא דלעילא, (נו) **היכלא תניינא:** אית רוחא חדא אהינאל שמייה, ודא קיימא על כל אינון * נשמתין דרביי, דלא זכו בהאי עלמא למלעי באורייתא, ואיהו קיימא עלייהו ואוקיף לון.

מסורת הזהר

(א) נשמתין דרביי דלא זכו, לעיל דף ט' ציון א' ב' ו' ש"ג. ז"ח יתרו ליו טב ש"ג

ו היכלות המולם דארעא עלאה

אמונה, שהם כנגד ז' רקיעים העליונים. פירוש, רקיע הוא ז"א, ויש לו ז' רקיעים שהם בחינת בינה וחג"ת נה"י שלו והיכל הוא מלכות (כנ"ל דף ג' ד"ה ביאור) וז' היכלות, שהם בחינת בינה וחג"ת נה"י שלה הם כנגד ז' רקיעים שבז"א, שכל היכל מקבל כל מה שיש בו מן אבחינה שכנגדו בהרקיעים של הז"א. וכנרידעת שמדורין הם בחינת ו"ק והיכלות הם בחינת ג"ר. ואומר, שז' היכלות הללו מתלבשים בתוך הז' מדורים. והוא מטעם כי כל העליון מחברו נבחן ג"כ לפנימי ממנו, ולפיכך כל עליון מתלבש בתוך החתון, וכמו שפרצוף חכ"ד מתלבש בפרצוף ו"ק, כן המיכלות שהם בחי' חכ"ד מתלבשים בתוך המדורין שהם בחינת ו"ק. כל זיכל בתוך מדור המיוחס לבחינתו. ובכל היכלא והיכלא אית רוחין עלאין, ובכל היכל והיכל מז' היכלות הללו יש רוחות עליונים, שהם המי'אכים הממונים על אותם ההיכלות.

ז' היכלות דארעא עלאה היכלא קדמאה. יסוד

היכלא קדמאה, הכא אית רוחא דאתמנו על נשמתהון דגריים דאתגגירו ורחמיאל שמייה היכלא, ממטה למעלה, שהוא היכל היסוד. כאן יש רוח שנחמנה על נשמותיהם של הגרים שנחגיגרו, ושמו רחמיאל. והוא נוסריקון רחמי אל, להיותו ממשיך רחמים על נשמות הגרים. ואיהו נטיל לון ואתהנון מזיו יקרא דלעילא, והמלאך הזה לוקח אותם נשמות הגרים, ונהנים על ידו מזיו הכבוד שלמעלה.

היכלא תניינא. הוד

(נו) **היכלא תניינא, אית רוחא חדא אהינאל שמייה, ודא קיימא על כל אנון נשמתין דרביי דלא זכו בהאי עלמא למלעי באורייתא:** היכל השני,

(דפו"י דף ט"א ע"א)

מראות הסולם

פתיחה לז' היכלות

(א) ויש להבין היטב ענין היכלות הללו, מה הם בעצם, ולמה הם עומדים, ומה רצה ר"ש ללמדנו בדרושי היכלות הללו. והתשובה על זה תשכח בהזהר בהיכלות דפרשת סקודי בתחלתם (דף ימ"ד ע"ב) וז"ל, אר"ש הא תנינן באלין היכלין, דאנון סיימין לסדרא סדורא דשבחא דקב"ה, אר"ש, הדי למדנו בהיכלות הללו, שהם עומדים לסדר בהם את סדר שבדו של הקב"ה. אכן עדיין לא ידענו מה הם הסדרים הללו שאנחנו צריכים לסדר בהיכלות. אבל גם זה אומר שם בסמוך, וז"ל ת"ח, האי דאמרן באינון היכלין כלהו, כל אנון סדורין, אנון כדלא חדא, בגין דאתכללא תתאי בעלאי, בוא וראה, זה שאמרנו בכל אלו ההיכלות, דהיינו כל אלו הסדרים שאמרנו בהם, הם כלל אחד, והוא, בכדי להכליל התחתונים בהעליונים. הרי מפורש לעינינו שכל אלו הסדרים הנאמרים בהיכלות הם סדר התכללות התחתונים בהעליונים, שמטרת ההתכללות הוא כמו שמסיים שם וכלהו סדורין לאשראה שכינתא בעלמא, וכל סדרי התכללות התחתונים בעליונים, הם, בכדי להשרות השכינה בעולם. ונשאר לנו להבין עתה, ענין התכללות הזה מה היא. (ב) והנה המקור של כל התכללות ועלית התחתונים לעליונים. הוא סוד השיתוף דמדה"ר בדין, שפירושו עלית המלכות והתכללותה בתוך הבינה, שנעשה בסוד צמצום הב' שמתוך עליה זו פנתה המלכות, וכל התחתונים הנמשכים ממנה. בחינת חס"יה ובית קבול לקבל המוחין הגדולים של הבינה, שה"ס השראת השכינה בעולם כמו שאומר אחר לעיל. (וכב נתבאר זה לעיל בבראשית א' דף ז' ד"ה וכו' ע"ה)

נו) היכלא תליתאה: בהאי אית רוחא חדא אדרהינאל שמיא, ואיהו קיימא על נשמתהון דאינון דאהדרו בתיובתא, ולא אהדרו,

מראות הסולם

ג) ותדע שמבחינת העליה הכוללת הזאת נקראת המלכות בשם היכל, דהיינו היכל המלך שזה יורה שהתחוננים המשיגים את מלכות הממותקת האמורה, הרי הם משיגים על ידה את המוחין דג'ר המכונים אור עינים וראיה. וז"ס שר"ש מביא את הפסוק ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו וגו' בהקדמת ההיכלות כאן וכן בפרשת פסודי, כי אין המלך נמצא אלא בהיכלו ורואי פני המלך שם הם. וזהו דברי ר"ש (לעיל דף די אותי) **היכלא קדמאה, אתר דאיהו מתתקן לתתא, למהוי כגוונא דלעילא,** היכל הא' הוא מקום שנתתקן למטה, דהיינו בהמלכות, להיות כעין של מעלה, דהיינו בינה. ופה שאומר היכל הא' הוא לאו דוקא, אלא כל ההיכלות הם כן. הרי שמבאר בחינת ההיכל שאינ המלכות שנתכללה והיתה כמו הבינה. דהיינו כמבואר. והם ז' היכלות, לפי הו' ספירות שבמלכות החיאה. והנה נתבאר היטב עצמות ההיכלות מה הם.

ד) אמנם בנין המדרגות הנמצאות בו ההיכלות, הם נמשכות מהבינה, כי אחר שנמתקה המלכות בבינה, היא מקבלת המוחין והמדרגות ממנה. שהם כל המציאות אשר יש בהיכלות הללו. ונדוע שבדרך כלל, נחלקין המוחין למוחין דפנים ומוחין דאחוריים, וכן הכלים המסבליים לתוכם המוחין, נחלקים לכלים דפנים, וכלים דאחוריים. ומקור התחלפות הזו הוא משום שהבינה עצמה, שממנה באים כל המוחין והכלים, נתחלפה לשתי בחינות הללו, פנים ואחוריים.

ה) וענין התחלפותה של הבינה לשתיים, נעשה תכף בהבינה המקורית, שהיא בינה דא"א, כי אחר שעלתה המלכות למקום בינה דראש א"א, והבינה יצאה משום זה לחוץ מראש א"א, ונתמעטה לבחינת ויק' בלי ראש, לא נגע מעיטס הזה בבינה עצמה דהיינו בכח"ב שלה. אלא רק במה שהיא נכללת מו"א דהיינו בהז"ת שלה. והטעם הוא, כי עצמות הבינה היא אר חסדים בלי חכמה, והמשכת הארת חכמה להחסדים כבר נבחן לעצמות הו"א (כמ"ש במלמוד רס"ו דף מ"א ע"א) ע"ס

ו) היכלות הסולם דארעא עלאה

הוא היכל תוד. יש בו רוח אחד ושמו אהינאל, והוא עומד על כל אלו הנשמות של תנוקות, שלא זכו בחייהם בעוה"ז ללמוד תורה, ואיהו קיימא עלייהו ואולקיף לון, וחוא עומד עליהם ומלמדם תורה. ופנימיות הדברים. כי אין האדם נשלם מטרים ששיג ה' בחינות נשמה הנק' נרנח"י כנדוע. אמנם לאו כל אדם זוכה בהם בגלגול אחד, והדבר קשה ביותר, בעת שהאדם עובר מויק' לגיר ואינו יכול להזדכך כל צרכו כדאוי למדרגת גיר, דהיינו לנשמה חיה יחידה, ואז הוא צריך למות ולהתגלגל פעם שנית בעולם הזה. ואלו שמתים אחר השנת ויק' נקראים נשמות תנוקות, שלא זכו בעולם הזה ללמוד תורה, כי בחינת ויק' מכונה בשם תנוקות, ולא זכו בעוה"ז ללמוד תורה ולהשתלם בגיר כנ"ל. והנה מצד בחינתם היו ראויים לבא בחיכל הג' שהוא נצח, כיון שכבר זכו לנפש רוח, שהוא ויק'. אמנם מתוך שהיכל הנצח אינו מאיר ממעלה למטה אינם יכולים לקבל שם תועלת, וע"כ באים להיכל תוד, ואע"פ שהוא ירידה בערכם, מ"מ הוא לתועלתם שיוכלו לקבל אור שלם ממעלה למטה ולפיכך מכונה המלאך הממונה ללמוד עמהם בשם, אהינאל, כי הוא נוטריקון אהני אל, שהוא מלשון מועיל, ותועלת, ותרגום אל תותר הוא לא אהניאל (בראשית מ"ט ד') כי אלו הנשמות משיגים על ידו ריח ותועלת גדול.

היכלא תליתאה, נצח

נו) היכלא תליתאה. בהאי אית רוחא חדא אדרהינאל שמיא: היכל

השלישי הוא היכל הנצח. יש בו רוח אחד, ששמו אדרהינאל, ואיהו קיימא על נשמתהון דאנון דאהדרו בתיובתא ולא אהדרו. כגון דחשיבו, ועד לא אהדרו בהו מיתגו. והוא עומד על נשמותיהם של אלו שחזרו בתשובה ולא חזרו, דהיינו שחשבו לעשות תשובה ומטרים שחזרו במועיל, מתו. ולפיכך מכונה המלאך הממונה עליהם בשם אדרהינאל, שהוא נוטריקון דהרינא אל שפירושו

כגון דחשיבו ^ה ועד לא אחדרו בזה י מיתו י אלין י טרדין לון בגיהנם
יולכתר י עאלין לון להאי רוחא ממנא, ונטיל לון, וחמדן לאתהנאה מוז יקרא
דמאריהון, ולא אתהנון: ואלין אקרון בני בשר, ועלייהו כתיב והיה מדי חדש
בחדשו ומדי ^ה שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'.

דרך אמת

(ה) לקמן ס"ב ע"כ

מסורת הזהר

(*) והיה מדי חדש בחדשו וגו', (ישעיה ס"ו) ח"א
ג' קטו. קמ"ב קנו: קנו. ח"ג ע: עז: קמ"ה קטו קטבו

חלופי גרסאות: ה ג"א ולא וליג ועד. כ ג"א ליג מיתו. ג ג"א אלא. ד ג"א יורדין. ט ג"א ליג ולכתר
וג"א ועאלין.

זי היכלות המוכרם דארעא עלאה

שפירושו חרטה ותשובה, להיותו ממונה על
נשמות של בעלי תשובה אלו.
אלין טרדין לון בגיהנם, ולכתר
עאלין לון להאי רוחא ממנא.
ונטיל לון: לאלה נענישים אותם בגיהנם, ולאחר כך,
מכניסים אותם לרוח הזה הממונה הנ"ל, והוא מקבלם.
ואחמדן
לאתהנאה מזיו יקרא דמאריהון ולא
אתהנון. וחושקים לענות מזיו יקר רמונים.
ואינם יכולים להנות, פידוש, כי נתבאר בהיכל
הב', בנשמחין דרביי, שלאחר טלא זכו לגיר
עולים לקבל תיקון בהיכל הב', אמנם אלו מתו
ולא טעמו טעם השא. אבל יש שמאריכים ימיהם
דהיינו שהתחילו לזכות בגיר ולא מתו בקטנותם
אלא שחטאו, ואע"פ שחשבו תנף לעשות
תשובה, אמנם לא חספיקו לגמור תשובתם
וסתו, ומנשמות של אלו עוסק הזהר כאן, ואומר
שמתחילה נענישים בגיהנם, ואח"כ עולים להיכל
זה היכל הנצח, ומשיגים שם חסדה גדולה
להנות מזיו יקרו של הקב"ה, אבל אינם יכולים
להנות שם רק בשבת וחודש, וז"ש ואלין
אקרון בני בשר ועלייהו כתיב והיה
מדי חדש וגו', ואלו הנשמות מכונות בני
בשר, ועליהם כתיב והיה מדי חדש בחדשו וגו'
יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'. ומה
שנקראות בני בשר, הוא, כי העיס יש להם
הרבה שמות, ומבחינה ידועה מכונות החגית
מוחא עצמות גידין, ונצח וחוד מכונות בשר עור
ולפי שהנשמות הם בני היכל הנצח, ע"כ
נקראים בני בשר, כי בשר הוא נצח.
(דסו"י דף מ"א ע"א) היכלא

מראות הסולם

ע"ש שיעור א' דף ז' ד"ה וטעם ע"ש) ולסיך ענין
יציאת הבינה מראש א"א למסוף הגוף החסר
מהשפעת חכמה, אינו ממעט את הבינה כלום
שהרי גם בעת חזיתה בראש א"א אינה מקבלת
שם חכמה, ולסיך נחשבת כמו שהיא עודנה
בראש א"א, ומלבשת את החכמה סמיטאה שלו.
אלא רק ז"א הנכלל בהביאה הזו, שהוא צריך
להארת חכמה, ועתה כשורא במקום הגוף דא"א
הוא חסר משפע החכמה, הוא נתמצט בהרבה
ונבחן כמו חסר ראש, דהיינו ו"ק בלי גיר, והוא
נבחן לז"ת דבינה, הרי שמכח עלית המלכות
לראש א"א, נחלטה הבינה לשתיים א) בחינת
עצמותה, שהוא כח"ב שלה, שאע"פ שהיא
חסדים בלי חכמה, מ"מ גיר גמורים נחשבים,
מטעם שנבחינו כמו שעודנם בראש א"א גם
עתה, ותדע שבחינה זאת נתקנת בסוד פרצוף
אורא עלאין, שהם תמיד פנים בפנים בזווג דלא
פסיק לעלמין. ב) בחינת ז"א הנכלל בה, שהוא
כולל חגית נהי"מ, שלהיותו צריך להארת
חכמה ואין לו, הוא נחשב לוי"ק בלי ראש,
ובחינה זאת נתתקנה בסוד פרצוף ישו"ת
המלביש מחוה ולמטה בא"א, ונבחן לבחינת
אחורים של הבינה.
ו) אמנם כטעם האמור, נמצא שגם לעת גדלות,
אשר הבינה חוזרת לראש א"א ומקבלת חכמה, אין
החכמה מקובלת לאורא עלאין, שהם בחי' הפנים
דבינה, אלא דק לישו"ת, שהם בחי' אחוריים דבינה,
וז"ש שהמוחין דאורא נקראים אורא דכ"א
שפירושו מוחין דחסדים, להיותם תמיד באור
החסדים

נח) היכלא רביעאה: הכא קיימא אחד רוחא, גדריהאל שמה, דא קיימא על כל אינון נשמתין דקטולי דשאר עמין לעאלא לוי, גו פורפרא דמלכא, ואתרשימו תמן, עד יומא דינקום לון קפיה דכתיב י' דין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה.

נט) היכלא חמישאה: הכא קיימא חד רוחא, דאקרי אדיריאל, ודא קיימא על כל אלין נשמתין, דאתקיימו בההוא

מסורת הנהר

א) פורפרא, לעיל דף ציון א' ושי' ב) ידין בגוים מלא גויות, (חללים קיי) ח"א לט. קנא. תקיח צ"ר עד שב. חלוסי גרסאות: ו' א' נ"א ליג חר. כ' נ"א גתדח"אל. ונ"א גדרהאל (אה"ל). ג' נ"א ליג דקטולי. ונ"א דקטילו שאר עמין עע"ו (אה"ל). ד' נ"א שאר עמין עע"ו. ונ"א עעכו"ם. ה' נ"א ראש גו. ו' נ"א ליג חכא. ז' נ"א אינון. ח' בדפו"י כתב כאן חסר. ונ"א דחסידי. ונ"א דאחידן בחיובתא. והרמ"ק כתב דטריקון דלא טעמו חובי [עלמא] בעלמא כיכ והיו דחלין למאריהון תדיר [ואתנון אה"ל] ואחנהן תבא מינו יקרא דמלכא. היכלא שתינאה הכא קיימא חד רוחא צדקיהל שמה ודא ממנא על כל [אינון] נשמתין דמאריהון דחיובתא שלימחא, ואלין אינון קיימין [לאמתנאה] לאמתנה פויו יקרא דמלכא עלמא, ולא [אערון מניה] אתערון מנייהו. היכלא שביעאה הכא קיימא [ההוא רוחא] חד רוחא עלאה ולטרט ימינא וסיכאל שמה ודא [החא] קיימא על כל אינון נשמתין דחסידין דאתקיימו וכו'.

ו' היכלות הסוכים דארעא עלאה
היכלא רביעאה, חת

נח) היכלא רביעאה, הכא קיימא חד רוחא גדריהאל שמה: היכל הרביעי הוא המזרח. כאן עומד רוח אחד ושמו גדריהאל. דא קיימא על כל אינון נשמתין דקטולי דשאר עמין לעאלא לון גו פורפרא דמלכא, מאן זה עומד על כל אלו הנשמות של הרגלים על ידי אומות העולם בכדי להכניסם לאמורסם בלבשו של המלך ואתרשימו תמן עד יומא דינקום לון קפיה, דכתיב י' דין בגוים וגו', ונרשמים בגלגלס, עד חיוס שהקביה ינקום בהם, שכתוב, ידין בפיט מלא גויות וגו'. ולפיכך נק' הממונה בשם גדריהאל משום שהוא נוטריקון גדריה אל, והוא מלשון מקום הנישא לו אבותיו להתגדר בו. כי חקביא מתמיד עם נשמות התרומים הגם.

היכלא חמישאה, גבורה

נט) היכלא חמישאה, הכא קיימא חד רוחא דאקרי אדיריאל, ודא קיימא על כל אלין נשמתין דאתקיימו בההוא סטרא: היכל חמישי, הוא היכל הגבורה. כאן עומד רוח אחד הנקרא אדיריאל, והוא עומד על כל אלו הנשמות שנשלמו בצד הימאל. והשם אדיריאל, הוא נוטריקון אדירי אל. ואדיר היינו גבור. והוא משום שהוא ממונה על היכל הגבורה.

היכלא

מראות הסוכים

החסדים, וחי' אינו יוצא מאויר שלהם לעולם (פנ"ל בבראשית א' ה' י"א ר"ה וסוכב). ולפיכך נבחן שיש לז"א לסבל ב' מיני מוחין: מוחין דפנים מאו"א, ומוחין דאחורים מישסו"ת, כי בעת שישסו"ת הם מוחין לראש א"א אין להוויין וכל התחתונים רק וי"ס בלי ראש, כמו הישסו"ת, ולפיכך תחילת התקון הוא להעלות מ"ן ולהחזיר הישסו"ת לראש דא"א, שאז מקבל הו"א ממנו הארת החכמה והוא נשלם בראש, אמנם עדיין אינו בשלמות, להיותו רק מוחין דז"א דבינה שהם מוחין דאחורים, וע"כ צריכין שוב להעלות מ"ן ולהעלות ישסו"ת לבהינת או"א עלאין, ואז מקבל חו"א ממנו מוחין דפנים מאו"א עלאין, והמוחין דאחורים מתלבשים בו"א בהכלים דאחורים שלו, דהיינו בנה"י שמחזה שלו ולמטה. והמוחין דפנים מתלבשים בכלים שלו דפנים, דהיינו בחג"ת שמחזה ולמטה. וכבר ידעת שאע"פ שמוחין הללו גם אור חסדים בלי חכמה מ"ם הם נחשבים כמו שלא יצאו מראש דא"א מעולם, ונבחנו וומיד כמו שהם מלבישים למוחא סמיטתא שבראש א"א. וזכור זה ותדע שהארת מו"ס זאת באו"א עלאין, נקראת בשם יין המשומר. והארת המוחין דעצמות או"א מכונה בשם אכילה.

(דפו"י דף מ"א ע"א)

ועם

סטרא. ואלין אינון לעילא מכלהו די במדורא דא עלאה על כלא ו מיכאל רב ממנא י על כלהו קיימא ביה, וכמה אלף דורבון, יכלהו קיימין תחותיה בההוא סטרא, יותמן מתעדנין אינון נשמתין דחסידי, בההוא נהורא עלאה דנגדא מעלמא דאתי:

ס) ת"ח אר"ש מאן הוא דידיע, לסדרא סצלותא ס דמריה כמשה, בשעתא דאצטריך ליה, לסדרא צלותיה באריכות סדר, ובשעתא דאצטריך ליה לקצרא מסורת הזחר

(א) לסדרא צלותא באריכות-לקצרא, ח"א כה. ח"ב רמד: רנט: ת"ז תקי עי קנה:

חלוסי גרסאות: א) ג"א ומיכאל שפיה. ג"א ממנא עלייהו. ג"א דקיימין וליג קיימא. ד ג"א ורביין. ה ג"א ליג כלהו ו ג"א וסחמן מתעדנן. ו בדסריי כתב חסר פאן היכל וי זי. והאריוול והרמיק גרסו וכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי, ח"ה וירא אלקיס את כל אשר עשה והנה טוב מאד, א"ר שמעון אע"ג דאוקימנא טוב דא גן עדן סאד דא גיהנם כגוונא דא מאד דא מלאך המות [דבגיניה] בגיניה בני נשא [מחערין מן] מחערין מכל בישין רעלמא יאוקימנא והנה טוב [מאד] ח"ח כל אינון דאתי קב"ה ואתגלי [קמיה] קמי דהא ירשיעון לבתר [אקדים] אוקדים [לון] לו מלאך המות וסליק לון מעלמא בגין [דיתבת] דיזכן לעלמא דאתי ובגין דא והנה טוב מאד ח"ה אבו [דכל] וכל נשמתין כו [מעדיין] מתעדנן בתאי ציריא כלהו וכו בעירובא דנגיד ונפק [דנפיק ונגיד] ח ג"א צלותיה דמריה ח"ט כ"א קמיה דמריה.

טראות הסולם

זי היכלות דארעא עלאה

היכלא שתיחאתא, חסר

ז) ועם זה תבין דברי החזק (ויקרא ר' ע"א). בציאור הכתוב אכלו רעים שמו ושכרו דודים. ח"ל ת"ת באנון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה, בוא וראת, באלו העליונים, באו"א, כתוב בהם אכילה בלי שתיה דהיינו אכלו רעים. מאי טעמא, מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא, ושואל מה חסעם, ואזכר, כי מי שיש לו נאדות יין רק לאכול הוא צריך, ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא, כתיב בהו אכילה, וטעמא שיין המשומר שורה שם. באו"א כתוב בלא רק אכילה, ובאנון תתאי דבעיין שקיו, כתיב בהו שתיה, ובאלו המתתונים הצריכים לשחות, שהם זו"ן, כתוב בהם שתיה שמו ושכרו דודים. דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא, ועל דא באלין אכילה ובאלין שתיה. אלין רעים ואלין דודים. שהרי כל הנטיעות, דהיינו זו"ן והתחתונים, צריכים להשקאה מנחל העמוק דהיינו ישוס"ת, ועל כן באלו, באו"א, כתיב אכילה, ובאלו, בזו"ן, כתיב שתיה, אלו רעים, היינו או"א, ואלו דודים היינו זו"ן.

ואלין אנון לעילא מכלהו די במדורא דא עלאה על כלא, ואלו הנשמות הן למעלה מכל הנשמות, הנמצאות במדור הזה העליון על כולם, ומיכאל רב ממנא על כלהו קיימא ביה, והממונה מיכאל, העליון, על כל המלאכים, עומד ושולט בהיכל הזה, דהיינו בהיכל החסד. וכמה אלקי ורובן כלהו קיימין תחותיה דההוא סטרא, וכמה אליים ורבות מלאכים נמצאים תחת טעמלתו בעד ההוא, דהיינו צד החסד. וימין מתעדנין אינון נשמתין דחסידי בההוא נהורא עלאה דנגדא מעלמא דאתי, ועם מתענגים הנשמות של החסידים באור העלין ההוא הנמשך שם מעולם גבא, דהיינו מהבינה כי הבינה מכונה עולם הבא, והיא משפעת להיכל החסד, שמשם מקבלים נשמות החסידים, שמקומם בהיכל זה. והנה היכל השביעי חסר כאן, ואולי משום שבא בכאן בעיקר להשמיענו את שמות הממונים שעל כל היסד והיכל, ובהיכל השביעי אין שם מלאכים ממונים כנ"ל כאות נ"ב ע"כ אינו ורשב אחיו. ועי' בהלוסי גרסאות כאן.

זי היכלות דארעא דבריא

ט) ת"ח אר"ש מאן הוא דידיע לסדרא צלותא דמריה כמשה, בשעתא דאצטריך ליה לסדרא צלותיה באריכות סדר: אר"ש, מי הוא שיוודע לסדר תפלה לרבנו, כמו משה, בשעה שהיה צריך לו לסדר תפלתו באריכות חסד. ובשעתא

ח) ובהאמור מובנים הדברים היסב. כי אכילה פירושו מוחין דחסדים, בסוד אורא דכ"א, שהוא מוחין דאו"א, ושתייה היא מוחין דהאר"ת חכמה, שה"ס יין המשמח אלטים ואנשים. וזהו שאומר הכתוב אכלו רעים היינו או"א

(דסריי דף מ"א ע"א) דאצטריך

הכי נמי. אר"ש ה' הא אשכחנא בספרי קדמאי, סדורא דרזי דרזין, בקשורא חדא, זמנין דאצטריך, לסדרא צלותיה כדקא יאות, ולקשרא קשרין, ולבסומי למאריה כדקא יאות, ולמנדע וליחדא יחודא שלימתא, ולמקרע רקיעין, ולאפתחא תרעין ופתחין דלא יהא מאן דימחי בידיה.

חלופי גרסאות : 6 ג"א ליג הא. כג"א רזין. 7 ג"א לבסומיה. 8 ג"א כדקיאוח. 9 ג"א ליחדא יחודא. 10 ג"א למבקע (אחיל).

מראות הסולם

אויא הנקראים רעים, שיש להם גרבי דחמרא שפירושם חכמה, מסעם היותם כמו שעומדים תמיד בראש א"א ומוחא סתימאה דא"א הנקרא יין המסומר, שזה תמיד באויא, וע"כ אינם צריכים רק אור החסדים הנקרא אכילה, ואינם מקבלים יותר שום הארת החכמה. והכתוב שחו ושכרו דודים הכונה היא על ז'ין, שכל עוד שאינם מקבלים הארת החכמה מיסו"ת שאר לישא א"א, נחשבים לז"ק בחוסר ראש, כנ"ל ולפיכך הם מחויבים תחילה, לשתות יין המשמח אלקים ואנשים ממוחין דיסו"ת. ומתוך שיסו"ת הם ז"ק ואחורים דאויא עלאין, נבחנו המוחין שלהם למוחין דז"ק ולמוחין דאחורים. ואח"כ עולים יסו"ת ונכללים באויא ומשיגים הז'ין מהם את המוחין דפנים הנק' אכילה. ועליה ז'ן דיסו"ת לאויא נבחנת להתכללות תחתון בעליון, שאין המוחין נשלמים זולתה.

ט) ומכאן תבין את ב' מיני מוחין, שאנו ממשיכים לז"א, שהם נרנח"י דאחורים ונרנח"י דפנים, הנק' עי"מ דאחורים ועי"מ דפנים. כי מצד הקביעות הוא בעיבור יניקה דאחורים בלבד, שפירושו נפש רוח בחוסר נשמה חיה יחידה, דהיינו ז"ק בלי ראש כנ"ל. והשאר צריכים לחמשיך בהעלאת מ"ן עי"מ מע"ט ותפלה. ותחילה ממשיכים את המוחין דאחורים. שהם ג"ר דהארת חכמה מיסו"ת המכונים יין המשמח כנ"ל. אמנם אין להשהות את הז"א במוחין הללו דאחורים, להיותם בעיקר מבחינת שמאל, ויש בהם אחיזה לחיצונים. שהסו"ה אצל נח, שנאמר עליו וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה. אלא שצריכים תכף להכליל התחתון בעליון, דהיינו להעלות את יסו"ת אל בחינת הפנים שלהם, שהם אויא עלאין, שהם העליון שלהם, ואז משיגים יסו"ת המוחין דפנים מאויא, ומשפיעים להז"א עיבור יניקה מוחין דפנים.

(דפ"ר דף מ"א ע"א)

זי היכלות הסולם דאויא דבריות

דאצטריך ליה לקצרא, הכי נמי ובשעת שהיה צריך לו לסצר בתפלתו ידע ג"כ לקצר. פירוש, כי בשעה שמשא חיה צריך להאריך כתיב ואתנפל וגו' ארבעים יום וארבעים לילה. ובשעה שהיה צריך לקצר כתיב אנא אל נא רפא נא לא, ופנימיות החברים הוא, כי על ידי התפלה ממשיכים מוחין להנוקבא, הנקראת תפלה. והמשכת הארת החכמה הוא באריכות התפלה, כי מדת האורך רומז תמיד להארת החכמה. והמשכת אור החסדים היא בסיצור התפלה, כי מדת הקיצור דבוק במדת הרוחב, ארומזת על אור החסדים ועי' בתלמוד ע"ס שיעור י"ד דף א' קע"ט ד"ה הוביאוראכמ"ל.

אר"ש הא אשכחנא בספרי קדמאי, סדורא דרזי דרזין בקשורא

חדא: אר"ש הרי מצאתי, בספרי הקדמונים, את הסדר איך לקצר המדרגות, שהן סודי סודות, בקשר אחר. דהיינו ביאורי ז' היכלות שר"ש מכאדם לפנינו. קשר, פירושו יחוד ב' מדרגות או יותר זה בזה, שיאירו יחד בהארה משותפת אל התחתונים.

זמנין דאצטריך לסדרא צלותיה כדקא יאות, ולקשרא קשרין לבסומי

למאריה כדקא יאות, שצריכים למעמים לסדר התפלה באופן הראוי, וליחד יחדים לחמשיך ולמיים את רבוננו כראוי, למקרע רקיעין ולאפתחא תרעין ופתחין דלא יהא מאן דימחי בידיה לקרוע הרקיעים ולפתוח השערים והסתחוב, ולא יהיה מי שימחה בידו. דהיינו שלא יוכלו המסטרנים לקטרג עליו. רקיעין פירושה, סיומים דצמצום ב' החוצים את המדרגות ומשאירם בוי"ס חסר ג"ר, וג' עולמות בי"ע יוצאים לבר מאצילות ונעשו עלמין דפרודא. (כנ"ל בפתיחה לחכמת הקבלה אות ס"ז ואות פס"ג עש"ה) וכן הוא מבחינת הקביעות, מלבד בעת שהצדיקים מעלים

סא) זכאין אינון צדיקיא, דאנון ידעי ⁽⁶⁾ למפתי למאריהון, ולבטולי גזרין, ולאשראה שכינתא בעלמא, ולנחתא ברכאן, ולמעדי מאריהון דדינין דלא

דרך אמת
(6) לפתות לאדוניהס.

מראות הטולם

יוד) ועם זה תבין מ"ש הזהר הנ"ל (סקודירמ"ה) וז"ל דאסיר ליה לבר נש לאעלא באנון היכלין, בגין דלא יתמשך אבתרייהו, כגוונא דעבד נח, דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל. אסור לו לאדם ליכנס בהיכלות אלו, מחשש שלא יתמשך אחריהם, כמו שעשה נח, דכתיב וישת מהיין ויתגל. ויש להבין מה יש שם באלו היכלות שיש פחד שלא יתמשך אחריהם, ושהיא השכרות שנשכר נח וכו'. ועם המתבאר תבין שה"ס הארת מוחין דאחורים המאירים בהיכלות אלו הנמשכים מיסודות, כנ"ל. אשר צריכים להזהר שלא להשהות הו"א במוחין הללו, אלא להכליל תכף התחתון בעליון ולהמשיך המוחין דסנים כנ"ל, כי המשהא את הו"א במוחין דאחורים דהיינו שמרבה להמשיך את המוחין הללו שהם מכוונים יין המשמח כנ"ל, הוא דומה כמרבה לשנות יין ונעשה שיכור, שאוכר את דעתו, ונעשה מופקר לכל החצונים ותקליפות. וזה היה חטאו של נח, שנאמר עליו וישת מהיין וישכר וגו' ותדע, שז"ס היכלות הטומאה שהם לעומת ההיכלות דקדושה, שכן דרך הסימאה להגביר את שליטת השמאל על הימין, ומכשילים את האדם שלא להכליל התחתון בעליון, אלא להמשיך מוחין דאחורים מיסודות בהיותו למטה ובזה כל כחם לשפאות את האנשים הנמשכים אחריהם. אבל ההיכלות דקדושה מסודרים כולם בתתקונים של התכללות תחתון בעליון. והצדיקים הנזהרים בהם זוכים לקבל מהסדרים שבהיכלות דקדושה, וזוכים להמשיך מוחין השלמים מאו"א הנק' ע"מ דסנים וזוכים להשרות את השכינה בעולם. ואלו הסדרים הם מבוארים בדברי ר"ש ומשמיענו איך לתזתר בהעלאת מ'ן ע"י תפלה ומע"ט, להמשיך המוחין ע"פ סדרי הקדושה ולהעלות תחתון בעליון כמו שמבאר לפנינו.

יא) והנה בדרך כלל תתחלקים ו' תהיכלות לפנים ואחורים. דהיינו, מחזה ולמעלה שהם ד' היכלות בינה ואג"ת הנחשבים לנחיתת (יס"י רף מ"א ע"א)

ו' היכלות הטולם דאריא דבריאח

מ'ן ע"י עבודה ומע"ט וממשיכים הארת צמצום א' מלמעלה מטבור דא"ק הנה אז הארה א מורידה הרקיע ממסום בינה בחזרה למקום מלכות כמו שהיא בצמצום א' וחוזרים הבינה ותו"מ דכלים למדרגתם, ומשלימים ע"ס דכלים, וגיר דאורות, וכן ג' עולמות ב"ע חוזרים ונעשים אצילות. (ועי' לעיל בבראשית א' רף ו' ד"ה והמשכילים) הרי שהצדיקים בעבודתם מבטלים הגבולים דקטנות המכוונים ר"קיעין וממשיכים המוחין דגדלות. וענין זה נבחן שהם קורעים את הרקיעים וז"ש למקרע רקיעין. דהיינו שהם קורעים ומבטלים את הגבולים דקטנות המוציאים ג' עולמות ב"ע לפרודא מאצילות, ומחזירים אותם לאצילות. וכן נבחן לפתיחת השערים והפתחים של ההיכלות. כי מבחינת הקביעות נמצאים ב"ע בפרודא, מסבת הרקיעים העומדים במקום בינה של כל מדרגה כנ"ל, וע"כ אין הצדיקים יכולים לקבל שפעם מן ההיכלות, ונבחנו ששעריהם ופתחיהם סגורים, והממונים שומרים עליהם שלא יפתחו. וכשהצדיקים מעלים מ'ן וקורעים ומבטלים אותם הרקיעים כנ"ל ומעלים ב"ע לאצילות, נבחן שהשערים והפתחים נפתחים, והצדיקים נכנסים בהם ומטבלים שם שפע א"ס ב"ה מאצילות, והממונים לא יוכלו למחות ולעכב אותם. וז"ש ולאפתחא תרעין ופתחין, דלא יהא מאן דימחי בידיה.

וזה אמרו, זכאין אנון צדיקייא דאנון ידעי למפתי למאריהון ולבטולי גזרין ולאשראה שכינתא בעלמא: אשריהם הצדיקים, שהם יודעים לסייס את רבונם, ולבטל הגזירות ולהשרות השכינה בעולם. ולנחתא ברכאן ולמעדי מאריהון דדינין דלא ישלטון בעלמא, ולהוריד ברכות, ולהסיר בעלי הדין שלא ישלטו בעולם. דהיינו כמבואר, שהצדיקים בעבודתם ממשיכים הארת צמצום א' שלמעלה מטבור דא"ק, ומבטלים

את

ג"ר ופנים של תהיכלות. ופתחה שלהם ולמסת. דהיינו

ישלטון בעלמא. קם ריש ואמר, מי ימלל גבורות ה' וגו', מאן יגלי א' עפרא, מעינך אברהם חסידא, יימינא דקביה, ג' דגלי לך רזא דרזין, ו' ושריאת צלותין בעלמא, ואתגליין לך היכלי דמלכא עלאה.

סב) שבעה היכלין קדישין אינון, ואינון ס' קיימין ו' בתרעין בטיומא, ובכל חד וחד עאל * צלותא ו' דיחודא, דמאן דידע לבסומי

מסורת הזהר

א) מי ימלל גבורות ה', (תהלים קי"ו) ח"א קלד. קלה. רמא. רמט. ח"ב סד. סב: סג. ק. ח"ג קלו. רגו.
ב) צלותין לעיל בראשית א' דף קפ"ה צינן ג' ושי"ב
חלופי גרסאות: א' נ"א מעינך עפרא. ב' נ"א זמנא. ג' נ"א גלי, ת"א דאהגלי. ד' נ"א ושרית. ו' נ"א ושריא. ס' נ"א נשלין תרעין וליג קיימין, ונ"א נשלין קיימין תרעין. ו' נ"א תרעין. ז' נ"א דיחודא דמאריה.

פראות המולם

דהיינו ג' היכלות נצח הוד ויסוד, הנחשבים לבחינת ויק ואחורים של ההיכלות. ועיכ צריכים להעלות את ג' היכלות נה"ו ולהכליל אותם בכינה וחגיית דהיכלות, כמ"ש לפנינו, ובדרך פרט יש להבחין זה בכל היכל והיכל, כי כל היכל נכלל מכולם ועיכ נבחן בכל אחד מהם שיש בו בחינת ג"ר וסנים, וכחינת ויק ואחורים אשר צריכים להעלות בחינת ויק ואחורים שבכל היכל והיכל אל בחינת הג"ר וחפנים שלו. וכן בכל בחינה ובחינה שבפרשיות ההיכל, כמ"ש לפנינו בהסולם.

ואע"פ שאמרנו שההיכלות כלולים זה מזה, ופל מה שישנו בכולם יש בכל אחד מהם, מ"מ יש הפרש גדול בין היכל להיכל. כי בכל היכל יש להבחין מה שיש בו מבחינתו עצמו, ומה שיש בו מבחינת התכללות באחרים, כי השליטה הוא רק לבחינתו עצמו, אלא בסיוע ובהשלמה משאר הבחינות שקבל מהתכללות באחרים. ולפיכך צריכים לידע עיקר הבחינה של כל היכל והיכל.

יב) והנה תקון א' שנעשה בבי"ע, הוא המשכת אור החסדים, שזולתו אין שום תקון אפשרי, ותקון זה הוא עיקר מדינתו של היכל היסוד. אמנם מכיון שבי"ע הם בחינת ז' תחתונות, שצריכים להארת חכמה, וזולתה נחשב בהם אור החסדים לבחינת ויק בלי ראש, עיכ צריכים בהכרח להמשיך בחינת ראש, דהיינו ג"ר מהארת החכמה. ותקון זה דהמשכת הג"ר נתקנו בבי' היכלות נצח והוד, כי גם הג"ר נחלקים לפי עצמם לג"ר וויק, והויק שלהם נתקנו בחיכל ההוד. ותג"ד שבאם נתקנו (** (ד"ר י"ד מ"א ע"א * ע"ב **) ההמשך בזה מיד בחיכל

ו' היכלות הסולם דאריא דכריואח

את הרקיעים הגורמים הקטנות, אשר כל הגזרות והדינין נמשכים מהם, הרי שידעיים איך לפייס את רבונם ולבטל הגזרות, שע"ז גם משייכים אורות דג"ר להמדרגות ומעליהם לציולות כנ"ל, שז"ס השראת השכינה בשלם, והאריא הברכות וביטול בעלי הדין כמבואר.

א) קם ריש ואמר מי ימלל גבורות ה' וגו' מאן יגלי עפרא מעינך אברהם חסידא, יימינא דקביה: מי יגלי עפר מעינך אברהם חסידא, יימינא דקביה, דגלי דך רזא דרזין ושריאת צלותין בעלמא ואתגליין לך היכלי דמלכא עלאה, שגילה לך סוד הסודות, והתחלת התמלות בהעולם (כי תקן תפלת שחרית) ונתגלו לך ההיכלות של מלך העליון.

סג) שבעה היכלין קדישין אינון, ואינון קיימין בתרעין בקיומא: שבעה היכלות קדושים הם, והם נאמרים על שבעים כאלה כלומר שבעלי הדין הופרו מהם והפגשם לכל הכדאים להכנס בהיכלות האלה, ס"ש לעיל כדיבור הסמוך. ובכל היכל והיכל נפנסות תפלת דיחודא, ובכל היכל והיכל נפנסות תפלת היחוד, דמאן דידע לבסומי למאריה וליחודא יחודא בשלימו, כי מי שידע לפייס ולהמתיק לרכונו, וליחוד היחוד בשלימות, דידע לאעלא בכלהו ולקשרא קשרין אלין באלין, רוחא ברוחא, רוחא תתאה ברוחא עלאה עדיה כתיב ה' בצר וגו' שידע ליכנס בכל ההיכלות, ולקשור קשרים, היכלות בהיכלות, רוח ברוח, דהיינו כל רוח תחתון ברוח העליון ממנו, שענין הקשרים והיחודים

למאריה, וליחדא יחורא בשלישו, ידע לאעלא בבלהו, ולשדא קשרין אלין
באלין, רוחא ברוחא, רוחא תמאגא ברוחא עלאה, כתיב ה' בצר סקאוך צקון
לחש מוסרך למו.

סג) היכלא קדמאה: (ה) כתיב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, וכעצם
השמים לטהר. רזא דרזין, יכרוח דאקרי ספירא
כספירו דאבן טבא, נציץ לתרין סטרין, הנהורא חד סליס ונחית, וההוא נהורא
חור, נציץ לכל סטר: עילא ותתא ולארבע סטרי עלמא, ונחוריה תליין
סתים וגלייא.

סד) מנהורא דא מתפרשין, (ד) נהורין, לד' סטרין, וכלהו נחורין חד
נהורא, כבוצינא דשרגא דדליק, ונציץ נהורין לחיוו דעינין דבני נשא, ואינון

מסורת הזהר

דרך אמת

א) ה' בצר סקאוך ונוי, (ישעיה כ"ו) ח"ב טו.

ב) יסוד העטרה, (ז) אמות הרי"ה.

ב) ותחת רגליו כמעשה ונוי, (שמות כ"ד) ח"א

טב. טה. ח"ב טו. קכו. ח"ג רנת: שא. ת"ו בהקדמה וי. ג. רוח דאקרי ספירא, ח"ב רפה

חלושי גרסאות: ה' נ"א בבלהו היכלין. כ' נ"א אית רוח. ונ"א את רוח (אה"ל). ונ"א רוחא. ג' נ"א אקרי. ד' נ"א ספיר
ס' נ"א נחוריה. ו' נ"א נחוריה פניין (אה"ל).

היכל א' יסוד

הפולם

ז' היכלות דא"א רביתא

ראשון מהתא לשילא. ופולין סביב ומהו רגליו כמעשה
לבנת הספיר, וזו סוד חוריה, שיפון יתא הנקרא ספירא
כספירו דאבן טבא, נציץ לתרין סטרין
הוא מאיר סמו האבן טיב הנקרא ספיר, מתנופץ
לב' צדדים, דהיינו לחסד ולגבורה והם ב' אורות
נפרדים כמ"ש ואחך. נהורא חד, סליק
ונחית, ובהוא נהורא חור, אור האחד,
דהיינו אור הזכר שבו, שלג באר"ח ויורד באו"י,
ואור ההוא הוא לבן, נציץ לכל סטר, עילא
ותתא ולארבע סטרי עלמא, והוא מתנופץ
לכל צד, למעלה ולמטה ולד' רוחות העולם:
דחינו לויק נהוריה תליין סתים וגלייא,
אורו תלוי, סתום וגלוי, כלומר, תלוי באמצע,
בלי להחליט לצד אחד, כי אפשר לומר שהוא
אור סתום, ואפשר לומר שהוא אור גלוי,
והוא מלשון חויל (ססתיס דף כ"א ע"א) תולין, לא
אוכלין ולא שורפין. וביאור הענין יתבאר
להלן בסמוך.

והיחודים הללו שבאורם נהורו לפנינו, עליו אמר
הכתוב ה' בצר סקאוך צקון לחש מוסרך למו,
כי בצר סקאוך ידע סוד רוח המלכות ברוחא
עלמא יסוד, וזו נקראת המלכות בשם פקידא,
כי יסודי פקיד אמתה. צקון לחש, היס עליהם
של יסוד ומלכות אל הת"ת, שאז נקשרת המלכות
בהת"ת. ונקראת אז המלכות בשם תפלה בלחש,
בסו"ה וקולה לא ישמע (שמואל א' ג.) אלא קול
הבינה. (ע"י לעיל בהקדמת חזקו דף קל"ז ד"ה בהחא).
ודס צקון לחש, כי צקון פירושו תפילה. לחש,
ה"ס תפלה בלחש. מוסרך למו, היס עליהם
המלכות ויסוד ות"ת להתשער באו"א, אשר שם
מודווגים הת"ת ומלכות בסוד סול ודבור, והתפלה
מתקבלת ברעוא שלים. ומוחין דא"א עלאין נק'
מוסר, בסו"ה שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת
אמך. כי בן היס ת"ת שאו"א משפיע לו מוסר
ותורה. ודיס מוסרך למו: מוסרך, היינו מוחין
דא"א. למו היינו לתו"מ. הרי שבהכתוב הזה
מרומזים כל העליות והקשרים הצריכים לזווג
תו"מ עד המוחין דא"א, שהם מוחין דג"ר.

היכל א' לבנת הספיר, יסוד

טו) מנהורא דא מתפרשין ד' נהורין לד'
סטריין: מאור החסד הוה, הנ"ל, מתפרדים
ד' אורות לד' צדדים, והוא אור ה'ב', דהיינו אור
הגבורה שברוח ספירא, והטעם שאור הראשון
מאיר לויק, ואור זה רק לד' סטרין, הוא, כי ב'
אורות הללו, הם זכר ונקבה, שברוח ספירא,
ונבחן

סג) היכלא קדמאה: כתיב ותחת רגליו ונוי
רזא דרזין אית רוח דאקרי ספירא.
היכל הראשון, היינו היכל היסוד ומלכות, שהיא
(דו"ר) דף ט"א ע"ב

נהורין דשרגא, סלקין ונחתין אזלין ותייבין, מגו ההוא אשא דנהורא דשרגא דדליק, וכלהו חד נהורא, הכי נמי אלין. ונציצין כלהו נהורין, ^ה כחיוזו דנחשא בטישא בסומקא, ^ז כמה דאתמר, * ונוצצים כעין נחשת קלל. דא הוא לימינא. (סה) ^ה ^ז לשמאלא, אית רוחא דאקרי לבנה. ודא אתכליל ברוחא קדמאה, ועאל דא בדא, נהוריה סומק וחורר כחדא, בגין ^ז דנפקא מאיגון נהורין קדמאין. כד יאתו נהורין דדא, מטו בנהורין ^ז קדמאין ואתכלילו ביה.

דרך אמת

(ה) הלכיה. (ז) משולבין.

מסורת הוהר

(א) ונוצצים כעין נחשת קלל (יחזקאל א'). ח"ב כז
 ח"ג רכט: (ז) לשמאלא אית רוחא, ח"ב רמו.

חלופי גרסאות: ה ג'א כנציצו דנחשא רטיש דסומקא. כ ג'א דאשא. ג ג'א ההיד. ד ג'א נחרא. ס ג'א דנסקו. ז ג'א אתי. ז ג'א ונהורין.

ז חיכלות דאריא דכריאה

הסולם

חיכל אי יסוד

ונבחן תוכר לבחינת חב"ד חגית שבו, וע"כ מאיר לויק, והנקה לבחינת נהי"ט שבו, וע"כ מאירה לדי סטרין. וכלהו נהורין חד נהורא, וכל אלו די האורות הם אור אחד כבוצינא דשרגא דדליק, ונציץ נהורין לחיוז דעיינין דבני נשא, ואנון נהורין דשרגא סלקין ונחתין אזלין ותייבין מגו ההוא אשא דנהורא דשרגא דדליק וכלהו חד נהורא, כמו האור של נר הדולק, הנוצץ למראה עינים של בני אדם, ואורות הנר, הם עולים ויורדים והולכים ושבים מתוך האש ההוא של אור הנר הדולק, וכולם אור אחד, הכי נמי אלין, כמו כן הם אלו די אורות הנ"ל המאירים לדי צדיים, שהם רק אור אחד המתנועע לכאן ולכאן. כדמיון אור הנר האמור. ונציצין כלהו נהורין כחיוזו דנחשא בטישא בסומקא, כמה דאתמר, ונוצצים וגו' וכל אלו האורות נוצצים כמראה נחשת קלל בצבע אדום. כמו שנאמר, ונוצצים כעין נחשת קלל. דא ה"א לימינא, זה הוא לימין. כי אשילו אור הגבורה האדום שברוחא דספירא שהארתו לצד שמאל מ"מ הוא עצמו עומד לימין החיכל.

הזה, הוא אדום ולבן כאחד, משום שיוצא ונמשך מאלו ב' אורות הראשונים שברוח ספירא, שהם אור לבן ואור אדום כנ"ל. וע"כ נמצא גם הוא בב' הגוונים הללו, אבל הם בו בזוג כאחד. כד אתו נהורין דדא מטו בנהורין קדמאין ואתכלילו ביה, ואנון חד, ואתחזון נהורי קדמאי בלחודייהו: כאשר האורות של זה, של הרוח הנק' לבנה, באים ומגיעים אל האורות הראשונים, של הרוח הנק' ספירא, ונכללים בהם, ונעשו אחד, נראים אז רק אורות הראשונים בלבדם, ולא אתגליין אנון אחרנין, ולא אתידעו דאעלו בגווייהו ואתטמרו ביה, כד"א ולא נודע וגו', ואורות האחרים דתיינו של הרוח הנק' לבנה, אינם מתגלים, ואינו ניכר שנכנסו בהם, כמו שכתוב, ולא נודע כי באו אל קרבנה וגו'. ודא הוא רוחא ברוחא דאנון חד, נהורין בנהורין דאנון חד, וזהו התכללות רוח ברוח שנעשה אחד, והתכללות אורות באורות שנעשו אחד.

סה) לשמאלא, אית רוחא דאקרי לבנה, ודא אתכליל ברוחא קדמאה,

ועאל דא בדא, לשמאלו של החיכל, יש רוח הנקרא לבנה, והוא נכלל ברוח האי הנקרא ספירא, ונכנסים זה בזה. נהוריה סומק וחורר כחדא, בגין דנפקא מאנון נהורין קדמאין, אורו של הרוח (דשו"י דף מ"א ע"ב)

ולחבין הדברים צריך שתעיין היטב במראות הסולם כאן עד סופו. ותראה שם, איך כל עיקר שרצה הוהר להשמיענו כאן בביאורי החיכלות, הוא סדר התכללות תחתון בעליון, שפירושו שהע"מ דאחורים, שהם בג' חיכלות נה"י שמחזה ולמטה, צריכים להכליל אותם בהע"מ דסנים שהם בהיכלות שמחזה ולמעלה, וזהו בדרך כלל. ובדרך פרטיות נמצאים ב' מיני מוחין האלו בכל חיכל והיכל, שצריכים לכללם תמיד זה בזה. עש"ה כי אין להכטיל דברים ובהו

ואיננו חד, ואתחזון בנהורי קדמאי בלחודייהו. ולא אתגליין, כאינון אחרנין, ולא יאתידעו דעדאלו בגווייהו, ואתתמרו ביה. כד"א ולא נודע כי באו אל קרבנה וגו' ודא הוא רוחא ברוחא דאינון חד, נהורין בנהורין דאינון יחד. והכא אינון תרין רקיעין תתאין מאינון רקיעין דאקרון 'שמי השמים.

מסורת הזוהר

(א) ולא נודע—קרבנה, בראשית מ"א ח"ג רנ"א

חלושי גרסאות: א ג"א נהורין קדמאין. כ ג"א כאינון. ג ג"א אחידע. ד ג"א ועאלו. ה ג"א תרי. ו ג"א תרעין. ז ג"א שמים. ח ג"א רקיע השמים.

היכל מ' יסוד	הסולם	י' היכלות דאמ' דבריאה
--------------	-------	-----------------------

ובוח תבין סוד ב' רוחין הללו ספירא, ולבנה, שמביא זוהר. כי הם כוללים ב' מיני מוחין הנ"ל, אשר הרוח לבנה ה"ס עי"מ דאחורים שבהיכל זה, והרוח הנק' ספירא ה"ס עי"מ דפנים שבהיכל זה. וד"ש, כד אית בנהורין וכו' ואתחלילו ביה וכו' כי הרוח לבנה, שה"ס עי"מ דאחורים, צריך להכליל בהרוח הנק' ספירא שה"ס עי"מ דפנים. וד"ש ואנון חד וכו' שצריך להתבטל לגמרי, עד שלא יהיה ניכר כלל מבחינת הרוח לבנה ואורותיו, ונתבאר שם במראות הסולם, שע"מ דפנים הוא בחינת ג"ר, ועי"מ דאחורים הוא בחינת ו"ק. נמצא, שהרוח ספירא הוא ג"ר והרוח לבנה הוא ו"ק, כי מחזה ולמעלה הוא תמיד נחיצת ג"ר ומחזה ולמטה הוא ו"ק עש"ה.

וזה אמרו (באת ס"ג) רוח דאקרי ספירא וכו' נציץ לתרין סטדין, דהיינו ב' אורות נפרדים, שהאחד, שהוא אור הלבן מאיר לצד ימין, שפירושו אור חסדים, והאחד שהוא אור אדום כנחושת קלל, מאיר לצד שמאל, שפירושו אור גבורות. וזה יורה שאינם בזוג זה עם זה אלא שהם נפרדים. אבל בהרוח הב' הנק' לבנה, אומר, נהוריה סומק וחורר כחדא, כי הנפרדים שאם אור לבן יש להם זוג עם הגבויית ששם אור אדום, וע"כ אומר ששם מאיריכ כאחד. והטעם הוא כמ"ש לעיל (בהקדמת הזוהר דף ס"ד ד"ה וטעם הדברי ובהמשך שם) אשר אג"ר דכל מדרגה הן בבחינת לא אתידע, שפירושו שאין בהם זוג על הגבורות, להיותן בסוד מעולא, וע"כ הן בבחינת אור חסדים מכוסים, ורק הו"ת דכל מדרגה, הן בבחינת אתידע, שיש בהן זוג על (דפו"י דף מ"א ע"ב)

הגבורות, להיותן בבחינת מסך דמפתחא, וע"כ ממשיכים אור חכמה. עש"ה בכל ההמשך. ונמצא אשר ברוחא דספירא שהיא בחינת ג"ר אין זוג על הגבורות וע"כ אורות חסדים שבו נפרדים מהמפארת. שפא"כ ברוחא דלבנה, שהיא בחינת ו"ת המתוקנים במפתחא, ע"כ יש בו זוג בין החסדים והגבורות, וד"ש, נהוריה סומק וחורר כחדא דהיינו בזוג.

ונתבאר במראות הסולם (דף ל"ו ד"ג ולפיכך) שע"מ דפנים נמשכים מא"א עלאין, שה"ס מוחין דאכילה, שה"ס חסדים מכוסים בסו"ה אכלו רעים וגו'. עש"ה בכל ההמשך. וד"ש אצל רוחא דספירא, נהוריה תליין סתים וגלייא. כי להיותו מבחינת פנים הנמשכים מא"א. ע"כ אורו תלוי, שאפשר לומר שהוא סתום, כי אורות דא"א הם חסדים מכוסים, בסוד אכלו רעים. וגם אפשר לומר שהוא גלייא, לחינת מלבישים לאספה סתימאה דא"א, בסוד מאן דאית ליה גרבי דחמ"א, כמ"ש שם במראות הסולם. וע"כ הם חשובים לבחינת חכמה ממש אע"פ שהם חסדים, באופן שהאור תלוי בלי הכרע אם היא גלוי או סתום.

והכא אינון תרין רקיעין תתאין מאינון רקיעין דאקרון שמי השמים: וכאן בהיכל זה, מאירים ב' רקיעים תחתונים מרקיעים האלו הנקראים שמי השמים. פירושו, הת"ת נקרא שמים. והבינה המשפעת להת"ת נקראת שמי השמים, ומתוך שז' היכלות הללו הם מבחינת א"א דבריאה, שהם בינה כנודע. לכן הם מקבלים מו' הרקיעים דשמי השמים דהיינו דבינה. כי כל בחינה מקבלת מהבחינה

סו) מתרין רוחין אלין מנצצין, אתבריאון אינון אופנין, דאינון קדישין, דדינייהו כדינא דחיות, כדכתיב מראה האופנים ומעשיהם וגו', ודא הוא דכתיב, ודמות החיות מראהן כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים. היא מתהלכת בין החיות, מאן היא, דא רוחא קדישא, אתר דנפקו מניה, ואיהי נהיר לון, דכתיב ונוגה לאש, ומן האש יוצא ברק.

פז) כד אתכליל רוחא ברוחא, נפיק מנייהו, נהירו דחד חיותא, רמיא

מסורת הזהר

א) אתבריאון אינון אופנין, ח"ב רפז ב) מראה האופנים ומעשיהם ונו', (יחזקאל א') ח"ב מח: רמז. ז"ח יתרו פ' טג שכא תק"ח צ"ו טא שכ. ג) ודמות החיות-הלפידים, (יחזקאל א) ח"ג ל. ת"ז בהקדפה ד. ז"ח יתרו ל"ט טג שא. תק"ח צ"ד טג שי. ד) ונוגה לאש ונו', ח"ב רטז. ח"ג רפב. ז"ח יתרו לש טג שכ. ה) כד אתכליל-דחד חיותא, ח"ב רמז.

הלופי גרסאות: 6 ג"א ליג מהדין רוחין אלין מנצצין. 7 ג"א ליג אינון. 8 ג"א דנפקו. 9 ג"א ואתנהיר. 10 ג"א נפקו. 11 ג"א מניחו נהירו. נהירו דחד. 12 ג"א רמיז. 13 ג"א דמוחא.

זי היכלות הסולם דאויא דבריות

מהבחינה שכנגדה בהעלין ממנה. וכן משמע זה מתוך שהיכל זה הוא היכל התחתון שבז' היכלות, דהיינו היכל יסוד, ומאירי' בו ב' רוחין, כנגד יסוד ומלכות, כי הרוח ספירא דא יסוד, והרוח לבנה הוא מלכות. כלומר בחינת עטרת יסוד שבו, לכן מקבלים מב' רקיעים התחתונים דשמי השמים, שהם יסוד ומלכות דו' רקיעים של חבינה. ומשמיענו כאן ב' דברים, א) שהמדובר הוא בז' היכלות דאויא, שצ"ו רומז שמקבלים משמי שמים. ב) ששמי' שהוא היכל יסוד בלבד, מ"מ יש בו גם בחינת מלכות וע"ז אומר, שמקבלים מב' רקיעים התחתונים. דהיינו מיסוד ומלכות.

טראות הסולם

בחיכל הנצח. באופן שבהיכל היסוד נתקנו הוי"ק בלי ראש, שהם מכונים עיבור יניקה דהיינו נפש רוח: כי עיבור הוא אור הנפש, ויניקה אור הרוח. וקיי"ן חסר ג"ר שהן ג' האורות נשמה חיה יחידה, הנקראים ביחד בשם מוחין, ואלו המוחין נגלגלים ג"כ לג"ר ווי"ק, שווי"ק שלהם נתקנו באי"ל ההוד, והג"ר בחיכל הנצח. ונשלמים ע"ז ג' היכלות הללו ג' הבחינות עי"מ שהם ה' אורות נרנח"י, אבל הם רק אורות דאחור, משום שנמשכים מב' היכלות נה"י שהם בחינת מחזה ולמטה של היכלות, הנבחנים תמיד לאורות אחוריים. ונמצא שלא נשלמו רק עי"מ דאחור. (ההמשך כוף ס"ה)

סו) מתרין רוחין אלין מנצצין, אתבריאון אינון אופנין, וכי' דדינייהו כדינא דחיות כדכתיב מראה האופנים וגו'; מהתנוצצות ב' רוחות הללו, נבראו האופנים האלו, שדיניהם שרי' כדכתיב של חיות, דהיינו כמ"ש, בלכתם ילכו וכשמים יצמדו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים, דהיינו האופנים המובאים בהכתוב מראה האופנים ומעשיהם כעין תריש וגו', ודא הוא דכתיב ודמות החיות מראהן וגו' היא מתהלכת בין החיות, ועל אופנים האלו כתוב, ודמות החיות מראהן וגו'. כלומר, אע"פ שהכתוב קוראם חיות מ"מ הם אופנים, אלא מתוך שדיניהם כדינא דחיות סדרא אותם הכתוב בשם חיות. מאן היא, דא רוחא קדישא, אתר דנפקו מניה, ואיהי נהיר לון, דכתיב ונוגה לאש, ומן האש יוצא ברק, ושואל, על מי אומר הכתוב היא, דהיינו בהכתוב, היא מתהלכת בין החיות, ואומר, זה הוא רוח הקדוש, לבנה, שהוא המקום שיצאו ממנו, והוא מאיר לחן, שכתוב ונגה לאש ומן האש יוצא ברק. כלומר, הרוח הקדוש לבנה, היא המלכות הנספראת נוגה, ועליה אומר הכתוב ונגה לאש, וע"כ נאמר עליה שמתוך שהיא מתהלכת בין החיות ע"כ מראהן כגחלי אש בוערות, להיותה בחינת נוגה שממנה נמשכים אש וברקים. וביאור הדברים להלן בדיבור הסמוך.

פז) כד אתכליל רוחא ברוחא, נפיק מנייהו נהירו דחד חיותא: בעה שגלל (רמזי דף מ"א ע"ב)

על ד' אופנין, והא דיוקנא דיליה כאריה, שליט על אלף ותלת מאה רבוא

ו' היכלות דאריא דבריאח

הסולם

חיכל א' ישוד

רוח ברוח, דהיינו רוח לבנה ברוח ספירא, יוצא פה פאור של חיה אחת, רמיא על ד' אופנין, היא מוטלת על אדבע אופנים.

ביאור הדברים. כי נתבאר (לעיל דף מ"ג ד"ה ותבאר) שרוחא ספירא הוא בחינת עיי"מ דפנים המקבל חסדים מכוסים מאריא עלאין, בסוד אכלו רעים, ורוחא לבנה הוא בחינת עיי"מ דאחורים, שמקבל מוחין דהארית חכמה מיסודות בסוד שתו ושכרו דודים. (עי' כאן במראות הסולם אמת ד') ובכדי לתוציא תולדות מב' בחינות מוחין הללו. נהג ב' מיני זוגים בב' הרוחות, זוג א' מטעם שנכללו זה בזה, אלא ששניהם מתנוצצים, ואז יש יכולת בזהות לבנה להוליד תולדות כיוצא בו. דהיינו משהימת המוחין דהארית חכמה המקבלים מיסודות בסוד שתו ושכרו דודים, והם הנקראים אופנים. ווי"ש מתרין רוחין אלין מנצצן, אתבריאן אינון אופנין. זוג ב' הוא אחר שנכללו ב' הרוחין זה בזה ונעשו כמו רוח אחד ואור אחד ע"ד הכחוב ולא נודע כי באו אל קרבנה. (כנ"ל באות ש"ה) דהיינו שהרוחא לבנה עם אורותיו נכלל לפניו בהרוא ספירא ואורותיו, ומזוג הם נולדו בהכרח תולדות מבחינת המוחין דהארית וספירא, שה"ס חסדים מכוסים בסוד אכלו דודים, כי הרינו למפה ואורותיו נתבטלו ונכללו בספירא ואורותיו, ותולדות הללו נקראים חיות. וזה אמרו כד אתכליל רוחא ברוחא נפיק מנייהו נהירו דחד חיותא. באופן שהחיות הם מיוחסים בעיקר להרוח ספירא, ובהם מוחין דפנים, שה"ס אכלו רעים. והאופנים הם מיוחסים לתרוח לבנה, ובהם מוחין דאחורים. שה"ס שתו ושכרו דודים. וזה אמרו, נהירו דחד חיותא, רמיא על ד' אופנין, כי כמו שנתבאר (במראות הסולם אות יוד) שאסור להשהות את הו"א במוחין דאחורים, בכדי שלא ליתן אחיזה לדעים, אלא שצריכים לכלול תכף את המוחין דאחורים במוחין דפנים, עשה. כן צריכים האופנים שהם בחינת מוחין דאחורים להכלל בתחיות, שהם מוחין דפנים. ווי"ש רמיא על ד' אופנין, שהחיה מוטלת על ד' אופנים (דס"ו דף מ"א ע"ב)

שנכללו בה בתחיה ונעשו עמה לאחד. ווי"ש על האופנים, מראיהן כגחלי אש בוערות וגו', כי להיותם בחינת מוחין דאחורים ע"כ מראיהן כגחלי אש וגו' וזהו שהכחוב נותן טעם על זה מפני, והיא מתהלכת בין החיות, דהיינו רוחא דלבנה, אתר דנפקו מניה, ואיהי נהיר לון, כי בהיות האופנים מיוחסים רק לרוח לבנה, שבו מוחין דאחורים, ע"כ מראיהם כאש וברקים כנ"ל, וצריכים לכללם בהחיות, לבטל תוקף הדינים שבהם. ווי"ש אופנין דאינון קדישין דדיניהו כדינא דחיות, שהוא מטעם התכללותם בתחיות ונעשו עמהם לאחד עד שלא נודע כי באו אל קרבנה, כמו שנכללו המולידים זה בזה, וע"כ אומר הכתוב, בלכתם ילכו ובעשיתם יצטוו וגו' ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים כי רוח החיה באופנים. כי תרוח והאור שבאופנים נכללו ונתבטלו אל רוח החיה שקליהם, ואין בהם רק רוח אחד ואור אחד, דהיינו רק רוח החיה.

והא דיוקנא דיליה כאריה, והמראה של חחיה הוא כאריה, דהיינו צורה של חסד. כי לחיותה נמשכת מרואה דספירא, שהוא נדארא חוור, ולכן הוא חסד ע"כ צורתה כאריה. שליט על אלף ותלת מאה רבוא דאופנין אחרנין: החיה שולטת על י"ג מאה רבוא אופנים אחרים. גדפהא דנשרא האי אתמנא על אנון אופנין, כנפי החיה הם כנפי הנשר, והיא שולטת על אלו י"ג מאה רבוא אופנים, והטעם של המספר י"ג מאה רבוא הוא, כי בד' גלגלים נטקין כל חד וחד מאינון ארבע, בכל גלגלא וגלגלא תלת סמכין, ואנון תריסר סמכין בד' גלגלין, בד' גלגלים נוסעים כל אחד מאלו ד' אופנים, ולכל גלגל וגלגל ג' אדנים, והם י"ב אדנים בארבע גלגלים, רוחא דא שלטא על כלא מהכא נפקו ודא רוחא קיימא לכלהו מינה אתזנו: רוח זה דספירא שולט על כולם, כי מסנו יצאו, ורוח זה מקיים לכולם, דהיינו לחגלגלים והסמכין, ומסנו הם ניוונים וע"כ הוא מצטרף עמהם ליי"ג. ווי"ש שהחיה שולטת

דאסנין אחרנין, גדסהא דנשרא, יהאי אתמנא על י אינון אופנים, בד' גלגלים, נטלין כל חד וחד, דמאינון ארבע, בכל גלגלא וגלגלא י תלת סמכין ואינון (6) יתריסר סמכין בד' גלגלין, רוחא דא שלטא על כלא, מהכא נסקי, ודא רוחא סימא לכלהו, מינה אתזנו.

סח) אלין ד' יאופנים, ד' אנפין לכל חד וחד, וכל אינון אנפין, אסתכייין לארבע סטרין דההוא חיותא דסימא עלייהו. כד נטלין אלין ארבע תחות ההוא חיותא, עאלו דא בדא, ומשלכן דא בדא. כדא י מקבילות הלולאות אשה אל אחותה, לאתכללא חדא בחדא ולאעלא דא בדא. כד נטלין אינון גלגלין, אשתמע קל נעימותא, בכל אינון י חילין דלתא לזינייהו.

דרך אמת

מסורת הזוהר

(א) ח'ף ז'ית ג'ין יו'ד. (א) ד' גלגלים-תריסר סמכין, ח'א מ'ז מ'ג ח'ב (ר'ו. ג) סמכילות הלולאות ונ'י, (שמות כ"ו ל"ו) ח'ב ר'מז: ת"ו תקי י"ט ל"ט. תקי כ"א מ'ג הלופי גרסאות: א ב"א ג'דסאחא. כ ב"א ליג האי. ג ב"א על כל אינון. ד ב"א דאינון. ס ב"א ארבע. ו ב"א י"ו. ז ב"א והא מינה אתזנו ד' מאינון אופנים (אהיל). ת ב"א כל אלין. ט ב"א ליג ד'. י ב"א ליג אופנים. יא ב"א חילין תתאין דלתא.

ד' חיליות דא"י רבויאח

הכולם

חיכל אי יסוד

המאיד בחס הם י"ג. ומה שמדייק את מספר י"ג רק בהסמכין בלבדם. הוא כי ידעת שהארת החכמה לא תוכל להחגלות בכל מדרגת רק מחזה ולמטה. (כנ"ל דף ס"ו ד"ה אמר) ששם חס הסמכין, וע"כ מספר י"ג הרומז להארת חכמה שורה רק על הסמכין בלבד.

שולטת על י"ג מאה רבוא אופנים, דהיינו הי"ב סמכין שבד' גלגלים שבכל אופן, שעם הרוח ספירא המצטרף עמחם הם י"ג ואומרו י"ג מאה רבוא, הסעם הוא, כי המספר י"ג. ח"ס הארת החכמה תנמשך מיסודות דאצילות שח"ס בינה, שהיא מקבלת מא"א (כנ"ל בהקדמת בראשית דף י"ב אות ב' במראות הסולם ע"ש כל החמשך) ולפיכך להיותם מבינה סטטירותריה בסוד מאות הם י"ג מאות, ולהיותם מא"א שספירותיו תן בסוד רבוא, תן י"ג מאות רבוא.

סח) אלין ד' אופנים, ד' אנפין לכד חד וחד, וכל אנון אנפין, אסתכייין לד' סטרין דההוא חיותא דקיימא עלייהו: אלו ד' האופנים יש ד' סמכים לכל אחד ואחד, ועל אלו ד'

ביאור הדברים כי מבחינת הקביעות אין מחיה זו רק ד' אופנים חו"ב תו"מ. אמנם כשמקבלת הארת החכמה למעלה ששורשה י"ג מדות הרחמים דא"א, אז מתפשט כל אופן מהד' למרצוף שלם, שהד' בחינות חו"ב תו"מ שמוחה ולמעלה מכוונת ד' גלגלים, וצ' בחינות חו"ב ות"ת, שמחזה ולמטה מכוונת ג' סמכין. וכבר ידעת שמחזה ולמטה חסר בחינה אחרונה, (כנ"ל דף ס"ו ד"ה וזה) וע"כ אין כאן ד' סמכין רק ג'. אמנם נבחן, שג' סמכין הללו עולים ונכללים בכל גלגל וגלגל שמחזה ולמעלה, כדי לקבל מהם את בחינה אחרונה מלכות, ולפיכך נבחן שיש בכל גלגל וגלגל ג' סמכין שביחד הם י"ב סמכין לכל אופן, ועם הרוח ספירא (רס"י דף ט"א ע"כ)

סמכים, מסתכלים לד' אצדדים של אותה החיה העומדת עליהם. פירוש הסתכלות פירושו קבלת השפע, ד' פנים היינו, סני אריה סני שור סני נשר סני אדם. שהם ד' בחינות תו"ב תו"מ. וכן ד' אצדדים שבהיה הם ד' בחינות חו"ב תו"מ שבה. ולפיכך אומר שכל פנים ופנים שבאופן מסתכל ומקבל שפע מהבחינה שכנגדו בהד' צדדים שבהיה. כד נטלין אלין ארבע תחות ההוא חיותא עאלו דא בדא ומשלכן דא בדא, כדא י מקבילות וכו': כשאלו ד' האופנים נוסעים תחת החיה הם נכנסים זה בזה ונאחזים זה בזה. כלומר, שנכללים זה בזה ומקבלים סיוע זה מזה, על דרך שכתוב מקבילות הלולאות אשה אל אחותה לאתכללא חדא בחדא ולאעלא

סט) תחות היכלא דא מתפרשין חילין לצר, לכמה סטרין דרטיעין דלתתא, עד דמטו לככבא דשבתאי, כלהו כ' אסתכין להיכלא דא מתמן אתזנו כל אלין די בהיכלא דא, כלהו אסתכו להתוא רוחא, דכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן ודא הוא היכלא דאסרי לבנת הספיר.

ע) רוחא דא דכליל רוחא אחרא תנינא, י סלקא ונחתא נהוריה, דלא

מסורת הוהר

א) שבתאי ח"ב רמא: רמא: ת"ז תקי' עי' קכת: ז"ח יתרו ל"ב ט"ב שי. (זי ככבי לכת) ח"ג רמא: רמא: ת"ז תקי' ט"ו ז"ו. ב) אל אשר יהיה ונו', (יתוקאל א) ח"ב רמא: רמא: ח"ג רכנו: ת"ז בחקומה ת. תקי' י"ג כח. תקי' כ"א נג. תקי' כ"ה ע. תקי' ט"ט קת. קת. קת. קת. קת. ג) לבנת הספיר, ח"ב רמא: י) סלקא ונחתא—כנורא דשמשא גו מ"א, ח"ב רמא:

חלופי גרסאות: א ג"א מתפרשן אלין. כ ג"א ואסתכין.

חיכל א' יסוד

תחילה, (כנ"ל בפתיחה לחכמת הקבלת דף ד' אות כ"ד) ולפיכך בעת שאינו מאיר אלא היכל זה התחתון הנק' יסוד נמצא מתלבש האור בכלי העליון של הככבים הנק' שבתאי. ואח"כ כשמאיר גם היכל הב' הוד, מגיע האור גם לככב צדק, ואח"כ כשמאיר היכל נצח מגיע האור לככב מאדים וכו' עד שמאיר היכל השביעי או מגיע האור להתחתון שבככבים שהוא לבנה.

כלהו אסתכין להיכלא דא: כל צולמות אחתותנים מסתכלים לחיכל זה לקבל שפעם. כי בחינה אחתותנה משפעת לכל המציאות שלמטה ממנה.

מתמן אתזני כד אלין די בהיכלא דא כלהו אסתכו להתוא רוחא דכתיב

וגו': משם ניוונים כל אלו הנמצאים בחיכל זה, וכל מסתכלים לקבל שפע וכה מרוח ההוא ספירא, ויש אל אפר יהיה שמה הרוח וגו'. ודא הוא היכלא דאקרי לבנת הספיר, והוא החיכל שנקרא לבנת הספיר. והוא מטעם ב' רוחין שבו, שהאחד נק' ספירא, והב' לבנת כנ"ל.

ע) רוחא דא דכליל רוחא אחרא תנינא סלקא ונחתא נהוריה

דלא שכיך לעדמין כנורא דשמשא גו מ"א: רוחא דא דספיר הכולל בתוכו רוחא דלבנת, שולה אורו ויורד ואורו אינו נוסף לעולם כאור השמש שבתוך המים. פירוש שבהיות רוחא דספירא כולל בתוכו את רוחא דלבנת, שהיא חנוקבא שלו, הוא נמצא

הסולם

זו היכלות דארא דבריאה

דא בדא, כדי שיתכלו אחד בחברו ויכנסו זה בזה. כד נטלין אלין גלגלין אשתמע קד געיותא בכל אלין חילין דלתתא לדיניהו, כשאלו הגלגלים נופעים נשמע קול געיותא בכל אלו צבאות של מטה למיניהם. כלומר שהשפע הפעים שלהם מגיע לכל הצבאות של מטה.

ט) תחות היכלא דא מתפרשין חילין לבר לכמה סטרין דרטיעין

דלתתא, עד דמטו לככבא דשבתאי:

מתחם החיכל הזה נפרשים הכחות למין מהיכל להשפיע לכמה ארדים שבארקיעים שלמטה. שמחם משתנים עניני ההנהגה אל התחתונים, עד שמגיעים אל כסב הנק' שבהאי, העומד בקיע חב' שבעולם העשית. כי ז' ככבי לכת עומדים שם, הנקראים שבתאי צדק מאדים נגה ככב לבנה, שמהם באים כל השינוים והתמורות בעולם, ואומר שהככב הראשון שבתאי מקבל שפעו מן היכל התחתון שבו היכלות הללו דבריאה, ושאר הככבים משאר החיכלות כמ"ש הוהר לפנינו.

ויש להבין זה שלכאורה הסדר הפוך שהרי שבתאי שהוא העליון מו' תככבים, היה צריך לקבל מהיכל העליון שבו היכלות ולא מהיכל התחתון הזה, ולבנה שהיא התחתון מו' ככבים הי' צריך לקבל מהיכל התחתון הזה, ולא מהיכל הז'. והענין היא, כי יש ענין הסכי מאורות לכלים כי בכלים העליונים נגדלים מתחילה, והיפוכם באורות שהתחתונים נכנסים (דמ"ר דף מ"א ע"ב)

י שפך לעלמין, כנורא דשמישא גו מיא לית מאן דקאים עליה, בר רעותיה דבר נש זכא, בהווא צלותא, דעאלת בהווא היכלא, וסלקא לקשרא קשרין בשלימו, בשרותא *) ירוח דא כדקא חזי. כדין נהורא אתעטף ביה, וחדי בה וסלקא עמה לאתקשרא בקשרא דהיכלא תניינא, לאתכללא רוחא דכליל ברוחא אחרא עלאה דעליה.

עא) ירווחא דא דכליל, כליל ביה ההיא חיותא, וכל אינון אופנין וגלגלין, ואתאחדן ביה, כגוונא דאתאחדא אשא במיא, ומיא באשא, דרום בצפון, צפון בדרום, מזרח במערב, ומערב במזרח, הכי אתאחדן כלהו דא בדא, ואתקשרן דא בדא. ההוא רוחא סלקא לאתקשרא, וההיא חיותא אסתכייא לעילא, לגבי היכלא תניינא ואסתכין דא בדא.

עב) באמצעיתא דהיכלא דא, נעיץ * חד עמודא, דסלקא עד אמצעיתא

מסורת הוהר

חד עמודא: לעיל דף י"ד ציון ב' ושי"ג

חלושי ברטאות: ה פ"א שבק. כניא כנהורא. ג נ"א ברוח. ונ"א דנהורא. ונ"א דנהורא דרוח. ד נ"א ברוחא דכליל נהורא עלאה אחרא דעליה. (אחיל) ה נ"א רוחא. ונ"א נהורא.

היכל א' ישור

הסולם

ד' ויכלות דאריא דבריאח

כליל ביה ההיא חיותא וכל אינון אופנין וגלגלין, ורוח זה שבכאן שכלול בו רוח הב' שעלה להיכל הב', נמצא כלול בו בעלייתו גם החיה והאופנים והגלגלים שבכאן, ואתאחדן ביה, כגוונא דאתאחדא אשא במיא ומיא באשא, דרום בצפון צפון וכו' והם נאחדים בו כמו שמתאחדים אש במים ומים באש וכמו שמתאחדים ד' רוחות זה בזה, דרום בצפון וצפון בדרום וכו' הכי אתאחדן כלהו דא בדא ואתקשרן דא בדא, כן מתאחדים כולם זה בזה ופמקשרים זה בזה, דהיינו החיות והאופנים והגלגלים וכו' רוחין, עם הרוח שבהיכל הב'.

עא) ההוא רוחא סלקא לאתקשרא, וההיא חיותא אסתכייא לעיקא לגבי

היכלא תניינא ואסתכין דא בדא: הרוח שבכאן עולה להתקשר עם הרוח שבהיכל הב', ואחיה מכלולה בהרוח, מסתכלת גם היא למעלה להיכל הב' לקבל שפע, ומסתכלים זה בזה. כלומר שגם היכל השני וכל אשר בו מסתכל אל כל אלו תבחינות שבהיכל חתחתון שעלו אליו, כדי לקבל השלמתו מהם כמיש לפנינו.

עב) באמצעיתא דהיכלא דא, נעיץ חד עמודא, דסלקא עד אמצעיתא

ד' היכלא אחרא: באמצע חייכל שבכאן, נצב ועומד

נמצא כניא דלא פסיק לעלמין, ותאור ישר חירוד, והארית העולה מאירים בהם כאור אחד, ודיש סלקא ונחתא נהוריה דהיינו אור ישר ואור חזור, דלא שכיך לעלמין כנורא דשמישא גו מיא, ואורו אינו נפסק לעלמין, ונארי והאור' מחוברים יחד כאור השמש המאיר ומאמץ המים, שחום השמש מערב ומחובר בכל חלקי המים.

לית מאן דקאים עליה בר רעותא דבר נש זכא, בהווא צלותא

דעאלת בהווא היכלא: אין מי שישיג אותו, דהיינו את הרוח, חוץ מהציון של אדם צדיק בכה התפלה שבכונה באותו היכל, וסלקא לקשרא

קשרין בשלימו בשרותא דרוח דא כדקא חזי, והתפלה עולה לקשור קשרים,

דהיינו ליחד יחודים, בשלימות, בהשראת רוח הזה כראוי, כדין נהורא אתעטף ביה, וחדי בה, וסלקא עמה לאתקשרא

בקשרא דהיכלא תניינא, אז מתעטף הרוח באור, ושמה עמה דהיינו עם התפלה, ועולה עמה להיכל השני להתקשר בקשריו, לאתכללא

רוחא דכליל ברוחא אחרא עלאה דעליה, בכדי שהרוח שבכאן שכלול בו רוחא דלכנת, יתכלל שם בחיכל הב', ברוח אחרא שלמעלה ממנו אשר שם, ורוחא דא דכליל

(ושרי דף פ"א ע"ב *)

דהיכלא אחרא, ואיהו ^הנקיב ונעיץ מתתא לעילא, לאתדבקא רוחא ברוחא, וכן עד לעילא מכלהו, למהוי כלהו רוחא חדא, כדא א זרוח אחד לכל.

עג) ^ה היכלא תניינא: כתיב י וכעצם השמים לטוהר, י הכא איהו ההוא רוחא דאקרי זהר, י וקיימא בחוורתא תדיר, דלא י אתערבו גוונים באחרא, ואיהו עצם ה דלא אשתני לעלמין. דא לאו איהו באתגליא הכי, לאתנצצא כאחרא, י דא קשי ג לאתגליא. י כסתימו דעינא, דכד י מתגלגלא אזדהר, ונציץ בגלגולא, ודא אוף הכי, בגיז דכד ההוא רוחא קדמאה

דרך אמת

ה) הוה.

מסורת הזהר

א) זרוח אחד לכל, (קהלת ג) ח"ג קנו: ב) וכעצם השמים לטוהר, (שמות כ"ד) לעיל דף מ"א ציון ב' וש"נ. ג) לאתגליא כסתימו דעינא, ח"א צו: כס"ת. ח"ב כג: מג: ד) מתגלגלא—בגלגולא, ח"א צו: כס"ת. ז"ח יתרו ליב טב שכת. ע"י לעיל בראשית א' דף ע"ו ציון ה' וש"נ.

חלושי גרסאות: א) ג"א נתיב נעיץ. ב) ג"א הרא איהו ההוא רוחא דאקרי זהר. זהר דלא אש"נ לעלמין וקיימא בתדירות תדיר דלא אתערב גווני באחרא ואיהו עצם ולא אשתני וגו' (אה"ל). ג) ג"א ל"ג וקיימא עד דלא אשתני. ד) ג"א אתערב. ה) ג"א ולא. ו) ג"א דאקשי. ז) ג"א כסתימו.

ד היכלוח רא"א דכריאה

דסולב

היכל ב' הוד

עמוד אחר שקיטמו עולה עד אמצעו של היכל האחר שלמעלה ממנו, ואיהו נקיב ונעיץ מתתא לעילא לאתדבקא רוחא ברוחא וכן עד לעילא מכלהו למהוי כלהו רוחא חדא וכו', וכן העמוד נוקב הגנות של כל ז' ההיכלות ועומד בהם מטטה למעלה, שעל ידו מתדבקים הרוחות ז' בזה, וכן עולים למעלה מכל ההיכלות הללו, בכדי שהרוחות יתיחדו ויהיו כולם כרוח אחד, כמ"ש ורוח אחד לכל. וענין העמוד הזה, שכל העליזת תלויות בו כבר נתבאר היטב לעיל דף י"ד אות כ"ו.

היכל ב' הוד

אמנם כל גוונים סתומים ואינם מאירים, חוץ מהנוון לבן שבו ושאר הגוונים שבו נכללים ומתערבים בהנוון לבן שבו. וז"ש וקיימא בחוורתא תדיר, כי אינו ניכר בו רק הגוון לבן. אמנם לפעמים מאירים בו כל ד' הגוונים שבו, והיינו רק בדרך גלגול, כמ"ש להלן, שפירושו, שאינו מתעכב ועומד על שום בחינה מהד' בחינות שבו, אלא כמו דבר עגול המתגלגל ואינו עומד, עד שבא על בחינת לבן שבו ושם הוא עומד. וז"ש דלא אתערבו גוונים באחרא, דהיינו אפילו בעת הגלגול, שהרזח מתגלגל ובא על כל ד' גוונים. אינם מתערבים גוונים להכלל ולבא בשום גוון לעמוד שם, אלא רק בנוון לבן שבו. ואיהו עצם, דלא אשתני לעלמין ורוח הזה נקרא עצם, ואינו משתנה לעולם, פירוש אפילו בעת שמאיר בכל ד' בחינותיו, דהיינו בדרך הגלגול, הוא מאיר כן רק בשביל התחתונים.

דא לאו איהו באתגליא הכי לאתנצצא כאזרא דא קשי לאתגליא: רוח הזה אינו בגלוי כל כך להתנצץ, כאחרים ורא קשה להתגלות.

כי כל גוונים מעורבים ונכללים בגוון לבן שבו כנ"ל בדיבור הסמוך. כסתימו דעינא דכד מתגלגלא אזדהר ונציץ בגלגולא ודא אוף

עג) היכלא תנינא, כתיב וכעצם השמים לטוהר הכא איהו ההוא

רוחא דאקרי זהר, וקיימא בחוורתא תדיר: היכל הב' כתוב עליו וכעצם השמים לטוהר, כאן הוא הרוח הנקרא זהר, ועומד בגוון לבן תמיד, כלומר שנמצא תמיד באור החסדים, המכונה לבן, דלא אתערבו גוונים באחרא, ואיהו עצם, דלא אשתני לעלמין, שאינו מתערב בגוון אחר חוץ מהלבן, והוא נקרא עצם, ואינו משתנה לעולם.

פירוש, כי יש ד' גוונים ברוח הזה שהם לבן אדום ירוק שחור. דהיינו ד' הבחינות ה"ב ת"ר, ובבחינת ו"ק נקראים חו"ג תו"מ כנודע- (דס"ר דף מ"ב ע"א)

סלקא * מגלגל בגלגולא וגלי ליה, ואתקשר בהדיה, י בקשורא י דחורתא ד עינא י גו גוון אחרא דאיהו דקיק מניה דשארי עלוי.
 (עד) מתגלגלא רוחא דא, מגו רוחא דלתתא, נהורא י דלתתא אסחר לגלגלא י נהורא דא ואתנהיר, ולא יכיל לאתנהרא עד י דאחיד תחאה ביה ואתקשר בהדיה, וכדין אנהיר ואחיד בנהורא דלתתא, * דהוא כליל, ולא אשתני כלל, אלא אתגליא בגיניה, בגלגולא דיליה.
 (עה) וכד נהורא דא מתגלגלא, נטיל נהורא אחרא לסטר שמאלא, ואתגלגלא בהדיה, ואסתחר עמיה, ורזא דא כתיב * חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן. זכאה איהו מאן דידע * לגלאה נהורין.

מסורת חזרה

(א) חמוקי ירכיך, (שח"ט ז') ח"א נה. ח"ב רמו. ת"ז חקי י"ח לה

חלוסי גרסאות: א ג"א ונגלגל. ונ"א לגלגל. ב ג"א בקשורא. ג ג"א תחוחא. ד ג"א ל"ג גו. ט ג"א נהורא לחתם ונגלגל (אה"ל). ו ג"א ונגלגל מחורא. ז ג"א עד ולא אחיר. ח ג"א רחא. ונ"א רחוח מחיר כליל. ונ"א רחוח מחיר כליל. ונ"א רחוח מחיר כליל. ט ג"א לגלגלא. ונ"א לגלגלא.

היכל ב' חוד

הסולם

זי חיכלות דאריא דברואח

אוף הכי, וכמו הסתום שבעין, דהיינו השחר שבעין, ששם כח הראיה, אשר, כשמתגלגל מודתר ומתנוצץ עם גלגולו, כלומר בכל מקום שרוצה לראות הוא מגלגל את ד' גוונין שבעין לאותו מקום, ואי אפשר לראות בדרך אחר, בן דרך הרוח הנה שאינו מודתר ואינו מאיר כי אם בדרך גלגול, דהיינו בעת שמגלה הארת ד' בחינותיו, אינו מתעכב ועומד על הארת שום בחינה שבו, אלא מתגלגל עליהם והם מתנוצצים עד שבא לבחינת אור הלבן שבו ושם הוא עומד ומתקיים, ובינתיים נתגלו כל ד' בחינותיו, בגין דכד הורא רוחא קדמאה סלקא מגלגל בגלגולא וגלי ליה, משום שבעת שרוח הא' דהיינו לבנת הספיר, עולה אל הרוח שבכאן לקבל הארתו, הוא מגלגל אותו ומגלה אחרתו עם גלגולו, ואז הוא מקבל מפנו מכל ד' בחינותיו, אבל ואתקשר בהדיה בקשורא דחורתא דעינא גו גוון אחרא דאיהו דקיק מניה דשארי עלוי ומתקשר עמו בחקשר של הלבן שבעין כלומר אחר שקבל מכל ד' גווניו נשאר מקושר רק בהלבן שבו, בתוך גוון אחר היותר דק ממנו השורה על הרוח תהא, דהיינו בתוך הארת הרוח שבהיכל הנג' נצח, המאיר בגוון לבן שברוח הנה של היכל תב'. שהוא גוון דק מאד עד שאינו ניכר בו שום גוון כמ"ש להלן בהיכל תג'.

(דפ"י רף ס"ב ע"א)

עד) מתגלגלא רוחא דא מגו רוחא דלתתא דלתתא אסחר לגלגלא נהורא דא ואתנהיר, ולא יכיל לאתנהרא עד דאחיד תחאה ביה ואתקשר בהדיה, וכדין אנהיר ואחיד בנהורא דלתתא, דהוא כליל, ולא אשתני כלל, אלא אתגליא בגיניה, בגלגולא דיליה.
 (עה) וכד נהורא דא מתגלגלא, נטיל נהורא אחרא לסטר שמאלא, ואתגלגלא בהדיה, ואסתחר עמיה, ורזא דא כתיב * חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן. זכאה איהו מאן דידע * לגלאה נהורין.

היכל ב' חוד

הסולם

זי חיכלות דאריא דברואח

אוף הכי, וכמו הסתום שבעין, דהיינו השחר שבעין, ששם כח הראיה, אשר, כשמתגלגל מודתר ומתנוצץ עם גלגולו, כלומר בכל מקום שרוצה לראות הוא מגלגל את ד' גוונין שבעין לאותו מקום, ואי אפשר לראות בדרך אחר, בן דרך הרוח הנה שאינו מודתר ואינו מאיר כי אם בדרך גלגול, דהיינו בעת שמגלה הארת ד' בחינותיו, אינו מתעכב ועומד על הארת שום בחינה שבו, אלא מתגלגל עליהם והם מתנוצצים עד שבא לבחינת אור הלבן שבו ושם הוא עומד ומתקיים, ובינתיים נתגלו כל ד' בחינותיו, בגין דכד הורא רוחא קדמאה סלקא מגלגל בגלגולא וגלי ליה, משום שבעת שרוח הא' דהיינו לבנת הספיר, עולה אל הרוח שבכאן לקבל הארתו, הוא מגלגל אותו ומגלה אחרתו עם גלגולו, ואז הוא מקבל מפנו מכל ד' בחינותיו, אבל ואתקשר בהדיה בקשורא דחורתא דעינא גו גוון אחרא דאיהו דקיק מניה דשארי עלוי ומתקשר עמו בחקשר של הלבן שבעין כלומר אחר שקבל מכל ד' גווניו נשאר מקושר רק בהלבן שבו, בתוך גוון אחר היותר דק ממנו השורה על הרוח תהא, דהיינו בתוך הארת הרוח שבהיכל הנג' נצח, המאיר בגוון לבן שברוח הנה של היכל תב'. שהוא גוון דק מאד עד שאינו ניכר בו שום גוון כמ"ש להלן בהיכל תג'.

(דפ"י רף ס"ב ע"א)

עד) מתגלגלא רוחא דא מגו רוחא דלתתא דלתתא אסחר לגלגלא נהורא דא ואתנהיר: רוח תהא מתגלגל מכת רוח התחתון דהיינו לבנת הספיר שעלה אליו, כי אור התחתון מסבב הגלגול של אור הרוח הנה, ואז הוא מאיר, ולא יכיל לאתנהרא עד דאחיד תחאה ביה ואתקשר בהדיה, וכדין אנהיר ואחיד בנהורא דלתתא דהוא כליל, ואין רוח הנה יכול להאיר עד שנאחו בו רוח התחתון ומתקשר עמו, ואז הוא מאיר ונאחו באור הרוח התחתון שהוא כולל. כלומר, שכל הארתו נאחו ברוח התחתון, ולא כלום כלפי עצמו, ולא אשתני כלל, אלא אתגליא בגיניה בגלגולא דיליה, וכלפי עצמו אינו משחנה כלל, כי נשאר באור הלבן, אלא שנתגלת בהגלגול שלו רק בשביל התחתון בלבד.
 (עה) וכד נהורא דא מתגלגלא, נטיל נהורא אחרא לסטר שמאלא ואתגלגלא בהדיה ואסתחר עמיה: וכשאר הנה מתגלגל נוסע אור אחר לצד שמאל ומתגלגל עמו ומסחובב עמו. פירוש, כי רוח הנה כלול זכר ונקבה כמו הרוח דלבנת הספיר (כגיל רף מ"א ד"ה מנהורא) וע"כ יש בו ב' אורות אור הזכר לימין ואור הנקבה לשמאל. ורזא דא חמוקי ירכיך וגו', וזה סוד הכתוב חמוקי ירכיך וגו' כי נצח והוד נקראים ירכין

עו) רוחא אחרא ^א אתכליל בהדיה ואסתחר י ונחיר סחרניה, בגוון תכלא ונחור, ההוא חור אתקשר בחור דא, והוא תכלא אתקשר בסומקא דנהורא תתאה, דלסטר שמאלא, ואתכלילו דא בדא, והו חד, ואקרון עצם השמים, וכל מה דלתתא, והוא היכלא דלתתא, כלא אתכליל הכא, ובגין דכלא אתכליל הכא, אתקרי עצם השמים.

עז) מכללא דנהורין אלין אתבריאו אינון שרפים, דשית גדפין, כד"א שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד, כלהו בשש, בגין

מסורת הזחר

א) שרפים עומדים ממעל לו, (ישעיה ו') ח"ב קטז: קלט. קמז: קסט. קע. רלג. ח"ג לט. מז. עט: קח רכז: רלז. ת"ז חק' יוד כו. חק' י"ג כז: חק' כ"א נא. חק' כ"ב סד. חק' כ"ה ע. חק' מ"ב מא: חק' ש"ט קג חלוסי גרסאות: א ג"א אתכליל בהדיה נחורין ונחיר סחרניה וגו' (אה"ל). ב ג"א ונחיר. ג"א נחורין

חיכל ב' חור

הסולם

וי חיכלוח דאויא דבריאח

מתמתק בהגבורות של הרוח שבהיכל יסוד שעלה אליו, שלהיותו בחינת קו אמצעי הגבורות שלו אדום.

ואתכלילו דא בדא והו חד ואקרון עצם השמים: וב' רוחות הנ"ל

נכללים זה כזה ונעשו אחד, וקראים שניהם ביחד עצם השמים. וכל מה דלתתא, וההוא היכלא דלתתא, כלא אתכליל הכא, וכל המציאות שיש למטה מהיכל הזה בבי"ע עם המציאות שבהיכל התחתון, יסוד, כולם נכללים כאן בהיכל הזה חוד, ובגין דכלא אתכליל הכא, אתקרי עצם השמים, ומשום שכולם נכללים כאן בהיכל הזה ע"כ נקרא ההיכל עצם השמים. שורה על העצמות של השמים שכולל כל המציאות.

עז) מכללא דנהורין אלין, אתבריאו אנון שרפים דשית גדפין

כד"א שרפים עומדים וגו': מהתכללות האורות האלו, דהיינו מזווגם, נבראו שרפים האלו שיש לכל אחד שש כנפים, כמ"ש שרפים וגו' שש כנפים לאחד, כלהו בשש, בגין דכלהו מעצם השמים, כולם הם בשש כנפים, משום שכולם הם מהיכל עצם השמים הזה. פירוש כי היכל הזה נחשב לג'ר, כלפי היכל התחתון, שהם חב"ד חג"ת עד החזה, כי חג"ת הם ג'ר דגוסא כנודע, ולפיכך יש להם להשרטים שש כנפים כנגד שש ספירות חב"ד חג"ת, אבל היכל התחתון נחשב רק לבחינת נהי"ם כלפי היכל הזה עצם השמים, וע"כ אין להחיה אשר שש כי אם ד' כנפים כנגד ד' הספירות נהי"ם.

אלין

ירכין כנודע, ובשביל שהאורות הללו קשים להתגלות (כנ"ל באור ע"ד) והם תמיד נסתרים זולת בעת עליית רוח התחתון המגלגל אותו כנ"ל, ע"כ מכנה אותם הכתוב חפוקי ירסין, שהם חפוקים ונצויים. זכאה איהו מאן דידע לגלאה נהורין, אשרי האיש שידוע לגלות האורות, דהיינו שידוע להעלות כאן את הרוח שמהיכל התחתון, המגלגל ומגלה את האורות שבכאן.

עו) רוחא אחרא אתכליל בהדיה ואסתחר ונחיר סחרניה

בגוון תכלא וחור: רוח אחר נכלל עמו ומסתובב ומאיר מסביב לו במראה תכלת ולבן. פירוש כמו שיש ב' רוחות זכר ונקבה בהיכל הא', שהזכר נק' ספירא והנקבה לבנה, כן בהיכל הב' הזה יש ב' רוחות זכר ונקבה, שהזכר נקרא חור, וכן נקרא עצם כנ"ל, והנקבה היא הרוח שבכאן הנקרא שמים כמ"ש להלן. ההוא חור אתקשר בחור דא, וההוא תכלא אתקשר בסומקא דנהורא תתאה דלסטר שמאלא, חלבן שברוח הזה מתקשר באור חלבן שברוח הנ"ל הנק' עצם, והתכלת שברוח הזה מתקשר בגוון אדום שבאור רוח התחתון לבנה, העומד בהיכל הא' לצד שמאל. פירוש, כי תכלת ה"ס דינא קשיא, כי ביאורו דשצי ומכלה לכלא, וסומקא הוא דינא רפיא, כי גבורות הבינה מכונה אדום כנודע. ולהיות היכל הב' הזה בחינת חוד שהוא קו שמאל, ע"כ הגבורות שבו הוא בחינת תכלת, אבל הוא (דיו"י דין פ"ב ע"א)

דכלהו ⁶ מעצם השמים. אלין אינון דאוקידו לאינון דלא חיישי על יקרא דמאריהון, ורזא דאשתמש בתגא חלף. מאן דקארי ותני שית סדרי *משנה, דא הוא מאן זידע לסדרא ולקשרא קשורא יחודא דמאריה, ⁶ כדקא יאות, אלין אינון דמקדשין שמא קדישא דמאריהון בכל יומא תדיר.

עח) כד מתגלגין י נהורין, נפק י מנייהו נהירו דחד חיותא, ⁷ דאיהי קיימא ורמיא על ד' חיוון, שליטין על קמאי, ¹ דכלילו לון בגווייהו, ובאלין, כד נטלין אתכפיין שרפים תתאי, נחשים דנפקי מגו ההוא נחש שרף, דגרים מותא לכל עלמא.

עט) אלין חיוון אנפי נשר, מסתכלן לגבי ההוא חיותא, נשרא עלאה דרך אמת מסורת הזהר

(6) שכיכל זה כוח עלם השמים פירוש לפי שהוא שמי (א) משנה, ח"א כו. ח"ג רפא. ז"ח הקת נ: שם. מלתעלה למטה.

חלופי גרסאות: 6 נ"א כרקיאות. 7 נ"א נהרין. 8 נ"א ליג מנייהו. ונ"א נפק בחדי מנייהו. 7 נ"א דאיהו. 8 נ"א ורמינו. ונ"א ורמינו. 1 נ"א הכליל.

היכל ב' הוד

הסולם

7 חיכלות דאויא רבויאה

על השרפים וממתיקות כח הדין והאש שבהם, ובאלין כד נטלין, אתכפיין שרפי תתאי נחשים דנפקי מגו ההוא נחש שרף דגרים מותא לכל עלמא, וחיות האלו כשהן נוסעות, דהיינו בתגלות אור הגלגול עליהן, נכנעים שרפים התחתונים, ואינם יכולים להזיק, שהם הנחשים שיצאו ונולדו מנחש שרף ההוא, שגרם מות לכל בני העולם, דהיינו נחש הקדמוני.

עט) אלין חיוון אנפי נשר, מסתכלן לגבי ההוא חיותא נשרא עלאה דעלייהו, כד"א דרך הנשר

בשמים: אלו החיות הן מפני נשר, ומסתכלים לקבל ספעס, אל חיה חיהא שעליהם, שהיא נשר העליון, כמיש ררך הנשר בשמים, שרומז על חיה החיה הנמצאת בהיכל עצם השמים, שהיא נשר. רוחא דא שלטא על כלא, ואומרו דרך הנשר בשמים ואינו אומר בעצם השמים, הוא משום שרוח הזה שמים שולט על הכל, בעת גלגול האורות. ואם היה שולט רוחא דעצם בעת גלגול האורות, היה פני החיה פני אריה כמו החיה שבהיכל א', כי רוחא דעצם קיימא בחוורתא תדיר, שהוא אור החסדים ופני אריה. אלא משום שרוחא דשמים שולט על הכל, ורוח הזה כליל ב' גוויין חוור ותכלת שהם חסד וגבורה, וע"כ החיה הנולדת מאור הגלגול הוא פני נשר, חסמוג מחסד וגבורה. כי פני אריה הוא חסד, ופני שור גבורה ופני נשר חסמוג מחסד וגבורה יחד.

ההיא

אלין אנון דאוקידו לאינון דלא חיישי על יקרא דמאריהון, ורזא דאשתמש בתגא חלף, אלו השרפים הם השורפים

לכל אלו שאינם חוששים לכבוד רבונם. כלומר שעוסקים בבחינת ג'ר, והסוד הוא, כל השתמש בכח חלף ועבר מהעולם, כי השרפים הנ"ל שורפים אותו. מאן דקארי ותני שית סדרי משנה דא הוא מאן זידע לסדרא ולקשרא קשורא יחודא דמאריה כדקא יאות, כל הקורא ושונה שש סדרי משנה, זה הוא היודע לסדר ולקשר יחוד רבונו כראוי אלין אנון דמקדשין שמא קדישא דמאריהון בכל יומא תדיר, אלו הם המקדשים שמו הקדוש של רבונם בכל יום תמיד. פירוש, מי שידע לשנות שש סדרי משנה כמובנה הפנימי על פי הסוד, הוא היודע קשרי יחוד שבהיכל הזה, ויכול להמשיך הארת הג'ר באופן שלא יהיה נשרף על ידי השרפים אשר שם, והוא יכול לקדש שמו הגדול ית' בכל יום ותמיד.

עח) כד מתגלגלן נהורין נפק מנייהו נהירו דחד חיותא, דאיהו קיימא ורמיא על ד' חיוון: כשהאורות מתגלגלים יוצא ונולד מהם, אור של חיה אחת שהיא עומדת ומוטלת על ארבע חיות. שליטין על קמאי דכלילו לון בגווייהו, וכן שולטין על הראשונים דהיינו על השרפים הנ"ל, משום שן כולות אותם בתוכן, כלומר להיתן נמשכים מאור הגלגול, ע"כ הן מתקצצות ביותר וכן שולטות (הש"י רף ט"ב ע"א)

דעלייהו, כדיא * דרך הנשר בשמים, רוחא דא שלטא על כלא, ההיא חיותא
ה דרמיא על כלהו אסתכייא לעילא, וכלהו ב לגביה.

ט) כלהו כד נטלין מזדעזעין כמה חיילין, ג מנהון נהירין מנהון
ד מתתברי ה מקיומיהון, וואוקידון לון בנורא, וואתיין ומתחדשן כמלקדמין,
כלהו עאלין תחות 'ההוא חיותא, מסתתרין תחות גדפהא, לאכללא לון לעילא.
סא) אינון ד' חיוון * סלקין כד רוחא אזדהר בגו ההוא חיותא. ארבע

מסורת הזהר

א) דרך הנשר בשמים, (משלילי) ח"ב טו ח"ג רצה: ז"ח יתרו לא סד שלא תקיח צוכב שכת קיב טא שפד.
קיג טג שמא. ב) ואוקידון—ומתחדשין כמלקדמין, ח"א יט. מ: ח"ב קמד: ח"ג ריו.
חלופי גרסאות: א) נ"א דרמינו ב נ"א לגבה. ג) נ"א מנהון נציצי. ד) נ"א מסתכרי. ה) נ"א מאמתהון ונ"א מקמיתון.
ו) נ"א מאמהון. ז) נ"א מימיתון ו נ"א ותבין. ח) נ"א אלין.

חיכל כי חור

הסולם

ו/ חיכלות רארא דכרואה

לאמצעיתא וכו': ד' גלגלים יש לכל חיה
וחיה מד' החיות, גלגל אחד מסתכל לצד מזרח.
ג' אדנים נושאים אותו, ומסתכלים להחיה
שבאמצע ד' הגלגלים וכן גלגל א' לצד מערב
וכו' וגלגל א' לצד דרום וכו' וגלגל א' לצד
צפון וכו'.

ההיא חיותא דרמיא על כלהו אסתכייא
לעילא וכלהו לגבה, חיה ההוא המוטלת
על כל החיות הארבע, היא מסתכלת למעלה הרוח הנק'
שמים, וכל ד' החיות מסתכלות ומקבלות שפען
מן אותה החיה.

פירוש, כי בעת שד' החיות עולות
לחיה העליונה, מתפשטת כל חיה וחיה לפרצוף
שלם, שמחזה ולמעלה יש לה ד' פנים אריה
שור נשר אדם, שהם חו"ב תו"מ, לד' רוחות
העולם מזרח מערב דרום צפון, והם הנקראים
ד' גלגלים, ומחזה ולמטה יש לה רק ג' פנים
אריה שור נשר, כי פני אדם חסר שם (כגלויף
פ"ו ד"ה ביאור) אמנם הם מקבלים פני אדם ע"י
התכללות בהווג שמחזה ולמעלה בסוד שנאין
(כגל בבראשית דף פ"ו ד"ה שנאן ע"ש בכל ההמשך)
והם נכללות בכל הד' פנים אשר שם, ואפילו
מפני אדם, אלא שנבחן שמקבלים רק ט"ס
ראשונות, שהם אריה שור נשר, מכל פנים,
דהיינו אריה שור נשר שבאריה, וכן אריה שור
נשר שבשור, ואריה שור נשר שבנשר, ואריה
שור נשר שבפני אדם, באופן שמצד א' נכללים
מכל ד' הפנים. שהרי יש להם אריה שור נשר
שהם ט"ס ראשונות אפילו בפני אדם, אמנם
מצד הב' חסר להם בכל מקום בחינת המלכות
שה'ס פני אדם כי אין להם רק ט"ס ראשונות
מהם בלבד. ולשיכך נבחן שלכל גלגל מד'
הגלגלים דהיינו לכל פנים ופנים מד' הפנים אריה
שור נשר אדם שמחזה ולמעלה יש ג' סמכין
אריה שור נשר, כמבואר, באופן שכל חיה
מתפשטת

ט) כלהו כד נטלין מזדעזעין כמה
חיילין מנהון נהירין מנהון
מתתברי מקיומיהון, כולן בעת שהן נוסעות,
דהיינו כשאר הגלגול מאיר בהם, מורעזעים כמה
צבאות, חלק מהם מאירים על ידיהן, וחלק מהם נשברים
ממעמם. ואוקידון לון בנורא, וואתיין
ומתחדשן כמלקדמין, הארת החיות שורפת
אותם באש, ואח"כ חוזרים ומתחדשים כמקודם.
פירוש ב' הארות נמשכות בעת נסיעת החיות
אל התחתונים מהם, א) לכל הצבאות שהם
כדאים לקבל מהן. ב) לאלו הצבאות שאינם
כדאים לקבל מהם, והם נשרפים על ידיהן והם
אלו המלאכים המובאים לעיל דף כ"ז אות מ"ו
דסתחין שירתא ומתעכרן בנור דליק ותבין
ומתחדשין כמלקדמין ע"ש. כלהו עאלין
תחות ההוא חיותא מסתתרין תחות
גדפהא לאכללא לון לעילא: כל הצבאות
שלמטה נכנסים תחת חיה הזו, ומסתתרים תחת
כנפיה, להכלל בה למעלה.

סא) אינון ד' חיוון סלקין כד רוחא
אזדהר בגו ההוא חיותא
אלו ד' חיות עולות כשהרוח עצם השמים מאיר בתוך חיה
העליונה שלמעלה מהן. ד' גלגלין לכל חד
וחד, גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח
תלת סמכין נטלין ליה ואסתכייין
(דפו"י דף פ"ב ע"א * מ"ב ע"ב)

גלגלין לשל חד וחד, וגלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח, תלת סמכין נטלין ליה, ואסתכין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב, ותלת סמכין נטלין ליה, ואסתכין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום ותלת סמכין נטלין ליה, ואסתכין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי לסטר צפון ותלת סמכין נטלין ליה, ואסתכין לאמצעיתא. וכלהו סמכין תריסר, נטלין מגו אמצעיתא. והוא אמצעיתא סגיר ופתח. וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא קלא אשתמע בכלהו רקיעין.

פ) אלין ארבע חיוון כלהו מתלבשן דא בדא, ועאלין אינון אופנים דלתתא, בגו אלין חיוון דלעילא, כלילן אלין באלין, רוחא דא דאתכליל באינון רוחין, מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא. ולא תקשרא י ברעותא דבר נש זכאה, בהיא צלותא דצלי, דכד סלקא ועאלת בההוא היכלא נטיל כלא, וכלהו נטלין בהדה, ואתכלילו דא בדא, עד דאתכלילו בההוא רוחא. וההוא רוחא נטלא ברעותא דקשורא דיתודא דצלותא דמיחדא כלא, י עד דמטו כלהו להיכלא תליתאה, כלילן דא בדא י כדקדמאי, א שא במיא, ומיא באשא, רוחא בעפרא ועפרא ברוחא, מזרח במערב, מערב במזרח, צפון בדרום, דרום בצפון.

מסורת הזהר

א) אשא-מיא-רוחא-עפרא, ח"ב כגו כד. עט. פא. רטו ח"ג רכה. רנה. רסא. ת"ז בהקדמה ת. תקי עי קלב. ז"ח בראשית וי סד שיג. יוד טא שטו. ט"ו טב של. יתרו ליג טא שכ. תק"ח קי"ד טב שפת. קי"ט טב שם. חלופי גרסאות: א ב"א לה. ב ב"א לה. ג ב"א לה. ד ב"א חדא. ה ב"א לה. ו ב"א ופתח. ז ב"א חיוון דלעילא ח ב"א אשתלבן. ונ"א אשתלבן. ט ב"א אינון. י ב"א ליג דלעילא. יא ב"א ליג אלין. יב ב"א וקיימא לאתאחדא ולא תקשרא. יג ב"א עד דאיכללו גביה ההוא רוחא עד ונו' (אה"ל). יד ב"א כקדמאי. טו ב"א שאשא.

היכל בני חוד

הסולם

זי היכלות דאריא דברויאח

מתפשטת לד' גלגלים מחזה ולמעלה ולי"ב סמכין מחזה ולמטה, אשר כל גלגל יש לו פנים מיוחד מאריה שור נשר אדם ורוח מיוחד ממזרח מערב דרום צפון, אבל הסמכין, מתוך שבאים מהתכללות הזווג על ידי עליה למחזה ולמעלה, הרי הם מקבלים מכל הד' פנים שבר' הגלגלים אשר שם, בבת אחת, וע"כ הם מסתכלים לאמצעיתא. דהיינו להחיה הכוללת את כולם ולא לשום צד מד' הגלגלים. וזהו אמרו וכלהו סמכין תריסר נטלין מגו אמצעיתא, וכל שנים עשרה סמכין נוסעים מכח החיה הכוללת שבאמצע, ולא לשום צד של הגלגלים כניל. וההוא אמצעיתא סגיר ופתח, והחיה האמצעית היא סוגרת ופותחת כלומר היא השולטת על כולם שהיא סוגרת האורות מלהאיר ופותחת אותם. וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא, קלא אשתמע בכדהו רקיעין, וכל גלגל

וגלגל בעת שנוסע נשמע קולו בכל הרקיעים. פ) אלין ארבע חיוון כלהו אשתלבן דא בדא ועאלין אינון אופנים דלתתא בגו אלין חיוון דלעילא כלין אלין באלין; אלו ארבע חיות כולם, משתלבות זו בזו, והאופנים שלמטה מחיכל הא', נכנסים בתוך אלו החיות שלמעלה, שבחיכל הב', כלולים אלו באלו. רוחא דא דאתכליל באינון רוחין מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא, ולא תקשרא ברעותא דבר נש זכאה, בהיא צלותא דצלי, חרוח הזה שבכאן שנכלל בהרוחות שלמטה מהיכל הא', הוא מתלהט ועולה להתאחו למעלה בהיכל הג', ולהתקשר בהרצון של אדם צדיק, באותה התפלה שהתפלל דכד סלקא ועאלת בההוא היכלא נטיג כלא וכלהו נטלין בהדה, כי כשהתפלה עולה ונכנסת בהיכל ההוא הב', היא לוקחת כולם עמה, ומולם נוסעים עמה, דהיינו כל המציאות שבחיכל הא' וחב', ואתכליקו

והכי ה' הני כלהו מתקשרן י דא בדא ומתאחדן דא בדא ומשלבן י דא עם דא, וכן כמה חיילין ומשריין דאתאחדו י לתתא ואתערבו באיגון תתאי עד דמטו * לככבא י דצדק, ותמן כמה י ממנן על עלמא.

פג) וכד רוחא דא י דאתכליל מכלהו, וכלהו כלילן ביה, סליק ואתאחד ועאל, בגו היכלא תליתאה, י עד דאתאחד ברוחא דתמן, בגו ההוא י עמודא דקאים באמצעיתא, וכדין כלא אשתלים עד תכא, כדקא יאות, וכלהו רוחא חדא, כליל מכלא, ושלם מכלא, כד"א י ורוח אחד י לכל הכא הכרעה לאתדבקא במאריה.

פד) ה' היכלא תליתאה: היכלא דא, איהו היכלא, דההוא רוחא דאקרי נגה, רוחא דא, איהו דכייא, בריר מכלהו, לית ליה גוון

<p>מסורת הזהר</p> <p>(א) ככבא דצדק, ח"ג רגאו רסא: רפג. ת"ז תקי עי קחה: עיי לעיל דף ס"ז ציון א' ושי"ג ב) ממנן על עלמא, ח"א יו: כ: פא. קא: קיא: קישו. ח"ב ו: יור. ית. יפ. לבו מן. מחו פט. ג: גרו קל. קעה. רא: רב. היג: רלכ: המג: רמג: ח"ג ח. קעה. רעב: שה ג) עמודא דקאים באמצעיתא, לעיל דף י"ד ציון ב' ה' ורוח אחד לכל, לעיל דף ס"ט ציון א' ושי"ג.</p>	<p>דרך אמת</p> <p>(ה) ללח</p>
--	-------------------------------

חלושי גרסאות: ה' נ"א והני ו"ב והכי ה"א ל"ג הני. כ נ"א דא עם דא ו"ג בדא ומתאחדן דא בדא. ג נ"א דא בדא ו"ג עם. ד נ"א דתתא. ונ"א דתתין. פ נ"א דצדק. ו נ"א דאתכליל. ז נ"א ועד. ח נ"א להנה.

<p>ח"ב ב' הוד</p> <p>פג) וכד רוחא דא דאתכליל מכלהו, וכלהו כלילן ביה, סליק ואתאחד ועאל, בגו היכלא תליתאה, וכשהרוח חזו שבכאן, הנכלל מכל החתונים ממנו וכולם כלולים בו, עולה ונאחו ונכנס בתוך היכל הג' עד דאתאחד ברוחא דתמן בגו ההוא עמודא דקאים באמצעיתא, וכדין כלא אשתלים עד הכא כדקא יאות, עד שנאחו בהרוח שבהיכל הג', בתוך העמוד העומד באמצע התיפול, אז נשלם הכל כראוי עד כאן. כי אלו ג' היכלות שהם נצח חוד יסוד שמחזה דכללות ולמטה, הם כולם שלמות אחד, הנקראים ע"מ דאחורים (כמ"ש במראות הסולם כאן דף ל"ט אות י"א) וד"ש וכלהו רוחא חדא כליק מכלא ושלם מכלא, כד"א ורוח אחד לכל, ונעשו כולם רוח אחד הכלול מכולם ונשלם מכולם, כמ"ש ורוח אחד לכל. הכא הכרעה לאתדבקא במאריה, כאן סוד ההכרעה בכדי לאתדבק ברפוגו. וענין הכרעה יתבאר לחלן</p>	<p>ה' היכלות דאויא דברוחא</p> <p>הסולם</p> <p>דא בדא עד דאתכלילו בההוא רוחא, ונפללים זה בזה עד שכולם נכללים ברוח ההוא שבכאן, וההוא רוחא נטלא ברעותא דקשורא דיחודא דצלותא דמיחדא כלא עד דמטו כלהו להיכלא תליתאה. ורוח ההוא הנכלל מכולם נוסע בכח הרצון שבקשר היחוד של התפלה המיוחד הכל, עד שמגיעים כולם להיכל הג', כליקן דא בדא כדקדמאי נכללים זה בזה כמו הראשונים, כלומר כמו בחינות הראשונות של היכל הא', שנכללו זה בזה בעת עלותם להיכל הב' (פ"ל דף מ"ח אות ע"א) שאומר שם שהיו כלולים אשא במיא ומיא באשא רוחא בעפרא ועפרא ברוחא מזרח במערב וכו' והכי הנהו כלהו מתקשרן דא בדא ומתאחדן דא בדא ומשלבן דא בדא, וכן אלו שבכאן מתקשרים כולם זה בזה, ומתאחדים זה בזה ומשולבים זה בזה.</p>
--	---

וכן כמה חיילין ומשריין דאתאחדו לתתא ואתערבו באגון תתאי עד דמטי לככבא דצדק ותמן כמה ממנן על עלמא, וכן כמה צבאות ומחנות יורדים מכאן ולמטה מתערבים ומאירים באלו מלאכים החתונים עד שמגיעים בחזרתם לככב הנקרא צדק, ששם עומדים כמה צמונים של העולם, המקבלים תארה חזאת ומשפיעים לחעולם.

(רפ"י דף מ"ב ע"ג) היכל ג' נצח היכל ב' נצח היכל א' נצח

דאתחזי ביה, לאו חוור, ולא ירוק, ולא אוכב, ולא סומק. ובגין כך אקרי טוהר דכייא, ברירא מכל אלין תתאין, ואע"ג דאיהו דכייא מכלא, לא אתחזי, עד דאלין תתאי מתגלגלן וואחידן ביה, ועאלין בגויה. כיון דעאלין בגויה, כדין אחזי נהוריה, ולא גוון חד מכלהו.

פה) כד אשתלם האי רוחא, מכלהו תתאי, אפיק מניה נהורא, דכליל יבתלת נהורין. אינון תרין נהורין, סלקין ונחתין, ונצצין. בההוא נצוצא אתחזון (6) עשרין ותרין נהורין, משניין דא מן דא, וכלהו חד נהורא, ועאלין בגו ההוא חד נהורא, ויההוא נהורא כליל לון.

פו) ולא נהיר, בר בזמנא דאלין נהורין דלתתא סלקין, וההוא רעותא דצלותא נטיל לכלתו, כדין ההוא נהורא נפיק מגו ההוא רוחא, אתנהיר

דרך אמת

(6) כל ברוך גדול וכו'.

חלופי גרסאות: א) נ"א ואחידן וכראן ונ"א וברכאן. ב) נ"א ביה. ג) נ"א יוד (ד"ו). ד) נ"א ההוא. ה) נ"א נגמל.

היכל ג' נצח

הסולם

היכלות ראויא וכו' וכו'

משניין דא מן דא וכלהו חד נהורא, בהתנוצצות ההיא נראה כ"ב אורות משונים זה מזה, שכולם נעשים אור אחד, ועאלין בגו ההוא חד נהורא, וההוא נהורא כליל לון, והכ"ב אורות אור שנעשו אחד, הם עולים ונכנסים בתוך אור תאחד העליון של היכל הנצח, ואור הזה כולל אותם. ודע שיש כאן לפנינו ב' גרסאות שהמעתיקים ערכבו אותם בזהפרי, א) הוא הגרסא שבכאן, המתחלת מן כד אשתלים האירוחא עד המלות וההוא נהורא כליל לון. ב) הוא המתחלת, ולא נהיר בר בזמנא וכו' שבדיבור הסמוך, עד המלות לבתר מתהדרין וכלילן בההוא נהורא. כן נראה לי, אבל לא מצאתי זה בשום מקום.)

פו) ולא נהיר בר בזמנא דאלין נהורין דלתתא סלקין, וההוא רעותא

דצלותא נטיל לכלהו, והרוח שבכאן אינו

מאיר, רק בעת שהאורות התחתונים מב' היכלות שלמטה עולים אליו, ורצון ההוא של הצדיקים הכלול בהתפלה נושא את כולם, כדין ההוא נהורא נפיק מגו ההוא רוחא, אתנהיר ההוא נהורא ואפיק אלין תרין נהורין נצצין, אז יוצא ונולד אור ההוא מתוך הרוח שבכאן, דהיינו נהורא דכליל בתלת הנ"ל, ואור ההוא מאיר ומוציא מתוכו ב' אורות מתנוצצים, דהיינו אנון תרין נהורין סלקין ונחתין הנ"ל. ואתחזון כחושבן כ"ב אתוון דאורייתא, לבתר מתהדרין וכלילן בההוא נהורא, ונראים האורות כחשבון כ"ב אותיות התורה, ואחר כך

חוזרים

הזה הוא טהור, ברור יותר מכל הרוחין שלמטה ממנו. אין שום גוון נראה בו לא לבן לא ירוק לא שחור לא אדום. ובגין כך אקרי טוהר, דכייא ברירא מכל אלין תתאין. ומשום זה נק' בשם טוהר להיותו טהור וברור יותר מכל התחתונים ממנו. ואע"ג דאיהו דכייא מכלא, לא אתחזי עד דאלין תתאי מתגלגלן וואחידן ביה ועאלין בגויה, ואע"פ שהוא טהור מכולם אין הארתו נראה עד שהתחתונים מהיכל הב' מתגלגלים באור תגלגול (כנ"ל דף מ"ט ד"ה דא) ונאחזים בו, פחרוח שבכאן. ונכנסים בתוכו. כיון דאעלו בגויה כדין אחזי נהוריה ולא גוון חד מכלהו, אחר ההתחונים נכנסים בתוכו, הוא מראה את אורו, ואין בו שום גוון סכל אלו התחתונים שנכנסו בו.

פה) כד אשתלים האי רוחא מכלהו תתאי אפיק מניה נהורא

דכליל בתלת נהורין: כשהרות נשלם מכל

התחתונים שעלו אליו, הוציא מתוכו אור אחר הכולל ג' אורות, כלומר שכולל בתוכו האורות של כל ג' היכלות נצח הוד יסוד, אינון תרין נהורין סלקין ונחתין ונצצין, ב' אורות, הם עולים ויורדים ומתנוצצים, דהיינו ב' אורות התחתונים דב' היכלות הוד ויסוד, אבל אור העליון של היכל הנצח עולה ואינו יורד למטה. בההוא נצוצא אתחזון עשרין ותרין נהורין (דפו"י דף מ"ב ע"ב)

ההוא נהורא, ואפיק אלין תרין נהורין, נצצין, ואתחזון כחושבן * כ"ב אתוון דאורייתא. לבתר מתהדרין וכלילן בההוא נהורא.

(פו) כ כל אינון נהורין תתאי, כ כלהון כלילן בהני נהורין וכלהו בנהורא דא. האי נהורא איהו כליל, בגו ההוא רוחא, וההוא רוחא, קיימא בהיכלא תליתאה דא, ולא קאים לאתישבא, אלא בגו היכלא רביעאה, דתיאובתיה לסלקא לגויה.

(פח) אלין נהורין דנפקו מגו ההוא רוחא, כד י מנצצין, מתחברן כלהו נהורין י דנצצן. בשעתא דנפקי מגו ההוא נהורא חדא, י' דחקין לאתנצצא, נפקי מנייהו חד י חיותא קדישא רברבא, דיוקנהא כחיזו דכל אינון י' שאר חיותא, דיוקנא דאריה ודיוקנא דנשר כלילן כחדא, ואתעבידו בה חד דיוקנא מנייהו.

(פט) ב תחות האי חיותא, אית ד' אופנין עלאין, ט כחיזו דתרשיש, מרקמן

מסורת הזהר

(א) כ"ב אתוון, ח"א קנט: ח"ב קלב: קעד. קפט רהו רלה, ח"ג רכ. ז"ח שה"ש ס"ו טג שמו טד שג. ב) תחות— ד' אופנין, ח"א מא.

חלושי גרסאות: א ג"א כל אינון תתאי, נהורין תתאין כלהו כלילן וגוי (אה"ל). ונ"א כל אינון (תתאי) נהורין, באינון (נהורין) כלהון, כלילן (תתאי) וכלהו וגוי. כ ג"א תתאי בהני נהורין. ג ג"א נהורין תתאין. ד ג"א לגביה. ה ג"א מנצצן. ו ג"א מציצין. ז ג"א ורחיין. ח ג"א חר (יוד) (ד"ז). ט ג"א חיזו דלהון כחיזו דתרשיש (אה"ל).

זי היכלות ראוי דברואה

הסולם

היכל גי נצח

חזורים ונכללים כאחד באור ההוא שהוליד אותם. (וכבר רמזתי שהדיבור שבכאן הוא גרסא אחרת, או אפשר שגליון היה והמעתיקים הכניסוה בפנים הספר.)
 (פו) כל אנון נהורין תתאי כלהון כלילן בהני נהורין, וכלהו בנהורא דא, פל אלו האורות התתונים כלילים כולם בכ"ב נהורין, וכולם יחד באור הזה שהוליד הכ"ב נהורין. האי נהורא איתו כליל בההוא רוחא, וההוא רוחא קיימא בהיכלא תליתאה דא, ואור הזה כולל ברוח ההוא, שהולידו, ורוח ההוא עומד בהיכל השלישי הזה. ולא קאים לאתישבא אלא בגו היכלא רביעאה דתיאובתיה לסלקא לגויה, ואינו עומד להתישב, אלא בתוך היכל הד', ת"ח, שחשקו לעלות לתוכו.
 (פח) אלין נהורין דנפקו מגו ההוא רוחא כד מנצצין מתחברן כלהו נהורין דנצצן: אלו האורות היוצאים מתוך הרוח שבכאן, דתיינו האור דכליל בתלת, ותרין נהורין תתאין דסלקין ונחתין, וכ"ב נהורין, הנה בעת שהם מתנוצצים מתחברים כאחד כל האורות המתנוצצים, כלומר אע"פ שהם הרבה בחינות משונות מ"מ בעת התנוצצות מתחברים להארה אחת.

בשעתא דנפקי מגו ההוא נהורא חדא, (פס"ו דף מ"ב ע"ב * מ"ג ע"א) עלאין

בכלילו דכל גוונין. ושית מאה אלף רבוא, כלהו בגווייהו, ואלין ד' אופנים
 י בתמניא ג' גדפין כלהו. וכלהו נפקין מגו נהירו דההוא חיותא, דשלטא עלייהו.
 י בשעתא דנציץ ההוא נהורא, מפקא חיילין חיילין י אליו.
 ז) ואלין ד' דתחותה קיימין בד' סטרין דעלמא, בד' אנפין כל חד וחד,
 תרין אנפין מסתכלן לגבי ההוא חיותא, ותרין אנפין מחפין בגדפייהו, מאינן
 נהורין דנצצן דלא יכלין לאסתכלא.

חלופי גרסאות: א' ג'א ררבנן, וגי' רבות, כ' ג'א בתפנין, ג' ג'א אנפין, וגי' אלפין, ד' ג'א ובשעתא, ט' ג'א ליג
 אליו, ו' ג'א גדפין, ז' ג'א מנצצן.

חיכל ג' נצח

הסולם

ז' היפלות דאוי' דברואה

אמנם על ידי אור הגלגול מן היכלות התחתונים
 מתפשטים גם האופנים בעת ההוא למספר ייג.
 וכל אופן יש לו י"ב סמכין וחד דכליל לון
 כמ"ש לפנינו. ואין זה אלא ע"י הארת הגלגול
 אבל בקביעות אינם מאירים אלא במספר שש
 מאות אלף רבוא, כמבואר.

ואלין ד' אופנים בתמניא גדפין כלהו,
 ואלו ד' האופנים הם כולם בשמונה פנים, והסעש

יתבאר להלן בדיבור הסמוך. וכלהו נפקין
 מגו נהירו דההוא חיותא דשלטא
 עלייהו. וכל אלו הכחינות שבאופנים יוצאות
 מאור החיה שעליהם השולטת עליהם. בשעתא
 דנציץ ההוא נהורא מפקא חיילין חיילין
 אליו, בעת שאור החיה מתנוצץ, דהיינו בעת
 שהארת הגלגול מאיר בהם, יוצאים כל הצבאות
 הללו.

ז) ואלין ד' דתחותה קיימין בר' סטרין
 דעלמא, בד' אנפין כל חד

וחד, ואלו ד' האופנים שמתחת החיה, עומדים לר' רוחות
 העולם. מזרח מערב וכו', בכל אחד ואחד ד' פנים.
 תרין אנפין מסתכלן לגבי ההוא חיותא
 ותרין אנפין מחפין בגדפייהו מאינן
 נהורין דנצצן דלא יכלין לאסתכלא,
 גב' פנים הם מסתכלים אל החיה שעליהם, וב'
 פנים מכסים בכנפיהם, משום האורות הפתנוצצים
 עליהם, שאינם יכולים להסתכל בהם.

פירוש, כי אלו ג' היכלות מאירים ע"מ
 דאחוריהם, שהיכל היסוד מאיר בחינת עיבור
 יניקה שהם ו"ק חסר מוחין דג'ר, וב' היכלות
 נצח והוד מאירים המוחין דג'ר, היכל הוד מאיר
 הו"ק דג'ר, והנצח ג'ר דג'ר, כמ"ש במראות
 הסולם כאן (דף פ' ד"ה ותנת) ונודע שבחינת
 ג'ר דג'ר אינם מאירים כלל אלא רק הו"ק
 דג'ר

עלאין פחיזו דתרשיש מרקמן
 בכלילו דכל גוונין: תחת החיה הנה יש ד'
 אופנים עליונים, כמראה התרשיש, מרקמים בכללות מכל ד'
 הגוונין: לבן אדום ירוק שחור, פירוש, כי אלו ד'
 האופנים הם בחינת מחזה ולמטה של חיה האחת
 אנ"ל וע"כ אומר תחות האי חיותא, כי כל
 מקום שנאמר תחת פירושו מחזה ולמטה של
 אותו פירוש, והם ארבעה להיותם התפשטות
 מארבע הספירות חו"ב תו"ם של החיה, אמנם
 כל אופן ואופן כולו מכל הד', וע"כ אומר
 מרקמן בכלילו דכל גוונין, שכל אחד
 מהם כולו מכל ארבעה הגוונין חו"ב תו"ם.

ושית מאה אלף רבוא כלהו בגווייהו.
 ושש מאות אלף אורות כולם הם בחוכם, והיינו

לאפוקי מד' האופנים שבהיכל היסוד (לעיל דף
 ס"ד אות ס"ז) שיש להם ייג מאות רבוא שורה
 על הארת חכמה המקובלת מייג מדות דא"א
 שמקומם בהאופנים שמחזה ולמטה. (ע"ש בהסולם)
 אבל בהאופנים שבכאן אע"פ שהם מחזה
 ולמטה מ"מ אינם מאירים כ"ג מאות רבוא,
 דהיינו במארת חכמה אלא רק בשש מאות אלף
 רבוא שורה על הארת או"א עלאין בחסדים
 מכופים, המאיר בשש הספירות חב"ד חג"ת
 שמחזה ולמטה, דהיינו בהחיה שעליהם, והם
 שש מאות להיותם בחינת בינה שספירותיה
 בסוד מאות, כי היכלות הללו כולם בחינת בינה
 הם, והם שש מאות אלף להיות מקובלים מאו"א
 שספירותיהם בסוד אלף. והם שש מאות רבוא
 להיות מהם הארת חכמה שתימאה דא"א (כ"ל
 במראות הסולם דף ל"ו ד"ה ולפיכך ע"ש) וע"כ הם שש
 מאות אלף רבוא. והסעש שאינם מאירים במספר
 י"ג, הוא, כי כל היכל נצח הוא בחינת ג'ר
 ואפילו האופנים נחשבים כחינת מחזה ולמעלת
 (דמו"י פ' מ"ג ע"א)

צא) בכל זמנא א' דנטלי, אלין, * בד' גלגלין ו'תריסר סמכין כקדמאי אתעביד מההוא זיעא דלהון, כמה חיילין ומשריין, דכלהו משבחין ומזמרי דלא משתככי לעלמין, ולאלין לית לון שעורא.

מסורת הזהר

(* בד' גלגלין וייב סמכין, ח"א מא: מב

חלופי גרסאות: א' ג'א דנטלין, ב' ג'א ו'תריין, ג' ג'א ליג לון.

חיכל ג' נצח

הסולם

ו' חיכלות דאויא דבריאח

צא) בכל זמנא דנטלי אלין בד' גלגלין ו'תריסר סמכין כקדמאי אתעביד מההוא זיעא דלהון כמה חיילין ומשריין: בכל פעם שהאוסניס האלו נוסעים, בד' גלגלין וייב סמכין בכל אופן ואופן, כמו הראשונים שבהיכל היסוד, דהיינו בעת שאור הגלגול מאיר בהם, נעשה אז מהזיעה שלהם כמה צבאות ומחנות, דכלהו משבחין ומזמרי דלא משתככי לעלמין, ודאלין לית לון שיעורא, שכולם משבחים ומזמרים, ואינם פוסקים שירתם לעולם. וצבאות האלו אין להם שיעור.

ביאור הדברים. כי סוד השירה ותזמרה היא המשכת המוחין, ולפי שיעור הארת המוחין כן שיעור שירות ותשבחות שמזמרים. ונודע שהמוחין נמשכים בדרך ג' קוין, שקו ימין ה'ס מים וחסדים, וקו שמאל ה'ס חכמה בלי חסדים, שאין התחתונים יכולים לקבלו והוא להם אש שורף. ואלו ב' הקוין הם במחלוקת זה עם זה, עד שנמשך קו הג' המקיים את שניהם על ידו שמלביש אותם זה בזה, (כנ"ל דף מ"ג ד"ה וזה אמרו עש"ה)

וז"ס הזיעה שהחיות מזיעים בעת שמגיע להם אור הגלגול ונוסעות על ד' הגלגלים וייב הסמכין. כי אז צריכים להזהר מאד לקבל המוחין בבחינת קו אמצעי, ואם נוטים משהו לצד שמאל, תכף נמשך להם משם אש שורף בסבת הנטיה. וכיון שאינם יכולים לצמצם כל כך, נמצאים עושים פעם נטיה יתירה לצד שמאל וממשיכים בזה ניצוץ אש שורף, ואז תכף נוטים עצמם בכח לצד ימין כדי לבא משם לבחינת קו אמצעי. וממשיכים עם נטיה זו אור חסדים. וכן הם מנענעים עצמם תמיד פעם לימין ופעם לשמאל כי קשה להם לצמצם עצמם בקו אמצעי כראוי. והנה אלו הנטיות שמצד שמאל ה'ס זיעת החיות, שמהם מתקבץ ונמשך נהר דינור. ומאלו הנטיות לצד ימין

נבראו

דגיר בלבד. ועכ"ו אי אפשר שיצאו ויק דגיר בלי הגיר דגיר, (כנ"ל בבראשית אי דף פ' ד"ח אמנם) והנה מקום יציאת המוחין הוא בהיכל הנצח בלבד. ולפיכך יוצאים הגיר וויק דגיר ביחד בשלמות בהיכל הנצח. אבל רק הויק דגיר מקובלים ובאים להיכל ההוד והגיר דגיר נעלמים. כמ"ש שם באורך. וזה אמרו תרין אנפין מסתכלן לגבי ההוא חיותא, כי הפנים הם בחינת ג'ר, ויש בהם חויב תו"מ, הנקראים ד' אנפין, שהחויב הם ג'ר דגיר, ותו"מ הם ויק דגיר, ואומר שב' פנים מסתכלים ומקבלים מהחיה שעליה, והיינו תפארת ומלכות שבהם, שהם ויק דגיר המקובלים. ותרין אנפין מתחפייין בגדפיייהו וב' פנים מתכסים בכנפיהם, והיינו חויב שבהם, שהם ג'ר דגיר שאינם מקובלים ד"ש, מאינן נהורין דנצצן דלא יכלין לאסתכלא דהיינו הנהורין דגיר דגיר, שאינם כולים להסתכל בהם ולקבלם, ע"כ הם מכסים בכנפיהם את ב' הפנים חויב שבהם שלא יקבלו משם.

ומטעם זה, אומר, ואלין ד' אופנים בתמניא גדסין כלהו, כי השרפים שבהיכל ההוד יש להם שית גדפין, בשתים יכסה פניה, ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף. ואין להם ד' כנפים בהפנים שלהם אלא ב' כנפים בלבד, כי להיותם בחינת הוד, צריכים לכסות כל ד' הפנים שלהם, ואין להם ב' פנים גלויים כמו האופנים שבהיכל הנצח. אבל האופנים שבכאן שהם במקום יציאת המוחין, וצריכים לקבל הויק דגיר שישפיעו להשרפים שבהיכל ההוד, ע"כ יש להם בהכרח ב' פנים גלויים שהם תו"מ, ופשוט זה יש להם שמונה גדפין. דהיינו ב' גדפין יתירים. אשר בעת התנוצצות הם פתוחים בכדי לקבל הויק דגיר בשביל היכל ההוד. ושלא בעת ההתנוצצות גם הם מכוסים.

(פ"וי דף מ"ג ע"א)

צב) ארבע פתחין אית להיכלא דא, לארבע סטרין דעלמא, עשר ממנן
 בכל פתחא ופתחא, ובזמנא דכלהו די בגו היכלין דלתתא, ואינון היכלין
 סלקין ברעו דצלוחא דכייא, כלהו פתחין פתחין, עד דכלילן כלהו, אלין
 באלין, ומשלבין אלין באלין, ועאלין כלהו, ממנן יגו ממנן, ומשריין גו
 משריין, אופנים בחיות, וחיות באופנים באלין אופנים, נהורין בנהורין רוחא
 ברוחא, עד דעאלו ברוחא דא.

צג) בהיכלא דא, אית דוכתא חדא, כחיו דדהבא דנציץ, ותמן יגניזין
 כמה חיילין ומשריין, דלא סלקין ולא מתעטרין לעילא, אלא, בשעתא דכל
 אלין קשרין קשירן, והיכל נטיל לאתעטרא, כלהו נפקין מליין בדינא, ואקרונ

חלוסי גרסאות: א) נ"א לכל, ב) נ"א ליג גו ממנן, ג) נ"א משריין ואופנים בחיות וחיות באופנים ואופנים וחיות
 באלין וכי, ד) נ"א וחיות ואופנים באלין, ונ"א ליג באלין אופנים (אה"ל), ו) נ"א והיכל נטיל

היכל ג' נצח

הסולם

ד' היכלות דאויא דבריותא

צג) בהיכלא דא אית דוכתא חדא,
 כחיו דדהבא דנציץ ותמן
 גניזין כמה חיילין ומשריין דלא סלקין
 ולא מתעטרין לעילא: בהיכל חזה יש מקום אחר
 שטראחו כמראה זהב שמתנוצץ, כלומר ששם מקום
 קבוץ של הגבורות, הממותקות המכונים זהב.
 והארת האר"ח שלו נק' ניצוץ, ושם גנוזים כמה
 צבאות ומחנות מלאכים שאינם עולים ואינם
 מתעטרים למעלה, כלומר שאינם עולים להיכלות
 העליונות לקבל ג'ד הנק' עטרות, ונשארים
 תמיד במקומם בהיכל זה. אלא בשעתא דכל
 אלו קשרין קשירן, והיכל נטיל
 לאתעטרא כלהו נפקין מליין בדינא,
 אלא בשעה שכל המדרגות קושרים קשרים
 דהיינו שנכללים ומתיחדים זביז, והיכל זה נצח,
 נוסע להתעטר בג'ד, אז כולם, דהיינו כל
 המלאכים הגנוזים במקום הנ"ל, יוצאים ממקום
 גניזתם מלאים בדינים, כלפי המקטרגים על
 ישראל, ויכולים ישראל לקבל שפע דג'ר בלי
 פחד מאחיזת החיצונים, ואקרונ מארי
 תריסין, שליחן בעלמא, מגו מארי
 דינין די בהיכלא רביעאה, והם נקראים
 בעלי המגינים, להיחם מגינים על ישראל, והם
 שליחים בעולם מן בעלי הדין שבהיכל הרביעי.
 כי שם יושבים ושוקלים מעשי התחתונים אם
 לכף חובה אם לכף זכות, כמ"ש להלן במקומה
 ואתר שישראל יוצאים זכאים ע"י הבית דין
 אשר שם נמסר זה אל השליחים הללו להגין
 עליהם.

נבראו מהם אלו צבאות ומחנות מלאכים
 דכלהו משבחין ומזמרי דלא משתכחי
 לעלמין, כי מתוך שהם נמשכים מהנשיות לצד
 ימין, שהוא חסד, אין שום כח יוכל להפסיק את
 שירתם. וכן ולאלין לית לון שיעורא, כי
 מוחין דחסדים נבחנו לבלו מספר (כנ"ל בהקדמת
 הזהר דף כ"ג ר"ה וזה).

צב) ארבע פתחין אית להיכלא דא
 לארבע סטרין דעלמא, עשר
 ממנן בכל פתחא ופתחא, ד' פתחים יש בהיכל
 זה ל' רוחות העולם, עשרה ממונים הם בכל פתח ופתח.
 אשר תפקידם הוא, ובזמנא דכלהו די בגו
 היכלין דלתתא, ואינון היכלין סלקין
 ברעו דצלוחא דכייא כלהו פתחין פתחין,
 ובעת, שהנמצאים כולם שבתוך היכלות התחתונים,
 יסוד וחוד, והיכלות עצמם, עולים להיכל
 שבכאן, בכח הרצון שבחפלה הטהורה, אז
 תסמונים הנ"ל מותחים לפניהם את הפתחים
 שבהיכל הזה. עד דכלילן כלהו אלין
 באלין ומשלבין אלין באלין ועאלין
 כלהו ממנן גו ממנן משריין גו משריין,
 עד שנכללים אלו באלו ומשתלבים אלו באלו,
 ונכנסים כולם זביז, ממונים בממונים
 מהנאות במחנות אופנים בחיות וחיות
 באופנים, באלין אופנים נהורין בנהורין
 רוחא ברוחא עד דעאלו ברוחא דא,
 אופנים בחיות וכו' ובאלו אופנים נכללים אורות
 באורות, ששם מניין דאתחזן במנים דלא אתחזן,
 ויחיה ברוחא עד שנכנסים כולם באורות שבאויכלא.

מארי תריסין שליחן בעלמא, מגו מארי דינין די בהיכלא רביעאה, בהאי דוכתא תליין, בארבע סטרין, שית מאה אלף רבון ^א מגינים דדהבא לכל סטר וסטר, וכן לתתא מנייהו שורין מקפן יואנן שתיין.

צד) וכל הני מגינים, כלהו מגיחין קרבין סייפין ורומחין לבר, בכל אינן שליחי דינין דעלמא, עד דמטו דרגין בדרגין ^א לככבא דמאדים, וכדין היכלא סלקא ואתעטרת בההוא רוחא בכל אינן חיילין, ואשתאר ההוא דוכתא באתריה, וההוא דוכתא אקרי תא הרצים, אינן שליחין ^א מרהטי לאשלמא דינין ופרענין בכל סטרי עלמא.

צה) כד ^א סלקא צלותא ונטיל כל הני נהורין ומשריין וקשר קשרין ואתכלילו כלהו כחדא, עד ^א דאתקשר רוחא ברוחא ואינן חד, ועאלו גו ההוא עמודא

מסורת הזהר

(א) ככבא דמאדים, לעיל דף מ"ו ציון א' ושי"ג.

חלוסי גרסאות: א) נ"א מגינים. ב) נ"א ליג ואינן שתיין. ג) נ"א ואינן שירין לכל הני (אחיל). ד) נ"א מאדים. ה) נ"א מרהטיין. ו) נ"א סלק. ז) נ"א ונטיל. ח) נ"א דאתקשר היכל בהיכל.

חיכל ג' נצח

הסולם

ז' היכלות ראו"א דכריאה

והוא דוכתא תליין בארבע סטרין שית מאה אלף רבבן מגינים דדהבא לכל סטר וסטר: במקום הוה תלויים בר' צדדין, שש מאות רבבות מגיני זהב לכל צד וצד. וכן לתתא מנייהו שורין מקפן ואנן שתיין, וכן יש למטה מהם, שורות מקיפים במגיני זהב והם ששים. כלומר שמאירים בהם ב' בחי' ו"ק. א) ו"ק דישסו"ת שעלו עם או"א לראש א"א, ומבחינתם הם שש מאה אלף רבוא, שש מאה הם ו"ק דישסו"ת שספירותיו בסוד מאות, אלף הם מצד או"א שספירותיו בסוד אלף, ורבבות הם מצד א"א שספירותיו בסוד רבבות. ב) היינו ו"ק דז"א המקבלים מישסו"ת, ומבחינתו הם רק ששים בלבד, כי ספירות דז"א הם בסוד עשרות.

והוא דוכתא תליין בארבע סטרין שית מאה אלף רבבן מגינים דדהבא לכל סטר וסטר: במקום הוה תלויים בר' צדדין, שש מאות רבבות מגיני זהב לכל צד וצד. וכן לתתא מנייהו שורין מקפן ואנן שתיין, וכן יש למטה מהם, שורות מקיפים במגיני זהב והם ששים. כלומר שמאירים בהם ב' בחי' ו"ק. א) ו"ק דישסו"ת שעלו עם או"א לראש א"א, ומבחינתם הם שש מאה אלף רבוא, שש מאה הם ו"ק דישסו"ת שספירותיו בסוד מאות, אלף הם מצד או"א שספירותיו בסוד אלף, ורבבות הם מצד א"א שספירותיו בסוד רבבות. ב) היינו ו"ק דז"א המקבלים מישסו"ת, ומבחינתו הם רק ששים בלבד, כי ספירות דז"א הם בסוד עשרות.

צד) וכל הני מגינים כלהו מגיחין קרבין סייפין ורומחין לבר בכל אנן שליחי דינין דעלמא עד דמטו דרגין בדרגין לככבא דמאדים:

הכל אלו המגינים עושים מלחמה כולם לחוץ מאהיכל במרכוז ורמחיהו, בכל אלו שלוחי הדין שבעולם, ומבערים אתם, עד שמגיע הארת המדרגת באפדרגות שלמטה מגיעים לככב למת הנק' מארים. שמשם מגיעים הפעולות לעוה"י.

וכדין היכלא סלקא ואתעטרת בההוא רוחא בכל אינן חיילין,

(דפו"י דף מ"ג ע"א)

נהורין ומשריין וקשר קשרין ואתכלילו כלהו כחדא, עם עליית המסילה, נוטעים כל אלו האורות והמחנות, וקשרים קשרים, ונכללים כולם כאחד, עד דאתקשר רוחא ברוחא ואינן חד, ועאלו גו ההוא עמודא לאתכללא ברוחא דהיכל רביעאה, עד ש, קשר רוח של היכל ותתמקן ברוח של היכל

לאתכללא ברוחא דהיכלא רביעאה. זכאה חולקיה מאן דידע רזא דמאריה יוארים דגליה באתר דאצטריך.

צו) ות"ח כלא אצטריך דא לדא, ודא לדא, י לאשלמא דא עם דא זולאתנהרא דא בדא, עד דסליק כלא לאתר דאצטריך שלימו. מתתא בקדמיתא יומלעילא לבתר, וכדין איהו שלימו בכל סטרין ואשתלים כלא כדקא יאות' צו) מאן דידע רזין אלין ועביד שלימו, דא איהו מתדבק במאריה יובטיל כל גזרין קשין, ואיתו אעטר למאריה ומשיך ברכאן על עלמא, ודא איהו בר נש דאקרי צדיקא עמודא דעלמא, וצלותיה לא אהדר ריקנייא, וחולקיה בעלמא דאתי ואיהו בחושבן בני מהימנותא.

צח) ת"ח כל הני היכלין, וכל הני חיותא וכל הני חילין וכל הני נהורין וכל הני רוחין כלהו יאצטריכו דא ילדא בגין לאשתלמא מתתא יולאשתלמא י לבתר מלעילא. י אלין היכלין י אינון מתדבקין דא בדא.

צט) וכלהו י כגוונין י דעינא י מתדבקין דא עם דא, כל מה די בגווייהו חלוסי גרסאות: א נ"א בהיכלא דא וליג רביעאה. ב נ"א דמאריה ואשלים חולקיה. ג נ"א לאשתלמא. ד נ"א וכלאחברא. ה נ"א ומלעיל. ו נ"א יבטיל. ז נ"א לכל. ח נ"א דאיקרי. ט נ"א ל"ג צדיקא. י נ"א אצטריך יא נ"א בדא. יב נ"א ולאשלמא. יג נ"א בתר. יד נ"א אינון. טו נ"א אלין. טז נ"א כגוונא. יז נ"א דלעילא. יח נ"א מתדבקן. יח חילות ראויה דברואה הסולם היכל גי נצח

נש דאקרי צדיקא עמודא דעלמא, והוא מעטר לרבנו דהיינו שממשיך ג'ר לז"א, וממשיך ברכות אל העולם, וזהו האדם הנקרא צדיק עמוד העולם, כלומר שהעולם עומד ומתקיים בשבילו. וצלותיה לא אהדר ריקניא, וחולקיה בעלמא דאתי, ואיהו בחושבן בני מהימנותא, וחפלתו אינה חודרת ריקס, כלומר שנענה על כל תפלותיו, וחלקו הוא בעולם הבא, והוא בחשבון בעלי חאמונת. כלומר, שהוא נכנס בחשבון בעלי חאמונת הנמצאים בעולם.

צח) ת"ח כל הני היכלין, וכל הני חיותא וכו' וכל הני נהורין, וכל

הני רוחין: גוא וראה, כל אלו היכלות, וכל אלו החיות, וכל אלו הצבאות, וכל אלו האורות, וכל אלו הרוחות, כלהו אצטריכו דא לדא בגין לאשתלמא מתתא ולאשלמא לבתר מדעידא, כולם צריכים זה לזה בכדי שהעליונים ישלמו ע"י העלאת מ"ן מלמטה, ואח"כ ישלמו התחתונים ע"י חודרת מ"ד מלמעלה. אדין היכדין אינון מתדבקין דא בדא, היכלות האלו מתדבקים זה בזה.

צט) וכלהו כגוונין דעינא מתדבקין דא עם דא: וכלם מתדבקים זה עם זה כמו הצבעים שבעין. כל מה די בגווייהו אינון

היכל זה ונעשו אחד, ונכנסים כולם תוך העמוד שבאמצע ההיכל, ועולים בכחו להתכלל בהרוח שבהיכל הרביעי העליון עליהם. זכאה חולקיה מאן דידע רזא דמאריה וארים דגליה באתר דאצטריך, אשרי חלקו מי שיודע סוד רבונו, ומרים דגלו במסום שצריך.

צו) ות"ח כלא אצטריך דא לדא ודא לדא לאשלמא דא עם דא

ולאתנהרא דא בדא: ובוא וראה כל המדרגות פולם, צריכים זה לזה וזה לזה, לאשלים האחד עם חברו ולהאיר אחד בחברו, עד דסליק כלא לאתר דאצטריך שלימו, מתתא בקדמיתא ומלעילא לבתר עד שכולם עולים להמקום שצריך שלימות, מתחילה עולים מלמטה, להשלים המקום העליון, ואח"כ יורדים מלמעלה למטה להשלים התחתונים, וכדין איהו שלימו בכל סטרין ואשתלים כלא כדקא יאות, ואו נעשה שלימות מכל הצדדים, וכולם נשלמים כראוי.

צו) מאן דידע רזין אלין ועביד שלימו, דא איהו מתדבק במאריה

ובטיל כל גזרין קשין: מי שיודע סודות הללו ועשה השלמות הנ"ל למעלה ולמטה, זה הוא מתדבק ברכונו ומבטל כל גזרות הקשות, ואיהו אעטר למאריה ומשיך ברכאן על עלמא, ודא הוא בר (דט"ו ד' ט"ג ע"א)

אינון ^ה כההוא חיוו דמתחזיא בסתימו ^כ כד מתגלגלא עינא ואתחזי ההוא ^ז זהרא נציץ: וההיא מה דלא אתחזי ^ז בההוא גלגולא איהו ההוא רוחא דשלטא על כלא. ובגין כך קיימא דא בדא ^ז דרגין על ^ז דרגין עד דאתעטר כלא ^ז כדקא יאות. (ק) ות"ח אלמלא כל אינון גוונין דעינא דאתחזיין כד אסתים עינא ואתגלגלא ^ז בגלגלא, לא אחחזון אינון גוונין דזהרן, ואלמלא אינון גוונין, לא אתדבק ההוא דסתים דשלטא עלייהו. אשתכח דכלא תלייא דא בדא, ^ז ואתקשר דא בדא.

(קא) ^ז כד אתכליל כלא כחדא בהיכלא תליתאה, ורעותא דצלוחא סלקא לאתעטרא בהיכלא רביעאה, כדין כלא חד, ורעותא חדא, וקישורא חדא. ^ז הכא השתחואה לאתרצאה במאריה.

(קב) ^ז היכלא רביעאה: היכלא דא איהו משניא ^ז מכלהו, ^ז יארבע היכלין לדא, דא לגו מן דא, וכלהו חד היכלא, הכא איהו

דרך אמת

(ה) גבורה,

חלוסי גרסאות: א גימא כההוא, ב גימא ליג כד, ג גימא נהרא, ד גימא אתחזי ביה, ה גימא ורגין, ו גימא ורגין על ורגין ורגין על ורגין, ז גימא בגלגולא, ח גימא ומתקשר, ט גימא עד, י גימא ליג חכא, יא גימא מכלחו ארבע, וארבע היכלין לדא, יב גימא תלת היכלין דא לגו מן דא.

היכל ג' צח

הסולם

זי חיכלות ראו"ה רבירוח

כהאי חיוו דמתחזיא בסתימו כד מתגלגלא עינא, כל מה שבהם הם כמראה הנראה בהסתום שבעין בעת שהעין מתגלגל, ואתחזי ההוא זהרא נציץ, וההוא מה דלא אתחזי ביה בההוא גלגולא, איהו ההוא רוחא דשלטא על כלא, ונראה או זחר ההוא המתנוצץ, ואותו שאינו נראה בו בגלגול הזה, הוא תרוח ההוא השולט על חכל, דחיינו תרוח שבהיכל זה, וביאור הדברים חמצא לעיל (בדף ג'ו ד"ה כד). ובגין כך קיימא טו דרגין על דרגין עד דאתעטר כלא כדקא יאות, ומשום זה, עומדים כולם מדרגת על מדרגות, כלומר שהאחת תלויה בחברתה, עד שחכל מתעטר כראוי.

שבעין השולט על כולם אשתכח דכלא תליא דא בדא ואתקשר דא בדא, נמצא שכולם תלויים זה בזה ונקשרים זה בזה. (קא) כד אתכליל כלא כחדא בהיכלא תליתאה, ורעותא דצלוחא סלקא ואתעטרא בהיכלא רביעאה כאשר נכללו כולם כאחד בהיכל השלישי, והרצון שבהתפלה עולה להתעטר בהיכל הרביעי. כדין כלא חד ורעותא חדא וקישורא חדא, או נעשו כולם אחד, רצון אחד, וקשר אחד. הכא השתחואה לאתרצאה במאריה, כאן הוא בחינת השתחואה להתרצות לרבוננו, וענין השתחואה יתבאר בע"ה להלן.

היכל הרביעי, גבורה

(קב) היכלא רביעאה: היכלא דא איהו משניא מכלהו, ד' היכלין לדא, דא לגו מן דא וכלהו חד היכלא: היכל הרביעי, היכל זה הוא משונה מכל ההיכלות, כי ארבעה חיכלות בו זה לפניו מזה, וכולם היכל אחד, ומבאר לפנינו שאלו ד' היכלות הם ד' בתי דינים, האחד הפנימי הוא לדיני גששות, וג' ב"ד הם שמסביב לו הם לשאר דינים. ומה שמחיל זה הוא גבורה ולא תימת, יתבאר להלן.

הכא

(ק) ות"ח אלמלא כל אינון גוונין דעינא דאתחזיין כד אסתים עינא ואתגלגלא בגלגלא: ובוא וראה אלמלא כל אלו הצבעים שבעין שנראים בעת שסוגרים העין ומתגלגלת בגלגול לא אתחזיין אינון גוונין דזהרן, לא היו נראים אלו הצבעים המאירים. ואלמלא אינון גוונין לא אתדבק ההוא דסתים דשלטא עלייהו ואלמלא אלו הצבעים המאירים, לא היה מתדבק בהראית, אותו הסתום (דפ"י דף מ"ג ע"א ז' מ"ג ע"ב)

רוחא דאקרי זכות, באתר דא מתהפך זכות דכל בני עלמא, רוחא דא נטיל כלא (קג) מניה נפקו י שבעין נהורין, כלהו מנצצן, וכלהו בעגולא, דלא מתפשטי כאלין אחרנין, י מתדבקין דא בדא, ונהירין דא בדא אחידן דא בדא.

מסורת הזר

(א) זכות, ח"ב ו. רמא. ז"ח יתרו ל"ו טג שיד. (ב) שבעין נהורין, (ע' סנהדרין) ח"ב רמא. ח"ג כ. רלו: רמא. ת"ז חק' כ"א ב: חק' ע' קכו: (ע"ב סנהדרין) ח"א רמא. ח"ב ו. ז"ח יתרו ל"ו טג שיג. חלופי גרסאות: א ג"א סנהדרין. ב ג"א מתדבקן.

חיכל ד' גבורה

הסולם

ה היכלות דרוא"א דבריאח

גופנים, והן מכאובים נפשיים, שהם העכרות שעושה. וכל זה הגיע לו מפני שהלך כנגד הטבע של הבריאה, כי לא נברא העולם אלא בסוד השפעה, דהיינו לעסוק בתורה ומעשים טובים בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרו ולא להנאת עצמו, כמ"ש כל פעל ה' למענהו, דהיינו בכדי שהבריות ישפיעו לו נ"ד. אבל בחאילה עייר פרא אדם יולד, דהיינו שכל עיניו הוא להנאת עצמו ואין בו הרצון להשפיע כלל, והוא טוען, כל פעל ה' למעני ולהנאתי, שהרי רוצה לבלוע העולם ומלואה לטובתו ולחועלתו.

הכא איהו רוחא דאקרי זכות באתר דא מתהפך זכות דכל בני עלמא, רוחא דא נטיל כלא: כאן הוא הרוח הנקרא זכות, כי במקום הזה מתהפכים חובות של כל בני העולם לזכות, רוח הזה לוקח הכל, כלומר מי שזכה בו זוכה להכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות.

(סג) מניה נפקו ע' נהורין כלהו מנצצן וכלהו בעגולא דלא מתפשטי

כאלין אחרנין: מן הרוח הזה, זכות, יוצאים ע' אורות, כולם מתנוצצים בבת אחת, וכולם מאירים בבחינת עגולים, כי אינם מתפשטים להאיר ממעלה למטה כמו אורות האחרים, מתדבקין דא בדא, ונהירין דא בדא, אחידן דא בדא האורות מתדבקין זה בזה, מאירים זה בזה, ונאחזים זה בזה. מתדבקן יורה שיש ביניהם השואת הצורה, כי דבקות הרוחני אינה אלא השואת הצורה. ונהורין דא בדא, יורה אשר האורות מתערבים זה בזה להאיר ביחד כאחד. ואחידן דא בדא, יורה שצריכים זה לזה, שלא יוכלו להאיר זה בלי זה, ואם היה חסר אחד מהם לא היו יכלו להאיר. כל זכ"ן דעלמא קמי אדין נהורין קיימין כל זכויות העולם נמצאות לפני אורות הללו. כלומר לאורם רואים איך כל חובות העולם מתהפכים לכף זכות.

ולפיכך הטביע הבורא ית' יסורים קשים ומרים, בענין הקבלה לעצמו הטבוע באדם מעת לידתו, הן מכאובים גופניים והן מכאובים נפשיים, באופן שאם יעסוק בתורה ומצות אפילו להנאת עצמו, מ"מ על ידי המאור שבה ירגיש הפחיתות והשחיתות הנוראה שיש בטבע הקבלה לעצמו, ואז יתן אל לבו לפרוש את עצמו מטבע הקבלה הזו ויתמסר לגמרי לעבוד דק להשפיע נ"ד ליוצרו, בשיעור הכתוב כל פעל ה' למענהו. ואז יפקח ה' את עיניו ויראה לפניו עולם מלא מתכלית השלימות שאין בו חסרון כל שהוא. ואז לוקח חלק בשמחתו ית' שבעת בריאת העולם. וז"ש חז"ל זכה, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות. כי בכל מקום שנותן עיניו הוא רואה רק טוב ורק שלימות, ואינו רואה במעשה הקב"ה שום חובות כלל אלא הכל זכיות.

ביאור הדברים כי אמרו חז"ל לא היה שמחה לפניו כיום שנבראו בו שמים וארץ, משמע שכל בריות העולם הם בתכלית השלמות במדה כזו שלא היה שמחה לפניו וכו'. אמנם אי אפשר לאדם לקחת חלק בשמחתו ית' הגדולה הזו, אלא לאחר שעשה תשובה שלימה מאהבה, אבל מטרם זה, לא ישמח כלל בעצמו ובבריות העולם, אלא להיפך, שמרגיש לפניו עולם מלא צער ומכאובים, עד שאומר ארץ ניתנה ביד רשע, הן מכאובים (דברי ר' מ"ג ע"ב)

ובענין היסורים הגשמיים והרוחניים שסבל מטרם שעשה תשובה, יש בהם ב' דרכים: (א) הוא בחינת כל מה דעביד רחמנאלטב עביד, כי הוא רואה בעיניו, אשר ללא המכאובים הנוראים ההם, שסבל מכן שהיה משוקע בטבע הקבלה לעצמו, לא היה זוכה לתשובה מעולם. וא"כ

כל זכיון דעלמא, קמי אלין נהורין קיימין. מכלהו נפקי *תרין נהורין שקולין כחדא דקיימי קמייהו תדירא.

קד) לקבל אלין אינון שבעין רברבן י ממנן י לבר, דסחרין יכל ארבע היכלין. שבעין נהורין אלין, י ותרי נהורין דקיימין קמייהו, כלהו פנימאין, גו לגו, ורזא דא דכתיב י בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים.

מסורת הוזהר

(א) תרין נהורין—קמייהו (משה ואהרן) ח"ג כ. רמח: ת"ו תקי' כא נה תקי' עי קצו: ב) בטנך ערמת חטים. (שה"ש ז') ח"ב ריח: ז"ח רוח ס"ז ס"ג שמט תק"ח צ"ח טד שלד.

חלופי גרסאות: א ס"י כמו ב' ערים. כ נ"א של ממנן. ג נ"א אומות לבר. ד נ"א כל הני היכלין, ונ"א הני ארבע. ונ"א אינון ארבע. ה נ"א והרין.

ז) היכלות דאו"א הסולם דברואה

וא"כ הוא מברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, כי לולא הרעה לא היה זוכה להטובה. ונמצא שכל מה דעביר רחמנא לטב עביר, כלומר, גורמים להטוב. ב) היא בחינת גם זו לטובה, דהיינו לא לבד שהרעות נעשו גורמים להטובה, אלא שהרעות עצמם נהפכו ונעשו טובות, והיינו ע"י אודות גדולים מאד, שהבורא ית' מאיר בכל אלו הרעות, עד שנהפכו ונעשו לטובות, הן היסורין הגופניים, והן היסורים הנפשיים שהם העברות, באופן שהחובות נהפכו וקבלו צורות של זכיות. ואלו האורות המהפכים את החובות לזכיות, הן הע' נהורין שבהיכל הזה שלפנינו. ובשבילם נקרא היכל זה היכל הזכות. מכלהו נפקי תרין נהורין שקולין כחדא דקיימו קמייהו תדירא,

מעלות כל עי האורות, יוצאים ב' אורות שהם שקלים כחדא, העומדים תמיד לפנינו. פירוש, כי נתבאר, שאלו ע' האורות הם המהפכים חובות בני אדם לזכיות כג"ל בדיבור הסמוך, והנה אז נבחנו החובות והזכיות לב' אורות שקולים זה לזה, כלומר שמעלת החובות השובה כמו מעלת הזכיות, ואין זו חשובה מזו משהו. והם עומדים ומאירים לפני ע' האורות תמיד, ומעירים עדות לפנינו כמ"ש לפנינו בסמוך.

קד) לקבל אלין, אינון ע' רברבן ממנן לבר דסחרין כל ארבע היכלין,

לעומת אלו ע' האורות, יש ע' שרים ממונים, שמהם כל חדיניו שבעולם, העומדים בתוך, ומסבבים כל ארבעה היכלות הללו מבחוץ, שבעין נהורין אדין ותרין נהורין דקיימא קמייהו כלהו פנימאין גו לגו, אבל ע' האורות וב' האורות העומדים לפנינו הם פנימיים לפני ולפנים, (רמ"י דף מ"ג ע"ב) כמ"ש

מראות הסולם

יג) וע"ד שנתבאר העיבור יניקה מוחין דאחורים בג' היכלות הראשונים שמחזה ולמטה, כן מתבארים העיבור יניקה מוחין דפנים בג' היכלות שמחזה ולמעלה, שהיכל הד' היא בחינת ו"ק המכונים עיבור יניקה דפנים, דהיינו אור החסדים כמו היכל הא'. והיכל ה' היא לבחינת ו"ס דמוחין דפנים, כמו היכל הב' בבחינת האחורים. והיכל ו' היא בחינת ג"ר דמוחין דפנים, ומסום יציאת המוחין, כמו שנתבאר בהיכל הג' בבחינת האחורים. והיכל השביעי היא לבחינת יחידה, הרי לפניך, איך כל היכל והיכל מיוחד בבחינתו עצמו במשונה מחברו. אמנם, כל ההיכלות כלולים יחד זה בזה, ומה שישנו בכלם יחד, יש בכל אחד מהם, אבל עכ"ז בחינת עצמו המיוחדת, היא השולטת בכל היכל והיכל.

יד) וצריך שתדע שיש בעישר ג' מיני התכללות (א) הוא התכללות הכוללת שהיא התכללות המלכות בנינה המובא לעיל במראות הסולם אות ב', (ב) הוא התכללות עיי"מ דאחורים בעיי"מ דפנים, המובא לעיל במראות הסולם אות י"א. ג) הוא התכללות התחתון בעליון, שכל תחתון נשלם מהעליון ומשלים את העליון, באופן שכל ז' היכלות צריכים זה לזה, כי משתלמים זה מזה. (כמ"ש בהסולם דף ט' ד"ה ארבע) ומתוך שכל ז' היכלות כלולים יחד, וכל שיש בכלם יש בכל אחד, לסיכך יש להבחין כל ג' מיני התכללות הנ"ל גם בכל היכל והיכל.

טו) ונבאר את התכללות ממין הג', כי נתבאר (ברף מ' אות י"ב) שבחינת החסדים בהיכל היסוד נבחנים לוי"ט בלי ראש, ובכדי להשיג בחינת ראש מוזיב היכל היסוד לעלות להיכל הב' היכל

קה) לקמי נהורין אלין עאלין כל זכו וכל עובדין דעלמא לאתדנא

טראות הסולם

ד חיכלות דאורא הסולם דכריאח

הוד, (כמיש כהסולם דף גיא דיה ותכלילו) וכן מתבאר בהסולם (דף גיח ד"ה פירוש) שאע"פ שאין המוחין מסובלים רק במדת היכל הוד, שהוא ו"ס דג"ר מ"מ מקום יציאת מוחין הללו אינם בהיכל הוד, כי אם בהיכל הג' שהוא נצח ע"ש, ולפי"ז מוכרח היכל הוד לעלות ולהכלל בהיכל הנצח (כמיש כהסולם בדף ג"ר ד"ה אליו) בכדי לקבל ממנו המוחין שלו. הרי איך היכל היסוד מוכרח לעלות להיכל הוד, והיכל הוד להיכל נצח. אמנם כמו שהתחחון נשלם מהעליון על ידי עליתו אליו, כן העליון נשלם מהתחתון, כי תחילת ועיקר המוחין הם אור דחסדים, שזולתו אין שום תיקון אפשרי, (כגיל דף מ' אות י"ב בטה"ט) ולפיכך צריך היכל היסוד שבו אור החסדים לעלות להיכל הוד, שאז משתלם היכל ההוד בהחסדים של היכל היסוד, וכן אע"פ שמקום יציאת המוחין הוא בהיכל הנצח, להיותו ג"ר דג"ר דמוחין, מ"מ לולא היכל ההוד שעלה אליו לא היה יכול לגלות שום מוחין, כי בחינת היכל הנצח עצמו, דהיינו המוחין דג"ר דג"ר, נעלמים תכף, ואינם נשארים רק המוחין המסובלים בהיכל ההוד, שהוא ו"ס דג"ר, וע"כ צריך היכל הנצח לעלות היכל ההוד, שזולתו לא היה יכול לגלות שום מוחין כלל. והנה נתבאר איך שגם העליונים צריכים להתכללות התחתונים, כי היכל ההוד צריך לאור החסדים שבהיכל הא', והיכל הג' צריך למדידת הו"ט שבהיכל הב'.

טז) ועד"ז שנתבאר בעי"מ דאחוריים כן הוא בג' היכלות העליונים שהם עי"מ דפנים. כי היכל הד' הוא בחינת אור החסדיט דהיינו עיבור יניסח דפנים, והוא צריך למוחין, ע"כ עולה להיכל ה' ששם המוחין דו"ס דג"ר דפנים המסובלים להעולמות. אמנם מקום יציאת המוחין הוא בהיכל הו', וע"כ צריך היכל הו' לעלות להיכל הו' וכן העליונים צריכים לתחתונים, כי היכל הו' צריך להיכל ה' לבחינת מדידת הו"ט, כג"ל בהיכל ב' וג', והיכל הו' צריך להיכל הד' כדי לסבל ממנו החסדים, וז"ש לעיל דף מ"ח אות ע"ב בהסולם, שהעמוד נוקב כל גגי היכלות כולם בכדי שכל הרוחות יתיחדו להיות כרוח אחד בסו"ת ורוח אחד לכל. (דו"ט דף מ"ג ע"ב)

(כמיש להלן באות ק"ו) ורזא דא דכתיב בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים, בטנך, היינו פנימיות, כמו הבני מעים שהם בפנימיות הגוף. חטים, רומז לחטאים, דהיינו החטאים שנעשו לזכיות בסוד ע"ב נהורין הנ"ל, שהם לפני ולפנים של ד' ההיכלות כנ"ל, וע"כ נאמר עליהם בטנך ערמת חטים. אמנם סוגה מבחוץ בשושנים, הרומזים לדינים, שהם הע' שרים הממונים, שהם פועלים כל הדינים שבעולם. ומה שאומר שהע' שרים הם הלעומת של ע' נהורין. הענין הוא, כי הגם שכל החטאים והעונשים באים מע' שרים, עם כל זה אינם ח"ו ברשות עצמם אלא שהם משמשים לחע' נהורין * תפקידם להכשיר התחתונים שיתיו דאורם לקבל הגילוי הגדול של ע' חאורות. ולפיכך נבחנו, שע' שרים הממונים מסבבים תזיכלות וחע' נהורין מבחוץ.

קה) לקמי נהורין אלין עאלין כל זכו וכל עובדין דעלמא לאתדנא:

לפני ע' חאורות האלו באים כל הזכיות וכל מעשי בני העולם למשפט. כלומר שע' חאורות הללו, היס ביד של פעלה, הדנים כל בני העולם. תרין נהורין אלין אינון סהדי סהדותא, ב' חאורות העומדים לפניהם, הם המעידים עדות של מעשי בני העולם. בגין דאית שבעה עיני ה' דמשטטי בכל ארעא, משום שיש שבעה עיני ה' המשוטטות בכל הארץ. עינים פירושו השנחה. ויש שבעה מרות בהשנחתו ית' שהם חגי' נהי"מ, והם המכונים שבעה עיני ה', כלומר, ז' מיני השנחה המכשירים את בני העולם לקבל העונג והנועם העליון. כל מה דאתעביד בעלמא אתרשים בההוא עובדא ממש וההוא זכותא ממש וקיימי בקיומיהו, כל מה שנעשה בעולם הן טוב והן רע, נרשם צורתו באותו המעשה ממש ובאותו הזכות ממש ומתקיימים ועומדים לנצח. כלומר, שאין שום דבר נאבד מהעולם הן ממעשים הרעים והן ממעשים הטובים, אלא כל מעשה נרשמת בצורתה בסוד שבעה עיני ה' וגו' וניתן לה בות קיום נצחי. ואלין תרין נהורין

תרין נהורין אלין, אינון סהדי סהדותא, בגין ^א דאית ^ב שבעה עיני ה' דמשטטי בכל ארעא, ^ג כל מה דאתעביד בעלמא ^ד אתרשים ^ה בההוא עובדא ממש, וההוא זכותא ממש, וקיימי בקיומיהו, ואלין תרין נהורין חמאן בהו, ^ו ומסתכלן, וסהדי קמי אלין ע' נהורין. אלין ע' גזרי וגזרין, ודייני ודינין, הן לטב הן לביש, והכא איהו ^ז אתר דזכותא.

קו) רוחא דא, ביה אתרשימו, אתוון תלת דאינון יהיו דכד אלין אתוון מתדבקן בהאי אתר, באתדבקותא דדכורא ונוקבא, כדין אתרשימו ביה, ולא

מסורת הזהר

א) שבעה עיני ה', (זכריה ד') ח"א רמא. ח"ב לה: קו. ח"ג קטו. קל. קלו. קמו: רעה. רצג. ת"ז חק' ע' קכו. ז"ח שח"ש ס"א טג שיג.

חלופי גרסאות: א) נ"א דאינון. ב) נ"א כן כל. ג) נ"א אתרשים בהו. ד) נ"א תתוא. ה) נ"א ומסתכלאן. ו) נ"א גזריין. ז) נ"א דייני ת' נ"א אתא.

חיכל ד' גבורה

הסולם

ו' היכלות דאויא דכריאה

והן לביש, אינו מתגלה כאן אלא בהשפע המושפע מע' נהורין המגיע למטה. שם ניכר הרע, אבל כאן הוא הזכות בלבד.

קו) רוחא דא ביה אתרשימו אתוון תלת, דאנון יה"ו: הרוח שבחיכל

זה, הנקרא זכות, שממנו ע' נהורין הנ"ל, נרשמו בו ג' אותיות יה"ו, פירוש, הע"ס הם י"ח ו"ה: י"ה הם חו"ב, ו' הוא ת"ת הכולל חג"ת נה"י, ח"ת הוא מלכות, ואומר אשר הרוח הזה, שממנו ע' נהורין הנ"ל, הוא בחינת יה"ו, דחינו רק ס' ספירות הראשונות, שה"ס זכר, ואינו כולל את ה"ת שה"ס נוקבא. דכד אלין אתוון מתדבקן בהאי אתר, באתדבקותא דדכורא ונוקבא, כדין אתרשימו ביה, ולא אתעדון מתמן, כאשר האותיות יה"ו, מתדבקים באותו מקום, דהיינו בהמלכות המכונה מקום, שהיא ה' תתאה, או נרשמים האותיות יה"ו בהרות, ואינם מסתלקים משם. פירוש כי כל מדרגה יוצאת ע"י זווג דהכאה דאור העליון שה"ס ט"ס ראשונות ודכר, על המסך שבמלכות שה"ס נוקבא, שאז עולה או"ח מהמלכות ומלביש את אור העליון, שה"ס ט"ס ראשונות, ממטה למעלה, וע"י הלבשה זו נקבעו ונקשרו ט"ס ראשונות בהמדרגה, וז"ש דכד אלין אתוון יה"ו, שה"ס אור העליון ודכר, מתדבקן בהאי אתר דהיינו בה' תתאה. בהמלכות, באתדבקותא דדכורא ונוקבא, דהיינו בווג דהכאה מאור העליון שהוא זכר אל המלכות שח"א

נהורין חמאן בהו ומסתכלן וסהדי קמי אלין ע' נהורין, ושני אורות חאלו, רואים ומסתכלים בכל מעשה, ומעידים עדות לפני ע' האורות, שהם הכיד של מעלה, ואחר שהע' נהורין שומעים עדותם, אלין ע' גזרי גזריין ודיינין דינין הן לטב והן לביש אלו ע' האורות גזורים גזרות ודנים דינים הן לטובה והן לרעה. דהיינו ע"פ עדותם של ב' האורות. פירוש כי בעת השלמות נמצאים ב' האורות הללו שה"ס אור החובות ואור הזכויות, שקולים זה כזה, בסוד שזדונות געשו לו זכויות כנ"ל (דף ס"ד ד"ח ביאור) ואז ע' האורות שה"ס ע' סנהדרין של מעלה, דנים לפי עדותם הטובה חזו את כל מעשה לטובה. אבל אם ב' האורות אינם שקולים, אלא אור הזכות גדול מאור החובות, הנה במדה זו יש חסרון ניכר במעשים הרעים, אשר האדם שעשה אותם, צריך לשוב בתשובה מאהבה עליהם, וזה נבחן שב' האורות מעידים עדות רעה על המעשים שעשה האדם, ואז ע' האורות דנים דינים לרעה, עד ששייב האדם תשובה מאהבה עליהם, ויהפכו לגמרי לזכויות, ויהיו ב' האורות שקולים זה כזה. הרי שהע' נהורין דנים את האדם לפי עדותם של ב' האורות, כלומר אם שקולים או אינם שקולים, ולפי מדת החסרון עד שיהיו שקולים. והכא איהו אתר דזכותא, וכאן בחיכל זה הוא מקום הזכות. כלומר שמה שאומר ודיינין דינין הן לטב (וש"י דף מ"ג ע"ב)

אתעדון מתמן. לבתר נפק חד נהורא. נהיר לארבע סטרין, האי נהורא אסיק תלת אחרנין, דאינון תלת בתי כ דינא, דדיינין דינין אחרנין, במלין דעלמא, בעותרא במסכנו, במרעין בשלימו, בכל אינון שאר מלין, דעלמא אתדן בהו: חד היכלא לאינון ע' קדמאי לגו, תלתא לאלין תלתא אחרנין.

קז) סלקא האי רוחא, וכליל כל אינון דלתתא, ואפיק חד חיוותא סדישא מתלהטא, ועיינין לה, כעיני אינשא, לאשגחא באלף אלפין ורבוא רבוון חיילין.

חלופי גרסאות: א' נ'א ליג בתי, ונ'א בי, כ' נ'א דינין, ונ'א ברינין וליג בתי.

היכל די גבורח

הסולם

די חיכלוח ראויה רברואה

העולם. שאינם דיני נפשות, דהיינו בעשייתא בעניות במחלוח בבריאות השלמה ובשאר ענינים שהעולם נידון בהם פירוש שהרוח הכולל ע' נהורין וב' סחדי, הוא בחינת יהו שבראש המאירים ממטה למעלה, ואלו ע' נהורין הנמשכים ממנו, ה"ס ע' סנהדרין הדנים דיני נפשות. והאורות שמחזה ולפסת הנמשכים מה' תתאה שבראש, שהם ג' סטרין, ה"ס ג' בתי דין הדנים דינים אחרים שאינם דיני נפשות. וה"ס במותב תלתא כחדא הוינא, (המובא לעיל בבראשית א' דף קנ"ד אות קע"ב) אלא שכל אחד מג' סטרין כלול מכל הג', וע"כ הם ג' בתי דין. ומה שאינו חושב בתי דין בד' הסטרין שמחזה ולמעלה, היינו משום ששם החסדים מכוסים ואין בהם גילוי של הארת החכמה, ואין שום דינים יכולים להאחוז שם, כי אין הדינים שורים אלא במקום שיש הארת החכמה. והטעם הוא. כי הצמצום לא היה כלל על אור החסדים כמ"ש במקומו.

חד היכלא לאנון ע' קדמאי לגו, תלתא

לאנון תלתא אחרנין: היכל אחד הוא

בשביל ע' נהורין הראשונים, שהוא בפנימיות החיכלוח, וגי חיכלוח חיצונים לו, הם בשביל ג' בתי דינים האחרים.

כלומר כי היכל זה כלול מד' היכלות זה לפני מזה (כנ"ל באות ק"ב) והע' נהורין שה"ס ע' סנהדרין וב' סהרי, הם בהיכל הפנימי מכולם. וב' בתי דין האחרים הם בג' היכלות המסבבים להיכל הפנימי.

קז) סלקא האי רוחא וכליל כל אינא דלתתא, ואפיק חד חיוותון

קדישא מתלהטא: עולה רוח הזה וכליל בחוכו כל

אלו נהורין שלמטה, דהיינו ד' נהורין שמחזה ולמעלה והג' נהורין שמחזה ולמטה, ומוציא חיה אחת קרושע

מתלהטת. ועיינין לה כעיני אינשא לאשגחא באקף אלפין ורבוא רבוון חיילין

מאריתון

שהיא נוקבא, שאז נאצל הרוח הכולל ע' נהורין הנ"ל כדין אתרשימו ביה, אז נרשמו בהרוח ט"ס הראשונות שהוא יה"ו, ולא אתעדון מתמן כי חאו"ח מלביש אותם והם נקשרים בו בכח הלבושה הזאת.

לבתר נפיק חד נהורא נהיר לארבע סטרין, האי נהורא אפיק תלת

אחרנין: לאחר כך יוצא אור אחד המאיר לר' צדדים,

אור זה מוציא ג' אורות אחרים. פירוש, כי אלו הע"ס הנ"ל בדבור הסמוך שיצאו ממטה למעלה, הם נבחנים לע"ס דראש, וה"ס הרוח הכולל את ע' נהורין וב' סהדי. ונדוע שאחר שנעשה הווג דהכאה ומוציא הע"ס דראש, מתפשטת אח"כ המלכות דראש ממעלה למטה ומוציא ב' בחינות שבגוף, שהם חג"ת עד החזה, שה"ס ג"ר דגוף, ונהיי שמחזה ולמטה עד סיום רגלין. ונדוע שחג"ת שמחזה ולמעלה שלמים בד' הבחינות חו"ב תו"מ, שה"ס ארבע חיות אריה שור נשר אדם. אבל נה"י שמחזה ולמטה. אין שם אלא ג' בחינות חו"ב ות"ת וחסר שם פני אדם שה"ס מלכות (כמ"ש לעיל דף מ"ו בריה ביאור, ובבראשית א' דף ס"ו ד"ה ווח, ע"ש בכל ההמשך).

וויש לבתר, דהיינו אחר שיצאו יהו דראש בזווג דהכאה, נפק חד נהורא נהיר לארבע סטרין, שאור המלכות דראש נתפשט והאיר ממעלה למטה את החג"ת שמחזה ולמעלה. ששם יש ד' סטרין חו"ב תו"מ, האי נהורא אפיק תלת אחרנין, ומהחג"ת יצאו ונתפשטו נהיי שמחזה ולמטה שהם רק ג' סטרין חו"ב ות"ת, אבל פני אדם חסרים שם כנ"ל.

דאינון תלת בתי דינא דדיינין דינין אחרנין במלין דעלמא, בעותרא

במסכנו במרעין בשלימו וכו', שאלו ג' נהורין

חו"ב ות"ת, הם ג' בתי דין הדנים דינים אחרים בעיני

(רפ"י דף מ"ב ע"ב)

מאריהון דדינא כלהו נטלין פתקין ופתחין וסגרין בעלמא, ואשלימו דינא. קח תחות האי חיותא ד' שרפים, מלהטן, כלהו א"כ כחזור ושושן, ושביבי דאשא סלקין. ע"ב גלגלין לכל חד, מלהטן באשא. כד נטלין אתעביד

מסורת הזהר

(א) כחזור ושושן, ח"ג קנר. ר"ט. (כפתור ופרח) ת"ן חק' נ"ו צא. ו"ח אחרי מ"ח טב שלו שמש. חלוסי גרסאות: א נ"א כחיוור, ונ"א כחיוור.

היכל ד' גבורה

הסולם

זי חיכלות ראויא דבריאח

ושביבי דאשא סלקין: חמת חיה הוו יש ד' שרפים שכולם לוחטים ככפתור ופרח, וניצוצי אש עולים. פירוש. ד' השרפים הם ד' בחינות חר"ב תו"מ של החיה המאירים לד' סטריין. וענין ההתלהטות ככפתור ופרח וניצוצי אש, ה"ס זיעת החיות שהן מזיעות בעת נסיעתן לד' הסטריין. (כמ"ש לעיל דף נ"ט ד"ה וז"ס הזיעה ע"ש) כי בכל סטרא שנוסעים, הם מכוונים פניהם לקו האמצעי בהקפדה מרובה, שלא לנטות לא לימין ולא לשמאל, וכיון שאינם יכולים לצמצם את עצמם כל כך לאמצעיתא כפי שרוצים, נמצאים עושים פעם נטיה יתרה לצד שמאל וממשיכים בזה תכף ניצוץ אש שורף, ופעם עושים נטיה יתירה לצד ימין וממשיכים כזה אור חסדים, כי המדייק להחזיק עצמו באמצע, דרכו לנענע עצמו פעם לימין ופעם לשמאל עד לקבוע לו האמצע בדיוק. והנטיה היתרה לצד הימין מכונה בשם כפתור, כי הבית קבול של האור מכונה כ"ף, וקומת אור הנמשך מכונה תור, מלשון תורי וחב וגו'. והנטיה היתרה לצד שמאל מכונה בשם פרח, ובשם ניצוצי אש, פרח נקרא על שם פריחת אור החסדים כי אור החכמה הנמשך מקו שמאל נמשך בלי אור החסדים, ונבחן שאור החסדים פרח משם, וכן מכונה ניצוצי אש, כי מטאת היות האור בלי חסדים נמצא שורף את התחתונים. כי הנמשכים מבחינת ז"ת שעיקרם הוא אור חסדים נמצאים מתבטלים על ידי אור בלי חסדים, אבל אלו ד' השרפים לחיותם מבחינת ג'ר אינם נשרפים מחמת חסרון חסדים, כי הג'ר יכולים לקבל אור חכמה בלי חסדים, ועל שם כך הם נקראים שרפים. להורות שהארתם הנמשך לתחתונים שורפת אותם. ע"ב גלגלין לכל חד מלהטן באשא: ע"ב גלגלים לוחטים באש יש לכל אחד, מד' השרפים שהם ד' פעמים ע"ב שהוא בגי' פ"ח, שזה יורה שאור החסדים פרח משם, כי אלו הגלגלים

מאריהון דדינא, ויש עינים להחיה כעיני אנוש, כדי להשניח באלף אלפים ורבוא רבבות חיילות בעלי הדין. כלהו נטלין פתקין, ופתחין וסגרין בעלמא, ואשלימו דינא. כל אלו בעלי הדין לוקחי פסקי דין מהב"ד, ופותחים או סוגרים צנורות השפע אל העולם ומשלימים הדין, דהיינו שמוציאים אותו לפועל. פירוש, כי הרוח ש"ה"ס ע' נהורין היא בחינת ג'ר וראש ש"ה"ס יח"ו (כג"ל בדיבור הפמוך) והחיה הזאת נמשך בעיקר מן הרוח וע' נהורין שבו, אלא כדי להאצילה בראש וגוף, הוצרך גם הרוח להכלל מבחינת גוף, דהיינו מהד' נהורין וג' נהורין, שהם גוף כג"ל. ולפיכך יכולה החיה להשלים ולהוציא לפועל את הדין שהוציאו הע' נהורין להיותם שורשה. וז"ש ועיינין לה כעיני אינשא, להורות שהעינים של החיה נמשכות מבחינת הג'ר, ששם ע' נהורין, ושם סני ארם. ועינים פירושו השגחה. וז"ש לאשגחא באלף אלפין ורבוא רבוון וכו'. כי להיותם מבחינת ראש הם נמשכים מהבחינה שכנגדם באצילות שהוא עתיק, שהוא הראש דאצילות, ונודע שספירות דעתיק הם במספר מאה אלף והע"ס שלו הם אלף אלפים, שזו"ה הנאמר בעתיק (דניאל ז') אלף אלפין ישמשוניה. ומלכד זה יש עוד בעתיק זווג נעלם מסוד המלכות הגנוזה ברדליא, ומבחינה זו כל ספירה שבו רבוא אלפין, והע"ס רבוא רבבן, שזו"ה ורבוא רבבן קדמוהי יקומין, (דניאל ז') וכיון שאלו הם המוציאים לפועל את הדינים הנגזרים בע' נהורין שהם בחינת ראש, המקבלים מעתיק, שהוא הכחינה שכנגדם, ע"כ יש גם בהם אותם ב' המספרים. הנהוגים בעתיק, אלף אלפין, מזווג הנגלה, ורבוא רבוון מזווג הנעלם.

קח תחות האי חיותא ד' שרפים, מלהטן כלהו כחזור ושושן (רמ"י דף ס"ג ע"ב)

"נהר חד י די נורא. אלף אלפין משמשין להווא ינורא, מתמן י נפקי כמה חיילין, כד גלגלין נטלין, כמה אינון רבוא רבוון דיקומון מנייהו, בגו ההוא נורא. תחות היכלא תנינא, נפקי חיילין דמזמרין, ואתיין לקרבא הכא. ואתוקדון כלהו.

קט) כל אינון ממנן דעלמא דאתמנון לשלטאה, מהכא נפיק דינהון לשלטאה, מגו ההוא רוחא דאתרשים בתלת אתוון, ומהכא מעברין קיומייהו מעלמא, ואתדנו בהאי נורא דנגיד ונפיק. כלא אתמסר בהאי היכלא, בגין דאתרשימו בתלת אתוון י הכא, האי רוחא, אתכליל בהו. י ההוא חיוותא, אפיק חיילין ומשריין, דלית להון חושבנא.

מסורת הזהר

א) נהר—די נורא, (נהר דינור) ח"א כג. מ. קור. ח"ב ריא. רמו. רנב. ח"ג ל. ת"ז בחקדמה ד. חק' נ"ה סח. ז"ח יתרו לט טכ שכר. בהר מ"ט טר שה.

חלופי גרסאות: א נ"א ל"ג די, ונ"א דנורא ול"ג די. ב נ"א ומשמשין. ג נ"א נהר. ד נ"א נפקי. ה נ"א כמה. ו נ"א ואחנהרן. זנ"א ואחנהירין. זנ"א מעברין, מעברין קיומייהו (אה"ל). ח נ"א קמייהו. ט נ"א הכא ונ"א דלא. י נ"א חלת. יא נ"א לרינא ול"ג הכא. יב נ"א ההוא מוח רהיא וגוי (אה"ל).

חיבל ר' גנורח

הסולם

ז. חיבלות דאויא דבריאח

שהוא בסוד רבוא רבכן. באופן שחמשמשים העושים את נהר דינור הם כסויה אלף אלפין ישמשוניה, והנולדים ויוצאים בתוך חנהר דינור גופו, הם כסויה רבוא רבכן קדמוהי יקומון. תחות היכלא תנינא נפקי חיילין דמזמרין ואתיין לקרבא הכא ואתוקדון כלהו: תחת היכל השני יוצאים מלאכים המזמרים ובאים להתקרב כאן והם גשרים כולם. והוא מטעם היותם מבחינת ויק אשר עיקרם הוא אור החסדים, וע"כ נעשה להם אור החכמה בלי חסדים שבכאן, לאש שורף, ונשרפים ונאבדים מחמתו.

קט) כל אינון ממנן דעלמא דאתמנון לשלטאה, מהכא נפיק דינהון לשלטאה: כל אלו הממונים שנחמנו לשלוט בעולם מכאן יוצא התמונות לשלוט, מגו ההוא רוחא דאתרשים בתלת אתוון, התמונות יוצא מתוך הרוח זכות שבכאן, שנרשם בנ' אותיות יהו (כניל באות קיו) ומהכא מעברין קיומייהו מעלמא, ואתדנו בהאי נורא דנגיד ונפיק ומכאן מעבירים אותם מהעולם ונדונים באש הזה היוצא ונמשך בנהר דינור. כלא אתמסר בהאי היכלא בגין דאתרשימו בתלת אתוון הכא, האי רוחא אתכליל בהו, הכל נמשך בהיכל הזה משום שרשם

הנלגלים התקבצו ועלו אליהם מניצוצי אש הנ"ל, וע"כ הם לוהטים.

כד נטלין אתעביד נהר חד די נורא: כאשר נוסעים נעשה על ידיהם נהר אחד של אש. כי ענין הנטיה הנ"ל לצד שמאל נוהגת חמיד בעת הנסיעה, כי בכל פעם שמתאמצים ביותר לכיון פניהם לקו האמצעי, הם מזיעים בהכרח, דהיינו שנוטים לכאן ולכאן, לימין ולשמאל, בכדי לקבוע ביתר דיוק את האמצעי, ובכל נטיה לצד שמאל יוצאים ונמשכים ניצוצי אש, עד שמתקבצים ונעשים לנהר של אש, הנקרא נהר דינור. אדף אלפין משמשין להווא נורא, אלף אלפים מלאכים משמשים לאש ההוא. פירוש כי המוחין שהשרסים מקבלים בעת נסיעתם נמשכים מעתיק דאצילות שמצד זווג הנגלה הוא במספר אלף אלפים, ומצד זווג הנעלים הוא במספר רבוא רבכן. (כניל דף ס"ח ד"ה סלקא) וע"כ נבחן שהנהר של אש נעשה ע"י הארת אלף אלפין הנמשך מעתיק, מתמן נפקי כמה חיילין, מאלו אלף אלפין יוצאים ונולדים כמה צבאות, כד גלגלין נטלין כמה אינון רבוא רבוון דיקומון מנייהו בגו ההוא נורא, כשהגלגלים נוסעים, נולדים ועימדים מהם כמה רבוא רבבות בתוך תאש, שהם נמשכים מזווג הנעלים של עתיק (דפרי דף ס"ג ע"ב)

קי) * כל דינין דעלמא, מהאי היכלא נפקי, הן לטב הן לביש, ב בר תלת: בניי. חיי. ומזוני. דלא אתייהב רשו באתר דא, דהא בההוא נהר עלאה, דכל נהורין נגדין מניה, קיימא מלה. באמצעיתא * דהיכלא דא, הוא אתר מתקנא ^ה לקבל רוחא דלעילא, בגו רוחא דא, ודא סלקא בהו. קיא) ג תרין ג עשר פתחין אינון להיכלא דא. בכל פתחא ופתחא כל אינון

מסורת הזהר

א) כל דינין—מהאי היכלא, ח"ב ה, רנב, רעד: ב) בר תלת בניי חיי ומזוני וכו', ח"א קנז, קנט, קסו קפא, רז, רנז, ח"ב ה, רנב, רעד: ח"ג כה, עט: ריה רצב: ת"ז תקי יוד כה, תקי גי טז, תקי ס"ט צט, ק. תקי עי קכו, ז"ח יחרו ל"ו סג שיר. (בניי חיי ומזוני) ח"א קטו. ת"ז בהקדמה טו תקי כ"ב סה. ג) תרין עשר פתחין, ח"ב קכז.

חלופי גרסאות: ה ג"א לקבלא. כ ג"א ליג עשר. ו"א תריסר.

זי היכלות דא"א דברואח הסולם היכל די גבורה

כי בהיכל הזכות עיקר השליטה הוא לבחינת אהבה, שהרי אין הזדונות הנפכים לזכיות אלא עיי אהבה. כמ"ש חז"ל שעיי תשובה מאהבה וזדונות נעשים לו כזכיות (יומא ס"ו) אמנם מול העליון שה"ס שערות ריקנא דא"א עיקר השליטה היא שם לבחינת יראה, כי ע"כ נקראת שערות מלשון סערות. ובניי חיי ומזוני אינם נמשכים אלא בכח היראה, וע"כ לא יוכלו לבא מהיכל הזכות אלא רק משערות דיקנא דא"א ששם מרת היראה.

ואין להקשות הרי אומר לעיל שע' נהורין ה"ס סנהררי גדולה הדנים דיני נפשות וא"כ גם החיים נידון בהיכל הזכות. אמנם כבר עמד בזה הזהר עצמו (בפקודי דג' ע"א) ותירץ שם כד אתדן הכא לחיים כדין נגדין חיים מדעילא ויהבי ליה, שאחר שנידון בהיכל הזכות לחיים, נמשך או החיים ממזלא דא"א וניתן לו חיים ממנו. וכן אומר להלן באות קי"ד. באמצעיתא דהיכלא דא, הוא אתר מתקנא, לקבל רוחא דלעילא בגו רוחא דא, ודא סלקא בהו: באמצעו של היכל הזה, יש מקום מחוקן, שיתקבל רוח העליון. שבהיכל החמישי, תוך הרוח שבכאן, ומקום זה עולה בהם, כלומר שמקום זה, שה"ס העמוד העומד באמצעו של כל היכל והיכל, נכלל בב' הרוחין הללו. וע"כ הוא מעלה את הרוח שבכאן אל רוח העליון שבהיכל החמישי כמ"ש באורך לעיל דף מ"ח ד"ה באמצעיתא ע"ש.

קיא) תרין עשר פתחין אינון להיכלא דא בכל פתחא ופתחא כל אינון

שגרשם בנ' אותיות יה"ו שהרוח שבכאן נכלל בהם. ההוא חיותא אפיק חילין ומשריין דלית להון חושבנא, חיה זו מוציאה צבאות ומחנות מלאכים שאין להם מספר פירוש כי שליטת הממונים דקדושה בעולם הוא להכניע את הס"א, ואינם יכולים לשלוט עליהם ולהכניעם, מפני שזה לעומת זה עשה אלקים, אלא בשעה שמקבלים מוחין דג"ר מהרוח זכות שבכאן, אז יכולים להכניע הס"א ולשלוט בעולם, ואומר ומהכא מעברין קיומיהו מעלמא, כי כמו שהמוחין הגדולים מקובלים כאן, כן אם אינם נוהרים, לקבלם בסוד ג' אתוון יה"ו, שהרוח שבכאן נרשם בהם, שטורם שהו' שהוא ת"ת, קו אמצעי, מכריע על י"ה שהם חו"ב, ימין ושמאל, אלא נוטים לקו שמאל, מעבירים אותם תכף מהעולם ואתדנו בהאי נורא דנגיד ונפיקי, כמ"ש לעיל. באופן דכלא אתמסר בהאי היכלא, הן המוחין הגדולים והן להאכד מהעולם לגמרי. קי) כל דינין דעלמא מהאי היכלא נפקי הן לטב הן לביש בר תלת,

בניי חיי ומזוני, כל הדינים שבעולם יוצאים מהיכל הזה, הן לטובה והן לרעה. חוץ מגי הללו, כנים חיים ומזונות, דלא אתייהב רשו באתר דא, דהא בההוא נהר עלאה, דכל נהורין נגדין מניה, קיימא מלה, שלא ניתן רשות לדון אותם במקום הזה, אלא שהם תלויים באותו נהר העליון, דהיינו המכונה דיקנא דא"א או מול העליון, שכל האורות, דבניי חיי ומזוני, נמשכים ממנו, ורק בו תלוי הדבר, והטעם הוא, (דפו"י דף מ"ג ע"ב * פ"ד ע"א)

סכרין וממנן, דאינון ^א מכרוי לאודעא לתתא, כל אינון דינין דזמינין לנחתא לתתא, כד"א * קרא בחיל, וכן אומר גודו אילנא וגו'.
 קיב) ומגו כרוזי אלין, נטלי מלה כל י מריהון דגדפיין, עד דאודעי מלה י לרקיע דחמה, ומתמן, כד נפיק שמשא, נפיק מלה, ואתשטייא בעלמא, עד דמטי להווא י חיויא דרקיעא, דכל ככבי דרקיעא גלידו ביה, דאיהו באמצעיתא דרקיעא.

מסורת הזהר

(א) קרא בחיל, (דניאל ד') ת"ז תקי ס"ט קב: קיא ב) חיויא דרקיעא, ח"א קכת.

חלוסי גרסאות: א ג"א מכרוי. ב ג"א מאריהון ג ג"א לרקיעא.

חיכל ד' נכורה

הסולם

זי חיכלות דא"א דבריאח

ואלכל גלגל ג' סמכין להיותם מחזה ולמטה, ע"ש, כן כאן כלולים ד' היכלות בהיכל הזה, להיותם בחינת מחזה ולמעלה, אבל בכל היכל רק ג' פתחים להיותם בחינת מחזה ולמטה.
 קיב) ומגו כרוזי אלין נטלי מלה כל מאריהון דגדפיין עד דאודעי מלה לרקיע דחמה: ימן כרוזים האלו של השוטרים והממונים שבפתחי היכלות, מקבלים כל בעלי כנפים, עד שפוריעים דובר אל הרקיע של החמה. דהיינו לרקיע הב' דעולם העשיה, ששם החמה בין ז' ככבי לכת. בעלי כנפים פירושו מלאכים, בסו"ה כי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י'). ואומר שכל המלאכים שמתחת החיכלות בבריאח, וכן ביצירה ועשיה מקבלים חכרוזים של השוטרים והממונים שבפתחי ההיכל, דהיינו שכל מלאך עליון נותן לתחתון ממנו, עד שהכרוז מגיע אל החמה, שהוא הרביעי מז' ככבי לכת. אמנן אין הכונה לו' ככבי לכת הגשמיים אלא לו' ספירות שברקיע הב' של עולם העשיה הרוחני, שז' ככבי לכת הגשמיים נבחנו לענפים שלהם. כי כן דרך החכמים לדבר בענפים גשמיים ולבאר עמהם את שרשיהם הרוחני.

ומתמן כד נפיק שמשא נפיק מלה ואתשטייא בעלמא עד דמטי

דהווא חיויא דרקיעא, ומשם כאשר השמש יוצא

על הארץ, יוצא דבר הכרוז מחשמש, ומשוטט בעולם עד

שדובר מגיע אל הנחש שבהרקיע, דכל ככבי

דרקיעא גלידו ביה, דאיהו באמצעיתא

דרקיעא, שכל ככבי הרקיע מקפאיים בו, והוא

עומד באמצע הרקיע ושמעין מלה ונקטין

לה אינון סרכין דתחות, ואינון

דממנן על ההוא חיויא, ומתמן אתפשט

לעלמא

אינון סרכין וממנן דאינון מכרוזי: י"ב פתחים הם להיכל הזה, בכל פתח ופתח נמצאים כל אלו השוטרים והממונים שהם מכרוזים, לאודעא לתתא כל אינון דינין דזמינין לנחתא לתתא, כד"א קרא בחיל, וכן אומר גודו אילנא וגו', להודיע למטה כל אלו הדינים העתידים לירד למטה. כמ"ש קרא בחיל, וכן גודו אילנא וגו', שכרוזים הללו באים מכאן.

פירושו, כי עצם ההיכל הוא בחינת מחזה ולמעלה, והתחתונים ששורשם מבחינת מחזה ולמטה, אינם ראויים לקבל אלא מבחינת מחזה ולמטה, כי כל בחינה צריכה לקבל רק מהבחינה שכנגדה, כנודע. וז"ס הפתחים שבהיכל, שהפתחים ההם הם בחינת מחזה ולמטה של ההיכל, שהתחתונים יכולים לקבל שפעם מהם. וע"כ הם נבחנו כמו פתחים להורות, שאינם יכולים לבא ולקבל מההיכל כי אם דרך שם, שהיא מחזה ולמטה כמו בחינתם, בדומה להיכל גשמי שאי אפשר לבא בו זולת דרך הפתח. וע"כ עומדים שם בפתחים ההם, כל אלו הממונים המשפיעים משם את פסקי הדין אשר בכ"ד שבהיכלות, אל התחתונים, שה"ס הכרוזים שמכרוזים ונשמעים ונעשים בעולם.

וענין י"ב פתחים שיש בהיכל הזה. הוא,

כי ד' היכלות כלולים בהיכל הזה כנ"ל באות ק"ב, שהם נגד ד' בחינות חו"ב תו"מ של ההיכל, ובכל היכל והיכל יש ג' פתחים, הרי י"ב פתחים.

ומה שלא יש ד' פתחים בכל היכל, הוא מטעם היותם בחינת מחזה ולמטה כנ"ל שחסר בהם פני אדם, ואין שם אלא ג' פנים, שהם רק ג' בחינות חו"ב ות"ת. ע"ד שנתבאר לעיל (דף מ"ו ר"ה ביאור) שכלל חיה ד' גלגלים להיותם מחזה ולמעלה

(דפו"י דף מ"ד ע"א)

קיג) ושמעין מלה, ונקטין לה אינון סרכין דתחות, י ואינון דממנן על ההוא חיויא, ומתמן אתפשט לעלמא, ואפילו רוחין ושדין, ואפילו עופי שמיא, מודעי ליה בעלמא כרוזין. תבין, וסתמין פתחין. י לא סלקא רוחא ברוחא, עד דכלהו רוחין תחאי כלהו חד, י בהדי האי רוחא, וכלהו אתכלילן ועאלין דא בדא, עד דאתעביד כלא חד.

הלופי גרסאות: א נ"א דחלי ושמעין, כ נ"א שמשא, ונ"א שמיא, ג נ"א לאסתלקא, ד נ"א מוסיף חד רוחא, ונ"א ליג. בחדי האי, ונ"א חד רוחא, בחר האי רוחא.

זי חיכלות ראויה דברואח

הסלם

חיכל רי גבורח

לעלמא, ושומעים הדבר ומקבלים אותו אלו השוטרים של מטה, ואלו הממונים שעל הנחש, ומשם מתפשט הדבר לעולם.

ביאור ענין חיויא דרקייע תמצא להלן בזהר (דפו"י דף קכ"ה ע"א) וז"ל, ותא חזי באמצעות דרקייעא אתקטר חד אורחא קסטרירא, ואיהו חיויא דרקייעא, ובוא וראה, באמצע הרקייע נקשר שם אורח אחד מבהיק והוא הנחש שברקייע, דכל ככבין דקיין כדהו קטירין ביה וקיימי ביה תלי תלין, שכל הככבים הדקים מלראות אותם, כולם קשורים בו תלי תלים. והוא הנקרא אצל התיכונים בשם קו החלבי, שמחמת ריבוי הככבים אשר שם הוא נראה לנו כמו קו אחד לבן כחלב, ואנון ממנן בסתירו עובדי בני עלמא, ואלו ככבים הדקים הם ממונים על המעשים שבסתר של בני העולם. עכ"ל.

ו"ש כאן עד דמטי לההוא חיויא דרקייעא דכל ככבי דרקייעא גלידו ביה, דהיינו לקו החלבי שהככבים כולם מוקפאים שם, כלומר שאינם זזים ממקומם. פירוש כי ההנהגה בטרטיות מסודרת ההתככבים, כמ"ש ז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו ככב ומזל מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל, ונודע שכל מדרגה וכן שפע הנמשך ממנה מחולקת לשנים, לבחינת מחזה ולמעלה ולבחינת מחזה ולמטה, ולסיכך גם הככבים מחולקים על פיהם, שיש ככבים שאינם ככבי לכת והם קפואים בכו החלבי שהם בחינת מחזה ולמעלה, ששם החסדים מכוסים ואין השפע מגיע מהם לתחתונים בגלוי, וז"ש שם ואנון ממנן בסתירו עובדי בני עלמא, כי אינם ממונים רק על מעשים שבסתר, ויש ככבי לכת, שהם שצ"מ חנכ"ל, שהם בחינת מחזה ולמטה ששם (דפו"י דף מ"ד ע"א)

החסדים מגולים והשפע מגיע מהם לתחתונים בגלוי, וע"כ הולכים ומסבבים העולם כל אחד בדרכו המיוחד, לחלק השפע המיוחד לו.

ו"ש עד דמטי לההוא חיויא וכו', ושמעין מלה, כי אלו הככבים אינם מקבלים הדבר להשפיע לתחתונים אלא שמעים אותו בלבד, ונקטין לה אינון סרכין דתחות, ומקבלים הדבר, רק השוטרים שמתחת הקו החלבי, שהם מבחינת מחזה ולמטה, שמהם מושפע לתחתונים, וכן ואנון דממנן על ההוא חיויא, דהיינו הממונים שממעל הקו החלבי, גם הם מקבלים הדבר, אבל הככבים עצמם שבקו החלבי אינם מקבלים אלא שומעים בלבד, באופן שיספיק אל הסרכין דתחות, שיקבלו מהם.

קיג) ומתמן אתפשט לעלמא, ואפילו רוחין ושדין ואפילו עופי שמיא מודעי ליה בעלמא כרוזין: ומשם מן הסרכין שלמטה, מתפשט ונצשה הכרוז בעולם, ואפילו רוחות ועדים ואפילו עוף השמים מעבירים ומוודעים הכרוזים בעולם. כלומר, שכל בריות העולם ואפילו שדים ורוחות מוכנים להוציא לפועל את הכרוזים הללו. תבין וסתמין פתחין: הממונים חוזרים וסוגרים המתחים, פירוש, בעת השפעת ההנהגה אל העולם נפתחים י"ב הפתחים והכרוזים משתלשלים להעולם דרך המדרגות כנ"ל. ואחר שיצא לפועל בעולם חוזרים וסוגרים הפתחים, כי אינם פתוחים רק בשעת השפעה.

לא סלקא רוחא ברוחא, עד דכלהו רוחין תתאי כלהו חד בהדי האי רוחא, אין הרוח שבכאן עולה לרוח העליון, שבהיכל החמישי, עד שכל הרוחות שבהיכלות התחתונים נעשו אחר עז הרוח הזה שבכאן, וכלהו אתכליקן ועאלין דא בדא עד דאתעביד כלא חד, וכל

קיד) בר נש כד איהו בני מרעיה, הכא אתדן, הן לחיים, הן למות, חייך תלייא לעילא. אי אתדן הכא לחיים, יהבי חייך מלעילא, ואי לא, לא יחביבין. זכאה חולקיה מאן דאתדבק במאריה, ויעול ונפיק. ג הכא קידה באנפין בארעא, לאתגברא על דינא, על האי היכלא אתמר * אל אמונה ואין עול וגו'. (קטו) **היכלא חמישאה**, היכלא דא, היכלא דברקא זהיר, דאיהו רוחא דמזהיר נהיר לאינון תתאי, רוחא דא י איהו כליל, ופתח וסגיר, ונהיר פ ונציץ לכל סטרין. מנציצו דא, נהיר חד נהורא

דרך אמת

מסורת הזהר

(ה) חסד.

(א) אל אמונה ואין עול, (דכריס ליב) ח"א קלט. ח"ב

רעב. ח"ג לה. רצו. ב) ברקא, ז"ח יתרו ל"ט טג שלט.

חלוסי גרסאות: א ג"א חליין כ ג"א ויעול ונפיק בלא כישוסא דאנפין ובארעא יכול וגו' (אה"ל). ג ג"א ל"ג הכא.

ד ג"א קידא. ה ג"א דאיהו. ו ג"א וסגיר. ז ג"א ל"ג נהיר. ח ג"א נציץ.

היכלות דא"א דברואח

הסולם

היכל ד' נכורה

למידה על אפים, משום שעוד אינו בחינת ג"ר ממש, להיותו בחינת מחזה ולמטה דהיכלות. אבל בהיכל הרביעי שבכאן להיותו כבר מחזה ולמעלה דהיכלות ששם ג"ר מבחינת פנים. ע"כ צריכים לקידה על אפים שיגעו פניו בארץ.

על האי היכלא אתמר אל אמונה ואין עול וגו', מרמו על רישא דקרא. שנאמר

כי כל דרכיו משפט כי בהיכל זה מקום הבתי דינים ששם מתגלה אשר כל דרכיו משפט, שבזה משיגים אותו ית' בסוד אל אמונה ואין עול כי צדיק וישר הוא.

היכל חמישאה, חסד

(קטו) **היכלא חמישאה, היכלא דא היכלא דברקא זהיר דאיהו**

רוחא דמזהיר נהיר לאינון תתאי, היכל החמישי, היכל זה, הוא היכל שהברק מאיר בו, שהוא רוח הנקרא ברק, שמוהיר ומאיר להתחוננים, מזהיר, פירושו בהארות החכמה הנק' זהר. ומאיר היינו באור החסדים.

רוחא דא איהו כליל ופתח וסגיר נהיר ונציץ לכל סטרין; רוח הזה, ברקא, הוא

כולל ופותח וסוגר מאיר ופתחוץ לכל הצדדים. פירושו.

בעת שהרוח הזה עושה זוונו להאיר הארתו, הוא כליל לכל התחוננים שעלו אליו בבחינת מין. ופתח, חיינו להארות ו"ס דג"ר, וסגיר, היינו להארות ג"ר דג"ר, נהיר, היינו באור ישר, ונציץ, היינו באורח. לכל סטרין, היינו מעלה ומטה ולד' רוחות.

מנציצו דא נהיר חד נהורא כעין

ארגוונא

וכל הרוחות נכללים ונכנסים זה בזה עד שנעשו כולם אחד. ואחר התכללות הנה עולה הרוח שבכאן עמם להיכל החמשי ונכלל בהרוח אשר שם.

קיד) בר נש כד איהו בני מרעיה הכא אתדן הן לחיים הן למות:

כשהאדם מוטל חולה על ערש דוי, הוא נידון כאן הן לחיים

והן למות. חייך תלייא לעילא, אי אתדן

הכא לחיים יהבי חייך מלעילא, ואי לא

לא יהבין, חיים תלוי למעלה בנהר העליון

ולא כאן בהיכל זכות, כנ"ל, אמנם אם נידון כאן

לחיים, נותנים לו חיים מלמעלה, מהנהר העליון

הנק' מזל, ואם לא, אין החיים ניתנים לו

מלמעלה. זכאה חולקיה מאן דאתדבק

במאריה ויעול ונפיק, אשרי חלקו מי

שנתדבק ברבונו ונכנס ויוצא בהיכל הזה כחפצו.

הכא קידה באנפין בארעא לאתגברא

על דינא: כאן בהיכל זה נוהג קידה על

אפיים, שפניו יגעו בארץ, בכדי להתגבר על הדין. והנה

בהיכל הב' אומר שצריכים כריעה, ובהיכל הג'

אומר שצריכים השתחואה, דהיינו הרכנת הראש,

וכאן אומר שצריכים קידה באנפין על ארעא.

ויש להבין זה, והענין הוא, כי ענין הכריעות

והשתחויות שעושים הצדיקים להתרצות לרבונם

הוא מכוון לפי המוחין שממשיכים, ולפיכך

בהיכל הוד שהיא בחינת ו"ק צריכים לכריעה

על ברכים, ובהיכל הג' הנחשב לג"ר כלפי היכל

חב', צריכים להשתחואה, דהיינו הרכנת הראש

עד שיראה איסר מכנגד לבו, ואינם צריכים

(דס"ו דף מ"ד ע"א)

בעין ארגוונא, נהורא דא, כ' כליל יכל גוונין דנהרין נהורא * חוור, ואוכם, סומק, וירוק. אתכלילן אלין באלין, אתרקים חוור בסומק, אוכם בירוק, לבתר חוור באוכם, ואתעביד חד חיוותא מרקמא, ואתכליל בה, ירוק וסומק, דיוקנאה כדיוקנא דב'נ, דכליל כל דיוקנין.

קטז) מינה נפקו ד' סמכין דאינון חיוון רברבן, על אלין דלתתא, חד אקרי אופן, דאיהו תרין, בגין דכד אתחזי האי, י אתנהיר אחרא בגווית, י דביק דא בדא, עאל דא בדא, לבתר עאל אחרא דא בדא, ואתחזון ד' רישין, לד' סטרין דעלמא, וכלהו חד גופא, ואלין אינון דכתיב י בהו י כאשר יהיה האופן בתוך האופן, וכלהו אלין קשורין דא בדא, כחיוו י דחיוון עלאין, דלא

מסורת הזחר

(א) חוור ואוכם, וכו' לעיל דף י"ד ציון ג' וש"ג. (ב) כאשר יהיה האופן, וגו' (יחזקאל א').

חלופי גרסאות: א' ג"א כליל כלל. ב' ג"א בכל. ג' ג"א אתנהרא. ד' ג"א דבוק. ה' ג"א בה. ו' ג"א דחיות. ז"א דחיוון

חיכל חי חסד

הסולם

ז' חיכלות דאו"א דבריואה

פירוש, כל בחינת מחוה ולמטה של החיח היא בחינת מלכות, וע"כ נקראים אופנים, כי אופן הוא שם המלכות כנודע. אמנם כיון שתמלכות עלתה ונתמתקה בהבינה, ע"כ נחשבת המלכות תמיד לב' אופנים, דכד אתחזי האי אתנהיר אחרא בגויה, כאשר נראה המלכות חרי מאיר בתוכה הבינה, וע"כ נבחת לב' אופנים, אופן בתוך אופן. דביק דא בדא, עאל דא בדא, לבתר עאל אחרא דא בדא, ואתחזון ד' רישין לד' סטרין דעלמא, ונעשו רבוקים הבינה והמלכות זו בזו, ונכנסה זו בזו, דהיינו המלכות בהבינה, ונעשו ב' אופנים ימין ושמאל במסוף בינה, ואח"כ נכנסה האחרת זו בזו, דהיינו הבינה נכנסה ונכללה במקום המלכות, ונעשו ב' אופנים ימין ושמאל גם במסוף המלכות, ונדאו עתה ד' ראשים לד' רוחות העולם, כי חסיין ושמאל שבמקום בינה נבחנו, לדרום צפון, וחימין ושמאל שבמקום מלכות, נבחנו למזרח מערב, וכלהו חד גופא, אמנם כל חד' הם רס גוף אחד, דהיינו מלכות, כי כולם נעשו ע"י התכללות המלכות בהבינה. ואלין אינון דכתיב בהו י כאשר יהיה האופן בתוך האופן ואלו הם שכתוב עליהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן כמבואר.

ארגוונא: מהתנוצצות ה"ה מאיר ויוצא אור אחד שמראהו כעין ארגמן. נהורא דא כליל כל גוונין דנהרין נהורא חוור ואוכם סומק וירוק, אור זה, שהוא כעין הארגמן, הוא אור כולל לכל המראות המאירים דהיינו אור לבן ושחור אדום וירוק שהם חו"ב תו"מ כנודע. אתכלילן אלין באלין אתרקים חוור בסומק אוכם בירוק לבתר חוור באוכם, נכללו אלו באלו ונרסם חלבן באדום, והשחור בירוק, ואח"כ חלבן בשחור, ואתעביד חד חיוותא מרקמא, ואתכליל בה ירוק וסומק, דיוקנאה כדיוקנא דבר נש דכליל כל דיוקנין. ונעשה מהם חיה אחת מרוקמת מכל הגוונין, ונכלל בה בעיקר ירוק ואדום, ודמות פניה כפני אדם, הכולל לכל הצורות.

קטז) מינה נפקו ד' סמכין, דאינון חיוון רברבין עלאין דלתתא, מן חתיה חוור יוצאים

ד' ארנים, שהם חיות גדולות כלפי אלו של מטה.

כלומר, אע"פ שהסמכין הם בחינת מחוה ולמטה של כל חיה, שבהיכלות התחתונים אין שם משום זה אלא ג' סמכין, מ"מ כאן בהיכל הזה הוא כולו ג"ד, וגם הסמכין הם כבחינת מחוה ולמעלה, ונבחנו כחיות גדולות. ומפרש, חד אקרי אופן, דאיהו תרין, בגין דכד אתחזי האי אתנהיר אחרא בגויה, אחר נסרא אופן, דהיינו רס המלכות בלבדה, ותוא שנים, משום כשנראה זה מאיר אחר בתוכו, והם שנים

(דס"ו דף מ"ד ע"א)

וכלהו אלין קשורין דא בדא כחיוו דחיוון עלאין דלא מתפרשין לעלמין, האי חיוותא: וכל אלו ד' הסטרין קשורים

מתפרשין לעלמין, האי חיותא. דארבע גוונין מרקמן, אחידן אלין באלין לדי סטרין. מהכא, כד נטלא חיותא דא, נטלא לתרין סטרין.
 קיז) האי רוחא דברקא, אתכליל בתרין רוחין, רוחא דא דברקא, אפיסק חד חיותא וכל אינון גנהורין. רוחא אחרא אתנהיר מניה, דאקרי רוחא מלהטא.
 קיח) נהרין מניה תרין נהורין דאינון ארבע. ואלין גנהורין מתהפכין בגוונין, והכא איהו * להט החרב המתהפכת, אלין אינון נהורין דמתהפכן שנא דחרבא. ד ואילו ה קיימי ו על

מסורת הזהר

א) להט החרב המתהפכת, (בראשית ג') ח"א יאו יט: נג סא: רכא: רלב. רלו. רמג: רנג: רסג: ח"ב כו: נא. קטו רנג. רעא. ח"ג יב: יט: קו: ח"ז תקי סי: צג, תקי ט"ה צח תקי ס"ט קחו ז"ח בראשית ט' טב שה. תק"ח ק"י טו שכג שלא.

חלופי גרסאות: א) ג"א מתפרשאן, ונ"א מתפרשן. ב) ג"א סתהפכין. ג) ג"א נהורין ארבע תלין בגוונין (אחיל). ד) ג"א ואלין גליף. ה) ג"א קייפין. ו) ג"א ליג מכאן עד על רישייהו.

חיכל ה' חסד

הסולם

זי חיכלות האוי"א דבריאח

דעתתא, בגין דהאי להט החרב קיימא על אינון ע' נהורין דבי דינא, ואלו האורות עומדים על האורות שבהיכל שלמטה מכאן, הנקרא היכל הזכות, משום שלהט החרב הזה עומד על ע' האורות שבבית דין, הנמצאים בהיכל הזכות.

ביאור הדברים. כי נחבאר במראות הסולם דף ס"ה אות י"ג, שאלו ג' היכלות, דהיינו היכל הזכות והיכל ברקא והיכל הרצון, הם בחינת עיי"מ דפנים, אשר היכל הזכות הוא ויק דפנים, המכונה עיבור יניקה, והיכל ברקא הוא ויק דג"ר דפנים והיכל הרצון הוא ג"ר דג"ר דפנים, ע"ש. והזהר מביא להלן בסוף היכל השביעי, אשר אברהם לקח היכל ברקא שבכאן, ויצחק לקח היכל הזכות. כי בהיות כאן בחינת מוחין דפנים, ע"כ אפילו ויק דג"ר הצריכים להאיר בהיכל ברקא, שהם נמשכים מסוד בינה החוזרת לחכמה, שה"ס יצחק, לא יוכלו להאיר בקביעות בהיכל שבכאן, אלא רק בדרך התכללות הרוחין, כמ"ש להלן, דהיינו רק בעת התתכללות, ושלא בעת התכללות מאיר כאן רק אברהם בלבד, שהוא קו ימין חסד. ויצחק, שה"ס בינה ששבה לחכמה, מאיר רק בהיכל הזכות, ובבחינת ויק בלי ג"ר. שז"ס ע' נהורין אשר שם, שהם נגד ז"ס תחתוניות שכל אחת כלולה מעשר, והם ע' אבל הג"ר אינם יכולים להאיר שם בהיכל הזכות, כנ"ל, ונשארו כאן בהיכל ברקא בבחינת גבורות ודינים, בלי האור השייך להם, כי

קשורים זה בזה, כמו חיות העליונות רחיה זה שאינם נשרדים לעולם, דארבע גוונין מרקמן אחידן אלין באלין לדי' סטרין: כי הארבע גוונים המרוקמים בהחיה, שהם חו"ב תו"מ שלה שמחזה ולמעלה הנק' חיות עליונות, נאחזים אלו באלו, ונמשכים לדי' סטרין אלו, שלמטה מחזה של החיה, שע"ז נקשרים ד' הסטרין זה בזה, ואינם נשרדים לעולם, מהכא כד נטלא חיותא דא נטלא לתרין סטרין, מכאן נשמע, שבנסוע חיה הזו היא נוסעת לב' סטרין, שהם בינה ומלכות שהן העיקר של ד' הסטרין, בסו"ה, כאשר יהיה האופן בתוך האופן. כנ"ל.

קיז) האי רוחא דברקא אתכליל בתרין רוחין, רוחא דא דברקא אפיסק חד חיותא וכל אינון נהורין: רוח ברקא חוח נכלל בב' רוחות שרות ברקא הוציא חיה אחת חנוכרת וכל אלו האורות תנוכרים, רוחא אחרא אתנהיר מניה דאקרי רוחא מלהטא, ורוח אחר נמשך ממנו ומאיר הנקרא רוח לוחט.

קיח) נהרין מניה תרין נהורין דאינון ארבע, ואלין נהורין מתהפכין בגוונין, והכא איהו להט החרב המתהפכת, מאירים ממנה, מן הרוח הלוהט, ב' אורות שהם ד', שהם בחינת ד' סטרין הגיל, ואלו האורות מתהפכים במראהם, והם נקראים להט החרב המתהפכת, אלין אינון נהורין דמתהפכן שנא דחרבא, אלו הם האורות המתהפכים ונעשים להט החרב, ואלין קיימי על היכלא (דטוי דף מ"ד ע"א)

היכלא דלתתא, בגין דהאי להט החרב, שיימא על אינון ע' נהורין דבי דינא מהכא, כל אינון דיינין דינא, * חרבא תלייא על רישייהו מלעילא.

קיט) האי להט החרב, דאלין אינון נהורין דלסטר שמאלא, אפיקו חד חיותא אחרא, דקיימא על ד', דלא קיימי בקיומיהו, תרי מימינא, ותרי משמאלא, כד רוחא דחיותא האי, עאל באלין, נציץ מנייהו תרי ניצוצין מלהטן, ונפקי מהאי היכלא לבר, יומתהפכי תדיר. יאלין ניצוצין מלהטן,

מסורת הזהר

(א) חרבא תלייא, ח"ב קין.

חלופי גרסאות: א) ג'א דהאי חיותא. ב) ג'א ומתהפכי תרי הדיר (אהיל). ג) ג'א תרין אלין.

חיכל הז' חסד

הכורס

ז' חיכלות דאריא דבריאח

חרבא תלייא על רישייהו מלעילא:

מכאן נשמע, שכל הדינים הדנים דין, חרב חליה על ראשיהם מלמעלה, פירוש, כי אלו ע' נהורין, שומרים את עצמם שלא ימשכו כלום מבחינת האורות שלהם שברוח מלהטא שבכאן, להיותם בבחינת להט החרב, דהיינו שמלאים דינים, וע"כ נבחן להט החרב לבחינת שומר עליהם, שידונו דין צדק, ולא יסחו יותר ממדרגתם, וצדיקים לזכור כאן כל המתבאר לעיל בסוד ע' נהורין אלו.

קיט) האי להט החרב דאלין אנון נהורין דלסטר שמאלא אפיקו חד חיותא

אחרא: להט החרב הזה, שהוא אורות שבצר שמאל, הוציאו חיה אחת אחת, דקיימא על ד' דלא קיימי בקיומיהו, תרי מימינא ותרי משמאלא, העומדת על ד' אופנים שאינם עומדים על קיומם, כלומר שאינם יכולים להמשיך בהארתם אלא שמאירים ומתכבים, והוא מטעם שהם ב' לצד ימין וב' לצד שמאל, דהיינו שפעם שולט בהם הימין לבדו, ופעם שולט בהם השמאל לבדו, וע"כ בעת שליטת השמאל הם מתכבים והטעם הוא, כי היכל זה לקח אברהם, כגיל, שה"ס ימין, וע"כ הנוטים לשמאל אין להם ממי לקבל הארתם, והם מתכבים.

כד רוחא דחיותא האי עאל באלין, נציץ מנייהו תרי ניצוצין מלהטן

ונפקי מהאי היכלא לבר ומתהפכי תדיר: כאשר הרוח של חיה הזו, נכנס באלו הד' ולא קיימי בקיומיהו, כלומר בעת שהחיה נוסעת על ד' אופנים שלה, מתנוצץ מהם כי ניצוצין לוחטי, ויוצאים לחוץ מהיכל הזה, והם מתהפכים חמיר, אל"ן ניצוצין מלהטן, לזמנין נוקבי ולזמנין גוברי

כי האור שלהם הוא בחינת יצחק, והוא אינו כאן אלא בהיכל הזכות.

וכבר ידעת, שאלו ב' רוחין שבהיכל, ה"ס עיי"מ דפנים ועיי"מ דאחור, הכלולים בכל היכל והיכל, אשר רוח העליון הוא בחינת עיי"מ דפנים שבהיכל, ורוח התחתון הוא בחינת עיי"מ דאחורים שבהיכל. (כפי"ש לעיל דף מ"ג ר"ה וכו'. עיי"ש ולפי"ז נמצא, אשר רוח העליון שה"ס עיי"מ דפנים המקובלים מאריא עלאין, היא ממותק כולו עיי"מ אברהם, דהיינו אור החסד השולט בהיכל זה, כי מוחין דפנים הם כולם אור החסדים, המכונים אורי"א דכיי"א כנודע. מה שאין כן רוח התחתון שהיא בחינת עיי"מ דאחורים, שה"ס מוחין המקובלים מישסות, שבהם ה' יוצא מאויר, והבינה שב להיות חכמה, (כגיל בבראשית א' דף ט' ד"ה ועכ"ד) הנחשב כאן לבחינת שמאל, ולבחינת יצחק, אין לרוח הזה שום מיתוק מאברהם, שכולו ימין, ואין בו משמאל ולא כלום, וע"כ נשאר בבחינת דינים, ולפיכך הוא נקרא בשם רוחא מלהטא, שהוא ליהט תמיד בשלהבת הדינים, והי"ס להט החרב המתהפכת.

וי"ש ואדין קיימי על היכלא דלתתא וכו', כי אלו האורות שברוחא מלהטא, הם בחינת ג'ר דיצחק, שלא יכלו לזכור בהיכל הזכות ונשארו בהיכל ברקא שבכאן בבחינת דינים, וע"כ נבחן שהם עומדים על היכל הזכות, כלומר שהם ג'ר שלהם, וי"ש בגין דהאי להט החרב קיימא על אינון ע' נהורין דבי דינא, כי ע' נהורין שבהיכל הזכות ה"ס ז"ס תחתוניות שכל אחת כלולה מיד, והאורות להט החרב שבכאן הם ג'ר שלהם, המשלימם לעשר. מהכא, כל אינון דיינין דדייני דינא,

(יטריי דף מ"ד ע"א)

לזמנין נוקבי, לזמנין גוברי, לזמנין רוחין, לזמנין עירין קדישין. (כ) מיט בגין דכד אתכליל האי חיותא בחיותא קדמאה, מגו תקיפו דאתכלילן דא בדא, נפקא חד נצוצא מלהטא תדיר, דלא אתדעך לעלמין, ושאטא ואזלא אבתרייהו דאינון תרין ניצוצין. (קא) והשתא אינון גוברין, ועבדין שליחותא בעלמא, ועד לא מסיימי מתדעכי, ויהווא ניצוצא בטש בהו (* ונהיר לון, ואתחדשון כמלקדמין, ואינון נוקבי, ואזלי ושאטן, ועד לא מסיימי מתדעכי, ויהאי ניצוצא בטש

מסורת הזהר

(א) לזמנין נוקבי לזמנין גוברי, ח"א נגז' רלב, רלה, ח"ב כז, רכז, רסד, ח"ג יט, עג, קטו, ח"ד תק, ע"י קלבו קלג חלופי גרסאות: א ג"א כרין ההוא, ב ג"א ואמהררין, ג ג"א ואחרשן, ד ג"א וההוא.

היכל ה' תפר

הכולם

זי היכלות דאופי דברואח

שיצאה מרוחא דברקא, ואז נמצאים אלו ד' אופנים של חיה התחתונה דלא קיימי בקיומיהו נכללים ונעשו אחד עם ד' האופנים של חיה העליונה, שהם כחיוון עלאין דלא מתפרשי לעלמין, ונולד מהם ניצוץ אחד הכלול גם הוא מב' שהם ד' כנר הד' אופנים של חיה העליונה, דלא אתדעך לעלמין, כמו הד' של חיה העליונה דלא מתפרשי לעלמין, אמנם עדיין נבחן לניצוץ לזה, להיות בו גם מבחינת ד' אופנים דחיה התחתונה.

וכבר נתבאר, שאלו ד' אופנים הי"ס ד' כחות המלכות אחר שנשתתפה עם הבינה, דהיינו מלכות ובינה שבבינה, ומלכות ובינה שבמלכות (כנ"ל דף ע"ה ד"ה מינה) ותדע שהם בחינת גוברי ונוקבי, כי ב' שבבינה הם זכרים, כי הבינה בדכורא אסתיימת. וב' שבמלכות הם נוקבין, והארת היפין נבחנת לרוחין, והארת השמאל נבחנת לעירין.

וזח אמרו, ושאטא ואזלא אבתרייהו דאינון תרין ניצוצין, שפחיות הניצוץ מחוקן באופן דלא אתדעך לעלמין, ע"כ הוא המשפיע והמתקן את ב' הניצוצין, אלא באופן שהם מתהפכי תדיר, וז"ש והשתא אינון גוברין, דהיינו בעת שהניצוץ משפיע להם הארת הבינה, הנבחנת לאור זכר, ולעבדין שליחותא בעלמא, דהיינו שטאירים אל התחתונים, ועד לא מסיימי מתדעכי, דהיינו כל עוד שטאירים בבחינת היפין ה' עושים שליחותם בעולם, ואז נבחנים לרוחין

אבל

גוברי, לזמנין רוחין לזמנין עירין קדישין, ניצוצות לזהות הללו, פעמים הן נקבות ופעמים הם זכרים לפעמים רוחות ולפעמים עירין קדושים. והביאור הוא לחן בדיבור הסמוך.

(כ) מאי טעמא, בגין דכד אתכליל האי חיותא בחיותא קדמאה, מגו תקיפו דאתכלילן דא בדא, נפקא חד נצוצא וכו': שואל מה הטעם, ואומר משום שבעת שנכללה חיה הזו עם חיה הראשונה, שיצאה מהאורות דרוחא דברקא, הגה מחוך חוקף החכללות זו בזו יצא מהן ניצוץ אחד הלוהט חמיר ואינו נכבה לעולם ושאטא ואזלא אבתרייהו דאינון תרין ניצוצין, והניצוץ משוטט והולך אחרי שני הניצוצות הללו, והשתא אינון גוברין ועבדין שליחותא בעלמא, ועד לא מסיימי מתדעכי וכו', ועתה הם זכרים, ועושים שליחותם בעולם, אבל טרם שגמרו את שליחותם הם מתכבים. וכו'.

ביאור הדברים. מתוך ששורשיהם של ב' ניצוצות הללו הם הד' דלא קיימי בקיומיהו, שאינם ממשיכים בהארתם, כי להיותם נמשכים מלהט החרב המתהפכת, נחלקה הארתם תרי מימינא ותרי משמאלא, וכשפאירים מבחינת השנים שבימין מתקיימים אבל כשמתחילים להאיר מבחינת השנים שבשמאל הם מתכבים כנ"ל ע"כ גם ב' הניצוצין שיצאו מהם נוטים ג"כ לימין ושמאל ואינם על קיומם. ולפיכך בכדי לתקן אותם נדווגה ונכללה חיה זו דלהט החרב, עם חיה העליונה הראשונה (תפ"י דף מ"ד ע"א * מ"ד ע"ב)

בהו, ונהיר לון, ואתהדרן כמלקדמין, בגין דההוא ניצוצא כליל מכלא, כליל מד' גוונים, ובגין דא אינון מתהפכין לכל הני גווני. קכב) רוחא דא אתכליל ברוחא אחרא, כדקאמרן, ואתחזון תרין כחדא, ולא כאחרנין סדמאין, דכד אתכליל דא בדא, לא אתחזי בר חד, והכא אתחזון יתרין, וקיימי בחביבותא, כלילן מכלהו יתתאי, ואע"ג, דאינון תרין, אינון חד. דכד אתפשט, רוחא ברוחא, ואתחזון בחביבותא, כלילן מכלהו תתאי, ידא הוא רזא, דכתיב * שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה הרועים בשושנים. קכג) וכד תרין רוחין מתפשטן, דא בדא בחביבותא, כדין אתהדר האי היכלא, ואקרי היכל אהבה, היכלא דרחימותא, היכלא דא, קאים תדיר בקיומיה,

מסורת הנהר

(א) שני שדיך (שהיש ר') ח"ב רנג. ת"ז תקי' ו' בהשמשות קמו.

חלופי גרסאות: א נ"א להו. ב נ"א ליג תרין, ג נ"א ליג תתאי, ד נ"א בר דאחפשטו, ונ"א דאחפשט וליג כד (אהיל). ז נ"א ליג כלילן, ונ"א ודא.

חיכל ח' חסד

הסולם

זי חיכלות ראו"א דבריואח

קכב) רוחא דא אתכליל ברוחא אחרא כדקאמרן, ואתחזון תרין

כחדא, רוח זה התחתון, נכלל ברוח האחר העליון, כמו שאמרנו לעיל (רף מ"ב אות ס"ה ע"ש) ונראים שניהם כאחד ולא כאחרנין קדמאין דכד אתכליל דא בדא לא אתחזי בר חד, והכא אתחזון תרין וקיימי בחביבותא כלילן מכלהו תתאי, ולא כהאחרים הראשונים, שבעת שנכללו זה בזה לא נראה אלא אחד, (כנ"ל אות ס"ה) אבל כאן נראה שנים העומדים באהבה וכלולים מכל היכלות התחתונים. ואע"ג דאינון תרין אינון חד, כד אתפשט רוחא ברוחא, ואתחזון בחביבותא כלילן מכלהו תתאי דא הוא רזא דכתיב וכו' ואע"ס שנראים שנים רוחות, הם אחד כשמתפשט רוח ברוח ונראים באהבה כלולים מכל התחתונים. וז"ס מה שכתוב שני שדיך וגו'. הביאור הוא להלן בדיבור הסמוך.

קכג) וכד תרין רוחין מתפשטן דא בדא בחביבותא, כדין אתהדר האי

היכלא ואקרי היכל אהבה: וכששני הרוחות מתפשטים זה בזה, אז חוזר החיכל חזו ונעשה להיכל אהבה.

היכלא דרחימותא, היכלא דא קאים תדיר בקיומיה, אתגניז ברזא דרוזין למאן דאצטרין לאתדבקא ביה, והכא כתיב וכו', היכל האהבה, היכל זה, עומד תמיד בקיומה, ונגנו בסודי סודות, וזלת למי שצריך

אבל כשנוטים לבחינת שמאל הם מתכבים, ואינם יכולים להמשיך שליחותם. ואז נבחנו לעירין. וההוא ניצוצא בטש בהו, ונהיר לון ואתחדשון כמלקדמין, ואינון נוקבי, ואזלי ושאטן. וניצוץ ההוא מכה ומאיר אליהם, אחר שנתכבו, והם מתחדשים כמקודם, והם נקבות, כלומר שתניצוץ משפיע להם עתה הארות המלכות הנכבחות לנקבות כנ"ל, וחולכים ומשוטטים. ועד לא מסיימי מתדעכי, וטרם שגמרו שליחותם בעולם הם מתכבים. כלומר, כל עוד שהאירו בבחינת הימין נקראים רוחין והם חולכים ומשוטטים, וכשנוטים לשמאל נקראים עירין והם מתכבים. והאי ניצוצא בטש בהו ונהיר לון ואתהדרן כמלקדמין, והניצוץ חוזר ומכה ומאיר אליהם, אחר שנתכבו, וחוזרים ומתחדשים כמקודם. וכן תמיד, כי בכל פעם שנכבים, מחדש אותם הניצוץ, טעם בימין ושמאל דבינת, דחיינו ברוחין ועירין זכרים. ופעם בימין ושמאל דמלכות, דחיינו ברוחין ועירין נקבות, ונמצאים מתהפכים תמיד על ארבע בחינות הללו. בגין דההוא ניצוצא כליד מכלא, כליל מד' גוונים ובגין דא אינון מתהפכין לכל הני גווני, משום שניצוץ הזה כלול מכולם, וכלול מד' גוונים, ומשום זה ב' הניצוצות המקבלים ממנו מתהפכים לכל אלו הגוונים הנזכרים, דחיינו לזכרים ולנקבות לרוחות ולעירין.

(דס"י רף פ"ד ע"ב)

אתגניז כרזא דרזין, למאן דאצטריך לאתדבקא ביה: והכא כתיב * אתן את דודי לך.

קכד) לבתר כד נהרין, תרין רוחין דאינון חד, נפקי כמה חיילין, לכמה סטרין, אלפין ורבוון דלית לון שיעורא, מנהון אקרון ² דודאים, מנהון ³ גפנים,

מסורת הנהר

(א) אתן את דודי לך, (שח"ש ו') ח"ב רג. ת"ז תקי ו' בהשמות קמור. ב) דודאים, ח"א קלדו קנו: קכו: רפכו רג. ג) גפנים—רמונים, ח"ב רג. ת"ז תקי ו' בהשמות קמור.

היכל ה' חסד

הסולם

ו' היכלות דא"א רכריאח

שדיך, היינו ב' הרוחין שבכאן: הרוח דברקא, שהוא בחינת עי"מ דפנים, והרוח דמלהטא שהוא בחינת עי"מ דאחורים הם שניהם כשני עפרים, היינו מחמת התכללות רוח העליון שבו נבחנת המלכות בהשם עפר, בהרוח התחתון, וע"כ אפילו רוח התחתון נבחן בבחינת עפר, והם שניהם כשני עפרים. וכן נבחנים שניהם בבחינת תאומי צביה, מחמת התשטות רוח התחתון, שבו נבחנת המלכות בשם צביה, בהרוח העליון, וע"כ אפילו רוח העליון נבחן בשם צביה, וחם שניהם תאומי צביה, באופן, שמעלת ב' הרוחין נראים בכל אחר מהם, מחמת התשטותם זה בזה, ועכ"ז מאירים שניהם רק כרוח אחד, דהיינו כבחינת רוח העליון שהיא מוחין דפנים וע"כ מסיים הכתוב הרועים בשושנים, שבנין המלכות בסוד מוחין דפנים, נקרא בשם שושנה. לאפוקי שאינם מאירים מבחינת מוחין דאחורים שברוח התחתון. שמבחינה זו נקראת המלכות בשם חבצלת, ולא בשם שושנה.

קכד) לבתר כד נהרין תרין רוחין דאינון חד, נפקי כמה חיילין לכמה סטרין אלפין ורבוון דלית לון שיעורא: אח"כ, כשמאירים ב' הרוחות שהם אחר, דהיינו ההתכללות דמין הב' הגיל, יוצאים מהם כמה צבאות לכמה בחינות, לאלפים ולרבבות שאין להם שיעור, מנהון אקרון דודאים, מנהון גפנים, מנהון רמונים, חלק מהם נקראים דודאים, בסו"ה הדודאים נתנו ריח. ומהם שנקראים גפנים, בסו"ה אם פרחת הגסן ומהם שנקראים רמונים, בסו"ה הנצו הרמונים פירוש, שסובב על מ"ש לעיל אות קכ"ג, שבהיכל הזה נאמר אתן את דודי לך, ע"כ הוא מבאר כאן תשלום המקרא הזה. שכתוב שם נשכימה לכרמים נראה אם פרחת הגלפן, פתח הסמדר הנצו

שצריך להתרבק בו, וכאן כתוב אתן את דודי לך.

ביאור הדברים. כי אלו ב' רוחין הי"מ עי"מ דאחור ועי"מ דפנים, (כגיל רף מיב ד"ה ולהבין הירבים). וצריכים לכלול אותם זה בזה, מטעם המתבאר במראות הסולם כאן (דף ל"ט אות יור) ויש ג' מינים של התכללות. א) שהרוח דמוחין דאחורים נכלל כולו בהרוח דמוחין דפנים עד שלא נודע כי בא אל קרבו (כגיל דף מ"ב אות ס"ה) ונמצא שאין כאן רק מוחין דחסדים בלבד, כי הארת החכמה שהיה נמשך בהמוחין דאחורים נכללו בהמוחין דפנים ואינם. ב) הוא שהרוח דמוחין דאחורים נכלל בהרוח דמוחין דפנים ולא נתבטל בו אלא שנראה שם מציאותו, ונראים שם ב' מיני המוחין, אמנם רק מוחין דפנים בלבדם מאירים, ומוחין דאחורים אע"פ שנמצאים שם לא יוכלו להאיר ויש כאן והכא אתחזון תרין וכו' ואע"ג דאינון תרין אינון חד כלומר אע"פ שמציאות הרוח עם המוחין דאחורים נמצאים שם, מ"מ מבחינת ההארה הם אחד, כי רק הרוח העליון בלבדו הוא המאיר. ג) הוא כשנכללים ב' הרוחות זה בזה, באופן, אשר הרוח העליון כלול ומאיר גם במוחין דאחורים של הרוח התחתון, ורוח התחתון כלול ומאיר גם במוחין דפנים מרוח העליון, כי עתה יש תארות חכמה וחסדים ברוח העליון, וכן ברוח התחתון.

וזהו שמביא המקרא שני שדיך כשני עפרים תאמי צביה הרועים בשושנים. בביאור ההתכללות דמין הב', כי בחינת המלכות בעי"מ דפנים, שהי"ס מנעולא, נקראת עפר, ובחינת המלכות בעי"מ דאחורים, שהי"ס מפתחא (ע"י לעיל בהקדמת הנהר דף מ"ז ד"ה ולא אתרשים) היא נקראת צביה. וזה שיעור הכתוב שני (דפריי דף מ"ד ע"ב)

מנהוץ רמונים, עד דמטו כמה חיילין לבר, עד ההוא ככבא דאקרי ב' נגה, יוכלהו בחביבו דלא מתפרשין לעלמין, בהכא כתיב ב' אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוז לו: יהכא השתחואה ופרישו דידין לאתדבקא ברחימו דמאריה.

קכה) ה' היכלא שתיתאה: הכא הוא רוחא דאקרי חוט השני רזא דכתיב י' כחוט השני שפתותיך, האי היכלא ה' אקרי היכל הרצון, הכא רוחא דאיהו רעוא, דכל הני רוחין תתאין רהטין אבתריה, לאתדבקא ביה, ה' בנשיקה ברחימותא.

קכו) האי רוחא אתכליל בשית, וקיימא בשית, אתכליל בשית דלתתא בהדיה, וקיימא בשית עלאין, ובגין כך, האי רוחא אפיק תריסר נהורין, כלילן

דרך אמת

מסורת הזמר

(6) ת"ת.

(א) נגה, לעיל דף מ"ז ציון א ו"ש"ג ב) אם יתן איש וגו' ח"ב רגז: רגז נה, רגז, רנט. ג) פרישו דידין, ח"ב סו, ד) כחוט השני שפתותיך, (שחיש ד') ח"א רמא: ח"ב רגז, רגז, ת"ז חקי י"ג כת, ה) נשיקה, ח"א ע' ח"ב צו, קכו, קמו קמו, רגז רגז, רגז ח"ג רגז רגז, ז"ח חוקק ג"א טב שגא, טג שג, שחיש פ"ג טג שג, טד שכב שכח שלד, פ"ד טא שא, טב שו שטז שכו.

חלוסי גרסאות: א) ג"א נוגה, ב) ג"א וכלא, ג) ג"א הכא (כתיב), ד) ג"א חכא כתיב, ה) ג"א האי היכלא, היכלא דאקרי, ו) ג"א היכלא דאקרי היכלא דרעוא הכא רוחא וגו' (אהיל).

זי היכלות ראו"א רברואח

הפולס

היכל ו' ת"ת

הם בחינת ג"ר, ורק כאן בהיכל החמישי שהיא בחינת ו"ק דג"ר, צריכים לשיטוט ידים, וע"י לעיל דף ע"ד ד"ה הכא קידה. היכל חש"י, ת"ח

הנצו הרמונים שם אתן את דודי לך, הדודאים נתנו ריח וגו'. וגי' בחינות אלו נמשכים מחג"ת, שהם פוחין דפנים. דודאים הם בחינת חסד, רמונים הם בחינת גבורה. גפנים הם בחינת תפארת.

קכה) היכלא שתיתאה. הכא הוא רוחא דאקרי חוט השני, רזא

עד דמטו כמה חיילין לבר, עד ההוא ככבא דאקרי נגה: עד שמגיעים כמה צבאות לחוץ מההיכל, עד אותו הכוכב הנקרא נוגה. שמכוכב הזה מושפע להתחוננים, וע"י לעיל דף פ"ז ד"ה תחות.

דכתיב כחוט וגו': היכל הששי, כאן הוא הרוח הנקרא חוט השני, בסוד הכתוב כחוט השני שפתותיך וגו' הכא רוחא, דאיהו רעוא, דכל הני רוחין תתאין רהטין אבתריה, כאן הרוח שהוא רצון, אשר כל אלו הרוחות התחוננים רצים אחריו להשיגו. לאתדבקא ביה בנשיקה ברחימותא, להתדבק בו בנשיקה באהבה. והטעם שהרוח נקרא חוט השני, יתבאר להלן בסמוך.

וכדהו בחביבו דלא מתפרשין לעלמין, אחר שנכללו הרוחות זה בזה, הם כולם באהבה, ואינם נפרדים לעולם. בהכא כתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוז לו. הכא השתחואה ופרישו דידין לאתדבקא ברחימו דמאריה, כאן נוגח השתחואה ופרישו

קכו) האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית, אתכליל בשית דלתתא

ידיים כדי להתדבק באהבה רבונז, לעיל בהיכל הנצח נאמר השתחואה בלבד, דהיינו הרכנת הראש עד שיראה איסר מכנגד לבו, ולעיל בהיכל הרביעי נאמר קידה, דהיינו עד שיגע פניו בארץ, שהוא כולל לכל הגוף, ולא הוצרך שם פישוט ידים, והוא מטעם כי שם הוא בחינת ו"ק דפנים כמיש במראות הסולם כאן, וידים (דפו"י דף פ"ד ע"ב)

בהדיה וקיימא בשית עלאין: רוח חזק נכלל בששה, ועומד בששה, כי נכלל מששה היכלות התחוננים ממנו, ועומד בששה עליונים. כלומר שהעליון כולל בעצמו מכל התחוננים ממנו, וע"כ יש בו עצמו ששה היכלות מבחינת התכללות, ואלו נבחנו בו להיכלות עליונים, ומלבד זה ה"י עוליים א"ז

כלהו מתתא ומלעילא, הני תריסר נהורין, אינון ח' חדון לסלקא לעילא, ולקבלא כל אינון דלתתא.

חלוסי גרסאות: א ג'א חדאן, וניא חדאין.

היכל ו' ת"ח

הסולם

ו' היכלות דאויא דברואה

מנשיקות פיהו, וכך נשיקה איהו יעקב, דאיהו רוח, וכו', הנשיקין שבהיכל הששי הזה, הם לזווג רוח ברוח, כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו, וכל נשיקה היא בחינת יעקב, שהוא בחינת רוח וכו'. שפירושו ו"ק, דהיינו אור דחסדים, אלא שהוא ו"ק עליונים דגיר עליונים, ותוא כל בחינת הגיר המאירים בהעולמות.

ולפיכך מטרים שהתחתונים נשלמו במוחין דהארת חכמה מסוד המוחין דאחורים, וכן מהיכל החמישי, לא יוכלו לקבל מהזווג דנשיקין שבכאן, כי הגם שהיא אור דחסדים אמנם הוא ו"ק דגיר העליונים, הנבחן לגיר פמש, ומטרים שהתחתונים מקבלים הארת החכמה הם בחינת ו"ק בלי דאש כנורע, ונמצא שהיכל הששי הוא בחינה בפני עצמו, דהיינו ו"ק דגיר מבחינת חסדים, וכנגדו ההיכלות התחתונים ממנו הם בחינה בפני עצמו דהיינו ו"ק דגיר מבחינת המיחין דהארת חכמה.

וזה אמרו, האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית וכו', רוח הזה נכלל בששת חגית נה"י, דהיינו ו"ק דגיר, ע"י ההיכלות התחתונים שעלו אליו, ועומד בפני עצמו ג"כ בששה חגית נה"י דהיינו ו"ק דגיר, וכו'. וההפרש ביניהם רב מאד כי חגית נה"י של עצמו הם בחינת חסדים, דהיינו אורא דכיא כנ"ל, אבל חגית נה"י של התחתונים הם בהארת החכמה, כנ"ל. ויש לדיקן כדהו מתתא ומלעילא, שהייב אורות נכללו כולם זה בזה, מלמטה ומלמעלה, כלומר, החגית נה"י של מעלה שהם אורא דכיא, נכללו מהחגית נה"י של מטה, שהם בהארת חכמה, וכן החגית נה"י של מטה, שהם הארת חכמה, נכללו מהחגית נה"י של מעלה שהם אורא דכיא, חסדים. הני תריסר נהורין, אנון חדון לסלקא לעילא, אלו ייב האורות מהתכללות של מעלה בחסדים, שמחים בעליתם למעלה בהתכללותם בתחסדים, ולקבלא כל אינון דלתתא, וכן הם שמחים לקבל ההתכללות של מטה, דהיינו המוחין דהארת החכמה.

היכלא

אליו כל היכלות התחתונים דרך העמודים שבאמצע כל היכל והיכל, כנ"ל, וע"כ יש בו ששה היכלות מבחינת מה שמקבל בתוכו את היכלות התחתונים ונכלל מהם, ואלו נבחנים בו לששה היכלות תחתונים, ובגין כך האי רוחא אפיס תריסר נהורין, כליקן כלהו מתתא ומלעילא, ומשום זה הוציא רוח הזה ייב אורות, שכל אחד ואחד כולל מלמטה ומלמעלה. הני תריסר נהורין, אינון חדון לסלקא לעילא, ולקבלא כל אינון דלתתא:

ייב אורות אלו, הם שמחים כולם לעלות למעלה, וכן שמחים כולם לקבל כל אלו שהם למטה. פירוש כי אלו ששה היכלות, אע"פ שהם ששה מ"מ נבחנים לעשר ספירות, כי היכל התחתון כולל שתיים, יסוד ומלכות, והיכל העליון כולל שלש, כח"ב, וע"כ הם עשר. והיכל השביעי היס ע"ס בפ"ע שה"ס קדש קדשים כמ"ש להלן. ויש אתכליל בשית דלתתא בהדיה, וקיימא בשית עלאין שלכאורה קשה הרי לא יש למטה ממנו רק חמשה היכלות ולא ששה, ובהאמור מובן, שהכונה הוא, שהוא לבדו כולל גיר כח"ב, ותחתיו נבחנים לחגית נה"י שהם ששה, וזה שמביא הכתוב כחוט השני שפתותין, להורות שהרוח שבכאן היא בחינת דאש, כי השפתים הם בדאש, ונקרא חוט השני, שהוא לשון משנה, על שם המלכות דראש, שהם השפתים, להיותה מתוקנת במשנה, דהיינו בב' המלכיות הנק' מנעולא ומפתחא, כנוהג בגיר, משא"כ בויק אין מגולה שם רק מלכות אחת שה"ס מפתחא בלבדה והמנעולא סמיר ונעלם שם. (כנ"ל בהקדמה חזרה דף מ"ז ר"ה ולא אתרשים ע"ה) ולפיכך הזווג שבכאן הוא להמשכת אורא דכיא בסוד אתדבקותא רוחא ברוחא, שה"ס ד' רוחין דאהבה, כמ"ש בזהר תרומה דף קמ"ו ע"ב, ע"ש. שה"ס אור הרוח של הגיר העליונים, דהיינו ו"ק דגיר, כי הגיר דגיר אינם מתגלים בהעולמות. ויש (בזהר בחיכלות ס' מקודי רנ"ו ע"ב) האי היכלא שתיתאה באינון נשיקין, לאתדבקא רוחא ברוחא, כד"א ישקני

(דפו"י דף מ"ד ע"ב)

קכו) היכלא דא, דאיהו רצון, רעוא דכלא, מאן דקשר קשרין, וסליק לין הכא, דא הוא דאסיק רצון מה' בחביבותא. בגו היכלא דא, אתכניש משה, ברחימו דנשיק נשיקי רחימותא, האי הוא היכלא דמשה, רוחא דא, רוחא דרחימותא, רוחא דיחודא, דאמשיך רחימו לכל סטריין.
 קכח) אינון תריסר נהורין, סלקין ולהטין, מנציצו דלהון נפקי, ארבע חיוון קדישין, רחימי דאהבה, אלין אקרין, חיות גדולות, לאתחברא אינון זוטי, לאתכללא בהו דכתיב חיות קטנות עם גדולות.

מסורת הזהר

א) אתכניש משה, ח"ב פה: קנו. רגו: ב) ברחימו דנשיק, (ביחת נשיקה) ח"א קשה. ח"ב כד, ג. גדולות—זוטי, ח"א רמו, ת"ז תקי, כ"א מג. ד) חיות קטנות עם גדולות, (ההלים קיד) ח"א סבו פו. רלו, רמו: ח"ב מה: מט. נו, ח"ג יוד. ת"ז תקי, כ"א מג. תקי י"א בהשמות קמה ז"ח תשא מ"ו פא שיה. הלומי גרסאות: א ג"א ואינון, ב ג"א ל"ג דכתיב.

חיכל ו' ת"ת

הסולם

ז' חיכלות דאוי"א דבריאה

סטריין רוח זה הוא רוח האהבה, רוח היחוד, הממשיך אהבה לכל הבחינות, ואנון תריסר נהורין סלקין ולהטין, ואלו י"ב האורות שבהרוח, עולים ולוהטים, כלומר, שמבחינת התכללותם בהתכללות של מעלה דאוריא דכ"א, הם עולים, ומבחינת התכללותם בהתכללות של מטה, של הארת החכמה, הנמשך מקו שמאל, הם לוחטים.
 קכח) מנציצו דלהון נפקי ארבע חיוון קדישין רחימי דאהבה, אלין אקרין חיות גדולות: מהתנוצצות שלהם יוצאות ארבע חיות קדושות חביבי האהבה, אלו נקראות חיות גדולות, לאתחברא אינון זוטי לאתכללא בהו דכתיב וכו', להתחבר עם חיות הקטנות, ולהכלל בהם, שכתוב, חיות קטנות עם גדולות, פירוש, שאלו י"ב נהורין שה"ס שהרוח אתכליל משית דלתתא, וקיימא בשית עלאיין. שהם חגית נהיי של עצמו, שהעליון כלול מכל התחתונים, וחגית נהיי של היכלות התחתונים העולים אליו, הנה הם הוציאו דונמתם בבחינת החיות, והם ג"כ חיות דבחינת עצמו, וחיות דהיכלות העולים אליו, וכיון שכולל כל התחתונים להיותו העליון מכולם, לכן יש בו ד' חיות מבחינת עצמו, והם נבחנו לחיות גדולות, והוא במשונה מהיכלות התחתונים שאין בכל אחד רק חיה אחת, וכן יש בו י"ב מצד היכלות התחתונים העולים אליו, כמ"ש להלן. באומן ששית נהורין של עצמו, הוציאו ד' חיות גדולות, ושית נהורין דלתתא הוציאו י"ב חיות קטנות. ח"ש לאתחברא אנון זוטי לאתכללא

קכו) היכלא דא דאיהו רצון, רעוא דכלא, מאן דקשר קשרין וסליק לין הכא, דא הוא דאסיק רצון מה' בחביבותא: היכל הזה, שהיא היכל הרצון' להיותו רצון של הכל, מי שקושר קשרים, דהיינו שמיחד יחודים, ומעלה את היכלות התחתונים אל ההיכל הזה, זה הוא אשר יסק רצון מה' באהבה, בגו היכלא דא אתכניש משה ברחימו, דנשיק נשיקי רחימותא, בתוך היכל זה נאסף משה אל עמו באהבה, שנשיק נשיקי אהבה, שז"ס מ"ש וימת משה על פי ה', שה"ס מיתת נשיקה כמ"ש חז"ל. האי הוא היכלא דמשה, זה הוא ההיכל של משה.

ולא יקשה לך מ"ש בזהר (בהיכלות פקודי רנ"ו ע"ב) שזה ההיכל הוא של יעקב. הענין הוא, כי היכלות דפקודי מדברים מן היכלות דז"א דבריאה, והיכלות שבכאן מדברים מהיכלות דאוי"א דבריאה, והיכלות דאוי"א נבחנו לסנימיות, והיכלות דז"א נבחנו לחיצוניות אליהם, ונודע, שיעקב ומשה, שניהם בחי' ת"ת, שהוא אור הרוח, אלא יעקב הוא מלבר, דהיינו בחינת חיצוניות של הת"ת ומשה הוא מלגו, דהיינו בחינת פנימיות של הת"ת. ולפיכך כאן בהיכלות דאוי"א, שייך היכל הששי למשה, שהוא פנימיות ת"ת, שהוא סוד הדעת, ושם בהיכלות דז"א, שהם חיצוניות לאוי"א, שייך היכל הששי ליעקב, שהוא חיצוניות הת"ת.

רוחא דא רוחא דרחימותא, רוחא דיחודא, דאמשיך רחימו לכל (דפו"י דף מ"ד ע"ב)

קכט) אלין אחידן דא בדא, * לד' סטרין, ^ב כאגוזא ^א דמתחברא לד' סטרין, ובג"כ אקרי היכלא דא גנת אגוז, דכתיב ^ב אל גנת אגוז ירדתי, מאי אל גנת אגוז, בגיניה דגנת אגוז, ירדתי, דאיהו היכלא דרחימו, לאתדבקא דכורא בנוקבא.

קל) אלין ארבע, מתפרשן לתריסר, תלת תלת לכל סטר, כל אינון תתאי כלילן בהו, ובהו קיימין רוחין ברוחין, נהורין בנהורין, כלהו אלין באלין, עד דאתעבידו חד, וכדין האי רוחא דכליל מכלהו, סלקא ללאתעטרא ברוחא דלעילא, מסורת הזהר

(א) ד' סטרין כאגוזא, ח"ב טו, ב) אגוזא, ח"א מד, רסב, ח"ב טו, קמו, רלגו, רנדו, רנטו, ת"ז תקי, י"ח לו, תקי, כ"ח ע, עא, תקי, ג"ח צבו, תקי, ס"ט קיו, תקי, ע"י קכג, ז"ח בראשית א' טב שיא, ט"י טד שמט, י"ח טא שלר, שה"ש ע' טו שט, ג) אל גנת אגוז, (שה"ש ו) בראשית א' דף ק"א ג'יון בי ו"ג.

חלוסי גרסאות: א) ג"א מתחברא, ונ"א לאתחברא, ב) ג"א לאתערא.

ו) היכלות דרו"ח דבריאה הכולם היכל ו' ת"ח

קל) אלין ארבע מתפרשן לתריסר, תלת תלת לכל סטר, כל אינון תתאי

כלילן בהו: אלו ארבע חיות הגדולות מתחלקים לייב ג' ג' לכל צד שבד' צדדים, כל היכלות התחתונים כלולים בהם. דהיינו כמ"ש לעיל, שמתוך שיש בהי"ב נהורין ששה של בחינת היכל בעצמו, וששה מעליות היכלות התחתונים, כן הוציאו דוגמתן בהחיות, שששה נהורין דהיכל עצמו, הוציאו ד' חיות גדולות, שהם חו"ב תו"מ של עצמם, שכל אחת מהם כלול מד' סטרין והם ששה עשר. וששה נהורין דהיכלות תחתונים הוציאו ייב חיות הקטנות שמחזה ולמטה שכל אחת מהד' אינה כלולה רק מג'. וז"ש כל אינון תתאי כלילן בהו, שאלו ייב הם מהתכללות היכלות התחתונים שעלו להיכל זה. וכבר נתבאר לעיל (דף פ"ו ד"ה ביאור) שמקום גילוי הארת החכמה אינו בבחינת ד' סטרין, שכל אחד כלול מד', שהם בחינת מחזה ולמעלה אלא בד' סטרין שכל אחד כלול מג' שהם בחינת מחזה ולמטה. ובהו קיימין רוחין ברוחין נהורין בנהורין, כלהו אלין באלין עד

דאתכללא בהו, שיתחברו החיות גדולות עם ייב הקטנות הכלולים בהם.

קכט) אלין אחידן דא בדא לד' סטרין כאגוזא דמתחברא לד' סטרין:

אלו החיות גדולות נכללות זו בזו לד' צדדים, כמו האגוז שר' חלקים מתחברים בהטרי שכו, דהיינו שכל אחת מהד' כוללת בתוכה כל הד'. והוא מטעם חיותי מבחינת מחזה ולמעלה, ששם יש פני אדם, ושם מקום הזווג. אבל בבחינת מחזה ולמטה שאין שם רק ג' צדדים, שהם חו"ב ות"ת, וחסר שם פני אדם, אין שם מקום זווג. ובג"כ אקרי היכלא דא גנת אגוז, ומשום זה נקרא היכל זה בשם גנת אגוז, דהיינו על שם ד' סטרין שבכל חיה כמו האגוז, שזה יורה על מקום הזווג. דכתיב אל גנת אגוז ירדתי, מאי אל גנת אגוז, בגיניה דגנת אגוז ירדתי כמ"ש אל גנת אגוז ירדתי, ומהו אל גנת אגוז שאומר הכתוב, הכונה הוא, שבשביל גנת אגוז ירדתי, דאיהו היכלא דרחימו לאתדבקא דכורא בנוקבא, משום שהוא היכל האהבה לזווג ז"א בנוקביה.

ולא יקשה לך הרי בכל היכל והיכל מהתחתונים יש ד' סטרין מחזה ולמעלה של החיה אשר שם, ולמה דוקא כאן מקום הזווג ולא בהתחתונים. והענין הוא, כי כל היכלות כלולים זה מזה, וע"כ יש ד' סטרין בכל היכל והיכל, אמנם אינם מבחינת עצמם אלא מבחינת התכללות של היכל זה בתוכם, וע"כ אין מקום זווג רק בחיכל זה, משום שד' הסטרין שבכאן הם מבחינת עצמו,

(יט"ו דף פ"ד ע"ב)

דאתעבידו חד. ובאלו ייב חיות קטנות, עומדים רוחות ברוחות ואורות באורות, וכולם הם אלו באלו ע"י שנעשו כולם אחד. כי אלו ייב הם נמשכים משהו אורות של היכלות התחתונים שעלו לכאן, כג"ל בדיבור הסמוך, וע"כ עומדים שם כל הרוחות וכל האורות של היכלות התחתונים, ובהם מתיחדים כולם זה בזה עד שנעשו אחד. וכדין האי רוחא דכיל מכלהו סלקא לאתעטרא ברוחא דלעילא ההוא

ההוא דאקרי שמים, וזמין ליה, לאתחברא בהדיה, כיון דאתקשרו כלהו דלתתא בהדיה, אמר * ישקני מנשיקות פיהו, וכדין איהו חדוה לאתקשרא רוחא ברוחא, ולאשתלמא דא בדא, כדין איהו שלימו בחבורא חדא.

קלא) כיון דהאי רוחא אתחבר בהדיה, ואשתלים דא בדא, ואתנהירו דא בדא בכל שלימו, כדקא חזי, ה בהאי רעותא כ דצלי בינ זכאה, דסליק כולא כדקא חזי, * עד ההוא אתר לחברא רחימו דא בדא, כדין כל אינון היכלין,

מסורת הזהר

(*) ישקני מנשיקות פיהו, (שה"ש א') ח"א ע: קלוה קלוז, קטח. ח"ב יתו קכ: קכדו. קמו. קמוז. קמוז. רנו: ח"ג רפו. ז"ח חוקת נ"א טג שכד שה"ש ס"ג טא שכנו טב שא, טג שו. טד של שמו שמט. ס"ד טא שלג, טב שטו שכז. תק"ח קי"ב טא שב.

חלופי גרסאות: א ב"א ל"ג בהאי עד כדקא חזי, כ נ"א בצלותא דב"ג, ג נ"א כדין שמיא [שמים] אתחבר ברוחא דא ברחימו בשלימו באתנהרותא מתרבקן דא ברא כדין.

די היכלות דאורי דכריאה הסולם היכל וי ח"ה

דאקרי שמים. ואו, אחר שכל התחתונים נעשו אחד, הרוח הזה שכולל מכולם, כי הוא כלול מי"ב נהורין, אשר י"ב נהורין כלולים מד' החיות הגדולות, ומי"ב הקטנות, וי"ב הקטנות כלולים מכל התחתונים, כמבואר, עולה הרוח עם כולם להתעטר באותו רוח העליון הנקרא שמים, שה"ס ז"א דאצילות, כי ז"א ה"ס רוח דאצילות, והוא נקרא שמים, כנודע. וזמין ליה לאתחברא בהדיה. ומוזמין אותו להתחבר עם.

כיון דאתקשרו כלהו דלתתא בהדיה, אמר ישקני מנשיקות פיהו: יין

שנקשרו בו כל אלו שלמטה, אמר ישקני מנשיקות פיהו. פירוש, כי נתבאר לעיל (דף ס"ב ד"ה הגי) שמוזוג הגדול דנשיקין נמשך אוריא דכיא שה"ס אור דחסדים, ועדין אינם ראויים לתחתונים, הצריכים להארת חכמה, ע"כ האורות שבהיכלות תחתונים שבהם הארת החכמה, צריכים להכלל בזווג הזה דנשיקין, ואז הם נשלמים הו מחסדים והן מהארת החכמה. וז"ש כיון דאתקשרו כלהו דלתתא בהדיה, שבזה נכלל הרוח שבכאן גם מהארת חכמה, אז אמר הרוח ישקני מנשיקות פיהו כי טובים רודין מיין. כלומר, אחר שכבר טובים רודין מיין, שה"ס המוחין דהארת חכמה הנקראים יין המשמח אלפים ואנשים, המקובלים מכל התחתונים, הרי הגיע העת לזווג דנשיקין, ואומר ישקני מנשיקות פיהו, כי עתה יהיה זווג מושלם בין מחסדים ובין מחכמה. וז"ש וכדין איהו חדוה לאתקשרא רוחא ברוחא, ולאשתלמא (דפ"י דף ס"ד ע"ב * פ"ה ע"א)

דא בדא. ואו הוא בשמחה, להזדווג רוח ברוח דהיינו רוח הרצון הכלול מכל התחתונים, עם הרוח דאצילות שה"ס ז"א הנק' שמים, שה"ס זווג דנשיקין להמשכת חסדים דאוריא דכיא ולהשתלם בהארת חכמה זה מזה, שהוא מבחינת היכלות התחתונים הכלולים בהרוח שבכאן, שה"ס כי טובים דודין מיין. כדין איהו שלימו בחבורא חדא, אז הוא שלם, בחיבור אחד מכולם. כלומר, מכח שנתחברו בו כל היכלות התחתונים, ע"כ נעשה שלם הן בהחסדים הן בחכמה. כמבואר.

קלא) כיון דהאי רוחא אתחבר בהדיה ואשתלים דא בדא, ואתנהירו דא בדא בכל שלימו כדקא חזי: כיון שרוח זה שבכאן נתחבר עם הרוח דאצילות הנקרא שמים, ונשלם זה מזה בהארת חכמה, והאירו זה מזה בהארת אוריא דכיא, חסדים, בכל השלימות כראוי בהאי רעותא דצלי בר נש זכאה דסליק כולא כדקא חזי עד ההוא אתר, לחברא רחימו דא בדא. שכל זה נעשה בכח הרצון של אדם צדיק שהתפלל, והעלה כל היכלות שבבריאה עד מקום ההוא, שבעולם האצילות לזווג דנשיקין, לחברם באהבה זה בזה כדין כל אינון היכלין וכל אינון רוחין דאתכלילו בהאי, כל חד וחד מאינון רוחין והיכלין דאנון בכללא דשמים, אז כל אלו הרוחות וכל אלו ההיכלות שנכללו ברוח הזה הנק' רצון, וכל אחד ואחד מאלו הרוחות והיכלות שהם בכלל ז"א דאצילות הנקרא

וכל אינון רוחין דאתכלילו בהאי, כל חד וחד מאינון רוחין והיכלין, דאינון בכללא דשמים, כל חד וחד נטיל ההוא היכלא, וההוא רוחא ^א דאתחזי ליה, לאתחברא בהדיה, ולאשתלמא בהדיה, כדקא יאות. ^ב בגין דההוא רוחא נשתיתאה דאקרי רצון, סליק לון לגבייהו, בההוא יחודא.
 קלב) והכי אתחברון: שמים ^ד דאיהי רוחא קדישא לעילא, נטיל היכלא דא' רוחא דא דאקרי רצון, לאתנשקא דא בדא, לאתחברא דא בדא, לאשתלמא דא בדא, ורזא דא ^א וישק יעקב לרחל וגו'.

מסורת הזהר

(א) וישק יעקב לרחל, (בראשית כ"ט) ח"ב צו. קכד: קמו: רנג: ח"ג רנ. ז"ח שה"ש ס"ד טב שט.

חלופי גרסאות: א נ"א באתר דאתחזי. כ נ"א בגין דהאי רוחא שתיתאה דאקרי שמים. דאיהו רוחא קדישא לעילא. נטיל היכלא רא, רוחא דא דאקרי רצון סליק לון לגבייהו בההוא יחודא והכי אתחברון רצון לאתנשקא ולגן מבגין עד דא בדא. ג נ"א שביעאה. ד נ"א דאיהו.

היכל וי הי"ח

הסולם

זי היכלות דאויא דבריאה

בוה, וישתלמו זה בזה, וזה סוד וישק יעקב, שהוא ז"א לרחל, שהיא נוקביה, הכלולה מכל ששה היכלות שעלו לאצילות, כנ"ל. ועל דרך זה, אברהם דאיהו ימינא לעילא, נטיל היכלא דא דאקרי אהבה אברהם שהוא ימין למעלה, בז"א, דהיינו ספירת החדס דז"א. לוקח היכל הזה שנקי היכל אהבה, דהיינו היכל החמישי, שאומד לעיל (באות כ"ג) וכד תריין רוחין מתפשטין וכו' אתהדר האי היכלא ואקרי היכל אהבה, ועד"ז כל שאר הספירות של הז"א. הגבורה שלו לוקח היכל הד', ונצח והוד שלו לוקחים היכל הג' והיכל הב', והיסוד שלו את היכל הא' כמו שמפרש לפנינו. פירוש, כי כשהששה היכלות עולים לאצילות הם נכללים בהנוקבא דז"א, ואז הז"א מתאחד עמהם, ובכל בחינה ובחינה משלהם משפיע בחינה אחת משלו ומשלים אותם, כמבואר, ובדרך כלל יש ג' זווגים בזו"ן, המכונים נשיסין, חיבוק, זווג יסודות, שהזווג דג"ד דזו"ן מכונה נשיסין, ומזווג הזה מסבל היכל העליון חלול בג"ד דנוקבא הנק' רצון, והזווג דחג"ת עד החזה דזו"ן, מכונה חיבוק, בסו"ה שמאלו תחת לראשי וימינו תחבטני, ומזווג הזה מסבל היכל החמישי הנקרא אהבה, שמסבל מחסד דז"א המכונה אברהם, והיכל הרביעי הנק' זכות, שמסבל מגבורה דז"א הנק' יצחק, והזווג דנה"י שמחזה ולמטה דזו"ן, מכונה זווג היסודות, ומתם מקבלים

הנקרא שמים. כל חד וחד נטיל ההוא היכלא וההוא רוחא דאתחזי ליה לאתחברא בהדיה, ולאשתלמא בהדיה כדקא יאות, הנה כל אחד ואחד מהם לוקח אותו ההיכל ואותו הרוח הראוי לו, להתחבר עמו ולחשתלם ממנו כראוי. פירוש, כנגד כל אלו הרוחות והאורות הנ"ל המפורטים בששה היכלות דאויא דבריאה, יש ג"כ כנגדם רוחות ואורות בששה היכלות דז"א, וכל בחינה ובחינה שבז"א דאצילות מתחבר עם הבחינה שכנגדה בששה היכלות דבריאה שעלו אליו, ואז הם נשלמים זה מזה כראוי, כמו שמבאר הזהר להלן. בגין דההוא רוחא שתיתאה דאקרי רצון סליק לון לגבייהו בההוא יחודא, משום שהרוח הזה שבכאן הנקרא רצון העלה ביחוד הזה כל הרוחות והאורות שבהיכלות דבריאה אל הרוחות והאורות דז"א דאצילות. קלב) והכי אתחברון: שמים, דאיהו רוחא קדישא לעילא, נטיל היכלא דא רוחא דא דאקרי רצון: וכן מתחברים כל בחינה ובחינה של הז"א עם הבחינה שכנגדה הנמצאת בהיכלות, והראויה להשתלם ממנו: שמים, דהיינו ז"א, והיינו רוח הקדוש העליון שבו, לוקח היכל זה העליון ורוח חזה העליון הנקרא רצון לאתנשקא דא בדא לאתחברא דא בדא לאשתלמא דא בדא, ורזא דא, וישק יעקב לרחל, שיתנשקו זה בזה ויתחברו זה (דטרי דף מ"ח ע"א)

קלג) אברהם, דאיהו ימינא לעילא, נטיל רוחא דאקרי אהבה, לאתקשרא דא בדא לאתחברא דא בדא, למהוי חד, וסימניך, א הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את, ושפירו דאתתא, באינון שדים.

קלד) יצחק, דאיהו שמאלא, נטיל ההוא היכלא דבי דינא, דכל דינין מתערין מתמן, רוחא דאקרי זכותא, לאתחברא דא בדא, ולאשתלמא דא בדא, למהוי כלא חד כדקא יאות: שאר נביאים נטלין (ה) תרין היכלין, חרין רוחין, כנוגה וזהר ברזא דכתיב ב' חמוקי ירכיך וגו' לאתקשרא אליו באלין למהוי חד. קלה) יוסף הצדיק, עמודא דעלמא, נטיל היכלא דספיר, רוחא דאקרי לבנת הספיר, ואעיג דכתיב ו' ותחת רגליו, בגין יקרא דמלכא, והכי הוא ודאי. ולבתר עמודא דא נטיל יתיר, דאיהו רזא דרוין, באתר דהיכלא שביעאה.

מסורת הוזהר

דרך אמת

(א) זכ יותר מתישנ מנוסחת סקודי שאמר סס נכיאוס וכו'. (א) הנה נא ידעתי, (בראשית י"ב) ח"א סג: תק"ח קייח טב שו. (ב) חמוקי ירכיך, לעיל דף ג' צי"ח א' וש"ג. ג) ותחת רגליו, לעיל דף מ"א צי"ח ב' וש"ג.

חלוסי גרסאות: א נ"א מוסיף היכלא דקארמן. ונ"א חיכל אהבה. ונ"א היכלא אהבה דקארמן. ונ"א היכלא. ונ"א אהבה כנ"א מוסיף לאתחברא דא בדא (אה"ל). נ"א נביאין. ד נ"א היכלין דלתתא. פ נ"א נגה. ו ג"א ולאשלמא אלין באלין. ונ"א ולאשתלמא אלין באלין.

חיכל ד' תית

הסולם

ד' היכלות דרוא"ה דברואה

לאתקשרא אלין באלין למהוי חד: שאר נביאים חוץ ממשה, דהיינו נצח והוד דז"א, לקחו שני היכלות שבהם ב' רוחות, נוגה וזהר, בסוד הכתוב חמוקי ירכיך וגו', שב' היכלות הללו כלולין בנו"ה דנוקבא הנקראים ירכין, שיתקשרו אלו באלו להיות אחד.

מסבלי"ה ג' היכלות התחתונים שמחזה ולמשה. קלג) וסימניך הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את, ושפירו דאתתא באינון שדים: והסימן על זה, הוא הכתוב הנה נא ידעתי וגו' והיופי של אשה הוא בהשדים. כלומר בהיכל החמישי הוא סוד השדים, כניל (באות סכ"ב) דא הוא רזא דכתיב שני שדיך וגו', ומשם אמר הו"א בסוד החסד שלו שהוא אברהם, אל נוקביה, הנה וגו' יפת מדאה את, שה"ס השדים.

קלה) יוסף הצדיק עמודא דעלמא נטיל היכלא דספיר, רוחא דאקרי

קלד) יצחק דאיהו שמאלא נטיל ההוא היכלא דבי דינא דכך דיני מתערין מתמן, רוחא דאקרי זכותא! יצחק שהוא שמאלו של הו"א, דהיינו גבורה שלי, לקח אותו החיכל של בית דין, שהוא היכל הרביעי, שכל חדינים מתעוררים משם, דהיינו רוח הנקרא זכות לאתחברא דא בדא ולאשתלמא דא בדא למהוי כלא חד כדקא יאות, שיתחברו זה בזה וישתלמו זה מזה שיהיו הכל אחד כראוי.

לבנת הספיר, יוסף הצדיק שהוא עמוד העולם, דהיינו יסוד דז"א, לקח החיכל הנקרא ספיר, ואת הרוח הנקרא לבנת הספיר, דהיינו היכל הא', ואעיג דכתיב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, שמשמע שלבנת הספיר הוא מתחתיו, מחוץ למדרגתו, ולא יסוד דז"א, היינו בגין יקרא דמלכא, משום כבוד המלך, אומר ומתחת רגליו, והכי הוא ודאי, והוא ודאי יסוד דז"א שהוא לוקח את חיכל לבנת הספיר, ולבתר עמודא דא נטיל יתיר, דאיהו רזא דרוין, באתר דהיכלא שביעאה, ואחיכ עמוד הזה, דהיינו יסוד דז"א, לוקח יותר, שהוא סוד הסודות לפרשו, כי הוא לוקח במקום היכל השביעי, שהוא שם בסוד הזווג שביעאת בשביעאת כמ"ש לפנינו.

שאר נביאים נטלין תרין היכלין תרין רוחין נוגה וזהר, ברזא וכו' (דפריי דף פ"ה ע"א)

עד הכא מתחברן דרגין, ומתחברן דא בדא, לאשתלמא דא עם דא, למהוי כלהו חד, כלא כדקא חזי. וכדין " ה' הוא האלקים וגו'. זכאה חולקיה בעלמא דין, ובעלמא דאתי, מאן דידע לקשרא לון, ולא תדבקא במאריה. קלו) הכא ה' הכרעה יוהשתחואה יוקדה יופרישו דכפין יונפילה דאפין. לאמשכא רעותא ידרוחא עלאה, נשמתא דכל נשמתין, דאיהו תליא לעילא יעד אין יסוף דמניה ינפקי נהירו וברכאן לאשלמא כלא ימלעילא כדקא יאות. ולמהוי כלא בשלימה מתתא ומלעילא, וכל אנפין נהירין בכל סטרין, כדקא יאות. כדין כל גזרי דינין מתבטלין, וכל רעותא אתעביד לעילא ותתא. ועל דא כתיב י ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתיב י אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלקיו.

מסורת הוהר

(א) ה' הוא האלקים, (מלכים א' י"ח) ח"ב קטא. ח"ג סה. רסד. ב) ויאמר לי עבדי אתה, (ישעיה מ"ט) ח"א עג. צו. קסט. ריט. רנו. ח"ב מג. מהו סב. עט. פד. מזו צו. קנבו קטא. קעו. רא. רג. רט. ח"ג ד. ת. כב. מאט נה. סא. פו. קד. קיב. קכ. קל. קנא. קנה. קצהו רטה. ז"ח תרומח מ"א סד שלט. אחרי מ"ח סד שלו. רות מ"ו סד שח. ג) אשרי העם שככה לו, (תהלים קמ"ד) ח"א ד. מהו מהו ריג. רכא. ח"ב קלה. ח"ג סב. סג. סו. עגו צד. קיא. קלג. קסג. רכגו רלה. רמא. רס. רצב. שן. ת"ז תקי ט"ט קיב. חלופי גרסאות: א' ג"א בתכרעה. ב' ג"א הכא השתחואה ונ"א השתחואה. ג' ג"א קידאה ונ"א וקידאה. ד' ג"א פרישא. ה' ג"א נפילה. ו' ג"א דרעוא. ז' ג"א לעילא. ח' ג"א לעילא. ט' ג"א אין סוף. י' ג"א נפקו. י"א ג"א מלעיל.

היכל וי תיח

הכולם

זי היכלות דאויא דברואה

בתריסר נהורין, וצריכים לזה כרי להמשיך הרצון של רוח העליון, דהיינו ג"ר דו"א, ששם סוד הנשיקין כנ"ל, נשמתא דכל נשמתין, דאיהו תליא לעילא עד אין סוף, שהוא הנשמה של כל הנשמות התלוי למעלה, באויא עלאין עד שממשיך מא"ס, ע"י זווג דנשיקין האמור לעיל, דמניה נפקי נהירו וברכאן לאשלמא כלא מלעילא עד אין סוף, כדקא יאות, שממנו, מא"ס, יוצאים אודות וברכות להשלים הכל למעלה כראוי. שה"ס אור החסדים מכחינת שית עלאין דאויא, ולמהוי כלא בשלימו מתתא ומלעילא וכד אנפין נהירין בכל סטרין כדקא יאות, כדי לחיות הכל בשלימות, מלמטה, דהיינו בהארץ החכמה, ומלמעלה, דהיינו בהארץ החסדים, שאו כל הפנים, דהיינו כל בחינות ג"ר פאריים בכל הבחינות כראוי, הן ג"ר דחסדים והן ג"ר דהארץ חכמה. כדין כל גזרי דינין מתבטלין, וכד רעותא אתעביד לעילא ותתא ועל דא כתיב וכו', או כל גזרות הדין מתבטלים, כי הג"ר דהארץ החכמה מבטלים כל הדינים, וכל הרצון מתמלא למעלה ולמטה, היינו מכה הג"ר

עד הכא מתחברן דרגין, ומתחברן דא בדא לאשתלמא דא עם דא למהוי כלהו חד, עד כאן מתחברים המדרגות דו"א, עם המדרגות של ההיכלות, שמתחברים זה בזה כדי להשתלם זה עם זה שיהיו כולם אחד. כלא כדקא חזי הכל כראוי להיות, וכדין ה' הוא האלקים, ואז הוי"ה הוא אלקים, כלומר, הו"א הנקרא הויה, נעשה אחד עם הנוקבא הנקראת אלקים, באופן שהויה הוא האלקים. זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי, מאן דידע לקשרא לון ולאתדבקא במאריה, אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא של כל היודע לייחד אותם, ולהתדבק ברבונו. קלו) הכא הכרעה והשתחואה וקידה ופרישו דכפין ונפילה דאפין לאמשכא רעותא דרוחא עלאה: כאן, בהיכל הרצון, נוהג כריעה והשתחוויה וקידה, ושישט ידים ונפילת אפים, דהיינו כל הנוהג בהיכלות תחתונות, ונוסף עליהם נפילת אפים, שהוא נוהג רק בהיכל זה בלבד. והוא מטעם, שכל היכלות התחתונים כלולים כאן. כנ"ל אות קכ"ו (דטרי דף מ"ה ע"א)

קלוז) היכלא שביעאה: (א) היכלא דא, לאו ביה דיוקנא ממש, כלא איהו בסתימו. גגו רזא דרזין, * פרוכתא דפריסא. יקיימין כלהו היכלין, דלא לאתחזאה תרין כרובים. הלגו מן דא יקיימא יכפורתא, דיוקנא דקדש טודשין, בגין כך היכלא דא אקרי קדש הקדשים. האי קדש הקדשים, אתר מתתקנא, לההוא נשמתא עלאה, כללא דכלא, עלמא דאתי לגבי האי עלאי.

קלח) דהא כד מתחברן, כלהו רוחי דא בדא, ואשתלימו דא עם דא, כדקא חזי, כדין טאתער רוחא עלאה נשמתא דכלא, לגבי עלאי, סתימא דכל סתימין, לאתערא על כלא, לאנהרא לון מעילא לתתא, ולאשלמא לון לאדלקא י"ב בוצינין.

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) קדשי קדשים.

(א) פרוכתא דפריסא, ח"ב רנט, קסת, רנט. ח"ג קסת

(ב) כפורתא, ח"ב רנט, ז"ח תרופה סב, מג.

חלוסי גרסאות: א ג"א כלל ול"ג ממש. ב ג"א וגו. ג"א וגו. ג"א סריסא, ונ"א פרוכתא דפריסא פריסו. (אה"ל). ד ג"א ל"ג קיימין כלהו היכלין, ונ"א ל"ג דפריסא עד דיוקנא (אה"ל). ה ג"א דא מן דא ול"ג לגו, ונ"א דא לגו מן דא, ונ"א דא מן דא (ד"מ). ו ג"א קיימין, ז ג"א כפורתא פרוכתא פריסא, ח ג"א עלמא, ונ"א עלאה. ט ג"א יתער, י ג"א לאנהר, יא ג"א בוסינין.

זי היכלות דא"א דכריאה

הסולם

חיכל זי קדש קדשים

הג"ר דאור החסדים. ועל זה כתוב ויאמר לי עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר. וכן כתיב אשרי העם וגו'.

היכל השביעי, קדש קדשים

קלוז) היכלא שביעאה: היכלא דא לאו ביה דיוקנא ממש, כלא איהו בסתימו: היכל השביעי: היכל זה אין בו צורה ממש, הכל סתום בו. גו רזא דרזין פרוכתא דפריסא, קיימין כלהו היכלין דלא לאתחזאה תרין כרובים, תון טוד הסודות בהפרכת שהופרש, עומדים שם כל היכלות, כדי שלא יראו ב' הכרובים שחם זוזין. כלומר, שכל היכלות שלמטה עלו ונכללו בפרכת הזו, כדי לכסות על הוויין בעת הצוג הזה, שמשום זה יפה כחם של היכלות לעלות עד שם. והפרכת הזו היא המבדילה בין הששה היכלות שהם קדשים, ובין היכל השביעי שהוא קדשי קדשים.

דכלא עלמא דאתי לגבי האי עלאי, קדש הקדשים הזה, הוא מקום מתוקן לקבל נשמה עליונה שהיא כלל של הכל, שהיא עולם הבא של העליונים, פירוש, כי בחיכל קדש הקדשים הזה שהיא היכל הבינה, מקובלת הנשמה העליונה הכוללת הכל, הנקראת יחידה. כי הג' היכלות הראשונים היו לנרנחי דנשמה, וג' השניים לנרנחי דחיה, והיכל הזה השביעי הוא ליחידה. ומה שאומר שהיכל חזה הוא עולם הבא של העליונים, פירוש, כי כל הז' היכלות הללו הם ז' היכלות של או"א הנקראים עליונים, וע"כ היכל הז' אינו בינה סתם, אלא בינה של או"א דהיינו בינה של עליונים.

קלח) דהא כד מתחברן כלהו רוחי דא בדא ואשתלימו דא עם דא

כדקא חזי: שהרי בעת שמתחברין כל הרוחות של ההיכלות זה בזה, ונשלמו זה מזה כראוי, אתער רוחא עלאה נשמתא דכלא לגבי עלאי, סתימא דכל סתימין לאתערא על כלא, נתעורר אז רוח העליון, הנשמה של הכל, אל העליון הסתום מכל סתום, שהיא א"א, שישפיע על הכל, לאנהרא לון מעילא לתתא, ולאשלמא לון לאדלקא בוצינין, להאיר להם ממעלה למטה בהארת הימין, ולהשלים

קלט) וכד כלא ב שלימו, בנהירו דכלא, ונחית בנהירו עלאה, כדין האי היכלא שביעאה, איהו היכלא סתימאה, בסתימו דכלא, לקבלא ההוא קדש הקדשים, נהירו דנחית, ולאתמליא מתמן, כנוסבא דמתעברא מן דכורא, ואתמלייא, ולא אתמלייא אלא מהאי היכלא, דמתתסנא לקבלא תהוא נהירו עלאה, ורזא דא היכלא שביעאה, איהו אתר, דחבורא דזווגא, " לאתחברא שביעאה בשביעאה, למהוי *) כלא חד שלימו, כדקא חזי.

קמ) ומאן דידע לקשרא יחודא דא, זכאה חולקיה, רחים לעילא, רחים לתתא, יקביה יגזיר ואיהו מבטל. סלקא דעתין, דאיהו מקטרגא יבמאריה, לאו הכי, אלא בגין דכד איהו קשיר קשירין, וידע ליחדא יחודא, וכל אנפין נהירין, וכל שלימו אשתכח, וכלא אתברכא כדקא יאות, כל דינין מתעברין ומתבטלין, ולא אשתכח דינא בעלמא. זכאה חולקיה יבעלמא דין, ובעלמא

מסורת הזמר

א) לאתחברא שביעאה בשביעאה, ח"ב רסו רסא. ב) קב"ה גזיר ואיהו מבטל, ח"א יוד. ח"ב סו. ח"ג טו.

חלופי גרסאות: א) נ"א איהו בשלימו, ב) נ"א בנהירו, ג) נ"א חד כדקא חזי, ד) נ"א איהו גזיר, ה) נ"א דמאריה, ו) נ"א כהאי עלמא.

יחבל וי קדש קרשים

הסולם

וי חיבלות דאויא דכרימת

פירוש, כי היכל חששי, הי"ס הזווג דששי דחיכלות בהששי דז"א שהי"ס הזווג דנשיקין. (כנ"ל באת קכ"ז) וחיכל השביעי הי"ס זווג של שביעי דהיכלות עם שביעי דז"א, וצריך שתזכור המתבאר למעלה (בדף פ"ו דיה פירוש) שבעת עליות דהיכלות לאצילות, נמצא כל בחינה ובחינה של הז"א מזווג עם הבחינה שכנגדו בהיכלות. עש"ה.

קמ) ומאן דידע לקשרא יחודא דא זכאה חולקיה, רחים לעילא רחים לתתא, קב"ה גזיר ואיהו מבטל:

מי שידע לקשר יחוד תוה אשרי חלקו, הוא אהוב למעלה 'אהוב למטה, הקב"ה גזיר ותוה מבטל. סלקא דעתין דאיהו מקטרגא במאריה, שואל, הכי יעלה על הדעת שהצדיק יקטרג על רצון רבונו, כי יבטל רצונו של הקב"ה ומשיב, לאו הכי, אלא בגין דכד איהו קשיר קשירין, וידע ליחדא יחודא וכל אנפין נהירין, וכל שלימו אשתכח וכלא אתברכא כדקא יאות, כל דינין מתעברין ומתבטלין ולא אשתכח דינא בעלמא, ומשיב, אינו כן, אלא כשהצדיק קושר קשרים ויודע ליחד יחודים, ופאירים כל פנים ונמצא כל השלימות, והכל מתברך כראוי, חרי כל הדינים

אותם לחדליק את הנרות, בהארות השמאל. קלט) וכד כלא בשלימו בנהירו דכלא, ונחית נהירו עלאה: וכאשר הכל הוא בשלימות באור המאיר לכל, ויורד אור העליון, כדין האי היכלא שביעאה איהו היכלא סתימאה בסתימו דכלא לקבלא ההוא קדש הקדשים נהירו דנחית, אז היכל שביעי תוה, שהוא היכל הסתום בסתימה הסותמת על כל, מקבל את קדש הקדשים תוה שהוא אור העליון היורד, ולא אתמליא מתמן כנוקבא דמתעברא מן דכורא, ואתמליא, ופתמלא משם, פמו נקבה המתעברת מן דכר ומתמלאת ממנו. ולא אתמליא אלא מהאי היכלא דמתתקנא לקבלא ההוא נהירו עלאה ואינו מתמלא אלא מחמת שאותו החיכל פתוקן בהסתימה הנ"ל הסותמת על כל, כדי לקבל אותו אור העליון, כלומר, אם תיקון הסתימה לא היה שם לא היה יכול לקבל את אור העליון תוה. ורזא דא היכלא שביעאה, איהו אתר דחבורא דזווגא, לאתחברא שביעאה בשביעאה, וזה סוד היכל השביעי, הוא מקום החיבור של הזווג, להתחבר שביעי בשביעי. למהוי כלא חד שלימו כדקא חזי, בכדי שיחיה הכל שלימות אחד כראוי, (דפ"ה י"ח מ"ה ע"א *) מ"ה ע"ב)

דאתי, דא הוא לתתא דכתיב ביה * וצדיק יסוד עולם, דא הוא קיומא דעלמא, בכל יומא קארי עלוי כרוזא ^ב ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל. (קמא) כגוונא דא קרבנא, ^ה סלקא ג' תננא, ומסתפקין ^ג כל חד וחד, כדקחזי ליה, וכהני ברעותא, ולואי בבסימו דשירתא, דא אתכליל בדא, ועיילי היכלא בהיכלא, רוחא ברוחא, עד דמתחברן בדוכתייהו כדקא חזי ליה, שייפא בשייפא, ואשתלימו דא בדא, ואתייחו דא בדא, עד דאנון חד. ^ד ונהרין דא בדא. (קמב) כדין נשמתא עלאה דכלא, אתיא מלעילא, ונהיר לון, והוו נהירין כלהו ^ד בוצינין בשלימו, כדקא חזי, עד דהווא נהורא עלאה ^ה אתער, וכלא אעיל לגבי קדש הקדשים, ואתברכא ואתמליא כבירא דמיין נבעין, וולא פסקין, וכלהו מתברכאן לעילא ותתא.

מסורת הזהר

(א) וצדיק יסוד עולם, (משלי יוד) ח"א לבו נטו סב, צנ, קטו, קצה, רמה, רנת, רסה, ח"ב פת קטו, קעו, רנת, רעא, רעז, ח"ג נח, סט, קטנ, רלו, שב, ת"ו בהקרמה א, ה חק' ס"ט צט, ז"ח בראשית ז' טר שיר, וירא כיו סג שח, טר שכו, חשא מ"ד טג שכא, שה"ש ס"ז טג שלג, רות ע"ז טכ שכו, פ"ח טא שכ, ב) ואחה חניל בה, (ישעיה מ"א) ח"א טח, ג) קרבנא—תננא, ח"א ית, לה, ע, קעה ח"ב פה, קל, רנטו רעה, ח"ג לב, לה, ז"ח חרומה מג טכ שכת, חלוסי גרסאות: א ג"א קרבנא דא, ב ג"א ומסתפקין ביה, ג ג"א ואתנהרין וליג ונהרין, ד ג"א בוצינין, ה ג"א עלאה רכלא, ו ג"א דלא.

ז היכלוח ראויא דברואה

הסולם

היכל ז' קדש קדשים

שמוזרים בשעת הקרבת הקרבן, זה נכלל בזה, היינו הלויים בכהנים והכהנים בלויים, כי הכהנים הם ממשיכים בחינת ימין והלויים ממשיכים בחינת שמאל, שזה בלי זה אין שלימות, כמיש לעיל ועיילי היכלא בהיכלא, רוחא ברוחא עד דמתחברן בדוכתייהו כדקא חזי ליה שייפא בשייפא, ונכנסים היכל בהיכל רוח ברוח, עד שמתחברים כולם במקומם, כראוי להם, אבר באבר, דהיינו שעולים לאצילות לזוין, וכל בחינה ובחינת של ז"א מתחברת בהחינה שכנגדה בהיכלוח, (כנ"ל דף ס"ז ד"ה פירוש) ואשתלימו דא בדא, ואתייחדו דא בדא עד דאינון חד, ונהרין דא בדא, ונשלמים זה מזה, עיי זווג דיסודות, ומתייחדים זה בזה עד שנעשים אחד, עיי זווג דנשיקין, ומאירים זה בזה, עיי החיבוק, כמ"ש שם.

קמב) כדין, נשמתא עלאה דכלא אתיא מלעילא, ונהיר לון, והוו נהירין כלהו בוצינין בשלימו כדקא חזי, אז, נשמה העליונה מכולם באה מלמעלה ומאירה עליהם, ונשיירים כל הנרות, דהיינו הספירות, בהשלמות כראוי, (כנ"ל באות קל"ח) עד דהווא נהורא עלאה אתער וכלא אעיל לגבי קדש הקדשים,

הדינים עוברים ומתבטלים, ולא נמצא שום דין בעולם. זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי, אשרי חלקו בעיה'ו ובעוה"ב, ונמצא אשר הפירוש של הקב"ה גזור והצדיק מבטל, הוא על ידי ריבוי אורות שהצדיק ממשיך עיי היחודים שעושה, שהאורות ההם מבטלים את הגזרות והדינים מהעולם.

דא הוא לתתא, דכתיב ביה וצדיק יסוד עולם, דא הוא קיומא דעלמא:

כל מה שאמרנו בהצדיק, הוא מה שפועל למטה בעוה"ז, עיי כתיב בו, וצדיק יסוד עולם, כי הצדיק הוא קיום העולם, ולהלן יבאר מה שהצדיק פועל בעולמות העליונים. בכל יומא קארי עלוי כרוזא, ואתה תגיל וגו', בכל יום מכריזים עלוי כרוז, ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל.

קמא) כגוונא דא קרבנא, סלקא תננא, ומסתפקין כל חד וחד כדקחזי

ליה: כעין זה, שנעשה עיי תפילת הצדיק נעשה גייכ עיי הקרבן, העשן של הקרבן עולה, ומספק לכל היכל והיכל מה שהוא צדיק כראוי לו, דהיינו על דרך שנתבאר לעיל בתפילת הצדיק והיחודים שעושה, וכהני ברעותא ולואי בבסימו דשירתא דא אתכליל בדא, והכהנים בהרצין שלהם לחעלות נחת רוח למעלה והלויים בנעימת השיר (דסו"י דף מ"ה ע"ב)

קמג) הכא רזא דרוזין, ההוא דלא אתיידע, ולא אעיל בחושבנא, רעותא דלא אתפס לעלמין, בסיים לגו לגו בגווייהו, ולא אתיידע ההוא רעותא, ולא אתפס למנדע, וכדין כלא רעותא חדא, עד איס, וכלא איהו בשלימו, מתתא ומלעילא, ומגו לגו. עד דאתעביד כלא חד.

קמד) האי רעותא, לא אעיל לגו, אעיג דלא אתיידע, עד דכלא אשתלים, ואתנהיר בקדמיתא בכלהו סטרין, כדין בסיים ההוא רעותא, יולא אתפס לגו בגו בסתימו, וכדין זכאה חולקיה מאן דיתדבק במאריה, בההיא שעתא; זכאה איהו לעילא, זכאה איהו לתתא, עליה כתיב * ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

מסורת הזהר

(א) ישמח אביך ואמך, (פסלי כ"ג) ח"א ע. ח"ב סו. קסד. רנ. רטב. ח"ג נח. פא. טו קיט. קנו. רטו. תק"ח קטו עד עטב.

חלופי גרסאות: א ג'א למנדע לן כ'ג'א לא אתפס. ונ'א מוסיף ולא אתנהיר, ונ'א ולא אתתפס (אה"ל). ג'א וכרין. ד ג'א רעותא לכלא. כ ג'א דלא. ונ'א וכרין בסיים תהוא רעותא כלא אתפס לגו בגו (אה"ל).

חיכל זי קרש קדשים

הסולם

זי חיכלות דא"א רכריאח

הוא בשלימות מלמטה ומלמעלה, ומפנימי פנימיות עד שנעשו כולם אחד. פירוש, כי בכי דרכים מתחלקות המדרגות זו מזו, או בדרך עליון ותחתון. שהמשובח הוא העליון והגרוע מפניו הוא התחתון ממנו, או בדרך פנימי וחיצון. שכל המשובח מחברו הוא יותר פנימי. ואומר שעי התלבשות אור היחידה נעשים כולם אחד, וכן המתחלקים בדרך עליון ותחתון, והן המתחלקים בדרך פנימי וחיצון.

עד שאותו אור העליון נתעורר וכל ההיכלות נכנסים לקדש קדשים, דהיינו להיכל השביעי הנקרא קדש קדשים בסוד הזווג רשביעאה בשביעאה, (כנ"ל באות ק"ס) ואתברכא דאתמלייא כבירא דמיין נבעין ולא פסקין, וכלהו מתברכאן לעילא ותתא והיכל השביעי מתברך ומתמלא כמו באר מים נובעים ואינם פוסקים, וכל ההיכלות מתברכים למעלה ולמטה.

קמד) האי רעותא לא אעיל לגו אעיג דלא אתיידע, עד דכלא

קמג) הכא רזא דרוזין, ההוא דלא אתיידע ולא אעיל בחושבנא, רעותא דלא

אשתלים ואתנהיר בקדמיתא בכלהו סטרין, תרצון ההוא, דהיינו אור היחידה הנ"ל,

אתפס לעלמין: כאן סוד הסודות, אור ההוא דלא

אינו מתלבש בפנימיות המדרגות, אע"ס שנשאר בתוכם בלתי נודע, עד שכולם נשלמים מתחילה ומאירים בכל הבחינות

מתהירע ולא נכנס בחשבון הע"ס, תרצון שאינו נתפס לעולם. דהיינו אור היחידה, כי הע"ס מתחילים מהחכמה, חביד הגי' נהי"ם, בסיים לגו לגו בגווייהו, ולא אתיידע ההוא רעותא,

הן מבחינת הארת החכמה והן מבחינת אור החסדים, כדין בסיים ההוא רעותא דלא אתפס לגו בגו בסתימו, אז מתמתק תרצון

ולא אתפס למנדע, נמתק בתוכם לפני ולפנים, ורצון תהוא אינו נודע, ואינו נתפס אפילו במחשבת, לדעת אותו, וכדין כלא

ההוא שאינו נתפס ומתלבש בפנימי פנימיות בדרך סתום, וכדין זכאה חולקיה מאן דיתדבק במאריה בההיא שעתא, ואז

רעותא חדא עד א"ס, ואז כל המדרגות מתיחדים ונעשים רצון אחד עד א"ס פירוש

שבעת שאור היחידה מתמתק ומתלבש לפני ולפנים של המדרגות, מתיחדים בהארתו כל המדרגות ונעשו רצון אחד מיוחד עד א"ס

וכלא איהו בשלימו, מתתא ומלעילא, ומגו לגו, עד דאתעביד כלא חד, והכל

עליה כתיב וכו', הוא שלם למעלה ושלם למטה, עליו כתוב, ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

עד דאתעביד כלא חד, והכל

קמה) ת"ח, כיון דכלהו אשתלימו דא בדא, ואתקשרו דא בדא, בקשורא חדא, ונשמתא עלאה נהיר לון מסטרא דלעילא, וכלא נהורין אינון בוצינא חדא, בשלימו, כדין רעוא חדא, דמחשבה כ' אתפס. נהירו י' דלא אתפס י' ולא אתיידע, בר ההוא רעו דמחשבה תפיס, ולא ידע מה תפיס, אלא י' דאתנהיר ואתבסם, ההוא רעו דמחשבה, ואתמליא כלא, ואשתלים כ'א, ואתנהיר ואתבסם כלא, כדקא יאות. ועל דא כתיב * אשרי העם שככה לו וגו'.

קמו) מאן דזכי לאתדבקא במאריה, כהאי גוונא, ירית עלמין כלהו, רחימא י' לעילא, רחימא לתתא, צלותיה לא אהדרא ריקניא, דא י' אחחטי קמי מאריה, כברא י' קמי אבוי, ועביד ליה רעותא בכל מה דאצטריך, ואימתיה שליט על כל בריין, איהו גזיר וקביה עביד. עליה כתיב י' ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור. י'

מסורת הזהר

א) אשרי העם שככה לו, לעיל דף ס"ח גיון ג' ושינ' ב) ותגזר אומר ויקם לך, (אינו כ"ב) ח"ג קי: הלופי גרסאות: א) נ"א במחשבה. כ) נ"א אתפס לנו לבגו דנהירו דסליק על כלא ובגו לנו בההוא רעותא דמחשבה [נ"א במחשבה] אתפס. ונ"א אתפס לנו בגו בנהירו דסליק על כלא ובגו לנו בההוא רעותא דמחשבה אתבסם נהירו דלא אתיידע בר דההוא רעו דמחשבה (אח"ל). ג) נ"א דלא יתפס. ד) נ"א ולא יתיידע. ס) נ"א דאנהיר י' נ"א דלעילא. ז) נ"א אתפס. ח) נ"א קמיה ס) נ"א רעותיה. י) נ"א מוסיף ע"כ.

חיכל ו' קדש קדשים

הסולם

ז' היכלות דאורי' דבריא

שאר היחידה מתלבש באור החיה, עדיין הוא מאיר בו בדרך סתום, כנ"ל בדיבור הסמוך. וי"ש, בר ההוא רעו דמחשבה תפיס ולא ידע מה תפיס, אלא דאתנהיר ואתבסם ההוא רעו דמחשבה, מלבד, שהרצון דמחשבה ההוא, דהיינו-אור החיה המלביש לאור היחידה, תופס ואינו יודע מה שתופס, דהיינו מחמת שמאיר בו בדרך סתום, אלא שהרצון דמחשבה מאיר על ידו ומתמתק הימנו מתוך שמלבישו. ואתמליא כלא ואשתלים כלא ואתנהיר ואתבסם כלא כדקא יאות וע"ד וכו' וכולם מחמלאים מאורו וכולם נשלמים וכולם מאירים על ידו ומתמתקים כראוי, ועל זה כתיב אשרי העם שככה לו וגו'.

קמו) מאן דזכי לאתדבקא במאריה כהאי גוונא, ירית עלמין כלהו,

רחימא לעילא רחימא לתתא: מי שזוכה להתדבק ברבנו בדרך הזה הנזכר, יורש כל העולמות, הוא אהוב למעלה ואהוב למטה. צלותיה לא אהדרא ריקניא, דא אתחטי קמי מאריה כברא קמי אבוי, ועביד ליה רעותא בכל מה דאצטריך, הפלתו אינו חזרת ריקם, זהו מתחטא לפני רבנו, כבן המתחטא לפני אביו ועושה לו רצונו בכל מה שצריך. ואימתיה שליט

קמה) ת"ח, כיון דכלהו אשתלימו דא בדא, ואתקשרו דא בדא, בקשורא חדא,

בוא וראה, כיון שכולם נשלמו זה מזה, ונקשרו זה בזה בקשר אחד, ונשמתא עלאה נהיר לון מסטרא דלעילא וכלהו נהורין אינון בוצינא חדא בשלימו, ונשמה העליונה דהיינו בינה, מאירה להם מלמעלה, וכל המאורות הם נר אחד, בשלימות, כדין רעוא חדא דמחשבה, אתפס, נהירו דלא אתפס ולא אתיידע, אז רצון אחד של המחשבה תופס את האור שאינו נתפס ואינו נודע. רעוא חדא דמחשבה, פירושו אור החיה. נהירו דלא אתפס, פירושו אור היחידה. ואומר שהם מתלבשים זב"ז.

פירושו, כי ממשיך לבאר ענין התלבשות אור היחידה, שאומר, שהוא מתמתק בפנימי פנימיות בדרך סתום כנ"ל בדיבור הסמוך, ומבאר כאן סדר התלבשותו. ואומר, כי אחר שנשלמו כל ההיכלות, ונשמה העליונה שחיה בינה מאירה בהם, אז מתלבש אור החיה המכונה רעוא חדא דמחשבה, תוך אור הנשמה, ואור היחידה תוך אור החיה ונמצא אור החיה תופס בתוכו את נהירו דלא אתפס וכו' שהוא אור היחידה. אמנם אע"פ (דפו"י דף ס"ה ע"ב)

קמז) **ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וגו' ב איר יצחק** (ה) **מכאן** ג **דעקרון**
קביה להני נטיעון, כ ושתיל לון, י משמע דכתיב יהי רי יהודה
אומר, י אור שכבר היה, ד תנן י משמע דכתיב ויהי אור, והיה לא כתיב, אלא
ויהי, וכד אסתכל קביה י באינן דרין דרשיעייא. ה גניז ליה לצדיקייא ההד

דרך אמת

מסורת הזהר

פ"י לעיל (כדפ"י) ל"ב א' פ"י תאמר זה.
 א) ויאמר אלקים יהי אור, (בראשית א') פ"א י"א
 טו כב, ל, לא, מו, קמה, קסג, רנב, רסג, רסד, פ"ב לד

קד, קכו, קמח, קמט, קס, קסא, קסו, קסז, קעו, פ"ג י"א כח: קסח, ריטו רמה ת"ז תקי ח' י"ט, תקי י"ח לו: תקי כ"ו
 ע"א תקי ל"ג ע"ו, תקי ל"ד ע"ז, תקי ל"ה ע"ח, תקי ל"ט ע"ט, תקי מ"ב ט"א, תקי ס"ט ק"ח ז"ח בראשית א ט"א, ז' טד
 שי"א, ח' ט"א שכ"א, טד ט"ב ש"ט, יתרו ל"ב ט"א שכ"ט, ל"ד ט"ב ש"מ, ל"ז טד ש"ו, ש"ח ע"ג ט"ג שלה ש"ג, תק"ח ק"ט
 טג ש"ד, ק"כ ט"ג ש"ב, קס"ו ט"ב ש"ח, טג ש"ד, קט"ז ט"ב ש"ב, (ב) א"ר יצחק, כל הטאמר הזה עד אות קס"ב
 מובא בלשוננו בזהר חדש בראשית דף א' ג) עקרון קביה להני נטיעון, פ"א לה, ז"ח בראשית א, ד) אור
שכבר היה, פ"א טו, פ"ג רמה, (ח) גניז ליה לצדיקייא, (אור הגנוז) פ"א א, ז, יב, ל, לא, לב, מה, מו,
נט, קלא, רסד, פ"ב לה, קכז, קמח, רכו, רכז, רל, רעז, פ"ג לה, רכח, רלא, ת"ז תקי י"ט לט, תקי מ' ט"א,
תקי ע' קכ, ז"ח בראשית א' ט"א ש"ח, י' ט"ב ש"ט, ט"ו ט"ב ש"ד, טג שלה, טד ש"י, ש"ח טו טד ש"ו, רוח פ"ח ט"א
 ש"ח, פ"ח ט"א ש"ד, תק"ח קט"ו טג שי"א.

חלופי גרסאות: א) ג"א משמע, כ ג"א ושתל לון דכתיב ויהי אור, מאי משמע אור שכבר היה אור, ר' יהודה אמר
 ויהי אור לא נאמר, אלא ויהי, לומר שכבר היה, וכתיב אור זרוע לצדיק וגו' ותאי הוא דכתיב מי חעיר ממורת וגו'.
 ג ג"א ל"ג משמע, ד ג"א ל"ג תנן, ה ג"א ל"ג משמע, ו ג"א כד, ז ג"א קביה וכו' ול"ג באינן עד הה"ד, ו ג"א באינן
 דרין דרשיעייא ולא אחזקון [יתחזקון] לההוא בתורא [גניז ליה לצדיקייא] ח"ד וימנע מרשעים אורם, ולמאן גניז ליה
 לצדיקייא דייקא, [דוקא] כמה דכתיב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה.

מאמר

הסולם

יהי אור

אחרונה דיהי רומזת על כניסת ה' לאור
 או"א, ונעשו אור, שבזה נתחברו ז'ין באור
 והוכשרו לקבל מהם האור, עשה כי אין
 לתכפיל דברים.

ר"י אומר, אור שכבר היה תנן, משמע
דכתיב ויהי אור, והיה לא כתיב

אלא ויהי: ר' יהודה אומר, אור שכבר היה, למדנו,
 דוח משמע מ"ש ויהי אור, כי ויהי לא נאמר אלא ויהי
 אור, משמע שכבר היה.

וכד אסתכל קביה באינן דרין
דרשיעייא, גניז ליה לצדיקייא

הה"ד אור זרוע וגו' וכנסתכל הקב"ח בדורות-
הרשעים, שאינם כדאים להאור, גנו אותו לצדיקים
ח"ש אור זרוע לצדיק וגו', שהאור נגנז ונזרע בשביל
שיקבלו אותו רק הצדיקים, ולא הרשעים, והא
אתמר ויאמר אלקים יהי אור, וזהו
שנאמר ויאמר אלקים יהי אור, אשר המלה
יהי יורה על גניזת האור, (כמ"ש לעיל דף מ"ב ד"ה
יהי עשה), כי י"ה דיהי ח"ס אור או"א, וי"ה
אחרונה דיהי רומזת על כניסת ה' באור
 ונעשה

שליט על כל בריין, איהו גזיר וקב"ה
 עביד, עליה כתיב וכו' ואימתו מוטלת על
 כל הבריות, הוא גוזר והקב"ה מקיים, עליו כתוב
 ותגזר ואמר ויקם לד ועל דרכיך נגה אור.
 נשלם ביאור ההיכלות.

מאמר יהי אור

קמז) **ויאמר אלקים יהי אור וגו' איר**
יצחק מכאן דעקרון קביה

להני נטיעון ושתיל לון, משמע דכתיב
יהי: אמר רבי יצחק, מכאן משמע, שעקר הקב"ה אלו

הנטיעות ממקומם ושתל אותם במקום אחר, וזה משמע מ"ש
 יהי. פירוש, כי הו"ן פכונים נטיעות, בסוד עץ
 החיים וכו', וכל עוד שהיו במקומם, דהיינו
 מטרם עלית המלכות לבינת, לא היו הו"ן
 ראויים לקבל שום אור, (כגיל בבראשית א' דף ז' ד"ה
 ונבר) ולפיכך עקרו ממקומם, והעלה אותם ושתלם
 במקום בינת, ושם נעשו מוכשרים לקבל אור
 העליון, ולמד זאת מהמלה יהי אור, והיינו
 כמו שנתכאר לעיל (בבראשית א' דף מ"ב ד"ה יהי על
 ר"א וא"א) אשר י"ה דיהי ח"ס או"א וה"י
 (דפ"י דף מ"ה ע"ב)

א אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה. ^ב והא אתמר ויאמר אלקים יהי אור ההיד
ב מי העיר ממזרח י וגו'.

קמח) ג וירא אלהים את האור י כי טוב, מאי ראה א"ר חייא כדקאמרן,
חמא ז' בעובדיהו דרשיעייא וגניז ליה. ר' אבא אמר וירא אלקים את האור כי
טוב לגנוז אותו. ^ה וירא אלקים את האור, דסליק נהוריה מסייפי עלמא עד
סייפי עלמא, ^ו וכי טוב הוא ^ז לאגנוזא ליה דלא ^ח יהנון מניה חייבי עלמא.
קמט) אמר רבי שמעון, וירא אלקים את האור כי טוב, דלא ^ט ישתכח ביה
י רתחא, כתיב הכא כי טוב, וכתיב התם י כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל,

מסורת הזוהר

א אור זרוע לצדיק, (תחלים צ"ו) ח"א רנא: ח"ב עה קמהו קסו, קסו, רכו. ח"ג צג. ז"ח נראשית טא שז. זי
טד שיב ח' טב שלב. טז טר שיא לך לך כ"ו טא שכז, טב שטו תק"ח קכיב טב שי. ב) מי העיר ממזרח, (ישעיה
מ"א) ח"א פה, פו, רנו ח"ב קלטו ז"ח בראשית א' טא שח. תק"ח ק"ו טג שיט. ג) וירא אלקים את האור,
(בראשית א') ח"א ל מו, קלא. ירד, רנא, רנד, ח"ב יא: קנב. קסו, רכו, רכד, רל. ח"ג כבו לר, טג, פח, קיא, קסה, קסו
ת"ז תקי' כ"ו ע"א, תקי' ל' ע"ד. ז"ח בראשית א' טא שח שלג, ו' טב שכא, ז' טד שטו, ח' טא שיג, טב שז. י"ב טד
שכט, י"ג טא ש"י"ג טד שנא, יתרו ל"ה טא שמט, חוקת נ"א טג שמג, שתי"ש ט"ז טב שטו, טד שמא, ע"ג טד שו, רוח
פ"ה טא שכא, תק"ח קיב טג שכג קכ"ב טא שכט, ד) כי מוזב בעיני ה', (במדבר פ"ד) ח"ג קיג, ר"ח, ז"ח
בראשית א' טא שיג, ח' טא שטו.

חלוסי גרסאות: א) נ"א ליג והא אתמר, ב) נ"א ליג וגו', ונ"א צדק יקראו לרגלו וליג וגו'. ג) נ"א כי טוב ויבדל,
א"ר יצחק כדאמרן דחמא בעובדיהו דרשיעייא וגניז ליה, ר' אבא אמר חמא דסליק וכו' ד נ"א
בעובדיהו, ס"א רכתיב וירא אלקים את האור כי טוב וליג עד אר"ש. ו) נ"א חאור כי טוב מאי ראה א"ר חייא כדקאמרן
דסליק נהוריה, ז) נ"א וטב הוא, ח) נ"א יתהנון, ט) נ"א אשתכח, י) נ"א ריתחא, ונ"א רותחא.

הסולם

האור גופו כי טוב לגנוז אותו, ולא יהיה מגולה
להעולם, וירא אלקים את האור, דסליק
נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא,
וכי טוב הוא לאגנוזא ליה, דלא יהנון
מניה חייבי עלמא, וירא אלקים את האור,
פירושו, שראה שהוא מאיר מסוף העולם עד
סופו, וטוב לגנוז אותו כדי שלא יהנו ממנו
רשעי עולם. פירושו, כי אם הרשעים יהנו מאור
הגדול הזה לא יבואו עוד לתשובה. בדומה
להכתוב סן ישלח ידו ולקח מעץ החיים ואכל וחי
לעולם. שכוונת הכתוב הוא, שלא יהיה לו עוד
צורך ודחיפה לעשות תשובה ולא יתוקן הפגם
שעשה בעצה"ד, ולכן גירש אותו מג"ע.
קמט) אר"ש וירא אלקים את האור כי
טוב, דלא ישתכח ביה רתחא
כתיב הכא כי טוב וכתיב התם וכו': אר"ש
וירא אלקים וגו' פירושו, שראה שלא ימצא בו ריגוז
וריגוז, ויליף גזרה שוח, כתוב כאן כי טוב, וכתוב
אצל בלעם, כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל, מה
התם הפירוש שלא ישרה קללה על ישראל, כן כאן
הפירוש הוא, שלא ימצא עוד שום ריגוז וריגוזים
וסופא

מאמר

ונעשה לאויר, ונבחן זה לגניזה וזריעת האור
בשביל הצדיקים. הה"ד מ"י העיר ממזרח
וגו', פירושו, כי ע"י כניסת ה' לאור א"ר ירדו
אתון אל"ה דאלקים מאו"א לזו"ן, ולא נשאר
באו"א אלא אתון מ"י דאלקים, שע"י נעשו
הזו"ן מוכשרים לקבל אור א"ר, ונמצא שאלו
ב' אותיות מ"י דאו"א, הן שורש כל המוחין דזו"ן,
(כנ"ל בראשית א' דף מ"ג ד"ה יהי עשה) וז"ש
מ"י העיר ממזרח דהיינו ז"א, צדק היינו
מלכות, אשר ב' אותיות מ"י העירו המוחין לז"א
שה"ס ממזרח, ולמלכות שה"ס צדק, והעירו,
הוא לשון התחלת התעוררות מוחין, כי רק
התחלת המוחין באים ע"י מ"י, כמ"ש שם.
קמח) וירא אלקים את האור וגו' מה
ראה אר"ח כדקאמרן, חמא
בעובדיהו דרשיעייא וגניז ליה: וירא
אלקים וגו' מה ראה א"ר חייא, היינו כמו שאמרנו לעיל,
שחקב"ה ראה במעשיהם של רשעים וגנו אותם, רבי אבא
אמר, וירא אלקים את האור כי טוב
לגנוז אותו, ר"א פליג, ואומר, לא שראה
כמעשיהם של הרשעים, אלא שראה בגדלו של
(רמ"י רף ט"ה ע"ב * מ"ו ע"א)

וסופא דקרא ^א ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, ובג"כ לא יאשתכח י ביה רתחא, ואעיג ^ב דשיתף לון קביה כחדא.

קנ) ת"ח נהירו עלאה, למהוי נהיר האי אור, ומההוא נהירו, י חדו לכלא ביה, והוא ימינא לאתעטרא ^ה גולפוי גליפין בהדיה, והא אתמר ^ו כתיב, י מה רב, טובך אשר צפנת י ליראיך, פעלת לחוסים בך, י מה רב טובך, דא אור קדמאה דגניז קביה ליראיך, י לצדיקים, לאנון דחלי חטאה כדקאמרן. י קנא) י י ויהי ערב ויהי בקר ^{טו} יום אחד, ויהי ערב, מסטרא דחשך, ויהי בקר, מסטרא דאור, ומגו דאנון ^{טז} משתתפי כחדא, כתיב יום אחד,

מסורת הזהר

א) ויבדל אלקים בין האור, ח"א טז לא. לב. ח"ב לה. קסו. ח"ג קי. ת"ז חקי לי עד. עת. חקי מי ט. חקי ט"ז עת. חקי ט"ט קי. ז"ח בראשית ו' טב שכב. ז' טד שכז. ח' טד שו. שחיש עג טג שמג. טד שח. תק"ח קי טד שט. ק"ב טג שכד. ב) מה רב טובך, (ההלום ל"א) ח"א ג. ז. לא. מז. רסד. רטה. ח"ב קכו. רכז. ח"ג סח. קסד: קעג רד. ז"ח בראשית א' טא ריט. ו' טא שלא. ג) ויהי ערב ויהי בקר, ח"א כו לב. מו. רנא. ח"ג צג. שז. ת"ז חקי ל"ו עת. ז"ח בראשית א' טא שכד. ו' טב שלו.

חלופי גרסאות: א) נ"א דקרא אוכת. ונ"א דקרא אוכה דכתיב. ב) נ"א ליה. ד נ"א ריחחא ס נ"א דשתף. ונ"א דשתף. ו נ"א ומח הוא ונ"א חרות. ונ"א חידו. ח נ"א גליפין. ונ"א גלופי גלופין, ונ"א גולפי. ט נ"א דכתיב. נ"א צמח וגוי. יא נ"א ליג מה רב טובך. יכ נ"א לצדיקיא. יג בדפו"י כתב חסר כאן ועיין בסוף הספר בס"י ל"ו. יד נ"א ליג ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. טו נ"א ל"ג יום אחד. טז נ"א משתתפי.

יהי אור

הסולם

מאמר

נבחן, שנעשו חקיקות בהארת קו שמאל, ומתוך כך השיג קו הימין כח לחבר אליו את קו השמאל ע"י קו האמצעי, וקו הימין נתעטר בהארת החכמה שבקו שמאל, כמ"ש שם בארוכה. כתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגוי' מה רב טובך דא אור קדמאה דגניז קביה, ליראיך, לצדיקים דאינון דחלי חטאה כדקאמרן, מה רב טובך טובב על אור הראשון שגנו הקביה, ליראיך, היינו הצדיקים שהם יראי חטא, שרק הם יתנו מהאור ולא הרשעים כמו שאמרנו לעיל.

מאמר ויהי ערב ויהי בקר

קנא) ויהי ערב וגוי' ויהי ערב מסטרא דחשך, ויהי בקר מסטרא דאור, ומגו דאינון משתתפי כחדא כתיב יום אחד: ויהי ערב שאומר הכתוב, נמשך מצד החשך, דהיינו הנוקבא, ויהי בקר, נמשך מצד האור, שהוא ז"א, ומחוך שז"א ונוקביה משתתפים יחד זה עם זה בנווג, ע"כ כתוב בהם יום אחד. להורות שהערב ובקר הם כגוף אחד, ושניהם עושים את היום. כלומר, שאור היום בא מווג ז"א ונוקביה יחד.

רבי

וסופא דקרא אוכת. ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, ובג"כ לא אשתכח ביה רתחא, וסופו של הכתוב מוכיח כן, שכתוב ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, שהפירוש הוא אפריש מחלוקת למהוי כלא שלים, (כנ"ל בראשית א' רף ג' אות ל"ו. ע"ש) כן תחילת הכתוב טובב ג"כ על ביטול הכעס והרוגו. ואעיג דשיתף לון קביה כחדא, ואעיפ ששיתף הקביה את האור והחשך שה"ס ימין ושמאל כאחד על ידי קו אמצעי מ"מ נתבטל הרוגו והמחלוקת. וע"כ נאמר וירא אלקים את האור כי טוב, ואין בו שום כעס ורוגו.

קנ) ת"ח נהירו עלאה, למהוי נהיר האי אור, ומההוא נהירו חדו לכלא ביה, והוא ימינא לאתעטרא גולפוי גליפין בהדיה והא אתמר: כזא וראח, הארה עליונח, שהיא בינה הוא, שיחיה פאיר אור חזח, ופאר חזח נמשך שמחה לכל חזח בחינת ימין שמתעטר בחקיקי חקיקות, של חשמאל. פירוש שבעת שהשמאל האיר בלי שיתוף הימין, האיר ברותחא וכעס ויצא ממנו גיחנם (כנ"ל בראשית א' דף ג' ויהי והנה אחר ע"ש) וזה (רפ"י רף ט"ו ע"א)

רבי יהודה אמר, מאי טעמא, בכל יומא ויומא, כתיב, ויהי ערב ויהי בקר. למנדע, דהא לית יום, בלא לילה, ולית לילה בלא יום, יולא אבעון לאתפרשא. קנב) אמר רבי יוסי, ההוא יום דנפק יאור סדמאה, אתפשט בכלהו יומי, דכתיב וכלהו יום. אמר רבי אלעזר, משמע דכתיב בכלהו בקר, יולאו בקר אלא מסטרא דאור קדמאה. ר"ש אמר, יומא קדמאה, אזיל עם כלהו, וכלהו ביה, בגין לאחזאה דלאו בהו פרודא, וכלא חד.

קנב) ויאמר אלקים יהי אור, ויהי: אתפשטותא דהאי אור לתתא. ואלין אינון י' מלאכין דאתבריוו ביומא קדמאה, י' אית לון קיומא, לאתקיימא י' לסטר

מסורת הזהר

(א) ויאמר אלקים יהי אור, לעיל דף צ"ד ציון א'

חלופי גרסאות: א' נ"א יומא. ב' נ"א ליליא. ג' נ"א ליליא ד נ"א יומא. ה' נ"א לא אחיב לאמרשא. ונ"א מאור. ז' נ"א יום בכלהו. ח' נ"א ממשע. ט' נ"א ולא. י' נ"א לגביה יא נ"א יהי אור. ונ"א ל"ב יהי. יג' נ"א מלאכיא. יד' נ"א דאית. ונ"א דלית לון קיומא לאתקיימא אלא מסטר ימינא (אח"ל). יז' נ"א בשטרא.

ויהי ערב ויהי בקר

הסולם

מאמר

השם בקר, כי אין שם זה שייך רק מצד אור הראשון, כלומר, כי השם בקר יורה על התחלת ביאת האור, שהוא רומז על ביאת אור הראשון בהמציאות. וכיון שכתוב השם בקר בכל יום, הרי שהתפשטות יום א' נוהג בכל יום.

ר"ש אמר, יומא קדמאה אזיל עם כלהו וכלהו ביה, בגין לאחזאה דלאו בהו פרודא וכלא חד:

רבי שמעון אמר, יום ראשון הולך עם כל הימים, וכל הימים באים ביום הראשון, כדי להראות, שאין בהם פירוד וכולם הם אחד. כלומר, שזו הספירות חג"ת נהי"מ כלולים זה מזה וע"כ יש בכל אחד מהם חג"ת נהי"מ, ונמצא שיש ספירת החסד, שהוא יום א', בכל ספירה, וכן היום א', שהוא ספירת החסד, יש בו עצמו כל חג"ת נהי"מ. הרי שיום א' נמצא בכל הימים, וכל הימים נמצאים ביום א', והוא מטעם היותם אחד בלי פירוד ביניהם.

מאמר יהי אור

קנב) ויאמר אלקים יהי אור, יהי, אתפשטותא דהאי אור לתתא

ואלין אינון מלאכין דאתבריוו ביום א': ויאמר אלקים יהי אור, פירושו, שיהיה נמשך התפשטותו של אור הזה למטה, ואלה הם המלאכים שנבראו ביום הראשון. אית לון קיומא לאתקיימא לסטר ימינא, יש להם קיום לתקיים בצד ימין. כי יום א' הוא חסד, הנבחן לצד ימין, וע"כ גם המלאכים הנמשכים בו הם בחינת ימין.

פירוש

רבי יהודה אמר, מ"ט בכל יומא ויומא כתיב ויהי ערב ויהי בקר: שואל

כיון שויהי ערב ויהי בוקר יורה על זווג זו"ן, שמשניהם יוצא אור היום, איכ אחר שהכתוב הודיע זה ביום א'. מהו הטעם, שבכל יום ויום כתוב ויהי ערב ויהי בוקר, ומשיב למנדע דהא לית יום בלא לילה, ולית לילה בלא יום, ולא אבעון לאתפרשא, לדעת שאין יום בלי לילה ואין לילה בלי יום ולא יבוא להתפרד זה מזה. כלומר ע"כ חוזר הכתוב להודיענו זה בכל יום ויום, כדי להורות, שאי אפשר שיארע פעם שיהיה אור היום בלי הקדם חשך הלילה, וכן לא יארע חשך הלילה, שלא יביא אחריו אור היום. כי לא יתפרדו זה מזה לעולם.

קנב) א"ר יוסי, ההוא יום דנפק אור קדמאה, אתפשט בכלהו יומי,

דכתיב בכלהו יום, ר"י אומר, אותו היום שהאור האי יצא בו, הוא נתפשט בכל ימי בראשית, שהרי בכלם כתוב יום. פירושו, שהשם יום, הוא על התפשטות אור האי שיצא ביום א', שה"ס ספירת החסד. אלא מתוך שאור הזה נתפשט בכל ימי בראשית, דהיינו בכל ספירה וספירה מן הספירות, ע"כ נקראים כולם יום כמי יום א'. אמר רבי אלעזר, משמע, דכתיב בכלהו בקר, ודאו בקר אלא מסטרא דאור קדמאה, רבי אלעזר אומר, שהתפשטות האור דיום א' בכל הימים נלמד, מתוך שכתוב בכל הימים

(דפו"י דף מ"ו ע"א)

ימינא. וירא אלקים את האור כי טוב, את ה' לאתכללא יאספקלריאה דלא נהרא עם יאספקלריאה דנהרא דאתמר כי טוב. אר"א, את: ה' לאתכללא (ה) ולאסגאה ו' כלהו מלאכין דאתיין 'מסטרא דאור דא, 'וכלהון 'נהרין כקדמיתא בקיומא שלים.

קנד) י' יהי רקיע בתוך המים, א"ר יהודה י' בהאי י"א אתפרשו, י' מיין עלאין, י' ממיין תתאין. רקיע: פשיטותא דמיין, והא אתמר, ויהי י' מבדיל, בין מיין עלאין 'ולתתאין.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) וירא אלקים את האור, לעיל דף צ"ה ציון ג' ושיג. (ב) יהי רקיע בתוך המים, (בראשית א') ח"א יו. לב. רננ. ח"ב ב. לה. קס. קסו קצה רעא. ח"ג ט. יוד. יב. כה. לב. קסו. ריט. רכב. ת"ז תקי' ה' יטו. תקי' ל' עה. תקי' מ' פ. תקי' מ"א פא: תקי' מ"ז סג. תקי' ס"ז צה. תקי' ע' קכא. ז"ח בראשית א' טא שלה. פ' טא שי. ט"ז טג שמה. יתרו ל"ב טד שלא שהיש ע"ג טד שכא. שלה. תק"ח קייב טג שיג שכה. קט"ו טב שלא.

חלופי גרסאות: ה' ג"א לאכללא. כ' ג"א אספקלריא. ג' ג"א אספקלריא. ד' ג"א דאתמר ביה. ה' ג"א לאכללא. ו' ג"א אינון. ז' ג"א מסטרא. ח' ג"א וכלהו. ט' ג"א נהרין בקדמיהא. י' ג"א ליג בהאי. י"א ג"א אתפרשו. י"ב ג"א דמיין. י"ג ג"א למיין וגי'א מן מיין. י"ד ג"א ר'הי מבדיל בין מים למים. טו ג"א למיין תתאין.

יחי אור

הסולם

מאמר

ט"ב: וירא וגו' המלה א"ת, של את האור, הוא לרבות, לכלול אספקלריאה דלא נהרא, שהיא הנוקבא, עם אספקלריאה דנהרא שהיא הו"א, שנאמר בו כי טוב, כלומר, המלה א"ת, הוא לרבות שגם הנוקבא נכללה בהכתוב כי טוב, יחד עם הו"א. אר"א את לאתכללא ולאסגאה כלהו מלאכין דאתיין מסטרא דאור דא, ר"א אומר, שהמלה א"ת בא לכלול ולרבות כל המלאכים הנמשכים מצד אור זה של החסד, שגם הם נכללים בהכתוב כי טוב וכלהון נהרין כקדמיתא בקיומא שלים, וכולם מאירים כאור הראשון בקיום שלם. כי נכללים בהכתוב כי טוב הנאמר באור הראשון.

פירוש. המלה יה"י מורה אשר ה' דסוף חמלה יה"י, נכנסה ב"ה של המלה. ואור יה נעשה משום זה לאור, כמ"ש לעיל. (בראשית א' דף מ"ג ד"ה יהי על רוא, ע"ש.) ומסבה זו נתמעטו כל המדרגות עד שתנהימ דו"ן נסלן לביע, (כג"ל בהקדמת הזהר דף ט"ו ד"ה והענין) ומבחינת התפשטות אור הו"ן לביע דפרודא, נבראו המלאכים. שהם אור נטרד מאצילות ונמצא שמלאכי חסד נבראו מהתמעטות יום א', שהוא חסד דו"א. ומלאכי גבורה מהתמעטות יום ב', שהוא גבורה דו"א. ומלאכי רחמים מהתמעטות יום ג', שהוא ח"ת דו"א וכו' עדין. וז"ש יה"י אתפשטותא דהאי אור לתתא, דהיינו ע"י המיעוט שנעשה בהמלה יה"י, נחפסט חלק מהאור הזה, שהוא אור תחסד, למטה בביע דפרודא. ואלין אינון מלאכין דאתבריוא ביומא קדמאה דהיינו שנבראו מהתמעטות אור ספירת החסד, שהוא יומא קדמאה, אית לון קיומא, לאתקיימא לסטר ימינא, יש להם משום זה קיום להתקיים לצד ימין, דהיינו שהם מלאכי ימין מצד החסד.

מאמר יהי רקיע קנד) יהי רקיע בתוך המים אר"י בהאי אתפרשו מיין עלאין ממיין תתאין: אר"י גוה, דהיינו בהמאמר יהי רקיע, פרו מים עליונים ממים תחתונים, רקיע פשיטותא דמיין והא אתמר, ויהי מבדיל בין מיין עלאין לתתאין. רקיע פירושו התפשטות של מים, וע"כ נאמר, ויהי מבדיל בין מים למים, דהיינו בין מים עליונים למים תחתונים. והיינו כמ"ש לעיל (בראשית א') דף ס"ד אות נ"ט) יהי רקיע, אתפשט פשיטו דא מן דא, וע"ש בהסולם שנתבאר זה באורך.

וירא אלקים וגו' את לאתכללא אספקלריאה דלא נהרא עם אספקלריאה דנהרא דאתמר ביה פ' (וטו"י דף מ"ו ע"א)

קנה) ויעש אלקים את הרקיע, דעביד ביה עבידתא, בסגיאן עלאה, יויהי ירקיע לא כתיב, אלא ויעש דאסגי ליה, ברבו סגיא.
 קנו) א"ר יצחק, בשני אתברי גיהנם, לחייבי עלמא, בשני דאתברי מחלוקת, בשני לא אשתלים ביה עבידתא, ובג"כ לא כתיב ביה כי טוב, עד דאתא יום תליתאה, ואשתלים ביה עבידתא, בג"כ כי טוב תרי זמני, חד על אשלמות עבידתא דיום שני, וחד לגרמיה. ביום תליתאי אתתקן יום שני, ואתפרש ביה מחלוקת, וכויה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם, ביוםא תליתאה (ה) דמשתכין טו שביבין דגיהנם, בגיני כך אתכליל ביה יום שני, ואשתלים ביה.

דרך אמת

(ה) נשקטים שלהוכי דניהנס.

מסורת הוהר

(א) ויעש אלקים את הרקיע, (בראשית א') ח"א יו:

ח"ב קכו. ת"ז תקי לי. עה תקי מ' פ. ז"ח בראשית א'

שא ספ. ט' סד שלב. תקי"ח קייב טג שכו. (ב) בשני אתברי גיהנם, ח"א יו. לג. מו. רנו. ח"ב קמד. קמט:

ז"ח בראשית א' טא שמג. (ג) בשני אתברי מחלוקת, ח"א יו: לג. רנבו. ח"ב קסיו. ז"ח בראשית א' טא שמג. סד שא.

(ד) בשני לא אשתלים ביה עבידתא, ח"א יו. ח"ב קמט. ז"ח בראשית א' טא שמג (ה) לא כתיב—כי טוב, (ביום ב') ח"א יו. לג. ח"ב קסו. ח"ג רנט. ת"ז תקי ע' קכא. ז"ח בראשית טא שמד. ט' טא של שמד.

חלופי גרסאות: א ג"א בה. כ ג"א יחי. ג ג"א הרקיע. ד ג"א אתברי ביה. ס ג"א המחלוקת. ו ג"א בגיני כך. ז ג"א תליתאי

ת ג"א דאשתלים. ט ג"א ואמר כי טוב כי טוב. ו ג"א וכתיב ביה. י ג"א דיום. יא ג"א ביום שלישי

ואתפרשי. יב ג"א ביה. יג ג"א דביומא. יד ג"א אשתככו. ו ג"א משתככו. טו ג"א ל"ג שביבין. ו ג"א שביבי.

מאמר

הסולם

יהי רקיע

קנה) ויעש אלקים את הרקיע דעביד ביה עבידתא, בסגיאן עלאה: עד דאתא יומא תליתאה ואשתלים ביה עבידתא, ומשום זה לא נאמר ביום ב', כי טוב, עד שבא יום הג' ונשלם בו המלאכה, בג"כ כי טוב תרי זמני, חד על אשלמות עבידתא דיום ב', וחד לגרמיה, ומשום זה נאמר ביום ג' ב' פעמים כי טוב, פעם אחד על השלמת מלאכת יום הב', ופעם אחד על השלמת מלאכתו עצמו. ביום תליתאי אתתקן יום שני, ואתפרש ביה מחלוקת, וביה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם, ביום הג' נתתקן יום הב', והוכרע בו המחלוקת לקיום הארת שניהם (כמ"ש בהסולם לעיל בראשית א' דף ס"ו ד"ה ואע"ג) וביה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם, ובו נשלם הרחמים על הרשעים שבגיהנם לפטרם מן הדין. ביומא תליתאה משתכין שביבין דגיהנם, ביום הג' שוככים שביבי אש של הגיהנם, דהיינו שבהארת יוט ג' הם מצטננים, ואינם שורפים יותר. בגיני כך, אתכליל ביה יום שני ואשתלים ביה, ע"כ נכלל בו יום חב' ונשלם בו.

הכתוב ויעש וגו', יורה, שעשה בו פעולה בגדלות שלמעלה, כלומר שהמשיך בו מוחין ודגדלות מהבינה. כי בהמלה יהי רקיע נעשה הכנה לסכלת המוחין העליונים דבינה אל הזו"ן, והמלה ויעש, יורה על השלמת כל הנרצה, דהיינו שכבר נמשכו בהזו"ן כל המוחין העליונים מהבינה. (כמ"ש בהזו"ר לעיל בראשית א' דף ס"א אות ג"ג) וז"ש ויהי רקיע לא כתיב, אלא ויעש, דאסגי ליה ברבו סגיא, לא נאמר יהי רקיע וגו' ויהי רקיע, אלא אומר ויעש וגו' שלטון זה יורה, שהגדיל אותו בגדלות רבה. כמבואר.

קנו) א"ר יצחק, בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא, בשני אתברי מחלוקת, בשני לא אשתלים ביה עבידתא: ביום שני נברא הגיהנם לרשעי עולם בשני נברא המחלוקת (כמ"ש בהזו"ר לעיל בראשית א' דף ג"ו אות מ"ד ותבאר שם בהסולם) בשני לא נשלם בו המלאכה, אלא ביום ג' (כמ"ש לעיל בראשית א' דף ס"ו אות ט"א) ובגין כך לא כתיב ביה כי טוב

קנז) ר' חייא, הוה יתיב קמיה דר"ש, א"ל האי אור ביום ראשון, וחשך ביום שני, ואתפרשו מיא, ומחלוקת הוה ביה, אמאי לא אשתלים ב' ביום ראשון, דהאי ימינא כליל לשמאלא, א"ל על דא הוה מחלוקת, ותליתאה בעי למיעל בינייהו, לאכרעא ולאסגאה בהו י שלם.

קנח) תדשא הארץ דשא, ואתחברותא דמיין עלאין בתתאין, למעבד פרין, ומיין עלאין, ועבדי איבין, (ב) ותתאי קראן לון לעלאין, כנוקבא לגבי דכורא, בגין דמיין עלאין דכורין ותתאי נוקבין.

פסורת הוהר

דרך אמת

(א) תדשא הארץ דשא, (בראשית א') ח"א ת: יב יח, לג, רנז, ח"ב לה, קצא, קצז, ח"ג יב, ריש, ת"ז תקי, מ"ג סב, תקי מ"ז סג.

(ב) כענין שנלמד תהום אל תהום קורא לקול נורין כדי שיפיעו העליונים לתחתונים.

חלופי גרסאות: אביא ליג ביום ראשון, ב ג"א דהא, ג ג"א שלום, ד ג"א אתחברו, ס ג"א מיין, ו ג"א מיין עלאין רבין, ונ"א פרין ורבין, ז ג"א לעלאין.

יחי וקיע

הפולם

פאטר

בבראשית א' דף ג"ז ד"ה והנה אחר, ע"ש.

קנז) ר' חייא הוה יתיב קמיה דר"ש, א"ל האי אור ביום ראשון וחשך ביום שני, ואתפרשו מיא ומחלוקת הוה ביה: ר' חייא ישב לפני ר"ש, אמר לו, הרי האור יצא ביום א', והחשך יצא ביום ב', והתחלקות המים והמחלוקת היה בו, אמאי לא אשתלים ביום ראשון, דהאי ימינא כליל לשמאלא, למה לא נשלם כל זה בהארט יום א', שהרי הימין כולל את השמאל. כלומר כיון שאור הימין יצא ביום א', נמצא שהוא שורש אל יום הב' וכל שורש כולל בתוכו את הענף שלו ושולט עליו, וא"כ היה יום הא' יכול לתקן אותו, ולמה נעשה יום הב' לנצרך אל יום הג' שיתקן אותו. והנפקא מינה גדול ביותר, כי ע"י התקון של יום ג' נתמעט הארתו שאינו יכול להאיר ממעלה למטה, אלא ממטה למעלה בלבד, הנבחן לבחינת ויק דגיר, כמ"ש לעיל (בראשית א' דף ס' ד"ה מחלוקת) ואם יום ב' היה מחתקן ע"י יום א' היה נשאר בבחינתו ולא היה מהמעט כלום, אמר ליה, על דא הוה מחלוקת, ותליתאה בעי למיעל בינייהו

מאמר תדשא הארץ

קנח) תדשא הארץ דשא, ואתחברותא דמיין עלאין בתתאין, למעבד פרין:

הכ' תדשא הארץ דשא, יורה על התחברות מים העליונים במים התחתונים כדי לעשות פירות, מיין עלאין ועבדי איבין ותתאי קראן לון לעלאין כנוקבא לגבי דכורא, מים העליונים עושים הפירות, ומים התחתונים קוראים אל העליונים לקבל מהם הפירות ולהוציאם בעולם, כיחס הנקבה אל הזכר המקבל ממנו הריון ומוציאה תולדות לעולם, בגין דמיין עלאין דכורין, ותתאי נוקבין, משום שמים עליונים הם זכרים, ומים תחתונים הם נקבות. פירוש, כי נתבאר בהזהר לעיל (בהקדמת הוהר דף ק"ס ד"ה כדן) שהמוחין דגדלות הנקראים פירות לא יוכלו לחתגלות בהנוקבא שמחזה ולמעלה דו"א, וע"כ היא נקראת יבשה, שאינה ראויה להוצאות פירות. אלא אחר שנעשה הזווג בהנוקבא שמחזה ולמטה דו"א. כדן מה דהוית יבשה למעלה מחזה, אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין למטה מחזה דו"א, עש"ה בטעמו ונימוקו. והנה מחזה ולמעלה דו"א נקרא מים עליונים, ומחזה ולמטה דו"א נקרא מים תחתונים, כי הרקיע המבדיל בין מים עליונים לתחתונים עומד במקום החזה, כנ"ל. ונמצא אע"פ שהמוחין יוצאים

לאכרעא ולאסגאה בהו שלם, והשיב לו ר"ש. הלא על זה היה המחלוקת, דהיינו שבאמת היה יום א' רוצה לתקנו, כשורש המתקן את הענף. אלא שיום ב' לא רצה לקבל עליו שליטת יום הא', וחלק עליו עד שיום הג' היה צריך להכניס עצמו בין יום הא' ויום הב', להכריע המחלוקת. ולהרבות שלום בהם. וענין המחלוקת בין יום א' ליום ב' נתבאר (דפו"י דף מ"ו ע"א)

קנט) רבי שמעון אמר, כל ידא הוא לעילא, והוא לתתא, איר יוסי אי הכי אלקים ידקא אמרן מאי אלקים, דאלקים חיים לעילא, ואי תימא לתתא אלקים סתם. אלא לתתא איהו תולדות (כמה דאת אמר, אלה תולדות

מסורת זוהר

(א) אלה תולדות השמים והארץ, (בראשית ב') ח"א ג' ד. כו' כה', טו' צא, צג' קה, קכו' רפז. רנב' ח"ב לא. פח: עט. רכ' ח"ג כט. לא. לה. מג. קכג. רטזו, רצח. ת"ו חקי ב' פו. חקי ס"ט קט, חקי ע' קלה, ז"ח בראשית א' טד שיא. ב' טר שיד. ד' טד שטו. י"ג טד שז. ט"ו טד שכו. י"ז טא שכ. רוח פ"ד טג שכז.

חלופי גרסאות: א ג"א אמר רבי שמעון. כ ג"א האי. ג ג"א דקאמרן. ו ג"א דקאמר. ז ג"א אל אלקים חיים. ו ג"א אלא אלקים סתם אלקים חיים. ו ג"א איל אלקים סתם אלקים חיים. ו ג"א איל אלקים סתם אלקים חיים לעילא ואי תימא לתתא אלא לתתא איהו תולדות.

מסמר	הכולם	תדשא הארץ
<p>יוצאים בהנוקבא שלמעלה מחוזה דו"א, בסו"ה יקוו המים אשר מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה, כמ"ש שם בזהר, ששם מים עליונים, מ"מ לא יוכלו להתגלות שם, והם שם בבחינת יבשה, ומקום הגילוי הוא רק בהמקום שמחזה ולמטה, ששם מים התחתונים.</p>	<p>וזה אמרו כאן מ"יין עלאין עבדי אבין, שהמוחין המכוונים פירות, באים מכח הזווג העליון שלמעלה מחוזה דו"א, בסו"ה יקוו המים אל מקום אחד, אלא שלא יוכל להתגלות משם, כי שם הם בסוד יבשה כנ"ל, ולפיכך ותתאי קראן לון לעלאין כנוקבא לגבי דכורא, כמו שזרע הזכר אין לו כח להתגלות בו אלא בהנוקבא. שבה ההריון והלידה, כן המוחין שבמים העליונים לא יוכלו להתגלות במקומם אלא במחזה ולמטה כנ"ל. הנקרא מים תחתונים ולכן הם קוראים למים העליונים שישפיעו בהם המוחין ויתגלו בעולמות על ידיהם.</p>	<p>איר יוסי אי הכי, אלקים דקא אמרן מאן אלקים אלקים חיים לעילא, ואי תימא לתתא אלקים סתם: אר"י. אס קי. אלקים הנאמר בהכתוב, דהיינו ויאמר אלקים תדשא וגו', מי הוא השם אלקים שבהכתוב, הלא הוא אלקים חיים, בינה שלמעלה, כי כל ליב שמות אלקים שבמעשה בראשית הם בינה, כנודע, ואם תאמר ותרש הכתוב למטה, דהיינו במים עליונים ותחתונים שלמטה מחוזה, כמ"ש לעיל לדברי ר"ש, איכ יהיה השם אלקים שבהכתוב אלקים סתם, דהיינו הנוקבא לאה שלמעלה מחוזה, הנקראת סתם אלקים ולא אלקים חיים, שהיא בינה. שזה כנגד המקובל שכל ליב אלקים שבמ"ב הם שמות הבינה שהיא אלקים חיים. פירוש, כי הכ' ויאמר אלקים תדשא, הוא בהכרח מדרגה הקודמת, להמים עליונים הללו המרומזים בהמלות תדשא הארץ דשא, כי כל מדרגה מתפעלת ונעשית ע"י העליונה הסמוכה לה, ואם פירושו של תדשא הארץ דשא הוא על הפעלת מים עליונים שלמעלה מחוזה שיתחברו עם מים תחתונים אשר שם, הרי השם אלקים שהפעיל אותם היא בינה הנקראת אלקים חיים. אבל אם פירושו של תדשא הארץ דשא הוא על הפעלת מים עליונים שלמעלה מחוזה, נמצא שהכ' ויאמר אלקים קאי על מדרגה העליונה הסמוכה לה, שהיא הנוקבא שלמעלה מחוזה, הנקראת סתם אלקים ולא אלקים חיים כהבינה, שהוא כנגד המקובל שכל השמות אלקים שבמ"ב הם בינה. אלא לתתא איהו תולדות, כד"א, אלה תולדות וגו' ואמרינן בה' בראם, והוא לעילא אבהן דכלא הוא, איהי עבידתא: אלא, אר"י, למטה מחוזה הוא מקום התולדות, כמ"ש אלה תולדות וגו' ואמרינן בה' בראם. דהיינו</p>
<p>קנט) רבי שמעון אמר, כל דא הוא לעילא, והוא לתתא, איר יוסי אי הכי אלקים ידקא אמרן מאי אלקים, דאלקים חיים לעילא, ואי תימא לתתא אלקים סתם. אלא לתתא איהו תולדות (כמה דאת אמר, אלה תולדות</p>	<p>קנט) רבי שמעון אמר, כל דא הוא לעילא, והוא לתתא, איר יוסי אי הכי אלקים ידקא אמרן מאי אלקים, דאלקים חיים לעילא, ואי תימא לתתא אלקים סתם. אלא לתתא איהו תולדות (כמה דאת אמר, אלה תולדות</p>	<p>קנט) רבי שמעון אמר, כל דא הוא לעילא, והוא לתתא, איר יוסי אי הכי אלקים ידקא אמרן מאי אלקים, דאלקים חיים לעילא, ואי תימא לתתא אלקים סתם. אלא לתתא איהו תולדות (כמה דאת אמר, אלה תולדות</p>

(דפרי ר"י מ"ו ע"א) (מ"ו ע"ב)

חשמים והארץ בהבראם, ואמרינן * בה' בראם, וההוא י לעילא, אבהן דכלא הוא, י איהי יעבידתא, ועל דא ארעא עבדת תולדות, דהא י היא מתעברא כנוטבא מן דכורא.

קס) ר' אלעזר אמר, כל חילין הוו בארעא, ולא אפיקת חילהא וואינן י תולדותיה, עד יום ה' הששי, דכתיב י תוצא הארץ י נפש חיה, י ואי תימא והא י יכתיב י ותוצא הארץ דשא, אלא אפיקת תסון חילהא לאתישבא כדסא יאות, וכלא הוה גניז י בה עד דאצטריך, דהא בקדמיתא י כתיב ה) צדייא וריקניא

דרך אמת

ה) תכו וכוה תרגומו לדיא ורקניא.

מסורת הזוהר

א) בה' בראם, ח"א צא צג, רנב, ח"ג כט, לה, פג, קכב: קכג, רסו, רצו, רצח, ת"ז תקי נ' סו, תקי ע' קלת.

ז"ח בראשית א' טד שיא, ג' טא שטו, טד שנב, י"ז טא שלג טג שב, ב) תוצא הארץ נפש חיה, (בראשית א') ח"א יג, מז, סו, ח"ב יב, נה, קכת, קעת, רען, ח"ג יט, כה, לו, מג, מו, עז, קכג, קעד, ריט, שא, ת"ז תקי ו' כג, תקי י"ד, ל, תקי מ"ה טג, תקי ס"ז צה, ז"ח בראשית א' טד שטו, ט"ז טא שטט, טג שט, י"ז טג שכה, תקיח קיב טג שלה, ג) ותוצא הארץ דשא, (בראשית א') ח"א א, ח"ב קעז, ז"ח א' טד שטו.

חלומי גרסאות: ה) ג'א בה"א כ' ג"א דלעילא, ג' ג"א יהי, ונ"א איחו, ד' ג"א עיבידתא, ס' ג"א ל"ג היא, ו' ג"א דאינון, ז' ג"א חולדות, ונ"א חולדותיו, ח' ג"א חמישי, ט' ג"א הארץ וגוי, י' ג"א ל"ג נפש חיה, י"א ג"א חיה וגוי, יב' ג"א כתיב ביום ג', יג' ג"א ביה, יד' ג"א כתיב תהו ובהו.

סאמר

הסולם

חדשא הארץ

ועל דא ארעא עבדת תולדות, דהא היא מתעברא כנוקבא מן דכורא:

ושום זה עושה הארץ חולדות, כי היא מתעברת כמו נקבה מן הזכר. משום שהנוקבא העליונה השלימה המלאכה של המוחין, יכולת הנוקבא התחתונה, שלמטה מחזה הנקראת ארץ, לעשות פירות, כי היא מקבלת אותם כמו נקבה המתעברת מהזכר ומוציאה תולדותיו לגליו. ולפי"ז יתבאר הכתוב תדשא הארץ דשא, לזווג מים עליונים ותחתונים שלמעלה מחזה, שהוא להשלמת מלאכת המוחין, והכ' ותוצא הארץ דשא, הוא בהזווג של מים עליונים ותחתונים שמחזה ולמטה להתגלות התולדות ששם מתגלים התולדות ממה שקבלה מהעליונה. קס) רבי אלעזר אמר, כל חילין הוו בארעא, ולא אפיקת חילהא ואנון תולדותיה, עד יום הששי דכתיב תוצא הארץ וגו': ר"א אמר, כל הכחות היו נגמרים בתארץ, שהיא פלכות, והיא לא הוציאה הכחות, שהם חולדות שלה, כלומר שלא הוציאה אותם מן הכח אל הפועל, עד יום הששי, שאז נאמר תוצא הארץ נפש חיה וגו'. דהיינו שהוציאה הכחות שבה אל הפועל ונעשו נפש חיה וכו'. ואי תימא והא כתיב ותוצא הארץ דשא, אלא אפיקת תיקון חילהא לאתישבא כדקא יאות, ואם

דהיינו הנוקבא שמחזה ולמטה שה"ס רחל שהיא ה' אחרונה דשם הויה, וכל התולדות ממנה הם, ולא מהנוקבא שמחזה ולמעלה, וההוא שלמעלה מחזה, הם אבות של כל המדרגות, דהיינו שהם ג"ס חג"ת הנכחנים לאבות ושרשים להעולמות, כי כל המקובל להעולמות באים מהם, והיא דהיינו הנוקבא שלהם, נבחת להשלמת המלאכה, של כל התולדות, ולא ליציאת התולדות בפועל להעולמות. כלומר המוחין בעצם וכל מלאכתם נשלמים בדכר ונוקבא שלמעלה מחזה, אשר הדכר, הם חג"ת הנקראים אבות, ותנוקבא שלהם היא לאה. אמנם עדיין אינם מתגלים ובאים מהם להעולמות שיהיו ניכרים בבחינת תולדות, להיות הנוקבא בסוד יבשה כנ"ל, אלא רק בהנוקבא שלמטה מחזה, הנקראת ה' שעליה נאמר בה' בראם, בה יוצאים התולדות בפועל. ולפי זה מתבאר הכתוב תדשא במים עליונים שלמעלה מחזה, ולא תולדות ממש, אלא להשלמת המלאכה בלבד, כי הנוקבא שלמעלה מחזה עוד אינה מוציאה המוחין בבחינת תולדות ממש, ובוה מתורץ הקושיא, כי השם אלקים שבהכתוב הוא באמת על הבינה, הנקראת אלקים חיים שהיא מדרגה העליונה הסמוכה להם. כנ"ל

כדיבור הסמוך. (דברי דף מ"ז ע"ב)

כתרגומו, ^ה ולבתר אתתקנת, ואתיישבת ^ו וקבילת זרעא, ודשאין ועשבין ואלנין כדקא יאות, ואפיסת לון לבתר. ^ז ומאורות הכי נמי לא שמשו נהורא דלהון עד דאצטריך.^ג

קסא) ^ד יהי מארת ברקיע השמים, ^ה לאכללא חויא בישא, דאטיל זוהמא, ועבד ^ו ופרודא, דלא משמש שמשא בסיהרא: מארת לווטין, ועל דא גרים דאתלטייא ארעא, דכתיב ^ז ארורה ^ח האדמה, ובגין כך מארת כתיב. קסב) ^ט חד, יהי מארת דא סיהרא, ^י רקיע השמים דא שמשא, ותרואיהו

דרך אמת

מסורת הזהר

ה) ולמח"כ נתקנת לתקון הסוב.

א) יהי מארת ברקיע השמים, (בראשית א')
ח"א א. יב. יטו כא. לג. לז. קסו. רנא. רנו. ח"ב להו

קסו, קעו, רה. רעו: ח"ג יב. כח, ריטו: רלבו, רלה. ת"ז תקי מיד פב, תקי ס"ט קה. תקי ע' קכו. ז"ח בראשית א' טד שכב. ו' טג שה. יד טא שא. טג שלב, טד שכז. טו טב שז. טז שה. טז שיב שלה. טז טב שד, טג שג. טשא מד טג שג. ט"ח טב שמא. שחיש ס"ט טב שמו, טג שיו. ע"ד טא שה. תק"ח קייב שזו של. קס"ו טכ שלא. ז) ארורה האדמה, (בראשית ג') ח"א נח. קמגו ת"ז באקדשה יא. תקי ל"ה עזו תקי ס"ט קיא: ז"ח נח כ"ב טב שמא.

חלושי גרסאות: ה) נ"א ותקינת. כ) נ"א הכי נמי מאורות. ג) באח"ל כתב חסר כאן. ד) ג"א מתחיל ויאמר אליקים יהי מארת. כ) נ"א מארת חסר כתיב לאכללא. ו) נ"א פרויין. ז) נ"א האדמה בעבורך. ח) נ"א ליג חד. ט) נ"א ברקיע

מאמר

הסולם

מארת חסר

פרודא דלא משמש שמשא בסיהרא:
הכתוב יהי מארת וגו' בא לכלול את הנחש הרע שהטיל והמא ועשה פירוד שלא יזדווג השמש עם הלבנה, פירוש, כי בכל הפדרגות הקודמות להנוקבא, יורה יה"י, ענין מיעוט ונסילת ג' הכלים בינה ותו"ם להמדרגת שלמטה, אמנם לא נסלו הכלים מחוץ לאצילות. מה שאין כן בהנוקבא, שהיא מדרגה תחתונה מכל המדרגות דאצילות, א"כ כשנאמר יה"י, ונסלו הכלים שלה, הרי נסלו למטה מפרסא דאצילות, לביע דפרודא, וע"כ נבראו מכה הנפילה הזו חקליפות ונחש הרע. (כמ"ש לעיל בראשית א' דף צ"ו ר"ה ביאור ע"ש) מארת לווטין, וע"ד גרים דאתלטייא ארעא, דכתיב ארורה האדמה:

תאמר, חרי כתוב ותוצא הארץ רשא, שמשמע שיצאו ונגלו בעולם ממש אלא הפירוש הוא, שהוציאה תקון הכחות להתישב בה ולהגמר כראוי, באופן שתוכל להוציא אותם ביום הששי וכלא הוה גניזו בה עד דאצטריך, והכל היה גניזו בה. ולא נגלו עד שהוצרך לגלות, דהיינו ביום הששי, דהא בקדמיתא כתיב צדייא וריקניא כתרגומו, שהרי בתחילה כתוב, והארץ היתה תהו ובהו, שתרגומו צדיא וריקניא, דהיינו שהיתה חרבה לגמרי, ולבתר אתתקנת ואתיישבת וקבילת זרעא ודשאין ועשבין ואלנין כדקא יאות, ואח"כ, דהיינו ביום ג', נתקנה הארץ ונחישבה, וקבלה זרע ורשאים ועשב ואילנות כראוי, ואפיסת לון לבתר, והוציאה אוחס לעולם לאח"כ, דהיינו ביום הששי כנ"ל, ומאורות הכי נמי, לא שמשו נהורא דלהון עד דאצטריך ומאורות גם כן, לא שימש האור שלהם בעולם עד שהוצרך, פירוש, שהאור נברא ביום א', מ"מ לא נגלה האור לעולם עד יום ד', שנתלו בו המאורות להאיר על הארץ.

מאמר מארת חסר

ע"כ כתוב מארת חסר ו', שפירושו קללות, כי הנחש גרם שנתקלל הארץ, שכתוב ארורה האדמה וגו'. כלומר, שהנחש חסית להחטא דרעצה"ר שמחמתו נתקללה הארץ, וע"כ כתוב מארת חסר ו', שיוורה על קללה זו שנתקללה הארץ בסבת הנחש שנברא ע"י המיעוט דנהי, כנ"ל. ובגין כך מארת כתיב, ומשום זה כתוב בתורה מארת חסר ו', שהוא לשון קללה.

קסב) חד. יהי מארת, דא סיהרא, רקיע השמים דא שמשא: ^י מה מארת, משמעותו

קסא) יהי מארת וגו' לאכללא חויא בישא, דאטיל זוהמא ועבד (רש"י דף פ"ו ע"ב)

בכללא ^א חדא, לאזדווגא, לאנהרא עלמין, לעילא ותתא, משמע דכתיב על הארץ, ולא כתיב בארץ, דמשמע לעילא ותתא, ^ב חושבן ^ג דכלא ^ד בסיהרא הוא. (סג) ^ה ר"ש אמר, גימטריאות, וחשבון תקופות ועבורין, כלא הוא ^ו בסיהרא, דהא לעילא ^ז לאו איהו. א"ל ר' אלעזר, ^ח ולא, והא כמה ^ט חושבנן ושיעורין ^י קעבדי ^{יא} חברייא. א"ל, לאו הכי, אלא חושבנא ^{יב} קיימא

דרך אמת

(א) כל החשבונות ושיעור ומדה הכל הוא מלד העטרית.

חלופי גרסאות: א נ"א חד. ב נ"א דכלא ברזא. ג נ"א דסיהרא. ונ"א דסיהרא הוה. ד נ"א מחחיל והיו לאותות הוא ר"ש. ונ"א אמר ר"ש. ה נ"א אומר. ו נ"א ברזא דסיהרא. ז נ"א לא. ח נ"א ליגולא. ט נ"א חשבונין. י נ"א קא עבדי. יא נ"א קא עבדי בחמה. יב נ"א חברייא לעילא. יג נ"א קמא.

מארת חסר

הסולם

מאמר

וכן מלכותא דדוד (לעיל בראשית א' דף ק"ד והאלו) והשנית, היא למטה מחזה, והיא נקראת, ארץ. וכן רחל. וז"ש שזווג הזה המאיר את המוחין דחשבון אינו אלא בלבנה, דהיינו בהזווג זעיר ונוקביה שמחזה ולמעלה, שהנוקבא היא נקראת לבנה, ולא בהנוק' שמחזה ולמטה הנקראת ארץ, ומה שאומר לאנהרא עלמין עילא ותתא, הפירוש הוא, שב' הנוקבין, של מעלה שה"ס הלבנה ושל מטה שה"ס הארץ, נכללות זו בזו, ואז מגיע ההארה למעלה ולמטה. אבל עיקר הזווג הוא רק בהלבנה, דהיינו בהנוקבא שלמעלה מחזה.

(סג) ר"ש אמר, גימטריאות וחשבון תקופות ועבורין כלא הוא

בסיהרא, דהא לעילא לאו איהו: ר"ש אמר גימטריאות, וחשבון של תקופות ועבורי השנה, שה"ס המוחין דחשבון ומספר, כולם הם בהלבנה, שהרי למעלה ממנה אינו נמצא הזווג הזה, להארת המוחין דחשבון ומספר, ומביא כאן דברי ר"ש לסייעתא להנ"ל, דחושבן דכלא בסיהרא הוא.

א"ל ר"א, ודא, והא כמה חושבנן ושיעורין קעבדי חבריא: א"ל ר"א

לר"ש, ולא, וכי לא יש מוחין דחשבון ומספר בהמדרגות שלמעלה מהלבנה, הרי כמה חשבונות ושיעורים עושים החכמים, כלומר, הרי החכמים לומדים מוחין דחשבון ושיעורים גם למעלה מהלבנה. א"ל לאו הכי, אלא חושבנא קיימא בסיהרא, ומתמן יעול בר נש למנדע לעילא, והשיב לו ר"ש, לא כך היתה כונתי, אלא כונתי היא, שהזווג של המוחין דחשבון נמצא בהלבנה, ולא במדרגה אחרת

אמנם

משמעו מאור אחד, להיותו חסר ו', והיא מאור הלבנה, והכ' רקיע השמים, הוא מאור השמש, ותרווייהו בכללא חדא, לאזדווגא לאנהרא עלמין לעילא ותתא וכללם הכתוב שניהם בכלל אחד, כי נאמר יהי מארת ברקיע השמים, להורות, שמזדווגים השמש והלבנה, להאיר העולמות, למעלה מחזה דו"א, ולמטה מחזה דו"א. משמע דכתיב על הארץ, ולא כתיב בארץ דמשמע לעילא ותתא, חושבן דכלא בסיהרא הוא, ומשמע, מ"ש על הארץ, ואינו כתוב להאיר בארץ, שיהיה נשמע שמאיר למעלה ולמטה, שהוא להורות, שהחשבון של כולם הוא בהלבנה. פירוש, כי לפי מה שביאר הכ' יהי מארת ברקיע השמים, שורה על זווג השמש ולבנה שהם זו"ן למעלה מחזה ולמטה מחזה דו"א, א"כ היה צריך לומר להאיר בארץ, כמו שאומר, ברקיע השמים, שמשמעותו היה, שמזדווג גם למטה מחזה דו"א ששם הנוקבא התחתונה הנקראת ארץ, ולמה כתוב על הארץ, שמשמעותו שהזווג הוא רק למעלה ברקיע השמים, דהיינו במקום הפרטא שמחזה ולמעלה דו"א דוקא, הנק' רקיע, ומשם נמשך ההארה אל הארץ. דהיינו למטה מחזה, אבל בארץ עצמו אין זווג, ואומר, שהוא להורות כי חושבנא דכלא בסיהרא הוא, פירוש, כי המוחין דחשבון ומספר של כל המדרגות, יוצאים על ידי זווג שמש ולבנה. כי יש מוחין שהם אור חסדים והם מכונים בשם בלי מספר ויש מוחין דהארת חכמה, שהם מכונים בשם מספר וחשבון, (כמ"ש לעיל בהקדמת זוהר דף כ"ב ד"ה במספר, ע"ה) וכן יש לז"א ב' נוקבין, האחת למעלה מחזה, שהיא הנקראת לבנה, וכן

(דפו"י דף פ"ו ע"ב)

בסיהרא, ומתמן יעול בר נש למנדע לעילא, איל והא כתיב " והיו לאותות
וּלְמוֹעֲדִים. אִיל, לאתת כתיב חסר. אִיל " הא כתיב והיו. אִיל הויין " כלהון
ז דיהוון " ביה " (א) " כאסקופא דא, דאתמליא מכלא, אבל " חושבנא דכלא
(ג) בסיהרא הוא.

פסד) ת"ח נקודה חד אית, ומתמן שירותא לממני, דהא מה דלגו " דההיא

דרך אמת

פסודת הזהר

(א) כלאר הזה שמלא בר ולהם ומזון ומלכוסים וכגורם
אסקופא הוא ע"ס כי ליל אסקופא. (ג) פתח ר"כ כי.
ויחי רל"ס איל, ופקודי רס"ו ורל"ג איל.
(א) והיה לאותות, לעיל דף ק"ג ציון א' וש"ג.
(ב) אסקופא, ח"א סו. ח"ב סג ח"ג פט. ז"ח בראשית
א' סד שלו. (כקופא). (ג) חושבנא דכלא בסיהרא
הוא, ח"א רל"ט ח"ג ש.

חלוסי גרסאות: א ג"א ולמועדים ולימים. ב ג"א הוא. ג ג"א דבלחו. ד ג"א דיהון. ה ג"א בת. ו ג"א כאסקופא. ז ג"א
כקופא. ז ג"א הוא שירותא כמתן למימני. ח ג"א מהחא.

פאמר

הסולם

סארת חסר

מושיגים כלל אע"פ שכבר יצאו במדרגות
הקודמות, כי בהן אין מקום לגילוי חסותין הללו
כנ"ל. אבל לאחר שנגלו למטה בהלבנה, נשלמים
כולם מכה הגילוי הזו שבה. ויש, ומתמן
יעול בר נש למנדע לעילא, כי אחר
שנגלו בהלבנה, אפשר להשיגם גם במדרגות
הקדמות.

אמנם משם, נכנס האדם להשיג מוחין דחשבון
גם במדרגות שלמעלה מהלבנה.

א"ל והא כתיב והיו לאותות ולמועדים:

פירוש. אע"פ שהמוחין דהארת חכמה
המכונים מוחין דחשבון, יוצאים בהבינה, אחר
שחזרה לראש א"א ונעשית בו לחכמה, מ"מ
אין המוחין מתגלים שם בהבינה, להיותה תמיד
באור חסדים בלבד, ואפילו הו"ח דבינה הם
בעצם רק אור חסדים ואין שם המקום לגילוי
המוחין דהארת חכמה, אלא הבינה משפעת
המוחין הללו אל הו"א. אמנם גם הו"א מחוקן
כולו במוחין דא"א עלאין שהם חסדים מכוסים'
ואין בו מקום לגילוי המוחין הללו, אלא שהו"א
משפיע אותם אל הנוקבא שלו, ובה הם מתגלים.
וע"כ נקראת הנוקבא בשם חכמה תתאה,
להורות שאין המוחין דהארת חכמה מתגלים
בשום מדרגה אלא בה. באופן שהמוחין הללו
יוצאים בחו"ת דבינה אשר הו"א מקבלם ממנה
ומשפיע אותם להנוקבא. והיינו להנוקבא שלמטה
מחזה, בעת שהיא כלולה לגמרי בהנוקבא
שלמעלה מחזה הנקראת לבנה. ואז נבחנות
שתיהן בהשם לבנה.

א"ל ר"א, הרי כתוב והיו לאותות ולמועדים, שהוא
לשון רבים, ומשמע שבשניהם מתגלים המוחין
דחשבון, ואפילו בוי"א שה"ס שמש. א"ל
לאתת כתיב חסר, והשיב לו ר"ש, כי לאתת
בלי ו' כתיב, להורות שהוא לשון יחיד, כי קאי
על הלבנה בלבד ולא על השמש. כי בו אין
המוחין מתגלים. א"ל והא כתיב והיו, שהוא
לשון רבים, דקאי גם על השמש. א"ל הויין
כלהון דיהוון ביה כאסקופא דא
דאתמליא מכלא, איל, והיו אינו קאי על
שמש וירח, אלא על היות המוחין, ופירושו,
שכל היות כולם הם בה בהלבנה, שהיא כמו
ספינה או עגלה זו המלאה מכל טוב. אסקופא
פירושו ספינה, או עגלה הפכוסות עם גג,
כמ"ש במדרש תהלים ג' א', אסקפי של בח שבע
מהלכת לפני דוד. ומתוך שהלבנה נוסעת תמיד
ע"כ מדמה לה לאסקופא. אבל חושבנא דכלא
בסיהרא הוא, אבל חשבון של כולם הוא רק
בסיהרא, ולא בהשמש כנ"ל.

וזהו שהשיב לו ר"ש לר"א אלא
חושבנא קיימא בסיהרא, ומתמן יעול
בר נש למנדע לעילא, כי מקום גילוי של
המוחין דחשבון אינם אלא בהלבנה בלבד ולא
כלום במדרגות הקודמות אליה, כנ"ל. אמנם
אחר שיצאו ונתגלו המוחין הללו בהלבנה,
מאירים מוחין הללו בהכרח גם בכל המדרגות
הקודמות אליה, שהרי מהם קבלה הלבנה את
המוחין האלו. אלא מקודם שנגלו בהלבנה אינם
(דטריי דף ס"ו ע"ב)

פסד) ת"ח נקודה חד אית, ומתמן
שירותא לממני דהא מה

דלגו דההיא נקודה לא אתידע: ב"א ור"א

נסודה. לא אתידע, ולא ^א אתייהב ^ב לממני ^ג ואית נקודה לעילא סתים, דלא
 אתגליא כלל, הולא אתידע, ומתמן ושרותא לממני, כל סתים ועומקא, הכי נמי
 אית נקודה לתתא דאתגליא, ומתמן הוא שרותא לכל חושבנא, ולכל מנין, ועל
 דא, יהכא הוא אתר לכל תקופות, וגימטריאות, ועבורין, ^ד וזמנין, וחגי, ושבת:
 וישראל דדבקי ^ה בקביה עבדי ^ו חושבן לסיהרא, ואנון דבקין ביה, וסלקין
^ז ליה לעילא, דכתיב * ואתם הדבקים בה' י' אלסיכם וגו'.

קסה) ^א ישרצו המים י' שרץ נפש חיה, אמר רבי אלעזר, הא אוקמוה דאינון
 מיין רחישו ואולידו כגוונא דלעילא, והא אתמר. ועוף יעופף

על הארץ, יעוף מבעי ליה, מהו יעופף

מסורת הזוהר

דרך אמת

א) יש נקודה למעלה והיא נקודת החכמה שהיא ראשית (כלל אל הגלוי. ב) ומוטדים.

ב) ואתם הדבקים בה' וגו' (דברים ד') ח"א נג
 א.:: פרו צד. צהו קסג. רד. רה. רטו. רלו. ח"ב ה. מט.
 סו. פז. פט. צו. קיטו. קכז. קלג. קלח. קמא. רעו. ח"ג טו
 יד, כט. מת. ס. סב. צב. צד. קכא. קלח. קלט. קפז. רנט. רס, רסא. רעת. רטו. ת"ו תקי. כ"א נד, ז"ח ויצא כ"ז סד
 שלה מסות נ"ז סד שה. שח"ש ט"ס טב שפא. רות מ"ד טב שפז. תק"ח קי"ז טב שלג. ב) ישרצו המים שרץ
 נפש חיה, (בראשית א') ח"א לד. רנו. ח"ב קצו. רעו, ח"ג יב. ריטו. ת"ז תקי מ"ה סב. סג. תקי מ"ז סג. ז"ח
 בראשית ט"ז טב שז. טג שי. יתרו ל"ב טד שט. שה"ש עד טא שיד תק"ח קי"ב טג שי שלב.
 חלומי גרסאות: א) נ"א ולא אתייהב רשו לממני. ב) נ"א לממנא. ג) נ"א אית. ד) נ"א ולא. ה) נ"א ליג ולא אתידע.
 נ"א שידותא למבני כל סתים ועמיקא (אה"ל). ז) נ"א ליג חכא. ח) נ"א בית בקביה. ט) נ"א חושבנין. ונ"א חושבנא.
 י) נ"א בה. יא) נ"א ליג לית. ונ"א לה. יב) נ"א בה' וגו'. יג) נ"א ליג שרץ נפש חיה.

מארת חסר

הסולם

מאמר

מנין. דהיינו כנ"ל בדברי ר"ש, שלמעלה מסיהרא
 אין שום גילוי למוחין דחשבון. ועל דא הכא
 הוא אתר לכד תקופות וגמטריאות
 ועבורין וזמנין וחגי ושבת, וע"כ כאן הוא
 מסום הארת המוחין לכל תקופות וגימט' ועבורים
 וזמנים וחגים ושבתות, דהיינו כדברי ר"ש לעיל,
 וישראל דדבקי בקביה עבדי חושבן
 לסיהרא, ואינון דבקין ביה וסלקין ליה
 לעילא דכתיב וכו' וישראל הדבקים בהסביה
 צושים חשבון, דהיינו שממשיכין מוחין דחשבון
 להלבנה, דהיינו כמ"ש חז"ל ישראל מונים ללבנה
 ואומ"ת לחמה (סוכה כ"ט) והם מעלים אותה
 למעלה, להלביש את בינה עלאה, כמ"ש ואתם
 הדבקים בה' אלסיכם וגו'.

יש נקודה אחת ומשם תחתלה למוחין ומנין וחשבון, והוא
 א"א, הנקרא משום זה ראשית (כנ"ל בראשית א'
 דף ו' אות ב', ובהסולם) שהדי מה שמלמנים של אותה
 הנקודת, דהיינו מה שלמעלה מא"א, לא נודע כלל
 (כמ"ש שם) ואית נקודה לעילא סתים
 דלא אתגליא כלל ודא אתיידע,
 ומתמן שירותא לממני כל סתים
 ועומקא, ויש נקודה למעלה שחיא סחומת, שאינה נגלית
 כלל, והיינו בינה דא"א. מבחינת עצמותה
 המלוכשת באו"א עלאין, שהי' לא נפיט מאויר
 שלהם. אבל משם הוא תחתלה למנות ולגלוח כל סתום
 ועמוק, ותיינו ז"ת דבינה דא"א, המלוכשים
 בישסו"ת, שהם עולים לראש א"א, ומשפיעים
 הארת החכמה הנקרא מוחין דמנין וחשבון. אמנם
 עדיין אינם מתגלים כאן בישסו"ת, להיותם
 בחינת בינה, שכל עקרה הוא אור החסדים בסו"ה
 כי הפץ חסר הוא. הכי נמי אית נקודה
 לתתא דאתגלייא, ומתמן הוא שירותא
 לכל חושבנא ולכל מנין, ויש גם כן נסודה
 למטה המתגלית, דהיינו הנוקבא דז"א, ומשם
 הוא התחלת תגלוי לכל מוחין דחשבון ולכל
 (דברי דף מ"ז ע"ב)

מאמר ישרצו המים

קסה) ישרצו המים וגו' אר"א הא
 אוקמוה, דאינון מיין
 רחישו ואולידו כגוונא דלעילא והא
 אתמר: ישרצו המים שרץ נפש חיה. אמר ר"א ונה
 פרשונו שאלו מים התחתונים שרצו והולידו כגו מים
 העליונים, כלומר מים תחתונים הולידו את פה
 שקבלו

קסו) איר שמעון רזא הוא ועוף דא מיכאל, דכתיב * ויעף אלי אחד מן
השרפים. ^א יעופף דא גבריאל, דכתיב ^ב והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון
בתחלה מעף ^ג ביעף. על הארץ, ^ד דא ג אליהו, דאשתכח תדיר
בארעא, ^ה ולא מסטרא דאבא ואמא אשתכח, דאיהו ^ו בדי' ^ז טאסין, דכתיב
י ורוח ה' ישאך על אשר לא אדע, ורוח ה' חד, ישאך תרין, על אשר תלת,
לא אדע ארבע.

קסז) ^ח על פני, דא מלאך המות, ^ט דהוא 'אחשיך' ^י פני עלמא, וכתיב ביה

מסורת הזהר

(א) ויעף אלי אחד מן השרפים, (ישעיה ו')
ח'ג רכת. תקיח קי'א טב שכ. (ב) והאיש גבריאל,
(דניאל ט') ח'א קכת, קפד. ח'ב יא. יט. צד: תקיח
קייז טא שט. (ג) אליהו—בדי' טאסין, ח'א יג. צג.
תקיח קי'ר טא שכט. (ד) הרוח ה' ישאך, (מלכים א' י"ח) ח'ב רא

דרך אמת

(א) ענין אליהו נעלם ולא נמצא לו אב ואם והסוד שהיה
סס למעלה מלאך כשומר נעשה אדם כזו ועי' פי ויגש
ר'ט א' וילא קניח א'. (ב) בדי' רוחות שהם די' יסודות
העולם ויקהל קצ'א ב'.
תקיח קי'ר טא שכט. (ד) הרוח ה' ישאך, (מלכים א' י"ח) ח'ב רא

חלוטי גרסאות: א ג'א יעוסף יעוף מבעי ליה אלא דא. כ ג'א דכתיב ביה. נ ג'א ביעף דא הוא יעוסף. ד ג'א על
הארץ דא מלאך המות ול'ג דא אליהו עד דא מלאך. ה ג'א ולא. ו ג'א ואיהו סס בדי' ונ'א ואיהו
סס עלמא. ז ג'א סטרין. ח ג'א על הארץ וליג על פני. ט ג'א דאיהו, י ג'א ליג אחשיך עד רקיע השמים. י"א ג'א דהוא
חשיך ארעא. י"ב ג'א בני.

ישרצו המים

הסולם

סאמר

דהיינו בשית עפירות, כי אור'א הם בחינת חב"ד
חג'ת עד החזה דא'א, שהם ששה ספירות, וכנגדן
שש עפירות. אמנם אליהו אינו עף בשש עפירות
אלא בדי', שזה יורה שהוא מבחינת הנוקבא
דהיינו מחזה ולמטה, ששם רס ד' ספירות נהי"מ.
שכנגדן רס ד' עפירות. דכתיב ורוח ה'
ישאך על אשר לא אדע: ורוח ה', חד.
ישאך, תרין. על אשר, תלת. לא אדע,
ארבע. שכתוב באליהו, ורוח ה' וגו': ורוח ה',
יורה על עפיפה אחת, ישאך, הוא עפיפה השנייה
על אשר, הוא השלישית, לא אדע, הוא עפיפה
הד'. הרי שהוא עף בדי' עפירות.

שקבלו ממים עליונים, וכבר נתבאר. דהיינו לעיל
דף ק' אות קניח ועוף יעופף על הארץ,
יעוף מבעי ליה, מהו יעופף: מס'א על
הכתוב, ועוף יעוסף, שהיה לו לומר ועוף יעוף
למה אומר יעוסף.

קסו) אר'ש רזא הוא, ועוף ^א מיכאל,
דכתיב ויעף וגו', יעופף דא

גבריאל, דכתיב והאיש גבריאל וגו'.
אר'ש סוד הוא, כי הכתוב רומז על בריאת המלאכים,
ועוף זה מיכאל, שכתוב בו לשון ויעף, שכתוב ויעף אלי
אחד מן השרפים, שהוא מיכאל. יעופף, דא גבריאל,
דכתיב והאיש גבריאל וגו' מעף ביעף,
יעוסף, זה גבריאל, שנאמר בו מעף ביעף לשון
כסול, דכתיב והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון
בתחלה מעף ביעף. על הארץ, ז'א אליהו
דאשתכח תדיר בארעא, על הארץ, זה
אליהו הנמצא תמיד בארץ. פירוש, הנוקבא דז'א
סכונה ארץ כנ'ל, ואליהו נמשך מבחינת הנוקבא
דז'א ונמצא עמה תמיד. ולא מסטרא דאבא
ואמא אשתכח, דאיהו בדי' טאסין,
ואליהו אינו נמצא מצד אור'א, שהרי הוא עף
בארבע עפירות. פירוש, כי המלאכים, שהם
מסטרא דאור'א, אומר הזהר להלן (רפוי' דף ל"ד
ע"ב) שהם טאסן ושאטן עלמא בשית,
(רפוי' דף ע"ו ע"ב)

קסז) על פני, דא מלאך המות, דהוא
אחשיך פני עלמא, וכתיב ביה

וחשך על פני תהום: הכתוב על פני, יורה על
בריאת מלאך המוח, ומרומז בהמלות על פני, משום
שהוא מחשיך פני העולם, וכן משום שכתוב בו וחשך על פני ההום.
רקיע השמים כדאמרן, עולה ומסטין,
הכתוב רקיע השמים הוא כמו שאמרו שעולה
המלאך המות לשמים ומסטין, דהיינו כמ'ש
(כ"ב ס"ו) הוא השטן הוא היצה"ר הוא מלאך
המות. ע"ש. שנק' שטן משום שעולה לשמים
ומסטין, ונק' מלאך המות משום שאח"כ נוטל את
נשמתו

ו' חשך על פני תהום, ר' רקיע השמים, כ' כדאמרן, י' עולה ומסטין י' וכו'. אמר רבי אבא, והא מלאך המות בשני אתברי, אלא על הארץ, דא י' רפאל, דאיהו ממנא לאסוותא דארעא, דבגיניה אתרפיאת ארעא, וקיים בר נש עלה, ורפי לכל חיליה, על פני רקיע השמים דא אוריאל. וכלא הוא י' בקרא.

קסח) ובגין כך, כתיב בתריה, ויברא אלקים את התנינים הגדולים, י' אמר רבי אלעזר ו' אלין אינון שבעין ה' ממנן רברבן, י' על שבעין עמין, ובגין כך ה' אתבריאן כלהו, למהוי ע' שליטאן על ארעא.

מסורת הזוהר

א) וחשך על פני תהום, לעיל דף כ' ציין ג' ושיב ב) עולה ומסטין, ח"א קסח. קפ. ח"ב לג, יורד ונוטל (בשפתו) ח"ב רסה, ג) רפאל—ממנא לאסוותא, ח"א צט. ח"ג רה, ד) ויברא אלקים את התנינים, (בראשית א') ח"א יג, לה, קלה, ח"ב לד, ח"ג לט, תקיח קי"ב טג לג, ה) ממנן רברבין על ע' עמין, ח"א יוד, מנא טט, צה קינ, קעו, קפח, ח"ב ה, נ: ג, יד, טז, מה טט, נד, צו, קכז, קעה, רלב, ח"ג ה, סד, קנז, קסה, רצ"ח שח, ת"ז חקי, לב עז, ז"ח כלק נ"ה טא שיב, תק"ח קכ"א טא שפד.

חלופי גרסאות: א' ג"א על פני רקיע, ב' ג"א כדקאמרן, ג' ג"א יורד ומסית וליג וכו', ד' ג"א ברוז עלאה וליג בקרא, ט' ג"א ואת כל נפש החיה הרומשת, ו' ג"א הא אוקימנא אלין אינון שבעין, ז"א הא אוקימנא אלין ליתין ובת זוגי ד"א [דא] אלין, ז' ג"א מוסיף דמפנן ז"א ומפנן, ח' ג"א אחריבו (אח"ל), ו"א אתרברבו, ט' ג"א שליטין.

ישראל הים	הסולם	מאמר
-----------	-------	------

ז"א כי מיכאל ה"ס חסד, וגבריאל גבורה ואוריאל ת"ת, כמ"ש בת"ז קכ"ו. וע"כ בריאת רפאל מרומות בהכ' על הארץ, כי חסך הוא בחינת הנוקבא הנקדאת ארץ, ואוריאל מרומז בהכתוב על פני רקיע השמים, כי הוא בחינת ז"א הנסרא רסיע השמים, כנ"ל באות קס"ב שאומר, רקיע השמים דא שמשא, דהיינו ז"א הנסרא שמש, וז"ש וכלא הוא בקרא, וכולם דהיינו כל ד' המלאכים נושאי המרכבה, מרומזים בהכתוב, כי מיכאל, נרמו בהמלה ועוף, גבריאל, בהמלה יעוסף, רפאל, בהמלות ועל הארץ, אוריאל, בהמלות על פני רסיע השמים, מה שאין כן לדברי ר"ש הנ"ל, לא היו מרומזים בהכתוב, כי אם ב' מלאכים של המרכבה, שהם מיכאל וגבריאל בלבדם.

קסח) ובג"כ כתיב בתריה, ויברא אלקים את התנינים הגדולים, אר"א, אלין אינון ע' ממנן רברבן על ע' עמין: וע"כ כתוב אחרי המקרא הנ"ל, ויברא אלקים את התנינים הגדולים, ואמר ר"א שהם רומזים על שרי מעלה, שאלו הם שבעים פמונים, שרים של שבעים עמים, ובגין כך אתבריאן כלהו, למהוי שליטאן על ארעא, וע"כ נבראו כולם שיהיו שולטים על הארץ, כלומר דע"כ

בשמתו, וע"כ נאמר במה"מ על פני רקיע השמים, שדרכו להסטין בהשמים.

אמר רבי אבא, והא מלאך המות בשני אתברי, תקשה רבי אבא, הרי ביום שני נברא מלאך המות ואין תאמר, אשר על פני רקיע השמים הנאמר ביום ה' יורה על בריאת מלאך המות אלא על תארץ דא רפאל דאיהו ממנא לאסוותא דארעא, דבגיניה אתרפיאת ארעא, אר"א, על הארץ, שבכתוב, יורה על בריאת המלאך רפאל, שהוא ממונה לרפואת הארץ, שבשבילו נרסאה הארץ, וקיים בר נש עלה, ורפי לכל חיליה, והאדם יכול לעמוד עליה, ורופא לכל כחה של הארץ, וכיון שרפואת הארץ בא ממנו, ע"כ נרמו בריאתו בהמלות על הארץ, והכתוב על פני רקיע השמים דא אוריאל, והכ' על פני רקיע השמים הוא לבריאת המלאך אוריאל.

פירוש, המלאך רפאל ה"ס נושא המסך של הנוקבא, הנסראת ארץ, אשר על המסך הזה יוצא כל עומת האור הצריכה להארץ, כדי שהאדם יוכל לקבל ממנה המוחין, ונמצא שע"י רפאל, דהיינו המסך שלו, נרפאה הארץ ממה שהיתה תחו ובהו, כי חזרה והשיגה על ידו המוחין, והמלאך אוריאל הוא בחינת ת"ת, דהיינו

(דפו"י דף ס"ו ע"ב)

קסט) = ואת כל נפש חיה הרומשת, אליו אינון ישראל, דאינון י נפש ודאי דהווא חיה, ואקרון י גוי אחד בארץ. אשר שרצו המים למיניהם, דאינון י משתדלין באורייתא, ואת כל עוף כנף למינהו, אליו צדיקייא י דבהון, ובגין כך אינון נפש חיה. ד"א ואת כל עוף כנף י כדקא אתמר, אליו אינון שלוחי עלמא.

קע) אמר רבי אבא, נפש חיה י אינון ישראל, בגין דאינון י בני י דקביה ונשמתהון קדישין מניה אתיין. נפשאן י דשאר עמים עעכום י מאן אתר י הוא, אמר רבי אלעזר, מאינון סטרי שמאלא, י דמסאבי לון, אית לון נשמתין, ובגין כך כלהו י מסאבין, ומסאבין למאן י דקרנ בהדיהו.

מסורת הזהר

א) ואת-נפש חיה הרומשת, (בראשית א') ח"א לד: קלתו ח"ג לט. ב) גוי אחד בארץ, (שמואל ב' ז') ח"ב טו. נו. קבר. קנה. קסנו. קסט. ח"ג א. צא. צו. קג. רנה. ג) ואת כל עוף כנף, (בראשית א') ח"א לד ח"ג לטו

חלופי גרסאות: א) נ"א נפש חיה ודאי. ב) נ"א משתדלי. ג) נ"א די בהון ד נ"א כדאמר. ד) נ"א דאינון. ו) נ"א בגין י נ"א לקביה. ז) נ"א לתקביה. ח) נ"א דעפין וליג דשאר עמים. ט) נ"א ספאן. י) נ"א ונ"א אתו, ונ"א אינון. יא) נ"א חולין, ונ"א מסאבא דמסאבי. יב) נ"א חולין ומיחלין. יג) נ"א דיקרב.

ישרצו המים

הסולם

סאמר

צדיקיא דבהון, הכי ואת כל עוף כנף למינהו. רומז על הצדיקים שבין העוסקים בתורה, ובגין כך, אנון נפש חיה, ומשום זה, שהם צדיקים, וכו' בנפש חיה. ד"א ואת כל כנף, כדקא אתמר, אליו אינון שלוחי עלמא, פירוש אחר בהכי ואת כל כנף, הוא כמו שאמרו לעיל דטויי דף ליד ע"ב) שאלו הם מלאכים, שליחי העולם. ע"ש.

נאמר בהם הגדולים ולא נאמר בהם הרומשת ללמדך שנבראו להיות שולטים בארץ. קסט) ואת כל נפש חיה הרומשת, אליו אינון ישראל, דאנון נפש ודאי דהווא חיה: ואת כל נפש חיה הרומשת, יורה על בריאת הנפש של ישראל, שהם ודאי נפש של אותה החיה, דהיינו הנוקבא דז"א, הנקראת חיה, כי כל עולם האצילות נבחן לאור החיה, והי' פרצופי אצילות נבחנים לנרנחיי של אור החיה, אשר א"א היא יחידה דחיה, ואו"א הוא חיה דחיה, וישסות הוא נשמה דחיה, וז"א הוא רוח חיה, והנוקבא היא נפש חיה, וכיון שישראל נמשכים מן הנוקבא דז"א, נכחנת גם הנפש שלהם לנפש חיה, ואקרון גוי אחד בארץ, ונקראים משום זה גוי אחד בארץ. אשר שרצו המים למיניהם, דאינון משתדלין באורייתא, הכי אשר שרצו המים וגו' יורה על אלו העוסקים בתורה כי אין מים אלא תורה, וע"י עסק התורה וכו', בנפש חיה, כנ"ל, (בהקדמת הזהר קס"ו אות רט"ז) דכד בר נש לא אתעסק באורייתא לית ליה נפשא קדישא, וכו' וכד אשתדל באורייתא וכו' וכי לההיא נפש חיה, אם האדם אינו עוסק בתורה אין לו נפש קדוש, ואם הוא עוסק בתורה וזכה לאותה נפש חיה. ואת כל עוף כנף למינהו, אליו חיה (דטויי דף מ"ו ע"ב *) ס"ו ע"א)

קע) אר"א, נפש חיה, אינון ישראל בגין דאינון בני דקביה, ונשמתהון קדישין מניה אתיין: אר"א, הכי נפש חיה, הוא על ישראל, משום שהם בניו של הקביה, ומשום נשמותיהם הקדושות באות, נפשאן דשאר עמין עובדי כו"מ מאן אתר הוא, שואל, הנפשות של שאר העמים עובדי ע"ז, מאיזה מסום הן, אר"א, מאנון סטרי שמאלא דמסאבי לון, אית לון נשמתין, ובגין כך כלהו מסאבין, ומסאבין למאן דקרנ בהדיהו, (כצ"ל, וכן הוא בכל הדפוסים הראשונים והגירסא, חולין לון וכו' חולין ומיחלין למאן דקרנ בהדיהו, הוא תסון סופרים) אר"א, יש להם נשמות מאותם כחות השמאל המטמאים אותם, וע"כ כולם טמאים, ומטמאים את כל הסר אליהם.

קצא) ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה וגו', כלהון שאר חיוון אחרנין כל חד וחד (כ) כפום זיניה, ואיר אלעזר, האי מסייע למה דאמרן, (ג) נפש חיה אלין ישראל, דאינון נפש חיה קדישא עלאה. בהמה ורמש וחיתו ארץ, אלין י שאר עמין עעכוים, י דלאו אינון נפש חיה, אלא י כדקאמרן. י קעב) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו דאתכליל בשית סטרין, כליל מכלא. כגוונא דלעילא, י בשייפי 'מתקנן, ברזא י דחכמתא, כדקא יאות, כלא תקונא עלאה. נעשה אדם, רזא דכר ונוקבא, כלא בחכמתא קדישא עלאה. בצלמנו כדמותנו לאשתכללא דא בדא, למהוי י הוא יחידאי בעלמא. שליט על כלא.

דרך אמת

מסרת הזהר

(כ) כפי מינו. (ג) ויקרא י"ט א' ותוריע מ"ג ומ"ו ז'. (א) ויאמר—תוצא הארץ נפש חיה, (בראשית א') ח"צ יג. מז. פז. רנו. ח"ב יב. נה. קכו. קעה. רעו: ח"ב יב. יט. כד. לט. מו. עז. קכג. קעה. ריפ. שא. ת"ז חקי ו' כגו חקי י"ד ל. חקי ט"ה פג. חקי ט"ו זח. ז"ח. בראשית א' טד שמו. ט"ו טא שמש. טג שט. י"ז טג שכה. תק"ח קייב טג שלה. (ב) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, (בראשית א') ח"א א. יגו כב. כג. כה. לה. מז. רנב. רנו. ח"ב נה. קעג: קעה. ח"ג יב. לה. ריט. רלת. ת"ז חקי ט"ו פג חקי נ"ז צ. חקי ט"א צד. חקי ט"ט קטז. חקי ע' קכ. ז"ח בראשית ב' טב שמה. טג שד. ט"ז טב שמה. טג שיא שמה. שחיש ע"ג טב שלט. ע"ד טא שכו. טב שז. תק"ח קייב טג שלו. קי"ד טד שכס שלו. קט"ו טב שיא שלג. טג שלה. ק"כ טב שמה. טג שכו. טד שיא שפג.

חלוסי גרסאות : א) נ"א זייניה. ונ"א זיני. ב) נ"א ליג שאר. ג) נ"א דלא. ד) נ"א אלא עללה. ה) בדפווי כתב מה שחסר כאן ע"י בסוף הספר במ"י כ"ה וט"י ל"ה ורע"א מהימנא ס"י ל"ה. ו) נ"א דשייפי מתקנן ברזא דחכמתא חיקונא כדקא יאות כלא בחכמתא עלאה (אח"ל). ז) נ"א חיקונא כדקא יאות. ח) נ"א בחכמתא עלאה. ט) נ"א חד וליג הוא.

מאמר

הפולם

נעשה אדם

קצא) ויאמר אלקים תוצא הארץ וגו' כלהון שאר חיוון אחרנין כל חד וחד כפום זיניה: חכ' ויאמר אלקים תוצא וגו' בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, כולם הם על שאר חיות האחרות, חוץ מישראל, שכל אחד ואחד מהם מקבל לפי מינו. וקאי על סיפיה דקרא. בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, כמו שמסיים לפנינו. ואר"א, האי מסייע למה דאמרן, נפש חיה אלין ישראל, דאינון נפש חיה קדישא עלאה, ואר"א, מכאן ראייה למה שאמרנו, אשר נפש חיה שאומר הכתוב, הוא על ישראל, שיש להם נפש חיה סדושה ועליונה. בהמה ורמש וחיתו ארץ אלין שאר עמין עובדי כו"מ, דלאו אינון נפש חיה, אלא כדקאמרן, וחכ' בהמה ורמש וחיתו ארץ הוא על שאר העמים עובדי ע"ז, שהם אינם נפש חיה, אלא כמו שאמרנו. שנמשכים מכות השמאל המטמאים אותם.

(רש"י דף ט"ו ע"א)

קעג) = וירא אלקים את כל אשר עשה, והנה טוב מאד, הכא אתתקן, מה דלא אתמר כי טוב בשני, בגין דאתברי ביה מותא, והכא אתמר והנה טוב מאד, ואזלא כמה דאמרי חבריא, והנה טוב מאד זה ימות. קעד) וירא אלקים את כל אשר עשה, והנה טוב מאד וכי לא חמא ליה קודם, אלא כלא חמא ליה קביה, ומאן דאמר, את כל, לאסגאה כל דרין, דייתון לבתר

מסורת הזוהר

א) וירא אלקים-והנה טוב מאד, (בראשית א') ח"א טו. קמו: רכו: רסו. ח"ב טו סו: קו. קמו: קסג. רמט. רסו. ח"ג טו. קו. רמט. ב) דלא אתמר כי טוב בשני, לעיל דף צ"ט ציון ה' ושי"ג ג) טוב מאד זה מות, (מלאך המות) ח"א יד. קמו: ח"ב פח: קג. קמט. קסג. רמט. רסו. ח"ג טו. ז"ח בראשית י"ג טא שטו שכב. חק"ח ק"כ טג שג.

חלוסי גרסאות: א) נ"א עשה כלל. ב) ג"א למה. ג) ג"א ראמו. ד) נ"א ל"ג מאד. ה) נ"א דא. ו) נ"א המוח. ז) נ"א ל"ג והנה טוב מאד. ח) נ"א קודם לכן. ט) נ"א ומה.

וירא—כל אשר עשה

הסולם

מאמר

בגין דאתברי ביה מותא: וירא אלקים וגו', כאן נתתקן מה שלא נאמר כי טוב ביום שני מטעם שנברא בו המות, והכא אתמר והנה טוב מאד, ואזלא כמה דאמרי חבריא, והנה טוב מאד זה מות, וכאן נאמר כי טוב מאד, והולך כפי שפרשו החברים את הכ' והנה טוב מאד, שנאמר על המות. וא"כ ראוי גם יום שני שיאמר בו כי טוב אע"פ שנברא בו המות. כי כאן ביום הששי נתגלה שהמות טוב מאד. והטעם, שהמות טוב מאד, נתבאר בזהר תרומה דף קמ"ט ע"ב ודף ק"נ ע"א. סעד) וירא אלקים את כל אשר עשה וגו' וכי לא חמא ליה קודם:

התחתון, ואינם נעדרים מהתחתון אפילו אחר שחזרו לעליון, כי אין הערר ברוחני, וע"כ נעשה כל תחתון מוכשר לקבל המוחין של העליון, כי יש לו הכלים דעליון, (וזה נתבאר, לעיל בראשית א' דף ז' ד"ה וכבר, עשה). והם המכונים בספרים נה"י דעליון המתלבשים בתחתון. נעשה אדם רזא דכר ונוקבא, כלא בחכמתא קדישא עלאה, הכי נעשה אדם ה"פ זכר ונסבה, כלומר, השם אדם יורה על זכר ונסבה, והכל בחכמה קדושה העליונה דהיינו שהכל נעשה כרי שיהיה ראוי לטבל חכמה הקדושה העליונה. כי אין החכמה נמשכת רש בכח הנוקבא, (כנ"ל דף ק"ד ד"ה ר"ש אמר) וע"כ נברא האדם רכר ונוקבא, בצלמנו כדמותנו לאשתכלא דא בדא, למהוי הוא יחידאי בעלמא שליט על כלא, ואומר הכי בצלמנו כדמותנו, אשר צל"ם הם מוחין דכר, ורמות הם מוחין דנוקבא כנ"ל, שישתכללו הוכר והנקבה זה בזה, כי החסדים מיוחסים להזכר, והאר"ת החכמה להנסבה (כנ"ל דף ק"ה ד"ה פירוש) והזכר משתכלל בהאר"ת החכמה ע"י הנסבה, והנסבה משתכללת בחסדים ע"י הזכר, ואז נעשה האדם יחיד בעולם ומשל בכל, כמו הזו"ן העליונים, כי אין ממשלה בעולם דחיינו להכניע כל הסליפות אלא על ידי מוחי שלימים מחכמה ומחסדים.

וירא וגו' בקשה וכי לא ראה קודם עשה, כי כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה שמשמע שראה רק לאחר עשה. אלא כלא חמא ליה קביה, ומתוך, אלא הכל ראה הקביה, הן מה שכבר עשה והן קודם שנעשה, ומאן דאמר, את כל, לאסגאה כל דרין דייתון לבתר כן, וכן כל מה דיתחדש בעלמא בכל דרא ודרא עד לא ייתון לעלמא, ויש מי שפירש, שהכתוב, את כל, בא לרבות שראה כל הדורות העתידיים לבא לאחר מכאן, וכן כל מה שיתחדש בעולם בכל דור ודור, עור מטרם שיבוא לעולם, אשר עשה, דא כל עובדין דבראשית, דתמן אתברי יסודא ועקרא לכל מה דייתי ויתחדש בעלמא לבתר כן, הכתוב, אשר עשה, היינו כל מעשה בראשית, כי שם, במעשה בראשית, נברא היסוד

מאמר וירא—כל אשר עשה

קעג) וירא אלקים וגו' הכא אתתקן מה דלא אתמר כי טוב בשני, (רפ"י דף מ"ו ע"א)

כן, וכן כל מה דיתחדש בעלמא, בכל דרא ודרא, עד לא ייתון לעלמא. אשר עשה דא כל לעובדין דבראשית, דתמן אתברי יסודא ועקרא לכל מה דייתי ויתחדש בעלמא לבתר כן. ובגין כך חמא ליה קביה, עד לא הוה, ושווי כלא, בעובדא דבראשית.

קעה) יום הששי מאי שנא בכלהו יומי דלא אתמר בהו י' ה'א, אלא, י' הכא כד אשתכלל עלמא, אתחברת נוקבא בדכורא, בחבורא חד, א' ה' בששי למהוי כלא חד. ויכלו י' אשתכללו כלא י' חד, אשתכללו מכלא, ואשתלימו י' בכלא. י'

מסורת הזהר

(א) ה' בששי, ח"א רנו, ח"ב סג; ת"ז בהקדמה טו. חק' כ"א מזו. חק' כ"ב סז. חק' כ"ג צ.

חלוסי גרמאות: א' נ"א וכל וליג וכן. ב' נ"א דלא. ג' נ"א ייתי. ד' נ"א עובדא. ס' נ"א לעלמא. ז' נ"א ה'. ח' נ"א דהכא ת' נ"א הדא. ט' נ"א בששי דאיהו יסוד. י' נ"א בששי דאיהו ו' כלומר לאכללא ה' בואיו אה"ל) ונ"א דהוא ו' דאיהו למהוי. י' נ"א ויכלו השמים. י"א נ"א אשתכללו השמים. י"ב נ"א כחד. ונ"א כחד. י"ג נ"א מכלא. ונ"א מכללא. י"ד נ"א מוסיף לאכללא ה' בוי.

מאמר

הסולם

וידא—כל אשר עשה

העתיד להתקן בכל דור ודור על ידי מע"ט עד גמר התקון שע"י מע"ט הללו נבראים שמים וארץ חדשים.

וזהו שמתרן, אשר, את כל, פירושו כל המע"ט העתידיים להתחדש בכל בכל דור ודור ע"י הצדיקים. אשר עשה, היינו מעשה בראשית אשר כבד עשה. ובג"כ חמי ליה קב"ה עד לא הוה, ושווי כלא בעובדא דבראשית, כי בהיות תקון המציאות שנתקן ע"י הקב"ה במעשה בראשית. יסוד ושורש להתיקונים של מעשה בני אדם, נמצא לפי זה, אשר מעשה בני אדם כלולים במעשה בראשית, וע"כ נסמך ראיית העתיד, אל ראיית מעשה בראשית שכבר עשה, דהיינו, את כל, זה ראיית העתיד, אשר עשה, זה מעשה בראשית. קעה) יום הששי, מאי שנא בכלהו יומי דלא אתמר בהו ה': מסשה, מהו

והשורש לכל מה שיבא ויתחדש בעולם, לאחר מכאן, ובג"כ חמא ליה קביה עד לא הוה, ושווי כלא בעובדא דבראשית, וע"כ ראה הקב"ה עוד מקודם שהיה, ושם את הכל במעשה בראשית. פירושו, מתוך שמעשה בראשית הם יסוד ושורש לכל העתיד לבא, ע"כ כלל הקב"ה בהם לראות את כל העתיד, לבא בעולם בכל הדורות. כמו שנדמו בהכתוב את כל, כנ"ל. פנימיות הדברים. כי דרשו חז"ל בהכתוב ולאמר לציון עמי אתה, עמי אתם בשותפות, אני התחלתי העולמות ואתם גומרים אותם פירושו. כי השי"ת תקן כל המציאות באופן שיוכלו בני אדם לגמור התקון, וכיון שגמר התיקון נשאר לבני אדם א"כ הם נמצאים שותפים בהבריאה. ולפיכך יש ב' בחינות שמים וארץ, (א) מה שכבר תיקן המאציל, והוא הנקרא מעשה בראשית (ב) שמים וארץ החדשים שיתגלו אחר גמר התקון. בסו"ה כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'.

השינוי אשר בכל ימי בראשית לא נאמר ה' כמו כאן שנאמר יום הששי, כי לא נאמר בהם יום האחר יום השני, אלא הכא כד אשתכלל עלמא אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד ה' בששי למהוי כלא חד, אלא כאן, שכבר נשתכלל העולם, שהם ז' כי כבר נסתיים מעשה בראשית שה"ס בנין הו"ן. נתחברה הנוקבא בדכר בחיבור אחד, דהיינו ה' בששי, להיות אחד לגמרי. ויכלו, אשתכללו כלא חד, ויכלו השמים

קעז) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם רבי אלעזר פתח: ימה רב טובך אשר צפנת ליראיך פועלת לחוסים כך נגד בני אדם ת"ח סביה ברא לבר נש בעלמא, ואתקין ליה למהוי שלים בפולחניה, וולאתקנא ארחוי בגין דיזכי לנהורא עלאה, דיגניז סביה לצדיקיא, כדיא עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

קעז) ובמה יזכי ליה לבר נש לההוא נהורא, באורייתא. דכל מאן דאשתדל באורייתא יבכל יומא יזכי למהוי ליה יחולקא בעלמא דאתי, ויתחשב ליה כאלו באני עלמין, דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל, הה"ד יה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה וכתוב ואהיה אצלו אמון.

מסורת הזהר

א) ויכלו השמים, (בראשית ב') ח"א הו סנו ח"ב רה רכב, ח"ג רמה רעב, רעג. ת"ז חק' ו' כב, חק' כ"ב סן, סז: חק' כ"ד סט, חק' ל"ו עח, חק' מ"ז סד, ב) מה רב שיבך, לעיל דף צ"ו ציון ב' ושי"ג. ג) עין לא ראתה, (ישעיה ס"ד) ז"ח בראשית י"ג טג שלה, טד שא, י"ח טא שלו, טרשת נח כ"א טב שם, לך לך כ"ו טא סטר, יתרו ל"ג טב שכ, אחרי מ"ט טג שלה, טד שמג, לעיל דף י"א ציון ג' ושי"ג. ד) יה' בחכמה יסד ארץ, וגו' (משלי ג') ח"א רה ח"ב רכא, ח"ג קמד, רמה, רגו, רנת, ת"ז בתקומה ט: חק' י"ח לח, חק' כ"א טא חק' ס"ד צחו חק' ס"ט קח: קח קוז: ז"ח בראשית ג' טד שא, ד' טא שט שלה, ח' טג שי"ט, ה) ואהיה אצלו אמון, (משלי ח') ח"א ת, כב, קלד, ח"ב קסא, ריה, ח"ג להו סהו סז: קעה, רמה, ז"ח בראשית ח' טד שכז, תקי"ח קט"ו טב שכב.

חלוסי גרסאות: א) ג"א ליראיך וגו', ול"ג סוף הסוק, כ"א עבר, נ"א ולאתקנא ארחוי למחוי שלים בפולחנא בגין (אה"ל). ד) ג"א דיזכה, ס ג"א דאגניז, ו ג"א זולתך וגו', ול"ג סוף הסוק, ז בדפו"י חבב מח שחטר כאן עיין בסוף הספר בס"י ט"ל, ח ג"א זכי בר נש ול"ג ליה, ונ"א זכי ביה ב"ג (אה"ל), ונ"א יזכה, ט ג"א בר נש, י ג"א באורייתא זכי, יא ג"א דישחדל, יב ג"א זכי בכל יומא, ונ"א יזכה בכל יומא למחוי, יג ג"א יזכה, יד ג"א חולק, טו ג"א בני, טז ג"א ליג כונן שמים בתבונה.

מאמר	הסולם	ויכלו השמים
וארץ, שהם זוין נשתכללו כאחד, אשתכללו מכלא ואשתלימו בכלא, שהזוין נשתכללו מכל מעשה בראשית ונשלם בכל מלואם.	נהורא, באורייתא, שואל, ובמה יזכה האדם באורו האור הגנוז, ומשיב, כי יזכה בו ע"י העסק בחורה. דכל מאן דאשתדל באורייתא בכל יומא יזכי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי ויתחשב ליה כאלו באני עלמין, כי כל מי שעוסק בתורה בכל יום, יזכה שיהיה לו חלק לעולם הבא, ויחיה נחשב לו כאלו בנה עולמות.	ויכלו השמים, (בראשית ב') ח"א הו סנו ח"ב רה רכב, ח"ג רמה רעב, רעג. ת"ז חק' ו' כב, חק' כ"ב סן, סז: חק' כ"ד סט, חק' ל"ו עח, חק' מ"ז סד, ב) מה רב שיבך, לעיל דף צ"ו ציון ב' ושי"ג. ג) עין לא ראתה, (ישעיה ס"ד) ז"ח בראשית י"ג טג שלה, טד שא, י"ח טא שלו, טרשת נח כ"א טב שם, לך לך כ"ו טא סטר, יתרו ל"ג טב שכ, אחרי מ"ט טג שלה, טד שמג, לעיל דף י"א ציון ג' ושי"ג. ד) יה' בחכמה יסד ארץ, וגו' (משלי ג') ח"א רה ח"ב רכא, ח"ג קמד, רמה, רגו, רנת, ת"ז בתקומה ט: חק' י"ח לח, חק' כ"א טא חק' ס"ד צחו חק' ס"ט קח: קח קוז: ז"ח בראשית ג' טד שא, ד' טא שט שלה, ח' טג שי"ט, ה) ואהיה אצלו אמון, (משלי ח') ח"א ת, כב, קלד, ח"ב קסא, ריה, ח"ג להו סהו סז: קעה, רמה, ז"ח בראשית ח' טד שכז, תקי"ח קט"ו טב שכב.
מאמר ויכלו השמים	דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל הה"ד וכו', וכתוב ואהיה וגו' וכל דאשתדל בה שכליל עלמין וקיים ליה, כי עס התורה נבנה העולם ונשתכלל, וזה שכתוב, ח' בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה, והיינו בחכמה ותבונה של התורה, וכן כתוב, ואחית אצלו וגו', דחיינו שהתורה חיתה אמנותו לברוא את העולם, כמ"ש (בזר ח"ב קס"א): ות"ח	דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל הה"ד וכו', וכתוב ואהיה וגו' וכל דאשתדל בה שכליל עלמין וקיים ליה, כי עס התורה נבנה העולם ונשתכלל, וזה שכתוב, ח' בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה, והיינו בחכמה ותבונה של התורה, וכן כתוב, ואחית אצלו וגו', דחיינו שהתורה חיתה אמנותו לברוא את העולם, כמ"ש (בזר ח"ב קס"א): ות"ח

(דפו"י דף מ"ז ע"א)

ואהיה שעשועים יום יום, וכל דאשתדל י בה, שכליל י עלמין, וקיים ליה ות'ת, ברוחא עביד קב"ה עלמא, וברוחא מתקיימא, רוחא דאינון י דלעאן באורייתא וכל שכן י רוחא דהבל דרביי דבי רב.

קעח) מה רב טובך, דא י טובא דאתגניז. ליראיך, לאינון דחלי חטאה, פעלת לחוסים בך, מאי פעלת, דא עובדא דבראשית. רבי יאבא אמר, דא ג"ע, דהא י באומנותא עביד ליה קב"ה בארעא, כגוונא דלעילא. י לאתקפא ביה צדיקיא, י הה"ד ה) בפעלת לחוסים נגד בני אדם, י דהא הוא נגד יא אדם ואחרא י נגד עלאין קדישין. אר"ש ג' גן עדן לעילא י ונגד בני אדם הוי, לאתכנשא ביה צדיקיא דעבדי רעותא דמאריהון.

דרך אמת

ה) לעיל וי ע"א.

מסירת הזהר

א) נ"ע—בארעא, לעיל דף הי ציון ג' ושיב. שה"ש

סי' סד ש' ט"ט טא ש' ב) פעלת לחוסים בך,

לעיל דף צ"ו ציון ב' ושיב. ג) נ"ע לעילא, ח"א מא: קו קו ח"ב ר"ה. רלא: ח"ג עו פד. ו'ת יתרו לג טכ שמכ. צו מ"ו סד שו. מ"ו טא שלג בלק ג"ג טג שכב. שה"ש סי' סד שמה. ס"ט טא שח.

חלופי גרסאות: ה) נ"א מאן דאשתדל. כ נ"א ביה. ונ"א באורייתא כאלו שכליל. ג נ"א עלמא. ד נ"א דלעאן. ונ"א דלען. ס נ"א ברוחא דהבל דרביי בך. ו נ"א טובי. ז נ"א אחא. ח נ"א דחא באומנא דאומנותא. ט נ"א לאתקפא. י נ"א דהאי. ונ"א דהא דלחחא, ונ"א דהאי דלחחא וליג' הוא. יא נ"א נגד בני אדם. יב נ"א אר"ש [ואפילו אחרא] נגד בני אדם הוי. יג נ"א נגד.

מאמר

הסולם

ויכלו חשופים

כגוונא דלעילא לאתתקפא ביה צדיקיא. רא"א, הכ' פעלת קאי על ג"ע כי באומנות עשה הקב"ה את ג"ע התחתון שברצונו. בשהו למעלה ג"ע העליון. שיתחזקו שם הצדיקים. הה"ד פעלת לחוסים בך נגד בני אדם, דהא הוא נגד בני אדם, ואחרא, נגד עלאין קדישין. ונ"ש פעלת וגו' כי ג"ע התחתון הוא נגד בני אדם, והאחר שהוא ג"ע העליון, אינו אלא בשביל הקדושים העליונים, ולא בשביל בני אדם.

אר"ש ג"ע לעילא, ונגד בני אדם הוי לאתכנשא ביה צדיקיא דעבדי רעותא דמאריהון: ר"ש אומר, שהכתוב פעלת קאי על ג"ע העליון, ומ"מ נגד בני אדם נחשב, משום שמתאספים שם הצדיקים העושים רצונו של רבונם, כלומר אע"פ שהג"ע העליון אינם בשביל בני אדם, מ"מ הצדיקים שבג"ע התחתון עולים באיורא לג"ע העליון, כנ"ל (בהקדמת הזהר דף צ"א אות ק"ט) שאומר, ופרחי באיורא וכו' בההוא ג"ע דלעילא, ופרחי ואסתחיין בטלי נהרי אפרסמונא דכיא, ונחתי ושראן לתתא ע"ש. ומשום שהצדיקים עולים ומתאספים

ות'ת, ברוחא עביד קב"ה עלמא, וברוחא מתקיימא, רוחא דאינון דלעאן באורייתא, ובוא וראת, ברוח עשה הקב"ה את העולם, וברוח העולם מתקיים, והיינו ברוח פיהם של אותם לומדי התורה, וכל שכן רוחא דהבל דרביי דבי רב, ומכל שכן, הרוח מהבל פיהם של תינוקות בית רבם, שעליו עומד ומתקיים העולם.

קעח) מה רב טובך, דא טובא דאתגניז, ליראיך, לאינון דחלי חטאה: ועם כל האמור מבאר הכתוב, אשר מה רב טובך, יורה על השוג שבגנו, דהיינו על האור הגנוז. ליראיך, היינו שבגנו בשביל יראי חטא, העוסקים בתורה כנ"ל. פעלת לחוסים בך, מאי פעלת, דא עובדא דבראשית. פעלת לחוסים בך, שואל, מה יורה המלה פעלת, ואומר, שירדה על פעולות מעשה בראשית. כלומר, שכל מעשה בראשית לא נעשה ואינה מתקיימת אלא בשביל לומדי התורה, הממשיכים בזכות תורתם את אור הגנוז, כנ"ל. רבי אבא אמר, דא גן עדן, דהא באומנותא עביד ליה קב"ה בארעא (דפ"י דף מ"ו ע"א ס) מ"ו ע"ב)

קעט) "ויכלו, דכלו עובדין דלעילא ועובדין דלתתא, השמים וארץ, לעילא ותתא. י ר' שמעון אמר עובדא ואומנותא דאורייתא י שבכתב, ועובדא ואומנותא דתורה שבעל פה. וכל צבאם, אלין י פרטי דאורייתא, י אפין דאורייתא, י שבעים פנים לתורה. ויכלו דאתקיימו ואשתכללו דא בדא, שמים וארץ י פרט וכלל, וכל צבאם רזי דאורייתא, י דכיאן דאורייתא מסאכן דאורייתא. י

קפ) "ויכל אלקים ביום השביעי, י י"א דא תורה שבעל פה, י דאיהו יום שביעי, י וביה אשתכלל עלמא, דאיהו קיומא דכלא. מלאכתו אשר עשה,

מסורת הזהר

א) ויכלו-השמים, לעיל דף קי"ג ציון א' וי"ב. ב) פרט וכלל, (כלל ופרט וכלל) ח"א טו רמזו ח"ב ג. ח"ג רסא. ת"ז חקי מ"ז סד. חקי ו' בהשכחות קמה ז"ח בראשית ו' טב שט. יתרו מ"א טג שלט. ג) ויכל אלקים ביום השביעי, (בראשית ב') ח"א ה: ח"ב פח. קיגו רזו רכב, ת"ז חקי כ"ב טו חקי מ"ז פד. חקי ס"ט ק' ז"ח יתרו ל"ב טד שמו. ל"ג טא שיר. תק"ח קיב טג שלט. ד) תושבים-תושביב, ח"א מהו עא. עב. ח"ב קלא: קסא. ר. רנו רנח. ח"ג כג. טו צג. קיג. קצה רסד. שב. ת"ז חקי כ"א נ. חקי מ"ד פב. חקי ט' בהשכחות קמו. ז"ח חולדות כ"ו טד שיב. שהיש ע"א טד שמד. רות מ"ג טג שלט. מ"ה טג שנא. תק"ח קכ"ב טא שלח.

חלופי גרסאות: א) נ"א ראשיתו. ב) נ"א אר"ש. ג) נ"א דבכתב. ד) נ"א דאורייתא דבע"פ. ה) נ"א פרושי. ו) נ"א דאורייתא. ז) נ"א אנפין. ח) נ"א שבעין אנפין לאורייתא. ואתיל כתב שבעים פנים לתורה אר"ג ותוא הגתה מבחוק. ט) נ"א דכין. י) בדפו"י כתב מה שהטר כאן ע"י בסוף הספר בטי"ו מ. י"א נ"א אורייתא דבע"פ. יב) נ"א דאיהו יג) נ"א ובה.

ויכלו השמים

הכולם

מאמר

של ז"א המכונה תורה. ויכלו דאתקיימו ואשתכללו דא בדא, ויכלו השמים וארץ, יורה ששניחם, ז"א ונוקביה המכונים שמים וארץ, נתקיימו ונשתכללו זה מזה, שמים וארץ, פרט וכלל, זוין הנק' שמים וארץ, הם פרט וכלל, כי הז"א הוא בחינת פרט, כי הפוחין יוצאים בו בפרטות בזה אחר זה, ומשפיע אותם להנוק' בדרך כלל, דהיינו בבת אחת. ונצרכים זה לזה, ונשתכללו זה מזה כנ"ל, בסוד פרט הצריך לכלל וכלל הצריך לפרט, וכל צבאם, רזי דאורייתא, דכיאן דאורייתא מסאכן דאורייתא, וכל צבאם, היינו סודות התורה, והטהרות שכתורה והטומאות שבתורה, כלומר דיני טהרה ושומאה הכתובים בהתורה. כי צבא נוסייקון צא בא אשר צא רומז על הטומאות ובא, על הטהרות. וביאור ענין פרט וכלל הוא להלן.

שמה, אע"פ שמוכרחין לחזור ולירד למקומם, מ"מ נחשב משום זה, נגד בני אדם, קעט) ויכלו, דכלו עובדין לעילא ועובדין דלתתא, השמים וארץ לעילא ותתא, ויכלו, פירושו שכלו ונגמרו השמאלכות של מעלה והמלאכות של מטה, כי השמים וארץ יורו למעלה ולמטה. השמים, פירושו למעלה בעולמות עליונים, וארץ, פירושו למטה בעולם התחתון. ר"ש אמר, עובדא ואומנותא דאורייתא שבכתב, ועובדא ואומנותא דתורה שבעל פה: ר"ש אומר שהכ"י השמים, יורה שנגמרו הסעולות והאומנות שבתורה שבכתב, דהיינו של בנין ז"א המכינה תורה שבכתב, והכ"י וארץ, יורה, שנגמרו הסעולות והאומנות שבתורה שבעל פה, דהיינו של בנין הנוקבא. המכונה תורה שבע"פ. עובדא, פירושו בחינת ויק. ואומנותא, פירושו ג"ר. וכל צבאם, אלין פרטי דאורייתא, אפין דאורייתא, שבעים פנים לתורה, וכל צבאם. פירושו פרטי התורה, הפנים שבתורה, דהיינו השבעים פנים שבתורה. שהם פרטי בנין (דפו"י דף מ"ז ע"ב)

מאמר, ויכל אלקים ביום השביעי

קפ) ויכל אלקים ביום השביעי דא תורה שבעל פה, דאיהו יום שביעי,

ולא כל מלאכתו, דהא (ה) * תורה שבכתב, אפיק כלא, בתוקפא דכתב דנפק
ה מחכמתא.

קפא) (ז) בתלת זמנין הכא יביום השביעי, יויכל אלקים ביום השביעי,
וישבות ביום השביעי ויברך אלקים את יום השביעי, הא תלת, ויכל אלקים,
ביום השביעי, דא תורה שבעל פה, דעם יום השביעי דא, ו' אשתכלל
עלמא כדקא אמרן.

דרך אמת

מסורת הוהר

(א) תורה שבכתב כו' ויקהל רי' אי נראה שגם כינה
נקרא כך ע"ש וילא קניו כי ס"ג כי ויתרו ע"ג כי
ומשפטים קכ"א כי (כ) ע"י כפי' ויקהל ר"ז כי על מה
דמו ג' שכתות ושס מכוור כל הלכות שנת ע"ס הסוד
וע"י תקונים תקון מת.

(א) תורה-דנפיק מחכמתא, ח"ב פה. קכא. ח"ג
סא. ת"ז תקי' י"ה לב. (ב) תלת-ביום השביעי,
ח"ב פה. ת"ז תקי' מ"ז סר. תקי' מ"ה פה. ז"ח יתרו
ל"ג טא שיר.

חלוסי גרסאות: א ג"א מחכמה. ונ"א מחכמתא יו"ד. כ נ"א יוס. ד נ"א ל"ג הא תלת. ס נ"א אורייתא רבע"ס.
ו נ"א רער. ז נ"א שביעי. ח נ"א אשתכלל.

מאמר

הסולם

ויכל אלקים ביום השביעי

וביה אשתכלל עלמא, דאיהו קיומא
דכלא: הכתוב, ויכל אלקים ביום השביעי, היינו תורה
שבעל פה דהיינו המלכות שהיא יום השביעי. כי ז"א
כולל ששת ימים, שהם חגיגת נה"י, והנוקבא,
היא מלכות יום השביעי. וכו' נשתכלל העולם, כי הוא
הקיום של הכל. מלאכתו אשר עשה, ולא כל
מלאכתו, דהא תורה שבכתב אפיק
כלא בתוקפא דכתב דנפק מחכמתא,
נאמר מלאכתו אשר עשה, ולא נאמר כאן ויכל
אלקים ביום השביעי את כל מלאכתו אשר עשה,
הוא משום שהתורה שבכתב, שהוא ז"א, הוציא
וגמר הכל בתוקף הכתב, שהם המוחין, היוצאים
ונמשכים מהחכמה, שהוא או"א עלאין. ונמצא
שעוד לא נגמר כל מלאכתו ביום השביעי שהיא
מלכות אלא ע"י הו"א. וע"כ נאמר בו רק מלאכתו
אשר עשה, ולא כל מלאכתו. וביאור הדברים
להלן בדיבור הסמוך.

קפא) תלת זמנין הכא ביום השביעי,
ויכל וגו', וישבות וגו', ויברך

וגו' הא תלת: שלש פעמים נאמר כאן ביום השביעי,
ויכל אלקים ביום השביעי, וישבות וגו', ויברך וגו', הרי
זנאמר שלש פעמים. ויכל אלקים ביום השביעי
דא תורה שבעל פה, דעם יום השביעי
דא אשתכלל עלמא כדקא אמרן, ויכל
אלקים ביום השביעי, היינו תורה שבעל פה,
שהיא מלכות, נוקבא דו"א, ומדה השביעית
(דמו"י דף מ"ז ע"ב)

לחגיגת נה"י דו"א, כי עם יום השביעי הוה
נשתכלל ונגמר העולם כמו שאמרנו.

ביאור הדברים. כי מעשה בראשית הוא
יסודא ועקרא לכל מה דייתי ויתחדש
בעלמא לבתר כן, (כנ"ל באות קע"ד) ונמצא
סו"ה ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה, הוא יסוד ושורש של גמר התקון העתיד
לכא אחר השתא אלפי שני. ונודע שענין גמר
התקון סובב רק על המלכות דמלכות שה"ס
עצם המלכות, שאין לה תקון בשתא אלפי שני,
(כנ"ל דף מ"ז ד"ה ביאור) ונמצא שמלכות
דמלכות זו, ה"ס התכלית שבשביל גילויה נבראו
כל מעשה בראשית שבששת ימים, וז"ס שז"א
ונוקביה ה"ס פרט וכלל, כי הו"א שה"ס ששת
ימי בראשית, וכן בחינת שתא אלפי שני הוא
פרט, דהיינו שבו יוצאים כל פרטי המציאות
כלי חסרון כל שהוא, והם מתגלים בשתא אלפי
שני בזה אחר זה, ותנוקבא, שה"ס יום השביעי,
מלכות, היא מקבלת ממנו בחינת כלל, דהיינו
שכל אלו הפרטים שבשתא אלפי שני, מגלים
את שלימותה בגמר התקון, דהיינו כאלף
השביעי, ומבחינת יסודא ועקרא להעתיד לכא
נמצא, יום השביעי, שהוא בחינת גמר התקון
שנתקבל מכל פרטי הכריאה שבששת ימי
בראשית. וז"ס אתה קדשת את יום
השביעי לשמך, דהיינו בשביל המלכות הנק'
שם

קפב) * ו שנות ביום השביעי, דא יסודא דעלמא, בספרא דרב א' ייבא סבא דא יובלא, ועל כך כתיב הכא מכל מלאכתו, י דכלא נפיס מניה. ואנן, י דא יסודא י כדקאמרן דהא נייחא ביה ה הוה, יתיר מכלא.

מסורת זוהר

(א) וישמות ביום השביעי, ח"א נט. ח"ב פה. ת"ז תקי מ"ז פד. ז"ח יתרו ל"ב טד שמה ל"ג טא שיר. חלוסי גרסאות: א ג"א ייסא. וגי'א חמנוגא. כ ג"א דכלא ביה וכלא. ג ג"א ואנן לא תנן חתם אלא. ד ג"א דקאמרן. וגי'א כדקא אמרן. וגי'א דקא אמרן. ט ג"א הוי.

סאמר

הסולם

ויבל אלקים ביום השביעי

דכלא נפיס מניה, בספרו של רבי ייבא חזקן כתוב שוישבות וגו' הוא על יובל. דהיינו הארת השמאל שבבינה, שה"ס נקודת השורק, וע"כ כתוב כאן מכל מלאכתו משום שהכל יוצא ממנו, פירוש. כי בחכ' ויכל, אומר לעיל (כאות ק"ס) מלאכתו אשר עשה ולא כל מלאכתו, דהא תורה שבכתב אפיק כלא בתוקפא דכתב דנפק מחכמתא, כי בויכל, שה"ס תכלית שמים וארץ, לא היה יכול לומר, כל מלאכתו, כי עדיין לא נגמר אלא בכחינת יסודא ועקרא בלבד, ורק תושב"כ, שה"ס ז"א, פוציא וגומר כל המלאכה בתוקף הפוחין דכתב תיוצאים פחכמה, דהיינו ע"י הארת החכמה, הנמשכת בתוקף ובגבורות מהשמאל שבבינה החוזרת להיות חכמה אבל כאן בוישבות, שה"ס הארת השמאל הנמשך מהבינה הנקראת יובלא, הרי מכאן יוצאים כל הפוחין המביאים את גמר התקון, ע"כ נאמר כאן מכל מלאכתו אשר עשה, כי מכאן נגמרת כל המלאכה. ואנן, דא יסודא כדקאמרן, דהא נייחא ביה הוה יתיר מכלא, ואנו אומרים, שוישבות קאי על יסוד, ולא על יובלא, כי המנוחה שבו הוא יותר מכל, כלומר, השביתה שבהארת יסוד, הוא פגולה יותר מהשביתה שבהארת יובלא, ע"כ מוכיח ר"ש, אשר וישבות, זה יסוד, ולא יובלא. פירוש. ר"ש אינו חולק על רבי ייבא סבא, אלא מסיף על דבריו, כי גם ר"ש מודה שסוד השביתה ה"ס הארת יובלא, דהיינו קו שמאל אשר בבינה, אלא שאומר, שהכתוב וישבות, קאי על היסוד המאיר הארת יובלא חוץ אל המלכות, כי הארת שמאל אינו נשלם רק בהיסוד, שבו סוד השביתה והמנוחה הגמורה.

ויברך

שם, תכלית מעשה שמים וארץ, היא בחינת התכלית המקובל מכל פרטי הבריאה שבשמים וארץ שבששת ימי בראשית. כמו שמסיים, וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, הרי שששת ימים הם פרט, ויום השביעי הוא כלל, דהיינו התכלית של ששת הימים. ומבחינה זו נאמר ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. כי יום השביעי היא קבלת התכלית שמים וארץ. ויש דעם יום השביעי דא אשתכלל עלמא, שקיבל התכלית ונשתכללו.

ומלכד האמור מבחינת התכלית המרומו בויכל, הרי נוהג גם בחינת פוחין ביום השביעי, ומוחין באים תמיד בסוד ג' קוין הנמצאים מג' נקודות חולם שורק חירק כנ"ל (בראשית א' דף ס"ז ד"ה וזה) ועליהם נאמר, וישבות ויברך ויקדש. וישבות ה"ס קו שמאל ויברך ה"ס קו ימין, ויקדש ה"ס קו אמצעי. כמו שהזכיר מכאן לפנינו. וזה אמרו תלת זמנין הכא ביום השביעי, ויכל וגו' וישבות וגו' ויברך וגו'. ויכל ה"ס אור התכלית, וישבות ה"ס הארת הפוחין בבחינת קו שמאל, ויברך ה"ס קו ימין של הפוחין. וכל אלו חג' נקראים שביעי, להיותם סוד חג'ר. אבל הארת קו אמצעי של הפוחין, המרומו בויקדש וגו', אינו נקרא שביעי להיותו מכריע בסוד מסך דחירק, וע"כ לא נאמר ויקדש את יום השביעי, אלא ויקדש אותו, שה"ס אות ברית, כמו שמבאר הזכיר לפנינו.

קפב) וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא: וישבות ביום השביעי הוא יסוד חלום. בספרא דרב ייבא סבא דא יובלא, ועל כך כתיב הכא מכל מלאכתו, (דס"ז דף מ"ז ע"ב)

קפג) ויברך אלקים את יום השביעי, דא כהן גדול, דמברך לכלא, והוא נטיל ברישא, ה' דתנן כהן נוטל בראש, וברכאן ביה שריין לברכא. ואקרי שביעי. רבי ייסא סבא אמר, דהני תרי, דחד ביסודא דעלמא איהו, וחד בעמודא דאמצעיתא. ו

קפד) וכן ויודש אותו, למאן, לההוא אתר, דאת קיימא, ביה שריא, כד"א ווהראני אותו ואת נוהו, ובהאי אתר שריין כל קדושין לעילא, ונפקי מניה לכנסת ישראל, למיהב י"א לה יתפנוקא, לחם פנג, ואזלא הא כמה דכתיב

מסורת זוהר

א) ויברך—יום השביעי, ח"ב פת. ח"ג קפת. ת"ז חק' כ"ד סט. ז"ח יהרו ל"ג טא שטו. תק"ח ק"ב פד שא. ב) והראני אותו ואת נוהו, (שמאל ב', ט"ו) ח"א צד. ג) לחם פנג, ח"א רלה: רמת: רמו. חלופי גרסאות: א) ג"א ל"ג דתנן כהן נוטל בראש. ב) ג"א כהן גדול. ג) ג"א ייבא. ד) ג"א הני תריין ביסודא דעלמא איהו, וכן (אח"ל). ונ"א הני תרי יום יום חד. ה) ג"א ל"ג חד. ו) ג"א מוסיף אבל הני חלת [שביעי] חד במעלי שבתא וליליא וחד דיומא וחד דעלמא דאתי דאיהו שבת הגדול. ז) ג"א ל"ג וכן. ח) ג"א ל"ג ויקדש. ט) ג"א דאתקיימא (ד"ק) י) ג"א דלעילא. יא) ג"א לית. יב) ג"א הסנוקיי.

ויכל אלקים ביום השביעי

הסולם

פאמר

היסוד נק' כל והכתוב ויברך קאי על עמוד האמצעי, כלומר על הארת קו אמצעי המכריע בין הקוין ימין ושמאל. ונמצא שרבי ייסא סבא מבאר את ב' שביעי בג' הקוין, ויכל שהוא הארת יסוד לקו ימין וישבות לקו שמאל, ויברך לקו אמצעי. קפד) וכן ויקדש אותו, למאן, לההוא אתר דאת קיימא ביה שריא.

כד"א והראני וגו': וכן, אר"ש, שהכ' ויקדש אותו קאי ג"כ על היסוד, כי נאמר ויקדש אותו, ואינו אומר למי, כמו שאמר בו"כ ולוישבות ובוברך, והוא דקאי על אותו מקום שאות הברית שורה בו. דהיינו יסוד, כי המלה אותו הוא מלשון אות ברית, וכמ"ש והראני אותו ואת נוהו. שאותו קאי על יסוד, ונוהו על המלכות כנודע, כן אותו שבכאן קאי על היסוד. פירוש. כי ב' בחינות יש ביסוד א) היא הארת השביתה שמקבל מיובלא, וע"ז אומר לעיל אשר וישבות וגו' הוא יסוד. ב) שהוא הנושא אל המסך דחירק, שהת"ת מכריע על ידו בכ' הקוין ימין ושמאל, ומבחינת זו אומר כאן אשר ויקדש אותו הוא ג"כ יסוד, כי הוא מכריע בין ב' הקוין הנרמזים בו"כ וישבות ובוברך.

ובהאי אתר שריין כל קדושין לעילא, ונפקי מניה לכנסת ישראל למיהב

לה תפנוקא לחם פנג: ובמקום ההוא, דהיינו בחיסוד, שורות כל הקדושות לעולה, ומשם יוצאים לכנסת ישראל

קפג) ויברך אלקים את יום השביעי דא כהן גדול דמברך לכלא

והוא נטיל ברישא, הכי ויברך וגו' קאי על כהן גדול שהוא מברך לכל, והוא לוקח בראש, דתנן כהן נוטל בראש דתנן, כהן לוקח חלקו בראש כל המסובים. וברכאן ביה שריין לברכא ואקרי שביעי, והברכות שורים בו, לברך לכל, והוא נקרא שביעי, פירוש ויברך ח"ס תארת קו ימין, הנמשך מא"א עלאין, הנק' כהן גדול, והם בחינת חסדים בסוד זווג דלא פסיק, וז"ש וברכאן ביה שריין לברכא, והוא בחינת ראש, (כמ"ש לעיל דף ל"ו במראות הסולם ד"ה ולפיכך ע"ש) וע"כ בא עליהם הרמז כהן נוטל בראש, וכן אומר הזוהר (להלן דפו"י דף קמ"ז ע"א) דאבא עלאה ואמא עלאה הי"ס תפילין שבראש והי"ס כהן נוטל בראש ע"ש. והנה נתבארו ב' הקוין המאירים בסוד שביעי קו ימין ובוברך וגו', קו שמאל בו"כ ובוברך וגו'. רבי ייסא סבא אמר, הני תרי, חד ביסודא דעלמא איהו וחד בעמודא דאמצעיתא:

רי"ס אמר, אלו השנים, דהיינו ויכל וגו' ויברך וגו', אחד קאי על יסוד העולם ואחד על עמוד האמצעי שהוא ת"ת. פירוש. כי מוכא לעיל שרבי ייסא סבא ביאר חכ' וישבות על יובלא, וכמ"ש בדיבור הסמוך, ועתה מבאר שני הכתובים הנשארים, אשר ויכל וגו' קאי על הארת היסוד, והוא מלשון כל, כי (דפו"י דף ס"ז ע"ב)

א מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך. מאשר, דא (ה) קיים שלים, שמנה לחמו, ה' דהוה כ' לחם עוני, אתהדר למהוי לחם פנג. והוא יתן מעדני י מלך, (ג) מאן מלך דא כנסת ישראל, דהוא יהיב ה' כל י תפנוקין י דעלמין, וכל קדושין י דנפקין מלעילא מהאי אתר י נפקין. ועל דא ויקדש אותו, ההוא את קיימא.

קפה) כי בו שבת, ביה ניחא דכלא, י דעלאין ותתאין, ביה שבתא י לנייחא, ג י אשר ברא אלקים מכללא דזכור נפקא שמור, לאתקנא י עבדתא דעלמא. י' לעשות, דא אומנא דעלמא, למעבד עבדתא דכלא.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) כרית שלום והוא יסוד בראשית ו' ע"א ויחי רי' ע"א. (ב) כ"ס א' ורל"ה כ', ורע"ו א' וקכ"ב א'. (א) מאשר שמנה לחמו ונוי, (בראשית פ"ט) ח"א רלה. רלה: רמה, רמה. ח"ב צו. (ג) לחם עני אתהדרר - פנג, ח"א רלה. (ג) אשר ברא אלקים לעשות, (בראשית ב') ח"א מה. ח"ב קנה. ז"ח בראשית י"ז טא שיב. יתרו ליג טא שא.

חלופי גרסאות: א ג"א מאן דהוה. ונ"א דהוא. כ ג"א דהוה ליה. ג ג"א מלך דא כ"י דהוה יהיב לשבת דליליא למהב ליה תפנוקי מלכין. ד ג"א הוה. ה ג"א יחיב ליה. ונ"א לה. ו ג"א תפנוקי עלמי. ז ג"א עלמין. זנ"א דעלמא ח ג"א דנפקי. ט ג"א נפקי. י ג"א ביה ניחא דעלאין. יא ג"א ביה שבתא אחיאי. ונ"א ביה שבתא ארעא. יב ג"א אשר ברא אומנא אצטריך לעלמא וכל עבדתא דכלא. יג ג"א ע דתא. יד ג"א לעשות אומנא דאצטריך לעלמא וכל עבדתא דכלא. ונ"א לעשות, אשר ברא אומנא אצטריך לעלמא וכל עבדתא דכלא.

אשר ברא אלקים לעשות

הסולם

מאמר

לנייחא: הכתוב כי בו שבת יורה, כי בו, דהיינו בהיסוד, נמצא המנוחה לכל, הן לעליונים, והן לתחתונים, בו השבת למנוחה. פירוש. כי ב' בחינות יש ביסוד, א' בחינת השביחה שמקבל מיובלא, וב' מה שהוא נושא אל המסך דחירק, שבו מכריע ועושה שלום ומנוחה, הן בב' קוין ימין ושמאל העליונים אשר בישטו"ת, והן בב' קוין ימין ושמאל התחתונים אשר בו"א. ולפיכך בחינת השביחה שמקבל מיובלא נמצא אצלו במנוחה, וי"ש ביה שבתא לנייחא, שהאר"ת השביחה שמקבל נמצאת אצלו בסוד המנוחה.

אשר ברא אלקים, מכללא דזכור נפקא שמור לאתקנא עבדתא דעלמא:

אשר ברא אלקים, יורה, שמכלל זכור יצא שמור, כדי לתקן מלאכת העולם פירוש. ברא יורה על קטנות, כנ"ל (בהקדמת הזהר דף מ"ח אות מ"ה) שאומר דמלה סתימאה איהו, ברא. וע"כ ת"ס שמור, והשם אלקים שבכאן יורה על גדלות הבינה, שאז נקראת אלקים, וה"ס זכור, ואומר אשר מכלל הגדלות יצא הקטנות, כדי לתקן מלאכת העולם, שהיא מלכות, כלומר שמתוך שקבלה הנוקבא, שהיא העולם, קטנות הונת של הבינה, נעשית מוכשרת בזה שתוכל לקבל

ישראל, דהיינו להנוקבא, ליתן לה תענוגים ולחם ענג, ואזלא הא כמה דכתיב מאשר שמנה לחמו וגו', מאשר דא קיים שלים, וזהו הולך כמו שכתוב, מאשר שמנה לחמו וגו' מאשר חיינו ברית השלם, שהוא יסוד, שמנה לחמו, מאן דהוה לחם עוני אתהדר למהוי לחם פנג, שמנה לחמו, יורה, שמה שהיה, משרם תקון היסוד, בבחינת לחם עוני, חוד עתה ונעשה ללחם ענג. והוא יתן מעדני מלך, מאן מלך, דא כנסת ישראל, הוא יהיב יתן כל תפנוקין דעלמא, שואל, מי הוא חמלך שבתא והוא יתן מעדני מלך, ואומר שהוא כנסת ישראל דהיינו הנוקבא דז"א, אשר היסוד נתן לה כל מעדני עולם וכל קדושין דנפקין מדעיקא מהאי אתר נפקין ועל דא ויקדש אותו, ההוא את קיימא, וכל חקרושות היוצאות מלמעלה, יוצאות ממקום הזה, דהיינו יסוד, וע"כ נאמר ויקדש אותו, שהוא אות ברית הוה, דהיינו יסוד, כנ"ל.

מאמר אשר ברא אלקים לעשות

קפה) כי בו שבת, ביה ניחא דכלא, דעלאין ותתאין, ביה שבתא

(רמ"י דף פ"ו ע"ב)

קפו) תו פריש ר' שמעון, מלה ואמר, כתיב * שומר הברית וחחסד, שומר, דא כנסת ישראל, הברית, דא יסודא דעלמא, והחסד דא אברהם, ד כנסת ישראל ה היא שומר הברית והחסד, ואקרי שומר ישראל, דא הוא נטיר פתחא דכלא, ביה תליין כל עבדן דעלמא ודאי, אשר ברא אלקים לעשות, לשכללא ולאתקנא כלא, כל יומא ויומא, ולאפקא רוחין ונשמתיין ואפילו רוחין ושדיין.

קפז) ואי תימא דלאו אינון תקונא דעלמא, לאו הכי, דהא אינון לתקונא

מסורת הזהר

(א) שומר הברית והחסד, (דברים ו) ח"ב רנב.

חלופי גרסאות: א ג"א פתח ר' שמעון מלה, ג ג"א פתח, ג ג"א דא שומר ישראל (אה"ל), ד ג"א וכנסת, ה ג"א דא, ז ג"א ודאי, ז ג"א מאי אשר ברא, ח ג"א לאכללא, ו ג"א לאשתכללא ולאשתכללא כלא כל תר וחד כל יומא ויומא (אה"ל) ט ג"א ונשמתיין קדישין לעלמא, י ג"א תקונא.

מאמר

הסולם

אשר ברא אלקים לעשות

בהמלכות, תלויים כל העשיות שבעולם. כלומר מלבד שהיא השומרת על כל ספירותיו של הוי"א שלא יתאחו החיצונים בהם, שה"ס מצות הלא תעשה, הרי גם כל החקונים והעשיות שבעולם תלויה בה, שה"ס מצות עשה. ודאי, אשר ברא אלקים לעשות, לשכללא ולאתקנא כלא, כל יומא ויומא, נמצא ודאי, אשר ברא אלקים לעשות, דהיינו לשכלל ולתקן הכל, כל יום ויום, דהיינו לכל יום ויום מששת ימי בראשית, שהם שש ספירות חג"ת נה"י דו"א, ודאפקא רוחין ונשמתיין, ואפילו רוחין ושדיין, ולהוליד רוחות ונשמות קדושות, ואפילו הרוחות והשדים הם בכלל אשר ברא אלקים לעשות, פירוש, ר"ש דורש לשון לעשות שהוא לשון שכלול וגמר, ומשמיענו הכ' שכל מה שברא אלקים בששת ימי בראשית צריך עוד שכלול ותקון, וע"כ אומר הכ' ברא אלקים לעשות, לשכלל ולתקן אותו.

קפז) ואי תימא דלאו אינון תקונא דעלמא, לאו הכי דהא אינון

לתקונא דעלמא הוון, ואם תאמר, שהם דהיינו הרוחות והשדים, אינם לתקן העולם, אינו כן, אלא גם הם נבראו לתקן העולם. ולאלקאה בהו לחייבי עדמא דאינון אזלין לקבלייהו לאוכחא להו, דהיינו להלקות על ידיהם את רשעי עולם להוכיח להם שילכו בדרך הישר, ומאי דאזיל לשמאלא אתאחיד בסטרא שמאלא לקבלייהו, ומי שהולך לשמאל, נמצא מתדבק בהשדים ורוחות שהם צד השמאל ומתענש

גם את הגדלות דבינה, שה"ס שם הקדוש אלקים שבינה, כי סוד אלקים שבמעשה בראשית הוא בינה. ונמצא קבלת הקטנות המרומזת בהמלה ברא, הוא לתקן העולם. לעשור, דא אומנא דעלמא, למעבד עבידתא דכלא, לעשות, זהו אומנות העולם, דהיינו המוחין דגדלות הנק' אומנות. כי לעשות יורה על מלאכה השלמה. לעשות עשיה המשלמת הכל.

קפו) תו פריש ר"ש מלה ואמר, כתיב שומר הברית והחסד, שומר, דא כנסת ישראל. הברית, דא יסודא דעלמא. והחסד, דא אברהם: עוד פירש ר"ש ודאי, דהיינו את הכ' אשר ברא אלקים לעשות. ואמר, נחוב שומר הברית והחסד, שומר, זה כנסת ישראל, דהיינו מלכות. הברית זה יסוד העולם, דהיינו יסוד דו"א, והחסד זה אברהם, דהיינו חסד דו"א. דכנסת ישראל היא שומר הברית והחסד ואקרי שומר ישראל, כי כנסת ישראל, שהיא המלכות, היא שומרת את הברית והחסד, שפירשו יסוד וחסד דו"א, וע"כ נקראת המלכות שומר ישראל, כי ז"א נק' ישראל והמלכות השומרת את הספירות שלו הרי היא שומר ישראל. דא הוא נטיר פתחא דכלא, זו שומרת הפתח דכל הספירות דו"א, כי יסוד היא ספירה שלו התחתונה, והחסד היא העליונה, וכיון ששומרת עליהם, היא נמצאת שומרת על כל הספירות שלו מיסוד עד החסד. ביה תליין כל עבדן דעלמא, בה, (דס"י דף פ"ז ע"ב)

דעלמא הוו, וולאלקאה בהו לחייבי עלמא, דאנון י אזלין לקבלייהו לאוכחא להו ומאי דאזיל לשמאלא, אתאחיד י בסטרא שמאלא, לקבלייהו, בגיני כך י לתקונא הוו. תא חזי מה כתיב בשלמה * והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם מאן נגעי בני אדם אלין אינון מזיקין.

קפח) תא חזי, בשעתא י דאתבריאן, ב אתקדש יומא, ואשתארו רוחא בלא גופא, ואלין אינון בריין דלא * אשתכללו, ומסטר שמאלא אינון * זוהמא דדהבא, ועל דא, בגין דלא אשתכללו ואינון פגימין, שמא קדישא לא שריא בהו, ולא י אתדבקו ביה, ודחילו דלהון משמא קדישא י איהו, וזעין ודחלין מניה, יושמא קדישא לא שריא באתר פגים.

קפט) ות"ח, האי ב"נ דאתפגים י דלא שבס בר בחאי עלמא, כד נסב דרך אמת מסורת הזהר

(א) זוכס מותר סיג הוכח והיא רמו אל הקליפת (א) והוכחתיו בשבט אנשים ונו, (שמאל ב' זי) פלוגת מותרות הדין ואין להס אחיזה בקדושה כלל ולא לכל המהטקרים עמהם.

ת"ז חקי נ"ט צג. ז"ח בראשית י"ז שא שיד. יתרו לג טא שא. ג) דלא שבסבר—לא עאלין ליה בפרגודא, ח"א יג. ז. קפח: (עונש לשאין לו בגימ) ח"א טו. רכחו קו. ח"ג ז. נו. רטו.

חלופי גרסאות: א) נ"א בגין לאלקאה. ב) נ"א אליו. ג) נ"א בסטר. ד) נ"א לקי בחו. ת"א לגבייהו. ט) נ"א לתקונא דעלמא. ונ"א בעלמא. ז) נ"א דאתבריאן. ח) נ"א מוסיף ולא אחיסדו. ט) נ"א אחרבין. ט) נ"א ליג אינו י נ"א דחא שמא קדישא.

סאמר הסולם אשר ברא אלקים לעשות

לברר משם שום קדושה מטרם גמר התקון, ומהפסולת היא נעשו הס"א ותקליפות ויש בזה ימין ושמאל, והפסולת מבחינת ימין נקראת התוכא דכספא, דהיינו פסולת הנשאר אחר התוך הכסף, והפסולת מצד שמאל נקראת התוכא דדהבא או זוהמא דדהבא, דהיינו פסולת הנשאר אחר התוך הזהב. כי צד ימין מכונה כסף, וצד שמאל זהב, כנודע. ויש שלחיותם מצד שמאל הם פסולת הזהב וענין שלא הפסיק הקב"ה לעשות להם גופים עד דאתקדש יומא, כבר נתבאר לעיל (בהקדמת הזר דף קצ"א ד"ה וכי לא ידע) ע"ש.

ועל דא בגין דלא אשתכללו ואינון פגימין שמא קדישא לא שריא בהו ולא אתדבקו ביה: ועל כן. כיון שלא נשלמו והם מגומלים, השם הקדוש אינו שורה בתם, והם אינם מתדבקים בהשם הקדוש. ודחילו דלהון משמא קדישא איהו וזעין ודחלין מניה, ושמא קדישא לא שריא באתר פגים, היינו אה שלחם הוא מהשם הקדוש, ועינים ומפחדים מפניו, וע"כ לא יוכלו להתדבק בו. וכן השם הקדוש אינו שורה במקום פגים, וע"כ אינו שורה בתם. קפט) ות"ח האי בר נש דאתפגים, דלא

ומתענש על ידיהם. בגיני כך לתקונא הוו, משום זה גם השדים ורוחות הם לתקון העולם, דהיינו להחזיר את הרשעים למוטב. תא חזי מה כתיב בשלמה והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם מאן נגעי בני אדם אלין אנון מזיקין, בוא וראה מה כתיב בשלמה והוכחתיו ונו, ושואל, מהו נגעי בני אדם, ואומר שאלו הם המזיקים, דהיינו רוחות ושדים. הרי שהם נבראו לענוש את עובדי עבודה ובני אדם מפחדים ושומרים עצמם מההטא.

קפח) תא חזי בשעתא דאתבריאן אתקדש יומא, ואשתארו רוחא בלא גופא, בוא וראה, בשעה שנבראו הרוחות והשדים, קידש חיונם, ולא הספיק לעשות להם גופים, ונשארו רוחות בלי גוף, ואלין אינון בריין דלא אשתכללו ומסטר שמאלא אינון, זוהמא דדהבא, ואלו הם בריות שלא נגמרו, ומצד שמאל חם, והם פסולת הזהב. פירוש כי בסוד שבירת הכלים של ז"ת חג"ת נה"מ, נתערבה הקליפה בהקדושה, ובעולם התקון חזרה ונתבררה הקדושה מן הקליפה, ומהם באו כל הפרצופים דאבי"ע וקדושת, אמנם נשאר פסולת שאינו ראוי עוד (וס"י דף מ"ז ע"ב * מ"ח ע"א)

מניה, לא אתדבק בשמא קדישא, ולא עאלין ליה בפרגודא, בגין דאיהו פגים ולא אשתלים, * ואילנא דאתעקר, בעיא נטיעה זמנא אחרא, בגין דשמא קדישא אשתלים בכל סטריין, ופגימו לא יאתדבק ביה לעלמין.

קצ) ות"ח, הני בריין, פגימין אינון, מעילא ומתתא, ובגיני כך לא מתדבקן לעילא, ולא מתדבקן לתתא, ואלין דכתיב בהו י אשר ברא אלקים לעשות, דלא אשתלימו ה עילא ותתא. וואי תימא הא רוחין אינון, אמאי לאו אשתלימו לעילא, אלא כיון דלא אשתלימו לתתא בארעא, לא אשתלימו לעילא, וכלהו מסטר שמאלא * קא אתיין, ומתכסיין מעינא דבני נשא, וקיימי לקבלייהו (ה) לאבאשא לון. י תלת לון כמלאכי השרת, ותלת לון כבני נשא, והא אוקמוה.

דרך אמת

(ה) להרע לבני אדם.

מסורת הזהר

(א) אילנא דאתעקר בעיא נטיעה זמנא אחרא, ח"ג

רטו. ב) אשר ברא אלקים לעשות, לעיל דף קייט ציון ג' ושי"ג. ג) כמלאכי השרת—כבני נשא, ח"ג ע"ו קי

חלופי גרסאות: א) נ"א ישתלים כ"נ"א אשתכח. ג) נ"א ת"ח. ד) נ"א אינון דכתיב, ונ"א לי"ג דכתיב בהו אשר. ת"א ואלין דכתיב לעשות. ה) נ"א לעילא. ו) נ"א ואיתמא. ז) נ"א לי"ג אשתלימו. ח) נ"א קאתיין.

מאמר

הסולם

אשר ברא אלקים לעשות

דלא שבט בר בהאי עלמא: ובוא וראה, אדם הוה שנפגם, כי לא הניח אחריו בן בעוה"ו, כד נפק מניה לא אתדבק בשמא קדישא, ולא עאלין ליה בפרגודא, בגין דאיהו פגים ודא אשתלים, כשיוצא ממנו, דהיינו כשנפטר מעוה"ו, לא יוכל להתדבק בהשם הקדוש, ואין מכניסין אותו בפרגודו של חקב"ה משום שהוא פגום, ואינו נשלם, ואילנא דאתעקר בעיא נטיעה זמנא אחרא, בגין דשמא קדישא אשתלים בכל סטריין, והאלין שנעקר, דהיינו האדם שמת בלא בן, צריכים לישע אותו פעם שנית, דהיינו שצריך לחזור ולחתגלגל בעולם, משום שהשם הקדוש הוא מושלם מכל הצדדים, וע"כ לא יוכל הפגום להתדבק בו. כי ענין הדבקות הרוחני הוא השואת הצורה, והפגום כלפי השלם הוא רחוק כרחוק מזרח ממערב.

אשתלימו עיקא ותתא, ואלו הם שכתוב בהם אשר ברא אלקים לעשות, שפירושו שברא בריות שצריכים לעשותם ולהשלימם, כנ"ל בי חם לא נשלמו למעלה ולמטה, לא מצד הבינה ולא מצד המלכות. ואי תימא, הא רוחין אינון, אמאי לאו לעילא, ואם תאמר חרי, רוחות הם בלי גופין א"כ למה לא נשלמו מצד הבינה. פירוש. כי כל אחיות הס"א הוא רק בגופין שהם בחינת כלים, ולא ברוחות שהם בחינת אורות. וע"כ מקשה, למה אינם נשלמים מצד חבינה, כיון שאין להם מבחינת מלכות כלום. אלא כיון דלא אשתלימו לתתא בארעא לא אשתלימו לעילא, אלא כיון שלא נשלמו הרוחות למטה בארץ, דהיינו שיתית להם גוף, אינם שלמים גם למעלה בבחינת האורות. כלומר, כי באמת חם נפשיים מחלכות, והם צריכים משום זה לגופים לחתלבש בהם. וכיון שאין להם גופים חרי זה שגם גם בחרוחות ולא יוכלו לקבל תקונם מלמעלה בחבינה.

וכדהו מסטר שמאלא קא אתיין ומתכסיין מעינא דבני נשא

וקיימי לקבלייהו לאבאשא לון: וכולם באים מצד שמאל ונעלמים מעין האדם, ועומדים לנגד לחזק אוחס, תלת לון כמלאכיה שרת, ותלת לון כבני נשא, והא אוקמוה. ג' דברים להם כמלאכי

קצ) ות"ח הני בריין פגימין אינון מעילא ומתתא, ובג"כ, לא מתדבקן לעילא, ולא מתדבקן לתתא:

בוא וראה, אשר בריות האלו דהיינו חרוחות והשדים, פגומים הם מלמעלה ומלמטה, וע"כ אינם מתדבקים למעלה ואינם מתדבקים למטה. מלמעלה פירושו מצד הבינה, ומלמטה, פירושו מצד המלכות. ואלין דכתיב בהו, אשר ברא אלקים לעשות, דלא

(דסריי דף ס"ח ע"א)

קצא) בתר דאתבריא^ה רוחין, ^באשתארו אינון רוחין, ^גבתר רחייא ידנוקבא דתהומא רבא, ליליא דשבתא ויומא דשבתא, כיון ^דדנפק יקדושתא דיומא, ולא אשתלימו, נפקו לעלמא, ושטאן לכל סטרין, ובעיא עלמא ^הלאתנטרא מנייהו. דהא כדין כל סטר שמאלא אתער, ואשא דגיהנם מלהטא, וכל אינון דבסטר שמאלא, אזלין ושטאן ^ובעלמא, ובעאן לאתלבשא בגופא, ולא יכלין, כדין בעינא ^זלאסתמרא מנייהו ^חואתקיננו שיר דפגעים, בכל שעתא דדחילו דלהון שריא בעלמא.

קצב) י"ח ת"ח ^אכד אתקדש יומא במעלי שבתא, י" סוכת שלום י" שריא, ואתפריסת בעלמא, מאן י" סוכת שלום, דא ^בשבתא, וכל רוחין ועלעולין ושדין,

מסורת הזהר

(א) דנפק קדושתא דיומא, (דנפק שבחא) ח"א ידו קצו ח"ב לאו רג, רן, רחג: ז"ח יתרו ליו טא שמח רות פ"ב טד שכת. (ב) ואתקיננו שיר של פגעים, ח"א יד, (ויהי נעם) קצו, ח"ב לאו ז"ח רות פ"ב טד שכת. (ג) כד אתקדש יומא, ח"א יד, ח"ב צח. ח"ג רעג: ז"ח יתרו ליו טא שמב.

דרך אמת

(א) הוא מקום אלוות הקליפות חילונות כל ליו כו.

חלופי גרסאות: א ג"א אינון רוחין. ב ג"א אטמרו. ונ"א אשתככו. ונ"א אשתככו. ג ג"א בעינא דרחיאי בתר. ד ג"א רנוקבי. ה ג"א רבה. ו ג"א קדושה. ז ג"א ובעי. ונ"א ובעא. ח ג"א נטורא. ט ג"א לעלמא. י ג"א לאתסטמרא. י"א ג"א ות"ח. י"ב ג"א סכת. י"ג ג"א עלינו שריא. י"ד ג"א סכת. טו ג"א שבת.

אשר ברא אלקים לעשות

הסולם

מאמר

תחתיהם. כיון דנפק קדושתא דיומא ולא אשתלימו, נפקו לעלמא, ושטאן לכל סטרין, ובעיא עלמא לאתנטרא מנייהו, כיון שיצא קדושת היום, דהיינו במוצאי שבת, והרוחות לא נשלמו, הם יוצאים לעולם ומשוטטים לכל רוח, ובני העולם צריכים להשמר מהם. דהא כדין כל סטר שמאלא אתער, ואשא דגיהנם מלהטא, שהרי אז נתעורר כל צד השמאל והגיהנם אש ליהט, וכל אינון דבסטר שמאלא אזלין ושטאן בעלמא ובעאן לאתלבשא בגופא ולא יכלין, כדין בעינא לאסתמרא מנייהו, וכל אלו שמצד שמאל הולכים ומשוטטים בעולם, ורוצים להתלבש בגוף ואינם יכולים, או צריכים להשמר מהם. (והביאור עי' בהקדמת הזהר דף קצ"א ד"ה ופי לא) ואתקיננו שיר דפגעים, בכל שעתא דדחילו דלהון שריא בעלמא. ותקנו חז"ל, לומר שיר של פגעים, דהיינו יושב בסתר, בכל שעה שיראה שלהם שורה בעולם.

מאמר סוכת שלום

קצב) ת"ח, כד אתקדש יומא במעלי שבתא, סוכת שלום שריא

ואתפריסת בעלמא: בוא וראה, בשעה שקידש חיוס בליל

השרת וג' כבני אדם, וכבר פרשהו. כמ"ש (חגיגה ט"ז ע"א) כי יש להם כנפים, וטסים מסוף העולם עד סופו, ויודעים העתיד להיות כמו מלאכי השרת, וג' כבני אדם, שאוכלים ושותים, ופרים ורבים, ומתים. (ועי' לעיל בהקדמת הזהר דף קכ"ט ד"ה וכוה תבין ע"ש).

קצא) בתר דאתבריא רוחין אשתארו אינון רוחין בתר רחייא

דנוקבא דתהומא רבא ליליא דשבתא ויומא דשבתא:

אחר שנבראו הרוחות נשארו הרוחות

ההם אחר חרחים של הנוקבא דתהום הגדול. פירוש.

הקליפה כנגד הבינה נקראת תהומא רבא. והקליפה

שכנגד המלכות נקראת תהומא זוטא. ובכל אחת

מהן זכר ונקבה, שהזכר נקרא רפב, והנקבה

נק' רחים. ואחר שנבראו הרוחות והשדים, תכף

קידש היום, שהרי לא חספיק לעשות להם

גופים. ובשבת כל דינין מתעברין מינה, שאז

עולה המלכות לבינה ונעשית כמורה, לכן נמשך

כח שליטה מהבינה שהכניס אלו הרוחות

הסגומים למקום הנוקבא דבינה דקליפה, דהיינו

בתר רחייא דנוקבא דתהומא רבא, אשר

קליפה זו נכנעת לגמרי תחת המלכות דקדושה,

ועי' נעלם כל הסגם שבהרוחות, כל זמן היותם

(דסו"י דף מ"ח ע"א)

וכל ^א פטרא דמסאבא כלהו טמירין, ועאלין בעינא דריחיא דנוקבא דתהומא
 ב רבא, דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא, רוח מסאבא לא אתער בהדיה,
 ודא עריק מסמיה דדא.

קצג) וכדין עלמא בנטירו עלאה. ^א ולא בעינן לצלאה על נטירו, כגון
 ב שומר את עמו ישראל לעד ^ה אמן, דהא דא ביומא דחול אתתקן, דעלמא
 בעיא נטירו, אבל בשבת, ^ג סוכת שלום ^ה אתפריסא על עלמא, ואתנטיר בכל
 סטירין, ואפילו חייבי ^ט גיהנם נטירין אינון, וכלא בשלמא אשתכחו, עלאין
 ותתאין, ובג"כ בקדושא דיומא, מברכינן ^י הפורס סכת שלום עלינו ועל
 י^אכל עמו ישראל ועל ירושלם.

קצד) אמאי על ירושלם, אלא דא היא מדורא דהיא סכה, ובעינא לזמנא

מסורת הזהר

לא בעינן לצלאה על נטירו, ח"ב רה. ב) שומר את עמו ישראל וגו' ח"ב קל ג) סוכת שלום,
 ח"ב רת. ת"ז תקי ו' ככו ד) הפורס סכת שלום, וגו' ת"ז תקי ו' ככו תקי כ"א ג

חלושי גרסאות: א) נ"א פטרא, ב) נ"א רבה, ג) נ"א דהא אמין, ד) נ"א בנין, ה) נ"א ליג אמין, ו) נ"א בור וי, ז) נ"א בנטיר
 (אה"ל), ח) נ"א סכת, ט) נ"א אתפריסת, י) נ"א רגיהנס, י"א נ"א בניכ, י"ב נ"א ליג כל.

סוכת שלום

הסולם

סאמר

על עלמא ואתנטיר בכל סטירין אבל
 בשבת היפרש סוכת השלום בעולט, ו שמרת
 מכל הצדדים ואפילו חייבי גיהנם נטירין
 אינון וכלא בשלמא אשתכחא עלאין
 ותתאין ואפילו הרשעים שבגיהנם הם משומרים
 והכל נמצא בשלום, העליונים והתחתונים.

ובג"כ, בקדושא דיומא מברכינן הפורס
 סוכת שלום וגו' אמאי על

ירושלם, וע"כ בקדושת היום מברכים, במקום
 שומר עמו ישראל, תפורס סוכת שלום וגו' ועל ירושלם.
 ושואל למה אומרים ועל ירושלם, אלא דא
 היא מדורא דהאי סוכה, אלא ירושלם
 הוא המדור של סוכה זו, ששם עומדת, סוכת
 השלום.

פירוש. סוכת שלום היא תבינה. ונקראת
 כן משום שהוא סוכת על בניה הזוין ופגינה
 עליהם מפני החיצונים, וסוד השבת הוא, כי
 תמלכות נעשה אחת עם הסוכת שלום, ונבחן
 אשר מדור סוכת שלום הוא בתוך ירושלם,
 שהיא תמלכות, וע"כ אומרים ועל ירושלם.

ובעינא לזמנא להיא סכה דאתפרסת
 עלנא ולמשרא עמנא ולמהוי

עלנא כאמא דשריא על בנין: וצריכים

להתפלל ולחמין לסוכת שלום זו, שתתפרש עלינו, ותשרת
 עמנו, ושתחיה עלינו כמו אם תחושפת על בנינו. רבג"ד

גליל שבת, שורה סוכת השלום בעולם, וחיא נפרשת בהעולם.
 מאן סוכת שלום דא שבתא, שואל פי הוא
 סוכת השלום, ואומר שהיא שבת. והוא מטעם,
 וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא
 דמסאבא כלהו טמירין ועאלין בעינא
 דריחיא דנוקבא דתהומא רבא, וכל
 הרוחות, ורוח סערות, ושדים וכל צד הטומאה,
 כולם מסתתרים ונכנסים בעין הרחיים דנוקבא
 דתהומא רבה. (ופירושו ע' לעיל דף קכ"ג ד"ה
 בתר) דהא כיון דאתער קדושתא על
 עלמא, רוח מסאבא לא אתער בהדיה
 ודא עריק מקמיה דדא, שהרי מאחר
 שהקדושה נתעוררה לשרות בעולם, רוח הטומאה
 לא יתעורר עמה, כי זה בורח מפני זה,
 שהקדושה בורחת מפני הטומאה, והטומאה
 בורחת מפני הקדושה.

קצג) וכדין עלמא בנטירו עלאה, ולא
 בעינן לצלאה על נטירו כגון

שומר את עמו וכו' ואז בשבת, נמצא העולם
 בשמירה עליונה, ואין צריכים להתפלל על שמירה,
 כגון לומר שומר את עמו ישראל לעד אמן,
 דהא דא ביומא דחול אתתקן, דעלמא
 בעיא נטירו, כי זה הברכה, שומר את עמו
 וכו', נתקנה רק בימות החול, שהעולם צריך
 שמירה, אבל בשבת סוכת שלום אתפריסא

להיא סכה, דאתפרסת עלנא, יולמשרא עמנא, יולמהוי זעלנא, כאמא. דשר יא על בנין, ובגיד לא דחלין מכל סטרין, ועיד הפורס סוכת שלום יעלינו. קצה) ת"ח, בשעתא דישראל מברכיין, ומזמנין להאי סכת שלום, אושפיזא קדישא, ואמרי י הפורס סכת שלום, כדין קדושתא עלאה נחתא, ופריסת גדפהא עלייהו דישראל, ומכסיא לון כאמא על בנין, וכל זינין בישין, אתכנישו מעלמא, ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון, וכדין דא סכת שלום, יהיב נשמתין חדתין לבנהא, מאי טעמא בגין דביה נשמתין שריין, יומניה נפסין וכיון דשריא, יופריסת י"גדפהא, על בנהא, (ה) אריסת נשמתין חדתין לכל חד וחד: קצו) תו, אמר רבי שמעון, על דא תנינן שבת, דוגמא דעלמא דאתי איהו, הכי הוא ודאי, י ועל דא, א שמיטה ויובל, דוגמא דא י בדא, ושבת

מסרת דזחר
א) שמטה ויובל, ח"א כב. קנג: קנד: ח"ב כב. קכא.
ח"ג נח. קת:

דרך אמת
ה) שופטת.

חלופי גרסאות: ה) ג"א דיתפרסת. וגי'א דיתפרסת. כ) ג"א ולמשרי. ג) ג"א ולמשרי. ד) ג"א ולמהוי (בגניח) מגיבא. ה) ג"א עלינו וכו', וגי'א ועל עמו ישראל. ו) ג"א הפורס. ז) ג"א דבת. וגי'א דכדין (מסא) זמן זווגא (זוגאח) ונסלת (ונסלא) נשמתין ובה שריין וליג בגין. ח) ג"א ומנה. ט) ג"א נפקו. י) ג"א ופריסת. וגי'א ופריסת יא ג"א דוגמא דגרסא. יב) ג"א ועל דא תנינן. וגי'א חו תנינן דא שמיטה ויובל דוגמא דדא דא (אח"ל). יג) ג"א דא כדא. וגי'א כדא איתו.

סוכת שלום

הסולם

מאמר

אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד, שואל, מהו הטעם שסוכת שלום נותנת נשמות חדשות לישראל. ואומר, משום שבה שורות נשמות, כי היא בינה, כנ"ל, והנשמות הם בבינה וזמנה חן יוצאות. וכיון שהסוכת שלום שורה ופורשת כנפיה על בניה, היא משפעת נשמות חדשות לכל אחד ואחד.

קצו) תו אמר ר"ש, על דא תנינן שבת, דוגמא לעלמא דאתי איהו,

הכי הוא ודאי, עזר אמר ר"ש, ע"כ למדנו, אשר שבת הוא כעין עולם הבא, כן הוא ודאי, ועל דא, שמיטה ויובל דוגמא דא בדא, ושבת ועלמא דאתי הכי הוא, וע"כ שמיטה ויובל שוים הם זה לזה, ושבת ועולם הבא כן הוא, כלומר, כי שבת הוא מלכות, כמו שמיטה, ועוה"ב הוא בינה, כמו יובל, וכיון שלמדנו ששבת ועוה"ב שוים זה לזה, נמצא שאז השמטה ויובל שוים זה לזה. וטעם הדבר, כי סוד השבת הוא, אשר המלכות עולה אל הבינה ונעשית עמה כאחת. ותחפרש בין שבת ועוה"ב לבין שמיטה ויובל, הוא, כי הבינה נקראת יובל בסוד שליטת השמאל, וכשהמלכות נכללת בה מבחינה זו אז נקראת המלכות שמטה, אמנם בעת שהמלכות נכללת מכל ג' קיין של הבינה, נקראת המלכות

לא דחלין מכל סטרין, ועל דא הפורס סוכת שלום עלינו, ומשום זה אין מפחדים בשבת משום צד שבעולם, ועל כן אומרים אז הפורס סוכת שלום וגו', ואין צריכים לומר השומר את עמו ישראל לעד אמן.

קצה) ת"ח בשעתא דישראל מברכיין ומזמנין להאי סכת שלום

אושפיזא קדישא: בוא וראה, בשעת שישראל מברכים ומזמינים לסוכת שלום זו, תאורח הקדוש, כי בא רק בשבת, כמו ארץ שאינו תמידי, ואמרי הפורס סכת שלום, ואומרים הפורס סוכת שלום, כדין קדושתא עלאה נחתא ופריסת גדפהא עלייהו דישראל ומכסיא לון כאמא על בנין, אז קדושה העליונה יורדת ופורשת כנפיה על ישראל ומכסה אותם כמו אם על הבנים, וכל זינין בישין אתכנישו מעלמא ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון, וכל מיני הרע מסתלקים מהעולם, וישראל יושבים תחת הקדושה של רבונו. וכדין דא סוכת שלום יהיב נשמתין חדתין לבנהא, ואז סוכת שלום זו נותנת נשמה חדשה לבניה, מאי טעמא, בגין דביה נשמתין שריין ומניה נפסין, וכיון דשריא ופריסת גדפהא על בנהא, (דפ"י דף פ"ח ע"א)

ועלמא דאתי הכי הוא, והתוא " תוספת דנשמתא, מרזא דזכור ^ה קא אתיא, על האי סכת שלום, דנטיל ^ה מעלמא דאתי, ^ו ודא תוספת ^ג יהבת ^ד לעמא קדישא, ובהווא תוספת, חדאן, ויתנשי מנייהו כל מלין דחול, ^ו וכל צערין, וכל י עקין, כד"א ^ב ביום הניח ^ה לך מעצבך ^ה ומרגוזך ומן העבודה הקשה וגו'.

קצו) ^ג ובליילא דשבתא, בעי ^ב ב"נ לאטעמא מכלא, בגין לאחזאת, ^ד דהאי סכת שלום, מכלא אתכלילת, ובלבד דלא ^ה ^ה יא יפגים, מיכלא חדא ליומא, ^י ודא ^י דא-רי תרין, לתרין סעודתי ^י אחרנין דיומא, ושפיר, וכל שכן אי סליק יתיר ^{טו} ליומא, ויכיל למטעם ממיכלין אחרנין, ^{טו} ולזעירי בתרי תבשילין סגיא, ואוקמוה ^י חבריא.

קצח) ^י נר של שבת, לנשי עמא קדישא ^י אתייהבת לאדלקא, וחברייא

דרך אמת

מסורת דזהר

(א) תוספת דנשמתא, ח"ב פה רנו. ח"ג רמג. ת"ז חקי י"ח לה. (תוספת רוחא) ת"ז חקי י"ח לה. חקי כ"א מהו: (נשמה יתירה) ח"ב רד. ח"ג כט. רמג. רמג. רמג. חקי י"ח לה. חקי כ"א מהו פה. חקי ו' בחשמתוה קמג. (רוח יתירה) ח"ג כט. ת"ז חקי י"ח לה. (נפש יתירה) ח"ב רד. רז. ח"ג כט. רמג. ח"ג כט. חקי י"ח לה. חקי מ"ח פה. ב) ביום הניח ^ה לך מעצבך וגו', (ישעיה י"ד) ח"ב סט. ח"ג רפכ. ג) בליילא דשבתא—לתרין סעודתי אחרנין, ח"ב צב. (סעודות שבת) ח"ב פח. ד) נר של שבת, ח"ב קסו.

חלוסי גרסאות: א) נ"א קאטייא. ב) נ"א וחאי. ג) נ"א יחיבה. ד) נ"א לעלמא. ה) נ"א ואחנשי. ו) נ"א כל דחילו וכל צערין. ז) נ"א עאקן. ח) נ"א מרגוזך וגו'. ט) נ"א בליילא. י) נ"א רהא. י"א) נ"א יפגום. י"ב) נ"א ל"ג ואית עד וכל שכן. י"ג) נ"א דאמרי. י"ד) נ"א אחרנין. טו) נ"א לאימא. טז) נ"א ולזעיר. יז) נ"א ולסעוד. יח) נ"א חבריא ושפיר. י"ח) נ"א אתיחבה.

מאמר

דסולם

סוכת שלום

מכל דחינו מכל ג' הקיין של הכינה. (כניל בדיבור הסמוך). ובלבד דלא יפגים מיכלא חדא ליומא, ובלבד שלא יחסר פעודה אחת הצריך לו ליום השבת. כלומר שעיי שעיימתו פליל שבת מכל המאכלים לא יחסר מעט מסעודות יום השבת כי כבוד היום עדיף מנפוד לילה. ואית דאמרי תרין, לתרין סעודתי אחרנין דיומא, ושפיר. ויש שאומרים ובלבד שלא יחסר משנים, דחיינה. משני סעודות האחרות של יום השבת. ושוב להזהר בזה, וכל שכן אי סליק יתיר ליומא ויכיל למטעם ממיכלין אחרנין, ולזעירי בתרין תבשילין סגיא, והא אוקמוה חבריא. ואין צריך לומר, אם יש לו יותר מב' סעודות ליום השבת, שיכול לטעום מכל מאכל, ולמצער מספיק, אם ישאר לו ב' תבשילין ליום השבת. וכבר פירשוהו החבריי. (ועי' בזהר יתרו

שבת או סוכת שלום, והכינה עוח"ב, והתוא תוספת דנשמתא מרזא דזכור קא אתיאי על האי סוכת שלום דנטיד מעדמא דאתי, ותוספת נשמה ההיא שסוכת שלום משפיע לבניה, בא מסוד זכור שהוא ז"א, אל סוכת שלום הנמשך מעוה"ב. ודא תוספת יהבת לעמא קדישא, ובהווא תוספת חדאן ויתנשי מנייהו כל מלין דחול וכל צערין וכד עקין כד"א וכר'. וזה התוספת נשמה, שסוכת שלום מקבלת מו"א, היא נותנת לעם הקדוש, והם שמחים בתוספת נשמה זו, ונשכה מהם כל דברי חול, וכל דברי צער, וכל דעי, וכן הוא אומר, ביום הניח ^ה לך וגו'. שהכונה הוא בעת השנת תוספת נשמה מסוכת שלום זו.

קצו) ובליילא דשבתא, בעי בר נש לאטעמא מכלא, בגין לאחזאה דהאי סוכת שלום מכלא אתכלילת:

(בדפו"י צב)

קצח) נר של שבת לנשי עמא קדישא אתייהבת

ובליל שבת, צריך האדם לטעום מכל המאכלים שיש לו, כדי להראות בזה, שסוכת שלום זו האמורה, אז, היא ג"כ נלווה (דפ"ר דף מ"ח ע"א * מ"ח ע"ב)

הא אמרו, דאיהי ח כנתה בוצינא דעלמא, וואחשיכת ליה י כו' וושפיר. אבל רזא דמלה, האי סכת שלום מטרוניתא דעלמא פ היא, ונשמתינ דאינון בוצינא עלאה, בה שריין, ועל דא מטרוניתא ו בעיא ו לאדלקא, דהא פ בדוכתהא אתאחדת ועבדת עובדא.

קצט) ואתתא בעיא, פ בחדוה דלכא, ורעותא, לאדלקא בוצינא י דשבת, ח דהא י קרא עלאה י היא לה, וזכו רב י לגרמה, למזכי לבנין קדישין, דיהון בוצינא דעלמא, באורייתא, ובדחלתא, ויסגון שלמא י בארעא, ויהיבת לבעלה אורכא דחיין, בגין כך בעיא, לאזדהרא טו בה.

ו) ת"ח, טו שבת, ליליא ויומא, א זכור ושמור, איהו כחדא, ועל דא כתיב י זכור את יום השבת י לקדשו, וכתוב י שמור את יום השבת, זכור לדכורא

מסורת הזהר

א) זכור ושמור, ח"א ה. מן פת: רנטו רסה. ח"ב צא. צב, קלח. רעו. ח"ג יב. כס, פדו. צב, צח. קטו רכז. רמה: רמט: רנו. רסו. ש. ת"ז חק' יו. כב. כג. חק' כא. נו. גט. חק' כ"ד סט. חק' מ"ז סג. פדו. חק' נ"ח פח. חק' ס"ט קו. ב) זכור את יום השבת, לעיל בהקדמת הזהר דף מ' ציון א' ו"ט. ג) שמור את יום השבת, (דברים ח') ח"ג ש ו"ח וישב כ"ט טג שלד.

חלופי גרסאות: א ג"א כבת. ב ג"א ואתחשיכת. ג ג"א ליג כו' ונ"א וגומר. ד ג"א וושפיר ובה תליין. ה ג"א איהי. ו בעינא. ז ג"א לאדלקא גר. ח ג"א בדוכתה. ט ג"א בחדוה, ונ"א בחדוה ורעותא דליבא. י ג"א קדישא. יא ג"א למזכי ליקרא. יב ג"א היא. יג ג"א לגרמיה. יד ג"א בעלמא. טו ג"א ליג בת. טז ג"א ליג שבת. יז ג"א ליג לקדשו.

סוכת שלום

הסולם

מאמר

קצט) ואתתא בעיא בחדוה דלכא ורעותא לאדלקא בוצינא

דשבת: ומטעם חנוכר, צריכה חאשה בלב שמח ובכונה לחדליק גר של שבת, דהא יקרא עלאה היא לה, וזכו רב לגרמה, למזכי לבנין קדישין דיהון בוצינא דעלמא באורייתא ובדחלתא, שהרי כבוד העליון הוא לה, וכות גדול לעצמה, לזכות, ע"י הדלקות הנרות, לבניט קדושים, שיהיו נרו של העולם בתורה וביראה ויסגון שלמא בארעא, וירכו שלום בעולם. ויהיבת לבעלה אורכא דחיין בגין כך בעיא לאזדהרא בה, ונותנת לבעלה חיים ארוכים ומשום זה צריכה להזהר בהדלקת הנרות, שתהיה בכונה גדולה.

ו) ת"ח, שבת ליליא ויומא, זכור ושמור איהו כחדא: בוא וראה, הלילה והיום

של שבת, הוא זכור ושמור כאחד, וע"ד כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתוב שמור את יום השבת, זכור לדכורא שמור לנוקבא, וע"כ כתוב בלוחות הראשונות זכור את יום וגו' ובלוחות אחרונות, שמור את יום כי זכור ושמור כאחד הם, כי זכור הוא לבחינת

אתייהיבת לאדלקא, וחברייא הא אמרו, דאיהי כנתה בוצינא דעלמא וכו' וושפיר: גר של שבת, ניתן לנשי עם קדוש לחדליק והחברים אמרו הטעם, כי חוה כבחה נרו של העולם, שהביאה המיתה בעולם, ע"י עצה"ד שהאכילה לאדה"ר, והחשיכה העולם, לכן ניתן מצות הדלקת הנרות לנשים, כדי לתקן את מעשה חוה, האשה הראשונה, וטעם טוב הוא. אבל רזא דמלה האי סוכת שלום מטרוניתא דעלמא היא, ונשמתינ דאינון בוצינא עלאה בה שריין, אבל סוד הדבר הוא, כי סוכת שלום זו, המאירה בשבת, היא אם העולם, והנשמות, שהם נרות העליונים, שורים בה, מטרוניתא היא אם, מלשון חז"ל עקר בית מטריין לא היה לה, ועל דא מטרוניתא בעיא לאדלקא, דהא בדוכתהא אתאחדת ועבדת עובדא, וע"כ אמא, כלומר אשה, צריכה להדליק הנרות, כי עומדת במקום אם הבנים העליונה, שהיא סוכת שלום, ועושה המעשה, ובמעשה זו גורמת שאם הבנים למעלה תשפיע נשמות קדושות לבניה, שה"ס נרות הרוחניים העליונים. כמ"ש לפנינו.

שמור לנוקבא, וכלא חד. זכאין אינון ישראל, חולקיה דקב'ה, עדביה ואחסנתיה.
 עלייהו כתיב * אשרי העם שככה לה, אשרי העם שה' אלקיו. נ
 (רא) : ויבן ה' אלקים את הצלע, אשר לקח מן האדם, וגו', איר שמעון
 כתיב : אלקים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. האי קרא
 גוונין סגיאין אית ביה, אלא ימהו אלקים הבין דרכה, כדאיובן ח' אלקים את
 הצלע, דא י תורה שבע"פ, דאית ביה דרך, כדאי ה הנותן בים דרך, בגיני
 כך אלקים הבין דרכה.

מסורת הזהר

א) אשרי העם שככה לו ונוי, לעיל דף ס"ח ציון גי ושינ. ב) ויבן ה' אלקים את הצלע, (נואשית ב') ח"א
 כח. מט. גו רנו. ח"ב נה רנה. ח"ג יס, כד. ת"ז תקי ייב כו. תקי י"ג כט. ג) אלקים הבין דרכה ונוי, (איוב
 כ"ח) ח"ג קנט, קט, רצ. ת"ז תקי כ"ב סג. ה) הורה שבעל פה—תושב"כ ח"א יו עא. עכ. ח"ב קלא, קנו.
 קטא. ר. רנו רנה. ח"ג כג. ס, צג. קיג. קטו, רסד. שב. ת"ז תקי כ"א ג. תקי מ"ד סג, ז"ח חולדות כ"ו טד. שיכ.
 שה"ש ע"ב טד שמד. רות פ"ג טג שכא. פה טג שנא. תק"ח כ"ב. ה) הנותן בים דרך, (ישעיה מ"ג) ח"א טז.
 קצו, רלו. רמג ח"ב לא. קלו. רטו. ח"ג קסה. קעא. ת"ז תקי ע' קכג, קלג. ז"ח שה"ש ט"א טג שכב.
 חלומי גרסאות : א גינא לו וגו' בילאיה. כ ברסומי כתיב חסר כאן ועיין בסוף הספר בס"י מ"ב. ג ג"א הצלע וגו'.
 ד ג"א דרכה וגו'. ס ג"א ליג מהו. ו ג"א אורייתא דבע"פ. ז ג"א לה. זכ"א ליה.

מאמר ויבן ה' אלקים את הצלע הפולם ויבן ה' אלקים את הצלע

ולמטה נתקנה המפתחא. (כניל בהקדמת הוחר
 דף מ"ד ד"ה וטעם) ולעיל (בראשית א' דף רנ"ב ד"ה
 ורוא) אומר בסו"ה בים דרכך ושכילך במים
 רבים, אשר מחזה ולמעלה דו"א הנקי זויך
 הגדולים, נתקן במנעולא חנקרא שביל, וע"כ
 ח"ס לא אתיידע, והחסדים אינם מתגלים בו.
 ומחזה ולמטה נתקן במפתחא הנק' דרך, וע"כ
 אתיידע והחסדים מתגלים על ידי הארת החכמה.
 עשי"ה.

וזה"ש כאן שהסירו של אלקים הבין
 דרכה הוא בסו"ה ויבן ה' אלקים את הצלע, שהיא
 תשבע"פ דאית בה דרך, דהיינו הנוקבא
 שמחוח ולמטה דו"א הנק' תורה שבע"פ שעליה
 נאמר ויבן ה' אלקים, דהיינו שבנאה במחין דג"ה,
 משום שהיא נתקנה במפתחא בסוד בים
 דרכך, וע"כ אלקים הבין דרכה. אלקים
 חיינו בינה שחזרה להיות חכמה. הבין, היינו
 חשפעת של הבינה הזו. דרכה חיינו המפתחא
 שהיא נעשית מיכשרת על ידה לקבלת הג"ה.
 אבל והוא ידע את מקומה מאן מקומה
 דא תורה שבכתב, דאית בה דעת, והוא
 ידע את מקומה, ושואל מי הוא מקומה, ואומר,
 שהוא תורה שבכתב, דחיינו ז"א, שה"ס זויך
 הגדולים שלמעלה מחזה שיש בו דעת. פירושו.
 כי זא לא נתקן בדרך אלא בשביל, שה"ס
 מנעולא

הדרכ, שהוא ז"א, ושמור הוא לבחינת הנוקבא
 דו"א וכלא חד והכל אחד הוא. זכאין
 אינון ישראל חולקיה דקב'ה, עדביה
 ואחסנתיה, עלייהו כתיב אשרי וגו',
 אשרי הם ישראל שהם חלק הקב"ה, גורל שלו
 ונחלתו, עליהם כתוב, אשרי העם שככה לו
 אשרי העם שה' אלקיו.

מאמר ויבן ה' אלקים את הצלע
 (רא) ויבן וגו' את הצלע אשר לקח מן
 האדם. אר"ש. כתיב אלקים
 הבין דרכה וגו' האי קרא גוונין סגיאין
 ביה: ויבן וגו' אר"ש, הכתוב הזה אלקים הבין דרכה יש
 פנים מרובים לחבין אותה. אלא מהו אלקים
 הבין דרכה, כד"א ויבן ה' אלקים
 את הצלע, אלא מהו פירושו העקרי של
 אלקים הבין דרכה, הוא כמ"ש ויבן ח'
 אלקים את הצלע. דא תורה שבעל פה
 דאית בה דרך, כד"א הנותן בים דרך,
 בגיני כך אלקים הבין דרכה, צלע, פירושו
 תורה שבעל פה, דחיינו המלכות, שיש בה דרך
 כמ"ש הנותן בים דרך, ים זה המלכות, ובה
 נתן דרך, ע"כ אלקים הבין דרכה.

פירושו, כי יש ב' בחינות מסכים הא' נק'
 מנעולא הב' נק' מפתחא. ובחינת ג"ר שמחוח
 ולמעלה נתקנה המנעולא, ובחינת ו"ק שמחוח
 (דפו"י דף מ"ח ע"ב)

רב) והוא ידע את מקומה, מאן מקומה, דא ב' תורה שבכתב, דאית ב' בה דעת: ג' ה' אלקים, שם מלא, יאתקנא לה בכלא, ועיד ד' אתקריאת חכמה, ואתקריאת בינה, בגין דהוה בשם מלא, ה' אלקים, ככלא בשלימו ב' בתרי שמהן.

רג) את הצלע, דא אספקלריאה דלא נהרא, כדא: ובצלעי שמחו ונאספו. יאשר לקח מן האדם, בגין דהא מתורה שבכתב נפקת. ילאשה, לאתקשרא בשלהובא דסטר שמאלא, דהא אורייתא, ב' מסטרא דגבורה י' אתיהיבת. לאשה, למהוי יאש ה' קטיר כחדא.

רד) ויביאה אל האדם, בגין דלא בעיא לאשתכחא ב' בלחודהא, אלא

דרך אמת

מסורת הוור

א) הויה אלקים שם מלא, ח"א כ. ח"ב קסא. ריד. רנו. רנח. ח"ג עט. קלחו רסה. רסט: ח"ז חקי י"ח לו. ז"ח שה"ש פ"ח טב שיט. תק"ח ק"ה טב שכא. ב) אספקלריאה דנהרא - דלא נהרא, ח"א קסח. רלא. רלח. ח"ב כנו טב. פ"ח קט. קנו. קצו. רכט. רמא. ח"ג רכט: ג) ובצלעי שמחו ונאספו, חהלים ל"ה ד) אשר לקח מן האדם, לעיל דף קכ"ח ציון ב' ושי"ג. ה) אורייתא מסטרא דגבורה, ח"א קסח. רמג. ח"ב מא. פ"ח. ו) אש ה' קטיר כחדא, ח"א ע. ז) ויביאה אל האדם, (בראשית ב') ח"א נא ח"ג מ: ז"ח בלק נ"ה טר שי לעיל בראשית א' דף רל"ב ציון ד' ושי"ג.

חלוסי גרסאות: א) נ"א אורייתא דבכתב. כ"נ"א ביה. ג' נ"א מוסיף. דעת ותבונה כחד אולו [אזיל]. ונ"א ביה דעת ותבונה כחד. ד' נ"א אתקרי. ה' נ"א ואתקרי. ונ"א דאיהו. ז' נ"א ל"ג ה' אלקים בכלא [אה"ל] ח' נ"א בכלא. ט' נ"א דתרי. י' נ"א ל"ג לאשה [אה"ל]. י"א נ"א אתיהיבת. יב' נ"א בלחודה.

מסר

המולם

ויבן ח' אלקים את הצלע

מלכות, במ"ש ובצלעי שמחו וגוי' שצלע חווא לשון שבר ואסון. כן הצלע שבכאן, רומז על אספקלריאה שאינה מאירה, הצריכה תיקון. אשר לקח מן האדם, בגין דהא מתורה שבכתב נפקת, הכתוב אשר לקח מן האדם היינו שלקח המלכות מתורה שבכתב, שהוא ז"א, כי היא יוצאת מהמלכות שבחושב"כ, לאשה, לאתקשרא בשלהובא דסטר שמאלא, הכ' לאשה, יורה לקשר אותה בשלהבת של צד ושמאל, דהא אורייתא מסטרא דגבורה אתיהיבת, לאשה, למהוי אש ה' קטיר כחדא, כי חתורה, שהוא ז"א, ניתנה מצד הגבורה, וגבורה זו קשורה בהנוקבא. וז"ש לאשה, שהיא נוטריקון א"ש ה', יורה שאש הגבורה יהיה קשור בה' שהיא הנוקבא. רד) ויביאה אל האדם. בגין דלא בעיא לאשתכחא בלחודהא, אלא לאתכללא ולאתחברא בתושב"כ: ויביאה אל האדם. הוא משום שאין לה להנוקבא לחיות בלבוה, אלא היא צריכה להכלל ולהתחבר עם תושב"כ. שהוא ז"א

מנעולא, וע"כ ה"ס קו אמצעי, הנקרא דעת, המכריע בין חכמה ובינה ברוב שפע החסדים שלי רב) ה' אלקים. שם מלא, לאתקנא לה בכלא, ועיד אתקריאת חכמה ואתקריאת בינה, בגין דהוה בשם מלא ה' אלקים, ככלא בשלימו בתרי שמהן. הויה אלקים ה"ס שם מלא, בכדי לחקן את הנוקבא בכל. וע"כ גקראים המוחין של הנוקבא חכמה ובינה, משום שנבנה בשם מלא בכל, בהשלימות שבשני שמות, שהויה ה"ס החכמה ואלקים הוא הבינה, שעל ידיהם נחקנה בכל, בשלימות, דהיינו בין בהארץ החכמה הנמשכת מהשם אלקים, ובין בהארץ החסדים הנמשכת משם הויה. וז"ס שלימו בתרי שמהן. וכן ז"ס הכתוב אלקים הבין דרכה, ה"ס הארץ חכמה הנמשכת מהבינה הנק' אלקים. והוא ידע את מקומה, ה"ס הארץ החסדים הנמשך מאכא ע"י הו"א הנק' דעת, שה"ס הויה. רג) את הצלע, דא אספקלריאה דלא נהרא, כד"א ובצלעי שמחו ונאספו: אז הצלע, וזו מנורה שאינה מאירה, שהיא (דס"ו מ"ח ע"ב)

לאתכללא ולאתחברא בתורה שבכתב, כיון דאתחברת בהדיה, הוא יזון לה ויתקן לה, ויתן לה מה דאצטריך, היינו דכתיב, ואת הארץ, והא אוקימנא. (ה) מכאן אוליפנא, מאן (ו) דאנסיב ברתיה, עד לא תיעול לבעלה, * אבוה ואמה, מתקנין לה, ויהבין לה ככל מה דאצטריך, כיון דאתחברת דבעלה, הוא יזון לה, והוא ייתן לה מה דבעיא. ת"ח בקדמיתא כתיב, ויבן ה' אלקים את הצלע, דאבא ואמא אתקינו לה, ולבחר, ויביאה אל האדם, לאתקשרא כלא כחדא, ולאחברא חד בחד, והוא יהיב לה ימה דאצטריך. (ו) ד"א אלקים הבין דרכה, יכד ברתא בבי י"אמא, היא אסתכלא, בכל יומא, בכל מה דבעיא ברתה, דכתיב אלקים הבין דרכה, כיון דאתחברת לה בבעלה, הוא יהיב לה כל מה דבעיא, ויתקן עובדהא, דא הוא דכתיב, והוא ידע את מקומה. טו

מסורת הזהר

(א) אבוה ואמה מתקנין לה, ח"א מט.

דרך אמת

(ב) שמיא כח.

חלושי גרסאות: א נ"א דתצטריך כ נ"א ליג כל. ג נ"א דתצטריך. ונ"א דאצטריך. ד נ"א בבעלה. ס נ"א יהיב. ו נ"א לה בכ"ד קשיטין, ויבאה בנימי כ"ד. ונ"א וקשיטו לה בכ"ד קשטין וכו', ונ"א אתקינו לה ולבחר ויביאה אל האדם לאתקשרא כלא בכ"ד קשטין ויבאה בנימי כ"ד ולבחר ויביאה אל האדם לאתקשרא כלא כחדא (אח"ל) ז נ"א ויביאה אל האדם ואעאלה [ו]עאלא] ליה בחמש קלין (ירמיה כ"ח) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצלות [חוסה] חתנים. ח נ"א בחד. ט נ"א ליה. י נ"א כל מה. י"א נ"א דתצטריך. יב נ"א ל"ג כד. יג נ"א אמה. יד נ"א דאתחברת בבעלה ול"ג לה. טו נ"א מיטיף [והאי] קרא ברוין עלאין אתקשר. ונ"א מוסיף, ד"א האי קרא על חכמהא עלאה אומר, ואתקשר ברוין עלאין, דהא נקודה קדמאה ליח מאן ירדע לה כלל, אבל אלהים הבין דרכה דא עלמא דאתי, והו"א, דא טמירא דכל טמירין, שחימא דכל שחימין דאקרי הוא ולא ירדע בשמא. ואת"ל כתב קרא ברוין עלאין עד בשמא כתיב אדליג ליה.

ויבן ה' אלקים את הצלע

הסולם

מאטר

תחלה כתוב ויבן ה' וגו' אשר או"א תקנו איתה, ואח"כ כתוב ויביאה אל האדם לאתקשרא כלא כחדא, ולאחברא חד בחד והוא יהיב לה מה דאצטריך, היינו שיתקשרו זה בזה ויתחברו אחד באחד, והבעל יתן לה מה שצריכה.

(ו) ד"א, אלקים הבין דרכה, כד ברתא בבי אמא, היא אסתכלא בכד

יומא, בכל מה דבעיא ברתה, דכתיב

וכו': פירוש אחר בהפ"י, אלקים הבין דרכה, הוא,

כשהבנת בבית אמה, האם מסתכלת בכל יום בכל מה שבחנה

צריכה. וז"ש אלקים, שהיא אמא, הבין דרכה, של

הנוקבא. כיון דאתחברת בבעלה, הוא

יהיב לה כל מה דבעיא, ויתקן עובדהא

הה"ד וכו': אחר שבעלה נשא אותה, הוא

נותן לה כל מה שהיא רוצה, ומתקן צרכיה.

וז"ש והוא, דהיינו הבעל, ידע את מקומה.

כלומר שמשגיח עליה אחר שנשאת לו.

ז"א. כיון דאתחברת בהדיה הוא יזון לה ויתקן לה ויתן לה מה דאצטריך היינו דכתיב ואת הארץ וכו'. כיון שהנוקבא נתחברת עם ז"א, הוא יזון ויתקן אותה ויתן לה מה שהיא צריכה. וז"ש ואת הארץ, אשר ה' של ואת, יורה על ז"א המשפיע לה שפע הנק' מזונות והרי בארנוהו. (כנ"ל בבראשית א' דף רנ"ד אות ש"א)

(ה) מכאן אוליפנא מאן דאנסיב ברתיה עד לא תיעול לבעלה או"א

מתקנין לה ויהבין לה כל מה דאצטריך;

מכאן למדנא שהמשיא את בחו, כל עוד שלא נכנסה לבעלה,

אביה ואמה מתקנים אותה ונותנים לה כל מה שהיא צריכה.

כיון דאתחברת בבעלה, הוא יזון לה

והוא יתן לה מה דבעיא ואחר שנתחברה

עם בעלה, הבעל מוין אותה ונותן לה מה

שצריכה. ת"ח בקדמיתא כתיב, ויבן ה'

אלקים את הצלע, דאו"א אתקינו לה ולבחר ויביאה אל האדם. בוא וראה

(דפו"י דף מ"ח ע"ב)

(רו) כתיב * וייצר ה' אלקים את האדם. הכא (ה) אשתכלל ה' בכלא. בימינא ובשמאלא, והא אוקימנא דאשתכליל ביצר הטוב, אבל וייצר ה' אלקים גביצר טוב וביצר רע, יאמאי, אלא יצר טוב ליה לגרמיה, יצר הרע, לאתערא לגבי ונוקבי. ורזא דמלה, מכאן אוליפנא דצפון אתער תדיר לגבי נוקבא, ואתקשר בהדה, ובג"כ יאתקריאת אשה.

(רח) ות"ח (ז) יצר טוב ויצר הרע, יבגין י' דאתייהבת נוקבא בינייהו יואתקשרא בהדייהו, ולא מתקשרא עד דיצר הרע אתער י' לגבה. ומתקשרן דא בדא, י' וכיון דמתקשרן דא בדא, כדן אתער יצר טוב, י' דאיהו חדוה, ואייתי לה לגביה: י'

מסורת הזהר

דרך אמת

(ה) כלן נתייסר. (ז) מנחת יהודה דף ל"ד. (א) וייצר—את האדם, (בראשית ב') ח"א כו. כו. מט. קלר. ח"ב מא: ח"ג מוה מה. קיא. קלטו קמא: רי. שה. ת"ז תקי י"ט לט: תקי נ"ג טו: תקי ס"ד צהו תקי ט"ו צהו תקי ס"ט קטיו תקי ע"י קבטו תקי ו' בהשטרו קמהו ו"ה יתרו ל"ד טב שמו. טד שלג. רוח ע"ה טג שכט. שלד תקי"ח ק"ו טג שמגו

חלוסי גרסאות: א נ"א כלא. כ נ"א ליב דאשתכליל ביצר הטוב. ג נ"א דאשתכלל ביצר טוב. ד נ"א הרע. ט בדשו"י כתב מה שחסר כאן עיין בסוף הספר ס"י מ"ג ונ"א נוקביה. ונ"א נוקבא. ז נ"א מוסיף ומסטר שמאלא אתער תדיר [לגבי נוקבא] [ונ"א נוקביה] ח נ"א אקרי. ט נ"א אשה א"ש ה'. י נ"א בגין דנוקבא אשתכליל בוח ואתקשרת בהדייהו. (אה"ל). יא נ"א דאשתכלילת. יב נ"א ואתקשרת. יג נ"א לגבייהו. יד נ"א כיון. טו נ"א מוסיף ויצר רע. טז נ"א מוסיף וכדן אתייהבת [אתייהבת] בינייהו לאתקנא [לאתקנא ונ"א לאתונה] וע"ד וייצר ה' אלקים שם מלא לגביה [לגבי] יצר טוב ויצר רע [הרע]. ונ"א ולעילא סטרא דצפון ממש דאיהו חדוה בלא וזהמא דיצר הרע אחיד בה [ביה] בקדמיתא דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבחר וימינו תחבקי ואתייהבת בין ימינא ושמאלא [לשמאלא] [וכדן אתייהבת בינייהו] [לאחונא] וע"ד וייצר [וכו'] ה' אלקים שם מלא לגבי תרין סטרין אלין [יצר טוב ויצר הרע].

וייצר ה' אלקים את האדם

הסולם

סאטר

נוטריקון אש ה' כי השמאל שהוא אש קשור בה' שהיא הנקבה. כי הנוקבא נבנית ויוצאת מצד השמאל (כנ"ל בבראשית א' דף נ"ב אות ל"ט).

(רח) ות"ח, יצר טוב ויצר הרע, בגין דאתייהבת נוקבא בינייהו,

ואתקשרא בהדייהו: וכוזא וראה. היצר טוב ויצר הרע שניתנו לאדם. הוא משום שהנוקבא ניתנה דינדים נקשרה עמהם. ולא מתקשרא עד דיצה"ר אתער לגבה, ומתקשרן דא בדא, ואינה נקשרת ביניהם, מטום שהיצה"ר נתעורר אצלה ונקשרים זה בזה וכיון דמתקשרן דא בדא, כדן אתער יצ"ט דאיהו חדוה ואייתי לה לגביה. ואחר שנקשרו זב"ז, אז נתעורר יצה"ט, שהיא חדוה, ומביא את הנוקבא אצלו.

פירוש. היצה"ט ה"ס קו ימין ויצה"ר קו שמאל, ונודע שהנוקבא צריכה להתקשר בקו האמצעי המכריע ביניהם, אבל תחילה מתעורר הקו שמאל אליה, ונקשרת בו, כי היא בחינת שמאל

(רו) וייצר ה' אלקים וגו' הכא אשתכלל בכלא בימינא ובשמאלא: וייצר

וגו' שכתוב עם ב' יודין יורה, שכאן נשתכלל האדם בכל, בימין ובשמאל והא אוקימנא, דאשתכליל ביצה"ט, אבל וייצר וגו' ביצר טוב וביצר רע, ובארנו, כי נכלל ביצה"ט מעת בריאותו ולא מיצה"ר, אבל אח"כ בהכ' וייצר וגו' הוא נכלל גם ביצה"ר. שז"ה ב' יודין דוייצר, האחת רומזת על יצה"ט, והשניה על יצה"ר. אמאי, אלא יצר טוב ליה לגרמיה, יצה"ר, לאתערא לגבי נוקבי, שואל, למה ניתן לו כאן ב' יצרים, ואומר, היצר טוב ניתן לו לעצמו, ויצה"ר, לעורר אותו אל נוקביה. רזא דמלה, מכאן אוליפנא דצפון אתער תדיר לגבי נוקבא ואתקשר בהדה ובג"כ אתקריאת אשה. סוד הדבר הוא, מכאן למדנו שהצפון דהיינו צד השמאל, מעורר תמיד להנקבה, ומתקשר עמה, וע"כ נקראת אשה, שהוא (דסרי דף מ"ט ע"א)

רט) את האדם, הא אוקימנא. אבל דכר ונוקבא כחדא, מתפרשן למהוי אפין באפין. מה כתיב עפר מן האדמה. השתא קיימא לאתקנא. ת"ח. יאתתא כד אתחברת בבעלה, יאתקריאת על שם (ב) בעלה, איש אשה צדיק צדק, איהו עופר, ואיהו עפר, יאיהו צבי ואיהו צביה, יצבי היא לכל הארצות. רי) כתיב י לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלהיך, אשר תעשת לך, אצל מזבח, וכי לעילא מניה, או באתר אחרא מאן שרייה, אלא הא

דרך אמת

מסורת הוהר

א) קפ"ב כי ויקרא טו כי ופי ולא קפ"ג אי ומספיקס (א) אתקריאת על שם בעלה, ח"א קפ"ב (ב) צדיק קלל כי תרומה קמ"ז אי — צדק, ח"א קלב: קפ"ב ח"ב קפ"ו (ג) צבי הוא לכל הארצות, יחזקאל ב"ו (ד) לא תטע לך אשרה, דברים ט'.

חלופי גרסאות: א) נ"א ואת האדם. ב) נ"א ליג אבל. ג) נ"א ולא. ונ"א ולא הווי. ד) נ"א והשתא. ט) נ"א לאתקנא. ו) נ"א כד אתתא. ז) נ"א אתקרי. ח) נ"א שום. ט) נ"א מוסיף כמה דקרינן איש. י) נ"א עפר. יא) נ"א אפר. יב) נ"א מוסיף וכרין איהו. יג) נ"א צבי. יד) נ"א מוסיף כד"א. ונ"א רכתיב. טו) נ"א שארי.

מאמר

הסולם

בעל ואשרה

שמאל (כנ"ל בראשית א' נ"ב אות לט) ואח"כ מקבלת חסדים מו"א, שהוא בחינת ימין, ואז אחר שכבר כלולה מימין ושמאל, היא מתקשרת באמצעי שבין ימין ושמאל.

מאמר בעל ואשרה

רט) את האדם, הא אוקימנא, אבל דכר ונוקבא כחדא, ולא הווי מתפרשן למהוי אפין באפין. את האדם כולל דכר ונוקבא יחד, דהיינו דו פרצופין, ולא היו נפרדים זה מזה להיות פנים בפנים, מה כתיב, עפר מן האדמה, השתא קיימא לאתקנא, מה כתיב בהם, עפר מן האדמה, עתה הוא עימד להתתקן, דהיינו שיפרדו זה מזה, ויהיו פב"ם. ובכדי לכאר ענין התקון המרומז בהכ' עפר מן האדמה, סביא הוהר לפנינו את המאמר הסמוך.

דומה דודי לצבי או לעופר וגו' כן הנוקבא נקראת בשמות אלו, ומביא ראייה מהכתוב צבי היא לכל הארצות, שהארץ היא הנוקבא נקראת ג"כ בשם צבי כמו בעלה ועד"ז מטרם שהנוקבא נמתקת בכינה, היא נקראת עפר, כמו בעלה שנקרא או עופר, וכזה ביארו לנו השם עפר, שבהכתוב עפר מן האדמה.

רי) כתיב לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח וגו'. אצל מזבח, וכי לעילא או באתר אחרא מאן שרייה כתיב לא תטע וגו'. שכתוב אצל מזבח, דמשמע שרק אצל המזבח אסור ליטע אשרה, ומקשה וכי למעלה מהמזבח או במקום אחר, מי התיר ליטע אשרה. אלא הא אוקימנא, אשר, דא בעלה, דאתתא אתקריאת על שום בעלה, אשרה, אלא ביארנו, אשר, הוא שם בעלה, שהאשה נקראת על שמו, אשרה. כלומר אשר

הוא ז"א, כי השמות אהיה אשר אהיה, הנהב' אהיה ח"ס חו"ב, ואש"ר, הוא ז"א בסוד הדעת, המכריע בין חו"ב. אשרה היא נוקבא דז"א ועל דא כתיב לבעל ולאשרה, וע"כ כתוב לבעל ולאשרה, שהם הלעומת של זו"ן דקדושה. בעל כנגד ז"א. ואשרה כנגד הנוקבא. בגין כך כתיב לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח וגו' לקבל אתר דההוא מזבח ה', דהא מזבח ה' איהו קיימא על דא. וע"כ כתוב לא תטע וגו' אצל מזבח וגו', כלומר, בזה מיושב קושיא חז"ל, למה כתוב אצל

(רמ"ז דף מ"ט ע"א)

אוקימנא, אשר, דא בעלה דאתתא, יאתקריאת על י שום בעלה אשרה, וועל דא כתיב * לבעל ולאשרה, בגין כך כתיב לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך, ולקבל ואתר דההוא מזבח ה' דהא מזבח ה' איהו קיימא על דא, ועל דא (ה) לקבלה, לא תטע לך אשרה ואחרא.

ריא) ת"ח, בכל אתר, כל אינון פלחי שמשא, אקרון עובדין לבעל, ואינון דפלחין לסיהרא עאיקרון עובדי אשרה, ועל דא, לבעל ולאשרה, ואשרה אתקרי על שום בעלה י אשר. אי הכי אמאי י אתעבר שמא דא, אלא אשרה על שום דכתיב י באשרי כי אשוני בנות, י והוא דלא אשרה שאר עמין, י וקיימא

דרך אמת

מסורת הזהר

א) לבעל ולאשרה, מלכים ב', כ"ג, ב) אשר, ח"ג ס"ה ג) באשרי כי אשוני בנות, (בראשית ל') ח"א קנה. רמז, ח"ג ט, זו. חלוסי גרסאות: א) נ"א אשרה, ב) נ"א מוסיף היא אתקריאת, ונ"א היא אתקריאת ונ"א דא אתקריא ונ"א דאתקר נ"א שם. ד) נ"א מוסיף הרי המ אשר ה"א. ה) נ"א לקבל, ונ"א לקבל אשרה. ונ"א ההיא אתר. ז) נ"א אחרא. ונ"א אחראי. ח) נ"א עובדי. ט) נ"א אקרון. י) נ"א אתעבר. יא) נ"א הא. יב) נ"א וקיימי.

מאמר

הסולם

בעל ואשרה

מאשרים ומשבחים אותה. כי עליה נאמר יפה נוף משוש כל הארץ וגו', דלא אשרה שאר עמין, וקיימא אחרא תחותה. ולא אשו אותה שאר האומות והעמידו אשרה אחרת של ע"ז תחתיה. ולא עוד אלא דכתיב כל מכבדיה הזילוה, ולא עוד אלא שזוללו בה, שכחוב כל מכבדיה הזילוה. ובג"כ אתעבר שמא דא, ובשביל זה, ניטל ממנה שם אזה, כי אינם עוד מאשרים אותה. ובגין דלא יתקפון אינון שאר עמין דעבדי עבודת כוכבים ומזכות קרינן לה מזבח, דאיהו מאדמה. (כצ"ל) וכדי שלא יתחזקו שאר האומות, העובדים עכו"ם, קוראים אותה מזבח, שהוא נעשה מאדמה. פירוש, מזבח, הוא השם הניתן לה תחת השם, אשרה, שהוא נעשה מאדמה, שה"ס הבינה הנקראת אדמה, מלשון ארץ אדום תרומו על בינה, כנודע. ועל ידי המיתוק הזה דבינה מקבלת מוחין דסב"פ, המבטל את הכחות של האומות עובדי ע"ז. דכתיב מזבח אדמה וגו', כמ"ש מזבח אדמה תעשה לי בגיני כך עפר מן האדמה, בשביל זה נאמר ג"כ באדם הראשון וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה. אשר עפר הוא שם המלכות, האדמה ה"ס בינה כנ"ל, ועל ידי המיתוק של עפר באדמה, וכה לקבל המוחי דגשמת חיים, כמ"ש לפנינו.

אצל מזבח. כי אצל הוא כמו במקום, ואומר הכתוב לא תטע לך אשרה של ע"ז, במקום מזבח ה' אלקיך, שהרי מזבח ה' עומד על זה, כלומר שעומד לבטל קליפה זו דאשרה, כמ"ש לפנינו. וע"ד לקבלה לא תטע אשרה אחרא, וע"כ, כנגד המזבח, לא תטע אשרה אחרת דע"ז.

ריא) ת"ח, בכל אתר, כל אינון פלחי שמשא, אקרון עובדין לבעל, ואינון דפלחין לסיהרא עאיקרון עובדי אשרה: בוא וראה, כל אלו העובדים לחמה, נקראים בכל מקום עובדי הבעל, וכל אלו העובדים ללבנה נקראים עובדי אשרה. ועל דא לבעל ולאשרה, ואשרה אתקרי על שום בעלה, אשר, וע"כ כתוב לבעל ולאשרה, אשר בעל הוא חמה שהוא הזכר, ואשרה היא לבנה, שהיא הנוקבא, ונקראת אשרה, על שם בעלה שנקרא אשר.

אי הכי אמאי אתעבר שמא דא, אלא אשרה על שום דכתיב באשרי כי אשוני בנות: שואל א"כ שהיא נקראת על שם בעלה, אשר, לפי שישל מהנוקבא שם זה, כי לא מצאנו שהנוקבא דקדושה תהיה נקראת אשרה. ואומר, אלא שהיא נקראת אשרה על שם הכתוב באשרי כי אשוני בנות, דהיינו על שם, שאחרים (דשוני דף מ"ט ע"א)

אחרא תחותה, ולא עוד, אלא דכתיב (ה) * כל מכבדיה הזילוה (ז) ויבג'כ יאתעבר
 שמא דא, ובגין דלא גיתתקפון אינון דעבדי שאר עמין לעעכו'ם, יוקרינן
 מזבח, ידאיהו מאדמה, דכתיב י' מזבח אדמה וגו', בגיני כך עפר מן האדמה.
 ריב) יופח באפיו נשמת חיים, אתכליל י' נשמת חיים בהוא עפר כנוקבא
 דמתעברא מן דכורא דהא מתחברן, ואתמליא האי עפר מכלא, ומאי איהו
 רוחין ונשמתין, ויהי האדם לנפש חיה, השתא אתתקן יוקיים אדם י' לאתקנא
 ולמיזן לנפש חיה. י'

ריג) " ויבן ה' אלקים, אוף הכי נמי בשם מלא, דהא אבא ואמא אתקיננו לה,
 עד לא אתת לבעלה. את הצלע, כד"א שחורה אני ונאווה בנות

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) כל מכבדיה הזילוה (א) (א"כה א') ח"א רב ח"ב
 קיחו ב) מזבח האדמה תעשה, (שמות כ) ח"א
 צה ח"ב קלח. ת"ז בהקדמה יא. ג) ויפח באפיו נשמת

חיים, לעיל ב"א דף ר"נציון איש"נ. ד) ויהי האדם לנפש חיה, לעיל בראשית א דף שי"ג ציון ב' ושי"ג. ה) ויבן ה'
 את הצלע, לעיל דף קכ"ח ציון ב' ושי"ג. ו) שחורה אני ונאווה, (שה"ש א') ח"א רנב. ח"ב יר. ח"ג
 נש. קצא. קצו. רט: ת"ז תקי כ"ב סזו תקי נ"ו צ, תקי ע"י קבב. קבר. קכה. ז"ח יחרו ל"א סד שא שה.
 ל"ב טב שט. ל"ג טד שלא. ל"ד טז שיג. חוקת נ"ב טא שלה. שה"ש ס"ח טד שכת שלה. ס"ט טז של. סט טג שמא.
 ס"ט טד של. ע"י טב שכ. תק"ח צ"ו טא שטו קסז טא שלה.

חלופי גרסאות: ח) נ"א בג"ב. כ) נ"א אתעבר. ונ"א ליג אתעבר שמא דא. ג) נ"א יתקפון. ונ"א אתתקפון. ד) נ"א ליג
 לעעכו'ם. ה) נ"א וקרינן לה. ו) נ"א דאיהו. ז) נ"א ואם מזבח. ח) נ"א מלה אתכליל. ונ"א מלה דאתכלילת.
 ונ"א מלה אתכלילת. ט) נ"א מוסיף אבל ויפח באפיו. י) נ"א וקאיש. יא) נ"א לאתתקנא. יב) נ"א בדפויו כתב מה שחשר כאן
 עיין בסוף חספסר ט"ו מ"ה. יג) נ"א ונאווה. ונ"ו.

מאמר

המולם

בעל ואצורה

ריב) ויפח באפיו נשמת חיים, אתכליל נשמת חיים בהוא עפר
 כנוקבא דמתעברא מן דכורא: ואחר שהעפר נמתק באדמה, כתוב, ויפח באפיו
 נשמת חיים, שנכללה נשמת חיים בעפר הזה שנמתק,
 שהוא הגוף של אדה"ר, כמו נקבה המקבל חריון מן
 דכר. כלומר אחר שהגוף נכלל באדמה, שהיא
 בינה, עלה הגוף דאדה"ר להנוקבא דאצילות
 המלבשת את הבינה, ועלה שם בסוד העיבור,
 ושם קבל את נשמת חיים בסדר עבור יניקה
 מוחין, כנודע. דהא מתחברן ואתמליא
 האי עפר מכלא, שהרי עתה מתחברים
 הנשמה והגוף. כי אור הבינה נקרא נשמה, וכיון
 שהגוף נמתק ונעשה לכלי דבינה, נעשה ראוי
 לקבל אור הבינה ומתחברים אור וכלי. ונתמלא
 עפר הזה, שהוא הגוף, מכל האורות, ומאי א"יהו
 רוחין ונשמתין, ושואל מה הם האורות
 הללו, ואומר, שהם רוחות ונשמות. וי'הי

ריג) ויבן ה' אלקים אוף הכי נמי בשם מלא, דהא אורי' אתקיננו
 לה עד דלא אתת לבעלה: ויבן ה' אלקים.
 הנה גם כאן בבנין הצלע כתוב שם מלא כמו בהכ'
 וייצר ה' אלקים את האדם. דהיינו הויה אלקים
 הנבחן לשם מלא. כי אורי' תקנו אוחה בסוד בנין
 הצלע מטרים שהנוקבא באה לבית בעלה. ז"א, וע"פ
 כתוב כאן שם מלא, כי הויה"ה ה"ס אבא, אלקים
 ה"ס אמא.
 את הצלע. כד"א שחורה אני ונאווה
 וגו' אספקלריאה דלא נהרא:
 את הצלע, הוא כמ"ש שחורה אני ונאווה וגו', כי בנו
 אותה

(רס"י דף מ"ט ע"א)

ירושלם, אספקלריאה דלא נהרא, אבל אבא ואמא אתקיננו לה, ^א לאתפייסא בעלה בהדה.

ריד) *ויביאה אל האדם, מהכא אוליפנא דבעאן אבא יואמא דכלה, לאעלה ברשותיה דחתן, כד"א ^ב את בתי נתתי לאיש הזה וגו', מכאן ואילך בעלה ייתי לגבה, דהא ביתא דיילה הוא, דכתיב יויבא אליה, ^י ויבא גם אל

מסורת הזהר

(*) ויביאה אל האדם, (בראשית ב') ח"ג מד: ב) את בתי נתתי לאיש הזה, (דברים כ"ב) ח"ב ויהי. (ג) ויבא אליה, בראשית כ"ט. ד) ויבא גם אל רחל, בראשית כ"ט. חלופי גרסאות: א) נ"א לאתפייס. ב) נ"א רבען. ג) נ"א דכלה ואמא. ד) נ"א למיעלה. ונ"א לאעלא. פ) נ"א דיליה.

סאמר

דכולם

סיוסא ונסולת רשות

אותה. בסוד מנורה שאינה מאירה אבל או"א אתקיננו לה לאתפייסא בעלה בהדה, ויביאה אל לאדם אבל אח"כ תקנו אותה או"א באופן שיתפייס עמה בעלה, וז"ש ויביאה אל האדם.

ביאור הדברים כי ב' פעולות מובאים כאן בהכתוב, א) בנין הצלע, שכ' ויבן ה אלקים את הצלע. ב) הוא ההבאה אל האדם. שנאמר, ויביאה אל האדם. ותוא כי מתחילה בונים או"א את חנוקבא מבחינת קו שמאל בלבד, ונבחר לבנין הצלע, ואז היא שחורה, כי בקו שמאל נמצאת החכמה בלבדה בלי חסדים, ואין חנוקבא יכולה לקבל אפילו את אור החכמה, מבלי לבוש של אור חסדים, והיא חשכה וע"כ נקראת אז בשם אספקלריאה דלא נהרא. ועכ"ז אומר הכתוב עליה על עת החיאה, שאומרת אז, שחורה אני ונאווה. כי אע"פ שהיא שחורה בלי אור מ"מ היא נאווה להיותה נמצאת בהיכל או"א, וקומתה שוה אל ז"א, כי אז נבחר שז"א מלביש קו ימין של המוחין דאו"א שהם חכמה וחסד. והנוקבא מלבשת הקו שמאל של המוחין דאו"א, שהם בינה ונבורת. ואינה צריכה משום זה לז"א שיתקן אותה, כי היא שלימה כמוהו. שאז נאמר עליהם שהם ב' מאורות הגדולים (כנ"ל בבראשית א' דף ק"ד ד"ה את ע"ש) וע"כ אומרת אז, שחורה אני ונאווה. אע"פ שהיא אספקלריאה שאינה מאירה. וכשהנוקבא נמצאת במצב הזה דהיינו בבנין הצלע שהיא מקו שמאל, היא במחלוקת עם ז"א, כמו הקו שמאל שהיא במחלוקת עם קו הימין. ולפיכך צריכים או"א לתקן אותה לאתפייסא בעלה בהדה, ועל

לכל ההמשך של חמאמר הזה.

ריד) מהכא אוליפנא דבעאן או"א דכלה לאעלה ברשותיה דחתן כד"א

את בתי וגו': מכאן למדנו שארי"א של הכלה צריכים להכניס את הכלה ברשות החתן, כמ"ש את בתי נתתי לאיש חוה. מכאן ואילך, בעדה ייתי לגבה, דהא ביתא דיילה הוא דכתיב ויבא אליה, ויבא גם אל רחל. מכאן ואילך בעלה יבוא אליה כי הבית שלה הוא, ולא שלה, וע"כ צריך הוא לבוא אליה, כמ"ש ויבא אליה, ויבא גם אל רחל. פירוש, הארת החכמה מכוונה בשם בית, בסו"ה בחכמה יבנה בית (כנ"ל בראשית א' דף י"ב ד"ה פירוש) ואין הארת החכמה נמשכת בשום פרצוף שמא"א עד חנוקבא רק בחנוקבא בלבדה. (כנ"ל בראשית א' דף רע"ז ד"ה ועוד) בסוד ב' ראשית. וע"כ ביתא דיילה הו"ל שאין ז"א יכול להאיר בתארת חכמה, וזולת בעת חוויג עם חנוקבא, וע"כ הוא מוכרת מבחינה

(דברי ר' מ"ט ע"א)

רחל בקדמיתא ויביאה אל האדם, דעד הכא אית לאבא ולאמא למעבד, לבתר
 איהו ייתי לגבה, וכל ביתא דילה הוא, ויטול רשות מינה.
 (רטו) ועיד אתערנא, דכתיב * ויפגע במקום וילן שם, דנטיל רשו
 בקדמיתא, מכאן אוליפנא, דמאן דמתחבר באנתתיה, ^(א) בעי למפגע לה,
 ולבסמא לה במלין, ואי לאו לא ^(ב) יבית לגבה בגין דיהא רעותא דלהון כחדא
 בדלא אניסו.

דרך אמת

(א) צריך לסייסה תחלה ולפתוחה בדברים. (ב) לא (א) ויפגע במקום וילן שם. (בראשית כ"ה) לעיל
 בראשית א' דף קס"ו ציון ב' וש"נ

חלופי גרסאות: א ג"א דמתחבר. ב ג"א באתחיה.

מסורת הזהר

פיוסא ונטילת רשות

מזדווג עמה ונותן לה אור החסדים מקו חאמצעי
 שלו, שהיא דוגמת פעולה ב' דא"א, שה"ס
 ויביאה אל האדם, שפירושו תקון המסך שתהיה
 ראויה לקבלת אור חסדים כנ"ל.

ופעולה הא' נקרא כאן נטילת רשות או
 פיוסא, מטעם שמטרים זה היא במחלוקת עם
 ז"א, כי להיותה בעיקר מקו שמאל, וז"א מקו
 ימין בעיקר, ע"כ נוהג ביניהם אותו המחלוקת
 שהיה בין קו שמאל לימין (כנ"ל בראשית א' דף ג"ו
 אות מ"ד) ולפיכך צריך ז"א לסייסה קודם הזווג,
 והיא אינה מתפייסת אלא בהמשכת הארת
 השמאל, שהיא עיקר בחינתה.

ועם זה תבין היטב מ"ש לעיל (באות
 ר"ח) ולא מתקשרא עד דיצה"ר אתער
 לגבה וכו' כי היצה"ר רומז לקו שמאל כמ"ש
 שם בהסולם, וכיון שהיא במחלוקת עמו, ע"כ
 אינה מתקשרת עמו מטרים שממשיך לה מהארת
 השמאל, שה"ס התעוררות היצה"ר. כמ"ש שם.
 וז"ש כאן, ואי לאו לא יבית לגבה בגין
 דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא אניסו,
 כי מטרים שממשיך לה הארת השמאל אינה
 מתפייסת, והיה צריך לאנוס אותה.

והאדם המעלה מין ליחוד ז"א ונוקביה,
 צריך ג"כ לעורר אלו ב' הפעולות דא"א, וסו"ה
 אצל יעקב אבינו שפעולה הא', דהיינו הארת
 השמאל מרומז בהכתוב ויפגע במקום, כי
 אין פגיעה אלא פיוסא, מלשון ואל תגע בי.
 ופיוסא משמעותו המשכת הארת השמאל.
 ופעולה ב' דא"א דהיינו תקון המסך להכסידה
 לקבלת החסדים, מרומז בחכ' ויקח מאבני המקום
 וישם

מאמר

הסולם

מבחינה זו לבא אליה, וז"ס ויבא אליה, ויבא
 גם אל רחל.

בקדמיתא ויביאה אל האדם, דעד
 הכא אית לאו"א למעבד, לבתר איהו
 ייתי לגבה, בתחילה כתיב ויביאה אל האדם כי עד
 כאן צריכים א"א לתקן אותה, דהיינו שתקנו אותה
 במסך כזה. שתהיה ראויה לקבל חסרים בזווגה
 עם ז"א (כנ"ל בדבור הפסוק). ואח"כ, ז"א יבא
 אליה, וכל ביתא דילה הוא, וכל הבית
 הוא של הנוקבא. כמ"ש לעיל בדבור הסמוך.
 (רטו) ויטול רשות מינה, וע"ד אתערנא
 דכתיב ויפגע במקום וילן

שם, דנטיל רשו בקדמיתא: ויטול רשות
 מפנה קודם הזווג, ועל זה הערנו, שכתוב ויפגע במקום
 וכו', שפירושו שיטול רשות בתחילה. מכאן אוליפנא
 דמאן דמתחבר באנתתיה, בעי למפגע
 לה ולבסמא לה במלין: מכאן למדנו
 מי שמתחבר עם אשתו צריך לפייס אותה
 ולהמתיקה בדיבורים. ואי לאו לא יבית לגבה
 בגין דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא
 אניסו, ואם אינו מפייסה, לא ילין אצלה,
 משום שחוצון שלהם צריך להיות כאחד
 באין אונס.

פנימיות הדברים. כי כל הנוהג בסדר
 בנין המדרגה, נוהג ג"כ בהכרח בסדרי קיומה
 של המדרגה, ולפיכך, אותם ב' פעולות הנ"ל
 הפבוארות בא"א לבנין הנוקבא, נוהגות ג"כ
 בסדר חזווג של הנוקבא עם ז"א. שמתחילה
 צריך להמשיך לה הארת השמאל, שהיא דוגמת
 פעולה א' דא"א, שה"ס בנין הצלע. ואח"כ
 (דפ"ו דף מ"ז ע"א) (מ"ט ע"ב)

רטז) וילן שם כי בא השמש לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה ביממא. * ויקח מאבני המקום וישב מראשותיה הכא אוליפנא, דאפילו יהון למלכא כ ערסי דדהבא, ולבושי יקר למיבת בהו יומטרוניתא תתקין ליה כ ערסא, מתתקן באבנין, ישבוק דיליה, ויבית ינמה דאיהי יתתקין, דכתיב וישכב במקום ההוא.

ריז) ת"ח מה כתיב הכא, ויאמר האדם זאת הפעם וגו' הא (ה) בסימו דמלין, לאמשכא עמה חביבותא, וולאמשכא ט לה ילרעותיה, לאתערא י"ב עמה

דרך אמת

(ז) דנריס נעימיס.

מסורת הזוהר

(א) ויקח מאבני המקום. (בראשית כ"ח) ח"א קכ. קמו, קסח, רלא, ח"ב רכטו, ח"ג רכה, רמב, רעז, ת"ז ח"ד ס"ט (ב) ערסא—באבנין ישבוק דיליה וכו' ח"א קמח, ח"ג רשב, (ג) ויאמר—זאת הפעם—עצם מעצמי, לעיל (בראשית א') דף ר"ח ציון כ"י ושי"ב.

אלופי גרסאות: א ג"א דאילו, כ ג"א ערסי, ונ"א ארשי, ג ג"א ומטרוניחא דיריה תתקן, ד ג"א כמה, ס ג"א דהיא, ו ג"א תתקן, ז ג"א הפעם עצם וגו', ח ג"א ליב ולאמשכא לה, ט ג"א עמה, י ג"א רעותיה י"ב ג"א עמה.

מאמר

דמולם

פיוסא ונשילת רשות

וגו' מכאן למדנו, שאסילו יהיה למלך משות זחב ולבושי כבוד ללון בהו, ומטרוניתא תתקין ליה ערסא מתתקן באבנין, ישבוק דיליה ויבית במה דאיהי תתקין, דכתיב וישכב במקום ההוא, והמטרוניתא הכינה לו מטה תעשויה מאבנים, יעזב את שלו וילן במה שהיא הכינה לו, דכתיב וישכב במקום התוא, היינו בהאבנים, פירוש אע"פ שיש לז"א מוחין שלמים בעטרה שעטרה לו אמו, כלולים מימין ושמאל, בפני עצמו, מ"פ כדי להזדווג עם הנוקבא עוזב כחינת עצמו ומזדווג עמה בכחינתה, והפעם הוא, משום דביתא דידה הוא, כנ"ל דף ק"ה אות רי"ד ע"ש בתסולם.

ישם מראשותיו, כי המסך מכונה בשם אבן כנודע, ועיי ב' פעולות הללו נעשה היהוד העליון, וז"ש, והנה ה' נצב עליו וגו'. ולפיכך נביא הזוהר כאן ראייה מהכ' ויסע במקום, וכן שאר הכתובים כמ"ש לסנינו.

רטז) וילן שם כי בא השמש לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה ביממא: וילן שם כי בא השמש הוא להורות שאסור לו לאדם לשמש מסחו ביום, פירוש כי ויפגע במקום פירושו שהמשיך הארת השמאל הנק' פיוסא (כנ"ל כדביבור הסמוך) ונודע שבעת הארת השמאל נחשבת חנוקבא ונעשית בסוד אסמקלריא שאינה מאירה, שמטעם חוסר חסדים אינה יכולה לקבל אסילו אור החכמה, וע"כ זילן שם כי בא השמש, כי עם המשכת הארת השמאל נסתלק תכף אור היום ונחשך הלילה, וז"ש לאחזאה דאסיר וכו', כי קודם הזווג צריכים לטוד פיוסא, שהוא המשכת הארת השמאל, ואין הארת השמאל נוהג ביום, כי עם הופעת הארת השמאל מסתלט תכף אור היום ונעשה חשכת לילה, וזו"ה ותקם בעוד לילה וגו'. באופן שהמשמש ביום אי אפשר לו להמשיך את הפיוסא, וכלי פיוסא אסור הזווג ויקח מאבני המקום הכא אוליפנא דאפילו יהון למלכא ערסי דדהבא ולבושי יקר למיבת בהו: ויקח מאבני המקום (דפו"י דף ב"ט ע"ב)

ריז) ת"ח מה כתיב הכא, ויאמר האדם זאת הפעם וגו' הא בסימו דמלין לאמשכא עמה חביבותא: ג"א ר"א, מה כתוב כאן, ויאמר האדם וגו', הנה זה דברי פתיקות להמשיך אחבה עמה, ולאמשכא לה לרעותיה לאתערא עמה רחימותא, ולהמשיכה לרצונו לעורר אצלה אהבה, חמי כמה בסימין אינון מלין, כמה מלי דרחימותא אינון, עצם מעצמי ובשר מבשרי ראה כמה ערבים הם דברים אלו, כמה מעוררי אחבה הם, אלו המלות, עצם מעצמי בשר מבשרי בגין לאחזאה לה דאינון חד ולא אית

רחימותא, המי כמה בסימין יאינון ימלין, כמה מלי דרחימותא אינון, עצם מעצמי ובשר מבשרי, לבגין לאחזאת לה דאינון חד, ולא אית פרודא בינייהו בכלא. ריח) השתא שרי לשבחא לה, לזאת יקרא אשה, דא היא, דלא ישתכח כוותה, דא היא יקרא דביתא, וכלהון ינשין יגבה (ה) כקופא טבפני בני נשא, אבל לזאת יקרא אשה, שלימו דכלא, לזאת ולא לאחרא, כלא הוא מלי רחימותא, כד"א רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה.

ריט) י על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו ויהיו לבשר אחד י' נכלא לאמשכא לה ברחימו, וולאתדבסא בהדה, כיון דאתער

דרך אמת

מסורת הזהר

(ב) כקוף בפני אלק

א) רבות בנות עשו חיל, (משלי ל"א) ח"א רמו: רמו. ח"ב יד, קטן, ח"ג כת, רטו, ת"ז בהקדמה יד, תקי יוד כה, תקי ר בהשמטות קמד, תק"ח צ"ח טא שמו, צ"ט טג שכב, ב) ע"כ יעזוב—לבשר אחד, (בראשית ב') ח"א קמה, קנד: ח"ב רנט, ת"ז בהקדמה יוד, תקי כ"א תקי כ"ד סט, תקי פ"ט תקי נ"ה צב, תקי פ"ו צו, תקי ס"ז תק"ח ק"ט טו שיט.

חלופי גרסאות: א) נ"א רחימו, ב) נ"א אינון מלי דרחימותא עצם, ונ"א מלי [דרחימותא] רחימותא אינון, ג) נ"א ליג מלק, ד) נ"א כנון, ה) נ"א אשכח, ו) נ"א כלנה, ז) נ"א נשיה, ח) נ"א קמה, ט) נ"א קמה, י) נ"א חיל וגו', י"א) נ"א ליג וחיו לבשר אחד, י"ב) נ"א מוסוף כל בני מלי דרחימותא, ונ"א כל חני מילין רוי דרחימותא, י"ג) נ"א כלא, י"ד) נ"א ולאדבסא.

מאמר

הסילם

פיוסא ונשילת רשות

אית פרודא בינייהו בכלא, כדי להראות לה שהם אחד ואין ביניהם שום פירוד. פירוש ד' בחינות הן בהמוחין, הנקראות עצמות גידין בשר ועור, שהם חו"ב תו"מ, ומחלקים לימין ושמאל, אשר חכמה ות"ת הוא לימין, ובינה ומלכות הוא לשמאל. ומטרם הזווג היה לה להנוקבא רק צד שמאל של המוחין שהם בינה ומלכות, הנבחנים לגידין ועור של המוחין. וע"י הזווג קנתה מו"א הצד ימין שהם חכמה ות"ת. וז"ש זאת הפעם דהיינו ע"י זווג של עתה, נעשית הנוקבא עצם מעצמי ובשר מבשרי, כי השיגה ממנו גם צד הימין הנק' עצם ובשר, שהם חכמה ות"ת, ואז כשהיא כלולה בחו"ב תו"מ כמו הו"א נעשית עמו אחד בלי פירוד.

כי השם אשה יורה אש ח', דהיינו שלימות הארת שמאל שנקרא א"ש, הקשורה באות ה', שהיא הנוקבא. וזהו ששיבח אותה לזאת יקרא אשה, כי מסבת הארת החכמה המאירה בה אחר שנכללה בהחסדים של בעלה, ניתן לה השם אשה, שה"ס הארת החכמה המכונה, אש בסו"ה והיה אור ה' לאש. וז"ש לעיל בסוד השם אש"ה כי אש קטיר בה'. וז"ש דא היא דלא ישתכח כוותה, כי הארת החכמה אינה מגולה בשום מדרגה זולתה, (כנ"ל באות רי"ד) וז"ש אשה, שלימו דכלא, לזאת ולא לאחרא, כי אחרת אינו נקראת אש"ה כי הארת החכמה אינה באחרת. וז"ש כלא הוא מלי רחימותא כד"א רבות בנות עשו חיל וגו', הכל הוא דבני אהבה, כמ"ש רבות בנות וגו'. פירוש כי הנוקבא דו"א היא דרגא אחרונה שבאצילות ומ"מ אין גילוי החכמה בשום מדרגה זולתה. אע"פ שהם עליונות ממנה כמ"ש לעיל (בראשית א' דף רע"ח אות שמ"ד) עוקא דא בתרייתא אתעבידת ראשית, וושה"כ רבות בנות עשו חיל. ואע"פ שהן עליונות ממנה, מ"מ ואת עלית על כלנה, כי בה מתגלה הארת החכמה ונעשית ראשית, כמ"ש שם.

ריט) ע"כ יעזוב איש את אביו וגו', כלא לאמשכא לה ברחימו ולאדבסא

ולאתדבסא

(רפויי דף מ"ש ע"ב)

לגבה כל מלין אלין, מה כתיב, והנחש היה ערום ווגו' (ב) יהא אתער יצר הרע, לאחדא בה, יבגין לקשרא ללה בתיאובתא דגופא, ולא תערא לגבה מלין אחרנין דיצר הרע אתענג בהו.

(כ) עד לבתר מה כתיב, ותררא האשה כי טוב העץ למאכל, וכי תאוה הוא לעינים, יותקח מפריו ותאכל. יקבילת ליה ברעותא ותחן גם לאישה יעמה הא כדין היא ח אתערא לגביה בתיאובתא לאתערא י ליה רעותא י ורחימו, דא מלה לאחזאה עובדא לבני נשא כגוונא דלעילא.

(רכא) אמר רבי אלעזר, אי הכי, במאי נוקים ליה לעילא, י יצר הרע דאחיד בה בנוקבא. אמר ליה, הא יאתערא, אלין לעילא ואלין לתתא, י יצר טוב ויצר רע, יצר טוב מימינא, ויצר רע משמאלא, ושמאלא לעילא, אחיד דרך אמת מסורת הזהר

(ב) אף שהלדס מכון לשם שמים בתמיכו אטפ"כ יא"ר (א) ותררא האשה כי טוב העץ, ח"א יב לו. רכא. ח"ב רנה. ח"ג קו. רלו. ח"ו חק' סי. צג. חק' ס"ט ז"ח בראשית י"ח טר שא, טג שלד, טר שר, איכה צ"א

טב שמה תקיח קיר טב שיט. (ב) יצר טוב ויצר הרע, לעיל בראשית א' דף קס"א ציון א' וש"נ. חלוסי גרסאות: א ג"א מכל חית השרה וליג וגי. כ ג"א והא אחמר דהא אתער (אה"ל) ג ג"א ולקשרא וליג בנין. ד ג"א מוסיף לה בגוסא ולא תערא לגבה. פ ג"א ונחמר העץ להשכיל. ו ג"א קבלת לה. ז ג"א ענה ויאכל. ח ג"א אתערת. ט ג"א בתאובתא. י ג"א ולא תערא. יא ג"א מוסיף למהיב ליה. יב ג"א ורחימו. יג ג"א שמאלא וליג יצר הרע. יד ג"א יצר טוב ויצר רע יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא ושמאלא אחיד בנוקבא לאתקשר ביה בגוסא. ונ"א אתערנא ברזא דשמאלא וימינא דא כגוונא דא יצר טוב ויצר רע יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא אלין לעילא ותתא לשמאלא לעילא אחיד בנוקבא לקשרא לה בגוסא (אה"ל). ונ"א אתערנא ברזא דשמאלא דא יצר טוב ויצר הרע יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא אלין לעילא ואלין לתתא ושמאלא לעילא אחיד בה בנוקבא לאתקשרא לה בגוסא. ונ"א אחיד ביה בגוסא לאתקשרא ביה כחרא.

פיוסא ונשילח רשות

הסולם

מאמר

ולאתדבקא בהדה: על כן יעווב וגי' כל זה הוא כדי להמשיכה באהבה ולהרדק בה. כיון דאתער לגבה כל מלין אלין, מה כתיב, והנחש היה ערום וגי' כיון שנתעורר אליה בכל הדברים האלה, מה כתיב, והנחש היה ערום, הא אתער יצה"ר לאחדא בה, בגין לקשרא לה בתיאובתא דגופא ולא תערא לגבה מלין אחרנין דיצה"ר אתענג בהו, כי היצה"ר נתעורר להאחו בה, כדי לקשרה בתאות הגוף, ולעוררה לדברים אחרים שהיצה"ר מתענג בהם. (כ) עד לבתר מה כתיב, ותררא האשה כי טוב העץ למאכל וגי', קבילת ליה ברעותא: עד שבאה למה שכתוב אחיך, ותררא האשה וגי' שקבלה אח היצה"ר ברצון ובתאוה, ותתן גם לאישה עמה, הא כדין היא אתערא לגביה בתיאובתא, לאתערא ליה רעותא ורחימו, ותחן גם לאשה עמה, כי נתעוררה (דפו"י דף מ"ט ע"ב)

או לבעלה בתאוה, להתעורר אליו ברצון ובאהבה, דא מלה לאחזאה עובדא לבני נשא כגוונא דלעילא, דבר זה דהיינו הכתובים הללו, הוא להורות המעשה לבני אדם כפי שהוא למעלה, דהיינו בזו"ן העליונים. כלומר אע"פ שהכתובים מדברים למטה כאדם וחיה, מ"מ רומזים בעיקר על זו"ן העליונים, אשר בני אדם צריכים לכוון מעשיהם אליהם. (רכא) אר"א, אי הכי במאי נוקים ליה לעילא יצה"ר דאחיד בה בנוקבא, אר"א א"כ, שהכתובים מדברים בזו"ן העליונים, במה נבאר למעלה, אשר היצה"ר נתאחו בהנוקבא, כי ענין יצה"ר ודאי אינו נוהג ח"ו בהנוקבא של מעלה א"ל הא אתערא, אלין לעיקא ואלין לתתא, א"ל הרי הערתי, שאלו למעלה ואלו למטה, כלומר, שהדברים שלמעלה מכיונים להדברים שלמטה, שהם ענפיהם, כי אין לך דבר למטה שאין לו שורש למעלה

בנוטבא, ^ה לקשרא לה יכחדא בגופא כד"א ש"מאלו תחת לראשי וגו' ועל דא מלין אתפרשן לעילא ותתא עד הכא, מכאן ולהלאה מלין בזוטרא ^ה דזיפתא ילוציריה דטינקין לפרשא מלה. והא אתערו ביה חברייא. רכב) ר"ש הוה אזיל לטבריה, והוה עמיה ר' יוסי ורבי יהודה ור' חייא, אדהכי חמו ליה לרבי פנחס דהוה אתי, כיון דאתחברו כחדא נחתו וייתבו תחות אילנא חד, מאילני טורא, אמר רבי פנחס, הא יתיבנא, ^ה מאלין מלי מעלייתא דאת אמר בכל יומא בעינא למשמע.

רכג) פתח רבי שמעון ואמר, ^ב וילך למסעיו מנגב ועד עפית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. וילך למסעיו

דרך אמת

מסורת הזוהר

א) שמאלו תחת לראשי, (שה"ש ב') ח"א מה. קיב. קלג. קלו. קנא. קסג. קפד. קפח. רנ. רנח. רנס. רסב. ח"ב ל. קיד. קלה. קסד. קסט. רלה. ח"ג כו. נד. נה. ער. קחנ. קיט. קכ. קפח. קעח. קיה. שב. ת"י? בקדמה יד: תקיח קיח טג שכה. קיי טג שכה. ג) וילך למסעיו, (בראשית י"ג) ח"א ט. פג: פד: מה.

א) (פי' לחינוקות של ערסין) וב"כ זוטו הוא מלשון זוטא של ים וזיפתא פי' פסולת מענין זפת או זיוף ולפי שמוייסין הדבר בפחות ממנו נקרא זיפתא, והגירסא נכונה היא מלשון ולהלאה מלין דזוטא דזיפתא לוצירין דיקיין ור"ל ע"כ הגיע סודות האלילות כפי זו ומכאן ואלך ידבר מעולם התחתון שהוא עולם המורגש שבו נראין הפסולת כדמיון השמרים ופסולת שהם למטה היונקים כלומר שהדברים מבוארים מעולםם ואין הדבור סכנה בו.

חלוסי גרסאות: א) נ"א לאתקשרא. ונ"א לאתקשרא ביה. ב) נ"א ליג כחדא. ג) נ"א בוזטא. ד) נ"א לוצירין. ה) נ"א דקניטיין. ונ"א דהקניין. ונ"א דחיבין. ז) נ"א אילני טורא. ח) נ"א אילני חד מאילני. ט) נ"א מוסיף אימא לן מאלין (אה"ל). ט נ"א בית אל וגו'.

מאמר

הסולם

מאן דנסיק לארחא

רכב) ר"ש הוה אזיל לטבריה והוה עמיה רבי יוסי ור' יהודה ור' חייא, אדהכי חמו ליה לר' פנחס דהוה אתי: רבי שמעון הלך לטבריה, והיה עמו ר' יוסי ור' יהודה ור' חייא, בינתיים ראו את רבי פנחס בא אליהם. כיון דאתחברו כחדא, נחתו וייתבו תחות אלנא חד מאלנא טורא, כיון שנתחברו יחד, ירדו מחמוריהם, וישבו תחת אילן אחד מאילני ההר. אר"פ, הא יתיבנא מאלין מלי מעלייתא דאת אמר בכל יומא בעינא למשמע, אר"פ: הנה ישבנו. כלומר שמוכנים אנחנו לשמוע דברי תורה. פאלו דברים טובים שאתה אומר בכל יום אני רוצה לשמוע.

למעלה, שמעם נמשך ומתגדל, יצר טוב ויצר רע, יצר טוב מימינא ויצר הרע משמאלא, ושמאלא לעילא אחיד ביה בגופא לאתקשרא ביה כחדא, כד"א וכו', (בב"ל ע"י בחלוסי גרסאות) יצר טוב ויצה"ר, נמשכים ג"כ שרשיהם למעלה, שיצה"ט נמשך מימין של מעלה, ויצה"ר נמשך משמאל של מעלה, והשמאל של מעלה נאחו בו בהגוף, שהיא הנוקבא, להתקשר עמו כאחד, כמ"ש שמאלו תחת לראשי וגו' ולפיכך כל המדובר כאן כביאור חכתובים בענין יצה"ר, הכונה הוא לבחינת קו שמאל של מעלה שמכנו נמשך יצה"ר. ועל דא מלין אתפרשן לעילא ותתא עד הכא, ולפיכך מבוארים עד כאן הכתובים חן למעלה בזוין, והן למטה באדם וחיה. מכאן ולהלאה מלין בזוטרא דזיפתא לוציריה דטינקין לפרשא מלה. סכאן ואילך מכוסים הדברים במעט זפת, כלומר שלא קשה לפענח אותם איך הם נוהגים למעלה, ואפילו קטן שבתנוקות יוכל לבאר הדבר.

רכג) פתח ר"ש ואמר, וילך למסעיו מנגב וגו' וילך למסעיו

למסעו מבעי ליה מאי למסעיו פתח ר"ש ואמר, כתיב וילך למסעיו שחוא לשון רבים חיה צריך לומר למסעו. לשון יחיד, למה אומר למסעיו

למסעו מבעי ליה, מאי למסעוי, אלא תרין ^(א) מטלנין אינון, חד דידיה, וחד דשכינתא, דהא כל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונוקבא, בגין ^(ב) לאתקפא מהימנותא, וכדין שכינתא לא אתפרשא מניה לעלמין.

רכד) יואי תימא, מאן דנפיק לאורחא, ידלא אשתכח דכר ונוקבא, שכינתא אתפרשא מניה, יתא חזי, האי מאן ^(א) דנפיק לארחא, יסדר ^(ב) צלותא קמי קב"ה, בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה ^(ג) עד לא יפוק ילארחא, בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא. כיון דסדר צלותיה, ושבחיה, ושכינתא שרייא עליה, יפוק, דהא שכינתא אזדוגת בהדיה, בגין ^(ד) דישתכח דכר ונוקבא, ^(ה) דכר ונוקבא במתא, דכר ונוקבא בחקלא, הה"ד ^(ו) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו.

רכה) ת"ח, כל ^(א) זמנא דבר נש אתעכב יבאורחא, בעי לנטרא עובדוי, בגין דזווגא עלאה לא ^(ב) יתפרש מניה, וישתכח פגים בלא דכר ונוקבא, במתא

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) שני מסעות. (ב) קורס שלאל. (ג) נח כי ע"ו א"י. (ד) דנפיק לאורחא יסדר צלותא, ח"א ככא. ר"ל. רמ: ח"ב קל: ח"ג רטא. (ה) צדק לפניו יהלך. (תהלים פה) ח"א נחו עו. רמו ח"ב קנה. ח"ג ל: ר"ל. ת"ז תק' י"ח לר. תק' ע"י. חלוסי גרסאות: א נ"א לאתקפא. ב נ"א ואיתמא. ג נ"א דהא לא. ד נ"א פוסיף לא. ונ"א לא רת"ח. ה נ"א צלותיה. ו נ"א ליג לארחא. ז נ"א ליג ושבחיה. ח נ"א דאשתכח. ט נ"א ליג דכר ונוקבא. י נ"א באורחיה ככל חיליה בעי לנטרא (אה"ל). ונ"א בארחא בכל חילה בעי. יא נ"א יתפרשא.

מאמר

הסולם

מאן דנפיק לארחא

לשון רבים. אלא תרין מטלנין אינון חד דידיה וחד דשכינתא, אלא שני מסעות הם, א' מסעו עצמו, ב' מסע השכינה. דהא כל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונוקבא בגין לאתקפא מהימנותא, וכדין שכינתא לא אתפרשא מניה לעלמין, שהרי כל אדם צריך להמצא תמיד זכר ונקבה, כדי לחזק האמונה, ואו אין השכינה מסתלקת ממנו לעולם.

רכד) ואי תימא, מאן דנפיק לאורחא, דלא אשתכח דכר ונוקבא, שכינתא אתפרשא מניה: ואם תאמר, מי שיצא לדרך, שאינו נמצא או בזכר ונקבה, השכינה מסתלקת הימנו. ת"ח האי מאן דנפיק לארחא, יסדר צלותא קמי קב"ה בגין לאמשכא עליה שכינתא דמאריה עד לא יפוק לארחא, בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא, בוא וראה, כל מי שיוצא לדרך יסדר תפלתו לפני הקב"ה טרם שיוצא לדרך, כדי להמשיך על עצמו שכינת רבונו בעודו בבית, כל עוד שנמצא בזכר ונקבה. כיון דסדר צלותיה ושבחיה, ושכינתא (דפו"י רף פ"ט ע"ב * רף ג' ע"א) מתפרשא

אצטריך, כד נוקביה עמיה, כ"ש הכא ד'זווגא עלאה אתקשרת ביה, ולא עוד, אלא דהא זווגא יעלאה, נטיר ליה יבארחא, ולא ימתפרשא מניה, עד דיתוב לביתה.

רכז) בשעתא דעאל לביתה, יבעא ילחדתא ידביתהו, סבגין סדדביתהו יגרמא ליה, ההוא זווגא עלאה, כיון דאתא לגבה, בעי יל'לחדתא לה, בגין תרין יגווני, יחד בגין י'חדותא י'ודהיה זווגא, י'חדותא דמצוה י'היא, וחדותא דמצוה, חדותא דשכינתא איהו.

רכז) ולא עוד אלא דאסגי י'שלום סתם י'הה"ד * וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא. וכי אי לא כפקיד כל לאתתיה, חטא איהו הכי הוא ודאי, בגין דגרע יקר זווגא עלאה, דאזווגת ביה (כ) כדביתהו כ'גרמא ליה. רכח) וחד דאי מתעברא אתתיה, זווגא עלאה כ'אריקת כ'בה, נשמתא קדישא, דהאי ברית, אקרי ברית דקביה, ועל דא בעי לכוונא, בחדותא דא

דרך אמת

מסורת הזחר

(א) ואשתו גורמת לבעלה ששחטה השכינה עליו אחר (א) וידעת כי שלום אהלך, (איוב ה') ח"א א. שלקח לו אשה להיות נקרא בשם אדם אלו.

חלופי גרסאות: א) נ"א דווגא עלאה אשחכת עמיה ואתקשרת ביה (אה"ל). ב) נ"א ל"ג עלאה. ג) נ"א בארחה. ונ"א באורחי. ד) נ"א אתפרשא. ה) נ"א בעי ליה. ו) נ"א לחדאה. ז) נ"א ביתיה. ח) נ"א ביתה. ט) נ"א ל"ג בגין דביתהו. י) נ"א רביתהו. יא) נ"א גרמה. יב) נ"א גרמת. יג) נ"א לחדאה. יד) נ"א לחדתא. יה) נ"א ל"ב חר בגין. יז) נ"א דחדותא. יח) נ"א דהאי. יט) נ"א דהוא. כ) נ"א דהא. כא) נ"א דחדותא. כב) נ"א דמצוה דשכינתא ל"ג היא. וחדותא דמצוה. ית) נ"א שלם. יכ) נ"א שלם לחתא ול"ג סתם. יל) נ"א לחתא. ימ) נ"א לאתחא. ינ) נ"א אפקיד. סא) נ"א נוטיף ליה לאתתיה. סב) נ"א וביתהו. סג) נ"א גרמה. סד) נ"א אייקית. סה) נ"א ביה

מאמר

הסולם

סאן דנסיק לאויחא

מתפרשא מניה עד דיתוב לביתה, ולא עוד, אלא שחזוג העליון, דהיינו השכינה, שומרת עליו בדרך ואינה עוזבת אותו עד שיחזור לביתו. ולפיכך ודאי צריך לשמור מעשיו שלא יגרם הסתלקות השכינה ממנו.

רכז) בשעתא דעאל לביתה בעא לחדתא דביתהו בגין דביתהו

גרמא ליה ההוא זווגא עלאה: בשעה שבא לביתו, צריך לשמח את אשתו, משום שאשתו גרמה לו זווג העליון ההוא. כי ע"י תפילת הדרך שהתפלל בעודו בביתו, שהיה בשלמות משום שהיה שרוי בדבר ונוקבא, זכה לזווג העליון בדרך, (כנ"ל באות רכ"ד) הרי שאשתו גרמה לו זווג העליון שברך, דהיינו השראת השכינה כנ"ל.

כיון דאתא לגבה, בעא לחדתא לה בגין תרין גווני, חד בגין חדותא, דהיא זווגא חדותא דמצוה הוא:

כיון שבא אצלה, צריך לשמח אותה בשביל ב' טעמים, א' משום שמחת הזווג, כי זווג ההוא הוא שמחה של מצוה

(ד"ר ר' נ' ע"א)

העליון

כמה דבעי בחדוותא דשבת, ידאיהו זווגא דחכימין, ועל דא, וידעת כי שלום אהלך דהא שכינתא אתיא עמך, ושריא בביתך, ועיד ופקדת נוך ולא תחטא, מאי ולא תחטא, לשמשא סמי ישכינתא, חדוותא דמצוה.

רכט) כגוונא דא תלמידי חכמים, דמתפרשן מנשייהו, כל אינון יומין דשבתא, בגין לאתעסקא באורייתא, זווגא עלאה אזדווג בהו, ולא מתפרשא מנייהו, בגין ידשתכח דכר ונוקבא, כיון דעאל ישבת, בעיין תלמידי חכמים, ולחדתא ולדביתהו, בגין יקר זווגא עלאה, ולכוונא לבייהו, ברעותא ידמאריהון כמה דאתמר.

רל) כגוונא דא, האי מאן דאתתיה, ביומי מסאבו דילה, ונטיר לה כדקא יאות, כל אינון יומין, זווגא עלאה אזדווג בהדיה, ידשתכח דכר ונוקבא,

חלופי גרסאות: א ג'א בחורה, ב ג'א דאנון חכימין, ג ג'א קב"ה, ד ג'א ראשחכו, ט ג'א שבתא, ו ג'א לחראה, ז ג'א לביתהו, ח ג'א דווגא, ט ג'א למריהון, י ג'א וישתכח.

מאן דנפיק לארחא

הסולם

מאמר

זווג העליון מזדווג בהם, והשכינה אינה מסתלקת מהם, כדי שיהיו זכר ונקבה, כיון דעאל שבת בעיין תלמידי חכמים לחדתא לדביתהו בגין יקר זווגא עלאה ולכוונא לבייהו ברעותא דמאריהון כמה דאתמר, כיון שנכנס השבת, צריכים תלמידי חכמים לשמח לנשותיהם בשביל כבוד זווג העליון, כי גורמים זווג עליון להשפעת נשמות כניל, וצריכים לכוון לבם ברצון רבונם, כמו שאמרו, פירוש, כמו שנתבאר לעיל ב' דרכים בסתם בני אדם, שבהיותם בדרך הם או בבחי' זווג העליון, ובביתם הם בבחינת זווג התחתון, כן נבחן אצל תלמידי חכמים אותם ב' הדרכים, אלא בהפרש מימות החול לשבת, שבימות החול שהם נפרשים מנשותיהם מסבת עסק התורה, הם או כמו היוצא לדרך, דהיינו בזווג עליון, ובליל שבת דומים להחזורים לבית, שפוקדים את אשתם ומפשיכים נשמה עליונה מזווג קב"ה ושכינתיה.

רל) כגוונא דא, האי מאן דאתתיה ביומי מסאבו דילה, ונטיר

דה כדקא יאות: על דרך זה תראה, מי שאשתו בימי טובה שלה, ושומר מצות נדה כראוי, כל אינון יומין, זווגא עלאה אזדווג בהדיה ידשתכח דכר ונוקבא, כל אותם הימים, זווג עליון מתחבר בו, כדי שיהיה זכר ונקבה, כיון דאתדכיא אתתיה בעי לחדתא דה חדוה דמצוה חדוה עלאה, כיון

שנטהרה

העליון מספיע בה נשמה קדושה, דהאי ברית אקרי ברית דקב"ה כי ברית הוה, של זווג העליון המשפיע את הנשמה, הוא ברית של הקב"ה, ונמצא שבפקידה זו שפוקד את אשתו גורם זווג קב"ה ושכינתיה, ועל דא בעי לכוונא בחדוותא דא, כמה דבעי בחדוותא דשבת, דאיהו זווגא דחכימין, ועל כן צריך לכוון בשמחה זו כמו שצריכים לכוון בהווג של שבת, שהוא זווג של חכמים. כלומר, דקדושת הווג הזה בביאתו מן הדרך, שוה לקדושת הווג של ליל שבת, ועל דא וידעת כי שלום אהלך, דהא שכינתא אתיא עמך ושריא בביתך, ועיד ופקדת נוך וגו' מאי ולא תחטא, לשמשא סמי ישכינתא חדוותא דמצוה, וע"כ אומר הכ' וידעת כי שלום אהלך, שהרי השכינה באה עמך ושורה בביתך, וע"כ ופקדת נוך ולא תחטא, ומה הפירוש, ולא תחטא, היינו שלא תחטא מלשמש לפני השכינה שמחה של מצוה. כלומר, שלא ימנע הווג דקב"ה ושכינתיה לארקא בו נשמתא, שהוא חטא גדול.

רכט) כגוונא דא תלמידי חכמים דמתפרשן מנשייהו כל

אינון יומין דשבתא בגין לאתעסקא באורייתא: על דרך זה הם התלמידי חכמים שנפרשים מנשותיהם כל ימות השבוע, כדי שלא יתבטלו מעסק התורה, זווגא עלאה אזדווג בהו ולא מתפרשא מנייהו בגין ידשתכח דכר ונוקבא.

(דפו"י דף ב' ע"א)

כיון ^הדאתדכיאת אתתיה, בעי לחדתא ילה, חדוה דמצוה, חדוה עלאה, וכלהו טעמי ידקא אמרן בחד דרגא סלקין. ^ה סתמא דמלה כל אינון בני מהימנותא, בעיין לכוונא, ללבא ורעותא בהאי.

רלא) יואי תימא, אי הכי שכחא הוא דבר נש, כד נפיס לארחא, יתיר מן ביתיה, בגין זווגא עלאה דאזדווגת בהדיה. תא חזי, בזמנא דבר נש הוא בביתיה, עקרא דביתא ידביתהו, בגין דשכינתא לא אתעדי מן ביתא, בגין ידביתהו, כמה דתנינן, ^הדכתיב "ויביאה יצחק האהלה שרה אמו, דשרגא אתדלקת, מ"ט, בגין דשכינתא ^האתת לביתא.

רלב) רזא ידמלה, אמא עלאה לא. ^האשתכחת, יגבי דכורא, אלא בזמנא דאתתקנת ביתא, ואתחברו דכר ונוקבא, כדין אמא עלאה, אריסת ברכאן. ^הלברוכי לון. ^הכגוונא דא אמא תתאה, לא אשתכחת לגבי דכורא, אלא בזמנא דאתתקנת ביתא, ואתי דכר ^הלגבה ^הדנוקביה, ואתחברו כחדא, כדין אמא ^התתאה, אריקת ברכאן ^הלברכא לון.

דרך אמת

(6) סוד הדבר.

(א) ויביאה יצחק האהלה, (בראשית כ"ד) ח"א קכט. קלב.

חלוסי גרסאות: א נ"א דאתדכיה, ב נ"א ליה, ג נ"א כדקאמרן, ד נ"א ל"ג לבא, ה נ"א ואתימא, ו נ"א ביתהו, ז נ"א ביתה, ח נ"א ל"ג דכתיב, ט נ"א אחא, י נ"א דמלה איהו, יא נ"א אשתכח, יב נ"א לגבי.

יג נ"א לברכא, יד נ"א וכגוונא, טו נ"א לגבי, טז נ"א נוקביה, יז נ"א תתאי, יח נ"א ל"ג לברכא.

סאמר

הסולם

מאן רנסיק לארחא

האהלה שרה אמו, שחזר ונדלק הגר, כמו שהיה בזמן שרה אמו, משום שהשכינה באה לבית, בזכות רבקה. ורי שהשכינה שורה בבית בזכות אשתו.

רלב) רזא דמלה, אמא עלאה, לא אשתכחת גבי דכורא אלא

בזמנא דאתתקנת ביתא ואתחברו דכר

ונוקבא. סוד הדבר הוא, כי אמא עלאה, כינה, אינה

נמצאת אצל הדכר, דהיינו ז"א, אלא בעת שהבית נתתקן.

ונתחברו דכר ונוקבא, דהיינו זו"ן. כדין אמא

עלאה אריקת ברכאן לברוכי לון, או

אמא עלאה משפעת ברכות לברך את זו"ן.

כגוונא דא אמא תתאה לא אשתכחת

לגבי דכורא אלא בזמנא דאתתקנת

ביתא, כעין זה, אמא תתאה, דהיינו השכינה

אינה נמצאת אצל הדכר, דהיינו באדם למטה,

אלא בשעה שנתקן הבית, ואתי דכר לגבה

דנוקביה ואתחברו כחדא, והדכר בא אצלה

להנוקבא ונתחברו יחד. כדין אמא תתאה

אריקת ברכאן לברכא לון, או אמא תתאה

דהיינו השכינה, משפעת ברכות לברך אותם.

שנטהרה אשתו, צדיק לשמחה בשמחת מצוה

בשמחה עליונה. וכלהו טעמי דקאמרן

בחד דרגא סלקין, וכל אלו הטעמים שאמרנו

עולים בקנה אחד. סתמא דמלה, כל אינון

בני מהימנותא, בעיין לכוונא לבא

ורעותא בהאי. עיקר הדבר, הוא, כל אלו

בני האמונה צדיכים לכוון לבס ורצונם בזה.

ואי תימא, אי הכי שכחא הוא דבר נש

כד נפיס לארחא, יתיר מן ביתיה,

בגין זווגא עלאה דאזדווגת בהדיה:

ואם תאמר, ששבתו של האדם היוצא לדרך, חשוב יותר

בכשהוא בביתו, משום זווג העליון המדווג עמו, בהיותו בדרך.

ת"ת, בזמנא דבר נש הוא בביתיה, עקרא

דביתא דביתהו, בגין דשכינתא לא

אתעדי מן ביתא בגין דביתהו, בוא

וראה, בעת שאדם הוא בביתו, עיקר הבית הוא

אשתו, משום שהשכינה אינה מסתלקת מביתו

בזכות אשתו. כמה דתנינן, דכתיב ויביאה

יצחק האהלה שרה אמו, דשרגא

אתדלקת, מ"ט בגין דשכינתא אתת

לביתא. כמו שלמדנו, שכחוב ויביאה יצחק

(רפ"י דף ג' ע"א)

כגוונא

רלג) וע"ד בתרי נוקבין, אתעטר דכורא בביתיה, כגוונא דלעילא. והיינו רזא דכתיב, "עד תאות גבעות ^א עולם, ^ב האי ע"ד, תיאובתא דגבעות עולם ביה, ^ג נוקבא עלאה, ^ד לאתקנא ד ליה, ^ה ולאעטרא ליה, ולברכא ליה. נוקבא תתאה, לאתחברא ביה, וילאתזנא מניה.

רלד) 'וכגוונא דא לתתא, ^ז כד דכורא ^ח אנסיב, תאות גבעות עולם לגביה, ואתעטר בתרי נוקבי, ^ט חד עלאה, וחד תתאה, עלאה לארקא עליה ברכאן, תתאה לאתזנא מניה, ולאתחברא בהדיה, וב"נ בביתיה, תאות גבעות עולם לגביה, ואתעטר בהו.

רלה) כד נפיק בארחא, לאו הכי, אימא עלאה אתחברת בהדיה, ותתאה אשתארת. כד תב לביתיה, ^י בעי לאתעטרא בתרי נוקבי 'כדקאמרן. אמר ר' סנחס אפילו ^{יא} בקליפי ינספורי קטרא לא פתחי * י'עטרא קמך.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) עד תאות גבעות (בראשית פ"ט) ח"א רכט. רמז: ח"ב ככ.
 ב) ויחי רע"ז ע"כ ושמות כ"כ ע"א (כ) כשהזכר נושא אשה (ג) דשכינה ית' וכאלתו שלקח. (ד) אפילו בדברים הפשוטים שהם כקליפה לסודות התורה הנהירים בקשר של ספירים אין פתחון פה לדבר נהם לפניך ומלת ספירי לשון ספיר כאל"ל הלוחות של ספרינון היו.
 חלוסי גרסאות: א) ג"א ליג עולם. ב) ג"א ליג נוקבא עלאה. ג) ג"א ולאחקנא. ד) ג"א לחקנא. ה) ג"א לה. ו) ג"א ולאעטרא. ז) ג"א לאתזנא. ח) ג"א כגוונא. ט) ג"א אינסיב. י) ג"א כעיא. יא) ג"א כדקאמרין. יב) ג"א בקליפי. יג) ג"א סנפורי. יד) ג"א סטרא.

פיוטא ונשילת רשות

הסולם

מאמר

משפעת המוחין הללו להדכר, כי הדכר אינו צריך להם אלא לחסדים מכוסים, כנודע. רלד) וכגוונא דא לתתא, כד דכורא אנסיב תאות גבעות עולם לגביה, וכעין זה שנתבאר בדכר של מעלה, הוא ג"כ בדכר של מטה, באדם בעוה"ז, כשהדכר נושא אשה, נמצאים אצלו תאות גבעות עולם, ואתעטר בתרי נוקבי חד עלאה וחד תתאה, ואתעטר בב' נוקבין, הנקראות גבעות עולם (כנ"ל בדיבור הסמוך) אחת עליונה, דהיינו השכינה, ואחת תחתונה, דהיינו אשתו, עלאה, לארקא עליה ברכאן. תתאה, לאתזנא מניה ולאחברא בהדיה, העליונה, היא השכינה, היא להשפיע לו ברכות, התחתונה, היא אשתו, היא ליוזן ממנו ולהתחבר בו. רלה) כד נפיק בארחא, לאו הכי, אמא עלאה אתחברת בהדיה, ותתאה אשתארת: כשהוא יוצא לדרך אינו נק, שאינו מתעטר בכ' נוקבין, אלא אמא עליונה, כלומר השכינה, מתחברת עמו בחיותו בדרך, והתחתונה, היא אשתו, נשארת בבית. כד תב לביתיה בעי לאתעטרא

רלג) ועל דא, בתרי נוקבין אתעטר דכורא בביתיה כגוונא דלעילא, והיינו רזא דכתיב וכו', תיכ בני נוקבין מתעטר הדכר בביתו, כעין ז"א של מעלה, והוא סוד שכחוב, עד תאות גבעות עולם, האי ע"ד תיאובתא דגבעות עולם ביה, נוקבא עלאה לאתקנא ליה ולאעטרא ליה ולברכא ליה, ע"ד הוה, שבכתוב ע"ד תאות גבעות עולם שה"ס מוחין דעד"ן העליון, תאומם של גבעות עולם בו, שהם ב' הנוקבין, הנקראות גבעות עולם. נוקבא העליונה, שהוא בינה, חושקת לתקן את הדכר, ולעטר אותו במוחין דג"ר, ולברכו בחסדים. נוקבא תתאה לאתחברא ביה וילאתזנא מניה, ונוקבא תתאה חושקת להתחבר בהדכר וליזון ממנו, מהמוחין דע"ד. כלומר, כשביל שנוקבא תתאה חושקת להדכר לקבל המוחין דע"ד, ע"כ נוקבא עלאה, דהיינו אמא, חושקת להשפיע להדכר הזוחין הללו. וע"כ הדכר מתעטר ע"י ב' נוקבין, כי לולא נוקבא תתאה הצריכה למוחין דע"ד, שה"ס מוחין דחכמה, לא היתה אמא עלאה (דמרי דף ג' ע"א * ג' ע"ב)

רלו) איר שמעון, כגוונא דא אורייתא, קאים בין תרי בתים, כמה דכתיב
 א לשני בתי ישראל וגו'. חד סתימא עלאה, וחד יאתגליא יתיר, יעלאה, וקול
 גדול, דכתיב י קול גדול ולא יסף.

רלו) והאי קול פנימאה איהו, דלא אשתמע, ולא אתגליא, ודא הוא, כד
 נביע י בני גרון, אפיס י ה', בחשאי, ונביע תדיר ולא פסק, וואיהו דקה
 פנימאה, דלא אשתמע לעלמין.

רלח) ומהכא נפקא אורייתא, דאיהו קול ייעקב, והאי יאשתמע, ידנפקא
 מסורת הזהר

א) לשני בתי ישראל, ישעיה ח'. ב) קול גדול ולא יסף (ברכים ה') ח"ב סא. רכו. ח"ג ו.
 חלוסי גרסאות: א נ"א תרין. ב נ"א דאתגליא. ג נ"א מוסיף סתימא עלאה. ד נ"א מוסיף דא קול. ה נ"א בתי
 ו נ"א מוסיף אפיס בתי. ז נ"א ואיחי. ח נ"א דיעקב. ט נ"א דאשתמע. י נ"א נפקא. ונ"א דנפקא.

סאמר	הטולם	קול ורכור
<p>לאתעטרא בב' נוקבי, כדקאמרן. כשהוא חוזר לביתו צריך שוב להתעטר בב' נוקבין כמו שאמרנו. הרי שהיושב בביתו חשוב הרבה יותר מהיוצא לדרך. כי היושב בביתו מתעטר בב' נוקבין. בסויה עד תאות גבעות עולם. משאיכ היוצא לדרך, אין לו אלא נוקבא העליונה בלבדה א"ר פנחס, אפילו בקליפי סנפורי קטרא, לא פתחי עטרא קמך. א"ר פנחס לר"ש, אפילו בסך של קשקשת וסנספיר לא יפתחו פה להתעטר לסניך. כלומר אפילו ברברים פשוטים וקלים כשאלות בקשקשת וסנספיר שהם סימני טהרה דרגים, לא יעזו אדם לדבר לפניך. כי נתפלא על מאמרו העמוק שפרש, בענין היוצא לדרך, שהיה נראה לכאורה כדבר פשוט ומובן לכל אדם קליפי, פירושו קשקשת. כי על קשקשת מתרגמין קליפין (ויקרא י"א). סנפורי, הוא סנספיר. קטרא, פירושו קשר וסבך כלומר, שאלה וספק שצריכים להתירו.</p>	<p>רלו) והאי קול, פנימאה איהו, דלא אשתמע ולא אתגליא, ודא הוא כד נביע בי גרון אפיס ה' בחשאי, וקול הזה, הוא פנימי, שאינו נלמע ואינו מתגלה. אינו נשמע, היינו בקול. אינו מתגלה, היינו בדבור. וזה הוא כשהחיבור, של חין וגרון מוציא ה' בלחש שאין בה שום קול, ונביע תדיר ולא פסק, וזווג הזה נובע חמיד ואינו נפסק. ואיהו דקה פנימאה דלא אשתמע לעלמין. והיא קול דק פנימי שאינו נשמע לעולם. פירושו כשיש הארת חכמה בהמוחין היוצאים ונולדים מהזווג, הם נבחנום שהם נשמעים לחוץ, והם מתגלים על ידי זווג קול ודבור. אבל בשעה שהמוחין הם חסדים מכוסים ונעלמים מהארת חכמה, הם נבחנום, שהם אינם נשמעים לחוץ ואינם מתגלים. וזווג אור"א עלאין הוא על ידי חין וגרון דא"א, שאבא ה"ס חין ואמא ה"ס גרון. ולפי שאור"א הם תמיד בחסדים מכוסים בסוד כי חסך חסד הוא, נבחן זווגם בסוד ה' בחשאי, כמו הוביטוי של אות ה' היוצאת מזווג חין וגרון, שאינה נשמעת לחוץ. וקול זה של אות ה' הוא אמא המקבלת מאבא, והוא נוקבא עלאה דו"א ועליה אומר הכתוב קול גדול ולא יסף, כי זווג זה דאור"א הוא זווג תמידי שאינו נפסק לעולם, וע"כ הוא גדול. רלח) ומהכא נפקא אורייתא, דאיהו קול דיעקב, והאי אשתמע דנפקא מההיא דלא אשתמע: וסכאן, מאור"א שה"ס קול גדול, יוצאת החורה, שהוא קול יעקב, דהיינו ז"א, וקול זה הנשמע, יוצא מקול ההיא שאינו נשמע. דהיינו מאור"א, ולבתר אתאחיד דיבור בהדיה,</p>	מאמר קול ורכור
<p>רלו) אר"ש כגוונא דא אורייתא קאים בין תרי בתים כמ"ד לשני בתי ישראל: א-י"ש כעין זה עומדת החורה, שהוא ז"א, בין שני בתים, דהיינו בין ב' נוקבין, כי נוקבא נקראת בית, כמ"ש לשני בתי ישראל, חד סתימא עלאה, וחד אתגליא יתיר, בית אחד הוא סתום העליון, אמא עלאה, בינה. ובית אחד מגולה יותר. סתימא עלאה דא קול גדול, דכתיב קול וגו' סתום העליון, בינה. זהו קול גדול, שכתוב עליו, קול גדול ולא יסף. וכאן חוזר ר"ש על דבריו לעיל, בהרחבת דברים. (דפורי דף ג' ע"ב)</p>	ונסק	דברים

מההיא דלא אשתמע, ולבתר ^אאתאחיד דבור בהדיה, יונפק לבר, מחיליה
י'ומתקפיה, וקול דיעקב דאיהו אורייתא, אחיד בין לתרי ^בנסבי, אחיד ובהאי
פנימאה דלא אשתמע, ואחיד בהאי דלבר דאשתמע.

רלט) תרין אינון דלא אשתמעו, ותרין אינון דאשתמעו: תרין דלא
אשתמעו, דא הוא חכמה עלאה סתימאה, דקיימא במחשבה, דלא אתגליא ולא
אשתמע. לבתר נפקא ואתגליא זעיר בחשאי, דלא אשתמע, ההוא דאקרי קול
גדול, דהוא דס ונפיק בחשאי.

רמ) תרין אינון ^אדאשתמעו, אינון דנפקי מהכא, ^בקול דיעקב, ודבור
ידאתאחיד בהדיה. האי קולגדול, דאיהו בחשאי, ולא אשתמע, איהי בית לחכמה
עלאה, וכל נוקבא בית אקרי, והאי דבור בתראה, איהו בית לקול דיעקב,
דאיהו אורייתא. ועד אורייתא שריא בביית, ביית יבראשית.

מסורת הזהר דרך אמת

(א) קול—ודיבור, ח"א לכ. קמה. קנא. ח"ב ג. כח.
רל: ח"ג קבא. רכחו רנו. ת"ז חקי כ"ב סג: סד. חקי מ"ח
שג. חקי ס"א צג: צד. חקי ו' בהשטטות קמה: (קול) ח"א יג: רי. ח"ב פא: רלא. רנו. ח"ג לח: קלו. רנה. ת"ז חקי
ס"ט קד. קה. (דיבור) ח"א פה. ת"ז חקי ע' קכב.

חלוסי גרסאות: א ג"א אחיר. ב ג"א ונפיק. ג ג"א ומתוקסיה. ד ג"א תרין. ה ג"א נוקבי. ו ג"א בחהיא. ז ג"א והוא.
ח ג"א דאיהו. ט ג"א דאתחיד. י ג"א דלא. י"א שריית. י"ב ג"א דבראשית (אחיל).

סאמר הסולם קול ורכוז

ונפק לבר מחיליה ומתקפיה, ואח"כ מוזוג
עמו הדבור, דהיינו הנוקבא שלו, ויוצא הדיבור
ומתגלה לחוץ מכחו ועוזו של קול יעקב. וקול
דיעקב דאיהו אורייתא אחיד בין תרי
נקבי, אחיד בהאי פנימאה דלא אשתמע
ואחיד בהאי דלבר דאשתמע, וקול יעקב,
שהוא חתורה, דהיינו ז"א, נאחו בין שתי נקבות,
אחוז בפנימית הזו שאינו נשמעת, דהיינו
באמא, ואחוז בזו שבחוץ, שהיא נשמעת, דהיינו
בהנוקבא. כמו שנתבאר לעיל אשר נוקבא
הפנימית היא אמא, משפעת לו המוחין
והברכות, והנוקבא החיצונית, שהיא נוקבא
שלו, היא מקבלת ממנו המוחין והברכות.
רלט) תרין אינון דלא אשתמעו ותרין
אינון דאשתמעו: שנים הם שאינם
נשמעים לחוץ, שהם חסדים מכוסים, ושנים הם
נשמעים לחוץ, שהם בחסדים מגולים בהארת חכמה.
ופטרש תרין דלא אשתמעו, דא הוא
חכמה עלאה סתימאה דקיימא במחשבה
דלא אתגליא ולא אשתמע, שנים שאינם
נשמעים, וזו חכמה עליונה הסתומה, דהיינו
א"א, העומד ומלוכש במחשבה, דהיינו אבא
עלאה, שאינו מתגלה בדבור, ואפילו בבחינת
קול אינו נשמע. לבתר, נפקא ואתגליא
(דסרי דף ג' ע"ב)

רמ) תרין אינון דאשתמעו, אינון
דנפקי מהכא, קול דיעקב
ודבור דאתאחיד בהדיה: שנים הם שנשמעים.
הם יוצאים מכאן, היינו שיוצאים מהשנים שאינם
נשמעים, והם קול של יעקב, דהיינו ז"א, והדבור המיוחד
עמו, שהיא הנוקבא דז"א. האי קול גדול
דאיהו בחשאי ולא אשתמע, איהי בית
לחכמה עלאה, וכל נוקבא בית אקרי.
קול גדול זה שהוא בלחש ואינו נשמע, דהיינו
בינה כנ"ל, הוא בית לחכמה עלאה, שהוא אבא,
כי כל נקבה נקראת בשם בית. וע"כ נקראת
הבינה שהיא נקבה בשם בית. והאי דבור
בתראה איהו בית לקול דיעקב, דאיהו
אורייתא, ודבור זה האחרון, שהיא הנוקבא
דז"א, הוא בית לקול יעקב, שהוא חתורה, דהיינו
ז"א. ועד אורייתא שריא בב', ביית
ראשית

רמא) פתח ואמר, "בראשית ברא אלקים, היינו דכתיב, (ה) ויבן ה' אלקים את הצלע. את השמים, היינו דכתיב, ויביאה אל האדם. ואת הארץ, כד"א יועצם מעצמי, ודאי יאהי ארץ החיים.

רמב) יתו, פתח ר' שמעון ואמר (ז) נאם ה' לאדוני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך. נאם ה' לאדוני, דרגא עלאה, לדרגא תתאה קאמר, שב לימיני, לאתקשרא מערבית בדרומית, שמאלא בימינא, בגין לתברא חיליהון.

דרך אמת

(א) לעיל כ"ח א' ומ"ט א'. (ב) ס"ו א'.

מסורת הוחר

(א) בראשית ברא אלקים, לעיל בראשית א' דף רס"ח

ציון א' וי"ג ב) ויבן ה' אלקים, לעיל בראשית ב' דף

קכ"ח ציון ב' וי"ג ג) ויביאה אל האדם, לעיל דף קכ"ט ציון ז' וי"ג ד) ועצם מעצמי, לעיל ב"א דף ר"ח

ציון ב' וי"ג ה) נאם ה' לאדוני, (תהלים קי"י) ח"א סג. פז. רמג. ח"ב קס"ב ח"ג סמב: רמב"ז חקת נ"ב סג סמא.

חלוסי גרסאות: א) ג"א ליג ודאי האי איתי ארץ החיים תו. ב) ג"א איהי, איהי ארץ (אה"ל). ג) ג"א ותו. ונ"א ליג תו.

מאמר

הסולם

קול ודבור

ראשית, וע"כ התורה מתחלת עם ב' דהיינו בראשית.

רמא) פתח ואמר בראשית ברא אלקים היינו דכתיב, ויבן וגו'. את השמים, היינו דכתיב ויביאה וגו'.

פתח ר"ש ואמר, בראשית ברא אלקים היינו שכתוב ויבן ה' אלקים את הצלע. כלומר שכאן מרומז בנין הנוקבא ע"י אור"א. את השמים, שה"ס זו"ן הגדולים, היינו שכתוב ויביאה אל האדם. ואת הארץ, כד"א ועצם מעצמי ואת הארץ, שה"ס זו"ן הקטנים, הוא כמ"ש עצם מעצמי.

פירושו. כי נתבאר לעיל (בראשית א' דף י' ד"ה בהאי) כי ברא לשון סתימא היא, וה"ס אשר דנפיק מראשית, דהיינו סוד הורדת אתון אליה דבינה לתוך הזו"ן. שנשארה הבינה ב"ק, בסוד ב' אתון מ"י. ואח"כ חזרו והעלו אתון אליה אליהם וחזרה והשיגה הג"ד, ונשתלם השם אלקים, שו"ס בראשית ברא אלקים. ונודע שעם אתון אליה שהבינה מעלה, עולים עמהם גם זו"ן. להיותם דבוקים עליהם (כנ"ל ב"א דף י' ד"ה אי) והם משיגים שם המוחין רבינה. הרי שסוד בנין הנוקבא, שהוא ע"י עליתה לאור"א, שה"ס בינה, הוא בסוד בראשית ברא אלקים, שבמלות הללו מרומז עליות זו"ן לאור"א והשגת הבנין מהם, דהיינו המוחין. וי"ש בראשית ברא אלקים היינו דכתיב ויבן ה' אלקים את הצלע.

ונתבאר לעיל (דף קכ"ח ר"ה וי"ש) בכיארור כתוב ויביאה אל האדם, שה"ס תקון (דשו"י דף ג' ע"ב)

המסך בהנוקבא להכשירה לקבל חסדים מו"א, נמצא מזה, שהכתוב ויביאה, קאי על הנוקבא הגדולה שמחזה ולמעלה רז"א, המרומזת בהמלה את, של את השמים, כנ"ל (בראשית א' דף רנ"ה ד"ה ואת) וי"ש את השמים, היינו דכתיב ויביאה אל האדם. כלומר שהמלה את, שה"ס נוקבא הגדולה של השמים, שהוא ז"א, עליה נאמר, ויביאה אל האדם, שפירושו שהכשיר אותה לקבלת חסדים.

ונידע שהע"ס כח"ב תו"מ נקראים, מוחא עצמות גידין בשר עור. ונמצא שעצמות הוא חכמה, וי"ש ואת הארץ, אשר רומז על הנוקבא הקטנה שלמטה מחזה, (כמ"ש שם), שהיא לבדה נתקנה לקבלת חכמה (כנ"ל דף ס"ו ר"ה אמר) היינו ועצם מעצמי, עליה נאמר עצם מעצמי שפירושו שמקבלת חכמה. וי"ש ודאי האי איהי ארץ החיים, שהנוקבא הקטנה המרומזת בואת הארץ, היא נקראת ארץ החיים, כי אור החכמה נקראת אור חיה, וע"כ הנוקבא בעת שיש לה אור החכמה נקראת ארץ החיים. שו"ס החכמה תחיה בעלית

מאמר נאם ה' לאדוני

רמב) תו פתח ר"ש ואמר נאם וגו', נאם ה' לאדוני, דרגא עלאה לדרגא

תתאה קאמר, שב לימיני. עוד פתח ר"ש ואמר וכו'

הכו', נאם ה' לאדוני, שפירושו, שמדרגה העליונה, שהוא ז"א

אומרת למדרגה התחתונה, שהיא הנוקבא, שב לימיני,

לאתקשרא מערבית בדרומית שמאלא

בימינא בגין לתברא חיליהון דשאר,

דשאר יעמין עעכוים. נאם ה' לאדוני, נאם ה' דא יעקב, לאדוני, דא יארון
הברית אדון כל הארץ.

רמג) ד"א נאם ה', דא יובלא. לאדוני, דא שמיטה. דכתיב בה יאהבתי
את אדוני. שב לימיני, דהא ימינא ביובלא שריא, ושמיטה בעי לאתקשרא בימינא.
רמד) ת"ח, שמיטה דא, לא אתקשר בקיומא שלים, בימינא יובשמאלא,
מיומא דאשתכחת, כד בעיא לאתקשרא, אושיט דרועא שמאלא דלקבלה, וכרא
יעלמא דין, ובגין דהוא מסטרא דשמאלא, לית ביה קיומא, עד זמנא דאלף
שביעאה, דבההוא יומא טלחוד, יאתקשר כדין בימינא, וכדין תהוי בין ימינא
ושמאלא, בקיומא שלים, וישתכחון שמים חדשים, וארץ חדשה, וכדין לא
תעדי מתמן לעלמין.

רמה) אי הכי במאי נוקים שב לימיני, אלא עד זמנא ידיעא, דכתיב עד
מסורת הזהר

(א) ארון הברית ארון, (יהושע ג') ח"א כ. ב. קנב. רכח רנא. ח"ב יג. ריד: רלחו ב) אהבתי את אדוני,
(סמות כ"א) ח"ב קח: קטו. ח"ג קח:

חלופי גרסאות: א) נ"א רעמין וליג דשאר, כ נ"א דהא יובלא בימינא שריא, ג נ"א ושמאלא, ד נ"א לקבלה.
ה נ"א האי עלמא, ו נ"א דהוה, ז נ"א שמאלא, ח נ"א דבההיא יומא אקרי חד, ט נ"א חד, י נ"א ותקשר.

נאם ה' לאדוני

הסולם

מאמר

עמין עעכוים. ליחד מערבי, שהיא הנוקבא, בדרומית, שהוא חסד דז"א, השמאל שהיא הנוקבא, בימינא דז"א, כדי לשבר כחם של האומות עובדי ע"ז. דהיינו כמו שהכתוב ממשיך, עד אשית אויבך הדום לרגליך. כי נאם ה' דא יעקב, דהיינו ז"א. לאדוני דא ארון הברית אדון כל הארץ שהיא הנוקבא, (כנ"ל בראשית א' דף ש"ז ר"ה כתיב)

פירוש. הנוקבא, היא חכמה בעיקרה. כמ"ש לעיל (אות רמ"א) שעליה אומר הכתוב, ועצם מעצמי. וכל עוד שאין לה חסדים להתלבש בהם, יכולים החצונים לאחוז בה, ע"כ אומר אליה ז"א, שב לימיני דהיינו לקבל חסדים מספירת החסד שהוא ימין ז"א, ואז תוכל להכניע כל כוחות הדין. רמג) ד"א, נאם ה' דא יובלא, לאדוני, דא שמיטה, דכתיב בה

אהבתי את אדוני: פירוש אחד, נאם ה' היינו יובל, שהוא בינה. לאדוני, היינו שמיטה שהיא הנוקבא, שכתוב בה אהבתי את אדוני. שב לימיני, דהא ימינא ביובלא שריא, ושמיטה בעי לאתקשרא בימינא, היובל אומר לשמיטה שב לימיני, כי ימין, דהיינו חסדים, שורה ביובל, דהיינו בכינה, ושמיטה שהיא הנוקבא, צריכה להתקשר בימין. כמו שמבאר לפנינו.

רמד) ת"ח שמיטה דא, לא אתקשר בקיומא שלים, בימינא ובשמאלא,

(דמרי דף כ"י ע"ב)

אשית וגו': מקשה אם כן, שאתה אומר שרק

באלף

אשית אויביך הדום לרגליך, ולא תדיר. אבל בהוא זמנא, לא תעדי מתמן לעלמין, דכתיב " כי ימין ושמאל תפרוצי למהוי כלא חד.

רמו) תא חזי, את השמים, דא שכינתא עלאה. ואת הארץ, דא שכינתא דלתתא, באתחברותא ^ב דדכר ונוקבא כחדא. והא אתמר כמה דאתערו ביה חברייא ^ב עד כען.

רמו) יבעו למיזל, דקמו, אמר ריש, ^ב מלה הכא גבו, פתח רבי שמעון, ואמר, תרי קראי יכתיבי, ^ב כי ה' אלקיך אש אוכלה יהוא. וכתיב התם ^ב ואתם הדבקים בה' אלקיכם, חיים כלכם היום. הני קראי ^ב אוקימנא להו, בכמה אתר, ואתערו בהו חברייא. ת"ח, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, הא אתמר, מלה ^ב דא, בגו חברייא, דאית י' אשא אכלא אשא, י' ואכיל לה ושצי י' לה' בגין דאית אשא תקיפא מאשא, ואוקמוה.

מסודת הזהר

דרך אמת

א) יש לנו עוד מה לדבר ב' ביארנוס סקודי רכין ב'. א) כי ימין ושמאל תפרוצי, ישעיה נ"ד. ב) כי ה' אלהיך אש אוכלה, (דברים ד') ח"א נא. ט. ח"ב כה: טו עט פו. קשבו רכו: רעא. ח"ג כה: לג: לה. רמ: ת"ז תקי י"ח לה, תקיח קייט טב שלד. ג) ואתם הדבקים בה', (דברים ד') לעיל דף ק"ו ציון א' ושי"ט. ד) אשא אכלא אשא, ח"א ית, לג. נא. ט. ח"ב רכו: ח"ג כה: לה. קנד: רמ. חלופי גרסאות: א) נ"א דכר. ב) נ"א ל"ג עד. ונ"א עד כאן. ג) נ"א כען בעי למיזל, ונ"א בעא. ד) נ"א ל"ג קמו. ט) נ"א כתיב ול"ג כתיבי, ונ"א מוסיף כתיבי כתיבי. ו) נ"א ל"ג כי. ז) נ"א מוסיף הוא אל קנא. ח) נ"א חיים וגוי. ט) נ"א ל"ג דא. י) נ"א מוסיף אשא ואית אשא. יא) נ"א אכיל ליה. יב) נ"א ליה.

שלחובא דפרקא

הסולם

מאמר

רמו) בעו למיזל קמו, אר"ש מלה הכא גבן. רצו ללכת וקמו ממקומם, אמר להם ריש דבר אצלנו כאן, כלומר, שיש לו כאן דבר שרוצה לומר להם, פתח ריש ואמר, תרי קראי כתיבי, כי ה' אלקיך אש וגו' ואתם הדבקים וגו', הני קראי אוקימנא להו בכמה אתר ואתערו בהו חברייא, פתח ריש ואמר, ב' כתובים נאמרו: אחד, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, שהמשמעות שאי אפשר להדבק בו, כמו שאי אפשר להדבק באש. והכתוב השני, ואתם הדבקים וגו' הרי שאפשר להדבק בו. כתובים הללו ביארנו אותם בכמה מקומות, וגם נתעוררו החברים בהם. אבל ת"ח כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, הא אתמר מלה דא בגו חברייא, דאית אשא אכלא אשא ואכיל לה ושצי לה, אבל בוא וראה, כתיב כי ה' אלקיך אש אוכלה אש הוא, כבר נאמר דבר זה בין החברים, שיש אש אוכלת אש. דהיינו שאוכלת אותה ומשמדה אותה. בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואוקמוה, משום שיש אש שהיא חזקה יותר מאש רגילה, וכבר בארוה.

באלף הז' תתקשר הנוקבא בימין, במה נפרש הכתוב, שב לימיני, שהמשמעות הוא בשתא אלפי שני, ולא דוקא באלף הז'. ומתוך שכוונת הכתוב, שב לימיני, הוא רק לזמן מסויים, כי כזוב, עד אשית אויביך הדום לרגליך, אבל לא תמיד אבל בהוא זמנא לא תעדי מתמן לעלמין, דכתיב כי ימין ושמאל תפרוצי, למהוי כלא חד, אבל בזמן ההוא, דהיינו באלף הז', לא תסור עוד משם לעולם, שכתוב עליה אז, כי ימין ושמאל תפרוצי וגו', דהיינו שתכלול אז את עצמה בקו ימין ובקו שמאל, ויהיו בה הכל אחד. רמו) תא חזי, את השמים דא שכינתא עלאה, ואת הארץ דא שכינתא דלתתא באתחברותא דדו"ג כחדא: בוא וראה, הכתוב את השמים, יורה על שכינה עלאה, דהיינו הנוקבא שמחזה ולמעלה. ואת הארץ, דא שכינה תתאה, דהיינו הנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, בתחברות דכר ונוקבא כאחד, כלומר, שנוקבא עלאה מחוברת בדכר, שהוא ז"א הגדול, וגם נוקבא תתאה מחוברת בדכר, שהוא ז"א הקטן והא אתמר כמה דאתערו ביה חבריא עד כען, וכבר נתבאר זה כמו שהעירו בו החברים עד עתה.

(דפו"י דף נ"י ע"ב)

רמח) אבל ת"ח מאן דבעי למנדע חכמתא דיחודא קדישא, יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא, או מגו (ה) בוצינא דדליה, דהא שלהובא לא סלקא אלא (י) כד אתאחיד במלה גסה.

רמט) ת"ח, בשלהובא דסלקא, אית תרין נהורין, חד, נהורא (כ) חוורא, דנהיר, וחד נהורא דאתאחיד ביה, אוכמא, או תכלא. (ל) ההוא "נהורא חוורא, איהו לעילא, וסלקא באורח למישור. ותחותיה, ההוא נהורא תכלא או אוכמא, דאיהו כרסיא ליהוא יחוורא.

רנ) וההוא ינהורא חוורא, שארי עליה, ואתאחידו דא בדא, למהוי כלא חד, ויהוא נהורא אוכמא, יאו גוון תכלא, דאיהו לתתא, י"הוא כרסיא דיסר, ליהוא יחוורא. וע"ד רזא דתכלתא.

רנא) והאי יכרסיא יתכלא אוכמא, ואתאחיד במלה אחרא לאתדלקא, ודהוא מתתא, וההוא אתער ליה, לאתאחדא י"בנהורא י"חחורא.

דרך אמח

מסורת הוהר

(א) מתוך נר הדולק (ב) כהקדמה י"ב כ"א וע"ז כ"וסינ (ג) אשין בשדגא (ד) ויקהל ר"ג כי וסקודי רכ"ז כי וכר"מ כפי לו ל"ג (ה) וילא קנ"א א"י תרומה קמ"א. (ו) סקודי רכ"ז כי. (ז) רזא דתכלתא, ח"ג רכו.

חלוסי גרסאות: א) נ"א ביהורא. ב) נ"א אחרא ג נ"א ל"ג בה. ד נ"א מישר. ה) נ"א מוסיף נהורא חוורא. ו) נ"א ל"ג נהורא. ז) נ"א ואתאחידה. ח) נ"א ל"ג כלא. ט) נ"א דא. י) נ"א ל"ג או. יא) נ"א דהוא. יב) נ"א חוורא. יג) נ"א מוסיף כרסיא דיקר. יד) נ"א חכלא או אוכמא. טו) נ"א אתאחידה. טז) נ"א דאיהו. יז) נ"א בהתוא נהורא יח) נ"א מוסיף עלאה.

טאמר

הפולים

שלחובא דסלקא

רמח) אבל ת"ח מאן דבעי למנדע חכמתא דיחודא קדישא יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא או מגו בוצינא דדליק: אבל כוא וראה, כל

חרובה לדעת חכמת היחוד הקדוש, יסתכל בשלהבת העולה מתוך הגחלת או העולה מן הנר הדולק, דהא שלהובא לא סלקא, אלא כד אתאחיד במלה גסה כי השלהבת אינו עולה, אלא כשנאחז בדבר עב. רמט) ת"ח, בשלהובא דסלקא אית תרין נהורין, חד, נהורא חוורא דנהיר, וחד, נהורא דאתאחיד בה אוכמא או תכלא: כוא וראה, בשלהבת העולה, יש ב"י אוריה, אחד, הוא אור הלבן המאיר, ואחד, הוא חוורא, שאור הלבן נאחז בו, והוא אור שחור או תכלת, ההוא נהורא חוורא איהו לעילא וסלקא באורח מישר, ותחותיה ההוא נהורא תכלא או אוכמא דאיהו כרסיא ליהוא חוורא, אור הלבן ההוא, שמאיר, הוא למעלה, ויהאור עולה בדרך ישר, ומתחתיו אור התכלת

וכסא הכבוד דומה לתכלת, כנודע. רנא) והאי כרסיא תכלא אוכמא, אתאחד במלה אחרא לאתדלקא, דהוא מתתא: וכסא נ"ו של אור תכלת או שחור, נאחז בכבר אחר להדלק, שהוא מתחתיו, וההוא אתער ליה לאתאחדא בנהורא חוורא, ודבר ההוא מעורר אותו להאחז באור הלבן.

רנב) ודא תכלא אוכמא, לזמנין אתהדר סומקא, והוא הנהורא חורא דעליה, לא אשתני לעלמין, דהא חורא הוא תדיר. אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין, לזמנין תכלא או אוכמא, ולזמנין סומקא.
 רנג) והאי יאתאחיד לתרין סטרין, אתאחיד לעילא, בההוא נהורא יחורא. יאתאחיד לתתא, בההוא מלה דתחותי, דמתקנא ביה ללנהרא יולאתאחדא ביה.

רנד) ודא אכלא תדיר, יושצי לההוא מלה יאדשוויין ליה, דהא בכל מה

חלוסי גרסאות: א ג"א מוסיף נהורא עלאת. כ ג"א לגוונין. ג ג"א מוסיף והכי אוקמיה דהאי. ד ג"א אחתיה. ה ג"א מוסיף עלאה חורא ו ג"א ואחאחד. ז ג"א ליג מלה. ח ג"א מוסיף לאנהרא מלין דשוויין ליה לאדלקא מוסיף עלאה חורא ו ג"א וואחאחד. י ג"א ליג מלה. יא ג"א מוסיף כמה דשוויין. יב ג"א מוסיף כמה דשוויין.

סאטר הסולם שלחובא רסלקא

רנב) ודא תכלא אוכמא, לזמנין אתהדר סומקא, וההוא נהורא חורא דעליה לא אשתני לעלמין דהא חורא הוא תדיר: ואור התכלת ואוכס, חורא לסעמים להיות אדום, ואור הלבן שעליו אינו משתנה לעולם ורימיד הוא לבן, אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין, לזמנין תכלא או אוכמא ולזמנין סומקא, אבל התכלת משתנה לצבעים אלו, שלפעמים היא תכלת או שחור, ולפעמים הוא אדום.
 רנג) והאי יאתאחיד לתרין סטרין. יאתאחיד לעילא בההוא נהורא חורא, יאתאחיד לתתא בההוא מלה דתחותי דמתקנא ביה לאנהרא ודא אחדא ביה: ואור זה התכלת, נאחו בשני צדדים, נאחו למעלה כאוחו אור הלבן, ונאחו למטה כדבר הגס שמתחיה, דהיינו בהפתילה. שמתוקן בעור, להאיר ולהאחו בו, כי הפתילה נותנת לו אחיזה. שעיז מתדבק באור הלבן המאיר.

ביאור הדברים: אור הלבן פירושו אור החסדים, דיינו אור ז"א, שה"ס יה"ו דשם הוי"ה, ואור התכלת או השחור, הוא אור הנוקבא, שה"ס ה' אחרונה של שם הוי"ה. כמ"ש ר"ש (להלן באות רנ"ט) ויש להכין הדברים משורשם. כי נהורא חורא דנהיר, ה"ס אור נקודת החולם, שה"ס אור החסדים, וקו ימין, ואור או"א עלאין, ונהורא תכלא או אוכמא, ה"ס אור נקודת השורק, שה"ס אור החכמה וקו שמאל, ואור ישסו"ת ונודע שב' הקוין ימין ושמאל הנמשכים מבי הנקודות חולם ושורק, הם במחלוקת, ואינם יכולים להאיר עד שיוצאת קומת חסדים על המסך דנקודת החירק, שה"ס מסך דז"א, שהוא בחי"א, ונעשה לקו אמצעי (דפו"י דף ג"א ע"א)

המכריע על ב' הקוין ימין ושמאל, ונכללים זה מזה והשמאל מקבל הארת חסדים מימין והימין מקבל הארת החכמה משמאל. כנודע. וכח הפסך הזה שבנקודת החירק, נבחן לדבר גס המדליק לאור התכלת, שה"ס קו שמאל, ומחברו עם נהורא חורא דנהיר, שה"ס קו ימין, ולולא דבר גס הזה, היו ב' הקוין ימין ושמאל נשארים במחלוקת ולא היו מאירים. (כמ"ש לעיל ב"א דף מ"ח ד"ה ונסק ע"ש) ואלו ג' הנקודות הם יוצאים כן בתחלה בהבינה, בסוד תלת נפקי מחז, (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) ואח"כ הם יוצאים ג"כ בווי"ן, בסוד חד בתלת קיימא ויש לרעת שבעת שווי"ן מקבלים מוחין הללו בשלמות הם מלבישים על או"א וישסו"ת, ואז נעשה ז"א לבחינת אור נקודת החולם, כאו"א, והניקבא לבחינת אור נקודת השורק כמו ישסו"ת, ואינם יכולים להזדווג זה בזה, עד שיוצאת קומת חסדים על מסך דבחי"א המכריע על ב' הנקודות, כמ"ש בכינה, אמנם כאן נמצא המסך דבחינת החירק בנשמות ישראל, כי כמו שאתוון אליה דבינה מעלים אליהם את הווי"ן, והמסך שלהם משמש לקו המכריע שבבינה, כך אתוון אליה דווי"ן, מעלים אליהם את נשמות ישראל, והמסך שלהם משמש לקו המכריע בווי"ן. הרי שדבר הגס הגורם, שהנוקבא, שה"ס נקודת השורק ושמאל, תתחבר עם הז"א שה"ס החולם, הוא כח המסך שבנשמות ישראל. (וז"ש להלן באות רנ"ז) לית ליה אתערותא לאתדלקא וכו' אלא על ידי ישראל. דהיינו מטעם שהם הנושא לסוד המסך דחירק, שולתו, אין יחוד בין ז"א ונוקביה כמבואר. רנד) ודא אכלא תדיר ושצי לההוא

דאחדבק ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא, שצי ליה, יואכיל ליה, בגין דאורחוי הוא לשיצאה, ולמהוי אכיל, דהא ביה תליא י שצו דכלא מותא דכלא, ובגיני כך דאיהי אכיל, כל מה דאתדבק ביה לתתא.

רנה) וההוא נהורא חוורא דשריא עלוי, לא אכיל, ולא שצי לעלמין, ולא אשתני נהוריה. ועד אמר משה, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, יאוכלה ודאי, אכיל ושצי כל מה דשריא תחותוי. ועל דא אמר ה' אלהיך, ולא אלקינו, יבגין דמשה, בההוא נהורא חוורא דלעילא הוה, דלא שצי ולא אכיל.

רנו) ת"ח, לית ליה (א) אתערותא, לאתדלקא האי נהורא תכלא, לאתאחדא בנהורא חוורא, אלא זעל ידי מ' ישראל, דאינון מתדבקן ביה תחותוי.

רנו) ות"ח, אע"ג דאורחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא, לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותוי, ישראל מתדבקן ביה תחותוי, וקיימן בקיומא, הה"ד י ואתם הדבקים בה' י אלקיכם חיים. (ב) יבה' אלקיכם, ולא אלקינו, י בההוא

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) כי ה' אלקיך אש אוכלה, לעיל דף ק"ג ציון ב' וי"ג. (ב) ואתם הדבקים, לעיל דף ק"ו ציון א' וי"ג.

חלוסי גרסאות: א) נ"א אכיל ליה ושצי ליה. ב) נ"א ליג ואכיל ליה. ג) נ"א שיצו. ד) נ"א איהו. ה) נ"א אכלה הוא ודאי. ו) נ"א בגין דבההוא נהורא חוורא דלעילא הוה משה. ז) נ"א ל"ג על ידי ח נ"א דישראל. ט) נ"א דארחיה. י) נ"א ל"ג ביה. יא) נ"א אלקיכם וגו'. יב) נ"א ליג בה'. יג) נ"א בה' אלקיכם כתיב ולא כתיב אלקינו. יד) נ"א מוסיף אלא בה' אלקיכם.

שלהובא דסלקא

הסילם

סאמר

אוכלה הוא, אוכלה ודאי, אכיל ושצי כל מה דשריא תחותוי, וע"כ אמר משה כי ה' אלקיך הוא אש אוכלה, כי ודאי הוא אש אוכלה, ששורף ומכלה כל מה ששורה תחתיו. וע"ד אמר ה' אלקיך ולא אלקינו, בגין דמשה, בההוא נהורא, חוורא דלעילא הוה, דלא שצי ולא אכיל, וע"כ אמר משה ה' אלקיך אש אוכלה הוא, ולא אמר ה' אלקינו, משום שמה היה מרכבה לאור הלכן ההוא שלמעלה, שהוא אינו שורף ואינו מכלה, שהוא מטעם הנ"ל שאין בו אחיזה לדינים. רנו) ת"ח לית ליה אתערותא, לאתדלקא האי נהורא תכלא לאתאחדא בנהורא חוורא, אלא ע"י ישראל, כוא וראה, אין לו התעוררות לאור התכלת הזו, להדלק ולהתחבר באור הלכן, כי אם על ידי ישראל, דאינון מתדבקן ביה תחותוי, שהם מתדבקים בו מתחתיו. דהיינו כמו הפתילה המתדבקת באור התכלת מתחתיו.

שכנר, אוכל תמיד ומכלה לאותו הדבר גם שתקנו לו, דהיינו הפתילה. דהא בכל מה דאתדבק ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא שצי ליה ואכיל ליה, כי בכל מה שאור התכלת נתדבק בו מלמטה, ושורה עליו, הוא מכלה אותו ושורף אותו. בגין דאורחוי הוא לשיצאה ולמהוי אכיל, דהא ביה תליא שצו דכלא מותא דכלא, משום שדרכו הוא לכלות ולאכול, כי בו תלויים, הכליון של הכל והמות של הכל, כי אור התכלת ה"ס הנוקבא, ועץ הדעת, שהמות והשמדה נמשכים ממנה.

רנה) וההוא נהורא חוורא דשריא עלוי, לא אכיל ולא שצי לעלמין,

ולא אשתני נהוריה: ואותו אור הלכן השורה עליו, על אור התכלת, אינו אוכל ואינו משחית לעולם, ואורו אינו משתנה לשום צבע. כי אור הלכן הוא אור החסדים כנ"ל, ואור החסדים אינו משתנה ואינו מתעבה לעולם. גם אין בו שום אחיזה לדינים, וע"כ אינו שורף ואינו מכלה לעולם.

וע"ד אמר משה כי ה' אלקיך אש (דס"ו דף נ"א ע"א)

רנו) ות"ח אע"ג דאורחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותוי: וכוא וראה, אע"פ שדרכו

נהורא תכלא אוכמא דאכיל ושצי, ^אכל ימה דאתדבק יביה יתחותיה, ואתון מתדבקן ביה וקיימי, דכתיב חיים כלכם היום.

רנח) ועל נהורא חוורא, שרייא לעילא נהורא יסתימא ידאקיף ליה: סורזא עלאה הכא, וכלא יתשכח בשלהובא דסליק, יחכמתין דעליונין ביה: אתא רבי פנחס ונשקיה, אמר בריך רחמנא ^ב ^ה דאיערענא הכא, אזלו עמיה דר' פנחס תלת מילין.

רנט) אהדרו רבי שמעון וחברייא. אמר רבי שמעון, הא דאמרן, רזא וחכמתא יי' איהו, ביחודא קדישא, י' דבג"כ ה"א בתראה דשמא קדישא, י' איהו נהורא תכלא אוכמא, י' דאתאחיד ביה"ו, י' דהוא נהורא חוורא דנהיר.

רס) ת"ח, לזמנין האי נהורא תכלא ד', ^ב ולזמנין ה' אלא בזמנא דלא מתדבקן ביה ישראל לתתא, י' לאדלקא י' ליה, לאתאחדא בנהורא חוורא, איהו

דרך אמת

(^א) שפנעתי ואני לדי לבל פה ולשמוע הדושים אלו. (ב) ס"ג א' ל"ז ב'.

חלופי גרסאות: א ג"א ל"ג כל. ב ג"א מאן ג ג"א ל"ג ביה. ד ג"א החותיו. ה ג"א ל"ג מן ועל עד וכלא. ו ג"א סתימא. ז ג"א דאקיף. ח ג"א ורני. ט ג"א אשתכח. י ג"א וחכמתא. יא ג"א דאיערענא יב ג"א מוסיף בהוייה. יג ג"א בג"כ. יד ג"א איהו. טו ג"א דאחייחיד. טז ג"א דאיהו. יז ג"א לאדלק. יח ג"א בית.

שלהובא דסלקא

הסולם

סאמר

אור התכלת, והלבן, ואור הסתים המקיף בשלהבת העולה מהנר, וחכמות העליונים מרומזות בו. אתא רבי פנחס ונשקיה, אמר בריך רחמנא דאיערענא הכא, אזלו עמיה דר' פנחס תלת מילין. בא רבי פנחס ונשק אותו לר' שמעון, אמר בריך השם הרחמן שפגשנוכם כאן. הלכו עם ר' פנחס שלשה מילין.

רנט) אהדרו ר"ש וחברייא, אר"ש, הא דאמרן רזא דחכמתא איהו

ביחודא קדישא: חזרו ר"ש והחברים אחר שלוו לר' פנחס. אר"ש, זה שאמרנו הוא סוד החכמה ביחוד הקדוש, דבג"כ ה"א בתראה דשמא קדישא, איהו נהורא תכלא אוכמא, דאתאחיד ביה"ו, דהוא נהורא חוורא דנהיר. כי כמו כן, ה' אחרונה של השם הקדוש, שהיא הנוקבא, היא אור התכלת והשחור, המתחברת ביה"ו דהיינו ז"א שהוא אור הלבן המאיר.

רס) ת"ח, לזמנין האי נהורא תכלא ד', ולזמנין ה': בוא וראה, לפעמים

אור התכלת הוא ד', ולפעמים הוא ה'. אלא בזמנא דלא מתדבקן ביה ישראל לתתא לאדלקא ליה, לאתאחדא בנהורא חוורא

איהו

שדרכו של אור תכלת שחור הזה, לכלות כל שנתדבק בו מתחיהו. עכ"ו, ישראל מתדבקן ביה תחותיו וקיימן בקיומא, הה"ד ואתם הדבקים וגו', ישראל נדבקים בו מתחתיו ונמצאים בחיים. וז"ש ואתם הרבקים בה' אלקיכם, בה' אלקיכם ולא אלקינו, בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכיל ושצי כל מה דאתדבק ביה תחותיה, ואתון מתדבקן ביה וקיימי, בה' אלקיכם כתיב, דהיינו בהנוקבא, ולא כתוב בה' אלקינו שאו היה המשמעות בז"א, שמשה מרכבה אליו כנ"ל, והיינו סאמר להם, ואתם הדבקים באותו אור התכלת והשחור, השורף ומכלה כל מה שנדבק בו מתחתיו. ועכ"ו, אתם דבקים בו ואתם חיים, דכתיב, חיים כלכם היום. כי אור התכלת לא שרף ולא כלה אתכם.

ינח) ועל נהורא חוורא שרייא לעילא נהורא סתימא דאקיף ליה,

רזא עלאה הכא, ועל אור הלבן שורה למעלה אור סתום המקיף אותו, ויש כאן סוד גליון. שזה רומז על אור עליון המקיף על ז"א שהוא אור הלבן, שבו אין השגה תפיסא לל. וכלא תשכח בשלהובא דסליק, יחכמתין דעליונין ביה, ותמצא הכל, דהיינו

ד' ולזמנא דמתערי ליה, לאתחברא עם נהורא חורא, כדין אקרי ה'.
רסא) גמגלן דכתיב א כי יהיה נערה בתולה, נער (ה) דכתיב, בלא ה' מיט
ג בגין דלא אתחברת בדכורא, ובכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא, יהיא לא
אשתכח, וסלקא מתמן, ואשתאר ד'.

רסב) דהא איהי כל זמנא דאתחבר בנהורא ו' חורא דנהיר, אקרי ה'.
דהא כדין כלא א' אתחבר כחדא איהי ב' אתדבקת בנהורא חורא, וישראל
מתדבקן י' בה, י' וקיימא י' תחותה, לאדלקא ט' לה, וכדין כלא חד:
רסג) ודא הוא רזא דקרבנא, ג דתננא ט' דסליק, י' אתער ליה, להאי נהורא
תכלא י' לאדלקא, י' וכד אתדלק, אתחבר (ה) בנהורא חורא, ושרגא דליק
ביחודא חד.

רסד) ובגין דארחיה, דהאי נהורא תכלא לשיצאה, ולמהוי אכיל כל מה

מסורת הזהר

דרך אמת

א) כי יהיה נערה בתולה, (דברים כ"ב) ח"ב לה.

ה) שמות ל"ה ג'.

ח"ג קנה: ב) בגין דלא אתחברת בדכורא.

ח"ב לה: ג) דתננא דסליק אחר- לאדלקא. ח"א ע' ח"ג לה:

חלוסי גרסאות: א) נ"א ודמתערי, ב) נ"א ליג ליה, ג) נ"א ורזא דמלה ול"ג מגלן, ד) נ"א מוסיף כתיב ביה, ה) נ"א ה
ו נ"א דאתחברת, ו נ"א חורא, ה) נ"א לא (ד א), ט) נ"א ליג אתחבר, ונ"א כחורא אתחבר, י) נ"א איתו
יא) נ"א אתדבקא, ונ"א אהדבק, יב) נ"א ביה, ונ"א ליה, ונ"א מוסיף בה לחתא יג) נ"א וקיימי, יד) נ"א חחוחיה, טו) נ"א ליה
טז) נ"א סליק, יז) נ"א ואתער, יח) נ"א מוסיף לאדלקא ליה, יט) נ"א כד.

שלהובא רשלקא

הסולם

מאמר

איהו ד': בעת שישראל אינם דבקים
בה למטה, להדליק אותה ולחבר אותה באור
הלבן, היא נבחנת לאות ד', ולזמנא דמתערי
ליה לאתחברא עם נהורא חורא כדין
אקרי ה', ובעת שישראל מעוררים אותה
דהיינו שמעלים מין להתחבר עם אור הלבן, אז
נקראת ה'.
רסא) מגלן, דכתיב כי יהיה נערה
בתולה, נער כתיב בלא ה',
מאי טעמא, בגין דלא אתחברת בדכורא:
מאין לנו זה, משכתוב כי יהיה נערה וגו'
וכתוב נער במסורה, בלי ה', מהו הטעם, הוא
משום שלא נתחברה בזכר, ובכל אתר דלא
אשתכחו דכר ונוקבא, ה' לא אשתכח,
וסלקא מתמן ואשתאר ד', ובכל מקום
שארין שם זכר ונקבה, אין שם ה', וע"כ כתוב
נער בלי ה', והה' עלתה משם ונשארת הנוקבא
או באות ד', המורה דלות ועניות.

רסב) דהא איהי כל זמנא דאתחבר
בנהורא חורא דנהיר אקרי
ה' דהא כדין כלא אתחבר כחדא: שהרי כל
זמן שמתחברת באור הלבן המאיר, היא נקראת
ה', כי אז הכל מחובר כאחד, איהי אתדבקת
(דברים דף נ"א ע"א * ע"ב)

רסג) ודא הוא רזא דקרבנא, דתננא
דסליק אתער ליה להאי נהורא
תכלא לאדלקא: וזה הוא סוד הקרבן. העשן
העולה מהמערכה, מעורר את אור התכלת להדלק,
וכד אתדלק אתחבר בנהורא חורא,
ושרגא דליק ביחודא חד, וכשנדלק, נתחבר
באור הלבן, והנר דהיינו השכינה, דולק ביחוד
אחד. שהיא מתדבקת באור הלבן ובהעשן ונעשו
שלשתם אחד.

רסד) ובגין דארחיה דהאי נהורא תכלא
לשיצאה ולמהוי אכיל כל מה
מח

דאתדבק ביה תחותיה, כד רעוא אשתכת, ושרגא דליק בחבורא חד, כדין כתיב, * יתפול אש ה' ותאכל את העולה וגו'. וכדין אתיידע, * דההיא שרגא דליק, בחבורא חד, וקשורא חד, נהורא תכלא אתדבק בנהורא חוורא, * ואיהו חד, * אכיל תחותיה (ה) תרבין ועלוון, * דמשמע דהא לא אכיל תחותיה, אלא בזמנא דאיהו * סליק, * וכלא אתקשר ואתחבר בנהורא חוורא, וכדין * שלמא דעלמין כלהו, * וכלא י' אתקשר ביחודא חד.

רסה) י' ולבתר דסיים לשיצאה תחותיה, האי נהורא תכלא. מתדבקן ביה תחותיה, כהני * וליואי וישראל. אלן כחדוה דשיר, ואלן ברעותא דלבא, ואלן בצלותא. ושרגא דליק עלייהו, ואתדבקו נהורין * כחד, ונהירין עלמין, * ומתברכין עלאין ותתאין.

רסו) וכדין * ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום. ואתם, אתם מבעי ליה, * אלא י' * לאוספא, * על תרבין ועלוון, דאינון * מתדבקין ביה.

מסורת הנהר

דרך אמת

(א) ותפול אש ה' ותאכל וגו' מלכים א' י"ח

(ה) חלבים ועולות.

(ב) ואזם הדבקים, לעיל דף ק"ו ציון א' ושי"ג.

חלוסי גרסאות: א ליג ביה כ"ג ותרד. ונ"א ותרד אש מן השמים ותאכל. ג ג"א דהא. ד ג"א דאיהו. ה ג"א ואכיל.

ו ג"א ליג דמשמע. ונ"א ואיהו ועלוון דהא לא אכיל. ז ג"א דליק. ונ"א סליק ודליק. ח ג"א ליג וכלא אתקשר.

ט ג"א מוסיף איהו שלמא. י ג"א כלא. י"א ונ"א וכלהו. י"ב ג"א אתקשרו. ונ"א ולאקשרא. י"ג ג"א לבתר. י"ד ג"א וליוואי.

ט"ו ג"א ליוואי. י"ז ג"א כחד. ט"ז ג"א ומתברכין. ט"ח ג"א ליג אלא. י"ח ג"א ואי. ונ"א לאוספא תרבין ועלוון. י"ט ג"א ליג

על (ר"מ). י"ט ג"א מתדבקן.

שלהובא דסלקא

הסוף

מאמר

כלהו, וכלא אתקשר ביחודא חד, ונמצא שהכל, דהיינו העשן ואור התכלת. נקשר ונתחבר באור הלבן, ואז נמשך השלום בכל העולמות, והכל נקשר ביחוד אחד.

רסה) ולבתר דסיים לשיצאה תחותיה, האי נהורא תכלא, מתדבקן

ביה תחותיה כהני וליואי וישראל: ואחר שאור התכלת גמר לשרוף ולכלות הכל מתחתיו, באים ומתדבקים בו אז, כהנים ולוים וישראלים, אלן כחדוה דשיר, ואלן ברעותא דלבא, ואלן בצלותא, אלו בחדוה של שירים, שהם הלויים המשוררים. ואלו בכוננת חלב, הם תכהנים. ואלו בתפלה, הם ישראל, ושרגא דליק עלייהו, ואתדבקו נהורין כחד, ונהירין עלמין ומתברכין עלאין ותתאין, והנר דהיינו השכינה דולק עליהם ומאירה. ומתדבקים האורות כאחד, כנ"ל. והעולמות מאירים. והעליונים ותחתונים מתברכים. רסו) וכדין, ואתם הדבקים וגו' ואתם אתם מבעי ליה, אלא ר'

לאוספא על תרבין ועלוון: ואז נאמר על

ישראל

מה דאתדבק ביה תחותיה כד רעוא אשתכח ושרגא דליק בחבורא חד: ומשום שדרכו של אור תכלת הזה לכלות ולשרוף כל מה שנתדבק בו מתחתיו, אז כאשר נמצא עת רצון והנר דולק ביחוד אחד, כדין כתיב ותפול אש ה' וגו' וכדין אתיידע דההיא שרגא דליק בחבורא חד וקשורא חד, אז כתוב ותפול אש ה' ותאכל את העולה וגו'. ואז, כאשר נשרף הכל מתחתיו, נודע שהנר, דהיינו השכינה, דולק בחיבור אחד. ויחידאחד. כי נהורא תכלא אתדבק בנהורא חוורא ואיהו חד. מבאר איך הם אחד, ואומר אור התכלת שהיא הנוקבא, נתחבר עם אור הלבן, שהוא ז"א, ונעשו שניהם אחד. וכן אור התכלת אכיל תחותיה תרבין ועלוון, דמשמע דהא לא אכיל תחותיה אלא בזמנא דאיהו סליק, וכן אור התכלת אוכל ושרוף מתחתיו חלבים ועולות, שמשמע שאינו אוכל ושרוף מתחתיו אלא דוקא בזמן שהיא עולה לאור הלבן. נמצא, וכלא אתקשר ואתחבר בנהורא חוורא, וכדין שלמא דעלמין

(דסו"י דף ג"א ע"ב)

ואכלין ושצאן. ואתון מתדבקן ביה, בההוא נהורא תכלא אוכמא דאנלא, ואתון קיימין, ההיך חיים כלכם היום.

רסז) כל גוונין ^ה טבין לחלמא בר ימתכלא, ידאיהו אכיל ושצין תדיר, ידאיהו אילנא ידביה ימותא, ושריא על עלמא תתאה, ובגין דכלא ישריא תחותיה, איהו ^ט אכיל ושצין.

רסח) ואי תימא, הכי נמי שריא, בשמיא לעילא, וכמה יחילין אינון לעילא, ידוכלהו ידקיימי. תיח, כל אינון דלעילא בההוא נהורא יתכלא ידאתכללן. אבל תתאי לאו הכי, דאינון מלה ^{טו} גסה, ^{טז} עלמא דקיימא ושריא יעליה, ובגיכ אכיל ושצין לון, ולית ילה מלה ידאחרא לתתא בעלמא, דלא אשתצין, בגין דנהורא תכלא שצין, לכל מה דקיימא עליה.

דרך אמת

ה) שלח לך קעיה א' כר"מ.

חלוסי גרסאות: א) נ"א מוסיף ומכלח וארגמן [חנן]. ונ"א חנא. כ) נ"א תכלא. ג) נ"א דהא איהו. ד) נ"א ישצין. ה) נ"א ידאיהו. ו) נ"א די ביה. ז) נ"א דמותא וליג דביה. ח) נ"א קיימי. ט) נ"א שצין ואכיל. י) נ"א חיילין, יא) נ"א יכלהו (אה"ל). יב) נ"א שצין ואכיל. יג) נ"א ליג תכלא. יד) נ"א אתכללן. טו) נ"א אחרא לתתא. ול"ג גסה. ונ"א אחרא לחא (אה"ל). טז) נ"א על מה. זכ"א עליה. יז) נ"א עליהו. יח) נ"א ליה. יט) נ"א ליג אחרא לתתא.

שלהובא דפלקא

הסולם

מאמר

לעילא וכלהו קיימי. ואם תאמר, היא דהיינו הנוקבא דו"א, שורה ג"כ בשמים ממעל, דהיינו בעולם האצילות, וכמה צבאות הם בכייע המתפשטים מהנוקבא. ועכ"ז הם חיים וקיימים, ואיך אתה אומר, שאור התכלת, שהיא הנוקבא דו"א, אוכל ומכלה כל מה שמתחתיה. ת"ח כל אינון דלעילא בההוא נהורא תכלא אתכללן, אבל תתאי לאו הכי דאינון מלה גסה עלמא דקיימא ושריא עליה: ומתריק. בוא וראה, כל אלו הצבאות של מעלה, דהיינו בג' עולמות בייע שלמעלה מעוה"ז, הם נכללים באור התכלת עצמו, ואינם מתחתיו, אבל התחתונים מעוה"ז, אינם כן, אינם נכללים באור התכלת עצמו, כי הם דבר הגס, שהעולם עומד ושורה עליו. כלומר שנאחו בו ומתקיים על ידו כהאור בהפתילה כנ"ל, וזולתו לא היה העולם מתקיים. ובג"כ אכיל ושצין לון, ולית לה מלה אחרא לתתא בעלמא דלא אשתצין, בגין דנהורא תכלא שצין לכל מה דקיימא עליה. ועי"כ אוכל ומכלה אותם, ואין לך דבר למטה בעולם התחתון, שלא יכלתו משום שאור התכלת מכלה כל מה שמתחתיו.

ישראל, ואתם הרבקים בה' אליכם חיים כלכם היום, ושואל, כתוב ואתם, עם ו' בתחלת המלה. הלא אתם, צריך לומר, דהיינו בלי ו' ומשיב. אלא ו' הוא להוסיף על מעלת החלבים והעולות. דאינון מתדבקין ביה ואכלין ושצאן, ואתון מתדבקן ביה בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכלא, ואתון קיימין ההיך חיים כלכם היום, כי החלבים ועולות המתדבקים באור התכלת ונאכלים ונשרפים, ואחם מתדבקים באור התכלת שחור, השורף ואוכל, ואתם חיים. וז"ש חיים כלכם היום. והוספה זו מרומזת בהו' של ואתם.

רסז) כל גוונין טבין לחלמא בר מתכלא, דאיהו אכיל ושצין תדיר, ואיהו אילנא דביה מותא: כל הצנעים הנראים בחלום סימן טוב הם, לכד מצבע התכלת, שהוא אוכל ומכלה תמיד, והוא האילן שבו המות, דהיינו הנוקבא, שהיא עץ הדעת טויה, כנ"ל. ושריא על עלמא תתאה, ובגין דכלא שריא תחותיה, איהו אכיל ושצין, והוא שורה על עולם התחתון, דהיינו עוה"ז, ומשום שהכל שורה מתחתיו, הוא אוכל ומכלה אותם. רסח) ואי תימא, הכי נמי שריא בשמיא לעילא, וכמה חיידין אינון

(דע"י דף ג"א ע"ב)

רסט) א' בארבעין וחמש (ב) גווי זיני נהורין, אתפליג עלמא.

דרך אמת

(א) מכאן עד ברוא עלאה שדף נ"ב א' הודסס שנית
בפקודי רכ"ח ב'. (ב) מיני מראות נחלק העולם פקודי
רכ"ח ב'.

מסרת הזהר

(א) במ"ה גווי זיני נהורין, המצא כל המאמר הזה
בלשונו, עד וסלקין ומליין לשבע ימין, נח"ב רכחי

חלוסי גרסאות: א' אה"ל כתב מכאן ועד ברוא עלאה שדף נ"ב ע"א הודסס שנית בפקודי רכ"ח א'. ב ג"א זיני גווי

סאמר

מאמר במ"ה גווי זיני נהורין אתפליג עלמא

הסולם

במ"ה גווי זיני נהורין

העליונים ממנה, ואינן שלה. אבל המלכות שבה
נבחנת למדת הדין להיותה בחינתה עצמה,
שמת הדין שורה עליה מצמצום הראשון. ונדע
שסוד הפרסא שבמקום החזה דכל סרצוף, ה"ס
עלית המלכות מסיום הפרצוף למקום החזה
שבו. (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות ט"ז
ובפרטיות כן הוא בכל סרצוף עש"ה) ולפיכך
כל חציו התחתון של הפרצוף נבחן לבחינת
מלכות שלו, כי המלכות שבהפרסא שולטת עליו.
ולפי"ז נמצא שמחזה ולמטה דפרצוף מלכות
שבה. אפשר לחשוב לה' ספירות תחתוניות שבה
דהיינו ב"ש ת"ת ונהי"מ. וע"כ אומר כאן
שחסרים לה ה' גווי נהורין. ואפשר לחשבם
לספירה אחת, כי המלכות דמלכות כבר שולטת
במקום הפרסא שבחזה, וכל ה"ס הללו כאחת
הן. וע"כ אומר שם שחסר לה רק שער אחד.
והנה נתבאר שבפרצוף המלכות אין שם אלא
מ"ה נהורין, מה"פ כח"ב ת"מ שבה המלבישים
זה על זה. מטעם שבפרצוף החמישי שלה חסר
מדת הדין, שהם ה"ס תנהי"מ שמחזה ולמטה, ואין
שם אלא מבחינת מדת הרחמים שלו, שה"ס מחזת
ולמעלה. אבל הבינה יש לה נ' שערים. כי גם
מחזה ולמטה דפרצוף החמישי שלה נבחן ג"כ למדת
הרחמים, כי הבינה כולה הוא רחמים וכן ז"א, כי
מדת הדין דצמצום א' לא היה אלא בהמלכות.

ודע שמטרת המאמר שלפנינו הוא לבאר
בדיוק, מקום חטאו של אדה"ר בעץ הדעת,
וענין פיתוי הנחש מה הוא. ולפיכך מציינ
בתחילת המאמר בדרך כלל מקום חסרונה של
המלכות, דהיינו חסרון של חצי פרצוף התחתון
של מלכות שלה, שאין לה רק מ"ה גווי
זיני נהורין, ואח"ז מבאר שז"א יש לו ג'
בחינות אורות בשלמות. כי יש לו ה' פרצופים
כח"ב ת"מ בשלמות, שאפילו פרצוף המלכות
שלו יש לה ע"ס, דהיינו שיש לו מלכות דב'
סטריין, הן סטרא דרחמים שמחזה ולמעלה והן

רסט) בארבעין וחמש גווי זיני נהורין
אתפליג עלמא: במ"ה צבעים

ומיני אורות נחלק העולם, שהיא הנוקבא דז"א.
סירוש. הבינה נקראת מ"י והנוקבא נקראת
מ"ה. כנ"ל (כהקדמת הזהר דף י"ב אות יוד)
שאו"מ מ"י קצה השמים לעילא ומ"ה קצה
השמים לתתא. והטעם שהנוקבא נקראת מ"ה.
הוא להורות שחסרים לה ה' שערים האחרונים
מנ' שערי בינה, ואין לה אלא מ"ה שערים. כי
סוד נ' שערי בינה, הם ה' ספירות כח"ב ת"מ,
שכל אחת מהן כלולה מעשר, שה"ס ה' פרצופין
שלימים, המלבישים זה על זה. אבל הנוקבא,
אין לה רק חציה של פרצוף המלכות שלה,
דהיינו מחזה ולמעלה, וחצי פרצוף התחתון של
המלכות, דהיינו מחזה ולמטה, אין לה, ונבחן. שיש
לה ארבעים שערים מד' הפרצופין, כח"ב ות"ת,
וחמשה שערים מפרצוף המלכות, שהם מחזה
ולמעלה. והם ביחד רק מ"ה בלבד, כי חסר לה
חצי פרצוף התחתון של המלכות. גם נודע שד'
הספירות חו"ב ת"מ ה"ס ד' צבעים לבן אדום
ירוק כחור, וז"ש במ"ה גווי זיני נהורין
אתפליג עלמא, דהיינו הנוקבא, כי חסרים
לה ה' גווי תתאין. ומ"ש זיני, ואינו מסתפק
לומר במ"ה גווי, הוא משום שגם עשרה
כתרים נכללים במ"ה נהורין הללו, והכתר הוא
למעלה מכל צבע, ועל בחינת הכתרים שבהם,
אומר זיני נהורין, כי אינם בכלל גוונים.

ולא יקשה לך מ"ש לעיל (בהקדמת הזהר
דף מ"ו ד"ה אגליפו) שהם מ"ט שערים בהנוקבא
ורק שער א', מלכות דמלכות, חסר לה, וכאן
אומר שאין לה רק מ"ה גווי זיני נהורין
וה' בחינות חסרות לה. והענין הוא, כי ב'
בחינות עקריות הם בהמלכות, שהן ט"ס ראשונות
שבה והמלכות שבה. ה"ס ראשונות שבה
נבחנות למדת הרחמים. להיותן באות מהתכללות
(דפו"י דף נ"א ע"ב)

שבעה מתפלגין, לשבעה תהומין. כל חד בטש בתהומא דיליה, ואבנין
 א מתגלגלין כגו תהומא. ועייל גהוא נהורא, באינון אבנין, ונקב לון, ומיא
 ינסקו בהו, וושקעין כל חד וחד, על תהומא, וחפייא לתרין סטרין.
 (ער) נפקו מיא באינון נוקבין, ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא,
 מתגלגלא נהורא ב בחברתה, ואערעו בחד. ופלגין ימיין.

חלוסי גרסאות: א ג'א מתגלגלן. כ ג'א ליג בגו תהומא. ג נ'א התיא. ד נ'א ונקיב. ונ'א ונקבי. ס ג'א נפקי.
 ונ'א נפקין. ו ג'א ושקעי. ז ג'א מוסיף וחפייא ליה. ח ג'א נפקי. ט ג'א בחבירתה. ונ'א בחברתיה. י ג'א מיא.

בס"ח גונו זינו נחורין

הסולם

מאמר

ומיא נפקו בהו, והאבנים דהיינו המסכים
 שבו המלכות מתהפכים תוך המלכות, דהיינו
 שמתהפכים להאיר ממעלה למטה כנ"ל, ונכנס
 האור באלו האבנים, שהן המסכים, ונקב אותן,
 והמים יוצאים דרך הנקבים. וענין התהפכות
 האור להאיר ממעלה למטה, נבחן, כמו שהאור
 נוקב את המסך המעכב עליו שלא יתפשט למטה
 ושקעין כל חד וחד על תהומא, והמים
 יורדים ושוקעים כל אחד על תהום שלו. פירוש.
 שהתהום של כל אחד ואחד שהיא המלכות,
 מתפשט מניה וביה לעשר ספירות ממעלה
 למטה, והמים, שהם האור, יורדים ושוקעים בהם
 עד שבאים להמלכות שלהם, ומסתיים האור שם.
 (כמ"ש בפתחה לחכמת הקבלה אות כ"ז בא"ק,
 וכן הוא בכל המדרגות) וחפייא לתרין
 סטרין, והמסך מכסה לב' צדדים של התהום,
 שהוא המלכות, דהיינו לסטרא דחסד של המלכות
 שהוא מחזה ולמעלה שלה, ולסטרא דמדת הדין
 של המלכות שהוא מחזה ולמטה שלה כנ"ל
 בדבור הסמוך, וע"כ יש לו לז"א ג' זיני
 נהורין, אבל הנוקבא, חסרה מסטרא דמדת
 הדין שלה ואין לה אלא חד סטרא, שהוא
 סטרא דחסד, שמחזה ולמעלה, כמ"ש לעיל
 בדבור הסמוך, וע"כ אין לה אלא מ"ה זיני
 נהורין. ונתבאר סדר אצילות של ז"א, שהוא
 בב' סטרין של המלכות.

(רע) נפקו מיא באינון נוקבין ועאל
 נהורא ובטש לארבע סטרי

תהומא: עתה מביא סדר אצילות הנוקבא,
 שהוא על חד סטרא, ואומר, המים יוצאים דרך
 אותם הנקבים שבאבנים דו"א הנ"ל, שהאורות
 מאירים דרך שם ממעלה למטה (כנ"ל בדבור
 הסמוך) ואור העליון מא"ס נכנס בהם ומכה
 לד' הבחינות שבתהום. שהוא תהום הכולל-
 דהיינו

סטרא ודין שמחזה ולמטה. כמ"ש בדיבור הסמוך.
 ואח"ז הולך ומבאר פרטי בנין הנוקבא, וסדרי
 זווגה עם ז"א, ומציין בכל פרט את התוצאות
 המגיעות מכה חסרון מדת הדין של פרצוף
 המלכות שלה. שמוה בא לבאר מקום החטא של
 עצה"ה, וטעמו, כמ"ש באות רפ"ה ואילך.
**שבעה מתפלגין לשבעה תהומין, כל
 חד בטש בתהומא דיליה: ז'**
 ספירות מתחלקים לז' תהומות, כל אחד הכה
 בתהום שלו. פירוש. ז"א מכונה בשם שבעה,
 או ז' תחתונות, דהיינו חג"ת נהי"מ, כי אפילו
 בעת גדלות שמשגיב חב"ד, אינם ג"ר אמיתיים,
 אלא החג"ת שלו נעשו לחב"ד כנודע. ונמצא
 בגדלות שיש לו עשר ספירות. עוד אין בו
 יותר מו' ספירות חג"ת נהי"מ, אלא החג"ת נעשו
 לחב"ד, ונהיי לחג"ת, ובאו לו נה"י הדשים, והם
 ע"ס. גם נודע שדרך יציאת כל מדרגה הוא,
 שאור העליון הכולל ט"ס, מכה על המסך
 שבהמלכות ומעלה או"ח המלביש את אור
 העליון ממטה למעלה, ואלו נבחנים לע"ס דראש
 המדרגה, ואח"כ מתהפך המסך שבמלכות והע"ס
 דאו"י ואו"ח שבראש מתפשטים ממעלה למטה
 אל הגוף.

וז"ש שבעה, דהיינו חג"ת נהי"מ דו"א,
 מתפלגין לז' תהומין, כי נכללים זה מזה,
 ויוצאים ז' פרצופין חג"ת נהי"מ, שיש בכל
 אחד מהם ז' ספירות חג"ת נהי"מ. ונמצא שיש
 בכל פרצוף בחינת מלכות הנקראת תהום, ומהם
 ז' מלכיות, המכונות ז' תהומות. כל חד בטש
 בתהומא דיליה, כל אחד מכה בתהום שלו,
 דהיינו בהמלכות, ומעלים ע"ס דאו"ת ומלבישים
 הע"ס דיושר, והם הנקראים ע"ס דראש. ואח"ג.
 ואבנין מתגלגלין בגו תהומא, ועייל
 ההוא נהורא באינון אבנין ונקב לון
 (רפ"ו רף ג"א ע"ב)

רעא) וואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי, יוכראן בחשוכי יתהומא.
 וחשוכי אינון יאתערבי יבהון, יוסלקין מיא ונחתין, יומתגלגלין באינון

חלופי גרסאות: א גיא ואחידין, ב גיא ושראן, ג גיא תהומיא, ד גיא תהומי, ז גיא מתערבי, ט גיא בתו.
 ו גיא סלקן מיין, ז גיא מתגלגלין.

בטיה גווי זיני נחורין

הטולם

מאסר

החסדים, אבל נבחנום לכלים ארוכים, כלומר שראויים לקבל הארת החכמה, המכונה ארוכה. באופן, שבגיר שבהם חויב תו"מ, יש אור החכמה ממש, דהיינו חכמה דאור ישר. אבל בחו"ג תו"מ דז"א, אין שם אלא חסדים ובהנוקבא, יש רק הארת חכמה, הנמשכת מבינה שחזרה להיות חכמה ע"י עלייתה לא"א, ואינה חכמה ממש כמו בג"ר.

ונודע שהעליון כולל בתוכו את כל התחתונים ממנו, להיותם עוברים על ידו ומושפעים להתחתונים, וכיון שעברו דרכו, נשארים בו, כי אין העדר ברוחני, וע"כ נמצאים שורשיכל תחתון בהעליון ממנו. (כמ"ש בתלמוד ע"ס שיעור ב' בהסתכלות פנימי דף ע"ז ד"ה וטעם ע"ש) ולפיכך נבחנום כל אחד מהג"ר, שיש בו עשר ספירות שלמות, כח"ב חג"ת נהי"מ, כח"ב יש להם מעצמם, כי ד' בחינות שלהם הם חויב תו"מ, וחג"ת יש בהם מד' בחינות חו"ג תו"מ דז"א, ונהי"מ מד' בחינות חויב תו"מ של הנוקבא. אבל ז"א כבר חסר כח"ב, כי ד' בחינותיו הם חו"ג תו"מ הנקראות חג"ת, אלא להיותו כולל את הנוקבא, הרי יש לו ג"כ נהי"מ דנוקבא, וע"כ נבחן לשבעה ספירות חג"ת נהי"מ אבל הנוקבא, כבר חסרה החסדים המרובים שבחג"ת, כי חו"ג דז"א נתמעטו אצלה לנו"ה, וע"כ אין בה אלא נהי"מ בלבד, והוא נקרא משום זה ד' להורות שאין בה אלא ד' ספירות נהי"מ, וחסרה מו"ס ראשונות כח"ב חג"ת. ולפיכך מכנה הזוהר כאן את ז"א במספר שבעה, ואת הנוקבא במספר ארבע.

רעא) וואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי וכראן בחשוכי תהומא:

ואוחזים כל שבעה הספירות דז"א בשבע מלכיות שלהם, כי כל אחת כלולה מזו וע"כ יש בכל אחת מהם ספירת המלכות, וזו מלכיות הללו נבחנום לקו שמאל דז"א, והן כורים בחשך את התהום שהיא הנוקבא דז"א. כלומר שממשיכים אליה דארת השמאל מנקודת השרוק שבאמא, שה"ס חשך כניל

דהיינו שמכה ל' תבחינות חו"ב תו"מ שבהמלכות הכוללת, שהיא הנוקבא דז"א. ועל ידי הכאה זו נאצלות הע"ס חויב תו"מ, של הנוקבא. מתגלגלא נהורא בחברתה, ואערעו בחד, ופלגין מיין, כל אור מד' תבחינות, נכלל בחבירו, בשעת ההכאה ונעשו בה ד' פרצופים שבכל אחד חויב תו"מ, המלבישים זה על זה (כמ"ש לעיל בדיבור הסמיך בווג דהכאה לצורך בנין ז"א ע"ש) ונפנשים בצד אחד של המלכות, דהיינו רק בהמלכות דמדת הרחמים. המספקת לחצי פרצוף שמחזה ולמעלה, (כנ"ל דף קנ"ח ד"ה בארבעין) ולפיכך, ופלגין מיין, המים, שהם האורות המושפעות לה מן ז"א, מתחלקים בה, ואינה מקבלת אלא החלק מחזה ולמעלה של כל פרצוף. כי מטעם שחסר בה צד המלכות דמדת הדין, אינה יכולה לקבל את החלק שמחזה ולמטה מן ז"א, כי אינו מאיר אלא על המלכות דמדת הדין. כנ"ל ע"ש.

והטעם שבאצילות ז"א אומר שבעה, שהם חג"ת נהי"מ, וכאן בהנוקבא אומר רק ארבע סטרי, הענין הוא, כי ב' ירדות יש ב' הבחינות חויב תו"מ, כי חויב תו"מ ממש, אינם אלא בגיר, אבל בז"א ירדו חויב ונעשו בולחסר וגבורה, דהיינו לבחינת חסדים, ונבחנום ד' הבחינות שבו לחויב תו"מ, ובהנוקבא, יודדים ירידה שניה, כי חו"ג דז"א נעשו בה לנצח והוד, והת"ת דז"א ליסוד, וע"כ ד' בחינות שבה נבחנום לנצח הוד יסוד ומלכות. באופן שבג"ר הם חויב תו"מ, ובז"א הם חויב תו"מ, ובהנוקבא הם נהי"מ, וההפך ביניהם רב מאד. כי חויב הם חכמה ממש ובינה ממש, אבל בז"א שנעשו לחויב, ירדה החכמה ובינה ונעשו לחסדים וגבורות, כי חכלים שלו אינם מקבלים עוד חכמה. אבל חסדים יש בהם בשפע גדול, שז"ס שמכנים את חג"ת לכלים רחבים. כי מדת הרוחב רומזת על החסדים, ומדת האורך על חכמה. וכשירדו להנוקבא ונעשו לנצח והוד, כבר נתקצרו הכלים, כלומר שנצטמצמו משפע (דעו"י דף נ"א ע"ב)

נהורין, ואתערבו כחדא. נהורין, וחשוכין, ומיין. ואתעבידו מנייהו נהורין דלא יאתחזאן, לחשוכאן.

רעב) בטש כל יחד בחבריה, ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומא, ובהו נגדן מיא. כל צנורא וצנורא פליק בקליה, וואזדעזען תהומין, וכד

חלופי גרסאות: א ג'א ואתערבן. ב ג'א כחדא. ג ג'א אתחזיין. ד ג'א חשוכן. ו ג'א וחשוכאן ס ג'א מוסיף תר וחד. ו ג'א תהומין. ז ג'א נגדין. ח ג'א נגדין. ט ג'א ואתעזען. י ג'א אודעזען.

בפיה נווני וזני נהורין

השולם

פאטר

מבחינת ז'א בעיקר, וע"כ נבחן שהם ע"ה צנורות. ומחזה ולמטה הוא בחינת הנוקבא בעיקר. וע"כ הם שס"ה גדין. וטעם המספרים הוא, כי כל זווג נוסף מכפיל בעשרה (כמ"ש להלן באות רפ"א ד"ה שבעה) וע"כ הם מתחלקים לע"ה צנורות התהום, כי חזי תהומות, שהם ז' מלכיות דז"א געשיפ ע' וכן נכפלה כל ספירה שלי, והם שבע מאות. והתהום דנוקבא לא נעשה עשרה, אלא חמשה. והוא מטעם שחסר לה חצי המלכות דמדת הדין, וחסרה משום זה, חמשה צנורי תהומא, השייכים לחצי המלכות הזו דמדת הדין. ובהם נמשכים המים, דהיינו האורות. כי מצ' צנורות התהום דז"א מושפע לחמשה צנורות התהום של הנוקבא, ומחמשה צנורות התהום של הנוקבא מושפע לכל המציאות. והטעם שנקראים צנורות, הוא כי כל מדרגה אינה משפעת רק בהתהום שלה. דהיינו בהמלכות. וע"כ נקראים התהומות בשם צנורות. דהיינו מושכי השפע מעליון לתחתון. וטעם מספר סס"ה יתבאר להלן.

כל צנורא וצנורא פליק בקליה וואזדעזען תהומין. כל צנור וצנור עולה

בקולו ומזדעזעים התהומות. דהיינו התאמות של המקבל. פירוש כי נוהן טעם למה אין בחנוקבא רק חמשה תהומות. ואומר, שכל צנור וצנור של ע' צנורות דז"א עולה לחשמיפ בקול שלו המיוחד. פי' המשפיע, שהוא ז"א, נקרא קול, והנוקבא המקבלת, נקראת דיבור. וב' מיני חשפעות יש בז"א, שהם מכונים ב' קולות, (א) קול דמדת תרחיטם, דהיינו בינה, המשפיע כחצי המלכות דמדה"ר, הנקראת דיבור. (ב) קול דמדת הדין, דהיינו מלכות דמה"ר הנכללת בו, המשפיע בחצי המלכות דמה"ד. כי בז"א יש ב' בחינות המלכות (כנ"ל דף קנ"ט ד"ה וז"ש ע"ש) ולפיכך יש בז"א צנורות אשר הקול שלהם הוא

(כנ"ל ב"א דף ק"ח ד"ה חשך). ובהו נחקה הנוקבא בסוד החשך דאמא. שהסו"ה באר חפרות ש"רים כדוה. וגו' שהר"ת של מלות הללו הוא אותיות בחשך. כי בא"ר היא הנוקבא חפרות ש"רים, היינו חג"ת דז"א המכונים שרים, ונבחנו ל"ס כנ"ל. והמשכת החשך דאמא ה"ס החפירה והחיקקה של ז"א. וחשוכי אינון אתערבי בהון וחשכות הללו נתערבו בכלספירות הנוקבא. וסלקין מיא והמים עולים ממטה למעלה, כלומר אור החסדים הנקרא מים, שה"ס טו ימין, מאיר תחילה ממטה למעלה בסוד נקודת החולם. ונחתין ומתגלגלין באינון נהורין, ואח"כ יורדים החסדים לקו שמאל, ומתחברים שם בהאורות דשמאל, דהיינו באור החכמה שבסוד נקודת השורק. ואע"פ שאור זה הוא חשך שם, אבל הוא מטעם, שאין החכמה יכולה לחאיר בלי לבוש החסדים. ונמצא עתה בעת שהחסדים יורדים לקו שמאל, חוזר ונתעורר שם הארת החכמה ומתגלגלים זה בזה. ואתערבו כחדא נהורין וחשוכין ומיין, ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזאן, לחשוכאן. ומתערבים ביחד אורות וחשכות ומים, ונעשה מהם האורות שאינם נראים, שהם חשכים. כלומר, שמהתכללות הזו של האורות והחשכות והמים זה בזה, נבנה פרצוף הנוקבא דגדלות, הנבנת משום זה, לאורות שאינם נראים וחשכים, ונקראת בשם אספקלריא שאינה מאירה.

רעב) בטש כל חד בחבריה, ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומא ובהו נגדן מיא: הכה כל אחד מז' תהומות דז"א, בהבחינה שכנודו בהתהום דנוקבא, ומתחלקים לע"ה צנורות התהום, ובהם נמשכים מים, שהם האורות. פירוש. הקומה היוצאת מזווג הזה, מתחלקת על החזה, שפוחה ולמעלה הוא (דסו"י דף ג"א ע"ב)

ההוא קלא אשתמע, כל תהומא יסרי לחבריה ואמר, פליג מימך יואעול בך¹ ההיד יתהום אל תהום קורא לקול צנוריק.

רעג) תחות אלין, תלת מאה יושתין וחמשה⁶ גידין, מנהון חוורין, מנהון אוכמין, מנהון סומקין, יאתכלילו דא בדא, ואתעבידו גוון חד. יאינון גידין אתרקומו בשבע עשרה רשות. וכל חד, רשת גידין יאקרי, יאתרקימו דא בדא, ונחתין בשפולי תהומי. תחות אלין, תרין רשתין קיימין, יכחיו דפרזלא, ותרין רשתין אחרנין יכחיו ידנחשא.

מסורת חוהר

דרך אמת

6) לנרות קטנים מתפסטים לכל לך זולת למרות גדולים שבאילות ומכשרי אחזה אלוה שכמו שיש בלדס גידים קטנים וגדולים.

חלופי גרסאות: א) ג"א קארי, ב) ג"א ואיעול, ג) ג"א ותמנין ד ג"א ליג וחמשה, ו) ג"א וחמש, ס) ג"א אתכלילן, ו) ג"א אתכללן, ז) ג"א ואינון, ח) ג"א אתקרי, ט) ג"א אתקיימו, י) ג"א אתרקומו, יא) ג"א תחומא, יב) ג"א בחיוו, יג) ג"א בחיוו, יד) ג"א נחשא.

בש"ה גוויי זיני בחורין

הסולם

מאמר

הנוקבא קבלו את שפעם, משום שיש לה שם כלי קבלה מתוסנים, ותחמשה שמחה ולמטה לא יוכלו לקבל שפעם, שאין שם כלי קבלה מתוקנים. וע"כ נמצא שמספר הצנורות הם ע"ה, ע' לויא ורק ה' להנוקבא, דהיינו רק החמשה שמחה שלה ולמעלה, כמבואר.

הוא ממדה"ר, ויש בו צנורות שהקול שלהם הוא ממדה"ד. ויש כל צנורא וצנורא סליק בקליה, מהם בקול דמדת הרחמים, ומהם בקול דמדת הרין, ולפיכך, ואזדעזען תהומין, היינו התהומין של הנוקבא, שחסדים מתצי המלכות דמדת הרין. הם מודעזעים, כי אין להם מקום לקבל אותם הקוליות דמדה"ד. וכד ההוא קלא אשתמע כל תהומא קרי לחבריה ואמר, פליג מימך וואעול בך,

רעג) תחות אלין, תלת מאה ושתין וחמשה גידין, מנהון חוורין מנהון אוכמין מנהון סומקין: תחת אלו ע"ה צנורות, יוצאים שס"ה גיידים. מהם ששה לבנייה, מהם שחוריה, ומהם ארובים. אתכלילו דא בדא ואתעבידו גוון חד. ככלילן זה בזה ונעשו לצבט אחד. פירוש. כי כבר נתבאר לעיל ד"ה בטש, שבחינת מחזה ולמטה דקומת הזווג הנ"ל הוא כולו מבחינת הנוקבא בעיקר, אלא רק שבו התכללות מו"א. ומטרם הזווג היה בה ד' פרצואין מסוד ד' סטרי תהומי. שכל אחד היה בו עשרה ספירות, אלא פרצוף חד, לא היה בו אלא ה' ספירות שמחה ולמעלה בלבד. כנ"ל ע"ש. וע"כ עתה שכל ספירה נכפלה לעשרה בסוד הזווג, הרי נעשו ש"ג, והתכללות שבו מו"א, דהיינו מחזה ולמעלה, ששם מאיר י"ה של הקומה, שהיא בני' ט"ו, היא נוספת על מספר ש"ג והם שס"ה. ומה שחושב רק ג' גווינין שהם לכן אדום שחור, הוא להורות שחסר כאן, גויי ירוק שהוא גוון של ז"א. והוא מטעם, כי אין מסומר כאן אלא מחזה ולמעלה כנ"ל.

הה"ד וכו', וכשנשמע קול החוה דמדה"ד, כל תהום קורא לחברו ואומר, חלוק את מימך ואכנס בך. פירוש. כי ע' תהומות דו"א כלולים זה מזה, ויש בכל אחד ב' מיני קולות, וכן העשרה תהומות של הנוקבא כלולים זה מזה, ולפיכך כל תהום מע' צנורות התהום דו"א, קורא לתהום שכנגדו בהנוקבא, שיחלוק את השפע שהוא יתן לו דהיינו שיקבל רק לחצי התהום שמחה ולמעלה, ששם שולטת חצי המלכות דמדת הרחמים, ולא יקבל השפע השייך לחצי התהום שמחה ולמטה. ששם אין המלכות מתוקנת, כי חסר לה תקון חצי המלכות דמה"ד, השייכת להמקום שמחה ולמטה. וע"כ חלק הזה הוא בחסרון אצלה, כנ"ל. ויש תהום אל תהום קורא, דהיינו תהום של הז"א קורא להתהום שכנגדו בהנוקבא, לקול צנוריק, בעת שנשמע קול הצנורות דמדת הרין, והוא קורא לו ואמר פליג מימך וואעול בך, כנ"ל. ונמצא שעשרה תהומות של הנוקבא נתחלקו, שהחמשה שמחה ולמעלה של

רשתות (הש"י רף ג"א ע"כ)

רעד) * תרין כרסוון, קיימי עלייהו, חד מימינא, וחד משמאלא, כל אינון רשתין ימתחברן יכחדא, ומיין נחתין מאינון צנורין, ועאלין באלין רשתין; אינון תרין כרסוון, חד יכרסיא דרקיעא אוכמא, וחד יכרסיא דרקיעא א' ססגונא.

דרך אמת

א' רקיע שם לו גוון תחם אשר תרנומו ססגונא שש, א' תרין כרסוון, לעיל בראשית א' דף קי"א ציון א' ומתפלר כנוונין הרכה שלו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות: א' ג'א קיימין, ב' ג'א מתחבראן, ג' ג'א כחד, ד' ג'א ליג ומיין, ו' ג'א ומתחי וליג ומיין. ס' ג'א כרסיא, ו' ג'א כרסיא, ז' ג'א ססגונא.

שטר

הכולם

בסיה גווני זיני נהורין

רשתות, וכל חד רשת גידין אקרי: אלו שס"ה גידין נרקמו ביזו רשתות, שכל אחד מהם נקרא רשת גידין. אתרקומו דא בדא ונחתין בשפולי תהומי, נרקמו זה בזה ויורדים בסוף התחום, כלומר שנעשו לבחינת יסוד שהוא המסיים את הקומה. תחות אלין, תרין רשתין קיימין כחיוז דפרזלא, ותרין רשתין אחרנין כחיוז דנחשא, תחת אלו, יזו רשתות, עומדים עוד ד' רשתות, שנים כמראה ברזל ושנים כמראה נחשת. פירוש. ב' יסודות הן בהנוקבא, א) מהתכללות יסוד הדכר ביסודה, והוא מכונה יוסף. ב) בחינתה עצמה, והוא מכונה בנימין. ולפיכך נחלקו הארת שס"ה גידין לב' בחינות יסודות הללו, יזו רשתות לבחינות יוסף שבו, כס"ה יוסף בן שבע עשרה שנה. והוא בגימט' טריב, להורות, כי טוביה גניז בגווה, ודי רשתות לבחינת בנימין. שהוא הנוקביות שבהיסוד, ונחלק לד' כנגד הנקבה, שאין בה אלא ד' ספירות תנהי מהזכר. ויש בו סנימיות וחיצוניות. ושנים הפנימים הם כמראה הנחשת, שהוא גוון שמתק. ושנים החיצונים הם כמראה ברזל, שהוא בלתי שמתק ברחמים.

תרין כרסוון, חד כרסיא דרקיעא אוכמא, וחד כרסיא דרקיעא ססגונא, הם הצנורות והרשחות ואורותיהם. נכללים בתוך שני הכסאות, כסא אחד הוא של רקיע השחור, וכסא אחד של רקיע כעין תחש. פירוש. כי סוד היחוד הוא לד' רוחות השמים, מעלה ומטה. שד' רוחות פירושו ח"ב ת"מ, ומעלה מטה ה"ס נצח והוד, שפירושו, שהארת הנצח מאיר את ד' הרוחות ח"ב ת"מ ממטה למעלה, וע"כ נבחן הנצח לבחינת מעלה. והארת ההוד מאיר את ד' הרוחות ח"ב ת"מ ממעלה למטה, וע"כ נבחן ההוד לבחינת מטה. (כמ"ש לעיל דף ח' ד"ה ואמרו) וב' מיני הארות הללו נזהגות בכל מדרגה. ולפיכך גם בענייננו, יש בקומת הזווג ב' מיני הארות הללו, וה"ס ב' כסאות שאומר כאן, שהארת הנצח ה"ס כסא הימין, שמגלה ההארת הקומה רק ממטה למעלה. והארת ההוד, הוא כסא השמאל המגלה הארת הקומה ממעלה למטה. וכסאות אלו עומדים במקום החזה דו"ן. כי למטה מחות אין זווג נזהג שם. כנודע. ויש שם במקום החזה ב' פרסאות המכונים רקיעים. רקיע אחד מיוחס לנ"ר, ששם יש פני אדם שח"ס מנעולא. וגוון שחור. ורקיע אחד מיוחס לו"ק וה"ס ממתחא וגוון תחש. שחסר כאן פני אדם. וכסא הימין עומד על רקיע השחור שהוא בחינת ג"ר. וכסא השמאל על רקיע כעין תחש. שהיא בחינת ו"ק. וביאור ב' כסאות הללו בסוד מרכבה עלאה ותתאה הרשומים בהם, כבר נתבאר באורך לעיל (בראשית א' דף צ' אות צ' ובהסולם שם) ואין לתאריך.

רעד) תרין כרסוון, קיימי עלייהו, חד מימינא, וחד משמאלא:

ב' כסאות עומדים עליהם, על כל אלו הבחינות הנ"ל, כסא אחד הימין וכסא אחד משמאל. כל אינון רשתין מתחברן כחדא, ומיין נחתין מאינון צנורין ועאלין באינון רשתין, כל אלו הרשתות מתחברים כאחד, והימים שהם האורות, יורדים מהצנורות ונכנסים בהרשתות. אינון (דטריי דף ג"א ע"ב)

רעה) אלין תרין כרסוון, וכד אינון סלקין, סלקין יבהווא יכרסייא דרקייע אוכמא, וכד נחתין, נחתין בהווא יכרסייא ידרקייע ססגונא.
רעו) אלין תרין כרסוון, חד מימינא, וחד משמאלא. יוהווא כרסייא דרקייע אוכמא, מימינא, ויהווא כרסייא דרקייע ססגונא, משמאלא. * **כד סלקין יכרסייא דרקייע אוכמא, מאיך יכרסייא דרקייע שמאלא, ונחתין ביה.**

רעז) ימתגלגלין יכרסוון, חד בחד. ינקטין כל אינון רשתין בגווייהו, ועאלין לון, בשפולא דתהומא תחאה. קאים חד כרסייא, וסליק לעילא, מכל אינון תהומי, וקאים כרסייא אחרא, לתתא דכל תהומי. בין תרין כרסוון

חלופי גרסאות: א ג'א ליג אלין תרין כרסוון, ב ג'א כרסוון, ג ג'א ליג כר אינון סלקין, ד ג'א בהתיא, ונ'א בחד. ה ג'א כרסייא, ו ג'א כרסייא, ז ג'א דרקייע, ח ג'א ההוא, ט ג'א בכרסייא, י ג'א כרסייא יא ג'א מתגלגלין יכרסוון, יב ג'א כרסוון, יג ג'א נחתין, ונ'א נחתין, ונקטין.

כס'ה בנוני זוני בחורין

הסולם

סאמר

השמאל, וממשיך האורות ממעלה למטה, והאורות יורדים בתוכו.

רעז) מתגלגלין כרסוון חד בחד, נקטין כל אינון רשתין בגווייהו ועאלין לון בשפולא דתהומא תתאה:
 הכסאות נכללים זה בזה, ואוחזים בתוכם כל אלו הרשתות, ומכניסים אותם בסיומו של תהום התחתון, פירוש. כי הרשתות, ה"ס חלק המחזה ולמטה של קובת הזווג, וע"כ בעת שהכסאות נכללים זה מזה, מקבלות הרשתות הארת שניהם, עד שמורידים אותם למטה ומאירים ומשלימים עד סוף התהום התחתון.

קאים חד כרסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי, וקאים כרסייא אחרא לתתא דכל תהומי: ואז, כסא אחר עומד ועולה למעלה מכל אלו התהומות, וכסא השני עומד למטה מכל התהומות. היינו אחר שהורידו הארת הרשתות עד סוף תהום התחתון כנ"ל, שאומר לעיל, שאין האורות יורדים אלא בתוך הכסא השמאל, ונמצא בהכרח, שהכסא עצמו נשאר עומד מתחת התהום התחתון. אבל כסא הימני נשאר למעלה ולא ירד, כנ"ל, וע"כ נמצא, שכסא הימני למעלה מכל התהומות, וחשמאלי למטה מכל התהומות.

בין תרין כרסוון אלין מתגלגלין כל אינון תהומי, וכל אינון צנורין אתנעצו בין תרין כרסוון אלין: יז ש"ו.
 כסאות

רעה) אלין תרין כרסוון כד אינון סלקין, סלקין בהווא כרסיא דרקייע

אוכמא: אלו ב' כסאות, כשהאורות של קומת הזווג עולים, דהיינו שמאירים מטה למעלה, עולים בתכסא של רקיע השחור, דהיינו בהכסא דנצח, המאיר מטה למעלה. כנ"ל כדיבור הסמוך. וכד נחתין, נחתין בהווא כרסייא דרקייע ססגונא, וכשהם יורדים, הם יורדים בהכסא של הרקיע כעין ססגונא. דהיינו בהכסא דהוד המאיר ממעלה למטה.

רעו) אלין תרין כרסוון חד מימינא וחד משמאלא והווא כרסייא דרקייע אוכמא מימינא, והווא כרסייא דרקייע ססגונא משמאלא: אלו ב' הכסאות שהם אחד מימין, ואחד משמאל, הכסא העומד על רקיע השחור, הוא מימין, והכסא העומד על הרקיע שהוא כעין ססגונא הוא משמאל, כמו שנתבאר לעיל.

כד סלקין בכרסייא דרקייע אוכמא מאיך כרסייא דרקייע שמאלא

ונחתין ביה: כשהאורות עולים בהכסא דרקייע השחור, יורד כנגדו הכסא של רקיע השמאלי והאורות יורדים בו. כלומר, שאלו ב' מיני הארות של הכסאות, אינם בזה אחר זה, אלא בבת אחת, והכסא הימני משפיע על כסא השמאלי, ולפיכך באותו העת שכסא הימין מעלה האורות מטה למעלה, והאורות עולים בו, יורד כנגדו באותו העת כסא (דמוי רקיע ג'א ע"ב *). רקיע ג'א ע"א)

אלין, ^אמתגלגלין כל אינון תהומי, וכל אינון צנורין ^באתנעצו בין תרין ^גכרסוון אלין.

רעה) ^דשבעין וחמש ^הצנורין אינון, שבעה, אינון עלאי דכלא, וכל אינון אחרנין ^ואחידן בהו. וכלהו ^זנעיצין ^חבגלגלוי דהאי כרסייא, בסטרא דא ^טנעיצין ^יבגלגלוי ^{יא}דהאי כרסייא, בסטרא דא.

רעט) ^{יב}בהון ^{יג}מיין סלסין ונחתין, אינון דנחתין ^{יד}כראן בתהומי, ובסעי

דרך אמת

מסורת הזהר

(ה) חופרים כההומות.

(א) כנלגלוי, ח"א מא: מב.

חלופי גרסאות: א ג"א מתגלגלן, ב ג"א אתנעצו, ג ג"א כרסיון, ד ג"א מוסיף צנורין, צנורין, ס ג"א אחידן, ו ג"א נעיצין, ז ג"א ונעיצין, ח ג"א ליג מן ונעיצין עד בחון, ט ג"א בגל, י לין, יא ג"א בתאי, יב ג"א בחו, יג ג"א מוסיף מיין בתהומיא [בתהומייתא].

סאפור

הפולם

כס"ח גונוי זינו נחורין

רעט) ^{יב}בהון, ^{יג}מיין סלסין ונחתין: באלו ה

כסאות הללו מתגלגלים ובשלמים כל אלו התחומות, וכל אלו הצנורות ננעצו בין אלו ב' הכסאות. פירוש. כי הארת ההוד הוא על ידי גלגול (כמ"ש לעיל דף מ"ט ר"ה דא לאו ע"ש). ולפיכך על השלמת התהומין הבאה ממעלה למטה, דהיינו מכסא ההוד, אומר מתגלגלין. ועל הצנורות, שהם בחינת מחזה ולמעלה (כנ"ל דף קס"א ר"ה בטש) אומר אתנעצו. דהיינו שיונקים הארתם מב' הכסאות יחד.

תחומין דז"א, שהם עלאי דכלא

המיים, שהם האירות, עולים ויורדים, פירוש. כי

אחר שכבר ביאר כל ההתפשטות של קומת

הזווג בהמקום שמחזה ולמעלה, בא עתה למצות

כל חרבירים כרי להתקרב למטרת המאמר,

דהיינו לבאר ענין פיתוי הנחש וחטאו של

עצה"ד מה היא. וז"ש שבעה אינון עלאי

דכלא, שהם כוללים כל ההתפשטות כולו,

והולך ומבאר ענין הזווג הנעשה בשבעה תהומי

הללו שה"ש שבע המלכיות דז"ס חג"ת נהי"מ

דז"א. ואומר בהון ^{יג}מיין סלסין ונחתין,

שבמלכיות הללו, עולה אור חוזר ויורד אור

ישר. כי אין לך מציאות מדרגה שלא תצא

מזווג דהכאה של אור ישר בהמסך שבמלכות

המעלה אור חוזר, כנודע. ואומר, אינון

דנחתין כראן בתהומי ובקעי לון, אלו

היורדים דהיינו אור העליון היורד מלמעלה אל

המסכים שבהמלכיות, הם חופרים כההומות שהם

המלכיות, דהיינו שמכה ורוצה להתלבש בהם,

והם בוקעים אותם. כלומר שהמסכים המעכבים על

הופעת האור, נבחנים עתה, כמו נבקעים

ומעלים אור חוזר, העולה ומלביש לאור העליון,

כמו שממשיך, אליו דסלקין עלאין בארין

נוקבי אבנין וסלקין ומליין לשבע ימין.

אלו האורות העולים דהיינו האור, נכנסים כאלו הנקבים

שנבקעו בהאבנים שהם המסכים, ועולים ומלבישים

את אור העליון ממטה למעלה ועל ידי כך הם

ממלאים לשבע הספירות חג"ת נהי"מ, המכונים

כאן, שבע ימים. כי אור העליון הנמשך אל ז'

התהומות

רעה) ^{יב}שבעין וחמש ^{יג}צנורין אינון, שבעה ^{יד}אינון עלאי דכלא, וכל

אינון אחרנין אחידן בהו: שבעים וחמשה

צנורות הם, אבל שבעה, שהם שבעה תהומין דז"א,

הם עליונים מכלם וכל אלו האחרים נאחזים בהם. כי

בסוד הזווג נכפלו אלו ז' תהומין דז"א ונעשו

ע' (כנ"ל דף קס"א ר"ה בטש) הרי ששבעה

דז"א הם עליונים ושרשים לכל ע"ה צנורות

ע"ש. וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כרסייא

בסטרא דא, ונעיצין בגלגלוי דהאי

כרסייא בסטרא דא, וכל ע"ה צנורות

נעוצים כהגלגלים של כסא הזה שבצר הימין

ובהגלגלים של כסא הזה שבצר שמאל. פירוש.

מחזה ולמעלה של כל כסא נקראים גלגלים,

ומחזה ולמטה נקראים סמכין (כנ"ל דף מ"ז ד"ה

ביאור). ומשמיענו, אשר הצנורות נעוצים בכחינת

מחזה ולמעלה של הכסאות המכונים גלגלים.

והיינו (כמ"ש לעיל דף קס"א ד"ה בטש כל חד)

אשר הצנורות הם מבחינת מחזה ולמעלה של

קומת הזווג, ושס"ה גירין, הם מחזה ולמטה של

הקומה. ע"ש.

(דמורי דף ג"ב ע"ד)

לון: אינון דסלסין א' עאלין, באינון נוקבי' אבנין, וסלקין ומליין "לשבע ימין, עד כאן שבעה גווני נהורין ברזא (ה) עלאה.

רפ) שבעה נהורין אחרנין, מתפלגין לשבעה י' ימים. וימא חד כליל לון, ההוא ימא חד, ד' איהו ימא עלאה, דכלהו י' שבע ימין וכלילן ביה. רפא) שבעה נהורין אלין, עאלין לגו ההוא י' ימא, 'ומחאן ליה י' לימא, י' לשבעה סטרין. וכל סטרא וסטרא, אתפלג לשבעה י' נחלין. כדכתיב י' והכהו לשבעה נחלים וגו' י' וכל נחלא ונחלא, אתפלג לשבעה י' נהרין. וכל נהרא

דרך אמת

(ה) ט"ב

מסורת הזחר

(א) שבע ימין, ח"ג ט: ז"ח עו: ג) ים-ל"ז

נחלין, ח"ב פב: ז"ח בראשית ח' טב של. תק"ח ק"ב עד ט"ב. ג) והכתו לשבעה נחלים, (ישעיה יא) ח"ב פב:

חלומי גרסאות: א' נ"א עלאין, ב' נ"א נוקבין, ג' נ"א ימין, ד' נ"א איהו, ה' נ"א ל"ג שבע, ו' נ"א מוסיף ימין וכל אינון ימין [שבעה ימין] כלילן, ז' נ"א ומחון, ח' נ"א לימא (ד"א), ט' נ"א לשבעין, י' נ"א נהרין ונ"א נהר אתפלג לשבעה נחלין, יא' נ"א כל, יב' נ"א ל"ג טן נהרין עד ארתיין.

מאמר

הסולם

במ"ח גווני זוני נהורין

לשבעה סטריין: ז' אורות הלל, דהיינו אור העליון חכולל בתוכו חג"ת נהי"מ, נכנסים לתוך ים החוה, שהיא המלכות שלמעלה מחוה כנ"ל, ומכיון לחי' דהיינו בסוד זווג דהכאה של אור העליון עם היס שהיא המלכות, ונעשה היס לשבע צדיים, דהיינו שנתפשט מחוה ולמטה, לשבע ספירות חג"ת נהי"מ. כי הזווג דהכאה העלה אר"ח מהמלכות שהלביש את אור העליון, כמ"ש לעיל בשבע ימים שלמעלה מחוה, וכל סטרא וסטרא אתפלג לשבע נחלין, כדכתיב, והכהו לשבע נחלים וכל נחלא ונחלא אתפלג לשבעה נהרין וכו' וכל צד וצד מו' הצדדים נחלקלו' נחלים. ככתוב. והכהו לשבעה נחלים וכל נחל ונחל נחלק לו' נהרות, וכל נהר ונהר נחלק לו' אורחות, וכל אורח ואורח לו' שבילים. וכל מימיו דימא, כדהון עאלין לגווייהו, וכל מי היס, כולם נכנסים לתוכם.

חתהומות ומכה בהם, נבחן לויס חג"ת נהי"מ, שעייז יוצאים על ידי זווג דהכאה הזוה, ז' קומות שבכל אחת מהן יש בה חג"ת נהי"מ. עד כאן שבעה גווני נהורין ברזא עלאה, עד כאן נתבארו, שבעה מיני אורות, דהיינו שבעה הימים חג"ת נהי"מ, שיצאו בסוד העליון, דהיינו בהמקום שמחזה ולמעלה.

רס) שבעה נהורין אחרנין מתפלגין לשבעה ימים, וימא חד

כליל לון: שבעה אורות אחרים מתחלקים לשבעה ימים, וים אחד כולל אותם. ההוא ימא חד, איהו ימא עלאה, דכלהו שבע ימין כלילן ביה, ים האחד החוה, הוא ים העליון שכל שבעה הימים כלולים בו. פירוש. אחר שנעשה הזווג מחוה ולמעלה, ויצאו שם שבעה ימים עליונים מחוה ולמעלה, נתפשטו המלכות שבהם, דהיינו ים התחתון שבהם, לו' ימים אחרים למעלה למטה, דהיינו למטה מחוה. וע"כ נמצא שים התחתון שלמעלה מחוה, נעשה לים העליון אל למטה מחוה, כי ממנה נתפשטו כולם, והיא כוללת אותם משום זה. ולהלן מבאר שרק ששה ימים נתפשטו מחוה ולמטה, דהיינו רק לפי ששה הספירות חג"ת נהי"מ, כי המלכות חסרה שם. ומה שאומר כאן שבעה, הוא בצירוף עם ים העליון, השייך להשבע ימים שלמעלה מחוה. כי הוא ים התחתון שלהם, כמבאר.

רפא) שבעה נהורין אלין עאלין לגו ההוא ימא ומחאן ליה לימא

(דס"י דף נ"ב ע"א)

ביאור הדברים. כי כל מדרגה שלימה יוצאת בה' קומות כח"ב תו"מ זה למטה מזה, חמכונים כאן: סטריין, נחלין, נהרין, אורחין, שבילין. והן יוצאות על דרך שיצאו ה' קומות גלגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן באדם קדמון, (ע"ד שנחבאר בסתיחה לחכמת הקבלה מאות ל' עד אות מ"ב עש"ה) כי כל הכחות הנמצאים בעליון, מוכרחים הם בהתחתון. והן יוצאות בד' זווגים, אשר בכל זווג נכסלות הספירות דעליון בעשר פעמים. והטעם, כי כל תחתון יוצא רק ממלכות דעליון, כמ"ש בסתיחה לחכמת

ונהרא, אתפלג לשבעה ^ה ארחין. וכל ^ב אורחא ואורחא, אתפלג לשבעה שבילין.
 וכל מימיו דימא ^ג כלהון עאלין ^ד לגווייהו.

חלושי גרסאות: ^ה ג'א ארחין. ^ב ג'א אורחא ואורחא. ^ג ג'א כלהון עאלין. ^ד ג'א בגווייהו.

מאמר

המלם

בפ"ח גוויני זיני נחורין

נחלא ונחלא אתפלג לשבעה נחורין, כי
 החסד דנחלין נחלק לז' נהרות תגי' נהי"ם
 כדי ליתן נהר האחרון אל קומת בינה הנקראת
 ז' נהרין, שהיא תהיה לחסד דקומה זו. וכן
 הגבורה דנחלין נחלקה לז' נהרין, כדי ליתן נהר
 האחרון לקומת בינה. וכן תגי' דנחלין וכו'
 עד"ז. וכן וכל נהרא ונהרא אתפלג
 לשבעה ארחין כדי ליתן אורת האחרון דכל
 ספירה אל קומת ז"א המכונה ז' ארחין. וכן
 וכל אורחא ואורחא אתפלג לשבעה
 שבילין, כדי ליתן את שביל האחרון דכל
 ספירה, אל קומת המלכות. הנקראת ז' שבילין.
 ומכאן תבין את הכלל המובא בכ"מ. שע"ס
 של המלכות הם יחידות, וז"א עשרות, ודבינה
 מאות, ודחכמה אלפים, ודכתר רבבות. והוא כי
 אין להתחתון משהו מה שאינו מקבל מהעליון
 ממנו, והעליון מעלי עליון וכו' עד איס ביה.
 ולפי"ז נמצא, מה שהוכחנו, שבעת שהעליון
 מאציל את התחתון, מוכרח העליון להתכפל
 למאה, דהיינו עשר פעמים ממה שהוא,
 כדי להשפיע עשר מלכיות מהם להתחתון ממנו,
 הגה יחד עם זה נבחן בהכרח, אשר העלי עליון
 מתכפל בעת ההוא ג"כ לעשר פעמים ממה שהוא,
 דהיינו לאלף ספירות, כדי שיוכל להשפיע מאה
 מלכיות מהם להתחתון שלו, כדי שהתחתון שלו יוכל
 להשפיע עשרה מהם לתחת התחתון. באופן בעת
 שקומת ז"א מתכפלת למאה כדי להאציל את
 קומת המלכות בעשרה מהם. נמצא קומת בינה
 מתכפלת בעת ההוא לאלפים ספירות, כי כדי שתוכל
 להשפיע מאה מלכיות מהם לז"א. וקומת חכמה
 מתכפלת לעשרת אלפים ספירות כדי שתוכל
 להשפיע אלף מלכיות מהם לבינה. וקומת כתר
 מתכפלת למאה אלף, כדי שתוכל להשפיע עשרת
 אלפים מלכיות מהם לחכמה. הרי שהעשר ספירות
 שבקומת כתר הן כאו"א בת עשרת אלפים,
 דהיינו מאה אלף ספירות. והע"ס שבקומת חכמה
 הן כאו"א בת אלף. והע"ס שבקומת בינה, הן
 כאו"א בת מאה. והע"ס שבקומת ז"א הן כאו"א
 בת עשרה. והע"ס שבקומת מלכות הן כאו"א רק
 יחידות

לחכמת הקבלה מאות ליה עד אות מ"ב עש"ה.
 באופן שהע"ס דתחתון הן רק עשר מלכיות של
 ע"ס דעליון, אשר כתר דתחתון הוא רק המלכות
 של כתר דעליון, וכן חכמה דתחתון הוא רק
 המלכות של חכמה דעליון וכו' על דרך זה.
 ונמצא בעת שהעליון מאציל את התחתון, מוכרח
 העליון להכפיל כל ספירה יחידה שלו לעשר
 ספירות, כדי ליתן להתחתון את המלכות שלה.
 כי אחר שהוא מכפיל הכתר שלו לע"ס כח"ב
 ת"מ, יכול להשפיע המלכות דכתר להתחתון.
 וכן אחר שמכפיל הספירה דחכמה שלו לע"ס
 כח"ב תו"מ, יכול ליתן המלכות דחכמה להתחתון
 וכולם על דרך זה. הרי שבכל זוג להוציא
 פדרגה תחתונה מוכרח העליון להכפיל העשר
 ספירות שלו לעשר פעמים. וכאן הוזהר מדבר
 מזוג זורין, שהע"ס נעשו בהם לז' ספירות תגי'
 נתי"מ, (מטעם שנתבאר לעיל דף ק"ס ר"ה
 ונודע ע"ש) נמצא שבכל זוג מכפיל העליון
 ז' פעמים את הז' ספירות שלו.

והוא אמרו שבעה נהורין אלין
 עאלין לגו האי ימא וכו' לשבעה סטרין,
 והוא זוג הא' לאותו החפשות שמחזה ולמעלה,
 דהיינו קומת כתר המיוחס להתפשטות הזו.
 וכשהשבעה סטרין מזדווגין להוציא קומת
 חכמה שהיא ז' נחלין, נמצא בהכרח אשר
 קומת העליונה מתכפלת לז"ס ז' ספירות כדי
 להאציל הקומה התחתונה מהמלכות שבכל אחת,
 ומתחלק החסד רז' סטרין לז"ס תגי' נהי"ם
 והמלכות דחסד היא נותנת לקומה התחתונה
 שנעשית לחסד של התחתונה כני"ז. וכן מתחלקת
 ספירת הגבורה של ז' סטרין, לז"ס תגי' נהי"ם,
 שנותנת לקומה התחתונה את המלכות דז"ס התי'
 שנעשתה בה לגבורה. וכו' עד"ז. וז"ש וכל
 סטרא וסטרא אתפלג לז' נחלין, דהיינו
 כדי ליתן נחל האחרון שבאותו סטרא אל הקומה
 דז' נחלים כמבואר. ועד"ז קומת החכמה שהיא
 נקראת ז' נחלים כשבאה להוציא קומה התחתונה
 מפנה. שהיא קומת בינה הנקראת ז' נהרין,
 מתכפלת גם היא לז"ס, כני"ל. וז"ש וכל
 (דפו"י דף נ"ב ע"א)

(רפב) שבעה נהורין, סלקין ונחתין, לשבעה סטרין. שבעה נהורין עלאין, עלאין לגו ימא. ^א שתא אינון, ומחד עלאה נפטי. כמה דנטיל ימא, הכי פליג מימיו, לכל אינון ימין, לכל אינון נהרין.

(רפג) ^א חד תנינא לתתא, בסטר שמאלא, שאט בכל אינון נהרין. אתי בסטר, קשקשוי כלהון תסיפין כפרזלא. ומטי לשאבא, ושאיב ד אתרה. וכל ^ה אינון נהורין אתחשכן קמיה, פומיה ולישניה מלהטא אשא ^ז ו חדוד לישניה, כחרבא תקיפא.

דרך אמת

(א) הוא המקטרג הגדול שעליו נאמר והרג את התינוק אשר כים וארח כו. ב. (ז) חדוד לשנו כחרב חדה וזחק, חלופי גרסאות: א ג'א שיתא. כ ג'א בפרזלא (אה"ל). ג ג'א וסאיב (אה"ל). ד ג'א אתרית. ו ג'א בהרת. ו ג'א ליג אינון. ו ג'א חדוד דלישניה. ו ג'א חדוד דלישניה ו ג'א חדוד לישניה.

בס"ח גוויני זיני נהורין

הסולם

סאמר

למעלת מחזה וכמו שהוא מקבל שם, כן הוא מחלק אותם להמקום שלמטה מחזה. לאפוקי, שלא נעשה שום זיווג מהם למטה מחזה.

(רפג) חד תנינא לתתא בסטר שמאלא, שאט בכל אינון נהרין, אתי

בסטר: נחש אחד למטה, בצד שמאל, שוחח בכל אלו הנהרות הנמשכים מחזה ולמטה, (כנ"ל באות רפ"ב) ובא אל הצד, דהיינו לצד שמאל. כלומר, שלא יוכל לינק מכל בחינות הנהרות רק מצד שמאל שבהם. קשקשוי כולהון תסיפין כפרזלא קשקשותיו. כולן חזקות כמו ברזל. כלומר, שהדינים שבו קשים מאד.

פירוש. כי כל אחיות הקליפות היא במקום חסרון של הקדושה, ואומר לעיל (באות רפ"ב) שמחזה ולמטה רק שתא אינון, דתיינו חג"ח נה"י והמלכות חסרה. שז"ס מ"ש בתחילת המאמר, במ"ה גוויני זיני נהורין אתפליג עלמא ע"ש בהסולם. וע"כ נאחו הנחש במקום הזה בהמלכות. וז"ש חד תנינא לתתא, שנחש אחד נאחו למטה, דהיינו במקום שחסרה המלכות, בסטר שמאלא, בצד שמאל אשר שם, כי אין קליפות נאחות רק בצד שמאל. שאט בכל אינון נהרין, דהיינו בשבעה נהרין הנ"ל באות רפ"ב הנמשכים מחזה ולמטה אתי בסטר, ובא לצד שמאל שבנהרות. וז"ש ומטי לשאבא ושאיב אתרה, והוא פ"ז, ע"י חטאי התחתונים, לשאוב שמע ושואב מקומה דהיינו מקומה של המלכות החסרה שמת. ואז, וכל אינון נהורין אתחשכן קמיה, וכל אלו האורות שבנהרות נחשכים לפניו, כי תזוג

נפסס

יחידות. (ועי' בפמ"ס דף ר"ז ד"ה ותעסם. ובתע"ס שער י"ג דף אלף פ"ז ד"ה וטעם המספרים.)

(רפב) שבעה נהורין סלקין ונחתין לשבעה סטרין, שבעה

נהורין עדאין עארין לגו ימא, שתא אינון ומחד עלאה נפקי: זי אורות עולים

ויורדים לוי סטרין, דהיינו להתפשטות שמחזה ולמטה, שקומת כתר שלהם נקראת ז' סטרין. כי ז' אורות עליונים נכנסים לזווג דהכאה, תוך ים תחתון של ז' ימים העליונים, שהיא מלכות שמחזה ולמעלה, כנ"ל. ועם כל זה, ששה הם ולא שבעה. ומאחר העליון יצאו, דהיינו מים התחתון שלמעלה מחזה, הנבחה לים העליון להששה המתפשטים למטה מחזה. ועמו הם נחשבים לשבעה. כלומר, שלא נתפשטו למטה מחזה אותם שבעה נהורין, שהכו בים העליון. שהם חג"ח נהי"מ, אלא רק ששה מהם נתפשטו, שהם חג"ח נה"י, אבל המלכות חסרה בהתפשטות הזה שמחזה ולמטה, אלא שנחשבים לשבעה משום שים העליון, שהיא המלכות שמחזה ולמעלה, שממנה יצאו, היא מצטרפת אל חג"ח נה"י הללו והם עמה שבעה. ומסקנא זו של חסרון המלכות למטה מחזה, היא תמצית כל המאמר שלפנינו, הנרצה לענין הבנת החטא דעצה"ה המוכא לפנינו. כמה דנטיל ימא הכי פליג מימיו לכל אינון ימין לכל אינון נהרין, כמו שהים מקבל כן הוא מחלק מימיו לכל אלו הימים ולכל אלו הבחינות. כלומר כל אלו ד' הזווגים הנ"ל של ההתפשטות שלמטה מחזה, מקבל ים העליון

(דפ"ח דף נ"ב ע"א)

רסד) עד דמטי א' למיעל למקדשא, גו ימא. וכדין סאיב מקדשא, ואתחשכן נהורין. ונהורין עלאין סלסין מן ימא כדין ימא, מתפלגין מימיו, בסטר שמאלא, "וימא א' קאפי, ולא נגדין מימיו.

דרך אמר

פסורת הזוהר

א) וימא קאפי, ח"א כח ח"ב ל ח"ג קטא. ב) והיס נקרא ונקפא מלסן קפאו תהומות לעיל כ"ט כ'.

חלופי גרסאות: א ג' יא למיעאל.

מאמר

הסולם

בפ"ח נווני זיני נהורין

מקדשא, גו ימא, וכו' דתיינו שנפסק הזווג מהמלכות הנקראת מקדש וים וכו'. ונהורין עלאין סלסין מן ימא. ואורות העליונים, אורות דג'ר, שהם אור ישר, מסתלקים מהים, שהיא המלכות העליונה. מכח שנגלה מדת הדין שבה מצמצום א' שנצטמצמה שלא לקבל לתוכה אור ישר. כנ"ל. ודיש לעיל בהקדמת הזוהר, (דף צ"ט אות קכ"ב) שב' נקודין הם בהמלכות, שהם ב' המלכות שבכאן, שהמלכות שלמעלה מחוזה היא ממותקת בהבינה. והמלכות שלמטה מחוזה היא בלתי ממותקת, והיא חסרה, כלומר שנגנוה ואינה נודעת, וע"כ ראויה המלכות שלמעלה מחוזה לקבל מוחין מכח הבינה שבה, כי כח הדין והצמצום שבה נגנו ואינו. אלא בשעה שהנחש מטי לשאבא ושאיב אתרה, ומגלה מדת הדין שבה, אז נגלה כח הדין גם בהמלכות שמחוזה ולמעלה. כמבואר. וז"ס שאומר שם, זכ"י הא טוב לא זכ"י הא רע, כי בעת שהתחתונים זוכים, אין הנחש יכול להאחו במקום המלכות למטה ולגלות מדת הדין שבה, וע"כ הא טוב, שהיא בזווג עם ז"א ומשפעת כל טוב לתחתונים. אלא אם התחתונים מקלקלים מעשיהם, אז קונה הנחש כח להאחו במקום המלכות למטה, ומגלה מדת הדין שבה, והיא נטמאה, ואורות עליונים מסתלקים מהים. וזהו לא זכ"י הא רע, עשיה. וזה היה סוד החטא של עצה"ר, כמו שמבאר לפנינו.

כדין, ימא מתפלגין מימיו בסטר שמאלא, וימא קאפי ולא

נגדין מימיו: ואו מימי הים מתחלקים זבאים מצד השמאל, והים נקפא, וימימי אינם נזלים. פירוש. שמימי הים, שהם האורות שבהמלכות, נחלקו, כי הג' נסתלקו משם, והו"ק שנשארו באו לצד שמאל ונקפאו. כלומר, שאסילו האורות שנשארו אינם

נפסק תכף ומיד עם נגיעתו של הנחש במקום המלכות הנ"ל. כי פומיה ולישניה מלהטא אשא, חדוד לישניה כחרבא תקיפא, פיו ולשונו אש לוהט, לשונו חדה כחרב קשה. כלומר, שהדינים קשים בו מאד ואין הצלה ממנו.

רסד) עד דמטי למיעל למקדשא, גו ימא, וכדין סאיב מקדשא, ואתחשכן נהורין, ונהורין עלאין סלסין מן ימא:

עד שהנחש מגיע לכנוס אל המקדש, בחוף הים, ואז נטמא המקדש, שהיא המלכות, והאורות נחשכים, ואורות העליונים מסתלקים מן הים. דתיינו האורות דג'ר.

פירוש. המלכות המזדווגת עם ז"א שבחינתה שלמעלה מחוזה, המשותפת שם עם הבינה, היא מכונה מקדש, וכן ים. כנ"ל אות ר"ס ונודע. שמבחינתה של המלכות עצמה אינה ראויה לזווג ולקבל מוחין, כי עליה היה צמצום א' שלא תקבל לתוכה אור ישר, (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה וכבר עש"ה) וכל הכשרתה לזווג ולמוחין הוא מחמת שיתופה עם מדת הרחמים, שהיא בינה. ולפיכך, אחר שהנחש נאחו במקום המלכות החסרה בבחינת מחוזה ולמטה, כנ"ל (באות רפ"ג) ושאיב אתרה, שהיא מקום של בחינת המלכות בעצמותה, בלי שיתופה עם הבינה, כי היא חסרה שם, ורק מקומה נמצא, הרי נגלה בזה מדת הדין שבמלכות, שאינה ראויה לזווג ולמוחין, ונמצא שמכח אחיזת הנחש במקום מלכות דמת הדין למטה, נתפרק שיתוף המלכות בבינה, שבמלכות העליונה הנקראת ים, ונבחן זה, שהמלכות העליונה נטמאה, דתיינו, שאינה ראויה עוד לזווג, כמו אשה טמאה האסורה לבעלה. כי לאחר שנגלה בחינתה עצמה נאסרה לז"א בעלה, ואינה ראויה לזווג ומוחין. וז"ס, וכדין סאיב (דפו"י דף נ"ב ע"א)

רפה) ועל דא רזא דמלה, כמה דכתיב, " והנחש היה ערום מכל חית
 ה' השדה אשר עשה ה' אלסים. רזא דחויא בישא, נחית כמעילא לתתא, והוא
 שאט על ג' אפי מיין מרירן, ונחית לאפתי ד לתתא, עד ה דיפלון גו רשתוי.
 רפו) ו האי חויא ו היא מותא דעלמא. והוא עאל במעוי (ה) דסתים
 דבר נש, הוא לסטר שמאלא, טואית חויא אתרא דחיי, בסטר ימינא, תרווייהו
 אזלי עמיה דברנש. כמה דאוקמוה.

רפו) מכל חית השדה דהא כל שאר חיון דחקלא, לית יכ בהו חכים
 דרך אמת

(א) שהיה'ר נכנס ומתעלם במעי הסתום של כנ"ל להסיתו כדי שיפול כרשתו אשר סמן לו.
 (א) והנחש היה ערום, (בראשית ב') ח"א להו קלא.
 קעטו רטג. ח"ב רשב: רסח: ח"ו חקי נ"ט צג. ח"פ בראשית
 י"ח ט"ג שמא.

חלוסי גרסאות: א נ"א השדה וגר' ב נ"א מחתא לעילא. ג נ"א אנפי. ד נ"א לאתחא, פ נ"א דינפלון. ו נ"א הא.
 ז נ"א הוא, ונ"א הא. ח נ"א סחים. ט נ"א בסתימו, ונ"א בסתירו. ט נ"א ליג ואית חויא. י נ"א חויא.
 יא נ"א תרווייהו. יכ נ"א בחון.

כמ"ה גונו זינו כחורין

הסולם

פאטר

כלומר שיניקתו דק מהארת קו השמאל, וענין
 מעי העור הסתום, הוא מאברים היתרים שנכנסו
 בגוף האדם אחר אכילת עצה'ה, שמצדם מוכרח
 הגוף למות. כמו שנחבאר בהקדמתי לספר פנים
 מאירות ופנים מסבירות על עץ חיים להאריו'ל,
 דף ז' אות כ' ע"ש ואין להאריך כאן. וה"ש
 היא מותא דעלמא והוא עאל במעוי
 דסתים, דהיינו שנכנס ונתלבש שם, וכן בשאר
 האברים היתרים כלומר, שמשם מביא המות על
 גוף האדם. כמ"ש שם בהקדמה. וא"ת חויא
 אתרא דחיי בסטר ימינא, תרווייהו
 אזלי עמיה דבר נש כמה דאוקמוה.
 ויש נחש אחר של חיים, כצד ימין, דהיינו יצר
 הטוב, המביא חיים להאדם. ושניהם הולכים עם
 האדם, שהם יצה"ד ויצה"ט, כמו שבארוהו.

רפו) מכל חית השדה. דהא כל שאר
 חיון דחקלא לית בהו חכים
 לאבאשא כהאי, בגין דאיהו זוהמא
 דדהבא: ואומד עליו הכתוב, ערום מכל חית
 השדה. כי בכל שאר חיות השדה, שהם כל הקליפות,
 אין בהם חכם להרע כמותו, משום שהוא פסולת חובה.
 הארת השמאל הנקרא צפון, הוא מכונה בשם
 זהב. בסו"ה מצטון זהב יאתה (איוב ל"ו כ"ב)
 ונחש הזה הוא הפסולת מהארת השמאל, ע"כ
 נבחן לזוהמא דדהבא. והשמאל הוא שורש
 הארת החכמה שמשם כל הדינין, וע"כ הוא חכם
 להרע מכל חית השדה. כלומר, שכחו לחזיק הוא
 גדול מכל חית השדה, שהם שאר הקליפות.

אינם נמשכים ממנה להתחוננים, וכמו שנספאו
 בה דומים.

רפה) ועל דא רזא דמלה, כמה דכתיב,
 והנחש היה ערום וגו' רזא
 דחויא בישא נחית מעיקא לתתא והוא
 שאט על אפי מיין מרירן: ועל כן, סוד הרבר
 הוא כמו שכתוב, והנחש היה ערום וגו' הסוד הוא, שנחש
 הרע יורד ממעלה למטה. כלומר, שדרכו להמשיך
 הארת השמאל ממעלה למטה, והוא שוחה על פני מים
 המרים, שהם סוד מרת הדין שבה. וע"כ הוא בא
 לצד שמאל, ורוצה להמשיך הארת השמאל
 מהים העליון שלמעלה מחוה, אל מקום
 המלכות שלמטה מחוה, שבוה הוא מגלה
 מדת הדין שבה. (כנ"ל בדריבור הסמוך) לא זכי
 הא רע. וזהו כל הסוד של עץ הדעת. וע"כ
 ונחית לאפתי לתתא עד דיפלון גו
 רשתוי, וירד למטה לסתות את חוה, שתאכל מעץ
 הדעת. דהיינו שתמשיך בעדו הארת השמאל
 ממעלה למטה, שבוה נפלים תוך הרשת שלו.
 שקונה כח לעלות למעלה ולגלות מדת הדין
 שבה, כנ"ל.

האי חויא היא מותא דעלמא, והוא
 עאל במעוי דסתים דבר נש,
 הוא לסטר שמאלא: נחש זה הוא המות
 שבעולם, כלומר, שהסית את חוה בעצה'ה,
 והביא המות לעולם. והוא נכנס במעי הסתום
 של האדם, הנקרא מעי העור, והוא לצד שמאל.
 (דסו"י רף נ"ב ע"א)

לאבאשא כהאי, בגין דאיהו זוהמא דדהבא. ווי למאן דאתמשיך אבתריה. דאיהו גרים ליה מותא. ולכל דאתיין אבתריה, והא אוקמוה. רסז) אדם, אתמשיך אבתריה לתתא, ונחית למנדע, בכל מה דלתתא, כמה דנחית הכי אתמשיך רעותיה, וארחוי אבתרייהו, עד דמטיין, להאי ויא, וחמו תיאובתיה דעלמא, יושטו י אורחוי, ובאתר דא. כדין קם ואתמשיך איהו אבתרייהו דאדם ואתתיה, ואתדבק בהו, וגרים להו מותא, יוככל סדרי דאתו אבתריה. עד דמטו ישראל, לטורא דסיני, לא פסק זוהמא דיליה מעלמא, והא אתמר.

רסח) כיון דחטו, ואתדבקו באילנא דשריא ביה מותא לתתא, מה כתיב,

חלוסי גרסאות: א) ג'א בחריה, ב) ג'א אבתריה, ג) ג'א תיאובתיה, ד) ג'א עלמא, ה) ג'א וסטי, ו) ג'א ארחוי, ז) ג'א בתר, ח) ג'א ולכל, ט) ג'א דריו, י) ג'א דשריאי.

מאמר
הסולם
בס"ח גונוי זיני נחורין

ווי למאן דאתמשיך אבתריה, דאיהו גרים ליה מותא ולכל דאתיין אבתריה, והא אוקמוה. ווי למי שנמשך אחריו, דהיינו לאדם הראשון, שהוא גרם הנפוח, לו ולכל הבאים אחריו. וכבר בארוהו.

רסז) אדם אתמשיך אבתריה לתתא, ונחית למנדע בכל מה דלתתא: אדם הראשון, נמשך אחר הנחש למטה, וירד לדעה בכל מה שלמטה. כלומר שירד להמשיך הארת השמאל ממעלה לכל מה שלמטה, דהיינו עד מקום המלכות החסרה, כמו הנחש. כנ"ל (באות רש"ה ד"ה ועל דא ע"ש) ובוה נמצא שנמשך אחר הנחש. כמה דנחית הכי אתמשיך רעותיה ואורחוי אבתרייהו, כמו שירד, דהיינו, שירד להמשיך ממעלה למטה, כן נמשכו רצונו ודרכיו אחריהם, דהיינו אחרי הקליפות, כי המשכת הארת הזווג ממעלה למטה. ה"ס איטור עצה"ה, כנ"ל (באות רש"ה ד"ה עד) וע"כ כיון שבא להמשיך ממעלה למטה, תכף נתדבק בהקליפות, אע"פ שעוד לא המשיך בפועל עד דמטיין להאי ויא וחמו תיאובתיה דעלמא, עד שבאו לאוחו הנחש, וראו חשוקתו של העולם, פירושו. המלכות נקראת עולם, ונתבאר לעיל (באות רש"ה ד"ה עד) שבחינתה עצמה חסרה בהתפשטות שלמטה מחוזה, אשר חסרון הזה לא יוכל להתמנות מטרים גמר התקון, ולפיכך כל תשוקת המלכות היא להשלמה הזאת. וז"ש וחמו תיאובתיה דעלמא, דהיינו שראו מקום חסרון של המלכות הנקראת עולם שתשוקתה

נאמר וישמעו — מתחלק בגן
רסח) כיון דחטו ואתדבקו באילנא דשריא ביה מותא לתתא, מה כתיב, וישמעו את קול ה' אלטים וגו', מהדך אין כתיב כאן אלא מתחלק: כיון שחטו ונתדבקו בהאיין שהמות שורה בו למטה, מה כתוב, וישמעו וגו' מתחלק בגן, מהלך לא כתוב כאן. שחטו לשון זכר, אלא שכתוב מתחלק, שהוא לשון נקבה כי ת' הנוספת הוא לשון נקבה. ת"ח עד לא חטא אדם, הוה סליק וקאי בחכמה דנהירו עלאה, ולא הוה מתפרש מאילנא דח"י, בוא וראה, מטרים שהטא האדם, היה עולה במדרגותיו, והיה עומד בחכמה העליונה, ולא היה נפרד מעץ החיים. כיון דאסגי תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא, אתמשיך אבתרייהו, עד דאתפרש מאילנא

(רס"ז דף נ"ב ע"א)

א וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן. מהלך אין כתיב כאן, אלא ה' מתהלך
 ב יתית' עד לא חטא אדם, הוה שליך וקאים בחכמה דנהירו עלאה. ולא הוה
 מתפרש מאילנא דחיי. כיון דאסגי תיאובתא למנדע, ולנחתא לתתא, א'אתמשך
 אבתרייהו, עד דאתפרש מאילנא דחיי, וידע רע ושבק טוב, ועל דא כתיב
 ג כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך (רע). מאן דאתמשך יבתר ירע, לית
 ליה ידירה, עם אילנא דחיי.

רפס) ועד לא חטאו, הוה שמעין קלא מלעילא, יהוהו ידעי חכמתא עלאה,
 יוקיימי בקיומא דזיהרא עלאה, ו'ולא דחלי. כיון דחטאו, אפילו קלא
 ס'דלתתא, י'לא יהוי יכלין למיקם ביה.

רצ) כגוונא דא, עד לא י'חבו ישראל, ג) בשעתא דקיימו ישראל על טורא
 דסיני, אתעבר מנייהו זוהמא, דהאי י'חיויא, דהא כדין י'בטול יצר הרע הוה
 מעלמא, ודחו ליה מנייהו. וכדין אתאחידו באילנא דחיי, י'וסלקו לעילא, ולא
 נחתו לתתא.

מסורת הוהר

דרך אמר

א) וישמעו את קול, (בראשית ג') ח"א כתיב ער.
 ב) ת"ו תקי סיא צנ: ז"ח בראשית י"ח טר שי. ב) ת"ח
 עד לא חטא אדם, מכאן עד אות ש"י נמצא כלשונו בח"ב
 ג) כי לא חפץ רשע אתה, ונו', לעיל בראשית א' י"ח ציון ב' ושיג. ד) במול יצר הרע,
 ח"א קט. קכת: קלנ. קלת. ח"ב צו:

חלופי גרסאות: א) ח"א אתמשיך. ב) נ"א אבתריה דרע. ג) נ"א ברע וליג בתר. ד) נ"א דירא. ונ"א נייחא. ה) נ"א
 וידעין. ו) נ"א ליג מן וקיימי עד ולא. ז) נ"א ולא הוה דחלין. ח) נ"א אפיקו. ונ"א אפיק. ונ"א נפיק.
 ט) נ"א מתתא. י) נ"א ולא. י"א נ"א הוה. י"ב נ"א חאבו. י"ג נ"א חווא. י"ד נ"א וסליקו.

וישמעו—מתהלך בגן

הסולם

מאמר

כיון שחטאו, אפילו קול של מטה, לא היו יכולים
 לעמוד בו, פירוש, קול ז'א הוא קול של מעלה,
 ושל הנוקבא הוא קול של מטה. והכתוב קול
 ה' אלקים מתהלך בגן, הוא קול הנוקבא, כי
 ה'ת' של מתהלך יורה על לשון נקבה, כנ"ל.
 ופ"מ לא יכול לעמוד בו, כי נאמר ויתחבא וגו'.
 רצ) כגוונא דא, עד לא חבו ישראל
 בשעתא דקיימו ישראל על
 טורא דסיני אתעבר מנייהו זוהמא
 דהאי חיויא: כעין זה, כל עוד שלא חטאו ישראל,
 בעת שעמדו ישראל על הר סיני, חוסרת מהם הוהמא של נחש
 חוה. דהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא,
 ודחו ליה מנייהו, כי אז היה ביטול יצר
 הרע מהעולם, שדחו אותו מהם, וכדין
 אתאחידו באילנא דחיי, וסלקו לעילא
 ולא נחתו לתתא, ואו נאחו בעץ החיים.
 ועלו למעלה ולא ירדו לפטה, כלומר שהעלו
 האור דשטאל ממטה למעלה, ולא חמשיכו אותם
 ממעלה

מאילנא דחיי, כיון שהרבה תשווקה לדעת
 ולירד למטה, דהיינו להמשיך ממעלה למטה,
 כנ"ל (באות רפ"ד ר"ה עד) נמשך בזה אחריהם,
 עד שנמרד מעץ החיים וידע רע ושבק
 טוב, וידע את הרע ועזב את הטיב, דהיינו
 כנ"ל (באות רפ"ד ר"ה עד) לא זכי הא רע
 עש"ה. ועל דא כתיב כי לא אל וגו'
 מאן דאתמשך בתר רע לית ליה דירה
 עם אילנא דחיי. וע"כ כתוב, כי לא אל וגו'
 לא יגורך רע, כי מי שנמשך אחר הרע, אין לו
 דירה ביחד עם עץ החיים.

רפס) ועד לא חטאו הוה שמעין קלא
 מלעילא והוה ידעי חכמתא
 עלאה, וקיימי בקיומא דזיהרא עלאה
 ולא דחלי: ועד שלא חטאו היו שומעים תקול של
 מעלה, והיו יודעים הנמה העליונה, והיו נמצאים בהמוחין
 של ז'הר העליון, ולא יראו, כיון דחטאו אפילו
 קלא דלתתא לא הוי יכלין למיקם ביה,
 (ראויי דף כ"ב ע"א *) (כ"ב ע"ב)

רצא) כדין הווי ידעין וחמאן אספקלריאן עלאין, יואתנהרין יעינייהו וחדאן למנדע ולמשמע, וכדין חגר לון קביה (ב) יחגורין דאתוון ידשמיה קדישא ודלא זייכול לשלטאה עלייהו, האי חויא, ולא ייסאב לון סכדמיתא. רצב) כיון דחטאו יבעגל, יאתעבר מנייהו כל אינון דרגין, ונהורין עלאין, יואתעברו מנייהו יאינון טיחגירו מזיינין, ידאתעטרו ימשמא יעלאח יקדישא, ואמשיכו עלייהו יחויא בישא, כמלקדמין, יוגרמו מותא, לכל עלמא. רצג) ולבתר מה כתיב יוירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו. ת"ח, מה כתיב בקדמיתא, יוירא ישראל את היד הגדולה. וכלהו חמאן זהרין עלאין, יומתנהרין ייבאספקליא דנהרא, דכתיב

דרך אמת

(א) חגורה של אמתיות הקדושים.

מסרת הזהר

(א) מווינין—משמא עלאה, ח"א נג. ב) וירא אהרן

—ויראו מנשת אליו, שמות ל"ד ח"א לא: ח"ב קצג: קצד:

ז"ח יתרו ליג טב ש. ג) וירא ישראל את היד הגדולה, (שמות י"ד) ח"א רמט. רסא: ח"ב נג. נג. פד. קצד: ח"ג רמו. ת"ו בהקדמה ט. תקי כ"ה פט. ז"ח שח"ש ע"א טג שמה. תקיח ק"ו טג שא. ד) אספקלריא

דנהרא, ח"א רלאו רלח ח"ב כגו פגו טו קכט: קמ. קנו. קצד. רכט: רמא. ח"ג רכב.

חלוסי גרסאות: א) ג"א מוסיף וחוו חמאן. ב) ג"א ואתנהרין. וגי"א ואתנהרא. ג) ג"א מנייהו (אה"ל). ד) ג"א חגורין.

ס ג"א דשמא. ו ג"א לא. ז ג"א יכיל. ח ג"א יסאיב (אה"ל). ט ג"א כדקדמיתא. וגי"א כדקמיתא

וגי"א כדקדמיתא. י ג"א רחסי. יא ג"א בעגלא. יב ג"א אתעברו. יג ג"א ואתעבר. יד ג"א ליג אינון. טו ג"א חגורין

טז ג"א דעטרי. וגי"א דמעטרי. יז ג"א משמוי. יח ג"א עלמין. וגי"א קדישא עלאה. יט ג"א ליג קדישאן

כ ג"א חוייא. כל ג"א ונרימו. כג ג"א אתנהרין. וגי"א ואתנהרין כג ג"א באספקלריאה. וגי"א באספקלרייאין.

מאמר

הסולם

וישמעו—סתחלך בנן

משמא עלאה, ונעברו מהם אלו חגורות המזוינות, שנעטרו מהשם העליון, ואמשיכו עלייהו חויא בישא כמלקדמין, וגרמו מותא לכל עלמא, והמשיכו עליהם את הנחש הרע כבתחילה, וגרמו המות לכל העולם.

רצג) ולבתר מה כתיב, וירא אהרן וגו' ת"ח מה כתיב בקדמיתא וירא ישראל וגו' וכלהו חמאן זהרין עלאין: ואתר זה פת כתוב, וירא אהרן וגו' ויראו מנשת אליו, כות וראה בתחילה פה כתוב, וירא ישראל את היד הגדולה וכולם ראו האורות העליונים, ומתנהרין

באספקלריא דנהרא, דכתיב וכל העם רואים וגו', ועל ימא הווי חמאן ולא דחלין דכתיב זה אלי ואנוהו, ונאורו באספקלריא המאירה, שהוא ז"א, שכתוב וכל העם רואים וגו', וכן על הים ראו ולא יראו. שכתוב שם, זה אלי ואנוהו. לבתר דחטו, פני הסרסור לא הווי יכלין למחמי דכתיב וייראו מגשת אליו, אחר שחטאו, אפילו את פני הסרסור, שהוא משה, לא היו יכולים לראות שכתוב, ויראו מגשת אליו.

ת"ח

ממעלה למטה, שזהו בחינת עץ החיים, (כנ"ל ב"א דף ר"כ ד"ה ויפח ע"ש).

רצא) כדין הווי ידעין וחמאן אספקלריאן עלאין, ואתנהרו יעינייהו

וחדאן למנדע ולמשמע: או חיו יודעים ורואים את אספקלריות העליונות, והאירו עיניהם והיו שמחים לדעת ולשמע. אספקלריאן, פירושו מנורות של זכוכית, ושובב על השגת ז"א ונוקביה, כי ז"א מכונה אספקלריאה המאירה, והנוקבא מכונה אספקלריאה שאינה מאירה. וכדין חגר לון קוב"ה חגורין דאתוון דשמיה קדישא, דלא זייכול לשלטאה עלייהו האי חויא ולא יסאב לון כקדמיתא, ואו חגר אותם הקב"ה תגורות פחאותיות של שמו הקדוש, שלא יוכל לשלוט עליהם נחש הזה, ולא יטמא אותם כבתחילה. שח"ס עדיים שקבלו בהר חורב.

רצב) כיון דחטאו בעגל אתעבר מנייהו כל אינון דרגין ונהורין עלאין: כיון שחטאו בעגל נעברו מהם כל אלו הפדרגות ואורות העליונים. ואתעברו מנייהו אינון חגורין זהרין דאתעטרו (דפו"י דף כ"ב ע"כ)

יוכל העם רואים את הקולות, ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין, דכתיב י זה אלי ואנוהו, לבתר דחטו פני הסרסור לא הוו יכלין למחמי, ידכתיב וייראו מגשת אליו.

רצד) ד תית, מה כתיב י בהו, יויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. י דאתעבר מנייה אינון י מזיינן, י דאתחגרו פ בהון י בטורא דסיני. בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויא בישא, כיון דאתעבר מנייהו, מה כתיב י ומשה יקח את האהל ונסה לו מחוץ י למחנה הרחק מן המחנה. רצה) אמר רבי אלעזר מאי י הא י קרא, לגבי האי, אלא, כיון דידע משה, דאתעברו מנייהו דישראל, אינון זיינן י עלאיך, אמר, הא ודאי מכאן ולהלאה, חויא בישא, ייתי לדיירא בנייהו, ואי יקום מקדשא הכא בנייהו יסתאב. מיד פ) יומשה יקח את י האהל ונסה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה: בגין דחמא משה, דהא כדין, ישלוט חויא בישא, מה דלא הוה מקדמת דנא. רצו) וקרא לו אהל מועד, וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד. אלא,

דרך אמת

מסורת הזהר

ה) רלו' כ.

א) וכל העם רואים, (שמות כ) ח"ב פ"א. סב. סג. קטר קצד. רע ח"ג רכט. ת"ז חקי' כ"ב סד. חקי' לי עדה חקי' לא עת. חקי' ס"ט קדי' ב) זה אלי ואנוהו, (שמות טו) ח"א רטו. רטו. רכת. ח"ב לה. נה. קצד. רלו. ת"ז חקי' כא. ס. חקי' כיו עב. חקי' נ"ה סט. ג) ויתנצלו בני ישראל, (שמות ליג) ח"א טג. רפב. ח"ב קצד. רכו. ח"ג קטב. קסט: קצג. ז"ח חצא נ"ח טד שמא. ש"ש ס"ו טד שטו. ד) ומשה יקח את האהל, ח"א רלט. ח"ב קצד. רלו. ח"ג קיד. ש. חלוסי גרסאות: א) נ"א ליג מן פני עד דכתיב. ב) נ"א יכלי. ג) נ"א מה כתיב. ד) נ"א וח"ה. ונ"א חו. ונ"א חו חזו. ה) נ"א ליג בהו. ונ"א דאתעברו. ונ"א דאתעברו. ז) נ"א מזיינן. ח) נ"א דאתחברו. ונ"א דאתחברו. ט) נ"א בה. ונ"א בה. ונ"א בהו. י) נ"א בטירא. יא) נ"א למחנה. וכו'. יב) נ"א ליג האי. יג) נ"א מוסיף עלאיך דאתחברו בהו בטורא דסיני (אה"ל). יד) נ"א האהל וגו' ול"ג מן ונסה עד חרחק.

מאמר

הסולם

ויתנצלו—עדים סחר חורב

חויא בישא ייתי לדיירא בנייהו, ואי יקום מקדשא הכא בנייהו יסתאב, אמר, הרי ברור ש מכאן ולהלאה, יבא נחש הרע לדור בנייהם, וע"כ אם יקום כאן בית המקדש הוא יטמא. מיד ומשה יקח את האהל וגו' בגין דחמא משה דהא כדין ישלוט חויא בישא, מה דלא הוה מקדמת דנא. מיד, ומשה יקח את האהל וגו', משום ש משה דאת, כי עתה ימשול עליהם נחש הרע. מן שלא היה זה מקודם לכן. רצו) וקרא לו אהל מועד. וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד. אלא בקדמיתא אהל מועד. ומקשה, וכי בתחילה לא היה נקרא אהל מועד. ומשיב אלא בתחילה היה נקרא סתם אהל, ועתה קרא לו אהל מועד. מאי מועד. רבי אלעזר

רצד) ת"ח מה כתיב בהו, ויתנצלו וגו' דאתעבר מנייהו אינון מזיינן דאתחגרו בהון בטורא דסיני, בגין דלא וכו': כוא וראה מה כתיב בהם, בישראל, ויתנצלו בני ישראל את עדיים וגו' שנעבר מהם הויון שנחגרו בהם בהר סיני, כדי שלא ישלוט בהם נחש הרע. כנ"ל באות רצ"א, כיון דאתעבר מנייהו מה כתיב, ומשה יקח וגו' אמר רבי אלעזר, מה האי קרא לגבי האי: כיון שנעבר מהם עדיים, מה כתוב, ומשה יקח את האהל וגו', אר"א, מהו הסמיכות של מקרא הוה לענין חוה, של הסרת עדיים. ומשיה, אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו דישראל אינון זיינן עלאיך, אלא מאחר שידע משה שנעברו מהם וזונים אלו העליונים, דהיינו שנתנצלו את עדיים, אמר, הא ודאי מכאן ולהלאה, (דפו"י דף נ"ב ע"ב)

בקדמיתא, אהל סתם, השתא אהל מועד. מאי מועד. ר' אלעזר אמר לטב לורבי אנא אמר לביש. ר' אלעזר אמר לטב: מה מועד דאיהו יום דחדוה, דסיהרא דאתוספא ביה קדושה, לא שלטא ביה פגימותא. אוף הכא, קרא לה בשמא דא, לאחזאה, דהא אתרחיק אהל מבינייהו, ולא אתפגים. ועד וקרא לו אהל מועד כתיב.

רצו) ורבי אנא אמר לביש: דהא בקדמיתא הוה אהל סתם. כד"א אהל בל יצען בל יא יסע יתדותיו לנצה. והשתא אהל מועד. בקדמיתא, למיהב חיין ארוכין לעלמין, דלא ישלוט בהו מותא. מכאן ולהלאה אהל מועד. כד"א רובית מועד לכל חי, השתא אתייהיב ביה זמנא (ב) וחיין קצובין לעלמא' בקדמיתא לא אתפגים, והשתא אתפגים. בקדמיתא, חברותא וזוגא יי דסיהרא בשמשא דלא יעדון. השתא, אהל מועד, זוגא דלהון, מזמן לזמן, ובגיני כך, וקרא לו אהל מועד. מה דלא הוה קודם.

דרך אמת

מסורת הזוהר

(א) אהל בל יצען, (ישעיה ל"ג) ח"א קא רלס. ח"ב טת קצה. ח"ג קלו. ש. ב) ובית מועד לכל חי. שנה.

(איוב ל"ז) ח"ב קצה.

חלופי גרסאות: א נ"א רבי. ב נ"א איתו. ג נ"א חרוא. ד נ"א לאחוספא. ה נ"א קדישא. ו נ"א מוסיף מה מועד לא. ז נ"א בה. ח נ"א השתא. ט נ"א ליה. י נ"א חויא. יא נ"א ליג אהל. יב נ"א יסע. יג נ"א יכ נ"א סיהרא. יד נ"א לטיהרא.

מאמר

הכולם

ויחנצלו—עדים פחר חורב

לכן לאחר מתן תורה, היחה השכינה סתם אהל. כמו שאתה אומר, אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצה. דהיינו, בהארה תמידית. ועתה, אחר החטא של העגל, נעשה אהל מועד. דהיינו שמאיר מזמן לזמן ואינו תמידית. בקדמיתא, למיהב חיין ארוכין לעלמין, דלא ישלוט בהו מותא, מכאן ולהלאה אהל מועד, כד"א ובית מועד לכל חי, מקודם לכן. חיה האהל נותן חיין ארוכים להעולם, שלא ישלוט בהם המות, כי לאחר מתן תורה נעשה חרות ממלאך המות, ומחטא העגל ותלאה נעשה השכינה אהל מועד, כמו שאתה אומר ובית מועד לכל חי, השתא אתייהיב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמא.

עתה ניתן בו זמן, והחיים קצובים להעולם. בקדמיתא לא אתפגים והשתא אתפגים: בתחילה מטרם חטא העגל, לא נפגם האהל, ועתה נפגם בחטא העגל. בקדמיתא חברותא וזוגא דסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא אהל מועד זוגא דלהון מזמן לזמן, בתחילה החיבור והזוג של לבנה עם השמש, שהם זוין, חיה בלתי נפסק, ועתה נקרא

אמר לטב, רבי אנא אמר לביש. שואל מה פירושו של מועד. ואומר, שר' אלעזר מפרשו לשבח לטוב, ור' אנא מפרשו לרע לגנאי. ומפרש ר' אלעזר אמר לטב מה מועד דאיהו יום חדוה דסיהרא, דאתוספא ביה קדושה, לא שלטא ביה פגימותא, רבי אלעזר מבאר המלה מועד לטוב, כי מה מועד דהיינו יום טוב, שהוא שמחת הלבנה. דהיינו השכינה, כי נתוסף קדושה בהשכינה, ואין שום פגם שולט בה ביום הזה. אוף הכא קרא לה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק אהל מבינייהו ולא אתפגים, ועד וקרא לו אהל מועד כתיב, אף נאן קרא לה להשכינה בשם הזה, מועד, להראות כי האהל, שהיא השכינה, נתרחק מהם בשעת חטא העגל, ולא נפגם. וע"כ וקרא לו אהל מועד כתיב.

רצו) ורבי אנא אמר לביש. דהא בקדמיתא הוה אהל סתם, כד"א אהל בל יצען וגו', והשתא אהל מועד: ורבי אנא מפרש המלה מועד לרע. כי מקודם (רפ"י דף ג"ב ע"ב)

רצח) ר' רבי שמעון הוה יתיב ליליא כ חד, ולעי באורייתא, והו יתבי קמיה רבי יהודה, ורבי יצחק, ורבי יוסי. אמר רבי ג יהודה, דהא כתיב "ויתנצלו בני ישראל ה את עדים מהר חורב, וקאמרינן, דגרמו מותא עלייהו, מההוא זמנא ולעילא. ושליט בהו ההוא חויה בישא, ו דאעדו ליה, מנייהו בקדמיתא. ישראל ו תינת. יהושע דלא חטא (ה) אעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקבל עמהו בטורא דסיני, או לא. (ו)

רצט) אי תימא דלא אעדי מניה, אי הכי אמאי מית, יכשאר בני נשא. י"א אי תימא דאתעדי מניה, אמאי. והא לא חטא, דהא איהו עם משה הוה, בשעתא דחבו ישראל. ואי יתימא י"דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני, כמה דקבילו ישראל, אמאי.

(ש) פתח ואמר, כ כי (ז) צדיק ה' צדקות יאהב ישר יחזו פנימו. האי קרא

מסורת הזוהר

(א) ויתנצלו בני ישראל, לעיל דף קע"ד ציון ג' וי"ט. (ב) כי צדיק ה' צדקות אהב, (תהלים יא) ח"א ב' רפ"א: ח"ב קע. קע"ד ח"ג טו. טו. עב. חלוסי גרסאות: א בדפ"י כתב כאן שייך אמר לו ר' אילעי זכאי קטוש שבשלח לך קט"ב ב'. כ ג"א חור. ג ג"א יצחק ר'. ד ג"א והא. ה ג"א את וגו'. ו ג"א דאעדי. ז ג"א מוסיף תינת דהטון. ח ג"א אתעדי. ט אתעדי. י ג"א מוסיף כשאר כל. י"א ג"א ואי. י"ב ג"א מוסיף תימא דהא. י"ג ג"א דהא (אה"ל). י"ד ג"א לא. י"ה ג"א אתג וגו'.

ויתנצלו—עדים סהר חורב

הסולם

מסמר

תינת, יהושע דלא חטא אעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקביל עמהו בטורא דסיני, או לא. ושואל, ישראל נכון, כי חטאו, אבל יהושע שלא חטא, ישאל, אם הוטר ממנו אותו עדי העליון שקבל עם ישראל בהר סיני או לא.

רצט) אי תימא דלא אעדי מניה אי הכי אמאי מית כשאר בני נשא: אם האמר

שלא הוטר ממנו, אם כן למה מת ככל אדם, אי תימא דאתעדי מניה, אמאי והא לא חטא דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל ואם תאמר, שהוטר ממנו קשה, למה הוטר ממנו, הרי לא חטא, כי הוא היה עם משה בשעה שחטאו ישראל. ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל, אמאי. ואם תאמר, שיהושע לא קיבל אותו העטרה בהר סיני כמו שקבלו ישראל. יש לשאול, למה נה שנתנה יהושע מכל ישראל.

(ש) פתח ואמר, כי צדיק ה' וגו'. האי קרא אמרו ביה חברייא אמאי דקאמרו:

פתח ואמר כתוב כי צדיק וגו' במקרא הוה אמרו ב' החברים מה שאמרו. אבל כי צדיק ה', צדיק הוא

נקרא אהל מועד, כי הזווג שלהם הוא מזמן לזמן, מחמת שנפסק הזווג מכח קרבת הנחש לינק, כמ"ש לפנינו. ובג'יני כך וקרא לו אהל מועד, מה דלא הוה קודם, ומשום זה נאמר עתה וקרא לו אהל מועד, שפירושו שהזווג נעשה מזמן לזמן, מה שלא היה כן מקודם לכן, כי אז, לאחר מתן תורה, כבר היו ז'ו'ן בזווג דלא פסיק לעלמין, וע"כ היתה נקראת אהל סתם כנ"ל.

רצח) רבי שמעון הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא, והו יתבי

קמיה ר' יהודה ור' יצחק ור' יוסי:

רבי שמעון היה יושב לילה אחד ועוסק בחוריה, והיו יושבים לפניו ר' יהודה ור' יצחק ור' יוסי. אמר ר' הא כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא, אר"י הרי כתוב ויתנצלו וגו' ואמרינן, שעי חטא העגל, גרמו המות לעצמם מזמן ההוא ולמעלה, ושליט בהו ההוא חויה בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא, ומשל בהם אותו נחש הרע שכבר חסירו אותו מקודם. כמ"ש חרות על הלוחות שהיה להם חירות ממלאך המות. ישראל (דפו"י דף ג"ב ע"ב) (ג"ג ע"א)

אמרו ביה חבריאי, מאי דקאמרו. אבל כי צדיק ה' צדיק הוא, ושמיח צדיק ובגיני כך, צדקות אהב.

שא) ישר: כ איהו ישר, כדי צדיק י וישר, ועל דא יחזו פנימו, כל בני עלמא, ד ויתקנו ארחייהו, למיהך בארע מישר, כדקא יאות. י ת"ח, כד דאין קב"ה עלמא, לא דן ליה, אלא לפום רובן דבני נשא.

שב) ות"ח, כד חב אדם, באילנא דאכל מניה, י גרם לההוא אילנא, דשרי ביה מותא לכל עלמא. וגרים פגימו, לאפרשא אתתא מבעלה. וקאים חובת דפגימו דא בסיהרא, עד י דקיימו ישראל בטורא דסיני. י כיון דקיימו ישראל בטורא דסיני, אתעבר ההוא פגימו דסיהרא, וקיימא לאנהרא תדיר.

שג) כיון דחבו ישראל בעגלא, תבת כמלקדמין סיהרא לאתפגמא, ושלטא חויא בישא, ואחיד בה, ומשיך לה י לגביה. וכד ידע משה, דחבו

חלוסי גרסאות: א) נ"א מה דקאמר, ב) נ"א ואיחי, ג) נ"א סיכוף וישר הוא, ד) נ"א ויתקנו, ה) נ"א ות"ח ו נ"א גרים, ז) נ"א דקיימו, ח) נ"א ליג מן כיון עד אתעבר, ט) נ"א בגיחו ונ"א מוסיף לגביה ואחסגימת,

סאמר הכולם ויחנצלו—עדים מהר חורב

הוא ושמיח צדיק, ובגיני כך צדקות אהב, אבל כי צדיק הוא ה' פירושו שהוא צדיק, היינו ז"א, ושמו צדיק. היינו הנוקבא דז"א הנקראת שמו והנקראת צדיק, ומשום זה צדקות אהב, כלומר אוהב היחוד דצדיק וצדיק: להשפיע בצדקה.

שא) ישר: איהו ישר, כדי צדיק וישר, ועל דא, יחזו פנימו, כל בני עלמא, ויתקנו ארחייהו למיהך בארע מישר כדקא יאות. ישר הוא, כמו שאתה אוכר, צדיק וישר הוא, וע"כ כל בני העולם יראו אור פניו ית', ויתקנו דרכיהם ללכת בדרך הישר כראוי. ומתוך שסופס של כל בני העולם הוא להגיע לידי כך, ת"ח כד דאין קב"ה עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא, בוא וראה, לפי זה, כאשר קב"ה דן את העולם אינו דן אותו אלא לפי רובו של בני האדם. שירוש, כי ענין הדין שהקב"ה דן את העולם היינו להעניש או להשכיר עד להבטיח שכל בני העולם יזכו לאור פניו ית', וללכת בדרך הישר, כנ"ל. ולפי זה, חכרה הוא לדון את העולם לפי רובו של כל בני אדם, ולהכשירם לסופס, ואפילו יש ביניהם יחידים שראויים להנהיג אחרת אינו משנה את דין הצבור בשבילם.

(דטריי דף נ"ב ע"א)

שב) ות"ח כד חב אדם באילנא דאכל מניה, גרם להאי אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא: וכוא וראה, כאשר חסא האדם בחפץ שאכל ממנו, גרם לאחורו העץ, שהיא הנוקבא שהפסות ישרה בחוכו לכל העולם כולה, וגרים פגימו לאפרשא אתתא מבעלה, וגרם פגם להפריד אשה מבעלה, דהיינו להפריד הנוקבא מז"א, וקאים חובא דפגימו דא בסיהרא, עד דקיימו ישראל בטורא דסיני, ועמד ההטא והפגם הזה בחלבנה, שהיא הנוקבא, עד שעמדו ישראל בהר סיני, כיון דקיימו ישראל בטורא דסיני אתעבר ההוא פגימו דסיהרא, וקיימא לאנהרא תדיר. כיון שעמדו ישראל בהר סיני, נעבר אותו הפגם של הלבנה, ועומדת להאיר תמיד. כלומר, שאחר שעבר הפגם של חסא דעצה"ד חזרה להזדווג עם ז"א, ובזווג דלא פסיק לעלמין, ונמצא שהיתה אז מאירה תמיד, בלי שום סיעוט, שז"ס חירות ממלאך המות, שזכו אז.

שג) כיון דחבו ישראל בעגלא, תבת כמלקדמין סיהרא לאתפגמא: כיון שישראל חסאו בעגל, חזרה הלבנה להפגם כמקודם מתן תורה. ושלטא חויא בישא ואחיד בה ומשיך

ישראל, ואתעבר מנייהו אינון זיינין קדישין עלאין, ידע ודאי, דהא חויה אחיד בה בסיהרא, לאמשכא לה לגביה, ואתפגימת, כדין אפיק לה לבר. (שד) וכיון דקיימא לאתפגמא, אע"ג דיהושע קאים בעטרא דזיינין דיילת כיון דפגימו שריא בה, ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם, לא יכיל בינ לאתקיימא, בר משה, דהוה שליט בה, ומותיה הוה, בסטרא אחרא, עלאה: ועל דא, לא הוה רשו בה, לקיימא ליהושע תדיר, ולא לאחרא, ועל כך, אהל מועד קרי ליה, אהל דהא שריא ביה, זמן קציב ליה לכל יב עלמא. (שה) ועל דא רזא דמלה, אית ימינא לעילא, ואית ימינא לתתא. אית שמאלא לעילא, ואית שמאלא לתתא. אית ימינא לעילא, יב בקדושה עלאה. ואית ימינא לתתא, דאיהו בסטרא אחרא.

(שו) וואית שמאלא לעילא, בקדושה עלאה, ואתערא רחימותא, לאתקשרא סיהרא, באתר קדישא לעילא, לאתנהרא. ואית שמאלא לתתא, דאפריש

חלופי גרסאות: א נ"א ואתעברו כ נ"א לגביה. ג נ"א ואתפגימת. ד נ"א ליה כ נ"א דילה. ו נ"א ליב עלאה ז נ"א חוה רשו ליהושע לקיימא תדיר. וליב לא וליב בת. ח נ"א בה רשו. ט נ"א לה. י נ"א ליב אהל. יא נ"א ליב לכל. יב נ"א לעלמא וליב לכל יג נ"א ואית. יד נ"א בקדושה. טו נ"א ואית. טז נ"א דאתער. יז נ"א ליב לעילא. יח נ"א לאנהרא.

ויתנצלו—ערים סהר חורב

הסולם

מעבר

כמ"ש וימת משה על פי הויה. והוא מטעם, שהוא היה משפיע אל הנוקבא, ולא מקבל, כשאר בני העולם, וע"כ אין מגם הנוקבא נוגע לו. ועל דא, לא הוה רשו בה לקיימא ליהושע תדיר, ולא לאחרא, וע"כ לא היה להנוקבא רשות לקיים את יהושע תמיד לנצחיות. וכן לא לאחר ממנו. ועל כך אהל מועד קרי ליה, אהל, דהא שריא ביה זמן קציב לכל עלמא. וע"כ קראו לו אהל מועד, שפירושו, אהל, ששורה בו זמן קצוב לכל העולם, דהיינו שכל אחד מוכרח למות.

(שה) ועל דא רזא דמלה, אית ימינא לעילא, ואית ימינא לתתא,

אית שמאלא לעילא, ואית שמאלא

לתתא: וע"כ סוד חבורה, שיש ימין למעלה ויש ימין

למטה, יש שמאל למעלה ויש שמאל למטה. ומפרש

אית ימינא לעילא בקדושה עלאה,

ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא

אחרא, יש ימין למעלה חיינו בקדושה העליונה,

דחיינו זמן. ויש ימין למטה, שהיא בסטרא

אחרא, דחיינו בקליפות.

(שו) אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה,

לאתערא רחימותא, לאתקשרא סיהרא

באתר קדישא לעילא לאתנהרא וכו'.

יש

ומשיך לה לגביה, ושלט בה נחש הרע ונאחו בה, ומשך אותה אליו. וכד ידע משה דחבו ישראל, ואתעבר מנייהו אינון זיינין קדישין עלאין, וכאשר ידע משה שחטאו ישראל, ונעבר מהם אותם עדיים הקדושים העליונים, ידע ודאי דהא חויה אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפגימת, ידע בבירור, אשר הנחש נאחו בה בהלבנה. שהיא הנוקבא, להמשיכה אליו, ונפגמה, כדין אפיק לה לבר, אז הוציא אותה לחוץ. דהיינו כמ"ש ומשה יקח את האהל ונסח לו מחוץ למחנה וגו'. ואהל היא השכינה כנ"ל.

(שד) וכיון דקיימא לאתפגמא, אע"ג דיהושע קאים בעטרא דזיינין

דייליה: ופיון שעומרת להפגם. אע"פ שיהושע עורנו

עומד בעטרת עדיים שלו. מ"מ כיון דפגימו שריא

בה, ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא

דאדם, לא יכול בר נש לאתקיימא בר

משה דהוה שליט בה וכו', כיון ששורה בה

פגם, וחזרה לפגמה כמו שנפגמה בחטאו

של אדם הראשון, ע"כ לא יכול עוד בן אדם

להתקיים בנצחיות, זולת משה. שמותו היה

בצד אתר עליון, דחיינו מיתת נשיקת מו"א

(רמ"י דף ג"ג ע"א)

רחימותא דלעילא, ואפריש לה מלאנהרא בשמשא, ולאתקרבא בהדיה. ודא הוא סטרא דחויא בישא.

שז) דכד שמאלא דא דלתתא אתערת, כדין משיך לה לסיהרא, ואפריש לה מלעילא, ואתחשכת ^ה נהוראה, ^כ ואתדבכת בחויא ^ב בישא. וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא, ^ד ואתדבכת בחויא ואתרחקת מאילנא ^ה דחייא.

חלוסי גרסאות: א ג'א נהורה. ונ"א נהורא. ונ"א נהוראה. כ ג'א מוסיף ואתדבכת נהורא. ג ג'א ליג בישא. ד ג'א ואתדבכת. ט ג'א דחיי

ויחנצלו—ערים סחר חורב

הכולם

מאמר

לתתא ואתפרש לעילא שהנחש פיתה להמשיך הווג לבחינת מחוה ולמטה, שממש מגיע השפע להנחש ולכל הקליפות, וע"כ תכף נפרש גם זווג העליון שלמעלה מחוה, ונחשכת הנוקבא ע"ש. וכן לעיל (בהקדמת הווג דף צ"ט ד"ח אמאי) זכי הא טוב דהיינו אם ממשיך הווג שמחוח ולמעלה דו"ן, ונוהר מלהמשיך הווג שמחוח ולמטה, או נבחת הנוקבא לעץ הרעת טוב ולא רע, כי אז נקודה דמה"ד מצמצום א' היא בגניזא, ונקודה דמדת ורחמים באתגליא, שמנקודה זו היא מוכשרת לקבל מוחין העליונים. ואם לא זכי הא רע, דהיינו אם ממשיך מווג שמחוח ולמטה דו"ן, מתגלה תכף הנקודה דמדת הדין מצמצום א', שמבחינתה אין הפלכות ראיה לקבל שום אור ישר מלמעלה, וע"כ נפסק תכף זווג שלה עם ז"א, והיא נחשכת מכל אור, ע"ש. באופן שענין גילוי של נקודה דמדת הדין דומה לאשה שראתה דם טמא, שנשמאת ואסורה לבעלה.

וזה אמרו אית ימינא לעילא בקדושה עלאה ואית ימינא לתתא וכי אית שמאלא לעילא וכי אית שמאלא לתתא. כי הימין ושמאל הנמשכים מבחינת הווג שמחוח ולמעלה הם בקדושה עליונה כמבואר. אבל הימין ושמאל הנמשכים מבחינת הווג שמחוח ולמטה, הם בסטרא אחרא. וז"ש אית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא, דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא, כי בעת שממשיך השמאל מבחינת הווג שמחוח ולמטה, שהוא נמשך אל הקליפות, נפסק תכף גם זווג העליון שלמעלה מחוה, והנוקבא נפרדת מ"א ונחשכת. כנ"ל, וז"ש דכד שמאלא דא דלתתא אתערת, כדין משיך לה לסיהרא, ואפריש לה מלעילא, דהיינו

מווג

יש שמאל למעלה בקדושה העליונה, לעורר אהבה שתתקשר הלבנה במקום קדוש למעלה, לתאיר משם. דהיינו כנ"ל (דף קל"ו ד"ח פנימיות) שעיון שו"א משפיע להנוקבא הארת קו שמאל, היא מתפיסת עמו להזדווג ולקבל ממנו אור. ע"ש. ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולאתקרבא בהדיה, ודא הוא סטרא דחויא בישא, ויש שמאל למטה בס"א, המפריד האהבה שלמעלה, ומפריד את הלבנה, שהיא הנוקבא, מלהאיר בהשמש, שהוא ז"א, ומלקרב אליו, לזווג. וזה הוא בחינת נחש הרע. דכד שמאלא דא דלתתא אתערת כדין משיך לה לסיהרא, ואפריש לה מלעילא: כי כאשר שמאל זה שלמטה, שהיא הנחש

מהעורר, הוא מושך אז אליו את הלבנה, שהיא הנוקבא דו"א, ומפריד אותה מלמעלה, מן ז"א, ואתחשכת נהוראה, ואתדבכת בחויא בישא, וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא, ונחשכה הארתה, ומתדבכת בנחש הרע, ואז שואבת מות למטה לכל העולם. כי ואתדבכת בחויא ואתרחקת מאילנא דחיי. שנתדבקה בהנחש, ונתרחקה מעץ החיים שהוא ז"א, דהיינו שאין זווגה עם עץ החיים שמקבלת ממנו, גיכ פסיק. ביאור הדברים. כי נתבאר לעיל (בראשית א' דף פ"ה ד"ה ביאור) כי רק מחוח ולמעלה של המלכות יש פני אדם וראויה לזווג עם ז"א, אבל מחוח שלה ולמטה היא חסרת פני אדם, ואין שם מקום זווג, אלא ע"י עליה והתכללות בבחינת מחוח שלה ולמעלה ע"ש. וכן נתבאר לעיל (בהקדמת הווג דף קס"ב ד"ה ודא) שענין חטא דעצה"ד היה חבר (דטו"י דף ג"ג ע"א)

שח) ועד גרים מותא לכל עלמא, ודא הוא, ה' דכדין : אסתאבת מקדשא עד י זמן קציב, 7 דאתקנת סיהרא ותבת לאנהרא, ודא הוא אהל מועד. ועל דא, יהושע לא מית, אלא ה' בעיטא של הנחש דא דקריב ופגים משכנא. כדקדמיתא.

שט) ודא הוא רזא, דכתיב, * ויהושע בן נון נער י לא ימיש מתוך האהל. ה' דאע"ג דאיהו נער לתתא, לקבלא נהורא, לא ימיש מתוך האהל. כמה דאתפגים דא, הכי נמי אתפגים דא, אע"ג 8 דזיינא קדישא הוה ליה, כיון דאתפגים י סיהרא, הכי הוא ודאי, לא אשתויב בלחודוי מניה, מההוא גוונא ממש. ט)

דרך אמת

מסרת הזהר

ה) בקולמסו שנכתב בו המות כמו עט סופר. וי"ח א) ויהושע - לא ימיש מתוך האהל. (שמות כעלה שמן הנחש הקדמוני לחיה ליגע ולאכול מתוך ליג) ח"ב סח' קסד. קצד: רעה: ח"ג קיד: קנה: רפת: הדעת טוב ורע ונחשתה אלש על ידה ועל ידו נגזר מיתה לכל בני העולם ומאזו קנס המיתה נות יהושע ולא כחטאו כי לא היה לו חטא כלל ועיין כ"ז כי ויעיף נחש לא דקתני הכי לייקא. ט) ע"כ.

חלוסי גרסאות: א) ג"א כדין. ב) ג"א אסתאב. ג) ג"א ופגא. ד) ג"א דאתקנת ס ג"א נחש וליג של. וי"ח כדקדמיתא. ז) ג"א ליג לא ימיש מתוך האהל. ה) ג"א אע"ג. ט) ג"א דזיינא. י) ג"א ליג כיהרא.

מאמר

הסולם

ויתנצלו - ערוס סחר חורב

שווג העלין שלמעלה מחות, ואתחשכת נהורא, דהיינו כמבואר. ויש וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא, ואתדבכת בחו"א וכו', כי אז מתגלה בהנוקבא הנקודה דמדת הדין מצמצום א', שמצדה אין הנוקבא ראויה לקבל שום אור מעין החיים, ונמשך המות להעולם. ויש ודא הוא סטרא דחו"א בישא, דהיינו כמיש לעיל. (בהקדמת הוהר דף קס"ב אות ר"י) שהנחש חבר לתתא ואתפרש לעילא, ע"ש.

שח) ועל דא גרים מותא לכל עלמא, ודא הוא, דכדין אסתאבת מקדשא עד זמן קציב: ועל כן גרם מות לכל העולם והוה הטעם. כי אז נטפא המקדש, שהיא הנוקבא, עד זמן קצוב, דאתקנת סיהרא, ותבת לאנהרא עד שנתקנה הלכנה, שהיא הנוקבא, וחוזרת להאיר. פירוש. כי על ידי המשכת השמאל מהזווג שמחזה ולמטה, נתגלה הנקודה דצמצום א' בהנוקבא, שעט גילוייה משתלקים ממנה כל האורות, והיא דומה לאשה שנטמאה ונפרדה מבעלה עד זמן קצוב. דהיינו אחר שתטהר, וכן כאן היא נפרדת מו"א עד שהתחוננים יעשו תשובה, ויתקנו בזה את הנוקבא. ודא הוא אהל מועד, וזה הוא

שנקראת עתה, אהל מועד. כי מועד פירושו זמן קצוב, כי זווגה נפסק ע"י קרבת הנחש. כנ"ל. ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא של נחש דא, דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא, וע"כ יהושע לא מת אלא בהעצה של נחש הזה שקרב ופגם את המשכן. שהיא הנוקבא. ככתחילה, כמקודם מתן חורה. פירוש. כי על ידי חטא העגל, חורה השליטה להנחש לפתות התחוננים, שימשיכו לו מבחינת הזווג שמחזה ולמטה, שאז נקרב הנחש לינק מאורות הנוקבא, שמסבת קרבתו לינק. נפסק תכף זווג העליון, והיא נפרדת מו"א. וכן היא נסגמת ע"י גילוי הנקודה דצמצום א' כנ"ל. ומיושב קושיא הנ"ל. שהקשה כיון שיהושע לא חטא למה לא נשאר בחירות ממלאך המות. כי הטעם הוא. משום שהנוקבא נפרדה מו"א בסבת חטא העגל, ולא נתקנה אח"כ אלא בזווג דפסיק. מחמת שליטת הנחש לקרב ולהפסיק הזווג, וע"כ גם יהושע לא יכול לקבל עוד מהנוקבא חיים נצחיים כמקודם העגל, וע"כ מת כמו האחרים. שט) ודא הוא רזא דכתיב ויהושע בן נון נער וגו', דאע"ג דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא: ה' תתא סוד

שכתוב, ויהושע בן נון נער וגו', שאע"פ שחזא נער למטה לקבל

שי) ת"ח כגוונא דא כיון דחב אדם, נטל קב"ה מניה, אינון זייני אחוון, גהירין קדישין, דאעטר ליה סב"ה. וכדין דחלו, וידעו דהא אתפשטו מנייהו, הה"ד וידעו כי ערומים הם. בסדמיתא הוו מתלבשן, באינון כתרי יקר מזיינין דאינון חירו מכלא. כיון דחבו, אתפשטו מנייהו. וכדין ^א ידע, דהא מותא קרי לון, וידעו דאתפשטו ^ב מחירו דכלא, וגרמו מותא לון, ולכל עלמא. שיא) *) ויתפרו עלה תאנה. ^א הא אוקימנא, ^ב דאוליפו כל זייני חרשין וקוסמין, ואחידו בהאי דלתתא: כמה דאתמר. ^ג ווהיא שעתא, ^ד אתגרע

דרך אמת

א) כרי כלרנו. ב) נתמעט קומתו של אדם. ג) וידעו כי ערומים הם, (בראשית ג') ח"א כה. יכר. ד) ויתפרו עלי תאנה, (בראשית ג') ח"א כה. לן, ח"ב לט. ז"ח בראשית י"ח טר ש.

חלופי גרסאות: א) גיא ידעו ב גיא מנחירו (אח"ל) ג גיא ואולימנא. ד גיא בהחיא.

מסורת הזוהר

שחטאו, נתפשטו מהם אלו כתרי יקר, ואו ידעו כי המות קורא להם, וידעו שנתפשטו מאותה החירות מכל, וגרמו המות להם ולכל העולם.

מאמר ויחסרו עלי תאנה

שיא) ויתפרו עלי תאנה. הא אוקימנא, דאוליפו כל זייני חרשין וקוסמין, ואחידו בהאי דלתתא כמה דאתמר: הנה בארנה שלמרו כל מיני כספיים וקסמים, ונאחזו בזה שלמטה, דהיינו הס'א, כמו שנתבאר. והוא לעיל (בראשית א' דף של"ו אות תנ"ב) שביאר שם הזוהר, וז"ל. ויתפרו עלה תאנה, אתדבקו לאתחפאה באינון צולמין דההוא אילנא דאכלו מניה, דאקרונ טרפי דאילנא. ע"ש. ושם בהסולם ביארתי בקיצור, אבל הדברים צריכים ביאור. וצריך שתדע, אשר צללים פירוש, העלמות על אור פניו ית'. כרמיון צל הנעשה מכח המכסה על אור השמש. כי אור העליון נמשל לאור השמש, שהוא השורש לכל האורות שבעולם הזה, כן אור העליון הוא שורש לכל האורות שבהמציאות, וזה סוד הכתוב, עד שיפוח היוס ונסו הצללים טוב דמה לך דודי וגו'.

אפנם יש צל דקדושה, דהיינו הבא מחמת השגת רוממות השי"ת. אכן צל הזה, יש לו פעולה הפוכה. כי הוא הממשיך את אור העליון, על דרך שאמרו חז"ל במשה רבינו, (ברכות ז.) בשכר ויסחר משה פניו, זכה ודבר ה' אל משה פא"פ. הרי שהצל הזה שהמשיך משה על עצמו, דהיינו שהסתיך

הסולם

לקבל אור מהנוקבא, דהיינו שגדלה מעלתו להיות בבחינת מלאך מטטרון, שנקרא נער למטה מאצילות, מ"פ לא ימיש מתוך האהל, כמה דאתפגים דא ה"נ אתפגים דא, מ"מ לא ימיש מתוך האהל, כלומר שאינו טוב יותר מבחינת האהל עצמו, שהיא הנוקבא, וכמו שנפגם האהל, כן נפגם יהושע. אע"ג דזיינא קדישא הוה ליה, כיון דאתפגים סיהרא הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה, מההוא גוונא ממש. אע"פ שהיה לו ערי הקדוש, מ"מ כיון שנפגמה הלבנה וראי כן הוא, שלא ניצל יהושע בלבדו מהפגם, מאותו הפגם ממש. כלומר, אותו הפגם עצמו שחשיגה הלבנה מחמת חטא ישראל, השיגו ג"כ יהושע.

שי) ת"ח כגוונא דא, כיון דחב אדם, נטל קב"ה מניה אינון זייני אתוון גהירין קדישין, דאעטר ליה

קב"ה: בוא וראה, כעין זה, כיון שחטא אדם בעצה"ד, לקח ממנו קב"ה אלו עדיים, שהם אותיות מאירות קדושות, שהעטיר אותו הקב"ה. דהיינו האותיות של השם הקדוש, (כנ"ל דף קע"ג אות רצ"א) וכדין דחלו וידעו דהא אתפשטו מנייהו, הה"ד וידעו וגו', או יראו וידעו כי נתפשטו מעדיים. כמ"ש וידעו כי ערומים הם. בקדמיתא הוו מתלבשן באינון כתרי יקר מזיינין דאינון חירו מכלא, בתחילה היו מתלבשים בכחרי יקר מזוינים הללו שהם חרות מכל. כיון (דמ"י דף ג"ג ע"א *) כ"ג ע"ב

זקיפו * וקומה דאדם, * מאה אמינן, וכדין אתעביד פרודא, וטאים אדם בדינא
ואתלטיא ארעא. * והא אוקימנא.

מסורת זוהר

(א) כומה דאדם מאה אמינן. ח"א קמב,

חלוסי גרסאות: ב) גיא דקומה (אח"ל) וגי'א וקיימא. כ גיא מוסיף עד מאת. וגי'א וקיימא על מאה (אח"ל)
ג גיא ליג וחא אוקימנא.

ויתפרו עלי תאנה	הטולם	סאטרי
<p>האורות שפרחו ממנו. אבל הקב"ה השיב לו, מי הגיד לך כי עירום אתה, בסכת מה הפסדת האורות שלך ונפלת בצל, המן העץ אשר צויתך וגו', הכי הגיע לך מחמת מצוה, הלא צל זה הגיע לך מחמת עבירה והוא צל מות, צל דס"א. וע"כ, לא לבד שלא ברכו מחמת זה, אלא עוד קללו. וז"ש שם בזה, אתדבקו לאתחפאה באינן צולמין דההוא אידנא דאכלו מניה, שנתדבקו להתכסות בהצללים של האילן שאכלו ממנו. שהוא צל הבא מחמת עבירה. ונתדבקו בזה בצל מות.</p>	<p>שהסתיר פניו, כי ירא מהביט אל האלקים, וזה על ידי העלמה הזו, לפכ"ס ולתמונת הייביט. הרי שצל הזה נעשה הכנה ולבוש על כל אור הגדול שהשיג משת. אבל זה דוקא בצל דקדושה, דהיינו הבא מחמת מצוה כמו במשה, אבל בצל הבא מחמת עבירה אינו כן. אלא שהוא שורש החשך המחשיך פניהם של בני אדם, והוא הנקרא צל מות.</p>	<p>ולפני החטא דעצה"ד, לא היה בחינת צל תזו דס"א בהעולם, אלא בחינת צל דקדושה בלבד. וזה היה הטעות של אדם הראשון. כי אחר החטא של עצה"ד, שכסכתו פרחו ממנו כל האורות העליונים שהשיג בסוד זיהרא עלאה, וידעו כי עירומים הם מכל האורות, ונפל עליהם הצל דס"א, דהיינו ההעלמה והצל הבא מחמת עבירה. אז ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות, עלים פירושו צל, כי עלי האילן עושים צל. תאנה היינו החטא דעצה"ד, כמו שאמרו חז"ל שעצה"ד תאנה היתה. והם טעו וחשבו שצל הזה דעלי תאנה, דהיינו הצל שנמל עליהם מחמת העבירה דעצה"ד, דומה כמו הצל דקדושה, שסולתו להמשיך האורות כולם כנ"ל אצל משה רבינו, וע"כ עשו להם מהצל הזה חגורות, דהיינו בסו"ה כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי אלי את כל בית ישראל וגו' (ירמיה י"ג) שפירושו דבקות מתוך העלמה. אמנם שם מדבר הכתוב באזור הנעשה מסבת הצל דקדושה, משא"כ אזור הנעשה מעלי תאנה, שהוא צל מחמת עבירה, הוא סו"ה (ירמיה י"ג) כאזור הזה אשר לא יצלח לכל עש"ה. ועל פי הטעות הזו, נתחבא אדה"ר בתוך עצי הגן, והתנצל לפני השי"ת, וסען, את קולך שמעת ואירא וגו', דהיינו שהחטא לפניו ית' במעשהו, ודימה את עצמו למשה שהסתיר פניו מהביט אל האלקים וחשב שעל ידי הצל הזה יחזור ויזכה תכף לכל (וטו"י דף ג"ב ע"ב)</p>
<p>וזה אמרו כאן, דאוליפו כל זייני חרשין וקוסמין, כי ענין הכשפים ביארו חז"ל (בסנהדרין ס"ז ע"ב) למה נקרא שמן כשפים מפני שמכחישים פמליא של מעלה. פירוש, כי לולא הכשפים היו הצדיקים יכולים להמשיך אותות ומופתים מעולמות העליונים לקרב העולם להשי"ת, ע"ד שהיה ביציאת מצרים ובימי יהושע והנביאים, אבל ע"י החטא דעצה"ד, נעשה בנין ד' עולמות אבי"ע דס"א, לעומת ד' עולמות אבי"ע דקדושה, בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים. שפירושו, שכל חכחות שישנם באבי"ע דקדושה לקרב העולם להשי"ת, ניתנו כנגדם באבי"ע דטומאה, לרחק העולם מהשי"ת. והענין הוא, כי כמו שהעבירה דע"י הדעת היתה לשורש שממנה נמשכים כל העבירות שבעולם עד גמר התקון. כן הצ"ל, דהיינו כח ההעלמה על קדושתו ית' כנ"ל, הנמשך מעבירה דעצה"ד, הנקרא עלי תאנה, נעשה לשורש שממנו נמשכים כל מיני כחות ההעלמה על קדושתו ית', שבכללם הם נקראים ד' עולמות אבי"ע דטומאה. שנבנו בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, שהי"ס ד' עולמות אבי"ע דטומאה לעומת ד' עולמות אבי"ע דקדושה. כנ"ל. והקרובים ביותר לשורש הזה הם הכשפים, שניתן להם כח שקול נגד הקדושה להכחיש את הפמליא</p>		

שיב) *ויגרש את האדם. איר אלעזר לא ידענא, מאן עביד (ב) תרוכין למאן, אי קב"ה עבד תרוכין לאדם, אי לא. (ג) אבל מלה (ד) אתהפיק, ויגרש את, (ה) את דייקא. ומאן גרש את, האדם. האדם ודאי גרש את. שיג) ובגין דא כתיב, (ז) וישלחו ה' (ח) אלהים מג'ע, אמאי וישלחו, בגין

דרך אמת

(א) גרוטין.

מסורת הוהר

(א) ויגרש את האדם (בראשית ג) ח"א כת. ח"ג

רסו. רמח. ת"ז תקי' ס"א צר. ז"ח יתרו ל"ג טר שג. איכח צ"א טב שו. ב) וישלחו—מנ"ע ח"א רג. ח"ב נת.

ת"ז תקי' ס"ו צו ז"ח בראשית ט" טב שט. תק"ח ק"י טר שיג.

חלופי גרסאות: א) ג"א או. (אח"ל). ב) ג"א אחתפך. ג) ג"א ל"ג את. ד) ג"א אלקים וגו'

מאמר

הסולם

ויחפרו עלי תאנה

הטמליא של מעלה, ע"ד שעשו המכשפים כנגד האותות והמופתים של משה רבינו, כמ"ש ויעשו גם הם חרטומי מצרים בלהטיהם כן (שמות ז' י"א) וכן אליהו שהתפלל שלא יאמרו מעשה כשפים הם (ברכות ט:). וע"כ מלבד בהמקרים היוצאים מן הכלל, דהיינו ביציאת מצרים ובימי הנביאים, לא יוכלו הצדיקים להמשיך אותות ומופתים לקרב העולם להשי"ת מחמת שידועים בעליל, שאבי"ע דטומאה יתנו כח להמכשפים שיוכלו לעשות גם הם בלהטיהם כן, וז"ס שנאמר בגמר התקון, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שהפירוש הוא, כי או, יחבטל רוח הטומאה מהארץ, ולא יהיה עוד פחד מאבי"ע דטומאה, וימשיכו הצדיקים אותות ונפלאות כמו שהיה ביציאת מצרים.

שחטא, פרחו ממנו ט"ס דאירות שבכל פרצוף ונסתלקו לשורשם. וט"ס החתונות דכלים שבכל פרצוף נסלו לקליפות, ונשארו לו רק הכלים דכתר מכל פרצוף באור הנפש. חוץ מב' פרצופי הראשונים דבריאה, שנסתלקו ממנו לגמרי באופן שנשארו לו עשר כתרים מעשר פרצופי דבי"ע, שכל אחד כלול מכולם, והם מאה כתרים וה"ס מאה אמה. וז"ש וההיא שעתא אתגרע זקיפו וקומה דאדם מאה אמן דהיינו מאה כתרים. כמבואר. (ועי' בספרי תלמוד עשר הספירות דף אלף תפ"ה בד"ה וזה אמרו עד דף אלף תפ"ח אות קכ"ח שנתבאר שם ענין זה במלואו).

מאמר ויגרש את האדם

שיב) ויגרש את האדם וגו', אר"א, מאן עביד תרוכין למאן, אי קב"ה עביד תרוכין לאדם אי לא: אמר רבי אלעזר מי עשה גירוש למי, אם הקב"ה עשה גירוש אל האדם, או לא. שהרי לא כתוב ויגרש ה' את האדם, אלא, ויגרש את האדם, פתם. אבל מלה אתהפיק, ויגרש את, את דייקא, ומאן גרש את, האדם, האדם ודאי גרש את, אבל המלה את, שבהכתוב, נתהפך שהיה צריך לומר, ויגרש האדם את ומה שכתוב, ויגרש את, המלה את, הוא בדיוק, לרמוז על השכינה שנקראת את, ומי גרש את, שהיא השכינה, האדם ודאי גרש את, אלא שהמלות נתהפכו, שהיה צריך לכתוב ויגרש האדם את.

שיג) ובגין דא כתיב, וישלחו ה' מג'ע. אמאי וישלחו, בגין דגרש

אדם את. ומשום זה כתוב וישלחו ה' מג'ע. למה

וזה אמרו דאוליפו כל זייני חרשין וקוסמין, כי מכה עלי תאנה שה"ס הצל שנעשה ע"י העבירה דעצה"ד, נמשכו כל הכשפים, כנ"ל, וע"כ עם הסתכלותם בעלי תאנה הללו, היו לומדים כל מיני כשפים וקסמים שהיו נמשכים מהם בעולם. וההיא שעתא אתגרע זקיפו וקומה דאדם מאה אמן: ובאותה שעה נתמעט הרום והקומה של אדם למאה אמות, וכדין אתעביד פרודא, וקאים אדם בדינא, ואתלטיא ארעא. ואו נעשה פירוד, פון ז"א ונוקביה, ואדם קם בדין והארץ נתקללה, פירוש, כמו שאמרו חז"ל אדם הראשון פון הארץ עד לרקיע היה וכו' (הגיגה י"ב). דהיינו, עד הרקיע שמתחת האצילות, והיה כולל ג' העולמות בי"ע, שבכל עולם ד' פרצופין או"א וז"ן, ובכל פרצוף עשרה ספירות. אבל לאחר (דע"י דף ג"ב ע"ב)

דגרש אדם את, כדקאמרן. וישכן: איהו אשרי לון באתר דא, דאיהו י גרים, יוסתים ו אורחין ושבילין, ואשרי דינין על עלמא, ואמשך לווטין, מההוא יומא ולעילא.

שיד) * ואת להט החרב המתהפכת. כל אינון דשריין (ב) בקוזפי דינין על העלמא, דמתהפכין לגוונין סגיאין, בגין ו לאתפרעא מעלמא. י לזמנין גוברין, לזמנין נשין, לזמנין אשא מלהטא, ו ולזמנין רוחין, (ג) דלית מאן ו דקאים בהו: וכל דא, לשמור את דרך עץ החיים, דלא י יוסיפון (ד) לאבאשא כקדמיתא.

דרך אמר

(א) בחוקף הדין שניתן להם רשות לתכוע דין ולזרוק על העולם והוא מלי קופיתא דשמא ססי זריקת נינון השמש ולכן נקרא הקלע שזרקין בו כלכן קוספיתא. (ב) אין מי שישיגם לידע מה הם (לעיל מ' ד א'). (ג) להרע.

מסורת הזהר

(א) ואת להט החרב המתהפכת, לעיל דף ע"ו ציין א' ושי"ג (ב) לזמנין גוברין לזמנין נשין, לעיל דף ע"ח ציין א' ושי"ג.

חלופי גרסאות: א ג"א כדקאמר, ב ג"א מוסיף גרים דא. (אה"ל). ג ג"א סתים, וגי'א אסתים. ד ג"א אורחין ס ג"א מוסיף כל עלמא. ו ג"א לאתפרע מרשיעי עלמא. (אה"ל) ז ג"א לזמנין. ח ג"א דלא אית. ט ג"א דקאי. י ג"א יוסטין.

סאמר

הסולם

ויגרש את האדם

לגוונין סגיאין בגין לאתפרעא מעלמא שמתהפכים לצורות רבות, כדי להפרע מהעולם.

לזמנין גוברין לזמנא נשין, לזמנין אשא מלהטא ולזמנין רוחין.

דלית מאן דקאים בהו: לפעמים חס בצורות אנשים ולפעמים בצורות נשים, ולפעמים חס אש לוחט, ולפעמים הם רוחות, ואין מי שיעמוד עליהם. וכל דא לשמור את דרך עץ החיים דלא יוסיפון לאבאשא כקדמיתא.

וכל זה הוא לשמור את דרך עץ החיים שלא יוסיפו להרע כבתחילה. פידוש, כי ב' הנקודות בינה ומלכות שהיא מחזה ולמטה של המלכות, (כנ"ל בהקדמת הזהר דף צ"ט ד"ה ב' תרין) נכללות זו בזו, ויש בינה ומלכות בנקודת הבינה, ויש בינה ומלכות המלכות, ונמשך מהם ד' שליטות. ונבחנת בינה ומלכות שבבינה לזכרים דהיינו אנשים, כי הבינה בדכורא אסתיימת. ובינה ומלכות שבמלכות לנקבות דהיינו נשים. והארת הימין שבכל אחד נבחנת לרוחין. והארת השמאל שבכל אחד נבחנת לאשא מלהטא. וכבר נתבאר ענין זה באורך (לעיל דף ע"ח מאות קי"ט עד אות קכ"ב. ובהטולם שם) ואין להכפיל דברים.

לחש

למח כתוב וישלחתי, אלא משום שגרש האדם את, שהיא השכינה, ע"כ וישלחתי ה' מג"ע פירוש שהוקשה לו למח הלשון כפול, שכתוב וישלחתי ה' מג"ע ותכף אחר זה כתוב ויגרש את האדם וגו'. ומוכיח מכאן שא"ת היא השכינה. והכתוב ויגרש את האדם הוא פירוש על הכתוב וישלחתי ה' מג"ע. שעל כן שלחו מג"ע, משום שבחטאו גרש את השכינה ממקומה.

וישכן, איהו אשרי לון באתר דא, דאיהו גרים וסתים אורחין ושבילין, ואשרי דינין על עלמא: כתוב וישכן, סתם, ולא כתוב וישכן ה', הוא משום דקאי על אדח"ר, שהוא השכין אותם, את הכרובים. במקום חזה, שהוא גרם וסתם הדרכים והשבילים העליונים, ונמסק השפע, והשרה דינים על העולם. ואמשך לווטין מההוא יומא ולעילא, והמשך קללות להעולם מיום ההוא ואילך.

שיד) ואת להט החרב המתהפכת, כל אינון דשריין בקוזפי דינין

על עלמא: ואת להט החרב המתהפכת, פירושו כל אלו הנמצאים בדינים דולגים בהעולם, דהיינו שדולגים מצורה לצורה, שפושטים צורה ולובשים צורה. קוספי הוא כמו קוספי שמירושו דולגים. דמתהפכין (דס"ו דף נ"ג ע"ב)

שטו) להטהחרב. ^ב אינון ^כ דמלהטאן ^ה אשא ^ג וקוסטירי על ^ד ראשיהון ^ה דרשיעיא ^ו וחייביא, ומתהפכין גוונין, לכמה זינין, לפום ארחייהו דבני נשא. ועל דא להט, כד"א ^א ולהט אותם היום הבא וגו'. והא אתמר.

שטז) החרב: דא חרב לה'. כד"א ^ב חרב לה' מלאה דם וגו'. א"ר יהודה, להטהחרב, ^ו כל אינון ^ז קסטרין דלתתא, דמתהפכין מדיוקנא לדיוקנא, כלהון ממנן על עלמא לאבאשא ולאסטאה לון לחייבי עלמא, דעברין על פקודי דמאריהון.

שיז) ת"ח כיון דחב אדם, אמשיך עליה, כמה זינין בישין, וכמה גרדיני נמוסין, ודחיל מכלהו ולא יכיל לקיימא עלייהו. שלמה ידע חכמתא עלאה, ושוי ליה קב"ה, עטרא דמלכותא, והוו דחלי מניה כל ^ט עלמא. כיון דחב

דרך אמת

מסורת הוהר

א) ומוסלים בתוקף שלהבת שלהם על ראש רשעים צניהם והוא מענין קוסטיר ספי' תליין. ב) אותם ממונים ומוסלים שלמטה מעולם הטליון המתהפכים מליור אל ליור כמ"ס כולם ממונים על העולם להרע ולהסית לרשעים שיעברו על המצוות והח"כ מענישים הם לחומו. חלופי גרסאות: א) נ"א אלין. ב) נ"א דמלהטן. ונ"א דמלהטן. ג) נ"א וקוסטיר דנ"א רישיתון. ס"א דחייביא וליג דרשיעיא. ו) נ"א ליג דחייביא, ו) נ"א מוסיף אפילו כל. ח) נ"א קסטירין. ט) נ"א מוסיף עלמא. והוה דיליה כל עלמא.

מאמר

הכולם

ויגרש את האדם

ר"י פליג על מה שרומז הוהר על ט"ח ולהט אותם יום הבא, מפני שהכחוב חזו מדבר מעונשים עליונים, וממונים עליונים. והוא אומר אפילו כל אינון קסטרין דלתתא, הוא בכלל להט החרב המתהפכת.

שיז) ת"ח כיון דחב אדם אמשיך עליה כמה זינין בישין וכמה גרדיני

נמוסין: בוא וראה כיון שחטא אדם, המשיך על עצמו כמה מיני מוסיס רעים וכמה מדייני דינים, ודחיל מכלהו ודא יכיל לקיימא עלייהו, והיה ירא מכולם, ולא יכול להתגבר עליהם.

שלמה ידע חכמתא עלאה, ושוי ליה קב"ה עטרא דמלכותא, והוו דחלי מניה כל עלמא: שלמה ידע חכמה העליונה, והקב"ה שם עליו כתר מלכות, והוו יראים מפניו כל בני העולם. כיון דחב אמשיך עליה כמה זינין בישין, וכמה גרדיני נמוסין, ודחיל מכלהו, כיון שחטא, המשיך על עצמו כמה מיני מוסיס רעים, וכמה אורגי דינים כלומר נכלי דינים, והיה ירא מכולם. גרדיני פירושו אורגים. כמנור אורגים תרגמו

שטו) להט החרב, אליון דמלהטאן אשא וקוסטירי על ראשיהון דרשיעיא וחייביא: להט החרב. היינה אלו הלוהטים אש ועונשים קשים על ראשיהם של הרשעים והפושעים. ומתהפכין גוונין לכמה זינין לפום ארחייהו דבני נשא. והצורות מתהפכים לכמה מינים של דינים. לפי דרכיהם של בני אדם. ועל דא להט כד"א ולהט וגו'. החרב, דא חרב לה' כד"א חרב לה' וגו'. ועל כן נקראים להט כמו שאתה אומר ולהט אותם יום הבא. יע"כ נקראים החרב, כי הוא חרב לה', כמו שאתה אומר, חרב לה' מלאה דם.

שטז) א"ר יהודה להט החרב אפילו כל אינון קסטרין דלתתא דמתהפכין מדיוקנא לדיוקנא: א"ר, להט החרב הוא אפילו כל אלו המענישים של מטה, שבועה"ו, המתהפכים מצורה לצורה, כלהון ממנן על עלמא לאבאשא ולאסטאה לון לחייבי עלמא דעברין על פקודי דמאריהון. כולם הם ממונים על העולם להרע ולהשטין לרשעי עולם העוברים על מצוות רבונם. פירוש. (דס"ר דף נ"ב ע"ב)

אמשיך עליה, כמה זיינין בישין, וכמה גרדיני ^ה נמוסין ^ג ודחיל מכלהו, וכדין יכילו לאבאשא ליה, ומה דהוה בידיה, נטלו מניה.

שיח) ועל דא ^ג במה דאזיל בינ, ובהווא ארחא, דאתדבק ביה, הכי משיך עליה, חילא ממנא, דאזיל לקבליה. כך אדם, ^ד הוה משיך ^ה עליה, חילא אחרא מסאב, דסאיב ליה, ולכל בני עלמא.

שיט) ות"ח כד חב אדם, משיך עליה חילא ^ו מסאבא, וסאיב ליה ולכל בני עלמא, והאי הוא חויא בישא, דאיהו מסאב וסאיב ^ז עלמא. דתנינן כד אפיק ^ח נשמתין מבני נשא, אשתאר מניה גופא מסאב, וסאיב ביתא, וסאיב לכל אינון דמקרבין ביה. הה"ד ^ט הנוגע ^י במת וגו'.

שכ) וע"ד, כיון דאיהו נטיל נשמתא, וסאיב גופא, כדין אתייהיב רשו לכל אינון סטרי ^{י"א} מסאבן, לשריא עלוי. דהא ההוא גופא אסתאב, מסטרא דההוא חויא ^{י"ב} בישא, דשריא עלוי. וע"ד, בכל אתר, דההוא חויא בישא שארי ^{י"ג} מסאב ליה, ואסתאב.

מסורת הוהר

(א) הנוגע במת, במדבר י"ט.

חלופי גרסאות : א) נ"א מוסיף נמוסין. אהו ואתערו עליה. ב) נ"א וזהו דחיל. ג) נ"א כמה (אה"ל). ד) נ"א דהוה. נ"א הוא. ס) נ"א ליג עליה. ו) נ"א ות"ח. ז) נ"א מסאב. ח) נ"א מוסיף כל עלמא. ט) נ"א נשמחא. (אה"ל)

י) נ"א מוסיף כמה יטמא וגו' יא) נ"א מסאבו. ונ"א מסאבין (אה"ל) יב) נ"א ליג בישא יג) נ"א מסאיב. (אה"ל)

ויגרש את הארם

הסולם

מאמר

דאיהו מסאב וסאיב עלמא : בוא וראת. כאשר חטא אדם הראשון, המשיך על עצמו כח הטומאה, וסימא אותו ולכל בני העולם. וזה הוא נחש הרע, שהוא טמא וסימא העולם. דתנינן כד אפיק נשמתין מבני נשא אשתאר מניה גופא מסאב, שלמדנו כאשר המלאך המות מוציא נשמות מבני אדם, נשאר ממנו גוף טמא, וסאיב ביתא וסאיב לכל אינון דמקרבין ביה, הה"ד, הנוגע במת יטמא. ומטמא הבית ומטמא לכל הקרבים אליו, וז"ש הנוגע במת וגו', והוא משום שהמיתה מסוכב מנחש הרע הטמא.

שכ) וע"ד כיון דאיהו נטיל נשמתא וסאיב גופא, כדין אתייהיב רשו לכל אינון סטרי מסאבן לשריא עלוי, וכי. ועל כן כיון שמלאך המות לקח הנשמה וסימא את הגוף, ניתן רשות אז לכל מיני טומאה לשרות על הגוף, כי גוף ההוא נטמא מצד אותו נחש הרע השורה עליו. כי המות מסוכבת ממנו. ועל דא, בכל אתר דההוא חויא בישא שארי, מסאב ליה ואסתאב,

ועל

תרגומו כאכסן דגרדאין. (שמואל א' י"ז). נמוסין פירושו חוקים דינים. ומשפט הכהנים תרגומו ונימוסא דכהניא. (שמואל א' ב). וכדין יכילו לאבאשא ליה, ומה דהוה בידיה נטלו מניה, ואז יכלו להרע לו, וכל מה שהיה בידו לקחו ממנו.

שיח) ועל דא, במה דאזיל בר נש, ובהווא ארחא דאתדבק ביה. הכי משיך עליה חילא ממנא דאזיל לקבליה: ועל כן, במה שהאדם הולך, ובאותו הדרך שנתדבק בו, כן הוא ממשיך על עצמו כח ממונה ההולך לעומתו. פירוש, אם הולך בדרך טוב הוא ממשיך עליו כח ממונה מסטרא דקדושה המסייע אותו. ואם הולך בדרך רע, ממשיך עליו כח רע מצד הטומאה המזיק אותו. כך אדם, הוה משיך עליה חילא אחרא מסאב, דסאיב ליה ולכל בני עלמא. כן ג"ם הראשון, בחטאו, היה מושך על עצמו כח אחר טמא. שסימא אותו ולכל בני העולם. שיט) ות"ח כד חב אדם משיך עליה חילא מסאבא, וסאיב ליה ולכל בני עלמא, והאי הוא חויא בישא,

(דפריי דף ג"ג ע"ב)

שכא ות'ח כל בני עלמא, בשעתא דניימי על ערסייהו בליליא, וליליא פריש גדפהא, על כל בני עלמא, טעמי טעמא דמותא, ומגו דטעמי טעמא דמותא, האי רוחא מסאבא שטיא על עלמא, וסאיב ד עלמא ה' ושריא על ידוי דב'נ וואסתאב.

שכב) וכד פ אתער, ואתהדר ליה נשמתיה, בכל מה דיקרב בידוי, כלהו ימסאבי, בגין דשריא עליהו רוח מסאבא וע'ד, לא יסב ב'נ מנוי, לאלבשא, ממאן דלא נטיל ידוי, דהא אמשיך עליה, ההוא רוח מסאבא, וואסתאב, ואית ליה רשו, להאי רוח ימסאבא, לשריא בכל אתר, ידאשתכח רשימו מסטריה. שכג) ועל דא, לא יטול ידוי, ב'נ ממאן דלא נטיל ידוי, בגין דאמשיך עליה, ההוא רוח ימסאבא, וקביל ליה האי, דנטל מיא מניה. ואית ליה רשו לשריא פ עלוי (דבר נש. בגין כך בעי בר נש לאסתמרא פ בכל סטרוי, מסטרא

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) [עיין בהלוסי גרסאות] כהלל של אלס בעוד שהוא שוכב על מטתו, לטיל ידיו לקמן קס"ט כ'. (ג) לא יקח אלס מלבושו ממי שלא פל ידיו שחרית.

(א) בשעתא דניימי—טעמא דמותא, ח"א יודי קל. רמב. ח"ב ל. קצ"ח. ח"ג כב. נבו. סו. קנו. קיבו. קיט. קכא. קנו. רט. (ב) רוחא מסאבא, ח"א יודי. קכח: קכו. קל. קנו. קסט. קסד. ח"ב סח. רלו: ח"ג מה. ג. נא.

קיט. קפג. רמ: ג) לא יטול ידוי, ב'נ ממאן דלא נטיל, ח"א קסד. קצח

חלוסי גרסאות: א ב'נא ליג על. כ ב'נא טעמין. ג ב'נא וסאיב (אה"ל) ד ב'נא מוסיף וסאיב על. ס ב'נא מוסיף עלמא בגו (א) קסטירא. [קסטירא] [ונ'א קסטירא אה"ל] וילית. ו ב'נא ידויהו. ז ב'נא ליג דב'נ. ח ב'נא וואסתאבן. ט ב'נא מוסיף אהער ואהערב. י ב'נא וסאיב. יא ב'נא וואסתאבא. יב ב'נא מסאבא. יג ב'נא דאשכח. יד ב'נא מסאבא. טו ב'נא עליה. טז ב'נא מכל

מאמר

הסולם

ויגרש את האדם

ועל כן בכל מקום שאותו נחש הרע שוכן, מטמא אותו, והוא נטמא. שכא) ות'ח כל בני עלמא בשעתא דניימי על ערסייהו בליליא, וליליא פריש גדפהא על כל בני עלמא: ובוא וראת, כל בני העולם, בשעה שישנים במטותם בלילה והלילה פורש כנפיו על כל בני העולם, טעמי טעמא דמותא, ומגו דטעמי טעמי דמותא, האי רוחא מסאבא שטיא על עלמא וסאיב עלמא. טעמים או טעם המות, ומשום שטעמים טעם המות, רוח הטומאה הזה משוטט או בעולם ומטמא את העולם, ושריא על ידוי דבר נש וואסתאב, ושורה על ידוי של האדם, והוא נטמא. שכב) וכד אתער ואתהדר ליה נשמתיה, בכל מה דיקרב בידוי כלהו מסאבי: וכשמקיץ משנתו ונשמתו חוזרת אליו. בכל מה שיגע בידוי, יטמא הכל, בגין דשריא עלייהו רוח מסאבא. משום שרוח הטומאה שורה עליהם. ועל דא לא יסב בר (דסי' דף ג'ב ע"ב) (ג' יד ע"א) דלא

נש מנוי לאלבשא ממאן דלא נטיל ידוי, ועל כן לא יקח איש את מלבושו להתלבש ממי שלא נטל ידיו. דהא אמשיך עליה ההוא רוח מסאבא וואסתאב. כי המשך על עצמו רוח הטומאה ונטמא. ואית ליה רשו להאי רוח מסאבא לשריא בכל אתר דאשכח רשימו מסטריה, ויש לו רשות לרוח הטומאה הזה לשכון בכל מקום שמוצא רשימה מצדו. שכג) ועל דא לא יטול ידוי בר נש ממאן דלא נטיל ידוי: ועל כן לא יטול אדם ידיו ממי שלא נטל ידיו, בגין דאמשיך עליה ההוא רוח מסאבא, וקביל ליה האי דנטיל מיא מניה, ואית ליה רשו לשריא עלוי דבר נש. משום שהמשיך עליו רוח הטומאה, ומקבל אותו מי שנוטל טיס ממנו, ויש רשות לרוח הטומאה לשרות עליו. בגין כך בעי בר נש לאסתמרא בכד סטרוי, מסטרא דהאי חויא ב'ישא דלא

דהאי חויא בישא, דלא ישלוט עלוי. וזמין קב"ה לעלמא דאתי ה' לאעברא ליה מעלמא הה"ד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. כ' וכתיב בלע המות לנצח ווגר' (שכד) ו' והאדם ידע את חוה ו' אשתו וגו'. רבי אבא ב' פתח י' מי יודע רוח בני האדם העולה היא ו' למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. האי קרא, ה' כמה ו' גוונין אית ביה, והכי הוא כל מלוי דאורייתא, כמה גוונין בכל חד וחד, וכלהו יאות.

שכה) והכי אינון, וכל אורייתא ב' מתפרשא ס' בשבעין אנפין, י' לקביל שבעין סטרין, ושבעין י"א אנפין, והכי הוא י"בכל מלה ומלה דאורייתא, וכל ימאי דנפיק מכל מלה ומלה, כמה גוונין אתפרשן מניה י"דלכל סטרין. שכו) ת"ח כד בינ אזיל בארץ קשוט, הוא אזיל לימינא, ואמשיך עליה.

דרך אמת

מסורת תוהר

ה) ככמה פנים יש לפרש זה הסטוק ולעפי"כ כולם (א) ואת רוח הטומאה אעביר, (וכריח י"ג) ח"א טו. ע' עג קיר, קכד, קכו, קכז, קכח, קכט, ח"ב רלו, רטו, ח"ג ככונים.

בר. קכד, רעו, ת"ז חק' ט"ס ק, ב) בלע המות לנצח, לעיל בראשית אי דף רמא צינן ב' ושי"ג, ג) והאדם ידע, (בראשית ר"י) ח"א בר. גת, ח"ב קטו, ח"ג מג. ת"ז תקי ס"ט, קצט: קיו. ז"ח בראשית י"ט טב שנ. שה"ש ס"ג טג טח שטו. רות ס"ג טא שכח לו. ד) מי יודע רוח בני האדם, (קהלת ג') ח"א עט, פ, סט, ח"ג קנו. ת"ז תקי מ"ז טב, תקי ט"ס קיו. ז"ח בראשית ח' טב שכט. י"ז טג שמג. רות ע"ה טא שלו. ע"ה טב שט תק"ח צ"ו טב שלו. ה) בשבעין אנפין, ח"א כו. מו: ח"ג כ. קס. רטו. רכג. רכט.

חלופי גרסאות: א) ב"א לבערא. ב) ב"א וכרין. ג) ב"א לנצח ומחה ח' אלפים ודעה מעל כל פנים וחרפת עמו ישיע מעל כל הארץ וגו'. ד) ב"א מוסיף אשתו ותהר ותלד את קין וכו' כ' ב"א פתח ואמר. ו) ב"א לפעלה וגו'. ז) ב"א גוונין. ח) ב"א ליג מתפרשא. ט) ב"א בשבעה סטרין לטבעין אנפין והכי הוא. וי"א בסטרין שבעין ובשבעין אנפין. י) ב"א לקבל. י"א ב"א ענפין יכ' ב"א כל. יג' ב"א מה. יד' ב"א לכמה.

מאמר

הסולם

והאדם ידע

דלא ישלוט עלוי. ומשום כך צריך האדם להשמר בכל אשר יפנה, מצד נחש הרע הזה שלא ישלוט עליו. וזמין קב"ה לעלמא דאתי לאעברא ליה מעלמא הה"ד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכתיב בלע המות לנצח. ועתיד הקב"ה להעביר את רוח הטומאה מהעולם בעולם הבא. והוה מה שכתוב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכתיב בלע המות לנצח וגו'.

דבריה של התורה, שיש כמה פנים בכל אחד ואחד, וכולם אמיתים. (שכה) והכי אינון וכל אורייתא מתפרשא בשבעין אנפין לקביל שבעין סטרין ושבעין אנפין, וכך הם, שכל התורה מתבאר בע' פנים, כנגד ע' קצוות וע' פנים, שיש בז"א: ע' קצוות, הן בז"ת שלו, שכל סצח כולל ע"ס, וז' פעמים עשר הן ע': וע' פנים, הם בג"ר שלו, שהם ג"כ ז"פ ע"ס שבראש שלו, אלא שבחינת ג"ר מכונים פנים, בסו"ה חכמת אדם תאיר פניו. והכי הוא בכל מלה ומלה דאורייתא, וכל מאי דנפיק מכל מלה ומלה, כמה גוונין אתפרשן מניה לכל סטרין. וכן הוא בכל דבר ודבר, שבתורה, ובכל מה שיוצא מכל דבר ודבר, אשר כמה פנים מתבארים ממנו לכל הצדדים. (שכו) ת"ח, כד בר נש אזיל בארץ קשוט, הוא אזיל לימינא, ואמשיך עליה

דלא ישלוט עלוי. ומשום כך צריך האדם להשמר בכל אשר יפנה, מצד נחש הרע הזה שלא ישלוט עליו. וזמין קב"ה לעלמא דאתי לאעברא ליה מעלמא הה"ד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכתיב בלע המות לנצח. ועתיד הקב"ה להעביר את רוח הטומאה מהעולם בעולם הבא. והוה מה שכתוב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכתיב בלע המות לנצח וגו'.

מאמר והאדם ידע

(שכד) והאדם ידע את חוה וגו', רבי אבא פתח, מי יודע רוח בני האדם וגו' האי קרא כמה גוונין אית ביה: והאדם ידע וגו'. ר"א פתח. בהכתוב מי יודע רוח בני האדם וגו'. בכתוב הזה כמה פנים יש בו. והכי הוא כל מלוי דאורייתא, כמה גוונין בכל חד וחד וכלהו יאות. וכן הוא כל (דמ"י דף כ"ד ע"א)

רוחא קדישא עלאה א מעילא. והאי כ רוח סליק, ברעותא קדישא, לאתאחדא לעילא, ולא תדבקא בקדושה עלאה, דלא י אתעדי מניה.

שכז) וכד בר נש אזיל י באורח ביש, וסטי י אורחוי, הוא אמשיך עליה רוח י מסאבא דלסטר שמאלא, וסאיב ליה, ואסתאב ביה, כדיא י ולא תטמאו בהם ונטמתם במ. אתא לאסתאבא, מסאבין ליה.

שכח) ות"ח, בשעתא דבר נש אזיל בארח קשוט, ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה ואתדביק ביה, ברא דיוליד ויפוק מניה לעלמא, הוא משיך עליה קדושה עלאה, ויהא קדיש בקדושה י דמאריה, כמה דכתיב י והתקדשתם והייתם קדושים וגו'.

שכט) וכד איהו אזיל בסטר שמאלא, ואמשיך עליה רוח מסאבא, ואתדבק ביה, י ברא י דיפוק מניה לעלמא, הוא אמשיך עליה, רוח מסאבא, י ויסתאב במסאבו דההוא סטרא.

של) וע"ד כתיב, מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה. כד איהו

מסורת הזהר

א) ולא תטמאו בהם, (ויקרא י"א) ח"ב קכח. ח"ג מא. מב. ט. ז"ח רות ט"ו סד שטו. ב) והתקדשתם והייתם קדושים, (ויקרא כ') ח"א קיב. קנה. ח"ג כה. לא. מט. עז. צ: רח.

חלופי גרסאות: א) נ"א מלעילא, כ) נ"א רוחא, ג) נ"א יתעור. ד) נ"א בארחה. ט) נ"א ארחוי. ו) נ"א מסאבא. ז) נ"א ואתדבק. ח) נ"א דמריה. ט) נ"א לייג והתקדשתם. י) נ"א מוסיף כדן ברא. יא) נ"א דיוליד (אה"ל) יכ) נ"א ואסתאב.

סאמר	הכולים	וחאדם ידע
<p>עליה רוחא קדישא עלאה מעילא: בוא וראה, כאשר האדם הולך בדרך האמת, הוא חולך לימין, וממשיך על עצמו רוח סודש העליון למעלה. והאי רוח סליק ברעותא קדישא לאתאחדא לעילא ולא תדבקא בקדושה עלאה דלא אתעדי מניה. ורוח זה נעשה לו רצון קדוש להתיוחד למעלה ולהתדבק בקדושה העליונה שלא תפסק ממנו לעולם.</p>	<p>וראה, בשעה שאדם הולך בדרך האמת, וממשיך עליו רוח קדוש עליון ומתדבק בו, ברא דיוליד ויפוק מניה לעלמא הוא משיך עליה קדושה עלאה, ויהא קדיש בקדושה דמאריה כדיא והתקדשתם וגו', הבן שיוליד ויצא ממנו לעולם הוא ממשיך עליו קדושה עליונה, ויהיה קדוש בקדושת רבונו, כמו שכתוב והתקדשתם והייתם קדושים וגו'.</p>	<p>שכט) וכד איהו אזיל בסטר שמאלא, ואמשיך עליה רוח מסאבא ואתדבק ביה: וכשהוא הולך בצד השמאל והמשיך על עצמו רוח הטומאה ונתדבק בו, ברא דיפוק מניה לעלמא, הוא אמשיך עליה רוח מסאבא, ויסתאב במסאבו דההוא סטרא, הבן שיוצא ממנו לעולם, הוא ממשיך עליו רוח הטומאה, ויסתאב בהטומאה של אותו הצד.</p> <p>של) ועל דא כתיב מי יודע רוח בני האדם העולה וגו', כד איהו באתדבקות ימינא סלקא היא לעילא</p>
<p>שכז) וכד בר נש אזיל באורח ביש וסטי אורחוי, הוא אמשיך עליה רוח מסאבא דלסטר שמאלא, וכאשר אדם הולך בדרך הרע, ודרכיו נטו מדרך הישר, הוא ממשיך על עצמו רוח הטומאה שבצד שמאל. וסאיב ליה ואסתאב ביה, כדיא ולא תטמאו וגו', אתא לאסתאבא מסאבין ליה. ומטמאותו ונטמאבו. כמו שאתה אומר, ולא תטמאו בהם ונטמתם במ. הבא לטמא מטמאים אותו. שכח) ותא חזי בשעתא דבר נש אזיל בארח קשוט, ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה ואתדבק ביה: ובוא (דפ"י דף נ"ד ע"א)</p>	<p>לעילא</p>	

באתדבקית ימינא, ^א סלקא היא לעילא. וכד איהו באתדבקות שמאלא, ^ב ההוא סטר שמאלא, דאיהו רוח ^ג מסאבו, נחית מעילא לתתא, ושוי דיוריה בכר נש, ולא ^ד אעדי ^ה מניה. וברא דאוליד בההוא ^ו מסאבו ^ז איהו ^ח הוי בריה, מההוא ^ט רוח ^י מסאב, ^{יא} איהו ההוא ברא.

שלא) אדם אתדבק בההוא רוח ^{יב} מסאב, ואתתיה ^{יג} אתדבקא ביה בקדמיתא, ונטלת וקבילת ההוא וזהמא מניה. אוליד בר, האי ברא, ברא דרוח מסאבא איהו. ועל דא, תרין בנין הוו, חד מההוא רוח מסאב, וחד כד תב אדם בתיובתא, ובגיני כך, ^{יד} האי מסטרא ^{טו} מסאבא. ^{טז} והאי מסטרא ^{יז} דכייא.

שלב) רבי אלעזר אמר, בשעתא דאטיל ^{יח} נחש, ההוא וזהמא בה בחוה, קבילת ^{יט} ליה, וכד אשתמש ^כ עמה אדם, אולידת תרין בנין, חד מההוא

חלומי גרסאות: א ג"א דסלקא. כ ג"א הוא. ג ג"א מסאבא. ד ג"א אתעדי. (אה"ל) ט ג"א מוסיף מניה. דאיהו רוח מסאבא. ו ג"א ומה. ז ג"א מוסיף רוח מסאבו. וגי"א מסאבא. וגי"א מסאבא (תרמ"ק) ח ג"א ליג איהו הוי בריה. ט ג"א דרוח ול"ג מחווא. י ג"א מסאבא. וגי"א מסאבא (הרמ"ק) יא ג"א ליג איהו ההוא ברא. יב ג"א מסאבא. יג ג"א אתדבקת. יד ג"א דא. טו ג"א דמסאבא. טז ג"א דא. יז ג"א דכייא. יח ג"א ההוא נחש. יט ג"א לה. כ ג"א עמיה דאדם.

מאמר

הסולם

וחאדם ידע

לעילא: וע"כ כתוב, מי יודע רוח בני האדם וגו' כי כאשר מאדם הוא בדבקות הימין, עולה האור שמשיך, מטה למעלה, וכד איהו באתדבקות שמאלא, ההוא סטר שמאלא, דאיהו רוח מסאבו נחית מעילא לתתא, וכאשר האדם הוא בדבקות בהשמאל, אותו צד השמאל, שהוא רוח הסומא יורד ממעלה למטה, דהיינו שמשיך הארת השמאל ממעלה למטה, ושוי דיוריה בכר נש ולא אעדי מניה, ומסים דירתו בהאדם, ואינו עוזב אותו, פירוש. כי מבאר ההפך מצד הקדושה לצד הסומא עם הכתוב. מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה, וז"ש כד איהו באתדבקות ימינא סלקא היא לעילא, דהיינו רוח בני האדם העולה היא למעלה. דהיינו מטה למעלה. וז"ש רוח מסאבו נחית מעילא לתתא, דהיינו ורוח הבהמה היורדת היא למטה. וטעם הדבר וההפך בין המשכת השפע מטה למעלה אל המשכתו ממעלה למטה. כבר נתבאר לעיל (דף קע"א ד"ה אדם) וברא דאוליד בההוא מסאבו איהו הוה בריה מההוא רוח מסאב, והבן שהוליד בסומא החי, הוא נחשב לבנו של רוח הסומא ההוא.

(דפ"י דף ג"ד ע"א)

שלא) אדם אתדבק בההוא רוח מסאב ואתתיה אתדבקא ביה בקדמיתא ונטלת וקבילת ההוא וזהמא מניה: אדם הראשון נתדבק באותו רוח הסומא, הוא הנחש, ואשתו חוה, נתדבקה בו בתחילה, ולקחה וקבלה אותה הוזהמא ממנו. אוליד בר, האי ברא ברא דרוח מסאבא איהו, והוליד בן, הרי בן הוה הוא של רוח הטמא. וע"ד תרין בנין הוו, חד מההוא רוח מסאב, וחד כד תב אדם בתיובתא. ב' בנים היו, אחד מאותו רוח הטמא. והוא קין. ואחד כשהאדם חזר בתשובה, והוא חבל. ובגיני כך האי מסטרא מסאבא, והאי מסטרא דכייא, ומשום זה, זה היה מצד הסומא, דהיינו קין. וזה היה מצד הטהור. דהיינו חבל.

מאותו

סטרא ^ה מסאבא, וחד מסטרא דאדם. ^י והוי דמי הבל, בדיוקנא דלעילא, וקין בדיוקנא דלתתא. ובגין כך ^ג אתפרשו ארחייהו דא מן דא.

שלג) ודאי קין, ברא ^ה דרוח מסאבא הוה, דאיהו ^י חויא בישא ^ה הוה. ובגין ^י דקין ^ט אתא מסטרא דמלאך המות, קטיל ליה לאחוי. ^י והוא ^י בסטרא דיליה, ^י ומניה כל מדורין בישין, ומזיקין ושדין ורוחין אתיין לעלמא.

שלד) אמר רבי יוסי, ^י קין קינא דמדורין בישין, דאתו ^י מסטרא ^י דמסאבא לעלמא. ^י ולבתר אייתיו קרבנא. דא אקריב מסטרא דיליה, ודא אקריב מסטרא דיליה. הה"ד ^ט ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגו'. ר' שמעון אמר, ויהי מקץ ימים ^י מאי מקץ ימים, ^ה דא הוא סף כל בשר. ומאן איהו דא מלאך המות. שלה) וקין מההוא קץ ימים אייתי קרבנא, דייקא דקאמר מקץ ימים, ולא

דרך אמת

(ה) ריש מקץ וקף ר"י כ"י.

מטרת הזהר

(א) ויהי מסף (בראשית רי) ח"ב לר. קטא, ת"ו תקי פ"ט קיב, קיר. ו"ח שה"ש פ"ג טג של. רוח פ"ג טא שטט.

חלופי גרסאות: ה ג"א מסאבא, כ ג"א והוי דמי קין בדיוקנא דלעילא. וכדיוקנא דלחמא. ג ג"א אחמרש. ד ג"א וודאי כ ג"א דרוחא ונ"א חויא. ו ג"א מוסיף ותבל ברא דאדם הוה. ונ"א ליב הוה. ח ג"א ליב דקין. ט ג"א דאתא. ול"ג דקין. י ג"א והוה. יא ג"א מסטרא. יב ג"א ליב ומניה (אה"ל). יג ג"א ליב קין. יד ג"א מסטרא לעלמא. ול"ג רמסאבא (אה"ל). טו ג"א דשטאלא. טז ג"א לבחר. יז ג"א ליב ימים. יח ג"א מאן קץ (אה"ל).

סאמר

הסולם

והאדם ידע

לעלמא, אר"י השם קין יורה קן לכל מדורים הרעים הבאים מהצד הסמא לעולם. ולבתר אייתיו קרבנא דא אקריב מסטרא דיליה וכו'. ואח"כ הביאו קרבן. זה הקריב מהצד שלו וזה הקריב מהצד שלו. הה"ד ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגו'. ר"ש אמר ויהי מקץ ימים מאי מקץ ימים, דא הוא קץ כל בשר ומאן איהו דא מלאך המות, ור"ש ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגו' ר"ש אמר, כתוב ויהי מקץ ימים, מהו מקץ ימים, זהו קץ כל בשר, ופי הוא קץ כל בשר. זהו מלאך המות. תרי שקרבנו של קין מהצד הסמא היה.

מאותו צד הסמא, דהיינו קין, ואחד מצד אדם דהיינו הבל. והיה הבל דומה לצורה של מעלה וקין לצורה של מטה. ובגין כך אתפרשו ארחייהו דא מן דא, ומשום זה נפרדו דרכיהם זה מזה.

שלג) ודאי קין ברא דרוח מסאבא הוה דאיהו חויא בישא הוה: ודאי שקין בן רוח הסמא היה, שהוא נחש הרע. ובגין דקין אתא מסטרא דמלאך המות קטיל ליה לאחוי, ומשום שקין בא מצד מלאך המות הרג את אחיו. כלומר, שהריגת הבל הוא ענין אחד עם החטא של עצה"ד שהסית הנחש, וכמו שבעצה"ד קבל מלאך המות שליטה על כל העולם, כן קיבל כאן שליטה להוציא נשמת הבל. והוא בסטרא דיליה ומניה כל מדורין ומזיקין ושדין ורוחין אתיין לעלמא. וקין הוא מהצד שלו. וכל מדורים הרעים ומזיקים ושדים ורוחות, באים ממנו לעולם.

שלד) אמר רבי יוסי קין קינא דמדורין בישין, דאתו מסטרא דמסאבא

(דפ"י דף נ"ד ע"א)

אמר ^ה מקץ ימין. ובג'כ, ^ה) כתוב בדניאל * ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד כגורלך. א"ל ^ב לקץ הימים או לקץ הימין. א"ל לקץ הימין. אקין מקץ הימים אייתי.

שלו) ^ג ויבא קין מפרי האדמה. כד"א יומפרי העץ. אמר ר' אלעזר, מפרי האדמה, כד"א "אוי לרשע רע כי גמול ידיו וגו'. יגמול ידיו. דא מלאך המות. יעשה לו ^ד דאתמשך עלייהו. ^ה ויתדבק בהו לקטלא לון ולסאבא לון. ועל דא קין אקריב מסטרא דיליה.

שלו) ^ה והבל הביא גם הוא מבכורות: ^ו לאסגאה סטרא עלאה, דאתיא ממסטר קדושתא. ובגיני כן, ^ז וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו

דרך אמת
 (א) ואתה לך לקץ ותנוח, (דניאל י"ב) ח"א סב. סג.
 (ב) נח סג. א"ל ק"ב ק"ג. א"ל ר"ב ב" (ב) לרבות.
 (ג) ח"ב לג. ל"ד. קל"ד. קס"א. ח"ג קמ"ב. רצ"ח. תקס"ח צ"ח.
 (ד) ח"ב ל"ג. ע"ה. קצנ"ג. ר"י רל"ה. ח"ב ל"ד. קל"ד. קס"א. ח"ב קמ"ב. ז"ח שח"ש סג טג של. רוח סג טא שטט. (ג) ויבא קין מפרי האדמה, לעיל דף קצ"א ציון א' ושיב
 (ד) ומפרי העץ, (בראשית ג) ח"א רס"ג. ח"ג מג, שא ז"ח תבא ס' טב של"ו. (ה) אוי לרשע רע, (ישעיה ג) ח"א רי"ט. ח"ב יא. רנו. (ו) והבל הביא גם הוא, (בראשית ד') ח"ב ל"ד. קס"א. ת"ז חקי סט קיד. קי"ח.
 (ז) וישע—אל הבל ונוי ואל קין ונוי, (בראשית ד') ת"ז חקי סט קיג קיד.

חלופי גרסאות: א ג"א קץ. ב ג"א מוסיף לגורלך לקץ הימין. ג ג"א כי פרי מעלליהם יאכלו. פרי מעלליהם [יאכלו] דא מלאך המות יאכלו דאתמשך עלייהו. ונ"א אוי לרשע רע דא מלאך המות כי גמול ידיו וגו' דאתמשך עלייהו. ונ"א וגו' דא מלאך המות דאתמשך ולי' במול ידיו ולי' יעשה לו. ד ג"א מוסיף דא דאתמשך. ס ג"א ואתדבק. ו ג"א ל"ג מבכורות. ז ג"א מסטרא קדישא (ד"א).

מאמר

הסולם

וחאדם ידע

לקץ הימים או לקץ הימין וכו', כי קץ הימים הוא קליפה רעה (כמ"ש להלן פרשת נח דף כ"ח אות ע"ה ע"ו ובהסולם) וקין מקץ הימים אייתי, וקין, מקץ הימים הביא קרבנו שהוא מסטרא רמלאך המות, הרי שהקריב קרבנו מהצד שלו.

שלו) והבל הביא גם הוא מבכורות, לאסגאה סטרא עלאה דאתיא

מסטר קדושתא: והבל הביא גם וגו', המלה גם, הוא לרבות את הצד העליון והיינו בחינת

מחזה ולמעלה, הבא מצד הקדוש. ובגיני כך וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין

וגו' לא קבייל ליה קב"ה, ומשום זה וישע ה' אל הבל וגו' משום שהיה מצד הקדושת.

אבל ואל קין ומנחתו לא שעה, לא קבל הקב"ה את קרבנו, משום שהיה מהצד הטמא. ועל דא

ויחר לקין מאד ויפלו פניו, דהא לא אתקבידו אנפוי, אינון אנפוי דסטרוי,

וקבייל ליה להבל, וע"כ ויחר לקין מאד ויפלו פניו, כי לא נתקבל פניו שהם

הפנים של הצד שלו. אלא שקיבל את הבל. ובגיני

לקץ הימים או לקץ הימין וכו', כי קץ הימים הוא קליפה רעה (כמ"ש להלן פרשת נח דף כ"ח אות ע"ה ע"ו ובהסולם) וקין מקץ הימים אייתי, וקין, מקץ הימים הביא קרבנו שהוא מסטרא רמלאך המות, הרי שהקריב קרבנו מהצד שלו.

שלו) ויבא קין מפרי האדמה כד"א ומפרי העץ: לומר גזירה שוה,

מה שם הוא בעץ הרעת, שהיא מבחינת הנחש הרע, אף כאן הביא קרבנו מבחינת הנחש הרע.

אר"א מפרי האדמה, כד"א או לרשע רע וגו' כי פרי מעלליהם יאכלו, פרי מעלליהם יאכלו דא מלאך המות. (ח"ג) ר"א

לומר גזירה שוה מהכתוב פרי מעלליהם יאכלו, מה שם המדובר הוא במלאך המות, כי המלאך

המות הוא פרי מעלליהם של הרשעים. כי לולא החטא לא היה בא לעולם. יאכלו, דאתמשך

עלייהו ויתדבק בהו לקטלא לון ולסאבא לון, יאכלו פירושו, שהוא נמשך עליהם

(דברי דף ג"ד ע"א) (ז"ב)

לא שעה. לא קביל ליה קביה. ועל דא * ויחר לקין מאד ויפלו פניו. ידהא לא יאתקבילו אנפוי, אינון אנפין דסטרוי. וקביל ליה להבל. שלח) יובגיני כך כתוב, י ויהי בהיותם בשדה. יבשדה, דא י אתתא, יכד"א י כי בשדה מצאה וקין קני על נוקבא יתירה, י דאתילידת עם הבל. דכתיב, י ותוסף ללדת והא אתמר.

מסורת הזהר

(א) ויחר לקין מאד, בראשית ד' (ב) ויהי בהי ותם בשדה, לעיל ב"א דף שליו ציון ד' ושי"ג (ג) כי בשדה מצאה, (דברים כב) ח"א קב: ת"ז ח"י ס"ט ק"ג. תק"ח צט טג שב. (ד) ותוסף ללדת, לחלו דף קצ"ט ציון ב' ושי"ג. חלוסי גרסאות: א ג"א לון. כ ג"א דהא אחקבלו אנפוי אינון אנפין דסטרוי וקנא ליה להבל (אה"ל). ג ג"א אתקבלו. ד ג"א ובגין. ס ג"א מיטיף מאי בשדה. ו ג"א ליב בשדה. ו ג"א פוטיף אתתא. ועל דא קס וקטליה ליה דהא מסטרא דא ירית לקטלא כד"א כי (אה"ל). ו ג"א ליג מן כד"א עד ותא. ו ג"א ליג מן כד"א עד הלא. ח ג"א דאתילידת.

והארם ידע

המולם

סאטר

וכבר ידעת שכל נשמה נמשכת ברזא דתלת נקודין חולם שורק חירק. בסוד השם אלקים. אשר נקודת החולם ה"ס אתון מ"י דאלקים והוא צד ימין. ונקודת השורק ה"ס אתון אל"ה דאלקים וה"ס צד שמאל. וקו אמצעי יוצא על מסך דנקודת החירק המיוחד איתיות מ"י אליה זה בזה ואשתלם שמא דאלקים. ומתחילה יוצא סדר הזה בבינה, ואח"כ בזו"ן, ואח"כ בנשמות, (כנ"ל בס' לך דף ד' ד"ה פירוש ע"ש) גם נודע שמשורשם נבחנום אתון מ"י לבחינת ג"ר ואתון אל"ה לבחינת ו"ק. אשר מבחינת פרצוף, נבחן החלק שמחזה ולמעלה לבחינת מ"י, ששם בחינת ג"ר דגוף הפרצוף. והחלק שמחזה ולמטה נבחן לבחינת אל"ה להיותו בחינת ו"ק דגוף הפרצוף. ולפי"ז נמצא אשר הבל להיותו בחינת מ"י הוא בחינת מחזה ולמעלה. וקין בהיותו בחינת אל"ה, הוא מחזה ולמטה.

גם ידעת, שמכח מיתוקה של המלכות בהבינה והכללתן זו בזו, יצאו ד' מלכיות, ב' מלכיות הן מבחינות בינה ומלכות שבנקודת הבינה, וב' מלכיות הן מבחינת בינה ומלכות שבנקודת המלכות. וכבר דברנו מזה לעיל (דף קס"ד ד"ה לזמנין גוברין ולעיל דף ע"ה ד"ה וזה אמרו ע"ש) ובנלוי אין יותר מג' מלכיות, שבי מלכיות משמשות מחזה ולמעלה של פרצוף המלכות, שהם בינה ומלכות דבינה, ואחת מחזה ולמטה שלה, דהיינו בחינת בינה דמלכות לבדה. אבל מלכות דמלכות להיותה מרת הדין מבחינת המלכות

שלח) ובגיני כך כתיב ויהי בהיותם בשדה, בשדה דא אתתא, כד"א כי בשדה מצאה: ומשום זה כתוב ויהי בהיותם בשדה, בשדה יורה אשה, כמו שאתה אומר. בשדה מצאה, שהמדובר הוא שם באשה, אף בשדה שבכאן המדובר הוא באשה. וקין קני על נוקבא יתירה דאתילידת עם הבל, דכתיב ותוסף ללדת, והא אתמר. וקין קנא את הבל על נוקבא יתרה שנולדה עם הבל שכתוב ותוסף ללדת את אחיו את הבל, ב' פעמים את באים לרבות, ב' נוקבות שנולדו עם הבל.

ולחבין הדברים, צריכים לידע ענין הפרש של נשמת קין והבל על בורים. ודע, שנשמות קין והבל, היו צדיכים להיות נשמה אחת כמו שת, אלא מתוך שאדם נזדווג עם הוה מטרים שעשה תשובה על חטא דעצה"ד, והיה הוהמא של הנחש דבוקה בהם, ע"כ הוליד רק חציה השמאלי של הנשמה, בפירוד מצד הימין, ששם המקום של זוהמא דחויא, וע"כ נקרא שמו קין, כמ"ש ר"י (לעיל באות של"ד) קין קינא דמדורין בישין דאתו מסטרא דמסאבא לעלמא, דהיינו כמבואר, שצד השמאל של הנשמה הוא המקום והמדוד של זוהמא דחויא. אבל בצד הימין של הנשמה אין לו שום מקום להאחו בו. וע"כ אח"כ שעשה תשובה על חטאו, הוליד אז נשמת הבל (כנ"ל באות של"א), שהוא הצד הימין של אותה הנשמה, שאין שם מקום לזוהמא דחויא.

(דס"י דף ג"ד ע"ב)

שלט) הלא אם תיטיב שאת. כמה דאתמר. אבל שאת, כדאמר רבי אבא, שאת: תסתלק לעילא, ולא תיחות לתתא. אמר רבי יוסי האי מלה השתא אתמר, ויאות הוא: אבל הכי שמענא, שאת: יסלק מינך, וישבוק לך, אתדבקותא דא, דרוח מסאבא.

שמ) ואי כ לא, לפתח חטאת רובץ. מאי לפתח, דא דינא עלאה, דאיהו

מסורת הזוהר

(א) הלא אם תטיב שאת, לעיל ביא דף שלים ציון א' וש"ג.

חלוסי גרסאות: ה גיא דרוחא. כ גיא לאו.

וחאדם ירע

הסולם

מאמר

ולמטה, על מלכות הד' וכיון שנגלתה מלכות הזאת תכף נסתלקו האורות מכללות נשמות קין והבל, שהם בחינת הג'ר, והכלים שהם בחינת ו'ק נפלו לקליפות. אבל אורות אינם נופלים לקליפות אלא שמסתלקים לשורשם העליון. ונמצא אשר הבל, שהוא בחינת ג'ר נסתלק לשורשו ומת. וקין שהיה רק בחינת ו'ק נפל לקליפות, באופן שכל ההפרש מהריגת הבל לחטא דעצה'ד. הוא, כי אדם היה כלל כל הנשמות ע"כ נגע חטאו לכל העולם. וקין והבל נגע החטא לבחינת נשמתם בלבד.

מאמר הלא אם תיטיב שאת

שלט) הלא אם תיטיב שאת, כמה דאתמר, אבל שאת כדאמר רבי אבא

שאת תסתלק לעילא ולא תיחות לתתא: הכי הלא אם תיטיב שאת, הוא כמו שנתבאר, אבל המלה שאת, הוא כמו שאמר רבי אבא שאת מירוש, שתתנשא לעילא ולא תרד למטה כלומר שתמשיך האורות בבחינת ממשח למעלה ואל תמשיך עוד האורות ממעלת למטה, שבוה הרג להבל כנ"ל בדיבור הסמוך.

א"ר יוסי האי מלה השתא אתמר, ויאות הוא: א"ר דבר זה עתה נאמר,

כלומר שהוא חידושי, ויפה הוא. אבל הכי שמענא, שאת, יסלק מינך וישבוק לך אתדבקותא דא דרוח מסאבא. אבל כך שמעתי, שאת מירוש, חסרה וסליחה, שאמר לו הקב"ה, אם תיטיב, יסור ממך ויסלח לך רבקות הזה של רוח הטומאה. שמ) ואם לא, לפתח חטאת רובץ. מאי לפתח, דא דינא עלאה, דאיהו

פתחא דכלא, כד"א פתחי לי שערי צדק, ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ.

ושאל, לפתח, מה מירוש. ואומר, זהו דין העליון הדין של המלכות, שהוא הפתח לכל, כמו שאתה אומר, פתחו לי שערי צדק. מירוש,

צדק

המלכות דצמצום א', שאינה ראויה לקבל לתוכה אור ישר רק אור לבד, ע"כ נגזרה. שזו ס מ"ש לעיל (ב"א דף פ"ו ד"ה וזה) שאין פני אדם מחוזה ולמטה דו"ן. ומסעם מלכות הרביעית הזאת שנגזרה נעשתה הנוקבא לבחינת עץ הרעט טוב ורע כנ"ל (בהקדמת הזוהר דף צ"ט ד"ה אמאי) לא זכי הא רע, שפירוש, שאם ממשיך מקום הזווג למחזה ולמטה, הוא מנלה בזה את המלכות הרביעית שנגזרה, אשר בהתגלותה תיכף מסתלקים האורות, כנ"ל (בפ' נח דף ק"ח ד"ה פירוש).

ולפי זה נמצא, שחבל אשר הוא בחינת

מ"י ובחינת מחזה ולמעלה, כנ"ל, יש לו ב' מלכיות, שה"ס בינה ומלכות דבינה. דהיינו שיצאו עם נשמתו ב' נוקבין, המרומזות בב"פ את, שבהכתוב ותוסף ללדת את אחיו את הבל. אבל קין להיותו בחינת אל"ה, ובחינת מחוזה ולמטה, אין לו אלא מלכות אחת, שהיא בחינת בינה דמלכות, אבל מלכות הד' שהיא מלכות דמלכות. חסרה לו, וז"ס שעם נשמת קין יצאה רק נוקבא אחת. דהיינו רק מלכות הג' בלבדה.

וזה אמרו בשדה, דא אתתא וכו', וקין קני על נוקבא יתירה דאתילידת

עם הבל, דהיינו שרצה לגלות ולעשות זווג על מלכות הד' החסרה לו, ויהיו לו ב' נוקבין כמו שיש להבל. והוא ממש כמו החטא של עץ הרעט, שהנחש פיתה אותם לעשות הזווג מחוזה ולמטה כדי שיוכל להמשיך האורות ממעלה למטה (כנ"ל בהקדמת הזוהר דף קס"ב אות ר"י).

שמחמת זה נגלתה מלכות הד' שנסתלקה מחמתה כל האורות, ונקנסה עליו המיתה. כי הסתלקות אור החיים הוא מיתה. כמ"ש לעיל (דף ק"ט ד"ה ועל) וז"ש לעיל (דף קצ"א ד"ה ודאי קין ברא) שהריגת הבל היא ענין אחר עם החטא דעצה'ד, כי אף הוא רצה לגלות הזווג מחוזה

(וה"ו דף ג'ר ע"ב)

פתחא דכלא. כד"א = פתחו לי שערי צדק. חטאת רובץ. ההוא סטרא, דאתדבקת ביה, ואתמשכת עלך, יהא נטיר לך, לאתפרעא ^א מנך. כתרגומא. שמא) א"ר יצחק, ת"ח, בשעתא ^ב דקטיל קין להבל, לא הוה ידע, היך ^ג ייפיק נשמתיה מניה. ^ד והוה נשיך ליה ^ה בשיניה ^ו כחויא. והא אוקמוה חבריא. ביה שעתא לייט ליה קב"ה, והוה אזיל לכל סטרי ^ז ועלמא, ולא ^ח הוה אתר ^ט דמקבל ליה, עד ^י דאטפח על רישיה ותב ^{יא} קמי מאריה. וקבילת ליה ארעא. ^{יב} במדורא לתתא.

דרך אמת

מסורת הוהר

(א) פתחו לי שערי צדק לעיל ב"א דף של"ט ציון ג' וש"ג. (ב) בשיניה כחויא, ה"א ולא. (ג) עד שזכה על ראשו וחרט על מטתו. (ד) במדור התחתון שיש בדרך ולמעלה מזו.

חלוסי גרסאות: א) ב"א מינך, ב) ב"א דקטל, ג) ב"א נפיק, ד) ב"א לינ מן הוהר עד חמא, ה) ב"א כחויא, ו) ב"א דעלמא. ז) ב"א מוסיף הוה אשכח, ח) ב"א דמקביל, ט) ב"א לקמי.

מאמר

הכולם

רקטיל קין להבל

פירוש. כי נתבאר שקנא אותו על נוקבא יתירה, שפירושו שרצה להמשיך האורות למעלה למטה, ולגלות את מלכות הרביעית החסרה בבחינת מחזה ולמטה כמ"ש לעיל. אבל לא ידע שעייז תתגבר מדת הדין ויפסק הזווג גם מחזה ולמעלה ויסתלק החיות מהבל וימות, כנ"ל, אלא אדרבא חשב שגם הבל יהנה ממעשיו. וויש והוה נשיך ליה בשיניה כחויא, שתיה נושך אותו בשיניו כמו נחש הקדמוני והרגו. פירוש. כי כל הנמשך נמשך דרך הפה. אבל הנמשך בקדושה נמשך מכח השפתים, שהם המסך שבפה. שה"ס זווג דנשיקין הממשיך השפע ממדרגה למדרגה. והנמשך שלא בקדושה, כמעשה נחש הקדמוני נמשך מכח השנים, כלומר, שחסר שם תקון המסך בכלי מלכות, הנקרא שפתים, והשפע נמשך ממעלה למטה שזה נבחן לנשיכה. שברוך זה הביא הנחש המיתה לעולם. ונודע שמעשה קין היה כחטא העץ הרעת, (כנ"ל דף קצ"ד ד"ה וזה) שגם הוא התליף הנשיקה לנשיכה, כי משך השפע בלי מסך ממעלה למטה, שעייז נסתלק נשמת הבל כמ"ש שם, הרי שקין נשך אותו בשיניו כמעשה נחש הקדמוני, ומכח זה הרגו. ביה שעתא לייט וכו': בו בשעה קללו הקב"ה, והיה דולך לכל רוחות העולם, ולא מצא מקום שיקבל אותו, עד שהכח עצמו על ראשו, ושב לפני רבונו, ואז קבלה הארץ אותו במדור התחתון. כלומר שתשובתו לא היתה שלמה. וע"כ לא קבלו הארץ שלנו.

צדק הוא שם המלכות, ושערי צדק הם הדינים, שאין אדם יוכל לבא אל המלכות, אם אינו מהפך את הדינים הללו שבה לשערים, שזו"ה צדיקים יבואו בו. כלומר אותם הדינים, שהרשעים מתרחקים על ידיהם, נעשים בשביל הצדיקים לשערים, שמתדבקים על ידיהם. וכבר נתבאר ענין זה לעיל (דף צ"ח ד"ה בכמה מנעולין) ע"ש. וזה שמשמענו הכתוב בהמלה לפתח, אשר מה שחטאת רובץ על המלכות, אע"פ שהיא מקור כל העונשין, פ"מ סוף סוף, אם תעשה תשובה, יתהפך החטאת ויהיה לפתח. כמ"ש שם. חטאת רובץ, ההוא סטרא דאתדבקת ביה ואתמשכת עלך, יהא נטיר לך, לאתפרעא מנך כתרגומא, חטאת רובץ, פירושו, שאמר לו הקב"ה, אותו הצד שהתדבקת בו ונמשך עליך, יהיה נטר אותך להפרע ממך. כתרגומו. ושיעור הכתוב, אם תיטיב שאת. דהיינו שיסור ממנו דבקות הזה של רוח הטומאה שנתדבק בו מחמת חטאו. ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ, דהיינו אותו רוח הטומאה שנתדבק בו מחמת חטאו הוא עצמו יסרע ממך.

מאמר רקטיל קין להבל

שמא) אמר רבי יצחק, ת"ח בשעתא דקטיט קין להבל לא הוה ידע איך נפק נשמתיה מניה, והוה נשיך ליה בשיניה כחויא: אר"י, בוא וראה, בשעה שקין הרג להבל, לא היה יודע איך תצא הנשמה ממנו, כלומר, שלא היה יודע, פעל ידי מעשיו שעושה יוציא מן הבל את נשמתו, וימות. והיה נושך אותו בשיניו כנחש. (דפו"י דף נ"ד ע"א)

שמב) ר' יוסי אמר, ארעא סבילת ליה, י למיהך בה. דכתיב, * וישם ה' לקין אות. ר' יצחק אמר, לאו הכי. אלא, לתתא סבילת ליה ארעא, במדורא חדא דתחותה. דכתיב, י הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה. מעל פני האדמה גורש, אבל לתתא לא גורש.

שמג) ובאן אתר י קבילת ליה ארעא, י בארקא. וכל אינון דדיירי תמן. עליהון כתיב, ה) י יאבדו מארעא ומתחות שמיא אלה. ותמן שוי מדוריה. והיינו דכתיב, י וישב בארץ נוד קדמת עדן.

שמד) תוספתא כיון דאמר קין, י גדול עוני מנשא. מחל ליה סביה פלג מעונשיה. בגין דגזר עליה בקדמיתא, ואמר ליה, " נע ונד תהיה בארץ. והשתא, אשתאר בנוד בלחודוי. ההיד ויצא קין מלפני ה' י וגו'. כלומר, י דכד נפק מן קדם ה' הוה, בגין למהוי נד בארעא, ולא נע.

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) וישם ה' לכין אות, לעיל בראשית א' דף של"ח

(ב) לטיל מ' א'.

ציון ג' ויש' (ב) הן גרשת אותי היום, לעיל בראשית א' דף של"ח ציון א' וש"ג. (ג) קבילת ליה-בארקא, ז"ח רות ע"ט טר שיא. (ד) ארקא, לעיל ב"א דף כ"ו ציון א' וש"ג. (ה) יאבדו מארעא, (ירמיה יוד) ח"א פ.

(ו) וישב בארץ נוד, (בראשית ד') ח"א קפת. תק"ח קפו טב שכ. (ז) גדול עוני מנשא, (בראשית ד') ח"א קידו ע"ז. (ח) נע ונד תהיה בארץ, (בראשית ד') שמה.

חלוסי גרסאות: א) ג"א אמר ר' יוסי (אה"ל). ב) ג"א למהך. ג) ג"א וישב בארץ נוד קדמת עדן ול"ג וגו' ד ג"א דנמק ול"ג דכד.

רקטיל קין לחבל

הסולם

מאמר

מסני שיש להיושבים שם שני ראשים, שפירוש, שהם מתנרנדים לכאן ולכאן פעם לחשך ופעם לאור. (כג"ל בהקדמת הזהר דף קכ"ד ד"ה ועל רא) עש"ה.

כיון דאמר קין וכו': אחר שאמר קין גדול עוני מנשא, דהיינו שמתורה ועשה חשונה, מחל לו הקב"ה החצי מן העונש. מאחר שבתחילה גזר עלי, ואמר לו, נע ונד תהיה בארץ. הוא נשאר עתה בנוד בלבד. וזו שכתוב, ויצא קין מלפני ה' וישב בארץ נוד. כלומר, כאשר יצא מלפני ה', היה כדי לחיות נוד בארץ ולא נע. כי נמחל לו החצי מהעונש.

פירוש. כי הנס שחטאו של קין היתה במלכות רמדת הדין שגילה כג"ל, מ"מ כיון שכבר נמתקו המלכות והבינה זכ"ה, נפגמה גפ הבינה על ידו. ולפיכך נענש בנע ונד תהיה בארץ: נענוע מצד המלכות, ונדנדוד מצד הפגם שבבינה. ואחר שעשה תשובה, נמחל לו הפגם מהמלכות דהיינו הנענוע. ונשאר לו

שמב) ר"י אמר ארעא וכו': ר' יוסי אמר, הארץ עצמה קבלה אותו שילך עליה. שכתוב, וישם ה' לקין אות. שמשמע שהקב"ה קבל את תשובתו. וע"כ חזרה וקבלה אותו הארץ. וחולק על ר' יצחק, שאמר שרק מדור התחתון קבלו, מפני שתשובתו לא היתה שלמה. ר' יצחק אמר לאו הכי וכו': והשיב לו רבי יצחק, שאינו כן. אלא הארץ קבלה אותו למטה במדור אחד שמתחתיה, כי כתוב, הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה, שמשמע, מעל פני האדמה גורש, אבל למטה מאדמה לא גורש. תרי שמדור תחתון שמתחת האדמה קבל אותו (שמג) ובאן אתר קבילת וכו': ושאל באיזה מקום קבלו אותו הארץ, ומשיב, שהוא בארקא. היא אחת מן ארצות (ע"י דף כ"ו אות ל"ו) וכל אלו תורים שם, כתוב עליהם, יאבדו מארעא ומתחות שמיא אלה. (כג"ל בהקדמת-הזהר דף קכ"א אות קניא) ושמה שם מקום מדורו. וזה שכתוב שם וישב בארץ נוד קדמת עדן. שהכונה היא על מדור התחתון הנקרא ארקא. ונקרא בשם נוד, (רפ"י דף ג"ר ע"ב)

שמה) ועוד אמרו, כד נפק קין, מן קדם ה', אמר לו אדם, ברי, מה אתעביד על דינך. אמר לו קין, אבא, כבר י אתבשרית, דמחל לי סביה. בנוד בלחודוי. אמר לו, היאך הוא. אמר לו, בגין דתבית, י ואודית קמיה. אמר אדם, וכי דין הוא ל רב, ותקיף חילא דתשובה, ואנא לא י ידיעת. שרא לשבחא למריה, ולאודאה ליה, פתח ואמר, * מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה. כלומר, טוב לשבחא י ולאתבא ולאודאה קמיה סביה. (ע"כ חוספא) שמו) ואמר רבי יצחק, י מההיא שעתא, י דקטיל קין להבל, י אתפרש אדם מאתתיה. י תרין רוחין י נוקבין, הוּוּ אתיין, י ומזדווגן עמיה. ואוליד רוחין ושדיו דשאטן בעלמא.

שמז) ולא י תקשי לך האי, דהא בר נש, כד איהו בחלמיה, י אתיין רוחין נוקבין, י וחייכן עמיה, י ומתחממן מניה, י ואולידין י לבתר. ואלין אקרוו נגעי בני אדם. ולא מתהפכו, אלא לדיוקני בני נשא י ולית לון שערין ברישא. ועל דא, כתיב (ה) בשלמה, י והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם; ואפילו י כהאי גוונא, רוחין דכורין, אתיין לנשי עלמא, ומתעברן י מנייהו, ואולידן רוחין, כה וכלהון נגעי בני אדם אקרון.

דרך אמר

(א) לעיל י"ט כ"י.

מסורת הזהר

(א) מזמור שיר ליום השבת, (תהלים צב) ח"א רלה.

ח"ב קלת. ח"ג נה עט, רסד, ז"ח בראשית יו טב שכב. תקיף ק"ה טג עלו. ב) תרין רוחין נוקבין וכו'. ח"ב רלא: ח"ג ע"י: ג) ולית לון שערין ברישא, ח"א קסטו ד) והוכחתי בשבט אנשים, (שמאל ב' ז') ח"א מז: חלופי גרסאות: א) ג"א ליג אכא. ב) ג"א אהבשרת לי. ג) ג"א ואודית. ד) ג"א ליג רב ותקיף. ה) ג"א ידיעה. ו) ג"א ליג ולאתבא. ז) ג"א מתהיא שעתא דאתפרש אדם מאתתיה אוליד רוחין ושדיו דשאטן בעלמא.

ז) ג"א מתהיא שעתא דתב קין בארעא בנוד אתפרש אדם מאתתיה ואוליד רוחין ושדיו דשאטן בעלמא. ח) ג"א דקטיל. ט) ג"א דאתפרש. י) ג"א תקין (ד"א). יא) ג"א בישין (אה"ל). יב) ג"א ואודווגן (אה"ל). יג) ג"א תקשה. יד) ג"א דאתיין. טו) ג"א וחייכון ביה (אה"ל). טז) ג"א ואתחממן (אה"ל). יז) ג"א ואולידן. יח) ג"א מוסיף לבתר. יט) חכי כל קרי דחמי בר נש תרא מנו רוחין נוקבין דאתיין ומזדווגן עמיה ומתחממן מניה ואולידן דוכרין ונוקבן מאלין. יט) ג"א כתאי. כ) ג"א מוסיף מנייהו נשי עלמא (אה"ל). כא) ג"א וכלהו.

מאמר

הסולם

דקטיל קין להבל

הפגם שבבינה, שהוא הנדנוד. כי תשובתו לא היתה שלמה בכל צרכה. שמה) ועוד אמרו וכו': כאשר יצא קין מלפני ה', אמר לו אדם, בני מה נעשה בדינך. אמר לו קין: אבא, כבר נתבשרתי שמחל לי חקביה להיות בנוד בלבד. שאל אותו איך זכית לזה. אמר לו משום שעשיתי תשובה והתודיתי לפניו. אמר אדם, וכי כל כך גדול וחזק כח התשובה ואני לא ידעתי. התחיל לשבח אל רבונו ולהתודות לפניו פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת וגו', כלומר טוב לשבח ולשוב ולהתודות לפני הקב"ה.

שמו) ואמר רבי יצחק וכו': ואר"י, מאותה השעה שהרג קין את הבל, נפרד (רס"י דף ג"ד ע"ב)

ושערות

שמח) בתר * מאה ותלתין שנין, אתלבש * אדם * (* בקינויא, *) ואתחבר
באתתיה, ואוליד בר, וקרא * שמו * שת. רזא, דסופא דאתון * (*) בקיטרי
גליפן. רבי יהודה אמר, רזא דרוחא דאתאביד, דאתלבש בגופא * אחרא
בעלמא. ההיז * כי שת לי אלקים זרע אחר תחת הבל.

שמט) וא"ר יהודה, כתיב, ויולד בדמותו כצלמו. משמע דבנין אחרנין
* לא הוו בדיוקנא דיליה, * ודא בדמותו * כצלמו, בתיסונא דגופא, ובתיסונא
דנפשא, * בארז מישר. * כמה דאמר ריש, משמיה דרב ייבא סבא. בנין
אחרנין, באתדבקותא דזוהמא דנחש, וההוא דרכיב * ביה דאיהו סמאל הוו, ובגיני
כך, לא הוו בדיוקנא דאדם. ואי תימא, הא אמרת, דהבל מסטרא אחרא הוה.
* הכי הוא. אבל תרווייהו, לא הוו * בדיוקנא דלתתא:

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) מאה ותלתין שנין, ח"א נה. קסטו ח"ב רלא:
ח"ג מה: עה ז"ח טי טב שיא. (ב) שת רזא דסופא
דאתון, ח"א רנג ח"ב קסה. ת"ז חקי ס"ט קיז. קיט.
חקי עי קיטו ז"ח בראשית ח' טג שמה. (ג) כי שת לי
אלקים זרע אחר, (בראשית ד) ח"א רנג ח"ב רלא, (ד) ויולד בדמותו כצלמו, (בראשית ה') ח"א קכא
קכב. רנג ח"ב קיא. קסו. קסה. רלא ז"ח ח' טג שכב. י"ט טד שמג.

חלופי גרסאות: א) נא ליג אדם. ב) ניא בקנויא. ונ"א בדיוקנא. (אה"ל). ג) ניא שמיה. ד) נ"א בקטרי. ה) נ"א ליג
אחרא. ונ"א דארעא. ו) בדפויי כתב עיי' בסימן ט'. ז) נ"א לא הוו בדמותו כצלמו ומלה דא הוא.
ונ"א לא הוו בדמותו כצלמו ומלה דא הוא כמה וליג מן בדיוקנא עד כמה. ח) נ"א והיינו. ט) נ"א בעלמו. י) נ"א באזרח
מישור. יא) נ"א ומלה דא הוא כמה דאחמר ואמר ר' אבא משטיה דר' ייסא. יב) נ"א ביה דאיהו סמאל הוה. ונ"א
ליג דאיהו סמאל. יג) נ"א מופיף א"ל הכי הוא. יד) נ"א בדיוקניה.

דקטיל קין לחבל

הסולם

משמר

שנתלבש בגוף אחר בעולם. דהיינו שנתלבש בשת.
וע"כ נקרא שת. והוה שכתוב, כי שת לי אלקים
זרע אחר תחת הבל.

שמט) וא"ר יהודה כתיב וכו': ואר"י כתיב
ויולד בדמותו כצלמו. מכאן נשמע
שבנים האחרים קין והבל לא היו בדמותו, ורס
זה שת היה בדמותו כצלמו, בתקון הגוף ובתקון
הנפש, בארז מישר. כמו שאמר רבי שמעון
משמו דרבי ייסא סבא. שהבנים האחרים היו
בדבקות הזוהמא של הנחש, ושל אותו הרוכב
עליו, שהוא סמאל. ומשום זה לא היו בדמותו
של אדם. ואם תאמר, הרי אמרת שהבל מצד
אחר היה דהיינו מצד הקדושה ולא מהנחש,
כמו קין. ואמר שכן הוא, אבל שניהם לא היו
בצורת האדם שלמטה. כלומר שלא היה בהם
בחינת קו אמצעי שהי"ס צורת אדם, אלא הבל
היה מצד ימין וקין מצד שמאל. וע"כ לא היו
כדמות אדם.

ושערות, מבחינת שמאל הם באים. ועל אלו
כתוב בשלמה והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי
בני אדם. ואפיקו כהאי גוונא וכו': ויש
אמילנ כאופן הזה. שריחות זכרים באים להנשים
שבעולם, בחלומן, והנשים מתעברות מהם
ומולידות רוחות, וכולם נגעי בני אדם נקראים.

שמח) בתר מאה ותלתין וכו': אחר מאה
ושלשים שנה, נתלבש האדם
בקנאה, ונזדווג כאשתו. והוליד בן וקרא שמו
שת. בסוד סופי האותיות שבקשרי כ"ב אותיות
החקוקות, דהיינו הא"ב בצירוף היושר כמו שהן
חקיקות לפנינו שהוא א"ב ג"ד ה"ו וכו', שסופם
ש"ת, ובא לאסוקי מצירופי אלפא ביתות אחרים.
שאותיות שת אינן בהם בסופם. וטעם הדבר
מבאר הזהר להלן במאמר ויקרא את שמו שת.
רבי יהודה אמר וכו': ר"א, השם שת, הוא
סוד הרות שנאבד, דהיינו רוחו של הבל,
(דפויי דף נ"ד ע"ב *) דף ג"ה ע"א)

שנ) אַמר ר' יוסי, והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין. יולא כתיב ויולד את קין. ואפילו בהבל לא כתיב ויולד, אלא וותוסף ללדת את אחיו את הבל. ודא הוא רזא דמלה. אבל י בהאי פה כתיב ויולד בדמותו כצלמו:

שנא) רבי שמעון אמר, מאה י ותלתין שנין, אתפרש אדם י מאתתיה. וכל אינון מאה י ותלתין שנין, הוה אוליד, רוחין ושדין בעלמא. י בגין ההוא חילא דזוהמא, י דהוה שאיב ביה. כיון י דחסיל מניה ההוא זוהמא, (ב) תב וקני י לאנתתיה, ואוליד בר, כדין כתיב, ויולד בדמותו כצלמו.

שנב) ת"ח, כל בינ דאזיל לסטר שמאלא, וסאיב ארחוי, כל רוחי י מסאבי, משיך על גרמיה. י ורוח י מסאב אתדבק ביה, ולא אעדי מניה. י ואתדבקותא י דההוא י רוחא י מסאב, י הוי בהאי בינ, ולא באחרא, ובגיני כך, אתדבקותא דלהון לאו איהו, אלא באינון דמתדבקין בהו. זכאין אינון צדיקיא, דאזלי בארע מישר, ואינון זכאי קשוט. ובניהון זכאין י בעלמא. י ועלייהו כתיב י כי ישרים ישכנו כ' ארץ.

שנג) אַמר ר' חייא, מאי דכתיב, וואחות תובל קין נעמה. מאי איריא הכא,

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) והאדם ידע, לעיל דף קפ"ח ציון ג' וש"ג. (ב) חור וקנא לאשתו. (ג) ותוסף ללדת, (בראשית ד') ח"ב קטו, ת"ז תקי ט"ט קח. ז"ח י"ט טג שני. שה"ש ט"ג טג שלג. ג) כי ישרים ישכנו ארץ, (משלי ב') ד) ואחות תובל קין נעמה, (בראשית ד') ת"ז תקי ט"ט קיט. ז"ח י"ט טד של. חלופי גרסאות: א) נ"א א"ל. ב) נ"א א"ל הכי היא אבל תרווייהו לא חוו בדיוקניה דלא פתיב. ונ"א הכי הוא ודאי ולא כתיב. ונ"א א"ל הכי הוא אבל תרווייהו לא חוו בדיוקניה ואפילו בהבל (אה"ל). ג) נ"א בשת (אה"ל). ד) נ"א ועשר. ס"ג"א פחזה ונ"א ועשר. ז) נ"א ובגין. ח) נ"א ל"ג מן רחוק עד תב. ט) נ"א דאערי (אה"ל). י) נ"א לאתתיה. ונ"א מוסיף דאערי לאנתתיה. יא) נ"א מסאבא. יב) נ"א ורוחא. יג) נ"א מסאבא. יד) נ"א מוסיף ואתדבקותא דיליה. טו) נ"א מההוא (אה"ל). טז) נ"א רוח. יז) נ"א מסאבא. יח) נ"א ל"ג הוי. יט) נ"א לעלמא. כ) נ"א ל"ג מן ועלייתו עד אפרי. כא) נ"א ארץ וגו'.

מאמר

הסולם

דקטיל קין להבל

שנ) אַמר ר' יוסי והא כתיב וכו': ר"י מביא ראיה שגם הבל לא היה שלם ואומר, והרי כתוב והאדם ידע וגו' ותלד את קין דקאי על חוה ולא כתיב ויולד את קין, ואפילו בהבל לא כתיב ויולד, שחיה טוב על אדם, אלא אומר ותוסף ללדת את אחיו את הבל. וחזו טוד הדבר דחיינו, שאפילו חבל לא היה בדמותו כצלמו של אדם, וע"כ לא פתח בו ויולד. אבל בזה, בשת, מה כתוב. ויולד בדמותו כצלמו. שהוא מיוחס לאדם. שנא) רבי שמעון אמר וכו': רש"א, מאה ושלושים שנה נפרד אדם מאשתו, וכל אלו מאה ושלושים שנה היה מוליד רוחות ושדים בעולם, משום אותו כח הזוהמא שהיה חולך ונשאב הימנו, כיון שנכלה כל הזוהמא (רמ"ז דף נ"ה ע"א)

מפני, חור וקנא את אשתו והוליד בן. אז כתוב ויולד בדמותו כצלמו. שנב) ת"ח כל בר נש וכו': בוא וראה כל אדם ההולך לצד שמאל ומטמא דרכיו, כל רוחות השומא הוא מושך על עצמו. ורוח השומא מתדבק בו ואינו עוזב אותו. ודבקות רוח השומא ההוא, הוא רק באותו האדם שמשך אותו. ולא באחר. משום שדבקות שלהם אינה אלא באלו האנשים שנתדבקו בהם אשריהם הצדיקים החולכים בדרך הישר והם צדיקי אמת, ובניהם צדיקים בעולם. ועליהם כתוב, כי ישרים ישכנו ארץ. שנג) אַמר ר' חייא וכו': אר"ח, מה שכתוב ואחות תובל קין נעמה. שואל מה משמעו הכתוב

דסאמר קרא דשמה * נעמה. אלא בגין (ה) ה' דטעיין בני נשא אבתרה, ואפילו רוחין ושדין. ר' יצחק אמר, אינון בני האלהים * עזא ועזאל, טעו * בתרה. שנד) רבי שמעון אמר, *אמן של *ישידים הות, *דמסטרא דקין נפקת, והיא אתמנת *עם לילית * באסכרה דרביי. אמר ליה רבי אבא, והא אמר *מר, דהיא אתמנת * לחייכא * בבני נשא. א"ל הכי הוא ודאי, * דהא איהי * אתיית *וחייכאת בהו בבני נשא. * ולומנין דאולידת רוחין בעלמא מנייהו. * (ועד כאן איהי * קיימת לחייכא בהו בבני נשא.

שנה) א"ל רבי אבא, והא * אינוו מתין כבני נשא, מאי טעמא, איהי קיימת עד השהא. א"ל הכי הוא. אבל *לילית ונעמה, * ואגרת בת מחלת *ו דנפקא מסטרא דלהון * כלהו * קיימות עד דיבער קב"ה, * רוח מסאבא מעלמא. דכתיב * ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

מסורת הזוהר

דרך אמר

(א) לעיל ט' כ"י ודף כ"ה (ב) אחרי מית פ"ו כ' ז"ח בראשית יש טר שלט. (ג) עזא ועזאל, לעיל ב"א דף קנ"ח ציון ב' וס"ג. (ד) אסכרה, לעיל ב"א דף צ"ה ציון ה' וס"ג. (ה) ולילית, ח"א יד, כו, לה, ח"ב קיד, רטו, ח"ג יט.

עז, רכו, רמא, ת"ז חקי י"ג כו, חכ"א נג, חכ"ב סה, חס"ט ק, קיב, קיז, בהשמטות חקי ג', קט, חקי ה' קמב. (ו) אגרת בת מחלת, ח"ב קיד, ח"ג קיר, ז"ח נח כ"א טג שטט. (ז) ואת רוח הטומאה אעביר, (זכריה יג) ח"א ע, עג קיר, קכד, קכו, קלא, קסג, ח"ב רלו, רסט, ח"ג נד, קכד, רעז, ת"ז חקי ס"ט קז.

חלוסי גרסאות: א ג"א רסעאן, ב ג"א אבתרה, ג ג"א אימן, וגי' מוסיף נעמה אמן (אה"ל). ד ג"א שדין, ה ג"א ומסטרא, ו ג"א על ליליא, ז ג"א לחייכא (ד"א). ח ג"א בני, ט ג"א דאיהי (אה"ל). י ג"א אתיית וגי' אטיא, יא ג"א ותייכה, יב ג"א ותייכא, יג ג"א לומנין, יד ג"א תנין דאינון, טו ג"א דנפקן, טז ג"א לחון, יז ג"א קיימן, יח ג"א רוחא.

דקסיל קין להבל

הסולם

מאמר

בעולם, ועד עתה עוד היא עומדת בתפקידה לצחק עם אנשים. אבל ר'ש אמר שהיא משתתפת עם לילית, והמיתה באה מצד לילית ולא מצד נעמה. ומה שצריכים לחיבור זה עם זה (עי' לעיל ב"א דף ק' ד"ה ותו פגעין). וענין המלאכים עזא ועזאל ונעמה עי' בהקדמת זוהר דף קכ"ט ד"ה ויש להבין.

הכתוב כאן במה שאמר ששמה נעמה. ומשיב, אלא, משום שזנו אחריה בני אדם מרוב יופי ונעימות שבה, ואפילו רוחות ושדים זנו אחריה, ועי' יורה השם נעמה, מלשון נעימות. ר' יצחק אמר אלו בני האלהים עזא ועזאל זנו אחריה, ומשום הפלגה הזו נקראה נעמה.

שנה) אמר ליה ר' אבא וכו' א"ל ר"א, והרי אלו השדים מתים כבני אדם ולמה אמרת שנעמה עורגת חיה עתה. אמר לו כן הוא. שהשדים מתים כבני אדם, אבל לילית ונעמה, ואגרת בת מחלת הבאה מצדן, כולן חיות, עד שיבער הקב"ה את רוח הטומאה מן הארץ. שכתוב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

שנד) רבי שמעון וכו': רש"א, אמס של שדים היתה, כי היא באה מצד קין שממנו יצאו שדים ורוחות (כניל בראשית א' דף של"ז אות תנ"ו) והיא נתמנית עם לילית על מיתת אסכרה של התגוקות. א"ל רבי אבא, והרי אמר *מר, שנעמה נתמנית לצחק עם בני אדם בחלומות, (כניל בראשית א' דף צ"ט אות ק"ב) שהיא כתיבת ימין דקליפות ולהמית הנקוח כתיבת שמאל. הוא אמר לו כן הוא ודאי, כי הוא באה ומצחקת עם אנשים, ופעמים היא מולידה מהם רוחות (דפריי דף כ"ה ע"א)

שנו) אמר ר'ש, ווי לון לבני נשא, אינון דלא ידעין, ולא משגיחין, ולא מסתכלין, וכלהו אטימין, דלא ידעין כמה מלייא עלמא מבריין משניין, דלא אתחווין, וממלין סטימין, דאלמלא כ' אתייהב רשו לעינא למחזי, יתמהון בני נשא, היך יכלין לאתסימא בעלמא.

שנו) ת"ח, י האי נעמה, י אימא דשדין הות, י ומסטרה אתיין, כל אינון שדין, דמתחממן מבני נשא, ונטלי רוח תיאובתא מנייהו, י וחיכת 'בהון, דעבדי לון בעלי קריין, י ובגין דבעל קרי, י אתי מסטרא דרוח מסאבא, בעי לאסחאה גרמיה, לאתדכאה מניה, והא אוקמה חבריא.

שנח) " זה ספר תולדות אדם: י לדיוקני, א"ר יצחק, י אחמי קב"ה לאדם, דיוקני י" דכל י" אינון דרין דייחון לעלמא, וכל י" חכימי עלמא, ומלכי עלמא, דזמינין לקיימא עלייהו י" דישראל, (ה) י" מטא למחמי, י דוד מלכא דישראל, י" דאתייליד י" ומית, י" א"ל, משנין י" דילי, כ' אוזיף ליה כ' ע' שנין, וגרעו מאדם כ' ע' שנין, וסליק לון קב"ה לדוד.

שנט) ועל דא, שבח דוד ואמר, י כי שמחתי ה' בפעלך במעשי ידיך

ספורת הוהר

דרך אמת

(א) זה ספר תולדות אדם, (בראשית ח') ח"א לה: נח: ב, רבו: ח"ב ע, עת, עו, רעה, ח"ב רשו: ח"ז הקי עי קבא, קלו, קלו, קלח, ז"ח ס"ו סד שלה יתרו ל"ו שב שלא, ב) אחמי קב"ה לאדם דיוקני וכו', ח"א ז: (ג) דוד—אוזיף ליה ע' שנין, ח"א זא, קשה, רלב רמה, ח"ב רלה, ז"ח שח"ש ס"ו סד שא, ד) כי שמחתי ה' בפעלך, תהלים צ"ב.

(א) נמלא כוהר כ"י דלינון עיקרא דלדס ואתיה כ"י האי דליתא כספר הפליאה שאלס מתנללל מתלך למלך עד מלך המטיה.

חלוסי גרסאות: א ג"א וכלהון, כ ג"א יהיב ונ"א אחיהב, ונ"א אתיחיב, ג ג"א אי, ד ג"א אימן, ס ג"א ומשורה, ו ג"א וחיכאן, ז ג"א בהו, ח ג"א ובגין דא בעל קרי, ט ג"א דאתי, י ג"א ליג לדיוקני, יא ג"א כל, יכ ג"א ליג אינון, יג ג"א חכמי, יד ג"א מוסיף דישראל דאינון עיקרא דאדם (אה"ל), טו מוסיף כד פשה, טז ג"א אתייליד, יז ג"א מוסיף ומית בערסותו, יח ג"א בערסיה (אה"ל), ית מוסיף א"ל וכו' אמר, יט ג"א אמר משנין, יס ג"א דיליה, (ד"א), כ ג"א אוסיף, כא ג"א ליג ע' שנין, כב ג"א ליג ע' שנין.

זה ספר תולדות אדם

המולם

סאמר

שנו) אמר ר' שמעון ווי לון וכו': אר"ש ווי להם לבני אדם, שאינם יודעים ואינם משגיחים ואינם מסתכלים, וכולם אטומים, ואינם יודעים כמה מלא העולם מבריות משונות שאינם נראים, ומדברים נעלמים, ואלמלא ניתן רשות לעין לראות, היו בני האדם מתסלאים, איך אפשר להתקיים בעולם.

שנו) ת"ח האי נעמה וכו': בוא וראה, נעמה זו, אמם של השדים היא, ומצדה באים כל אלו השדים שמחממים מבני אדם, ומקבלים רוח תשוקה מהם מצחקים עמהם ומשימים אותם בעלי קרי, ומשום שבעל קרי בא מרוח הטומאה הנו/ הוא צריך לרחוק את עצמו לחסור ממנו, וכבר בארוהו החברים.

שנט) ועל דא שבח וכו': ועל זה שבח דוד ואמר, כי שמחתי ה' בפעלך, במעשת

לחטור ממנו, וכבר בארוהו החברים. (דטו"י דף ג"ה ע"א * דף ג"ה ע"ב)

ארנן. מאן גרם לי חדוה ^ה בעלמא, פעלך. דא הוא אדם ^ב קדמאה, דאיהו פעלו דקב"ה, ולא פעלו, דבשר ודם. מעשה ידיו דקב"ה ולא מבני נשא. ועל דא, גרעו אינון שבעין שנין מאדם, מאלף שנין, דהוה ^ג ליה לאתקיימא בהו. שס) ואחמי ליה קב"ה, ^ד כל חכימי דרא ודרא, עד דמטא לדריה דרבי עקיבא, וחמי ^ה אורייתא ^ו דידיה וחדי. חמי מיתתיה ועציב, פתח ואמר ^ז ולי מה יקרו רעיך אל מה עצמו ראשיהם.

שסא) זה ספר. ספר ודאי. והא אוקימנא, ^ח לכד הוה ^ט אדם ^י בגנתא דעדן, נחית ליה קב"ה ^{יא} ספרא, על ידא ^{יב} דרזיאל, מלאכא קדישא, ממנא על רוזי עלאין קדישין. וביה גליפין, גלופי עלאין, ^{יג} וחכמה קדישא, ושבעין ותריין ^{יד} יזיני דחכמתא, הוו מתפרשן מניה, לשית מאה ושבעין גליפין דרוזי עלאה.

שסב) באמצעייתא דספרא, גליפא ^{יז} דחכמתא, למנדע ^{יח} אלף וחמש מאה

דרך אמת

מסורת הוהר

ה) מיני חכמות מסוד שס כן ע"כ אומיות. א) ולי מה יקרו רעיך, תהלים קל"ט. ב) אדם— נחית ליה קב"ה ספרא, לעיל ביא דף שמיז ציין אי ושי"ג ג) ספרא—רזיאל, ת"ז תקי ג"ז צא, תק"ח צ"ו טר שכת. ד) רזיאל, ח"א קת. קמט, ח"ג ב, ת"ז תניח מט. תקי ע' קכו, ז"ח שה"ש סד. ה) אלף וחמש מאה, ח"א ל: ח"ב ה: חלופי גרסאות: א) ג"א בהאי עלמא. ב) ג"א ל"ג קדמאה. ג) ג"א ל"ג ליה. ד) ג"א חכימי כל. ה) ג"א אורייתא וחדי. ונ"א אורייתא. ו) ג"א ל"ג דרייה. ז) ג"א וכד. ח) ג"א בני"ע. ט) ג"א וחכמתא. י) ג"א זיינין. יא) ג"א באמצעווא. יכ) ג"א דחכמה.

שפיר

הסולם

זה ספר תולדות אדם

שסא) זה ספר וכו': כתוב זה ספר תולדות, אדם, היינו ספר ממש. וכבר בארנוהו כאשר אדם היה בגן עדן הוריד לו הקב"ה ספר על ידי רזיאל המלאך, הממונה על סודות עליונים הקדושים. וחקיקות עליונות היו חקיקות בהספר, היינו סוד החקיקות מעלית המלכות לבניה וחכמה הקדושה וע"כ מיני חכמה היו מתבארים ממנו כלומר, חכמה הקדושה המתבארת בעת גדלות, ה"ס ע"כ מיני חכמה הרמוזים רק על בינה שחזרה להיות חכמה ולא חכמה ממש. והוא מוספעת לשש מאות ושבעים חקיקות של סודות העליונים. דהיינו לז"א ונוקביה, ז"א, שה"ס חג"ת נהי"מ, מקבל שש מאות מחג"ת נהי" רבינה שספירותיה בסוד מאות. והנוקבא מקבלת לז"ס חג"ת נהי"מ שלה. רק שבעים, דהיינו שכל ספירה היא רק בת עשר, להיותה מקבלת מז"א שספירותיו בסוד עשיריות בלבד.

ידיך ארנן. שפירושו. מי גרם לי שמחה בעולם דהיינו להיות ולשמחה, אדם הראשון גרם לי זאת, שהוא פעליך ולא פעלו של בשר ודם, מעשה ידיו של הקב"ה ולא מבני אדם. כלומר, שלא נולד מאנשים, אלא שהוא יציר כפיו של הקב"ה. ועל כן חסרים אלו שבעים שנה לאדם הראשון, מן האלף שנה שהיה לו לחיות בהם. פירוש, כי נאמר לו, ביום אכלך ממנו מות תמות. ויומו של הקב"ה הוא אלף שנים, ע"כ היה לו לחיות אלף שנה, (כמ"ש בנ"ה בראשית דף י"ח ט"ג ש"י כ'). והוא חי תשע מאות ושלושים שנה, וחטר לו ע' שנה. שהוא מטעם שנתנם לדוד, שלא היה לו חיים, כמבואר. שס) ואחמי ליה קב"ה וכו': והראה לו הקב"ה כל חכמי דור ודור, עד שתגיע לדורו של ר' עקיבא, וראה תורתו ושמו, ראה מיתתו, שנהרג על ידי מלכות הרשעה, (ע"ז ה') ונעצב. פתח ואמר עליו אדם הראשון, ולי מה יקרו רעיך אל מה עצמו ראשיהם.

שסב) באמצעייתא דספרא גליפא וכו': באמצעייתא הספר יש חקיקה מחכמה

(דמויי דף נ"א ע"כ)

מפתחן, דלא ^ה אתמסרן לעלאי קדישי. וכלהו ^י אסתמו ביה בספרא, עד ^ז דמטא לגבי דאדם, ^י הוו ^י מתכנשי מלאכי עלאי, למנדע ולמשמע, והוו אמרי, ^י רומה על השמים אלקים על כל הארץ כבודך.

שסג) בה ^ו שעתא ^ח אתרמיז לגביה הדרניאל מלאכא קדישא, ואמר ליה: אדם אדם, הוי גניז יקרא ^ט דמארך, דלא אתייהיב רשותא לעלאי, למנדע ביקרא דמרך, בר אנת. והוה ^י עמיה טמיר ^י וגניז, ההוא ספרא, עד דנפק אדם ^י מגנתא דעדן.

שסד) ^י דהא ^י בקדמיתא, הוה מעיין ביה, ומשתמש כל יומא ^{טו} בגינזיא דמריה, ואתגליין ליה, רזין עלאין, מה דלא ידעו שמשי עלאין. כיון דחטא, ועבר על פקודא ^{טז} דמאריה, פרח ההוא ספרא מניה. והוה אדם טפח על ^{יז} רישוי, ובכי, ועאל במי גיחון עד ^{יח} קדליה, ומיא עבדין גופיה ^{יט} חלדין ^י חלדין, ואשתני ^כ זיויה.

דרך אמת

ה) עד ערסו וזארו.

מסורת הזהר

א) רומה על השמים אלקים, (תהלים גז) ח"א סא. פת. קנ. ח"ב סג. ח"ג פה.

חלומי גרסאות: א) נ"א אתמסר. כ) נ"א פתימין. ד) נ"א דמטי. ד) נ"א ליה לאדם כיון דמטא לגבי דאדם (ד"א). ו) נ"א לגבי דאדם כיון דמטא לגבי אדם (אה"ל). ז) נ"א לגביה דאדם כיון דמטי לגביה דאדם. ח) נ"א הוה. ט) נ"א מניה הוה. י) נ"א מוסיף מחכנשי לגביה כל מלאכי עלאה (אה"ל). יא) נ"א שעתא. יב) נ"א אחרמי. יג) נ"א דמרך. יד) נ"א ליב עמיה. יה) נ"א מוסיף וגניז עמיה. יז) נ"א מנ"ע. יח) נ"א ליב מן דהא עד ומשחמיס. יט) נ"א מקדמיחא (ד"א). כ) נ"א בגינזיא. כא) נ"א בגינזיא ונ"א כגנוי. (אה"ל). כב) נ"א דמריה. כג) נ"א רישא (אה"ל). כד) נ"א חלדין. כה) נ"א חלדין ונ"א חלדין (אה"ל). כו) נ"א מוסיף גופיה וזיויה.

מאמר

הסולם

זח ספר תולדות אדם

פחכמה, ה"ס נקודה אמציעית שחוקיקה שלה אינה פחמלאת קודם בגמר התקון. המוכנת לדעת על ידה בגמר החקון, אלף וחמש מאות מפתחות שלא נמסרו בשתא אלפי שני, לעליונים הקדושים, כי לא נגלו עתה בפרצופין העליונים שהם וזין, דק ויק דגרי, שה"ס אלף ת"ק מפתחות, כי ג'רדחכמה כל ספירה בת אלף, והן ג' אלפים, וחצי המדרגה שהיא ו"ק, היא אלף וחמש מאה. ואלף ות"ק החסריים, יתגלו בגמר התקון על הזווג נקודה אמציעית שננזרה בעתיק. וז"ש למנדע אלף וחמש מאה וכו' דהיינו בגמר התקון. אבל עתה לא אתמסרו לעלאי קדישי. ולעיל בראשית א' דף רס"ג ד"ה בקולפי, נתבאר זה בארוכה, ושם מכנה אותם אלף ת"ק אמות וכאן אלף ת"ק מפתחות והיינו ת"ק.

מלאכים העליונים לדעת ולשמוע אותם, והיו אומרים, רומה על השמים אלקים על כל הארץ כבודך.

שסג) בה שעתא אתרמיז וכו': בה בשעה רמו אליו הדרניאל המלאך הקדוש, ואמר לו אדם אדם, גנוז כבוד רבונך, ואל תגלה למלאכים, כי לא ניתן רשות לבד ממך, לדעת בכבוד רבונך. ואפילו למלאכים העליונים. והיה הספר שהוא צרור וגנוז עמו, עד שיצא אדם מגן עדן.

שסד) דהא בקדמיתא וכו': כי בתחילה היה מעיין ומשתמש בו בכל יום בסודות רבונך, ונגלה לו סודות העליונים, מה שלא ידעו מלאכים העליונים. כיון שחטא ועבר על מצות רבונך, שאכל מעץ הדעת, פרח הספר ממנו, והיה אדם טפח על ראשו ובוכה, ונכנס במי גיחון עד צוארו, היינו שעתא תשובה וטיבך את עצמך, עד שגופו נעשה חלודות חלודות, דהיינו נקבים ובקיעות ונשתנה זיו. בשעתא

וכלהו אסתמו וכו' וכל הסודות היו סתומים בהסתר מטרם שהגיע לאדם הראשון, כיון שהגיע לאדם הראשון היו מתקצצים אליו (דט"י דף ג"ה ע"ב)

ששה) בשעתא ההיא, רמו קביה לרפאל, ואתיב ליה ההוא ספרא. וביה
 הוה ^א משתדל אדם, ואנח ליה לשת בריה. וכן ^ב לכל אינון ^ג תולדות. עד
 דמטא לאברהם, וביה הוה ידע, לאסתכלא ביקרא ^ד דמאריה. והא אתמר. וכן
 לחנוך, ^ה אתייהב ליה ספרא, ואסתכל ^ו מניה, ביקרא עלאה. ^ז
 שסו) = זכר ונקבה בראם. רבי שמעון אמר, ריזן עלאין, אחגליין בהני
 תרי קראי. זכר ונקבה בראם, למנדע יקרא עלאה, רזא דמהימנותא, דמגו רזא
 דנא אתברי אדם.

שסז) ת"ח, ברזא ^א דאתבריו שמים וארץ, אתברי אדם. ^ב בהו כתיביאלה
 תולדות השמים 'והארץ. באדם כתיב, ^ג זה ספר תולדות אדם. ^ד בהו כתיב
 בהבראם, באדם כתיב, ביום הבראם.

שסח) זכר ונקבה בראם. ^א ימהכא, כל דיוקנא, דלא אשתכח ביה, דכר
 ונוקבא, לאו איהו דיוקנא עלאה כדקא חזי. ^ב וברזא דמתניתין אוקימנא.
 שסט) ^א ת"ח, בכל אתר דלא אשתכחו, דכר ונוקבא כחדא, קביה לא שוי
 מדוריה, בההוא אתר. וברכאן לא אשתכחו, אלא באתר ^ב דאשתכח דכר

מסורת הזהר

א) זכר ונקבה בראם-הבראם, בראשית ה' ח"א קסה. קסב. רסה, ח"ב קעה. רלא, ח"ג בך, סג. קסה. ח"ד
 ח"ב פב. חס"ה צו, חס"ו צו, ח"ז ט"ו טג של. בלק ג"ה טב טג. רות ע"ה טג שכה. ג) אלה תולדות השמים,
 לעיל דף ק"א ציון א' וש"ג. ג) זה ספר תולדות אדם, לעיל דף ר"א ציון א' וש"ג.

חלופי גרסאות: א) ג"א אשתדל. ב) ג"א כל. ג) ג"א תולדן. ד) ג"א רמיה. ה) ג"א אתייהיב. ו) ג"א ליג פנייה
 ז) בדפ"י כתב מת שחטר כאן ע"י בסוף הספר. ח) ג"א דאתברי. ט) ג"א בשמים. י) ג"א מוסיף והארץ.
 כהבראם. יא) ג"א בשמים. יב) ג"א מוסיף מהכא אוליפנא, ונ"א אולמנא. יג) ג"א וברוי. יד) ג"א ות"ח. טו) ג"א דאשתכח

זכר ונקבה בראם

הסולם

סאמר

תולדות אדם. בשמים וארץ כחוב בהבראם.
 ובאדם נתיב ס הבראם. הרי ששניהם שקולים,
 כי נבראו בסוד אחד. פירוש כמו שאצילות ז'ו"ן
 הוא על ידי אתון אליה דבינה, ואח"כ על ידי
 עלייתם שם למין להכריע בין ב' הקוין שבבינה,
 ממש על אותו הדרך, נברא אדם על ידי אתון
 אליה דזו"ן, ואח"כ על ידי עלייתם למין להם
 להכריע בין ב' הקוין שלהם. (כג"ל דף קמ"ה ד"ה
 פירוש) ע"ש. הרי שבאותו הסוד שנבראו ז'ו"ן
 נבראו ג"כ אדם.

שסח) זכר ונקבה בראם וכו': מכאן נשמע,
 כל צורה שלא נמצאו בה זכר ונקבה,
 אינה צורה עליונה כראוי. ובסוד המשנה
 בארנוהו.

שסט) ת"ח בכל אתר וכו': בוא וראה, בכל
 מקום שלא נמצאו זכר ונקבה יחד,
 אין הקב"ה משים דירתו באותו המקום. וברכות
 אינן נמצאות אלא במקום שנמצא זכר ונקבה.
 שכתוב

ששה) בשעתא ההיא וכו': באותה שעה, רמו
 הקב"ה לרפאל המלאך, והשיב לו אותו הספר.
 ובו היה אדם עוסק, והניח אותו לבנו שת, וכל
 תולדותיו אחרי, עד שהגיע לאברהם, והיה יודע
 על ידו להסתכל בכבוד רבונו. וכבר נתבאר זה. וכן
 ניתן ספר לחנוך והסתכל בו בכבוד העליון.

מאמר זכר ונקבה בראם

שסו) זכר ונקבה בראם וכו': ר' שמעון אמר,
 סודות עליונים נגלו בשני כתובים
 הללו. היינו בהכתוב, זה ספר, ובהכתוב זכר ונקבה. הכתוב
 אחר, זכר ונקבה בראם, ללמדנו לדעת כבוד
 העליון סוד האמונה, אשר מסוד הזה נברא
 האדם. דחיינו מזו"ן העליונים, הנקראים שמים
 וארץ.

שסז) ת"ח ברזא וכו': בוא וראה, באותו הסוד
 שנבראו שמים וארץ, הם ז'ו"ן
 העליונים, נברא האדם. בשמים וארץ, כתוב אלה
 תולדות השמים וארץ, ובאדם כתוב, זה ספר
 (דסו"י דף ג"ה ע"ב)

דכר ונוקבא. דכתיב, ויברך אותם ויקרא את שמם אדם, ב' ביום הבראם, ולא כתיב ויברך אותו, ויקרא את שמו אדם, י' דאפילו אדם, לא אקרי, אלא דכר ונוקבא כחדא.

שע) רבי יהודה י' אמר, מיומא דאתחרב בי מקדשא, ברכאן לא אשתכחו בעלמא, ואתאבידו בכל יומא. דכתיב א הצדיק אבד, מאי אבד, אבד ו ברכאן דהוו שריין ביה, כמה דכתיב י ברכות לראש צדיק, וכתיב ג אבדה האמונה. כגוונא דא כתיב, י' ויברך ו אותם, וכתיב, י' ויברך אותם אלקים.

שעא) משת אתייחסו כל דרי עלמא וכל אינון ו צדיקי ששוט, דהוו בעלמא. אמר רבי יוסי, אלין אתוון בתראין דהוו באורייתא, ו אשתכחו פ בתר דעבר אדם על אתוון דאורייתא י כלהו. י' ובתיובתיה, י' לקמי מאריה, אחיד כאלין י' תרין. ו' ומכדין, אתהדרו אתוון י' למפרע, בסדר תשרוק.

(א) הצדיק אבד, (יטעיה נ"ז) ח"א סז. קפ. קפב. קצו. ח"ב ט. יא. נז. ח"ג סז. סס. קט ריג. רסו: ת"ז כשתי אלוותות סת כמבואר.

תק. י"א בה חכ"ב סז. חנ"ו צא. ז"ח רות סי. עד ש"ד. ב) ברכות לראש צדיק, (משלי יוד) ח"א קלב. קסב רבה. ריג. ח"ב ריב. ח"ג רנו. רעא. רעב. ת"ז בהקדמה ב' ד' ה' ת. יא. ת"ה כז חמ"ז פד. ג) אבדה האמונה, (ירמיה ז') ח"ג טו. ד) ויברך אותם, (בראשית ה') ח"א נה. קסה. קסב. רסדו ח"ב קעה. רלא: ח"ג מד: טנ: קסה. ת"ז חמ"ב פ"ה ס"ו (ה) ויברך אותם אלקים, (בראשית א') ח"א ע"א: רס"ג י רס"ד: רס"ו: ח"ב כז: מא: צדו קעז: ח"ג לג: קפט. קצב: ת"ז חכ"א מז. ו) משת אתייחסו, ח"ג עז. ז"ח שה"ש ס"ג שנא.

חלופי גרסאות: א' נ"א ל"ג ביום הבראם. ב' נ"א ואפילו. ג' נ"א אומר. ד' נ"א מוסיף מאינון ברכאן. ה' נ"א ויברך אותם אלקים. ו' ויברך אותם. ז' נ"א מוסיף אותם ויקרא את שמם אדם. וכתיב ויברך אותם אלקים לאחר ויאמר להם אלקים פרו ורבו (אה"ל). ז' נ"א זכאי. ח' נ"א לאשחכחא. ונ"א ואשחכחא. ונ"א אשחכח. ט' נ"א ל"ג בתר. י' נ"א מוסיף כלהו בסדר תשרוק ובגין כך קרא להווא ברא [דאוליד ליה] דאיהו כדמותו בצלמו [כצלמו] שת דאינון קיומא [נ"א סיומא] דאתוון [ולא אתתקנו וכז] יא' נ"א ובתיאובתיה. יב' נ"א לגביה (אה"ל) יג' נ"א מוסיף תרין אתוון. יד' נ"א ל"ג מן למפרע עד ולא. ונ"א ל"ג מן בסדר עד ולא. ונ"א ל"ג מן ובג"ד עד ולא.

מאמר המולם זכר ונקבה בראם

שעא) משת אתייחסו וכז: משת נתיחסו כל דורות העולם, וכל צדיקי אמת שבעולם. אמר ר' יוסי אלו אותיות אחרונות שבתורה ש' ת', נמצאו שלמות, גם אחר שעבר אדם על כל אותיות התורה, דהיינו בחטא עצה"ד הכולל לכל החורה, ובתשובה שעשה לפני רבונו, נאחו כאלו שתי אותיות, ש' ת', שנמצאו שלמות. ומאז חורו הראשונות לאחור בסדר תשריק צפצפי' וכז'.

פירושו, כי הכולל של אותיות התורה הם כ"ב אותיות. והם הכלים להתלבשות האורות נפש רוח נשמה (כמ"ש לעיל בהקדמת הוזהר דף כ"ו ד"ה גם יש) שג' מדרגות בהם: יחידות עד י' הן לאור חבינה שהוא נשמה, עשרות עד ק' הם לאור ז"א שהוא רוח, ומאות שהן קרש"ת הן לאור הנוקבא שהוא נפש. ומקודם התחא

שכתוב ויברך אותם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם, ולא כתוב ויברך אותו ויקרא את שמו אדם. ללמד, שאפילו בשם אדם אינו נקרא, אלא זכר ונקבה יחד.

שע) ר' יהודה אמר וכז: רי"א, מיום שנחרב בית המקדש, ברכות אינן נמצאות בעולם, ונאבדות בכל יום, שכתוב, הצדיק אבד. סהו אבד, אבד הברכות, שהיו שורות בו בהצדיק. כמ"ש ברכות לראש צדיק, וכתוב, אבדה האמונה, דהיינו הנוקבא, המקבלת הברכות מהצדיק, שה"ס יסוד דו"א, שה"ס זכר. כעין זה, בעת השלמות, כתוב, ויברך אותם. וכתוב ויברך אותם אלקים. פירושו, בעת החורבן שאין אז חווג זכר ונקבה, נבחנו שניהם לנאכרים, כי בשניהם אינן נמצאות ברכות. ובעת השלימות סתברכים שניהם יחד, כמ"ש ויברך אותם ויקרא את שמם אדם. דהיינו שניהם יחד. (רא"י דף נ"ה ע"ב) (י' נ"ו ע"א)

שעב) ובגיד, קרא להוא ברא, דאתיליד ליה, דאיהו בדמותו כצלמו.
 ש.ת. י דאינון סיומא דאתון. ולא אתתקנו י אתון, עד דסימו ישראל על
 טורא דסיני, וכדין י אהדרו אתון על תקונייהו, כיומא דאתבריאו שמים וארץ.
 ואתבסם עלמא, וקיימא על סיומיה.

שעג) ר' אנא אמר, יומא דעבר אדם על פקודא דמאריה, י בעיין שמים
 וארץ, י לאתעקרא מאתרייהו. מ"ט, בגין דאינון לא י קיימו, אלא על ברית
 דכתיב י אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. ואדם עבר
 י ברית, שנאמר י והמה כאדם עברו ברית.

מסורת הזהר

א) שת דאינון סיומא, לעיל דף קצ"ה ציון ג' ושי"ג ב) אם לא בריתי יומם ולילה, לקמן נח דף א'
 ציון ג' ושי"ג ג) והמה כאדם עברו ברית, (חושע וי) ח"א לה. ח"ב רס"ב ח"ג קכב.
 חלופי גרסאות: א) ג'א בצלמו, כ ג'א דאיהו (ד"א). ג) ג'א ליג אתון, ד ג'א אתהדרו, כ ג'א בעון, ונ"א בעון, ו ג'א
 לאתבסא, ונ"א לאתגייסא, ונ"א לאתנמלא (אה"ל), ז ג'א קיימי, ונ"א אתקיימן, ח ג'א פוסיף על ברית,

<p>מאמר</p> <p>היה לאדם נרין מאצילות. ובעת שחטא בעץ הדעת פרחו ממנו ט"ר שהם הנשמה והרוח וג"ר דנפש, כי גם נפש דאצילות פרחו ממנו, ונשאר בו ו"ק ממנה דהיינו נפש מיוד פרצופי בי"ע. שערך בי"ע כלפי אצילות הוא כמו ו"ק כלפי ג"ר. (כג"ל דף קפ"ד ד"ה ההוא) ונמצאו נוסלים ממנו גם האותיות שהלבישו את נרין הללו שפרחו ממנו, שהם האותיות מא' עד י' שהן כלי הנשמה, והאותיות פ"י עד ק' שהן כלי הרוח, וחציים של האותיות קרש"ת שהן ילי ג"ר הנפש, ולא נשארו בו אלא ב' האותיות אחרונות ש' ת', שהם תכלים לויק דנפש שנשארה בו.</p>	<p>מסורת הזכר</p> <p>ביושר, אבג"ד וכו' יורה על אור ישר, שה"ס ט"ר, וסדר א"ב למפרע יורה על אור הזור הנבחן לאור נקבה, דהיינו אור הנפש. וכיון שלא נשאר לו אלא אור הנפש, לא היה יכול לקבל עוד מסדר אותיות ביושר, אלא אור חזר, שהוא: תשר"ק צפע"ס נמל"ך יטח"ז והר"ג ב"א. שעב) ובג"ד קרא וכו': ומשום זה קרא לאותו הבן שנולד לו, שהוא בדמותו בצלמו בשם שת, שהם סיום האותיות דא"ב, שנשארו לו. (כנ"ל בדבור הספיק). ולא נתקנו האותיות מקלקולם, עד שעמדו ישראל על הר סיני, ואז חזרו האותיות ובאו על תקונם, כמו שהיו ביום שנבראו בו שמים וארץ, דהיינו מקודם חטא דאדם הראשון, כי חזר הסדר דא"ב ביושר, והעולם נמתק ועמד על קיומו.</p>
--	---

שעג) ר' אבא אמר וכו': רא"א, ביום שאדם
 עבר על מצות רבונו, בקשו שמים
 וארץ להתעקר ממקומם. מה תפעם, הוא, משום
 שהם אינם עומדים אלא על ברית, שכתוב אם
 לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא
 שמת. ואדם עבר ברית, שנאמר, והפה כאדם
 עברו ברית, וע"כ אבדו יסודם ובקשו להתעקר
 ממקומם.

פירוש. ברית ה"ס תקון היסוד, במילה,
 שה"ס הרחקת קליפת הערלה, ופריעת, שה"ס
 המשכת המוחין דג"ר, ואז יש זוג זו"ן, המכונים
 יומם ולילה, שהמוחין מושפעים לשמים וארץ,
 ומתקיים

(דפריי דף ג' ע"א)

שעד) ואלמלא דגלי קמי קביה, כ דומינן ישראל, לקיימא על טורא דסיני, לקיימא האי ברית, לא אתקיים י עלמא. ר' חזסיה אמר, כל מאן דאודי על חטאיה, קביה שביק ליה, ומחיל על ד חוביה. שעה) ת"ח, כד ברא סביה עלמא, עבד האי ברית, וקיימא עליה עלמא. מנלן, דכתיב י ברא שית, דא ברית דעלמא ו קיימא עליה. שית, דמניה י נגידין ו נפקי ברכאן לעלמא, ועליה אתברי עלמא. ואדם עבר על האי ברית, וואעבר ליה י מאתריה. שעה) האי ברית, י' אתרמיזת באת י'ד, את זעירא, עקרא ויסודא דעלמא. כד אוליד בר, אודי על י' חטאו, וקרא שמה"שית, ולא אדכר ביה י'ד, למהוי שית, בגין דעבר עליה. ובג"כ, קביה י' מניה אשתיל עלמא, ואתייחסו כל י' דרא י' זכאה י' דעלמא.

מסורת הזהר

א) שת ולא ארכר ביה י' ת"ו חט"ס עכ. קי. קיא, קיב. קיג. הקי עי קיט.

חלופי גרסאות: א) נ"א דקב"ה. ב) נ"א דומינן. ג) נ"א מוסיף האי עלמא. ונ"א עלמא דין. ד) נ"א חוביה. ס) נ"א מוסיף בראשית ברא שית. ונ"א בראשית ול"ג ברא שית. ו נ"א קיים. ונ"א קיומא. ז) נ"א נגדין. ח) נ"א ונשקא. ט) נ"א ואעכיר. י) נ"א מעמיה. יא) נ"א אתרמיה. יב) נ"א חטאוי. יג) נ"א פיניה. ונ"א מחכא. יד) דרין. טו) נ"א זכאה. ונ"א זכאין. טז) נ"א מוסיף דעלמא משת.

וכר ונקבה בראש

הסולם

סאמר

שח"ס הנוקבא המקבלת ממנו. מאין לנו זה, כי כתוב בראשית שהוא נוטריקון ברא-שית, ושית היא הברית שהעולם עומד עליו. ונקרא שית שהוא לשון יסוד, שממנו נמשכות ויוצאות הברכות לעולם, ועליו נברא העולם. ואדם בחטאו בעץ הדעת עבר על ברית הוה (כנ"ל בסמוך) והעביר אותו ממקומו וע"כ בקשו אז שמים וארץ להתעטר ממקום כנ"ל.

שעה) האי ברית אתרמיזת וכו': ברית הוה נרמו באות י' אות הקטנה, והיא עיקר ויסוד העולם. כי עליו נברא העולם, (כנ"ל בסמוך). מידוש. כי האותיות ש' ת' דאויס דק לאור חוזר לבד דהיינו ממטה למעלה כנ"ל. ואחרי שנמשך ביניהם ה' שה"ס יסוד דו"א, הם מקבלים אור ישר, שה"ס כל המוחין. ואז נקרא שית, שה"ס כוללת כל המוחין. וכאשר אדם הוליד בן, התודה על חטאו, וקרא שמו שית, ולא הזכיר בו י', שה"ס אור ישר, שיהיה שמו שית, שזה יורה שלא ימשיך בהם רק או"ח ממסת למעלה לבר, משום שעבר עליו, כמ"ש והמה כאדם עברו ברית כנ"ל, וע"כ בזה שקרא שמו שית, כלי י' התודה על חטאו, ומשום זה שהתודה, הקב"ה השתיל ממנו העולם, והתייחסו אחריו כל דורות וצדיקי העולם

ומתקיים העולם. וזשה"כ, אם לא בריתי יומם ולילה, אם לא נתתקן הברית, שה"ס תקון היסוד במילה ומריעה כנ"ל, חוקות שמים וארץ לא שמתי, כי לא היה להם שפע ולא יכלו להתקיים. כנ"ל. ואדם הראשון בחטאו היה מושך בערלתו, שמשך קליפת הערלה על יסוד הקדוש, ונפרדו זו"ן העליונים, ולא היה שפע וקיום לשמים וארץ. וז"ש בעי"ן שמים וארץ לאתעקרא מאתרייהו. כי לא נמשך להם השפע די קיומם.

שעד) ואלמלא דגלי וכו': ואלמלא היה נגלה לפני הקב"ה שעתידים ישראל לעמוד על הר סיני לקיים אותו הברית, לא היה מתקיים העולם אחר חטאו של אדה"ר. ר' חזקיה אומר. כל מי שמתודה על חטאיו, הקב"ה סולח לו ומוחל עונו. כלומר כיון שאדם הראשון התודה ועשה תשובה על כן נתקיים העולם. ואינו רוצה לומר, משום שהיה גלוי, לפני הקב"ה מעמד הר סיני. כמ"ש ר' אבא. שעה) ת"ח כד ברא וכו' בוא וראה כשברא הקב"ה את העולם, שה"ס הנוקבא, עשה ברית הוה, שהוא יסוד דו"א, שתקנו בהסרת הקליפות בהמשכת המוחין כנ"ל בסמוך, והעמיד עליו העולם (דמ"י דף ג"ז ע"א)

שעז) ות"ח, כד * 6 קיימו ישראל על טורא דסיני, עאל בין תרין אתוון אלין, (6) רזא דברית. ומאן איהו, בי"ת. ועאל בין תרין אתוון דאשתארו, ויהיב ליה לישראל. וכד עאל בי"ת, רזא דברית, י בין תרין אתוון אלין, דאינון שיין תי"ו, ואתעבידו שבת, כד"א יושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, ד כמה דהוה שירותא דעלמא, לאתייחסו בהו כל דרי עלמא, מאלין תרין אתוון שי"ת. הוה תליין, עד דאשתכלל עלמא, כדסא יאות, ועאל בנייהו ברית קדישא, י ואשתכלל בשלימו, י ואתעבידו שבת.

שעח) א"ר יוסי, אלין תרין אתוון, אשתכללו באת בי"ת. וכד ואתהדר אתוון למפרע, מן יומא דאתייליד שת, אהדרו אתוון בכל דרא ודרא, עד מדמטי ישראל לטורא ס דסיני, ואתתקנו.

שעט) יאמר רבי יהודה, לתתא אתהדרו, וכל דרא ודרא י"הוה (ט) גפיין

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) פ"י ב' לורות ד'ו ב' והיסוד מהכנס. (ב) העולם היסודי פ"י לירות ולא היה העולם כקומו עד מתן תורה. (ג) ק"א ת. סג. צא. קנה ח"ב ב. מה. גח. פא. סג. סג. סג. פד. : צג. צד. קינ. קיד. קנה קצג. רכה רכו. ח"ג יס. פד. צא. קלג. קטב. קצב. קצג. רטא רעג. (ב) בין-שיין תי"ו, ת"ו תסיס קב. (ג) ושמרו בני ישראל, (שמחה ל"א) ח"ב ז. קלת. רה. ח"ג קטה רלת: רטג רנו. ש. שא. ת"ו בתקפת יב. חק. וי. כג. ז"ח וישב כ"ס פא שיג. רוח ש"ד פד שי"ת. תק"ח קי"ו פב שמו.

חלוטי גרסאות: א נ"א קאימו. ב נ"א ל"ג ליה. ג נ"א מוסיף עלו ואתעבידו. ונ"א עאל ואתעבידו. (אח"ל). זנ"א ואתעבידו (ר"א). ונ"א ואתעבידו. ד נ"א כמה דברית יו"ד הוא שירותא (אח"ל). ס נ"א דאשתכלל. ו נ"א ואתעבידו. ונ"א דאתעבידו. זנ"א אהדרו. ונ"א אתהדרו. ח נ"א דמטו. ט נ"א ל"ג דסיני. י נ"א ר"י אמר. יא נ"א הוא

מאמר

חטולם

זכר ונקבה בראש

עוד שנשתכלל העולם כראוי, דהיינו בעת קבלת התורה. ואז נכנס בניניהם ברית הקדושה, ונשתכלל העולם בשלמות, ונעשו שבת.

שעח) אמר ר' יוסי וכו': אלו ב' האותיות שי' ה' נשתכללו באות ב' שיהיו ראויים לקבל אור ישר, דהיינו כמתן תורה. וכמו שחזרו האותיות למפרע מיום שנולד בו שתי, דהיינו שלא לקבל ממעלה למטה, רק ממטה למעלה לבה. כן חזרו בכל דור ודור להאיר רק ממטה למעלה, שה"ס אור הנפש. עד שהגיעו ישראל להר סיני, ונתתקנו, דהיינו שהאיר בהם הב' שה"ס המוחין דאור ישר המאירים ממעלה למטה, ונעשו שבת.

שעט) א"ר יהודה וכו': אר"י ממעלה למטה חזרו האותיות לתאיר, דהיינו אור הרוח. כלומר, שחולק על ר' יוסי, שאמר שבטרם מתן תורה האירו רק ממטה למעלה, שה"ס אור הנפש. ובכל דור ודור, מטרם מתן תורה, היה העולם פמשמש בהאותיות ולא היו מתישבות במקומן. שירוש, שהיו

העולם. הרי שמשום שהתורה על חטאו מחל לו הקב"ה, והעולם נתקיים.

שעז) ות"ח כד קיימו וכו': ובוא וראה, כאשר עמדו ישראל על הר סיני נכנסה בין ב' אותיות האלו ש' ת', סוד הברית, ומי היא ב', שה"ס המוחין המתגלים עם תקן הברית, וע"כ נקראת הב' רזא דברית, וה"ס ב' דבראשית (כנ"ל ב"א דף רמ"ו ד"ח והמלך ע"ש). והיא נכנסה בין ב' האותיות שנשארו, אחר החטא דעצה"ה, שה"ס כנ"ל. ונתן אותו את השבת, לישראל. וכאשר נכנסה הב', שהיא סוד הברית, בין ב' אותיות הללו שי' ת', ונעשו שבת, הוא כמו שאתה אומר ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם ברית עולם, דהיינו שזכו לקבל את השבת לכל הדורות בלי הפסק, כי כמו שנעשה חתחלה לעולם להתייחס אחריתם כל דורות העולם מאלו ב' האותיות שי' ת', כן ע"ה שנמשך לת בו הב' ונעשו שבת, הן באירות לדורותם, ברית עולם בלי הפסק, כי שי' ה' הללו היו תלויים (דפ"י דף נ"ו ע"א)

עלמא, באתוון, ולא מתיישבין בדוכתייהו. כד אתייהבת אורייתא לישראל, א אתתקן כלא. י ר' אלעזר יאומר, ביומי אנוש, הוּו חכימין בני נשא, י בחכמה דחרשין וקוסמין, ובחכמתא למעצר י לחילי דשמיא. ולא הוּו י בין מיומא דנפק אדם י מגנתא דעדן, ואפיק עמיה חכמתא (י) דטרפי אילנא, דאשתדל בה, דהא אדם ואתתיה, ואינון דנפקו מניה, עד דאתא אנוש, שביקו י לה.

שפ) כד אתא אנוש, חמא לון. וחמא י חכמתהון י משניין עלאין, ואשתדלו בהון, י ועבדין עבידתין, וחרשין וקוסמין, י ואוליפו מנהון, עד דאתפשטת ההיא חכמתא, בדרא דמבול. וכלהו הוּו עבדי עבידתיהו י לאבאשא.

שפא) והוּו מתתקפי י לגבי טו נח, באינון י חכמתן, י ואמרי דלא יכל דינא י דעלמא, לאשראה עלייהו, דהא אינון י עבדי חכמתא, י לדחייא לכל אינון מארי דדינא. ומאנוש, שריאו כלהו לאשתדלו באלין י חכמתן. ההי' אז הוחל לקרא בשם ה'.

שפב) ר' יצחק אמר, כל אינון זכאין, דהוּו יי בהו לבתר, בההוא דרא,

דרך אמר

(א) עלי כהילן וסס כחז חיליות.

מסורת הזנה

(א) אז הוחל לקרא בשם ה': (בראשית ה') ת"ז

תס"ט קיט. : תק' ע' קיט :

חלוסי גרסאות א ג"א אחון כלהו אחקנה. ונ"א אחון כלא אחקנה. ב ברטוי כתב כאן שייך פאמר בסתרי אותיות בז"ח דף י' ובדפוס וניצאיה די"ג ב' ויחי אדם כר ע"ש. ג ג"א אמר. ד ג"א בחכמתא. ה ג"א כל חילי שמיא. ו ג"א לב"ב. ז ג"א מגיע. ח ג"א ליה. ט ג"א חכמתן, י ג"א משין. ונ"א משרין (אה"ל). יא ג"א מוסיף ועבדין בה. ונ"א ביה. יב ג"א ליג ואוליפו מנהון. יג ג"א מוסיף לאבאשא בהו (אה"ל). יד ג"א לגביה. טו ג"א דנח. טז ג"א חכמה ונ"א חכמתאן. יז ג"א ואמרו. יח ג"א בעלמא (אה"ל). יט ג"א ידעי (אה"ל). כ ג"א דחיא. כא ג"א חכמתאן. כב ג"א ליג בהו.

מאמר

הסולם

זכר וגקבה בראם

שהיו מסוללות מרחמים לדין ומדין לרחמים, כטבע אור הרוח, ולא היו מתישבות. וכאשר ניתנה התורה לישראל נתתקן הכל. שחזרו להאיר בשלמות כמטרם החטא.

ר' אלעזר יאומר: בימי אנוש היו בני האדם חכמים בכשפים וקוסמים, ובהחכמה איך לעצור כחות השמימים, שלא יפעלו על העולם. ומיום שיצא אדם מגן עדן, והוציא עמו החכמה של עלי תאנה, שהיא כשפים (כנ"ל דף קס"א ד"ה שי"א) לא היה עוד איש שיעסוק בה, כי אדם ואשתו, ואלו שנולדו ממנו מטרם שבא אנוש, עזבו את חכמה הזאת, ולא התעסקו בה.

שפ) כד אתא אנוש וכו': כאשר בא אנוש, ראה אורם עלי האנה, וראה שחכמתם (דפ"י דף ג"ו ע"א)

כלהו הוּוּ ב' משתדלי למחאה י בהו, ג כמו ירד ז מתושלח וחנוך, ולא יכילו, עד דאתפשטו חייבין, מרדי ה במאריחון, ואמרי א מה שדי כי נעבדנו. (שפג) וכי האי טפשותא, הוּוּ ו קא אמרי. אלא, בגין דהוּוּ ידעי כל אינון חכמתן, ו וכלהו ממנן דעלמא, פ דאתפקדן עליהו, והוּוּ (ב) מרחצן בהו. עד דאתיב קב"ה עלמא, כדקא חוה, דהא * בקדמיתא הוה מים במים. ולבתר, אתיב ליה עלמא, כדקדמיתא, ולא אתחריב מכלא, דהא ברחמין אשגח עליהו דכתיב ז ה' למבול ישב. ולא כתיב אלקים. (שפד) ביומי דאנוש, אפילו ינוקי דההוא י דרא, כלהו הוּוּ משגחן יא בחכמתאן עלאין, י והוּוּ מסתכלן בהו. א"ר ייסא, אי הכי, טפשין הוּוּ, דלא הוּוּ ידעין, דזמין קב"ה, י לאיתאה עליהו מי טופנא, וימותון בהו. (שפה) ז א"ר יצחק, מנדע טו ידעי, אבל אחידו טפשותא בלביהו, דאינון הוּוּ ידעי ההוא מלאכא טו דממנא על אשא, וההוא י דממנא על מיא, והוּוּ ידעין למעצר לון, דלא יכלין למעבד דינא עליהו. ואינון לא הוּוּ ידעין דקב"ה שליט על ארעא, ומניה ייתי דינא על עלמא. (שפו) אלא הוּוּ חמאן, דעלמא אתפקד בידא דאינון ממנן, ובהו י כל

מסורת הזהר	דרך אמת
(א) מה שדי כי נעבדנו: איוב כא. ב) ה' למבול ישב: (תהלים כ"ט) ח"א סד: ח"ב קסו:	(ב) כו"ט.
דכו. ז"ח נח כ"א טו שכא. תנא נ"ס טא שמ.	

חלוסי גרסאות א גי' אשתדלו וליג תוו. כ גי' מוסיף בהו בגין ולא יתענשו [גי' אתענשו] עליהו. ג גי' בגין וגי' מוסיף ולא יכילו כמו. ד גי' ומתושלח. ה גי' במריחון. ו גי' קאמרי. ז גי' חכימין. ח גי' כלהו. ט גי' אתפקדן. י גי' יומא. יא גי' בחכמתא. יב גי' בחכמאן. יג גי' והוּוּ יג גי' לאיתאה. יד גי' מוסיף אלא אמר. טו גי' מוסיף חוּוּ ידעי (אה"ל). טז גי' די ממנא. יז גי' די ידעי. יח גי' כליה עלמא.

מאמר	הסולם	זכר ונקבה בראם
של אנוש, היו כולם משתדלים למחות בהם, כמו ירד מתושלח וחנוך, ולא יכלו. עד שנתפשטו בעולם רשעים המורדים ברבונם, גאמרו, מה שדי כי נעבדנו.	אוחם ברחמים, ומשום זה לא נחרב כולו על ידי המבול.	שפד) ביומי דאנוש וכו'; בימי אנוש, אפילו התניקות שבאותו הדור, היו משגיחים כולם בחכמות העליונות והיו מסתכלים בהם. כלומר, שהיו מחבונים בהם, א"ר ייסא, אם כן, טפשים היו, שלא היו יודעים שעתיד הקב"ה להביא עליהם מי המבול וימותו בהם.
(שפג) וכי האי טפשותא וכו': ושאל, וכי שטות זו אסור שיאמרו. והיינו מה שדי כי נעבדנו. ומשיב, אלא משום שהיו יודעים כל אלו החכמות שלהם, וכל ממוני העולם שנפקדו על הנהגת העולם, והיו בוטחים בהם. כלומר שהיו בוטחים בחכמתם, שעל ידי השבעות שישביעו ממונים הללו לא יארע להם כל רע. עד שהשיב הקב"ה את העולם כמו שהיית, שהביא עליהם מבול מים, כי מתחילה היה העולם מים במים, והיינו כמו ביום ב' לבריאת העולם מטרם שגראה היבשה. ואחר המבול, החזיר העולם לחקונו כבתחילה, ולא נחרב כולו בעת המבול, כי השגית עליהם אז ברחמים, שכתוב, ה' למבול ישב, שהוא מדת הרחמים, ולא כתוב, אלקים למבול ישב, שהוא מדת הדין. הרי שדין (דומי דף גי' ע"א י) גי' ע"ב)	אמר ר' יצחק: והשיב לו ר' יצחק, יודעים היו, אבל אחזו טפשות בלבם, שהם היו יודעים את המלאך הממונה על האש, ואת המלאך הממונה על חמים, והיו יודעים לעצור אותם, שלא יוכלו לעשות בהם דין, וע"כ לא פחדו מעונש. והם לא היו יודעים, שהקב"ה הוא השולט על הארץ, וממנו יבא הדין על העולם.	(שפו) אלא הוּוּ חמאן: אלא היו רואים, שהעולם נפקד ביד מפונים תאלו

מלי עלמא. ובגיני כך, לא הוּוּ^א מסתכלן ביה בקב"ה, ולא משגיחין בעבידתיה, עד דארעא אתחבלת. ורוח^ב קודשא אכריז בכל יומא, ואמר^א יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם.

שפז) וַאֲוֹרִיךְ^ב קב"ה לון, כל ההוא זמנא, דאינון זכאין: ירד ומתושלח וחנוך^ד קיימין בעלמא. כיון דאסתלקו מעלמא, וּכְדִין^ה וְאֲנַחֵת קב"ה, דינא עליהוּ^ו וְאֲתַאבְּדוּ. כד"א^ז וימחו מן הארץ^ח.

שפח) וַיִּתְהַלַּךְ חנוך את האלקים וַאֲיַנְנו^ט כי לקח אותו אלקים. ר' יוסי פתח^י עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. האי קרא אתמר. אבל ת"ה, כך ארחוי דקב"ה, בשעתא דב"נ אתדבק ביה, והוא אשרי דיוריה עליה, וידע דלבתר יומין יסרה, אקדיש, ולקיט ריחיה טב מניה, וסליק ליה מעלמא.

שפט) ה"ד עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. עד שהמלך: דא קב"ה. במסבו: דא ההוא ב"נ, דאתדבק ביה, ואזיל^י בארחוי. נרדי נתן ריחו: אינון עובדין טבין י" דביה. י" דבגינהון יסתלק מעלמא, עד דלא מטא זמניה.

שצ) ועל דא, י" הוה שלמה מלכא י" אמר, י" יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים וגו'. יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים,

דרך אמת

(ה) והמתין.

מסורת הזהר

א' יתמו חטאים כן האו ק (טס ק"ד) ח"ב סז:

ח"ג כה: עכ: ער. קנו: רצו: תק"ח קי"ג טג שס *

ב) וימחו מן הארץ: (בראשית ז') ח"א כה. סז: סט. ג) ויתהלך חנוך: (בראשית ה') ח"ב רעו. ז"ח שה"ש סה. טב שכא. סט טב שי. תק"ח קטו טכ שלד. ד) עד שהמלך במסבו: (שה"ש א') ח"א ל. קמ. ח"ב טו: רכו: רכו: ח"ג סא: ז"ח חוקת נ"ג טא שפג. ה) יש הבל אשר נעשה: (קהלת ה') ח"א רנג: ח"ב יוד: יא. רנר: ח"ג רסו: ת"ז תס"ט קא: קב. קג. קד. קיא: קיב: קיו.

חלומי גרסאות א' נ"א מסתכלין. ב' נ"א קדשא. ג' נ"א לון קב"ה. ד' נ"א מוסיף הוּוּ קיימין. ה' נ"א כדין ו נ"א נחית. ז' נ"א ואתעכרו. ח' כדפווי כתב כאן שייך מאמר בז"ח דף סיו וכדוסס וויניציאה מיב א' ע"ש. ט' נ"א ואיננו וגו'. י' נ"א בארח קשוס. י"א נ"א לגב דביה. י"ב נ"א דבגינהון י"ג נ"א תוה. (אה"ל). י"ד נ"א ואמר (אה"ל).

ויתהלך חנוך את האלהים

הכולם

מאמר

כך דרכיו של הקב"ה. בשעה שהאדם מתדבק בו, והוא משרה שכינתו עליו, ויודע שלאחר כך יחטא הוא מקדים ולוקט ריחו הטוב ממנו ולוקח אותו מהעולם.

האלו. ובהם תלויים כל דברי העולם, ומשום זה לא היו מסתכלים בהקב"ה, ולא היו משגיחים במעשיו, עד שנשחתה הארץ. ורוח הקדש הכריז עליהם בכל יום, יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם.

שפט) הה"ד עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו: עד שהמלך זהו הקב"ה. במסבו, זהו אותו האדם שנתדבק בו, והולך בדרכיו, נרדי נתן ריחו, הם המעשים טובים שבו, שבשכילם נפטר מהעולם קודם זמנו כדי שלא יקלקל אותם.

שפז) וַאֲוֹרִיךְ קב"ה לון וכו': והמתין להם הקב"ה כל אותו הזמן שהצדיקים, ירד מתושלח וחנוך, היו חיים בהעולם, כיון שנפטר מהעולם, אז הוריד הקב"ה עליהם את הדין, ונתאבדו. כמו שאתה אומר, וימחו מן הארץ.

שצ) ועל דא הוה שלמה מלכא וכו': ועל זה אמר שלמה המלך. יש הבל אשר נעשה על הארץ, אשר יש צדיקים וגו'. יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים הוא

מאמר ויתהלך חנוך את האלקים.

שפח) וַיִּתְהַלַּךְ חנוך את האלקים ואיננו וגו': ר' יוסי פתח. עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. מקרא זה כבר נתבאר. אבל בוא וראה, (דברי דף ג' ע"ב)

כמה דאוקימנא, דבגין א דעובדיהון טבין, קביה סליק לון נ מעלמא, עד לא מטא זמנייהו, ועביד נ בהון י דינין. ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים. דקביה אוריך לון יומין, ואוריך רוגזיה בהו. וכל דא, כמה דאזמר, א) אלין בגין דלא יסרחון, ואלין בגין י דלהדרו לגביה, או בגין י דיפוק מנייהו בנין ב) דמעלי.

שצא) ת"ח, חנוך זכאה הוה, וקב"ה חמא י ליה, י דיסרח לבתר, ולקיס ליה, עד לא יסרח. ההיד י וללקוט שושנים. בגין י דיהבי ריחא טב, לקיס י לון קביה עד לא י יסרחו. ואיננו כי לקח אותו אלקים. ואיננו: י לארכא יומין כשאר בני נשא, דהוו אורכי יומין. מ"ט, בגין י דלקח ליה קביה, עד לא מטי זמניה.

שצב) ר"א אמר, י חנוך נטיל ליה י קביה מארעא, ואסקיה לשמי מרומים ואמסר בידיה, כל גנוי עלאין. י ומ"ה מפתחון י סתרי גליפין, י דבהו משתמשי מלאכי עלאי. וכלהו אחמסרו בידיה. י והא אוקימנא.

שצג) י - וירא ה' כי רבה רעת האדם כל בארץ וכל יצר מחשבות לבו,

מסורת הזהר

ורן אמת

א) וללקוט שושנים: (שה"ש ו') ח"ב יא. רעו. ח"ג סח. רסג. יתרו ל"ו טב שבג. אחרי מ"ו טר שכא שלה מ"ט טא שבג. ב) חנוך: ח"א יג. לו: נח: עב: ח"ב נה. ק. קט: קצב: ריו. רעו. ח"ג יוד: רלו: רמ: רנז. ת"ז תק' יוד כו. תק' ס"ז צ"ח. תק' ע' קיס: קלו. קלו. ז"ח שה"ש ס ט טב שכ. ג) וירא ה' כי

א) הלדיקים שמחיס קודם זמנס כדי שימותו נכסס סוכ בטר שמנשיחם טובים ולא ממתין להם עד שיבואו לחיוב ליד חסא ולאו הכשעים מניח חוסס בחיים כדי שיחזרו כחשוכה או כשכלי שלאו מהס בניס הגונים או לחו הלאה לישאל. ב) סודות חקוקים של זרופי אוהינס השס שנהס משתמשים מלאכי השרש.

רבה: (בראשית ו') ח"ב לה: ז"ח פ' נח ר"א טג שיט. אחרי מ"ט טב שט.

חלומי גרסאות א) ג"א עוברין, וג"א עוברין, וג"א דעוברין, וג"א דעיברין אה"ל. נ ג"א מוסיף מעלמא בגין דלא יסרחו [ג"א יחיו] ומגו רתימותא [ג"א מוסיף דיליה] בהו מסלק [ג"א מסתלק] לון. נ ג"א כהו. ד ג"א רינא. ס ג"א דיהדרין (אה"ל) וג"א דליהדרו. ו ג"א ובגין ול"ג או. ו ג"א דיסקין. ח ג"א דמעלי. ס ג"א מוסיף ליה רומין. י ג"א למסרח. יא ג"א דיהב. יב ג"א ליה. יג ג"א יסרח. יד ג"א לארכא. טו ג"א דלקיס (אה"ל). טז ג"א ל"ג קביה. יז ג"א ומ"ב. יח ג"א די בהו. יט ג"א ואוקימנא ול"ג והא. ו"א מוסיף ואוקימנא מתניתין. כ ג"א מתחיל מתניתין וירא. כל ג"א בארץ וגו'.

ויחלך חנוך את האלהים

הסולם

באמר

שיחטא, וז"ש וללקוט שושנים. שפירושו, שבשביל שנותנים ריח טוב לוקח אותם הקב"ה מטרם שיחטאו. כנ"ל ואיננו כי לקח אותו אלקים. ואיננו פירושו, שאיננו להאריך ימים כשאר בני דורו שהיו מאריכים ימים. מה הטעם, משום שלקחו הקב"ה מטרם שהגיע זמנו כנ"ל.

הוא כמו שבארנו, שבשביל מעשים הטובים שעשו. הקב"ה לוקח אותם מהעולם עד שלא הגיע זמנם, ועושה בהם דינים, כדי שלא יקלקלו מעשיהם. ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים. הוא שהקב"ה מאריך להם הזמן, ומאריך אפו. כנ"ל בדור המבול. וכל זה הוא כמו שכארנו, אלו, כדי שלא יחטאו ויקלקלו מעשיהם הטובים. ע"כ מגיע אליהם דינים כמעשה הרשעים, ואלו, כדי שיחזרו אליו כתשובה, או בשביל שצריך לצאת מהם בנים טובים. ע"כ ממתין להם ומאריך אפו ומגיע אליהם כמעשה הצדיקים.

שצב) ר"א אמר חנוך וכו': ר"א חנוך, לקחו הקב"ה מן הארץ והעלהו לשמי מרומים, ומסר בידו כל אוצרות העליונים, ומ"ה מפתחות סתרי חקיקות, שבהם משתמשים מלאכים העליונים. וכולם גמסרו בידו. וכבר נתבאר.

שצא) ת"ח חנוך זכאה וכו': בוא וראה. חנוך צדיק הית, והקב"ה ראה אותו שיחטא אחר כך, ולקט אותו מטרם (רמ"דף נ"ו ע"ב)

באמר וירא - כי רבה רעת האדם. שצג) וירא ה' כי רבה רעת האדם וע': ברגליו

ד' יהודה פתח, * כי לא אל חפץ רשע אתה אל יגורך רע. האי קרא, אתמר ואוקמוה. אבל ת"ח, מאן דאתדבק ביצר הרע, ואתמשיך אבתריה, ויסתאב הוא, י ויסאבון ליה, כמה דאתמר.

שצד) כי רבה רעת י האדם. כל בישין הוו ד עבדי, ולא אשתלים חובייהו, עד דהוו (ב) אושדין דמין למגנא על ארעא. ומאן אינון. דהוו ה מחבלין ארחייהו על ארעא. הה"ד רק רע כל היום. כתיב הכא, רק רע, * (וכתיב התם י ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'.

שצה) אמר ר' יוסי, וכי רע, לאו איהו רשע. א"ל לא. רשע: אפילו י ארים ידיה, ח לגבי ס חבריה. אע"ג דלא עביד ליה י מידי, אקרי רשע. י כמה דכתיב י ויאמר לרשע למה תכה רעך. הכית לא כתיב, אלא תכה. שצו) אבל רע, לא אקרי, אלא מאן דמחבל ארחיה, וסאיב גרמיה, וסאיב ארעא, ויהיב חילא ותוקפא לרוח מסאבא דאקרי רע. דכתיב, רק רע כל היום. (ג) ולא עאל בפלטרין, ולא חמי אפי שכינתא. בגין דבהאי, אסתלק שכינתא מעלמא.

שצו) מנלן, מיעקב. דכד י אסתלק שכינתא מניה, חשיב י דבנוהי הוה יד פיסול, דבגינייהו אתתקף בעלמא יו רחא מסאבא, וגרע נהורא מן סיהרא.

דרך אמת

מסורת הוהר

(א) שופטין דמיס בתגס וסיינו נכשתה זרעם. (ב) א"ל זוכה לנח נהכלו של המלך ימי כי עמי השמחה הרע מסתלקת השכינה מהעולם ונשכיל זה א"ל זוכה לרחוק פני השכינה נעוה"כ א"ל עפל ביד הקליפה שנקראו רע כנועם.

חלופי גרסאות א גיא אסתאב וניא יסתאב. ג גיא ויסאבין. ג גיא מוסיף תאדם בארץ. ד גיא עבדין. ס גיא מחבלו. ו גיא מוסיף לא יגורך רע וכתוב [התם]. ז גיא ירים. ח גיא לנביה ט גיא דחבריה. י גיא מדי. יא גיא ליב כוה. יב גיא ליב מן כמה ער אבל רע יב גיא אסתלקת. יג גיא רבנוני. יד גיא פסול. טו גיא רוח.

מאמר

הסולם

וירא - כי רבה רעת האדם

אפילו אם מרים את ידו על חבירו, ואף על פי שלא עשה לו כלום נקרא רשע. כמו שכתוב, ויאמר לרשע למה תכה רעך. הכית לא כתיב שיהיה משמע שכבר הכה אותו, אלא כתוב הכה. שמשמע שעוד לא הכה אותו, ואע"פ כן קראו רשע.

שצו) אבל רע לא אקרי וכו': אבל רע אינו נקרא אלא המשחית דרכו, ומטמא את עצמו, ומטמא את הארץ, ונותן כח ועצמה לרוח הטומאה הנקרא רע. שכתוב רק רע כל היום. ואינו נכנס בהיכל ה', ואינו רואה פני השכינה. משום שבחטא זה, מסתלקת השכינה מן העולם.

שצו) מנלן מיעקב וכו': מאין לנו, שהשכינה מסתלקת בעון זה, מן יעקב למדנו. כי בשעה שנסתלקה השכינה ממנו חשב שיש פסול

ר"י פתח. כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. מקרא זה, נאמר ובארוהו אבל בוא וראה. כל המתדבק ביצר הרע ונמשך אחריו, הוא יטמא ויטמאו אותו כמו שלמדנו. שצד) כי רבה רעת האדם: פירושו, כל העבירות היו עושים ולא נשלם עוונם, ער ששטנו דם לבטלה על הארץ. ופי המה, הם, המשחיתים דרכם על הארץ. דהיינו שמוציאים זרע לבטלה, וזהו שכתוב, רק רע כל היום. כתוב כאן רק רע, וכתוב שמה, ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה', ויליף גזירה שוה. מה רע אשר שם, פירושו, שהיה מוציא זרעו לבטלה אף רע שבכאן פירושו מוציאים זרעם לבטלה.

שצה) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, וכי רע אינו רשע. עד שאתה אומר, שהשם רע מיוחד למוציא זרעו לבטלה. אמר לו, לא. רשע הוא, (דמיון דף גי ע"ב *) (ניו ע"א)

ופגים לה. ואי תימא, אמאי. בגין דדא סאיב מקדשא, וואסתלקא ב שכינתא מעלוי דיעקב. כל שכן ההוא דמסאב ארחה, וסאיב גרמיה, דהוא אתקיף ליה לרוחא מסאבא, ובגין כך, כד י אסתאב, אקרי רע.

שצח) ת"ח. כד בינ י אסתאב, לא יתפקד, מעם קב"ה לטב. ובכל זמנא י אתפקיד מההוא דאתקרי רע, לביש. הה"ד א ושבע ילין בל יפקד רע. כד אזיל בארח מישר, כדין בל יפקד רע. ועל דא, כתיב, רק י רע כל היום. וכתיב לא יגורך רע. ודא אקרי רע, ולא אקרי רשע. וכתיב ב גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא י רע כי אתה עמדי.

שצט) י וינחם ה' כי עשה את האדם ב בארץ ויתעצב אל לבו. ר' יוסי פתח, י הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה. הוי מושכי העון: י"א אלין בני נשא דחטאן, קמי י מאריהון, בכל יומא, ואתדמן בעינייהו אינון חובין, דאינון כחבלי השוא. י וחשבין דההוא י עובדא דעבדין, וההוא חובא דעבדין, דלאו איהו כלום, ולא אשגח יו בהו קב"ה, עד דעבדין לההוא חובא תקיף י ורבי, כעבות העגלה, דאיהו תקיף, דלא יכיל לאשתצאה. (ת) ותא חזי, י כד י עביד קב"ה דינא, י בחייבי עלמא, אע"ג דאינון

מסורת הנהר

א) ושבע ילין בר יפקד רע: (משלי יט) ח"ג קה: ב) גם כי אלך בניא: (תהלים כ"ב) ח"א קסט. ג) וינחם - כי עשה את האדם: (בראשית ר) ח"א קטג. ח"ג טו: קמד. ז"ח כ"א סג שי. תק"ח קי"ז סד שכב. ד) דרי מושכי עון: (ישעיה ה') ח"א ה. קצט. ת"ז תס"ט קיז: ז"ח בראשית י"ט טב שיה. חלוסי גרסאות א) וואסתלקא. ב) ביא ליג שכינתא. ג) ביא עליה. ד) ביא יסתאב. ה) ביא יסתאב. ו) ביא אתפקד. וניא דאתפקד (אה"ל). ז) ביא ליג רע. ח) ביא רע וגוי. ט) ביא בארץ וגוי. י) ביא השוא וגוי. יא) ביא מוסיף אלין אינון. יב) ביא מריהון. יג) ביא ליג מן וחשבין עד וההוא. יד) ביא עובדה. טו) ביא ביה. טז) ביא ותב. יז) ביא קב"ה כד עביד. יח) ביא עבר. יט) ביא בחייביא וליג עלמא.

מאמר

המולם

וירא - כי רעה רבת האדם

נסול בבניו. דהיינו העון הנזכר, שבשבילו נתחזק רוח הטומאה בעולם, וגרע אור הלבנה, שהיא הנוקבא דז"א, ופגם אותה. שמשום זה נסתלק ממנו השכינה, ואם תאמר, למה חשב כך. ואומר, משום שעון זה מטמא המקדש, שע"כ נסתלקה השכינה מיעקב, שהוא עצמו לא חטא. כל שכן מי שמטמא דרכיו ומטמא את עצמו, שהוא מחזק את רוח הטומאה. ומשום זה, כשהוא נטמא, הוא נקרא רע.

נסול בבניו. דהיינו העון הנזכר, שבשבילו נתחזק רוח הטומאה בעולם, וגרע אור הלבנה, שהיא הנוקבא דז"א, ופגם אותה. שמשום זה נסתלק ממנו השכינה, ואם תאמר, למה חשב כך. ואומר, משום שעון זה מטמא המקדש, שע"כ נסתלקה השכינה מיעקב, שהוא עצמו לא חטא. כל שכן מי שמטמא דרכיו ומטמא את עצמו, שהוא מחזק את רוח הטומאה. ומשום זה, כשהוא נטמא, הוא נקרא רע.

שצח) ת"ח כד בר נש וכו': בוא וראה. כשהאדם נטמא, בעון הנזכר, לא יהיה נפקד מעם הקב"ה לטוב. ובכל עת הוא נפקד לרע, מאיתו רוח הטומאה הנקרא רע. וע"כ הוא גורם הסתלקות השכינה. כי בעת שרוח הטומאה פוקד אותו, תכף מסתלקת השכינה. וז"ש ושבע ילין בל יפקד רע. שפירושו, כאשר חולך בדרך הישר, ואינו נכשל בעון הנז', אז בל יפקד רע. וע"כ כתוב רק רע כל היום. וכתוב לא יגורך רע. כי זה (דפו"י דף נ"ז ע"א)

מאמר ויתעצב אל לבו שצט) וינחם ה' וגוי: י"א יוסי פתח. הוי מושכי העון בחבלי השוא וגוי. דרי מושכי העון אלו הם האנשים החוטאים לפני הקב"ה בכל יום והחטאים נדמו בעיניהם, שהם כחבלי השוא, כי חושבים את המעשה שעושים ואותו העון שעושים, שלא כלום הוא, ואין הקב"ה מסתכל בהם, עד שעושים את העון הזה, לעון חזק וגדול, כעבות העגלה. שהוא חזק ואי אפשר להשחיתו. (ת) ותא חזי כד וכו': ובוא וראה: כשהקב"ה עושה דין ברשעי עולם אע"פ שהם חוטאים

חטאן ^ה קמי קביה, ^י וארגזין ליה כל יומא, לא בעי לאובדא להו מעלמא. וכד אשגח בעובדיהון, אתנחם עליהו, על דאינון עובדי ידוי ואוריך לון בעלמא.

תא) ובגין דאינון עובדי ידוי, נטיל נחמה, ואתנחם עליהו, וחייס עליהו. וכד בעי למעבד בהו דינא, כביכול ^ג עציב. דכיון דעובדי ידוי אינון, עציב ^ד עליהו. ^ה כמד"א ^א ודחון לא הנעל קדמוהי.

תב) ^ו כתיב הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו. אמר רבי יוסי, ^ז תא חזי, ^ח ויתעצב אל לבו ^ט כתיב. אל לבו עציב, ולא לאתר אחרא. לבו: כד"א ^י כאשר בלבבי ובנפשי יעשה. רבי יצחק אמר, ^{יא} וינחם ה', כד"א וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו.

תג) ר' ייסא אמר, לטב. ^{יב} רבי חזקיה אמר, לביש. ר' ייסא אמר, לטב: כמה דאתמר, דקביה נחם על דאינון עובדי ידוי, וחייס עליהו. ויתעצב בגין דאינון חטאן קמיה.

מסורת הוהר

א) ודחון לא הנעל קדמוהי: דניאל ו'. ב) הוד והדר לפניו: (תהלים צו). ח"ב לט: קפ"ו. ג) ויתעצב אל לבו: לעיל דף ר"ד ציון ג' ושי"ג. ד) כאשר בלבבי ובנפשי: (שמואל א' ב') ח"ג מה:

חלומי גרסאות א) גימא קמיה. ב) גימא ורגזין. ג) גימא חדון לא תיעול קדמוהי. ולגי עציב. גימא כד"א ודחון לא הנעל קדמוהי ולגי עציב וגימא עציב ופוסוף כריא ודחון וכי'. ד) גימא מוסוף עליהו וחייס עליהו. ה) גימא ל"ג מן כמד"א עד כתיב. ו) גימא הוא כתיב. וגימא הוא כתיב ויתעצב אל לבו וכתיב (אח"ל). ז) גימא כתיב ולגי תסת. וגימא תסת דכתיב (אח"ל). ח) גימא ל"ג כתיב. ט) גימא ל"ג וינחם ה' כד"א. י) גימא ורבי. יא) גימא ידיו.

מאמר הסולם ויתעצב אל לבו

חוטאים לפני הקביה, ומכפיסים אותו כל היום, אינו רוצה להאבידס מן העולם, וכשמסתכל במעשיהם, מתנחם עליהם על שהם מעשה ידיו ומאריך אפו להם בעולם.

תא) ובגין דאינון וכי': ומשום שהם מעשה ידיו מקבל נחמה ומתנחם עליהם, ומרחם עליהם. וכשמבקש לעשות בהם דין, נעצב כביכול, כי משום שהם מעשה ידיו נעצב עליהם כמו שאתה אומר, ודחון לא הנעל קדמוהי.

תב) כתיב הוד והדר לפניו וגו': וכאן אומר ויתעצב וגו'. אר"י בוא וראה, ויתעצב אל לבו כתוב, לחרות, אל לבו נעצב, ולא למקום אחר. לבו הוא כמ"ש כאשר בלבבי ובנפשי יעשה. שה"ס הנוקבא. פירוש, הצמצום לא תיה אלא באור החכמה ולא באור החסדים. וכיון שהמדרגות שלפני הנוקבא הם כולן באור החסדים (כג"ל דף ט"ז ד"ה אמד) אין שום אחיזה בהן לקליפות וז"ס הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו. כי אין אחיזה לדינים

תג) ר' ייסא אמר לטב וכי': ר"י אמר, בפירוש הכתוב וינחם וגו', שהוא לטוב. ר' חזקיה אמר שהוא לרע. ומפרש: ר' ייסא אמר לטוב, כמו שאמרנו, שהקב"ה נחם על שהם מעשה ידיו, ומרחם עליהם ושיעור הכתוב וינחם ה', שרחם הקב"ה, בשביל, כי עשה את תארם. והוא מעשה ידיו.

תד) ורבי חזקיה אמר, לביש: דכד קב"ה בעי לאובדא ה לחייבי עלמא, נטיל נחומין עליהו, וקביל נחומין כביכול, כמאן דמקבל נ נחומין על מה דאביד. כיון דקבל נ נחומין, ודאי דינא נ אתעבד, ו ולא תליא מלתא בתשובה.

תה) ו אימתי נ תליא בתשובה, עד לא קביל תנחומין עליהו, הא קביל תנחומין עליהו, לא תליא מלתא בתשובה כלל. ודינא ה אתעביד. ו וכדין אוסיף דינא על דינא, ואתקיף לההוא אתר דדינא, נ למעבד דינא, ו ואוביד לון, לחייביא מן עלמא. וכלא בקרא, דכתיב וינחם ה, קבל תנחומין. ולבתר ויתעצב אל לבו. יהב תוקפא לדינא, למעבד דינא.

תו) ר' חייא אמר, וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ. נטל תנחומין וחדוה, כד עבד קב"ה לאדם בארעא, דאיהו נ כגוונא עלאה, וכל מלאכי עלאי, נ משבחן ליה לקב"ה, כד חמי ליה, בדיוקנא עלאה. ואמרו " ותחסרהו מעט מאלטים וכבוד והדר תעטרהו.

תז) לבתר, כד חטא אדם, אתעצב נ קב"ה על דחטא, דיהב פתחון פה, למלאכי השרת, דאמרו קמיה מן בקדמיתא, כד בעא למכרי ליה. נ מה אנוש כי נ תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו.

תח) אמר רבי יו יהודה, ויתעצב אל לבו. בגין דבעי למעבד בהו דינא,

מסורת הזהר

א) ותחסרהו מעט מאלקים: (ההלים ה') ח"א לו: ח"ב כ. ת"ז ז: ב) מה אנוש כי תזכרנו: לעיל ב"א דף קצ"ט ציון ה' וש"ב.

חלוסי גרסאות ה נ"א לחייביא מעלמא. ז נ"א נחומין. ג נ"א נחומין. ד נ"א אתעביד. ה נ"א ל"ג ולא. ונ"א ל"ג הן ולא עד תליא בתשובה. ו נ"א ל"ג אימתי תליא לתשובה. ז נ"א דחליא ול"ג אימתי. ח נ"א אתעבדו. ט נ"א כדן י נ"א ל"ג למעבד דינא. יא נ"א מוסיף לאובדא לון ואוביד לון. ונ"א לאובדא לון ול"ג ואוביד לון. יב נ"א בגוונא. יג נ"א מחשכן ונ"א מחשכן. יד נ"א ל"ג קב"ה. טו נ"א עלאה. ונ"א עלאי. טז נ"א בקדמיתא. ונ"א ל"ג מן בקדמיתא עד מה. יז נ"א תזכרנו וגו'. יח נ"א יצחק.

מאמר	הסולם	ויתעצב אל לבו
<p>תד) ורבי חזקיה וכו': ור"ח אמר לרע. כי כשהקב"ה מבקש להאביד את רשעי עולם, מקבל מקודם תנחומים עליהם. וכביכול, מקבל תנחומים, כמי שמקבל תנחומים על מה שאבד. כיון שקבל תנחומים, ודאי שהדין נעשה, ואין הדבר תלוי עוד בתשובה.</p>	<p>תה) אימתי תליא וכו': פתי תלוי בתשובה. הוא מטרם שקבל תנחומים עליהם, כיון שקבל תנחומים עליהם, אין הדבר תלוי כלום בתשובה והדין נעשה. ואז מוסיף הקב"ה דין על דין, ומחזק את מקום הדין שהוא הנוקבא לעשות הדין, ומאביד את הרשעים מן העולם. והכל הוא בהכתוב, שכתוב וינחם ה' היינו שקבל תנחומים, ואח"כ ויתעצב אל לבו, היינו שנתן חיזוק למקום הדין, לעשות הדין. כי לבו ה"ס הנוקבא המכונה לב. שהיא (רש"י דף נ"ז ע"א ס) דף נ"ז ע"ב)</p>	<p>מקום הדין, ויתעצב. פירושו שנתן תוקף וחיזוק. תו) ר' חייא וכו': רח"א וינחם ה' וגו', היינו שקבל תנחומים וחדוה. כי בשעה שעשה הקב"ה את האדם בארץ, שהיה כמו העליונים. כל מלאכי מרום היו משבחים להקב"ה, כשראו אותו בצורה עליונה, ואמרו ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו.</p> <p>תז) לבתר כד וכו': אחר כך, כשהאדם חטא, נעצב הקב"ה על שהטא, כי נחן פתחון פה למלאכי השרת שאמדו לפניו מתחילה כשרצה לברוא האדם. מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו. ושיעור הכתוב, וינחם ה' וגו', הוא, מטרם שחטא, שקבל אז מהמלאכים תנחומים וחדוה. ויתעצב וגו' הוא, אחר שחטא.</p> <p>תח) אמר ר' יהודה וכו': אר"י ויתעצב אל לבו, הוא משום שבקש לעשות בהם דין</p>

שנאמר * בצאת לפני ה' החלוץ ואומרים הודו לה' כי לעולם חסדו. י ואמר רבי יצחק, אמאי לא כתיב הכא, כי טוב. אלא, בגין דאוביד ג עובדי ד ידוי, קמיהו דישראל.

טט) כגוונא דא, כד הוו ישראל עברין ה ימא. אתו מלאכי עלאי למימר שירה, קמיה ו קב"ה, ה בההוא ליליא. א"ל קב"ה, ומה עובדי ימי טבעין בימא, ואתון ה אמרין שירה. כדן ג ולא קרב זה אל זה כל הלילה. אוף הכא, בכל זמנין, ט דאיבוד רשיעיא איהו מעלמא, כדן עציבו אשתכח עלייהו. חי) רבי אנא אמר, בשעתא דחב' קמי קב"ה אדם, ועבר על פקודוי, כדן אשתכח עציבו קמיה. אמר ליה קב"ה, אדם, ווי דחלשת חילא עלאה. יא בהאי שעתא אתחשכת, נהורא חד. מיד תריך י ליה י מגנתא דעדן. תיא) אמר ליה, אנא י אעלית דך, טו לגנתא דעדן, לקרבא קרבנא. טו ואת פגימת מדבחא, דלא ה אתקרב קרבנא. מכאן ולהלאה, לעבוד את האדמה. וגור עליה מיתה. וחס עליה קב"ה, וגניז ליה בשעתא דמית סמיך ה לגנתא.

תיב) מה עבד אדם, עבד מערתא חדא, י ואתטמר בה, הוא ואתתיה. ב) מנא ידע. אלא, חמא חד נהורא דקיק, עייל בההוא אתר, ג דנפיק מגנתא

דרך אמת

מסורת הזהר

א) כצאת לפני החלוץ: ד"ה ב' כ'. ב) ולא קרב זה אל זה: (שמו' י"ד) ח"א קנב: רסב: ח"ב קע: ח"ג קנ: ז"ח יתרו ל"ב טו שכנ. תק"ח צ"ה טו שט. קט"ו טב שיב.

ה) מתיכן ידע אדם שמערה שהוא טוב כה היה פנוכה לניע וסירן אלף חזא וכוי ראה אור ה' בחללים הדקות נכנס להליר במערה זו וזו היחה מערה המכילה ממש.

חלוסי גרסאות ה גיא החלוץ וגרי וליג ואומרים. ג גיא אכר. ג גיא עובדוי. ד גיא ליג ידוי. ה גיא מוסיף על ימא. ו גיא ליג קב"ה. ז גיא בההוא. ח גיא אמרי. ט גיא דאבוד. י גיא קמיה. וגיא אדם קמי קב"ה. יא גיא בה. יב גיא מוסיף ליה קב"ה. יג גיא מגיע. יד גיא אעילת. טו גיא בגנתא. וגיא דגעי. טז גיא ואת. זגיא ואתמגימת. יז גיא אחקרבת וגיא אחקריב. יח גיא מוסיף לגנתא דעדן. יט גיא ואתטמר. כ גיא דנסק.

כאצר

הסולם

ויתעצב אל לבו

דין. שנאמר, בצאת לפני החלוץ ואומרים הודו לה' כי לעולם חסדו. ואמר ר' יצחק למה לא כתוב כאן הודו לה' כי טוב, הוא משום שתאביד מעשה ידיו בשביל ישראל.

טט) כגוונא דא וכו': כעין זה, כשעברו ישראל את הים. באו מלאכי השרת לומר באותה הלילה שירה לפני הקב"ה אמר להם הקב"ה. והרי מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה. אז ולא קרב זה אל זה כל הלילה. אף כאן, כל פעם שיש איבוד רשעים בעולם, נמצא לפניו עצבות. פי' כי זה אך זה, רומז על המלאכים שכתוב בהם וקרא זה אל זה ואמר וגו'. ולא קרב זה אל זה כל הלילה. היינו שלא אמרו כלום כל הלילה.

חי) ר' אבא וכו': ר"א אמר, בשעה שאדם (דטרי דף ג"ו ע"ב)

דעדן, וְתֹאבֵי תִיאוֹבְתִיהָ לְקַבְרִיהָ. וְתִמְנָן הוּא אֶתְרָה, סִמּוֹךְ : לְתַרְעֵי דַגְנָתָא דַּעְדָן.

תיג) תא חזי, לא ס' אסתלק, בר נש ו מעלמא, עד * דחמי ליה, לאדם הראשון. שאיל ס' ליה, על מה אזיל מעלמא, והיך נפיק. הוא אמר ליה, ווי, דבגינך נפקנא מעלמא. ס' והוא אתיב ליה, ברי, אנא עברית על פקודא חדא, ואתענשית י בגינה. חמי את, כמה יב' חובין, וכמה פקודין דמארך, עברת.

תיד) אמר רבי חייא, עד יב' כדו יומא, קאים אדם הראשון, יב' וחזי באבהן, תרין זמנין ביומא. ואודי על חובי, ואחמי לון, ההוא אתר, דהוה ביה, ביקרא עלאה, ואזיל וחמי, כל אינון יב' צדיקייא, וחסידי דנפקו מניה. וירתו לההוא יקרא עלאה דבגנתא דעדן. ואבהן כלהון, אודן ואמרינן, יב' מה יקר חסדך אלקים יב' ובני אדם בצל כנפיך יחסיין.

תטו) רבי ייסא אמר, כלהו בני עלמא, חמאן ליה, יב' לאדם הראשון, בשעתא דמסתלקי מן יב' עלמא, לאחזאה סהדותא, דבגינ חובי דבר נש, איהו אסתלק מעלמא. ולא יב' בגינה דאדם. יב' כמה דתנינן אין מיתה בלא חטא. תטז) בר אינון תלתא, דאסתלקו, בגין ההוא עיטא דנחש יב' הקדמוני.

מסורת הזוהר

דרך אמת

(א) דחמי ליה לאדה"ר : ח"א סהו עט. סא. קכו. (ב) מה יקר חסדך. (תהלים ל"ו) ח"ג קנ. ז"ח רוח פ"ה טג שלט. פ"ט טב שנ.

(ה) נח ס"ה ב' חיי שרה קכ"ז ח"י. (ז) לעיל י"ג ח"י מנוחל סיהוסג מח ניכ בעטיו של נחש וטס חמלא ס"י מלח טטיו וכפ' נלק ר"ס ב' מנוחל שלפחד מח ניכ בעטיו של נחש.

חלופי גרסאות א' נ"א ותאיב. ונ"א ותאב ההוא אתר. ב' נ"א תיאובתא ונ"א תיאובתיה. כ' נ"א לתרעא ד' נ"א רג"ע. ס' נ"א אסתליק. ו' נ"א מוסיף מעלמא בשעתא דמית. ז' נ"א קרמאת. ח' נ"א מוסיף ליה אדם ט' נ"א הוא. י' נ"א בגיניה. יא' נ"א מוסיף חובין חבת (אה"ל). יב' נ"א הרין. ונ"א חרא. ונ"א ההוא. יג' נ"א וחזי. יד' נ"א צדיקי. טו' נ"א ליג ובני אדם. טז' נ"א מעלמא וליג מן. יז' נ"א בגיני (דיא). יח' נ"א ל"ג מן כמה עד בר. יט' נ"א קרמאה.

ויתעצב אל לבו

הסולם

מאמר

האבות ב' פעמים ביום, ומתודה על חטאיו. ומראה להם אותו מקום שבגן עדן, שחיה בו בכבוד העליון מטרם שחטא. ותולך ורואה, כל אלו הצדיקים והחסידיים שיצאו ממנו, וירשו אותו כבוד העליון שבגן עדן, שהיה בו קורם חטאו והאבות, כולם מודים ואומרים, מה יקר חסדך אלקים ובני אדם בצל כנפיך יחסיין.

בה אדם ואשתו. מאין ידע, לבחור במקום ההוא. אלא ראה שם אור אחד דק, שיצא מגן עדן, ונכנס באותו המקום. ונתעורר חשקו להקבר שם. ושם הוא מקום סמוך לפתח גן עדן.

תטו) ר' ייסא אמר וכו' : רי"א, הסעמ, אשר כל בני העולם רואים את אדם הראשון, בשעה שנמטרים מן העולם, הוא, להעיד עדות, שבשביל חטאיו עצמו של כל איש, הוא נפטר מן העולם, ולא בשביל חטאו של אדם הראשון. כמו שלמדנו, אין מיתה בלא חטא.

תיג) תא חזי לא אסתלק וכו' : בוא וראה, אין בן אדם נפטר מן העולם עד שרואה לאדם הראשון. ושואל אותו אדם הראשון, על מה הלך מן העולם, ואיך יצא נשמחו, והוא אומר לו : ווי כי בשבילך יצאתי מן העולם. דהיינו בשביל שחטא בעץ הדעת ונזנר מיתה לבני אדם. ואדם הראשון משיב לו : בני, אני עברתי על מצוה אחת, ונענשתי בשבילה, אתה ראה, כמה עבירות וכמה מצות רבונך, עברת ולא קימת.

תטז) בר אינון וכו' : לבד מאלו השלשה, שנמטרו בשביל העצה של נחש הקדמוני, שיעץ לחוה לאכול מעץ הדעת, ולא מתו בהטאתם

תיד) אמר ר' חייא וכו' : אר"ה, עד היום הזה, עומד אדם הראשון, ורואה את

ואלין אינון: עמרם לוי ובנימין. ואית דאמרי, אוף נמי ישי. דלא ח חבו, ולא אשתכח עלייהו חובא, דימותון ביה, בר י דאדכר עלייהו, ההוא עיטא דנחש, י כדאמרן.

ת"ז) תא חזי, כלהון דרין, דהוו ביומוי דנח, כלהו ד אפשיטו חובין, על עלמא באתגליא, לעיניהון דכלא. רבי שמעון, הוה אזיל יומא חד, ח בפילי י דטבריה. חמא בני נשא ו דהוי י) מקטרי י בקיטרא י דקשתא י) ס בקולפא י דקנסיר. אמר, ומה י) חובא י) דא באתגליא, לארגזא למריהון. יהיב עינו, בהו, ואתרמיו לגו ימא, ומיתו.

תיח) ת"ח, כל חובא, דאתעביד באתגליא, דחי לה לשכינחא מארעא, וסליקת י) דיורה מעלמא. אלין הוו י) אזלין ברישא זקיף, י) ועבדי חובייהו באתגלייא, ודחו לה לשכינתא מעלמא, עד דקב"ה י) דחא לון, ואעביר לון מניה. וע"ד כתיב * הגו רשע לפני מלך וגו'. י) הגו סגים מכסף וגו'.

תיט) י) ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם י) לעולם בשגם הוא בשר וגו'. אמר ר' אלעזר, ת"ח, כד ברא קב"ה עלמא, עבד להאי עלמא, לאשתמשא * כגוונא דלעילא. וכד בני עלמא, י) אינון זכאין, י) דאזלי בארח מישר, קב"ה אתער רוחא דחיי י) דלעילא עד דמטו, אינון חייין, לאתר דיעקב כ) שריא ביה.

מסורת הזהר

דרך אמת

- ח) נשערי, ג) טהיו מקשרים בקשר הקשה לירוח תלים.
- ג) נכדים של חרם והוא למז שהשחיתו זרעם בגלוי ולכן נתן עיניו בהם לעגשם.
- א) הגו רשע לפני מלך: (משלי כ"ה) ח"ג מ: (שם) ח"א קטו. ח"ג מ: קא: ג) ויאמר — בשגם הוא בשר: לעיל ב"א דף רל"ב ציון ג' ב' וש"נ.

חלוסי גרסאות ח) ג"א חשבנ. ג) ג"א ראי דכר. ג) ג"א כדאמרן. ד) ג"א אישטיטו. ה) ג"א טבריה. ו) ג"א דהוו. ז) ג"א בקטרי דקטרי. ח) ג"א ראשתא (חרמ"ק). ט) ג"א בגולסא. י) ג"א דקנטור. יא) ג"א חוב. יב) ג"א ליג דא. יג) ג"א דיורהא. יד) ג"א אזלי. טו) ג"א וחוו עברי. טז) ג"א דחה. יז) ג"א לעולם וגו'. יח) ג"א פ"ג אינון. יט) ג"א זכאין אינון. י) ג"א ואזלין. כ) ג"א בלעילא (אח"ל). כא) ג"א שריא.

ויחצב אל לבו

הסולם

מאמר

שכורר המבול. היו מהלכים בראש זקוף, בלי בושה, ועשו עונם בגלוי ודחו את השכינה מן העולם, עד שהקב"ה רחה אותם, והעבירם מעל פניו. כמ"ש הגו רשע לפני מלך וגו'. הגו סגים מכסף וגו'.

מאמר לא ידון רוחי

תיט) ויאמר ה' לא ידון רוחי וגו': אמר ר' אלעזר בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, עשה את עולם הזה שהוא מלכות, להשתמש בה, כמו עולם העליון שהיא בינה, כלומר שכל האורות המאירים בבניה, עשה שיאירו גם במלכות, שה"ס עולם הזה, וכשבני העולם הם צדיקים, שותלכים בדרך הישר, הקב"ה מעורר את רוח החיים שחם המוחין, של מעלה שבניה, עד שתחיים הללו מגיעים להמסוס שיעקב שורה בו שהוא ז"א כי מבינה חם נמשכים לז"א כנודע.

בחסאייהם עצמם. ואלו הם עמרם לוי ובנימין. ויש אומרים גם ישי שהם לא חטאו ולא נמצא בהם שום חטא שימותו בשבילו, לבד ממה שנזכר עליהם העצה של הנחש, כמו שאמרנו. ת"ז) תא חזי כלהון וכי: בוא וראה. כל הדורות שהיו בימי נח. כולם השטיטו, היינו שגילו את עונותיהם בעולם, בגלוי לעיני כל. ריש היה פהלך יום אחד בשערי טבריה. ראה בני אדם, שהיו מקשרים חצים בקשרי הקשת ויורים לתוך כדי חרס. כלומר, שהיו מוציאים זרע לבטלה בפרהסיא. אמר למה הם עושים עון זה בגלוי, הוא רק להכעיס את רבונם. נתן עיניו בהם, והושלכו תוך הים ומתו.

תיח) ת"ח כל חובא וכי: בוא וראה. כל חטא הנעשה בגלוי, דוחה את השכינה מן הארץ, ונעלה משכנה מן העולם. אלו (דטו"י דף ג"ו ע"ב י) ג"ח ע"א)

תכ) ומתמן, ה נגדי אינון חיינ, עד י דאתמשיך, ההוא רוחא, להאי עולם, דדוד מלכא שריא ביה. ומתמן, נגדי ברכאן, י לכלהו י אינון תתאי. וההוא רוחא עלאה, אתנגיד י ואתמשיך לתתא. ויכלין לאתקיימא בעלמא. תכא) ובגיגי כך, לעולם חסדו. י דא הוא עולם, דדוד מלכא. ובגיכ י כתיב י לעולם בלא וא"ו. דהא י כד י ההוא רוחא, אתנגיד י לההוא עולם. מתמן נפקי ברכאן, י וחיינ, לכלא לאתקיימא. השתא דחבו בני נשא, אסתלק כלא. בגין, דלא ימטי ההוא רוחא דחיי, להאי עולם, י לאתהנאה מניה תתאי, ולא אתקיימא ביה.

תככ) בשגם הוא בשר. בגין דלא יתרק האי רוחא להאי עולם. מיט, י דלא לאסגאה נחש, תתאה דדרגין, יו דיתתקף יו ביה, י רוחא י דקדושא דלא יתערב ברוח י מסאב. בשגם הוא בשר. דא נחש קדמאה דיתברך. בגיכ הוא בשר: כד"א קץ כל בשר בא לפני, ואמר ר"ש, דא מלאך המות. והיו ימיו מאה ועשרים שנה. ה) אוריכו * י דקוסטירא דקיטרא.

מסודת הזהר

דרך אמת

א) דקוסטירא דקיטרא: ח"א פה. קנו. ח"ב קצה: ח"ג סה:

ה) המה:ם רשות דמס וליס כן בילמדט קטירים של פטור לשון דענה וליס ורמו בכלן סכרשות והמתנה ליקן אל הדמות והאלס שיש לאלס לכיות ביהד כאל ועכריו שנה ולח"כ יספרדו זה מהס אך בללס יס"לך ונוי וכהסמלקות הדמות והללס זה מהס אזי כלדס שוככ כלכן דומס ואל פער יסוכ.

חלופי גרסאות ה נ"א נגדין. כ נ"א דאתמשך. ג נ"א לכל. ד נ"א ליג אינון. ה נ"א ואתמשך. ו נ"א ובגיכ לעלס חסר בלא וא"ו דה הוא עולם דדוד מלכא (אה"ל). ז נ"א ליג כתיב. ח נ"א לעלס כתיב. ט נ"א כך. י נ"א איהו. יא נ"א להאי. יב נ"א וחיים. יג נ"א לתהנא. יד נ"א ליג רלא. טו נ"א דאתתקף. טז נ"א בוסוף ביח דקדושא. יז נ"א רוח קדשא דקביה. יח נ"א מוסוף נבעינן רוחא. יט נ"א דקדושא ונ"א דקביה. יס נ"א מסאבא. כ נ"א דקוסטירא (הרמיק).

לא ידון רוחי

הכולם

מאמר

בקו אמצעי שה"ס ו' וה"ס רוח החיים, ונאחזו בקו שמאל.

תכב) בשגם הוא בשר: משום זה לא יהיה מושפע רוח החיים הזה לעולם הזה. ושואל מהו הטעם של הכתוב, ואומר, שהוא, כדי שלא להגדיל את הנחש, התחתון של המדרגות, הנקרא בשר, שיתחזק על ידי רוח החיים הזה, ורוח הקדוש לא יתערב ברוח הטומאה של הנחש, ושיעור הכתוב בשגם הוא בשר, הוא, בשגם נחש הקדמוני הנקרא בשר, יתברך באותו רוח החיים, ומשום זה נקרא הנחש בשר, כמו שאתה אומר קץ כל בשר בא לפני, ואמר ר"ש שוה מלאך המות. שהוא נחש הקדמוני, הרי שהנחש נקרא בשר, והיה ימיו מאה ועשרים שנה, היינו הפתנה דמגדל המקושר, קוסטרא פידושו מגדל, קיטרא פידושו קשר, פירושו, הנוקבא נקראת מגדל בסוד הכתוב כמגדל דוד צוארך, ונקראת בשם זה, רק בעת שהיא עולית אל ההגי'ת ונקשרת

תכ) ומתמן נגדי וכו', ומשם נמשכים החיים עד שנמשך אותו רוח החיים לעולם הזה, דהיינו יהנוקבא, להמקום שרוד המלך שורת בו, ומשם נמשכים הברכות לכל התחתונים שבבי"ע, ואותו רוח העליון הנוכח, פתמטש ונמשך למטה, והתחתונים יכולים להתקיים בעולם.

תכא) ובגיני כך וכו': ומשום זה כתוב לעולם חסדו, עם ו', זה הוא עולם של דוד המלך, דהיינו עולם הזה שהיא הנוקבא, שה' ח"ס רוח החיים הנמשך לעולם, ומשום זה, כתוב כאן, בהכ' לא ידון רוחי באדם לעלם, בלי ו', כי כאשר רוח התוא נמשך לאותו עולם, יוצאים משם ברכות וחיים לכל שיתקיימו, ועתה, בדוד המבול, שבני האדם חטאו להמשיך ממעלה למטה, ופגמו בקו אמצעי, ונאחזו בקו שמאל, נסתלק הכל מהעולם, כדי שלא יבא אותו רוח החיים לעולם הזה לתנות בו התחתונים ויתקיימו בו, וע"כ כתוב כאן לעלם בלי ו', דהיינו משום שפגמו (דפ"י דף נ"ה ע"א)

חכג) * הנפילים היו ב בארץ. תני ר' יוסי, אלין ב עזא ועזאל. כמה דאתמר, י דאפיס לון קביה, מקדושתא דלעילא. י ואי תימא, ד והיך יכלו לאתקיימא בהאי עלמא. אמר רבי חייא, אלין הוו מאינון, ס דכתיב, ג ועוף יעופף על הארץ. והא אתמר, דאלין אתחוו לבני נשא, ו כחזו דלהון. ואי תימא, היך יכלין לאתהפכא. הא אתמר, ד דאתהפכו לכמה גוונין. ובשעתא דנחתי (ה) ס אגלימו באוירא דעלמא, ואתחזון כבני נשא.

תכד) ס והני, עזא ועזאל. דמרדו לעילא, ואפיל לון קביה, ואגלימו בארעא, ואתקיימו י ביה, ולא יכלו לאתפשטא יל מניה. ולבתר טעו, בתר נשי עלמא. ועד יי כען יומא יי דא, אינון קיימי, ואולפי חרשין, לבני נשא. ואולידו בנין, י וקרו להו ענקים, גברין. ואינון נפילים, אקרון בני אלהים. והא אתמר. טו

מסורת זוהר

א) הנפילים היו בארץ: לעיל ב"א דף שמ"א ציו ב' וש"נ. ב) עזא ועזאל: לעיל בא דף קנ"ח ציו ב' וש"נ. ג) ועוף יעופף על הארץ: לעיל בהקדמת זוהר דף קס"ו ציו ו' וש"נ.

דרך אמת

ח) נטשו יומר עניס ונולס נליור רוחי שלהס עד סתלכטו נליור נוסני מזה העולם ונשאלו למטה בעולמי, כש"ל בני אדם וזה שאמר ועד כען יומא וכו' פי' עוד היום הזה הם כהרי חסך ומלמדים ככסים לבני אדם, משפטים קיימא ופנתם לר"ג א'.

חלופי גרסאות א ג"א מוסיף בארץ בימים ההם. ב ג"א דאפיל. ג ג"א ל"ג ואי תימא. ד ג"א היך. ה ג"א מוסיף דכתיב בהו (אה"ל). ו ג"א בחזו. ז ג"א בחיוו. ח ג"א דמתהפכת. ט ג"א אחתהפכו. י ג"א א' גליפו. יא ג"א והכי. יב ג"א בה (אה"ל). יג ג"א מנה (אה"ל). יד ג"א ל"ג כען (אה"ל). יו ג"א וקרינן (אה"ל). יז ג"א ויש שכתב, תסצארו בו"ה דף י"ב עד שורה ל"א ונמשך ג' חרינו ס"י מ"ו כבוד ול"ב) ועי' בו"ה רוח סא ט"א שלי"ח בכל ההמשך.

לא ידון רוחי

הכולם

מאמר

אוריכו דכוסמירא דכיטרא. שהיא המתנה וזמן לתקן את המגדל המקושר. דהיינו בכל ג' הקשרים שהם מסמר מאה ועשרים. ואז שוב ידון רוחי באדם שרוח החיים יחזור ויאיר לתחתונים.

בהם בסוד רביעי לאבות. (כנ"ל ב"א דף ק"י ד"ה ואלו) ולפיכך היא מכונה בזהר בכ"מ, בשם כוסמירא דקיטרא, דהיינו מגדל המקושר. ותנה אז יש בה ג' קשרים, כלומר, שחג"ת וחנוקבא נקשרים זה בזה, וד' מדרגות, שבכל אחד עשר ספירות, ה"ס מ'. ויש קשר של מ' מקו ימין, וכן מ' מקו שמאל, וכן מ' מקו אמצעי וג' פעמים מ' ה"ס מאה ועשרים. שנה, פירושו ספירות. וז"ס שאמרו חז"ל (ר"ה לא): כל שנותיו של ריב"ז מאה ועשרים שנה. מ' שנה עסק בפרקמטיא, מ' שנה למד, מ' שנה לימד. כי ה"ס ג' הקשרים שבמלכות הנ"ל, מ' בפרקמטיא ה"ס מקו ימין, מ' דלמד ה"ס מקו שמאל, מ' דלימד ה"ס מקו אמצעי. וזה שיעור הכתוב. לא ידון רוחי באדם לעלם, משום שחסר ו' שפגמו בקו אמצעי ונאחזו בקו שמאל להמשיך ממנו מלמעלה למטה, ע"כ לא יאיר רוח החיים אליהם, כי בשגם הוא בשר, כי הנחש שנקרא בשר יתגדל ממנו. כנ"ל, אלא, והיו ימיו מאה ועשרים שנה שצריכים לתקן המלכות שתקבל מכל ג' הקוין בסוד ג' ממין, כנ"ל שהם ק"ב שנה. וז"ש זוהר, שמספר ק"כ שנה הוא (רמזי דף ג"ח ע"א)

מאמר הנפילים היו בארץ.

חכג) הנפילים היו בארץ: תני ר' יוסי, אלז הם עזא ועזאל, שנקראים נפילים. כמו שלמדנו. שהוא משום שהפיל אותם הקב"ה מקדושה שלמעלה, ואם תאמר איך יכלו להתקיים בעולם הזה, אמר ר' חייא, אלו הם, מאלו שכתוב בהם, ועוף יעופף על הארץ. ולמדנו, שהם נראים לבני אדם בצורתם של בני אדם, ואם תאמר איך יכולים להתהפך מצורת מלאך לצורת אדם, הנה למדנו שהם מתהפכים לכמה צורות, ובשעה שהם יורדים לעולם הזה, מתלבשים בלבוש אויר העולם. ונראים כבני אדם.

תכד) והני עזא וכו': ואלו עזא ועזאל שפרדו למעלה והפיל אותם הקב"ה משמים ונתלבשו בארץ. ונתקיימו באותו הלבוש

תכה) * ויאמר ה' אמה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה.
 רבי יוסי פתח, כי לא מחשבותי מחשבותיכם. ת"ח, כד ב"נ בעי לנקמא
 מאחרא, שתיק. ולא אמר מדי, דאילו אודעיה, יסתמר, ולא יכיל ליה.
 תכו) אבל קב"ה, לאו הכי א' עביד. י לא עביד דינא בעלמא, עד דאכריז
 ואודע להו, זמנא, י תרין ותלתא. בגין, (ה) ד דלא ס' איתאי, דימחי בידיה
 ו דיימא ליה מה עבדת, ולא יסתמר מניה, ולא יכיל לקיימא קמיה.

תכו) ת"ח ויאמר ה' אמה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה.
 אודע לון, על ידא דנח, ואתרי בהון כמה זמנין, ולא פ' שמעי. ס' בתר דלא
 שמעו, אייתי עליהון דינא, ואוביד לון מעל י אפי ארעא.

תכח) ת"ח. מה כתיב ביה בנח, י ויקרא את שמו נח לאמר זה י' ינחמנו
 ממצעונו. י' מגא הוה ידע, אלא, בשעתא דלייט קב"ה עלמא, י' דכתיב, י' ארורה

מסורת הזהר

דרך אמת

א) ויאמר — אמה את האדם: ח"ג קמו. ז"ח
 בראשית ד' סד שכז ח' סג שיג. ב) כי לא
 מחשבותי מחשבותיכם: ח"ג ה: ז"ח בראשית
 ח' סג שיג. ג) ויקרא את שמו נח: (בראשית ה')
 ח"א ס. ח"ב קסה. קפו: ת"ז חק' ע' קלח: ז"ח י"ט

ח) שלן כמלא מי שיעמוד לנגדו לומר לו מה חספה
 כי מי יאמר לו ימי מה חספה כי הוא כלומר ועיפה
 ימי. (בפני) כלדיקוס כשמיס כשמיס חוסס סכעס
 כמלך ימי יתי כבוד לוח כריס קודש והוא קודש
 לסס שמוס כמרן כמכונא.

סב שלה. כ"ב טב שמ. חק"ח קי"ג טב שד. ד) ארורה האדמה בעבורך: לעיל דף ק"ג צי"ג ב' וש"נ
 חלוסי גרסאות א' נישא ליג עביר. ב' נישא מוסיף אלא לא (אח"ל). ג' נישא ותרין. ד' נישא דלאו. ס' נ"א איתא
 ונישא אית (אח"ל). ו' נישא ויימא. ז' נישא האדם וגו'. ח' נישא שמעו. ט' נישא לבתר (אח"ל). י' נישא
 אנפי. י"א נישא ינחמנו וגו'. יב' נישא מוסיף [זה] אמאי חכא לאמר ואמאי [נישא אמאי] זה (אלא) [לאמר דא אחתא
 זה דא צדיק] רמו דקביה [נישא קביה] קרא [ליה ונישא זה] לנח [נישא נח] נייתי דאדעא לאמר מאי לאמר אחר דא
 קרי ליה נח ומאן איהו ארעא קדישא לאמר [נישא ואמר] זה ינחמנו עבד ליה קביה לתתא כגוונא עלאה כתיב חכא זה
 [ינחמנו] וכתוב התם זה ה' קרינו לו וכאין אינון ב) צדיקיא רשימינן ברשימו דגושטנקא דמלכא [עלאה] למחוי כשמייה
 רשימינן ואיהו שוי שמחן בארעא כרקא יאות כתיב [ויקרא את שמו נח וכתיב] ויקרא שמו יעקב אמאי לא כתיב את אלא
 חתם דרגא [תרא ונישא חד] וחכא דרגא אחרא כריא וראיה את ה' ואראה את ה' לא כתיב אלא את ה' אוף חכא ויקרא
 שמו יעקב ריגא רידיה קביה ממס קרי ליה יעקב אבל חכא את לאכילא [נישא לאתכללא אח"ל] שכינתא [ונישא מוסיף
 נח [נישא תיח] כתיב זה ינחמנו ממצעונו מנא. יג' נישא ליג טן דכתיב עד אמר.

אמה את האדם

הסוכר

מאמר

תכו) אבל כביה וכו': אבל חקב"ה אינו
 עושה כך, כי אינו עושה דינ
 בעולם עד שמכריז ומודיע להם. פעם ושתיים
 ושלוש. משום שאין מי שימחה בידו, שיאמר לו
 מה תעשה. ואין להשמר ממנו, ואין להתיצב
 כנגדו.

חלבוש ולא יכלו להתפשט ממנו ולחזור למקומם
 כמו שאר מלאכים, אלא שנשארו בארץ. ואח"כ
 זנו אחר נשי העולם. ועד עתה, עד היום הזה,
 הם חיים וקיימים, ומלפדים כשוף לבני אדם.
 והולידו בנים וקראו אותם, ענקים גבורים. ואלו
 הנפילים נקראים גם כן בני האלהים. וכבר
 נתבאר, ועי' לעיל בהקדמת הזהר דף קכ"ו ד"ה
 כד מסא שבארנו שם ענין עוזא ועזאל
 באורך.

מאמר אמה את האדם.

תכו) ת"ח ויאמר וכו': בוא וראה, ויאמר ה'
 אמה את האדם וגו'. הודיע אותם
 זה על ידי נח, והתרה בהם כמה פעמים ולא
 שמעו. ואחר שלא שמעו, הביא עליהם את הדין
 והאביד אותם מעל פני האדמה

תכה) ויאמר ה' אמה את האדם וגו': ר'
 יוסי פתח, כי לא מחשבותי
 מחשבותיכם. בוא וראה כשבן אדם רוצה לנקום
 מאחר, הוא שותק ואינו אומר לו כלום, שאלו
 מודיעו, ישמור עצמו ולא יוכל לו.

(רש"י דף נ"ח ע"א)

האדמה בעבורך. אמר אדם קמי * קביה, רבונו של עולם: י עד מתי, יהא עלמא בלטייתא. א"ל, עד י דיתיליד לך בן מהול, י כגוונא דילך.

תכט) והוּוּ מחכאן, עד שעתא י דאתיליד נח. וכיון דאתיליד, ב) חמא ליה גזיר, רשים באת י קדישא. וחמא שכינתא, מתדבקא בהדיה. כדין קרא שמייה. על מה דעביד לבתר.

תל) בקדמיתא, לא הוּוּ ידעי * למזרע, ולמחצד, ולמחרש. והוּוּ עבדי פולחנא דארעא י בדייהו. כיון דאתא נח, אתקין י אומנותא להו, וכל מאנין דצריכין, לתקנא ארעא, למעבד פירין. הדא הוא דכתיב, י זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה. י"ל דאיהו, י"ל אפיק ארעא, ממה י דאתלטייא. י"ל דהוּוּ זרעין יו חטין, וקצרין גובין ודרדרין. ובגיני כך, כתיב, איש האדמה.

תלא) רבי יהודה אמר, איש האדמה, כד"א י איש נעמי. בגין, דאקרי צדיק, ואפיק לה יו לארעא, בקרבנא דעבד, ממה יו דאתלטייא. דכתיב, י לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. ובג"ה, אקרי יו איש האדמה. ועל דא יו קרא ליה שמא, ג) על מה דייתי.

תלב) רבי יהודה פתח, י לכו יו חזו מפעלות יט אלקים אשר שם שמות בארץ. האי קרא, אוקמוה ואתמר. י אבל, לכו חזו כל וגו'. יו ככ דאלו הוּוּ

דרך אמת

מסורת הזהר

א) למזרע ולמחצד לעיל ב"א דף ש"ג ציון א' וש"ג. ב) איש נעמי: (רות א') ח"ג רסח. ג) לא אוסיף לקלל: (בראשית ח') ח"א ע: עא. ח"ג קסו. רסו ד) לכו חזו מפעלות (תהלים מ"ו) ח"א ט. קנז: ח"ב ה. רכג. ז"ח בראשית י"ב טא שד שכ. שה"ש ע"ג טא שכו.

חלופי גרסאות א) נ"א האדמה וגו'. ב) נ"א ליג עד ג נ"א דיתיליד. ד) נ"א כגוונא (אה"ל) ונ"א ליג כגוונא דילך ה) נ"א דאתיליד. ו) נ"א שכינתא. ז) נ"א והיו. ונ"א ליג מן והוּוּ עד כיון. ח) נ"א ביריחון. ט) נ"א לחו אומנותא. י) נ"א ליג זה ינחמנו. י"ל נ"א דהא איהו. י"ל נ"א אוסיף. י"ל נ"א דאתלטייא. י"ל נ"א ליג מן דהוּוּ עד ובגיני. ק) נ"א חטים. ק"ו נ"א ליג לארעא. ק"ז נ"א דאתלטייא. י"ל נ"א קראן. י"ט נ"א אלקים וכו' כ) אה"ל פתב אבל לכו חזו וגו' דאלו הוּוּ מפעלות יוד הא וגו' וכל השאר ליג ליה. כל נ"א ליג וגו'. ככ נ"א מוסיף פאי חזו כד"א חזוה קשה חוגד לי בעיבודי דקביה אתגלי נבואה עלאה לבני נשא אשר שם שמות בארץ שמות ודא. דהא שמא גרים לכלא ותוא [נ"א דהוא] לשון שממון דאלו.

מאמר

הסולם

אכזה את האדם

האדמה בעבורך. אמר אדם לפני הקב"ה. רבונו של עולם, עד מתי יהיה העולם בקללה. אמר לו הקב"ה. עד שיוולד לך בן מהול כמותך. תכט) והוּוּ מחכאן וכו': והיו חוכים עד השעה שנוולד נח. וכיון שנוולד נח, ראה אותו מהול ורשום באות תקדוש. וראה שהשכינת דבוקה בו. אז הבין שכיומו תחבטל הקללה מן האדמה, וקרא שמו על שם הנעשה לאחר כך.

תל) בקדמיתא לא הוּוּ ידעי וכו': מתחילה לא היו יודעים לזרוע ולקצור ולחרוש. והיו עושים עבודת האדמה בידיהם. כיון שבא נח. תקן להם כלי אומנות, וכל הכלים הצריכים לתקון האדמה. שתעשה פירות. וז"ש זה ינחמנו (דסו"י דף נ"ה ע"א *) (י"ה ע"ב)

מאמר לכו - אשר שם שמות בארץ תלב) ר' יהודה פתח וכו': ר"י פתח לכו חזו מפעלות

מפעלות ה' יוד הא ואו הא, שם קיום בארץ, אבל, בגין דהוו מפעלות
שם דאלקים, שם שמות בארץ.

תלג) איל רבי חייא, השתא כ אתערת להאי, לאו אנא הכי אמינא ליה,
יבגין, דבין שמא דא, ובין שמא דא, כלא הוא שבחא. אבל, אנא אמינא ליה,
כמה דאתערו חבריא. דשוי שמהן שמות בארץ, (ה) שמות ד ממש.

תלד) ר' יצחק אמר, כלא, הוא ואפילו מה דאיר יהודה, שפיר קאמר.
דאלו יהא עלמא בשמא כ דרחמי, יתקיים עלמא, אבל, בגין דאתברי עלמא
ו על דינא, וקיימא על דינא, שם שמות בארץ. ושפיר הוא, דאלמלא כך, לא
י יכול עלמא, לאתקיימא, מקמי חוביהון דבני נשא.

תלה) ת"ח. נח כד אתייליד, ה קרון ליה פ על שמא י דנחמה. י' ולהוי
שמא גרים. (ג) יי אבל, קב"ה לאו הכי. נח יי בהפוך אתוון, חן. כד"א, * ונח מצא
חן. איר יוסי, חן, היינו נח. י' בצדיקייא, שמיהון גרים לטב. בחיביא, שמיהון
גרים לביש. בנת, כתיב ונח מצא חן בעיני ה'. בער בכור יהודה, אתהפכו
אתווי לביש, ער רע. כ רע בעיני ה'.

מסורת הזוהר

דרך אמת

א) ונח מצא חן: (בראשית ו') ח"א נט: ח"ג
קמר. ז"ח בראשית ח' טג שכ. ב) רע בעיני ה':
להלן במרשת נח דף כ' ציון ח' ושא"ג.

א) לירחי לוחיז הקדושים לשמש בהם לטעול ארו סעולה
לעת הטוך חלילה לפקוד נפש כמ"ש ככל שערי אורה
שקדשות ע"ש. ב) אצ"פ שנה הוה ניחא לכלא אבל
לא כנגד הקב"ה כמ"ס ונח מלא חן אבל הקב"ה לא מלא.

חלופי גרסאות ה' גיא חיות. כ גיא ליג אתערת. ג גיא ליג בגין. ד גיא מוסיף ממש שם בארץ ואמאי בגין
לאשתמש בת עלמא ולפתחי קיומא בעלמא. ה גיא דרתמים. ו גיא ליג על דינא. ז גיא
ייכול. ח גיא מוסיף עלמא קרון. ט גיא שמא על נחמה. י גיא שמא של והמה. יגיא על שמא של נחמה.
י גיא מוסיף דנחמה נח ניחא ליה (נח) ניחא [ניחא] לעלמא ניחא [ניחא] לאבהן ניחא [ניחא] לבגין ניחא [ניחא]
לעלאין [בעלאין] ניחא [ניחא] לתתאין [בתתאין] ניחא [ניחא] בעלמא [לעלמא] רין ניחא [ניחא] לעלמא [בעלמא]
דאחי. יא גיא ולפתחי. יגיא ולחיו. יכ גיא מוסיף אבל לגבי. יד גיא אתהסך. יז גיא בצדיקייא.

לכו - אשר שם שמות בארץ.

הסולם

מאמר

דאמר ר' יהודה יפה אמר, כי אלו היה העולם
בשם הרחמים היה מתסים העולם. אבל משום
שהעולם נברא על הדין, ועומד על הדין, ע"כ
שם שמות בארץ. והיינו ששם שמות הקדושים
שיגינו על הארץ, ויפה הוא, כי אלמלא כך, לא
היה העולם יכול להתקיים מחמת עונותיהם של
בני האדם.

מפעלות אלקים וגו'. מקרא זה נתבאר
ונאמר. אבל לכו חזו וגו', כי אלו היה העולם
נברא במפעלות השם הוי"ה שהוא רחמים, היה
משים קיום בארץ, אבל משום שמפעלות השם
אלקים הם, שהוא דין, שם שמות בארץ דהיינו
שפמה. ונראה שהזוהר היה לו נוסח זה, כי
בספרים שלנו כתוב מפעלות הוי"ה.

תלת) ת"ח נח כד אתייליד: בוא וראה, נח
כאשר נולד, קראו שמו על שם
הנחמה, כדי שהשם יגרום להם נחמה. אבל
הקב"ה אינו כך, שלא הסכים עמהם, אלא שהכיא
עליהם את הפבול. כי רצה שיסכו דרכם ויעשו
חשובה, נח בהיפוך האותיות הוא חן. כמר
שאתה אומר ונח מצא חן. אמר ר' יוסי, חן
היינו נח, שאותיותיהם שוות. בצדיקים,
שמותיהם גורמים להם טוב. וברשעים, שמותיהם
גורמים להם רע, כי בנח כתוב ונח מצא חן
בעיני ה', שנחפכו האותיות לטוב. בער בכור
יהודה

תלג) איל ר' חייא וכו': איל ר"ה, עתה
נתעוררת לזה לפרש שמות בארץ
מלשון שפמה. אני איני מפרש כן, כי בין שם
זה, דז"ה, ובין שם זה, אלקים, הכל הוא לשבח.
אבל אני מפרש את הכתוב כמו שהעירו
החברים, ששם שמות הקדושים, שמות בארץ
פירושו שמות ממש, שם בארץ.

תלד) ר' יצחק אמר כלא וכו': רי"א הכל
אמת הוא בפירוש הכתוב, ואפילו מה
(דש"י דף נ"ה ע"ג)

תלו) תיח, ה כיון דאתייליד נת, חמא עובדיהון דבני י נשא, דאינון חטאן קמי קביה, וחוה (ו) גניז י גרמיה, ואשתדל י בסולחנא י דמאריה. בגין דלא למהך י באורחיהו. וכית, במה אשתדל. בהוא * ספרא דאדם. וספרא דחנוך. והוה אשתדל בהו למסלח י למריה.

תלו) תיח, דהכי הוא, דהא נת, מנא הוה ידע, ה לקרב קרבנא י למריה. אלא, בגין דאשכח חכמתא, על מה מתקיים עלמא, וידע דעל קרבנא מתקיים. ואלמלא קרבנא, לא הוה קיימי עלאי ותתאי.

תלח) ר' שמעון, הוה אזיל בארחא, והוה עמיה, רבי אלעזר בריה, ורבי יוסי, ורבי חייא. עד דהוה אזלי, א"ר אלעזר, י לאבוהי, ארחא י מתקנא קמן, בעינן למשמע, מלי דאורייתא.

תלט) פתח ר"ש ואמר, י גם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר י וגו'. כד בינ בעי לאתקנא ארחיה קמי קב"ה. עד לא יפוק לארחא, י בעי לאמלכא ביה, ולצלי קמיה, על ארחיה. כמה דתנינן, דכתיב י צדק י לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. דהא שכינתא, לא אתפרשא מניה.

תמ) ומאן דאיהו לא מהימנא י במריה, מה כתיב * ביה, וגם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר, מאן לבו. דא קביה, דלא יהך עמיה בארחא, וגרע

דרך אמת

מסורת הזהר

(ה) הפטין אה פנמו כדי לעסוק במלכותו יסי. (ז) לעיל (א) ספרא דאדם וספרא דחנוך: לעיל ב'אדף שפ"ז ציון א' וג' וש"נ. (ב) גם בדרך כשהסכל הולך: קהלת יוד. (ג) צדק לפניו יהלך לעיל דף קמ"א ציון ב' וש"נ.

חלופי גרסאות (ה) גיא נת כיון דאתייליד. ז גיא נש. נ גיא גרמי. ד גיא בסלחנא. ס גיא דמריה. ו גיא בארתייהו. ז גיא מוסיף ולאשגחא למאריה. ח גיא לקרבנא. ט גיא למאריה. י גיא לאבוי. יא גיא מחקנא. וביא מחקנן. יב גיא ואמר לעל סכל הוא ולגיב וגו'. יג גיא מוסיף בעי לית (אח"ל). יד גיא על מריה.

מאמר

הסולם

לבו - אשר שם שמות בארץ

יהודה נתחפכו האותיות לרע, ע"ר נתהפך לר"ע, כמ"ש ויחי ער בכור יהודה רע בעיני ה'. תלו) תיח כיון דאתייליד נת וכו': בוא וראה כיון שנולד נה, ראה מעשיהם של בני אדם, שהם חוטאים לפני הקב"ה. והיה מסתיר אה עצמו שלא ללכת בדרכיהם, ועסק בעבודת רבונו. ואם תאמר במה עסק, הוא עסק בספרו של אדם הראשון, ובספרו של חנוך. והיה עוסק בהם לדעת איך לעבוד לרבונו: תלו) תיח דהכי הוא וכו': בוא וראה שכן הוא. עסק בספריהם של אדם חנוך. כי מאין היה יודע נח להקריב קרבן לרבונו. אלא משום שמצא חכמה בספריהם של אדם חנוך, לדעת על מה מתקיים העולם. וידע מהם, שעל הקרבן מתקיים העולם, שאלמלא הקרבן לא היו מתקיימים העליונים והתחתונים. וע"כ הקריב קרבן.

(וטרמי דף גיה ע"ב * גיט ע"א)

מן ה' סיעתיה, כ בארחה. בגין דההוא בר נש, ג דלא מהימן ביה י במאריה, עד לא יפוק ה בארחה לא י בעי סיעתא י דמאריה.

תמא) ואפילו בארחה, כד איהו אזיל, לא אשתדל במלי דאורייתא. ובגיני כך, לבו חסר, דלא אזיל בהדיה דמריה, ולא אשתכח בארחה. ה ואמר לכל סכל הוא. אפילו כד שמע מלה דמהימנותא ה דמאריה, הוא אמר, דטפשותא הוא, לאשתדלא ביה.

תמב) כהאי, דשאילו י לבר נש, על את קיימא, ה דרשימו בבשריה דבר נש. ואמר י לאו ה) איהו מהימנותא. שמע י רב יד ייבא סבא, ואסתכל ביה, ואתעביד טו תלא דגרמי. ואנן, ט בהאי ה אורחא, בסייעתא דקביה, בעינן למימר מלי דאורייתא.

תמג) פתח ואמר, * הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבני ליראה שמך. האי קרא קשיא. דהא תנינן, כלא יי) היא בידא דקביה, בר למהוי זכאה, או חייבא. ודוד יי) היך תבע דא, מעם קביה.

תמד) כ אלא, דוד הכי קאמר, הורני ה' דרכך. ההוא ארח כ) מישור, ומתקנא, לגלאה עיני, ולמנדע ליה, ולבתר, אהלך באמתך. איהך בארחה קשוט, ולא אסטוי, לימינא ולשמאלא. יחד לבני. מאן לבני. כד"א ב צור לבני וחלקי. וכל דא, אנא תבע, ליראה את שמך, כ) לאתדבקא כ) בדחלתך, כ) לאסתמרא אורחי כדקא יאות. ליראה כ) שמך. אתר חולקי, דביה שריא כ) דחלתא למדחל,

מסורת הזחר

דרך אמת

ה) אדם אחד היה מסתכר על מצוח מילה ואמר שאין זו מצוח כלל ולמה בכלל מצוח האמונה וכשכיל זה נתן ר' ייבא סבא עיניו בו ועשו שיעשה גל עממות כמנובל.

חלופי גרסאות ה) ג"א סיעתיה. ונ"א סיעתי. ונ"א סיעת. ונ"א סיעתא. ז ג"א ארחה. ונ"א ארתי (אח"ל). ג ג"א לא. ד במרית. ה ג"א לארחה. ו ג"א בעא. ז ג"א דמריה. ח ג"א ואומר (אח"ל) פ ג"א דמריה. י ג"א מוסיף לביני חר. יא ג"א דרשימא. יב ג"א דלאו. יג ג"א רבי. יד ג"א ייסא. טו ג"א חליא (אח"ל). טז ג"א חא. ונ"א בוחא (אח"ל). יז ג"א ארחה. יח ג"א ליג חיא. יט ג"א חיאך. כ ג"א איל. כל ג"א פישר. כג ג"א לאתרבק. ונ"א ואתרבק ונ"א ולאתרבקא (אח"ל). כד ג"א דחלא. כה ג"א ולאסתמרא (אח"ל). כז ג"א מוסיף את שמך. כז ג"א דחלוא.

לכו — אשר שם שמות בארץ

הסולם

נאמר

רבי ייסא סבא, והסתכל בו, ועשאו גל של עצמות. ואנו, נמצאים בדרך הזה בעזרת הקב"ה. ע"כ, אנו צריכים לומר בו דברי תורה.

תמג) פתח ואמר הורני ה' דרכך ונוי: מקרא זה קשה. הרי למדנו הכל הוא בידי הקב"ה חוץ מלהיות צדיק או רשע. והיינו כמיש הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ולפי"ז קשה, דוד, איך בקש זה מעם הקב"ה.

תמד) אלא דוד וכו': ומשיב, אלא דוד, כך אמר, הורני ה' דרכך, בקש מתקב"ה לגלות עיניו ולהודיעו את דרך הישר והמתוקן, ואחר כך אהלך באמתך. אהלך בדרך האמת, ולא אטה לימין ושמאל. יחד לבני

השכינה, וחסר, מעזרתו בדרך. משום שאדם ההוא, שאינו מאמין ברבונא, הנקרא כסיל, שאין אדם הוסיף אלא אם כן נכנס בו רוח שטות לא בקש עזרה מרבונא מטרם שיצא לדרך.

תמא) ואפילו בארחה וכו': ואפילו כשהוא הולך בדרך אינו עוסק בדברי תורה, ומשום זה לבו חסר. שאינו הולך עם רבונא, ורבונא אינו נמצא בדרכו. ואמר רכב שסכל הוא, אפילו כשהוא שומע דבר של אמונה ברבונא, אומר טפשות הוא לעסוק בו.

תמב) כהאי דשאילו וכו': כמו זה, ששאלו לאדם על אות ברית קודש ה' ששאלו בבשר האדם. ואמר, שאין הוא אמונה. שמע (דוסיי רף גיש ע"א)

תמה) ת"ח, כל בר נש, דדחיל ליה לקב"ה, שריא עמיה מהימנותא כדקא יאות. ^ב דהא ההוא ב"נ שלים בפולחנא דמריה. ומאן דלא שריא ביה, דחלא דמריה, לא י שרייא עמיה מהימנותא. ולא איהו כדאי, למהוי ליה חולקא י בעלמא דאתי.

תמו) תו, פתח ואמר, * וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום. זכאין אינון צדיקיא, בעלמא דין ובעלמא דאתי, דקב"ה בעי י ביקריהון. ת"ח, מה כתיב, וארח צדיקים כאור נוגה, מאי כאור נוגה כההוא נהורא דנהיר, דברא קב"ה, בעובדא דבראשית, דא הוא דגניז לון לצדיקיא, לעלמא דאתי. הולך ואור. דאיהו סליק בנהוריה תדיר, ולא גרע מניה.

תמו) אבל, בחייביא, מה כתיב, ^ב דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו. לא ידעו, וכי לא ידעין. אלא, חייביא, אזלי בעקימו דארחא. בהאי עלמא, ולא בעאן לאסתכלא, ^ד דומין קב"ה, למידן ^ה להו בההוא עלמא ו ולאעלאה לון, בדינא דגיהנם, ואינון צווחין ואמרין ווי לן: דלא ^ה יאוריכנא אודנין, ולא אציתנא, בההוא עלמא. ובכל יומא, אמרי ווי ^ה דא.

תמח) ^ה ת"ח, זמין קב"ה, לאנהרא לון לצדיקיא, לעלמא דאתי, ולמיהב

דרך אמת

מסורת הזהר

(א) וארח צדיקים כאור נוגה: לעיל ב"א דף רנ"ב ציון א' וש"ג. (ב) דרך רשעים כאפלה: (משלי ד') ח"א רכא: רלח. ח"ב רטו. רסד: ח"ג רצג.

(א) שלא הטינו אזינו ולא חזינו לשמוע דברי מוסר בעוה"ז והוא דבר אשר מעוות לא יוכל לסקון לכן ישרה הלמד בע"ש שהוא עכ"ז כדי שיהיה לו מה לאכל ככזה שהוא עה"ב כהר"ל מי שמרח בע"ש וכו'.

חלופי גרסאות ^א לא ורא הוא. ^ב ג"א שריא. ^ג ג"א מוסיף דומין לון. ^ד ג"א לון ו ג"א ולאעלא. וגי'א ולאעלה. ^ז ג"א אוריכנא (אה"ל). ^ח ג"א זה. וגי'א ווי (אה"ל). ^ט ג"א וחיה.

מאמר

הסולם

לכו - אשר שם שמות בארץ

וראה מה כתוב. וארח צדיקים כאור נוגה, מהו כאור נוגה, הוא, כאותו אור המאיר, שברא הקב"ה במעשה בראשית. זה הוא האור שגנו הקב"ה לצדיקים לעולם הבא. הולך ואור, כי הוא הולך ועולה באורו תמיד, ואינו חסר לעולם.

לבבי. מהו לבבי. הוא כמו שאתה אומר, צוד לבבי וחלקי, והיינו השכינה הקדושה המתלבשת בלב. הנקראת צוד לבבי, ועליה בקש, יחד לבבי. וכל זה אני מבקש, כדי ליראה את שמך. להתדבק ביראתך, ולשמור דרכי כראוי, ליראה שמך, הוא מקום חלקי. והיינו המלכות, שהיא חלקו של דוד. שבו שורה היראה לירא ממנו. כי המלכות ה"ס היראה, ונקראת יראה, כנודע.

תמו) אבל בחייביא וכו': אבל ברשעים מה כתוב, דרך רשעים כאפלה, לא ידעו במה יכשלו. ושאל ולא ידעו, וכי אינם יודעים במה יכשלו. ומשיב, אלא, הרשעים הולכים בדרך עקום בעולם הזה, ואינם רוצים להסתכל שעתיד הקב"ה לדון אותם בעולם האמת ויביאם בדינו של גיהנם. והם צועקים בגיהנם ואומרים, ווי לנו שלא הטינו אזנינו ולא האזנו למצותיו בעולם הזה. ובכל יום ויום אומרים ווי הזה.

תמה) ת"ח כל בר נש וכו': בוא וראה כל אדם המתירא מפני הקב"ה, שורה עמו תאמנה כראוי. כי אדם הזה שלם בעבודת רבונו. ומי שאין יראת רבונו שורה בו, אין תאמנה שורה בו, ואינו כדאי שיהיה לו חלק לעולם הבא.

תמח) ת"ח זמין קב"ה וכו': עתיד הקב"ה להאיר לצדיקים בעולם הבא, כי הקב"ה חסן ביקרם. בוא

תמו) תו פתח ואמר וארח צדיקים כאור נוגה וכו': אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. כי הקב"ה חסן ביקרם. בוא (רמ"י דף ג"ט ע"א)

לון, אגר ה' חולקהוון, י אתר דעינא לא שלטא, למיקם עליה. כד"א " עין לא
 ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. וכתוב י' ויצאו וראו בפגרי האנשים
 הפושעים ב'. וכתוב י' ועסותם רשעים כי יהיו. אפר תחת כפות רגליכם.
 זכאין אינון צדיקיא, בעלמא דין, ובעלמא דאתי. עלייהו כתיב י' צדיקים
 לעולם יירשו ארץ. וכתוב ה' אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.
 ברוך ה' לעולם אמן ואמן. 7

מסורת הזהר

א) עין לא ראתה: לעיל קי"ב ציון ג'. ב) ויצאו וראו בפגרי: (ישעיה ס"ו) ח"א קו: קו. ח"ב
 פה: קו: קו. ח"ב פה: קו. קנא. ריב. ריד: ח"ג מא: עח: ז"ח בראשית י"ח טב שלט. רוח ס"ט טא שכב.
 ג) ועסותם רשעים: (מלאכי ג') ח"ב רלו: ח"ג עו. ז"ח כ"ה טב שמג. ד) צדיקים לעולם
 יירשו ארץ: לעיל בא דף ר"ח ציון ד' וש"נ. ה) אך צדיקים יודו: (תהלים ק"מ) ח"א קצ: רכו:
 ח"ב קכג: קכד. רכט: ח"ג נט. סה: ט. זא: קכא. קעה. קצה. רע: שט: ז"ח בראשית י"ח טא שיה.
 י"ט טא שלב.

חלוסי גרסאות א' ג"א מלחנחון. ב' ג"א ליג אתר. ג' ג"א וצדיקים. וניא פוטיף ועמך כלם צדיקים. ד בדפושי
 כתב חסר.

לכו — אשר שם שמות בארץ

הסולם

מאמר

שכר מנת חלקם. מקום שהעין אינת שולטת
 לעמוד עליו. כמו שאתה אומר עין לא ראתה
 אלקים זולתך יעשה למחכה לו. וכתוב.
 ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות
 רגליכם. אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם
 הבא. עליהם כתוב, צדיקים לעולם וגו'.
 וכתוב אך צדיקים וגו'. ברוך ה' לעולם
 אמן ואמן.

(דפושי דף ג"ט ע"א)